	Szentiváni kéziráros cedulás és tajtékivágások kámorott anyag
Achimescu Zaharie festő	—
achleuttner József ácsmester	—
Szentiváni kéziráros cédule	1
Achontanos építén (1857–58)	
Achtzehner Józsefné iparmuvek	—
Acil esztergályos XIII. sz.	
Szentiváni kéziráros cedule	1.
Acin Veteria	
1922-ben Nagbányán szabadisk. tagje	—

Achimescu

tatószám:
gyintéző:
árgy:

A c h i m e s c u Zaharie
festő

Târga-Jiuban Popescuval dolgo-
zott együtt

Petr.Trans.1938
517 l.

Achleuthner

(1)

megirva Schleüttner József

ácsm.

Bé 1780

Szm. Szolnok

Tp. Pest

Schneider

221. l.

Achon János

1857-58 között renováltá az V. Eötvös Loránd u. Egyetem templomot.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973 13351

2751

Achtzehner

~~(Heel)~~

MDK

Achtzehner Józsefné

Oklevéllel tüntették ki, háziipari munkáiért a Mezőgazd.kiáll.-on.

Cikk: Egy mintaszerü kiáll.

Magyar Iparmüvészet 1934. 153.l.

Acil

(1.)

megírva

Acúl

az alábbi apátságegyik (esztergályosa, ki

tálakat és ivópoharakat

készített az apátság részére

a XIII. sz. közepén.

Sörösbakonybéliapáts

54, 270. l.

prùnus domestica italica

riuglò

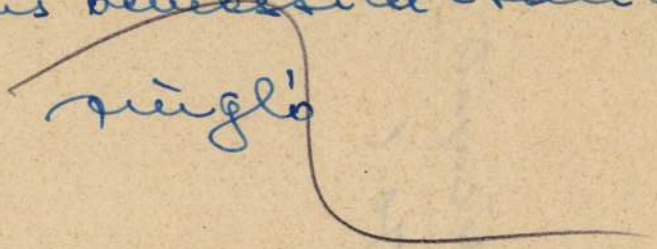

MÜVÉSZE
DOKUMENTÁ
Budapest, XIV. D

ACIN Netuvia

M.D.K. .

.1922-ben Nagybányán a Szabadiskola tája

Réti: Nagybánya.. .. Dp. 195 . 335.1.

[illegible] Ackermann kepfaragó
Ackermann Adrienne festő
kül. Isombolyán 1895 okt. 10
Szentiványi kerizáros cédula 1–2

Ackermann Béla festő kül. Szarvason 1901 máj. 23.
Szentiványi kerizáros cédula 1–2

Ackermann Edit grafikus
Született Bpest 1904 máj. 6.
Szentiványi kérizáros cédula 1–2

Ackemann Éva najzoló
Sajtókivágat 1–5

Ackermann F litografus
kül. 1860-as években Erdélyben —

Ackermann János Antal kobrász
kül 2. meghalt 1775

Ackermann Lajos kefeftőfő (1834)

Pozsony: Ackermann János-Antal
könyváros. † 1775.

Pressburger Zeitung

1775, 36. sz.

Ackermann Jakob-Antal, Chobrák,
+ 1775. Pozsony.

Pressburger Zeitung
1775., 36. sz.

ACKERMANN Johann Anton, vzobráz
Pozsonyban

J. A. A. Pilothauer, + 30 éves korában, ~~1775~~
Pozsony, 1775 április 19. (1775, 36. szám, 4 l)

(Aggházy I. 163 l)

Preuburger Zeitung
(Genthon)

Ackermann Mária
festő"

Kiállít a komáromi Jókai-Egyesület téli tárlatán.

M. 1924. XII. 14. (Magyarság)

M.D.K.

ACKERMANN, Johann Autor szobrász

1775. Pozsonyban meghalt

Aggházy: Barokk szobrászat... Bp. 1959.

T-163.l.

Christian Ackermann 1670 után

tallini lépfaragó

fanyobrányként lép fel a céhekkel szemben.

Műhelyében asztalosok dolgoztak; neve emlitve

Magyarországi reneszánsz és barokk
Akadémiai Kiadó Bp.1975.

395. old

ifj. Christian Hermann

Nagy tiszteletben részesült, magasabb társadalmi rangot elért udvari művész Hannoverben a XVII. sz-ban

Magyarországi reneszánsz és barokk
Akadémiai Kiadó Bp. 1975.

399. old.

Ackermann Adrienne ①

1916-17 — 1918/19 I.

Felépzőmunkák

62. l.

(2)

Ackermann Adrienne

---

nül. Zsombolyán 1895 okt 10.
Rk. erétts. " " "
1916/17 I. elsőéves művész-
nőv. Glatz O.
1916/17 II. elsőéves u.o.
1917/18 I. másodéves u.o.
Bosnay Istv.
1917/18 II. másodéves Glatz O.
1918/19 II. harmadéves

Hédervári László, egri püspök

III. 148, 149

M.D.K.

ACKERMANN Adolfienne

1917-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya... Bp. 1954. 332.l.

(1)

Ackermann Béla

Hul. Szarvason 1901
máj. 23. Rk. – Négy
Középiskola
1917/18. I. elsőéves művész-
nov. Réti István, Pilch D.
1917/18. II. elsőéves u. o.
1918/19. I. másodéves nem
jart.
(Hul. 1901 ápr. 15)
1918/19. II. másodéves Réti J.
(Hul. 1901 máj. 26.)
nem jart, betég volt.

ŰVÉSZETI FŐISKOLA

y-út 71. sz.

tvány.

a ki

t, *vallásu*

ti Főiskolába az *tanév*

rs

(2.)

Ackermann Béla

1917/18 – 1918/19

Jerképzőmfőiskérk

62. l.

KIS-ÁZSIA MŰVÉSZETE. Kis-Ázsia ókori kultúrája igen magas színvonalon állott és elsősorban a hettiták birodalmában, de Paphlagoniában és Phrygiában, Lydiában és Lykiában is komoly és önálló művészi tevékenység maradványaival találkozunk.

A legrégibb a hettiták művészete, amelynek nyomait a Kr. e. II. évezred elejétől követhetjük. A hettiták birodalma a későbbi Kappadocia és Észak-Syria helyén terült el, de kultúrájuk nyugaton a Földközi-tengerig, keleten az Eufratig és Arméniáig sugárzott ki. Hatalmuk a XIII. és XII. században érte el tetőpontját, s csak a VIII. században olvadtak bele az assyr birodalomba. Építészetükről keveset tudunk, kő-alépítményen favázasan és agyagtéglával építettek, architektúrájuk pilléres tagozású volt. A bejáratoknál megjelennek a sphinxek és oroszlánok, az assyr kapukolosszusok ősei. A többnyire bazaltból kifaragott reliefek elmaradnak az assyr művészet hasonló alkotásai mögött, de felfogásukban és szellemükben azokra emlékeztetnek; az ábrázolás középpontjában itt is a király áll. A fő lelőhelyek Boghazköi (Chatti), Sendshirli (Samal) és Tell Halaf. Boghazköiben, amelynek fénykora a XIII. századba esik, négy templom romjaira bukkantak, amelyeknek alaprajza pillérsoros, négyszögű udvar köré csoportosuló helyiségeket mutat. A cella (adyton) alakja hosszúkás négyszög. A templomok reliefjei fontos emlékei a hettiták művészetének. Sendshirli emlékeinek javarésze a X. és IX. századból való. A várhegyet fal veszi körül; az akropolis épületeinek nagyrésze hosszúkás négyszögalakú palota volt (hilani). Pompás kapuoroszlánok maradtak itt fenn, néhány régebbi, amelyeknek kivitele még kezdetleges,

(1)

Ackermann Edit

grafikus

1918–22

Éimiske 1930. 8 l.

(2)

Ackermann Edit

grafikus

1918 – 1922

szül: Bp. 1904. máj 6.

Apja: Ackermann Vilmos igazgató

tanár: Helbing Ferenc

3.

ására történt utalványozások részletes k feltüntetésénél itt mindenkor hivat- az *A* oldalon mely tétel alatt van melyre az utalvány vonatkozik. Ha a átalányból fedeztetik, az is itt tünte- tendő fel.	A károsodás helyreállítására utalványozott, illetve kifizetett összeg	
	K	f

Ackermann Edit

Lestr

8 órai Nyrog

1924 aug. 9.

(1)

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PEDAGÓGUSOK LAPJA

Budapest

1969 NOV 25

/1021/ (1)

Készülés holnapra

Ackermann Éva

Ackermann Éva rajza

s fel valaki a
épzeletbeli szemüveg
A film végére hősünket ku-
arc éri: tervét, sőt annak
ompromisszumos változatát
em valósítják meg. De bár-
ilyen fájdalmas is ez a kudarc,
fiatal mérnök nem veszíti el
z újrakezdés kedvét és hitét,
em dezertál a fásultakhoz, a
özönyösökhöz, a semmit sem
karókhoz.
Szemüveges ugyan, de szó
ncs róla, mintha a szemüve-
e mögött fáradtan lehúnyná
Inkább élesebben lát. Sz. E.

Ackermann Éva

A Stúdió Aafja

A budapesti pedagógusok képzőművén stúdiója
1953-1963. Bev. Vajkai Aurél Bp. 1963
37.p

Ackermann F. litografus M.D.K.

mük. az 1860 as években, Erdélyben.

A sztánai vasuti munkálat, 1869

Gerszi, A magy. körajz. 1960 120

ACKERMANN LAJOS, kefekötő

1834-ben Kőszegről érkezett Szombathelyre Ackermann Lajos kefekötőmester. A Vas-megyei Levéltárban lévő adatok szerint. 108.old

DOMONKOS JÁNOS: Kefekötőmesterség Szombathelyen
108.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 1.szám, Szombathely

(3)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1967 AUG 7 0
PEDAGÓGUSOK LAPJA

(3)

Ismerkedés a labdával

Ackermann Éva rajza

Ackermann Éva

Gruber Gyuláné: Útrakészen

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PEDAGÓGUSOK LAPJA

Ackermann Éva

(4)

(5)

1966 AUG 22

1021

SZÜNIDŐBEN

Ackermann Éva rajza

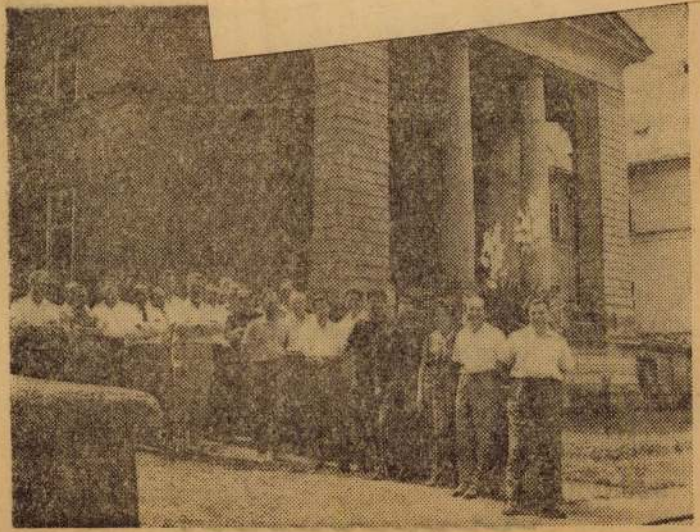

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

(4)

Ackermann Éva

PEDAGÓGUSOK LAPJA

1966 NOV 20

/1021

(4)

Ackermann Éva:
Földrajzóra előtt

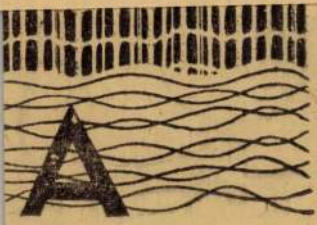

en, gyorsan,
sópasztával
nat.
lagolásra is szolgál.
mosópasztát kérjen!

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

(2)

PEDAGÓGUSOK LAPJA

Ackermann Éva

1966 JAN 7.

(2)

1021

Ackermann Éva:
»Elszomorító« félévi értesítő

hogy a történelem során mi-
tották nézeteiket. De egy tanári
példa». A szembeállítás hatá-
akadnak is olyan nevelőtestü-
kik nem hajlandók elismerni,
k az, hogy naponta, óránként
k, gyerekeknek, feletteseknek:
emközt is, plénum előtt is.
hatása nélkül. Egyszerűen a
ényszerének engedelmeskedve.
dagógiai vétséggel vádol ben-
gyik felét bizonyos »összefüg-
mimika« elsajátítására nevel-
ienseket termelünk az orvos-
ú kép.
naponta körülöttem. Legalább
t — régiek és újak —, pontosan
e az Élet és Irodalomban meg-

újságírói elmarasztalás — ez
két oldalán. Hogy melyik a
mes lenne tovább mérlegelnie.

Boda Edit

Bartók 32 Galéria

RITA ACKERMANN

Rita Ackermann

"Ti ugyanezt csináljátok,
már ne haragudj.."

című
kiállításának megnyitója
1998. március 13-án 18 órakor
kezdődik.

A kiállítás megtekinthető
március 13-tól – április 5-ig.

nyitva: kedd - vasárnap 14 és 18 óra között
H-1111 Budapest, Bartók Béla út 32. tel./fax: (36-1) 186-9038
E-mail: bartok32@c3.hu; Web site: www.c3.hu/~bartok32/

19

Ackim Markus
?

frontiványi kérésáros cédula 1

Ackesman l Axman

frontiványi kérésáros cédula 1

L. Acon acelmetsző

Actavantes (?) festő

ACRIVOPOULOS THANASSIS festő sajtók. 1

Ácz József egri ácsmester

az 1700-as éverben

~~Ackermann Éva rajzoló~~

~~Papírkiroyá~~

~~4-5~~

Ackim Markus (1)

?

aus Ungarn

30 J. alt.

1850-57

Bècsi akadèmia
Ujhàzy

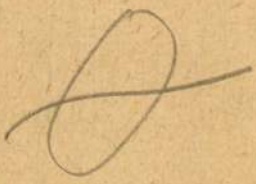

Karánsebes h. n. II. 204.

(1)

Ackesman l. Axman

79. szám.

Végzés.

Ezen jegyzőkönyv elintézéseül a kereskedelmi egyéni cégek jegyzékébe a következő cég: Kerekes István

Németül: Stefan Kerekes

melynek birtokosa Kerekes István szegedi lakos kereskedő, főtelepe

Actavantes (... ?) festő"

Religio, 1853. jun. 16.
559. o.

Vegyesek.

Weber Henrik, festő, XIX.sz.

Divatcsarnok, 1853.aug.18.40.

Iró- és müvészélet.

L. Acon

acélmetszete Robert Batty rajza nyomán: „A pozsonyi zsidónegyed." 25 l. sz. reprodukció. 1823.

Rózsa György – Spira György: Negyvennyolc a kortársak szemével. Budapest 1973. 575 l.

(1)

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 NOV 11

KISALFÖLD

Acrivopoulos Thanassis

1

1021

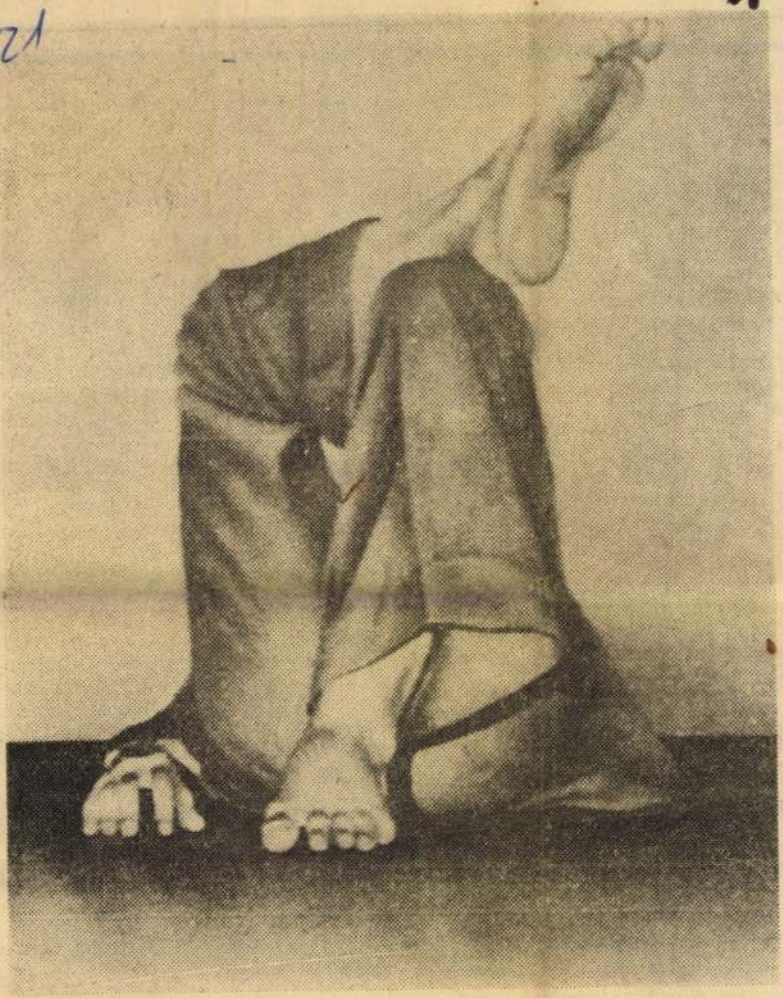

Acrivopoulos Thanassis: Merengés.

fait lényet, akiről el lehet hinni,

kalommal erkölcsileg elítélt mindenkit.

Berendezték és kiadták a földszintet. Gyári munkások vették ki. Keveset láttuk őket, mert szent életet kellett volna élniük, a kocsmában ittak, vagy moziba jártak. Fél évig bírták. Ezután arab egyetemisták tűntek fel, szobánként már ezerért. Néha eljöttek a csoporttársaik, egy-két lány is, Kerekesné húszpercenként ellenőrizte őket, és málnaszörpöt kínált körbe. De utálta a bérlőit, mert nem akartak beszélgetni.

Egy év múlva feltűntek apró járműveikkel az olaszok. Kocsinként egy-két bőrönd gurult utánuk kerekeken, periszkóppal pillantottak vissza, mert a bőröndök magasabbak voltak. Kerekes néni napi száz forintot kért szobánként.

Gyanutlanul feküdtem vasárnap a fűben, mikor Kerekes bácsi üvölteni kezdett:

— Micsodaaa! E meg micsodaa! Hát hogy micsoda e, mi?

— Grazie della visita!

— Hát hogy gondolja eztet! E nem vót benne az árban!

Kis szünet után:

— Az én házamba ilyesmiit!!? Há mit képzel, mi?!!!

— Quanto costa?

— Semmi kantó, tessék kimenni, maga pucér nőszemély!

— Sprechen deutsch?

— Mondtam, hogy kifele!

— Hier hundert forint.

—

csak

—

—

már

—

Csap

Ez

e ész [illegible] dott egyik kaputól a másikig.

Eleinte talán meggyőződésből nyitottak be minden nőnél, ám az új konyhabútor után már inkább rutinból. Később már csak azért, nehogy egyszerre két nőt használjon valamelyik apró olasz, mert akkor az kéthundert forint. Kerekesék mind az öten egy szobába költöztek. Virágzott az ipar.

Két évre feltörtem egy romlakásba, de összedőlt, mielőtt lebontották volna, így visszaköltöztem a kutyaólba. Százzal többért, mert közben megszegezték. Ekkor már az én házigazdám is nekilátott — ő lengyelekben utazott. Egy délután hallottam — épp kétszázhúsz lengyel pokrócot adtak el a kerület lakosainak —, amint Kerekesné tizet vásárol a tíz ágyra, és megjegyzi: Inkább ezt dobom el évente, minthogy mindig újra kárpitoztassam a díványokat.

Aznap délután azt suttogták a kerítésnél, hogy Kerekesék Zaporozsecet vesznek.

Kurucz Gyula

1978. november 11., szombat

Ácz József

egyi ácsmeter megbízást nyer 1710-ben az egyi Trinitás kápolna befedésére

Deresényi Dezső, Gólya József, Entz Géza; Magyar Műemlékvédelem I. (1959-1960) Budapest, 1964.

2351

Aczél Ilona, Munkácsy-díjas festőművész

Benedek Katalin: A hely szelleme. Breznay András kiállítása.

Gyönk 1982-88, között 24 bemutatót rendezett. Még 1988-ban évfordulós vállalkozásra készül: az úgynevezett „hatok": Aczél Ilona, Csik István, Gerzson Pál, Hock Ferenc, Kántor Lajos, Óvári László munkáit befogadó közös kiállításra.

(Művelődési Ház, Gyönk, 1988. III–IV.

Művészet, 1989., január, 49–50-old.

Aczél Géza: A <u>karsáki</u> aktivizmus és a forradalmak. Irodalomtörténet, 1987 – 1988. 1. 3 – 22.

ötti téglafal mindenképpen
ég egy teljes épségben meg-
ában alakították ki, akkor a

mot is, mely a déli gádorfa-
ikról szóló Czobor jelentés-
za mellett a *„granariumban"*
gy a részben megmaradt 13.
ádorfal ablak keleti fele és
vagy az elpusztult főhajófal
húzódott a Möller által gra-
alazott ablakok magasságá-

en volt az évszám, hiszen ha
án volt, – amit ma 17. száza-
atálnunk. Ez esetben, a ben-
k is a 16. század végére vol-
rú építésének lehetősége is.

i padlástér

elevő pillér falerősítés látható,
lon javítás van. állapot jobb a
ázlatosságával és szaggatott-
rő, így minden részletében

megmaradt keleti szakasza
estre történő utalással talál-
rájához tartozó kőfaragvá-
goló elemei voltak és termé-
telmű azonban, hogy a szó-

Ács

Ács Adrienne

Saplókio. 1 db.

Ács:

Az önállónak mondható vajdasági iskola
képzőművésze

Tolnai Ottó: A nádnál

Új Symposion 1969/47 2. old

Ács

Lutzenburger és Jávor Pál müvészeket emliti meg Marco: "A távaszi tárlat" c. beszámolójában, s kiemeli a három müvész néhány "intenzivebb életü müvét."

A HÉT, Bp. 1906. ápr. 8. XVII. évf. 14. sz. 226-227. lap.

(1)

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 JUN 25

ESTI HÍRLAP

Ács Adrienne

(1)

1071

□ AZ AKT STÚDIÓ tagjai közös kiállításon mutatkoznak be Szentendrén, a Vajda Lajos Stúdió Péter Pál utcai helyiségében. Június 30-ig nyitvatartó tárlatukon szobrokat, festményeket, reklámgrafikákat és bőrplasztikákat láthat a közönség. A kiállító művészek többek között: Ács Adrienne, Tápai Nóra, Szlaukó László és Steiner István.

épül Lő

VRJÜLÉS A VÁ

Ács Adrienne, [ ]

L.: Tápai Nóra

— : □ Az Akt Stúdió ... 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. jún. 25.

Ács Ágoston festő

Szentiványi kerizős cédula 1–13

Sajtó 14–16

MDK

Ács Ágoston, festö

A tavasz hirnökei.

Mücs.-OMKT."A gyermek a müvészetben" kiáll. 1940.II.-II
Kat. 32.l.

MDK

Ács Ágoston

Szántás, of.

Körmenet előtt, of.

Müterem 4. csop.kiáll. 1937. ápr.

Ács Ágoston

MDK

Bolgár tanya
A család

Műcsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállítás

Ács Ágoston MDK

Gazdasági udvar

Mücsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

Ács Ágoston MBK

Budakeszi ritmus

Mücsarnok 1939.
Derü a müvészetben kiáll.

MDK

Ács Ágoston, grafikus

jelesen oldotta meg problémáit.

A Kemz. Szal. rendes évi tagkiállitása.

/ b.m./: Tavaszi kiállitás.
Esti Kurir. 1941. jun.14. 2.l.

MDK

Ács Ágoston, festőm.

Falusi jelenet. Tempera. Jelz.

Árv. Közl. 1937. 4.rk.sz. 17.l.

MDK

Ács Ágoston, festőm.

Hazatérés. Olf.
Uj termés. "

Nemz. Szal.-Tavaszi kiáll. 1941.jun.15.-29. Kat.

Ács Ágoston MDK

A kovácsnál

Mücsarnok 1944. márc-ápr.
Tavaszi tárlat

Acs Ágoston MDK

A kovácsnál

Mücsarnok 1944 Tavaszi tárlat

Ács Ágoston MDK

Gazdasági udvar

Mücsarnok 1943 Téli kiállitás

Ács Ágoston MDK

Bolgár tanya

A család

Mücsarnok 1943 Téli kiállitás

Ács Ágoston

"Mise után" c. vászna a magy.festőm.csop.kiáll.-án Szegeden.

Délmagyarország, 935.IV.12.

Ács Ágoston

"Mise után" c. műve a szegedi kiáll.-on.

Szegedi Uj Nemzedék, 935. IV. 12.

MDK

Ács Ágoston, festöm.

17. Udvarlás. Olf. 4ex5o J.1.j.

Árv. XXXXXX. 1932. I.rk.sz. 61.sz. 13.1.
Közl.

ÁCS ÁGOSTON

Gazdasági udvar. Vizf.

MAPE kiáll. Nemzeti Szalon 1942. dec-1943. jan.

MDK

Acs Agoston

Művével résztvett a kiállításon.

KmTars. 1943. márc. - ápr. tav. kiall.
Kiállító művészek névsora. 23.lap

MDK

Acs Agoston

Magas politika, tempera

A Magyar Akvarell- és Pasztell-festők Egyesulete kiall.kat.1940.Nov.24.-Dec.8.

M.D.K.

Ács Ágoston

573. A tavasz hirnökei.

"A gyermek a müvészetben" kiállitás tárgymutatója Bp. 1940. Orsz. M. Képzőmüv. Társulat. 32. l.

MDK

Ács Ágoston

Forró nap

Tavaszi Tárlat. 1940 ápr.-máj. 9.1.
Mücs.

Ács Ágoston

MDK

Nehéz munka

Műcsarnok 1939 dec-1940 január

Ács Ágoston

MDK

Csendes óra

Műcsarnok 1940 Tavaszi tárlat

Ács Ágoston

Budakeszi ritmus

Műcsarnok 1939 Derű a művészetben

Acs Agoston MDK

Forró nap

Hicsarnok 1940 Tavaszi tárlat

Ács Ágoston MDK

A tavasz hírnökei

Műcsarnok 1940 Gyermek a művészetben c.kiáll.

Ács Ágoston

MDK

Bányamunkások

Mücsarnok 1942-43 téli kiállitás

MDK

Ács Ágoston

Nehéz munka, of.

Horthy jub. kiáll. Műcs. 1939. dec. 2o.l.

MDK

Ács Ágoston

Csendes óra

Tavaszi Tárlat. 1940. ápr.-máj. 17.1.
Mücs.

Ace Agoston

Deandea Ore

Bllce.

Ács Ágoston

Virágos rét, olaj
Vetések közt, "
Tavaszi táj, "

Magyar Nemzeti Reneszánsz Társ. IV. aukciója. Bp. 1923. 3 l.

Ács Ágoston
Hazatérés, olaj
Uj termés, olaj

Tavaszi kiállitás. Nemzeti Szalon, 1941.
junius, 5 l.

Ács Ágoston
Magas politika, temp.

A Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesülete kiállitás. Nemzeti Szalon, 194o. november, 7 l.

nita ad remittendū. ¶ Secdo peccatū est malum
infinitū ex bono a q̄ distat. Creatoī enī recreatō
correspōdet. & ideo sic int̄ eius & nihil est distan
tia infinita. ꝓpt̄ quā ꝓductio creature ex nihilo
est potētie infinite: sic recreatio pctoris de nihilo
culpe ad eē gratie est potētie infinite. vt Aug⁹ di
cit. potētia aūt infinita cōuenit soli deo & nō alic
cui creature. g̃ &c. ¶ Tercio peccatū est infinitū
malū ex bono qd̄ aufert. Nam ꝑ pctm̄ bonū in
finitū aufert̄ scz deus. cuius ꝑticipatōe fiūt hoīes
bti: & ideo requirit̄ potētia infinita scz dei ad re
mittendū pctm̄. Hec. b. t. iii. scri. scn. di. xx. ar
ti. ii. in cor. q. ¶ Tercia ratio principal̄ q̄re sol⁹
de⁹ principalr effectiue & ꝓpa auctoritate remittit
pctā est ꝓpt̄ dei noticiā intimādā. Nam ex eo ꝙ
sacdos dispositōez cordis id ē volūtatis in q̄ prin
cipalit̄ pctm̄ cōsistit & a q̄ originalit̄ pctm̄ ꝓce
dit ignorat: cōtingit ꝙ ipe errat in absoluēdo. s̄ de⁹
hoc nouit ꝑfecte. eo ꝙ in eo nulla ignorātia pot
eē. Ex quo talem ratōnem formo. Ille solus pōt
curare omnia vulnera qui omnia nouit & videt.
s̄ de⁹ nouit oīa vulnera & videt. & non aliquis
homo vel angelus. Vnde pri. Reg. xvi. Nec in
ceta intuitū hominis ego iudico. hō enī videt que
foris patet q̄ vt in pluribus fallit. dn̄s aūt intuet
cor. Et ad hebre. iiii. Oīa nuda & apta sūt oculis
eius. ¶ Quarta ratō est ꝓpter dei pn̄tiam exprimē
dam. Nam pn̄tia sūmi boni omne malū excludit
Ex quo talem rationē formo. Ille sol⁹ pōt cura
re qui sol⁹ vbiq; est pn̄s. talis est sol⁹ deus. nōn
aūt hō vel angel⁹. ergo &c. ¶ Secūda causa in
strumentalis absolutōnis a culpa est sacerdos.
qui nō effectiue vtute clauiū in penitentia vel in
cōfessione absoluit a culpa. i. instrumentaliter &

Ács Ágoston
Gazdasági udvar, vizf.

Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesülete.kiállitás.
Nemzeti Szalon, 1942, december, 5 1.

SIMOR PRÍMÁS VECSERNYEPALÁSTJA,
ezüstszövetű alapon, elől sávban és a hátpajzson gazdag domború aranyhímzéssel. Hátul lent Simor címere. Neorokokó stílű rézcsattal.
Mag. 121 cm.
Bécsi munka, 1870 körül.
Simor prímás birtokából.

INFULA,
zöld bársonyból, domború arany hímzéssel és két ékkővel. Egyenlőszárú keresztekkel díszítve.
Mag. 30 cm.
Magyar munka, 1870 körül.
Simor prímás készíttette.

INFULA,
lila bársonyból, domború aranyhímzéssel, levelekkel és kalászokkal, egyenlőszárú kereszttel.
Mag. 30 cm.
Magyar munka, 1870 körül.
Simor prímás készíttette.

INFULA,
alacsony, ezüsttel átszőtt fehér selyem alapon stilizált színes selyem és domború aranyhímzéssel.
Mag. 26·5 cm.
Bélésének felirata szerint A. Koestner készítette Bécsben, 1870 körül.

INFULA,
fehér ezüsttel átszőtt alapon domború aranyhímzésű akantuszleveles kartusban tűfestés. Krisztus megáldja a kenyeret. Hátoldalán egyenlőszárú kereszt. Szalagjai végén aranyrojt.
Mag. 29·5 cm.

MDK

Ács Ágoston

Budakeszi ritmus

esszi: Derű a művészetben. M.Nemz.Művészet. 1939. 2.sz. 34 l.

MDK

Ács Ágoston, festö

Hazatérés. Of.

Az Uj Szalon Szent István-i kiállitása. 1934. aug.

Katal.

MDK

Ács Ágoston, festő.

Mise után, of.

Alk.-Műv. Lár.-XIX. Kiáll.-1943. okt.-Magyar

Mesterdz. Jegyz.

ÁCS ÁGOSTON

Agoston Acs: Mittag am Bauernhof
Öl auf Leinw., 55x75 cm. - Sign.

Aukción: WIEN, DOROTHEUM
624. Kunstauktion
Juni 1979.
Katalogus 1.sz., 15.old.

ÁCS ÁGOSTON

/ 1900 k. /

Agoston Acs: Besuch am Land.
Öl auf Leinwand, 58x79 cm.

Aukción: WIEN, DOROTHEUM
626. Auktion, 13. bis 16. Nov. 1979.
Katalogus 1.sz., 15.old. Taf. 73.

ÁCS ÁGOSTON
1900 körül

Külföldi aukción:
Agoston Acs:
Sonntag auf dem Lande.
Öl auf Leinwand, 70x101 cm. Sign.

Wien, Dorotheum
465. Kunstversteigerung, Febr. 1983
Katalogus 44.old. 225.sz.

ÁCS ÁGOSTON

Külföldi aukción:
Agoston Acs: Gesprach am Brunnen.
Öl auf Leinwand, 50x64 cm. Sign.

Wien, Dorotheum
467. Kunstversteigerung, Mai 1983.
Katalogus 53.old., 331.sz. Taf. 19.

ÁCS ÁGOSTON

Külföldi aukción:
Agoston Acs: Landliches Fest.
Öl auf Leinwand, 39x79 cm. Sign.

Wien, Dorotheum
639. Kunstauktion, Marz 1983.
Katalogus 49.old. 261.sz. Taf.63.

ÁCS ÁGOSTON
1900 körül

Külföldi aukción:

Agoston Acs: Gespräch vor der Haustür.
Öl auf Leinwand, 60x80 cm. Sign.

Wien, Dorotheum
475. Kunstversteigerung, 6-9 Nov. 1984.
Katalogus 351.sz. Kép: Taf. 36.

ÁCS ÁGOSTON

Külföldi aukción:
Agoston Acs:
Die Nachbarinnen. Öl auf Leinwand,
40x50 cm. Sign.

Wien, Dorotheum
475. Kunstversteigerung, 6-9 Nov. 1984.
Katalogus 352.sz. Kép: Taf. 31.

ÁCS ÁGOSTON

Aukción:

ACy oder Ács/?/ A.: Bauernfamilie in Garten. - Öl auf Leinw., 60,5x79,5 cm. Unleserlich Sign.

München, Neumeister,
Auktion 211. Okt. 1982.
Kat. nr. 951. S. 93.

ÁCS ÁGOSTON

Aukción:

Agoston Acs: Sonntag am Lande.
Öl auf Leinw., 60x80 cm. Sign.

WIEN? Dorotheum
636. Kunstauktion, 25.Mai-1.Juni 1982.
Kat. Nr. 352. S.55. Abb.Taf. 49.

ÁCS ÁGOSTON

Aukción:

Agoston Acs: Fröhliche Jugend.
Öl auf Leinw., 61x79 cm. Sign.

WIEN, Dorotheum,
638. Kunstauktion, Nov, 1982.
Kat. Nr. 311a. S.51. Abb.Taf. 221.

ÁCS ÁGOSTON
1920 körül

Aukción:

Ágoston Acs: Sonntag am Lande.
Öl auf Leinw., 80x133 cm. Sign.

WIEN, Dorotheum, Künstauktion
635. Kunstauktion, März 1982.
Kat. Nr. 302. S.54. Abb.Taf. 51.

ÁCS Ágoston (Ascher) (1889-1947)

RÚL 1. 62.

de Hongrie

Ecclesia haec
anno 1822,

gletes bordás
dallapja alatt

n szívekkel.
dalán félkörű

s és Borbála
János között,
; Szárnyakon
l, kívül Szt.

(1)

Ács Ágoston

Erdő mélyén, Nyári felhőt, Juhász nyájával c. olajf. a M. N. Reneszánsz Társaság 1923. évi aukciójám

Pécsi császári főgimnázium

IX. 86.

(2)

Ács Ágoston

Falusi táj c. olajf.

Árverési csarnok (ankció) Kat. 31. sz.

1926 febr.

u.o. 32. sz. 1926. ápr.

u.o. 33. sz. 1926. jun.

" 39. sz. 1927. okt.

40–41 nem szerepel

✓

mindig ugyanaz a Ép

Ács Ágoston

(3)

Harasztrés, c. Szépe
repr.
Képzőművészet
1934. 176 l.

(4)

Ács Ágoston

Kőrmenet előtt

(Múzeum coop. kiáll.)

Repr.

Művészet

1937. 10. sz.

111. l.

féle gyűjteménynek egyik domborművén[1] és a drezdai Albertinumnak kandelábertalapzatán.[2] A haj és sörény ábrázolása feltünően mutatja az archaikus stílus utánzását, ellenben az anatomiai részletekkel elárulja a művész jóval későbbi korát. A régieskedő irány terméke e töredék a Kr. e. I. századból.

Paul Arndt: Herakles im Dreifusskampfe. Original. I. Jahrhundert vor Christus.

[1] Ny Carlsberg Glyptotek, Kataloget over Antike Kunstwaerker. 36. szám.

[2] Springer: Handbuch der Kunstgeschichte I.v. 255 l. és Löwy, Griechische Plastik, 296. kép.

97. NIOBIDA.

(5)

Áts Ágoston

festő

Szántás c. képe

repr.

Magyar Lap

1937. 2. 27.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

(6)

Ács Ágoston

festő Kacsa utca 22

Műcsarnok

1939. Derű a művészet-
ben. 50.

1939 dec. 1940. jan. Horthy
jub. kiáll 442.

O — 1942 dec – 1943. jan.
téli kiáll 311

1943. márc – ápr – tav.
kiáll. 417, 432,

1943 nov – dec. téli
kiáll. 300; 304, 481.

1944. márc – ápr. ta-
vaszi tárl.

1940. febr. – márc. ~~474~~ 573
O — A gyermek a művenchben
1940. — Tavaszi ~~kiáll~~ tárl.
128, 316. H.

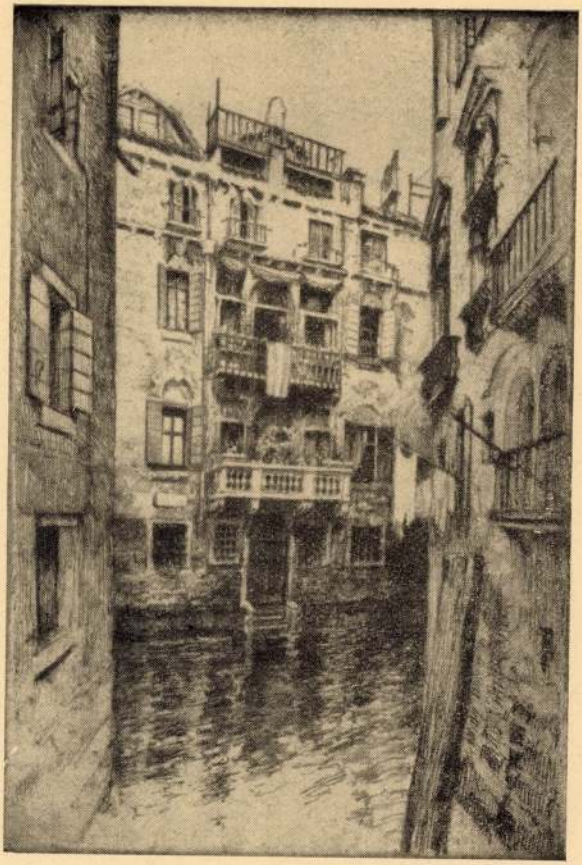

Lénárd Róbert: Velencei kis palota.

(7)

Ács Ágoston

festő

Műcs. kiáll. 1939-től

Pipics 109. l.

(f)

8

ÁCS ÁGOSTON

1. Magas politika, tempera

Nemzeti Szalon

1940. nov.–dec

MAPE 25. kiáll–

Magyar Akvarellés Pastellfestők Egyesülete 27. kiáll

1942. dec.–1943 jan.–

Gazdasági udvar, vízf.

66. KÖRÖSFŐI KRIESCH ALADÁR: Önarckép

(9)

Ács Ágoston

festő

Nehéz munka c.

kepe repr.

Művészet

1940. 31. n. 11. l.

(10)

Ács Ágoston
festő

Önarckép repr.
Művészet 1941. 37. k.
10. f.

M. Képzőművészek Egyesülete Kolozsvári rendezésű kiállításáról

Miskolc, 1933. április 11.

n József

Úrnak,

Budapest

n a zöldbab konzerves árúajánlato-

ctén nagyobb megrendelést adhatok.

Teljes tisztelettel

Ács Ágoston (11)

Bányamunkások
c. képe repr.-
Művészet. 1943. 10. f.

Ács Ágoston (12)

Kórtes (Kertes-nek irva) olajf. v.
39.7 × 29.7

Föv. kép. lett.
1948.

1907.

-alu érem előlapján van ábrá-
balrafordult, de visszanéz.
es buzogányt tart, baljával pe-
t. Haja vállaira omlik, bajusza
zárt és vértje alatt brokát kön-
grön belül)

RÁLY 1458-1490 – 32.

~~háttere és a hátlap sima.~~

el, méretei 7.3:7.3 cm.-- Becsértéke
1907. április 30-án (787-907-85).

186

1591

13

Acs Agostón

Virágnedes of.

Arv. Csanak

44 anke

Virágvasár

47 a.

KELENFÖLD—LÁGYMÁNYOSI R

Budapest, I., Horthy

Értesítés eg

(Megőrzendő és fize

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Dr. Szentiványi (

Tisztelettel értesítjük, hogy egyháziadó szán

Régi hátralék: ....

1931. évi hátralék: ....

folyó évi kirovás: ....

Összes tartozása: ....

Ezen összeg fizetendő: ***egyházközségi irodánkb***
pénzbeszedőnknek, aki ***arcképes igazolv***
teljesítést körbélyegzőnkkel ellátott nyugtával elism
49.877. számú postatakarékpénztári csekks

Fenti adókivetés mérve ellen jelen értesítés átvétel
között egyházközségi irodánkban ***szóbeli*** felebbezéssel élhet
Nemfizetés esetén ezen tartozást ***kamataival e***
hajtja be. (L. Adószabályzat 15. §-a.)

Kérjük tehát az esetleges ***hátralék hala***

Budapest, 1932 Jún. 18 hó

Ács Ágoston

Budakeszi ritmus, Ács Ágoston olajfestménye
(Műcsarnok, Derű a művészetben)

Magyar Nemzeti Múzeum
1939. 2. 12

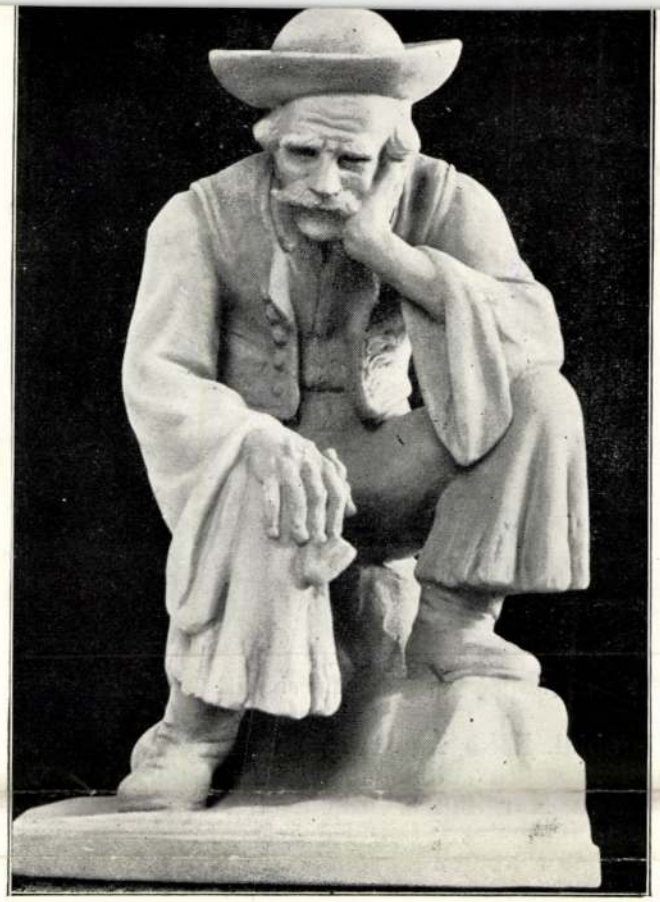

A vén csikós.
Donáth László terrakotta szobra

Elkésett utas

Irta: Szász Károly István

A parton állt és zsákját, melybe holmiját belegyömöszölte, odatámasztotta az egyik kikötőcölöpnek. Magas napbarnította arcú férfi volt, nem sokkal túl a negyvenen. Még keménytartású testéből pattogva áradt a munkaerő, csak mélytűzű szemére fátyolozódott valami ködös borongás, szomorú megtörtség.

Állt a parton, nézte a berakódást és némelykor türelmetlen mozdulattal a zsákja után kapva várta, hogy mikor kerül már beszállásra a sor. Piszkos ruhájú matrózok hadonásztak a közelében, kötélcsomókon bukdácsolva, kikötői árusok kínálgatták portékájukat, emberek rohangáltak ideoda s a nagy zsivajgásból erősen előcsendült a kőhöz verődő láncok csörrenése. Már délre járt az idő s a nagy melegtől a tenger felett lazuros pára úszott.

— Olyan mint a délibáb — gondolta a férfi és a szeme a messzibe keresett egy láthatatlan, másik part után...

Csendes óra Ács Ágoston olajfestménye. Műcsarnok, Tavaszi Tárlat.

műve a kiállítás jobb darabjai. Bajor Ágost Falusi gyerekei, Vitéz Pataki Ferenc Purdéja stílusos előadásukkal szereznek érdemet. Edvi Illés Aladárné Margitka c. alkotása harmonikus színskálájával igen előnyösen hat. Körössy János Virágszedése hangulatos. Fehér Ilona Fiúarcképe nagy természethűség benyomását kelti.

Szobrászaink közül feltűnnek Cser Károly Mityu c. művével Bory Jenő Gyermekszobor c. bronzával, Markup Béla Gyerek a macskával c. bronzával.

A kiállítás dr. Csánky Dénes, a Szépművészeti Muzeum igazgatója rendezése. *(esszi)*

Tavasz a művészetben.
(Nyelv, 1940.)

Szőke hajadba kapjon a szél,
Nézz el a sápadt, néma utakra,
Messzire, hol már leskel az éj.

Szellő borzongat, hűvös az este,
S tavaszi párától szürke a táj,
Vállad ívére gondolok, Anna,
Mit őriz az árnyad, a néma lakáj.

De fáj a tavasz és fáj ez a kép,
De hív a csúcs, a büszke férfiél..!

A sarokról még egyszer visszanézek:
Annák, szerelmek, semmiségek,
Levelek, mit elfúj majd a szél...

Halász Iván

Hazatérés.
Ács Ágoston olajfestménye.
Nemzeti Szalon, Tavaszi kiállítás.

Nyár a művészetben.
(Budapest, 1941) 5. l.

radt magyarnak. Impresszionista. Mondanivalójának gazdagsága meglepő. Formalátása, rajzkészsége idősebb művészt sejttet maga mögött, viszont színeinek friss, gazdag skálája a dús, tépetlen energiát.

Nem hasonlítom senkihez, mert egyéniség.

Nagykéri Zórád Ernőről még sokat szeretnénk és még sokat fogunk hallani.

(Sz. K. I.)

EZ MÁR A NYÁR...

Jövetén móddal örülj:
ez már a nyár!...
Vigyázz, vigyázz:
az öröm mögött gyakran
ott van a gyász...

Az ég még kék,
sőt gyakran még
kékebb talán,
mint derekán
május havának:

de már a nap:
mint tűzpatak
ég... Óvd magad:
a holnapnak is élj és
necsak a mának!

A nyár erős —
megperzselődsz!
Vad, tűző heve
egy délelőtt
halálod lehet...

ács

Ács András ácsmester — —
kolozsvár 1621. szentiványi kezirásos cédula 1–2

ács Antal ~~[illegible]~~ asztalosmester —

ács (Acz) Antal 1637 kolozsvár, szentiványi kezir c 1

ács (Alcz) Antal (1441–1454), szentiványi kezirásos céd. 1

ács (Antal) József (= antoll) üvegfestő tanonc
szentiványi kezirásos cédula

ács Aurél építész mester
szentiványi kezirásos cédula 1

~~[illegible]~~

~~[illegible]~~

~~[illegible]~~

Ács Dusi fényképek

MDK

Ács

Szakó E.: Iparművészeti kiáll. Aradon. Magyar Iparművészet 1905. 211.l.

MDK

Ács

Művészeti Hírek. A Hollósy-festőiskola...
Műcsarnok, 1899. 15. sz. 199 l.

megírva

Ács András

ácsm.

Kolozsvár 1621.

l.

Balogh fatornyok

56. l.

Balogh Ilona:

Magyar fatornyok.

Bp. 1935.

A BUDAPESTI
KIR. MAGYAR PÁZMÁNY PÉTER TUDOMÁNYEGYETEM MŰVÉSZETTÖRTÉNETI ÉS KERESZTÉNYRÉGÉSZETI INTÉZETÉNEK DOLGOZATAI
(IGAZGATÓ: GEREVICH TIBOR)

DISSERTATIONS DE
L'INSTITUT D'HISTOIRE DE L'ART ET D'ARCHÉOLOGIE CHRÉTIENNE DE L'UNIVERSITÉ ROYALE HONGROISE PIERRE PÁZMÁNY DE BUDAPEST
(Directeur: Prof. TIBÈRE GEREVICH)

37.

DUTKA MÁRIA

AZ ESZTERGOMI KERESZTÉNY MÚZEUM GOBELINJEI

(2)

Ács (Ácz) András

1617, 1621, 1623, 1640

Kolozsvár

Bal Hel 123. c.

M. T. K.

ÁCS András ács

A 1685. évi összeírásban szerepel

Hodinka Antal: Adalékok az ung-
vári vár és tartománya és Ungvár
város történetéhez Ungvár 1914. 25. l.

M.D.K.

Ács Antal, asztalos m.

Veszprémi mester ~~XIX.sz.~~ Adat: 1889-1890-ből

Batári Ferenc: XIX. századi veszprémi asztalosok.

249.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. I. Veszprém,

1963.

(1)

Magyar Ács (Áts) Antal

1637 Kolozsvár

Bal Kel 124. l.

Ács Antal

MNK

Fortuna u. 17. ss. ház a XVII. századtól művészek tulajdona. Erdinger János Lajos szobrász és Antai Antal kőfaragó után 1697-től Schwarzinger Tamás szobrász tulajdona, akinek halála után(1707) Landtrechtinger János Gáspár festő vette meg 1709-ben és tulajdonosa volt 1744-ben bekövetkezett haláláig.

Hel rendbehozva 1947-ben Ács Antal tervei alapján.
Repr.: 32. kép.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.
23.1.

Ácsfutal

1947-ben állította helyre az I. Fortuna utca 17. sz. a. épületet

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest lexikon, Budapest 1973. 13351

3421

megírva

Ács Antal

(1)

F (Alcz)

Eperjes ~~[illegible]~~

Neve elő-ordul az 1441 – 1454 évi

számadás-könyvben

Balthel 24. l.

119. l.

Iványi Béla dr.

A közép kori Eperjes magyarsága.

Szeged, 1934.

8 l.

Európa film - könyv és lap.
terjesztő vállalat

Budapest.

V. Rothermere u. 12.

III./2.

nem kell

Ács (Antal) József

üvegfestő tanonc

6 elemi, 3 iparr.

9 hónap, jeles

Tanár Kölber Dezső

Iparrajziskola 1906.

(1)

VÁR HOSSZURÉT (Gömör)) (Krasznahorka mellett)

Andrássy-kastély

V: A tornai kastély. VV 1864, 120 l.

(2)

Ács - Antoll József

üvegfestő segéd-
elégséges eredm.

Iparrajziskola 1909.

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében
és
f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"
címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

(3)

Ács-Antoll József

üvegfestősegéd

4 évig.

Tanár Kölber Dezső

Műhelyvezető Mayböhm

Károly *

jó eredm.

Mintarajziskola 1907

* Majorossy lett belőle.

XVII

Ács Aurél

építőmester

Budapest

1909-ben

Magánépitési engedélyek Budapesten

A fővárosi magánépitési albizottság 1909. február hó 1-én Kun Gyula tanácsnok elnöklete mellett a következők részére hozta javaslatba az épitési engedély kiadását:

a) **nagyobb és kisebb épitkezésekre:**

4570. Szántó Bernát (V., Nádor-utca 16.) az I., Lágymányosi-utca 13484. hrsz. a. 4 em. ház, ép. Habicht Károly.

5346. Bokor Gyuláné nev. Ács Aurél (V., Dorottya-utca 3.) az V., Csanády-utca 1277. hrsz. a. 3 em. ház

5568 Takács Ferenc (I., Budafoki-ut 39.) ugyanott emeletes toldalék, ép. Groszmann Jakab.

6251. Schütz György nev. Klenovits és Báthory (VII., Aréna ut 23,) a III, Bécsi-ut 6130. földsz. épület.

298874. Wiegner Gusztáv nev. Wiszt L. (III., Szél-utca 6.) a III., Filatori-dülő 6200|5. hrsz. a. földsz. ház, ép. Lasetzky Márton.

298873. Wist Lőrinc (III., Szél-utca 6.) a III., Filatori-dülő 6384. hrsz. a. földsz. ház, ép. Lasetzky Márton.

7069. Wiegner Gusztáv (III. Filatori dülő 6200|18. hrsz.) ugyanott földsz. ház ép. Lasetzky Márton

4014. Illés Antal (VIII, Fhg. Sándor-utca 33.) ugyanott sütőkemence ép. Paldauf István.

7393. Posner Alfréd (VI., Csengeri-utca 31.) ugyanott emelet ráépités ép. Schömer Ferenc,

1544. Wágner Géza dr. (V.. Akadémia-utca 5.) az I,, Gyöngyvirág ut 9506 | 1. hrsz. a mansard szobák, ép. Fridrich Jakab.

6659. Benedek Lipót (VII., Garay-tér 5.) ugyanott boltkapuzat.

5556. Stulcz Ferenc (VIII., Hunyadi-utca 33.) a VIII., Karpfenstein-utca 6472 hrsz. a. ajtó.

7404. Hofhauser Antal (VIII., József-utca 2,) a VIII, Szentkirályi-utca 28 sz. a. tetőzet.

261. Berner István (III., Filatori dülő 6738. hrsz.) ugyanott földsz. ház, ép. Lasetzky Márton.

4506. Proksa Ferenc (VII., Bosnyák-utca 15) a X., Jerney-utca 2004. hrsz. a. földsz. ház. ép. Stechlick Antal.

5368. Hanzély Kornél (III., Vörösvári utca 26) a III., Hunor-utca 6200. hrsz. a. földsz. házép. Balog Jenő.

5370. Páljános Károly (V., Csáky-utca 42) a II., Ákos-utca 7013|5. hrsz. a. földsz. ház, ép. Balog Jenő.

3312. Meszner József (III. Szőlő-utca 3.) ugyanott földsz. toldalék, ép. Rajky Béla.

3004. Kégl János (III. Kenyeres-utca 19.) Ugyanott földsz. ház, ép. Rajky Béla.

2636. Wiesler Károly (III. Bécsi-ut 79.) a III. Bokor-utca 4490. hrsz. a. földsz. ház, ép. Rajky Béla.

7057. Riedl Gusztáv (III. Kórház-utca 6.) a III. filatori dülő 62001. hrsz. a. földsz. ház, ép. Lasetzky Márton.

6731. Rössler Adolf (Hársfa-u. 35.) a VI. Váci-ut 2930. hrsz. földsz., ép. Fogl Emil — épitésére vonatkozó tervek jóváhagyattak.

b) **nagyobb és kisebb átalakitasokra:**

496. Wertheimer Márkus (IX., Soroksári ut 91.) ugyanott

5983. Pfeifer Oszkár (VIII., Práter-utca 10.) ugyanott

5071. Svajer Jakab (IX., Gát-utca 2. sz.) ugyanott

6306. Dr. Davida Miklós (IX., Ráday-utca 12.) ugyanotti házra vonatkozó tervek;

c) **jóváhagyásra ajánltattak:**

6738. Korall házépitő szöv. az V., Korall-utca 1279. hrsz. a.

5717. Bodanszky Pál az V., Csáky-utca 1275. hrsz. a. házra vonatkozó tervei;

d) **gepekre és felvonókra:**

5713. Dr. Neuschlosz Kornél (IX., Dandár-utca 15.

283602· Jaritz András (VI., Lehel-u. 10.)

2145. Gyorstalpaló iparvállalat (Mária Valéria-utca 13.)

e) **elutasittattak:**

3666. Saile Antal a III., Homokos-dülő 3113. hrsz. a.

817. Kiss József a III, Táborhegy 2493. hrsz. a.

7041. Bauer Emil a VIII., Népszinház-utca 5897. hrsz. a. házra vonatkozó tervei.

MDK

Ács Aubél építész

3 em.ház

Magánépitési eng. Bp. Epitő Ipar 1909. okt. 3. 362 l.

MDK

Ács Aurél építész

3 em.ház

Magánépitési eng. Bp. Vállalk. Közl. 1909. szept. 29. 4.l.

Ács Dusi

"Invenciózus beállitásai"-val nagy hatást tud elérni,-irja Kun Imre: "Fényképészeti Kiállitás az Iparcsarnokban" c. kritikájában a nagysikerü tárlatról, melyet Bodor Aladár iparmüvész rendezett.

A HÉT, Bp. 1921. juli. 21.
XXXII. évf. 17. sz. 285-286. lap.

Ács Dusi

Kálmán Erzsi-ről készitett képét a kritika igen nagy elismerésben részesiti. "Amatőrök és szakfényképészek - Müvészi fénykép kiállitás az Iparmüvészeti Muzeumban" cimmel, a Müvészet c. rovatban ir a bemutatott müvekről Faludi Iván.

A HÉT, Bp. 192o. nov. lo.
XXXI. évf. 34. sz. 525-526. lap.

Ács
fotós

Ács fotózta Szőllősy Erikő kiállí-
tásának anyagát.

Gábor Eszter: Labirintus.

Müvészet,1974.szeptember - 23.oldal

Ács Balázs Kolozsvár
Szentiványi cédula 1–2

Ács Bálint kolozsvári vagy váradi ács
1620-as években
Szentiványi kézirásos cédula 1

Ács Balogh Márton 1600-as évek kolozsvár
Szentiványi kéziráros cédula 1

Ács (Alc) Barnabás ács
Szentiványi kéziráros cédula 1

Ács Béla ötvös
Szentiványi kéziráros cédula 1

Ács Béla építész —

Ács Dezső festő
Szentiványi kéziráros cédula (1)

Ács Erzsébet népművész

Ács Ferenc kohász 1–2
Szentiványi kéziráros cédula

(1)

Mephrva

Ács Ferenc, molnár

(Franciscus Alch molitor)

1567-68. Tokaj.

Balkel 122. l.

26 l.

Takáts:

Rajzok a török világból -

II. Bp. 1915.

432. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

MDK

Áts Ferenc

a kápolna tetőzetének elkészitését vállalta
/1714/

Wick B: A kassai szt.Rozália-kápolna története.
Kosice 1935.

Mihaljtam

Ács Ferenc

(2)

Gyöngyöspüspöki

1577-ben bortermére
után földesúri
ötödét fizetett.

Szedeák

II. 388. l.

l: 2000 ft.

Az albizottság nincs
ly helyzetben, hogy a,
ár az el- és fölhordandó
öldmennyiség költtartal,
nát, akár pedig a fa,
akra alkalmazandó bur,
olat költségét egyiségiá,
akban kitüntethesse,
le azt kiszi, hogy 8000 ft,
z amphitheatrum egy
zikkelyének felépitesé,
el együtt pedig 10,000 ft.

ÁCS Ferenc, *The Artist's Wife, cat. no. 31*

Ács Ferenc (1876–1949) is an artist with a biography rich in significant fullfilments insufficiently known to the public. Part of the ignorance is due to the absence of a catalogue to accompany a complete retrospective that could show how deeply involved he was in the effort of modernizing the artistic climate in 20th century Transylvania. Born in Cluj, he studied and learned the language specific to artistic workat the Drawing School in Budapest (1893–1896) and then at Simon Corbul Hollosy's studio in Münich. His presence there facilitated his contact with the stormy manifestation of secessionist experiences, corroborated with master Hollony's suggestion that he be in full contact with the freshness of natural existence. When he came back (settling forever here) he found an artistic climate dominated by the conventional solutions of academic discipline. Sure of the need to radically change the receptor's point of view, he decided to make the public get used to plein-air luminosity. A light touch of the brush, with careless distanced brushes, brought the image a pleasant lyrical flavour. As his audience naturally comprised co-citizens of a more refined taste, he addressed them by exploiting the virtues of an art that stressed linear mobility and elegance, harmonies, discretion and tenacity, shading the expression with symbolical and sentimental values. *The Artist's Wife* (1911), which we can admire in the reproduction, clearly fits into the perimeter of intimacy, a tendency frequent in the 1900, determinant in the configuration being the rhythm of curve-contercurve alternations, in such a way that the model takes a solemn attitude and a discreet nostalgic smile. With pictorial accomplishments harmoniously conceived, contemporary to aesthetic principles largely circulated in the epoch, he opened his first personal exhibition in Cluj, in 1911 being recognised for his modern vision and language. (L.D.)

h in significant fullfilments insufficiently known to
a catalogue to accompany a complete retrospective
rt of modernizing the artistic climate in 20th century
anguage specific to artistic workat the Drawing
ul Hollosy's studio in Münich. His presence there
secessionist experiences, corroborated with master
freshness of natural existence. When he came back
nated by the conventional solutions of academic dis-
's point of view, he decided to make the public get
with careless distanced brushes, brought the image a
ised co-citizens of a more refined taste, he addressed
ear mobility and elegance, harmonies, discretion and
ntimental values. *The Artist's Wife* (1911), which we
meter of intimacy, a tendency frequent in the 1900,
urve-contercurve alternations, in such a way that the
mile. With pictorial accomplishments harmoniously
irculated in the epoch, he opened his first personal
rn vision and language. (L.D.)

sor's reputation strongly surpassed the painter's,
e were some relevant chromatic and spiritual accom-
and lucrative effects of his behaviour as a teacher
urably the sensitivity of over 1000 young people that
rivate painting school which he opened in Münich,
l transferred its status of efficiency to Baia-Mare
and Teceu – where he was to stay till the end of his
alled his camp in Sighetu-Marmației, the town
an answer to academic solutions promoted in studios
irr or Lenbach. Hollosy quickly won the sympathy
ountries, strongly advised to foresake the official rou-
nd advice proved to be fertile, because an art group
n was soon to go beyond the province's boundaries.
ggestions and in the way formal solutions are
nity of thought and an aesthetic finality. After a
of subject, inspired by rustic realities, Hollosy pre-
mbolic and postimpressionist poetics.
eum, recommends the robust vitality of a character
ng frequent mixtures of green, neatly modulated by
of the painting vibrate in a lively manner. (N.L.)

26.816

THE NATIONAL ART MUSEUM OF CLUJ
THE NATIONAL GALLERY

AUTHORS:
Introduction:
dr.Livia Drăgoi, researcher,
Manager of the National Art Museum – Cluj
Painting:
Velica Boari (V.B.), curator
dr.Livia Drăgoi (L.D.), researcher
dr. Negoiță Lăptoiu (N.L.), researcher
dr. Gheorghe Mândrescu (G.M.), researcher
Maria Rus Bojan (M.R.B.), curator
Sculpture
dr. Alexandra Rus (A.R.), researcher

Cluj

953

s and Tuesdays when closed.

megistem

(1)

Ács Balázs

1697. Kolozsvár

Bal Hel. 127. l.

Europa

Film Könyv kapsterjesztő Könyv kiadó

rt raktára

VI., Eötvös-utca 43.

Budapest

(2)

Acs Balárs

1714, 1716, 1719.
1723. Kolozsvár

Bal Hel 128. l.

megírva

Ács Bálint

(Valentinus Acz)

Kolozsvári vász

Váradi ács

ar 1620-as évek-

ben

l.

Balogh Vég-Várad

29. l.

A m. kir. vallás- és közokt
ügyszám alatt a keb. számv.
deletének másolata:

Költségvetési év: 1926/27.
tása. Rovat: 7. Alrovat: 3

Utasito
Budapest, VI. Aréna-ut 41.
10-én és 14-én Visegrádra
jében Egyszázegy /:101:/ p
si csekkszámla terhére uta

Ács Balogh Márton

1647, 1649, 1653,
1659, 1660.

Kolozsvár

Bal Hel 125. C.

MÁTÉSZALKA. Telefon: 118.
DOHÁNYÁRUDA.

Ajánlott

Gr.
Europa Könyv és
Lapterjesztő Vállalat

Budapest
V. Rothermere u 12 III 7

1574. Fóth
Lásd
2
MOB Kt.
3084.344 l.

I. füzet

i diag-
erevizs-
k ered-
he Er-
nschrift
segyul-
resorp-
" című
938).

iskolai
ecenből
ti fizi-
tromos
részt a

(1)

Ács (Alc) Barnabás
ács

diagnosisára vonatkozó kutatásokat folytatott. Kísérleteket végzett a vér bizonyos elváltozásaival kapcsolatban, amelyek trombosisra hajlamosítanak. Ezenkívül foglalkozott a peritonitis prognosisának kérdésével, vizsgálva azokat az összefüggéseket, amelyek a peritonitis kórokozóinak virulentiája és a kórkép klinikai lefolyása között fennállnak.

Dr. Juba Adolf (1909, Budapest, róm. kat.), elme- és idegkórtani klinikai tanársegéd Budapestről, idegszövettani és idegkórtani kutatásokra (Benedek professzor) 400 P ösztöndíjban részesült. Az év folyamán jelent meg már régebben elkezdett és a Parkinson-kórral, a polyradiculitisekkel, az agyi látópályákkal foglalkozó tanulmánya. A tanévben Benedek professzorral együtt folytatott idegkórtani kutatásairól, az alkoholos polyneuritisekkel, az agyi látópályákkal és az encephalitis-polyganglionitis kérdéssel foglalkozó tanulmányai számolnak be. Sajtó alatt áll az ugyancsak Benedek professzorral együtt végzett s az emberi tetanus idegkórtanára és kórszövettanára vonatkozó kutatások eredménye is. A sclerosis multiplex heveny kiújulásának kórtani és szövettani tulajdonságaira vonatkozó irodalmi összeállításon még dolgozik.

(1)

Ács Béla

Ötvös 1906-7

Ermisk 1930. 81. l.

(1)

M.D.K.

Ács Béla épitész

A 60 férőhely bölcsőde , 100 férőhelyes ovóda tervpályázaton dijazva

6ooo Ft-os megvétel

Társtervező: Simon Ferenc, Simon Ferencné

Magyar Épitőművészet 1966/1. 2-6.l.

Ács Béla

P.M.: Lakóház, Budapest, I. Hegyalja út. - Építész: V.Pázmándi Margit. Statikus: Szabados Pál, gépészek: Kohlmann Miklósné, Both Lajos, Ács Béla. Mélyépítés: Halászy Jenő. - Ismertetés /fotók: ÁÉTV, Sági, és Pázmándi M./

Magyar Építőművészet, 1970. 5.sz. 18-19. l.

Ács Béla épitész M.D.K.

Pályatervét megvásárolták

Társtervező: Simon Ferenc- Simon Ferencné

Építészetileg igényes, korszerű és gazdaságos tervek érkeztek az óvoda-bölcsőde pályázatra

Magyar Nemzet 196[illegible]. dec. 9. 9.l.

Ács Béla építész M.D.K.

Tértelvevő: Simon Ferenc- Simon Ferenc

Ács Béla

dr. Kiss Tibor: Tornacsarnok, Budapest, IX. Vágóhid utca. - Építész: Kun Attila, statikus Darvas Tibor, gépészek: Szőke Lajos, Ács Béla. - Ismertetés, Sági György és Mikusi László fotóival.

Magyar Ép.műv. 1971.3.sz.36-37.l.

Ács Béla (Diósgyör Vasgyár)

A Bükk lábánál fekvő hatalmas gyártelep látképe.

Képzőművészek Országos Kiállítása a Nemzeti Szalonban (Péter Imre)
Művelt Nép 1952. dec.

Kihagytam

Ács Dersö
festö

l.

Arverein Körl –
75. 27

(1)

Ismeretlen festő.
A XIX. századból.

736. Czecz János.

(látható,
Mellig) szembe néz. Kebléi
jusza és körszakálla összevegyült, s
ina atillája paszomántgalléru és ara

Vászon, méretei 71: 57.5 c
Az 1848/9-iki szabadsághar
Átvétetett az 1896: IV. 8-

904: V. 5.

Ács Erzsébet [népművész] 17 Ok

Debreceni vasutas. Szürrátétes munkái figyelmet érdemelnek.

P.J.: Vasutas = Képzőművészek Kiállítása 8. C

Bp. 1961. júl. 18.

NÉPSZABADSÁG

Ács Erzsébet MDK

Szürrátétes teritő, filc

Szürrátétes falvédő, filc

Mücsarnok 1960. Képző- és Diszitőművészeti körök Kiáll.

ÁCS Ferenc fertő

Muráclin Jenő: Erdélyi fertőiskolát.
Bukarest, 1997

50, 56, 61-67 ll
82

MCCCCCVII; a két kisebbiket Besztercebán öntötték.

A község mellett őskori várhely /?/.

Blatnicza Prónay kastély

Emeletes épület a XVIII. századból. Ezzel szem pavillon a XIX. század elejéről antik kerekt oszlopos előcsarnokkal. Bejárata fölött felirat: renovari jussit amices... atque sibi, nospitibusque

Blatnicza vára

Magas hegyek között, hegyfokon épült, szabá körülzáró épületek, falak és bástyák terjedelmes falak ma már minden művészeti jelleg híján vann

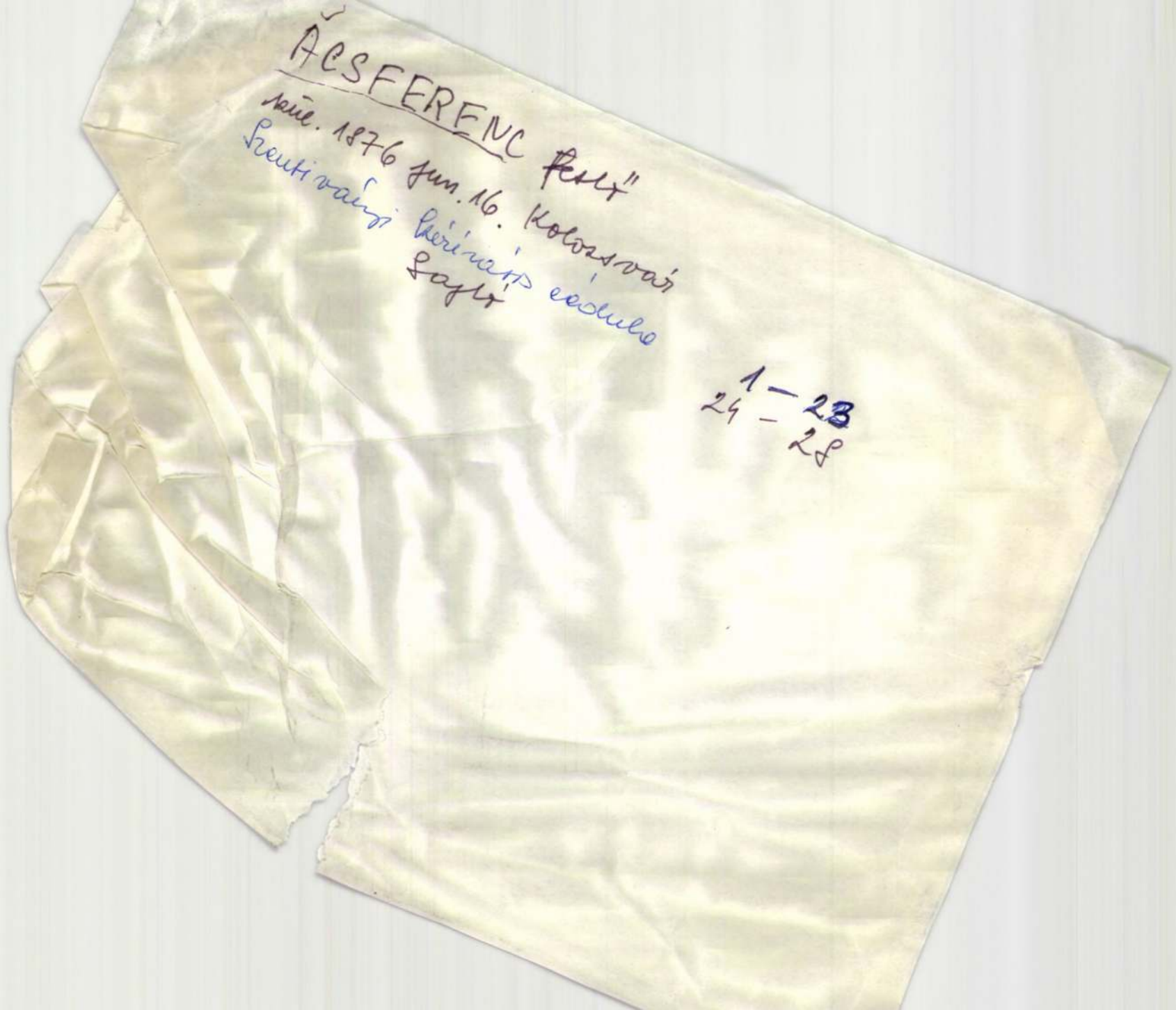

ÁCSFERENC "Pesti"

kül. 1876 jun. 16. Kolozsvár

Szentiváni kéziratos cédula

Gaztó

1 – 23

24 – 28

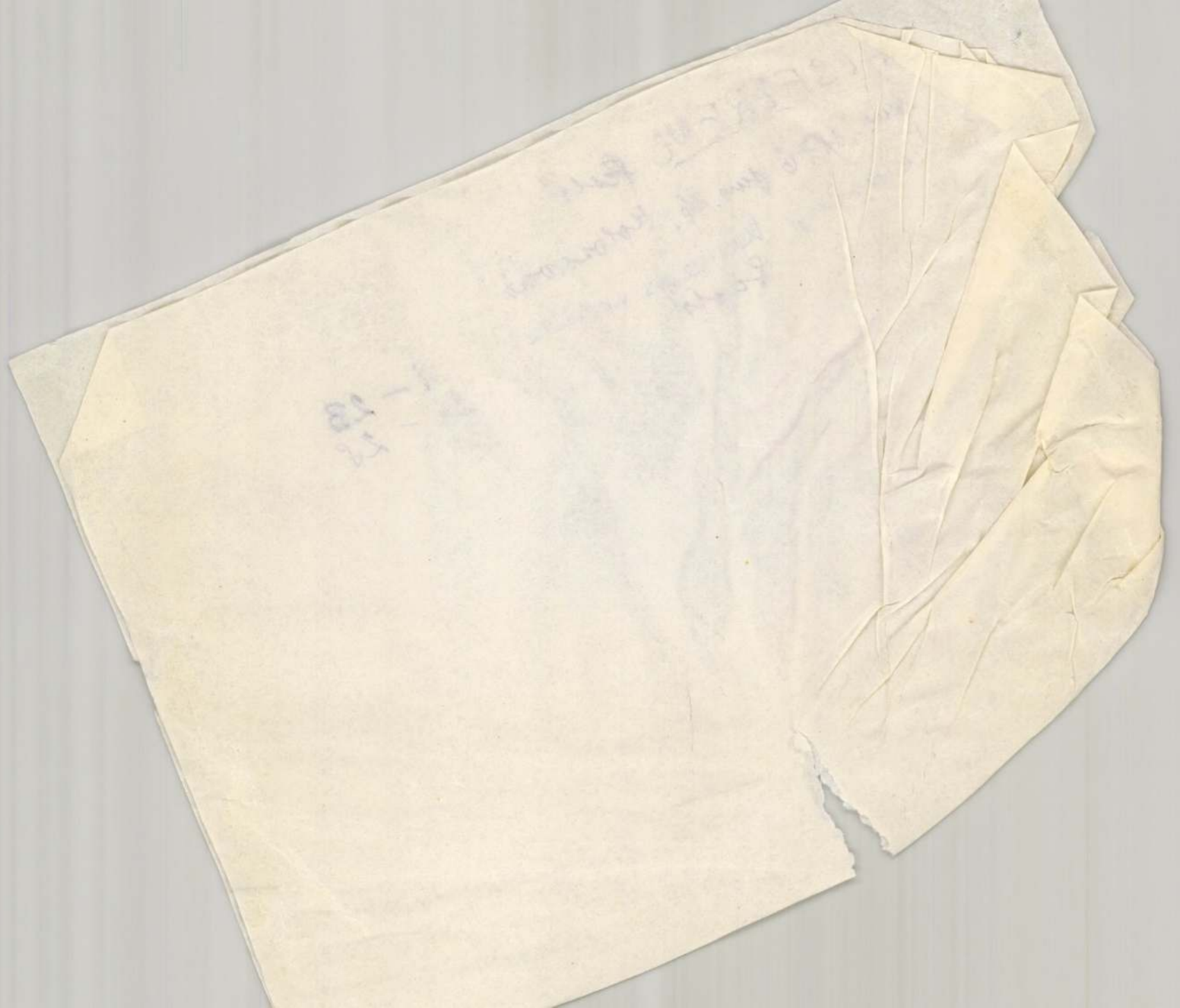

ÁCS Ferenc festő

lakott Kossuth L. 34. 1911-ben épült szecessziós ház, apja építtette. Itt volt feszőiskolája

sirja Házsongárdon

GAÁL György - VINCZE Zoltán: Kalauz a régi és az uj Kolozsvárhoz. Kolozsvár : Korunk, 1992 100.

127.

ÁCS FERENC

Nagybánya művészete (katalógus)
Magyar Nemzeti Galéria, 1996

466
Szöveg : 196, *202/4*,

Ács Ferenc

Festőművész

A realizmus problémái a művészetében

Élet

1974 XI. 15 3 oldal

Ács Ferenc

Dóczíné Berde Amál, Kolozsvárom

Ács Ferenc magánoslolójába jast

– emlétve

Igaz Szó 1972 november

777. old.

Ács Ferenc

művei szerepeltek a Műcsarnok

1906-os Tavaszi Tárlatának - emlékére

Fülep Lajos: A művészet forradalmától a nagy forradalomig

Magvető Bp. 1974 175. old.

Ács Ferenc (1876-1949)

impresszionista festő

Tanulmányait Münchenben és Párisban végezte. Kiváló portréfestő. Évtizedekig jónevű magániskolája volt Kolozsváron. Festőiskolájának aktmodelljét Annusnak hívták.

Karácsony Emmy :Virághegy, Kriterion Bukarest 1974

127. old

Ács Ferenc

5

Két festményét őrzi a
Kolozsvári Művészeti Múzeumban

Igaz Szó 1972 november
774. old.

4

Ács Ferenc

1911-ben Kolozsvár volt egyéni kiállítása, a két világháború között saját műtermében rendezett egyéni kiállításainak nincs írásos nyoma

Igaz Szó 1972 november
774. old.

Ács Ferenc

3

Első nyilvános szereplése
1896-ban Nagykőrösön volt

Igaz Szó 1972 november
774. old.

Ács Ferenc

2

Az első világháboru előtt Kolozsváron saját műtermében festő-iskolát tartott fenn.

Igaz Szó 1972 november
774. old.

Ács Ferenc festőművész
1876 Kolozsvár - 1949 Kolozsvár

Tanulmányait a budapesti Képzőművészeti Főiskolán (1893-1897) Székely Bertalannál, a münchení Képzőművészeti Akadémián (1897-98) Lenbachnál, majd Hollósy Simon szabadiskolájában végezte (1896)

Igaz Szó 1972 március 774. old

Ács Ferenc festőművész

A nagybányai kolónia alapítók Párizst-látott művészei nem az impresszionizmusból indulnak ki, nem az akkori idők legkorszerűbb művészetszemlétét teszik magukévá, hanem egy régebbi iskola tanítását. A plein air festészetre esküsznek. Fokozatosan jutnak el az impresszionizmus felé mutató eredményekig. Még Ferenczy Károly, Thorma János is csak a fény színátalakító hatását áknázza ki, továbbá a kolozsvári Ács Ferenc is.

Murádi Jenő: Fáziskülönbség a nyugati évonal és a kelet-európai eredmények között.
Korunk, 1979. febr. 57. old.

Ács Ferenc festő

- Dóczíné Berde Amália irányítója Kolozsváron

Márkos András Úttörő szerepet vállalt

Igaz Szó 1971/5 790. old

Ács Ferencz

festő

L.

Szendrey - Szentiványi

60. l.

Vszám	Nap	
		At
		5 számla
	28	záróegyenletért a leltár szer
1.		Magyar Hitel Bank Dű
2.		Pick Budap.
3.		Gál Jenő Fiume
6.		Weiner Géza Bécs.
7.		Osztrák Magyar Bank B

Á cs Ferenc festő

Magyar Müvészét 1925. 2. sz. 45-47. o.
/r/: Müvészetünk a külföldön.

Ács Ferenc, Stein Jenő, Ferghete Tarján kiállitása a holozsvári Rom. kat. iskolában.

Pásetortúr, 1921. II. r.

766. l.

Finta Zoltán: Karácsony hiállitás

Kolozsvárom a sétatéri horcsolya pavillonban Ács Ferencnek és Pap Sándornak a növendékei kiállítást rendeznek

Pásztorlúz, 1923. IX. évf. II. fek

860. l

Tövisi Géza: Művésznövendékek kiskiállítás

Táblakép: Varró lány, Ács Ferenc

Pásztortűz, 1923. IX. évf. I. r.
729 - 732 l.

Fintor Zoltán: Kolozsvári festők pünkösdi képkiállítása

Táblakép, Tópartján, Ács Ferenc

Pásztorlúz, 1923. IX. évf. I. r.
729-732. l.

Finta Lottán: Kolozsvári festők pünkösdi képki állítása.

Táblakép: Ribizliszedők, Ács Ferenc

Pásztortűz, 1923. IX. évf. I. r.
729-732. l.

Fintaszoltán: Kolozsvári festők pünkösdi képkiállítása.

Táblakép: Ihrig, Ács Ferenc

Pásztortűz, 1923. IX. évf. I. k.
729-732. l.

Fritz Zoltán: Kolozsvári festők pün-
kösdi képkiállítása

Táblakép: Hójai táj; Ács Ferenc

Pásztortűz, 1923. IX. évf. I. r.
729-732. l.

Fintaholtán: Kolozsvári festők pünkösdi képki állítása.

Táblakép, Asztalok, Á. Ferenc

Pásztortűz, 1923. IX. évf. I. k.
729-732. l.

Finta Loltán: Kolozsvári festők pünkösdi képkiállítása.

Táblakép, Erdélyitáj, Ács Ferenc

Pásztortűz, 1923. IX. évf. I. r.
729-732. l.

Finta Zoltán: Kolozsvári festők pünkösdi képkiállítása

Ács Ferenc kritikái.

Művészet.

VI. évf., 1907.

70-72.

Táblakép: Kertben, Ács Ferenc

Pásztortűz, 1921. II. r.

766. l.

Fruta Zoltán: Karácsonyki állítás

Táblakép: Erdőrészlet, Acs Ferenc

Pásztortűz, 1921. II. r.

766. l.

Fruta Zoltán: Karácsonyhiállítás

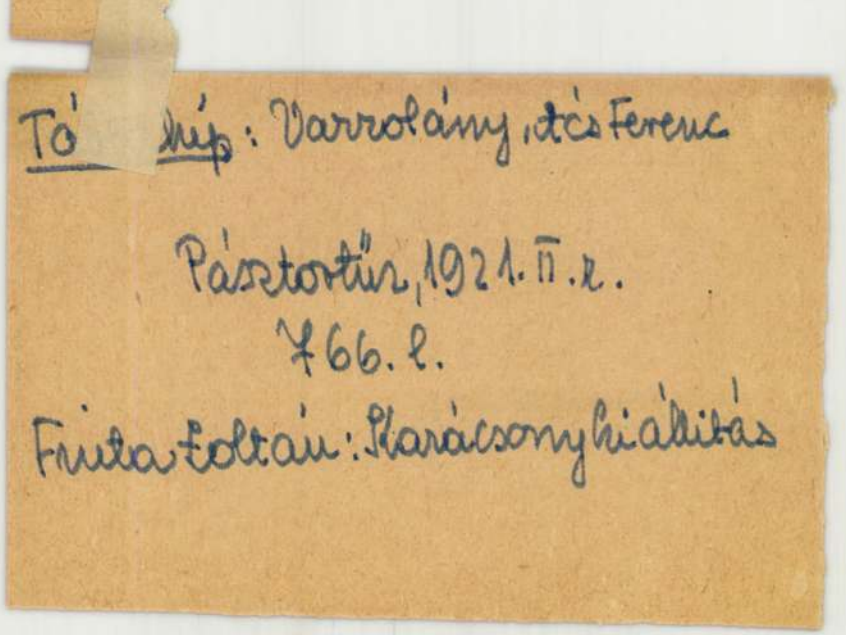

Tó[illegible]kép: Vazzolány, Ács Ferenc

Pásztortűz, 1921. II. r.

766. l.

Fruta Foltán: Karácsonyki állítás

Kép: Szénakarlak, Ács Ferenc

Pásztortűz, 1921. II. r.
766. l.
Zoltán: Karácsonyhiállítás

Kép: Napnyugta, Ács Ferenc

Pásztortűz, 1921. II. r.

766. l.

Kuta Zoltán: Karácsonyhiállítás.

Ács Ferenc festőművész

Pásztortűz, 1921. II. r.

766. l.

Fritz Zoltán: Karácsonyi kiállítás

Ács Ferenc festőművész

Pásztortűz, 1922. VIII. évf. 11. sz.
672. l.
Pásztortűz hírei ből

M.D.K.

Ács Ferenc, festő

is kiállított a Művészház
szürrealista kiállításán.

Bölöni György: Képek között, Bp. 1967. 356. old.

/a cikk megj.: „Világ", 1912. máj. 26./

MDK

Ács Ferenc, sz. 1876.

Udvarol a vén huszár, festm.

Ernst Muz. aukc. 53.sz. 1936. máj. 3 l.

Ács Ferenc
festő

Méltatás

Murádin Jenő: Városok, évek.
Művészet, 1971.december - 33.oldal

Ács Ferenc
festő

Dóczyné Berde Amália az impresszionista festészettel Kolozsvárott Ács Ferenc szabadiskolájában ismerkedett meg.

M.Kiss Pál: Dóczyné Berde Amália.
Művészet, 1971.december - 43.oldal

Ács Ferenc
Tükör előtt, olaj.

Magyar Képzőművészek Segitő Bizottsága. Művészeti kiállitás. 1914. 6 l.

Balassagyarmat /Bojár/

Az épület bejárat
ellipszis alaku lépcső
lépcső vezet az emeleti

MDK

Ács Ferenc

Erdélyi művészeti kiáll. Walter Gyula: Festők és szobrászok. Erdélyi Szemle, 1919. jun. 284 l.

MDK

Ács Ferencz, festö

Tükör elött. Olf.

MK.Seg.Biz.Müv. Kiáll. 1914 nov.-dec. Kat. 6.1.
Szépm. Muz.

MDK

Ács Ferenc, 1876-

Női képmás

18.

Ernst Muz. ~~XX.~~ aukc. ~~[illegible] jan.~~ xcxcxcxcx 1921. dec.

1 l.

Ács Ferenc festőm.

MDK

Művészeti hírek. Műcsarnok, 1899. 13.sz. 199 l.

Bajor pályázatot nyert magyar festő.

Ács Ferenc MDK

Tükör előtt, olf.

Mücsarnok 1907/8. téli kiáll.

MDK

Ács Ferenc

Arcképtanulmány, of.

Silberstein bácsi, of.

KMTárs. 1906. tav. kiáll. kat. 48.l.

Ács Ferenc

MDK

Vasárnap délután, olf.

Műcsarnok 1909. tavaszi kiáll.

MDK

Ács Ferenc

Vasárnap délután, of.

Műcsarnok 1909. tav. kiáll. kat. 43.l.

MDK

Ács Ferenc

Képzőm. Társ. 1909. tav. kiáll. kat. 44.l.

Ács Ferenc festő

[redacted]

[redacted].táj- és életképkiáll. 19-2o. [redacted].

[redacted]. 1927. jan.

MDK

Ács Ferenc

Udvarló huszár, of.

M.táj- és életképkiáll. 19-2o. sz. Mücs.
1927. jan.

MDK

Ács Ferenc

Vasárnap délután, of.

Képzőm. Társ. 1909. tav. kiáll. kąt. 43.l.

MDK

Ács Ferenc

Udvarló huszár

KMTárs. Magyar táj-és életkép kiáll. kat. 1927.
29.l.

MDK

Acs Ferenc

Művével résztvett a kiállitáson.

KmTárs. 1943. márc. - ápr. tav. kiáll.
Kiállitó művészek névsora. 23.lap

M.D.K.

Ács F.

Rajza Emil Isac-ról, aki a Szinházi Élet számára ir "Román Szinházakról" cimmel.

Szinházi Élet. Bp. 1913. ápr.25.-május 3. II. évf.17. sz. 1. lap

MDK

Ács Ferenc

Öreg asszony, of.

Képzőm. Társ. 1901/2. téli kiáll. kat. 49.l.

MDK

Ács Ferenc, festöm.

Udvarlás. Olf. Jelz.

Árv. Csarn.1937. okt. 83.sz. 17.1. (árv. Kozl. pk. k.)

Ács Ferenc
festő

1926-ban Kolozsváron nyitotta
meg magánisholáját Ács Ferenc.
A Collegium Artificum Transylva-
nicum alapításában részt vett.

Muradin Jenő: Collegium Artificum Transylvanicorum.
Művészet, 1971.március - 16.lap

Ács Ferenc
festő

A Collegium Artificum Transylvanicorum
kiállítások során vett.

Muradin Jenő: Collegium Artificum Transylvanicorum
Művészet, 1971. március - 16.lap

Á'cs Ferenc
festő

A kolozsvári kiállításon szereplő
művészek közül a szintén Á'cs
Ferencet az impresszionizmus kolozs-
vári meghonosítójaként ünnepli

Muradin Jenő: Collegium Artificum Transsylvanicorum
Művészet, 1971.március - 16.lap

Ács F.

a müncheni Képzőművészeti Akadémia Magyar növendéke;

beiratkozás éve 1894.

Jászai Géza: München und dir Kunst Ungarns 1800 bis 1945. Ungarn Jahrbuch Mainz 1970 10 1 149 1

MDK

Acs Ferenc

A Műcsarnok Háborus kiállitásan szerepelt.

Cikk: Háborus kiállitás.

Művészet, 1914. 451-452.l.

Ács Ferenc MDK

Udvarló huszár, olf.

Mücsarnok 1927 táj- és életképkiállitás

Acs Ferenc

MDK

Kertben

Műcsarnok 1943 Téli kiállítás

MDK

Ács Ferenc

Gulyás K.: Bolyai Farkas egyetlen müvészi arcképtanulmánya. Pásztortüz 1924. dec. 25. 284-287.l.

Ács Ferenc

MDK

Kertben

Műcsarnok 1943.nov-dec.
Téli kiállitás

ÁCS FERENC

Női arckép. Olajf.

Képzőm.Társ.1911.tav.kiáll.kat. 39.oldal

MDK

Ács Ferenc

Női arckép. Olajf.

KMT. 1911. tav. kiáll.

(28)

Lea

Keletmagyarország

1922 jan. 16.

(Erdélyi képzőművészek
nyári tárlata)

1922. Koll. kiáll. Kolozsvárt a Mátyás-téri plébánia épületében

A plébánia-utcában elhelyezett tárlat Ács Ferencnek, Kolozsvár egyik legtehetségesebb és legnépszerűbb festőjének gyűjteményes kiállítását mutatja be. Az ő fölfogását a széles vonalu, pregnánsan jellemző, koncentrált hatásu festés jellzi. Művészete tökéletesen kiforrott. Nála is a napsugár és a levegő dominál a színek buja koloritjával. Néhány nagyszabásu kompozicióját ismerjük itt meg. A „Ribizliszedő parasztasszoy" üde nyári kép, a „Kerti asztalnal" c. kompoziciója mesteri módon oldja meg a legnehezebb fényhatásokat. Az „Őszi tópart" hangulatát széles vonásokban fogja össze. Lenyügözően erős hangulat van a Hójáról festett két képeben. Összes képei becsesek s itt csak nagyobb vásznait emlitjük még meg: a „Festőnőt", egy női és egy férfi portrét.

Kazinczy levelezése

IV. k. 316. l.

996. level

Kazaug: Hotkoci

anglus Ettek -

Harai Tudósítások

1806. 262. l.

268. l.

249

Rombauer ik mincs emlitve

Pruczóre osztott olaifest. mig

Erről és Eszterl ~~[illegible]~~ festett Rombauer 1803-ban A signatérát megtalalt Korokmay Éva, ~~aki ez olaifest-~~ ~~[illegible]~~ ~~a M. Nemz~~ A ~~[illegible]~~ magantulaj-donban ~~[illegible]~~ van-

dig frissek, nyugodtak, tettre készek, akiknek mintha a sors soha nem ütött volna a körmükre. Mellette a tartózkodó asszony olyan, mint egy rózsabokor mellé került gobelin-alak.

— Mi a kívánsága? — kérdi a hölgy, aztán fölveszi lorgnonját és összehúzza a szemét. — Ah! — teszi hozzá élénken, majd nevetve — persze! most már megösmerem. Ön Lebényi.

A férfi könnyen megbiccenti fejét és szertartásszerüen kezet csókol. E csekélységek finoman, mozarti formák közt történnek.

— Igenis, Lebényi, — feleli. — Hosszas külföldi tartózkodásom indokolttá tette, hogy nevemet franciásabbá változtassam. Talán más okok is hozzájárultak.

Az asszony mosolyog és egy karosszékre mutat. A vendég szája körül szintén mosoly húzódik el, beretvált ajka puha és érzékeny, mint egy gyermeké. Ahogy leül, ahogy előrehajlik, félkarral az asztalra támaszkodik, míg a másikkal gyöngén, alig észrevehetően, mégis biztosan kíséri szavait, ahogy arcán a gondolatok kicsinosítva, udvarias csöndességgel jelennek meg: alakja tetszetősen illeszkedik bele a márványos-terem rozsdavörös képei, csillogó szobrai, hallgatag virágsáncai közé.

— Nos, mi jót hozott? — kérdezi az úrnő, hátradőlve a selyempárnán.

— Üdvözletet Santa-Féből, — feleli a férfi ragyogó arccal, lovagi mozgékonysággal — és hozzá üres pénztárcát.

Az asszony bólint, mint a tanító, mikor azt hallja, hogy kétszer kettő, az négy. Ennek így kell lennie.

— Szóval, ön meg akar zsarolni, — szól fölindulás, gúny, hidegség nélkül. — Erre el voltam készülve. Csodálom, hogy csak most, tíz év mulva keresett föl.

A gavallér fölhúzza vállát.

— Istenem, — mondja a szavakat figyelmesen egymás mellé rakosgatva — nem szabad a dolgokat a sötét oldalukról nézni. A zsarolás ebben az esetben a látszat, a lényeg az, hogy nincs mit ennem, nincs hová a fejemet lehajtani; azonkívül, ami rajtam van, nincs egy rend ruhám. A zsarolás nem ok, hanem okozat. Egyébként kellemesebb ízt is adhatnánk szereplésemnek. Nevezzük kölcsönnek vagy segítségnek. Az útszéli béna, a vak koldus gyermek is zsarol, megzsarolja az ön szívét, a jó érzéseit, a gyöngédségét.

— És ön?

— Én az eszét zsarolom meg, — feleli Lebényi derülten, kedvesen, frissen, mint egy középkori chevalier, akinek minden helyzetben ötletesnek kell lennie. — Az esze meg fogja érteni az adott körülményeket. És fizetni fog.

Az asszony nem ijed meg. Mosolyogva figyel a férfira és a feléje dobott sárgolyókat ügyesen védi ki, dobja vissza, mintha tennisz-lapdák volnának. A társalgás hangja puha, természetes és élénk.

— Nos, figyeljen reám, — szól a hölgy — és tisztázzuk mindenekelőtt az eszméket. Ön ismeri a herceget?

Lebényi könnyen hajtja meg fejét egy, a szögletben álló, nagy portrait előtt, amely játszó oroszlánok tartotta, XV. Lajos korabeli, szalagos karikában ábrázolja a főurat, diplomata-frakkban, tartózkodó mosollyal ajakán. Csinos, törékeny, kellemes vonásu férfi. Tekintetében egy kis gőg, de lehet, hogy ezt a benyomást csak rövidlátó, összehúzott szeme okozza. Lebényinek úgy tetszik, hogy egyike amaz embereknek, akik nem sokat alkusznak: undorodnak a szennytől és szó nélkül fizetnek.

— A herceg bizonyára gazdag, — jegyzi meg.

Az asszony kinyitja, majd becsukja apró öklét,

A Műcsarnok tavaszi kiállításából

Ács Ferenc: Arckép

ujjai finoman, mint egy elefántcsont-chatouille rugói engedelmeskednek. A marquise-gyűrü egyet szipor-kázik.

— A herceg szeret engem, — feleli egy csöpp idegességgel — és viszonyunk akkor is létezne, ha mindaketten koldusok lennénk.

— Kétségkívül asszonyom.

— Éppen ezért, az ön zsarolási kísérlete, — folytatja az úrnő ismét nyájasan — kapóra jött.

Lebényi pompás fogsora megjelenik cseresnye-piros ajkai között.

— Ön tréfál, asszonyom?

— Nem. Csodálom, hogy még nem akadt rá az összefüggésre. Nos, segítségére sietek. Ön el fog menni a herceghez és elmondja neki a történetet a gyöngy-sorral. Elmondja, hogyan lopta el az ékszert és hogy szökött meg velem Nizzából. A határnál fogták el a csendőrök. Én egész a börtönig elkísértem; ott elájultam. Azután három évig bűnhődött. Ha a herceg ezek után is kitart mellettem, akkor szeret. És éppen erre vagyok kíváncsi.

Lebényi nevet.

— És mi történik a pénzzel? — kérdezi szeretetreméltóan. — Hiába utaztam volna ide Santa-Féból?

— Ez esetben hiába. Azaz, hogy, várjunk. Igazságtalanság volna részemről, ha az ön fáradozásait nem méltányolnám. Hiszen szolgálatot tesz nekem, ha mindezt elmondja a hercegnek. Szóval, az útiköltségét megtérítem. Rendben van?

A vendég kezet csókol.

— Szolgálatára állok, — feleli — azonban egy megjegyzést. Tényleg olyan gazdag a herceg?

— Azt hiszem. De miért érdekli ez? A megbeszélt összeget én fizetem. Nincs bizalma? — teszi hozzá az

Ujság 1911. 31-7

Cserebogarirtás

Mühlbeck Károly rajza

asszony könnyed nevetéssel, amely oboa-futamra hasonlít.

Lebényi csillogó körmeivel csöndesen dobol a pantalonja hajtásán. Az arca mozdulatlan, csak a tekintete valamivel élesebb: mintha pápaszemen át nézne.

— Nagy összeg? — kérdezi végre előzékenyen.

Az asszony a berakott secrétairehez lép és elővesz egy csomó bankjegyet, amelyeket rózsaszínű szalag tart össze.

— Elég? — kérdezi és megszagolja a bankókat, mint egy májusi rózsát.

A férfi gálánsan hajtja meg fejét; egy hamuszürke hajfürt a homlokára csúszik, ami megnemesíti arckifejezését.

— Az adott körülményekhez elég volna, — szól — azonban a helyzet más, mint első pillanatban gondoltam volna. Csakugyan más. És ezért, nagyságos asszony, lesz szíves megkettőzni az összeget.

Az úrnő fölkacag.

— Lebényi, — mondja őszintén — a maga szemtelensége határtalan.

A férfi is nevet és gyönyörködik az egykori áruházi leány üdeségében, tisztaságában, zeg-zúgos arcvonalaiban. Azután ismét világfi lesz belőle, arca megkomolyodik, tekintete világossá, határozottá válik. Ajkain könnyű, lekötelező mosoly lebeg.

— Ha kívánja, — veszi föl a szót — meg fogom magyarázni kérésem lényegét.

— Kíváncsi vagyok az indokolásra.

— Nos, tehát, ön azt kívánja, hogy a hercegnek mondjam el az ön multját. Igy akar meggyőződni róla, hogy szereti-e önt csakugyan? Bocsánatot kérek, ilyen próbára nincs szükség. On nem arról akar meggyőződni, hogy a herceg szereti-e önt, hanem arról, hogy ön szereti-e még a herceget?

— Nem értem.

— Nos, akkor példával magyarázom meg szavaimat. Vegyük, hogy a herceg nem fogja önnek elnézni, hogy egy tolvajnak a kedvese volt. Ez esetben . . .

— Nem szeret.

Lebényi bólint.

— És ha elnézi? — veszi föl újra a szót, könnyen, finoman, mint egy fleurettet — becsülné-e ön valamire azt a férfit, aki idáig sülyed erkölcsi fölfogásában? Egy főurat, egy herceget? Ön, az okos asszony? Nem, nem. Ön, nagyságos asszony, csak kibúvót, menekülést keres ez elől a kissé már megunt, kissé megviselt viszony elől, s azt szeretné, ha az útilevele nem volna üzleti fogalmazvány, hanem egy szép vers, vagy egy kosár ibolya.

Az úrnő pillanatra meghökkenve néz a férfira, aztán vállat von.

— Nos és ha így lenne? — kérdezi és teáért csönget. — Nem fizettem volna meg önnek eléggé gavallérosan az útlevelet?

Lebényi tartózkodva mosolyog. Míg a komornyik lerakja az ezüst tálat, az elefántcsontfülü ibrikeket, a párisi nagy operáról beszél, aztán amint a szolga eltünt a függöny mögött, ismét rátér a tárgyra.

— Ami utamat a herceghez illeti, — mondja tisztelettelje sen — az bizonyára busásan ki van egyenlítve. Hiszen más is elvégezhetné, rossz időkben egy levél is megteszi. Azonban azt az utamat, amelyik elmarad, nagyságos asszony, nem kegyeskedik számításba venni.

— Miféle utat?

A férfi pointhez érkezett, azonban nem élezi ki, ellenkezőleg, szinte elejti, félhalkan mondja, mozdulattal sem kiséri.

— Nos, azt, amelyik ahhoz az illetőhöz vezet, akinek a kedvéért mindez történik. A herceg utódjához. Bocsássa meg, nagyságos asszony, ha hirtelen nem találom meg az ő részére a megfelelő címet.

A finom női ököl összehúzódik. Most nem hasonlít elefántcsont-chatouillehoz, hanem apró koponyához, vadmacska-, vagy hiúzfejhez, amely rejtelmesen csillog a félhomályban.

— Ön gazember, — szisszen föl, de aztán elneveti magát és megrázza szalagos fejét. — Ön gazember: — teszi hozzá és már nem haragszik, sőt elismeréssel néz a férfira, ahogy egy ügyes rendőrkutyára, vagy egy tanult óriáskígyóra nézünk.

Lebényi elnézést kérőn húzza föl a vállát és fordítja ki a két tenyerét.

— Hja, nagyságos asszony, ilyen az élet. A zsarolónak is együtt kell haladnia a korral, sőt meg kell előznie, mert a korral együtt jár a büntetőtörvénykönyv. De ez nem tartozik a tárgyra. Megértettük volna egymást? Avagy esetleg azt kívánja, hogy a másik úrnak, a jogutódnak is elmondjam az ön multját?

Az asszony mosolyog.

—. Nem szükséges. Róla tudom, hogy szeret — teszi hozzá csipetnyi öngúnnyal és vállat von.

Lebényi fölkel. Karcsu alakja betölti a teázó zúgot.

— Tehát megkapom a kért összeget?

A hölgy újra odalép a secretairehez és még egy csomó bankjegyet vesz ki. Ezek már kék szalaggal vannak átkötve.

— Tessék, — mondja elgondolkodva. — Csak azt nem értem, — teszi hozzá — hogy lehettem én önbe egyszer szerelmes?

A férfi ajka lemondóan húzódik szét, aztán két ujjával könnyedén, mint egy ibolyacsokrot, veszi föl az asztalról a pénzt.

— Ennek az a magyarázata, — feleli — hogy az embernek a multja a titokzatos, nem a jövője. A jövő azt hozza, aminek jönnie kell, de a multban mindenkinek vannak eseményei, emlékei, amelyek rejtélyesek, megfejthetetlenek, amelyekről nem hiszi el, hogy az övéi volnának.

— Ezt az aforizmát ingyen adja? — kérdezi az asszony.

26

~~1900~~ Szegedi Képzőm. Egyesület. 1900. nept-vét. Őszi tarlat: Esthangulat, of.

Ács Ferencz, festő;
Kolozsvárt. A kolozsv
formátus gymnasiumban
ben pedig a budapesti m
hol Székely Bertalan vo
Hollósy Simon tanítván
cheni festőakadémia eg
terichnek vezetése alat
nyait, akitől utóbb Len
ben a bajor trónörökös
mányokra kitűzött p
pével Á. nyerte el. E
városa három évig ösztöndíjjal támogatta.
A budapesti Műcsarnok kiállításain 1901-ben
lépett fel legelőbb Öreg asszony cz. olaj-
festményével. Münchenből, ahol két kisebb
tanulmányával a Kunstverein kiállításain is
szerepelt, 1906-ban jött haza és Kolozsvárt
telepedett le. 1906-ban Budapesten Király-
falvy Károlylyal együtt kiállítást rendezett.
Jelentékenyebb művei: Silberstein bácsi
(1906), Tükör előtt (1907), Vasárnap délután
(1909) és Női arczkép (1911).

Budapesti Napló. 1906 decz. 9. — *Műcsarnok.*
1899. 199. l. — Önéletrajzi adatok.

Az festőiskola

1927 cz
Sáj-ci elektrép kiállítás
Műcsarnok 533. sz.
~~Szepes~~
udvarló huszár
olajf.

(26)

A lelkész. Buda-

, 1880. X. 168.

Ács Ferenc

(2 V)

KÉZ A.

Ács *Ferenc*, festő, szül. 1876 jún. 16-án Kolozsvárott. Budapesten Székely Bertalannak, Münchenben Hollósynak és Lenbachnak volt tanítványa. Kolozsvárott él, ahol egy ideig festőiskolája is volt; főleg táj- és arcképeket fest.

Gutenberg Lex. I. K.
197. l.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

(1)

Ács Ferenc

szül.
mil. Kolozsvár 1876

Revai XXI. 6. l.

MULANDO A HISTÓRIA

(2)

Ács Ferenc

szül. Kolozsvár 1876
Ref. 3 gim.
1893/94 I. vendégl.
1893/94 II " "

Kisebb közlemények V. 46.

(3)

Ács Ferenc

festő

írod

Osvát Kálmán dr.: Erdélyi Lexikon, Nagyvárad, 1928. 7. l.

1876.

Szül, ~~1880~~. Münchenben, Nagybányán tanult. Münchenben Bukarestben kiállított.

esco Bissolo iránya.

n. † 1554 április 2-án.

zegélyű függöny előtt ülve és kissé balra hajtja és kezeivel fogja olykép, hogy azt jobb- al annak lábát tartja. Jézus ival támaszkodik és jobb lábát fehér kendőt, szűk ujjú piros ermek Jézus pedig meztelen. égbolttal.

cm. — Lelt. sz. 4208. — Becs- álffy János hagyománya 1907 - Az átvételre és az átvétel jóvá- lásd a 4203 lelt. számnál. — -án (453–913).

adatok a Szépművészeti Múzeum- o iránya: Mária a gyermekkel. vonatkozó egyéb adatok és pedig: -908. pag. 21. Nº 10). *Bissolo:* nälde, im reich geschnitzten ver- mehrmals gesprungen (In der

80–908. pag. 1. Nº 3). *Bissolo:* Holz gemalt. 52 hoch, 47 breit

kben (1893–912. Nº 7). *Pier* gyermek Jézussal;

n (2165–912. Nº I: 7). *P. F.* ézussal. Fa, 52·6 : 42·4 cm.

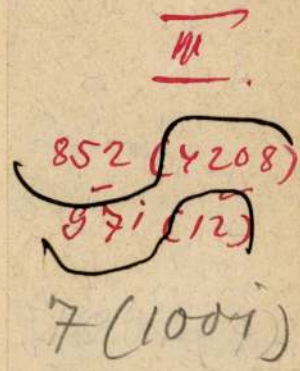

(4)

Ács Ferenc

festő

lásd jó életrajzát

Szendrei Szentiványi

6.0 l.

EMI NYOMDA

OLTJA

AJOS-UTCA 18

ALAPÍTÁSI ÉV 1577

KKSZÁMLA: 37.473

Műemlékek Orsz. Bizottsága

Bp.

~~Högyes E. u.~~

AK JELEN GYELEMBE	EGYSÉGÁR		ÖSSZES ÁR		ÖSSZES ÁR	
	AP	f.	AP	f.	AP	f.
dija					24.	-

5

Ács Ferenc

3 gimn.
mintarajziskola
növendéke

9 hónap, jeles ered.

Tanár Prenoszil
Sándor

Iparrajziskola 1894

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

(6)

Ács Ferenc

1893/94, 1905/6 Lota festőiskola I.

Fertépzőmfőiskévk

63. l.

helyen áll a szövéssel foglalkozó városok között. Vezérszerepét nemcsak a készítmények mennyiségének, de minőségének is köszönheti. Különösen kedveltek mintás szövetei, melyeknek folyton változó szellemes és mindig ízléses mintái utólérhetetlenek voltak. A gyártás megszervezése is említésreméltó, amennyiben a szövők nem egy nagy gyárban dolgoznak, hanem az egyes vállalkozók otthondolgozó munkásokat foglalkoztatnak és azokat anyaggal és mintákkal látják el.

A korai lyoni darabok egészen olasz ízlésűek. A XVI. sz.-tól kezdve némi eltérés észlelhető, amennyiben az elszórt, apró motívumú mintát az olaszokkal szemben gyakrabban alkalmazzák, ezzel kapcsolatban eltünnek a bizanci és szaracen eredetű heraldikus állatalakok. A növekvő produkcióval olcsóbb készítmények jelennek meg, nemritkán forró fémmodellel nyomtatják a mintákat. Az egyéni ízlés csak a XVIII. sz. folyamán szakít az olasz selymek ünnepélyes pompájával és a keletázsiai, illetve meisseni porcellán hatása alatt egészen új formavilágot és színezést teremt. Azért még készülnek, bizonyos célokra, különösen tapétáknak, a régi vagy a régihez hasonló selymek, nagy fantasztikus virágmintákkal és a régi színpompában, de általánosságban a rokokó játszi formái és könnyed színezése az uralkodók. A XVI Lajos-ízlés finom, de hideg formáit s az empire egyiptomi és római formáit is megtaláljuk a lyoni selymeken, de ekkor már európaszerte utánozzák a lyoni mintákat. *Payrné.*

LYS, *Jan* (tkp. *Johann Liss*), német festő, * Oldenburg a XVI. sz. végén, † Velence 1629. Érdekes mester, aki Amszterdamban Goltziusnál tanult, majd rövid életét leginkább Velencében élte le. Ticiano, Tintoretto, Paolo

Aés Ferenc.

7

1893/94 mintarajziskola vendéglátogató

1894. miközben a mintarajziskola növendéke volt, kilenc hónapig Prenoszil Sándor osztályát ~~látogatta~~ a fővárosi ipárrajziskolában. Jeles eredménnyel

1899. a bajor trónörökös által arcképtanulmányokra kitűzött pályadíjat Aés F. nyerte Önarcképével. Münchenben Hollósy Simonnal majd a münchenni képzm. akadémiai Herterichnél tanult, tegutobb időkben Lenbachhoz ment. Az Önarcképe ~~Kép~~ Dürer hatása alatt, finom részletező modorban készült

1900. Münchenben volt

mirevole di buon senso e di tolleranza la convivenza

di Coccapieller, la crisi edilizia, gli scandali bancarii, la caduta della Destra, l'istituzione del tram a cavalli, i fatti di S. Croce in Gerusalemme, i rimpasti dei ministeri Giolitti. E smisurate ci sembrano oggi le invettive che quel modesto bersaglio si attirava; gli anatemi del poeta contro gli uomini novelli e le lor picciole cose; ed improprio il paragone con Bisanzio, che aveva almeno tanta porpora e tanto oro.

L'ombra immensa della cupola vaticana oscurava la piccola capitale del giovane regno; oggi, accanto alla rinascita spirituale operata dal Fascismo, un grande fatto storico, che soltanto il Fascismo ha saputo attuare, ha dato alla Roma italiana la sua luce: la Conciliazione col Papato. Era certo pittoresco vedere sulle cartoline illustrate il Portone di Bronzo del Vaticano con in cima alla scala lo svizzero papale e ai piedi

(8)

Ács Ferencnek

Arab nincs Eiállítva - 1902
Kolozsvár

Tm Kol.

Erdélyi Szépművészeti
Társaság 1902-évi
elő-mikiáll.
Kolozsvár 1902.

Katalogusa a
Szépm. Muzeumban

Neer A. van der: Esti táj 91 (1005), 121 (980) (906).

Neer Eglon van der, állítólag: Sze-
gés 86 (1004), 122 (980), 4287 (902).

9

1906. dec. Királyfalvy Kraft Kárdylyal közösen gyűjt kiállítása volt Budapesten. A kritika Silberstein bácsiját és női tanulmányfejeit dicsérte

Kulcs vasból VIII. 124.

(10)

Ács Ferenc

festő

1912 - 18.

Nemzeti Szalon

Nemzeti Szalon

Á c s F e r e n c.

1912.Tavaszi kiállitás

Kertben,olajf.

1912. Őszi kiállitás.

Cigányok,olajf.

1912.Téli kiállitás.

Káposztásföld,olajf.

1918. Téli kiállitás.

Férfi arckép,olajf.

ni oscuri del dopoguerra al 28 ottobre della liberazione.

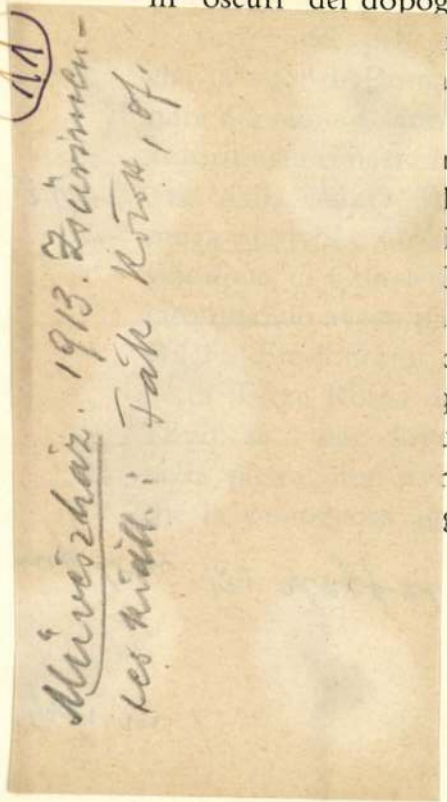

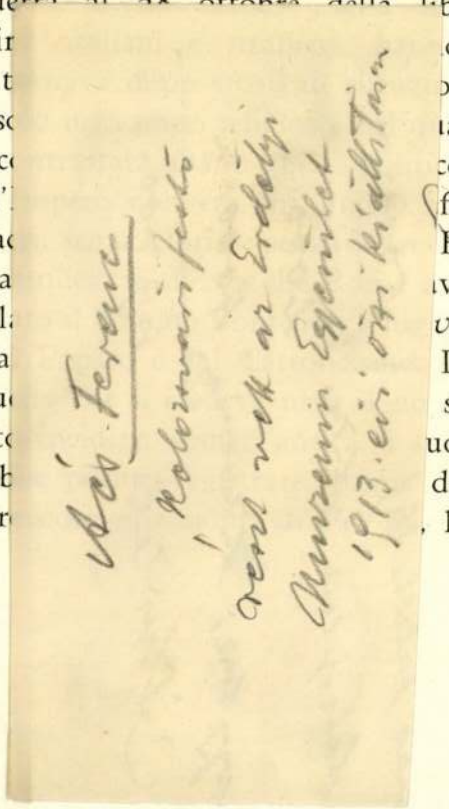

rin o sentito
t o a risuo-
sc iale la sua
nc co e civile,
ll' ffievolita:
la Roma era
Ca veva par-
rl von Rom,
da La cosid-
qu settembre
ut uoi annali
eb del 1914,
gr l'elezione

Facciata della Mostra della Rivoluzione (arch. De Renzi e Libera).

Anno Santo della Chiesa Cattolica e Decennale dell'Era Fascista: la Via dell'Impero, la città di Littoria, la Mostra della Rivoluzione; tre alti esempi, tre simboli, tre magnifiche realizzazioni. La prima testimonia la continuità della nostra storia dalla fondazione dell'Impero al Fascismo; la seconda afferma la tenacia della nostra razza, la volontà ferrea dell'italiano nuovo; la terza documenta lo

(12)

Meghívó

Ács Ferenc

1616. Kolozsvár

Bal Hel 123. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

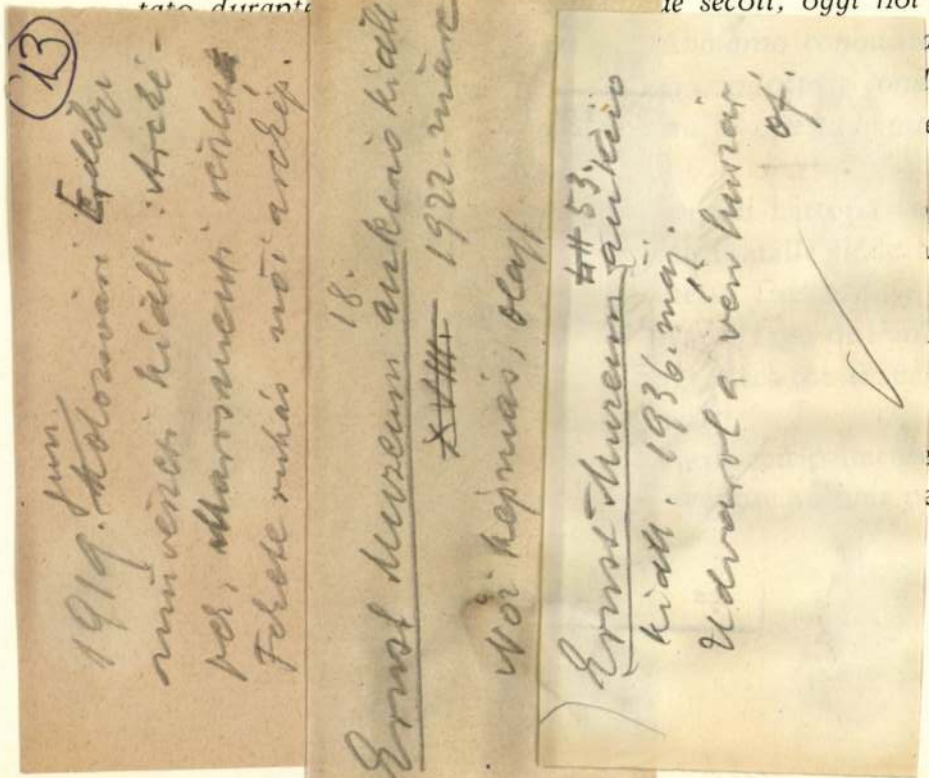

...e secoli, oggi noi stiamo
...to alla
...urremo
...erra che

...ggi ele-
...rchitet-
...nata la
...a, e tra
...bianche

...ammi-
...el 1933,

Progetto pel Palazzo del Littorio (arch. Rapisardi).

la redenzione della terra pontina. Problema millenario: Giulio Cesare aveva concepito l'idea di risanare la regione, ma il pugnale dei traditori gli impedì di iniziare l'impresa; i Papi del Rinascimento la tentarono senza nessun risultato; il dinamico Sisto V riuscì a costruire un primo canale di convogliamento; Pio VI Braschi, fu il primo a condurre opera duratura e tecnicamente organizzata, fece scavare il canale lungo l'Appia, convogliò le acque di larghe zone; ma la parziale vittoria non debellò la dea Febbre, che continuò a regnare incontrastata sulla regione, pittoresco quadro per l'ispirazione dei pittori e dei poeti, ma regno desolato di morte. Dopo la guerra si ripresero

(14)

Á C S F E R E N C festő. Született Kolozsváron 1876. jun. 16-án. Budapesten Székely Bertalan növendéke volt, utána Hollósy Simonnál és Lenbachnál tanult. München-ben, majd az első nagybányai iskolában folytatta tanulmányait. Az 1919.-i román megszállás már Kolozsváron találta, ma is ott él. A nagybányai hagyományokat őrző, naturalisztikus irányu, kiforrott müvészete már negyedszázaddal ezelőtt nagy megbecsülést szerzett nevének, ő volt az akkori kolozsvári müvésztársadalomban "a mester". ~~/Kilenzék, 1919 márc. 20.: Látogatás kolozsvári művészek műtermében./~~ Képei impresszionista frisseségüek, biztos rajzzal, vonzó liraisággal. Sok fiatal erdélyi művész tanult tőle; ő volt a huszas évek kolozsvári művészkolóniájának hallgatólagos vezére. Majdnem mindegyik erdélyi tárlaton résztvett impresszionista, majd neoimpresszionista képeivel. Nagy sikere volt az 1921.-i kolozsvári karácsonyi tárlaton /Főtér 14 sz., a belvárosi iskolában/, ahol együtt állitott ki Stein Jenő plakettművésszel. /Napkelet 1922. 49. lap stb./ Északerdély felszabadulása után egyik kiállitója volt a kolozsvári Műcsarnok megnyitó kiállitásának.

1921. festő- és rajziskolája volt Kolozsvárott.

0305

an eastern view of western civilization. New-York.
aival Jászai Marihoz.

Tud. Akadémia. I. és II. köt. Pest, 1861 és 1879. 8r.

Paris, 1888. 8r. Ered. diszkts. — Les derniers jours
A két elsőben sk. aláirás.

— Japoneries d'automne. — Fantome d'Orient. 8r.
issel.

aris, C. Lévy, 1898. 4r. Diszes amateur-fbőrkts. Ex-

— Vers Ispahan. 8r. 2 köt. Vktsek. Sk. aláirással.

aris, 1893. Nagy 8r. Ered. diszkts. E. Rudaux raj-

oet, dramatist and man. Newyork, 1900. 8r. Vkts.

Miscellaneous Woitings. — The history of England.
ásokkal s J. M. egy érdekes megjegyzésével: „Nyo-
i tud."

15

Aés Ferenc

MAGYAR MŰVÉSZET

1925. II-46-l. cél

a bukaresti

1925. Salonul Oficial

részt vett.

Erdélyi Zene- és szinmüvészeti kiáll. (Kolozsvár) 1941.

l. a katalogust

39. l.

1941. Kolozsvári minczulékkiállításon

Jezsuita ház a Monostori-úton c. kejet

Kolozsvár város vásárolta meg

1908.

ellesben 1831 április 12-én
április 5-én.

e és kissé jobbrafordultan ábrá-
kontybatüzötten viseli, két mez-
ett fiatalabbat bal kezével, a
olta át. Az elobbi, a táplálkozást
k, az utóbbi anyja mellett áll és
k: ing, melyet a jobb vállon átve-
s szoknya. Jelzése [illegible] hátul
R, BRUXELLES, és oldalt balról:

sága 70 cm.
nuár 23-iki 7868 sz. leirat alap-
fizettetett 1908. deczember 26-án
1909. február 20-án (309-909).

3-159

306

674

Ács Ferenc

festő

Tájképe rep.

Művészeti Szalon

(Kolozsvár) 1929. IV.

cz. 8-9. sz. 26. l.

✓

delmes himzett munkát láthatunk ott, ...
vek és festmények között, igen hatásosan elhelyezve A hasonl

SZŐNYEG SZENT TAMÁS ÉLETÉBŐL VETT JELENETEKET ÁBRÁZOL

(17)

Aés Ferenc

festő

Böhm Károly archeje

Repr.

Pásztortúz / vid.

1940. / 29. l.

18

Ács Ferenc

münchenni és nagybányai tanulmányai után nagyrahivatott művészként indult el festői pályájám s nehány gazdai erőtelyes vasszon került ki az ecsete alól, de utóbb valahogy belefáradt ön magába és csak ismétlegetett.

l.

Maksay Albert = Kolozsvár képzőművészeti élete a kisebbség Művészeti hetek sorsban.

Kolozsvár 1942.

38. l.

(19)

Ács Ferenc

1942

Tájkép, olaj-

Művészeti lapok

Kolozsvár 1942.

89. l

r.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

(20)

Ács Ferenc

Cád Az 1920-as
években még jó erejében
volt, kár, hogy kerobb
elvesztette alkotókedvéj a csak azért festett
hogy legyen mint cladmá egyik
napról
a mankra.

Maksay Albert ajánlása

Szépmüvèszet

1942. 121; 123. l.

1943. 159. l.

(21)

Ács Ferenc

festő Kolozsvár

Bpesti Műcsarnok

1943. marc-ápr. tav.

kiáll. 395

1943. nov-dec. téli

kiáll.

573.

1944. régibb képeivel részt vett a kalotaszegi hetek képzőm. kiállításán

22

Ács Ferenc
festő

1943. Kolozsvári Múcsarnok
megnyitó kiállítása:

Részlet a kolozsvári
Hójaerdőből, olajfa-
vall és km vásárlása

Szépművészet cid
1943. 159. l.

jogosultságát elismertük és védelmeztük. Es Kele
népe nemcsak a Nyugat, hanem a Kelet védelmébe
is méltónak bizonyult európai feladatához. Miko
Keletet védtük, akkor egyúttal önmagunkat is védtü
mert minden életforma idegen volt előttünk, ami nen
a magyarság ősi hagyományain és ezeresztendő
európai történelmünk emlékein nyugodott."

Ez a tökéletes jellemzés kristálytisztán mutat re
a város szerepére, Győr a multban is mindig a zászló
vivők közé tartozott a magyar művelődés terjesztésé
ben, bele tudott kapcsolódni Európa éltető kulturáli
áramlataiba, de ezeket mindenkor ösztönszerűleg
magyarság legbensőbb, legjellemzőbb lelki vonásaiva
egészítette ki, azok szerint alakította át. Úgy vette
át a frissítő nyugati hatásokat, hogy semmit sem
engedett rendíthetetlen magyarságából. Így vált Győ
a magyar művelődés egyik legerőteljesebb várává.

Győr városa, mint Arrabona, már a rómaiak alat
fontos hely volt. Mint kiváló víziutak csomópontjá
castrummal védték és ezen a területen mindig forgal
mas, élénk élet volt. Ez a hely igazán a kereskedelen
számára termett. A szorgalmas Győr mindig élt i
ezzel a lehetőséggel, a törekvő, munkának élő polgárol
otthona és egyben bástyája is lett, hiszen mint a leg
több magyarnak, a győrinek is egyik kezében mindi

(23)

Ács Ferenc

régikb képeinel
részt vett a kalota-
negi hetes képrom. kiálli-
tásán

rod

Jánoskáry György:
Kalotaneg a művé-
szetben.
Kolozsvári Szemle
1944. 151. l.

24

ACS I. *Ferenc*, festő, szül. Kolozsvár 1876 jún. 16. Budapesten. Székely Bertalannál és Münchenben, Hollósy Simonnál és Lenbachnál végezte tanulmányait. 1906 óta Kolozsvárt él. Impresszionista. Főleg táj- és arcképeket fest.

1376

1376. Girolan

Sz. Sienában 1477 jan

Aesculap.

Apollo és Koronisz fia, k
övezi, az előtérben ül. Jobb
könyöklő baljával pedig előre r
ben visszanéz. Szőke haja
nincs. Bal lábával egy sziklár
tott hegyes vidék.

Fa, méretei 61·5 : 39·5 cm.
az 1896 november 27-iki 63490
1925·56 K-án (390–96). — Elsz
(77–97). — Az elszámolást elfo
13050 sz. leirat (123–97).

III

Vét. 1896

ÁCS Ferenc *35, 36, 38, 63, 64, 5, 7*
Kolozsvár, 1876. június 16.–Kolozsvár, 1949. május 26.
Képz. Főisk. Bpest, München, Nagybánya, festő

Banner Erdély

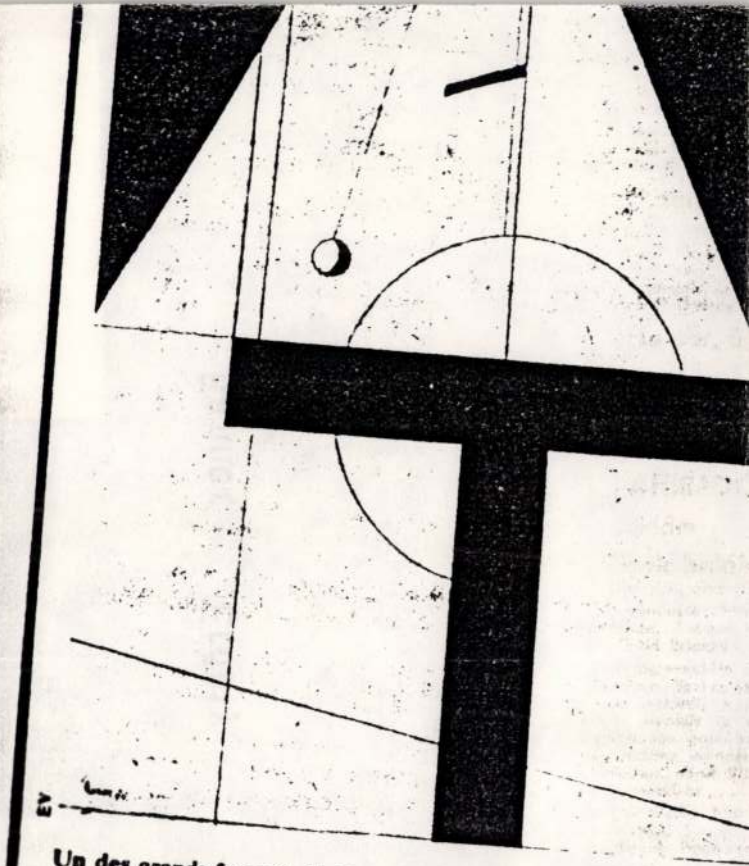

Un des grands formats de Konok exposés au Planches.

ÁCS Ferenc festő

Murádin Jenő

CSOMA ILONA ÉS NŐI FESTŐISKOLÁJA A SZÁZAD ELEJÉN

Nemcsak a nagybányai kolónián, de minden szabadiskolában megsokasodik a századfordulóra a női hallgatók száma. Úgy tűnik, a messze múlté már a biedermeier szalonokban hímezgető nők illedelmes zsánerjelenete; a merészebbek, bátrabbak vállalják a művészpálya nyilvánosságát is. Mennyi közöttük az igazán tehetséges, s mennyi a csupán kedvtelésből festegető nő, az csak később derül ki. Jelenlétük *lázadás*; a társadalom elavult normáinak tagadása.

Csoma Ilona példája mindenképp tanulságos. Pályaképét szinte a feledésből kell felvillantani. Megéri azonban a fáradságot, mert az ő hozzájárulásával is teljesebbé válik művészetünk érdekes, izgalmas fejezetének föltárása, az erdélyi népművészet ihlető hatásának, *Kalotaszeg felfedezésének* történeti képe. Legszínesebb néprajzi vidékünket szülőföldjeként ismerő Csoma Ilona hatékony részt vállalt Kalotaszeg értékeinek tudatosításában és motívumkincsének fölmutatásában. Érdekessé teszi számunkra pályáját az is, hogy Erdélyben egyedülálló kísérletre vállalkozott. *Női festőiskolát* alapított és vezetett, Mészöly Géza és Deák-Ébner Lajos tanításának példájára.

* * *

Csoma Zsigmond kántortanító a múlt század derekán költözött Kalotaszentkirályra. Születési helye Székelykeresztúr volt, de távolabbi ágon Háromszékről húzódtak le ide. Családjukban mindvégig élt a hagyomány, hogy a nagynevű elöd, Kőrösi Csoma Sándor leszármazottai közé tartoztak. Csoma Zsigmondot pályája, sorsa, mint ez oly gyakori a múlt néptanítóinál, immár a választott faluhoz kötötte. Tanított, gazdálkodott, népes családjának teremtett létalapot a szülőföldjétől messze eső tájon.

Feleséget már itt választott magának; a közeli Csucsáról nősült. Mint a Kalotaszentkirály-Zentelkei Református Társegyház anyakönyvének bejegyzésében olvasható, Csoma Zsigmond „református rektor" 1866. február 13-án vette nőül Gámpé Annát.[1] Kalotaszegnek ezen a vidékén soha sem pusztított az egyke. Így hát az sem volt szokatlan, hogy a kántortanítói lakásban, a Csoma-portán nyolc gyermek nevelkedett, öt fiú és három lány nőtt fel. Közülük Ilona választotta a *művészpályát*.

Amikor a székely néptanító Kalotaszentkirályra költözött, a falu még alig-alig heverte ki a forradalmi idők rettenetes dúlását. Gótikus temploma romokban hevert, elüszkösödött házait akkor kezdték újraépíteni. A végzetes veszedelmet Vasvári Pál szerencsétlen vállalkozása hozta rájuk. A Fîntînelén gyülekezett havasi románok ellen 1849 nyarán indított büntető expedíció nemcsak a kezdeményezők vesztét okozta, hanem a havasalji falvak egy részének pusztulását is. Ártatlan emberek szenvedték meg a két nemzet közötti béketárgyalások idején indított támadás következményeit.

Az elpusztult vidék újbóli fölenıelkedését, mint annyiszor a történelem során, *a szellem szerény munkásai is* segítették. Kalotaszentkirályon már 1653-ban működött iskolamester. Tanítók, oktatók több nemzedékét követte a polgári fejlődés korában Csoma Zsigmond.

Kalotaszeg legősibb területének, a Felszegnek volt *virtuális központja* ez a település. Sokkal inkább, mint a később felemelkedő, urbanizálódó Bánffyhunyad. Területét a tiszta

vízű Kalota patak osztotta fel a szentkirályi és zentelki részre. S jóllehet a két falu területe régen összeforrott, a szellemi határvonalak mindvégig – máig hatóan – meghúzhatók. A szentkirályiak ma is kevélyebben, rátartibbak, a zentelkiek csendesebbek. Az egykori kisbirtokos, nemes falu ezt a magatartásformát őrizte meg a jobbágytelepüléssel szemben. A dombon emelt kalotaszentkirályi templom alatt épült meg az iskola, míg lennebb a Kiszely-udvarház és kert húzódott. Irodalomtörténeti nevezetességű ez a hely; Ady Endre kalotaszegi látogatásainak emlékét őrzi. A nemes Kiszely család rokona volt a költőnek. Eljegyzését Csinszkával Ady a Kiszely kisasszonyok házában tartotta.

A helyszín a falu újjáépülése után nem sokat változott. Rekonstruálható az a környezet, ahol a festőnő, Csoma Ilona nevelkedett.

A Bánffyhunyadtól mintegy négy kilométerre eső falu a kalotaszegi települések jellegzetes építészetét és népművészetét őrzi. Pávafarok díszítésű, faragott homlokzatú házaiból nem egy maradt meg érintetlenül máig. A Kalota patakból kivezetett Malomárok apró malmokat hajtott a két falu határán. A szemhatárt a Kőhegy zárja le (alatta a Kőhegy tója), mint hatalmas színpadi díszlet, a havasok közelségét sejtető tömegével. A dombos kalotaszentkirályi részről, a templom és az iskola magasságából a Kiszely-kertre lehet látni. Lent a Kalota partján, a hídról nézhette Ady Endre „a pompás vonulásokat", a templomból jövő, színes népviseletű, embertípusában is érdekes, tatáros arcú kalotaszegieket.

Mennyi szín, mennyi szín, mennyi kedves
És tarkaságban annyi nyugalom
És fehér és piros és virító-sárga,
Izgató kék és harcos barna szín
S micsoda nyugodt, nagyságos arcok,
Ékes párták, leesni áhítók.

Ember és táj összetartozásának *költői szintézise* bizonyosan a festő számára is meghatározó erejű lehetett. Ezek a színélmények élednek újra Csoma Ilona festményein, akvarelljein is.

* * *

Súlyos csapás, sorsszerű fordulat változtatta meg a család életét. Az apa, Csoma Zsigmond korai halála. A népes család fenntartásának minden gondja ilyenformán az özvegyre maradt. Csakis az anya szívós kitartásán, törhetetlen akaraterején múlott, hogy minden gyermekét taníttatni tudta. Rokoni visszaemlékezésekből tudjuk, hogy a családnak józerint minden tagjában benne élt a rajzszeretet. Ez azonban nem volt, s nyilván nem is lehetett meghatározó – Csoma Ilonát kivéve – a gyermekek pályaválasztásánál. Kereskedő, gazdálkodó, pénzügyi szakember került ki a fiúk közül. Az apa mesterségét Zsigmond nevű fiuk folytatta, aki tanító, majd tanfelügyelő lett Budapesten. Árvaházi felügyelőként és kézimunkatanárként működött Csoma Rózsika.

A Kalotaszentkirályon 1868. április 17-én született Csoma Ilona pályája *rendhagyó módon* alakult. Úttörő vállalkozással, minden hagyománnyal szakítva akadémiai tanulmányokat végzett, hivatásos alkotó, festőnő lett.

Hogyan érlelődött meg elhatározása, nem tudjuk. Már az is szokatlan, hogy nagyon későn, az átlagos jelentkezések korhatárát messze meghaladva jelentkezett magasabb fokú tanulmányokra. Harmincötéves volt már, amikor neve fölbukkan a budapesti Képzőművészeti Főiskola növendékinek névsorában. Az 1903-1904-es esztendőkben járt az akkor még Mintarajziskolának nevezett főiskolára, elsajátítva ott mindazt, ami a festőpálya mesterség-

beli részéhez tartozik. A Lotz Károly és Székely Bertalan nevével fémjelzett intézet az anatómiai tudásra, a biztos rajzra, a pontos természeti megfigyelésre ösztönözte a növendékeket.

Csoma Ilona kései jelentkezésének okára családi körülményeiből lehet következtetni. A gazdasági pályákat választó fiúk mellett inkább csak szeszélynek, felépíthetetlen légvárnak tűnhetett az ő vágyakozása. Már felnőtt korban, saját sorsát nagy öntudattal alakítva pótolta a mulasztottakat. Elfogadta azt a segítséget, amit testvére ajánlott föl számára. A Budapesten megtelepedett Csoma Zsigmond biztosította ellátását, otthonát a főiskolai évek alatt.

Fönnmaradt a festőnőnek egy életes, szép portréja a tanulóévek idejéből. Egy fénykép, amely a kor divatja szerint, nagyanyáink méltóságteljes öltözékében, ruha- és hajviseletében mutatja a festőnőt. Magas homlok, klasszikus, erőteljes vonású orr; tekintetéből határozottság, biztonság, meggyőző hit árad. Olyan egyéniséget állít elénk, akiről érezzük, hogy döntéseit vállalja, elhatározásaiért küzdeni, megharcolni tud.

A fénykép egy igazolvány számára készült, amely a műcsarnokbeli kiállítások ingyenes látogatására jogosította fel a növendékeket. A rajta levő pecsét keltezése: 1907. Csoma Ilona ekkor már a főiskola mellett működő *Női Festőiskola* növendéke volt.

Ezt az intézményt eredetileg a magyar tájképfestészet úttörője, Mészöly Géza vezette. Az ő halála után Deák-Ébner Lajos vette át az irányítását, aki kereken harmicöt évig (1887 és 1922 között) vállalta a tanítást, a művészpályára jelentkező nők oktatását. Csoma Ilona a főiskolán végzett tanulmányait egy időre megszakítva – 1907-1908-ban látogatta a Női Festőiskolát.

Fejlődésére az itt töltött idő volt a legnagyobb hatással. Ebben a nők számára szakosított intézményben találta föl hivatástudatát, a művészpálya melletti pedagógiai elkötelezettségét is.

A század végére Deák-Ébner művészete már túljutott fölívelő szakaszán, Párizs szellemétől elszakadva a hazai közízlés felé tájékozódott. Tanítványai a Női Festőiskolán mindemellett igen sokat tanulhattak tőle. Növendékeit Deák-Ébner az elemző, aprólékos megfigyelésekre vezette rá, *a természetelvű festészet* lehetőségeit ismertette meg velük. Fölkeltette ugyanakkor figyelmüket a magyar tájak festőileg is megragadható, egymástól eltérő hangulataira, néprajzi változatosságára.

Csoma Ilona szellemi síkon is közel került mesteréhez. A 48-as forradalmi hagyományokért és a népélet témáiért lelkesedő festő szeretettel fogadta az Erdély szívéből, Kalotaszegről érkezett növendékét. Átérezhette pályájának rendhagyó alakulását is, hiszen ő maga is özvegy édesanyját és sok testvérét segítette a tanulásban, a létfenntartásban.

A Deák-Ébner-festőiskolából Csoma Ilonával szinte egyidőben Csíkos Antónia indult el a festőpályán. Sorsuk azonban másfelé vezette őket. Csíkos Antónia (Krizsán Jánosné) a nagybányai művésztelep elkötelezett alkotója lett. Pályatársa, Csoma Ilona Nagybánya hatókörén kívül ért el egyéni eredményeket. Életének színtere *szülőföldje* lett – Kalotaszeg és Kolozsvár.

* * *

Csoma Ilona hazatérését *külföldi tanulmányútja* előzte meg. Művészképzésünk bevett gyakorlata szerint Münchenbe ment. A bajor főváros akadémiája, az ott működő szabadiskolák, művészegyesületek, s nem utolsó sorban képtárak, múzeumok változatlanul erős vonzást gyakoroltak a magyar növendékekre. Csoma Ilona is élt ezzel a lehetőséggel. Utazására va-

lószínűleg a főiskolán eltöltött szemeszterek után vagy a Deák-Ébner-festőiskola látogatását követően került sor. Pontosan meddig maradt itt, nem tudjuk; valószínű, hogy tanulmányútját egy rövid franciaországi látogatással is megtoldotta.

Bár később, de megadatott számára tehát mindaz, amit hivatásos festő a művészképzés szintjén elérhetett. Felkészülten, a művészet dolgaiban tájékozottan érkezett vissza szülőföldjére.

Kolozsváron még tanulmányai befejezésének évében kiállításra nyílott lehetősége, és állás is várta.

Az 1908-as év decemberében a kolozsvári teológián nyitották meg azt a csoportkiállítást, melyen – első ízben – Csoma Ilona festményei is helyet kaptak. A december 20. és január 6. között nyitvatartó kiállítás az ő számára különösen fontos volt. Itt találkozhatott azokkal a művészekkel, akik a kolozsvári szabad festőiskolák alapítói, fenntartói voltak. Személyes vonzódások és szellemi-alkotói közösségvállalás alakította ki az a csoportot, amely a népművészet felfedezésében, a modern művészetben és az új nemzedék, a fiatalság oktatásában találta meg programját. Ezen a csoportkállításon is megvonható volt már az idősek, az akadémizmus hívei és az úttörő fiatalok közötti *korszakhatár*. A plein-air alapú naturalizmus és impresszionizmus frissítő szellői ekkoriban érték el az erdélyi részeket. Nagybánya messzesugárzó hatását mutatták Ács Ferenc festményei. Róla a kiállítás egyik kritikájában ezt olvashatjuk: „Ács egészen modern, ízig-vérig impresszionista, és nem egy képével keltett már a fiatalok között méltó feltűnést, s az öregek közt méltó felzúdulást."[2] Nem sokkal azután Ács Ferenc egyéni kiállítással tett hitet az akadémizmust és zsánert elutasító új művészet mellett. 1911-es tárlatáról életrajzi visszaemlékezéseiben ő maga is úgy emlékezett, mint „Kolozsváron az első impresszionista plein-air kiállításról."[3]

Mozgalmasan, ígéretesen, tele megbízásokkal indult a festőnő *kolozsvári élete*. Az 1909-es esztendő őszén rajztanári állást kapott az Állami Felsőbb Leányiskolában. A francia származású, kiváló pedagógus, De Gerando Antonina alapította elitintézményben (a népszerű „dezserandóban") messzemenő igényekkel léptek fel mind a tanárokkal, mind a növendékekkel szemben. Csoma Ilonát akadémiai végzettsége, felkészültsége és pedagógusi hajlama jogosították erre az állásra. Az említett esztendőtől az 1912-1913-as tanév végéig tanított óraadóként a város Sétatere közelében felépült korszerű tanintézetben.

Pedagógusi elkötelezettségét bizonyítja, hogy rajztanári elfoglaltságával egyidőben nyitotta meg Kolozsváron *női festőiskoláját*.

Vállalkozása Erdélyben példa nélküli.

Magániskoláink alapítói közül egyik sem tett kísérletet arra, hogy a női hallgatókkal külön kurzusokon foglalkozzék, s a tehetségkutatásnak sajátos módszerét alkalmazza. Csoma Ilonát a Deák-Ébner-festőiskolában szerzett tapasztalatai vezették rá kísérletének hasznos voltára. Nyilvánvalóan azt a szellemet és elgondolást követte, melyet tanulmányai idején a maga számára is annyira hasznosnak ítélt.

Női festőiskolájáról néhány tárgyszerű adaton kívül voltaképp keveset tudunk. Kortársi emlékezések azonban megerősítik vállalkozásának gyümölcsöző voltát.

A szabadiskolák mintájára létrehozott festőiskoláját Csoma Ilona 1909. szeptember közepén nyitotta meg. Az első évben magániskolája a Vigadó kis társalkodó termében, a Redoutban működött (a mai December 30. utca 21. szám alatt). Innen költöztek át a következő év szeptember 15-től a Bástya utca 20. szám alatt levő épület első emeletére, majd – 1912 őszén – a festőnő hosszabb távolléte után, a Petőfi utca 10. szám alá.

Növendékeit Csoma Ilona a finom, kifejező rajzra, az alapos természettanulmányokra vezette rá. S ami talán a legfontosabb, pályatársaihoz (Ács Ferenc, Csermely János) hason-

lóan fölkeltette érdeklődésüket a népművészet iránt, ráirányította figyelmüket a hazai tájak festőiségére. Igen jól fölmérte, hogy növendékeinek csupán kis része hivatott a művészpályára. Vallotta azonban, hogy az elsajátítható művészeti ismeretek a fiatal lányok, a jövendőbeli feleségek és családanyák számára az ízlésnevelés legjobb iskoláját kínálják. A művészethez értő, a jó képet megbecsülni tudó tanítványokat nevelt. Azzal pedig, hogy *a népművészet megbecsülésére* oktatta őket, mintegy továbbgondolta azt a programot, melyet Gyarmathy Zsigáné állított e vidék népe elé. Az eredeti népi művészet felkarolása akár megélhetést is kínál: a háziipar művelésére ösztönöz. Nem egy olyan növendék került ki Csoma Ilona, Ács Ferenc, Csermely János és mások magániskolájából, akik a maguk rendjén, írásban, szóban, példaadással karolták fel az erdélyi népművészetet életbentartó, fölújító mozgalmat. Közülük Dóczyné Berde Amál példája a legszemléletesebb. Ő ecsettel és tollal, előadásokkal, terepbejárással, személyes kapcsolatok ápolásával szolgálta a meghirdetett nemes célt.

Csoma Ilona vállalkozása egybeesik a már említett szabadiskolák alapításával és működésével. Ács Ferenc és Csermely János egyidőben – az 1908-as esztendőben – nyitott magániskolát Kolozsváron.

Programjuk közös: a művészet oktatását egybekapcsolni a népművészetileg érdekes vidékek, mindenekelőtt *a közeli Kalotaszeg kollektív fölfedezésével.* A téli kurzus végeztével Csermely János például kalotaszegi tanulmányútra vitte növendékeit. Az 1909-es év nyarán három hónapig táboroztak Bánffyhunyadon. Bejárták a környező falvakat is, megörökítették a népi építészet emlékeit. Tanáruk a népművészet formakincséből kifejleszthető sajátos, nemzeti jellegű művészet lehetőségére hívta föl a tanítványok figyelmét.

A Kalotaszeget járó festők és festőnövendékek az élményszerű fölfedezések erejével mélyedtek el a népi életforma és népművészet tanulmányozásában. Másolták a varrottasok mintáit, a kazettás mennyezetek és festett karzatok motívumait, a faragott szószékek nagyszerű vésett mintázatát. Sokan megérezték a kalotaszegi népviselet tiszta, élénk színeiben rejlő rendkívül kifejező erőt, s azt festményeiken is hasznosították. Mások művein az a nagyszerű arányérzék kapott képi visszhangot, mely e vidék gótikus templomait, fallal körülkerített cintermeit jellemzi.

Ács Ferenc műtermében kalotaszegi varrottasokból, párnákból, terítőkből kialakított enteriőr és a rengeteg kalotaszegi festmény ihlette alkotásra a növendékeket.

Más körülmények is ösztönözték az erdélyi népművészet iránti fokozott figyelmet, s az etnografizáló festészetnek ezt a reneszánszát. Történetünk idején indult meg a nagy vállalkozás, *A magyar nép művészete* című kiadványsorozat megjelentetése. A szerző, Malonyay Dezső, az 1907-ben kiadott első kötetet a kalotaszegi magyar nép művészetének szentelte. A közel háromszázoldalas kiadvány ugyanannyi rajzzal (Kriesch Aladár, Edvi Illés Aladár és mások munkáival) mutatta be Kalotaszeg népművészetét. Ez a könyv lelkesítette, egyéni felfedezőutakra indította Erdély képzőművészeit is.

Méltató írások sora jelent meg valamivel később (1910-ben) az elhunyt Gyarmathy Zsigánéról. Ezek ismételten fölkeltették a közfigyelmet az ő missziószerű munkásságára. Gyarmathyné életműve korszakos jelentőségű Kalotaszeg értékeinek tudatosításában. Alkotóink érdeklődését is betájolta a néprajzi-népművészeti szépségekre.

Bizonyosra vehető, hogy Csoma Ilona személyes kapcsolatokat ápolt már régóta a Gyarmathy családdal. Nem kizárt, hogy biztatást kapott tőlük pályaválasztása idején is. Az ugyanis semmiképp sem lehet véletlen, hogy rábízták az 1908-ban elhunyt Gyarmathy Zsigmond portréjának elkészítését. A portrémegrendeléssel Csoma Ilona az 1909-es eszten-

dő őszén készült el, s a nagyobb méretű képet Kolozsváron egy főtéri üzlethelyiség kirakatában mutatták be.

* * *

Csoma Ilona *alkotói hagyatékának számbavétele* nehéz feladat elé állítja a kutatót. Festményei két világháború zivatarában szétszóródtak; többségük felderítetlenül magántulajdonban lappang. A festő magányosságából, társtalanságából következő életvitele még inkább hozzájárult a képek elkallódásához. A fölbukkant művek ilyenformán, a részből az egészre következtetés elve szerint, inkább csak vázlatos áttekintésre nyújtanak lehetőséget. Az mindenképp kiviláglik, hogy az alapvető festőtechnikák mindegyike érdekelte. Dolgozott olajjal, pasztellel, akvarellel. Egy-egy kép hangsúlyozott rajzi összefogottsága arra utal, hogy a grafikusi hozzáállás sem volt idegen tőle. Rajzok azonban mind ez ideig nem kerültek elő hagyatékából.

Fejlődése, miként tanulmányai is, művészetünk hagyományos útját követte.

Az akadémizmustól távolodva a naturalisztikus táj- és emberábrázolás felé haladt, munkái egy részén megközelítette az impresszionista eszményképet. A népművészet bűvöletében készült képeit ugyanakkor a tárgyi hűség jellemezte. Festett portrékat, kompozíciós témákat, csendéletet, tájat, enteriőrt.

Egyik korai festménye talán még főiskolai tanulmányai idején készült. Dús szakállú öregembert ábrázol. Egységes, szürke tónusban tartotta a képet, határozott kontúrvonalakkal és jó karakterérzékkel.[4]

Egy portrékompozícióján fiatal férfit látunk hegedűvel. Többször is visszatért a témára. A zenélő férfi klasszikus arcvonásai, kifejező kéztartása, a hangszer nemes formája csábította a kép újbóli megfestésére.[5]

Mint a magányos emberek oly sokszor, Csoma Ilona is többször festett *önarcképet*. Negyveneves éveinek elején ábrázolja az a portré, amely a család tulajdonában, rokonainál maradt meg. A festmény nagyon hasonlít a diákkorában készült fényképfelvételhez, csak hajviselete itt egészen más. Barnás-lilás sötét háttérből ugrik elő a világos színekben megfestett arc, a festőnő ismert, magas homlokú képmása. A mélybarna kifejező szemek elkísérő erejűek. A dús hajkorona beleolvadni látszik a háttér sötétjébe. Dekoratív hatást kölcsönöz a képnek az apró fehér foltokkal áttört okkersárga-siennabarna árnyalatú, magasított nyakú könnyű blúz. Már idős korában nem sokkal halála előtt ábrázolta a festőnőt egy kegyetlen őszinteséggel megfestett portré. Illúziómentesen, megöregedve, talán már betegségének előjeleit érezve festette meg önmagát.[6]

Többször jelennek meg képein a népes család tagjai. Özvegy édesanyja őszhajú portréja, testvéreinek képmása. Lánytestvérét, Csoma Rózsikát is megjeleníti; a magas, piros ruhájú lány cimbalmon játszik.[7]

Megrendelésre készült portréinak *típusát* mutatja Csoma Józsefné képmása. A nagyobb méretű kép korántsem annyira érzelmi töltetű, mint önarcképei. Inkább a külsőségre, a gesztusra, a dekoratív hatásokra alapoz. Mindemellett nem hiányzik belőle a lendület, a festői virtuozitás. Két világháború közötti festészetünkben ez a fajta ábrázolás tipikusnak mondható. Mindig a művész hozzáállásán múlott, hogy az ilyenfajta portré megmaradt-e a szalonképek szintjén, a rendelői igényeknek tett eleget, vagy valami többletet, alkotói értékeket is kínált. Az említett kép pasztellel készült,[8] más portréi – a rendelői kéréseknek megfelelően – az igényesebb olajjal.

Csoma Ilona művei

33. Tájkép fákkal

34. Önarckép

35. Lány korsóval

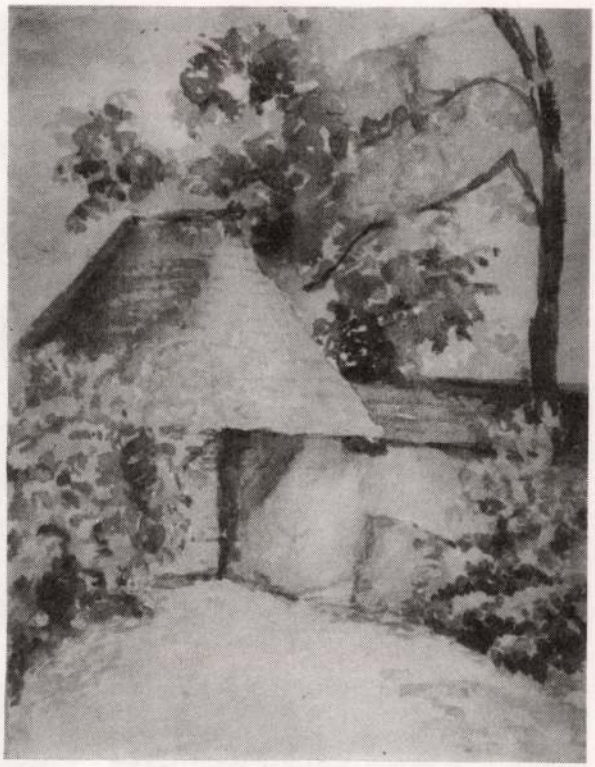

36. A kalotaszentkirályi cinterem-kapu

37. A sztánai Varjúvár fogadószobája

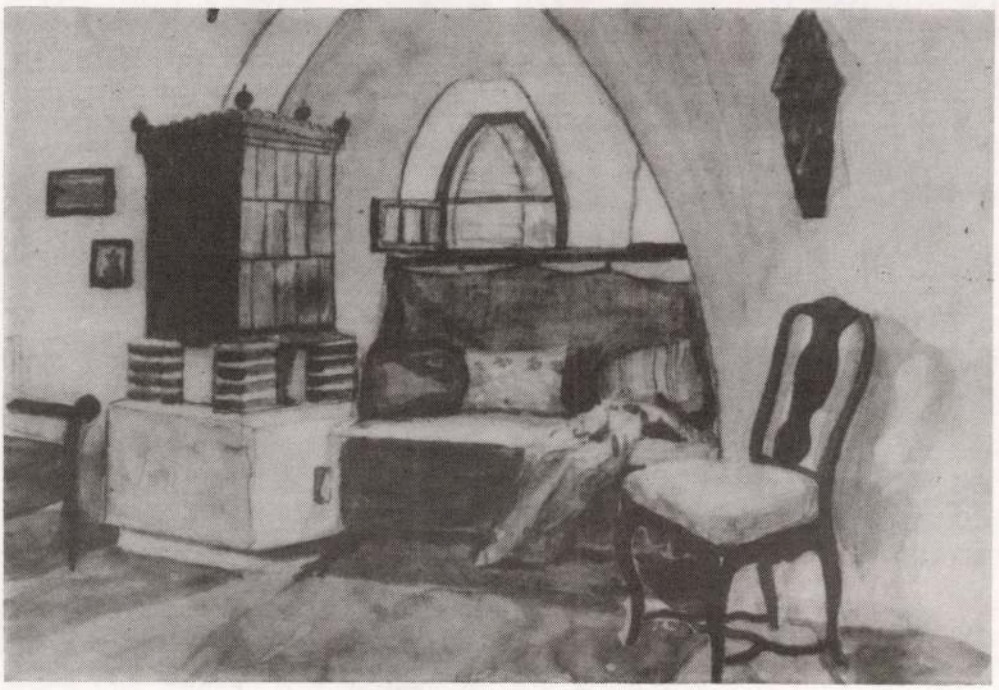

Újra meg újra visszatért falusi témáira. Szokásosnál nagyobb portréján (76x46 cm) gondolataiba merült fiatal lányt ábrázol. Modelljének fekete haját rojtos szélű bordó kendő szorítja le. A virágmintás fekete lájbi alól anyagszerűen megfestve bukkan elő a buggyos ujjú és csipkében végződő fehér vászoning. A lány sötét munkakötényt visel, kezében zöld korsó.[9]

Tájképeiben közelítette meg a festőnő legeredményesebben a későnaturalista-impresszionista eszményeket. Tájai Erdély legkülönbözőbb vidékeit örökítették meg. A Kalotaszeget, Kolozsvár környékét, a Mezőséget, a Körös és az Almás völgyét, az Érmelléket.

Pasztellfestmények és akvarellek szép sorozata mutatja be a *kalotaszegi tájat*. Megjeleníti a termőföldben szegény, dombos vidéket, ahol a szorgos munka eredményeként a nadrágszíj keskenységű parcellákat is megművelik, s az alacsony, zömök szénaboglyákkal jelzett kaszálók váltakoznak teraszolt földekkel. A színperspektíva szabályainak megtartásával sejlenek föl a háttérből a kalotaszegi táj hangulati lezárói, a dombok vagy a Felszeg vidékén a sötét havasok. Egy könnyed, vizestechnikájú akvarelljén napsütötte út vezet lenge fák között.[10] Ugyancsak akvarellel készült több, nosztalgiát hordozó, színeiben friss tájképe Kalotaszentkirályról. Téli kép *a Barcsay-kert Bánffyhunyadon* című festménye. Az eddig előkerült művek közül leginkább ez közelíti meg az impresszionista képalkotás lényegét. A kőoszlopokkal tagolt vaskerítés mögött hajladozó fák tűnnek elő a téli dermedtségben. A pasztelltechnika lehetőségeit kihasználva a festőnő sejtelmes, elmosódó vonalakkal jeleníti meg a zúzmarás világban didergő fákat.[11]

Meleg színekre vált át egy kisméretű, nagyon szép akvarelljén. Rozzant viskót ábrázol, dőlt kerítéssel, háttérben felderengő, kéklő heggyel. A ház udvara a napszítta agyagos föld melegségét árasztja.

Kis pasztellképek sorozata készült Hídalmáson a vendéglátó rokoni környezetben. Egyikük a hídalmási Csoma-kert virágzó almafáját ábrázolja, a másik hídalmási zsindelyes parasztházat, előtérben intim kertrészlettel.[12]

A szülőföld emlékeit több festménye idézi minden korszakából. Egy akvarellje a kalotaszentkirályi templom cintermének bástyaszerű bejáratát ábrázolja, nyári lombok között, az okker és siennabarna árnyalataiban. Kalotaszegi konyhát mutat be egy olajképe. A cserepeskályha körül edények, jellegzetes kalotaszegi kerémiák. A festmény ihletője nyilván a néprajzi hűség, de a padkán melegedő öregasszony alakja zsáneres ízt visz a képbe. Ez a korántsem szerencsés műfajegyeztetés egyébként Csoma Ilona és kortársai munkáira is jellemző.[13]

* * *

Kiállításai segítenek hozzá Csoma Ilona munkásságának nyomonkövetéséhez. Legaktívabb a húszas évek végéig terjedő időszakban volt.

Még a világháború végén, 1918 januárjában szervezték azt a jótékony célzatú kiállítást, melyen Kolozsvár régi művészei és a fiatalabb nemzedék alkotásai kerültek egymás mellé. A kolozsvári mérnök- és építészegyesület rendezésében az egyetem tornacsarnokának két termében megnyílt kiállításon Székely Bertalan, Melka Vince és Sikó Miklós festményeit társították a kortárs művészek, Ács Ferenc, Csoma Ilona, Papp Gábor és mások munkáival.[14] Az 1920-as esztendő decemberében Aradon mutatkoztak be erdélyi képzőművészek. Kolozsvár festőit Ács Ferenc, Csoma Ilona, Daday Gerő és Kupeczky Albert képviselte.

A háború utáni idők képzőművészeti életének korszakjelző eseménye volt az 1919-ben illetve 1921-ben megszervezett két *összerdélyi kiállítás*. A román, magyar, szász művészek

alkotásait fölvonultató tárlatokon voltaképp fölmérték a szétszórtan, szervezettség nélkül működő erőket, ösztönzést adtak az új történelmi helyzetben kialakítható közösségi munkának. Csoma Ilona mindkét kiállításon aktívan részt vett; alkotásaival a kolozsvári csoport jelenlétét erősítette. Az 1919-es esztendő nyarán szervezett első közös kiállításra tizennégy munkát küldött be, többségben portrékat. Néprajzi érdeklődése ez alkalommal is fölmérhető; *Hóstáti leány* című képe a kolozsvári földmíves-kertgazdálkodó városlakók jellegzetes típusát mutatta be. Az 1921-es kiállításon egy tájképét, virágcsendéletét és *Tanulmányfej* című munkáját láthatták.[15]

Nem sokkal a két kiállítás után mozgalom indult Kolozsváron egy *művészklub* – voltaképp érdekvédő szervezet – megalakítására. A résztvevők biztosítani kívánták a művészek központi-társadalmi támogatását, a kedvezményes anyag- és festékellátást, vándorkiállítások létrehozását, egy bukaresti és konstancai tanulmányút megszervezését. A szervezet 1922 tavaszán új választmányi tagokkal bővült. Közöttük volt a kolozsvári művészközösség két női alkotója, a festő Csoma Ilona és a szobrász Szabó Vera.

Festőiskoláját a háború után már nem újította fel Csoma Ilona. Ennek ellenére módját találta annak, hogy maga köré gyűjtse a fiatalabbakat, a műtermét a művészet iránt érdeklődők szalonjává, találkozó helyévé alakítsa.

A város igen szép részén, a botanikus kert közelében tartotta fenn bérelt lakását és műtermét. Ide, a Majális utca 13. szám alá jöttek modellt állni a portrét rendelők, s itt találkoztak a rokon érdeklődésű pályatársak. A festőnő később a Jókai utca 16. számú ház emeleti traktusára költözött; itt élt kolozsvári tartózkodása utolsó idejéig. Mindkét lakásban ízléssel összeválogatott régi bútorok, szép könyvtár és festmények tették hangulatossá a festőnő otthonát.

Szokatlan vállalkozással, formabontó ötlettel Csoma Ilona kiállításait is műteremben rendezte. 1921 decemberében (plakáton is hirdetett) tárlata nyílt meg a Majális utca 13. szám alatt. Műtermében portrékat és többségben kalotaszegi tájakat mutatott be. Sajtóbeszámolók *Kalotaszegi lány* című festményét említik.

Ez időben járt ki festeni a Mezőségre. A kalotaszegi táj melegségével szemben festményein a fátlan mezőségi „holt vidék" kietlenségét próbálta megragadni. Az 1923 decemberében ugyancsak a Majális utca 13. szám alatt szervezett egyéni kiállításán már ebből a sorozatból is láthattak képeket. Az olajfestményeket most pasztellek és akvarellek váltják föl. A látvány rögzítésének ezek a gyors technikái jobban megfeleltek a festőnő tájképező szenvedélyének. Méltatói kiemelik finom rajztudását, azzal a megjegyzéssel, hogy nem él vissza vele, s nem vész el a részletekben. „Vízfestményei – olvasható egy tárlatkritikában – nyári mezők szélességét, nagy határok tágasságát, s a nyári reggelek tisztaságát hozzák elénk."[16] A félszáz festményt befogadó tágas műteremben a portrék mellett tehát kalotaszegi és mezőségi tájak váltakoztak. Előbbiek között e vidéken készült vázlatait is említik a bemutatások és *Kukoricafosztás* című kalotaszegi témáját, melyet szintetikus alkotásnak éreznek.[17]

Valószínűleg időzítetten, születésének hatvanadik évfordulóján szervezte meg gyűjteményes kiállítását a festőnő. 1928. április 1-15-e között a Református Nőszövetség rendezésében a kolozsvári református teológia egyik termében mutatták be a 83 olajfestményt, pasztellképet és vízfestményt. A tárlatot a művészet kérdéseiben jártas Maksay Albert nyitotta meg; a sajtóban kritikai méltatások és reprodukciók hívták föl a figyelmet a kiállítás értékeire. A bemutatások kiemelték az alkotó színérzékét, halk tónusú, lírai, a vershez közelálló nőies festészetének egyéni voltát. Portrék, tájak, kisebb kompozíciók és néhány csendélet összesítette a tárlaton a festőnőt foglalkoztató alkotói műfajokat.

A kiállítás katalógusa igazít el arról, milyen munkái kerültek bemutatásra ezen a visszatekintő jellegű és egyben utolsó kiállításán. Portréiban a kolozsvári társadalom több érdekes alakját mintázta meg. Ilyenek voltak a Tavaszy Sándor, a dr. Telia és dr. Stanca családok tagjait bemutató arcképei. Több festménye a Házsongárdi temető részleteit, dr. Veress Ferencné és az Andrásovszki család sírját örökítette meg. Kolozsvári urbánus részletek is szép számmal tűntek fel a kiállítás anyagában. Több képe (főleg őszi tájak) a botanikus kert egzotikus szépségét jelenítette meg, mások a Majális utca, a Kert utca illetve a Hegedűs (Sincai) utca hangulatát idézte föl. A képcímekből követni lehet azt is, merre járt festőútjai során. Kalotaszeg, a szülőföld továbbra is érdeklődésének központjában állott. *Bánffyhunyadi falurész, Keleceli ház, Kalotaszegi kályha* című képei mutatnak közvetlenül erre. Más festmények témája vagy címe a festőutak Erdély szinte minden vidékére kiterjedő szélesebb körét vonják meg. Megfordult a Dés felé eső Dobokán (ahol bizonyosan fiatalabb pályatársa, Gidófalvyné Pataky Etelka vendégszeretetét élvezte), járt a székely sóvidéken, a háromszéki Pákén, s a több erdélyi Szurduk falu egyikében.[18]

A kiállításon több olyan festménye kapott helyet, melynek címe elbeszélő-leíró tartalmú képre utal. Ilyenek a *Fűrészelő gyermekek, A szorgalmasak, Szőnyegszövő, Zongorapróba, Gyapjútépők* stb. Ezek arra mutatnak, hogy Csoma Ilona mindvégig ragaszkodott ahhoz a festészeti ideálhoz és ízléshez, amely a századforduló festészetét vagy egykori tanárának, Deák-Ébner Lajosnak hatását mutatja. Ezek egyikében sincs meg az a nagyvonalúság és tiszta festőiség, mely legjobb tájképeit jellemzi.

* * *

Jóllehet tájképeiben és etnografizáló témáiban nyújtotta a leginkább maradandót, Csoma Ilonát mégis elsősorban *portréfestőként* tartották számon. A módosabb megrendelőknek kora úri osztályának valóságos arcképcsarnokát festette meg. Ezek a festmények jó mesterségbeli tudásról, nem egyszer lendületes hozzáállásról tanúskodnak, de a rendelő igényének tett engedményekről is. Ugyanaz az alkotói attitűd jellemzi például női portréit, mint a Nyugaton oly népszerűségre jutott Márk Lajosét.

A portréfestés egyben *életformája* volt Csoma Ilonának.

Miként régi festőink közül Barabás Miklós, Vastagh György, Szamossy Elek és annyian mások udvarházról udvarházra vándorolva megrendelésekből tartották fönn magukat, ugyanúgy élt – egy más korban – az erdélyi festőnő is. Mivel családi kötöttségei nem voltak (soha sem ment férjhez), megfelelt számára ez az immár régóta anakronisztikus alkotói életvitel. Nemcsak rokonait kereste fel, s dolgozott náluk hosszabb ideig Bánffyhunyadon, Hídalmáson, Tasnádon, Győrött, hanem megrendelőinél, többnyire erdélyi arisztokrata családoknál hosszú hónapokig berendezkedett. Ilyenkor alighanem a család minden tagja modellt állt neki.

Vendégeskedett Sztánán is. Egy fönnmaradt akvarellje páratlan dokumentumértékű kép. Kós Károly *Varjúvárának* fogadószobáját örökítette meg benne, ahol Móricz Zsigmondot is vendégül látták. A hátsó kis udvarra tekintő, csúcsíves ablakú, boltozatos szobában még ott áll a cserépkályha, helyükön vannak a régi bútorok, képek, mindaz, ami a második világháború frontátvonulását követő fosztogatások során maradéktalanul elpusztult.

Vándorfestő életmódjából következik, hogy Csoma Ilona olykor évekig nem vett részt kiállításokon, nem volt jelen művészeti életünkben.

Kolozsvári Jókai utcai otthonát jelentkező betegsége idején hagyta ott végleg. Lánytestvéréhez, a családos Csoma Annához költözött 1936 körül Győrbe.

A győri Református Lelkészi Hivatal anyakönyvének bejegyzése szerint Csoma Ilona hetvenéves korában, 1938. április 6-án hunyt el Győrött, s ugyanott temették el április 8-án.[19]

Hagyatéka az *erdélyi kismesterek* szerény, de nem lebecsülendő értéke.

JEGYZETEK

1. A családi iratokból fény derül a férj-feleség életrajzi adataira is. E szerint Csoma Zsigmond 1837. október 5-én született Székelykeresztúron, Gámpé Anna pedig 1840. augusztus 1-én Csucsán.
2. Újság, 1908. dec. 20.
3. Utunk, 1959. 45. sz.
4. Mihályi Anna tulajdona, Kolozsvár.
5. A festmény egyik változata Kolozsváron, Zonda István hagyatékában maradt meg.
6. Benedek Ilona (Csoma Lajos lánya) tulajdona, Hídalmás.
7. Benedek Ilona tulajdona, Hídalmás.
8. Deésy Zoltán tulajdona, Kolozsvár.
9. Benedek Ilona tulajdona, Hídalmás.
10. U.o.
11. Deésy Zoltán tulajdona, Kolozsvár.
12. Mindkét festmény Hellerné Deésy Márta tulajdona, Nagyvárad.
13. Mindkét festmény Hellerné Deésy Márta tulajdonában, Nagyvárad.
14. A kiállítás 1918. január 18-án nyílt meg, a háború károsultjainak megsegítésére.
15. A kiállításokat Kolozsváron szervezték, és az eseményről a sajtó részletes beszámolókat közölt.
16. Újság, 1923. dec. 25.
17. U.o.
18. A kiállítás képei közül a Pásztortűz, Árva leányok, Tanulmányfej és Útszéli kereszt című festményeinek reprodukcióját közölte.
19. Az anyakönyvi bejegyzés szerint Csoma Ilona a Kossuth utca 17. szám alatt lakott győri rokonainál. Halálának oka: szívizomelfajulás.

IRODALOM

1. Malonyay Dezső: *A magyar nép művészete.* I. Budapest, 1907.
2. xxx *Képkiállítása a teológián.* Újság [Kolozsvár], 1908. december 20.
3. E. Csíky Jenő: *Képkiállítás.* Ellenzék [Kolozsvár], 1908. december 21.
4. xxx *Festőiskola nők részére.* Ellenzék, 1909. szeptember 2.
5. xxx *Gyarmathy Zsigmond képe.* Ellenzék, 1909. november 2.
6. Ilona: *Rajz, festészet.* Ellenzék, 1910. március 2.
7. xxx *Csoma Ilona festőművésznő.* Ellenzék, 1910. szeptember 17.
8. xxx *Festőiskola.* Újság, 1912. szeptember 28.
9. xxx *Kolozsvári művészek kiállítása.* Újság, 1918. január 18.
10. Az 1919-es erdélyi képző- és iparművészeti kiállítás katalógusa
11. xxx *Látogatás a képző- és iparművészeti szalonban.* Aradi Hírlap, 1920. december 29.
12. Az 1921-es erdélyi képzőművészeti szalon kiállításának katalógusa.
13. Székely Béla: *Erdélyi képzőművészeti tárlat.* Keleti Újság [Kolozsvár], 1921. február 27.
14. xxx *Csoma Ilona festőművész kollektív kiállítása.* Ellenzék, 1921. december 7.
15. o. l.: *Csoma Ilona képkiállításán.* Keleti Újság, 1921. december 11.
16. xxx *Nagy élénkség a kolozsvári képzőművészek körében.* Ellenzék, 1922. március 14.
17. Ifj. Botár István: *Tárlatokról.* Előre [Kolozsvár], 1922. 2. sz.
18. -fz-: *Csoma Ilona kiállítása.* Ellenzék, 1923. december 19.
19. (I.): *Csoma Ilona képkiállítása.* Keleti Újság, 1923. december 23.
20. -jb.-: *Csoma Ilona képkiállítása.* Újság, 1923. december 25.
21. (n.r.): *Csoma Ilona képkiállítása.* Ellenzék, 1928. április 5.
22. xxx *Csoma Ilona képkiállítása.* Keleti Újság, 1928. április 6.
23. D.J. [Dsida Jenő]: *Kolozsvári képkiállítások.* Pásztortűz, [Kolozsvár], 1928. 8. sz.
24. Kós Károly: *Kalotaszeg.* Erdélyi Szépmíves Céh, Kolozsvár, 1932.
25. Mőbius Izabella: *Deák-Ébner Lajos.* Budapest, 1940.
26. A Kalotaszentkirály-Zentelkei Református Társegyház Lelkészi Hivatalának anyakönyvi kivonata Csoma Zsigmond és Gámpé Anna házasságkötéséről, 257/1944.
27. Abodi Nagy Béla: *„Emlékeztető" kiállítás.* Utunk, 1959. 45. sz.
28. Sebestyén Kálmán: *Kalotaszeg népoktatása a XV. századtól 1848-ig.* Művelődéstörténeti tanulmányok, Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 1979.
29. Benedek József szóbeli adatkozlese – Kolozsvár, 1988. március.
30. A Győri Református Lelkészi Hivatal Halotti Anyakönyvi Kivonata – Győr, 1988. június 15.

31. Deésy Zoltán szóbeli adatközlése – Kolozsvár, 1988. szeptember.
32. Murádin Jenő: *Csoma Ilona női festőiskolája.* Utunk, 1988. 45. sz.
33. Benedek Ilona szóbeli adatközlése – Hídalmás, 1988. november 20.
34. Hellerné Deésy Márta szóbeli adatközlése – Nagyvárad, 1988. december.

Jenő Murádin: **Ilona Csoma und ihre Schule für Malerinnen zu Beginn des Jahrhunderts**

Ilona Csoma wurde am 17. April 1868 in Kalotaszentkirály geboren. In den Jahren 1903 und 1904 besuchte sie die Budapester Modellzeichenschule, dann war sie in den Jahren 1907 und 1908 Schülerin der Schule für Malerinnen, in der sie von Deák-Ébner unterrichtet wurde. Im Jahre 1909 bekam sie eine Stellung als Zeichenlehrerin in Kolozsvár (dt. Klausenburg). Dort eröffnete sie auch Mitte September 1909 ihre Malerinnenschule, die in Siebenbürgen ein einzig dastehendes Unternehmen war. Beim Unterricht legte sie einen besonderen Akzent auf das eingehende Studium der Natur und setzte auch die kollektive Entdeckung des nahegelegenen Kalotaszeg zum Ziel.

Für ihre Bilder sind das naturalistische Landschafts- und Menschenschilderung sowie – bei einem folkloristischen Gegenstand – die sachliche Treue kennzeichnend.

Ihre Malerinnenschule stellte sie nach dem Ersten Weltkrieg nicht mehr wiederher, aber an den siebenbürgischen Ausstellungen nahm sie bis zu ihrem Ableben teil. Die Aussteilung ihrer gesammelten Werke fand zwischen zwischen 1. und 15. April 1928 in Kolozsvár statt.

Gegen Ende ihres Lebens zog sie nach Győr, dort starb sie am 6. April 1938. Außer Verdienste um die Bekanntmachung der Schätze von Kalotaszeg und um die Bearbeitung von dessen Motivgut.

Meghívó

A megnyitón bemutatásra kerülnek, illetve megvásárolhatók az alábbi művészek alkotásai:

Anna Margit, Apáti-Abkarovics Béla, Ács Ferenc, Ágh Ajkelin Lajos, Balla Béla, Bálint Endre, Bene Géza, Bihari Sándor, Boromisza Tibor, Boross Géza, Bor Pál, Bölcskey Ferenc, Czóbel Béla, Deli Antal, E. Gáll Ferenc, Egry József, Farkasházy Miklós, Gráber Margit, Gyenes Gitta, Háry Gyula, Hermann Lipót, Iványi Grünwald Béla, Jakab Zoltán, Jándi Dávid, Katz Márton, Kádár Béla, Kelemen Emil, Kern Andor, Klein József, Klie Zoltán, Korniss Dezső, Maticska Jenő, Mednyászky László, Mund Hugó, Nagy Oszkár, Molnár C. Pál, Pap Géza, Páldy Zoltán, Perlrott Csaba Vilmos, Pirk János, Pittner Olivér, Pólya Tibor, Ruzicskay György, Scheiber Hugó, Sugár Andor, Szigeti Jenő, Szalay Lajos, Szolnay Sándor, Szőnyi István, Toroczkai Oszvald, Thorma János, Tipary Dezső, Tornyai János, T. Rácz Péter, Uitz Béla, Weith László

Ács Ferenc

Új helyen Budapesten
a

MissionArt & Haas Galéria

Tisztelettel meghívjuk Önt és barátait
1995. november 8-án szerdán
17 órára, a galériánkat nyitó fogadásra.

Új címünk, ahová várjuk:
Budapest
Falk Miksa u. 13. fsz. 2.
Tel., fax: 132-32-53

Nyitva:
hétköznap: 10–18-ig
kedd: 14–18-ig

ACS Ferenc szobrai,

1994.

Március 8-án, kedden, a Bocskai Galériában (XI., Bocskai u. 47-49.) **Ács Ferenc** intarziáinak és fából faragott **Stáció**-jának – melyet húsvét előtt a biatorbágyi templomban szentelnek föl – kiállítását dr. Gomola György nyitja meg.

Cím: Dózsa Műve
XVII. ker.

VENDÉGEINK: H
T
D
N

Minden érdeklődő

Ács Gábor építész

Ács Gáspár egri ácsmester 1555 körül

Ács (Aczj) Gergely Szatmárról (1629)

Szentirmai kéziratos cédula 1-2

Ács (Altsch) Gergely Kolozsvári 1-2

Szentirmai kéziratos cédula

Ács Gergely debreceni ács (1766)

Szentirmai kéziratos cédula 1-2

Ács Géza könyvkötő művészmester

1900-as évek első fele 1-6

Szentirmai kéziratos cédula

Ács Gabriella fotográfus

Ács Gábor, [építén:]

Megemlítve.

/Modern amerikai építészet./

Bordi ferenc: Művészeti Könyvnemle

348-352

JELENKOR, Pécs, 1974. április

XVII

4.

ÁCS Gáspár /Casparo Carpentario/ egri ácsmester, aki Eger várában erősitési munkálatokat végez 1555 körül, majd Felnémeten is dolgozik az ágyuállások készitésénél.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Ács Gáspár (Caspar Carpentarius)
egri ácsmester

Eger várában végzett munkálatairól 1555-ben.

Heves megye müemlékei I= irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 309. old.

(1)

magyar

Ács (Aczj) György

Szatmárról

1629. Gyulafehérvár.

Balthel (123. l.

45. l.)

(2)

Ács Gergely

En 1629 on y
trouve une donnée
se rapportant aux
charpentiers Gergely
Acsy et Istuán Mái-
teni que le prince
fit venir de Szatmár
a Gyulafehérvár pour
faire construire un
pont.

Balogh, Hélène. 45 l.

	3400	3400	
	3150	3150	
	3550	3550	
	3650	3650	
	3400	3400	
	3500	3500	
	-	3200	Máv-nak akna szenet nem szállitott
nbánya r.t.			
én	4500	-	Duna-Száva-Adria vasut megállapitása.
n	4500	-	
osszén	-	4800	
.t.	3150	3150	

(M)

megnézni

Ács (Altsch) Gergely

Kolozsvár 1570
1577.

Bal Hel 122. l.
56. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Dalmatiaro utca 12. III. 2.

(2)

Ács Gergely

? azonos Altsch Gergellyel ?

Kolozsvár 1577.

l.

Balogfatornyok

56. l.

91

(1)

megírva

Ács Gergely

debreceni ács

1766. Nagykálló

Bal Hel (30. l.

45. l.

T

Europa

Könyvkiadó Rt.

Budapest

V. Rothermere-u 12. III. 2.

(2)

Ács Gergely

ácsm.

1768

l.

Balaphfatornyok

144. l.

7.

Rabszolgák, római V. 249

Ács Géza

(1)

B.u.c.é.

ÁCS GÉZA
KOSZORÚS KÖNYVKÖTŐ MESTER

TEL: 184-198. BUDAPEST, IX. BAKÁTS-TÉR 9.

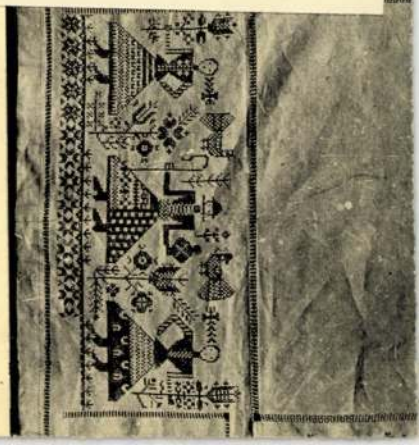

FRANKE GRÄTE
III. ÉVES,
KUSTÁR LÁSZLÓ
IV. ÉVES,
HORVÁTH
SÁNDOR
I. ÉVES,
MOLNÁR ELEK,
DECZKY
JULIANNA
IV. ÉVES
KERAMIKUSOK.

KERAMIKAI SZAKOSZTÁ
FACHKLASSE FÜR KERAMIK.

(2)

Ács Géza

ezüstkoszorús könyvkötő

ideiglenes oktató nüvezető

l.

Budiparrajzisk

1933-34. 25. l.

u. o. 1934-35. 17. l.

U. o. 1935-36. 26. l.

U. o. 1936-37 mies meg.

U. o. 1937-38. bevágva

U. o. 1938-39. 22. l.

katonai volgálatra bevonult. 8. l.

U. o. 1939-40. (katonai volgálatot teljesített.) 9. l. 24. l.

U. o. 1940-41. 18. l.

U. o. 1941-42. 16. l

Balogh László

Bördinnyors
Mozgiltanuszer

1

Budapesztgyakorlat

1933–34. 24 l

(3)

Ács Géza

Környékete

állami iparrugyi

bronzeremu

Dvod

Magyar Iparmüvészet

1938. 326. l.

Kérem tehát a t.
tervének egybeállitásánál
ihez a legszigorubban rag
munkálatoknak fölvételére
munkálatot, amely halasztá
Annál nyomatéko
kérnem, mert minden olyan
hitelre irányulna, hozzájá
tagadnom.-

Budapest, 1914. j

A

Müemlékek Országos B

4.

Ács Géza

Bőrkötés domborított díszítéssel.

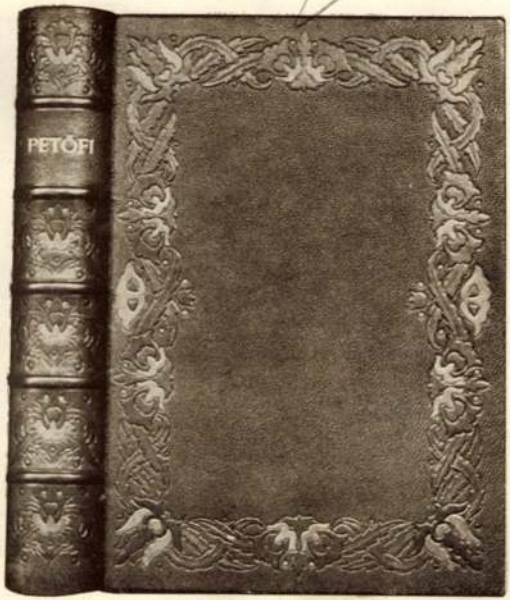

Magyar Iparművészet
1928. 64. l.

Állami segély III.

s. Csillag István: a 3. füzet borítékján.
Csornai éremlelet 66.
— Czeizel Gábor 38. 40.
r- Czigler Győző plakettje 138.

D.

ze Dályai kelta éremlelet 59.
Darnay Kálmán 25. 47. 69.
8. Daróczy Zoltán 135—137.
Delhaes-féle éremgyüjtemény 109.
Délmagyarország éremleletei 142. 143.
Denár (Weszerle adatai) 44.
Dessewffy Miklós gróf 14.
Dettai éremlelet 133.
nz Diakovár 39.
— II. Dietrich trieri érsek fillére 135.
Domitianus pénzei 81.—83.
Domanig Károly 109. 144.
Ducatus 44.
Dunántúli kelta pénzek 47.—64.
Dyrrhachiumi drakmák 65. 141.

E.

II. MŰHELYFŐNÖKÖK.

Bruckner János, géphímzőmester. Vezette a műhelymunkát a géphímző-tanműhelyben heti 36 órában.

Feigl Richárd, díszítőfestő. Tanított szakrajzot a díszítőfestő I. és II. osztályban valamint az esti díszítőfestő-tanfolyamon. Vezette a műhelymunkát a díszítőfestő I. és II. osztályban. Végezte a díszítőfestő-tanműhely irodai munkáit. Heti óráinak száma 36.

† *Galamb József*, könyvkötőmester. 1933 január 19-én történt elhalálozásáig vezette a műhelygyakorlatot a könyvkötő- és bőrdíszműves-szakiskola és mesterképző-tanfolyam összes osztályaiban, valamint az esti könyvkötő- és bőrdíszműves-tanfolyamon és a technológiai gyakorlatot a könyvkötő- és bőrdíszműves II—III. osztályban és mesterképző-tanfolyamon. Heti óráinak száma 36 volt.

Gyuris Pál, női szabó. Tanított szakrajzot a ruhatervező I—III. és textil III—IV. osztályban, továbbá az esti női szabászati tanfolyam I—II. osztályában. Vezette a műhelymunkát a női ruhatervező I—IV. osztályban és végezte a női ruhatervező tanműhely irodai munkáit. Heti óráinak száma 36.

Vass Ernő, fényképész. Tanította a fényképészetet a sokszorosító II. és III. osztályban. Vezette a műhelymunkát a sokszorosító II—III. osztályban és mesterképzőn. Végezte a fényképészeti laboratóriumi munkákat. Heti óráinak száma 36.

III. MŰVEZETŐK.

1. Rendes művezetők.

Balogh László, bőrdíszműves, könyvkötőmester. Műhelyfőnöki teendőkkel megbízva. Vezette a műhelymunkát a könyvkötő- és bőrdíszműves I—III. osztályban és mesterképzőn, továbbá az esti könyvkötő- és bőrdíszműves-tanfolyamon. Heti óráinak száma 36.

Kádár Gáborné, Minich Anna. Vezete a műhelymunkát a textil-szakosztály szőnyegcsomozóosztályán. Heti óráinak száma 36.

Örkényi István, okl. iparművész. Vezette a műhelymunkát a textil-szakosztály szőnyegcsomozó osztályán. Heti óráinak száma 36.

Szabó Aladárné, Rózsa Irén. Vezette a műhelymunkát a textil-szakosztály női kézimunka osztályán. Heti óráinak száma 36.

Zenz Paula. Tanított szakrajzot a női ruhatervező és az esti női szabászati tanfolyam I—II. osztályában. Vezette a műhelymunkát a női ruhatervező I., II. és IV. osztályában. Heti óráinak száma 36.

2. Ideiglenes művezetők.

Gabrys György, ötvös. Műhelyfőnöki teendőkkel megbízva. Vezette a műhelymunkát az ötvös I—III. osztályban és mesterképzőn, továbbá az esti ötvös-tanfolyamon. Végezte az ötvösipari tanműhely irodai munkáit. Heti óráinak száma 36.

Kopeczky Lajos, díszítőszobrász. Műhelyfőnöki teendőkkel megbízva. Vezette a műhelymunkát a díszítőszobrász-szakosztályon és az esti mintázó-tanfolyamokon. Heti óráinak száma 36.

Zsille Kálmán, okl. iparművész. Tanított szakrajzot a díszítőfestő I—II. osztályban és az esti díszítőfestő-tanfolyamon. Vezette a műhelymunkát a díszítőfestő I—II. osztályban. Végezte a díszítőfestő-tanműhely irodai munkáit. Heti óráinak száma 36.

3. Óraadó művezetők.

Ács Géza, könyvkötőmester. Az esti könyvkötő-tanfolyamon műhely-munkára beosztva. Heti óráinak száma 12.

Bálint Menyhért, férfiszabómester. Tanított szakrajzot az esti férfiszabó-tanfolyamon heti 6 órában.

Vitéz Koródi Károlyné, Frigyes Terézia, női kalapkészítő. Tanította a kalap-készítést a női ruhatervező I—II. osztályában heti 9 órában.

IV. SZÁMVEVŐSÉGI ALKALMAZOTTAK.

Deák Lajos, id. hivatalnok. A questurai teendők ellátását végezte heti 36 órában.

Ralbovszky Vladimir, számv. tiszt, mint számviteli ellenőr működött heti 18 órában.

V. KEZELŐNŐK.

Folly Etelka, okl. gyors-, gép- és szépírástanítónő, r. iskolai kezelőnő. Könyvtári teendőket végzett heti 36 órában.

Horváth Imréné, Salamon Lily, okl. elemi iskolai tanítónő, r. iskolai kezelőnő. Az igazgatói iroda teendőit végezte heti 36 órában.

Langer Margit, r. raktárkezelőnő. A gobelinszövőműhely irodai munkálatait végezte heti 36 órában.

VI. ALTISZTEK, TAKARÍTÓNŐK, FŰTŐK.

Kiss Pál I. o. altiszt (1933 május hó 1-től nyugdíjban), Máté István I. o. altiszt.

Gergye János, Major Imre II. o. altisztek.

Buday József, Kovács Vince, Méder István ideiglenes altisztek.

Kiss Károly, Soldos Oszkár, Szűcs Béla napibéres altisztek.

Berky Józsefné, Domcsek Etel, Freschly Gyuláné, Hollósy Ferencné, Hunana Anna, Lokody Mihályné, Marsay Istvánné, Mühlbacher Károlyné, özv. Nagy Bálintné, Óry Lajosné, Sági I. Istvánné, Simon Istvánné napibéres takarítónők.

Balázs Mihály, Csákány József, Füzér József, Halik Béla, Kovács Anselm, Kovács Sándor, Krausz Ernő, ifj. Metzger Ágoston, Papp János napibéres fűtők.

* * *

Budapest 1932-33.

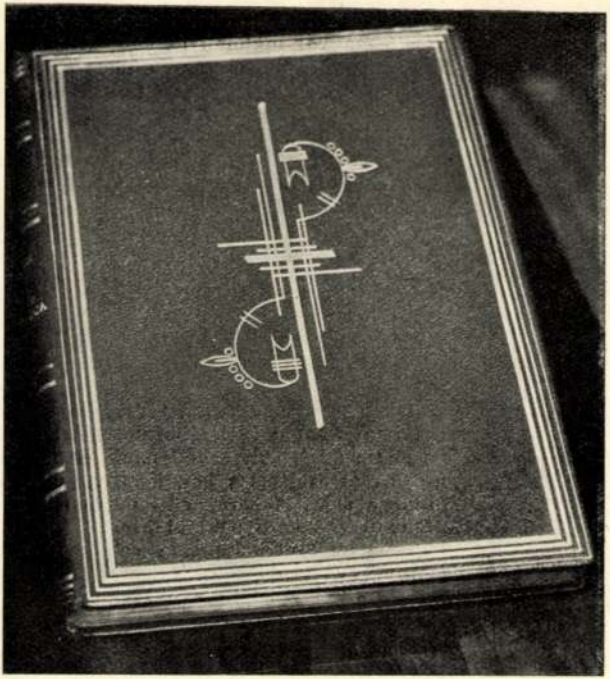

ÁCS GÉZA: DÍSZKÖTÉS

VÉSZETI KIÁLLÍTÁSÁRÓL

élő és az elhalt
gát. Megütközhetünk bátran, sőt meg kell ütk
ha a magyar nemzettel kultúrkapcsolatban
nemzet műkritikusai elhallgatják az európai
viselő magyar építőművészetet, festészetet,
De nem kell elkeserednünk, mert a képzőmű
rén olyan erős a fegyverzetünk — de ez volt
ban is! — hogy ezzel a nagy erkölcsi, szellem
föltétlenül hódítani fogunk. De rossz katona
den hibát az ellenségben lát és magában se
dem: csak a német műkritikusokban keresse
említett jelenségek oka, vagy a mieinkben
sok irandó a mi rovásunkra is.
A magyar műkritikának van multja is, de soh
lépést a magyar művészet időnkénti robbanás
törésével. Mit szóljunk a magyar középosztál
művészeti kérdésekben még ma is háromneg
tájékozatlan és tisztán a napilapok sokszor n
gásolható lelkiismeretességgel írt kritikái utá
A 80—90-es évek művészei még szomorúbb
voltak e jelenségeknek. A magyar művészet
hatalmas ágakat és lombozatot kezdett fejles
az alatta állók szinte kellemetlenül érezték m
mi történt ezekkel a hatalmas, vagy erős ága
álltak a saját embereink és lenyesték őket, h
nőjjenek!? Akadt például kiváló műkritikus,
kácsy művészetét delirium coloransban szen
lyegezte meg! Jószerencse, hogy ez a nagy
sem törődött az ilyen vállveregetéssel! De G
már nem birta ki a rohamot és menekült az
gyek közé. Mindenki élénk emlékezetében
Benczúr és iskolája ellen intézett könyörtel
is. Pedig Benczúrról igazán érdemes megjeg
a legliberálisabb szellemű tanitómesterek köz
aki a tehetség kibontakozása elé soha akadál

MDK

Ács Géza, ip.müv.

az iparügyi miniszterium bronz érmét nyerte.

Az Iparmüvészeti Tárlaton. - Magy.Nemz. Müvészet. 1938. 4.sz. 81.l.

ÁCS GÉZA

nyerte az Iparügyi Minisztérium bronz érmét.

Pesti Napló 1938. nov. 15.

ACS GÉZA

Az iparügyi minisztérium bronz érmét nyerte az első magyar iparművészeti tárlaton.

A REGGEL, 1938. nov. ~~15~~.14.

Acs Géza, ip.műv.

bronzérmet nyert.

Kik nyerték az ipamüvészeti díjakat.
Magyarság. 1938. nov.15.

Ács Géza MDK

könyvkötő

Nádai Pál: Szinpadmüvészet és iparmüvészet.
Magyar Iparmüvészet 1925. 101-103.o.

MDK

Ács Géza

az iparügyi min. bronzérmét nyerte

Orsz. Magyar Iparm. Kiáll. Müvészet 1938.
III. évf. 22. sz. 161. l.

MDK

Ács Géza

Művészet 1938. III. évf. 22. sz. 16o.l.

Ács Géza,graf. MDK

1914 óta elsöizben tartották meg ujra a kiállitást.
Magyar részröl a kiállitás sikeréhez hozzájárult. /Elsörangu müvészi kötéseivel./

Moldován Béla: A lipcsei nemzetk.grafikai kiáll.
Leipzig.1927.szept.
Képzömüvészet.1927.3.sz. 2o.l.

.

MDK

Ács Géza

Képzőművészet 1933. 58. sz. 69.l.

MDK

Ács Géza,ip.müv.

az iparügyi miniszterium bronzérmét kapta.

Az Orsz. Ipar müv. Társ. kiállitásáról.
Müvészet 1938. III.évf. 22.sz. 162.l.

Ács Gabriella faragó népművész

A győri járási Hivatal és a TIT három éve faforagó szakkört létesített, a tagok most mutatkoznak be munkáikkal. Szerepelnek faragásai, melyek népmesei hangulatot teremtenek. (említve)

Sz.: Faforagók, húmzők.
Kisalföld, 1974. jún. 15.

Ács Gabriella, faragó.

Plasztikáinak érdekes jellemzője kedves humora, melyel vaskos parasztfiguráit formálja.

H. Bakó: Megjenk 19 faragója között 3 nő.

Kisalföld, 1972. máj. 7.

Ács György nagybányai főácsmester 1600-as évek

Szentiváni kérinóros cedula 1–3

Ács György, kőműves kassai céhmester (1755)

Ács György ötvös

Ács Imre 1755 (ács.?)

Ács Irén (~~fotós?~~) fotóművek

Sajtókivágat 1–4

megírva

(1)

Ács György

(Öreg Ats György)

1621, 1623, 1625, 1636-37,
1640, 1646-47, 1649.
1659. Kolozsvár

Balthel 123. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

(2)

Ács György

ácsm.

Kolozsvár 1621.

l. Balogh fatornyok.

56. l.

69. Vicenzi, Carlo: Gli arazzi di casa Trivulzio. Dedalo 1929. 44. l.

70. Gerevich T. a Primás Albumban, id. m. 258. l.

71. Kurth: Gotische Bildteppiche .... Id. m. 69. és 70. kép.

72. Göbel: Id. m. II. r. I. k. 317. l.

73. Künstle, Carl: Ikonographie der christlichen Kunst. Freiburg 1928. 224. l.

74. Képe: Tietze, Conrad: Der französische Kupferstich der Renaissance. München 1925. II. tábla.

75. Képe: Baldass, Ludwig: Die Wiener Gobelins-Sammlung. Bécs 1920. VI. tábla.

76. Képe: Pinchart: Id. m. 11. tábla.

77. Le vite. III. kiadás. Firenze 1905. 317. l.

78. Kiadta Kristeller, Paul. Berlin 1906.

79. Id. m. 993. l.

80. Képe: Migeon: Id. m. 233. l.

81. Hoffmann Edith dr.: Az iparművészeti múzeum brüsszeli kárpitja. Magyarország műemlékei, IV. köt. Bp. 1915. 115. l.

82. Destrée, Joseph: Maître Philippe auteur de cartons des Tapisseries e. t. c. Brüsszel 1904.

83. Friedländer: Id. m. 83. l.

84. Fot. Alinari 32776.

85. Képe: Göbel: Id. m. I. r. II. k. 385.

86. Képe: Sztuki Piekne. Krakkó 1924—25. 309. l.

87. Képe: Göbel: Id. m. I. r. II. k. 285. ábra.

88. Képe: Sztuki Piekne, ... Id. cikk 296. l.

89. Bécsi Szépművészeti Múzeumban.

90. Baldass, Ludwig: Niederländische Tapisserieentwürfe des Romanismus. Jahrbuch der kunsthistorischen Sammlungen in Wien. Neue Folge. 1928. 264. l.

(3)

meghiva Ács György

nagybányai főácsmester

1626. Gyulafehérvárt

Bal Hel 123. l.

45. l.

Bethlen Gábor fejedelem részére dolgozott.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

MDK

Ács György, kőmüves

kassai céhmeste r 1715-ben

Wick B: A kassai szt.Rozália-kápolna története.

Kosice 1935. 89.1.

Ács György

és Juhász Gyula ötvösök, Kiss Gusztáv és Kobida József grafikusok, Joláthy Attila festőművészek közös kiállitása nyilt meg nov. 23-án a Volga szállóban.

Magyar Hirlap 1974 32o/8

Ács Ilona

Ács Ilona iparművész kiállítása nyílik meg Bonyhádon, a Városi Ifjúsági és Művelődési Központban június 11-én, kedden délután 5 órakor. A kiállítás e hónap végéig tekinthető meg.

Magyar Nemzet 1985. VI. 7.

Ács Ilona, textiltervező

L: Asztay Csaba

Vadas József: Inflációs 12.

Élet és Irodalom, Bp. 1984. júl. 13. XXVIII/28

ÁCS Imre 1775-ben dolgozik Hevesen Haller Sámuel rezidenciás házánál.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Ács Imre

1775-ben dolgozik Hevesen Heller Sámuel rezidenciás lá-zárúl.

Heves megye műemlékeiI. irta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 309. old.

Á'CS tanúc asztalos

VARGA Gyula: Adatok a debreceni asztalos céh és a népi butor történetéhez.=A Debreceni Déri Muzeum Évkönyve 1988 (1990) 136.

1895.

Ács Imre épített

Utakat, házakat rongált meg a víz

TUDÓSÍTÓNKTÓL

Heves megye északi részén mintegy 30 településen okozott gondokat a kedd hajnalban lehullott csapadék. A Hatvanhoz közeli Apcot átszelő Szuha patak kedd este tetőzött, és medréből kilépve elöntött néhány ingatlant. Egy családi házból ki kellett költöztetni a lakókat – tudtuk meg *Bedák T. Zoltántól,* az egri polgári védelmi parancsnokság helyettes vezetőjétől.

Tegnapra visszahúzódtak medrükbe a nógrádi patakok, és a Zagyva is. A tűzoltóknak Bercelen és Palotáson kellett kivonulniuk szivattyúikkal; Mátrakeresztesen és Csécsén tegnap már csak a félpályás útlezárások jelezték a hatalmas eső nyomait. *Sisák István,* Pásztó polgármestere elmondta, hogy három lakásból kellett kitelepíteni a lakókat, három megroggyant vályogház állapotát pedig még vizsgálják a szakértők. Pásztón a mostani esőzés százmillió forint fölötti kárt okozott.

A polgári védelem és az ÁNTSZ munkatársai tegnap tizenhét Borsod megyei településen kezdték meg a víz által elöntött területek fertőtlenítését, és tart a károk összesítése is. *Csibi Károly* ezredes, megyei polgári védelmi parancsnok szerint kedden néhány órára 621 lakóházat öntött el a víz.

Özön

Ha az egri ember ragyogó napsütésre ébred mostanában, akkor már nyúl is az esernyőért rögvest, mert ezen a nyáron viharedzett lett, s tudja, hogy Heves megyében derű után részint a ború, részint maga a miniszterelnök érkezik árvizet nézni. Tudja tehát az egri ember, hogy hiába szikrázik a nap, eső lesz mindenképpen. Nem lehet másképp. Olyannyira nem, hogy amikor az ember a belvárosba indul az ügyeit intézni, élete párja mintegy mellékesen nem mulasztja el megjegyezni:

– Csónakot viszel, fiam?

Erre az egri ember némi sértődöttséggel a hangjában szól vissza:

– Azt gondoltad, hogy nem viszek? Hiszen csak a postára megyek.

Mióta beköszöntött ugyanis minálunk az esős évszak, az egri főutcán a legalkalmatosabb közlekedési eszköz a gumicsónak. Pehelysúlya okán könnyen szállítható, összecsukva kis helyen elfér, s bármikor elővehető, ha szükség van rá. Mikor a Magasságos Karbantartó kinyitja odafönt a vízcsapot, mi már rutinosan vesszük is elő a gumicsónakot, hátha életet kell menteni. Ilyen vidáman élünk.

Baj akkor van, amikor az egri ember a többi egri emberrel együtt lapít egy kapualjban, mert akkora a vihar és annyi a víz, hogy közlekedni se esernyő alatt, se gumicsónakon nem lehet. Ilyenkor, a nagy összpolgári lapításban egészen bizonyos, hogy valaki megjegyzi: jaj, megírta ezt a Biblia, kérem, hogy a világvége előtt özönvíz lesz, ez az Isten csapása, ami minket sújt. Erre a felvilágosult egri ember mit se tud mondani, ráadásul kedve sincsen azon tűnődni, hogy Heves megye speciel mivel váltotta ki az Istennek az ő szörnyű haragvását. Nem. Az ilyesféle misztikus félelmekre rá se rántunk, csak kipislogunk a hullámok által nyaldosott kapualj alól: vajon mikor tűnik fel Noé bárkája tűzoltóautónak álcázva valamelyik sarkon?

Kácsor Zsolt

Típusotthonok viharkárosultaknak

A rendkívüli időjárás hétmilliárd forint kárt okozott – Az önkormányzat adja bérbe

A rendkívüli esőzésekkel és viharkárokkal kapcsolatos feladatok összehangolására alakult tárcaközi bizottság elkészítette jelentését a nyár eleji felhőszakadás következményeiről. Eszerint 17 megyében több mint 11 ezer lakóépület és 1104 önkormányzati intézmény sérült meg, 476 ház dőlt össze. A teljes kár hétmilliárd forint. Elkészültek azoknak az épületeknek a tervei, amelyeket a tárcaközi bizottság ajánl az önkormányzatoknak a megsemmisült házak helyett.

TUDÓSÍTÓNKTÓL

A júniusi–júliusi felhőszakadás következtében 11 407 lakóépület és 1104 önkormányzati intézmény sérült meg kisebb-nagyobb mértékben, 476 ház összedőlt – tájékoztatta lapunkat *Tőrincsi József* határőr ezredes, az árvízkárokkal kapcsolatos feladatok összehangolására alakult helyreállítási és újjáépítési tárcaközi bizottság tagja.

Tőrincsi József elmondta: a teljes kár nagysága összesen hétmilliárd forint. A kormány által kárenyhítésre elkülönített pénz – mintegy ötmilliárd forint – várhatóan elegendő lesz a helyreállítási és újjáépítési munkálatokra. Tőrincsi József hozzátette: a hiányzó összeget felméréseik szerint a biztosítók állják, illetve számítanak az önkormányzatok támogatására, és arra, hogy a károsultak kedvezményes kölcsönhöz juthatnak.

Az ezredes arról is tájékoztatott, hogy a 476 ledőlt ház tulajdonosai közül hetvennek volt érvényes biztosítása, és mindössze kettő bizonyult hitelképesnek. Ők kedvezményes kölcsönt vehetnek föl, a hitel kamatterheinek jelentős részét az állam átvállalja.

Időközben elkészültek azoknak az épületeknek a tervei, amelyeket a tárcaközi bizottság ajánl az önkormányzatoknak a megsemmisült házak helyett. *Ács Imre* építészmérnök, a Magyar Építő Részvénytársaság projektmenedzsere elmondta: az Építési Vállalkozók Országos Szakszövetsége (ÉVOSZ) a Mányi Stúdió bevonásával négy – a családok nagyságától függően eltérő – elképzelést dolgozott ki, amelyet átadott az érintett megyei önkormányzati elnököknek. Ács Imre hangsúlyozta: a helyreállítási program a lehető legnagyobb mértékben a helyi kezdeményezésekre kíván támaszkodni. Az építészmérnök kiemelte: az ÉVOSZ ezt a munkát karitatív tevékenységként végzi, három településen az iskolák felújítását ingyen vállalta.

Mányi István stúdióvezető arról beszélt, hogy a Belügyminisztérium által meghatározott szempontok szerint úgy készítették el a terveket, hogy a lehető legolcsóbb alapanyagokat felhasználva és a legkifizetődőbb technológiával lehessen a kétfős, illetve a négy-, hat- és nyolctagú családok számára – a későbbiekben esetleg bővíthető házakat – építeni. Alapelvként abból indultak ki, hogy a legkisebb – 36-40 négyzetméteres – lakóháznak is rendelkeznie kell tovább-bővítési lehetőséggel, és így nem alakulhatnak ki az egykori úgynevezett CS-lakásokhoz hasonló torz struktúrák.

Mányi Istvántól megtudtuk: a változatok között szabadon álló, iker- és sorház képzésére alkalmas megoldások is vannak. A tervek megfelelnek az építésügyi előírásoknak. Az úgynevezett műszaki tartalmat nem véglegesítették, hiszen egyes helyeken a hagyományos építkezési megoldások lehetnek gazdaságosak, máshol pedig az úgynevezett könnyűszerkezetes rendszerek alkalmazása a legcélszerűbb.

A Mányi Stúdió által ajánlott modell betonalapra emelt téglafalat, vasbeton födémet és fa fedélszerkezetet ajánl. Mindazonáltal több más típusú megoldást is föltüntettek az önkormányzatoknak kiküldött összeállításban. Az előzetes becslések szerint egy ház kivitelezési ára körülbelül 80-85 ezer forint négyzetméterenként.

A jelenlegi tervek szerint – ha a települések élnek a lehetőséggel – a majdani épületek az önkormányzatok tulajdonába kerülnek, és a polgármesteri hivatalok bérbe adják a családoknak.

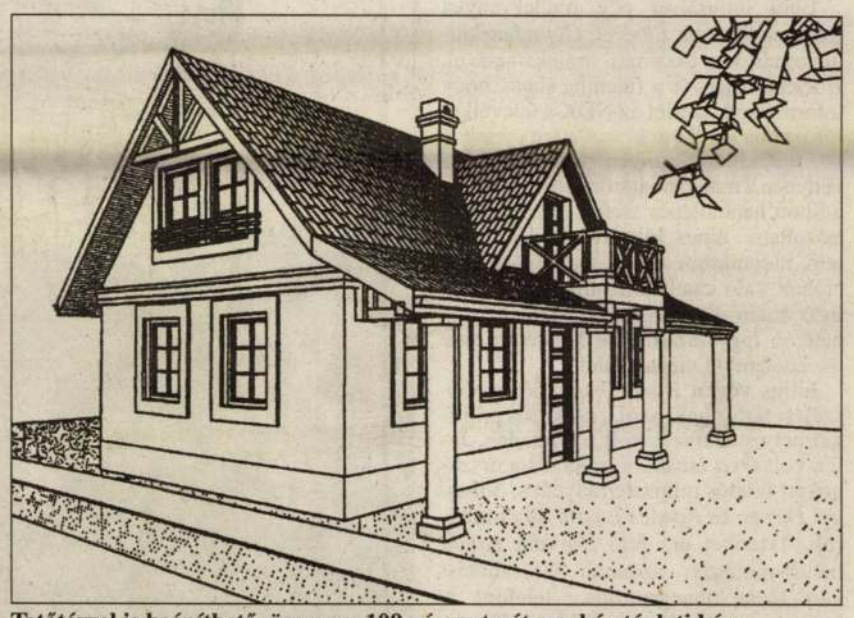

Tetőtérrel is beépíthető, összesen 109 négyzetméteres ház távlati képe

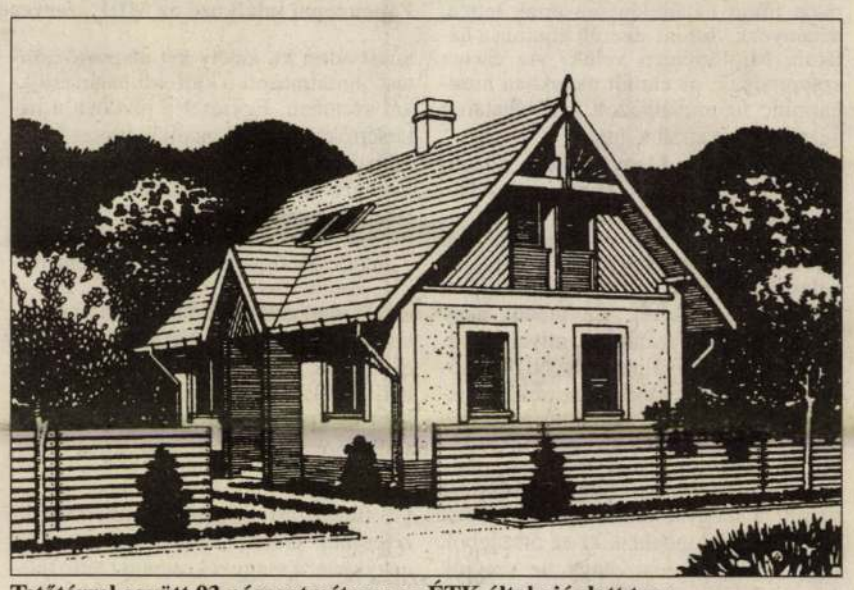

Tetőtérrel együtt 93 négyzetméteres az ÉTK által ajánlott terv

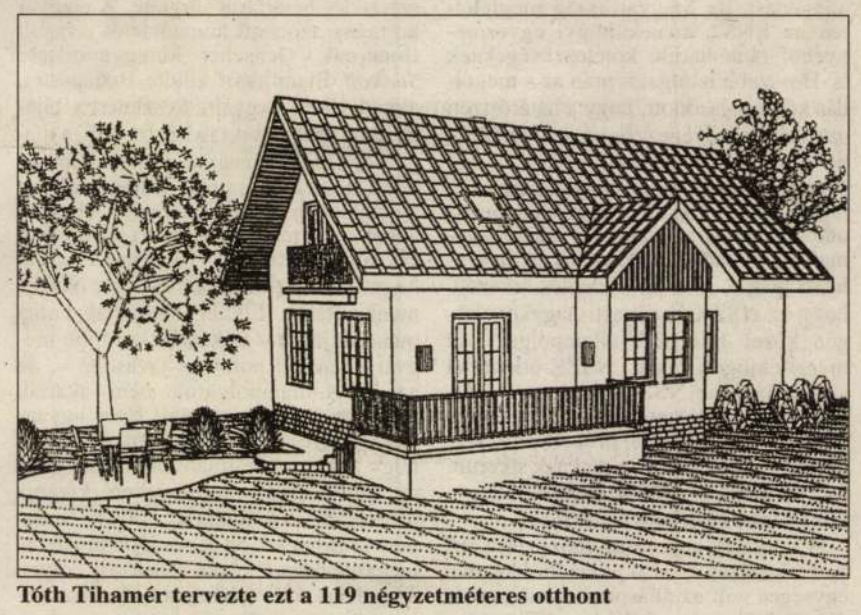

Tóth Tihamér tervezte ezt a 119 négyzetméteres otthont

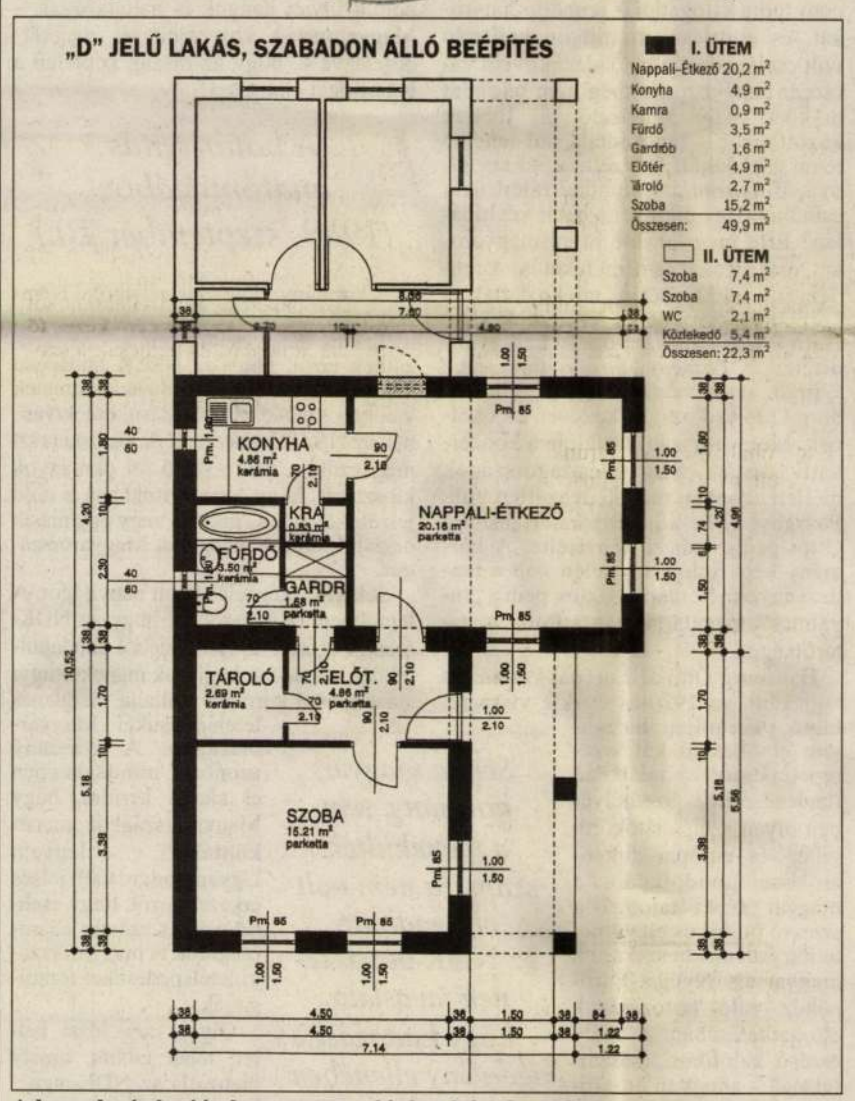

A lapunk címlapján bemutatott, ajánlott ház alaprajza

Csinálunk egy határ menti pikniket...

Tíz évvel ezelőtt nyíltak fel a magyarországi határkapuk az NDK-s menekültek előtt

És a falak leomlanak... címmel a Magvető Kiadónál rövidesen megjelenik Horváth István és Németh István kötete. Az alábbiakban részleteket közlünk a könyvből: Horváth István volt bonni magyar nagykövet emlékezik vissza 1989 történelmi fordulópontjaira, egyebek között az augusztus 19-i páneurópai piknikre és a szeptember 10-i határnyitásra.

Páneurópai találkozó az MDF szervezésében MTI-FOTÓ

1989 júliusában egy rendezvényen összetalálkoztam *Elbével*, *Genscher* külügyminiszter bizalmas munkatársával. Hozzám hajolt és a fülembe súgta, hogy információi szerint az NDK-s útlevélkérők száma továbbra is szokatlan ütemben nő. Érdeklődött, milyen parancs van érvényben a magyar határőrizeti szerveknél a tiltott határátlépés esetére. Azonnal válaszoltam: nincs tűzparancs! Hozzátettem, tudomásom szerint a genfi konvencióhoz való csatlakozásunk után a magyar határőrség utasítást kapott, hogy a határon fegyverhasználat kizárólag csak önvédelemből megengedett.

Július végén *Horn Gyulánál* megbeszélést tartottunk, ahol a szokásos politikai helyzetelemzés volt napirenden. Jelen volt *Őszi István*, a szocialista országokért felelős miniszterhelyettes, *Somogyi Ferenc* és *Kovács László* államtitkárok. Tizenhét óra felé *Horváth István* belügyminiszter azonnali visszahívást kért. Horn kihangosította a telefont. A belügyminiszter jelezte, több NDK-s turistát tiltott határátlépésen értek tetten, néhánynak viszont sikerült átjutnia a határon. Mi történjen velük? Az esetek szaporodnak: az elmúlt napokban húszharminc fő próbálkozott a zöldhatáron keresztül Ausztriába jutni.

Az NDK és Magyarország közötti megállapodás szerint, ebben az esetben az NDK-állampolgárokat ki kell toloncolni az országból és gondoskodni kell arról, hogy visszatérjenek hazájukba. Útlevelükbe pedig bebélyegzik a tiltott határátlépés jelzését. Ez utóbbi nagy gondot okozhat számukra, mivel „megbélyegzettekké" válnak, s az NDK hatóságai részéről megtorlás vár rájuk. A jelentésekből ismertté vált, hogy a határon esetenként erőszakos cselekedetekre került sor, de fegyverhasználatra még nem.

A Külügyminisztérium álláspontja szerint a magyar határőrök erőszakkal senkit sem toloncolnak ki az országból. Úgy kellett dönteni, hogy ne szegjük meg az NDK-val 1969-ben kötött megállapodást, de Magyarország megfeleljen az ENSZ menekültügyi egyezményéből ránk háruló kötelezettségeknek is. Hosszabb latolgatás után az a megoldás körvonalazódott, hogy a határőrizeti szervek ne bélyegezzék be az útlevelekbe a tiltott határátlépési kísérletet, hanem külön papírlapon tegyék meg „bejegyzésüket". Ezt az útlevél tulajdonosa útközben eldobhatja, s mire hazaér, nyoma sem marad a történteknek. Alig született meg a „döntés", jelentés érkezett, hogy az NSZK budapesti nagykövetségén közel 100 NDK-állampolgár kért menedékjogot, akik NSZK-útlevéllel szeretnének az NSZK-ba távozni. Időközben újabb jelentések érkeztek, hogy a tiltott határátlépéssel próbálkozók száma tömegessé vált. Egyeseknek sikerült, többen pedig az NSZK budapesti nagykövetségén kértek menedékjogot...

A kormány augusztus eleji szűk körű tanácskozásán az első pillanattól kezdve egységes volt az álláspont: kitoloncolás nincs! A kormány felkérte a Külügyminisztériumot, dolgozza ki a „határnyitás" módját. Néhány nappal a kormányállásfoglalás után Horn Gyula magához kérette a budapesti szovjet nagykövetet adott ki, amely két alapvető „újítást" tartalmazott a külföldi határsértőkkel szemben. Egyrészt a jövőben a határsértőket nem toloncolják vissza hazájukba, hanem Magyarországon kell felelősségre vonni őket. Másrészt, ha a határsértés valamilyen „nyomós ok" miatt történt, nem indítanak büntetőeljárást, hanem csak figyelmeztetik a határsértőket. Augusztus 10-e körül már 117-re emelkedett az NSZK budapesti nagykövetségén tartózkodó NDK-állampolgárok száma. Tíz nappal az NSZK keletberlini állandó képviseletének bezárása után pedig a bonni kormány arra kényszerült, hogy túlzsúfoltság miatt budapesti nagykövetségét is bezárja.

A magyar kormány intézkedései heves tiltakozást váltottak ki az NDK vezetésénél. *Gerd Vehres* magyarországi nagykövet a magyar kormányt tette felelőssé a kialakult helyzetért, s a kétoldalú szerződés betartását sürgette. A magyar kormány azonnali konzultációt javasolt Bonn-nak. Genscher külügyminiszter *Südhoff* államtitkárt küldte Budapestre, akivel Horn tárgyalt. Részletesen tájékoztatta Magyarország helyzetéről, a magyar–NDK és a magyar–szovjet kapcsolatok összefüggéseiről, s arról, milyen beláthatatlan következményei lehetnek annak, ha a magyar kormány nemzetközi kötelezettségeit figyelmen kívül hagyva Ausztria felé kiengedi az NDK-s menekülteket. Elvileg kaphattak volna menedékjogot – miként akkor több magyar ellenzéki politikus javasolta –, de az NDK-állampolgárok nem akartak Magyarországon maradni! Horn ugyanakkor nyomatékosan hangsúlyozta, hogy a magyar kormány mindenképpen az emberiesség szellemében kívánja megoldani a problémát. „Mivel Budapest és Bonn között semmiféle hivatalos megállapodásra nincs lehetőség, olyan megoldást kell találni, amely nem súlyosbítja az amúgy is feszült magyar–NDK viszonyt" – mondta. Kérte, hogy az NSZK is próbáljon meg saját eszközeivel és lehetőségeivel odahatni, hogy a keletnémet állampolgárok [illegible] csak szerénysége

má alakítására vállalkozott. Mindig azt vallotta, hogy Európa egységes; soha nem tudta elfogadni a fennálló határokat, és eltörlésükért mindig hajlandó volt cselekedni. Az előadást követő vacsorán találkozott a még nem pártként működő MDF képviselőivel. Többek között arról is tanakodtak, mit lehetne tenni a kialakult helyzetben. Ekkor lánya, *Walburga* azt mondta: miért nem csinálunk egy pikniket a határ két oldalán? Erre meg lehetne hívni magyarokat, osztrákokat és németeket is. A rendezvény előtti héten tájékoztatták a kormányt is; az ügyet *Németh Miklós*, Horn Gyula, Horváth István belügyminiszter és *Pozsgay Imre* is felkarolta. Először azt tervezték, hogy azon Habsburg Ottó és Pozsgay közösen elnököl-nek. Magyarország pozíciója a konzervatív Varsói Szerződés-tagországok mellett azonban még kedvezőtlen volt. Pozsgayt ezért államtitkára, Habsburg Ottót pedig leánya képviselte. A kormány képviselője így jelen volt a rendezvényen. Németh Miklós pedig „rugalmas" magatartásra utasította a határőrséget.

Habsburg Ottó az Európai Parlament tagjaként, az 1920-as évekre visszatekintő páneurópai mozgalom elnökeként kulcsszerepet játszott a találkozó rendezésében. Személyében olyan széles látókörű, világ- és európai dimenziókban gondolkodó, a magyar népet rajongásig szerető politikus elévülhetetlen érdemeket szerzett a magyarság Nyugat-Európához való tartozásának elfogadtatásában. A mély érzésű, katolikus „császári felség" – ahogyan őt mindenki tisztelettel nevezi – csodálatos nyelvismereténél, általános műve[illegible]ségénél és politikai ér[illegible]

> *Sem a magyar kormány, sem a menekültek számára nem volt elfogadható az NDK vezetésének javaslata, hogy kiutazási ígérvény ellenében térjenek vissza hazájukba.*

zék jól együttműködött. Este a rádióállomások már világgá kürtölték a hírt. Közöttük olyan hangok is hallatszottak – Magyarország szuverenitását megkérdőjelezve –, hogy az ország képtelen a határőrizet ellátására!

A határnyitás anatómiájához (1989. szeptember 10.)

A kormány időnyerés céljából a Nemzetközi Vöröskeresztet kérte fel segítségnyújtásra. Képviselőik hamar meggyőződtek arról, hogy az NSZK budapesti nagykövetségén tartózkodó keletnémetek valóban szabad elhatározásukból kívánnak az NSZK-ba távozni. A Vöröskereszt megkezdte a névre szóló úti okmányok kiosztását, hogy azok birtokában a zöld jelzést követően Ausztria vagy egy másik ország irányába elhagyják Magyarországot.

Sokféle elképzelés látott napvilágot. A legtöbben azt javasolták, hogy az NDK-állampolgárok a Romániából áttelepültekhez hasonlóan kapjanak menekültügyi státust, és a kormány vállalja ideiglenes letelepítésüket Magyarországon. A kormány azonban mindenképpen el akarta kerülni, hogy Magyarországból „menekülttábor" legyen. Ugyanis egyre több jelzés érkezett arról, hogy csehszlovák és szovjet állampolgárok is magyarországi letelepedésüket fontolgatják.

Olyan megoldást kellett tehát találni, amely biztosítja az NDK-menekültek legális távozását Nyugatra, ugyanakkor Magyarország elkerüli a Varsói Szerződés-tagországok esetleges politi-

azonban a javaslatok gyorsan feledésbe merültek. Időközben a magyar–osztrák határról halálos incidensről érkezett jelentés: egy NDK-s férfi megpróbálta kicsavarni a fegyvert a járőr kezéből, aki önvédelemből fegyverét használta.

1989. augusztus 23-án megszületett a magyar kormány első hivatalos döntése, hogy az NSZK budapesti nagykövetségén tartózkodó száztizenhét NDK-menekült vöröskeresztes okmányokkal elhagyhatja Magyarországot. Ezek augusztus 24-re virradó éjjel repülőgépen Bécsbe távoztak, ahonnét autóbuszon folytatták útjukat az NSZK-ba.

Augusztus 23-án Németh Miklós értesített, hogy a válságosra fordult menekülthelyzet miatt kezdeményezzünk konzultációt az NSZK vezetésével. A látogatás alapvető célja az volt, hogy a magyar kormány megismerje az NSZK vezetésének álláspontját arra az esetre, ha a Magyarországon tartózkodó keletnémet állampolgárok tízezrei nem kívánnának visszatérni az NDK-ba. Változatlanul az volt a véleményünk, hogy a Német Szövetségi Köztársaságba áttelepülni kívánó menekültek ügyének rendezése alapvetően német–német probléma, ezért a megoldást a németeknek kell megtalálni. Magyarország nem dönthet egyedül ebben a nagy horderejű nemzetközi kérdésben. Az NDK vezetése mind ez idáig kitért Magyarország nyilvános elítélése elől, de nem volt hajlandó közvetlenül az NSZK-val rendezni a menekültek ügyét.

Az augusztus 25-én a Bonn melletti gymnichi kastélyban tartott találkozón Németh Miklós és Horn Gyula tájékoztatta *Kohl* kancellárt és Genscher külügyminisztert a magyarországi reformfolyamat állásáról és a menekültügy nemzetközi összefüggéseiről. Megnyugtatták tárgyalópartnereiket, hogy szóba sem jöhet a menekültek visszaküldése az NDK-ba, s ha csak valamiféle külső erő nem akadályozza meg, megnyitják a határokat az NDK-állampolgárok számára. A pontos időpontról és a menekültek távozásának módjáról ekkor még nem született megállapodás. Kohl biztosította a magyar kormányfőt, hogy minden erővel támogatni fogja Magyarország mielőbbi felvételét az Európa Közösségbe, továbbá, hogy eltörlik a vízumkényszert. Biztosítják az 500 milliós márkás hitelt is, amelyről a tárgyalások korábban megkezdődtek. A határnyitás melletti politikai kockázatvállalás a Németh-kormány politikai próbatétele volt, amelynek során vállalta, hogy végigmegy a megkezdett úton.

Időközben a menekültek létszáma nőttön-nőtt, és helyzetük mind tarthatatlanabb lett. Szeptember elsején, a keletnémetek nyári szabadságának lejártával bekövetkezett az, amitől tartani lehetett. Az NDK állampolgárainak tízezrei nem akartak többé visszatérni az NDK-ba. Elhelyezésük, ellátásuk, egészségügyi gondozásuk egyre nagyobb terhet rótt az országra. A máltaiakkal együtt a magyar egyházak s az ellenzéki pártok és a németországi magyar emigrációs szervezetek is kivették részüket a segítségnyújtásból.

1989. augusztus 31-én Horn Gyula Kelet-Berlinbe repült, hogy egy utolsó kísérletet tegyen a menekültügy rendezésére. Sem a magyar kormány, sem a menekültek számára nem volt elfogadható az NDK vezetésének javaslata, hogy kiutazási ígérvény ellenében térjenek vissza hazájukba. *Oscar Fischer* külügyminiszter és *Günter Mittag* KB-titkár kemény és durva hangnemben [illegible] Horn köz-

(1)

Ács Irén

ÁCS IRÉN fotóművésznek ma kiállítása nyílik Szécsényben, a Kubinyi Ferenc Múzeumban. A kiállítás szeptember 15-ig lesz nyitva.

Magyar Hirlap 1980/6/26/8

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-720

MAGYAR NEMZET

KÖN

Tanúságtevők

A magyarországi munkásmozgalom történetéből

A sorozatnak már három kötete látott napvilágot. Az elsőt — a magyar munkásmozgalom kezdeteiről szólót — megjelenése után méltattuk. A második és az ötödik kötettel kezünkben (ez utóbbi ugyan korábban került ki a nyomdából, felszabadulásunk harmincadik évfordulóját köszöntötte), jólesően állapíthatjuk meg, hogy a jó indulás után nem csökkent a szerkesztők lendülete, nem esett a sorozat színvonala.

A 2. kötet az 1905—1918 közötti éveket öleli fel. A kitűnően tájékoztató előszó szerzője, *Kende* János szerint ez a magyar munkásmozgalom „felnőtté érésének" időszaka. Nemcsak azért, mert a munkásmozgalom kiszélesedett, mert fellendült a nők, az ifjúmunkások, valamint a nemzetiségek szocialista mozgalma; mert meghatványozódott a szakszervezetek tagsága, hanem azért, mert a munkásság osztálytudatos magva „*a progresszív Magyarország fő erejévé, egyetlen reménységévé*" vált. És az osztálynak ez az öntudatos rétege állt az új, a forradalmi kultúra mögött; ők támogatták Adyt, Bartókot, ők indították el pályáján Kassákot, Derkovitsot. Ezek az évek voltak a magyar munkásmozgalom legdinamikusabb, a forradalmakat előkészítő, forradalmakba torkolló évei. Persze, visszaesésekkel, megtorpanásokkal (1914. augusztus), hamis illúziókkal tarkítva. A feltartóztathatatlan történelmi fejlődés nálunk sem nyílegyenesen haladt előre.

Helyes volt, hogy a szerkesztők siettek a visszaemlékezések megörökítésével. Amilyen jó tudni, hogy a visszaemlékezők egyike-másika még közöttünk van és láthatja, hogyan érett be áldozatának gyümölcse, annyira pótolhatatlan veszteség lett volna, ha nem gyűjtik be kellő időben a memoárokat. Olykor szinte az utolsó pillanatban. Hadd említsük meg az 1970-ben elhunyt *Szántó* Rezsőt, aki a század első éveitől a Tanácsköztársaságon, a spanyolországi harcokon, a második világháború partizánharcain keresztül a legújabb időkig cselekvően részt vett a magyar történelem alakulásában — 1969-ben adta át emlékiratait a Párttörténeti Intézetnek.

Lóránd Ferencné *Csillag* Rózsi e kötet számára írta meg visszaemlékezéseit tragikus sorsú fivéréről. Egyes memoárírók ma már nehezen hozzáférhető munkáiból is közöl a kötet részleteket (*Weltner* Jakab, *Buchinger* Manó). Van, akiről mások szólnak és emlékeznek — így *Kőhalmi* Béla *Szabó* Ervinről, *Madzsar* Lili édesapjáról, *Madzsar* Józsefről. És nemcsak azokra figyelünk fel, akikre visszaemlékeznek: nem kis figyelmet érdemelnek a visszaemlékezők is. Érdekes írás a fentebb említett Csillag Rózsié. Vagy Kőhalmi Béláé, aki Szabó Ervin munkatársa, titkára, a Tanácsköztársaság alatt a könyvtárpolitika egyik irányítója volt. Az ellenforradalom alatt emigrációba kényszerült, majd évek múltán hazatért, de képzettségét, képességeit csak a felszabadulás után tudta kibontakoztatni: 1953-tól az ELTE-n a könyvtártudományi tanszék vezetője.

Az ellentmondásos életű *Garbai* Sándor visszaemlékezéseit unokái adták át a szerkesztőknek. Bár külön írással nem szerepel (valószínűleg azért nem, mert visszaemlékezései nemrégen jelentek meg a Valóságban, tehát viszonylag könnyen hozzáférhetők), sokan hivatkoztak a forradalmi idők kiváló, nagy képzettségű és áldozatkész ifjúsági vezetőjére, *Duczynska* Ilonára (az ő emlékeit és véleményét Szabó Ervin szerepéről a „forradalmi szocialisták" mozgalmában talán az eddiginél jobban tekintetbe lehetne venni). A közismert szereplők mellett találkozhat az olvasó a kötetben az események kevésbé emlegetett részvevőivel is: a kaposvári *Egerszegi* Jánossal, a Magyarországon és Szlovákiában működött *Sluka* Józseffel, a temesvári *Gábriel* Józseffel és — csak kiragadott példa a sok közül — megérdemli az utókor kegyeletét a korán elhunyt galileista *Weisz* Juliska, *Sisa* Miklós, vagy az ellenforradalmárok által meggyilkolt *Szalma* István nyomdász, akiknek nevét a visszaemlékezők sűrűn emlegetik.

A visszaemlékezéseket válogatta, a kötetet szerkesztette *Petrák* Katalin; az életrajzokat és a jegyzeteket *Ács* Irén, *Nagy* Eta, *Nyers* Ilona és Petrák Katalin írta.

A sorozat 5. kötete a felszabadulástól a fordulat évéig, az MDP első kongresszusáig, a két munkáspárt szervezeti egyesüléséig fogja össze — visszaemlékezéseken keresztül — az eseményeket. Az akkori idők lelkesedését, feszültségét, a legjobbak optimizmusát jól jellemzi *Láng* György, a Társadalmi Szemle olvasószerkesztőjének visszaemlékezése a „Harc a másodpercekért!" mozgalom elindítására: „*Negyedik tavasz köszönt ránk a felszabadulás óta. Az elsőn lázas sietséggel, szabadságtól feszülő izmokkal takarítottuk el a romokat, vidám reménnyel fogtunk az újjáépítéshez: az új élethez. Az infláció tavasza volt a második: rohamosan értéktelenedő bérért, feketézők és spekulánsok eldorádója közepette, rongyos ruhában és éhezve, de egyre fokozódó iramban építettük és emeltük a termelést... A harmadik tavaszon már az életszínvonalunk emelését szolgáló hároméves terv közeli megindulásának reményében dolgoztunk szívvel-lélekkel. S most, dicsőséges szabadságharcunk 100 éves évfordulója tervünk végrehajtása közben talál minket. Erik hároméves, kemény, fáradhatatlan munkánk gyümölcse: helyreállítottuk iparunkat, rendbe szedtük mezőgazdaságunkat, emelkedik a termelés, nő életszínvonalunk. Új társadalmi rendszer: a szocializmus van születőben.*"

A visszaemlékezések által ábrázolt történelmi időszak elemzése a bevezető szerzője, *Zsilák* András gondos, jó munkája.

Ha a forradalmak előtti munkásmozgalomra az volt a jellemző, hogy „felnőtté vált", úgy erről az időszakról bízvást elmondható: hősi évek voltak. Mennyi áldozat, mennyi (hosszú ideig illegalitásba kényszerült) titkolt vágyakozás és reménység beteljesülése, mennyi lehetőség! A nácik és a nyilasok elleni harc idején tűnt ki, hogy milyen széles népi tömegek álltak szemben velük és mutatkoztak fogékonynak a szocializmus eszméi iránt.

A visszaemlékezések sorát *Padányi* Mihály írása indítja el. A tárgyilagos önéletírásból kitűnik, hogy a munkásmozgalomtól kezdetben távolálló, szülei által papnak szánt fiatalember mint lesz rokonszenvező értelmiségiből a legális, majd az illegális párt önfeláldozó, a fegyveres harcot is vállaló tagjává. Az íráson keresztül elevenné válnak társai: sok más között a büntetőszázadban elpusztult *Kiss* Ernő (akinek a haladó eszmék iránti érdeklődése nagy szerepet játszott Padányi fejlődésében), *Fehér* Lajos, *Orbán* László, *Egri* János, *Poros* Tamás, *Ajtai* Miklós, *Janikovszky* Béla. Sok más, életveszélyes akción kívül ez utóbbiak robbantották fel a gyűlölt Gömbös Gyula szobrát, ők zavarták szét a városi színházbeli nyilas nagygyűlést.

Lehetetlen a kötet minden jelentékeny írását ismertetni. A sorban következő dr. *Gergő* Zoltáné: *Harc a budapesti gyárak munkásainak és gépeinek elhurcolása ellen.* A tőkések és vezető tisztviselőik között is akadtak németellenes beállítottságúak, olvashatjuk. A veszélyt természetesen nem vállalták egyformán; kiemelkedik az újpesti Phőbus Villamossági Művek igazgatóival, *Sik* Bélával kötött megállapodás, amelynek értelmében „*szociáldemokrata és kommunista munkásokból ‚nemzetőrséget' szerveznek az üzemben, amely megakadályozza, hogy a németek vagy a nyilasok az üzemet szétromboljják, vagy berendezését elhurcolják Németországba*". 1945 februárjában a gyári felszerelésekért és a munkások megmentéséért folytatott munkában részt vett 13 gyárigazgatót kormányelismerésben részesítettek. Közülük négy, mint Gergő írja, ma is fontos műszaki beosztásban dolgozik.

Milyen hatalmas erő volt a megsemmisítő táborokban is a kommunisták szolidaritása, tűnik ki *Nonn* György írásából, *Fodor* Zoltán, *Győri* Imre, *Kállai* Gyula, *Fái* Boris, dr. *Csendes* Károly, *Péter* János és mások, a felszabadulást követő dinamikus három év egy-egy fontos mozzanatát eleventették fel, és ébresztgették olykor már halványulni kezdő emlékeinket. *Erdei* Ferenc írása a földreform történetéhez nyújt hiteles adatokat, bemutatja az egymástól eltérő, olykor az egymással ütköző elképzeléseket. Több mint tíz évvel ezelőtt így szólt erről: „*Négy éve annak, hogy lezajlott a mezőgazdaság szocialista átszervezése. Most már túl vagyunk azokon a gondokon, Ami most van, az már új korszak, s a földreform sem a vége, sem a kezdete nem volt az agrártörténet nagy periódusainak, hanem átmenet az egyikből a másikba.*" Kossa István *Három nehéz hónap* című írásában 1945. január—áprilisról számol be, a hősi idők legizgalmasabb, döntő fontosságú napjairól.

E kötet írásait *Nagy* Eta és *Petrák* Katalin válogatta, szerkesztette, és ők írták az életrajzokat. A névmutatót *Ács* Irén és *Nyers* Ilona, az illusztrációkat Ács Irén állította össze. A sorozatot az MSZMP Központi Bizottságának Párttörténeti Intézete gondozza. (*Kossuth*)

Köves Rózsa

1977: időálló divat

A *Magyar Divat Intézet* évente kétszer mutatja be *„Trend”:* divatirány-kollekcióját. A bemutató érdekessége, hogy mindig jóval megelőzi korát. Most például az Intercontinentál Szálló báltermében rendezett látványos nagy revüben az *1977 tavaszára és nyarára* tervezett modellek „táncoltak”. A bemutató előtt pedig a jövő esztendő divatjáról kaptunk tájékoztatót:

„A tervezők tudatosan érzetik, hogy a divat nem egy

idényre szól, hanem hosszabb életű lesz, így nem kell félni, hogy valamelyik ruhadarab egy év elteltével már nem viselhető.”

A kosztüm, a tavasz divatjának legérdekesebb témája bizonyította a legjobban a tájékoztató megállapítását. Örömmel láttuk a rajzon is szereplő sárga, könnyű szövet és a barnacsíkos szövet tavaszi kosztümöt. A sárga kosztüm kabátja klasszikus vonalú, szoknyája elöl és hátul öt-öt hajtással rakott. Üde kiegészítője a fehér piké fiúmellény. A csíkos kosztüm szoknyáját leszabott passzéval és kis szembehajtásokkal tervezték. A szoknya hossza mindkét modellnél — és általában — normális: jóval *takarja a térdet,* de nem „slampos”.

Nagyon tetszett a sötét- és világosszürke csíkos, hosszú kabátos tavaszi nadrágkomplé.

Kabátjának kétoldalt megkötős övmegoldása új ötlet. Alighanem sikerrel tér vissza a divatba *a kiskomplé* is: egyenes vonalú ruha kiskabáttal. Rendkívül elegáns a fehér kötött komplé: a fekete paszpóllal díszített, sima vonalú ruha és hétnyolcados kabát. A komplé visszatérését mutatja a sárga lenvászon ujjatlan ruha, világosabb sárga vászonkabáttal s a rózsaszín vászonruha a saját anyagából való hétnyolcados kabáttal.

A nyári modellek közül egyelőre megemlítjük a legérdekesebbet: a *fehér jeans* vászonból tervezett kétsoros blézer-kosztümöt, amelyhez sötétkék alapon fehércsíkos selyemsálat és körben sötétkék csíkos, kötött fehér harisnyát viselt *az ifjú* manöken. Egy fehér jeans kötényruhát pedig több soros piros tűzéssel díszítettek.

A Magyar Divat Intézet új kollekciójával szép és valóban időálló divatirányt mutat. *Figyelni kell rá!*

(f. b.)

mozgalom megindítói remélhetni vélték s hogy a „kunyhó és a polgári ipar-műhely többet adott, mint a palota”, az engem nem lepett meg, mert természetes következése annak, hogy a közadakozási mozgalom megindításába az én keresztségem emlékezete belevegyíttetett, ha ez nem történik, igen valószínű, hogy a rommá lett tállyai templom megújítása is részesült volna magas helyről a szokásos száz forint segítségben s ez — szintúgy szokás szerint — visszahatott volna a palotákra: az én keresztségem felemlítése bevágta önök előtt e segítség reményének útját, s csak a kunyhó és a polgári iparműhely kegyeletének csepp-forrásai maradtak fel, mert a paloták számítgatnak, a kunyhó s az iparműhely lakói kebleiknek ösztönét követik...”

birtokának évi jövedelme holdanként 1 forint 70 krajcár volt.)

Az anyakönyv tehát, ami a születésére és keresztelésére vonatkozóan Kossuth Lajos szerint is „biztos adatot nyújthatott” volna, valóban elégett. Az itt közölt — egyrészt elfelejtett, másrészt ismeretlen — adatokból azonban ez is kiderül: *Kossuth születésnapjának a ma közismert dátumra, 1802. szeptember 19-re történő tétele ellen* — bár a szeptember 16-át többször is valószínűbbnek tartotta; Helfy Ignác pedig nyomatékosan hangsúlyozta, hogy Kossuth „némelyek szerint nem 19-én, hanem 12-én született” — *nem emelt kifogást!* De azt, hogy Monokon született és Tállyán keresztelték, határozottan állította!

Buday György

Kossuthnak igaza volt! Igaza volt, mert az életében olyannyira nagy szerepet játszó Sátoraljaújhely csak 1892. szeptember 9-én — és akkor

KERESZTREJTVÉNY

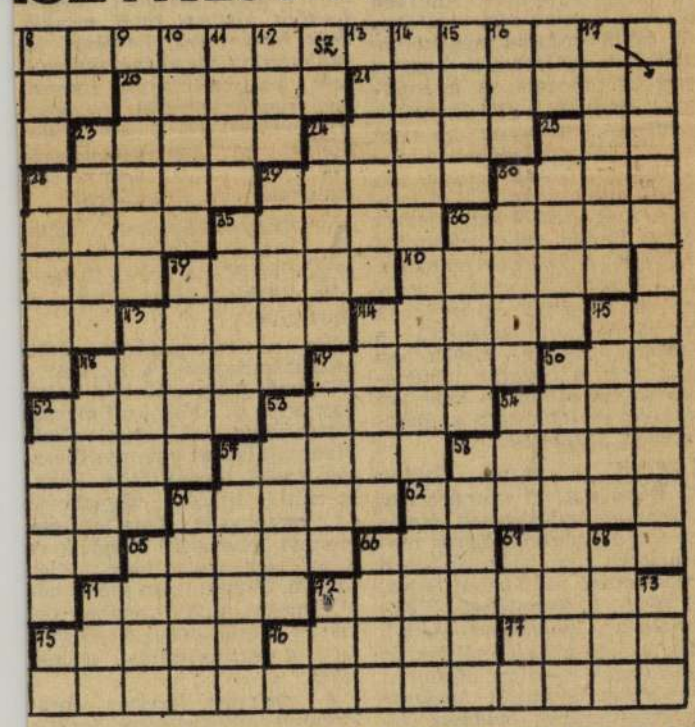

morítva végzett átfordulás. 59. Nyugat-afrikai állam, fővárosa: Niamey. 60. ...kémia; a Paracelsus megindította első orvosi-kémiai irányzat, amely gyógyszerek készítését tekintette feladatának. 61. Bűnhődik. 62. A zománcozáshoz hasonló ötvösművészeti eljárás. 63. Csapás. 64. Ipari központ az NSZK-ban. 65. Zeneszerző, karmester (Béla, 1820—1892). 66. LÉS. 67. Kívül. 69. Tó, franciául (lac). 70. Értelmi belátásból fakadó, illetve arra ható érv. 71. Nagyon hideg (és csúszós). 72. Felkavar. 74. A biológiában: egységes és körülhatárolt terület, amelyen az élőlények életközösséget alkotnak. 75. Súlypát. 76. Becézett angol férfinév. 77. Középkori bolognai festő (Guido), a barokk egyik jellegzetes művésze volt.

Függőlegesen: (kétbetűsök: KK, SZT, MS, EE, BO, ET). 1. Név, franciául (nom). 2. Ókori dél-itáliai város, ahol híres görög filozófiai iskola működött. 3. Fellel. 4. A göngyöleg súlya. 5. A leszármazottak. 6. Egy sor Arany János egyik legismertebb verséből. 7. Skandináv férfinév. 8. A ködmön fele. 9. Az élet valameddig haladó menete, folyása. 10. Tallinn észt főváros régebbi neve. 11. Nógrád megyei község. 12. Nagyságot számokban meghatározni igyekszik. 13. Éttermi dolgozó. 14 Színésznő (1826—1906). Klasszikus darabokban és könnyed francia társalgási drámákban egyaránt sok sikert aratott. 15. Német költő, hangjátékíró (Günther). 16. NEA. 17. Az... országa (Finnország). 23. Kezdetleges kis bolt. 24. Mosdóedény. 25. Kissé kininesízű üdítő ital. 26. Veszteséget szenvedek. 29. Konyhakerti növény. 30. Jobbágyi szolgáltatás volt. 32. Vizsgafeladat. 33. Rostos növény. 34. Ilyen hangszer például a zongora. 35. A nemesgázok csoportjába tartozó radioaktív elem. 36. Szöglet. 39. Híres olasz színésznő. 42. Dél-adriai kikötőváros Jugoszláviában (Cattaro). 43. A könyv vagy a kézirat lapja. 44. Kiveri a szőnyeget. 45. Sokat és mohón iszik. 47. Latin ülőhely. 48. Nyugatnémet képeslap. 49. Katonai alakulatok ideiglenes közös megtelepedési helye. 50. Öt deci. 51. Ügynök (lenéző szóhasználattal). 52. Táplálkoztak. 53. A Fejedelem íródeákja és hűséges kísérője volt. 54. Neves angol színésznő (Belinda). Leghíresebb szerepe a hírhedt Nitribitt-ügyet tárgyaló „Az igazság Rosemarie-ról” főszereplője volt. 55. Téli sporteszköz. 56. A régi és büszke római büszkesége volt. 57. Színpadi tánc. 58. Közvetítő kereskedelmünk rövidítése. 61. Főképpen külföldi önkéntesekből alakult nagyobb harci egység. 64. Napszak. 65. Német fickó (kerl). 66. Timur..., híres mongol hódító. 67. Csacsicsemege. 68. Az eldöntendő kérdésre adott főlényes igenlő felelet. 70. Szétnéz közepe. 71. Gyümölcsíz. 72. Az olasz papok neve előtti rövidítés. 73. Verscsengő.

Való Emil

Beküldendő a vízszintes 1. és a függőleges 26. számú sor megfejtése. Határidő: december 8. November 14-i számunk keresztrejtvényének megfejtése: A derű csak a derék ember lelkében lakozik, a rossz ember lelkében mindig éjszaka van.

*

Tíz-tíz lottószelvényt nyertek:

Budapestiek: Dr. Arányi Miklós, Aulitzky Ottó, Harth Géza, Horváth Béla, Mezei Jánosné, Makó Gabriella, Rácz Árpád, Salgó Aladárné, dr. Sándor Gézáné, Vértesaljai Istvánné.

Vidékiek: Budavári Károly, Baja; dr. Gimesi Sándorné, Sopron; Hodossy Katalin, Kazincbarcika; Katona Géza, Eger; Kertész Lajosné, Miskolc; Kocsis Janosné, Sopron; Kovács Sándor, Monor; Ohegyi István, Makó; Vajda Gyula, Bátaszék; Vodnyánszky Ferencné, Mosonmagyaróvár.

A nyerteseknek a lottószelvényeket postán küldjük el.

ÁCS IRÉN MAGYAR HÍRLAP 2000. II. 22.

Acs Irén emlékképei

Odeschalchi Eugénie hercegnő, aki sokat tett a szécsényi zsidók megmentéséért

Haas Baby 1945-ben egy sámlin kuporgott a szécsényi szovjet parancsnokságon, és a lakásban megmaradt szép bútorokat bámulta – a nagyszülei házában ült. Amikor a nyilasoktól és náciktól való kalandos megmenekülése után a szintén Pesten bujkáló barátnőjével hazamentek Szécsénybe, a családi házban idegeneket talált, a nagyszüleiét pedig a szovjet katonaság használta. Ott, a sámlin ülve döbbent rá, hogy nincs kit várnia, nincs miért tovább Szécsényben maradnia.

Csaknem az összes szécsényi zsidót elpusztították, ahogyan Praznovszky Mihály irodalomtörténész, a szécsényi Haas lány, művésznevén Ács Irén kötetének utószavában írta, eltűnt a városból a kereskedő, a gyógyszerész, az orvos, az ügyvéd, a nyomdász, a fényképész, és nagyon összekeveredtek a viszonyok, meg a lelkek is. Mint mindenütt szerte a hazában. A nagy tisztázást azóta sem végezték el igazán, akiknek pedig el kellett volna. Mainapság, amikor megint kurziválnak, méricskélnek és ájtatosan koszorúzzák a csendőrtollak emlékét, kötelező volna leltárt csinálni.

Ács Irén fotóművész megtette a magáét. A Liget Kiadó gondozásában, Levendel Júlia lejegyzésében (és ennek a kivitelében is példaértékű könyvnek az esetében gondozást mondani nem puszta közhely) megjelent visszaemlékezései nem pusztán a vidéki magyar zsidóságnak állítanak emléket, hanem megmutatják azt a minden magyart, a magyar kultúrát és civilizációt ért veszteséget, amit a vidéki polgári értékeket megtestesítő hazai zsidóság elvesztése jelentett. Praznovszky Mikszáthot idézi: „...ahová pedig zsidó nem telepszik, nincs annak a helynek jövője."

Szécsényben, Ács Irén édesapjának vendéglőjében külön-külön asztalnál ugyan, de jó ideig békében kártyáztak egymás mellett a zsidók, a tisztviselők és a parasztok. Ács Irén ebben nőtt fel, ezt tartotta természetesnek, és ezek az emlékek tartották itt Magyarországon akkor is, amikor látszólag minden gyökerét elvágták. Maradt, amikor mehetett volna, mert ahogy mondja: „nekem a sokféleség kellett". Meg talán a nevelés miatt, hiszen a március 15-éken a rabbi a szécsényi zsinagógában a magyar hazáról is beszélt mindig, meg a magyar irodalom szeretete, amit természetes módon szívott magába örökké olvasó, művelt és okos apja házában. És talán annak a néhány igaz embernek az emléke, akik legalábbis megütköztek az embertelenség láttán.

„Irén néni zsidó?"- csodálkozott egy helybeli fiatalasszony, aki akkor már jó ideje kedves ismerősként és vendéglátóként hallgatta a hazahazatérő Ács Irén gyerekkori visszaemlékezéseit. Számára a zsidó ismeretlen, távoli idegen. Hiszen a szécsényieket már csak emléktábla őrizte meg a jövendőnek. Ács Irén akkor határozta el, hogy könyvben is emléket állít nekik. A kötetet Szécsény városa is támogatta. De jól tette!

• Szarka Klára

ociálpolitikai elképzelést. Joggal várhatja el dvezmény nyújtója, hogy polgárai is mindent gyenek saját boldogulásuk érdekében. lvánvaló helyzet lenne, ha a polgári kormány yban propagálná lakáspolitikai irányelveit. ilatkozatok azonban igen távol állnak ettől."

párok közül há- ók arra, hogy tervezzenek és egy megszerezni támogatás érde- vagy több gyer- nak.

sen az államtól l, hogy – mint an- inden erejét lat- kló nélkül támo- n szociálpolitikai oggal várhatja el ezmény nyújtója, is mindent meg- boldogulásuk ér- ta és nyilvánvaló ha a polgári kor- ányban propagál- kai irányelveit. Az kozatok azonban ak ettől az irány- zik, az nem más, onyos, hétközna- nert mézzel kent yen ezúttal a be- vékonyra sikere- nistának, mi több, t miniszterelnöki ngvételét alapul n a lakásszerzésre riációkat objektí- de nem megy.

tlan például az, volt szükség az lehetőségeinek tozására. Nem il- egi kormány által ömegekbe, rend- nyeknek, könnyen elvérezhetnek a banki hitelkérelem benyújtásakor. Az állam által támogatott kedvezményes kamatozású hitel teljesen magától értetődő módon csak azok számára hozzáférhető, akik megfelelnek a hitelt folyósító pénzintézet által támasztott követelményeknek. Az, hogy a bank a hatályos törvényeknek megfelelően, betétesei védelmében igyekszik minél jobban bebiztosítani magát azzal, hogy csak az általa hitelképesnek minősített ügyfélnek helyez ki pénzt, úgy tűnik, a lakáskoncepció kidolgozóit nem igazán izgatta. Pontosabban szemet hunytak egy olyan – egyébként héköznapinak számító – eshetőség fölött, amely minden hitelnyújtás alapját képezi. A kormányzati propaganda csak a kedvező lehetőséget vázolta fel, ami majd hamarosan – ismerve az átlagember tájékozottságát és véleményét – oda vezethet, hogy ismét a hitelezéssel foglalkozó pénzintézetek kiáltatnak ki bűnbaknak.

Mint azt korábban említettem, összetett problémával állunk szemben. Aki túljutott az első banki szűrőn, szembetalálja magát az elszabadult lakáspiaci árakkal, és rájön, hogy az állami konstrukció igénybevételéhez sem árt azért az átlagot lért folyamodó rendelkezik a különbözettel, azzal a mintegy kétmillióval, amit a pénzügyi szféra saját erőként határoz meg. Ismerve azonban a négyzetméterárakat, nehezen képzelhető el, hogy a példában említett összegért akkora lakást képes valaki vásárolni, amelyben a szülők és még három gyermek kényelmesen elfér.

Mire jó akkor a hangzatos lakásszerzési támogatás? Túl sok mindenre nem igazán. Jó például kipipálható választási ígéretnek, jó néhány ezer megfelelő anyagi bázissal rendelkező polgár szavazatának megnyerésére. Nem jó viszont arra, amire bevallottan szánták. Nem emel fel széles rétegeket, mert például az átlagosan kereső párok, akik képesek mind a rendelet, mind a bankok támasztotta feltételeknek megfelelni, hogyan tudják majd magukat és vállalt gyermekeiket a törlesztés után fennmaradó, havi nettó 67 ezer forintból eltartani? Mint sok mindenben, itt sem lesz eget rengető változás. Figyelemmel a polgári koalíció eddigi ténykedésére, talán nem is meggondolatlan lépés ez a rendelet, mint ahogy azt a bevezetőben aposztrofáltam. Azért nem, mert elegendő tapasztalatunk gyűlt össze ahhoz, hogy lássuk, ez a politika hatásos marketingeszközökkel adja el minden intézkedését, amelynek következtében mindig csak később derül ki, hogy nem azt kaptuk, amire az előzetes ígéretek alapján számítottunk. Mint ahogy a politikai cinizmus kormányzati szintre emelése, úgy ma már az sem meglepő, hogy a mézet is hamisítják.

kentés és gazdasági növeked

(3)

Ács Irén

Magyar Hirlap 197

Magyar fotóművész sikere

Az Izvesztyija és a szovjet nőszövetség *A nő és a béke* című nemzetközi fotópályázatán a nemzetközi zsüri I. díjjal jutalmazta *Ács Irén* fotóművészt, az Ország-Világ munkatársát ***Diákok tiltakozása a neutronbomba ellen*** című képéért.

A MAGYAR HÍRLAP
hét végi magazinja
Szerkeszti: Gréczy Zsolt

Ács Irén képei a londoni
Magyar Kulturális Központban. A művésznek a Nemzeti Múzeumban őrzött munkáiból válogattunk
26. oldal

Havas Ferenc hetven
fölött is aktívan táncol. A művész azt szeretné, ha alacsonyabb árakkal csábítanák az Operába a közönséget
28. oldal

Joanne Harris-interjú
olvasható lapunk irodalmi összeállításában. A Csokoládé szerzője mellett új kiadványokat is bemutatunk
31. oldal

„Egy férfifaló” családanya

Catherine Zeta-Jones tudja, mit akar. Pályája kezdetén az angol sajtó „férfizabálónak” titulálta a szerepeivel jóval kevesebb feltűnést keltő walesi színésznőt. Nőstény ördög és királynői jelenség. Hollywood koronázatlan királynője második gyermekét hordja szíve alatt – Michael Douglastől. Magabiztos mosolyában ott ragyog a tudat: hat hónapos terhesen is vonzó vagyok. Legújabb filmjének, a Chicago című musicalnek az európai premierjén, a Berlinalén nyilatkozott a Magyar Hírlapnak. Alakításáért időközben Oscar-díjra jelölték.

A Chicago Velma Kelleyje meglehetősen ambiciózus nőszemély… Ön hogy áll az ambíciókkal?

Nagyon szomorú dolog, ha valaki ennyire törtető, mint Velma. Én is céltudatos vagyok. De egy álom nélkül, amely hajtott engem, nem érhettem volna oda, ahol most vagyok. Nekem azt jelentik az ambíciók, hogy szeretnék jó lenni valamiben, vagy hasonlítani akarok egy ideális személyhez. Velma és Roxie (a Renee Zellweger által játszott karakter) viszont már könyörtelen módon vetélkednek a hírnévért.

Állítólag nagyon akarta ezt a szerepet.

Sosem gondoltam volna, hogy lehetőségem nyílik még filmmusicalben szerepelni. Azt hittem, azok a napok már rég tovatűntek. Jó lett volna, ha szerepelhetek a Moulin Rouge-ban, de sajnos kimaradtam belőle. Nagy siker lett, de musicalt forgatni mindig kockázatos. Főleg egy olyan rendezővel, aki egyetlen filmet sem forgatott még. De miután találkoztam Rob Marshall-lal, aki nagyon inspiráló egyéniség, nem kellett kétszer átgondolnom a döntésemet: azonnal tudtam, most végre beteljesíthetem egy gyerekkori álmom. Nézze, én sosem jártam színiakadémiára. Szteppelni is a házunk közelében álló templom padlóján tanultam meg, a katolikus egyházközség színjátszókörében. Fiatal korom óta játszottam a londoni színházakban. A híres musical, a 42. utca tánckarában kezdtem, aztán átvettem a főszerepet. Tizennyolc éves voltam ekkor. Egy idő után abbahagytam, mert zavart, hogy ha tovább folytatom, beskatulyáznak énekes-táncos-színésznek. „Rendes” színész akartam. Sokféle képességgel kell rendelkezni ahhoz, hogy ebben a műfajban boldogulj, mégsem ismernek el igazán. Nem akartam ebbe a csapdába esni. Tudtam, hogy nem akarom harmincévesen is a Macskákban riszálni magam. Szóval otthagytam a musicaleket, és úgy tettem, mintha „rendes” színész lennék. Egy idő után el is hitték.

Nem zavarta, hogy a másodhegedűs szerepét vette magára? Hiszen az abszolút főszereplő Renee Zellweger karaktere.

A színpadi verzióban Velma szerepe sokkal nagyobb, de már a forgatókönyvben szükséges volt néhány vágást eszközölni, hogy a darab működjön a mozivásznon. Mégis úgy éreztem, én vagyok a megfelelő szerepre. És azt mondtam Robnak: igen, inkább játszom másodhegedűsként.

Nem lehetett könnyű évek múltán visszazökkenni a régi kerékvágásba: újra táncolni és énekelni…

Ismertem a régi dalt, ami úgy szólt, „Chicago, Chicago”, és azt hittem, ebből a musicalből való. De sehogy sem találtam a forgatókönyvben. Rá kellett jönnöm, hogy nem is szerepel a darabban. A legnagyobb meglepetés mégis az volt, amikor ott találtam magam a próbán, ahol Rob egy csomó remek táncossal vett engem körül. Ekkor döbbentem csak rá, mekkora hátrányt kell behoznom. Hat hétig tartott ez a brutális, mazochista sátortábor. Állandóan csak a könnyeimet hullajtottam: mi a fenének csinálom ezt? Minden karcolás, izomláz, fájdalom, mintha az örökkévalóságig tartott volna, mégis érdemes volt végigszenvedni. Éppen akkoriban lettem terhes, s elkezdtem erre hivatkozni: bocs, de én ezt nem csinálhatom. Az állóképességem nagy vizsgán esett át. Mindennap órákon át csinálni ugyanazt a mozdulatsort, különböző beállításokban felvenni, azzal a tudattal, hogy bármelyik snitt a vászonra kerülhet. Ez nem színház, ahol megcsinálod a show-t, fűtenek a közönség azonnali reakciói, aztán hazamész. Ez az állandóság bizonyult a legnehezebbnek. Amikor ugráltam a táncszámomban széken, még nem éreztem semmit, egészen addig, míg másnap felébredtem: képtelen voltam levonszolni magam a lépcsőn. De mindennap újra fel kellett húznom a cipőt, és kezdhettem mindent elölről…

Fotó: MH-archív

CATHERINE ZETA-JONES: szeretnék egy filmet készíteni, ami valamiképpen leleplezné személyiségem sebezhető oldalát. Az a baj, hogy rendszerint csak azt csinálhatod meg, amit felkínálnak. A Briliáns csapda után az összes csaláson alapuló krimit nekem kínálták

Nem kapott masszázst?

Naná, hogy kaptam: a férjemtől! Eljött minden próbára. Pontosan tudja, mekkora munkát jelent végigcsinálni a filmet, nemcsak nekem, de a többieknek is. Állandóan panaszkodtam neki, hogy nem akarom tovább csinálni.

Férjét nem sokat láthattuk az utóbbi időben a mozikban. Annál többet az ENSZ tájékán…

Rengeteg időt kell távol töltenünk az otthonunktól, míg elkészülünk egy filmmel. Mindig megpróbáljuk úgy összehozni a munkánkat, hogy ha én forgatok, ő nem vállal munkát, és velem jön a forgatásra; ha pedig ő dolgozik, én kísérem el. Mióta gyerekünk van, házat bérlünk a forgatások idejére. Szó sincs róla, hogy a férjem nem élvezi többé a filmes munkát. Nagy feladatot vállalt az ENSZ-nél, mint a fegyverleszerelés jószolgálati nagykövete. Jelen van a harcvonalban, éppen most tért vissza Sierra Leonéból, ahol dokumentumfilmet készített az ott állomásozó fiatal katonákról. Nemrég fejezett be egy mozifilmet producerként, elvégre Oscar-díjas producer is egyben. Karrierjének ezen a pontján, már nincs szüksége rá, hogy rászálljon mindenre.

De le sem lehet állítani, amikor önről áradozik.

Nagyon büszke rám. Tegnap este a premieren is úgy vigyorgott, mint egy vadalma. Néha szeret a hátsó ülésre ülni, hogy ne mindig ő vezessen. Imádja, hogy ismét apa lehet. És érzi, mikor kell nekem is lassítanom. „Ma nem fogadsz több telefont! Ma anya leszel, oké?” Aztán egész nap azt mondja a telefonba: „Nem, Catherine most nincs itt, elment az óvodába a gyerekért.” Csodálatos egyensúlyt ad az életemnek, hogy annyi támogatást kapok tőle, aminél többet nem is kívánhatnék. Miközben pedig imádom a munkámat is, ami a legjobb hivatás a világon.

Éppen a Hello magazint pereli, amiért…

Az ügy jelenleg a bíróságon van, nem beszélhetek róla. (A sztár házaspár úgy érvel: a Hello megsértette magánéletének a szentségét, amikor paparazzikat küldött esküvőjükre, és jogtalanul publikálták az ott készült fotókat. A vádlott lapkiadó úgy érvel, szó sincs a magánélet szentségéről, a sztárpár anyagilag akart profitálni az esküvőből, ezért kötöttek az eseményre exkluzív fotószerződést az OK! magazinnal, s szerinte a kártérítési kereset hátterében is szimplán anyagi érdekek állnak. Az ügy precedensértékű.)

Folytatás a 29. oldalon

PÁLYAKÉP

Catherine Zeta-Jones
Az ír anya és walesi apa gyermekeként 1969-ben született színésznő 1991-ben egy brit tévésorozattal lett országos sztár. Viszonylag jelentéktelen mozikban és tévéfilmekben tengette életét, mígnem 1998-ban a Zorróval sikerült neki a hollywoodi áttörés. Ezt a filmet kísérte el a deauville-i filmfesztiválra, amikor randevút kért tőle Michael Douglas, aki éppen életműdíját vette át a rendezvényen. Zeta-Jonest a People magazin 1998-ban a legszebb sztárok közé választotta. Díjai: Blockbuster közönségdíj (Briliáns csapda, Zorro álarca), Európai Filmdíjak közönségdíja (Briliáns csapda), a Filmszínészek Szakszervezete (SAG) díja (Traffic). Kétszer jelölték Golden Globe-ra (Traffic, Chicago). Az idei Oscar-szezon előzetes elismeréseiből a tévékritikusok és a Brit Filmakadémia díját kapta meg a Chicagóban nyújtott alakításáért.

A KULTÚRA TÁMOGATÓJA: PANNON GSM Az elvarázsol.

A londoni Magyar Kulturális Központ a Magyar évet magyar nőkkel kezdte. A hazai művészeti élet számos kiválósága mutatkozott be a brit közönségnek az év első két hónapjában. A rendezvényt a hollókői tárlat zárja

Magyar év: magyar táj, magyar kép

A londoni művészetpártoló közönség afelől egészen biztos lehet, hogy Magyarországon nincsen hiány tehetséges író-, festő-, költő-, zenész- és fotóművésznőkből. A Magyar év első két hónapjában a legkülönfélébb művészeti területek, stílusok és korosztályok női képviselői mutatkozhattak be a brit fővárosban. Ács Irén fotóművész Hollókő című tárlata és Hampel Katalin tradicionális ruhákat felvonultató divatbemutatója zárja a magyar kultúra seregszemléjének ezt az első blokkját a héten Nagy-Britanniában. Január eleje óta láthatott már a londoni közönség többek között egy másik divatbemutatót Zoób Katti kollekciójából, megnézhették Szépfalvi Ágnes és Nemes Csaba, valamint Köves Éva fotót festészettel ötvöző műveiből rendezett tárlatát, hallhatták a sokoldalú szoprán énekesnő, Iván Ildikó dal- és áriaestjét, Bozay Melinda csembalójátékát és a tehetséges ifjú Tisza Bea dzsesszénekesnő koncertjét, megnézhették Fekete Ibolya Chico című filmjét,

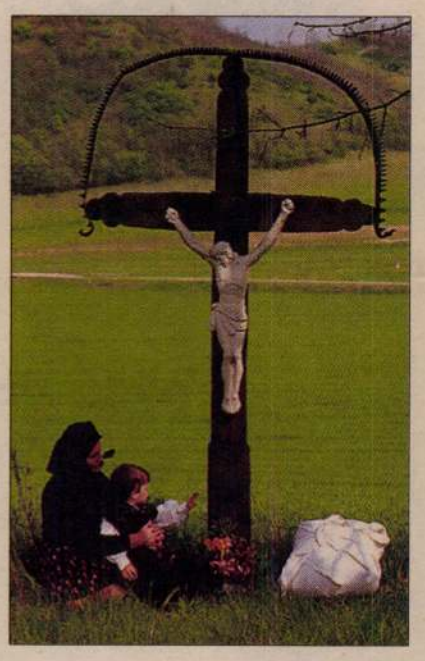

az irodalmat szerető angolok pedig megismerhették Rakovszky Zsuzsa és Takács Zsuzsa író- és költőnőt.

Ács Irén tagja annak a roppant népes tehetségekből álló női fotográfus társaságnak, amelyik a fényképezés kezdete óta napjainkig meghatározó szerepet játszik a magyar fotóművészetben. Fotográfusnők nélkül nem írható meg a honi fényképművészet históriája. Nincsen nélkülük fényképészipar, nincsen sajtófotó és nincsen kreatív, újító fotóművészet sem.

Ács Irén többszörösen is alkalmas arra, hogy külhonban nagykövete legyen a magyar kultúrának. Munkássága csaknem fél évszázadot ölel át, roppant szerteágazó és változatos. Személyében a magyar kultúra és lelkiség izgalmasan szép sokszínűsége ragyog föl. Londoni tárlatán a magyar népi építészet „világszámát", a világörökség részévé nyilvánított Hollókőt mutatja be. Nála, aki a Nógrád megyei Szécsényben született, kevesen érthetik meg jobban a nógrádi táj, a nógrádi ember lényegét. Egy korábbi vallomásában így emlékezett édesapja kocsmájának hangulatára:

– Esténként három olyan asztalunk volt, ahol állandóan ültek vendégek. Az egyiknél ültek a parasztok, a másiknál a városi tisztviselők, a harmadiknál meg a zsidók. Mindenki kártyázott. A szécsényi parasztok huszonegyest játszottak, a tisztviselők dardlit vagy ötszázegyest, a zsidók pedig lórumot… Minden asztalnál más beszélgetés folyt, más volt a téma, de mégis volt valamiféle összetartozás, hiszen mindannyian szécsényiek voltunk, mind magyarok voltunk. A foglalkozás és a világnézet miatt persze volt különbség, de nem ellenségesség. Én abban nőttem fel, hogy az emberek különbözők, de ez nem jelenti azt, hogy ne szeressük őket.

Ács Irén nem könnyű élete minden megpróbáltatása ellenére megőrizte azt a nyíltságot, érdeklődést és humánumot, amit gyermekként otthon megtapasztalt. Így fényképezte hosszú éveken át Hollókőt is, ahol fotóiból állandó kiállítást rendeztek be az egyik szép palóc házban.

Szarka Klára

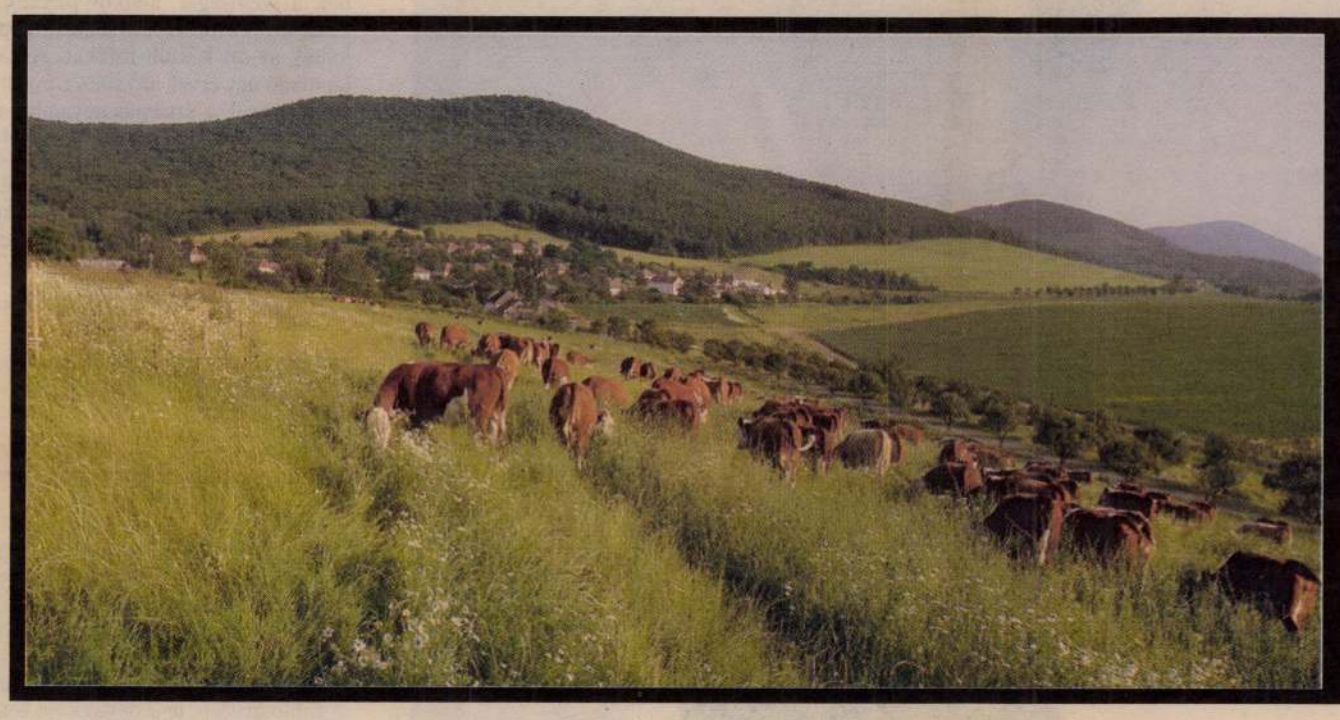

ÁCS IRÉN (SZÉCSÉNY, 1924)

A hazai portréfényképezés klasszikusának, Székely Aladárnak a műtermében tanul fényképezni, majd a Hafa laborban laboráns. 1945 után filmpropagandista, majd a Néphadsereg fotóriportere. Hamarosan a népszerű képes hetilap, az Ország-Világ fotóriportere nyugdíjazásáig. Évtizedeken keresztül készít riportfelvételeket, portrékat híres és kevésbé híres magyarokról. Számos kiállítása volt itthon és külföldön, több fotóalbuma jelent meg. Több tízezer felvételes életművét a Magyar Nemzeti Múzeum Történeti Fényképtára őrzi.

Ács Irén hollókői felvételei nem csak egy jó szemű riporter ügyesen ellesett pillanatai. Képei a nógrádi táj sajátosságaiból, a palóc emberek lelkiségéből is megmutatnak valami szóval nehezen kifejezhetőt

(4)

Ács Irén 1

A *Műcsarnok* kamaratermében *Századmásodpercek* címmel *Ács Irén* fotókiállítását tekintheti meg a nézőközönség. A *szép fotóval* szemben neki szemmel láthatóan a *jó fotó* az eszményképe. Nem is

lehet ez másként, ha meggondoljuk, hogy *foglalkozása: fotóriporter*. A műterem, valamint a laboratórium helyett neki elsődleges munkahelye: *az élet*. Más szóval: a mindennapok — köznapok és ünnepek egyaránt — kisebb-nagyobb eseményei, és az emberek az örökösen visszatérő motívumai — hírnevesek és ismeretlenek vegyesen. Közlésmódja is — ennek megfelelően — tárgyilagos, kéretlen, szinte riportszerű helyzetjelentés.

Magyar Hirlap 1978-97-6

Wagner:Budapesti fotókiállitások

(4.

Ács Irén 2

Magyar Hirlap 1978.

Wagner: Budapesti f

Kisebb-nagyobb sorozatai is csak így, utólag, a kiállításon álltak össze, minden hangzatosabb címadás nélkül. Például a barátságot, vendégszeretetet jelképező terített asztalok mellett fiatal költő ül az egyik képen, a másikon pedig közép-ázsiai nomád parasztasszonyok. Munkajelenetei szándékosan mellőzik a munkavégzés sokszor mitizált eszközeit, vagy az „úgy tesznek, mintha dolgoznának" jellegű beállítást. És ez szóról szóra érvényes művészportréira is. A demokratikus egyenrangúság keveri az emberpárokról, avagy a kezekről megörökített valóságdarabokat, neves és névtelen hőseikkel, úgyszintén a felnőttek közé a teljesen egyenrangúként kezelt és ábrázolt gyermekeket.

Érdekes, újszerű tényrögzítés a képeken egy sajátos, mai világjelenség: a „fiahordó" apák szerepköre.

*

Ács Irén

A budapesti tavaszi fesztivál nyitánya

Andrikó Miklós belkereskedelmi államtitkár pénteken megnyitotta a kőbányai vásárvárosban az idei budapesti tavaszi fesztivált és az Utazás '85 idegenforgalmi kiállítást.

Az ünnepség után a nagyközönség előtt is megnyílt az idegenforgalmi kiállítás. Sokan látogattak el az IBUSZ standjára, ahol hat országba kínálnak negyvenszázalékos kedvezménnyel külföldi társasutazásokat. Valamennyi itt lefoglalt belföldi utazás árából tízszázalékos engedményt adnak. Érdeklődökben nem volt hiány a Cooptourist pultjainál sem, ahol spanyolországi körutazást, prágai és csehszlovákiai utat, erdélyi üdüléseket kínálnak nagy kedvezménnyel. Nem kevésbé volt népszerű a Siotour standja, ahol egyebek között az ausztriai Safariparkba hirdetnek kedvezményes utakat.

A kiállítás keretében tartottak pénteken sajtótájékoztatót Jugoszlávia idegenforgalmi kínálatáról.

A Vigadó Galériában pénteken a budapesti tavaszi fesztiválhoz kapcsolódóan fotóművészeti kiállítás nyílt. A bemutató címe: *Művészet a fotóművészetben.* A kiállításon a magyar népművészetet, annak tárgyi emlékeit, a népszokásokat, az öltözködést és a népi építészetet témául választó alkotók műveiből mutatnak be válogatást. A kiállító fotográfusok: *Ács Irén, Csák Miklós, Eifert János, Gink Károly, Hemző Károly, Kovács Tamás, ifj. Rácz Endre, Szebeni András, Szelényi Károly és Kónya Kálmán.* A kiállítás április 21-ig tekinthető meg.

Pénteken megkezdődött az *Interbalett '85*, a kortárs balett nemzetközi seregszemléje. Tegnap a Magyar Állami Operaházban a dalszínház balettegyüttesének produkcióját láthatta a közönség. A társulat *Hidas—Seregi A cédrus* című, egész estét betöltő szecessziós látomását adta elő.

A III. nemzetközi eszperantó színházi találkozón — amelynek öt napig a Radnóti Miklós Színpad ad otthont — több eszperantóul tudó magyar színművész, illetve a Bolgár Eszperantó Színház vesz részt: összesen hét előadásuk lesz.

A tavaszi fesztivál idején hét bemutatót tartanak fővárosi színtársulatok. Az eseménysorozat hangversenyprogramját a Budapesti Fesztiválzenekar koncertje nyitotta meg a Zeneakadémián.

A budapesti tavaszi fesztivál szervezői és a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja közli, hogy Pierre *Vago* építész március 24-én, vasárnap délelőtt tizenegy órakor a Vigadó Galériában megrendezett kiállításán tárlatvezetést tart. A Vigadó Galéria március 31-ig naponta, hétfőn is, délelőtt tíztől este nyolcig tart nyitva.

Magyar Nemzet
1985. III. 23.

den[illegible]
hozzá, m[illegible]
a sor a ven[illegible]
elnök hangsúlyozta,
vésbé sem érzi visszautasí[illegible]
nak, hogy Moszkvából meg
nem érkezett hivatalos válasz
a meghívásra. Mindazonáltal
azt fejtegette, hogy szükség
van napirendre, s nem érdemes csupán az ismerkedés
kedvéért összejönni.

A külpolitikai indíttatású kérdésekre felelve, Reagan voltaképpen összefoglalta az elmúlt hetek nemzetközi eseményeivel kapcsolatos amerikai álláspontokat. A genfi békíteni a szembenálló feleket, de nem akar közvetlenül beavatkozni ebbe a folyamatba. Reagan beszélt még Nicaraguáról is, megerősítve, hogy a kormányzat támogatja az ellenforradalmárokat, de nem ismeri el őket a közép-amerikai állam száműzetésben élő képviselőiként.

B. M.

Május 14-én folytatódik a stockholmi tanácskozás

Stockholmból jelenti a TASZSZ: Pénteken a svéd fő-

A konferencia ritmusát az Egyesült Államok és néhány

MDK

Ács Irén

Foto kiáll. Bp.-München

Ács Irén

Ács Irén riporterként járja az országot, ismeri meg a világot. Számára a fényképező gép a lényéhez tartozó erzékszerv.

Jovanovics Miklós: Száraz másodpercek.
Új Tükör, 1978. május 14 - 29. lap.

Ács Irén

„Biztonságban"
„Üzbég lakoma" } repro

Jovanovics Miklós: Száradmásodpercek.
Új Tükör, 1978. május 14-29. lap.

Ács Irén

„A háraspárok" című
sorozatból.
„Valentyin Katajev"

repro

Jovanovics Miklós: Szárad másodpercek.
Új Tiekor, 1978. május 14-29. lap.

Ács Irén

Ács Irén kiállításainak témája az ember. Az ember fiatalon, öregen. Közösségben, magányosan. Boldogan és boldogtalanul.

Jovanovics Miklós: Századmásodpercek.
Új Tükör, 1978. május 14 – 29. lap.

Ács Irén

Ács Irén hiperi akár ismert, akár ismeretlen környezetből számoznak érzelmileg és értelmileg egyszerre fedezik fel a világ jelenségeit.

Jovanovics Miklós: Szaradmásodpercek.
Új Tükör, 1978. május 14 - 29. lap.

Ács Irén

Méltatás.

Jovanovics Miklós: Századmásodpercek.
Új Tükör, 1978. május 14 - 29. lap.

Ács Irén

Hatvaniot hép mozaikjából ismerhetünk vá századunkra és megismerhetjük az alkotó mester filozófiáját.

Jovanovics Miklós: Századmásodpercek.
Új Tükör, 1978. május 14 - 29. lap.

Ács Irén

fotós

Méltatás.

— Természetes beszéd hangjáns zólnak.

Nők Lapja, 1978. május 20 – 10. lap.

Ács Ferenc

Ács Ferenc fotográfiái a mindennapokról szólnak. A művész az élet dolgai, mert az élet egyszerűségei, mindennapjai érdekelik a művészt.

— A természetes keresés hangján szólnak.

Nők Lapja, 1978. május 20 – 10 lap.

Ács Irén

Ács Irén fotóriporter kiállítása a Műcsarnokban nyílt meg. A bemutatott fényképek a sajátosságuk, hogy megnyugtatóak.

—: A természetes beszéd hangján szólnak. Nők Lapja, 1978. május 20–10. lap.

Áes Irén

„Bugyonnij: apa és fia"
„Athén, örszegő áltás"
„Lemdoni oroszlán"
„Biztonságban"

} repro

—: A természetes beszéd hangján szólnak.
Nők Lapja, 1978. május 20 – 10 lap

Ács Irén
fotós

„Horvéd korház"
„Apa és fia"
„Glasgow, kulváros"
} repro

— Természetes beszéd hangjan szólnak.
Nők lapja, 1978. május 20 – 10 lap.

Ács Irén

Ács Irén fotóriporter kiállítást rendezett a Műcsarnokban.

— : Természetes beszéd hangján szólnak.
Nők Lapja, 1978. május 20 – 10. lap.

Ács Irén

„Honvéd korház 1972"
„Glasgow, kulcárus"
„Együtt"
} repro

— A természetes beszéd hangján szólnak.
Nők Lapja, 1978. május 20 – 10 lap.

Ács Irén
fotós

„Athén, őrségváltás"
„Együtt"
„Londoni oroszlán"
„Biztonságban"

} repro

— Természetesbeszéd hangján szólnak.
Nők Lapja, 1978. május 20 - 10 lap.

ÁCS IRÉN (fotó)

CSIK István: Palócország : Ács Irén fotóalbuma. (ism.)
= Fotóművészet, 1985.1.sz. 50-51.p.

ÁCS György dr

Gyulafehérvár 1629

Jászi emlékkönyv 1996

286. p.

Ács (Alcz) István (1449-54 Eperjesi kámadáskönyv
Szentiványi kéziratos cédula 1.

Ács (Acz) István kolozsvár ácsm. (1600-as évek)
Szentiványi kéziratos cédula 1–3

Ács István kőműves cékmester 1630 körül
Szentiványi kéziratos cédula

Ács István 1714 kolozsvár ?
Szentiványi kéziratos cédula 1

Ács István pásztor népművész ?
Szentiványi kéziratos cédula 1

(1)

nagyvá N

Ács (Alcz) István ₮

1449–1454) Eperjes
évi számadáskönyv
₮ (Yschtwan)

Bal Hel 24. l.
119. l.

Iványi Béla dr
A Körépkori Eperjes
magyarsága.
Szeged. 1934. 8. l.

PÉTER FERENC

könyvnyomda, könyv és papírkereskedés,
rádió és irógép raktár. Játék és hangszerárúk

Csikszereda

(1)

Ács (Acz) István

1617, 1618, 1621, 1638.

nigrina

Kolozsvár

Bal Hel 123. l.

BUDAPEST
42 II 20 12

(2)

Ács István

ácsm.

Kolozsvár 16 i8.

l.

Balogh fatornyok

56. l.

et s'accrocha à sa main. Saint Paul la fit tomber de sa main sans qu'elle lui eût fait le moindre mal et c'est alors que son entourage reconnut en lui l'envoyé de Dieu.

Comme dessinateur, ce sont les disciples de Rubens qui peuvent en premier lieu être pris en considération. Quant à l'exécution technique, nous croyons pouvoir désigner un atelier flamand de second ordre comme lieu d'origine.

Le gobelin fortement déteint et bleui au cours des temps, en dépit de tous ses défauts, est intéressant surtout car son sujet est presque unique.

Ács István

ácsm

Kolozsvár 1621 -

l.

Balogh fatermyok

56. l.

(3)

A BUDAPESTI KIR. MAGY. PÁZMÁNY PÉTER TUDOMÁNYEGYETEM
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI ÉS KERESZTÉNYRÉGÉSZETI INTÉZETÉNEK
DOLGOZATAI. 37. SZ. (IGAZGATÓ: GEREVICH TIBOR)

DUTKA MÁRIA

AZ ESZTERGOMI KERESZTÉNY MUZEUM GOBELINJEI

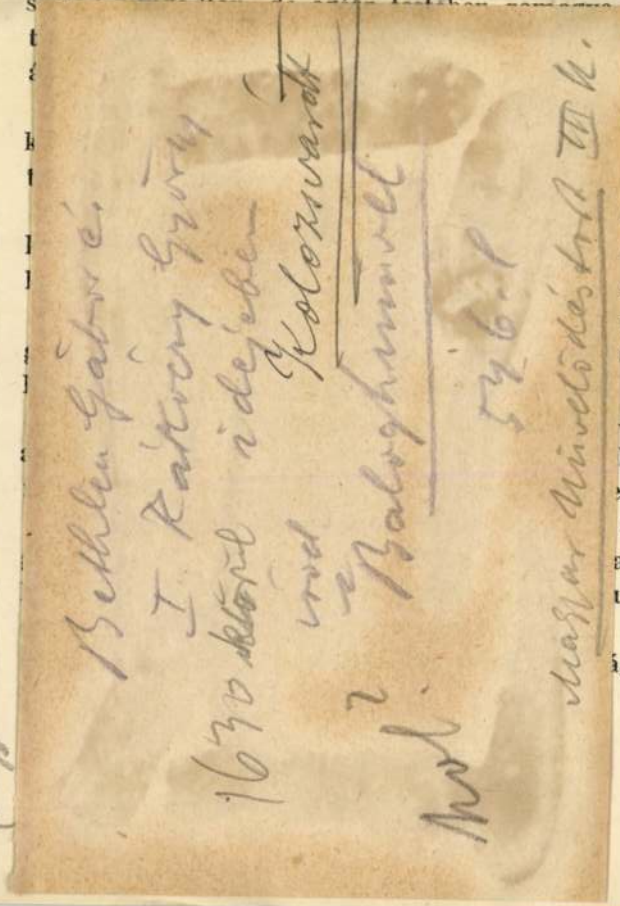

fogadta a főkapi-
a rendőrtiszt meg-

pitány vagyok. A
hogy előzetes le-

ült szembenézni a
nas hörgésben tört
ang.
ybeteg ember va-
etséges, tartsanak

– felelte Greén –
képest intézkedni
en.
urnójét, aki pon-
a rontott be férje
uhás rendőrtisztet,
a vizsgálattal és
águlásban szenved

konstruálni:

Már éjfél után járhatott az idő, amikor hármasban üldögéltünk-beszélgettünk a Városi Kávéház terraszán. Szép, langyos őszi éjszaka volt, egy óra is elmult és igazán nem gondoltuk volna, hogy a reggel öt órakor megjelenő lapok slágereit még mi fogjuk szolgáltatni. A törvényszék irányából egy konflis robogott a kávéház elé, a kocsiban négy ur ült. Az egyik, Greén Nándor, kiszállott a kocsiból és egyenesen asztalunkhoz jött.

— Ha valami érdekeset akarnak látni, szerkesztő urak, jöjjenek utánam, — mondotta.

A magas, elegáns, vörösesszőke, nyirottbajszu főkapitányhelyettes szó nélkül visszaült a kocsiba, ahol két detektiv és Parecz Gyula, törvényszéki orvos, foglalt mellette helyet. A konflis a közeli Szabadság-tér irányába indult és nekünk nem kellett bővebb ösztönzés, nem volt szükségünk magyarázatra, hogy tudjuk, hova megy most Greén Nándor, — csak Böhm Adolf vezérigazgatónak napok óta a levegőben lógó letartóztatásáról lehet szó. A kávéház előtt volt a bérkocsi-stand, mi is konflisba szálltunk és tisztes távolból követtük a főkapitány-

Ács István

kolozsvári kőfaragó I. Rákóczi György
walkodása idején.

† Magyarország műv. tört. I. 242.
Corvina 1970

MDK

Ács István, kőfaragó

Kolozsvári mester a 17.sz.-ban.

A magyarországi művészet története I. 349.l.
Bpest, 1961. II. kiadás

MDK

A magyarországi művészet története I.
Bpest, 1961. II. kiad.

(1)

megírva

Aés István

1714. Kolozsvár

Balthel 128. l.

Ft.

Európa.
film és lapterjesztő r.t.

Budapest.
Rothermere-u. 12.
III. em. 2.

(1.)

Ó Ács István

parsatüttösi pásztor

saját műve?

l.

Malmagyiepnew III

275. l

Recepta erlüner

Erzgebirgs

jungaginaceae

hitsza-félék

A fotózsáner egyik iskolapéldája: Kalauznők ebédszünetben Budapesten, 1962-ben

EGYSZERŰ, MEGRENDELT FÉNYKÉPEK

könyv

Ács Irén fotóriporternek sokadik kötete a Fényképtár sorozatban legutóbb megjelent Légyott. Mégis ez az első, amelyiknek igazán ő az abszolút főszereplője. Mert a több tucat fotográfiából kirajzolódik ugyan csaknem fél évszázad elsősorban privát történelme is, de pontosan felmérhetjük általuk azt is, hogy mit ér Ács Irén mint fotográfus.

Először át kellene tekintenünk, hogy milyen műfajokban hozott létre feledhetetlen alkotásokat. Lapozom a kötetét, és zavarba jövök. Könnyebb lenne elszámlálni azokat a műfajokat, amelyekben nem kalandozott. Mert otthon volt ő szinte mindegyikben. Portré, zsáner, hamisítatlan hírkép, tájkép, szocio, soroljam még? Ács Irén a fotóriporteréknek ahhoz a nemzedékéhez tartozik, amelyik ha kellett, mindent levett, hibátlanul. Biztosan akadt kevésbé és jobban szeretett megbízatása, de ez szigorúan a magánügye maradt. A feladat az feladat, és az olvasót ki kell szolgálni.

Riporterünk fél életét az Ország-Világ című képes hetilapnál töltötte, és a tőle telhető legjobban igyekezett elvégezni a munkáját. Nem hiszem, hogy túl sokszor megfordult volna a fejében, hogy ezt vagy azt a pillanatot csak úgy, magának – úgymond, az életművének – lekattintsa, ám munkálkodása közben a sok-sok „megrendelt" fényképből mégis életmű kerekedett ki. Pedig még csak holmi egyéni formavilágot sem erőlködött megteremteni. Szinte zavarba ejtően eszköztelenül dolgozott mindig is. Ha kellett, levette a twistelő fiatalokat, amint a kor ízlése szerinti vad házibulijukat tartják öltönyben és nyakkendőben, meg a térdeket majdnem kivillantó, bokorugró szoknyákban. Szabályos zsáner. Az angyalföldi szakit meg csak úgy odaállította a hirdetőoszlop elé, és lefényképezte. Egyszerű egész alakos portré. A tanyasi iskolában is csak megörökítette a felelést. A mezítlábas, apjától levetett kabátban alázatos rémülettel a tanítóra pillantó fiút. No, itt azért elcsíphetünk egy apróságot. A félénk, suta gyereket nem szemmagasságból, hanem alulról fényképezte. Gyakran használatos fotográfusi eszköz. Segítségével az egyszerű tényrögzítés kap egy kis pluszt. Idáig terjedt Ács Irén „önmegvalósítása". Finom, apró, gyakran használatos, mondhatnám, kézenfekvő fotográfiai eszközök alkalmazásáig. A képkivágás, a látószög, a tónusok, a kompozíció adta lehetőségek használatáig.

A lényeg a fegyelem, odaadás és a tények feltétlen tisztelete. Beszéljen a valóság a kamerámon át, sugárzik fotóriporterünk életművéből. S a valóság csakugyan mintegy magáért beszél. Az idő valamiképpen megnövelni kezdi a képek értékét, gazdagodik a tartalmuk, s előbukkannak az első pillantásra nem is érzékelhető, lappangó rétegeik. Ami először olyan egyszerűnek látszik, hirtelenjében sokféle értelmezést generálhat. Történelemről és fotográfiáról egyaránt.

Az egyik (ma így nevezik) televíziós személyiségünk mondta nemrég, hogy nem szereti azokat, akik tőmondatokban beszélnek, mert a világ nem magyarázható meg tőmondatokkal. Találomra felütöm a Légyottot: két 1974-es felvétel, egy házmester néni és két asszony a lőrinci fonóból. Két kép, két regény (minimum novella).

Szarka Klára

• ***Ács Irén: Légyott***
Interart Stúdió, 2003
1200 forint

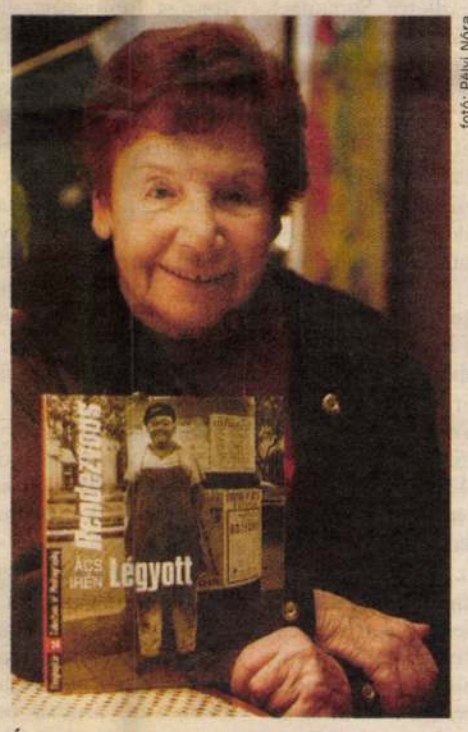

fotó: Pélyi Nóra

Ács Irén fotóriporter új könyve bemutatóján

Őrült vagyok, mert szeretlek

film

Aki még nem látta a Deus ex machina (Divine Intervention) című filmet, az ne higgyen annak a jól hangzó marketingszövegnek, hogy egy izraeli–palesztin Rómeó és Júlia történetet lát, mert jóval többet kap ennél. Aki már látta, de nemigen érti, és azt hiszi, ez az írás megmagyarázza, miről is szól Elia Suleiman alkotása, az most talán csalódni fog.

Ez nem mentegetőzés, módszer. Tükörcserepeket szórnak elénk, az egyik fénye jobban a szemünkbe ötlik, a másik nem, tanácstalanul jövünk ki a moziból, s órákkal, napokkal később kezd összeállni egy kép, a saját képünk. Nem véletlen, hogy az egyik szereplő – E. S. – maga a rendező, aki több jelenetben is reménytelenül rendezgeti készülő filmje kis jegyzetlapjait. A falra ragasztott sárga lapocskák látszólag szigorú rendben sorakoznak, de úgy látszik, az élet kis és nagy eseményei Názáretben és másutt sem fényképezhetők egymás után következő képkockákra. A palesztin rendező első látásra nem politikai vádiratot készített az arab–izraeli konfliktusról. Bár a francia–német–marokkói koprodukcióban készült mozidarab jórészt az Izraelhez tartozó Názáretben játszódik, ez nem a tévéhíradó, ez nem az, amit mi láthatunk zsidók és arabok eszeveszett háborúskodásából. A rendező humorral és keserűséggel a mindennapok apró eseményeiből, az emberek bosszúságaiból, kicsinyes zsörtölődéseiből építkezik. Legalább annyira ironikusan láttatja saját népét, mint amennyire kritikus az izraeliekkel szemben. Nem a zsidókat ítéli el, inkább csak a mindenkori katonákat, akik unalomból vagy a fegyverektől kapott hatalmuknál fogva vegzálják az ellenőrzőponton áthaladni készülő civileket. A kis jelenetekből aztán olyan kép áll össze, amelyet már vastagon a politika ecsetje festett: egy élhetetlen várost látunk, ahol a békétlen helyzet súlyos torzulásokat okoz az emberek pszichéjében.

A film első húsz perce állandó ismétlődésben mutatja be az évezredes kövek között élő kisemberek életét. A rendező nagyon érzi a ritmust. Egy ember üres üvegeket hord háza tetejére. Újra fölmászik a létrán, újabb üvegeket pakol le. Kiderül aztán, hogy ő az útrongáló, aki folyamatosan tönkreteszi a háza közelébe épített emelkedőt. Amikor jönnek érte a rendőrök, a tetőre menekül és a göngyölegekkel bombázza a közegeket. Egy férfi minden reggel könnyed, természetes mozdulattal szomszédja kertjébe hajítja a szemetet, s visszasétál a házába. Amikor a szomszédasszony ráripakodik, a férfi értetlenkedik, miért is nem tudnak békében egymás mellett élni az emberek.

„Őrült vagyok, mert szeretlek" – ez az arab nyelvű felirat többször megjelenik a képen. A mondat ott nyer igazi értelmet, ahol a józan ész végképp elveszett. Ramallah és Názáret között lezárják a határt, senki nem mehet át. Mindenki visszafordul, egyetlenegy autó marad csak ott. Kiszáll belőle egy gyönyörű palesztin nő, aki valószínűleg a szerelméhez igyekszik, és feltartóztathatatlanul átsétál a határon. A katonák tehetetlenül bámulnak, a lány háta mögött összeomlik az őrtorony. Ez persze csak vízió, mint ahogy az is, amikor az autó ablakán kidobott barackmagtól felrobban egy izraeli tank, no meg az a jelenet, amikor a lőgyakorlatot tartó izraeli katonák céltáblája megelevenedik, s a palesztin merénylőnő földöntúli alakká változva, a levegőben repülve, a golyókat megállítva változatos eszközökkel bánik el mindegyikükkel. Bízzunk benne, hogy ezek nem a rendező vágyai, hanem csak az isteni beavatkozás látomásai.

Az sokkal valóságosabb, ahogy E. S. és palesztin szerelme a lezárt határ miatt egy idő után már csak a senki földjén találkozhat. Némán ülnek az autóban, egymás kezét simogatják, és nézik a tébolyult katonákat. Aztán egyszer csak nem jön el a nő, talán mert meghalt, talán mert ez így nem mehet tovább. Ki tudja?

Joób Sándor

• ***Deus ex machina***
Rendezte: Elia Suleiman
Forgalmazó: Best Hollywood Kft.

A kultúra támogatója: PANNON GSM Az élvonal.

ahogy tetszik – az italozás kultúrája

A kocsma forog,

fotó: Szigetvári Zsolt

az alkotó pihen

A tendencia világos: a bevásárlóközpontok megeszik a pesti körutat, elfonnyasztják a kis üzleteket, egyes vélemények szerint jókora darabokat harapnak ki a lelkünkből is, bár ez utóbbiban azért nem vagyok egészen biztos. Egyetlen dologgal nem képesek kikezdeni, és ez a várost behálózó borozó-, söröző-, illetve rumozóhálózat, amely hősiesen tartja magát, oda sem fittyentve a plazák rohamára. Vidéken sincsen ez másként. Elmondhatjuk, hogy hazánk legegészségesebb képződménye a kocsma, struktúrája tulajdonképpen változatlan maradt a múlt század elejétől mostanáig. Nem dől be semmiféle divatnak, trendnek, nem érintik a paradigma- és rendszerváltások. A kocsma örök, illetve Irma, te édes.

Az emberiség közös kincse, egy tovább már nehezen fejleszthető pont, amikor hátra lehet dőlni, és elmondani a szokásos rizsát: megcsináltuk, hölgyeim és uraim, ez kész van, készebb már nem is lehetne. A bázisszerv, azaz az alkoholtartalmú italokat

fotó: Habik Csaba

árusító egység semmiféle evolúción nem ment keresztül azóta, hogy feltalálták a kevertet és a császárkörtelikőrt. A kétezres évek elején is találkozhatunk egységekkel, ahol csak Symphoniát, illetve Sopianaet árusítanak, és a pultot fedő alumíniumtáblát eredeti, kényszermunkából bányászott bauxitból készítették, nem beszélve a poharakról, amelyektől talán Tóth Árpád kapta az első TBC-kórokozókat. A nyugalom tengere ez, és a változatlanság hullámhosszán mindig hat óra van, és mindig délután.

Voltak persze korszakok, amelyek még mindig érvényesek némely kerületekben, de virágkoruk rövid volt, öregedésük rövid, haláluk pedig elkerülhetetlen. Az alternatív kocsmákról beszélek, a Fekete Lyukról, a Tilos az Á-ról, meg a többiekről, a rendszerváltás legüdébb szeleteiről, ahol üzemszerűen itták le magukat a művész-értelmiségiek, ráadásul a közegtől elragadtatva abban a hiszemben, hogy kulturális misszión vesznek részt éppen, és ez a rárakodó alkoholmérgezés tulajdonképpen egyáltalán nem érinti a lényeget: az általános megváltás körmönfont gyakorlatát. Nem akarom rátolni másokra ezt a hiedelmet, magam is megváltottam ekkor, este tíztől hajnali ötig gyakorlati próféciákat suttogtam hajlandónak mutatkozó leánygyermekek fülébe, illetve a lehetőségekhez mérten egyéb testnyílásaikba.

Nagy idők voltak, és úgy múltak el, mintha itt sem lettek volna. Minden nemzedék kötelezően elsiratja a hősöket, és nem csak a saját hőseit, hanem általában, előjegyzi magát a jogra, hogy minden hős eltűnéséről fantáziáljon, lefokozva ezzel a következő kort, amelyben ő már elhatalmasodó józansága, lumbágója, illetve gyomorfekélye miatt nem vehet tevőlegesen részt. Ezek a hős nélküli korok, amikor mi már nem csajozhatunk tele szájjal az éjszakában. Ezek a korcs korszakok, ilyenkor már a lányok is csúnyábbak, de legalábbis kövérebbek, a fiúk pedig buták.

Bezzeg amikor én hasítottam az éjszaka bársonyos felszínét egyetlen karddal a kezemben, nos, akkor minden sarkon hősök álltak, és hősnőket támasztottak a kapuknak, szemükben a mindentudás szikrázó fényével.

Mi van most? Semmi. És akkor hazudtam persze.

Vannak helyek. Ugyanolyan bejáratottak, bennfentesek, mint azelőtt, ugyanolyan jó csajokkal, csak jobb cigikkel és italokkal, elasztikus zárórával, bár – és ez engedtessék meg nekem – kevesebb megváltással a szívekben. Megváltani mostanában már nem lehet annyira. Egyrészt megizmosodtak ennek a tevékenységnek hivatalos szervei, másrészt ugyan minek?

A kocsmák visszatértek eredeti feladatukhoz: italt árulnak bennük és hangos zenét, táncos nemi vetélkedők szerveződnek, lerészegedés zajlik, tehát minden rendben van. Az alanyi költők máshol ütötték fel fejüket, vagy akár az is lehet, hogy maradtak, csak már nem merik éjfél múltával előhúzni zsebükből a koszvadt papírlapot, hogy felolvassanak valamit az érdektelenségben tobzódó nagyérdeműnek.

> A nyugalom tengere ez, és a változatlanság hullámhosszán mindig hat óra van, és mindig délután.

Nem hiszek az elmúlásban, és amikor ezen nemhitemet szándékozom erősíteni, mindig a kocsmákhoz fordulok. Nincs változás, tehát nincs vég sem, tessék csak a pultra nézni, esélye sincs nálunk az átalakulásnak, mutációnak, fejlődésnek, ilyeténképpen én is örök vagyok.

Tegnap éppen kocsmában voltam, de az volt kiírva rá, hogy teázó, és nem lehetett dohányozni benne. Nemrég láttam egy olyan kocsmát, ahol csak koktélokat adtak, máshol meg kidobják, aki fröccsöt kér. Mindezek azonban csak karcolgatni képesek a kocsma intézmény lényegének felszínét, nem hagynak nyomot, elmúlnak, mint a nátha, és nyomukban semmi sem marad, semmi, ami megváltoztathatná a kocsma lelkét, funkcióját és hivatását.

A szerkezet úgy dobja le magáról a rápakolt terheket, mint néma gyerek a Bálám szamarát, semmi sem gyökeresedhet bele ebbe a tökéletesen organikus képződménybe.

A kocsmán nem lehet javítani.

Olyan ez, mint a ruhásszekrény vagy a bicikli – az utóbbi száz évben nem történt vele semmi lényeges, csak apró finomítások, mulandó csicsák.

Egy tökéletes alkotás, mely persze nyomorba dönt, meg minden...

Para-Kovács Imre

ÁCS Ferenc Jenő (1876–1949)

RÚL 1. 63.

ódésű félkörű

n. 11 tüskés

m m., 42 cm

mázolva. 40

lákkal, kerek

ttört, lombos,

hat rotulus o

. Cuppa új,

sználatlan.

Ács Ferenc

Kiskoutty Zsolt – Murádin Jenő: Nagy Ontár.
Nagybánya – Kongrat Z. Miskolc 1993, 27

ÁCS Ferenc (1876-1949)

Murádin János: Ács Ferenc festőiskolája
= Utunk, 1985. aug. 23. 7.

Kolozsvár

der Malerei. Das dekorative System durch
und bewältigt sie strukturell durch Ausdeu
len in der Fläche und deren reliefmäßige
Elemente des Raumes stehen untereinander

Das Verhältnis der Maler
Architektur geht in der Galleri
Tatsache hinaus, daß "die Malerei Ableger
hinabsendet", und "Elemente der gebauten
gemalte Architektur überströmen". Die Mal
hat zwei Erscheinungsformen: sie erschaff
Bildwelt und sie schaltet in Geiste des A
mit der architektonischen Wirklichkeit [2].
Bilderwelt ist die reale Architektur inso
als alle Szenen in bildparallelen Komposi
teten Ebenen eingebaut sind. Die Wand blei
wird durch keinerlei Tiefenzüge zerrissen
Gestik und Bewegung der Figuren, das szen

1) F.Würtenberger, Die manieristische Dec
italien, Röm.Jhb.f.Kunstgeschichte IV,
2) Vgl.Th.Hetzer, Über das Verhältnis der
tur, in "Aufsätze und Vorträge" II,Lei

Ács István rajzoló (1971-1972-ből) grafikus

sajtóhivatal

1-46.

1971 FEB
1021

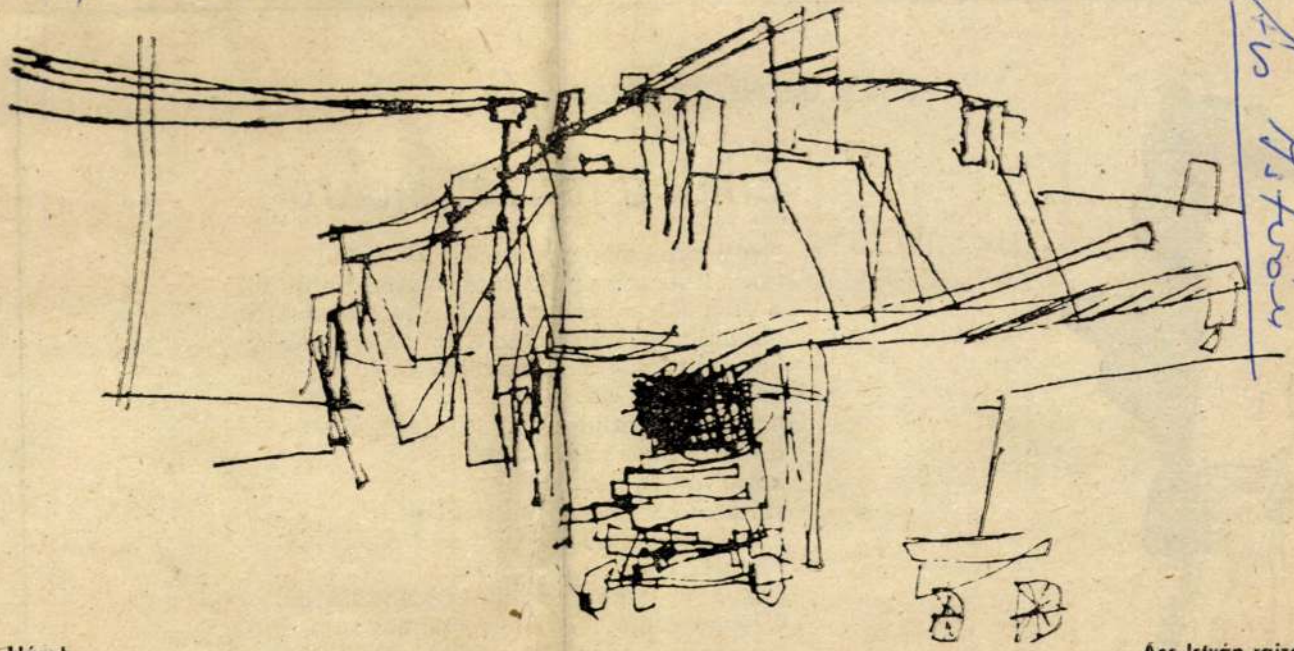

Házak

Ács István rajza

VLADA UROSEVICS VERSEI

Ének a múzeumok

Nyári múzeumlátogatások. Hol az
lassan becsomagolja a tárgyakat,
a dolgokat a tapintások és a föld nyomával,
hosználattól kopottan a tárgyak, elvesztek
bár még láthatók, beledermednek
az idő hideg viaszába. Kint,
hol a város falai hidegfúvú levegőben,
a lárma remegő rózsái közt,
hol a tömeg bevonul
szétáradva a keserű tüzbe, hol
a madarak a villamosság zöld ölelésébe
vesznek, kint, ott már nincs
ünnepi nyüzsgés, komoly és bölcs szavak.
A fémek állják még belül magányosan,
már bennük táncol a tüz fény nélküli ragyogással,
és már a Király és Királyné
békésen megajándékozza egymást
mosolyával -t.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NAPJAINK

(2)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP

Ács István

(2)

102 1971 NOV 9-

* *Férfifej*

Ács István rajza

Megvála

a KISZ

(3)

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP

Ács István

(3)

1971 NOV 18

1021

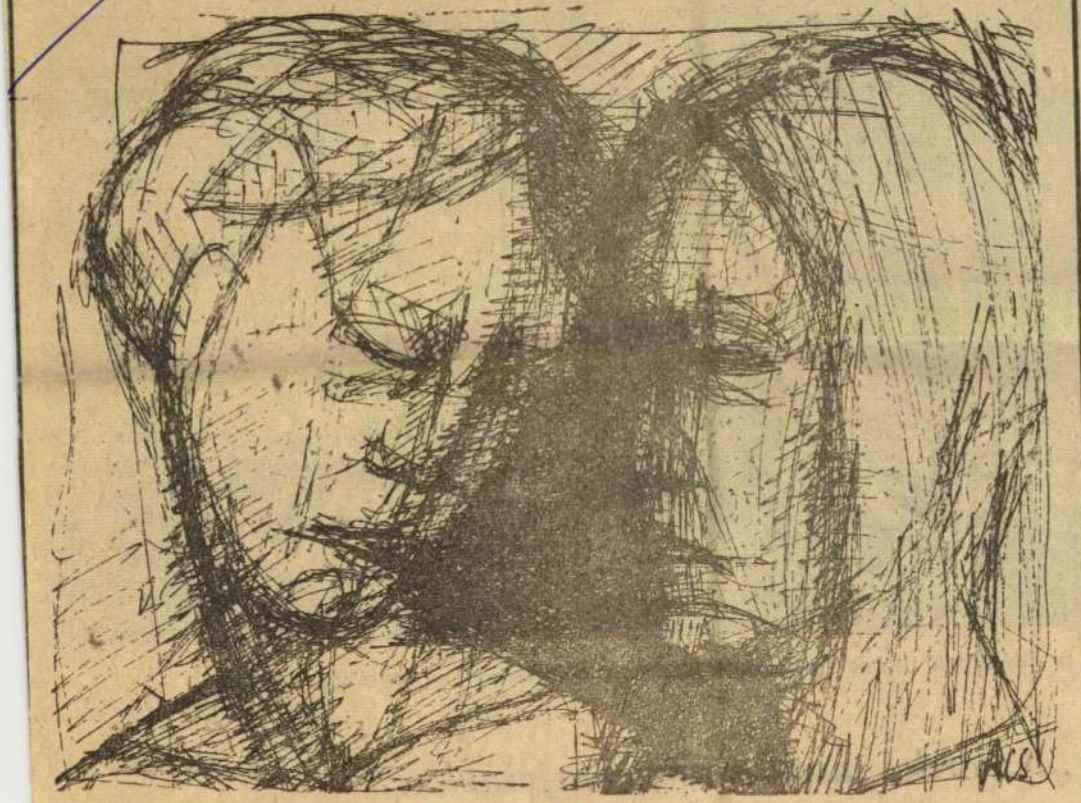

* *Két fej*

Ács István rajza

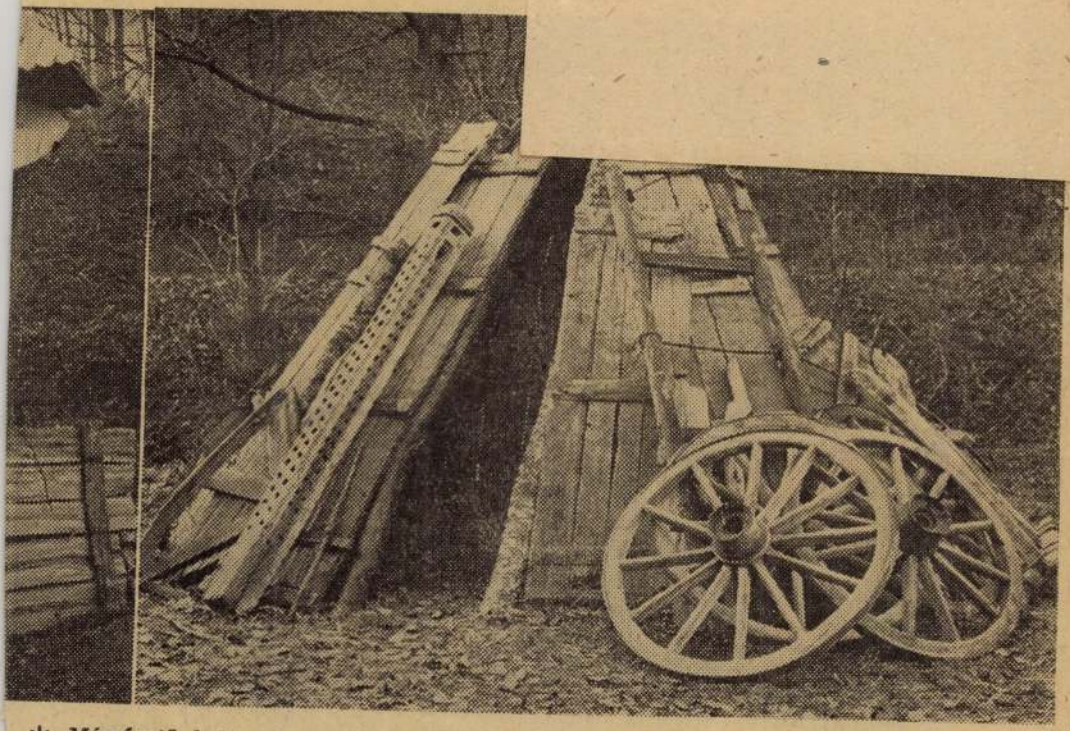

* *Mészégető boksa és fuvaroskunyhó a Horotna-völgyi erdei múzeumban*
(Ágotha Tibor felvétele)

„Az erdei munka névtelenjeinek...”

Sl[illegible] D[illegible]

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP

Ács István

1971 NOV 25

1021

* Tanulmány

Ács István rajza

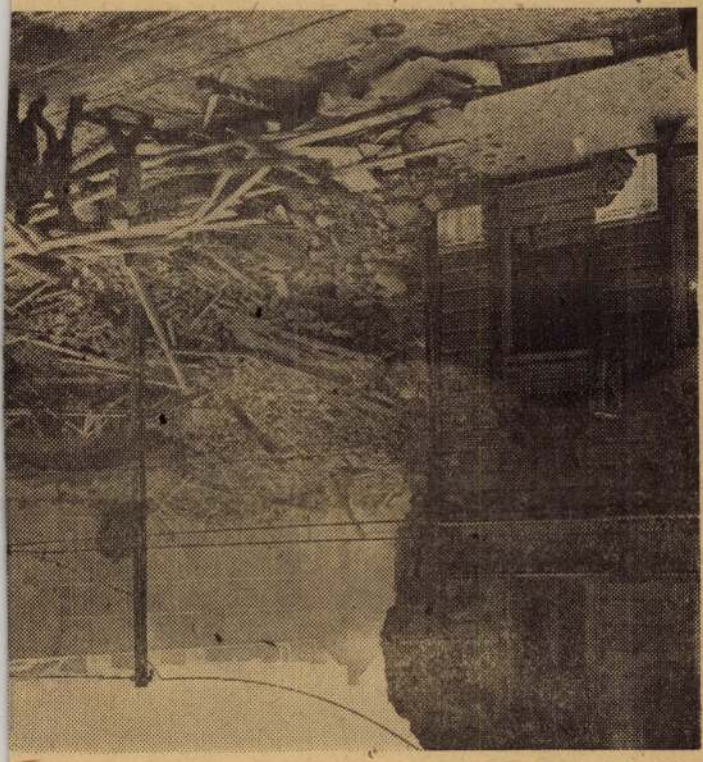

(5)

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NAPJAINK

1972 FEB

(5)

Ács István

1021

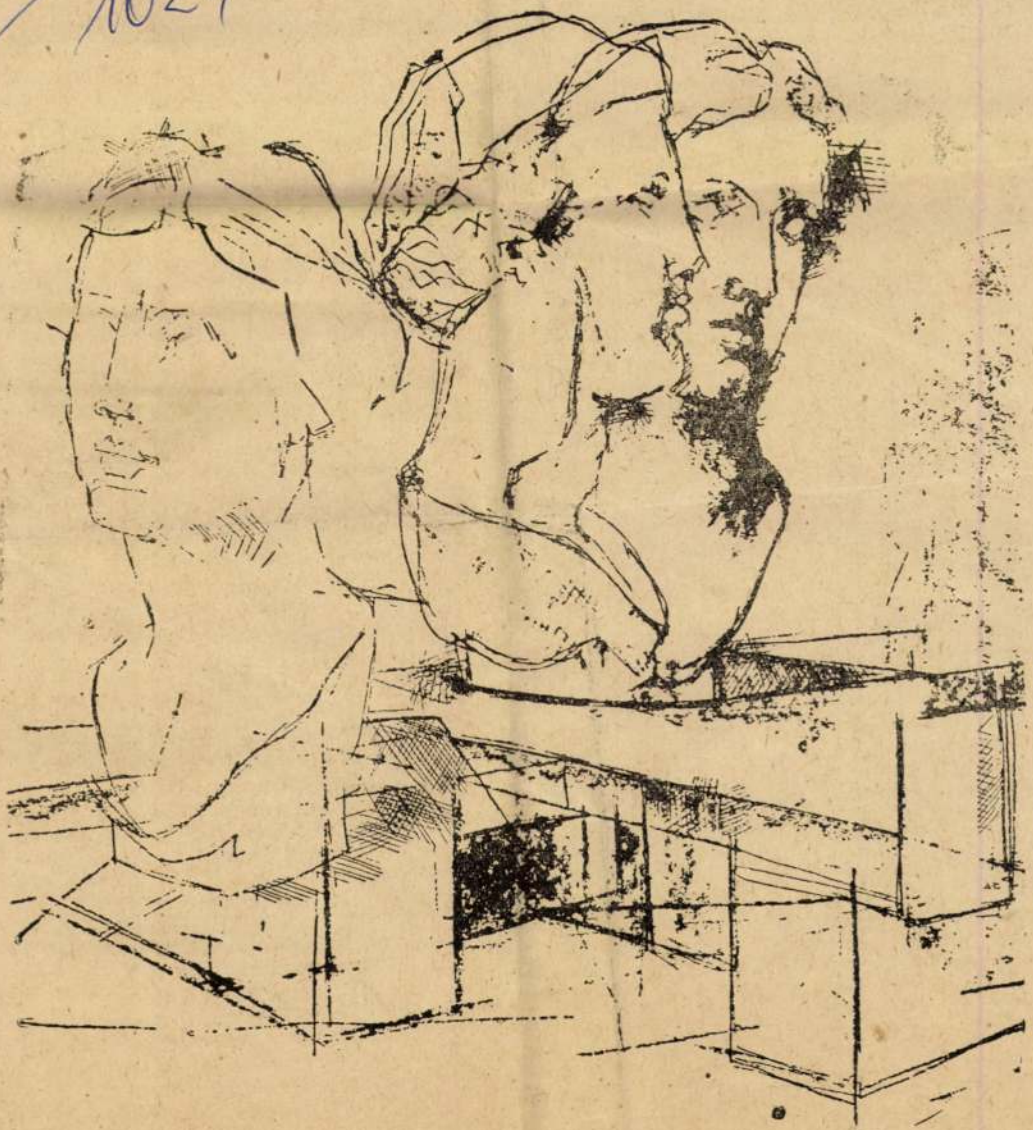

TANULMÁNY

ÁCS ISTVÁN RAJZA

várról

mlékezései

agyobb termé-
hogy fölfedez-
akik akarva,
dapesti irodal-
mléljük a ma-
lom fejlődését,
meglepetést
ezésre érdemes
ar fővárosban
ádásul ez a re-
st a fölfedezés
némi elfogult-
a figyelmet,
zsvárott szüle-
m úgy élt e so-
ában, mint aki-
v-műfaj hagyo-
itlépő — meg-
tett. Sietek elő-
az *Egy aggle-*
nem hibátlan,
let, tiszteletet
i teljesítmény.

gy 200 000 la-
, sem kis —
elmiségi Don
ıy dr. Boleráz
anár rövid há-
tét, majd ágg-
erelmi kapcso-
eményeit me-
a szocializmus
akasza — az
-, amikor ré-
próbáltak (és

regény nyelvéről lefordítva olyasmit jelent, hogy eltűnt a különböző emberi szerepekbe vetett hit, amely — e tétel szerint — korábban az önbecsülés alapja volt. „A méltóságát őrző ember elsősorban is azt tisztelte, amit végzett, az uralkodást, a kovácsmesterséget, a földművelést, a jogtudományt meg a papi pásztorkodást, a kenyeret meg a muzsikát. Szerepük volt, bíztak az értelmében és a dicsőségében. Mai iparunk alapelvét, hogy a legolcsóbban és a leggyorsabban termeljünk, egy naplopó kisinas sem merte volna mestere füle hallatára hirdetni — ha megteszi, kitekerik a nyakát... A méltóságát féltő nő is azt tisztelte, amit végzett: hitvesi, anyai, kolostori vagy konyhai teendőjét... Nem tisztelte a másik rendbeli dolgát: a kurtizán a háziasszonyét, a szakácsnő a hercegné szertartásos lebzselését — egyik sem akarta tudni, milyen nehéz dolga van a másiknak... A mai diáklány a filmsztárt tiszteli, a színésznő az értelmiségit, a családanya az autós kokottot: azt, akit irigyel..."

Még egy idézetet kell ideírnom, hogy a fentieket megfelelő távlatban vizsgálhassuk meg: „Lelkem mélyén fel-felriadva szunnyadozik a gyanú vagy reménység, hogy személyiségem cselekvőképességének mozgalmasabb körülmények között, mint aminők a súlyos emlékű ötvenes években megadattak, életem, s ennél fogva kitekintésem is másként alakult volna. Vegyék figyelembe, rimánkodom, hogy még szerény német irodalom szakos mivoltomat is fel kellett adnom állítólagos történelmi szükségszerűségek miatt..." Ez pedig azt az ezzel járó megismerés fontosabb a cél elérésénél, hiszen a lényeg mindig a visszatérés. A visszatérés a tartalmas, teljes, értelmes és céltudatos közösségi élet igényéhez. Az író felelősségérzetét talán az bizonyítja a legkézenfekvőbben, hogy a könnyedén átélt szerelmi ügyletek egyetlenegyszer idézik föl a tragédia veszélyét — sőt, ha e sorok írója nem félne az abortusz kényes kérdése körüli vitába bonyolódni, azt mondaná: csak egyszer járnak tragikus következménnyel —, amikor a szerelmi partner testében megfogamzik az utód. Márpedig, ekkor már tudjuk, a gyermek születése és élete az a pont, ahol a játéknak meg kell szűnnie, s a férfinak vállalnia kell mindenestől az apa — filozófiai és társadalmi értelemben vett — szerepét.

A regény stílusa — a közvetlen utalás mellett — jelzi, milyen nagy hatással volt Thomas Mann Deák Tamásra. Mégpedig előnyös hatással. A szerző rendkívül tájékozott a modern tudományokban, noha mondatainak és gondolatainak kanyarokban, kitérőkben gazdag vonalvezetése inkább középkori egyházatyák vagy kódexírók szellemére vall. (Ne feledjük az iróniát!) Bravúros stiláris megoldások, izgalmas kérdésfogalmazások, pazar paródiák mellett azonban a regény helyvel-közzel hosszadalmasnak tűnik. Ennek az esszéregénynek szellemi feszültségei bizony elég egyenetlenek, s ez ilyen erősen intellektuális jellegű művészi kísérletben komoly hiba. Minden vitathatósága és túlírtsága ellenére azonban Deák Tamás regénye mindeképpen megérdemli, hogy fölfigyeljünk rá. *(Kriterion*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

(6)

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

Ács István

1972 JUN 1

1021

(6)

Ács István rajza

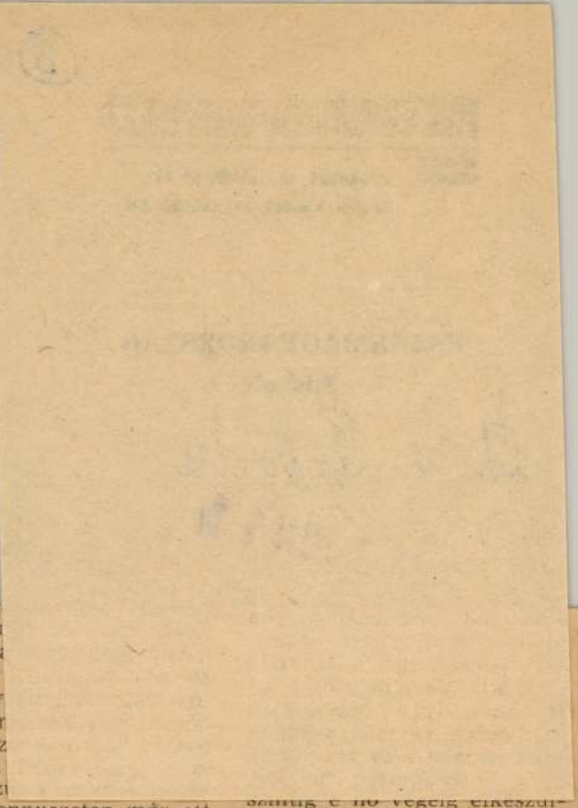

gati sark
képet mu
az acél t
hevernek
ezer négy
letű csarr
oldalán az
vannak a
san elkészi
fala, a mennyezeten már ott van három pár higanygőzlámpa-sor, amely éjjel is nappali fényt ad.

A dolgozók alkotasvagya

A nagy építés fő ereje a leendő középsoron van. A több mint 400 méter hosszú csarnok egyes részein már készen vannak az alapok. A gyár- és gépszerelő vállalat emberei mindig „ugrásra" készek, s ha alapot kapnak, már szerelik is a magdeburgi Sket művektől érkezett gépeket.

Az egyik munkás *Margittay Sándor* tíz évet húzott le az LKM-ben és 18 évet a *GYGV* szerelőjeként segíti a gyár fejlődését. Részt vett a durvahengermű, a kovácsoló gyáregység és más üzemek rekonstrukciójában. Most itt dolgozik, nagy gondossággal állítja be a hűtőpadi görgőket.

— *Ez az utolsó munkám. Néhány hónap és nyugdíjba megyek* — mondja. Érdekesen, mégis, munkásságának 41 évében is sürget, „csak a kőművesek nem haladnak úgy, ahogy mi szeretnénk".

Korábban tagadhatatlanul akadozott az alapozás. És most?

— *Haladunk, haladunk* —

szintig e hó végéig elkészülnek. Nagy munka ez, hiszen a duóhoz 250 mázsa acélt kell beszerelniük, s közel 5 ezer köbméter beton jön rá. Szép és nehéz munka a szerelés. Nehéz, mert egy 32-es acélszál 83—85 kiló súlyú, s a vasbetonszerelők néha a súlyemelőktől is különb produkciókat csinálnak.

Villámgyors sajtótájékoztató

— *Ott lesz a két melegítő kemence. A feneke lépegető... Ott a két vonszoló... s amott egy speciális csőkemence épül. Az ötvözött anyag azon halad át, és így a hengerekbe mindig egyenletesen meleg anyag fut be... 18 hengerállvány épül és...*

A középsori csarnok keleti végénél *dr. Énekes Sándor*, az LKM vezérigazgatója tájékoztatja a munkákról, a leendő üzemről *dr. Havasi Bélát*, a Miskolc városi Pártbizottság első titkárát, *Drótos Lászlót*, a pártbizottság titkárát, *Rózsa Kálmánt*, a városi tanács elnökhelyettesét.

— *Az építők napjára az Északmagyarországi Állami Építőipari Vállalat vezetői kellemes hírrel örvendeztettek meg bennünket. A generálkivitelezők több határidőt módosítanak, meggyorsítják*

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1977 FEB 2 1

Egyetemi Lapok
Ács István

Gubók kerítéssel

(Ács István grafikája)

arlame

ık a felszólaló
megbeszéléser
lyan témák
melyeket előző
arlamentek széles körben
negtárgyaltak, s amelyeket egy
gyetemen belül már nem le-
etett megoldani. Olyan álta-
ánosan jellemző kérdések kap-
ık itt hangot, amelyek árnya-
ıtnyi különbségekkel minden
elsőoktatási intézményben
rintik a fiatalokat.

Másnap plenáris ülésen a
zekcióvezetők összefoglalták
szekcióüléseken elhangzot-
ıkat és válaszoltak a felve-
ett kérdésekre.

László Tivadarné elvtársnő
fiatal dolgozók parlament-
et javaslatokban gazdag,
riss szellemű megbeszélésnek
élte. A tárgyalt kérdések
agy része persze nem volt is-
eretlen a minisztérium ille-
ekesei előtt. Egyes kérdések
egoldása már kidolgozott.
éldául a fiatal dolgozók és
ktatók bérrendezésének ter-
e elkészült, s amint a nép-
ızdaság helyzete lehetővé te-
i — feltehetőleg még ebben
z ötéves tervben — meg is
alósul. Ugyanakkor arra is
ükség van — mondotta
ászló Tivadarné —, hogy a
atalok éljenek a szakszerve-
et, a KISZ és egyéb képvise-
ti rendszereik adta lehetősé-
ekkel, és ezek segítségével
ıtran harcoljanak jogaik ér-
ényesítéséért.

— Verebélyi —

Napló az információ-elméletről

Rényi Alfréd, a világhírű magyar matematikus az elméleti kutatások mellett szívügyének tekintette a matematika népszerűsítését. Úgy érezte, hogy az embereket meg kell ajándékozni a matematika szépségeivel. Népszerű írásai közül legismertebbek a „Dialógusok a matematikáról" és a „Levelek a valószínűségszámításról". E művek folytatásának szánta a szerző a jelen kötet első írását: „Az információ matematikai fogalmáról". E naplószerűen megírt mű célja megmagyarázni, hogy mi is az a matematika, mit tud adni az embernek a mindennapi életben, gondolkodásának teljesebbé tételében, és hogyan lehet szépségét élvezni. A kötet Rényi Alfrédnak néhány más — főleg folyóiratokban megjelent — írását is tartalmazza. Ezek a következők: „A szeren-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1977 FEB 10
DÉLI HÍRLAP

Acs István

(P)

1021

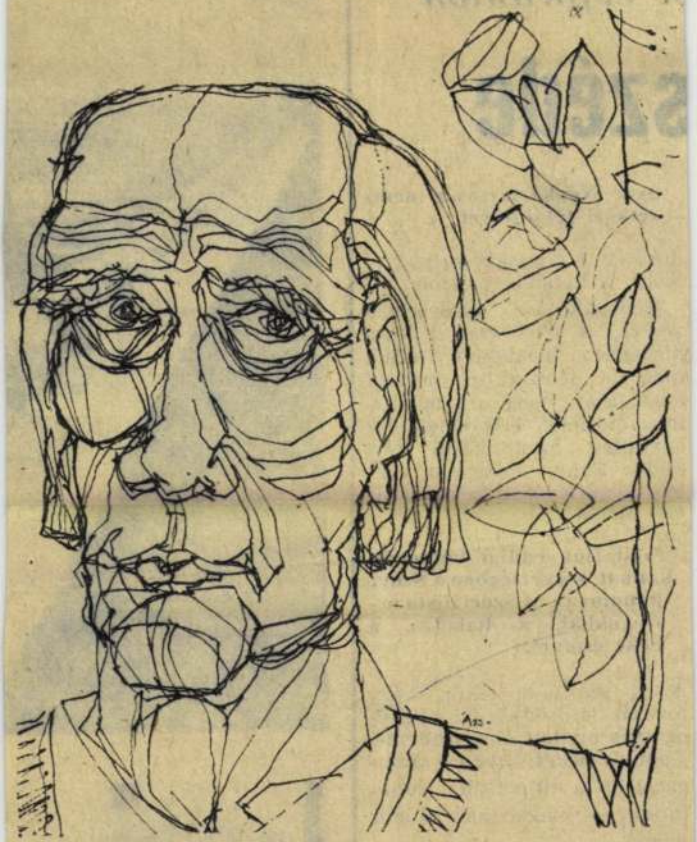

(Acs István rajza)

). évfor

széde

gyar Népköztársaság nemzetközi tekintélyét,

növelik szavának súlyát, a béke, a haladás ügyében.

Nemzetközi kérdésekről szólva, a párt első titkára kiemelte: „bizakodva ítéljük meg a nemzetközi helyzet alakulását, mert a szocializmus pozíciói erősödnek, az enyhülés mindinkább tért hódít. Ebben történelmi jelentőségű a helsinki deklaráció. Mi

folytatjuk eddigi külpolitikánkat, szövetségben a Szovjetunióval, a szocialista országokkal, a haladás, a béke erőivel.

Azért szállunk síkra, hogy tovább erősödjék a békés egymás mellett élés szelleme. Népünk békét akar és támogatja ezt a külpolitikai vonalunkat — hangoztatta Kádár János.

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1977 FEB 2 2
DÉLI HÍRLAP
Ács István
9
1021
9

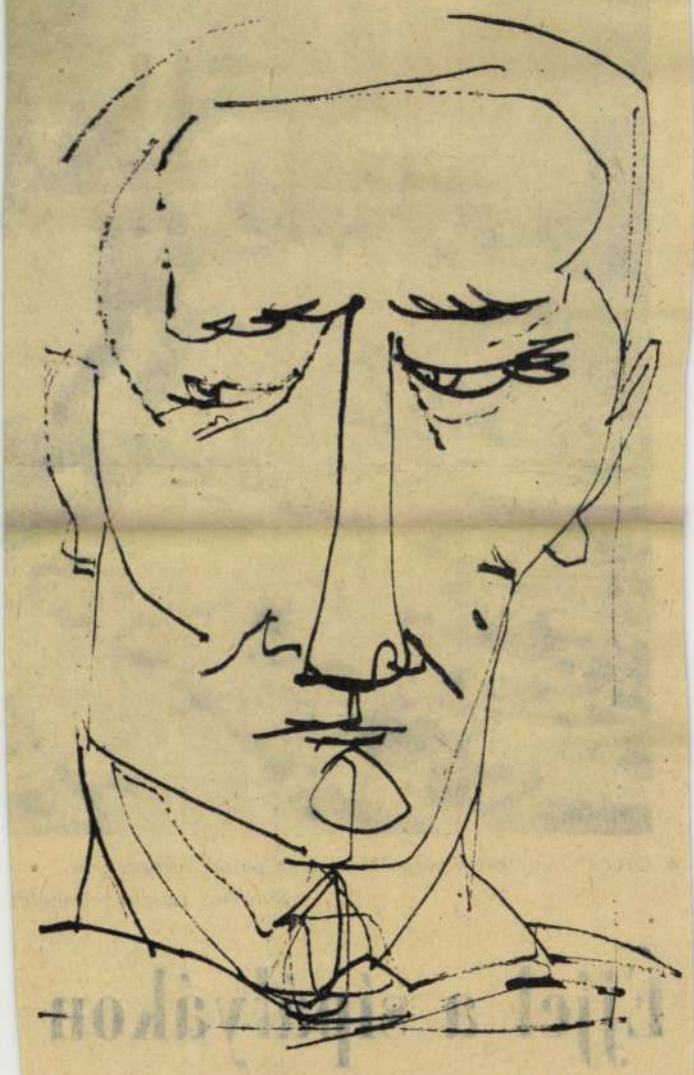

k Portré

(Ács István rajza)

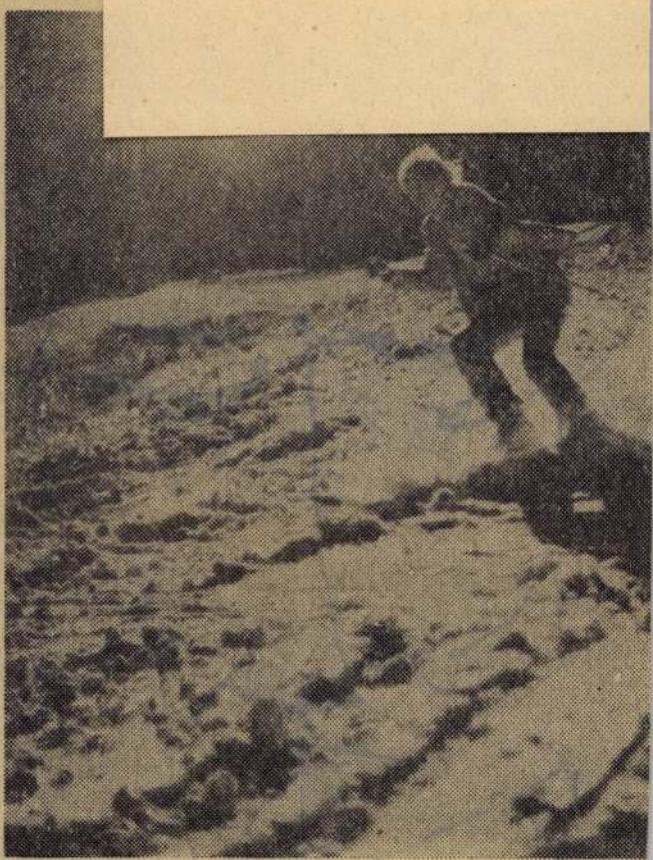

✶ *Ötvenkilométeres tempóban a 2-es pálya közepetáján.*

(Solymos László felvétele)

Éjjel a sípályákon

Bár a városban esett az ságú, kanyargós 4-es pályá

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 31
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1976 OKT

Napjaink

Ács István

1021

(10)

UDVAR

ÁCS ISTVÁN RAJZA

…ogta:

— Hó, hó, várjanak, majd én belevágom … horgot!

Ez hatásos volt, mert ha a horgot belerágja valaki a macskába, akkor annak …zonmód vége. Figyelték Szélt, aki fel…melte a szénahúzó, hosszú nyelű horgot, …záraz nyakán kihurkásodtak az erek, szín…elen, cserepes szájaszélét beszívta, arány…alanul nagy szeme kidülledt, mint két ve…es szilva, **hihetetlenül gyorsan** átszelle…hült, s látszott rajta, hogy ez a kis vékony…bénzű ember sokra lenne képes. A horgot, …hint valami dárdát teljes erővel rádobta … macskára. El is találta volna, ha az el…em ugrik, így azonban csak a horog sza…adt bele a már letaposott dudvaszerű ta…armányba. Mélyen, szinte félig. Ott is ma…adt, senki sem érte el, nehéz lett volna …ihúzni.

A szerencsétlen állatot megbolondította …z összevissza lárma, óbégatás, az ide-oda…gráló sok ember, s végzetét érezve riad…n' száguldozottö röppent cikkcakkban …bbra, balra a gödör alján, aztán fölfelé, …inte a széléig, de megkapaszkodni sehol …m tudott. Izmos, hosszú teste megfeszült …int a parittya, repült, úszott, villant, mint …y sárga lángnyelv föl és mindig vissza.

Egy véres, nagy szőrcsc… húscafat vonszolta magát … nyitott deszkaajtaja felé.

— Ez igen! — szólt az … ismerően csettintett hozzá… a brigádvezetőjük, tartot… osztán elintéztétek!

Az emberekben felenge… magyarázhatatlan, homál… ködös bizonytalanság. ny… attól féltek, hogy az öreg leszúrja őket, amiért eddig semmi munkát se végeztek.

Lovas Gábor szótlanul kivette egyikőjük kezéből a husángot.

— Gyertek! — mondta.

Követték a silógödör aljáig, ahol a de… kaajtó nyílt.

A véres vonagló nagy húscsomó már kivánszorgott, s kúszott volna tovább.

— Pocsék jószág! — vélte Szél Jani.

Az öreg Lovas merev arccal felemelte a husángot, s egyetlen ütéssel agyoncsapta. Olyan nyugalommal, szenvtelenül, hogy az emberek szívből felkacagtak. — Na, ez ütés volt!

Még a sánta Aranyosi Balázs is böffentett kettőt-hármat, holott szörnyen sajnálta, hogy az egyik jó kutyájának kifolyt a fél szeme. Pedig még kölyök, s úgy a kezéhez szokott, mint a bárány.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

(11)

1976 ÁPR 18

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Ács István

1021

(11)

Ács István munkája

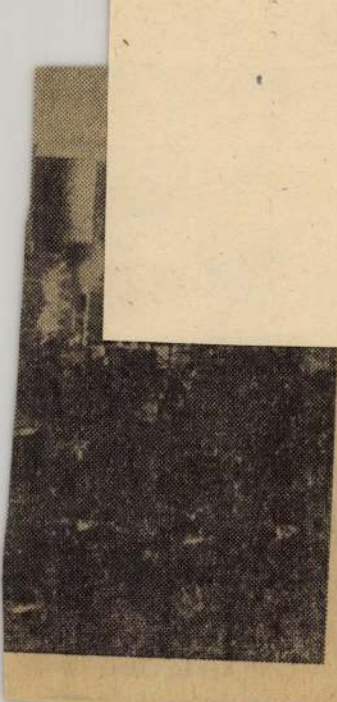

„Okos és művelt”

Gyulaházi János, vegyipa szakmunkás. Csoportvezet tíz, esetenként húsz embe munkájának irányítója.

— Fordítsuk meg a kérdé — javasolja. — Sajnos, több rossz vezetővel találkoztar már több évtizedes munkár során. Ezek a vezetők ner voltak jó szakemberek, pol

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1976 APR 25

12

Ács István

1976. április 25., vasárnap

1021

A HATÁRBAN

Ács István munkája

1976. április 25., vasárnap

„Gazdaságpolitikai célkitűzéseinket megvalósítjuk”

Beszélgetés dr. Imreh Ferenccel, a December 4. Drótművek igazgatójával

Rendhagyó módon készült ez az interjú, hiszen beszélgetésünket egy nagyon is kellemes hír szakította meg. Miközben *dr. Imreh Ferenc*, a December 4. Drótművek igazgatója azokra a kérdésekre válaszolt, amelyek többségükben *a holnap feladatait érintik*, a tegnap, a V. ötéves terv utolsó esztendejében kifejtett eredményes munka elismeréseképpen *a Minisztertanács és a SZOT elnökségének Vörös Zászló* kitüntetését kapta a gyár, s most ezt közölték az igazgatóval. Jó érzés volt osztozni az örömben, s még

eszközök alkalmazását, csakúgy, mint a segédfolyamatok fokozottabb gépesítését. Következésképpen a teljes gyártási rendszerben színvonalemelkedést eredményező fejlesztéseket tervezünk. Korszerűsítjük a beérkező hengerhuzalok tárolását, az első hőkezelések elhagyására a savas pácolás helyett mechanikus revétlenítést tervezünk a szabályozott hűtésű hengerhuzaloknál. Az az elképzelésünk, hogy *a huzalmű elavult gépparkját szinte teljesen kicseréljük*, s korszerű húzógépeket állítunk üzembe. Itt egyébként a kötélhuzalok gyártásánál közvet-

resetek növekedésével. Bérpolitikai intézkedéseik hogyan szolgálják a gyár előtt álló általános és konkrét feladatok megoldását, életszínvonal-politikánk megvalósulását?

— Bérpolitikánkban olyan ösztönzési rendszert dolgoztunk ki, amely jól szolgálja a munkafegyelmet és a technológiai előírások fokozottabb betartását. A gyáregységek részére prémiumkeretet biztosítunk, melyből a dolgozók az üzemi négyszög javaslatára a *meghatározott feltételek teljesítése alapján ré-*

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1977 MÁJ 24

DÉLI HÍRLAP

13

Ács István

13

1021

* Tanulmány

(Ács István rajza)

LAP
APILAP *
ÁRA: 80 FILLÉR

hívására

a érkezik

lakótelep

Ülést tartott a Hazafias Népfront miskolci elnöksége

Két izgalmas témáról tá gyalt tegnap délután a Ha zafias Népfront Miskolc vá rosi Bizottságának elnöksége

A HNF megyei bizottságá nak tanácskozótermébe megtartott ülést *Káli Lajos* a HNF Miskolc városi Bi zottságának elnöke nyitott meg, majd *Simon Tibor*, a MSZMP Miskolc városi Bi zottságának osztályvezetőj ismertette a végrehajtó bi zottság ajánlását. Az ajánlá témája: hogyan segíthetik pártszervezetek a népfront mozgalmat, hogyan segítsé azt a helyi feladatok megol dásában.

A szerteágazó, bonyolul téma részletezése helyett jó

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 5.
Telefon: 138-068, 387-743, 340-726
1975 SEP 25
DÉLI HÍRLAP
(MISKOLC)

(14)

Ács István (14)

1021

* Tanulmány

(Ács István rajza)

ısóink írják:

kérnek a martintelepiek
ad a peronon
a vízderítővel

K LEVELEIT KÖZÖLJÜK AZ 5. OLDALON)

DÉLI HÍRLAP
(MISKOLC)

1975 OKT 7

Ács István
1021

★ *Tanulmány*
(Ács István rajza)

Borsodi
földrajzi

ogászok
múzeum?
KK A 3. OLDALON)

MAGYAR
HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

(15)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1973 AUG 31

Északmagyarország

Ács István

1021

Portré

Ács István rajza

za alá történő vetőszántásokat. A legjobb magágy várja a saját gazdaságukban megtermelt, kitűnő vetőmagot.

— Csak a műtrágya-ellátás, azaz a szállítás lehetne valamivel folyamatosabb, pontosabb — mondja Czikó Lajos, — azzal is nyugodtabbak lehetnénk. Az ősziek betakarításával nem lesz különösebb gond. A 20 hold cukorrépát még hagyományos módon ássuk, de a 250 holdnyi kukoricát már gépek takarítják be, s rendelkezésre áll két hideglevegős szárító is.

Kukoricából különben legalább olyan jó termést várnak, mint a búzából. Alig néhány esztendeje még örültek, ha egy-egy holdról sikerült 15 mázsányi (májusi morzsoltban számolva) kukoricát betakarítani. Most a becslések 27—28 mázsás átlagtermést ígérnek.

És a tsz újdonsága, a 20 hold vetőmagnak termelt bokorbab is rekordnak számító termést ígér.

16

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1973 SEP 2

Ács István

Északmagyarország

1021 (16)

Rokka

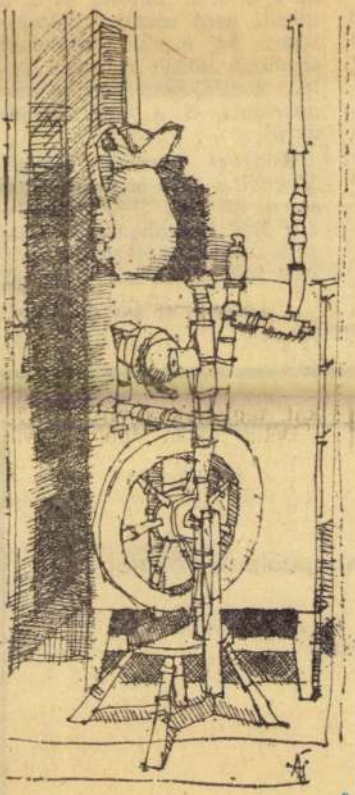

Ács István rajza

lyes megfejtése: *Hass, alkoss, gyarapíts, S a haza fényre derül.*

Könyvet nyertek: *Molnár Magdolna* 3526 Miskolc, Kassai u. 92. fszt. 2.; *Farkas Tibor* 3922 Taktaharkány, Kossuth út 30.; *Szarvasi László* 3535 Miskolc, Marx K. u. 98.

A könyveket postán küldjük el.

ni Építőipari Vállalat

ssel

sokat (szigetelők és
llé betanított munkára),

(17)
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Déli Hírlap Miskolc

1973 AUG 14

Ács István (17)

1021

* Tanulmány

(Ács István rajza)

Egy nappal
a bombastop előtt

Még mindig hevesek a harcok Kambodzsában

Az amerikai légitámadások egy nappal a bombastop előtt sem szünetelnek Kambodzsában. A hazafiak azonban ennek ellenére előre törnek, és sikerült elfoglalniuk Phnom Penh repülőterétől alig 8 kilométerre egy stratégiailag jelentős várost.

A szabadságharcosok elfoglalták a Phnom Penh-től 77 kilométerre fekvő Skoun városát is, amely kulcsfontosságú helyiség, mert a hatodik és a hetedik főútvonal kereszteződésében fekszik.

Noha az USA törvényhozásának döntése következtében holnap meg kell szüntetni Kambodzsa bombázását, a Fehér Ház szóvivője közölte, hogy az USA „a törvényes keretek között minden eszközzel folytatja" a Lon Nol-rezsim támogatását. A légi úton történő szállítmányokat ezután is felderítő, valamint harci repülőgépek kísérik.

Vízügyi ifjúsági műszaki napok

A kiskörei vízlépcső üzembe helyezésével jelentősen bő-

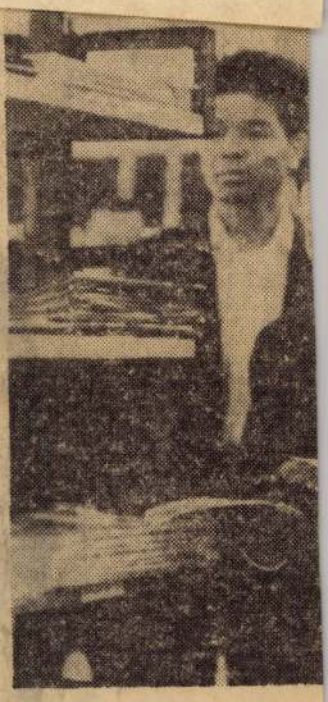

✶ *Vietnami vendégeink a n*

Kipihenik a ha

vietna

Tegnap délután Miskolcra látogatott az a hatvantagú dél-vietnami delegáció, melynek tagjai — a Magyar Szolidaritási Bizottság vendégeként — Mezőkövesden pihenik ki a felszabadítási harcok fáradalmait. Vietnami barátainkat a

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 NOV 3
Déli Hírlap Miskolc

(18)

Ács István

1021

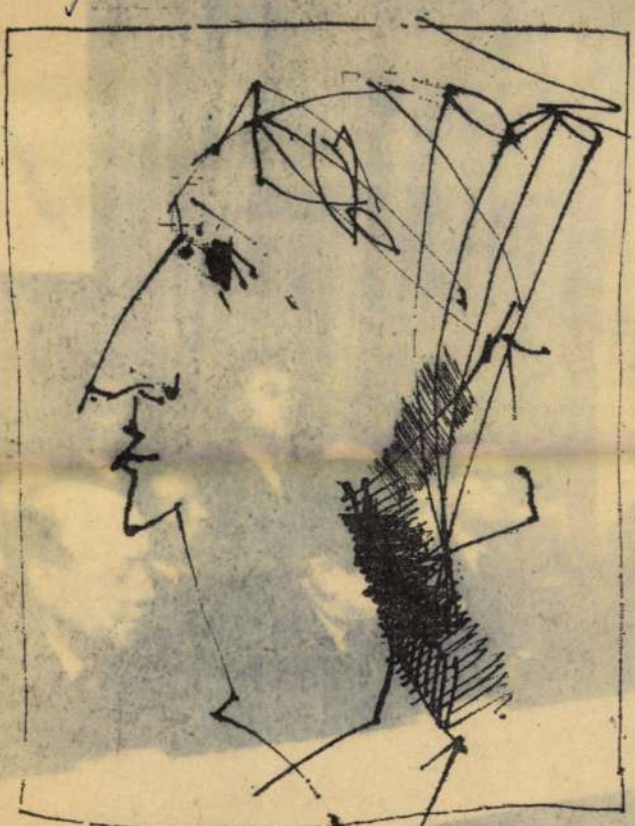

* Dante-fej

(Ács István rajza)

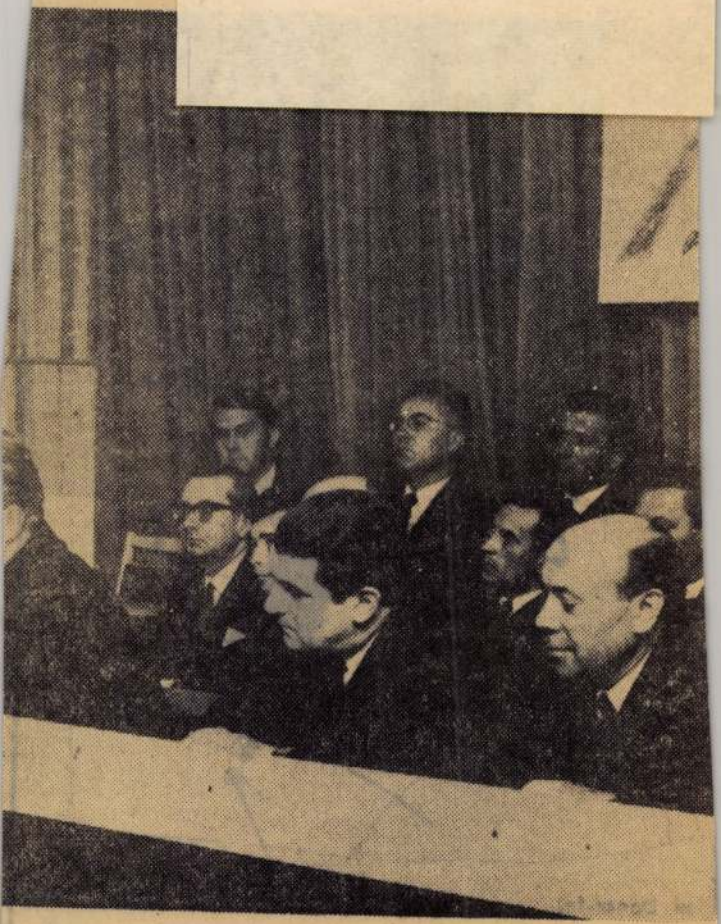

ünnepi beszédét mondja. Az

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725
1973 NOV
Napjaink

1021 (19)

Ács István

ILLUSZTRÁCIÓ

ÁCS ISTVÁN RAJZA

et.
ló vigyázást, mely út
áni sóvárgást.
iránti sóvárgást.
gyát, egy jó szavam

itét.
kocsi hangját, amire
igszáll a városon, minden hangoktól
zően,
entőkocsi-angyal.
lom,

ek hozott gyufásdoboz,
miből nemcsak a panasz ömlik, hanem a
kérés szavai is.

ató és megválaszolt mondat,

, mely hivatásomhoz parancsol;

örben arcomat,
it pengének kiszolgáltatottan.

(20)

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Miskolc

Ács Gyula

1973 JAN 9-

(20)

1071

Egyedül

Ács István rajza

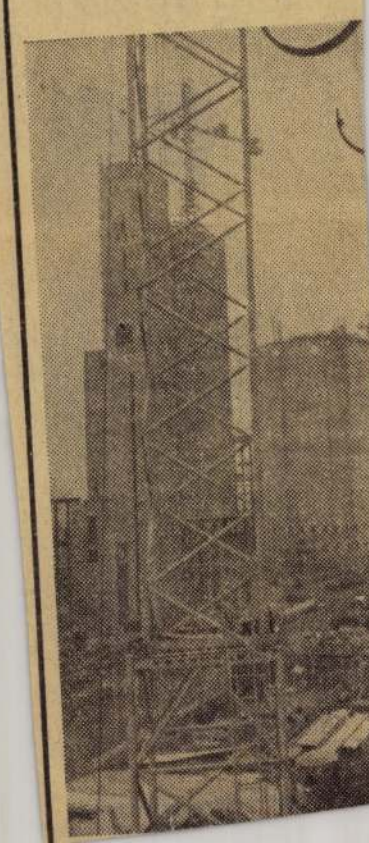

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

1973 JAN 16

Déli Hírlap

Ács István (20)
1021

* Illusztráció

(Ács István rajza)

Van elegendő gáz, szén, olaj

Az Országos Kőolaj- és Gázipari Tröszt illetékesei elmondották, hogy minden egyfokos hőmérsékletcsökkenéskor negyedmillió köbméterrel növekszik a gázfelhasználás. A várható további lehűléssel számoltak, s ez nem zavarhatja az ellátást, nem okozha fennakadást a jelenlegi fogyasztóknál, hiszen a 16 millió köbméteres napi termelés kielégíti az igényeket.

Biztonságos ellátást ígér az ÁFOR is, amely ezen a télen kibővített kereskedelmi hálózattal juttatja el a fogyasztóhoz a folyékony tüzelőanyagot. Másfél millió olajkályha melegéről gondoskodnak, amelyhez 400 töltőállomáson 142 kirendeltségen és 2100 viszonteladónál vásárolhat ola-

★ *Építik a csúcsvízmű vezet*
mielőbbi befejezésétől függ,
legújabb törpevízművét Alsó

Nemcsak a

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NAPJAINK

1973 DEC

Ács István

(Verona, 1972.)

10-1

(21)

ÁCS ISTVÁN RAJZA

9

sairól
tól
ifjú
rcáról,
hogy
s a
tal kép
klassz
tő lenn
val na
szónok

onban semmi sem
matikai és liturgiai
", s mikor ezek ki-
ták fel, önérzetesen
már elkészült 24
nnepnapok címmel
őket. A vita azon-
ikat nem érintette,
öltő öregségében is
kat töltött együtt a

éneti szempontból
a levélgyűjtemény
e. A kutatók eddig
ti volt Kiss József
versének: az *Ó*
ön-nek ihletője. A
nost felfedik a tit-
ébként Kiss József
aga is felhatalma-
közlik a szolnoki
családból szárma-
gár Jozefához írt
elvált fiatalasszony

pessége.

1835—48 közö
ívelő pályáról
fiatal irodalmi
politikus Kossut
rátja lesz, utóbb
nak, lelke rok
Csorba Zoltán e
ráselemzések (fő
a forradalomba
alapján mutatja
zinczy a szabad
formáló hónap
radt a nemesi li
rain belül, s a
mokratikus eszm
el.

A könyv utolsó
badságharc utáni
nak, s itt összef
punk a bánfalvi
nek irodalomtört

(22)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 OKT 5

Északmagyarország

(22)

Ács István

1021

1973. o

Portré

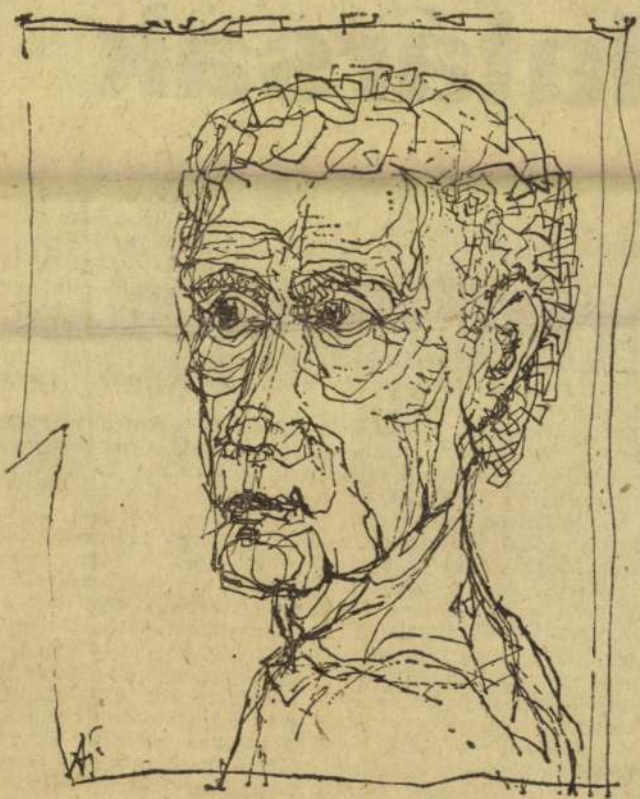

Ács István rajza

péntek —

Fiatal
datársak

nnak köszönhető, hogy az állattenyésztés árbevétele az 967. évihez viszonyítva a négyszeresére emelkedett. A két fő tenyésztési ágazat közül pedig a szarvasmarhatenyésztés az öt évvel ezelőtti 2 millióról az idén már előreláthatóan 12 millióra, a baromfitenyésztésé 3,8 millió forintról 20,8 millióra nő.

Ezekben az eredményekben arányos részük volt a minden munkaterületen friss erővel jelentkező fiataloknak. A baromfitelepeken például már ők vannak többségben, s szembetűnően jó az arányuk a gépjavító-szerelő műhelyben, meg a traktorosok között. Velük együtt fiatalodott, újult meg a géppark is. Megértve a szövetkezetnek, hogy korszerűekre, nagyobb teljesítményűekre cserélte az elavult gépeket, mert ezek — vezetőfülkéjükben a hozzáértő, az újra különösen fogékony fiatalokkal — bőségesen megtérítették az árukat.

Így vált lehetővé, hogy a

alapítóké, gyarapítóké, akik a földet is magukkal hozták — fogalmazta példás gondossággal Muha Miklós, a gépjavító műhelyből. — Ennek tudatában dolgozunk, de egyben igényeljük azt is, hogy a szótértés szándékával fogadják véleményünket az idősebb munkatársaink, vezetőink.

A kertelés nélkül színtvalló felszólalók, ha sérelmeztek valamit, az az időnként önérzetüket bántó „ledorongoló" hang, amellyel némelyik idősebb felettesük leckézteti őket, a hamari szitkozódás, a nagy szavakkal való dobálózás. Nem oktalan „érzékenykedés" ez, hanem a bonyolultabb összefüggésekre figyelmeztető, a visszás jelenségekre az életkori, jellembeli sajátosságuk szerint gyorsabban reagáló, értékes töltésű érzékenység — amely a közösség javára hasznosítható.

Őszintén hálásak ők — ezt el is mondták — mindazért, amit külön figyelmességként

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976 APR 15
DÉLI HÍRLAP
(MISKOLC)

(23)

Ács István

(23)

1021

k Tanulmány

Ács István rajza

ép és semmi haszna

(CIKK A 3. OLDALON)

ÁRA: 80 FILLÉR

ékezés

Pullai Árpád mondott beszédet

Magyar—csehszlovák nagygyűlés

Miután Kádár János, a magyar küldöttség vezetője volt a CSKP XV. kongresszusán, hazautazott. Pullai Árpád vett részt egy magyar—csehszlovák baráti nagygyűlésen.

A magyar küldöttség Pelhrimovban egy gyárlátogatáson, majd a magyar—csehszlovák baráti nagygyűlésen vett részt. Ezen a nagygyűlésen Pullai Árpád, KB titkára beszédet mondott. Hangsúlyozta: jóleső érzéssel állapítjuk meg, hogy pártjaink, országaink, népe

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

(24)

1976 SEP 20

DÉLI HÍRLAP

Ács István (24)

1021

Pihenőben (Ács István rajza)

RLAP
NAPILAP *
ÁRA: 1 FORINT

Schmidt kancellár meghívására

Brezsnyev az NSZK-ba látogat

Helmut Schmidt nyugatn[illegible] met kancellár meghívásár[illegible] Leonyid Brezsnyev, az SZK[illegible] KB főtitkára hivatalos láto[illegible] gatást tesz az NSZK-ban – jelentették be Moszkvábar[illegible] A látogatást időpontját ké[illegible] sőbb teszik közé.

a Hazafias Népfront kongresszusa

Budapesten, az Építők Rózsa [illegible]állai Gyula, a HNF Országos [illegible] után Sarlós István, a HNF [illegible] számolt be az V. kongresszus [illegible]ájáról, s tett [illegible]

za meg a szemléletünket Mindehhez a mozgalom ak[illegible] tivistái is nagy segítséget a[illegible] hatnak.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

(27)

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1976 JUL 4

Ács István (27)

vasárnap

1021

Ács István rajza

rok – progra

vészek operafelvételeiből. — 16.37: Látiuk, hallottuk — a színházban és a moziban — 16.52: Új Bach-kantátalemezeinkből. — 18.03: A Zsebrádiószínház bemutatója. Irónia. Vámos Miklós hangjátéka. — 18.20: 25 perc beat. — 18.45: A régi magyar irodalom hetei. — I. rész. — 19.15: Puccini-tenoráriák. — 19.33: Hangfelvételek felsőfokon. — 21.00: A rock mesterei. — 21.30: Új lemezeinkből. Gennagyij Rozsgyesztvenszkij vezényli a Párizsi Szimfonikus Zenekart. — 22.30: A hét zeneműve. Mendelssohn: d-moll zongoraverseny.

A MAGYAR RÁDIÓ
miskolci stúdiójának műsorából
(A 189 m-es középhullámon, 17.00—18.30 óráig)

VASÁRNAP

17.00:
Műsorismertetés, hírek
17.05:
Riporternapló — a miskolci stúdió vasárnapi zenés magazinja
18.22:
A sportrovat jelenti...

HÉTFŐ

(17.00—18.30 óráig)

17.00:
Műsorismertetés, hírek
17.05:
Emberek, utak, járművek — közlekedési magazin:
Miskolc belvárosának közlekedési helyzete...
17.15:
Szólóhangszer: a hegedű!
17.25:
Napjaink kérdései — jegyzet
Kié a Balaton?
17.32:

MESE-MOZI
MESERŐL MESÉRE
Magyar mesefilm-sorozat
Kezdés: 10 órakor

FÁKLYA
MONSIEUR VERDOUX
Chaplin amerikai filmje
Kezdés: f. 5 és f. 7 órakor

Matiné:
CIMBORÁK
Szi. magyar film
Kezdés: f. 10 és n 12 órakor

PETŐFI
A SZÍNÉSZ ÉS A VADAK
I—II.
Szi. román film
Másfél helyár!
Kezdés: 6 órakor

Matiné:
RÁKÓCZI HADNAGYA
Szi. magyar film
Kezdés: 10 órakor

SZIKRA
FELEJTHETETLEN DAL
Szovjet film
Kezdés: 5 és 7 órakor

Matiné:
HOGYAN KELL
EGY SZAMARAT ETETNI?
Szi. NDK-film
Kezdés: 9 és 11 órakor

TÁNCSICS
CHATÓ FÖLDJE
Szi. amerikai film
16 éven felülieknek!
Kezdés: f. 3, f. 5 és f. 7 órakor

Matiné:
HÁROM MOGYORÓ
HAMUPIPÓKÉNEK
Mb. szi. NDK—csehszlovák film
Kezdés: 10 órakor

STADION-MOZI
OKLAHOMA OLAJA
Szi. amerikai film

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
26
1911 AUG 20
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest
Ács István

26
1021

Ács István: Mesék

Staeck a Wallraf-Richartz Múzeum monumentális katalógusát állította ki ezzel a címmel: „A hatvanas évek művészete", s a következő feliratával: „requiescat in pace".

Joggal temet Staeck. Mert bármennyire igyekeztek is elfogulatlanok lenni a kiállítás rendezői, mondván: a legújabb — a művész s a művészet médiumszerepét felvállaló — törekvésekre koncentrálnak, a nagy neveket szerencsére nem tudták, talán nem is akarták megkerülni. „A festészet, mint a festészet témája" című szekcióban egész sor világhíres alkotó szerepel. Itt van *Andy Warhol, Roy Lichtenstein, Jasper Johns,* hogy csak három nevet említsek a pop art nagy nemzedékéből.

A névsor bővíthető, de maradjunk ennél a három művésznél. Andy Warholnak éppen most rendeztek életműkiállítást a Wallraf-Richartz Múzeumban, ugyanitt Lichtensteintől szinte egész munkásságát bemutató kollekció látha-

mű, hanem általában a fotorealizmus. Alighanem ez a nyíltan vallott pártatlansága is közrejátszott abban, hogy nem tudott a pop art örökébe lépni.

★

A Documenta művészei ugyanis politizálnak.

A hatvanas évek művészete nem utolsósorban azért tűnt el a kiállítótermekből, mert kiderült: még mindig túlságosan művészet. A helyükre lépő konceptualisták élet és művészet elválaszthatatlan egységét hirdették, politikai demonstrációnak tekintették és azzá is formálták munkásságukat. A szándék becsületességén nem változtat az ellentmondásos megvalósulás: az, hogy a művészet politikummá deklarálásával, vagyis a művészi formálás tagadásával frázispuffogtató

a civilizáció kellős közepébe: színes televíziókészülékeket helyezett el egy virágokkal feldíszített medencében. Az elsötétített helyiségben a képernyőkről szétsugárzó fények lampionos hangulatot keltenek. *Ulrike Rosenbach* egy King-Kong film részletét vetíti, a képernyőt tartalmazó dobozon a régi King-Kongok: Herkules- és Herakleszábrázolások. Mi a műfajuk? Milyen a stílusuk? Miben mutatkoznak meg alkotójuk sajátosságai? Mi a hasznuk vagy a funkciójuk? Ezekre a kérdésekre nem tudunk válaszolni. Mert ezek a munkák átmenetet alkotnak a film, a képzőművészet és a televízió között. A televíziók filmet sugároznak, csakhogy itt a műhöz — a filmen túl — a készülék is hozzátartozik. Ennek ellenére úgy érzem, nem elsősorban a hagyományos esztétikai tételeket kell revideálni. Új esztétika nélkül is érzékelhetők a gondok. Az például, hogy Paik nem nyújt többet kellemes fényjátéknál:

működő csapszékkel dicsekedhet. S mennyivel természetesebben hatnának itt azok a régi magyar borsos közjátékok, melyeket a patinás környezetben, s a tiszteletudóan unalmas előadásokban ezen a nyáron is gyakran mondvacsináltnak, mi több: némely esetben az erőltetett hagyományápolás iskolapéldájának érezhettünk. És ami még ennél is fontosabb: a közművelődésben is egyszerre legalább tíz jó pontot szerezhetnénk, ha a józsefvárosiak nagy örömére életre keltenénk a Rákóczi-téri Ünnepi Játékokat.

A közelmúltban némiképp megvalósult ez az eretnek ábránd. A Tanyaszínházként ismert, hét színészből álló társulat, mely eddig jobbára vidéken turnézott, most egy hétig a fővárosban tájolt, főként lakótelepeken. E sorok írója az Ond vezér út környékén találkozott a komédiásokkal, akik elszántan járták a házerdőt — s

között jónéhány évtized telt el. A kettő közé esik az a színháztörténeti esemény, melyre a darab címe, s a főszereplő neve is utal. A Duda Gyuri lakótelepi előadása igazolta az elődöket, de újabb forradalmi felfedezéssel is gazdagította a felnőtt nézőket. Miért is zárnánk csemetéinket a gyermek- és ifjúsági irodalom karanténjába, amikor legalább olyan jól megértik a klasszikus magasztosan morális mondandóját az elnyomott kisemberről, mint az irodalomtörténet és az ideológia tekintélyei. És a gyermekek itt végre nem valami ezoterikus go-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1977 JUN 13
Egyetemi Lapok

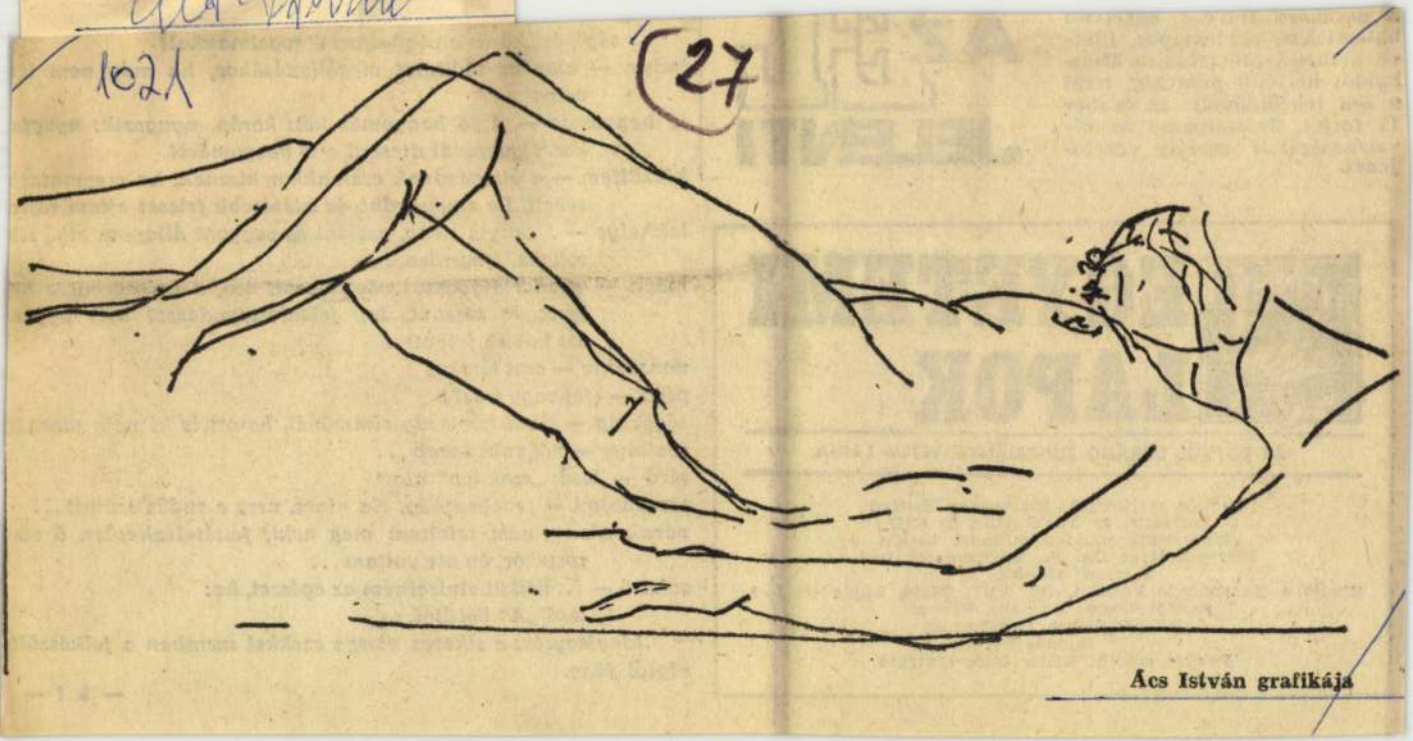

Ács István grafikája

a munkára felvesz egyetemi hallgatókat, egyhónapos, illetve kéthetes időtartamra. Munkaidő: hétfőtől péntekig, napi 9 óra (ebédidővel), az órabér 15 forint. Jelentkezés: az olvasószolgálati osztály vezetőjénél.

AZ EÖTVÖS JELENTI

ság", és „k
index — alap
volna
jó benyomás —
kor. N
készültem — a
sebeit.
lakhelye — ... anyja neve, családi és vagyoni állapota stb., stb
rokona, ismerőse ...
mázli — gyakorta rosszul alkalmazott szó, a balszerencse he
lyett, és viszont. Így jelentéstapadással már ugyan
azt kezdik jelenteni.
nonszensz — ami történt
pénz — (fej vagy írás?)
sógorság — (lásd komaság címszónál, ha ott is ki nem maradt)
szoknya — női ruhadarab ...
térd — lásd: „szoknya" alatt
társadalmi — tevékenység. Ha nincs, nem a tudás számít ...
várakozás — nem feleltem meg neki; feltételezhetően ő vár
rosszkor, én ott voltam ...
zokszó — ... nélkül elviselném az egészet, ha:
lásd „A" betűtől.

Megjegyzés: a sikeres vizsga ezekkel szemben a felkészültségtől függ.

— k t —

EGYETEMI LAPOK

AZ EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM LAPJA

Felelős szerkesztő: Biernaczky Szilárd
Terjeszti: az ELTE KISZ és SZB
Megjelenik minden második hétfőn
Szerkesztőség: Bp. V., Egyetem tér 1—3.
Telefon: 174—868
Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat, Bp. VIII., Blaha Lujza tér 1—3.
Felelős kiadó: Csollány Ferenc
77—2263 Szikra Lapnyomda
Budapest
Felelős vezető: Roder Imre igazgató

SAJTOFIGYELO
MAGYAR HIRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1977 JUN 13
28
Egyetemi Lapok
Ács István

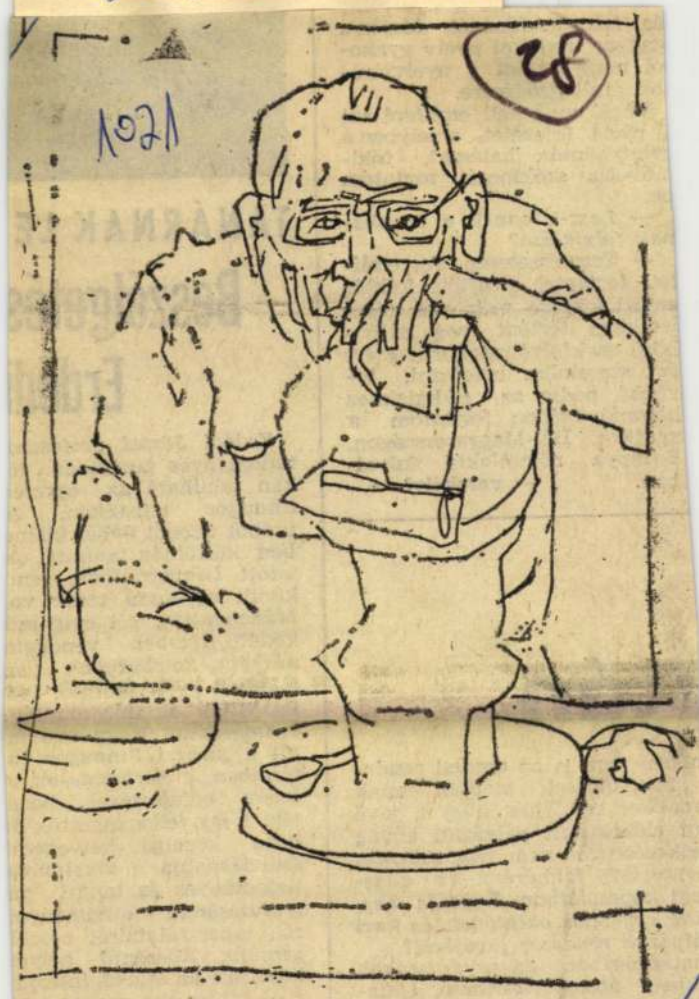

Ács István grafikája

ás felgyorsulá
nagyar irodalm
ol nagy hatás
ok átrétegződé
Végül meg k
rövid fejezet
gyertyaöntés, h
művelés szókincsét mutatom
be.

— *Lesz-e ennek a munkának folytatása?*

— Természetesen. Az említett területen gyűjtött folklór anyag közlése még csak részletekben történt meg különböző szakfolyóiratokban, ezért ezt szeretném befejezni, továbbá pedig az eddigiekhez hasonló módon folytatom a gyűjtést Dél-Magyarországon, Baranya németlakta falvaiban. **— verebélyi —**

után

nében nem is az eredeti rende-
intézkedések alapján annak
anakkor reméljük, hogy a jövő
an előkészített pályázati anyag
elkezésekre nem lesz szükség.
-vezetőség felmérése és állás-
val kapcsolatban. Engedje meg,
int egyetemi oktatónak és kari
ályázati rendszer jövőjéről?
natkozásában az egyes szakok
kben átcsoportosítható, átala-
ladat lesz az állások megfelelő
n, hogy elegendő társadalmi
ő hallgatók iránt, tehát állásuk

TANÁRNAK LE

Beszélgetés Erdődi

Erdődi József professzo
tudományos tanácsadó ri
kán található az egyete
finnugor tanszékén. A
utóbbi tizenöt évből kilenc
ben külföldön tanított; ok
tatott *Leningrádban*, renc
kívüli egyetemi tanár vo
Münchenben, két évig mű
ködött *Bécsben* vendégta
nárként, *Salzburgban* tisz
teletbeli professzornak vá
lasztották oktatói munkáj
elismeréséül. Négy éve ta
nít a *párizsi Finnugor In*
tézetben, a Sorbonne-on. A
tanév befejeztével haza
tért, s így felkereshettük ő
hogy közelgő hetvenedi
születésnapja alkalmáva
tudományos és tanári pá
lyafutásának eredményei
ről, tapasztalatairól beszél
gessünk. Köszöntő helyet
közöljük az alábbi interjú

— *Mi az oka annak, hog*
a finnugorisztika iránt a
utóbbi évtizedekben világ
szerte nagy az érdeklődés

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1977 JUL 18

DÉLI HÍRLAP

Ács István (29.)

1021

* Házak

(Ács István rajza)

ogatásra

Jenő
e érkezett

áros Tanácsának elnöke, *Kiss Béla*, a Szakszervezetek Megyei Tanácsának titkára és *Korpás Lajos*, a KISZ Borsod megyei Bizottságának titkára fogadta. Tájékoztat-ák a Politikai Bizottság agját Borsod megye és Miskolc város munkájáról, eredményeiről, a lakók élet- és munkakörülményeiről. Ezt követően városnézésre indul-ak.

Fock Jenő és kísérete a délutáni órákban fiatal szo-ialista városunkba. Kazinc-

— Stájnyak, libanyak, megsütlek és bekaplak — énekelte Nancsi néni esténként, amíg vőlegénye, a szőke kőfaragó meg nem érkezett, és másnap reggel a hosz-

Maga csak vigye a halottakat a temetőbe és hagyja békén a szegényembert. Én hat fiút neveltem a hazának, kettő már kint van a fronton. Mit akar maga énvelem?

nem haragszom magára — lépett hozzá az esernyős. — És ha az Isten is megsegít, majd az én fiaim is hazajönnek a háborúból. De csúfolni azért nem kell egymást.

— Mit gondol, igazat mond ez a részeges disznó? Hiszen maga is odavalósi! — fordult Kekec az esernyős felé. — Mert a női még

kelte volna.

Csend lett körülöttük és a csend felett nyerítve vágtatott a megszökött csikó.

Ács István

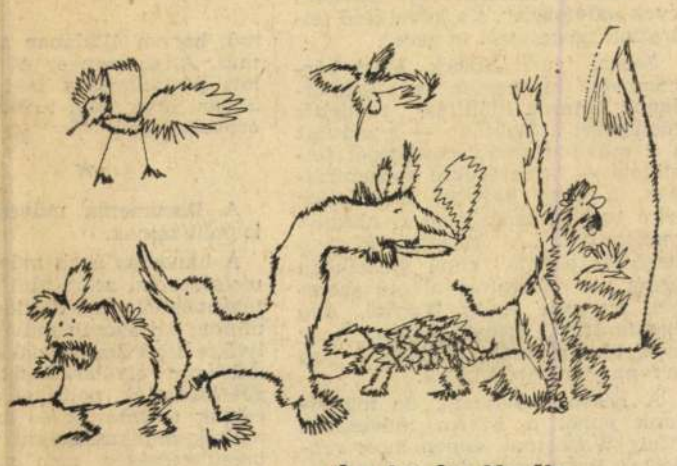

Ács István: Mesék

Élet és Irodalom, Bp. 1977. aug. 2o.
XXI. évf. 34. sz. 14. lap.

A Nagykörút veszett szürkeségében állsz. Álom és vasbolt, sín és áramvezeték remeg a szemedben, rezeg a dob-

nem semmit, talán csak egy vágyat a teljes egyéniségre valamilyen közös emberiség-emlékezetben, mások emlékezeté-

van bennük valami alakon túli azonosság, mégis, a test többi részétől elkülönítve nézett lábak, állati egészsége, ereje már

mondta ki leghatározottabban az igazságot, Azt, hogy valami végérvényesen lezárult. A kommunista Heartfield politikai plakátművészetét folytató — agitációs montázsokat és röpiratokat szerkesztő — Staeck a Wallraf-Richartz Múzeum monumentális katalógusát állította ki ezzel a címmel: „A hatvanas évek művészete", s a következő felirattal: „requiescat in pace".

Joggal temet Staeck. Mert bármennyire igyekeztek is elfogulatlanok lenni a kiállítás rendezői, mondván: a legújabb — a művész s a művészet médiumszerepét felvállaló — törekvésekre koncentrálnak, a nagy neveket szerencsére nem tudták, talán nem is akarták megkerülni. „A festészet, mint a festészet témája" című szekcióban egész sor világhíres alkotó szerepel. Itt van *Andy Warhol, Roy Lichtenstein, Jasper Johns,* hogy csak három nevet említsek a pop art nagy nemzedékéből.

A névsor bővíthető, de maradjunk ennél a három művésznél. Andy Warholnak éppen most rendeztek életműkiállítást a Wallraf-Richartz Múzeumban, ugyanitt Lichtensteintől szinte egész munkásságát bemutató kollekció látható, s Jasper Johns több közismert műve ugyancsak szerepel a kölni

MŰVÉSZET

mű, hanem általában a fotorealizmus. Alighanem ez a nyíltan vallott pártatlansága is közrejátszott abban, hogy nem tudott a pop art örökébe lépni.

★

A Documenta művészei ugyanis politizálnak.

A hatvanas évek művészete nem utolsósorban azért tűnt el a kiállítótermekből, mert kiderült: még mindig túlságosan művészet. A helyükre lépő konceptualisták élet és művészet elválaszthatatlan egységét hirdették, politikai demonstrációnak tekintették és azzá is formálták munkásságukat. A szándék becsületességén nem változtat az ellentmondásos megvalósulás: az, hogy a művészet politikummá deklarálásával, vagyis a művészi formálás tagadásával frázispuffogtató hordószónokká is váltak. Csak bele kell hallgatni *Joseph Beuys* úgy-

láthatjuk, mint *Rodcsenko, Capa, Cartier-Bresson,* nem szólva a száz évvel ezelőtti névtelen fotográfusokról. A mai műveket felvonultató kiállításon sok a fénykép, de talán még több a televízió. *Nam June Paik* valóságos dzsungelt varázsolt a civilizáció kellős közepébe: színes televíziókészülékeket helyezett el egy virágokkal feldíszített medencében. Az elsötétített helyiségben a képernyőkről szétsugárzó fények lampionos hangulatot keltenek. *Ulrike Rosenbach* egy King-Kong film részletét vetíti, a képernyőt tartalmazó dobozon a régi King-Kongok: Herkules- és Herakleszábrázolások. Mi a műfajuk? Milyen a stílusuk? Miben mutatkoznak meg alkotójuk sajátosságai? Mi a hasznuk vagy a funkciójuk? Ezekre a kérdésekre nem tudunk válaszolni. Mert ezek a munkák átmenetet alkotnak a film, a képzőművészet és a televízió között. A televíziók filmet sugároznak, csakhogy itt a műhöz — a filmen túl — a készülék is hozzátartozik. Ennek ellenére úgy érzem, nem elsősorban a hagyományos esztétikai tételeket kell revideálni. Új esztétika nélkül is érzékelhetők a gondok. Az például, hogy Paik nem nyújt többet kellemes fényjátéknál; Rosenbach pedig tudományoskodik, metaforával élve: vers helyett csu-

gálnának elő, a közönség pedig a tágas téren üldögélne. Külön büfét sem kellene a helyszínre telepíteni — a nézők etetése-itatása mindig külön gond a vár- illetve szabadtéri játékokon —, a környék elegendő számú ősi és jól működő csapszékkel dicsekedhet. S mennyivel természetesebben hatnának itt azok a régi magyar borsos közjátékok, melyeket a patinás környezetben, s a tiszteletudóan unalmas előadásokban ezen a nyáron is gyakran mondvacsináltnak, mi több: némely esetben az erőltetett hagyományápolás iskolapéldájának érezhettünk. És ami még ennél is fontosabb: a közművelődésben is egyszerre legalább tíz jó pontot szerezhetnénk, ha a józsefvárosiak nagy örömére életre keltenénk a Rákóczi-téri Ünnepi Játékokat.

A közelmúltban némiképp megvalósult ez az eretnek ábránd. A Tanyaszínházként ismert, hét színészből álló társulat, mely eddig jobbára vidéken turnézott, most egy hétig a fővárosban tájolt, főként lakótelepeken. E sorok írója az Ond vezér út környékén találkozott a komédiásokkal, akik elszántan járták a házerdőt — s a panelépületek között szokatlan processzióként —, Duda Gyuri történetének megtekintésére invi-

ját. A hét fiatal színész ezt az utat járta. Mulatságos és durva cselvígjátékot játszanak tehát, igen sok mesterien végrehajtott hasraeséssel és fenékberúgással. A vásári stílusú előadásból ennek ellenére kristálytisztán olvasható ki Szerb Antal tömör és találó műelemzése. „Georges Dandint nem lehet másképp, mint ökölbeszorított kézzel végignézni; a kisembernek a nemesség által való aljas kijátszása lábbal tiporja a polgári néző méltóságát."

Szerb Antal jellemzése és a mai gyermeknézők érzékeny reagálása között jónéhány évtized telt el. A kettő közé esik az a színháztörténeti esemény, melyre a darab címe, s a főszereplő neve is utal. A Duda Gyuri lakótelepi előadása igazolta az elődöket, de újabb forradalmi felfedezéssel is gazdagította a felnőtt nézőket. Miért is zárnánk csemetéinket a gyermek- és ifjúsági irodalom karanténjába, amikor legalább olyan jól megértik a klasszikus magasztosan morális mondandóját az elnyomott kisemberről, mint az irodalomtörténet és az ideológia tekintélyei. És a gyermekek itt végre nem valami ezoterikus gonosz boszorkány ellen hadakoztak, hanem olyan evilági gaz csábító ellen, aki talán még a panel-

(31)

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1973 JAN 23

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Ács István

1021

(31)

VÁZLAT

Ács István munkája

A DIGE
szervezett
beszámol
az E-, a
gyáregysé
főosztályo
gatóságon
tóság III
ben, az F
vezetében
gatóságon
B-egység
négy és a H-egység öt, vala-
mint a vezérigazgatóság III-
as alapszervezetében.

A pártbizottság értékelése alapján megállapítható, hogy a taggyűlések őszinték, konk-

ten, sokan szóltak hozzá
beszámolókhoz. Őszinteség
nyíltság jellemezte a taggyű
léseket. Számos ötletet adta
országos és helyi gondjain
megoldására ...

Kísérletek

1973 JAN 5

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

32

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Ács István

32 1

1021

Vázlat

Ács István rajza

ek,
V-nél

szállítják ugyan a vevő lakására az árut, de hozájárulnak a szállítási költségekhez. Miskolcon — új vásárlásakor — átveszik a használt hűtőgépet, mosógépet. 22 üzletben pedig az OTP-hitelakciót a helyszínen lehet lebonyolítani, és ez sok időnyereséget jelent a vevőnek.

A múlt év decemberében új szolgáltatást szerveztek meg. A Videotonnal, illetve a Vimelux-szal történt megegyezés alapján a szakember Miskolcon az üzletben ellenőrzi a tv működését. A vevő kívánságára felszereli, beállítja azt a lakáson, sőt esetenként ellenőrzi a készülék működését is.

A vállalatnál — a minőség fokozottabb ellenőrzése nyomán is — jó néhány

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Déli Hírlap Miskolc

33

19.. OKT. 2..

Ács István

33

1021

* *Tanulmány*
(Ács István rajza)

Ács István munkája

hogy amikor Váci
on békében — meg-
íjat, és édesapja is
vtárs megkérdezte:
mit szól a fiához,
vitte?" Nem pon-
az öreg mintha ezt
nagyon örülök en-
getné mindig azt a
Hát nem adtam én
t?
szel a részrehajló
gad, hogy többnek
lát az én pereputy-
— az őszinteség
an hozzá kell ten-
yzetekben én sem
uk. Amint mondot-
n véka alá gyerme-
n származom, füg-
elnek-e rám vagy
er Attila fiammal
ton. Legelő mellett
– Apa — szólal meg
ikor csordások vol-
ok tehenet őriztél?
helyzet, mondhat-
n bosszúja". Szeret-
ni hagyja békén a
orgassa, de ő csak
iközben szomszéda-
mel méregettek: ez
sas is valami felka-

dd kezdem a tör-

Csordát őriz
A végén
zendített. De
ban vigaszt
a falut oda
tettem volna
ért. Elrejtő
senki kisírt
sihederek jó
tól, hadd hi
máshoz. Kö
telt bejglive
kerek és fo
ket kimond
tek a házia
tam. Már t
lása is az
bátyámat n
fenyegette.
Bizony, k
tünk a kán
dom, akkor
emberke vo
veztem. Pe
Hagyomány.
tort sok-sok
hoz kötni a
ma. Mi jó
ételt-italt n
Apám, bá
mihelyt haz
a házból. I
udvaron, a
csendesült
szegény ma

35.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 MÁRC. 2

DÉL/H

Ács István

35

1021

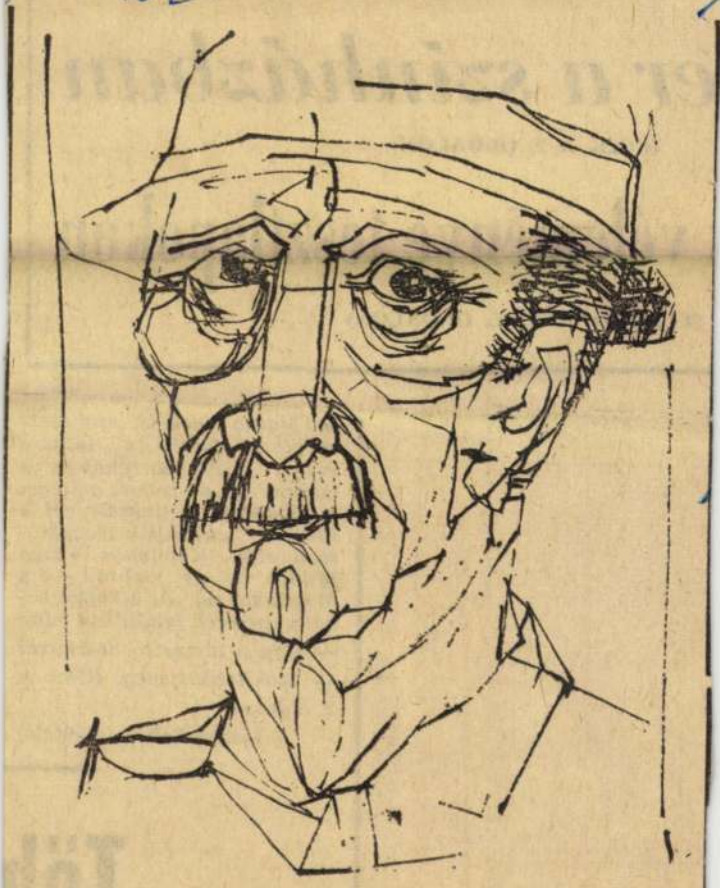

Férfifej

Ács István rajza

er a színházban

(CIKK A 2. OLDALON)

k véleménye tesztlapokon

(TUDÓSÍTÁS AZ 5. OLDALON)

✶ *Varga Miklós szobrászművész Miskolcon látható művei közül sorrendben a hatodik az a szobor, amelyet a napokban állítottak fel a Borsodi Szénbányák igazgatósága előtt. Képünkön Varga Miklós és új szobra — a Mosakodó nő. Az alkotást néhány perccel felállítása után — még a támasztó deszkával — örökítettük meg. (Cikk a 2. oldalon.)*

(Agotha Tibor felvétele)

Töb

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Déli Hirlap (Miskolc)

1974 MÁJ 25

Ács István (37)

1021

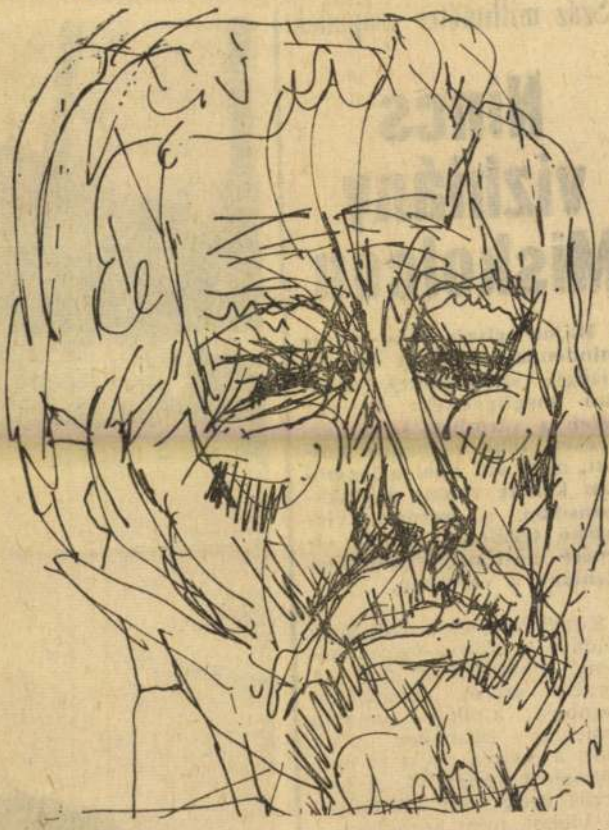

* Férfifej

(Ács István rajza)

Száz milliméter csapadék

Nincs vízhiány Miskolcon

Május elseje óta szinte mindennap esik az eső. A vízügyi szakemberek azonban megfigyelték: egy-egy héten a városban és a környékén több csapadék hullott, mint ott, ahol a legjobban kellett volna: a Bükkfennsíkon, a források vízgyűjtő területén. Ennek ellenére most már sehol sincs vízhiány a városban.

Köszönhető ez annak, hogy például a Szinva-forrás hozama maximálisra nőtt. A korábbi száraz hónapokkal szemben, amikor naponta nyolcezer köbméter vizet adott a Szinva, most 20 ezer köbmétert szolgáltat. A tavi forrás pedig ezer köbméterrel többet, mint korábban, a lassan „beinduló" tapolcai források összesen 27 ezer

(38.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1974 SEP 2 3.

Déli Hirlap (Miskolc)

Ács István

(38.

1021

* *János bácsi*

(Ács István rajza)

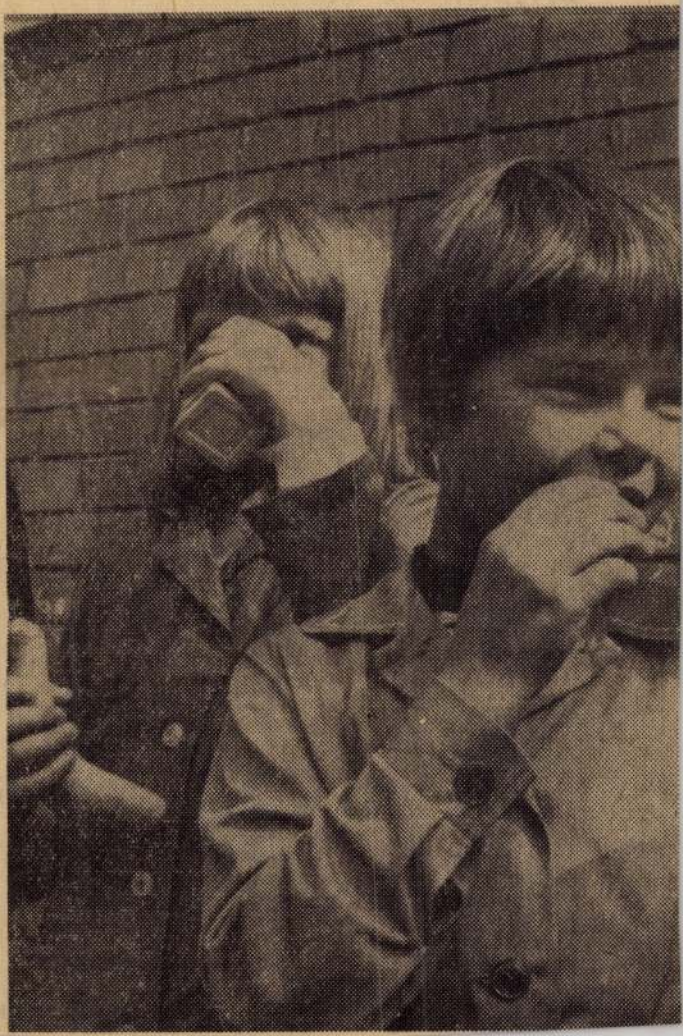

(39.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 NOV 2

Déli Hirlap (Miskolc)

Ács István

(39.

1021

* Öregember

(Ács István rajza)

Apadnak a folyók

Az elmúlt huszonnégy órában kedvezően alakult az észak-magyarországi folyók vízállása. Apad a Bodrog és a Tisza is. A többi folyókon, a Sajón és a Hernádon már csak elsőfokú készültség van, végzik a védekezéshez felhasznált anyagok visszanyerését.

Az Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság jelentése szerint Felsőbereckinél a Bodrog vízszintje 676 centiméterről 664 centiméterre csökkent. Sárospataknál pedig 588 centiméterről 582 centiméterre apadt a folyó.

Végig apad a Tisza is. Tokajnál legutóbb hét centiméterrel csökkent a víz szintje.

A Bodrogon ma is ezren dolgoznak, végzik a védelmi művek megerősítését, karbantartását. Ugyanúgy, mint a Tisza gátjain, figyelőszolgálat ügyel a védelmi vonalak épségére.

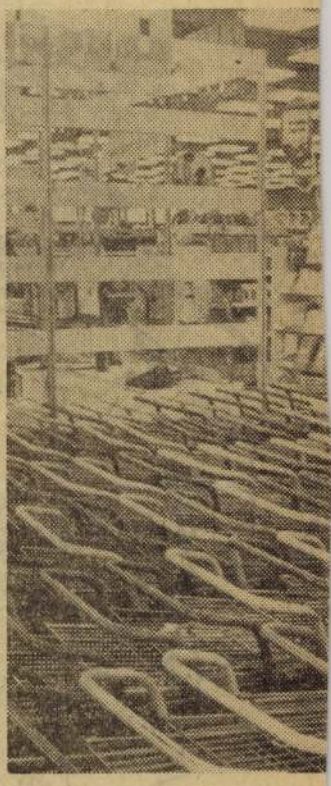

(40.)
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

19 4 NOV 5
Északmagyarország

Ács István

(40.)

AG 4

1021

HÁZASPÁR

Ács István munkája

ege:

több

nyánál a *hét közben 2—3 ezer tonnával szemben 9319 tonna kavicsot, a bódvaszilasi kőbányában a tervezett 500-zal szemben 2445 tonna mészkövet raktak be. A Borsodi Vegyikombinátban kilenc és fél ezer tonna helyett 11 073 tonna műtrágyát indíthattak útnak* a termelőszövetkezetekbe, állami gazdaságokba.

A KISZ-fiatalok, s felnőttek az elmúlt vasárnap, s az előző napokon is az esőkkel, a sárral dacolva sok helyen vettek részt a cukorrépa ásásában. Ennek eredményeképpen eddig 116 ezer tonna répa érkezett be a Szerencsi Cukorgyárba. A csúcsot a vasárnap jelentette, amikoris *a tervezett 80-nal szemben 162 vagon cu-*

Vasárnap is d

(Folytatás az 1. oldalról)

mát szedtünk le és szállítottunk a csomagolóhelyre. Ezzel ezt a munkát befejeztük. Tegnap, vasárnap este a borkombinát vezérigazgatója, Kapás Pál elvtárs megköszönte áldozatos munkánkat. Ez nagy elismerés számunkra és ugyanakkor az sem elhanyagolható, hogy talán az általunk szedett almából testvéreink, hozzátartozóink vásárolnak majd a nagy Szovjetunió különböző területein.

A szovjet katonák Tokaj-Hegyalján nemcsak az almaszedésből, hanem a szőlőszüretből is alaposan kiveszik a részüket. A borkombinát Abaújszántón levő Súlyom-dűlőjének 52 holdas te-

41.
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1975 JAN 19
Északmagyarország
Ács István

1021

41.

MŰTEREM

Ács István rajza

az óváros és az újváros között

40 ezer lakás épült. Jelentős lépést tettek a közművesítés, a közúti forgalom, a szolgáltatások fejlesztése, a közétkeztetés, az üzlethálózat bővítése az egészségügyi szolgálat javítása, a kulturális élet, valamint a testnevelés terén is.

A szocialista társadalom fokozott figyelmet fordít az egészségügy fejlesztésére. 1 45-be hat intézmény működött 78 orvossal. Ma négy poliklinika, öt kórház rendelőiben 787 orvos gyógyítja a betegeket. Folyamatban van az uj egyetemi kórház építése is, mely minden tekintetben Közép-Európa egyik legkorszerűbb egészségügyi intézménye lesz.

Kassa, a fiatalok városa is. A lakosság átlagéletkora 30 év körül mozog. 113 különböző iskolájában 42 ezer diák tanul és a három főiskola kile - tanszékén 6220 hallgató gyarapítja tudását.

— **NAGY ÜTEMBEN FOLYIK** az ipari termelés fokozása is, mely összhangban van a CSKP kongresszusának határoz-

Ács István, grafikus

43.

Ács István: Falu

14.

XXVII/38

álma

ész nap,
szörnyű képet:
odnak a népek,
ébé, ki segélyt ad.

ülettől félvak
dá álmát a vénnek:
visszatérnek,
ellis, gyülevész had."

sipás a szeme,
hiába mégsem.
zust kezdene:

zul nyergeled.
egykor féken.
etternich herceget!"

A szakma önkontrolljára, ebben
z impresszionisztikus összevissza-
ságban, nincs mód. Kérdés ezért:
inek szól a fent említett jelmon-
at. Talán a közönségnek? Ha így
an, akkor azt mondhatjuk: feles-
ges volt ekkora tárlatot csinálni.
éhány jól megválasztott termék-
el könnyebb lett volna illusz-

Ács István, grafikus

44

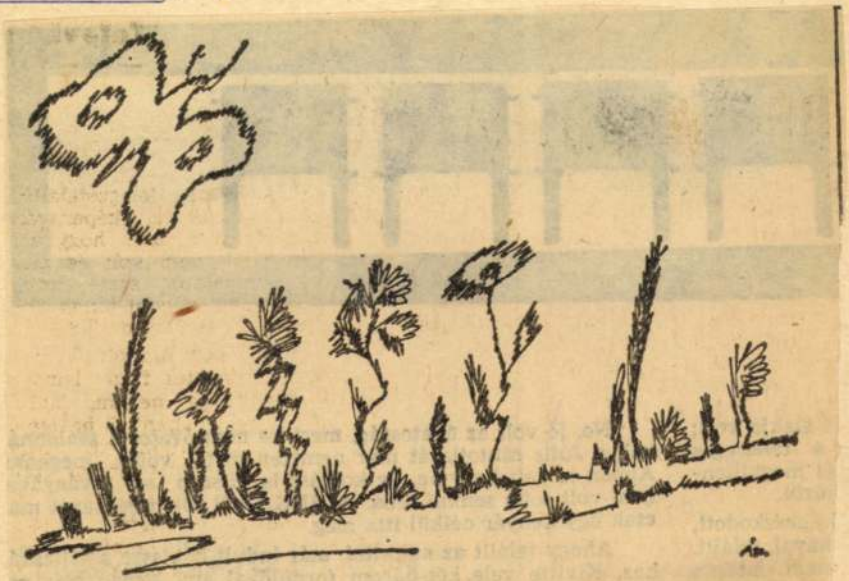

Ács István: Mese

Ács

Élet

13.

XXVII/33

ÉLET ÉS IRODALOM
1983 SEP 2 3

1021

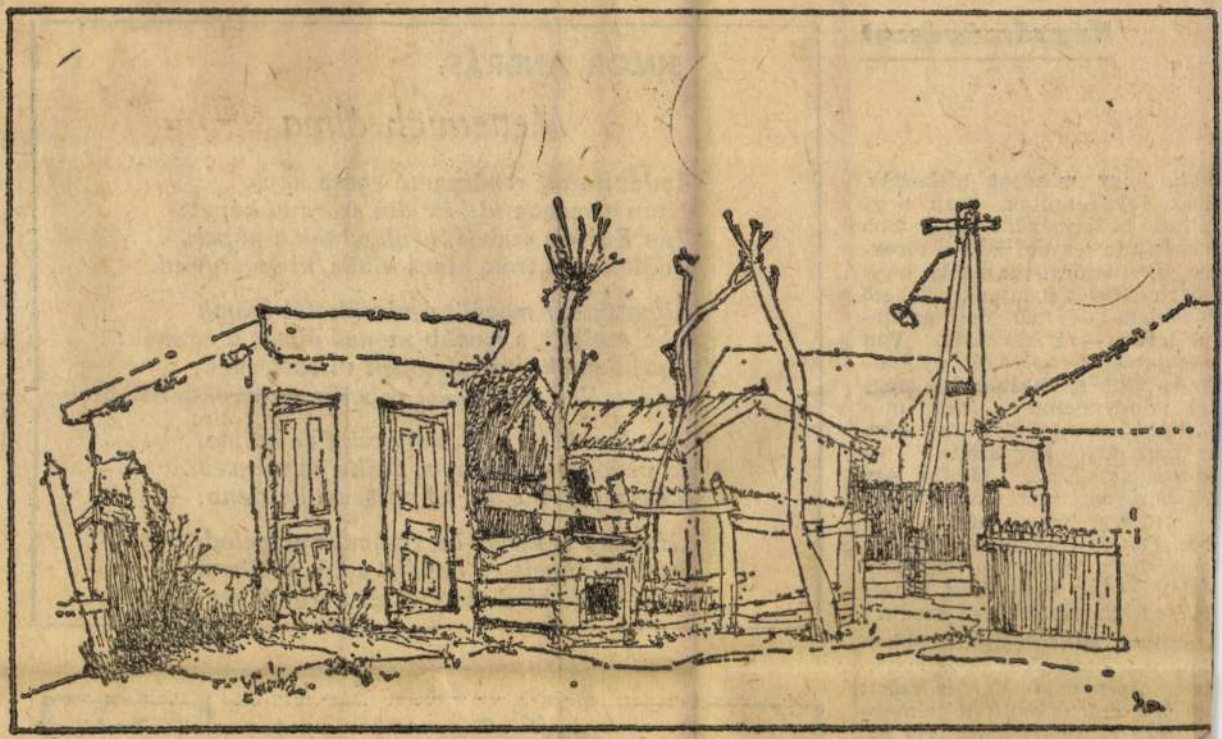

Ács István: Falu

Képzőművészet

ódik, hogy mindazt idehozták,
nihez hozzájutottak. Csak hogy
állítás bizonyságára minél több
kumentum legyen. Erre a török-
sre vezethető vissza az is, hogy
iparművészet fogalmát a lehető
gtágabban — már-már parttа-
nul lazán — értelmezték. Van
utcatábla, kert, ivókút, új szál-
da és régi színházbelső. Még-
zzá mindennemű — akár mű-
, akár anyag, akár technika,
ár használati kör szerinti —
portosítás híján. Mintha egy
ási bazárban sétálnánk: itt egy
a, ott egy lámpa, amott egy
bor. *Fekete György* belsőépítész
leme, hogy ebből a tematikai
szból — kis enteriőrök képzé-
el — nézhető kiállítást kreált.

A szakma önkontrolljára, ebben
impresszionisztikus összevissza-
ban, nincs mód. Kérdés ezért:
ek szól a fent említett jelmon-
. Talán a közönségnek? Ha így
, akkor azt mondhatjuk: feles-
es volt ekkora tárlatot csinálni.
nány jól megválasztott termék-
könnyebb lett volna illuszt-

SIMOR ANDRÁS:

Metternic

Emlékiratait rendezgeté egész nap,
aztán elszenderült, és láta szörnyű képet:
Vén Európa szabad, uralkodnak a népek,
ledőlt a cári trón, nincs többé, ki segélyt ad.

Álomtündér megállt a rémülettől félvak
öreg mellett, s tovább mondá álmát a vénnek:
„Igájukba hamar a népek visszatérnek,
s szétszéled mindenütt rebellis, gyülevész had."

Volt kancellár riad, még csipás a szeme,
de pislog és örül, nem élt hiába mégsem.
S összegez, mielőtt új passzust kezdene:

„Hátasló is kirúg, ha rosszul nyergeled.
Európa népeit én tartám egykor féken.
Új század, hívd megint Metternich herceget!"

Ács István

45

Ács István grafikusművész alkotásaiból nyílt meg kiállítás csütörtökön a Helikon Galériában.

Magyar Nemzet 1985. VII. 17.

47

Ács István, grafikus

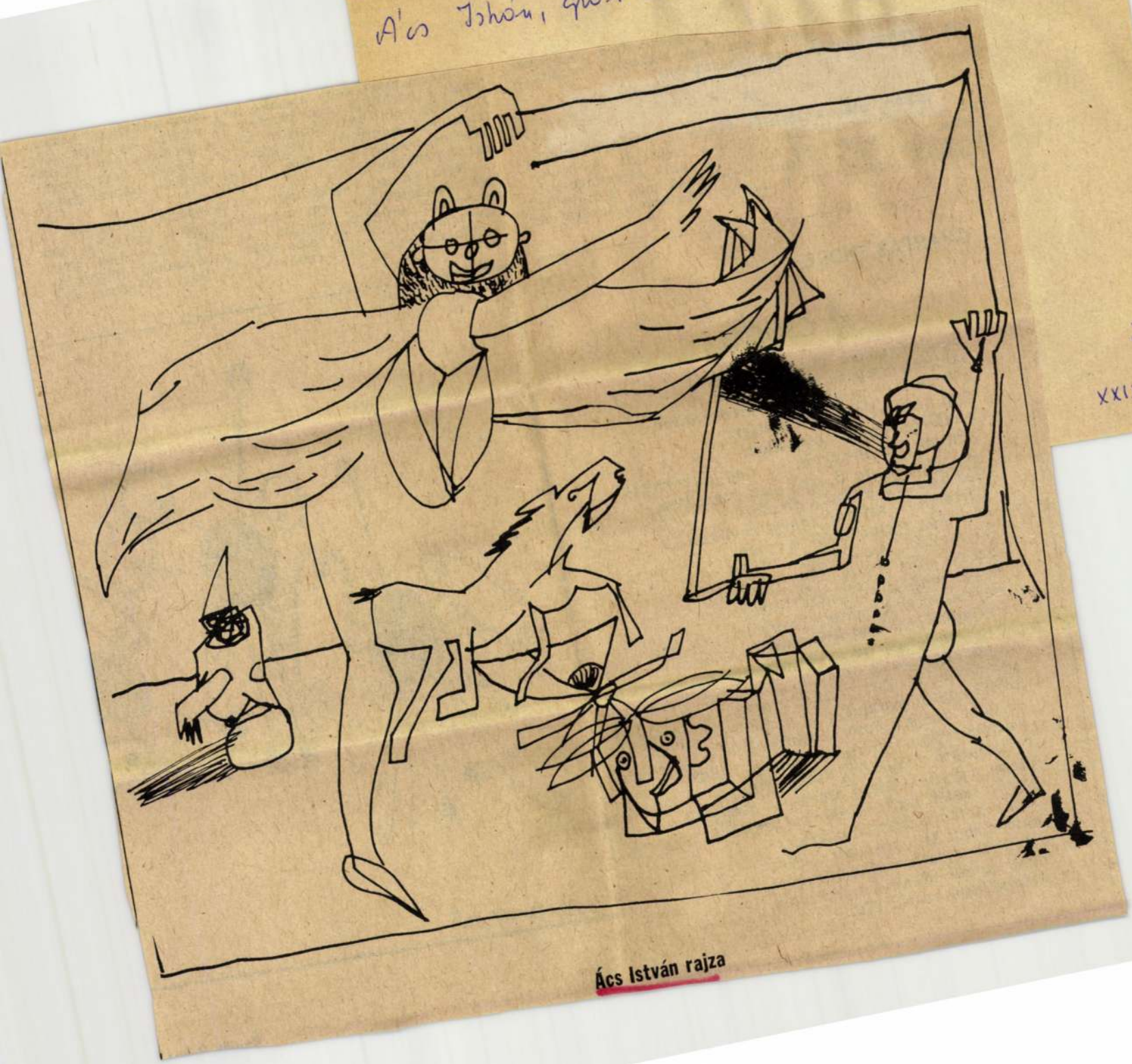

Ács István rajza

20.

XXIX 151-52

F.N

...émült, engedte hát, hogy mentőkkel beszál-
...ba, ahol szintén nő volt az ügyeletes, még
...aki odaparancsolta.A szokásos gépi vizsgá-
... látta indokoltnak a páciens benntartását,
...t nem tűrő hangon eltiltotta bármilyen ter-
...ól.
...l hegedülnie? — kérdezte együgyűen a
...esen nem szabad, tegyen le ezekről a nem
...ekről, hangzott az ítélet, örvendjen, hogy
...vel. Ha élni akar, nem szabad dolgoznia.
... volt a döbbenettől. Már a taxiban, ami

...néz balettet, drámát, arcokat.
Hirtelen — szférák zenéje sem szól —
csak úgy megtörténik a csoda:
b e n t r ő l néz a Férfi — kifelé.
Szeme előtt h o m o r ú üveglap,
kékes fény szóródik szerteszét.
Fejebúbja deszkalapba koppan,
s mindhiába dobol ujja, ökle,
meg sem látják túl az üvegen.
Takarítás, tálalás balettje,
perpatvar, megannyi apró dráma
zajlik egyre odakinn, s az arcok
— ó, az arcok honnan ismerősek?
Furcsa tájkép: könyv a polcon, ablak
(képmutató négyszög), hólepett ág,
cinke, varjú, verdeső szárny — angyal?
Újabb csodát áhít: — Bár ott lennék!
Ám a homorú üveg kegyetlen;
nem törhet ki többé már a Férfi.
Fénypörsenések mutatják: retteg,
hogy valaki odanyúl a gombhoz,
s elkattintja szürke életét.

öt angyal

Szeift Pál...

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Ács István, grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM

1983 AUG 19

1021

Ács István: Mese

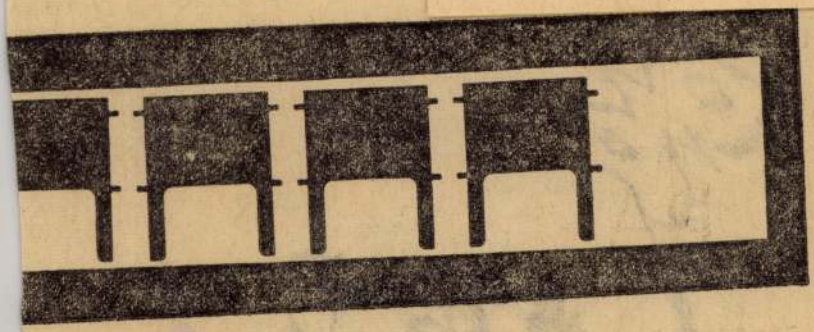

lakja volt;
felesleges
megbillen-
ül.
aszkodott,
val, felállt.
n hányta
majd ké-
.

No, jó volt az óvatosság, mert ha nem óvatos a szalonnával, a Julis rántottáját már nemigen bírta volna megenni. Abban is volt hagyma, de kolbász is. Hiszen az étvágyával nem volt soha semmi hiba. Az INKA-ból főtt tejeskávét már csak úgy kenyér nélkül itta meg.

Ahogy felállt az asztaltól, már indult is vissza a talicskához. Kivitte vele, két-három fordulóval, ami kupac még ott volt. De az ásót is vitte magával; a krumpliföld magasabbjából nyesett egy kis jó talajjavítót, s behozta, hogy pótolja vele a felesakányozott, lehordott réteget.

Ács István, festő-grafikusművész

49

Ács István: Arcmás (tus, toll).

Képek a Stúdió 83 kiállításról.

Népszabadság, 1983. szept. 7.

[ ]

Ács István

rajza Egyedül

Észak-Magyarország 1973/6 4 old.

Ács István

rajza

Porhé.

Észak-Magyarország 1973/233 4old.

Ács István

munkája Vázlat

Írószak. Magyarország 1973/18 4old.

Ács István

rajza Vajdát

Izraela - Magyarország 1973/3 4old.

Ács István

rajza a 9. oldalon

Napjaink 1973 december

Ács István

Illusztrációja a 7. oldalon

Napfaful 1973 november

Ács István

munkája

Ószak-Magyarország 1973/301 10 old.

Ács István

„Tanulmány" c. rajza
a 9. oldalon

Napjaink 1972 február

Acs István

a „Házak" c. verse a

a 8. oldalon

Napjaink 1971 február

Ács István

és Babos László közös tárlata nyilt
a Dömösi Galériában

Magyar Hirlap 1981/7/26/13

Ács István

Képzőművészek Kosztolányiról

Magyar Nemzet 1985. VI. 5.

Ács Istvánné

Stúdió 183/1

Magyar Nemzet 1983. VIII. 27.

Ács István, grafikusművész

Megnyílt a Miskolci Galériában a "Rajzok" c. kiállítás, melyen szerepelnek a művész művei.

"Csontvány-emlékek" c. (említve).

horpácsi): Rajzok.
Déli Hírlap, 1979. máj. 12.

Ács István, festő- és

grafikusművész

Kiállítását a Helikon Galériában, 1985, júl. 11–aug. 4-ig láthatjuk. A művész, miskolci születésű, 1979-óta él Bpesten. Ez első bpesti bemutatkozása.

Műcsarnok és Vigmaratemei

1985 július

Á'cs István
grafikusművész

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

PEST MEGYEI HÍRLAP

1983 MÁR 1 9

Faluvége 1971

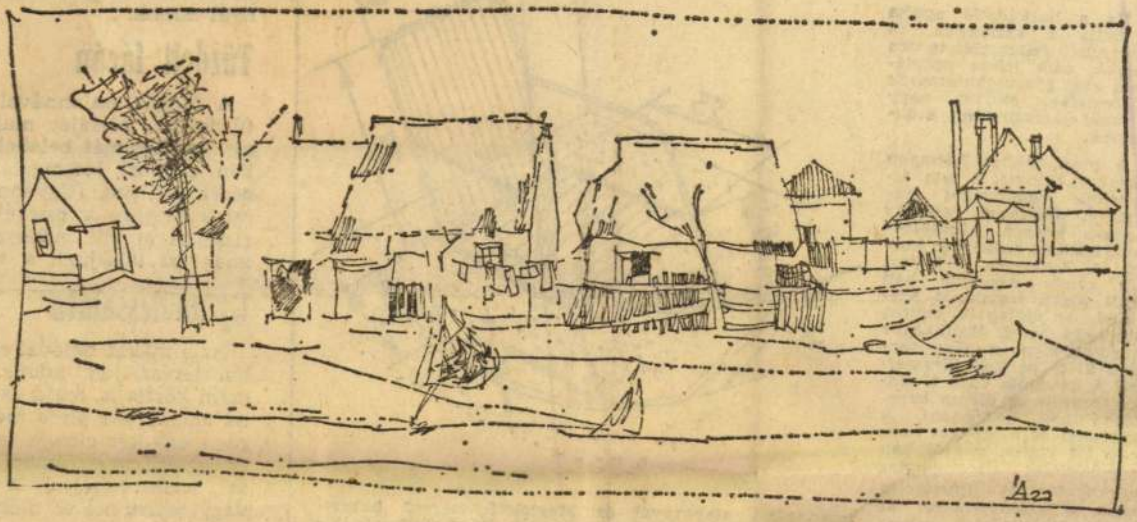

Ács István grafikája

a fiatalok.

Kis hintaszék

Ha a barkácsoló apuka hobbija a vasmunka, és megfelelő felszerelés is van hozzá, nem jelent problémát egy gyermekhintaszék elkészítése, amivel nagy örömet szerezhetünk a kicsinek.

A hintaszékhez könnyen megmunkálható, 8 mm átmérőjű rúdanyagot vegyünk. Összesen mintegy 9 mm hosszú, körszelvényű acélrúd szükséges hozzá. A hintaszék talpához 180 centis darabból kell ívelt sarkú téglalapot hajlítani. Az ülőlap 106 centis, szegletes keret. Hajlításkor a rúdanyagot a négy sarkon kissé be kell fűrészelni. A háttámla váza U alakú, szárait az ülőlap keretéhez kell hegeszteni. A karfákat és a lábakat egy-egy 174 cm-es rúdból kell meghajlítani, s gondos egyengetés és illesztgetés után a széktámlához, az ülőlap keretének sarkaihoz, illetve egy-egy ponton az íves talphoz hegeszteni.

A kész hintaszék vázát tanácsos lecsiszolni, majd rozsdagátló alapozóval és valamilyen élénk színű zománcfestékkel bevonni.

Az ülőlapot és a háttámlát erős, színes műanyag huzallal lehet befonni. Megfelelő méretű habszivacsból készítsünk rá színes huzatba bújtatott ülő- és hátpárnát, amit rávarrt szalaggal kössünk rá a hintaszékre.

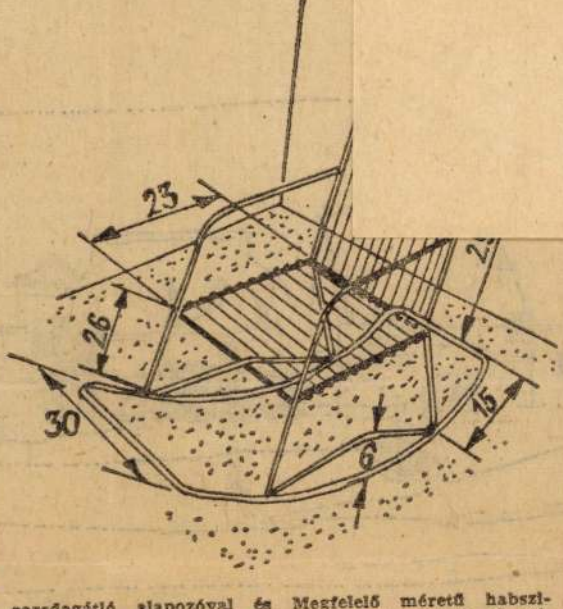

egy egész almát belehelye
ben gyakori locsolgatás
gósra pirítjuk. (Ugyanezz
rel süthetjük a csirkét
rizibizit adunk. Áfonyát,
ananászt tálaljunk a vac

Gyümölcssaláta

Az almákat héjával egy
lőn lereszeljük, adunk h
szem körtét is, majd az eg
ba öntjük. Az alma menn
gően egy-két citrom levé
ráreszeljük a citromhéjat.
zel, törött fahéjjal. A te
vagy tejszínnel és dióbéll

Az oldalt összeálli
Erdősi Katali

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-743, 340-726

DÉLI HÍRLAP

1983 MÁR 1

1021

„...hiszen egy irányba haladunk mindketten"

Ács István grafikái

Kiállítás a Mini Galériában

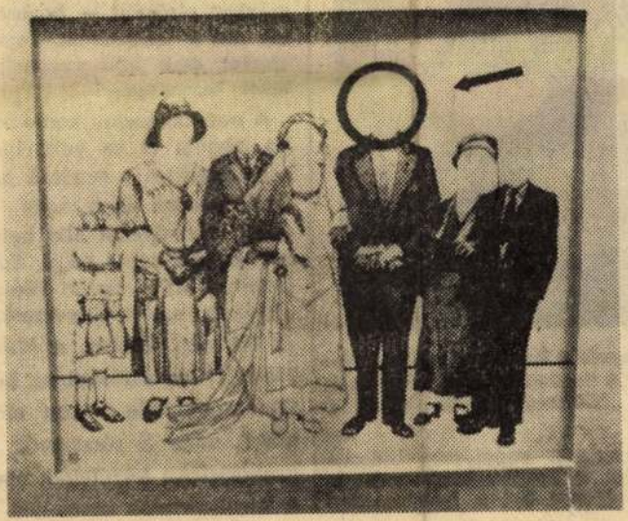

* *A kép címe: Egy úr ballépése*

A Kossuth utcai Mini Galéria paravánjainak felülete kicsi. Ács István grafikusművésznek is gonddal, körültekintéssel kellett válogatnia, hogy munkái közül a legkedvesebbeket, a szívéhez közel állókat, az igazán beszédeseket megmutassa. Az ember legalábbis feltételezi, hogy csak ezek lehetnek a szempontok, és lassan nézi a kiállított huszonkét lapot.

A grafika egyébként is az a műfaj, amely megköveteli a megkülönböztetett figyelmet; a vonal csak a gondosan vizsgálódónak beszél a titkáról, a vonalak harmóniája felületes nézőnek nem mutatja magát, a mondandót csak az együttgondolkodónak árulja el a grafika, az asszociációk bizony nem azonnal érthető művészete. Ács István tudja ezt, és a költő szép szavaival segít: „A sok álvalóság között képzeletedre van bízva az igazi valóság helyreállítása... a jelenségvilág ál-végtelenjéből képzeleteden át vezet az út a benned rejlő igazi végtelenbe... a képzelet a lét törvényei szerint működik és amit megteremt, műalkotást, tettet, gondolatot: valódi és igaz..."

Ha nem művészettörténész, műkritikus, a néző hálás a felszólításért. A következő címszavakat jegyeztem fel a katalógus szélére: kulturáltság, a szerzett történelmi, kultúrhistóriai ismeretek nagyon tudatos és pontos használata, csak rá jellemző, rugalmas, sokszoros áttételekkel működő asszociatív készség, humor, irónia, a groteszkre való erős hajlam. Vagyis múltról, jelenről, érzelmi viharokról, kultúránkért, az emberi kultúráért való aggodalomról szólnak a finom művű tus- és tollrajzok. Fiatal ember tiszteleg Csontváry, Ady, Cervantes emléke előtt, az unokák nemzedékéhez tartozik, akiben *Az Öreg mesélte* című kép témája így visszhangzik: az arcukra nem emlékezhetünk, de ismernünk kell az előttünk járókat. Önmagunkat *(32. születésnapomra)*, a körülöttünk élőket, közös dolgainkat.

Ács István miskolci származású, a gyerek-, a diákkor kedves városához szól a katalógushoz mellékelt „levélben". Szívesen tesszük közzé!

„Tisztelt látogató! Szeretettel köszöntöm Önt önálló kiállításomon itt, a Miskolci Mini Galériában. Érdeklődése megtisztel, és szerencsének érzem, hogy ezen a helyen mutathatom be először együtt ezeket a munkákat. Itt, a Deák térhez oly közel, ahol három templom tövében nőttem fel, és váltam emberré. Ezen az úton indultam, s az Idő dönti majd el, hogy ez az út jó irányba vezet-e? Kérem, pár percig jöjjön velem, s ha jól érzi magát, ne kutassa az okát. De, ha mégsem tudnánk egyszerre lépni, s ez bosszantja, ne nehezteljen rám azért, mert elvétettem a lépést, hiszen egy irányba haladunk mindketten. S még valami. Ez alkalommal szeretném megköszönni mindazok segítségét, akik akarva-akaratlanul is igyekeznek körülöttem jobbá tenni a világot, s benne engem is. Igyekezetük nem lehet hiábavaló!"

*

A kiállítás március 10-ig tart nyitva; holnap, vasárnap

Összehívtak

Munkavédelmi konferencia a M

Kocsirendezők védelmére

* *A MÁV-nál a balesetek egynegyede a kocsirendezőkkel történik. Épp ezért fontos az, hogy a vagonokat álló helyzetben kapcsolják össze.* *(Solymos László felvétele)*

Országos vasutas munkavédelmi konferenciát tartottak Miskolcon, a Tiszai pályaudvaron, melyen részt vett Füzi Lőrinc, a SZOT munkavédelmi főfelügyelője is.

A MÁV-nál az üzemi baleseteknek több mint egynegyede a vonatösszeállításoknál, a kocsirendezéseknél következik be: a kocsirendező a mozgo vagonok között dolgozik, s elég egy figyelmetlen mozdulat, máris súlyos balesetet szenved. Ezt tudva, látva, Miskolcon — az országban elsőként — bevezették azt a szisztémát, mely szerint csak álló vagonokat lehet összekapcsolni.

A munkavédelmi konferencia témája is ez volt: baleseteket megelőzés a rendező pályaudvarokon úgy, hogy a vasúti járműveket álló helyzetben kapcsolják össze. *Egri István*, a KPM Vasúti Főosztályának szakosztályvezetője és *Miskolci Sándor*, a MÁV Miskolci Igazgatóságának helyettes vezetője tartott előadást, majd a résztvevők a gyakorlatban tekintették meg a kocsirendezők munkáját.

DÉLI HÍRLAP

* POLITIKAI NAPILAP *

XV. ÉVFOLYAM, 49. SZÁM
1983. FEBRUÁR 26., SZOMBAT

ÁRA: 1,40 FORINT

A reform első éve

Az 1982-ben bevezetett lengyelországi gazdasági reformról a Lengyel Külkereskedel-

Ács Istvánné, nővő,
népi iparművész

A népművészet mestere.

–: Kitüntetések augusztus 20-a alkalmából

2.

Esti Hírlap, Bp. 1974. aug. 15.

Ács Istvánné, kiváló
népi iparművész

A népművészet mestere

— : Kiváló népművelők kitüntetése

4.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. aug. 16.

Ács Istvánné

szövő népi iparmüvészneka népmüvészet
mestere cimet adományozták.

Magyar Hirlap 1974/225 6.

A **Vigadó Galéria**
és a **Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete Fotótagozata**
tisztelettel meghívja Önt és barátait a

8. FOTÓSZALON

című kiállításának megnyitójára
2004. június 4-én 17 órára

a Vigadó Galériába, melynek új címe:

Budapest VI. kerület, Vörösmarty u. 47/a.

A kiállítást megnyitja és a jubiláló művészeket köszönti: **Gáti György** fotográfus

Ács Irén, Lussa Vince és Nádor Ilona fotóművészek ez alkalomból külön kiállítási anyaggal tisztelnek meg bennünket.

A kiállítás megtekinthető június 20-ig, hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

Vigadó Galéria

a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete,
a Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány,
a Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány
közös működtetésében

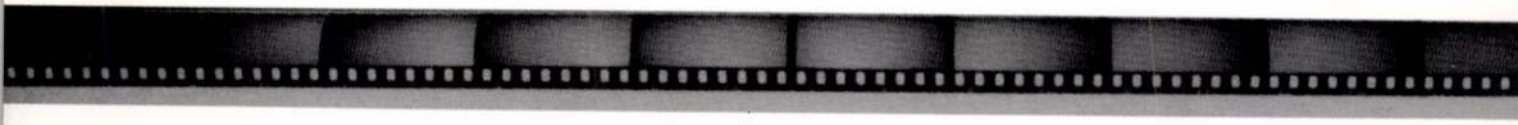

Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTÉRIUMA

Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány

Ács Takab ? . kreutiv. cédula 1

Ács János 1643. Dés, ácsmester

Kreutiváni kezirásos cédula 1 – 5

Ács János ?

Kreutiváni kezirásos cédula 1

Ács József, építész kül. 1899

Kreutiváni cédula 1

Ács József ács (1700-as évér) –

~~Ács József festő grafikus~~

~~Szobran~~

~~Sajtó 1 – 4~~

Ács József ácsmester (1734)

Ács József építész kül. 1899

(1)

Ács (Ácz) Zakab

1617, 1632. Kolozsvár

Balthel 123. l.

magyar

LAPTERJESZTŐ

VÁLLALAT

G.

Europa Könyv- és Lapterjesztő Vállalat

Budapestet

V. Rothermere u. 12 III. 2

megírva

(1)

Ács János

1643. Dés

Balthel 124. l.

53. l

A dési, 1887. lebontott gotikus ~~rép~~, templom ♁ tornyát I. Rákóczy György fejedelem idejében ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ Ács János épisette a város költségén

♁ ~~[illegible]~~ négy fiatornyos szép sugár

Bethlen

mert utána Sir Hamilton csakhamar egy má-
rville publikálta négy folió kötetben 1792-ben.[1]
agy máshonnan, bajos volna eldönteni. Nem is ez
darabról van szó. Ennek rajzához vagy reprodukRómában könnyen hozzájuthatott az «Oedipus és

RÓZSAFFY DEZSŐ.

lányak. Az idevonatkozó táblák: 1, 127, 130; 2, 22. V. ö.
yanazon évben egy ötkötetes kiadás is megjelent Páris-
ues et Romaines, tirées du Cabinet de Mr. Hamilton.
ünste» Göttingen 1801. Bd. II. 854 l.

grecs»[1] és igaza van Momméjának, mikor azt n
semmi köze sincs egy antik szoborhoz, nagyon egy
után van tanulmányozva. Ezt a modellt jól isn
mekben.[2]

Viszont másik életírója és művészetének isn
objektiv igazságkeresés határán Oedipus alakja
mikor azt írja, hogy nem mythosi alak van előttü
létre, hanem húsból és vérből való lény.[3] Ez utóbl
erudició terméke, — legnemesebb értelmében h
ként erudició terméke volt az Agamemnon-követ, O
Venus (1803) és azok voltak későbbi művei is «.
meros apotheozisa (1827), «Stratonike» (1840), «Ju
hogy csak nehányat emeljünk ki antik tárgyú kon

Az eléggé bő Ingres-irodalomban csak egy h
tetést, határozatlan célzást arra, hogy Oedipus ko
szen önálló. Charles Blanc a «Gazette des Beaux-
et de M. Ingres» c. alatt megjelent érdekes cikké
művel és így ír róla: «Messziről kétségkívül azt
alakot lát maga előtt, vonalai annyira szépek, hely
ről azonban itt-ott egyéni természetesség hangsúl
Oedipus mozdulatában, melyben van valami méltó
egyszerre». És tovább: «Lehetséges, hogy ezt val
kölcsönözte és ha így van, üdvözölnünk kell érte

Végül még egy kérdés marad fönn. Láthatta-e

Ács János (3)

1645

Dési ref. templom
javítása

l.

Entz Géza: A
dési ref. templom
Kolozsvár 1942

14. l.

Siracusai museum VIII. 227

(4.)

Ács János
Dés 1643.

A dési ref. templom kőtornyát, 4 fiatoronnyal, 1643-ban épitette Ács János, ~~valószinülehetséges, hogy a kolozsvári torony modellje nyomán.~~ mintájára

Balogh, Hélène

84. l.

2. Alacskai szén

3. Bánvölgyi szén

4. Berentei szén

5. Borsodi Szénbányák r.t.

a/ királdi szén

b./ sajókazai szén

c./ sajószentpéteri szén

d./ rudolftelepi szén

6. Urikány-Zsilvölgyi MagyarKőszé

a./ brennbergi rostált kazánsz /7-25 mm./

b./ brennbergi rostált aknaszé /7-50 mm./

c./ brennbergi kocka- és darab / 25 mm.-től/

7. Diznóshorváti Barnaszénbánya r

./.

(5)

[illegible]

Ács János ács

1606 - Kolozsvárt centumpater

Bal Hel 122. l.
56. l.

Jakab Elek: Kolozsvár tört. Oklevéltár II. Bp. 1888. 729. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

(1)

Ø Ács János

az alábbi társulat a fenti tehetséges ifju neveltetésére évi segéllyel járul.

Nefelejts. 1869. 550. l.

(A képzőművészeti társulat.)

Ács József (1)

nem kell

épitész

szül. 1899-

Életrajz

l.

Filmlexikon

29. l.

SKÖRE 1922 SZEPTEMBER 16-ÁN BARÁT-
BEN ÜNNEPLI DERÉK TAGTÁRSÁNAK,

MIKSÁNAK

MTATÓI JUBILEUMÁT. EZ ALKALOMRA
ALÁDJÁT IS TISZTELETTEL MEGHÍVJUK.
RHELYISÉG (BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-
ÁLLÓ, II. EMELET); IDEJE: ESTI 8 ÓRA.

A nagy nyomdás
ségét ünnepeljük
vezetőjét, aki ötv
esztendőből is h
a tisztes munka
magyar éjszakáb
kútforrása, a mu
emelkedésének l
becsülik meg. Ho
munkás, aki pusz
aggsága tiz-tizen
ösmerünk. ® Ke
szakadtig való e
a kevesebbet d
szociális gondosl
vele együtt a holi
a sötét kietlenség
a munka hősein
végesvégig a ko
Pfeiffer Miksa ily
városának szülött
korában, 1872 au

EMLÉKEZTETŐ

Máté

Ács József keszthelyi mester

készíti a visszaszerzett és kijavított fennyóra (1734) ácsmunkáit

Magyar Műemlékek: Keszthely, 1962. 12. l.

M.D.K.

Ács József, ács

Gyöngyösön szerepel gyermeke keresztelése alkalmából 1701-ben.

Heves megye müemlékeiI. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topogárfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 309 old.

Kéked (ha csak egy napra is) kilép az elszigeteltségből!

Az első útlevélkezelés 1992 júliusában volt a Kéked-Nádasd közötti szakaszon (a bal oldali képünkön a jobb szélen Hunkár-Gyöngyi kékedi polgármester). Ideiglenesen az autók is átmehettek a határátkelőn.

Buzafalvi Győző

Kéked (ÉM) – Alsókéked híres gyógyfürdő volt, Mátyás király ezt és a várkastélyt többször felkereste. A forrás kékszínű vizéről nevezték el a községet is. A fürdő kénes vize orvosságul szolgált ízületi bántalmak, csontbajok gyógyítására. Az államosításig, Melczer Lilla idejében a fürdőben villamos gyógykezelést is alkalmaztak. 1991-ben azonban megfúrták a forrást, erre épült a falu ivóvízellátása. A hajdani 24 fokos víz hőmérséklete csökkent, és a minősége is romlott. A szép környék ellenére a jelen elég lehangoló, bár Hunkár Gyöngyi polgármestersége óta ébredezni látszik Csipkerózsika-álmából a település.

Nehéz örökséget vettem át – így konstatálja a tényeket a polgármester. Kéked 325 állandó lakójából a munkaképes korúak 40 százaléka munkanélküli. Hunkár Gyöngyi érzi az itt élők gondjait, hiszen idevalósi. Ezért keresték meg Veszprémben, hogy legyen a polgármesterük. Jól ismerték korábbról is, hiszen volt kultúros és tanácsi dolgozó Abaújváron. Szolgálati lakást kapott, majd tavaly megvásárolt a Fürdő utcában egy falusi házat és azt felújította. Két lánya, a hatodikos Dominika és a másodikos Melissa otthon érzi magát. Gyöngyi is hazatalált, mert összefogással azért enyhülnek a bajok. Kilencven őszétől 23 embernek adtak munkát, a többiek Hollóházán dolgoznak a porcelángyárban. Ingázók is akadnak: Encsre, Miskolcra, sőt a fővárosba járnak hetente. Nehezíti a helyzetet, hogy a tsz feloszlóban, csődeljárás alatt van. Májustól szeptemberig az átmenő idegenforgalom következtében felduzzad a létszám 450-re. Egyre többen vásárolnak hétvégi házat, még debreceniek is. A kastély viszont üresen áll. Reggel nyolctól délután négyig a teremőrök azonban a látogatók rendelkezésére bocsátják. A műemléképületet most az ÁVÜ visszaadta kezelésbe a megyei múzeumnak. Időszaki kiállítás már volt.

Eredménynek számít az is, hogy 1990-ben „visszahozták" az általános iskolát Kékedre, mert addig az alsótagozatosok Abaújváron, a felsősök Göncön tanultak. Kilencvenegytől tíz gyerekkel óvodát létesítettek, az itteni étkezde oldja meg az öregek ellátását is. Működik a falugondnoki rendszer is Ráski Vince vezetésével. Összegyűjtik a recepteket, és kiváltják Göncön a gyógyszereket. Felsőkékeden nincs bolt, ezért kiszállítják az ételt. Díjmentesen elviszik az időseket bíróságra, és ügyes-bajos dolgaik elintézésére. Lebonyolítják a gázcserét Abaújváron. Mindez megannyi segítséget jelent a lakosságnak, az arra rászorulóknak.

Most, ha csak egy napra is – augusztus 22-én délelőtt tíztől este tízig – kilép Kéked az elszigeteltségből. Ekkor ugyanis – pénzért természetesen – megnyitják a határt, és szabadon közlekedhetnek gyalogosok és autósok Kéked és a 3 kilométerre levő szlovákiai Nádasd között. A kapcsolatfelvétel a két határmenti község között 1990 tavaszán kezdődött. Az első találkozóra a két polgármester között 1991. szeptember elsején került sor Kékeden. De ekkor még nem engedélyezték a határmegnyitót még ideiglenesen sem. Hiába van az 1300 lelkes Nádasdtól egy kilométerre a határ, és a sorompó Kékedtől 2 kilométer, körbe kellett menni Tornyosnémetinek. A hat kilométer helyett így százat voltak kénytelenek megtenni. Tavaly júliusban aztán enyhült a szigor, és egy napra megnyitották a határt: a kékediek vendégeskedtek Nádasdon. Ezt viszonozzák most ők augusztus 22-én. Ennek előzménye az, hogy 1991. szeptember 1-én a két polgármester – Hunkár Gyöngyi és Nyulászi László – aláírta a testvérközségi kapcsolatok létrehozásáról szóló megállapodást.

A találkozó előtt Weszelowszky Mariusz kultúrház-igazgató első ízben rendezi meg a kékedi napokat augusztus 20-án és 21-én. Különféle vetélkedők, cserépvásár, utcabál színesíti a programot.

Elkészült az augusztus 22-i „menetrend" is. Javában folynak a szervezési munkák Kékeden. Tíz órakor fogadják a határon Trstené pri Hornáde, azaz Nádasd küldöttségét. A kultúrházban ötven személyt látnak vendégül állófogadáson. Tizenegy órakor szentmisét tartanak a kékedi római katolikus templomban. Az ebédre ugyancsak a kultúrházban kerül sor déli 12-kor.

Séta, majd fürdés az üdülő strandján. Három órakor felavatják az iskola mellett a sportpályát és összeméri erejét a két község focicsapata.

Este hatkor kezdődik a szabadtéri bál, a nádasdi zenekar és a tornyosnémeti Gombos László közreműködésével. Ha jó a hangulat, s miután tízkor lezárják a határt, a vendégek mehetnek ismét körbe haza Tornyosnémetinek.

Heti jegyzet

Csorogjunk csónakban

Brackó István

Két dunántúli srác lakásomban rendezte be főhadiszállását. Alig fértünk a fémvázas hátizsáktól, a sátortól, a még koromtalan bográcstól. A fiú földmérő Szekszárdon, a lány Pakson tanít. Összekeveredtek, összegabalyodtak, s elhatározták, hogy az elő-nászutat a távoli Észak-Magyarországon töltik.

Egy utazási iroda jóvoltából csónakot béreltek. Valahol a Tiszán kezdik, lecsorognak Tokajig, s ha nem túl erős az ár, akkor föllapátolnak a Bodrogon is. Ha futja az erőből, a kurázsiból és az időből, akkor fölmennek Patakig. A történethez tartozik, hogy a fiú az idén járta meg Spanyolországot. Bikaviadalt nem látott ugyan, de Barcelonában megnézte az uszodát, ahol annyi magyar arany termett... Az ifjú hölgy tavaly a görög tengerben fürdött. Családi kirándulás röpítette a mitológiák földjére, de akkor még apu – anyu volt a parancsnok. Most a maga ura. Egy csónak, egy sátor, s ha a kedve tartja, egy hálózsák... Fogadkoztak, hogy megnézik Gergelyugornyát. Itt olyan a homok, a reklám szerint, mint a spanyol, vagy a görög tengerparton. Aztán lefelé, a Tisza. Talán horgászbotot is kellett volna vinni. De így is annyi a motyó... Talán akad egy jószívű halász. Ha nem akad zsákmány, akkor jöhet Tokaj. A tolnai ember másként főzi a halászlét. Dunai módra. Nem passzíroz, s a lébe tésztát főz. Itt, apróhalból alaplé illik, amely szitán átverve adja meg a fogós levet. Tészta nem kell, csak foszlós kenyér. Nem árt bele egy bicskakanyarításnyi csípős paprika, s persze, valami száraz bor. Csak tisztán, mert a „vidékiek" követik el azt a szentségtörést, hogy a Himnuszban is megénekelt nektárhoz szódavizet vegyítenek. Tokajból csak egy ugrás a Lebuj. Pihenni, pecázni, inni lehet itt. Jobbra a dús füvet nevelő Bodrogköz, kolompos marháival, s vadmadarak röptető csendességével, balra az égbefutó művelt, s elhagyott szőlőhegyek. A messziről jött vadevezősök készültek a tájból. A diszkóban ugyan nem vendégeskedtek, s nem lakták meg a szállodát, de rácsodálkoztak a hányattatott sorsú keresztúri kőbányára, s néma főhajtással adóztak –mert hallottak róla – a kerámiagyár tündöklésének és bukásának történetéről. Biztos, hogy kikötnek majd a longi–réten. Repülőgép is leszállhatna itt. De most még gólya, gém uralja a tájat. Letelt az idő. A csónakot vissza kell adni. A kaja elfogyott, s jó lenne már egy meleg fürdő.

Bár kisebb, de nehezebb a hátizsák. Az erő fogyott el? A tokaji tévétorony fénye még visszainteget a vonatablakból. Aztán, egy kanyar után eltűnik. Hamarabb, mint az evező dörzsölte bőrkeményedés a tenyérről.

FABULA

Kulturális ajánlat

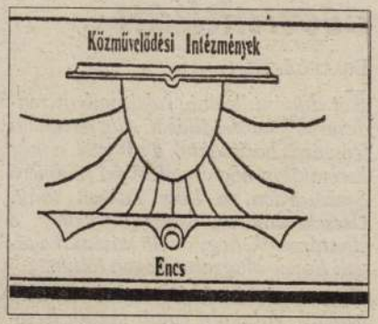

Encs (ÉM) – Az encsi József Attila Városi Könyvtár nyitvatartási ideje hétfő: reggel fél nyolctól 12-ig, 13 órától du. 16-ig, kedden: 7.30-tól 12-ig, 13-16-ig, szerda: szünet, csütörtök: 7.30-tól 12-ig, 13-16-ig, péntek: 7.30-tól 12-ig, 13-tól 15.30-ig. Szombaton: zárva. A beiratkozási díj felnőtteknek 50 forint, diákoknak 20 forint. Video-kölcsönzés kedden és pénteken. Tel.: 41/385-656

Abaújdevecser (ÉM) – Új! Új! Új! Parkdiszkó az abaújdevecseri kertben, minden szombaton este kilenctől hajnali háromig. DJ.: Köteles Sándor. Fedett táncplacc, színvonalas büfé, olcsó árakkal. Kellemes nyári esték. Diszkó és csillagfény. Mindezt egy helyen!

Forró (ÉM) – A nagyközségben található Abaúj Múzeum megtekinthető hétköznap délelőtt tíztől este hatig.

Gönc (ÉM) – A Huszita ház, vagy ahogy mások nevezik, a cseh ház nyitvatartási ideje: a turisták igényeihez alkalmazkodóan, de általában hétköznap reggel 8-tól délután 17 óráig.

Gönc (ÉM) – A Nagyközségi Könyvtár nyitvatartási ideje hétfő: 8-12 és 12.30-17.30-ig, kedd: 8-12 és 12.30-17.30-ig, szerda: zárva, csütörtök: 8-12 és 12.30-17-ig, péntek: 8-12 és 12.30-17 óráig, szombat, vasárnap: zárva.

Csobád (ÉM) – A Tájház nyitvatartási ideje: hétfő-kedd: szabad, szerda: 8-tól délután 17 óráig, csütörtök: 8-tól délután 17 óráig, pénteken: reggel 8-tól este 19 óráig. Szombaton reggel 8-tól déli 12-ig. A Tájház előtt autóparkolót alakítottak ki a helybéliek, a kertben pedig szabadtéri kiállítást régi mesterségek használati tárgyaiból. De van a kertben fedett pihenő, a gyerekeknek hinta, valamint játszási lehetőség is.

Szikszó (ÉM) – A Városi Könyvtár nyitvatartási ideje hétfő: zárva, kedd: 10-17.45, szerda: 10-17.45, csütörtök: 10-17.45, péntek: zárva, szombat: 8-12, vasárnap: zárva.

A Cserehát festője: Ács József

Harmincöt év után találkozott Ács József első szerelmével, Valival, akivel egy zenekarban játszottak. A rendhagyó történet vége nem is lehetett más, mint házasság. Idilli ebéd a szanticskai portán. Fotó: a szerző

BUZAFALVI GYŐZŐ

Szanticska (ÉM) – Hiába a hírnév, a nemzetközi elismertség, Ács József az első naptól hazavágyott Kanadából. S amikor a Diósgyőri Általános Iskola furulyazenekarának 35 éves évfordulóján összetalálkozott zenésztársával, Valival, aki az első szerelme volt, a happy end sem maradhatott el. Egy esztendeje boldog házasok. Mindketten azon fáradoznak, hogy művésztelepet alakítsanak ki a valóban festői szépségű Szanticskán. A festőművésszel először a múltat idéztük fel.

❑ *Mi inspirálta arra, hogy a festészetnek szentelje az életét?*

● A zene. Diósgyőrben születtem, s itt nagy hagyománya van a zenének. Az általános iskola furulyazenekarában kezdtem. 1951-ben Balázs József irányításával megalakult a kohászati művek ifjúsági zenekara. Valika 1953-ban csatlakozott hozzánk. Én fuvoláztam, klarinétoztam: ő furulyázott, hegedült és harsonán játszott. Országos hírűekké váltunk, hanglemezeink jelentek meg. Sajnos 1957-ben megszűnt a zenekar. A Herman Ottó Múzeum 1973-as évkönyvében lelhetők fel erről adatok. A festészettel a Művészkörben ismerkedtem meg, Seres János tanár segítségével.

❑ *Nem kalandvágyból hagyta el 1956-ban az országot. Mi kényszerítette erre a lépésre?*

● Politikai okok miatt léptem át a határt. A szénbányák munkástanácsának elnökhelyettese voltam. Beléptem a miskolci nemzetőrségbe is. 1956. november elseje után valósággal vadásztak rám. Még sem szaladtam. Csak november 30-án indultam Ausztriába. Az éjszaka többször is igazoltattak.

Órákkal az osztrák határ lezárása előtt sikerült kimenekülnöm. Távollétemben két év börtönre ítéltek, később pedig életbe lépett az amnesztia. Egy grazi táborba kerültem, majd Bécsbe költöztem, ahol festészetből éltem. Amerikába hívtak a rokonaim, útlevelem is volt, mégis Kanadát választottam. Mert az ő szabadságértelmezésük közelebb áll hozzám. Először Montreál következett, majd az ontariói farmokon dolgoztam. Edmontonba 1958 végén vetett a sors. Szobát béreltem és festeni kezdtem.

❑ *A tengerentúli kritikák szerint „prérifestőként" szerzett dicsőséget Albertának és Kanadának.*

● Tény, hogy sok festményem örökítette meg a kies kanadai prérit, de nem vagyok csak tájképfestő. Ennél jóval többet érzek magamban. Igaz, szeretem a földet. Az embereknek ismerős az erdő, a völgy, az ösvény, a domb, hiszen naponta arra járnak, mégis a festmény fedezi fel számukra milyen szép az a táj, az a vidék, ahol élnek. A kinti ízlésvilág nem igazott le. Nem szabadulhattam a magyar érzéstől.

❑ *Beszéljen politikai indíttatású képeiről!*

● Az 1956-os forradalomról kilenc tusrajzot készítettem. Sorozatot alkotnak. Szeretném itthon is bemutatni. Bortnyik Sándor plakátművészetét sokat tanulmányoztam. Szimbolikusak rajzaim. Nem a bírálat a céljuk, hanem a gondolkodásra késztetés. Nem vagyok híve a bűnöző-fekete, az ártatlan-fehér klisének. A félig francia, félig indián Louis Riel-t 1885-ben felakasztották Mexikóban, pedig ekkor már amerikai állampolgár volt. Az ő lázadásának is szenteltem egy sorozatot.

❑ *Joe Clark volt kanadai miniszterelnök felkínálta Önnek a kultuszminiszteri tárcát, de visszautasította. Miért?*

● Nézze, máig jó barátságban vagyok Joe Clark-el. Rendszeresen szerepeltem a kiállításokon. Felfigyelt rám és elismert a nemzetközi művészvilág. Kultúrmérnök lettem. De a hivatal az nem nekem való. Egyébként is régen elhatároztam, hogy legalább meghalni hazamegyek. A szívem visszahúzott a Bükkhöz. Az már külön ajándék, hogy Valikát megtaláltam. Nem bántam meg, hogy 57 évesen – kettős állampolgárként – a végleges hazatérés gondolata foglalkoztat.

❑ *Kanadától messze esik Szanticska. Hogyan talált rá erre a gyöngyszemre?*

● Valika egy kolléganője, Nyitrai Viktória hívta fel a figyelmünket e parányi cseréhati településre.

Ott táborozott és az élményei után így ajánlotta nekünk: „Édes, mint egy szakajtó a völgyben! Ideális lenne itt festeni és művésztelepet létrehozni!" Megfogadtuk a jó tanácsot. Vettünk egy tágas és világos parasztházat. Felújítjuk. Most készül a műterem. Remélem vendégül láthatom az avatásán...

phische Œuvre) és az akciókról készült *dokumentum-felvételeket*. Előbbiek az utóbbiak gondos kiválogatásával és a kontaktkópiákon elvégzett kompozíciómódosításokkal (vágásokkal) keletkeztek és legalábbis egyenlő súllyal (fény)*képek* és dokumentumok egyszerre. Vitathatatlanul „jobb képek", ám az eredeti, nyers és olykor esetleges, helyszínhez kötött expozíciók atmoszférájával aligha vetekedhetnek.

Egy vak, fekete tükör és egy fehér gömb többször is feltűnik Schwarzkogler akcióiban. Halott sík és eleven teljesség: két pólus. A kérdés végül is az, hogy az alászállás processzusával szükségszerűen együtt jár-e a visszatérés, a felemelkedés élménye? Vajon az anyag örökre a mozdíthatatlan „massa confusa" állapotra ítéltetett, vagy megtisztítható, átszellemíthető, mint Fludd és alkimista társai hitték? *Tarkovszkij* filmjében, az *Andrej Rubljov*ban a szennyes és véres húscsomóvá gyötört, rongycsíkokba csavart test egyetlen sötét szájüreggé változik, hogy aztán a tölcsérrel belezúdított tüzes folyadék végezzen azzal, ami az emberből még megmaradt. A kínzókamrául szolgáló templom beszakított kapuján át az áldozatot a semmibe vonszolják. Schwarzkogler — mentve a menthetőt — a művészet tisztítótűzén akarta átáramoltatni az „életrituálévá" fokozott létet. *„Esztétikai panoráma"* kezdetű írásában a művészetet az „érzékek purgatóriuma"-ként határozta meg.

Klein harmincnégy, Manzoni harminc évet élt. Schwarzkogler még huszonkilenc éves sem volt, mikor egy nyári reggelen lakása ablakából az utcára zuhant és azonnal meghalt. Különös tény, hogy utolsó, 1967—69 között született műveiben az akciók drámai, expresszív-érzéki légkörét a koncept hűvös fegyelmezettsége váltotta fel.

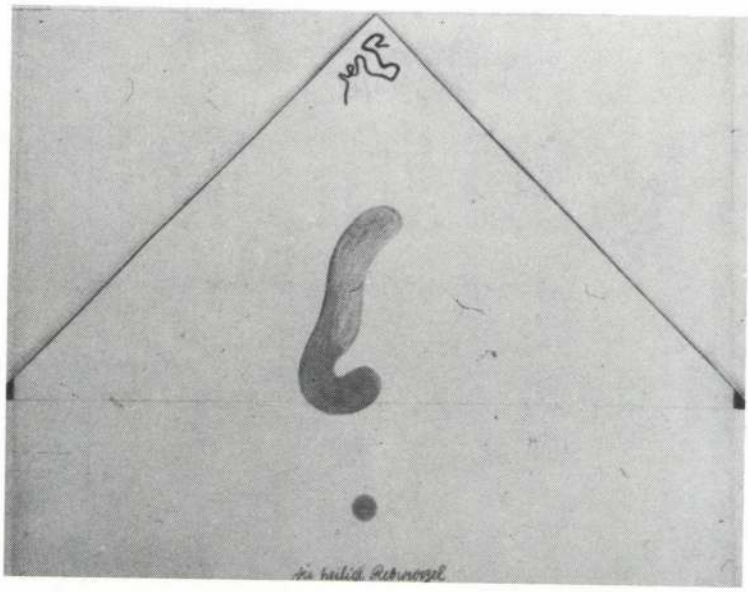

Rudolf Schwarzkogler: Rajz 93, 1969, színes ceruza, papír, 34×49 cm

Rudolf Schwarzkogler: 3. akció, 1965

Ács József
Új Műv. 1993/6.

VAJDASÁGI TÁJFESTÉSZET

Negyvenéves a Zentai Művésztelep • *Szombathy Bálint*

Szerényen, határozott jövővízió nélkül ünnepelt a volt Jugoszlávia első művésztelepe, a zentai kolónia. Valamikor a szűkebb pátria legjelesebb festői és szobrászművészei zarándokoltak a Tisza-parti városba, hogy kicseréljék tapasztalataikat és elkészítsenek néhány önálló alkotást. A januárban megnyílt jubiláris tárlaton harminchat szerző — ebből egy magyarországi — több mint hatvan művét tekinthette meg a közönség.

A művésztelep 1952-ben jött létre *Ács József* festő és pedagógus kezdeményezésére. Bizonyos értelemben szerencsés pillanatban, hiszen akkoriban a jugoszláv művészetben egyre határozottabban tört fel az informel és az absztrakció számos válfaja. Ezzel egyidejűleg a szocialista realizmus diktatórikus egyeduralma alkonyba borult.

Belgrádban és Zágrábban egyaránt 1951-ben jelentek meg — nyilvánosság előtt is — az absztrakció első csírái; a szerb művészetben valamivel oldottabb formában, az asszociatív festészet, az informel és az úgynevezett „individuális törekvések" jóvoltából. Nem jelentéktelen, hogy az európai absztrakció *Max Bill, Joseph Albers, Ben Nicholson* és *Victor Vasarely* nevével fémjelzett esztétikai programját kultiváló *Decembarska grupa* (1955—1960) nevű belgrádi csoport két tagja is megfordult Zentán, nevezetesen *Zoran Petrović* és *Miloš Bajić*. Különösen az előbbinek a szerepe lehet jelentős, hiszen ő már az 1953—55-ös és az 1957—58-as időszakban részt vett a Zentai Művésztelep táborozásain — immár absztrakt festőként.

Nemkülönben fontos — mondhatni: központi — szerepet játszott a művésztelep munkájában a zombori *Milan Konjović* karakán figurája. A kritika által kiosztott dekadens és polgári jelzőt is vállalva a háború előtti művészet — a történeti modernizmus — folytonossága mellett kötelezte el magát, expresszionista, széles gesztusokban megnyilvánuló piktúrájával pedig erősítette az európai szellemmel rokonszenvező pályatársak erkölcsi erejét. A még ma is aktív, kilencvenhat esztendős festő a Zentai Művésztelep protagonistáinak az abszolút alkotói szabadság szinonimáját jelentette: „Festészetének jellemzőit — erős színvilágát, szuggesztív ecsetkezelését, a kontúrok kihangsúlyozásával »deformált« vonalait, továbbá a síkság fölötti heves látomásainak forgatagát — a fiatalabb festők elfogadták" (*S. Stepanov*).

Az ötvenes évek elején elkötelezettnek lenni egyértelműen a szocreált jelentette. Akik ezt a művészeti doktrínát semmibe vették, semleges témákat választottak, melyek közül a tájkép volt a legnépszerűbb. A tájkép ideológiailag nem volt támadható s lehetővé tette a művészi szabadság maximális kibontakozását.

A *vajdasági tájfestészet* fogalma egyidős az első művésztelepek — Zenta, Topolya, Becse, Ecska stb. — megalakulásával. A síkvidéki táj, a végeláthatatlan róna, a tiszai füzesek és partszakadások, a bácskai búzamezők és kukoricások vagy a telecskai dombok lankái néha csak ürügyül szolgálnak ahhoz, hogy a művészek gátlástalanul csapongjanak az izmusok stilisztikai labirintusában, s elmerészkedjenek a képi elvonatkoztatás szélsőségeibe.

A táj egyszeriben új arcát mutatja. De nemcsak azt, hiszen az absztrakció szellemében munkálkodó néhány úttörő — Konjović, Ács, *Sáfrány Imre, Petrik Pál* stb. — analitikus módszert alkalmazva hatol be az emberi környezet mikrostruktúráiba, az élő és holt anyag szerkezetébe, a fizikai tapasztaláson túli erődinamika feszülő íveibe.

Milan Konjović expresszionizmusát hangsúlyozott anyagszerűség, nehéz, széles gesztusok és fauve-osan

Milan Konjović:
Kertben

Ács József:
Zentai táj, 1952

Benes József:
Tiszapart, 1963

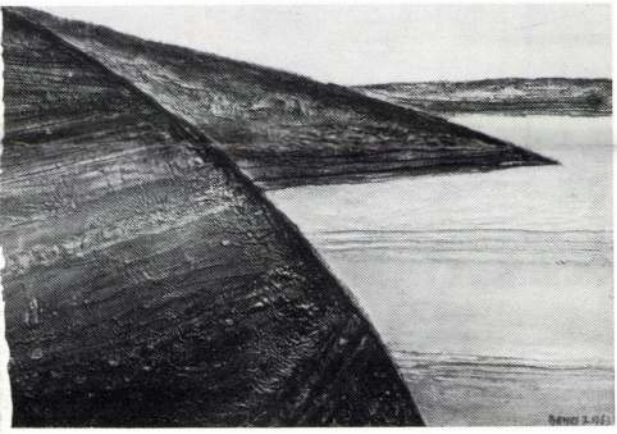

„eleresztett" darabos vonalak határozzák meg. Ezzel szemben Ács expresszionizmusa és absztraktizmusa elrugaszkodik a földi kötöttségektől, s a magasban játszódó metafizikai mozgások, transzcendens jelenségek poetikáját fogalmazza meg. Az ötvenes-hatvanas években artikulálódó újfajta táj- és látványértelmezés nyomán „a tárgyak optikai láttatása lassanként háttérbe szorul és a művészek figyelme mindinkább a művészi forma, a művészi nyelv felé fordul" (*B. Karlavaris*). A táj optikai képe számos esetben annyira elmosódik és áttételeződik, hogy a kép jelentése magának a pigmentációnak, a színfelrakásnak az önmagában vett tudatosításává válik, vagyis a kép témája maga a kép mint nyelvi szerveződés lesz.

A hatvanas években bontakozik ki a helyi születésű, már huzamosabb ideje Magyarországon tevékenykedő *Benes József* tájfestészete — Tiszapart-sorozata —, amely az évtized végén autentikusan figuralizmusba csap át. Ugyancsak zentai tájmotívumokra eredeztethető a szabadkai Petrik Pál homokfelrakásos informelje, amely csak a nyolcvanas években kapja meg kellő művészettörténeti minősítését. A bánáti *Wanyek Tivadar* mozdulatlan állagában, panoptikumként ábrázolja a síksági tájat, közvetlen ágon kötődve a látványt a mértani racionalizmus minimalista szemléletére redukáló Bogomil Karlavaris piktúrájához.

A művésztelepnek köszönhetően Zenta a hatvanas években a tartomány egyik művészeti központjának számított, dacára annak, hogy a hasonló intézmények száma az országban hamarosan meghaladta a százat. *Tripolsky Géza* néprajzkutató, a művésztelep nagy érdemű — ma már nyugalomba vonult — vezetője szerint akkoriban nem ment ritkaságszámba, ha egy-egy kiállítást tíz-tizenötezren tekintettek meg. Az időközben lezajlott nemzedékváltás új neveket, új szemléleteket hozott. A magyarországi — hódmezővásárhelyi és pécsi — kapcsolatokat is ápoló neves intézmény most azokat a pillanatokat éli át, amikor egy válságos helyzetben sok mindent újra kell fogalmazni és újra kell kezdeni.

Megalakulása óta a Zentai Művésztelepen százhét alkotó fordult meg, közülük többen olyanok, akiknek opusa a vajdasági művészet történetének szerves és nélkülözhetetlen része. A működő kolóniák általános gyakorlatától eltérően Zentán mindig is becsülték a kísérletezést. A tavalyi találkozót *Eltűnő arcok* címmel rendezték meg, az ideinek pedig a *határ* lesz a tematikai kiindulópontja.

(Zentai Városi Múzeum és Képár, 1993. január—február)

TÉR ÉS TÖRTÉNELEM MENEDÉKEI

Mai lengyel grafika és éremművészet • Éles Csaba

Nemcsak a költészetre, de minden művészetre igaz, hogy saját szülőhazájában ismerszik meg teljes valójában. Ám hogy el ne vesszünk a részletekben, abban éppen a reprezentatív és retrospektív válogatások segítenek. Amikor a művészi értékekkel együtt utazik a műveket és alkotóikat közvetlen közelről ismerő és figyelemmel kísérő szakértelem.

A harminc nagy, fémkeretes táblán megjelenő rajzművészeti válogatás túlnyomó többsége szárnyalóan gazdag képi fantáziáról, és valamennyi kompozíció rendkívül fegyelmezett, artisztikus képszerkesztésről tanúskodik. A látottak alapján semmi okunk sincs kételkedni *Krystina Basistá*nak, a katalógus egyik társszerzőjének bevezető állításában, amely szerint a varsói, poznani, gdanszki, katowiczei, rzeszówi és nem utolsósorban a lublini grafikusművészek egyre-másra aratják sikereiket a hazai és nemzetközi kiállításokon és biennálékon. (Krakkó és Maidanek Európa művészeti térképén a grafikai művészetek találkozóhelyeit is jelölik.)

A túlnyomó többségében a nyolcvanas évtizedben született grafikai lapok híven tükrözik az 1956 után kibontakozó stiláris útkereséseket: az új figuratív stílus, az új realizmus, a szürrealizmus, a metaforizmus, a nonfiguratív absztrakció címszavaival illethetjük ezeket mi is. Az új realizmus mögött azonban meg kell látnunk bizonyos naturalista pőreséget (Jadwiga *Smykowska: Carpe diem,* 1984); a szürrealimus mögött pedig a leküzdhetetlen romantika reneszánszát. Egyértelműen romantikus, azaz a jelenvalóságból büszkén vagy rezignáltan, idillt vagy kalandos izgalmat keresve kimenekülő életérzést demonstrál a *Tengerparti nosztalgia,* a *Testamentum* (Wieslaw *Dembski,* 1988), a *Vándorok* (Anna *Jelonek-Socha,* 1988) vagy az *Eol* (Czeslaw *Podgórski,* 1981) című képek szürrealizmusa.

Nem vitás ugyanakkor, hogy a romantika a szürrealizmust nélkülözve, a szürrealizmus a romantikától függetlenül is tanulmányozható itt. Az „eredetire" emlékeztető romantikára példa lehet a *Menekülés a természetbe* (Zbigniew *Strzalkowski,* 1984), a *7 Beauforte* (József *Drazkiewicz,* 1979), Leszek *Kilianski Ruissalói kövei* (1987) stb. — az autonóm szürrealizmusra pedig a *Világosság és az árnyék határa között* (Zygmunt *Czyz,* 1981), a *Tükör* (Czeslaw *Tumielewicz,* 1978) vagy a *36-os terep* (Maksymilian *Snoch,* 1988).

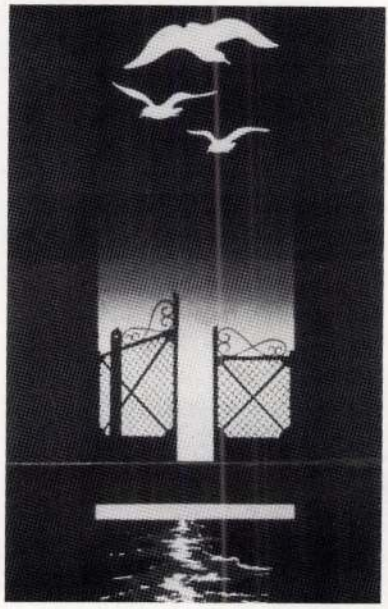

Zygmunt Czyz: Világosság és árnyék határa között, 1981, színes linóleummetszet

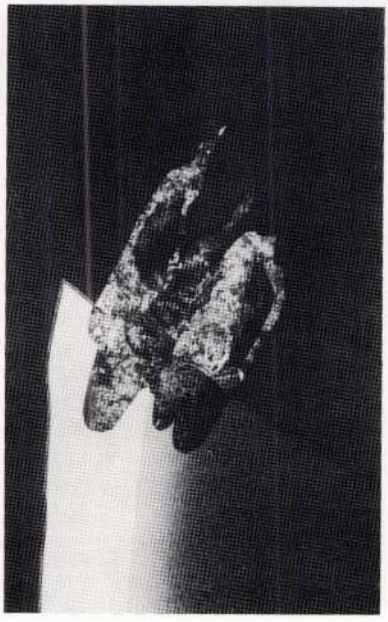

Zbigniew Lutomski: Búcsú, 1986, színes fametszet

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTÉRIUMA

MAGYAR MILLENNIUM · 2000 ·

NEMZETI KULTURÁLIS ALAPPROGRAM

MŰCSARNOK
KUNSTHALLE

H·U·N·G·A·R·T

A kiállítás a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete és a Műcsarnok együttműködéseként jött létre.

Médiatámogatók

PESTI MŰSOR PM Program Magazin

Magyar Nemzet

FEKETÉN grafika FEHÉREN

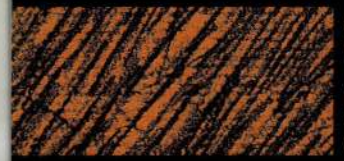

Ács István, Acsa-Szücs Imre, Alapfy László, Arnóti András, B. Gedeon Hajnalka, B. M. Z. (Baji Miklós Zoltán), Babinszky Csilla, Bálind István, Bálint Ádám, Bánfi Mariann, Banga Ferenc, Barabás Márton, Bardócz Lajos, Bartha Sándor, Becsey Zsuzsa, Benes József, Berei Zoltán, Berentz Péter, Bodor Anikó, Boros Attila, Bukta Imre, Bunke Zsuzsanna, Butak András, Büki Zsuzsanna, Czobor Sándor, Cserny Márton, Csikós Tibor, Csorba Simon, Daradics Árpád, Darvas Árpád, Dobay Géza, Dobos Éva, Egyed László, Elekes Károly, Erdélyi Gábor, Erőss István, Eszik Alajos, F. Farkas Tamás, Fábián Noémi, Fekete Gábor, Fenekovács László, Ferike (Marosán Ferenc Péter), Foky Éva, Fülöp Ilona, Für Emil, Gelencsér János, Gellér B. István, Gerber Pál, Germán Fatime, Győrffy Sándor, Haász Ágnes, Halbauer Ede, Harmati Zsófia, Hegedűs 2 László, Herman Levente, Hetesi Attila, Jovián György, Kácser László, Kádár János Miklós, Kaján-Kalász Tibor, Kalmár István, Kántor Jenő, Karakas András, Kazinczy Gábor, Kazovszkij, El, Kéri Ádám, Kesselyák Rita, Kis Sándor Lajos, Kiss Gusztáv, Kókay Krisztina, Koleszár Erzsébet, Komlódi Judit, Kopasz Tamás, Koroknai Zsolt, Kótai Tamás, Kovács Mária, Kovács Péter, Kovács Péter Balázs, Kováts Albert, Krizbai Sándor, Kulinyi István, Kun J. Fruzsina, László János, Lévay Jenő, Lombai Ferenc, Luzsicza Árpád, M Tóth Éva, Madácsy István, Magyar Mónika, Maracskó Gabriella, Miklós Árpád, Móder Rezső, Molnár Iscsu István, Nagy Gábor György, Nagy Csaba, Nagy Judit, Nagy Katalin, Nemere Réka, Neuberger István, Oláh György, Olajos György, Orbán Attila, Olexa József, Orosz Csaba, Ősz Lucia, Pál Csaba, Pálos Anna, Pető Barna, Püspöky István, Rába Lilla, Rácmolnár Sándor, Rákóczy Gizella, Sárkány Győző, Sárközi Róbert, Schneemeier Andrea, Sinkó István, Somorjai Kiss Tibor, Stefanovits Péter, Stroe Krisztián, Sulyok Gabriella, Szabó Ábel, Szabó Dezső, Szalai Katalin, Szalma Edit, Szerényi Gábor, Szigeti András, Szigeti Gábor Csongor, Szirányi István, Szőcs Géza, Szőke György, Szőnyi Krisztina, Szunyoghy András, Szurcsik József, Szyksznian Wanda, Tasi Tibor, Tasnádi József, Tellinger István, Tettamanti Béla, Tolnay Imre, Tóth Zoltán, Tőkey Péter, Ujházi Péter, Valkó László, Varga Amár László, Varga László, Varga Tamás, Vargha Balázs, Vasvári László Sándor, Véssey Gábor, Vojnits Helen, Wächter Dénes, Zöld Anikó, Zsankó László • Kurátorok: Gelencsér Rothman Éva, Stefanovits Péter

A Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete és a Műcsarnok tisztelettel meghívja Önt a

Feketén fehéren

című grafikai kiállítás megnyitására

A kiállítást megnyitja

Dr. Baán László

a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának közigazgatási államtitkára és

Grünwalsky Ferenc

rendező, operatőr

2001. január 23-án, kedden 18 órakor a Műcsarnokban (Budapest, Hősök tere)

A kiállítás megtekinthető: 2001. február 18-ig, hétfő kivételével naponta 10–18 óráig

Magyar Millenniumi Képző-, Ipar- és Fotóművészeti Kiállítások

Ács József szobrász (1960-as évektől)

Saplókivágat és rádió

1-10.-ig 10-1-IV.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

(2)

1969 AUG 1 0

MAGYAR HÍRLAP
Budapest

(2)

/1021 MAGYAR HÍRLAP

Megnyitották a Kis Jankó Bori hímzőkiállítást

Kis Jankó Boriról, Matyóföld híres népművészéről ünnepségen emlékeztek meg szombaton Mezőkövesden. Emlékére hét alkalommal rendeztek országos hímzőpályázatot, és a róla elnevezett díjat ez ideig 18 népművész nyerte el. Az idei pályázatra az ország különböző részeiből mintegy 409 alkotást küldtek a népművészek.

Az ünnepségen *Lázár Gáspárné*, a Matyó Népművészeti Szövetkezet elnöke ismertette Kis Jankó Bori munkásságát, majd *dr. Szilágyi János*, a községi tanács vb-elnöke felavatta *Ács József* szobrászművész alkotását: a matyó hímzőasszony mellszobrát. Ezt követően *Molnár János* miniszterhelyettes mondott ünnepi beszédet, majd *dr. Pillis Pálné*, a Háziipari és Népművészeti Szövetkezetek Országos Szövetségének elnöke kiosztotta az idei díjakat. Ezután megnyitották a *VII. országos Kis Jankó Bori hímzőkiállítást*, amelyet már az első napon több százan tekintettek meg.

Ács József

az atom békés felhasznál

Az OAB titkárságának vezetője

A kormány az Országos Atomenergia Bizottság feladatát és hatáskörét az új gazdaságirányítási rendszer elveinek figyelembevételével az elmúlt évben szabályozta. A bizottság tevékenységéről, munkaprogramjáról az újjáalakult OAB titkárságának vezetője, *Rigler Görgy* tájékoztatta lapunkat.

— Az Országos Atomenergia Bizottság — mondotta — a kormány tanácsadó és véleményező szerve az atomenergia békés felhasználását magában foglaló kérdésekben, döntésekben. Ezenkívül összehangolja a tudományos kutatásokat és elősegíti az atomenergia hasznosítását mindazokon a területeken, amelyeknek munkája összefügg a sugárzó anyagokkal és készítményekkel, a nukleáris műszerekkel, a nukleáris biztonság kérdésével.

Ács József (1)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 JÚL. - 8.

NÉPSZABADSÁG

— **Graham Bell és Puskás Tivadar szobrát, Ács József és Veszprémi Imre szobrászművészek alkotásait, a Beloiannisz Híradástechnikai Gyár bejáratánál állítják fel még az idén.**

(3)

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 JÚL 10

Ács József

NÉPSZAVA

Budapest

Hímzőkiállítás nyílik Mezőkövesden

(3)

A mezőkövesdi Művelődési Házba megérkeztek az első pályamunkák a Kis Jankó Bori országos hímzőkiállításra. A magyaros motívumokkal kivarrt terítőket, falifutókat és párnahuzatokat a sárközi és a palóc falvakból kézbesítette a posta.

A beküldött munkák zsűrizésére augusztus 1-én kerül sor. A legszebb hímzés alkotóját Kis Jankó Bori emlékéremmel és 5000—5000 forint nívódíjjal jutalmazzák. Ezenkívül a legjobb 12 pályamunkát külön díjazzák.

A díjkiosztó ünnepségre és a hetedik Kis Jankó Bori országos hímzőkiállítás megnyitására augusztus 9-én kerül sor Mezőkövesden. Ezen a napon avatják fel Ács József szobrászművész új alkotását: Kis Jankó Bori mellszobrát. *(MTI)*

NÉPSZAVA

demarkációs vonal mentén. A valóságban ennél is több provokáció történt. Ez a szám — mondta Kang Rjang Uk —, csak az általunk a fegyverszüneti bizottsághoz benyújtott hivatalos til-

kapacitása.

Budapesten, a Vág utcában most készült el egy 420 férőhelyes otthon, Győrött pedig a 300 férőhelyes új otthon még ebben az évben tanulókat fogad. Kaposvárott az új

Ünnep Mezőkövesden

Szoboravatás és emlékkiállítás

Kiosztották a Kis Jankó Bori pályázati díjat

Szombaton ünnep volt Mezőkövesden. *Hetedik alkalommal* hirdette meg a megyei tanács, a Népi Iparművészeti Tanács, a Háziipari és Népi Iparművészeti Szövetkezetek Országos Szövetsége, a Népművelési Intézet, a Mezőkövesdi járási Tanács és a Matyó Népművészeti Szövetkezet Kis Jankó Borinak, a nagy hírű hímzőasszonynak, a 15 éve elhunyt kiváló matyó népművésznek emlékére az *országos hímző emlékpályázatot*. A pályázat, a korábbi évekhez hasonlóan, nagy visszhangra talált, és *200 népi iparművész és népművész küldte el 421 alkotását a pályázatra*. A pályázat, illetve az ahhoz kapcsolódó ünnepi kiállítás most szoboravatással bővül: *leleplezték Kis Jankó Bori szobrát* a járási művelődési központ előtti kis parkban.

Az országos Kis Jankó Bori hímző emlékpályázat rövid néhány esztendő alatt *értékes hagyománnyá lett*, az évről évre visszatérő augusztus eleji ünnepségek valójában *nemcsak Mezőkövesdnek, hanem az egész ország népi iparművészetének ünnepei*. Ezt tanúsítja a nagyarányú érdeklődés, amely a mezőkövesdi ünnepségeket évről évre megelőzi, s amely most is megelőzte. Eljöttek a szombati ünnepségre a népi iparművészet művelői és tiszteli közül igen sokan. Ott volt többek között *Molnár János*, a művelődésügyi miniszter helyettese, *Varga Gáborné* és *Bárczi Béla*, a megyei tanács vb-elnökhelyettese, *Molnár András*, a járási pártbizottság első titkára, *Nagy Zoltán*, a megyei pártbizottság osztályvezető-helyettese, *Ács Miklósné*, a Népművelési Intézet igazgatója, a megyei és országos társadalmi szervek több reprezentánsa, valamint az ország különböző részeiből a népművészet sok kiváló képviselője.

Kőszobor fejkendővel

Az ünnepségsorozat első lépéseként *dr. Szilágyi János*, a Mezőkövesdi községi Tanács vb-elnöke leleplezte Kis Jankó Bori szobrát. Ünnepi beszédében a matyó népművészet kialakulásáról, a nagy mester tanításainak továbbéléséről és munkájának folytatásáról szólt hogy *e szobor a matyó nép felfelé, mindig a szépre való törekvésének szimbóluma*. *Lázár Gáspárné*, a Matyó Népművészeti Szövetkezet elnöke Kis Jankó Bori életművét elemezte. Az *Ács József* alkotta mellszobor a matyó népviselethez tartozó fejkendőben ábrázolja a kiváló népművészt, s a *kevés részletezéssel, tömbszerűen megjelenített nőalak* egyben a matyó viselet, a népi alkotó erőt is idézi Kis Jankó Bori emléke mellett. A szoboravatás után a művelődési központ színháztermében folytatódott az ünnepség, ahol *Tusay Dénes*, a járási tanács vb-elnökhelyettese köszöntötte a megjelenteket, méltatta az eredményes pályázatot, s megköszönte a rendező szervek munkáját, valamint a népművészeknek a részvételt. Ezt követően *Molnár János* miniszterhelyettes mondott ünnepi beszédet.

A miniszterhelyettes beszéde

Molnár János miniszterhelyettes bevezetőben arról szólott, hogy az évről évre ismétlődő emlékpályázat *nemcsak népművészeti, hanem egyben társadalmi és politikai megmozdulás is*. Beszélt a népművészetnek a társadalom átalakulásában, az emberi tudat formálásában betöltött szerepéről, az emberek ízlésvilágának alakításáról, ami elválaszthatatlan összetevője az ember sokoldalú fejlődésének. Kiemelte, hogy *a népművészet fontos éltető eleme a magyar művészeti életnek*, s talán soha sem volt olyan nagy jelentősége, mint napjainkban. A továbbiakban a miniszter helyettes a népművészet és népi iparművészet megújulásáról és a társadalmi megbecsülésről szólt, s részletesen elemezte fejlődésének *jelenleg fennálló nehézségeit*, a szűk körű követést, *a kereskedelmi tevékenység és a népi iparművészet összefonódottságát*, a paraszti kizárólagosság téves hitének fel-felbukkanását, valamint azt a helytelen szemléletet, amely a népművészetet a magyar egyetemes művészeten kívülállóként szeretné kezelni. Befejezésül a népművészettel kapcsolatos feladatokról szólva kiemelte, hogy *legfontosabb teendő a népművészetet beilleszteni szocialista művelődési életünk egészébe*.

Az ünnepi beszéd után *dr. Pillis Pálné*, a Háziipari és Népi Iparművészeti Szövetkezetek Országos Szövetségének elnöke kiosztotta az idei pályázat díjait. *Kis Jankó Bori díjat ketten* kaptak: *Kispál Jánosné* mezőkövesdi népi iparművész és *dr. Koltai Lászlóné* budapesti szakkörvezető. Kiadtak továbbá két első, hat második és hat harmadik díjat. Díjat kapott többek között *a miskolci Ady Endre Művelődési Ház szakköre* is. Az összesen kiadott díjak meghaladják a 41 ezer forintot, alkotói díjakra pedig további 20 ezer forintot adtak ki. A hivatalos ünnepség után *a mezőkeresztesi Aranykalász Termelőszövetkezet férfikara* adott igen szép kórushangversenyt, *Engi István* vezényletével.

Színpompás tárlat

A művelődési központ emeleti kiállítási termében nyílt meg *a pályázati anyagból rendezett kiállítás*. (Ennek méltatására még visszatérünk.) A megnyitáskor *Gulyás István*, a megyei tanács népművelési csoportjának vezetője a népi iparművészet iránti érdeklődés növekedéséről, az értékes szakköri tevékenységről beszélt többek között. Kiemelte, hogy a kiállításon elénk táruló színpompa, szépség azt is bizonyítja, hogy asszonyaink, lányaink alkotó képzeletében, ügyes ujjaiban *tovább él, megújul, egyre szebbe virágzik a népi hímzőművészet*. Az ünnepség végén a Matyó Népművészeti Szövetkezet *fogadáson látta vendégül* a díjazott népművészeket és a meghívottakat.

(bm)

az áremelkedések, amelyek a leértékelést követni fogják és azok az új áldozatok, amelyeket a kormány kilátásba helyez, viharos őszi idényt készítenek elő. A CGT minden rendelkezésére álló eszközt felhasznál, hogy meghiúsítsa ezt az újabb antiszociális offenzivát és megvédje a dolgozó embereket.

René Andrieu a L'Humanité főszerkesztője, a lap szombati vezércikkében mindenekelőtt kiemeli: a kormány intézkedései azt bizonyítják, hogy

az ország vezetői hazudtak.

Nem mondott igazat Pompidou, amikor a választási küzdelemben a francia prosperitás bajnokának mutatta magát, hazudott Chaban-Delmas, amikor kormánynyilatkozatában június 26-án kijelentette, hogy nem lesz frankleértékelés: a valóságban — mutatott rá Andrieu —

a devalváció eszköz a kormány számára, hogy a dolgozók kárára oldja meg a gazdasági nehézségeit.

André Bergeron, a Proce

godalmat, hogy

az intézke
a legrossz
rülmények
fog

A Franc
Párt nevébe
a Politikai
megállapíto
mány által
intézkedés
annak a p
kizárólag

a nagy
dekében,
lakosság
rová

Egyik ele
lis politik
hogy csök
azaz a f
iát.

A hírü
szerint Washingtonban a francia döntés a frank leértékeléséről teljes meglepetés volt, ugyanakkor a szakértők szerint a művelet egészséges és ésszerű. A pénzügyi körökben rámutatnak: jobb leértékelni olyankor, amikor a helyzet nyugodt.

A Wall Street szakértői — írja az AFP — ésszerűnek minősítik a leértékelés mértékét is.

A 12,5 százalékos árfolyamcsökkentésnek nem kell láncreakciót kiváltania — vélik — noha a frontra az elkövetkező napokban nagyobb nyomás nehezedett.

A New York Times szombati száma vezércikkében így ír: „a frank leértékeléséről szóló döntést, amely a gazdasági realitások eredménye, elkerülhetetlenné tette a novemberi pénzügyi válság.

A frank sorsát eddig egy inflációs politikával irányították, amelyet fizetésemelésekkel párosítottak — ezt a politikát a májusi

(Folytatás a 2. oldalon)

Eseményekről

RÖVIDEN

LÖVÉSEK

Az alabamai Birminghamben a 34 éves Charles Mygood, miután összeszólalkozott szüleivel, revolvert rántott, agyonlőtte őket, majd lelőtte a lövésre elősiető egyik szomszédot, a szomszédos templom lelkészét, majd agyonlőtte magát is.

12 HALOTT

A Madrid—Cadiz-i országúton pénteken összeütközött egy autóbusz és egy téglákkal megrakott teherautó. A buszon szabadságukról munkahelyükre visszatérő andaluziai munkások voltak. A szerencsétlenség során tizenketten életüket vesztették, sokan megsebesültek.

ATOMBOMBA

A japán Nagaszakiban szombaton, helyi idő szerint 11 órakor, pontosan abban a percben, amikor az amerikaiak atombombája elpusztította a várost 24 évvel ezelőtt, egy percre minden forgalom leállt, hogy így emlékezzenek meg a támadás áldozatairól. A város Béke parkjában 5000 ember ünnepségen emlékezett meg az atombomba 70 000 nagaszaki áldozatáról.

TÜNTETÉS

A nyugat-berlini parlamenten kívüli ellenzék kétezernél több tagja Nyugat-Berlin belvárosában nagy tüntetést rendezett, tiltakozásul az ellen hogy a városból Nyugat-Németországba szállítottak olyan fiatalokat, akik nem voltak hajlandók szolgálatot teljesíteni a nyugatnémet Bundeswehrben.

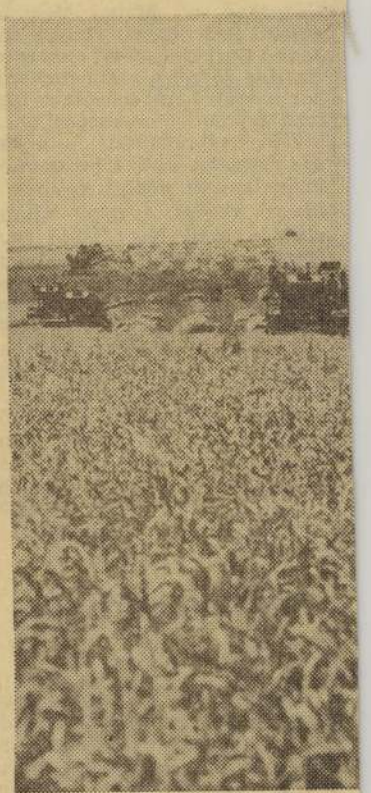

Borsod megye hegyes vidékein nádnémeti Vörös Csillag Tsz h pokban levágta legutolsó gabor

vagy kisiklás?

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc
10

(7. oldal)

Kivel flörtöl Marianne?

(8. oldal)

A régi színészvilág

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZAVA
Budapest

1021

Mezőkövesden kiosztották a Kis Jankó Bori hímzőpályázat díjait

Szombaton Mezőkövesden ünnepségen emlékeztek meg Kis Jankó Boriról, Matyóföld híres népművészéről. Emlékére immár hetedszer rendeztek országos hímzőpályázatot és a róla elnevezett díjat eddig tizennyolc népművész nyerte el. Az idei pályázatra hazánk különböző tájairól — Buzsákról, Kalocsáról, Hódmezővásárhelyről, Kecskemétről, Recskről, Karcagról, Tardról és a Sárközből — négyszázkilenc alkotást küldtek. A gyönyörűen hímzett terítők, falifutók és párnahuzatok közül a zsüri több mint százat választott ki bemutatásra.

Az ünnepségen felavatták *Ács József* szobrászművész alkotását: a matyó hímzőasszony mellszobrát. A művelődési ház színháztermében *Molnár János* miniszterhelyettes mondott ünnepi beszédet, majd kiosztották az idei díjakat. Kis Jankó Bori emlékplakettel és öt-öt ezer forint pénzjutalommal tüntették ki *Kispál Jánosné* mezőkövesdi népművész matyórózsás asztalterítőjét és a budapesti *dr. Koltai Lászlóné* rábaközi futóját és faliképét. A legszebb hímzések alkotói között további, mintegy negyvenezer forint pénzjutalmat osztottak szét.

A díjkiosztás után nyitották meg a hetedik országos Kis Jankó Bori hímzőkiállítást, amelyet már az első napon több százan tekinthettek meg.

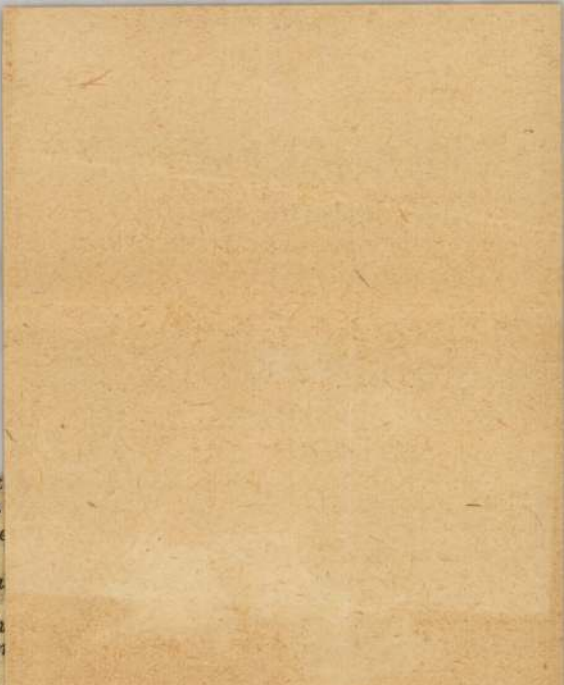

lettől. Kimaradásaim megszokta, e. Azért sem igen szólt, ha kevet adtam haza. Tele volt a kisnével, de mire kitisztította Editet l, megint olyan kemény és hideg üveg.

*

egy szatyor könyvvel, füzettel

ilva leérettségizett.
egtehetnéd — mondta —, neked olgárid.
olyogtam rajta.
hivatalban komoly beosztást ka-

vasárnap délután a Jókai-park-k a gyerekkel, s összetalálkozözvetlen főnökével.
gsüvegelt, az asszonynak kezet

röhögtem magam. De azért be-

nézett rám azokkal
háta mögött már
összes kollokviumai
Már csak a szigor
Akkor már tudta
tettem.
De egyet még meg
1965 karácsonyán
szőrme bundát tette
Nagyon meglepődö
— Nocsak. Nézd n
tam, ahol 2000 fori
egyéb dolgokra.
Régen láttam sírn
kodott. Szép ünnepi
tett, hogy nincs közö
miről nem tudtunk
Napokig sebzetten
részegen — minde
arcul ütöttem.
— Szeretőd van!
erődből idáig jutott

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

Ács József

6

1021

1962. július 15, vasárnap

Új képzőművészeti alkotások kerülnek az idén a fővárosi lakótelepekre

A fővárosszerte épülő hatalmas lakótelepek évről-évre több munkát adnak — az építőipari szakembereken és a parkok mesterein kívül — a képzőművészeknek is. A lakásigények kielégítésén kívül a lakótelepek között létesített parkokat, a házak falait szobrokkal, domborművekkel, falképekkel díszítteti a fővárosi tanács.

Egyik legnagyobb lakótelepünkké fejlődik néhány éven belül az *óbudai*, amely idővel kialakozik majd a Hévizi úton épülő házakkal. Érdekes esemény ihlette *Madarassy Walter* szobrászművészt a Hévizi úti iskola falára kerülő dombormű megtervezésénél. Az építkezések megkezdésénél római kori katonatábor maradványai kerültek elő a földből ezen a helyen. A leletek arra inspirálták a művészt, hogy római kori témájú domborművet alkosson, amelyet kombinál a ma emberének legaktuálisabb témájával: a békevágy kifejezésével. A családhoz békegalambot hozó római kori harcost ábrázoló kompozíciót a nyáron helyezik el a Hévizi úti iskola falán. Ugyancsak ennek a lakótelepnek bölcsődéjére tervez domborművet *Szomor László*, kertjébe pedig díszmedencével kombinált szobrot *Szöllősi Endre*. Ezeket őszre, az óvoda kertjének *Ács József* által készített mackószobrát pedig a közeli hetekben helyezik el.

Ács József mackószobra is hamarosan a helyére kerül.

Az óbudai lakótelep parkjába pályadíjat nyert, hatalmas szobrot készít el őszig *Somogyi József* szobrászművész. A három figurából álló kompozíció családot ábrázol. Az apa szobra három méterre magaslik majd az ülő anya és a gyermekfigurák mellett. A lakótelep bölcsődéjének homlokzatára kerül nyárig *Dózsa-Farkas András* alkotása, a gémeket ábrázoló lemezdomborítás.

Az Üllői úti lakótelep ferencvárosi részén a bölcsőde falára kerül *Makrisz Agamemnon* háromrészes, játszadozó gyermekeket ábrázoló, modern vonalú domborműve, az óvoda kertjébe *Wessely Jelena* szobra: *Anya a gyermekével*, és ugyancsak itt helyezik el a nemrég elhunyt művész, *Matei Aurél* utolsó alkotását, a fókaszobrot, az épülő díszmedence szélén. Az Üllői úti lakótelep iskolája három, városképet ábrázoló kerámia falképet kap ivókúttal.

KULTURÁLIS HÍREK

AZ ÜGYNÖK HALÁLA felejthetetlen előadását, Timár Józseffel a címszerepben, filmfelvételről szerda este megismétli a televízió.

*

SZÍNDARAB-HANGLEMEZEK kiadását kezdték meg Romániában. Elsőnek a Caragiale-évforduló alkalmából a nagy szatirikus nálunk is ismert Az elveszett levél című komédiáját vették fel a bukaresti Caragiale Színház előadásában.

*

A BALATONFÜREDI PANTEONBAN, a SZOT-szanatórium árkádos folyosóján szombaton leleplezték Madarász Emil emléktábláját. Az avatóünnepségen megemlékeztek a költő munkásságáról, életének balatoni vonatkozású mozzanatáról, majd legszebb verseiből adtak elő.

*

A JÖVŐ ÉVAD OPERABÉRLETEINEK árusítása öt nappal ezelőtt kezdődött meg, és már eddig 28 000 bérletet adtak el.

*

BETILTOTTÁK SHAKESPEARE Othellójának tanulmányozását a Dél-afrikai Köztársaságban.

*

NICOLAS GUILLÉN, Kuba legnagyobb élő költője, 60 éves. Műveit a világ valamennyi kultúrnyelvére lefordították. A kubai írószövetség elnöke, 1954-ben Lenin-békedíjat kapott.

*

KORNYEJ CSUKOVSZKIJ Lenin-díjas szovjet írót és irodalomtörténészt az oxfordi egyetemen az irodalomtudományok díszdoktorává avatták. Csukovszkij a második szovjet író, akit angol egyetem díszdoktorává avatnak; nemrég nyerte el a kitüntető címet a skóciai St. Andrews Egyetemről Solohov. Előttük Turgenyev volt az utolsó orosz író, aki 1879-ben oxfordi díszdoktor lett.

A FRANCIA GRAFIKA mesterműveinek kiállítását a nagy érdeklődésre tekintettel a Szépművészeti Múzeum még egy hétig, július 22-ig nyitva tartja.

*

A KULICH GYULA SZINPADON tegnap este Baróti Géza—Garai Tamás Álomkastély című zenés játékát mutatták be Pethes György rendezésében.

*

A CSEHSZLOVÁKIAI GOT' WALDOVBAN megnyílt a né zene, a népdal és a népi tár kérdéseivel foglalkozó 15. nem zetközi UNESCO-értekezlet, 1(csehszlovák szakembernek, vala mint 25 ország mintegy 150 szal emberének részvételével.

*

A MÚZEUMOK NEMZETKÖZ TANÁCSÁNAK világkongresszu sa, amelyen a világ 36 országá ból mintegy 500 küldött ve részt, Hágában befejeződött.

*

A BARÁTSÁG OLAJVEZE TÉK építőiről szól a Jó napo Gnat című új ukrán film. Rende zője: Viktor Ivcsenko.

*

MAGYAR SZINHÁZTÖRTÉ NET jelent meg Hont Feren szerkesztésében. A 330 oldala kötetet a Színháztudományi In tézet munkaközössége írta, Gondolat Könyvkiadó adta ki.

*

A NÜRNBERGI PERBEN el ítélt német háborús bűnösök ki végzéséről készült dokumentum filmet, amely eddig az amerika hadsereg birtokában volt, bemu tatták Londonban. A kísérőszöve get Marlene Dietrich mondja.

*

A MAI SZOVJET KÉPZŐMŰ-VÉSZEK 300 alkotásából kiállí tás nyílt Moszkvában a Szovjet

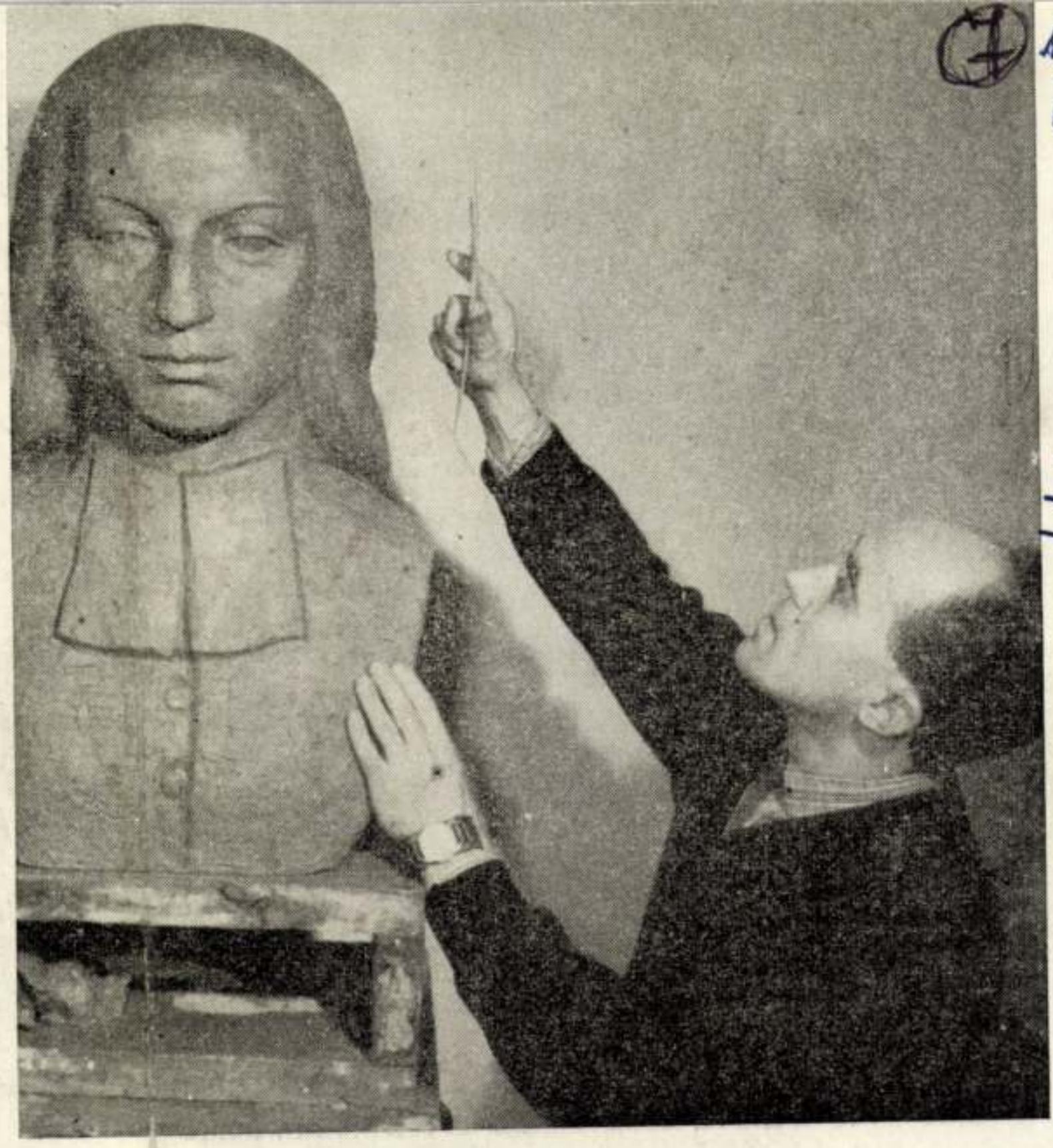

ÁCS JÓZSEF SZARVASRA
MINTÁZZA TESSEDIK
SÁMUEL SZOBRÁT

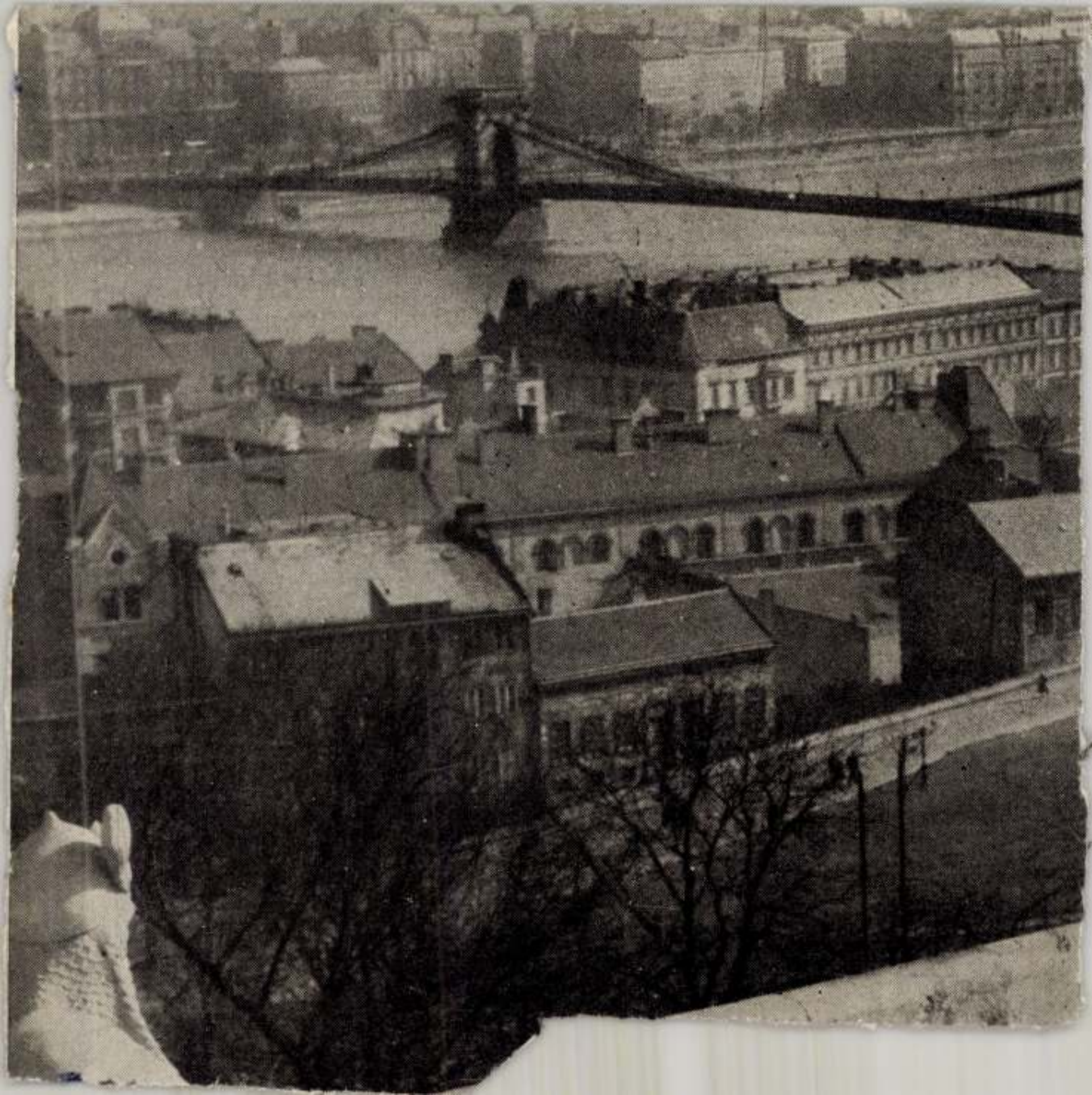

1970 MÁJ 1

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Ács József

SOMOGYI NÉPLAP

Kaposvár

Berzsenyi szobrot avatták Marcaliban

1021

Néhány nappal a költő születésének évfordulója után, vasárnap délelőtt avatták fel Marcaliban Berzsenyi Dániel mellszobrát. A járási székhelytől néhány kilométernyire fekvő Niklán élt költőről elnevezett járási könyvtár előtt felállított, fehér kőből készült mellszobor *Ács József* fővárosi művész alkotása. A szobrász hagyományos felfogásban, a nagy névhez méltó művészi gonddal formázta meg a költő portréját.

Az avatóünnepségen *Paál László* járási művelődésügyi osztályvezető megnyitó szavai után Juhász Gyula: Berzsenyi című verse hangzott el *Sándor Mária* középiskolai tanuló előadásában. Majd *Kővári Ferenc* niklai általános iskolai igazgató mondott ünnepi beszédet, felidézve a költő életének legfontosabb mozzanatait, méltatva tevékenységét, az utókorra gyakorolt hatását. A szobor leleplezése után *Ivók Irma*, a marcali gimnázium tanulója Takáts Gyula: Niklai elégia című versét adta elő. Az avatóünnepség a helyi középiskola leány kamarakórusának műsorával ért véget.

(2120)

r, Tóth La-
számú ház
eladó.

zemesen,
ezetben iker-
vízparti, el-
klődni: Ka-
ef, Látrány,
(9746)

nyvesen,
. 67. alatt
nyaraló
vízhez kö-
Érdeklődni:
Béke tér
Kisgyalán,
23. (2115)

, 1 fázisú
iszológép
eladó. Zsa-
n, Siófok,
(137244)

zhely, beton
reléssel el-
vár, Puskin
(2114)

everő eladó.
Szegfű u.
(92719)

obás, össz-
modern
134 m² alap-
nagy család-
almás új ház
tően eladó.
Bartók Bé-
. Udvarhelyi.
(92742)

ellén, Há-
u. 24. két-
sszkomfortos
ltözhetően ei
(8509)

bogláron 305
ely eladó. Ér-
Somogyvár,
(8504)

MOTOR

gálati lakás szükséges.
»Május 2121« jelige.
(2121)

VEGYES

Társasház épül Kaposvár, Lenin u. 11. szám alatt, amelyhez társakat keresünk. Jelentkezés a helyszínen 5 óra után. (92:58)

Üres szoba-konyha azonnal kiadó. Cím a kiadóban. (2123)

Elveszett a TÜZÉP-nél beváltható ajtó-ablak, hullámpala-utalvány. Jutalom ellenében kérem leadni: Kaposvár, Szegfű u. 18. (92927)

ALKATRÉSZBOLT nyílt Nagykanizsán az Ady u. 2. szám alatt. Bel- és külföldi motorkerékpár, kerékpár és varrógép alkatrészek, motorkerékpár, kerékpár gumik. (61316)

CSERE

dolgozókat

fölvesz

14 évestől 30 éves korig.

Jelentkezni lehet a gyár munkaügyi osztályán,

Kaposvár, Dimitrov u. 127.

(7519)

DOLGOZÓKAT

A Fenékpusztai Lengyár fölvesz áztatós és üzemi munkára férfi és női dolgozókat. Teljesítménytől függő kereseti lehetőség. A nehéz

ÁCS JÓZSEF 1021

1971.IX.13.Petőfi, 14.oo /6/ KJ

(9)

Kettőtől hatig

- Pór Klári következik
- Máris jelentkezem, remélem hogy most jól hallotok
- Igen jól

- Гвоздь 2х2
- Мастика гелиевая, тюбиком 1кг
- Клей плиточный усиленный
Комплект поставки
Гайка М12 ГОСТ 5915-70 - 4 шт.

- Köszönöm.Erre a beszélgetésre tulajdonképpen a kiváncsiság hajtott. Ács József szobrászmüvész ül mellettem itt az URH kocsiban és mondom a kiváncsiság hajtott hozzá. Kiváncsi voltam az a nagyon-nagyon szerény müvész, akinek az alkotásaival lépten-nyomon találkozunk köztereken, középületekben, de ővele magával soha sem a rádióban, sem a televizióban nem találkoztunk. Az ötletet a legutolsó találkozás adta, a müvével való találkozás a halasfiu a Vadászati Világkiállitás Vizgazdálkodási pavilonjában áll. Nos, ismerkedjünk személyesen, hiszen a szobrait már ismerjük. A Bánki Donát Gépipari Technikumban a névadó Bánki Donát szobra áll, a Hévizi uti óvoda előtt a nagyon kedves kéregető mackó, a kecskeméti müvész sétányon Révész Imre festőművész portréja, Szarvason Tessedik Sámuel portréja, a Leninváros-i kedves ülő lányt is nagyon sokan ismerik, és a televizióban is sokszor láttuk már Kis Jankó Bori mezőkövesdi szobrát, amelyet minden esztendőben a népmüvészeti hetek alkalmából koszoruznak. Marcaliban Berzsenyi szobor áll, és a halas fiu, amelyről az előbb szó volt, hogy a Vadászati Világkiállitás egyik pavilonját disziti, egyébként Sopronban áll. No és hát tekintettel arra, hogy személyesen sem a rádió hallgatók, sem a tévé nézők nem találkoztak Önnel, ismerkedjünk egy kicsit. Ahogy a szobrait nézegettem, és ahogy a szobrokról készült fotókat láttam, realista ábrázolás mód hive. És a szobrain valami olyan nagyon szép

- Köszönöm.Erre a beszélgetésre tulajdonképpen a kiváncsi-
ság hajtott. Ács József szobrászmüvész ül mellettem itt
az URH kocsiban és mondom a kiváncsiság hajtott hozzá. Ki-
váncsi voltam az a nagyon-nagyon szerény müvész, akinek az
alkotásaival lépten-nyomon találkozunk köztereken, középü-
letekben, de övele magával soha sem a rádióban, sem a tele-
vizióban nem találkoztunk. Az ötletet a legutolsó találko-
zás adta, a müvével való találkozás a halasfiu a Vadászati
Világkiállitás Vizgazdálkodási pavilonjában áll. Nos, is-
merkedjünk személyesen, hiszen a szobrait már ismerjük. A
Bánki Donát Gépipari Technikumban a névadó Bánki Donát szob-
ra áll, a Hévizi uti óvoda előtt a nagyon kedves kéregető
mackó, a kecskeméti müvész sétányon Révész Imre festőmü-
vész portréja, Szarvason Tessedik Sámuel portréja, a Le-
ninváros-i kedves ülő lányt is nagyon sokan ismerik, és a
televizióban is sokszor láttuk már Kis Jankó Bori mezőköves-
di szobrát, amelyet minden esztendőben a népmüvészeti hetek
alkalmából koszoruznak. Marcaliban Berzsenyi szobor áll,
és a halas fiu, amelyről az előbb szó volt, hogy a Vadásza-
ti Világkiállitás egyik pavilonját diszíti, egyébként Sop-
ronban áll. No és hát tekintettel arra, hogy személyesen
sem a rádió hallgatók, sem a tévé nézők nem találkoztak Ön-
nel, ismerkedjünk egy kicsit. Ahogy a szobrait nézegettem,
és ahogy a szobrokról készült fotókat láttam, realista áb-
rázolás mód hive. És a szobrain valami olyan nagyon szép

harmónia ömlik el, szóval az a véleménye, hogy a müvészet feladata abszolut szépség felé törekedni ?

- Hát az abszolut szépség talán megközelithetetlen

- Mint az abszolut nulla fok ?

- hát körülbelül, de törekszünk felé. Nyilvánvaló, hogy az életben nagyon sok szép dolog van, érdemes hangulatilag, érzelmileg megörökiteni ugyhogy az én megfogalmazásom hát efelé törekszem

- Modell után szokott dolgozni, láttam a fényképen volt egy lánynak a portréja és mellette állt az eredeti

- Hát a modellt persze nem lehet nélkülözni. Mivel egyéni karakterről van szó, hát elengedhetetlen, de a portrém megmintázásakor jelen van a modell,de befejezéskor már nem szükséges hogy végig ott legyen, azt már emlékezetből, a modellel való megismerkedés alapján fejezi be tulajdonképpen

- Tehát akkor a szobrásznak tulajdonképpen el is kell beszélgetni a modelljével, hogy megfelelően tudja ábrázolni ?

- Hát ez hozzá tartozik, teljesen ismeretlen embberről csak hasonmást tud készitenі, de egyéni alkotást, portrét nem

- Na most mi a helyzet ilyen szobrral, mint a nagyon kedves kéregető mackó ? Igazán pontosan olyan, illetve nem pontosan olyan, de mégis eszembe jut róla az állatkertben kéregető barna medve. Hát az embereket rá lehet beszélni, hogy üljenek nyugodtan modellt, de a mackót nem. Hát ehhez milyen előtanulmány kell ?

harmónia ömlik el, szóval az a véleménye, hogy a művészet feladata abszolut szépség felé törekedni ?

- Hát az abszolut szépség talán megközelithetetlen

- Mint az abszolut nulla fok ?

- hát körülbelül, de törekszünk felé. Nyilvánvaló, hogy az életben nagyon sok szép dolog van, érdemes hangulatilag, érzelmileg megörökiteni ugyhogy az én megfogalmazásom hát efelé törekszem

- Modell után szokott dolgozni, láttam a fényképen volt egy lánynak a portréja és mellette állt az eredeti

- Hát a modellt persze nem lehet nélkülözni. Mivel egyéni karakterről van szó, hát elengedhetetlen, de a portrém megmintázásakor jelen van a modell,de befejezéskor már nem szükséges hogy végig ott legyen, azt már emlékezetből, a modellel való megismerkedés alapján fejezi be tulajdonképpen

- Tehát akkor a szobrászatak tulajdonképpen el is kell beszélgetni a modelljével, hogy megfelelően tudja ábrázolni ?

- Hát ez hozzá tartozik, teljesen ismeretlen emberről csak hasonmást tud készíteni, de egyéni alkotást, portrét nem

- Na most mi a helyzet ilyen szoborral, mint a nagyon kedves kéregető mackó ? Igazán pontosan olyan, illetve nem pontosan olyan, de mégis eszembe jut róla az állatkertben kéregető barna medve. Hát az embereket rá lehet beszélni, hogy üljenek nyugodtan modellt, de a mackót nem. Hát ehhez milyen előtanulmány kell ?

Hát bizony, akkor én heteket töltöttem az állatkertben a mackók előtt és figyeltem őket, beszélgettem a gondozójukkal, és hát csak ilyenformán sikerült a mackó karakterét, egyéniségét megfigyelve elkészitenem ezt a kompoziciót

- És a halas fiunál ?

- Hát a halas fiunál elsődlegesen gyerekkori élményem volt. Mikor én magam is próbáltam halat fogni, de azt hiszem hogy egyedül már most sikerült megfogalmaznom azt a halat és azt a fiut, amik én szerettem volna lenni akkor gyerekkoromban, talán minden horgász nagyobb halat mutat, hogy ő mekkorát fogott, ugyhogy talán ez a kisfiu is talán nagyobb halat fogott meg, de ugy érzem, hogy ebbe saját magamat tudtam adni.

- No most még egy dolog. Az előbb már beszéltünk arról, hogy a realista ábrázolás mód hive. Absztrakt szobrai nincsenek ? Nem foglalkozik ilyesmivel ?

- Hát felállitva absztrakt szobrom nincs, én magam foglalkozom vele sajátmagam okulására, mert ebből nagyon sokat lehet tanulni. Mondjuk ha egy-egy megbizást kap, akkor átmegy ezen a fokozaton is, amig az elképzelés aztán valóságot ölt ?

- Persze, ugyhogy sokszor a valóságos formát, például egy nagyon szép kavics olyan ötletet adhat, ami hát a legjobb megoldást rejti magába

- Szóval ugy gondolja, hogy néha szabad elrugaszkodni a valóságtól, hogy aztán szebben lehessen visszatérni hozzá ?

- Feltétlenül

Hát bizony, akkor én heteket töltöttem az állatkertben a mackók előtt és figyeltem őket, beszélgettem a gondozójukkal, és hát csak ilyenformán sikerült a mackó karakterét, egyéniségét megfigyelve elkészítenem ezt a kompoziciót

- És a halas fiunál ?

- Hát a halas fiunál elsődlegesen gyerekkori élményem volt. Mikor én magam is próbáltam halat fogni, de azt hiszem hogy egyedül már most sikerült megfogalmaznom azt a halat és azt a fiut, amit én szerettem volna lenni akkor gyerekkoromban, talán minden horgász nagyobb halat mutat, hogy ő mekkorát fogott, ugyhogy talán ez a kisfiu is talán nagyobb halat fogott meg, de ugy érzem, hogy ebbe saját magamat tudtam adni.

- No most még egy dolog. Az előbb már beszéltünk arról, hogy a realista ábrázolás mód hive. Absztrakt szobrai nincsenek ? Nem foglalkozik ilyesmivel ?

- Hát felállitva absztrakt szobrom nincs, én magam foglalkozom vele sajátmagam okulására, mert ebből nagyon sokat lehet tanulni. Mondjuk ha egy-egy megbizást kap, akkor átmegy ezen a fokozaton is, amig az elképzelés aztán valóságot ölt ?

- Persze, ugyhogy sokszor a valóságos formát, például egy nagyon szép kavics olyan ötletet adhat, ami hát a legjobb megoldást rejti magába

- Szóval ugy gondolja, hogy néha szabad elrugaszkodni a valóságtól, hogy aztán szebben lehessen visszatérni hozzá ?

- Feltétlenül

- És most mi a következő alkotás ?

- Jelenleg Zalka Máté portréját faragom vörösmárványba. Ez egy dombormü lesz, amely a II.Rákóczi Ferenc Gimnázium lépcsőházában kerül elhelyezésre, Zalka Máté az ottani KISZ szervezetnek a névadója, és hát ő részükre készül tulajdonképpen

- Nem tudja véletlenül Rákóczi szobor is van ott ?

- Hát csak egy plakett van elhelyezve, de kimondott Rákóczi szobor nincs.

- Hát köszönöm szépen a beszélgetést, én tulajdonképpen nem is csodálkozom, hogy Zalka Máté szobra kerül a II.Rákóczi Ferenc Gimnáziumba, mert amióta Ady Endre szobra áll a Liszt Ferenc téren. Köszönöm szépen.

- Ha most mi a következő alkotás ?

- Jelenleg Zalka Máté portréját faragom vörösmárványba. Ha egy dombormű lesz, amely a II.Rákóczi Ferenc Gimnázium lépcsőházában kerül elhelyezésre, Zalka Máté az ottani KISZ szervezetnek a névadója, és ház ő részükre készül tulajdonképpen

- Nem tudja véletlenül Rákóczi azobor ia van ott ?

- Két csak egy plakett van elhelyezve, de kimondott Rákóczi azobor nince.

- Két közönöm azépen a beszélgetést, én tulajdonképpen nem ia csodálkozom, hogy Zalka Máté azobra kerül a II.Rákóczi Ferenc Gimnáziumba, mert amióta Ady Endre azobra áll a Liszt Ferenc téren. Közönöm azépen.

VÁRJUK LEVELEIKET!

Tavasz a télben

A havas, ködös, szomorú télbe hozták a tavaszt a szavak, a képek, a szobrok, a hangok 1999. január 22-én és 23-án. Bizonyára örömmel tekintett le - a XVII. kerületi rendezvényekre - égi hazájából „az oskolák szükséges voltáról" elmélkedő Apáczai Csere János, a Magyarország sorsáért Istenhez fohászkodó Kölcsey Ferenc, a népdalokat kutató Kodály Zoltán. Mert ami ezekben a napokban a XVII. kerületben történt, az azt igazolta, hogy életük nem volt hiábavaló. Létezik itt az egészséges népért tevékenykedő testület, amely elődeink hívó szavát megértve felvállalja azoknak a gyermekeknek a sorsát, akik egyébként elkallódnak. A képek a magyar táj szépségeit varázsolták elénk. A zene hangjai arról győztek meg, hogy zenei anyanyelvünk „szavai" nem félremagyarázhatók. Üzenetként fogom fel Kölcsey gondolatát: „Éljünk bárhol, a világban a magyarság érdekében munkálkodnunk kötelesség." Hálás vagyok a Sorsnak, hogy itt lehettem a rendezvényeken. Aki hozzájárult ehhez, annak köszönöm.

Szatmáry Magdolna
(Gyergyószentmiklós)

(Gyergyószentmiklós testvérvárosainak adott találkozót január 23-án a XVII. kerület. A magyar kultúra napja alkalmából szervezték az eseményt, melynek kapcsán kapta a Városháza a fenti megtisztelő sorokat.)

Kedves Olvasóink!

Várjuk leveleiket! Kérdezzenek! Írjanak, telefonáljanak nekünk! Kérjük, vegyenek részt lapunk írásában, küldjék el véleményeiket, hozzászólásaikat, ötleteiket! *Címünk:* Hírhozó szerkesztősége, 1172 Bp., XVII., Egészségház u. 3. *Tel./fax:* 257-9589. E-mail: ptoth@hatmail.com.

P. Tóth Erzsébet
felelős szerkesztő

Köszönet a Bajcsynak

Nőgyőgyászati műtétnek kellett alávetnem magam. Férjem révén igénybe vehettem volna a budai Tiszti Kórházat, amely közismerten magasra értékelt intézmény. Aztán mégis a „hazai pályát" választottam. Nem bántam meg. Itt nem is a Szülészet-nőgyógyászat orvosainak tudására, s a nővérek segítőkészségére gondolok - ami rendkívül elismerésre méltó volt -, hanem arra a - milyen kifejezés fejezné ki a legjobban? - szóval arra a sajátos tehetségre, amellyel az egészségügynek juttatott morzsákat az osztály modern orvosi műszerekké, kulturált kórtermekké, új fürdőszobákká alakította.

Gazdag Ferencné

Nyílt levél Lipták Györgyhöz!

Az elmúlt év októberében került megrendezésre a Rákoskerti Művelődési Klubban Lipták György grafikusművész önálló kiállítása. A tárlat ideje alatt felmerültek különböző problémák, amelyekért utólagosan, az intézmény vezetőjeként magam és munkatársaim nevében elnézést kérek a művésztől.

Puskás Tibor

Rákosmenti '48-as Maraton!

Rákosliget - Isaszeg - Rákosliget. Kis maraton (12 km) és pici futás (2 km).

Emlékfutás
az Isaszegi csata 150.
és Rákosliget fennállásának
100. évfordulója tiszteletére
1999. március 27-én,
szombaton 9 órától.

Rajt: XVII., Rákosliget,
Hősök tere 19-20.
Helyszíni nevezés:
március 26-án, 14-20, 27-én
7-9 óra között a Hősök Terei
Ált. Iskolában.
További információ:
a Rákoskerti Maraton Club
(1171 Irsa u. 73.
Tel.: 256-0951, 257-9837),
XVII. Önkormányzat
Sport Csoport
(1173 Bakancsos u. 5.
Tel.: 256-1683).
A helyszínen
véradási lehetőség lesz!

Egészségügyi körkép

*A **Bajcsy-Zsilinszky Kórház I. sz. Belgyógyászat-Gasztroenterológiai Osztálya** 16 évvel ezelőtt alakult egy régi belgyógyászati osztályból, amely több fejlődési szakaszon esett át. Ma korszerű gasztroenterológiai és belgyógyászati ellátást tudnak nyújtani a XVII. és a X. kerület lakosainak. Évente közel 2000 fekvőbeteget látnak el.*

*Kivételes profiljuk az emésztőszervi betegségek száloptikás eszközökkel való kórismézése és a terápiás, tehát gyógyító jellegű beavatkozások alkalmazása. Rendszeresen végeznek nyelőcső-, gyomor-, nyombél- és vastagbél tükrözést. Ha szükséges az epeutakat a száloptikás eszközön keresztül feltöltik kontrasztanyaggal, így epeúti köveket, epehólyag köveket, hasnyálmirigy betegségeket, daganatokat is ki tudnak mutatni. Ezen eszközök segítségével műtét nélküli megoldás is lehetséges. Van egy saját találmányú endoszkópos vérzéscsillapító eljárásuk is. Ez az ún. „vákuum elektródával" végzett vérzéscsillapítás. Ez az eljárás és az erről íródott dolgozat 1988-ban a római Gasztroenterológiai Világ Kongresszuson különdíjat kapott. Akkor ez volt az egyetlen díjazott magyar munka, mely **dr. Kempelen Imre** belgyógyász, osztályvezető-főorvos (és a kivitelezésben munkatársai) nevéhez fűződik, s akit az osztály egyéb feladatairól is kérdeztünk.*

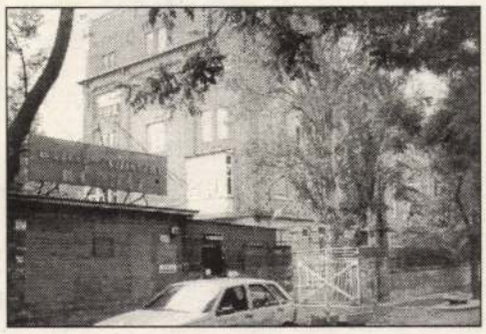

- Az osztályhoz szorosan kapcsolódik az endoszkópos műtő, ahol a különböző száloptikás beavatkozások történnek. Ez megfelelő röntgennel, videótoronnyal, száloptikás eszközökkel és a szükséges kiegészítő szerkezetekkel felszerelt helyiség. Közel 600 beavatkozást végzett a műtő személyzete az elmúlt évben. Ebből 300 volt a különböző terápiás, tehát vérzéscsillapítás, epeúti kőeltávolítás, epeúti kőzúzás, polyp eltávolítás. A járóbetegeket ellátó részleg az ambulancia. Itt egyrészt a száloptikás vizsgálatokra beutalt járóbetegek, másrészt a hagyományos szakambulanciás páciensek ellátása folyik. Ez utóbbinak az a célja, hogy segítséget nyújtson a háziorvosnak, ha valamilyen emésztőszervi problémával küszködő betege van. A járóbeteg rendelés orvosi beutalóval vehető igénybe. Elég hosszú a várakozási idő. 8-11 óra között az általunk visszarendelt betegek jönnek, új betegeket csak hétfőn, kedden, szerdán 11-15 óra között, csütörtökön, pénteken 11-13-ig tudunk fogadni. Sürgős esetben éjjel-nappal. Csütörtökön délután vannak az intézeti és az osztályos tudományos ülések, így ekkor nincs ambuláns rendelés.

- Működtetnek egy úgynevezett 24 órás pH monitorozásra alkalmas készüléket is. Mire alkalmas a műszer?

- Ez egy számítógépes rendszerrel összekötött savérzékelő szonda. Méri a nyelőcsőbe visszacsorgó gyomortartalom pH-ját (savasságát) és azt az időt, hogy mennyi ideig tartózkodik ott. A nyelőcső gyulladások kimutatásában és kezelésében van nagy jelentősége. De csökkent tejcukor bontási képesség kimutatására szolgáló eszközünk is van. Ez az ún. H2 kilégzési teszt.

- Mit tehet a lakosság a megelőzés érdekében?

- A legtöbb daganatos betegség szűrővizsgálattal felfedezhető. Azonban meg kell még említeni a kínzó betegségek, mint pl. székrekedés, elhízás, magas koleszterinszint, vastagbélbetegségek kialakulásában a rostszegény táplálkozás szerepét.

- Milyen helyes táplálkozást ajánl?

- Ajánlott a sok zöldség, a friss gyümölcs, a rostban dús étel. Kerülni kell az elhízást, hasznos a mozgás, a fizikai aktivitás, és ne feledjük, kalóriában, zsiradékban szegény étrendre van szükség.

(**Dr. Gritz Arnoldné** *egészségnevelő főmunkatárs írása nyomán*)

„Ezt a pályát én választottam magamnak"

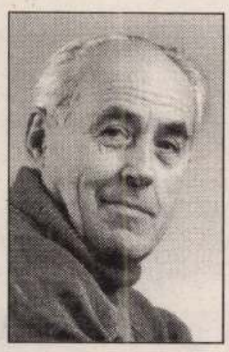

ÁCS JÓZSEF szobrászművész több mint harminc éve él és alkot Rákosligeten. Itt a kerületben, illetve a főváros egyéb részein és országszerte elhelyezett szobrainak mesteri megmintázója. De hihetetlenül izgalmas, remekbeszabott érméket is készít. Olyan művész, aki arra törekszik, hogy egy-egy éremkép ne egysíkú, unalmas közvetlenséggel fejezze ki mondanivalóját. Ez persze vonatkozik a szobraira is! Szerinte a többszólamúságtól válik az egész izgalmassá. A Katolikus Ifjúsági Mozgalom Rákosmenti Szervezetének Gyökér utcai kicsiny kiállítótermében február 23-án a művész sokadik tárlatával találkozhattunk. A kiállítást Gyöngyössy Márton, a 12-es választókerület önkormányzati képviselője, a Művelődési és Tájékoztatási Bizottság elnöke nyitotta meg. A vendégek között ott volt Devánszkiné dr. Molnár Katalin polgármester is. Azt hiszem, ennek a tárlatnak a mottóját *Gyöngyössy Márton* köszöntőjéből vett idézet fogalmazta meg leginkább: „Van valami igazán egyedi Ács József művészetében! Líraisága, szerénysége, kitartása a pályán, páratlan. Ahogy a díszpolgári emlékérmen fogalmaz: Sum út Prosim, vagyis: Vagyok, hogy használjak!" Ezen a hideg téli estén olyan művésszel beszélgettem, akinek művészetét a vele született tehetsége röpíti a magasba, aki mindent tud erről a szakmáról.

- Három mellszobrot, jópár érmét, s a már elkészült szobrairól néhány fényképet látok csupán most itt.

- Elsősorban azért ennyit, mert kicsi a terem, másrészt pedig a szívbetegségem iktatott ki kis időre a munkavégzésből. Így aztán most csak azokat a munkáimat állítottam ki, amelyek megmaradtak.

- Mértani pontossággal kidolgozott a három márvány mellszobor. Bemutatná őket, kik is ők?

- Nagyon szívesen. Az első Egyed Emma szobrászművésznő. A középső a feleségem Marika, - sajnos már nem él. A harmadik pedig Horváth Éva Mónika festőművészt ábrázolja.

- Miért vállal szívesen kiállítást egy művész, például Ön?

- Hogy önmagamat megmutassam, s hogy minél többen lássák a munkáimat, hogy örömet okozzak vele. A tetszésnyilvánítástól az ember megtalálja önmagát.

- Amikor a riporter felteszi a kérdést a képzőművésznek, hogy melyik művére a legbüszkébb, általában az a válasz: mindegyik munkámat szeretem. Ön is így van ezzel?

- Igen, ez így van, s velem sincs ez másképp. De mégis, a legutóbbi érmeim azok, amelyek leginkább bennem élnek.

- Tartalmas, s hosszú pályamúltat tudhat magáénak. Mit gondol, elkészült már az a bizonyos „főmű", vagy még csak ezután fog?

- Erre azért nem tudok válaszolni, mert én nem tűztem ki ilyen célt magam elé. Ez a dolog általában egy művész halála után szokott kiderülni. Furcsa, de mégis ez a tapasztalat. De azért van néhány dolog, amit szeretnék még megcsinálni...

- Amikor nekifog egy-egy munkának, mi inspirálja?

- Amikor megrendelés van, akkor adott az ötlet. Ha úgymond a magam örömére alkotok, akkor általában a szívemhez közelálló személyekről mintázok meg egy-egy portrét.

- Kőbe faragott diplomamunkája is látható a falon elhelyezett fotók között. Alig észrevehető a művészi érettség változása.

- Természetelvű alkotó vagyok! Talán ezért sem lehet észrevenni a minőségi fejlődést. Minden munkám után úgy érzem, hogy a következő alkalommal hasznosítani tudom, amit már megszereztem.

- Meg lehet élni a képzőművészetből?

- Bizony manapság nagy bajban vannak a művészetek, s az alkotók is! Minden téren..., az anyagiak... Nem szívesen mondom ki, de a kollégák legtöbbje vegetál... Nekem talán már az a szerencsém, hogy nyugdíjas vagyok!

- Mégis megéri?

- Erre tettem fel az életemet. Ezt a pályát én választottam magamnak.

Putnoki A. Dávid

Legendák a Dózsa színpadán

(Folytatás a címoldalról)

A február 28-i budapesti egyedülálló kezdeményezés zenei unikum volt nemcsak a jazz-rajongók, de minden zeneszerető látogató számára. A koncert során zenekarok adták a keretet a különböző szólista formációkhoz. A dobos találkozó műsora a múlt és jelen neves rock-dobosait mutatta be, innen a „Legendák a színpadon" elnevezés. Még ma is sokak szívét megdobogtatja a régi LGT, az Omega, a Color, a Syrius, a Piramis, a Metró zenéje. Február utolsó vasárnapján jeles dobosok léptek színpadra, akik hosszú idő után - sokak örömére - ismét együtt zenéltek. Az esemény alkalmat adott arra is, hogy Róza Richárd gyűjtő elhozza a művelődési házba hangszereit, s kiállításon mutassa be például Laux József, Brunner Győző, Köves Pinyó 30-40 évvel ezelőtt használt dobjait.

Szerk.

Fotókiállítás a CsiGalériában

Kaszás Gergely fotográfus kiállítását ***március 31-ig*** láthatják az érdeklődők a Rákoscsabai Közösségi Házban, a XVII., Péceli út 222. sz. alatt.

Művészi bábok

Giovannini Kornél bábművész kiállítása nyílt a Rákoskerti Művelődési Házban. A kiállítás ideje alatt várják óvodai és iskolai csoportok jelentkezését. A művész játékos foglalkozást és tárlatvezetést tart. A kiállítás *márc. 26-ig* látható, belépő 100 Ft.

A Radnóti szavalóverseny eredményei

Radnóti Miklós születésének 90. és halálának 55. évfordulója alkalmából február 3-án szavalóversenyt rendezett a Rákoscsabai Közösségi Ház középiskolás diákok számára.

A zsűriben: *Auth Magda* televízió és rádió bemondó, *Garami Mónika* színművész és *Lovas Judit*, a Magyar Nemzeti Múzeum munkatársa volt. *Győztesek:* **Bögi Krisztina** (Balassi gimnázium) és **Burai Krisztina** (Békéssy Gy. szakközépiskola).

Ifjú nótások

A januárban a Rákoscsabai Közösségi Házban megrendezett Kerületi Népdalverseny győztesei, 5-6. oszt.: I. Farkas Veronika 5. o. (Kőrösi), II. Tétényi Fanni 5. o. (Hősök terei), Kis-Pál Gina 6. o. (Pál Apostol), III. Ferenczi Judit 5. o. (Kép utcai), Fedoszov Anna 5. o. (Kép utcai); *7-8. oszt.* I. Tóth Gabriella 8. o. (Kép utcai), II. Zsuzsa Melinda 8 o. (Pál Apostol), III. Kovács Andrea 7. o. (Jókai Mór isk.); *csoportok:* I. Misinszki Réka, Dévényi Ágnes, Rákos Kinga, Tamás Kata (Hősök terei), II. Heli Dóra, Kuli Melitta, Hegedűs Tímea, Schober Csilla (Kép utca), III. Hornyák Viktória, Czakó Noémi, Madarász Mariann (Szabadság sugárúti isk.).

Művészek a Gyökér utcában

A Katolikus Ifjúsági Mozgalom Rákosmenti Szervezete Gyökér utcai kiállítótermének *márc. 16-án* 19 órától, **Csorba Katalin** szobrászművész, *ápr. 13-án* 19 órától **Laborcz Mónika** kerámikusművész lesz a vendége.

A gobelinművészből lett festőművész

Kopócsy Judit 1975-ben gobelinművészként diplomázott az Iparművészeti Főiskolán, mégis elsősorban festményeivel, kollázsaival, rajzaival szerepel kiállításokon. A festőművész ezúttal az Erdős Renée Házban mutatkozik be. A kiállítás megtekinthető *március 17-ig*, naponta 15-18 óráig.

Színház Rákoskerten

Az Ascher Oszkár Színpad bemutatja *Kertész Ákos*: Névnap c. darabját a Rákoskerti Művelődési Klubban. Előadások: **márc. 27., 28., ápr. 11., 25., 18 óra**. Szereplők: *Hegyi Norbert, Ling Emese, Váradi Virág, Csajtay Csaba, Lukács Klára, Orosz András, Kerti Tünde, Végh Ildikó, Duhon Viktória, Kispál Sándor. Rendezte: Timár Tibor.*

A Rákosmenti Helytörténeti Gyűjtemény

a Rákoscsabai Közösségi Házban működik.
Vezetője: ***dr. Dombóvári Antal.***
Nyitva: minden szerdán 10-17 óráig. Tel.: 258-4693

100 éve született Kodolányi János

Az író hajdani lakóhelyén, a rákoshegyi Kép utca 15. szám alatt, ma római katolikus plébánia hivatal falán emléktáblát avattak 1999. december 10-én. A táblán ez olvasható: E házban élt Kodolányi János (1899-1969) író 1933-1935 között. Állíttatta 1999-ben, születésének 100. évfordulóján Budapest Főváros XVII. kerület Önkormányzata. A bronz portrédomborművet Ács József kerületi szobrászművész (jobb oldali fotónkon) készítette.

Az író 100 éves születésnapjára és halálának 30 éves évfordulójára tisztelettel *Devánszkiné dr. Molnár Katalin* polgármester köszöntőjét követően *Jókai Anna* írónő meghatóan, a művek tükrében méltatta Kodolányi János írói munkásságát. A Julianus barát, a Boldog Margit, az Égő csipkebokor, mondanivalója soha sem avulhat el - mondta Jókai Anna, aki a karácsony közeledtével az ünnep értékeire is felhívta a jelenlévő nagyszámú érdeklődő figyelmét. A dombormű felszentelése után megtartott baráti beszélgetésen *Gyöngyössy Márton* képviselő, a Művelődési és Tájékoztatási Bizottság elnöke és *Soltiné Kis Katalin* Rákoshegyen élő képviselő mondott pohárköszöntőt. A képviselő Kodolányi írói hagyatékáról beszélt, a képviselőnő Rákoshegy szépüléséről, értékeinek felkarolásáról ejtett néhány szót, mindezért megköszönve az önkormányzat vezetése mellett a művelődési bizottság közreműködését. Az eseményre eljöttek az író gyermekei: Judit és János is. Ifj. dr. Kodolányi János furcsa, különös élményként jellemezte Rákoshegyre történő eljövetelét. „Nem ismertem rá Rákoshegyre. Az emlékek most mind felelevenedtek, jó érzés volt találkozni régi iskolatársaimmal" - *mondta az író leszármazottja.*

-bet

Ács József szobrok

Mhz-es frekvencián a
is örömmel hallgatják
19 óráig tartó százhúsz
ombatig, minden nap.
tő valósággal kis profi
ıtinosabb beszélgetések,
an nevek, mint Haeffler
Auth Magda és Polgár
ért. A műsorvezetők kö-
ő, tévés, zenész, pedagó-
István, Kili Tamás, Mol-
Fuchs Ági és Krémer Jó-
meg azokról sem, akik
a rádió: Dénes Erzsébet-
atív teendőket látja el és
ıdás lebonyolításáért fe-
Lajos, Samu Lajos, Vida
s az örök beugró: ifj.

ésnapi műsorban vidám
tottak át hallgatóiknak a

K. M.

ınepség

hegy felszabadulásának
l emlékünnepséget szer-
és Antifasiszták Szövet-
zete, a Táncsics Egyete-
Új Köztemetőben Nyitrai
eresztúron, a szocialista

Kicsit szomorúvá, kicsit bucsuestté változott a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara XVII. kerületi Tagcsoportjának december 17-i évzáró összejövetele.

Szatmáryné Jähl Angéla, a BKIK alelnöke, a helyi tagcsoport elnöke borúsnak ítélte a kamara jövőjét, hozzátéve, mint fogalmazott, az 1999. év volt az első olyan esztendő, amikor elkezdhették az igazi szervező, érdekérvényesítő munkát, amikor sikerült az összes kerületben tagcsoportot alakítani, amikor fontos közigazgatási hatáskört kaptak. Elárulta, mégis bizakodó és ha a Parlament eltörli a kötelező tagságot, hisz a vállalkozók további összefogásában.

Az alelnök azt mondta, a XVII. kerületi önkormányzat élen jár a vállalkozókkal és a társszervezetekkel való együttműködésben, majd megköszönte az önkormányzat segítőkész munkáját és átadta a szót *Devánszkiné dr. Molnár Katalinnak*.

A polgármester szerint nem biztos, hogy jó döntés volt az 1994-es kötelező kamarai tagság bevezetése, de a már felépített, jól működő rendszert megszüntetni, hibás lépésnek nevezte. Devánszkiné szintén bízik abban, hogy sokan önként vállalják majd a kamarai tagságot a szervezettől elvárható segítségért cserébe.

A polgármester nem rejtette véka alá félelmét, miszerint ha a vállalkozásokkal kapcsolatos közhatalmi funkciót visszaadják az önkormányzatoknak, „újból kell kezdeni az építkezést". Erre utalt *Marschalkó Tamásné*, a kerületi szolgáltató iroda vezetője is, aki egyben az önkormányzat vállalkozásfejlesztési tanácsnoka.

Hozzászólásában kiemelte: úgy véli, a XVII. kerületben sikerült megvalósítani a vállalkozói érdekérvényesítést. A legfontosabb ügyekben, például a helyi adó emelésének kérdésében szintén meghallgatásra talált véleményük.

A szomorú hangvételű hozzászólásokat követően mégis vidám percekkel fejeződött be a vállalkozói találkozó, amikor Szatmáryné Jähl Angéla, László József és Marschalkó Tamásné egy-egy emléklap átadásával köszönte meg a jelenlévők együttműködését.

A kerület vállalkozóinak részvételével megrendezett esemény jelentőségét emelte, hogy ezen az estén szép számmal jelentek meg a települési önkormányzat képviselői is.

P. T. E.

MDK

Ács József

Partizánok, ólom

1. Orsz. kisplasztikai biennálé, Pécs 1967.

Ács József

Megbízást kapott Ács József, hogy a Micimackó Óvoda udvarára mészkőből macókat készítsen.

— : Köztéri munkiak.
Művészet, 1978. március - 48. lap.

Ács József

Szerepelt az I. kisplasztikai biennálén. Tanulmányuton járt Csehszlovákiában , az NDK-ban , a a Szovjetunióban és Franciaországban. A Modern Magyar képtár egy müvét őrzi.

Romváry Ferenc: II. Országos Kisplasztikai Biennálé, Pécs , 1969

Ács József

Bemutatott müve:

"Kiáltó" , 1967. ólom, 18 cm.

Romváry Ferenc: II. Országos Kisplasztikai Bienálé, Pécs 1969.

Ács József

Székesfehérváron született, 1931. február 10-én. A Képzőművészeti Főiskolát 1958-ban fejezte be. Résztvevője az országos-, a vásárhelyi-, a debreceni és a balatoni tárlatoknak.

Romváry Ferenc: II. Országos Kisplasztikai Biennálé, Pécs 1969.

Kis József

Balaton I–VII. kés. 7,4 cm

21. Vásárhelyi Őszi Tárlat
Tornyai J. kiáz.
Hódmezővásárhely 1974

Ács József

A múlt év őszén a Mezőgazdasági Múzeumban nyílt meg a „Mezőgazdaság a képzőművészetben" c. kiállítás, melyen a halászatot is ábrázolták. – A művész öreg halásza holddal ékszerezett víz partján időzik. (említve)

Losonci Miklós: Képek, szobrok a halászatról. Halászat, 1974. dec.

Ács József szobrászművész

Mezőkovesden aug. 9.-én avatják fel a művész új alkotását: Kis Jankó Bori, a népművészet mesterének mellszobrát. (emlétve).

Északmagyarország, 1969, márc. 1.

Ács József

Megbízást kapott Ács József a VIII. Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskolán Dr. Bárczi Gusztáv mellszobrának kivitelezésére

--------:Köztéri munkák.

MŰVÉSZET, 1976.február - 48.oldal.

Á's József

Diszletek I-III bronzérem

XIII. Szegedi Nyári Tárlat
(1972. jul.-sept.

Ács József

Balaton I—VII. kr. 5,4 cm

21. Városhelyi Tárlat 1974.

Ács József

Nagy Balogh János — XV. kr. Ø 9 cm
Németh László — XIX. kr. Ø 8,2 cm

Vasárhelyi Tárlat
Retrospektív kiállítás 1964–73.

Ács József

Önportré — XIV. vmárv., 30 cm
Ágtörő — XV. ólom, 18 cm

Vásárhelyi Tárlat
Retrospektív kiállítás 1964–73.

Ács József

Nagy Balogh János bronz 9 cm ø
Németh László — " — 8,2 ø

Vásárhelyi Tárlat
M. N. G. 1974. Jul–Szept.

Ács József

Önportré v. márvány 30 cm
Ágtörő ólom 18 cm

Vásárhelyi Tárlat
M.N.G. 1974. Jul–Sept.

Ács József, nobrán

L: Nagy János

Bihari gyné: tép környezetünkét 6

Esti Hirlap, Bp. 1979 dec. 4

Ács József

Graham Bellről készít szobrot a Beloinnisz Híradástechnikai Gyár részére.

Népszabadság 1965. aug. 10.

Ács József
rajzai

M.D.K.

Nagy Balogh János-ról készített
találó portrét.

Kovács Gyula: Mai magyar események művészetünkről
Művészet, 1968. szeptember - 22 lap.

MDK

Ács József

Kiáltó munkás, gipsz

VIII. M.Képzőmüv. Kiáll. Mücs. 1960. ápr.

Ács József

Fényképe munka közben.

Szocialista Művészetért 1966. jún.

Ács József, szobrász MDK

Graham Bellről készít szobrot.

— : Új képzőművészeti alkotások készül-
nek a főváros díszítésére 10.

NÉPSZABADSÁG, bu. 1965. aug. 20

Ács József
Portré, gipsz
Fiatal Képzőművészek és Iparművészek kiállitása
Ernst Muzeum, 1955. junius, 26 l.

56. kép. *Magyar festő*

A szászfalvi r. k. templom Szent Ilona és Szent Egyed oltárának mesterétől.
Ipolyi Biharvármegye, 146. szám.

MAGYAR FESTŐ 1520 körül
1. *Szent Vid olajbafőzése*

2. *Szent Miklós és a hajósok*

Fa, tempera, egyenként 72×42·5 cm.
Az Ipolyi gyüjteményből.
Ipolyi, Bihar vármegye, 131. szám.

MAGYAR FESTŐ 1520 körül
Oltárszárny:
1. *Pásztorok imádása*
(Belső kép.)

2. *Szent György*
(Külső kép.)

Ács József, szobrász

MDK

A Beloiannisz Híradástechnikai Gyár elé felállítják művét: Graham Bell szobrát.

— : Hír

10.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1965. júl. 8.

Ács József

MDK

Kovács, br.

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Muz. 1960.nov.

Ann Joseph

Kansas, Dr.

Ács József szobrán

Szövegben említett mű: Nő
(Tiszaszederkény-Újváros
parkjában)

1966. febr. 11. Északmagyarország.

MDK

Ács József

Leány, gipsz

7. Vásárhelyi őszi tárlat. Tornyai J.Muz.
Hmvhely, 1960. okt.

oroszin

Á. Cs József
rohán

M.D.K.

„Nagy Balogh János" (repro)

Kovács Gyula: Mai magyar erem mivészetünkre
vészet 1968. szeptember – 22 kap.

Ács József

Nagy Balogh Jánosról
rézmetszetek. Reprod.

Művészet, 1968, szept. Kovács Gyula,
Mai Magyar Érem művészet

24

Ács József

Tessedik Sámuel mellszobra másfeles é. n., haranti mérhető, Bérés mezze, Szarvas, Felsőfokú Óvónőképző Int. lépcsőhéz.

Tájékoztató 64/65 Képző és Iparmuvészeti Lektorátus 9 l.

MDK

Ács József

Mackó, szobormü, repr.

Uj képzőművészeti alkotások kerülnek az idén a fővárosi lakótelepekre. Népszabadság 1962. jul.15. lo.1.

Ács József

Repr.: az Ady-emlékmű pályázatra készülő mű

Vásárhelyi művészélet: G. J.

Falusi Vasárnap 1958. nov. 23.

Hás József
szobrász

M.D.K.

Érmével jelentkezett a Vásárhelyi Tárlaton.

Kocsogh Ákos: A Tiredik Vásárhelyi Őszi Tárlat
Művészet, 1964. január — 36 kap

Ács József

MDK

Kazári asszony, bronzérem

Műcsarnok 1959 VII. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Ács József

br.érmek

Kovács

Portré

Müvészet

lo. Vásárhelyi Őszi Tárlat 1963. Tornyai J.Muz.

Ács József

Bánki Donáth mellnobor, másfeles é.n., harenti ménlő,

XIII. ker. Váci-út 179. Bánki Donáth Iparitanuló Int.

Tájékoztató 64/65, képző és ~~to~~ Iparmúzeneti Lektorátus

32 l.

Ács József

Anyaság (enkl.) c. nokva

szerepel a IV. Balatoni Nyári Táslatona kenthelyi múzeumban

Heitler László: A IV. Balatoni Nyári Táslat

Jelenkor 1968 IX. n. 811 old.

MDK

Ács József

Önportré, v.márv.
Gallytörő, ólom

11. M. Képzőm. kiáll. Mücs. 1968.

MDK

Ács József

Kismama, ólom

Önportré, v.mátv.

14. vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai János Muz.

1967. okt.

A'CS JÓZSEF

Portré

gipsz

Fiatal képzőművészek országos kiállítása 1955

M.D.K.

Acs József szobrász

Munkás c.

művét megvásárolta a Művelödési Minisztérium 1967.

Művelödési Minisztérium vásárlásai 1967. 10.1.

MDK

Ács József

Kiáltó munkás, ólom

Dolgozó emberek között, képzőm. kiáll.

Ernst Muz. 1968. jan.

Ács József

Kiállító munkás

ólom 20 cm

Dolgozó emberek között
Képzőművészeti kiállítás
Ernst Múzeum 1968.

Ács József

Kisöltő munkás, ólom 20 cm

Dolgozó emberek között kiállt.

Ernst múzeum 1968. jan.

Ács József

szobor:

Anyaság, ólom

4. Balatoni nyári tárlat. Keszthely,
Balatoni Múz. 1968.

MDK

Ács József

Kiállitási hir

Dunántuli napl[illegible] 1967 nov.2.

M.D.K.

Ács József, szobrász

„Macskó" c. szobra Budapesten van felállítva

A Szentendrei Parkmuzeumban lévő gipszmásolatok felsorolása közben említik:

Monumentális művészet Pest Megyében.
Szerk.: Ladányi István. Bev. Végvári Lajos.
Bp. 1966. 80 l. illusztr. 72. old.

Ács József, szobrász 7 Dk

[A Hévízi úti] óvoda kertjébe készített macko-szobrát a köze-li Letekben lebye-zik el.

Mackószobor Repr.

–: Új képzőművészeti alkotások kerülnek az idén-a fővárosi lakótelepekre 10. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. júl. 15.

Ács József, szobrász M Dh

Szobrot rendelt tőle Borsod megye.

— : Hír 18.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. nov. 29

Ács József

Révész Imre

mellszobrát a kecskeméti Katona József Park művészsétányán helyezik el.

--:Megkezdik a művészsétány kialakitását.

Petőfi Népe. 1964 márc. 1.

Ács József

Kiáltó munkás, gipsz

Műcsarnok 1960. VIII. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Ács József

Gömböc, márv.

12. Vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai J.Muz.

1965. okt.

Á's József

Kiállító repr. 1967. ólom 18cm

II Országos Kisplasztikai Biennálé
Pécs, 1969

Ács József

Dombormüvét aug. 19-én leplezik le
Mezőtovánházán

N.N.: Augusztusi program
Mezőtovánházán

Békés megyei Népujság 1970 VIII. 6

Ács József, szobrász

1967-ben a Képzőmüv. Alap táblaképfejlesztésből 27 festményt, kisplasztikai vásárlásból 28 szobrot adott a Pécsi Modern Magyar Képtárnak, Ács egy művel szerepel. 225. old

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények I. 219. old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1967, Pécs, 1968

MDK

Ács József

Kislány, gipsz

10. Vásárhelyi Őszi Tárlat 1963. Tornyai J.Muz.

ÁCS JÓZSEF, szobrász

A hazai balneológia numizmatikai emlékei között szerepel:
ÁCS JÓZSEF ÉRME: 11.-HÉVIZFÜRDŐ GYÓGYKÓRHÁZ. 50 mm. arany, ezüst. 51.old.

Dr. VARANNAI GYULA: A hazai balneologia numizmatikai emlékei 51.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
-------- XIX. 1963. 25.sz. Bp.

Ács József

Bemutatott művei:

„Önportré", vörösmárvány, 30 cm.

„Gallytörő", ólom, 19 cm.

Zala Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállítás, Budapest, 1968

12 P

Ács József
roham

Érmését mutatta be a tárlaton.

Kovács Gyula: A 17.Vásárhelyi Tárlat.
Művészet, 1971. május - 37.oldal

Ács József

4

— VARÁZSKÖR címmel az elmúlt évhez hasonlóan az idén decemberben is megjelentette irodalmi és művészeti mellékletét a Magyar Hírek. Tisztelet a szerkesztőknek, akik felelősséggel és szeretettel képesek voltak úgy összeállítani ezt a kis antológiát, hogy az nagyon csonkán is — teljes legyen. A Magyarok Világszövetsége lapjának ebben a mellékletében ugyanis nem teljességre, de egyetemességre törekvőn a világ négy égtáján egymástól sok ezer kilométer távolságban élő alkotóknak adtak egy darab időre közös szellemi hazát, melynek más határa nincs, mint az anyanyelv. A lapot forgatva a szellemi gazdagság büszkesége tölti el az olvasót. Mert mekkora nyelvi birodalom az, melyben Sütő András, Cseres Tibor, Kányádi Sándor, Juhász Ferenc él együtt Gion Nándorral, Lászlóffy Aladárral. Ahol Balogh Edgár együtt tűnődik jövőnkön Grendel Lajossal, és Esterházy Péter közösen tölti a karácsonyt Ephraim Kishonnal? Az önkényes és igazságtalan felsorolás a lapot illusztráló képzőművészekével folytatható. Hogy túl nagy méltánytalanság ne essék, csak azt mondjuk el: a névsor Ács Józseffel kezdődik és Victor Vasarely zárja.

(m—ay)

Magyar Nemzet 1986. XII. 24.

Ács József

(15)

BARTÓK BÉLA bronz mellszobrát leplezték le szerdán Borsodszirákon a nevét viselő helyi termelőszövetkezet székházának parkjában. A szobor Ács József szobrászművész alkotása.

Népszabadság, 1987. IV. 30

Ács József, szobrász

(14)

A XVII. kerületben holnap délután avatják a száz férőhelyes *Micimackó* óvodát. Parkját — *Ács József* kerületi szobrászművész alkotása —, három mackófigura díszíti. Az óvoda

(MTI): Avatások május elseje közeledtére 8.

Esti Hírlap, Bp. 1977. ápr. 28.

Ács József, szobrász

(13)

● MICIMACKÓ. Új óvodát avatnak ma délután a XVII. kerületben, a Diadal utcában. A Micimackónak nevezett százszemélyes gyermekintézmény a kertben elhelyezett három medvebocsszoborról kapta nevét, amely Ács József szobrászművész alkotása. Májusban két újabb óvodát adnak át a kerületben: a százszemélyes Bóbitát és a 150 személyes Napsugárt.

0-; Micimackó

12

Esti Hírlap, Bp. 1977. ápr. 29.

Ács József szobrász

(12)

SZOBORAVATÁS. Pénteken a XVII. kerületi Derkovits téren felavatták Derkovits Gyulának, a magyar képzőművészet kiemelkedő alakjának mellszobrát, Ács József alkotását.

-: Hú

8.

Bp. 1978. ápr. 29.

Ács József, szobrász

(11)

Bartók Béla egykori lakóházánál, a XVII. kerület, Hunyadi utca 50. szám alatti épületnél avatják fel — 24-én — *Ács Józsefnek* a zeneszerzőt ábrázoló mellszobrát. Az évforduló alkalmából másnap a kerület központjában, a Pesti út és a Ferihegyi út kereszteződésénél adják át *Laborcz Ferenc* képzőművész kerámiakompozícióját, amely a Cantata Profana ihletésére készült. (MTI)

7

– Centenáriumi megemlékezések Bartók Béláról

Népszabadság, Bp 1981. máj 4

Ács József, szobrán

(10)

Szoborpark

Szabadtéri szoborpark nyílt a XVII. kerületben. A kerületi pártbizottság, a tanács és a Napsugár óvoda közötti üres, pázsitos térségen helyezték el a szobrokat. Az összesen 180 ezer forint értékű nyolc művet *a kerületben lakó művészek* ajánlották fel a szoborpark céljára. Az alkotások között szerepel *Ács József:* Anyaság című vörösmárvány szobra, *Bánkuti István* József Attilát ábrázoló ólom-beton reliefje, a fiatal *Oláh Szilveszter* Stromfeld Aurélról készült műve. A *Laborcz* család három alkotást ajánlott fel: az elhunyt Laborcz Ferencnek Aranybulla című kőszobrát, Laborcz Flóra: Mobil című, vasból és rézből készült alkotását és Laborcz Mónika: Virág-ját.

4.

-: Szoborpark.

Esti Hírlap, Bp. 1979. ápr. 5.

15.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 349-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1978 MÁJ — 8

József Ács

17

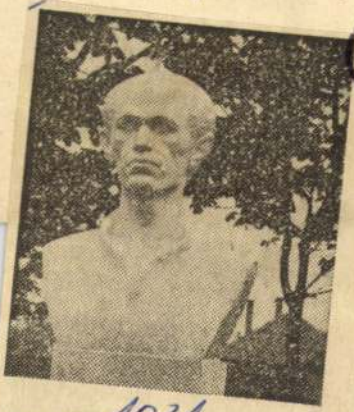

1021

Im XVII. Budapester Stadtbezirk wurde eine Büste des großen ungarischen Malers des 20. Jahrhunderts Gyula Derkovits — ein Werk des Bildhauers József Ács — enthüllt.

stecken:

„Das erste Mal mußte ich mein Schiff in der Türkei lassen und nach Hause kommen, im nächsten Jahr kaufte ich es frei, hatte aber abwechselnd mit Türken und Griechen Schwierigkeiten. Wochenlang transportierte ich Touristen zwischen den beiden Küsten, dann gingen die Segel kaputt. Das dritte Mal sank mein Schiff."

Am 1. August 1976 sank das Segelschiff 25 Seemeilen von der griechischen Küste

Kálmán Alajos előadást tart a molekulák megjelenítéséről

— Ez utóbbi feladatkör milyen elfoglaltsággal járt?

— Megtisztelő feladatkör, rengeteg felelősségteljes munkával, köztük konferenciák, kongresszusok szervezésével, előadói utak tartásával. Számos európai országban képviselem a nemzetközi szervezetet a legkülönfélébb rendezvényeken, de ugyanígy részt vettem amerikai, ausztráliai, afrikai és ázsiai tanácskozásokon, s nem csupán „protokollárisan", hanem legtöbbször előadásokat is tartottam. Eseményekben bőséges tíz évem kötődik az Unióhoz. Hamburgban lettem a végrehajtó bizottság tagja, majd Bordeaux-ban alelnöke és egyben a szervezet tekintélyes folyóiratának egyik regionális szerkesztője. Második pekingi utamon adtam át az alelnöki stafétabotot utódomnak, egy moszkvai jóbarátnak.

— Kiket tart mestereinek?

— Hosszan sorolhatnám a hazai és a külföldi szaktekintélyeket, de a helyszűkére tekintettel csak „lelkianyámat", a Nobel-díjas Dorothy Hodgkint említem. Róla jut eszembe, hogy az előbb idézett alelnökségemből adódóan az én véleményemet is rendszeresen megkérdezte a Nobel-díjat odaítélő bizottság, s bizony megtörtént, hogy „ráhibáztam" a díjkiosztottra.

— Bár eddig még szó sem esett a civil megbízatásokról, máris indokolt a kérdés: nem találja soknak a funkciókat a mindennapi kutatómunka mellett?

— Dehogynem. Csakhát, aki a lejtőre lép, az ne reméljen könyörületet! Éppen négyhetes amerikai tanulmányutamról érkeztem haza, amikor öt évvel ezelőtt megalakult kerületünkben a Vigyázó Ferenc Művelődési Társaság, és engem választottak meg elnöknek. Tagtársaim úgy vélték, mint közéleti ember, jól képviselem majd az egyesület érdekeit. Örömmel vállaltam, minthogy nekem kishazám a tizenhetedik kerület, másrészt pedig magam is szeretem a művészeteket. Mint autodidakta művészettörténész a középkori katedrálisok tárgyi és lelki megértésével és megértetésével foglalkozom — a dilettáns boldogságával.

— Újabban a Rákoshegyi Polgári Kör vezetőségének is tagjává választották. Némi túlzással azt lehetne mondani, hogy „kishazájában" mindenki személyes ismerőse. Mégis egy röpke bemutatkozásra kérem?!

— Kötődéseim? Tősgyökeres rákoshegyi vagyok. Édesapám itt volt erdész, ebből következően az erdészházban születtem. Családom a háború végén a Zsuzsanna-telepre menekült, amely átmenetileg Rákoskeresztúrhoz tartozott, de még a kerületesítés előtt ismét Rákoshegy része lett. Azóta is itt lakom. Csupán kuriózumként jegyzem meg, hogy a diplomámat is petróleumlámpa mellett szereztem meg, ötvennyolcban vezették be a villanyt a Zsuzsanna téren.

— Diákévek, család?

— A ma már Kép utcai iskola első végzős osztályába jártam, majd a Szent László Gimnáziumban érettségiztem, s vonatoztam tovább az egyetemre. Dicsekszem: valamennyi iskolámat kitűnő eredménnyel végeztem. Családi hagyomány, gyermekeim is ugyanabba az iskolába jártak, egyikük Rákoshegyen, a másikuk Rákoskeresztúron lakik, valószínűleg unokám is az egykori iskolám székeit fogja koptatni.

— Mint egyesületi elnök és „vezető polgár", mit tehet a kerületért?

— Nagyratörő terveim — anyagiak híján — aligha lehetnek, de társaságunk már eddig is látványos eredményeket ért el, legfőképpen a kerületben élő művészek rendszeres szerepeltetésével, kiállítások, bemutatók rendezésével. „Polgárként" feltett szándékom településünk kertvárosi jellegének megőrzése, a szeméttelepek eltüntetése és mindenekelőtt a fásítás. Szeretnék minden jóakaratú embert megnyerni környezetünk szebbé tételéhez.

RŐTHLER ISTVÁN

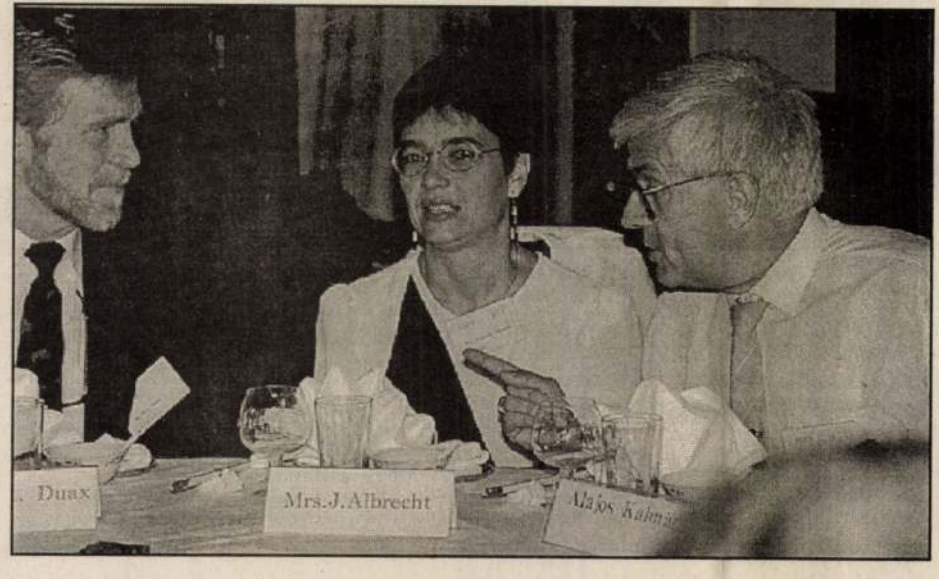

Felesége társaságában egy pekingi fogadáson

Amikor a kő megszólít...

Beszélgetés Ács József szobrászművésszel

A déli harangszó friss erőt ad a megfáradt szellőnek, mely ezt az érzést szétküldi langyosan a Liget kis utcáin, szét a házaknak, fáknak és szíveknek, mit a tél utolsó napja is irigykedve szívhat magába, hogy feltöltődhessen jégszíve a nyári álom idejére.

Állok a kis, egyszerű XII. utcai házacska kapujában, kissé elbizonytalanodva. Vajon mit is kérdezhetnék én — a képzőművészetekben alig-alig jártas — egy szobrászművésztől, aki bizonyára magával ránt a perspektívák és a tér csapdái közé, ahonnan csak számára van kiút. Szerencsére, nem így történt...

— Mostanában mintha feledésbe merült volna Ács József neve, számtalan Budapesten és országszerte elhelyezett köztéri szobor szülőatyja, mindamellett tucatnyi, a laikus számára is hihetetlenül izgalmas érmék készítője. Nekem is egy másik szobrászművész hívta fel Önre a figyelmemet. Tapasztaltam, hogy némely művészek szakmai pályája sokszor romantikusan, majdnem meseszerűen kezdődik. Önnel is így történt?

Bartók Béla emlékérem

— Ha romantikusnak nem is nevezném, de egy kis furcsa szerencse mindenképpen közrejátszott az életemben. Egyszerű családban születtem 1931-ben, Székesfehérvárott. Egész gyermekkoromból talán csak a rajzkészségem az, amit a későbbiekben hasznosíthattam. Később Budapestre költöztünk, ahol egy szerszámgépgyárban kezdtem el dolgozni. Itt találkoztam egyszer valakivel, aki egy ünnepségre szobrokat készített a gyár udvarán. Annyira elbűvölt az alkotó keze alatt életre kelő anyag, hogy megkértem, hadd segíthessek neki. És ő nemhogy megengedte, de más érdeklődők nyomására később megalakított egy képzőművészeti szabadiskolát, ahová munka után úgy tizenöten járhattunk. Így hát ő volt az én első, igazi mesterem. Ugray Györgynek hívták. Szobrászművész volt, aki a szovjet fogság után jött a gyárba dolgozni. Szakelméletet, rajzolást és portrékészítést tanított nekünk.

Később egyre jobban megszerettem az alkotást, így elhatároztam, hogy felvételizek a Képzőművészeti Főiskola szobrász szakára. Jelentkeztem is, de közölték velem, hogy sajnos későn jöttem, mert a felvételi vizsga már egy hete elkezdődött a portré készítéssel. Azután mégiscsak bekapcsolódhattam a vizsgába. Mondták: hozzam el eddig készített rajzaimat, s a jövő héten bekapcsolódhatok a felvételibe, amikoris modellről kell majd szobrot mintázni. Igen ám, csakhogy én addig még sosem formáztam modellt! A hétvégén tanítóm gyorsan átvette velem a modellkészítés elméletét, és így mentem el a felvételire. A többiek már rég készen voltak és kárörvendően mustrálgatták bizonytalan mozdulataimat, de csak elkészült a művem. Aztán eljött a nagy nap, az eredmények kihirdetése. Engem is fölvettek. Sikeres tanulmányaim után kerültem ide, a XVII. kerületbe, azóta lakom itt, Rákosligeten. Akkoriban a Művészeti Alap tagjaként az Ipari és Képzőművészeti Lektorátus adott megbízásokat egy-egy szobor elkészítésére. Így készült el számos alkotásom szerte az országban. A kerületben a Bartók Béláról és Derkovitsról készült mellszobrom, a Kismama című kisplasztikám és még két alkotásom látható.

— Milyen sikerekben, elismerésekben volt része munkái által?

— Furcsának tűnhet, de a főiskolás éveimben történt eset jut először az eszembe. Ott ugyanis egy Dózsa Györgyről mintázott érmémet valaki egyszerűen ellopta. Amellett, hogy ez egy kicsit büszkévé is tett, szeretném megtudni, vajon ki vihette el.

Első önálló kiállításom pedig itt, Ligeten, a Közösségi Házban volt 1968-ban. Azóta pedig több bemutatkozási lehetőségem volt a kerületben. Igaz viszont az, hogy mostanában nem dolgozom. Volt egy komolyabb betegségem és azóta inkább erőt gyűjtök, mondhatni telítődöm.

— Amire nekem igazán felhívták a figyelmemet, azok az Ön érméi. Ezek elkészítése teljesen elüt a klasszikus szobrászattól. Hogyan lehet mégis e méreteiben is különböző munkákkal egyszerre foglalkozni?

— Érmeket akkor szoktam készíteni, amikor rendszerint megunom a hatalmas szobrok faragását. Gyorsabban is készen van, de részletgazdagabb kidolgozást igényel a szobornál. Nálam mindig a feladat motiválja a kivitelezést, a stílust. S amikor megvan az ötlet, akkor a szellemi terméket anyagi termékké kell alakítanom. Minden téma nálam valami benyomást, hangulatot ébreszt és ez érződik a munkáimon, és ezt érzi a szemlélődő is. Badacsonyról a szőlőfürt hajú leány jutott eszembe. Nálam a Tihanyi-félsziget egy fekvő, napozó női alakot ölt, a Balatonboglár című érmén a víztükör engedi látszani a fölé hajló leányt. A Beethoven érménél pedig egyszerűen az jutott eszembe, ami mindenki másnak. A mélyről jövő, vulkánszerűen kitörő tehetség és természetesen a zene. Ez a szellemi szabadság köszön vissza a szobraimon is, ahol sokkal nehezebb az anyagot legyőzni, akaratomat ráerőltetni. De ha jobban odafigyelek, az anyag, a kő segít nekem: szinte beszél hozzám. Mondja mit tegyek, hogy gondolatomat könnyebben magáévá tudja tenni, hiszen ő fogja majd azt elmondani a nézőnek, nem én. Ezért kell kompromisszumra törekednem vele. Sajnos, azért nem megy mostanában a munka, mert a test, szellem és a szív egyszerre kell, hogy dolgozzon. Pedig jó volna még egy szobrot készíteni, melyet a síromra szánnék. Gipszben már megformáztam. Egy padon ülő nő, aki behunyt szemén keresztül a napba néz. Ehhez gyűjtök most erőt...

Beethoven emlékérem

A művész, miután felesége elhunyt, egyedül él 28 éves fiával, akinek nemrég jelent meg egy kis verseskötete Helyben vagyunk címmel. Ebből idézem záró soraim, mely egyben a saját kívánságom is:

„Keménynek kell lenned hozzá,
hogy elviseld, ahogy felold
benned valamit."

NYERGES

ÁCS JÓZSEF

ÚJ MŰVÉSZET

2000/aug.

P-9765

28.0.

1124

ÁCS JÓZSEF FERENC - festő

Tárlatról tárlatra

Festők és forradalmárok

Ács József Ferenc kiállítását nyitották meg a közelmúltban Lakiteleken, a népfőiskola Kölcsey termében. Ács képsorában az 1956-os magyar forradalom eseményeire emlékezik. A most Érden alkotó festőművész hosszú utat járt be. 1956-ban azért kellett menekülnie, mert a Miskolcon is zajló szabadságharcnak cselekvő részese volt. Wrábel Sándor mellett ő az, aki nem visszaemlékezve, hanem a forradalom részeseként örökítette meg a hősies drámát. Ács József Ferenc a diósgyőri bánya munkástanácsának elnökhelyettese, a miskolci nemzetőrség tagja volt, s bár már 1950-től festett, művésszé igazán Kanadában teremtődött, ahol nemzetközi rangot ért el – művészetének esztétikai minőségét dokumentációs igazsága is fokozza. Az érdi alkotó Mosdóson és most Lakiteleken szintén igazolja festői képességeit és emberi helytállását.

Zs. Kántor Éva: Alföld virággal

*

A közeljövőben (november 7-én) nyitják meg a 75 esztendős *Pintér József* festőművész képkiállítását a szegedi Móra Ferenc Múzeum képtárában. Az országszerte ismert alkotó 1958 és 60 között a nagymarosi művésztelepen dolgozott, és Szentendre klasszikusának, Barcsay Jenőnek általa festett arcmásáért kapta meg a Hatvani Portrébiennálé díját. Most 54 alkotásával szerepel gyűjteményes kiállításán hagyományos tájképeivel, absztrakt alkotásaival, amelyeken szintén a boldogító színharmónia érvényesül. Az anyaghoz tekintélyes elvonatkoztatott ciklus is társul, grafikák és szitanyomatok. Műveivel az elmúlt évtizedekben bemutatkozott nemcsak az ország több városában, hanem Jugoszláviában is – Rómában, Berlinben, Stockholmban, Toledóban, az USA-ban és Dániában, Finnországban. Nem késhet új tárlata megyénkben sem, mely éppen a Dunakanyar révén erőforrása lett festői indulásának az 1960-as évek elején.

Pintér József: Önarckép (1995)

Zs. Kátai Éva új festői ígéret. Őt a Szentendréről Lajosmizsére származott *Tóth Rozália* egyéni festői hangja inspirálta. Ladánybenén látható festményei friss szemléletű, egyéni látású alkotóként mutatják be. Lendületes törekvéseit az alföldi tanyavilágról, gémeskutak előtt nyíló vadvirágokról, mezei utakról, elhagyott házakról, folyóra dőlő fatörzsekről, a mezők, évszakok megejtő, színekbe öltözött csöndjéről. Bár nincs ember az általa megfigyelt „Udvar"-on a rendbe sorakozott fahasábok, az ácsolt ajtók, a fészer nyugalma és a nádtető hiánytalansága egészségről, munkáról és az ember jelenlétéről tanúskodik. Gyorsuló fejlődése jelzi, hogy tartalmas jelenénél még erősebb festői jövőt építhet önmagának, egyre tágabb környezetének. **L. M.**

Szentendrei út 176. 242-1718

Expressz Taxi — Cegléd
Szolgáltatásaink az Önök kényelméért!
Gyors, pontos személyszállítás, autómentés.
Telefon: 06(53)310-999

AZ ÚJ PEST MEGYEI HÍRLAP
agilis fiatal
HIRDETÉSSZERVEZŐKET
keres Budapest és Pest megye területére.

Követelmények:
szakmai gyakorlat,
jó szervezőkészség.

Érdeklődni a 266-7344-es és a 117-5278-as telefonszámokon lehet, vagy rövid szakmai önéletrajzzal személyesen Varga Mariannál

formációk, érdekességek hallhatók, fűszerezve.
Exkluzív regionális és budapesti híre lentés minden óra 45 perckor.
Sporthírek: 10.15-kor, 17.15-kor és 18

HÉTFŐ

13.00–18.00: Információk, érdekes zenével
18.00–20.00: Információk, érdekes zenével
Műsorvezető: Fábián Nicolette
20.00–22.00: Szép világ – egyházi mű az örökkévalóságról, hitről, Istenről)
Műsorvezető: Varga Attila
22.00–01.00: Ez vagy Te! – beszélget emberekről
Műsorvezető: Csóka Z. Márk

KEDD

13.00–17.00: Információk, érdeke zenével
Műsorvezető: Csóka Z. Márk
17.00–20.00: Információk, érdeke zenével
Műsorvezető: Tőrincsi Tímea
20.00–21.00: Medicina – egészségüg
Műsorvezető: Tőrincsi Tímea
21.00–01.00: Esti beszélgetés – aktu
Műsorvezető: Fábián Nicolette

SZERDA

13.00–19.00: Információk, érdeke zenével
20.00–22.00: UFO-magazin
Műsorvezető: Marnitz László
22.00–01.00: Dunakanyarock – kal történetében
Műsorvezető: Rudolf Csaba

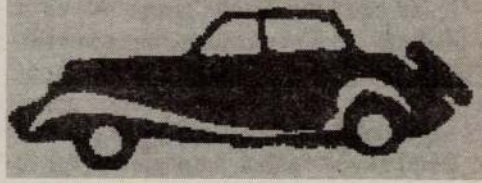

SASAD AUTÓ

1112 Budapest, B
Telefon: 247-097
Állandó választék
Változatos hitelko

Ács József festő gratius kül. Bácstopolyán 1915.

Szentivanyi kérirásoszédulu 1–10

Sajlóhigat 11 – 18 – 23

Ács József M.D.K.

festőművész

Cime: Novi Sad, Petra Drapsina ul.8.

Ács József

Jugoszláviában él, a zentai
művéntelepen dolgozik

Lacza Katalin Vásárhelyiek Zentán

Tiszatáj 1968 IV. n. 382 old.

Ács József festő

Nyvidéken él

Kiállítása nyitt szepeden a-
sajtóház művész klubjában

Szocialista Kulturáért 1971 III.

MDK.

Ács József

Kiállitási hir

Délmagyarország 1967 jan.3 l.

Ács József

Kiállitási kritika

Jelenkor 1968 szept.

MDK.

Ács József

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1966 máj.24.

MDK.

Ace Jóssef

Kisállami Kritika

Magyar Nemzet 1966 aug.24.

Ács József, festő

MDK

Az újvidéki festőművész két hetet töltött a hódmezővásárhelyi művésztelepen.

— : Magyar és jugoszláv képzőművészek cserelátogatásai 7

NÉPSZABADSÁG B 1965. nov. 23. [Vidéki]

Festő /Zentán, Jugoszláviában élő művész/

Keresztényi János: Stódmezővásárhelyi festők látlata Zentán

jar Stó

Ács József

1966. feb. 21. Mar

Ács József

Említve

Szabó Emlre: A zentai művésztelep újabb bemutatkozása Vásárhelyen
Csongrád megyei Hírlap 1970. sep. 29.

MDK

Ács József

Arckép, of.

Szépmüvészet. 1942.

45.1.

MDK

Ács József

M.Képzőművészek Orsz. Szöv. és a Délvidéki Szépmives Céh ... kiáll. Ujvidéken. Szépmüvészet, 1941. 1.sz. 32 l.

MDK

Ács József Zenta

Beszámoló a rajztanárok nyári továbbképző tanfolyamáról. Rajzoktatás. 1943. 9.sz. 66 l.

Ács József

festmény

Új Symposion, 48-49. szám, 5.o.

Ács József

vajdasági képzőművész

Tolnai Ottó: A nádszál
Uj Symposion, 47. szám, 2.o.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

MDK

Ács József bácstopolyai festőmüv.

Müteremrészlet, festm.

Bihari S: Bácskai müvészek bemutatkozása.
Délvidéki Magyarság, Szabadka, 1943. márc.19.

Ács József, sz. 1915. Bácstopolya

Müteremrészlet, olaj

Délvidéki Szépmives Céh I. Bpesti kiáll. Mübarát 4o. kiáll. 1943. márc.

Ács József

MDK

Torzó, olf.

Mücsarnok 1942 [redacted]
A magyar művészetért c.kiáll.

M.N.M.

Ács József

Művei a kiállításon

Gömböc

Perneczky Géza: Angyalföldi képzőművészek II. kiállítása

Magyar Nemzet 1966. május 24. 4.l.

Aics József
festő

Bela Duranci: Modern magyar képtár Szabadkán.
MŰVÉSZET, 1973.január - 38.oldal

Ács József
Grafikus

Rajz:

Dej Symposion 1973 IV 100

Ács József festőművész

a Tapolyai Művésztelep jan. 25-től
febr. 10-ig tartott téli táborozásán vett
részt a művész.

Magyar Ifjú, 1994. febr. 24.

Pécs József

A zentai művésztelep alapításának kezdeményezője,

A Hét, 1973. jan. 19. 4. évf. 3sz. 9p.

Ág József festőművész (Jugoszlávia)

Az ötéves szegedi Művészklub
közreműködő tagja.

Palmer Kottán összeállítása.
Csongrád m. Hírlap, 1973. jún. 3.

Acs József:

Festmény

Ács József

Üveghár I. grafika

— " — II. — " —

A Zentai Művesztelep Ek. Csoport-jának Kiállítása, Pécs-Kanló, 1972.

Ács József

Üveghár I. vegyes techn.

— " — II. — " —

A Zentai Műveszteleps Ek. Csoport-jának Riállítása, Pécs-Kanló, 1972.

Ács József

Üveghár III. vegyes tech.

A búza és a tractorána – vegyes tech

A Zentai Műveszteleptek Csoportjának Riállítása, Pécs-Kanló, 1972.

Ács József

Grafikus

A művészet világnézeti, szociológiai felmérése valamint a marxista kiértékelése intézményes munkára vár

Zsj symposion

134-135 sz 217-252-253-254-255-256

1976 VI-VII. oldalakon

ÁCS József festő (~~[illegible]~~)

ld. Tolnai Ottó, Forrás, 1992/1. 86. p.

Zentai Miövintelepen sokat dolgozott

Komlóssy Artúr 25, 44, 46, 48, 78, 81, 91, 93, 154, 156, 158, — Dezső 18, 29.
Koncz Ákos 22, 29, 33, 37, 39, 43, 45, 75, 84.
kormányzói elismerés 108.
koronázási ösztöndíj 109.
Kos Mihók 131.
Kossuth Lajos 123, 126, 132, — — bankett 31, — ereklyemúzeum 76, — kultusz 76, — szobor 140, -utcai templom 103, 140.
Kováts Ferenc 46, 159, — István 92, — János prof. 67, 68, 69, 70, 71, 73, 74, 88, 157, — József 81, 89, — Lajos 70, — Sándor 18.
Kozman 104.
Kozma László 93, 156.
Kócs 69.
Kórógy-puszta 98.
kőkor 132.
Kölcsey Ferenc 142, — Sándor 109, 112.
Könyves Tóth Kálmán 25, 31, — — Mihály 93.
könyvnyomda 142, 143.
Kultúrpalota 78, 82, 87, 89, 95, 96, 99, 101.
Kupeczky János 56.
Kun Béla (szentpéteri) 99, 108, 160.
Kunszentmárton 61.
kurucesztendő 131, — regiment 125, — világ 132.
kutak 146.
Kutas Bálint 154.
kútfúrás 157.
kútfúró torony 18.
külváros 143.
kvártélyházak 151, -os katonák 129.

Labanc-világ 128.
Ladány 136.
lakodalom 120.
lakosság 132.
lakóház 146, 148.
Laky Imre 21, 25.
laponyag 147.
laudemiális kassza 122.
Láng Nándor 99, 102.
László Ferenc 76, — halom 76, 140.
Látókép 140.

Ács József

Első, még 1958-ból való képei naiv, bizonytalan próbálkozásnak tűnnek. Ezután a „Nagy ég" sorozat képei („Nagy ég" c. két kép., „Kék ég", a „Tér hullámzása"). „Mechanikus mozgás" és „Nagy mozgás" sorozatok.

Bányai János: Ács József festénete

Új Symposion. 1967. 23. n. 5. l.

Á'cs József .

Grafikái és festményei (repr.)
Fényképek róla, munka közben (4, 7. l.

Új Symposion. 1967. 23.sz. 3, 5, 8, 10, 26, 28.

Ács József

jugoszláv származású festő szabadabb szinvilágú képével szerepel a kiállításon.

Kovács Gyula: XIV. Vásárhelyi őszi tárlat.

„Művészet" folyóirat, Budapest, 1968. febr.

2. sz.

47 l.

A'cs József

Pannón éj." – „Nagy éj" sorozat. „kozmikus tér" sorozat.

„Autó" sorozat (1965-66.)

Bárnai János: A'cs József festészete
Új Symposion 1967. 23. sz. 6. l.

Ács József

Bemutatta műveit a rákosligeti képzőművészeti baráti körben

Népművelés 1966 VI. n. 36 old.

Ács József

méltatás.

Tolnai Ottó: Nagy egek (vázlat)
Új Symposion. 1967. 23. sz. 7–9. l.

MDK

Ács József, festő

221. Torzó. Olf.

Bp.Műcs.-"A Magyar Művészetért." Képzőm.Kiáll. 1942. jun.6.-22.Kat.11. l.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 AUG 7
23
Csongrád m. Hírlap
Ács József

55 alkotó részvételével

23

Holnap nyílik a Maros menti Művésztelep

1021

Szerdán ismét megnyílik a Maros menti Művésztelep. A Művésztelep célja a Rudnay-hagyományok folytatása a városban élő és meghívott képzőművészek révén, és a város ifjú és felnőtt lakosságának nevelése a képzőművészet eszközével. A művészvendégek sorában hazánk minden tájáról találhatók majd alkotók, de részt vesz a kéthetes foglalkozáson *Ács József*, Bjevac *Bogdán*, *Gyurkovics Hunor*, *Straus József*, *Torok Sándor*, *Zsáki* István festőművész is, aki a szomszédos Jugoszláviából érkezik a művésztelepre.

A művésztelep ünnepélyes megnyitására a városi tanács dísztermében kerül sor, szerdán délelőtt 10 órakor.

s plakát bo-
s hangtölcsér
dalon, ahol a
Pali bácsi ül

Sárga

a megjelenés.
ember egyé-
néveseink is
ezért is igye-
módon öltöz-

nte meglepő,
ntő holmikkal
egy része a
zül kitűnni. A
fémkeresztе-
a nyakukba
nnyi pópa sé-
ákon. A lá-
ezüstös fényű
nek keblükre,
kicsik voltak,
ették a pulló-
án, mert nem
m szúrt sze-

ismerhetnek. De ismerhetnek, és ha így van, akkor el is gondolkozhatnak: kiknek kellett viselniök ezeket? S mit jelentett ez számukra?

Nem divat volt. Nem békés utcai sétára mentek azok a csillagot viselő öregek és fiatalok. Hanem egészen máshová... S onnan nagyon sokan nem tértek vissza soha többé.

Akik a pokol tornácáról hazakerültek, nem szívesen gondolnak az ott eltöltött hónapokra, az átélt, egy élet-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1969 MÁR 19
CSONGRÁD MEGYEI

Ács József fotó
1021

22

Kulturális krónika

ZENTAIAK — VÁSÁRHELYEN

A vásárhelyi tárlatlátogatók az idén is nagy figyelemmel kísérték a zentai művésztelep köré csoportosult képzőművészek bemutatkozását. Az érdeklődést fokozta az a tény is, hogy Jugoszlávia első művésztelepének, a zentainak 17 éves, rendkívül sokoldalú tevékenységét 1968 végén az állami vezetés a legmagasabb kulturális díjjal, a Vuk-díjjal jutalmazta. Gratulálunk!

A március első napjaiban megnyílt tárlat ismét dokumentálta, hogy a zentaiaknál — ellentétben a vásárhelyiekkel — nincs egységes szemlélet és erre nem is törekednek. Az egyéni út keresésének adnak tág teret: ahány művész — annyi szemlélet. Szólnunk kell azonban arról mégis, mintha erősödne az a törekvés, amely a képi megfogalmazást a látványból vezeti le. Ennek a törekvésnek több variációját láthattuk, míg mások teljesen az elvonatkoztatásból táplálkoznak. Érdekes Ács József és Benes József piktúrája, akik korunk gépi világából kiindulva élénk színekkel érzékeltetik látomásukat. (Itt jegyezzük meg: a rendezés hibájának tartjuk, hogy Ács négy összefüggő alkotását külön-külön helyre rakták, s így megszakad a gondolatsor, amit kiváltani hivatva lennének.) Pechán Béla naturalizmusa, Karlavaris Bogomil és Stosic-Vrajski Zoran realista szemlélete, Vukovic Matija mozgalmas felületei, Trumic Stojan expresszionizmusa, Nikolajevic Milivoj absztrahálásai — íme a skála, amelyen a vendégek mozognak. Figyelmet felkeltő Kalmár Ferenc szobrászművész hegesztett eljárással készült három alkotása: a fémpálcikákból álló Hal-a és a hajlított fémfelületekből készült Szarvas-a.

Sokan kérdezik: hogyan lehet oly szoros a kapcsolat a két művésztelep között a fennálló különbségek ellenére? Feleljünk erre Tripolszky Gézának, a zentai múzeum igazgatójának szavaival: „A vásárhelyi következetesség és a zentai nyugtalanság kiegészítik egymást".

Így igaz...

VÁSÁRHELYIEK — ZENTÁN

A vásárhelyiek kiállítása március 9-én nyílt meg Zentán. Ezen a tárlaton 14 művész 39 alkotása szerepel. A megnyitóra küldöttség is utazott Dr. Dömötör János múzeumigazgató, Fodor József és Lelkes István festőművészek személyében. A kiállítás megnyitásán részt vett hazánk belgrádi nagykövete, Marjai József, valamint Svraka József kultúr- és Zegnál János sajtóattasé. Zenta állami és pártszerveinek képviseletében ott volt Lengyel Lajos, a községi skupscsina elnöke, Fajka Nándor, a JKSZ községi titkára és mások. Megjelentek a kiállítás megnyitásán természetesen a zentai művésztelephez tartozó képzőművészek is, valamint igen sokan Zenta képzőművészetet szerető lakóiból.

Az újvidéki Magyar Szó március 9-i számában közli Ács József interjúját dr. Dömötör Jánossal, a küldöttség vezetőjével, aki a tárlatot is megnyitotta. Két érdekes gondolat volt a megnyitó magja: egyrészt arról szólt dr. Dömötör, hogy az egyes, kis településeken kialakult festészeti központoknak milyen döntő szerep jutott és jut a nemzeti kultúrákban, majd arról beszélt, hogy a mai ember életében milyen szerepet tölt be a képzőművészet.

A kiállítás megnyitásán résztvevő személyiségek tiszteletére a községi skupscsina elnöke ebédet adott.

GOBELIN-KIÁLLÍTÁS A MEDGYESSY-TEREMBEN

A Medgyessy-terem fontos szerepet tölt be Vásárhely képzőművészeti életében. A Műcsarnoknak ugyanis vidéken ez az egyetlen kiállítási helyisége. Létrehozásának célja az volt, hogy a fővárosban sikert aratott kiállítások anyaga egy tömörített részletének vásárhelyi bemutatásával lehetővé tegyék a város lakói és művészei részére azok megtekintését és elősegítsék tájékozottságukat.

A Medgyessy-termet most — a Műcsarnok és a város vezetősége közötti megbeszélés alapján — felújítják —, korszerűsítik a világítását, rendbehozzák bejáratát stb., hogy még alkalmasabbá váljék a jövőben megrendezendő kamarakiállítások céljaira. Kérés: tolmácsoljuk a Műcsarnoknak ezért a vásárhelyiek köszönetét...

Szívesen teljesítjük...

A Medgyessy-teremben jelenleg Redő Ferenc—Vörös Rozália gobelinjeiből láthatunk jó néhány darabot. Ez a kiállítás is egy részlete a budapesti Ernst-múzeumban bemutatott és nagy sikert aratott anyagnak. A gobelin a képzőművészet egyik igen nemes anyaga, művelői között Magyarországon is nagy nevek találhatók. Jelenleg szép sikerrel gyakorolja ezt a műfajt az ismert művészházaspár: Redő Ferenc és Vörös Rozália, akiknek a kiállításon is látható, nagyméretű „1919" című gobelinje megkapóan szép. A piros ezernyi változatában tündöklő nap sugarai által elválasztott terekben elhelyezkedő figurák hallatlanul mozgalmassá teszik az egész kompozíciót. A gyermeki képzelet bájos megjelenítése a *Bagoly*, a *Sárkány*, a *Bohóc*. Az egyéni tervezések közül Redő *Don Quijote*-ja, *Lányok napraforgók között*-je érdemel figyelmet derűs színeivel, jó kiépítésével. Vörös Rozália vörös-ezüst színekben játszó *Maritnász*-a és *Olasztár*-a nem érdemtelenül áll a látogatók érdeklődésének középpontjában. A *Nyár* című kompozíciója ugyancsak a sárga változatainak művészi összehangolásával ér el kellemes benyomást.

A kamarakiállításnak szép sikere van.

KRÉTARAJZOK

Sipos András „Krétarajzok" címmel forgatott egy kísérő filmnek szánt művészfilmet Szalay Ferenc vásárhelyi festőművészről, amelynek március 16-án volt a bemutatója Vásárhelyen és Mártélyon. A rövid alkotás két kérdésre kísérli meg a választ: egyrészt hogyan ismerkedett meg Szalay Ferenc a vásárhelyi tájjal, parasztsággal a városban való letelepedésekor, és mi idekötődésének titka. Érdeme a kisfilmnek, hogy e két lényeges kérdésre válaszol és érzékelteti, hogy a „krétarajzok" (de nemcsak a krétarajzok!) milyen mély valóságismeretből táplálkozva válnak művészi fogalmazványokká. A múlt és a jelen összecsapása, ami Szalay művészetében is központi téma, drámaian bomlik ki Szabó bácsi figurájában — ez a film legszebb és legmegindítóbb részlete. Kár, hogy a rendező nem tudta ilyen szervesen beilleszteni mondanivalójába a szélmalomjelenetet. Külön elismerés illeti Káplár Ferenc operatőrt jó néhány művészi képsoráért és Eötvös Péter zeneszerzőt a kísérőzene igényességéért, ami példaként is hathatna hasonló alkotások esetében.

A film kétségkívül hozzájárul mind a festészet, mind a város népszerűsítéséhez.

SZABÓ ENDRE

SZERDAI

MOZAIK

Lesz magyar orlon és chasmillon

A hazai műszálgyártás nem fedezi a szükségleteket, a távlati tervek azonban — részben a nem régen aláírt osztrák—magyar megállapodás révén is — már több jóval biztatnak. A fejlesztés lehetőségeiről Lévai Tamás, a Nehézipari Minisztérium főosztályvezető-helyettese elmondotta:

— A vegyiszálgyártásunk késve indult meg és a termelés mennyisége elmaradt az európai átlagszínvonaltól.

— A fejlesztéssel minél előbb igyekszünk behozni az iparág lemaradását. A közvetlen cél az, hogy 1972 végéig a három alapvető szintetikus vegyiszál közül már kettőnek — a poliamidnak és a poliakrilnitrilnek hazai termeléséből fedezzük igényeinket. A harmadik anyagféléből, a poliészterszálból még 1972-ben is behozatalra szorulunk. Véglegesnek tekinthető, hogy körülbelül 2 éven belül üzemi korszerűsítéssel megkétszerezzük a hazai viscosarost gyártását. A magyar Viscosa-gyárban 500 millió forintos beruházással több mint 3000 tonna előállítására rendezkednek be.

Döntés született arról is, hogy miképpen használják ki az osztrák—magyar műszálgyártási kooperációból adódó előnyöket. A nagyközönség számára is sokat jelentő termékekhez például az orlonhoz, chasmillonhoz, és a velicrenhez hasonló anyagok új üzemben készülnek majd. Az évi 5 ezer tonnás teljesítményű gyár alapvető gépi felszereléseit az olasz Snia Viscosa cégtől vásároljuk meg. A nyersanyagot osztrák vállalat szállítja majd, a Nyergesújfalun előállított késztermék bizonyos hányadának elhelyezésében. A munkálatok jövőre indulnak és a tervek szerint 1972-ben befejeződik a nagy beruházás, amely már komolyabb rangot ad a magyar vegyiszálgyártásnak (MTI)

⊙ **KLUBEST.** Dr. Papp Ignác egyetemi docens „A Magyar Tanácsköztársaság állama és joga" címmel március 20-án este 6 órai kezdettel előadást tart a TIT szegedi klubhelyiségében.

□ *ÍRÓ—OLVASÓ TALÁLKOZÓ. — Darvas József, Kossuth-díjas író látogat Szentesre. Március 24-én, hétfőn este hat órakor a városi könyvtárban megrendezendő író—olvasó találkozón ismerkedik a helyi közönséggel.*

Szarvaskaland

A Zselicségben fekvő Almamelléken hihetetlennek tűnő eset játszódott le a minap: száguldó szarvasok felborították az úton haladó lovaskocsit. A helybeli termelőszövetkezet magtárosa, Hazlinger János a reggeli órákban lovaskocsijával a korcsánypusztai üzemegységbe igyekezett. Amikor a vadrezervátum közelébe ért, hirtelen hat szarvasbika tört elő az erdőből, s nagy iramban vágtattak a kocsi felé. A 76 éves embernek csak annyi ideje maradt, hogy a bakról leugorjék, a száguldó állatok máris odaértek és hatalmas szökelléssel átugrottak a járművön. Eközben azonban a kocsit és a lovat is feldöntötték. Szerencsére, sem az idős termelőszövetkezeti tagnak, sem a lónak és a kocsinak nem esett baja. (MTI)

SZABÁLYOZTÁK AZ ÁPRILISI BÉRFIZETÉSEK IDŐPONTJÁT

A Magyar Nemzeti Bank a SZOT-tal egyetértésben az április 4-i és a húsvéti ünnepek miatt szabályozta az áprilisi bérfizetések idejét.

Az április 2-án esedékes béreket április 1-én, az április 3-án, 4-én, 5-én, 6-án és 7-én járó béreket pedig 2-án kell fizetni.

Az állami és szövetkezeti építőiparban az április 11-i bérfizetési nap helyett a gazdálkodó szerv a vállalat szakszervezeti szervével egyetértésben a végelszámolás alapján járó munkabért április 18-án is kifizethetik, ha 11-ig a bérszámfejtést nem tudják elvégezni. Ilyen halasztó esetben — a felügyeleti szerv rendelkezése szerint — a dolgozók részére a márciusi 28-i részfizetéskor magasabb összeget, vagy április 3-án külön részelőleget lehet fizetni. (MTI)

◇ **MEGBESZÉLÉS.** Szegedre érkezett tegnap a Novi Sad-i Rádió képviselője, aki a Csongrád megyei Tanács vb művelődésügyi osztályán dr. Grezsa Ferenc, Balázsi Lajos igazgatóval és Bácskai Mihály szakfelügyelővel tanácskozott a Vajdaságban használatos oktatásügyi okmányok szabványairól.

□ *„HŰSÉGES ÚTITÁRS AZ IBUSZ" címmel plakát, fotó- és propaganda kiállítás nyílik Szegeden, ma, szerdán a Művelődési Központ dísztermében.*

„HISZEK AZ EMBERBEN" címmel szegedi írók és költők irodalmi összeállítását mutatja be a szegedi Rózsa Ferenc Gimnázium irodalmi színpada ma délután 17 órai kezdettel az újszegedi November 7 Művelődési Központban. A Tanácsköztársaság kikiáltásának 50. évfordulója tiszteletére rendezett műsort dr. Basch Antalné állította össze. A műsor előtt Mison Gusztáv, az I. kerületi tanács nyugalmazott vb elnöke mond ünnepi beszédet.

ELSZÓM

A reklám szakemberei jól tudják: a jó bornak is kell cégér. Csinálnak is neki. Hol van már az egyhangú, uniformizált vendéglátó hálózat! Az egyforma táblák az egyforma kocsmák homlokzatán. Csupán az egység száma jelentett némi különbséget. Most saját neve, egyéni arculata van a külvárosi csehónak is. Az egyéni arculat persze csupán a nyitás utáni néhány napra érvendő, mivel pár hét alatt teljesen egyformára kopnak, koszolódnak, büdösek a dühöngők.

A név azonban marad. Egy ideig meglehetősen egyhangúan ismétlődtek ezek is, de manapság soha nem látott színesedésnek vagyunk tanúi. Az összes vadvirág, kerti virág felkerült már a cégtáblákra. Volt olyan mákvirág, aki még a virágüzletbe is betántorgott, merthogy annak is Rozmaring volt a neve. Innen lehet, hogy tová tozlatásoka geznek a berek. Ol veket k amelyek gieknél is kifejezik műintézmé legét, s mi által jobb logatják a get is. szellemes sokaságáv gálhatnák, lesleges. kocsmát amelyikről lesz, egyik hajazhatja Makón, a utcai egyk tosra" g amelynek szonyszo Italbolt".

Hát nen És nem De igen. dom persz milyen hat Én mér szellemesn meglehetős rombának az eln Tudjuk, h alkoholizm leni küzd a vendég nyeresége bizonyos modás fesz is tudjuk a hogy a tár

Bírósági

GARÁZDASÁGÉRT ÖT HÓNAP

Zsolnai János 31 éves, Mindszent, Lenin utca 78. szám alatti lakos, büntetett előéletű egy vasárnap erősen ittas állapotban távozott a mindszenti 7-es számú italboltból. Az utcán haladva minden indok nélkül belekötött a járókelőkbe, akik közül többet ismert is. Egy általa ismeretlen személyt azért vont felelősségre, hogy az mit keresett Mindszenten. Zsolnait a szegedi megyei bíróság jogerősen öt hónapi börtönre ítélte.

KÖZVESZÉLYES MUNKAKERÜLŐ

Kádár István 19 éves, Szentes, Deák Ferenc utca 81. szám alatti lakos, többszörösen büntetett előéletű, legutóbbi szabadulása után csak rövid időre vállalt munkát, azt követően csavargott, italozott, büntetett előéletű barátaival járta a szórakozóhelyeket. Hogy italozó életmódjához pénzt szerezzen, felfeszítette szülei szekré-

1021

21

Ács József: Lét I–II.

s többé nem téphet gyermekének
fürtöt! . . .
Ha te álmodni tudsz még – ő küzdött!
Válaszolj, ember: miért?!
BUDÁR:
(más hangtér)
Úgy készültek mind e gyilkolásra,
mint hájas gazdák egy végső szüretre;
minduntalan egymás puttonyába lesve,
hogy ugyan hány halál fér el benne! . . .
A kín homokja csikorgott fogunkon,
míg ők nyájasan tereferéltek,
s koccintva itták az áldomást,
mondván: majd ők megmutatják,
hogy béke lesz, még ha mindig egy szálig
bele is pusztulunk . . .
Béke, béke! – már a szájuk is kipállott,
ezt hajtogatván, de maguk is gödröt ástak,
hogy farukat mutassák a halálnak . . .
Béke! . . . Mit tudták ők, mi a béke!
Őket szükségükre is őr kísérte,
s ha ágyba bújtak este, tudták,
mint ébrednek, s nappaluk mire végzik,
mert volt ki gondolkozott helyettük . . .
Mi meg? Ha fejünk fáradtan letettük,
úgy, egy rakáson, már-már kezünk is
megkötöztük,
hogy ne vágjuk szét rívó gyermekünk . . .
A gond hangyái mászták a testünk

PÁRKA:
(echó) . . . nem látták?
KÖLTŐ:
(echó) Nem látták? Egy kisgyerek erre
ment . . .
PÁRKA:
(echó) Nem látták? Egy egyszerű
kisgyerek . . .
KÖLTŐ:
(echó) Erre ment . . . erre ment . . . erre
ment . . .
PÁRKA:
(echó) Nem látták? Nem látták? . . . Nem
látták?
(Hirtelen csend, mintha elvágták volna.)
KÖLTŐ:
Tudtam, hogy végül is megtalállak,
óh, szeplős, bámész kis értelem . . .
Nézed, hogy áll az ördögmalom?
Gyere, üljél föl . . .
HALÁL:
. . . énvelem!
PÁRKA:
Azt majd ő mondja meg! Válassz, kicsim,
én majd megszólaltatom a bűvös
zeneszekrényt . . .
KÖLTŐ:
Nézd, vár a büszke gipszlovacska! . . .

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728
1979 12
Alföld
Ács József

PAP JÓZSEF

Ez van a fényképen

Először is: az unokaöcsém,
Móré Gábor,
az idő tájt
torreádor.

A jobb kezében szárízik,
mármint a tőre,
a balban meg a nővérem
égőpiros kötője.

A helyszín a kör alakú
ganérakás.
Ott folyik a dulakodás.

Én oldom el és eresztem rá
a bikát,
vagyis, tehenünket,
a Zsuját.

Sajnos, az nincs
a fényképen:
el lett hamarkodva
a fölvétel.

Rty-rty-ruty! Rty-rty-rty-rty-ruty! –
ez lett lekapva:
ahogy a ganérakáson visszaszájal
Gáborra a bakpulyka.

KONCZ ISTVÁN

A palánk

Ott benn is sárga a kikerics
és fázósan remeg a törékeny
gólyahír, kis fejét oly félve
emeli.
A palánkon belül ott a kert –
maga a palánk régi, régi
s emlékezet óta düledez.

Ha jő a nyár s a réten már
léha pitypang játszadoz,
az árnyék hódolva – törten
előre,
– fakó lovon marcona vitéz –
a palánk tövén; mese és sírás,
bukdosva, játszva messze fut.

Korán áradt a folyam,
tündért kísértve kotyog a komp,
(gazdák, kertészek, csőszök
s a kert a palánkon túl),
a szél zörögve rászól, – vinnyogva
bókol a fűz, madár röppen,
s a palánk áll, áll közte, közte;

a tájnak.

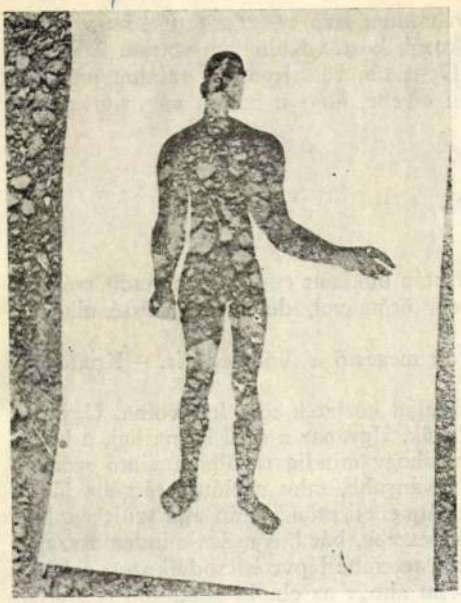

Ács József: Lét III–IV.

VARGA ZOLTÁN

Folyópart szúnyogirtással

Aprócska gép volt és a folyópart füzesei fölött húzott el. Kis mezőgazdasági repülőgép, narancssárgára festett, úgyhogy a lehanyatló nap fényében kétszeresen is narancssárgának látszott. Gábor késve vette csak észre Vincét, tekintete váratlanul ütközött a korlátnak támaszkodó alakba, miközben a gép röptét követte. Fogalma sem volt, mióta áll ott mellette.

Kétségtelenül ő az, állapította meg, mielőtt Vince megszólalt volna. Sőt. Újra így szakállasan sokkal inkább ő, mint pár hónappal ezelőtt, mikor a buszállomáson megpillantotta. Akkor, szakálltalanul, megszokott önmagától különbözve, meglehetősen idegenül hatott; rá se ismert mindjárt, pár pillanatig nem volt biztos benne, csakugyan őt látja-e, nem követ-e el baklövést, ha rákösz ön ... valószínűleg ezért is szánta rá magát, hogy elbújjon előle, igyekezzen elveszni a várakozók közt. Mintegy a hiányzó szakáll kínálta egérútnak örülve meg, hogy ebben a szinte csonkítottnak tetsző formájában nem feltétlenül köteles megismerni, függetlenül attól, van-e oka az ilyenféle óvatosságra ... Tulajdonképpen semmi oka félni a Vincével való találkozástól, gondolta akkor is, most is. Bármennyire is valami bizonytalan szorongás késztette félrehúzódni, s egyben megkockáztatni, hogy Vince észrevegye elhúzódását. Ma sem tudja különben, valóban nem vette-e észre akkor, vagy Vince csupán nem akarta erőltetni a találkozást, ráhagyta, higgye csak, hogy nem vette észre ... Ám ha most elmegy, ha eltávolodik a korláttól, ha csak úgy eloldalog, mint aki beleunt a hullámok nézésébe, ha ... egyszóval ez így mindenképpen nyílt színvallás lenne. Viszont ha marad és Vince netán kérdőre vonja, a magyarázat egészen kézenfekvőnek látszik: annak idején a buszállomáson a szakálltalansága miatt nem ismerte meg. Mintha tényleg te lettél volna, mondhatja, de azért nem voltam biztos benne ...

– Szevasz, nem is tudtam, hogy már itthon vagy. Mikor érkeztél?

– Pár napja. Körülbelül egy hete, hogy a vizsgák befejeződtek. De néhány napig fennmaradtam még.

Mialatt válaszolt, Vince kérdéséből megkönnyebbülten arra következtetett, hogy annak idején a buszállomáson nem látta meg a várakozók közt. „Különben voltam itthon télen is, februárban", akarta még hozzátenni. De aztán fölöslegesnek találta, már-már kockázatosnak: hátha Vincének éppen erről jut eszébe, hogy a buszra várva mégiscsak látta.

– Rád se ismertem mindjárt.

– Biztosan a hajam miatt ...

– Lehet. Kicsit megkurtítottad, konszolidálódsz.

– Van erre más szó is. Jobb kifejezés.

– Affirmálódsz?

– Nem ... Várj csak ... – Gábor pár pillanat után bukkant csak rá a keresett szóra. – Konformizálódok – mondta aztán a felismerés örömével, de egyben kissé elhúzott szájjal.

– Nagyon helyes – Vince mosolya egyszerre volt megértő is, kötekedő is. – Konformizálódj, hogy affirmálódhass!

Semmit se változott, mintha az a röpke szakálltalan közjáték sose lett volna. Ugyanaz a Vince, aki több mint két éve itt nyüzsgött köztük. Ugyanaz a sűrű barna haj, a hozzá képest kissé túl világos, zöldesszürke, kicsit valahogy mindig távolba tekintő szemek, hosszúkás sovány arc (talán egy kicsit mégis soványabb, mint azelőtt), sárgába játszó rövidre nyírt szakáll, az előírásoknak megfelelő átmeneti szünet után újjá születve. Különös, hogy nem borotválták le már előbb, jutott eszébe, bár bizonyára minden a szabályoknak megfelelően történt. Mert annak idején a terembe lépve is csodálkozott a Vince szakállán, amiért még változatlanul megvan. Mint ahogy az elnöki szakállon is csodál-

Ács József, festő. szül
Bácstopolyán 1915.

(1)

(1)

1936. az újvidéki
Ref. Olvasókörtől rendezett
őstehetségek kiáll. Tásán
tűnt fel. 1937. négy tár-
sával együtt a belgrádi
képzőművészeti főiskolára
küldik, hol Dobrovics
Péter és Milunovics ~~tanítványa~~ volt.
1938. októberében a Szabad-
kai (Subotice) Olvasókör-
ben rendezett tárlaton
mutatta be Belgrádban
készült művei

(2)

Ács József képei kiszott sok a Gendelet és a kompozíció: Szereti a hideg sötet szinekat és valami komorság hatja át. Csak akkor szabadul fel, ha szülőföldjének tajait szólaltatja meg és baistopolyai földeket és embereket abrázol tiszta, élénk szinekkel

Szépszűvészet

1943. 86-l

1944. Zentán kapott rajztanári állást

dr. Szentiványi Gyuláné - nek.

Budapest.

XI. Lágymányosi u. 16. f. 2

(3)

Ács József, festő

Zentai rajztanári

beléptét a Rajztaná-

rok Egyesületébe

Rajzoltatás

1944. V. évf. 5 sz.

48. l.

ger, 1925 év február hó 9 n.

s Bizottságának

Budapest.

ányzósága tervbe vette, hogy a rossz
i templomot a közeljövőben kijavittat-
tező plebánia lelkésze, Szmida Viktor
esitést adta, hogy a Müemlékek Országá-
májusában Sándy Gyula müegyetemi ta-
zsgálta azon célból, hogy a templom
lékek Országos Bizottságának javas-

(4)

Aci József

Szépmüvészet
1943.92.l.

Ács József

festő

irod

=

Szer. Délvidéki

282. l.

Ács József

raptanár Zenta

l.

Raportatár

1943. IV. cif. 9. 12

66 l.

tést utalványozni méltóztassék.-

megvizsgálva a toronyfalazat álla-

pitani, hogy az sokkal rosszabb,

ztük volt.- Itt tehát már alulról

kség, ugy hogy a f. év. máj. 12.-én

.000.- pengőnyi költség összeg távol

tására.- A munkát tehát előre lát-

nunk.- Ebben az esztendőben a mállott

olna még elvégzendő, amely munkának

ő kb. 2.500 pengő költséggel.-

zeget mielőbb rendelkezésemre bocsá-

ni vezetésével a fokozott felelősség

ő ur volna megbizandó.-

kiváló tisztelettel:

Ács József

festő

Müteremvészlet, olaff.

Repr. a Katalogusban

Ujvidéki kiáll. Kat.

1943. dec.

(5)

(6)

Ács József

festő

V. Kerületi. 1943.

Állami vásárlás, nem volt kiállítva:

Arckép, olaj -

✓

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében

és

f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"
címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Aís József (7)

festő

mut. Bácstopolya

1915.

Lázd

Műbarát 40-kiáll.

1943 márc.

l. Könyvtáramban

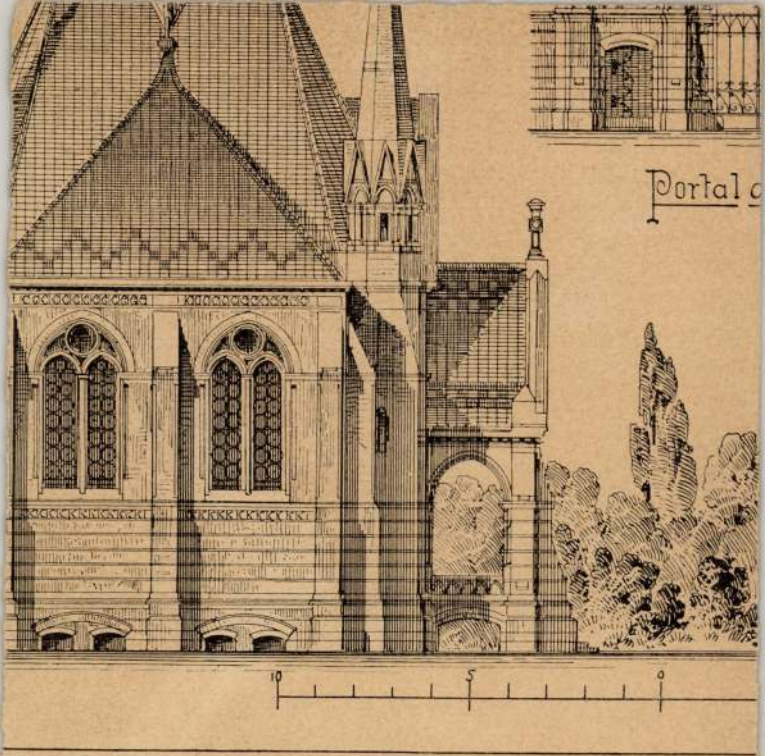

kapelle für Charlottenburg; entworfen von Baumeister Herman

Ács József (8)

festő

l.

Szépmüvészet

1943. 84. l.

Ács József

festő

l. okr.

(9)

Szépmüvèszet

1943. 86 l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

(10)

Ács József

festő

szül. 1915-ben Bács-
topolyán. Jelenleg
Zentán dolgozik,
a ~~bpesti~~ képzőmmé-
neti főiskolán tanult.

Műtérem részlet, olaj,
— Utca részlet Zentán,
olaj.

Arod
Szeged, 1944. Délvi-
déki találk.

dalai egyformán kifejezői egy mélységes eszmevilágnak, melyben elfér minden jó s melyben minden szó a szépséget keresi és az emberi tisztaság szépségéért él. Várakozással tekintünk tehetségének további megnyilvánulása elé.

ALKONYAT

FORUM

Az öregedő ember újra fellángoló szerelmét sokszor dolgozták már színpadra és filmre, ennyi őszinteséggel és drámai erővel azonban még nem sikerült ezt a témát megoldani. Az *Alkonyat* tartalma merészségében sokszor túllép a megengedett határokon, drámai felépítése azonban kifogástalan. Az első pillanatra lenyűgöző filmnek azonban nagyon sok hibája van. Nem hiányzik belőle a francia film nélkülözhetetlen gyilkos jelenete, az elzüllött, elromlott életek bemutatása és a leglehetetlenebb fényképezési helyzetek. Ennek ellenére a nagy francia színész, *Raimu* életerős játéka és Jacqueline *Delubac* törékeny szépsége sikerre viszik a filmet. Az öreg spórolós pénzemberből a szerelem egyszerre élniakaró, rajongó, szerelmes, féltékeny embert csinál, aki minden pénzét szerelmére szórja s végül féltékenységében megöli.

SEBESÜLT KATONÁK AZ URÁNIÁBAN

Az Uránia filmszínház 8-án, hétfőn d. e. 11 órakor egységes, egypengős helyárak mellett ismét bemutatja a nagysikerű „Kívánsághangverseny" című filmet és az előadásra 120 sebesült magyar katonát lát vendégül.

BUDAPESTEN IS BEMUTATJÁK A „KRÜGER APÓ"-T.

Az önállóságért, a függetlenségért való hősi küzdelem magasztos eszméi még egy filmben sem nyertek olyan megrázó erejű kifejezést, mint a Tobis hatalmas filmalkotásában, a „Krüger apó"-ban. A nagyszabású film a legnagyobb kitüntetést, a „Nemzet filmje" jelzőt kapta Németországban, mert különösen alkalmas arra, hogy a szabadság nemes ideálját a közönségben felkeltse. A kis búr nép negyven év előtti véres függetlenségi háborúját idézi vissza, amelyet az angol elnyomás ellen vívott. A szabadság eszméit ebben a harcban Ohm *Krüger*, a búr köztársaság elnöke testesítette meg, akinek alakját a filmben Emil *Jannings* eleveníti meg. A film nagy érdeklődéssel várt bemutatójára nálunk is hamarosan sor kerül.

OLASZ HÁRFAMŰVÉSZ BUDAPESTI SZEREPLÉSE

Magistretti Luigi, a kiváló olasz hárfaművész a napokban Budapestre érkezik és a rádióban önálló hárfahangversenyt ad. Magistrettit a budapesti közönség évek óta jól ismeri. Budapesten már számos hangversenyen működött közre.

A „BŰNÖS NŐ" CÍMŰ OLASZ FILM BUDAPESTI BEMUTATÓJA

A hatalmas tramban fejlődő olasz filmgyártás modern erkölcsrajz filmjeivel kelt méltán feltűnést. Merészen, bátran, de mindig művészi eszközökkel a mindennapi élet súlyos problémáit tárgyalja. Ezeket a témákat néha egészen furcsa, szinte meghökkentő környezetben pergeti. A „Bűnös nő" című legújabb olasz filmalkotás egy elcsábított fiatal leány szörnyű kálváriáját festi megrázó erővel. Az első csábító után következik a többi, de a tisztesség utáni vágy erősebb a fertőnél és a munka és a tiszta szerelem meghozza a megtisztulást. Paula *Barbara* játssza megrázó erővel a bűnbe esett leány alakját, a körülötte nyüzsgő férfiak: Vittorio *de Sica*, Fosco *Giachetti* és Gino *Cervi*. A filmet a jövő héten mutatják be Budapesten.

MOZART-ÜNNEPSÉG BUDAPESTEN

A budapesti Mozart Egyesület ünnepi Mozart-ülést tartott. Ezen az ülésen megjelentek a kulturális intézmények, a zenei és irodalmi szervezetek képviselői. *Gömöry-Laiml László* követ és meghatalmazott miniszter megnyitóbeszédében rámutatott arra a számos hangversenyre és előadásra, amelyeket Budapesten a Mozart-hét alkalmával tartottak és kiemelte azt a nagy szeretetet, amellyel a zeneszerető magyar közönség Mozart művei iránt kinyilvánít. Ezután néhány érdekes előadást tartottak ama kor szellemi áramlatairól, amelyben Mozart élt, valamint Goethe és Mozart viszonyáról és arról a szellemi rokonságról, amely a költőfejedelmet a nagy komponistához fűzte.

KECSKEMÉT ÉRDEKES SZÍNHÁZI ESEMÉNYEI

A Szalay Károly színigazgató vezetése alatt működő cseretársulat december 15-én Kecskeméten önálló ária és dalest keretében vendégül látja *Basilides* Máriát. Az est iránt nagy érdeklődés mutatkozik. A Szalay-társulat *Niccodemi*, az illusztris olasz szerző „Csigaház" című művének eredeti bemutatójára készül. A darabot *Lánczy* Margit fordította és a főszerepet is ő játsza a kecskeméti bemutatón. — A kolozsvári Nemzeti Színház operatársulata december 20-án ugyancsak a Szalay-társulatnál vendégszerepel a „Bohémélet"-tel.

DÉLVIDÉKI KÉPZŐMŰVÉSZEK UJVIDÉKI KIÁLLITÁSA

A Délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség képzőművészeti szakosztálya a Délvidéki Szépmíves Céh, amely egyesíti az összes délvidéki képzőművészeket Ujvidéken. A kiállítók közül kiemelhetjük a következő neveket: *Baranyi* Károly szobrász, *Diószegi* Balázs, *Hagyik* István *Ács* József, *Oláh* Sándor, *Husvéth* Lajos, *Csuzi* Sándor festőművészek. A kiállítók nagyrésze már külföldön is szép eredményeket elért művész és a párisi világkiállításon is szerepelt.

áldozattal *biztosíthatta földje termékenységét és emiatt árban sem versenyezhetett a rablógazdálkodást üző tengerentúli államokkal.* Az európai mezőgazdaság szempontjából világosan látó államférfiak elszigetelt kísérletei is (Bismarck védővámrendszere a gabonatermelés terén) *csak átmeneti javulást eredményeztek.*

A mezőgazdasági termelés elhanyagolása megbosszulja magát

A mezőgazdaság elhanyagolása a nemzet alaprétegének és az összes többi osztályok vérforrásának, a *földmívelő rétegnek fokozatos gyengülését okozza* és az országot gazdaságilag külföldi befolyás alá juttatja. Hogy ez mit jelent, azt nemcsak a német nép érezte az 1914—18. közti háborús években. *Az élelmezés biztosítása a háború második felében valamennyi európai államnak* — függetlenül attól, hogy semlegesek voltak-e, vagy Anglia mellett harcoltak — *a legsúlyosabb gondokat okozta: a nagy hajótérveszteség, a mezőgazdasági termelőképesség csökkenése, ami a férfilakosság nagy részének behívása miatt állt elő, a termelő eszközök hiánya* — mint Crespi olasz miniszter emlékirataiban olvashatjuk — *súlyos élelmezési nehézségeket okozott Olaszországban. Franciaország és Anglia is komoly zavarokkal küzdött.*

Ezek a területek csak úgy tudták élelmezési egyensúlyukat gyorsan helyreállítani, hogy a fegyverszünet után *anyagkészletétől megfosztott Németországot továbbra is blokád alatt tartották. Tehát Németország éhezett egész Európáért, — azért, hogy a többi európai államokban növelhessék az élelmiszeradagokat.*

Németország megindítja a termelési csatát

Hitler Adolf kormánya a fenti tapasztalatokból Németországot illetőleg döntő jelentőségű következtetéseket von le. A parasztbirtok örökösödési és a közellátási törvény már közvetlenül *a hatalom átvétele után biztosította a mezőgazdaság egészséges fejlődését.* A piac nemzetiszocialista szabályozása abból az alapgondolatból indult ki, hogy a termelés fokozását *az árak stabilizálásának kell megelőznie. Az árak irányítása az állam kezébe került. Ezzel egyidejűleg megindult a hatalmas készletek gyűjtése is.*

Megakadályozták, hogy a *liberális spekuláció megfoszthassa a mezőgazdaságot munkája eredményétől.* Mikor másfél évvel a hatalom átvétele után a német mezőgazdaságot termelési versenyre hívták fel, *a küzdelem eredmé-*

Órák, ékszer. árajavítások PREGARTNER Múzeum-krt. 41. Tel.: 382-444 ÉKSZERVÉTEL.

A Képzőművészet iskolája

A festőművészet, grafika és szobrászat technikai eljárása

Tartalma: A szén-, tanulmány-, tus-, ceruzarajz. A festőtechnikák. Az olaj-, akvarell- és pasztellfestés technikája. Monumentális festészet. (Freskófestészet, szekkófestés). A mozaik. Üvegfestészet. Képrestaurálás. Grafikai technikák. (A fametszet és magasnyomás.) Rézkarc, rézmetszet stb. A szobrászat technikája. (A terrakotta, gipszöntés, vakformázás, a bronz, a faragás és kőszobrászat. — A 400 oldalas mű számos színes és feketenyomású képpel és szövegábrával.

ÁRA

Izléses vászonkötésben 12.— P
fűzve 9.60 P

Kapható a „Magyarság" Könyvosztályában: Budapest, II., Hunyadi János-út 2. Postán a könyv árának előzetes beküldése után, vagy utánvét mellett szállítjuk.

Magyarság 1941. dec. 7.

az *Országos Magyar Sajtókamara* szíves támogatását és pártfogását kérjük. Eppen ezért arra kérjük az *Országos Magyar Sajtókamara* nagyérdemű elnökségét, hogy december folyamán, akarácsonyi ünnepek előtt a sajtón keresztül figyelmeztesse a keresztény magyar társadalmat a keresztény magyar üzletekben való karácsonyi bevásárlásra.

Karácsonyi könyvvásár

IFJUSÁGI KÖNYVEK

MADARASSY L.: **Művészkedő magyar pásztorok.** A fúró-faragó pásztor-művészek alkotásainak ismertetése.

ATÁNYI I.: **Északi hűség.** Izgalmas regény, mely országokkal s népeivel ismerteti meg az olvasót.

ORBÁN D.: **Az én földem.** Egy hirtelen szegénységbe süllyedt testvérpár nagyszerű küzdelme.

SOMFAY M.: **A félhold árnyékában.** Történeti regény a két Rákóczi György idejéből.

SZENTIVÁNYI J.: **A kőbaltás ember.** A legnagyobb sikerű ifjúsági regény.

BUDAY G.: **Krasznabecsi háború.** Vidám, kalandos könyv, egy nyári cserkésztábor nagy eseményeiről.

ORBÁN D.: **Szent István barbárjai.** Ifjúsági történelmi regény.

HONTI J.: **Kis séták a nagy természetben.** A nagy természet csodálatos világának ismertetése.

ZUBOR I.: **Mégis ötödikes leszek!** Péter mégis ötödikes lesz, pedig édesanyja a kórházba kerül, s ő tejkihordással keresi meg lakbérüket. Hogyan? Ezt mondja el ez a szép ifjúsági regény.

FERTSEK F: **Pubi és a körülmények.** Élmény és esemény ez a könyv, amit fiatalnak, szülőnek és pedagógusnak egyaránt ismernie kell.

SZEGVÁRY M.: **Szekundairtó R. T.** A szekunda ellen szövetkező öt, alaposan megrótt diák vidám regénye.

DÉNES G.: **Az ország katonája.** A fogságba esett királyné kiszabadítására indult kisfiú tiszta szellemű regénye.

ORBÁN D.: **F. D 6436.** Utópisztikus regény melynek tanítása: a lélek ellen nem fejlődhetik a világ.

KENYERES I.: **Rejtelmes irodalom.** Az ifjúság irodalmi tájékoztatására meglepően érdekes könyv.

UJJ P.: **Az alkazári kadét.** Egy kis kadét hőstettei.

Ára kötetenként 3.80 P.

Kapható a „Magyarság" Könyvosztályában: Budapest, II., Hunyadi J.-út 2. Postán a könyv **árának előzetes beküldése** után bérmentve szállítjuk.

— BÁNYAMUNKÁSOK NAGYÖSSZEGŰ ERDÉLYI KÖLCSÖN JEGYZÉSE. A dorogi *Munkásotthon és Önsegélyző Egyesület*, amelyet a *Salgótarjáni Kőszénbánya Rt.* ottani bányamunkásai tartanak fenn, nagy lelkesedéssel elhatározták, hogy az *Egyesület* vagyonából P 50.000 értékű *Erdélyi Nyeremény kölcsönkötvényt* vásárol. Az *Erdélyi kölcsön* nagy sikerére mutat, hogy a bányamunkásság ilyen lelkesen siet megtakarított pénzét a hazafias cél szolgálatába állítani.

KERESKEDELMI KAPCSOLATOK A KÜLFÖLDDEL. A *Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarához* a legutóbbi napokban külföldről az alábbi üzleti érdeklődések érkeztek. A közlemények iránt érdeklődő cégek forduljanak a számra való hivatkozással a *Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara* exportirodájához: V., Alkotmány-utca 8. II. 1. Levélhez válaszbélyeg melléklendő. *Árukereslet. Bulgária:* drótkötélpálya briketthulladék-szállításra (állami szállítás); kreozot fatelítés céljára (42.401). papírzsák (42.625). *Dánia:* gyógynövény, fodormentaolaj, hagyma. aceton, nikotin (42.402), főzelék és virágmagvak (42.404) *Finnország:* csont- ér bőrenyv (42.629). *Német Birodalom:* meggyfavessző cigarettaszipka készítéshez (Lengyel Főkormányzóságba való szállításra) (42.406), paradicsomliszt, szárított főzelék és nagyma (Protektorátusba való szállításra) (42.900). *Olaszország:* hüvelyesek, dobozsonka (42.626). *Svájc:* vegyészeti cikkek (mindenféle vegyészeti alapanyag: savak, illóolajok, vaselin, paraffin stb. ragasztószerek (42.403), konzervek, egyéb magyar exportcikkek (42.763). *Svédország:* magyar exportcikkek (42.403). *Szlovákia:* kérző, keletbélyegző, töltőtoll, tinta, ragasztószer, iratrendező, aktatáska, vonalozó, rajzszeg, levélmérleg, bélyegnedvesítőtál, bélyegzőpárna (42.306), szövet, kötszövöttáru, konfekció, fehérnemű (42.762). *Törökország:* csillám (42.623). *Árukínálat. Dánia* tengeri hal (42.402). *Olaszország:* illóolaj, déligyümölcs, csomagolópapír, rovarirtószer (42.626). *Svájc:* pótüzemanyaggal működő generátor-szabadalom (42.763). *Képviselőnek ajánlkozik. Bulgária:* izzólámpa, villamos kályha (43.092). *Dánia:* szövetek ,kötszövöttáru, szalag (42.303). *Német Birodalom:* gyümölcspulp és konzerv, paradicsompüré (42.307). *Svájc:* konzervek, egyéb magyar exportcikkek (42.763). *Svédország:* magyar exportcikkek (42.624). — *Képviselőt keres. Olaszország:* **harisnya (42.151).**

120—200, Korte, közönséges 200—280, naspolya 140—200, gesztenye, hazai 220—360, dió, héjas, 37 százalékos 220—232, idóbél, csemege 800, dióbél I.rend ű 770 fillér kg-ként.

Az állatpiac

Budapesti tenyészállat- és jármosökörvásár. Ia belföldi jármosökör és beállítani való tinó tarka 550—680 kg-ig 125—135, 480—550 kg-ig 120—130, Ia fehér jármosökör 125—135, 1½ éves üsző 135— 150hatafaaslslcmfwyp0cmfwypvbgkqj üsző 135—150, fiatal hasas és friss fejőstehén 140—180 fillér kilónként.

Deviza- és valutapiac

Zürich, december 6.

Devizazárlat: Páris 9.58¾, London 17.26, New-York 431.00, Brüsszel 69.00, Milano 2.66¼, Madrid 39.50, Amszterdam 229.00, Berlin 172.52½, Stockholm 102.67, Szófia 5.25, Prága 17.25, Bukarest 2.24.

— VETŐMAGPIAC. A magpiac forgalma a korábbi évekkel ellentétben csendesebb képet mutat. Élénkebb forgalom az egyetlen *csillagfürtöt* kivéve egy cikkben sincsen. *Lóheréből* a kínálat kielégítő, *lucernából* pedig élénkebb, anélkül azonban, hogy a terméskilátások biztatóbb képet nyújtanának. A *fehérhere* és *bíborherepiac* csendes A bükkönyök közül forgalom csupán tavaszbükkönyben van, szöszösbükkönyből csak szórványosan fordulnak elő kötések. A hüvelyesek piacán a forgalom csak *babra* szorítkozik csendes keretek között, a *borsók* és a *lencse* piaca teljesen üzlettelen. *Mák* iránt változatlanul nagy az érdeklődés, a kínálat azonban minimális. *Árak:* helyt vidéki vasútállomás, 100 kg-ként, minőség szerint: lóhere nyers arankás 230, lucerna nyers arankás 385, bíborhere 150, szöszösbükköny 115, bab, fehér szokvány 55, fehérhere 320, somkóró 150 szarvaskerep 250, muharmag 40, pannonbükköny 50, tavaszbükköny 40, csillagfürt édes 35 keserű 28, szeges borso 40, cirokmag, seprő 28, csibehur 55, kolozsvári lóhere 240, baltacim, vető, námozatlan 80, Viktóriaborsó 53, Expressborsó 45, lencse, kisszemű 50, közép 60 60, nagyszemű 70.40, mák kék, uradalmi 153 pengő.

Kérje sürgősen a karácsonyi könyvujdonságok teljes jegyzékét a „Magyarság" Könyvosztályától Bpest, II., Hunyadi J.-út 2. Telefon: 156-010.

46. sz.

ORDÓDY

ruházati cikkek **Rákóczi-út 26.** Férfi öltönyök, sport és magyaros ruhák, bocskai kabátok, átmeneti és téli kabátok, bekecsek, bundák **olcsón, kiváló minőségben.**

Használt és új hálók, ebédlők, kombináltak, konyhák, kárpitosáruk minden árban VI., Jókai-u. 6., bútorüzlet.

Bundák legolcsóbban, alakítások jutányosan **Kókay E.** szűcsmesternél, Vilmos császár-út 10. sz. Tel.: 386-784.

MAGÁNNYOMOZÓ

Dr. JANDA

magánnyomozó, **olcsó, gyors, megbízható.** Teréz-körút harminchárom Telefon: 123—999.

— AUTÓ EGY DARABBÓL. Az amerikai automobilmérnökök egyesületének közgyűlésén egy új automobil konstrukciót mutattak be, amely teljesen egy darabból készült. A kerekek és rugózás műgumiból van, hogy ezzel is biztosítsák a gép egyenletes működését.

— **Előadás az olaszországi talajjavító munkálatokról.** A „Darányi Ignác" Agrártudományos Társaság december 4-én felolvasóülést tartott, amelyen Girolamo Ippolito, a nápolyi egyetem tanára vetített képekkel kísért előadást tartott az Olaszországban folyó talajjavító és öntözési munkálatokról. Az olasz nyelven tartott előadást Németh Endre műegyetemi ny. r. tanár, rendes tag foglalta össze magyar nyelven. Az előadást a nagyszámban megjelent tudományos társasági tagok és a meghívott közönség, valamint a kérdés iránt érdeklődő műszaki és agrártudósok nagy tetszéssel fogadták.

VILLA

Rózsadombon Szemlőhegy-utcánál 400 öles parkban nagyadómentes **2 szoba,** hallos luxusvilla, házm. lakással 55.000-ért;

Gellérthegy déllejtőjén adómentes luxus bérvilla **1-2 szobás,** hallos **és garcon** lakásokkal 100.000-ért;

Krisztiánban 2 emeletes nagyfrontú bérvilla 170 öles nagybeépíthetőséggel 2x4 szoba, komf. lakásokkal, házmesterlakással, üzlettel 150.000-ért;

Nyúl-utcában 350 öles parkban 3x4 szobás télikertes nagyadómentes luxusvilla központi fűtés, melegvízzel, garage, házm. lak. 200.000-ért;

Összes eladásokat, kényszereladásokat nyilvántartom! Dr. Hegyi, 13-96-83.

VILLA

Rózsadombon Szemlőhegy-utcánál 400 öles parkban nagyadómentes **2 szoba,** hallos luxusvilla, házm. lakással 55.000-ért;

Gellérthegy déllejtőjén adómentes luxus bérvilla **1-2 szobás,** hallos **és garcon** lakásokkal 100.000-ért;

Krisztiánban 2 emeletes nagyfrontú bérvilla 170 öles nagybeépíthetőséggel 2x4 szoba, komf. lakásokkal, házmesterlakással, üzlettel 150.000-ért;

Nyúl-utcában 350 öles parkban 3x4 szobás télikertes nagyadómentes luxusvilla központi fűtés, melegvízzel, garage, házm. lak. 200.000-ért;

Összes eladásokat, kényszereladásokat nyilvántartom! Dr. Hegyi, 13-96-83.

MEGNYILT A TOPOLYAI MŰVÉSZTELEP VII. KIÁLLITÁSA

Három kiállítás a felszabadulás évfordulóján

Október 18-án, Topolya felszabadulásának 14. évfordulóján a Népszinház előcsarnokában megnyilt a művész telep VII. kiállitása. Összesen 23 festőművész és szobrász állitotta ki legujabb alkotásait. A kiállitók: Ács József, Bájics Milos, Benes József, Cselebonovics Alekszandar, Gvozdenovics Milos, Jevrics Olga, Karlavarisz Bogomil, Kerac Milán, Konyovics Milán, Lukovics Alekszandar, Makszimovics Szteván, Muják Petár, Nikolájevics Milivoj, Opresnik Ankica, Petrovics Zorán, Szilágyi Gábor, Sáfrány Imre, Tatár Vojiszláv és Vanyek Tivadar festők, valamint Brankov Braniszláv, Kalmár Ferenc, Tót Matild és Vukovics Matija szobrászok.

Dévics Imre, a járási közmüvelődési tanács elnöke megnyitó szavai után a művészek, a sajtó képviselői és a vendégek érdekes beszélgetésnek voltak tanui, a negyvenéves munkásságát ünneplő Konyovics Milán és Sáfrány Imre festő, valamint Kosztics Alekszandar beográdi mütörténész között. Konyovics művészetének különböző szakaszait magyarázta el szemléltető képek segitségével.

A Népszinház előcsarnokában megnyilt kiállitás sorrendben a harmadik, amit Topolyán a felszabadulás 14. évfordulójára rendeztek. Az első hétfőn nyilt meg a mozi előcsarnokában, és a lengyel filmplakát-kiállitást mutatja be. A második, a szerdán megnyilt „Arta", a grafika barátai nemzetközi egyesületének kiállitása a városi könyvtárban. Ennek megnyitásán sokan iratkoztak be az egyesületbe, és ugyanakkor sok rajz is elkelt. Mindhárom kiállitás nagyon látogatott.

B. K.

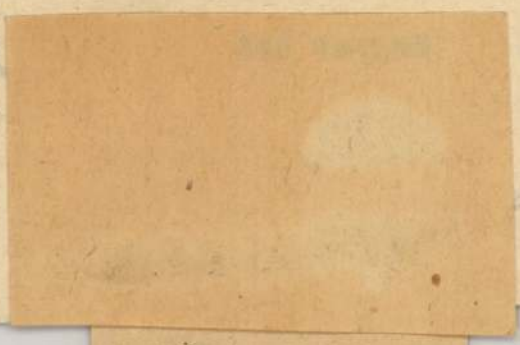

'AR SZO

párt- és
küldöttség
ovjetúnióba

A hivatalos közlemény szerint ez a lengyel baráti látogatás a Szovjetunió kommunista párt központi bizottságának, a Legfelső Tanács Prezidiuma és a szovjet kormány meghivására jött létre.

FÜGGETLENSÉGET KÖVETEL

a Francia Kamerun kormánya

Ahidjo, Francia-Kamerun miniszterelnöke a kormány és a parlament támogatását kérte azokhoz a javaslatokhoz, amelyek biztositják az ország belső önállóságát.

Ahidjo miniszterelnök a francia kormánnyal folytatott tárgyalásairól kapott beszámolójában kijelentette, hogy „Kamerun 1960 januárjának elsejéig független lesz, ha a nép is támogatja a kormány álláspontját".

MP határ
munkásosztál
kérdéseiről

hirdet a bürokratizmu

ily módon akarta megtudni, mit gondolnak a munkások az ország politikájáról, hogyan értékelik a gazdasági, kultur és egyéb téren foganatositott intézkedéseket és igy akarta megtudni mik a munkások legidőszerübb problémái.

A Központi Vezetőségnek

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR SZÓ

1966 JUL 6

is a lapot vagy sem. Vagy a Magyar Szónak nem kelle-

Spoljno trgovinsko odeljenje Novi Sad, Vojvode Mišića 1.)

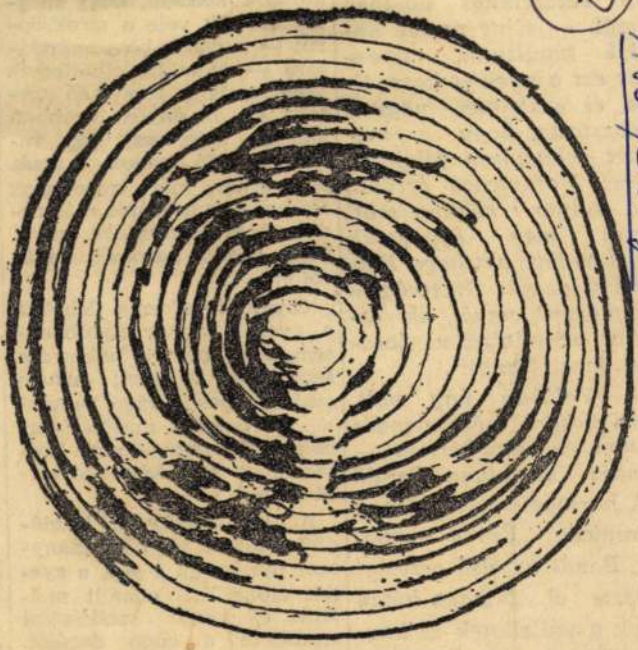

Ács József: Forgó arc

vigyázzon rájuk.

— Közrejátszott ebbe más is — veszi át a szó Évi, aki korát meghazudtoló választékos nyelvet beszél. — Kint persze angolul tanultunk, mindenütt ezt a nyelvet használtuk, és szüleimet nagyon aggasztotta, hogy a magyart rohamosan felejtem. Mire Moravicára értünk, alig tudtam néhány szót. Bandi meg éppencsak egyet tudott, azt hogy Eldzsikém, vagyis Erzsikém, a nagynénénk nevét, aki áthozott bennünket az óceánon. Igaz, Bandi?

— Valóban úgy volt, mert akkor még óvodás voltam és selypítettem — mondja komolyan Bandi.

A harmadik éve élnek Moravicán. Évi a negyedik, Bandi az első osztályt végezte el. Minden héten írnak a szüleiknek és kapnak tőlük levelet. Évi ezen-

rolunk.

Olyan évesforma lehetett a gyerek, mikor rádöbbentem, hogy nem is lelkesedik semmiféle állatért; hanem csak a gépek, a zúgó, zakatoló, csörömpölő masinák érdeklik. Olyan izgalomba hozták, hogy nem lehetetlen bírni vele.

A kávédarálóval kezdődött. Feltűnt, hogy valahányszor megindult a gép, a gyerek előkerült, odaállt mellénk és néma csodálattal szemlélte a zúgó darálót. Később, ha látta, hogy szed-

1967 MÁJ 7.

(14)

1021

Ex libris, a könyv őre

Ács József

A magángyűjtemények között kiemelkedő Erdélyi István ex libris gyűjteménye. A kisgrafika legszebb ága az ex libris. Változatos, szabad témáival határtalan lehetőséget nyújt a grafikusoknak, hazánkban mégsem művelik a művészek ezt a műfajt, gyűjtője is alig van. Erdélyi István közismert zentai kultúrmunkás három-négy éve foglalkozik az ex libris gyűjtésével, és tőle tudtuk meg, hogy az országban a másik gyűjtő Dagmar Novaček Kranjban, aki valamikor a verbászi cukorgyár könyvelője volt. Tehát a nemzetközi szervezet Jugoszláviában kettőjüket tartja nyilván. Erdélyi elmondta, hogy az ex libris a könyv tulajdonosát szolgálja, a könyvet őrzi a tolvajoktól, beragasztható a könyvbe, de le is lehet tépni, ezért a könyvbarátok bélyegzőket nyomnak még a szövegre.

— Mennyi könyvet sikerült az ex libris segítségével megőrizni? — tettem fel a kérdést.

Erdélyi nem tudta megmondani a számát, de elmosolyodva azt mondta, hogy komoly emberek könyvtáraiban is gyakori a lopott könyv. És a nagy világkönyvtárak... mi van azokkal, hogy jöttek azok létre? Tehát mit érhet az ex libris, ha csak mint a könyv őrzőjére tekintünk? A művészi kisgrafika egyik legértékesebb ága. A technikai kidolgozás és a kivitelezés szerint lehet osztályozni. A leggyakoribb a cinkklisével nyomott, legrégibb a fametszésű és rézkarccal készült ex libris. Ma van polivinilba és linóba metszett, sőt szitanyomással és ofszettel készített ex libris is.

A gyűjtők leggyakrabban a tematika szerinti gyűjtést követik. A régi ex librisekben közkedvelt volt a heraldikus téma, az északi államokban ma is kedvelik. Elterjedt volt az ornamentális, és sok híve van minden korban a pornografikus ex libriseknek. Azok kedvelik, akik szívesen kölcsönöznek könyveket. A zenei motívumok is népszerűek. Erdélyi gyűjteményében például Kodály Zoltán ex librise is megvan — Fölszállott a páva a földgömb tetejére —, melyet a magyar könyvbarátok köre 1962-ben mellékletként megküldött tagjainak. Gyakoriak a növényi és szőlészeti motívumok, és még ma is sok a romantikus témáju ex libris, melyek elcsépelt érzelmességükkel unalmasak. Vannak olyan ex librisek, melyeket könyvkereskedések árusítanak, s mindenki a saját nevét írhatja rájuk.

Az ex libris, mint említettük, nemcsak az eredeti célt szolgálja, sőt már régen cserére szánt ex libriseket készítenek a könyvbarátok, s úgy gyűjtik őket, mint a bélyeget. A legtöbb gyűjtője Lengyelországban van, Magyarország áll a második helyen Európában, a magyar ex libris gyűjtők egyesületének 250 tagja van.

Erdélyinek a gyűjteményében 1200 darab található, 19 könyvdobozban egyforma kartonokra fölragasztva, a tervező művész és gyűjtő nevének s a beszerzés időpontjának feltüntetésével. Erdélyi országok szerint csoportosítja gyűjteményét. Legtöbb a magyar ex libris. Kiemelkedőek a Fery Antal fametsző tervei alapján készültek, igen érdekes a híres emberek képeit ábrázoló ex libris sorozat, például dr. Ladislaus Petrikovics **Dante** ex librise, továbbá Németh Nándor rizspapírra nyomott ex librise. Híres gyűjtő Magyarországon Galambos Ferenc, 18 000 darabból álló gyűjteménye van. A legérdekesebb Erdélyi gyűjteményében a Kner-nyomda ex librise, melyen Dei summum supremum donum fölírás látható. A balti államokban nagy ex libris kultúra van, az észtek vezetnek ezen a téren.

Erdélyi gyűjteményének művészileg a legértékesebb darabjait Giono Sabattini olasz ex libris gyűjtővel cserélte. Ezeket a kis remekműveket Italo Zetti művész metszette. Mind figurális alkotás: az érdekesebbnél érdekesebb témák és remek nyomdai kivitelezés csodálatba ejti a nézőt.

— Sok bélyeget adtam értük — mondta Erdélyi. — Átlagban ötszáz dináromba került egy Sabattini-féle ex libris. Amikor összehasonlításokat teszünk, nagy különbségeket láthatunk, az egyéni ízlés, a nemzeti karakter, a gazdasági erő stb. szociográfiáját tárják elénk az ex librisek.

Egy külföldi gyűjtő azon csodálkozott — mondja Erdélyi —, hogy bár sok jó grafikus, művész él Jugoszláviában, mégsem művelik a kisgrafikának ezt az ágát. Nem kell-e az okát abban keresnünk, hogy egy lakosra fél könyv jut nálunk, és Vajdaságban 1970-ig két könyv lesz az átlag fejenként a közkönyvtárakban? Ugyanakkor a képzőművészeti kultúra hiánya is oka ennek.

Végül egy ötlet született a beszélgetés folyamán. A zentai művésztelep segítségével ex librist lehetne tervezni, melyet a Fórum kinyomtatna. Erdélyi István és Tripolszki Géza művésztelepi szervező szerint a hármas érdeket összehangoló formát kell megtalálni, hogy a művésztelep, a könyvterjesztő és a festő együttműködjön az ex libris népszerűsítésében itt Vajdaságban.

Az ex libris az alkalmazott grafika hagyományos formája. Az első hasában modern lengyel heraldikus ex libris, a másodikon Galambos Ferenc magyar, balra pedig Gino Sabattini olasz gyűjtő sikeres ex librise.

MAGYAR SZÓ
SAJTÓFIGYELŐ
Magyar Hírlető
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Szeptemberi melodráma

Gerold László

Szeptember a címe Veress Zoltán fiatal romániai magyar író vaskos regényének, amelyben néhány nyárvégi nap történetébe sűrítve a szerző a lélektani regény eszköztárával kísérli meg hőseit és sorsukban egy világ képét megrajzolni. A szereplőkről ítélve értelmiségi regénynek is minősíthetnénk a Szeptembert. Főszereplői fiatal entellektüelek: építészmérnök férj, atomtudós feleség és a köréjük csoportosuló barátok, ismerősök, művészek, műszaki értelmiségiek és csak jóval kisebb számban munkások. Lényegében azonban a középszerű ember, vagy legalábbis a középszerűség gátlásaival terhelt ember története a regény. Hogy Veress Zoltán éppen az építészmérnök küzdelmét próbálja elénk vetíteni, azt csupán az igazolja, hogy a szerző valószínűleg otthonosabban mozog ebben a közegben, mint az „egyszerű" emberek között, s úgy gondolta, hogy a művében felvetett problémák is legteljesebben a „művelt" emberek körében mélyíthetők el. Ehhez az értelmiségi világhoz Veress Zoltán a lélektani regénynek az „összes gondolati, érzelmi, hangulati asszociációit" tükröző, bonyolult összhatásra törekvő, jól ismert változatát találta legmegfelelőbb formának. Ám a formához nemcsak adekvát szellemi légkör szükségeltetik, hanem megfelelő történet, tartalom is. Ez viszont már erősen hézagos, kifogásolható a Szeptemberben.

Miről is szól tulajdonképpen az a 470 oldalas regény? Amint említettem, főszereplői a fiatal építészmérnök és felesége, az atomtudós, akik a történet kezdetén éppen külön élnek. A férj ugyanis úgy érzi, hogy mindinkább háttérbe szorul az ambíciózus feleség mellett. Nemcsak hogy „apránként elveszíti" fizikusnő feleségét, aki egy „szak-apáca" fanatizmusával a csak munkájának élő, vágyait megtagadó nővé torzul, hanem amíg az jelentős eredményeket ér el kutatásai során, addig a férj, ha nem is fejlődik vissza, de egy helyben topog. Tehát a családi egyensúly [illegible] marad közömbös? Mert ez is könnyen elképzelhető.

Ennél is bántóbb az a pszichológiai naturalizmusnak nevezhető aprólékosság, amellyel a szerző időbeli, térbeli és gondolati többsíkúságra törekedett, amellyel valójában elnyújtotta, unalmassá, mármár élvezhetetlenné tette regényét. Az asszociációs vargabetűk nem válnak a mű hasznára, főleg ha a jellemábrázolás annyira kirívóan a fekete-fehér, jó-rossz sablonja szerint történik, mint a Szeptemberben. Ez az ábrázolásmód a „szocialista" regény kerékkötőjévé vált már jóval Veress Zoltán előtt, ezért felújítása nemcsak hogy indokolatlan, de megengedhetetlen, sőt idejétmúlt is. A módszer kudarcát még a lélektani regény részletessége sem álcázhatja. Különösen akkor nem, ha a lélektaniság csupán az emlékek aprólékos rögzítésére szorítkozik, tulajdonképpen melodrámát takar.

[illegible] mindenki egyforma.

S ezzel a fenyegetéssel búcsúzva, fogta karabélyát, és elköszönt a társaságtól. Indult vissza falujába; még alkonyat előtt haza akart érni, mert a magafajta ember csak akkor jár éjjel az úton, ha szükség van rá.

Vele ment a falu mészárosa, egy nagy darab legény, erejének és ügyességének csodálója, aki, mint valami apród, mindenüvé elkísérte.

A képviselő álnok szívélyességgel búcsúzott tőlük.

A kocsi zötyögve haladt a virágzó narancskertek között. Az öntözőcsatornák csillogtak, visszatükrözték az édes délutáni verőfényt; a levegőben az illattal, susogással áthatott tavasz langyos lehelete áradt.

Tarisznyás elégedett volt. Százszor megígérték neki a kegyelmet, de most már biztosan. Kísérője és [illegible]

Tolnai Ottó

Vers Eörsi Pistának

Igen,
először is különbözzék
e vers,
rúgja el magát,
mint útszélen, ha
bíborragyás-fejű fácánkakast
fogsz és örülsz,
meztelen testedhez szorítod
meleg testét,
de az mély barázdákat hasítva
elrúgja magát.
Kis vályúkban folyik a vér,
maga felé fordította csorba vésőjét
a szobrász,
egy-vályú e napszekéren
lépegető emberke,
szalmaszál, amin
ciroknád-malmodra engedted
egykor a már langyos
tavaszi tócsát.

Végül mint násfán
a kis fehér koponya,
fogai között kínálja
kulcsát:
meghajolok,
kifűzöm cipőm,
átadom a pertlit,
fel ne akasszam magam.

Levél

Hamuszín postagalambok
csapódnak be
csörömpölve
ablakimon,
és nem szegetek üveget
az üvegessel,
ki hátán tengernyi táblával,
mellényzsebében gyémántszilánkkal,
naponta körüljárja a várost,
és nem nyomkodom körül gittel,
és nem formálok hüvelykujjammal
kis sárga szobrokat a maradékból:
messzi svéd faluból
barátom izen!

A még tán langyos tűzhelyhez
botorkálok,
hamut kaparok,
golyót formálok,
éjszakába dobom ablakimon:
messzi svéd faluban ücsörgő
barátomnak válaszolok.
Magamból is markolhatnék
hamuszín postagalambot,
nagy győzelmek hírét vivőkhöz
[hasonlót.

[illegible]drás rajza

bb 38. vajdasági művészek a hódmezővásárhelyi művésztelepen

vid-fm/tné szb ká 1021 1967. junius 28.

a hódmezővásárhelyi művésztelep alkotóházában az idén csaknem száz képzőművészt várnak. a hazaiakon kivül ez évben külföldieket is vendégül látnak. a városba most érkezett meg benes józsef zentai és ács józsef ujvidéki festőművész. mindketten tiz-tiz napot tötenek alkotómunkával az alföldi piktura központjában. a nyáron egy szabadkai művészt is várnak hódmezővásárhelyre. cserealapon későbbi időpontban három hódmezővásárhelyi festőművész tölt majd néhány hetet a vajdasági zentai művésztelepen. /mti/

-.-

16.55/lm

Ács József

-.-

bb 39. elitélték a városligeti támadókat

t bc/gk-lm sr 1967. junius 28.

a fővárosi biróság szerdán hirdetett itéletet kozma józsef 19 éves foglalkozásnélküli és társai bünügyében. a vádlottak egy városligeti galeri tagjai voltak, csavarogtak, zülött, munkakerülő életmódot folytattak és különféle büncselekményeket követtek el. a széchenyi-fürdő előtt ismerkedtek meg áldozataikkal, elhagyott helyekre csalták, majd leütötték és kifosztották őket. bizonyithatóan tiz alkalommal követtek el ilyen támadást. egyik áldozatuk a sulyos bántalmazások következtében meghalt, két esetben sulyos, hét alkalommal pedig könnyebb sérüléssel uszták meg a kirabolt személyek. vidéken is ,,tevékenykedtek,, többek között feltörték a balatonlellei gombát, s onnan pénzt, árukat vittek el. lopás, közveszélyes munkakerülés, garázdaság, hivatalos személy elleni erőszak is szerepelt a bünlajstromukon.

/folyt.köv./

17.oo/lm

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296; 188-307

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

1968 FEB 9

(16)

1021

Zentai festők Vásárhelyen

Régi ismerősként térnek vissza évről évre — ezúttal harmadszor — a zentai művésztelep tagjai Vásárhelyre, hogy legújabb műveiket a Tornyai-múzeumban bemutassák.

Vásárhely a hagyományok városa, művészete is hagyományápoló. Zentának nincsenek képzőművészeti tradíciói, az alapköveket a tizenhat évvel ezelőtt alakult művésztelep létrehozói raktak le. S ezek az alapok szélesek, sokféle európai irányzat termékeny talajra talált rajtuk. A művészek közös törekvése megfogalmazni azokat a problémákat, amelyek a modern technika és civilizáció feltételei között élő ember gondolat- és érzésvilágát foglalkoztatják. Művészi magatartásukban nemzeti fejlődésük dinamizmusa tükröződik, amely általános emberivé kívánja asszimilálni a modern stílusirányzatokat, nem veszítve el ezenközben azokat a nemzeti sajátosságokat sem, melyek ebben a formarendben is érvényre juttathatók. Nem a látott világ ábrázolása, inkább törvényeinek, új összefüggéseinek fölfedezése képezi általános érdeklődésük tárgyát.

Gép és ember kapcsolata, a sebesség és gyorsulás képzete, appercipiálása különösen két festőt foglalkoztat: *Ács* Józsefet és *Benes* Józsefet. A téma hasonló ugyan, de egymástól teljesen elütő stílusban fogalmazódik meg: Ácsnál egy geometrikus formarendre épülő absztrakt szimbolizmusban, amelynek egyik legkiérleltebb, letisztultabb darabja a *Légy figyelmes* című kép. Benes József képei ijesztő szuggesztivitásukkal hatnak, de darabosságuk, helyenkénti nyerssségük még nem engedi egységes élménnyé oldódni a képcímekben kifejeződő tartalmat a megjelenítés formai eszközeivel.

A képfelület különös megmunkálásával, amely a dombormű és a festészet hatásait egyesíti, kész elemek beragasztásával ér el szép hatásokat *Blesic* Pavle. Képei olyanok, mint egy sodró áramú folyó, amely hol a belétekintőt tükrözi, hol messziről hozott hordalékát veti felszínre. *Petrik* Pál képeia föld felszínét és anyagát idézik szemcsés fakturájukkal, amely hátteréül szolgál egy egészen egyszerű, reliefhez hasonló vonalrajznak. *Ballada* című sorozata monoton színeivel régvolt tragédiák emlékét ismétli.

Szilágyi Gábor tájait mintha prizmán keresztül néznénk: kristályos szilárdságú formarendje már a tavalyi kiállításon is élményt jelentett. *Kerac* Milan *Kis mező*-je ehhez képest vöröses tónusaival nem a külső táj, inkább belső emlékképének absztrakt megjelenítése. *Faragó* Endre mély tónusú tanyarészletei, *Karlovaris* Bogomil nagy perspektívájú *Töltés-e*, *Kumar* Stane zentai utcarészleteket idéző tusrajzai, *Stojanovic-Sip* Dragoslav tiszai részletei az azonos táj egyéni módon való átélésének példái.

Nikolajevic Milivoj absztrakt foltokban megjelenített ritmusképletei is a látható ból indulnak ki, a Tiszán tükröződő fényfoltok és a víz felszínén átfutó rezgések együttesen adják a mozgás szinte zenei kifejezését. A fiatalon és tragikus hirtelenséggel elhunyt *Vinkler* Imre két akvarellje n a műfaj csúcsát érinti: a tiszai fények szerelmeseként látja és láttatja a formákból és színekből álló világ tűnékeny, szinte megfoghatatlan szépségét.

ÁCS JÓZSEF: 120-AS SEBESSÉG — OLAJ

Guelmino Valéria földből kisarjadó növényi formáival, amelyek szombolikus értelmet nyernek, elvont tartalmakat fejez ki. A színeket mint építőkockákat alkalmazva, absztrakt formarendben építkezik *Opresnik* Ankica is, szilárd biztonsággal. *Stosic-Vranjski* Zoran jól tagolt foltokkal fejezi ki a *„dolgok természetét"*, monotypiáin, élénk színű olajfestményén egyaránt. *Trumic* Stojan szélesen örvénylő ecsetvonásokkal festett expreszív hatású képei egészítik ki a tárlatot. A kiállítás *„vendége"* ezúttal a vendéglátók részéről *Szalay* Ferenc, aki egy tusrajzzal és két temperával ad kontrasztot s egyben kiegészítést a látottakhoz.

KULKA ESZTER

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

CSONGRÁD MEGYEI ★ HÍRLAP

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPART LAPJA

1968. FEBRUÁR 9., PÉNTEK Ára: 70 fillér XXV. ÉVFOLYAM 33. SZÁM

A magyar miniszterelnök Franciaországba látogat

Fock Jenő, a Magyar Népköztársaság Minisztertanácsának elnöke a francia kormány meghívására 1968. március 25—30-a között hivatalos látogatást tesz Franciaországban. (MTI)

Pakson épül fel az első magyar atomerőmű

A Nehézipari Minisztérium az első magyar atomerőmű építéséről részletesen tájékoztatni kívánja mindazokat a politikai, tömegszervezeti, tanácsi és gazdasági vezetőket, akiknek az irányítása alá tartozó területen az erőmű felépül. A vezetőktől azután az építkezés területének lakossága is teljes tájékoztatást kap majd a hatalmas jelentőségű beruházásról.

Csütörtökön Koncz József, a Nehézipari Minisztérium atomerőmű beruházási titkárságának vezető szakembere Szekszárdon ismertette az illetékes párt- és tanácsi vezetőkkel a beruházás újabb fejleményeit. Elmondotta, hogy az első magyar atomerőmű Paks közelében, a 6-os műút és a Duna között épül fel. A tervek kidolgozása a Szovjetunióban előrehaladt. Segítenek a tervezésnél a magyar tervezők is. Az erőmű fő technológiai berendezéseit ugyanis a Szovjetunió szállítja. A segédberendezések azonban hazai tervek szerint itthon készülnek. Az atomerőmű műszaki terve júliusig elkészül, 1969-ben pedig várható az építkezés megkezdése.

Közölte az előadó, hogy mind a Szovjetunióban, mind pedig itthon számos tanfolyamot szerveznek az első magyar atomerőmű szakember gárdájának kiképzésére. A jövő év elejétől a budapesti Műszaki Egyetemen indul tanfolyam.

A tájékoztatón levetítették a voronyezsi atomerőmű építéséről készült filmet. A paksi atomerőmű ugyanis a voronyezsi mintájú lesz. (MTI)

Több mint négyezren vettek részt az eddigi gyűléseken — középpontjában a községpolitika — Mezőgazdasági s

a népfront vezető szerveiben

Népfront-bizottságok

Ezekben a hetekben egymást követik a falu-, illetve Vásárhelyen és Szegeden a városkerületi gyűlések. A népfrontmozgalom helyi szervei az elmúlt négyéves munkájukról adnak számot e gyűléseken, s mint szá-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

18

1971 FEB 2-1

DÉL-MAGYARORSZÁG

1021

Művészklub — képpel, filmmel

Alighanem az utóbbi hónapok legizgalmasabb vitája zajlott le tegnap, hétfőn este a *Sajtóház Művészklubjának* szokásos hóeleji találkozóján.

Mindjárt az első előadás — *Ács* József jugoszláviai festőművész, a Novi Sad-i *Magyar Szó* műkritikusának beszámolója — sosem hallott újdonságokkal szolgált; a messzi tájról hozzánk autózott esztéta-művész a *vajdasági* művésztelepek históriájáról, mai művészetéről beszélt — *érdekesen, izgalmasan.*

A Művészklub másik, „hazai" vendége sokkal inkább bemutatott műveivel okozott szellemi izgalmat. *Lehel* István, a Szegeden élő és dolgozó, ám a szegediek és mások által sem igen ismert festőművész olyan munkákat állított ki, amelyek egyszerre idézik a hajdan volt „képírók" természetidéző ábrázolásait, s egyszerre mutatják a „képcsinálás" egyik legjárhatóbb — s bizonyára sokak által választott — jövendő útját.

A klub harmadik vendége, *Moldován* Domokos filmrendező, a legkoszerűbb megőrzési eszközzel, a *filmmel* örökíti meg — immár jópár éve — a naiv festők meg az élő népművészet mai művelőinek munkásságát. Lepergetett filmjei és elmondott szenvedélyes szavai egyaránt azt bizonyítják, hogy *időben* kell minden produktum rangját megadni, hogy időben — még a naiv festők, népművészek egyre fogyó *életében* — kell a kinek-kinek kijáró elégtételt kikövetelni.

Sok hozzászóló — így többek között *Dorogi* Imre, a szegedi festészet doyenje, *Szelesi* Zoltán művészettörténész, *Hemmert* János festőművész — bizonygatta az elhangzottak igazát, s hívta fel a figyelmet a már felfedezett és megőrzésre méltó értékek erősebb védésére, megőrzésére.

A Sajtóház Művészklubjának immár *huszonkilencedik* rendezvénye így jól bizonyította a változatlanul népszerű közösség létét, s azt is, hogy milyen sok *új téma* vár még az alapos megvitatásra.

A hosszú és eleven párbeszédnek egyébként több új, szívesen látott vendége volt. Részt vettek benne a *hódmezővásárhelyi* festőiskola képviselői — *Németh* József és *Almási* Gyula Béla festőművészek is —, akik bizonyára a felfedezés izgalmával vehették tudomásul mind a klub létét, mind pedig a „foglalkozáson" elhangzottakat.

L. A.

kós (Sz. Sp
A. (Sz. Ke
Csikós Már
da (Sz. Spa
kas, Vikor
3. Szelesné
Szűcs (Sz.
Járvás, Kiss
helyi Sparta

Férfiak. I. 1. Rózsa Géza (Szegedi Textilművek), 2. Szemendri (SZEOL SC), 3. Halasi Gy. (Sz. Kender), 4. Szeles (Sz. Kender). III. osztályú egyes: 1. Szeles Endre (Sz. Kender), 2. Rózsa (Textilművek). Páros: 1. Szeles Endre (Sz. Kender), Szemendri Sándor (SZEOL), 2. dr. Fenyvesi, Halasi Gy. (SZEOL), 3. Zsolczai, Vass (Textilművek), 4. Horváth, Rózsa (Textilművek).

A győztesek szép tiszteletdíjakat, a helyezettek pedig érmeket kaptak.

Liebmann Béla felvétele

Csikós Márta, aki sérülése után ismét játszott, és sikerrel szerepelt az asztaliteniszversenyen

S=O=R=O=K=B=A=N

A Hollandiában, Beverwijkben megrendezett sakkversenyen a nőknél a magyar Ivánka Mária győzött, a mestereknél Adorján végeredményben a második helyre került a holland Timman mögött, és Forintos hatodik lett. A nagymesterek csoportjában: 1. Kornesnoj (szovjet), 10. helyezett Lengyel Levente.

*

Hétfőn délelőtt Leningrádban megfelelő időben, jó jégen, 8000 néző előtt folytatták a női gyorskorcsolyázó EB küzdelmeit. Az 1971. évi összesített gyorskorcsolyázó Európa-bajnok: Nyina Sztatkevics (Szovjetunió) 2. Tyitova (Szovjetunió), 3. Szergina (Szovjetunió).

Halálos baleset történt Szilézia síbajnokságán. Urszula Szkodziak 15 éves lengyel női ifjúsági műlesikló bajnok egy lesiklóviadalon fának ütközött és a helyszínen meghalt.

*

A Mátrában befejeződött a VI. Téli Úttörő Olimpia országos sí- és szánkódöntőinek háromnapos versenysorozata. Az ország valamennyi megyéjéből és a fővárosból mintegy 225 úttörőversenyző vett részt az olimpián. A vasárnap este Gyöngyösön megrendezett záróünnepségen bejelentették, hogy jövőre a VII. Téli Úttörő Olimpia döntőit Kőszegen rendezik meg.

17

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ács József

MAGYAR HÍRLAP

1965 JUN 12

dési Ház: Bolondok háza.

MŰVELŐDÉSI HÁZAK

Fővárosi Művelődési Ház: A Vasas Központi Művészegyüttes műsora (9). **MOM Művelődési Ház:** Marx Károly születésének 150. évfordulója. (Kiállítás du. 2—8.) **Gutenberg Művelődési Ház:** Hamis pénz (fr. f., du. 5, n8). **Rákosligeti Művelődési Klub:** Ács József szobrászművész kiállítása. **Danuvia Gorkij Művelődési Ház:** Balett-tanfolyam nyilvános évzárója (du. 5). Kiállítások. **Pesterzsébeti Vasas Művelődési Ház:** Nyelvtanfolyam, zenetanfolyam, bábegyüttes, Klubok. **Angyalföldi József Attila Művelődési Ház:** Idegen nyelvek klubja, angol, francia, holland, német, olasz, orosz, spanyol társalgású asztaltársaságának fagylaltdélutánja du. 5—10-ig a margitszigeti Casino parkjában.

JELÖLTJEINK A MAI ÜGETŐVERSENYEKRE

Tíz perc után már nyitva
a fiatal jugoszláv együttesnek nincs ele-
gendő ereje a szombati teljesítmény
megismétléséhez.

Ács József, grafikus

(19)

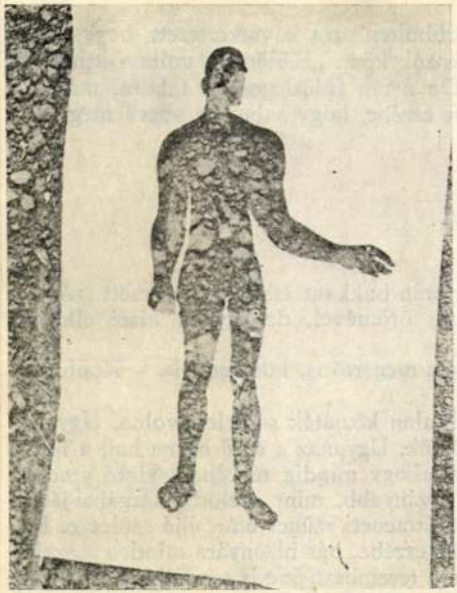

Ács József: Lét III–IV.

Ács József, grafikus

(20)

Ács József: Lét I–II.

ÁCS József grafikus

EX LIBRIS

KIS ZOLTÁN

Isaac Asimov: A mezítelen nap

Asimov — ki tudja, honnan származó — elfojtódásait meglehetősen nagy csinnadrattával szublimálja. Igazi *kamaradarab*-szerző; szereplői zárt terekben téblábolnak, sok a dialógus, ritkán vacakol tájleírásokkal, a dolgok szobákban történnek és a dolgokat a szereplők testi valójukkal csak nagyritkán teszik megtörténtté, mert ezek a szereplők nem tudnak igazán mit kezdeni egymással és magukkal, vagy utaznak, vagy esznek, vagy (ha nem irtóznak tőle) kinéznek az ablakon, kevésszer olvashatni nyílt színi gyilkosságot és még kevesebbszer nyílt színi szeretkezést.

Pimasz kotnyelesség lenne megkísérelni a válaszadást arra a kérdésre: mi az oka ennek a zárkózottságnak. A fent említett nagy csinnadratta nélkül *A mezitelen nap* is csak szokványos, nem éppen eredeti és ötletszegény űrkrimi lenne. A szövegből kihallatszik, hogy Asimov Baley nevű főhősével szívesen megkettyintetné az első hulla feltehetően nimfomániás nejét, az egyik roppant elidegenedett és ellenszenves Solaria-lakóról pedig azt is hihetnénk, hogy nagyfokú interperszonális prüdériája ellenére a *szarevés* az egyik legfőbb kedvtelése (nincs itt semmi ellentét, vacsorázni, lakomázni magányosan is lehet): de itten nem erről van szó. Asimov, a szobaíró, a galaktikus pusztában keres feloldozást, vagyis amikor egyszeriben meglendül az emberiség vagy a Galaxis sorskereke.

Asimovban az a legszeretetreméltóbb, hogy nagyon szereti az egyébként tényleg szeretnivaló főhőseit: a bölcs és zseniális Seldont, Dornickot, Salvor Hardint, Palvert, Trevize-t és a többi héroszt az Alapítvány-történetekből. Szereti és szeretjük Baley-t meg hűséges robot-Watsonját, R. Daniel Olivaw-t is, akit (amit?) Asimov abban a nagy megtiszteltetésben részeltet, hogy húszezer évig működőképességben hagyja. Szinte csak azért, hogy erről a *pénteki* (Robinson) watson-pozitronagyúról kiderüljön, húszezer éven át úgy irányította a Galaxist, hogy búcsút intve a Baley-történeteknek felbukkanhasson az Alapítvány-könyvek ötödik folytatása végén.

Lehet, hogy a hetvenedik esztendejéhez közeledő Asimov öregségére jobban megkedvelte a robotokat, mint emberhőseit. Én azért reménykedem, hogy az Alapítvány hatodik vagy hetedik könyvében még felbukkan Hari Seldon, a történelem előre kiszámításának feltalálója. És akkor talán lesz egy olyan magyar kritikus, aki lerántható róla a leplet, mondván, ez a Hari Seldon *tisztára* olyan, mint Lukács György. *(Móra, 217 old. Fordította: Baranyi Gyula, 85 Ft)*

Stephen Donaldson: A Kárhozat Urának Átka

Thomas Covenant-féle nyolckötetes fantasy-eposz első darabjának honi megjelenése kellő alkalmat teremt arra, hogy fontolóra vegyük a kérdést: mi az oka annak, hogy 1990 nyarán a ponyvapiacot elöntötte a Donaldson-tematika, a transzdimenzionális fantasztikus történet? (Az alapképlet: végy egy abnormális pasast, akit baleset ér, aztán átzuhan egy másik dimenzióba vagy világmindenségbe, és miközben sodródik, mint némelyek szerint az Antall-kormány, azon töpreng, hogy mi a fenét keres ebben a világban, mit akarnak tőle és miért érez valaminő megváltó- vagy küldetés-tudatot.)

Az előzmények kapcsán mindenképp szólni kell Frank Herbert Dűne-történeteiről és persze a Tolkien-féle trilógiáról, A Gyűrűk uráról. Rohanó kor, háztáji, géemká, heti két pártgyűlés, video, lázas rendszerváltás, miegyéb: a kisszínesekre kötelezett zsurnaliszta már-már megjegyezné, hogy nincs az embereknek idejük az olvasásra. Hát egy frászt. Az olvasók olvasnak, és ha pénztárcájuk engedi, örömest belevágnak az ötszáz oldalnyi fantasybe, végighabzsolják; elolvadnak attól, amikor Covenant kinyitja az elemózsiás zsákot, mert egy Óriás megkéri arra, nyújtsa már oda, ha egy mód van rá, azt a bizonyos *diamondraught-ot*, és attól sem rettennek meg, ha megtudják, hogy a *Rill* és a *Maerl* nem lesz annyira friss és tiszta, mint az ősi *Llurallin*. Az olvasót nem érdekli, hogy Thomas Covenant miképpen csöppent ebbe a világba, csak az a fontos, hogy helyesen döntsön. Vannak bizonyos *inputok*, van egy *feketedoboz*, aminek a működéséről semmit sem tudunk, és van a lényeg, hogy megfelelő legyen az output, tehát optimális eredmény szülessék. Más nem számít. Ez az attitűd nem korjelenség, hiszen évekkel ezelőtt is zabálták Tolkient és Herbertet. Az emberek mindig ilyenek voltak.

Végkövetkeztetésként: a más dimenzióba csöppent ember története véletlenül sem annak a metaforája, hogy jó lenne elmenni ebből az országból. Aki kalandra vágyik, vérre, misztikumra, gonosz varázslókra, vajákosokra, törpékre, óriásokra, révült hablatyolásra, az éppenséggel sürgősen utazzék magyar földre.

Ez az ország a lehetőségek és a lehetetlenségek országa. *(Holnap, 483 old. Fordította: Tandori Dezső, 180 Ft)*

Jeffrey Stone: Harc az Éj Kövéért

Eszméletlen egy könyv; a kalandvágyó főhős mindig akkor veszti el az eszméletét, amikor egy dramaturgiai egység lezárul (az esetek többségében ez a fejezet végét jelenti). Sajátos eklekticizmus: utazás egy másik dimenzióba, de ez inkább kultúrempíriával dúsított fantasztikus robinzonád, cselvetéssel, kardozással, kvázi-autós-üldözéssel, és mértéktartó kvázi-pettinggel (sose tudtam, hogy a boszorkányoknak is van szüzességi fogadalmuk; a regény végén a Chlovia nevű boszorkány hajlandóságot mutat arra, hogy elveszejtsék a szüzességét, de erre nem kerülhet sor, mert a regénynek tényleg vége szakad). A szerző nyilván ismeri Sam J. Lundwall és Lem néhány munkáját, ami tiszteletet érdemlő olvasottságra vall; azonban az e kútfőkből merített kultúrkritika buggyanttá teszi az Éj Kövéért kavargatott fantasy-koktélt. Nem azért vedeljük a koktélt, hogy a kocsmaajtótól pár lépésre szolgálatkészen átdajuk a személyi igazolványunkat az igazoltató rendőrnek hallucinált lámpaoszlop kezébe, hanem (valahogy) azért, hogy a box-utcába kihajolva jól megcsipdessük az ott végiglibegő Marietta popsiját. Aztán elvesztjük az eszméletünket. *(Art Phoenix, 219 old., 89 Ft)*

Michael Crichton: Kongó

Crichton azon kevés sci-fi szerzők (és filmrendezők) közé tartozik, akik megengedik maguknak azt a viszonylagos pénzügyi veszteséget okozó luxust, hogy elgondolkodtatják olvasóikat. Persze nem úgy, hogy a szerencsétlen olvasó az irtóztató erkölcsi katarzistól felröppen a sörénylobogtató éteri magasságba, hogy onnan bölcsen és cserkész-temperamentummal tekintsen le a hangyabolyszerűen nyüzsgő emberiségre — erről szó sincs. Crichton igazi tudós ember, aki még arra is hajlamos, hogy néhány szaktudományos hipotézissel eljátszadozzék, és a játszadozás eredményét közrebocsássa. Az megint más kérdés, hogy eme játszadozások eredménye néha határozottan iszonytató és rettenetes. Egy jó ötlet, ami az esetek túlnyomó részében nem más, mint egy kérdés, képes arra, hogy működni kezdjen, teret és időt, illetve mindennek összegubancolódását szimulálva. A jó ötlet mint kérdés egy információval túldúsított közegben folyamatosan és logikus rendszerbe szerkesztve köpdösi szét a bevitt író impulzusokra adott válaszokat. Így aztán Crichton ötletei afféle képzetes információs automaták, amiket csak be kell indítani, aztán táplálni az író agyában finomított primér ismerettel, és a kellő pillanatban leállítani.

A Kongóban legalább három ilyen ötletautomata működik, kettő ebből informatikai, egy pedig biológiai (evolúciós). A három rendszer folyamatosan válaszolgat egymásnak, néha az impulzusok interferálnak, ami hitelessé teszi a kalandregény konfliktusregiszterét. Lehet, hogy rémisztő, amit eddig leírtam, de ez egy jó kalandregény. Ezt a könyvet is jó lenne még egyszer és pontosabban lefordítani. *(Maecenas, 404 old. Fordította Dezsényi Katalin, 110 Ft)*

Arthur C. Clarke: A távoli Föld dalai

Ha majdan öreg író leszek, azt fogom mondani a kéziratoikkal vizitáló fiataloknak (akik majd megírják a Turul-űrflotta galaktikus csatározásait a ZSD—4-es Föld-áruló robotok ellen), hogy ha olyan öregek lesznek, mint én, véletlenül se írjanak science fictiont. „Méltoztassatok figyelembe venni, mondanám, hogy öregen nagyon szép és erkölcsös tárcákat, szösszeneteket, reggel kezdődő novellákat lehet írni. Legnagyobb sajnálatomra azt kell megállapítanom nem csekély tisztelettel, hogy a tudományos-képzelt regényhez bizony eredeti ötlet szükségeltetik, az elaggott agyvelő erre pedig aligha képes."

Azért írom ezt A. C. Clarke kapcsán, mert megvan minden reményem, hogy öregen nekem se jut majd semmi az eszembe — és ennek így kell lennie, olyan törvényszerűség, mint az, hogy a pártgyűlés után tartott banketten a birkához vörösbort kell inni.

Nem ez az első a nyolcvanas években született Clarke-regények közül, amiből olyasféle álmosító unalom árad, mint amit az ember akkor tapasztal, ha vasárnap este hétkor bekapcsolja a TV1-et. Ha pedig letesszük a Clarke-könyvet (illetve befejezzük az ezzel analóg eredményt gyümölcsöztető tömegkommunikációs befogadó tevékenységet), akkor minden valószínűség szerint kedvünk szottyan lemenni a kocsmába, ahol meg ott van a Marietta.

Csak tangát visel! *(Rege, 219 old. Fordította: Bulath Éva, 119 Ft)*

Szívélyes Fahrenheit (Válogatta: Isaac Asimov és Martin H. Greenberg)

Nekem nincsenek előfeltevéseim, és nem is akarok gúnyolódni a majdani szerzőn, aki megírja a Turul-űrflotta galaktikus kalandjait. Miért is tenném? Csak azért, mert az űrflotta neve *Turul*? Azért, mert az intersztelláris huszárok úgy köszönnek egymásnak, hogy *legyen veled a nyugodt erő!*? Meg aztán, hogy vitéz Lakitelky Désiré, a *Szeged* fotondereglye nyugállományú ellentengernagya jogosnak nevezte a krákok elleni 3027-es inváziót?

Mindezt hitelesen és komolyan meg lehet írni, efelől nincs kétségem. A sci-fi-írás olyan szakma, amiből ugyan ki lehet öregedni, ámde megtanulható. Ray Bradbury szerint a kezdő írónak nagyon sokat kell írni ahhoz, hogy megszülethessen az első sikerültebb novellája. Bradbury talán természetesnek vette, hogy olvasni is sokat kell, ezért nem írta elő követelményként.

Magyarországon van néhány sci-fi-szerző, de nincs sci-fi-irodalom. Szerintem szerfelett kívánatos lenne, ha a legifjabbak kedvet kapnának a sci-fi-íráshoz (ezt nem lehet elég korán kezdeni). Tankönyvnek igazán kitűnő a Szívélyes Fahrenheit című antológia (és előző kötete, a Gyilkos idő is). Bár nem igazán értem, hogy Bradbury miért nem szerepel egyik válogatásban sem. (Összebalhézott Asimovval? Az írók mindenütt egyformák.) A kötetcímben pedig én jobban szeretem a *gyöngéd* jelző használatát a szívélyes helyett; de mindez mit sem von le az 1954-es évkönyvnek is beillő antológia erényeiből. A „világnagy computer egyenlő Istennel" meglehetősen elkoptatott ötlete ellenére Fredric Brown novellája tényleg olyan, mint egy villámcsapás, A. C. Clarke *Mélybenje* első osztályú primőr, az egyetlen sztori körül szédelgő zseniális Ph. K. Dick *Az Alap*-jától folyamatosan lehet borzongani (hidegháború, gyanakvás, lidércnyomásos próza tömör, ezer kilotonnás mondatokkal); és persze itt van Alfred Bester kötetcímadó novellája, ami borotvaélen egyensúlyoz és piruettezik a nyelvi és tematikai mámor, illetve a „kemény" sztori-struktúra mélységes szakadékai fölött.

Az első néhány ezer oldalnyi Clarke-, Bester- és Dick-modorban megírt novella után pedig következhet a Turul-űrflotta és vitéz Lakitelky Désiré nem is beszélve a 2047-es földtulajdoni állapotokról a Marson. *(Maecenas, 405 old. 120 Ft)*

Brian W. Aldiss: Földburok

Nyáron, rekkenő hőségben olvastam Aldiss regényét, és pórul jártam; utólag könnyű okosnak lenni, ezért ajánlom az olvasónak, hogy tegye el télre a könyvet, addig is zárja hűtőszekrénybe, és csak a legnagyobb zimankó idején vegye elő.

Lám, kénytelen vagyok hülyeségeket tanácsolni, nyilván azért, mert nem tudok napirendre térni a *Földburok* fölött. A sztori sem ad kiindulópontokat az értelmezéshez. Néhány millió év múlva a Nap egy új hullámtartományban kezd sugározni, ami a földi civilizáció végét jelenti. A Földet kilométer vastag növényi vegetáció, totális tarzani dzsungel fedi be. Újabb pár millió év, és a törpévé zsugorodó ember immáron menthetetlenül a fák lakója lesz. A növényi óriás hólyagok, a traverzikák eközben a Föld és a Hold között ingáznak, egyikük — húsába rejtőzve — néhány földi ember visz el a Holdra. A Földön maradt gyerekek vezetőjének, Grennek a fejére ráhullik egy gondolkodó kucsmagomba, a morel, ami telepatikusan megmutatja Grennek az emberiség történetét az oligocéntől a zöld pokolig. A morel genetikai emlékképei szerint a makimajmok és a kucsmagombák mentális szimbiózisa indította el az emberiséget az értelem útján. Azután jött a hőség, és az emberi koponyákban képletesen szólva felforrt, majd kicsinnyé enyészett az agyvelő...

Nem folytatom. Többször feltettem a kérdést: mit olvasok én itten? Tarzan, kétszázmillió év múlva? Becketti ecettel ízesített sci-fi-zöldség az *új hullám* éveiből? A morel mint Madách Lucifere? Stapledon-ihletésű utánérzés a Második vagy a Harmadik Emberről?

Hajlamos vagyok elfogadni egy könnyen összeeszkábálható értelmezést az értetlenkedésemről. A távoli jövőben játszódó történet sohasem felelhet meg a sci-fi kritériumainak. A távoli idő túl sok magyarázkodással jár, ami ugyebár kedvrontó unalmat jelent. Magyarázkodás híján pedig végzetesen érthetetlenné válik a hitelesnek szánt szöveg. Megveregethetném a vállamat: hiszen Stapledon milliárd éveket felölelő műve, az Utolsó és első emberek sem sci-fi, hanem valami más.

Mindazonáltal nem vagyok nyugodt, fejtsék el, amit eddig írtam. Zöld pokol. Még ez sem jelent semmit. *(Zrínyi, 217 old. Fordította: Nemes Ernő, 116 Ft)*

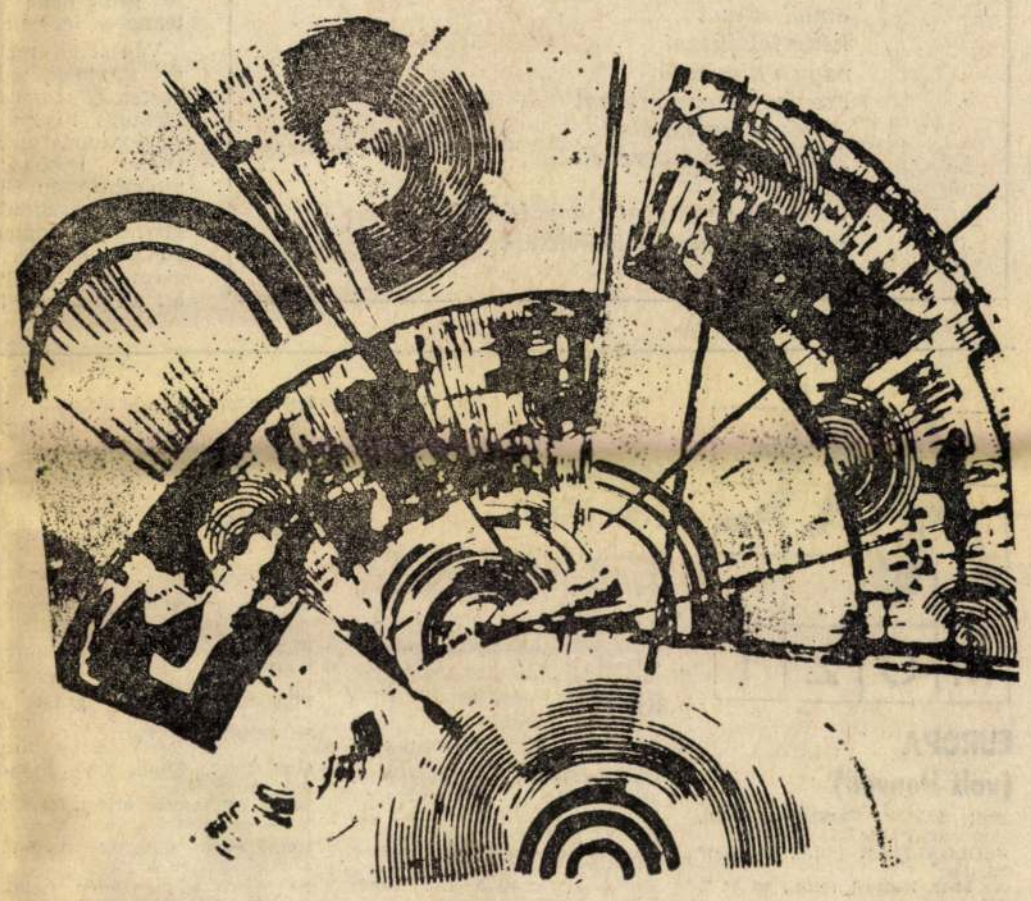

Ács József rajza

KOLOZSVÁRI PAPP LÁSZLÓ:

Kiütéssel győz John Waters!

A véletlen úgy hozta, hogy egy napon, a következő sorrendben néztem meg *John Waters* Budapesten, szeptember végén (filmek ismeretében több mint groteszk) látható filmjeit: *Cry-baby* (készült 1989-ben), *Poliészter* (1981) és *Rózsaszín flamingók* (1971). A sorrend akkor kezd nem magánügy lenni, amikor a csökkenő évszámok szerint éri az embert fokozódó-növekvő élmény és megrázkódtatás. Akárha egy nagy tehetség feltartóztathatatlan kibontakozásának lassított filmjét néznénk... Miből is következnek, hogy John Waters tehetsége lassan és biztosan szűkülne be? Nem ilyen egyszerű a képlet.

Hogy milyen hírhedt, botrányos és világhírű a *Rózsaszín flamingók*, arról nyilván sokan fognak értekezni; én, a többi nézővel együtt, újszülött vagyok. Mint ilyen, leszek csodálója (kissé megrettenője) a filmes őstehetség elementáris kibontakozásának. Előáll egy (forgatáshoz) szegény fiatalember, s gyilkos erővel keni szét a környező világot annak az ábrándbálványnak az arcán, aminek nevezett világ látszani szeretne. Az alaphelyzet, mint minden remekműben, hallatlanul egyszerű; a szakadatlan versenyrévületben őrjöngő, bajnok- és bajnokság- (csempion és csempionsip) kórban vonagló Amerika szembesíti önmagával, a legeredetibb vetélkedőben: ki a legocsmányabb a világon! Az ember megnyugszik valamelyest: John Waters szemlátomást ugyanattól kapott kiütést szülőföldjén, amitől mi is kapunk, ha egy bizonyos, filmben, reklámban, ízlésterrorban ránkömlő Amerika csorog a gallérunk alá. Tizenkilenc évvel a film elkészülte után is. De hagyjuk a mindig unalmas eszmei mondanivalót, szemelgessünk inkább erről a varázslatos szemétdombról! Hát nem lenyűgöző a gonoszságnak már réges-rég a paródián is túltevő mozzanata, miszerint rabul ejtett lányokat saját piszkukban ejtenek teherbe, s miután belehalnak a szülésbe, hullájukat nem takarítják el, a megláncolt rabtársnő élénk indignálódására sem. Avagy: nem kész halállal végződő eperoham, amint az elmebeteg nagymama elüldögél a járókában, s egy teljes filmen át édes-kisdeden beszél a tojásról, várja a tojásosembert, eladdig, hogy mire látjuk tojást falatozni, már rég valamiféle evilági emely és túlvilági derű állapotában vagyunk. Na és az ellendisznók szerelmi jelenete: egymás nagylábujjának szopogatása! És a fődisznók mérgező nyála: két ember végignyal egy lakást! Valami egészen kivételes bravúrt sikerült véghezvinnie John Watersnak: minden idők legémelyítőbb filmje — a végső jelenetet leszámítva — nem undorító. A morbid halmozása átcsap más minőségbe! Nem is szükséges fölvillantani (de azért fölvillan) Nixon fényképét a falon, hogy a konkrét utalások ismerete nélkül is átvigye tudatunk, a néha tiltakozó, ám végül behódoló érzésvilágunk e látványosságsort az amerikai alapértékek szatírájába: a meleg családi összetartás, a vetélkedés, az elsőségvágy, a szabadságnak mint szabadosságnak, a happy end-kórnak gyilkos analízisébe.

A feketehumor-halmaz a nyers-, egyszersmind a vivőanyaga a *Poliészter*-nek is. John Waters itt már gazdagon építheti ki, díszítheti föl azt az amerikai családot (családeszményt), melyet aztán ízekre szaggat, összerak, végül pedig holmi happy end-révületben, pazar záróötlettel vet elénk. A film eszményi amerikai háziasszonyának élete egyetlen fekete péntek; nyomokban lekísérve: ő maga több mint egy mázsa, férje — a harsányröhögő, műfogsor-villogtató amerikai egészségbálvány — elhagyja, fiáról kiderül, hogy a város nőüldöző, beteges hajlamú réme, lánya lotyó, aki teherbe esvén, visítva követeli jogát az örömökhöz, s kalapáccsal veri a hasát, a nem kívánt áldástól szabadulandó; férj szakadatlan zaklatásai elől asszony alkoholba menekül, ráadásul el kell viselnie anyja pimaszkodásait is, s amikor a kiskutya fölköti magát a jóléti hűtőszekrény kilincsére, látszólag betelik a pohár... Waters azonban mintha csak most lendülne bele igazán: gyerekek varázsütésre megjavulnak (asszony, könnyek közt: most leszünk csak igazi amerikai család!), ő maga karcsú, ifjú szeretőre lel... de ah, a szépfiú éjszaka kilopózik a kedvesi ágyból, hogy a csúf anyával szeretkezzék a nappaliban!

Néhány csepp az ötletek tengeréből! Vidám, groteszk, humorában kivételesen eredeti paródiája a *Poliészter* az amerikai jóléti babaháznak, ami sohogyan sem egyeztethető össze a valósággal — Waters szerint. Hogy aztán...

Hogy aztán tanúi legyünk az összeegyeztetésnek a *Cry-baby-ben!* Waters mintha kibékült volna ebben a mulatságos, zenés mozijában szeretett-szapult Amerikájával. Kedves szórakozást ígér (s a pesti mozikban úgyszintén látható *Legénybúcsú*-szerű, megalázóan ostoba amcsivígjátékok paródiáját); de semmi többet. Nem én fogom eldönteni, itt, Magyarországon, hogy elveszítvén nagy alkotótársát, *Divine*-t — az isteni Istenit! —, megleli-e vagy sem a tehetségesen megszerkesztett, humorát még csak nem is aprópénzre váltó vidám játék helyett azt a Waters-filmet, ami egyszer már megvolt. Annyi bizonyos, hogy a *Cry-baby* nem az. Fura feloldozás megy végbe, mintha Waters előző filmjeiért kérne bocsánatot: feloldozza a rendesek világát, a rosszak már nem olyan förtelmesek, hogy ne legyenek igazak, a jók pedig nem olyan jók, hogy förtelmesek legyenek.

Végezetül, melankólikus köszönet azoknak, akik e filmeket behozták (*Budapest Film, Dunafilm*). Mélabús, hiszen micsoda késés! S megfosztatás akárcsak attól, hogy várjuk, lessük a maga nemében utolérhetetlen Divine újabb moziját, s megrendüljünk az amerikai szatíra és humor, az érett filmes gondolkodás nagyura (vagy nagyasszonya) halálhírének hallatán. Mi megismerve búcsúzunk tőle.

RESTÁR SÁNDOR:

gáz van

lábamat lóbálom
a nyár derekán
á t f o n ó d o m a l ó l á b o n
— átkozódom:
szárad a szénám
szent tehenem
tüsszent
— teje meg apad
amerre járok ledől a pad
hervad a fű
— sebaj
jó lesz télire
megtömni gumimatracom
vagy gyújtósnak
a gázkonvektorba
— úgyis v e z e t i k m á r
végig a Vörösfény utcán
orránál fogva
végig a gázt
— a Marxfalva emlékműnél
csak úgy csobognak
a gázcsapok
— ezentúl energia-takarékos
emlékművet
kéne felállítani
vagy a kivonuló
szovjet katona szobrát
— tányérsapkájából
jóllaknának a verebek
s a gázosok is
kezébe nyomhatnák a svédfogót
— amíg éppen szalonnáznak

Bemutatjuk Ács József rajzait

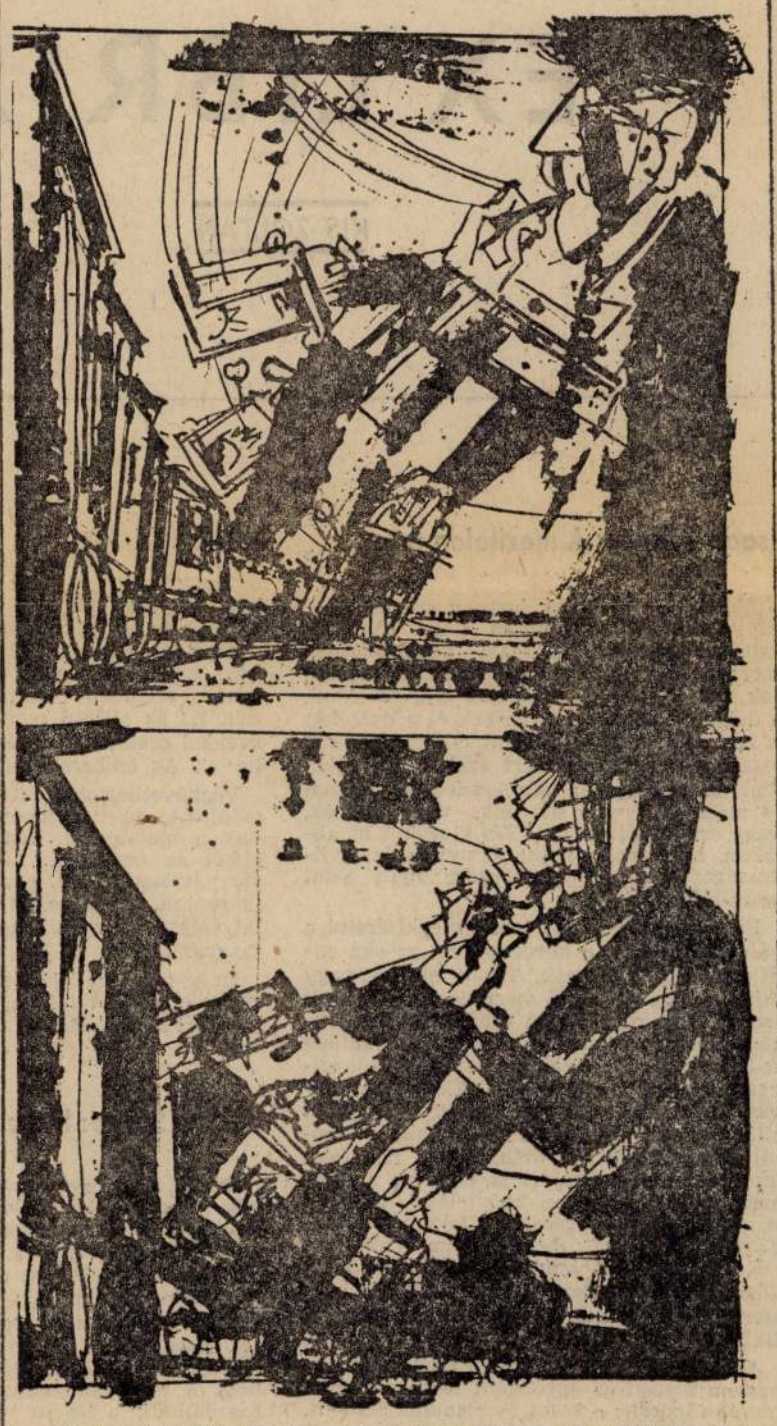

Kevés olyan festőt ismerek, kinek művészetében anyag és szellem viaskodása oly kifejező és meghatározó lenne, mint a tavasszal elhunyt *Ács József* (Topolya, 1914 — Újvidék, 1990) esetében.

Ha igaz a tétel, hogy a művészet fejlődési logikája a tárgyias, materiális világot fokozatosan elvonatkoztató absztrakciós-konceptuális irány felé mutat, akkor Ácsnál ez a tendencia nem időrendi sorrendben bontakozik ki.

Már meglehetősen korán, a felszabadulást követő első kiábrándulások közvetett hatására, az informel formavilágában keres fogódzót. A hatvanas években születnek meg az anyagi világ képi rekvizítumait szinte teljes egészében mellőző idealista művei, a kozmikus lét transzcendens régióiba behatoló metafizikai látomások. Vásznain és rajzain a bácskai rónaság korábban nem tapasztalt immagionárius energiarendszerré transzformálódik, *Mondrian-képeihez* hasonlóan, aki mértanias színfoltokra vezeti le a holland búzaföldek már önmagában is rendezett vizuálplasztikai jellemzőit.

Csakhogy Ács ellentétes irányú redukciót követ. Nem a hűvös, racionális formák, hanem az érzelmektől átitatott oldottabb, expresszívebb, lendületesebb s egyszersmind szenvedélyesebb nyelvi gesztusok felé vonzódik. Az idő tájt forradalminak, sőt szakadárnak számító absztrakt expresszionizmusa a társadalmi értékrend uniformizmusának az antipódusa, menekvési kényszer szülte egyéni kiútkeresés.

Bár évekkel később Ács József — úgy is, mint a *Magyar Szó* állandó illusztrátora — visszatér a figurális ábrázolás bizonyos szempontból „köznapibb" kánonjaihoz, szálkás vonalvezetésű rajzain számtalanszor alkalmaz elvont elemeket, legyenek azok a futurista mozgásábrázolás bevált metódusai avagy a kubista térfelbontás síkszeletelő virtuozitásai.

Az itt látható rajzok formanyelvének és filozófiájának dualista természetét kívánják érzékeltetni.

Szombathy Bálint

MOZI

EURÓPA
(volt Honvéd)

Holt Költők Társasága (mb., szín., am.)* f3. IM
SZOLGALELEK (szín., szovjet)* h5. IM
Az 54-ik hadtest (szín., am.)* 7. IM

KAMARATEREM

A halálraítélt (szín., magyar)** h3. IM
Szappantolvajok (szín., olasz)* 5. A halál villamosa (magyar dok. film) n8. IM

HUNNIA
(volt Zrínyi)

Meztelen diplomata (magyar) 12. A veréb is madár (magyar) 2. Vattatyúk — Da capo (magyar) 4, 6.
Zabriskie Point (amerikai)** 8. Angyalszív (mb., szín., am)*** este 10.

KINIZSI

Az amatőr (r.: Kieslowski) 4—7-ig 4.
Csoda Manilában (r.: Czencz József) 4—9-ig 6.
Erotikus képregény (szín., japán)*** 4-én, 6—7-ig 8.
Idő van (r.: Gothár Péter) 8-án 4, 9-én 8.
Egészséges erotika (r.: Timár Péter) 9-én 4.
Rettegett Iván I—II. (szovjet) 10-én f4.
BBS avantgarde sorozat: Ex-kodex (r.: Müller Péter Iván) 5-én 8.
Dokumentumfilm-iskola sorozat: Határozat (r.: Gazdag Gyula—Ember Judit) 8-án 8.
Kék madár (szovjet) 6—7-én de. 10.

MŰVÉSZ

CHAPLIN TEREM:

Az eastwicki boszorkányok (amerikai)* 10-én 1.
Rózsaszín flamingók (amerikai)*** 4-én 3 5—6-ig éjjel 10 is. IM
Poliészter (amerikai)** 6. IM

HUSZÁRIK TEREM:

Gengszterek klubja (mb., szín., am.) 10-én 1.
Meteo (szín., magyar)* 4. IM (33. hétre prol.)
Homo novus (magyar—szovjet)* 4—8-ig és 10-én 6. IM
És ülünk a fa tetején (szín., szlovák) 4-én, 6—10-ig 8. IM
Francia filmklub: Villámcsapás (eredeti nyelven) 5-én 8.
Tejút (eredeti ny.) 9-én 6.
Poliészter 5—6-án este 10.

BÖDY TEREM:

Lélekjelenlét (ACTUS együttes filmje — 6, 8.

MÁTRA ÖRÖKMOZGÓ

Dühöngő ifjúság (r.: Tony Richardson) 4-én 6.
Tükör által homályosan (r.: Ingmar Bergman) 4-én 8.
Úrvacsora (r.: I. Bergman) 5-én 6.
Kifulladásig (Jean-Luc Godard) 5-én 8.
Szombat este, vasárnap reggel (r.: Karel Reisz) 6-án 6.
A csend (r.: I. Bergman) 6-án 8.
Sziget a szárazföldön (r.: Elek Judit) 7-én 6.
Farkasok órája (r.: I. Bergman) 7-én 8.
A vihar (r.: Derek Janman) 8-án 6.
A gonosz érintése (r.: Orson Welles) 8-án 8.
Pogányok ideje (r.: Peter Kass) 9-én 6.
Persona (r.: I. Bergman) 9-én 8.
Lőj a zongoristára (r.: F. Truffaut) 10-én 6.
Taxisofőr (r.: M. Scorsese) 10-én 8.

TABÁN
(volt Diadal)

Vasárnapi tréfák (lengyel)* 4-én f3, 6, f8. IM
Csontváry (szín., magyar)* 5-én f4, f6, f8. IM
Amadeus I—II. (mb., szín., am.)* 6-án f4, f7.
Lili Marleen (szín., NSZK) 7-én f4, f6, f8.
Rövidfilm a szerelemről (lengyel)** 8-án 4, h6, f8. IM
Hódító Pelle I—II. (szín., dán)* 9-én h4, f7. IM
Valaki van odalent (szín., argentin)* 10-én 4, h6, f8. IM
A rajzoló szerződése (szín., angol)* 6-án de f10, f12, f2. IM
A híradó sztárjai (mb., szín., amerikai)* 7-én de. f11, 1. IM

TANÁCS

Felújítás miatt zárva!

TINÓDI

Francia filmrendezők hete: Viszontlátásra gyerekek 4—5-ig 4.
Teliholdas éjszakák 4-én 6.
Tea Arkhimédesz háremében 4-én 6.
Női ügy 5-én 6.
Túl szép hozzád 5-én 8.
A medve 6—8-ig 4.
Monsieur Hire 6-án 6.
Metro 6-án 8.
Betty Blue 7-én 6, 8.
Élethalálharc 8-án 8.
Asterix, a gall 9—10-én 4.
Artatlan gyönyör 9-én 8
Halálos szerelem 10-én 6.
Angol nyelvű filmklub: A szakasz (am.) 8—10-ig 6. (Valamennyi előadás: IM)

TOLDI

A háború áldozatai (szín., am.)** 4, 6, 8 IM
Az amerikai birodalom hanyatlása (szín., kanadai)** 5—6-án éjjel 10.

VÖRÖSMARTY

Heves jeges (mb., szín., fr.)* 4.
BÁRCSAK ITT LENNÉL (mb., szín., angol)* 6. IM
Berlin fölött az ég (NSZK) 8. IM
MINT A VILLÁM (mb., szín., am.)* 4-én 7—10-ig este 10.
TESTORBÖRBEN (mb., szín., am.)* 5—6-án este 10.

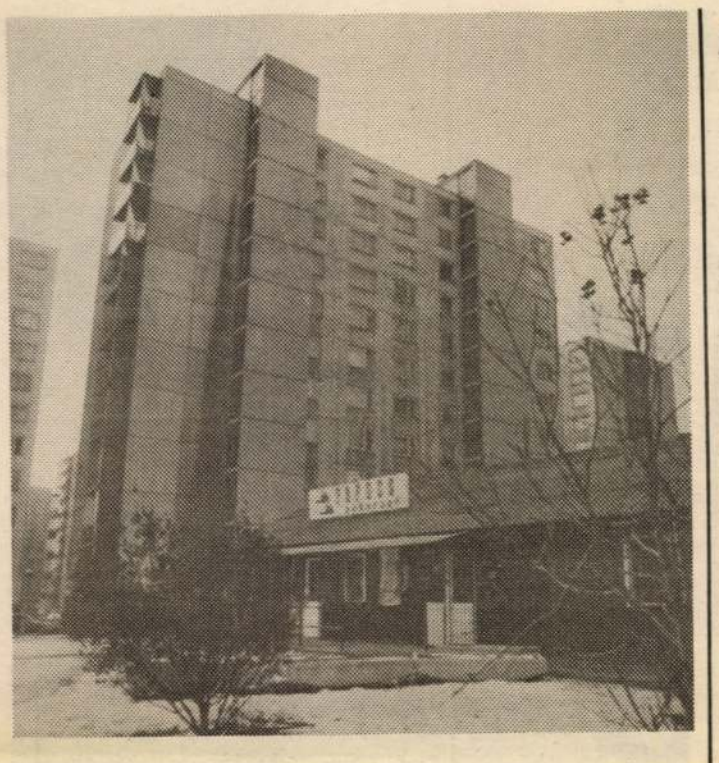

Holnap összeül Miskolc közgyűlése

Átszabják a költségvetést

Az avasi csúszások ügye napirenden

A miskolci Városház tér 8. szám alatti polgármesteri hivatal dísztermében ülnek össze az önkormányzati képviselők október 6-án, azaz csütörtökön, hogy a közgyűlésen döntsenek a város életében fontossá vált ügyekről.

Sor kerül az első napirendi pontként jelzett személyi ügyek között a Miskolci Nyári Színház igazgatói megbízására, valamint a 48. Sz. Általános Iskola vezetőjének megválasztására, majd a város 1994-es költségvetésének módosítására, korrigációjára is. Mint a tervezetből megtudhatjuk, a költségvetési gazdálkodás velejárója, hogy az önkormányzati rendelettel megállapított előirányzatok a jogszabályi kereteken belül különféle okok miatt év közben is megváltozhatnak. A korrekcióhoz kapcsolódva több száz millió forintos többletigények jelentkeztek, ám ezek közül csak a legfontosabbak épültek a tervezetbe. A rendelet előirásainak megfelelően ez a módosítás még több alkalommal is a képviselő-testület elé kerül majd, további átfogó változtatások pedig — az önkormányzat pénzügyi helyzetétől függően — az év utolsó hónapjaiban várhatóak.

Javaslatot hallhatnak holnap a képviselők a vagyonrendelet, valamint a lakások és helyiségek elidegenítését szabályozó rendelet módosításáról, és a tervek között szerepel egy önkormányzati rendelet hatályon kívül helyezése is. Szó kerül a városi tűzoltó-parancsnokság támogatásáról és egyebek között a villamosrekonstrukció megvalósításáról is. Végezetül tájékoztatót hallgathatnak meg a közgyűlés tagjai hulladéklerakóval kapcsolatos tárgyalásokról, valamint javaslatot terjesztenek elő a közterületek átkereszteléséről és a város egyes iskoláinak névfelvételéről, illetve névváltoztatásáról.

A testület tárgyal az avasi hegyoldalak csúszásának megállításáról is. Voltaképp már ez a megfogalmazás is pontatlan a részünkről, hiszen a szakértői vélemények szerint nincs szó arról, hogy a házakat, a lakóépületeket veszély fenyegetné. Sokkal inkább arról van szó: az Avas geológiai viszonyai olyanok, hogy csak megfelelő óvintézkedésekkel — figyelőrendszerek, szivárgók, vízelvezetők stb. — biztosítható a közművezetékek épsége a föld mélyén. A közművezetékek esetleges törése, szivárgása ugyanis a közvetlen anyagi károkon túl már komoly gondokat okozhat, ezért mindenféleképpen dönteni kell a megelőző intézkedésekről most, hogy rendelkezésre áll a hegyoldalak állapotáról készített elemzés. Tekintettel az ügy különösen nagy közérdeklődést kiváltó voltára, lapunk igyekszik a lehető legrészletesebb tájékoztatást nyújtani a jövőben az avasiak számára.

MUNKANÉLKÜLISÉG BORSODBAN

A válság változatlan

A megyénkre nehezedő munkanélküliség legaggasztóbb jellemzője továbbra is az, hogy a tartósan utcán lévők aránya nagyon magas. A nyilvántartottak közül 41 ezer munkavállaló — az összes munkanélküli majd 70 százaléka — több, mint egy éve már kenyérkereset nélkül él. A szakemberek tömören így jellemzik a helyzetet: a válság változatlan.

A munkaügyi szolgáltatás által nyilvántartott munkanélküliek számának hosszabb ideje tartó folyamatos csökkenését júliusban a pályakezdő fiatalok nagylétszámú jelentkezése megállította. Augusztusban újra az uralkodó tendencia jutott érvényre, a létszámcsökkenés mértéke azonban igen mérsékelt. Ennek az volt az oka, hogy az előző havihoz képest lényegesen kevesebb pályakezdő regisztráltatta magát a kirendeltségeken. A szokásosnál valamennyivel kevesebb volt a nem pályakezdőként jelentkezők (vagy visszatérők) száma is. A regisztrációból kikerülőké viszont — bár a csökkenés rájuk is érvényes — kissé meghaladta azt. Így augusztus végén Borsod-Abaúj-Zemplén megye 17 kirendeltségén (irodáján) összesen 58 852 személyt tartottak munkanélküliként nyilván, 450-nel (1 százalékkal) kevesebbet, mint az előző hónapban, s 18 ezerrel (24 százalékkal) kevesebbet, mint egy évvel korábban.

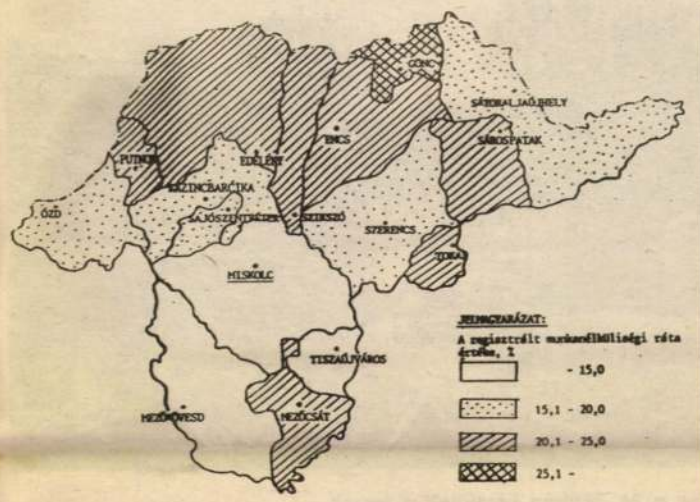

A munkanélküliségi ráta alapján

■ ■

A nyilvántartott munkanélküliek létszámának jelzett változása egyben országos tendencia, megyénk relatívan hátrányos helyzete azonban változatlanul fennáll. A munkanélküliségi ráta megyénkre jellemző átlagos értéke augusztusban 16,7 százalékos volt (az előző havinál 0,1, az egy évvel korábbinál 4 százalékponttal alacsonyabb), továbbra is több, mint másfélszerese az országosnak.

A regisztrált munkanélküliek számának alakulásához viszonyított — javuló — mutatók ellenére megyénk általános foglalkoztatási helyzete továbbra is válságos. A foglalkoztatás jelenlegi színvonalának megőrzésében egyre jelentékenyebb szerep jut a foglalkoztatást bővítő, vagy azt elősegítő aktív munkaerőpiaci eszközöknek. Segítségükkel augusztusban több, mint 16 500 személy, akik részesei valamely aktív foglalkoztatáspolitikai programnak, kerülte el a „passzív" munkanélküli állapotot. Közülük minden második a Foglalkoztatási Alapból nyújtott támogatás révén dolgozott (közhasznú munkán, bértámogatás segítségével, vállalkozóvá válásának kezdő szakaszához nyújtott támogatással), csaknem egyharmaduk nyugdíjaztatásához kap segítséget (korengedményes nyugdíj, előnyugdíj), s 15 százalékuk a jelenleg folyó 125 képzőtanfolyamunk valamelyikén új (vagy első) szakismeretet tanul.

Összefüggésben a megye általános rossz gazdasági állapotával, az intenzív állásfeltáró tevékenység ellenére továbbra is nagyon alacsony a közvetítésre alkalmas állásbejelentések száma a kirendeltségeken, a nyilvántartott munkanélküliek létszáma 15—18-szor magasabb ennél. Az állások túlnyomó többsége fizikai tevékenységet kínál, igaz, ismereteink szerint a kvalifikált szakképesítést igénylő állások — elsősorban a szellemi jellegűeké — csak kisebb hányada jelenik meg közvetítőhálózatban. Megyénk észak-északkeleti, elsősorban aprófalvas körzeteiben munkaalkalom szinte kizárólag a közhasznú munka révén van, egyéb munkáltatók is szinte kivétel nélkül igénylik a tartósan munkanélküliek, s pályakezdők alkalmazásához kapható bértámogatást. A „szabad" álláskínálat azonban ilyen formában is szűkül.

■ ■

A leírtakat jól jellemzi, hogy augusztusban a bejelentett elhelyezkedésekből származó ismeretek szerint normál (támogatás nélküli) munkát segítségünkkel vagy anélkül találók száma és a támogatás segítségével álláshoz jutók száma egyaránt 700—800 fő közötti volt. A megelőző hónapokra jellemző szerény mértékű keresletélénkülés után a hónap végén érvényes állásajánlatok száma újra csökkent, augusztus végén 300-zal kevesebb, összesen 1815 állásajánlatot tartottak nyilván kirendeltségeink. Az állások száma és összetétele a korábbi sajátosságokhoz hasonlóan körzetenként eltérő, azonban csaknem minden körzetben található varrónői, valamilyen építőipari-szakipari vagy néhány tanáritanítói állás. Az állások zöme fizikai jellegű, a kisebb településeken ezek többsége az önkormányzatok által kínált közhasznú kommunális tevékenység. A viszonylag leggazdagabb állásösszetétele változatlanul a miskolci kirendeltségeknek volt. Az említetteken túl a megyeszékhely körzetében sok fémipari, fémfeldolgozói, kereskedelmi, vendéglátói szak-, illetve betanított jellegű állásajánlatot fogadtak.

Szó lesz a választási stratégiáról is

MSZP-kongresszus

Sorrendben negyedik kongresszusát tartja október 7-e és 9-e között a Magyar Szocialista Párt Budapesten, a Szakszervezeti Székházban. Mint Tompa Sándor országgyűlési képviselőtől megtudtuk, az esemény érdekessége, hogy pontosan öt éve, 1989. október 7-én tartotta utolsó kongresszusát a Magyar Szocialista Munkáspárt, amely az ülés végére MSZMP-ről MSZP-re változott.

Három nagy témakört tárgyalnak meg a szocialisták a hétvégén. Ezek közül az első a legutóbbi, 1992-es szegedi kongresszus óta eltelt időszak politikai értékelése. A párt megnyerte a választásokat, és ez új helyzetet teremtett, amióta az MSZP kormányzati tényezővé vált. Ezt a politikai helyzetet elemzi majd *Horn Gyula*, aki értékeli a múltat, és szól a jövő feladatairól is. Módosítják az ellenzéki időszak alatt született alapszabályt is, és személyi változásokra is sor kerül, hiszen sok elnökségi tag került kormányzati funkcióba. Az elnökség előreláthatóan ezentúl nem 15, hanem 19 taggal dolgozik majd. Új elemként kerül szóba, hogy az elnökhelyettes az elnök politikai helyettese lesz, aki a napi pártügyek egy részét veszi le annak válláról. Ebben az új helyzetben, amelyben az MSZP négyéves feladatait tervezi, új arcok megjelenésére is szükség van.

A kongresszus harmadik nagy témája az önkormányzati választásra való készülődés lesz, arról tárgyalnak, hogy milyen elképzeléseket milyen stratégiával valósítanak meg. Szó lesz a kormányzat, a parlamenti frakció és a párt egymáshoz való viszonyáról is, arról, hogy melyik elem milyen szerepet vállal majd a politikai életben.

Országgyűlési képviselő fogadóórája

Vargáné Kerékgyártó Ildikó, a 8. sz. választókerület országgyűlési képviselője *október 6-án 15 órától 18 óráig* fogadóórát tart Edelényben, az MSZP területi irodáján (a városgondnokság épületében).

Jövőre is lesz

Cigánytalálkozó Lakon

Jelentős számban élnek cigányok a Csereháton és a Bódva-völgyében. Az összetartozás megannyi hétköznapi jele mellett évente egy alkalommal egy egész napot annak szentelnek, hogy kapcsolataikat még élőbbé tegyék, és vigadjanak. Még akkor is, ha ezen a vidéken nem sok ok van az örömre, az elvándorlás így szinte megállíthatatlan folyamattá vált.

Az idei cigánytalálkozónak Lak község adott otthont szeptember elején. A helyi művelődési ház előtti téren egy teljes napon át szólt a muzsika. Lak község polgármestere, *Berzeviczy Zsolt* tájékoztatása szerint a rendezvény színvonalas lebonyolítására 40 ezer forintot kaptak a megyei közgyűlés koordinációs bizottságától. A laki cigánytalálkozót egyébként megtisztelte jelenlétével *Kala Ernő*, a Phralipe Cigányszervezet megyei elnöke s országos alelnöke, valamint *Lakatos Attila*, a Phralipe Cigányszervezet miskolci ügyvivője is.

Ádáz csatát vívtak a kispályás labdarúgótorna csapatai. Sokan indultak a futóversenyen, népszerű volt a családi kötélhúzás. A művelődési ház igazgatója, *Juhász Sándor* a viadal előtt megengedett „doppingszert" is bevetett, amikor kihirdette: a különféle sportesemények győzteseinek járó ajándéktárgyak értékének összege több, mint nyolcezer forint.

Az aktív pihenésre, kikapcsolódásra vágyók sem unatkoztak. A *Viruló rózsa* öntevékeny cigány együttes *Horváth László* vezetésével eljátszotta *Siroki Károly Egy cigány család története* című darabját. A „színi produkciót" Ki mit tud? követte, majd az egész nap hangulatfelelőse, a helyi Metrox zenekar szórakoztatta a publikumot, végül fergeteges utcabál zárta a programot. A cigánytalálkozó résztvevői azzal búcsúztak egymástól, hogy jövőre is Lakon randevúznak.

—ma

Nemzedékek bemutatója a várban

Diósgyőri szüreti mulatságok

Szombatra, azaz október 8-ra, ismét a diósgyőri várba várják a miskolciakat. A Társadalmi Egyesületek Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Szövetsége és az Ady Endre Művelődési Ház Diósgyőri szüreti vigasságot rendez a Család éve jegyében.

A diósgyőri várban tartandó Diósgyőri szüreti vigasságok keretében délelőtt játszóházzal, bábszínházzal várják a kicsiket és nagyokat, de a fajátékok készítésébe és a kosárfonásba is belepillanthatnak az érdeklődők. Délután 2 órakor kezdődik a Nemzedékek bemutatója, amelynek keretében fellép a Csipogó gyermektáncegyüttes, a Bogácsi asszonykórus, a Zrínyi Ilona Gimnázium leánykara. A Szerencsi Nyugdíjas Klub vers és prózai előadást tart. Míg az Avasi Korvin Nyugdíjas Klub a Falu végén kurta kocsma... című zenés játékot adja elő. A Pécsi Sándor Gurulós Színház tagjai verseket mondanak, a hernádnémeti Naplemente Nyugdíjas Klub Pávaköre pedig szüreti mondókákból és nótákból gyűjtött egy csokorra valót. A kisgyőri folkegyüttes gyimesi, moldvai és ugrós dalokkal, a Szinvavölgyi Táncegyüttes pedig táncbemutatóval készül a nemzedékek bemutatójára. A műsorban fellép a tiszalúci Tűzvirág együttes is.

A szüreti vigassághoz természetesen lesz bor, tárkonyos birkasült, flekken és pincepörkölt is. A belépődíj 50 forint, 10 év alatti gyerekek ingyen mehetnek be. Minden 3 tagú család egy tagja ingyen látogathatja a programot és mindenki vehet 20 forintért tombolát. A műsort a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Mecénás Alap, a Miskolc Városi Mecénás Alap, Országos Játék Alap, valamint a Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány támogatja.

ARLÓ, FEHÉREN FEKETÉN (2.)

Megállítani a lecsúszást

A tó eliszaposodott, megmentésére a 24. órában készültek a tervek

Zsigray Árpád, Arló polgármestere nem pesszimista, hanem realista: mérlegkészítéskor a kudarcok, az áttörhetetlen akadályok is listára kerülnek, nemcsak az elért eredmények. Az összkép tanulságos, s nemcsak Arlóra jellemző, hanem számos borsodi kistelepülésre is.

— Javított-e a bűnügyi helyzeten a Borsodnádasdra kihelyezett rendőrőrs?

— A napokban számolt be a rendőrség és eszerint rendkívül kedvező a kép. A valóságban ez korántsem így van. Ők a bejelentett esetek számából következtetnek, de hogy a tényleges eset mennyi, azt nem tudhatjuk. Sokan félelemből nem mernek feljelentést tenni, rettegve a megtorlástól. Hallomásból nagyon sok esetről értesülök. A legnagyobb problémát a falopásra szakosodott csoportok jelentik. Olcsó gépkocsikat vásároltak, összegyűjtik egy-egy lerakatra a lopott fát, és teherautókkal szállítják el. Hatalmas pénzeket keresnek rajta.

— Ez ennyire ellenőrizhetetlen, megállíthatatlan folyamat?

— Sajnos, a rendőrség állandó járműgondokkal küzd, ami behatárolja a mozgáslehetőségüket. Ha Arlóba jönnek, elsősorban a közúti igazoltatásokkal vannak elfoglalva, a mellékutcákra nem marad idejük. Eleinte a fakitermelő szerszámokat elkoboztuk és begyűjtöttük a polgármesteri hivatalba. Egy ügyészi döntés azonban megfosztott bennünket ettől a lehetőségtől, és mindent vissza kellett adnunk az elkövetőknek. Jót röhögtek a markukba, és még nagyobb vehemenciával estek neki az erdőirtásnak. Lassan a bükki erdők helyett csak kopár hegyek lesznek láthatók.

— A kárpótlás után kinek a tulajdonába kerültek az erdők?

— Arlóban minden erdőt magánszemélyek vásároltak meg, de egyre érthetetlenebb, miért húzódik el enynyi ideig a tulajdonosi bejegyzés, a terület kimérése. Míg ez le nem zajlik, a jogos tulajdonosnak sem tudunk vágási engedélyt adni.

— A létszükséglet megteremtése mennyire játszik szerepet a falopásban?

— Nagymértékben. Arlóban 50 százalékos a munkanélküliség, a cigányságnál ez 80 százalék fölötti. Kapják az 5900 forintos jövedelempótló támogatást, ám ez kevés a megélhetéshez. Az egy döbbenet, ami a kifizetési napokon folyik. Eleinte a Secab fegyveres-kutyás biztonsági őreit alkalmaztuk rendfenntartónak, de ezt anyagilag hosszú távon nem bírtuk. A pénzkifizetési napokra komoly rendőri segítséget kell kérnünk. A hivatalban is mindennapos cirkuszok vannak. Sokan részegen akarják megoldani a problémájukat. Egyesek havi járandóságnak tekintik a segélyt, ami azért nem így van, több kocsmázó családnak már pénzt nem is adunk, csak élelmiszercsomagot. Van aki ezt is eladja a gyermekei elől azért, hogy ihasson. Az idei jövedelempótló 9 millió forintos támogatás már júniusban elfogyott. Mivel egyre több a munkanélküli, ezt az összeget meg kellett duplázni.

— Hány lakosa van most Arlónak?

— 4100 és ebből 560 az iskoláskorú. Az iskolában új dolgokat vezettünk be. Ilyen a fejlesztő osztály, ahol az elmaradott gyerekeket elkülönítik a pedagógusok azért, hogy tudjanak velük differenciáltan foglalkozni. Ezen kívül van egy eltérő tantervű osztály, ahol szellemi fogyatékos gyerekek tanulnak.

— Felvilágosító munkát végeznek-e, és milyen az egészségügyi helyzet?

— A már említett falutévét erre is felhasználjuk, de hogy kézzelfogható eredmény várható-e, nehéz rá válaszolni. Három orvosunk van. Körzeti felnőtt-, gyerek- és fogorvos képviseli az egészségügyet.

— Munkahelyteremtő beruházások történtek az utóbbi időben?

— Gyógynövénytermesztésre képeztünk át 25 embert, ezenkívül 4000 darabos csirketelepet létesítettünk, ahol jelenleg öt ember dolgozik. Ezt fogjuk felfuttatni 16 ezer darabos állományra, ami 20—25 embernek fog munkát biztosítani. Jelenleg alapítvány formájában működik, és nem nyereségorientált.

— Zsigray úr! Ön négy éve látja el a polgármesteri funkciót Arlóban. Milyen tapasztalatokkal gazdagodott?

— Teljesen másképpen képzeltem el az elején. Gondoltam, hogy a falu vezetése és a lakosság együtt fog működni. Érdektelenséggel, passzivitással találtam és találom magam szemben. Én nem azért lettem polgármester, hogy utasításokat osztogassak. A közösség érdekeit kellene felsőbb szinten képviselnem. Ma ez nem egészen így működik.

— Szándékosan hagytam a beszélgetés végére az arlói tó ügyét. A festői környezetben fekvő tavat bádogviskók, bódék övezik. A rohamosan romló vízminőséget nagyban befolyásolja a rendezetlen környezet. Milyen lépéseket szándékoznak tenni?

— Sportnyelven szólva a kezdőrúgást elvégeztük. A bontási végzést már 25-en megkapták, amit minden eszközzel véghez fogunk vinni. A tó végveszélybe került, tisztítani kellene az iszaptól. Amíg az engedély nélkül épült tákolmányokat le nem bontjuk, nem látom értelmét a munkálatok elkezdésének. Követjük a fokozatosság elvét, ám ha a kitűzött határidőre nem tesznek eleget a tulajdonosok felszólításunknak, következik a buldózer. Fel kell vállalnunk végre ezt a folyamatot, mert egy nemzetközileg ismert kirándulóhely sorsa, jövője a tét. A tavat bérlő budapesti vállalkozók maximális munkát végeznek. Bővítéseket, modernizálást hajtanak végre folyamatosan és egyre vonzóbbá teszik az arlói tó kempingjét. Sok viszszatérő holland, belga, német vendégünk van. Megkedvelték ezt a helyet. Ezek után, mint lokálpatrióta, kötelességemnek érzem, hogy segítsem őket törekvéseikben, és megszüntessük végre az évtizedek alatt kialakult áldatlan állapotokat.

(Vége)

Kovács István

Az alapítványt a búcsúra összegyűlt hívek előtt jelentették be

Egy festmény keresi gazdáját

Abaújért, Szanticskáért közalapítvány

Nem mindennapi esemény színhelye volt az elmúlt hét végén Szanticska. Ez a parányi település eddig arról volt híres, hogy csak egy lakost tudhatott magáénak. Mára benépesültek a felújított parasztházak, és többen már nemcsak a hétvégéjüket töltik itt.

Az új honfoglalókban megfogalmazódott a szándék: az életre keltés után fejleszténi is kell. Az Ács házaspár úgy gondolta, megteszi az első lépést; alapítványt tesz *Abaújért, Szanticskáért* címmel. Az alapítvány első összege abból az *Ács József* alkotta festmény áraból fog reményeik szerint befolyni, amit a nyílt közalapítvány javára ajánlott föl.

Erre az ünnepélyes bejelentésre az évente egy alkalommal megrendezendő szanticskai görög katolikus búcsú adott alkalmat. A környező falvakból összegyűlt hívek az istentiszteletet az 1968-ban épített görög katolikus kápolnában tartották, amely a mellette levő haranglábbal együtt az alkotó Ács Józsefet is megihlette. *Dr. Obbágy László* görög katolikus parochus, a nyíregyházi teológia tanára is jelen volt az ünnepségen. Csereháti, rakacai születésű révén, látta annak idején a vidék „lerobbanását", most örömmel veszi a fejlődés biztató jeleit is. A reménytelen helyzetek felvállalása a biztosíték arra, hogy van jövője ennek a csereháti településnek is, mint az egész országnak.

A tenniakarás és az összefogás szép példája az Ács házaspár felajánlása. Ács József, aki '56 után Kanadába emigrált, most újra itthon, hazája tájait festheti. Szülőföldjének érzi Szanticskát. Két évvel ezelőtt feleségével együtt itt vettek házat, idejük nagy részét a Csereháton töltik. A nyáron beindították az Ács-alkotóházat, ahol piktorképzőben és gazdasszonyképzőben okították a jelentkező gyerekeket.

Most szeretnék, ha többen mozdulnának meg Szanticskáért. Az alapítványuk „törzstőkéje" Ács úr alkotása, aminek kikiáltási ára hetvenezer forint. No persze, az a vásárló kapja majd meg, amelyik legtöbbet ajánl érte. A befolyt összegből a szanticskai görög katolikus kápolnát és környezetét szeretnék rendbe tenni.

Az alapítvány szervezéséből, pénzügyi feladatok lebonyolításában az abaújlaki önkormányzati hivatal is kiveszi a részét. Mindazok, akik anyagi támogatásukkal hozzájárulnának e nemes kezdeményezéshez, információhoz az abaújlaki polgármesteri hivatalban és Szanticskán, a Völgy út 15-ben juthatnak.

M. É.

Kárpótlásba adott temetők 1.

Izraelből jelentkezett igénylő

A közelmúltban hallottuk egy sajószentpéteri polgártól azt a megdöbbentő hírt, hogy a földkárpótlás során privatizálták a város római katolikus temetőjét is. Ezzel kapcsolatban kerestük meg Samu István polgármestert, akitől más, megdöbbentő tényekről is értesültünk.

— A településeken az elmúlt negyven évben a földtulajdont nem tartották pontosan nyilván — kezdte a polgármester. — Például Sajószentpéteren öt termelőszövetkezet alakult és szűnt meg. Egymáshoz csatolták őket, tagosítottak, csereföldeket adtak, — közben a telekkönyvekben nem volt rendezett a változások nyilvántartása. Nem tudták a polgárok, hogy az általuk használt föld tulajdonviszonya milyen. Sok probléma adódott ebből Dusnokon, ahol rendezetlen tulajdonú földeket jelöltek ki a kárpótlási földalapba. Így a régi használó és az új tulajdonos ellentétbe került. Ugyanilyen problémát okoz az a tény, hogy a városszéli kertek tulajdonosai a külterületi földek kárára megnövelt kertet használták. Az új tulajdonosok a kimérés után azt látták, hogy más használja, elkerítette, fásította a területüket. Az ilyen ügyek nem mindig érnek véget kompromisszumos megoldással, s általában birtokvédelmet kér a tulajdonos a jogtalan használóval szemben. Több helyen a földhivatal is gondolkodóba esett, hogyan rendezze az ilyen problémákat. A temetők kérdése csak a jéghegy csúcsa.

— Ezek szerint a római katolikus temetőn kívül másik temetővel kapcsolatban is problémát okoz a földtulajdon változása?

— Igen. A holocaust előtt jelentős zsidó hitközösség élt Sajószentpéteren. A kimutatások szerint számuk elérte a 800-at. A közösség természetesen rendelkezett saját temetővel, zsinagógával is. A holocaustot sajnos kevesen élték túl közöttük, s azok sem tértek vissza hozzánk. Az ötvenes-hatvanas években a táblásításkor legelővé minősítették a zsidó temető területét. A rendszerváltás után jelentkezett nálunk *Krausz Chaim* rabbi úr az izraeli Bnei Brakból Az üldözöttek megmaradottjai sajószentpéteri (Borsod megyei) hitközség Magyarország képviseletében, s megdöbbenve látta, hogy mivé vált a hajdani temetőjük.

— Gondolom, a meglepetés kölcsönös volt, mert nem valószínű, hogy Sajószentpéteren tudtak az Izraelben működő hitközségről. Milyen céllal jött a rabbi Sajószentpéterre?

— A hitközség megbízólevele felhatalmazta, hogy a legjobb tudása szerint kövessen el mindent a szent hagyatékok megőrzésére, illetve ezek megmentése végett minden anyagi, financiális ügyben intézkedjen. Krausz rabbi ennek szellemében rendkívül agilisan hozzálátott a magyar földviszonyok tanulmányozásához, s visszakérte a hitközség számára a közben téeszfölddé nyilvánított temetőt. A kárpótlási törvény szerint ez jár nekik, így felkerestük a borsodsziráki termelőszövetkezet elnökét, aki ígéretet tett az 5000 nm-es területi igény kielégítésére. A zsidó temetőt a tagosítás következtében egy 95 000 nm-es táblába olvasztották be, amely egyetlen földrajzi szám alatt szerepel, s a téesz tévedésből az egészet odaígérte. Mondtam is tréfásan a rabbi úrnak, hogy rendkívül jó üzletet kötött...

— Mi lesz a többletföld sorsa?

— A rabbi úr a temető gondozásáért cserében felajánlotta az önkormányzatnak, de a hibás kitöltésre való tekintettel nem fogadtam el az ajánlatot. A temető kérdése így rendeződött, de a rabbi úr azt a két szomszédos földdarabot is kérte, amely annak idején zsidó tulajdonban volt. Elmondása szerint a temető biztosítására. Ez a terület az önkormányzat tulajdonában van, mivel csereföldként kaptuk korábban a téesztől. Most itt van a város majálisparkja, s a rabbi úr kérése ellenkezik a közösség érdekével. Mivel a törvény szerint az egyház nem kaphat vissza termőföldet, az önkormányzat nem kívánta korlátozni a polgárok szórakozási lehetőségeit, így nem adta vissza. Krausz rabbi úr törekvését méltányolom, de nem hinném, hogy szerencsés lenne precedenst teremteni.

(Folytatjuk)

Az antropológiáról az egyetemen

Gulyás Gyula és *Gulyás János* előadását *Szocifilm és vizuális antropológia* címmel hallgathatják meg az érdeklődők a Miskolci Egyetem antropológiai tanszékén október 6-án délután 5 órai kezdettel. Az előadás után videofilm-vetítésen is részt vehetnek, amelynek keretében a *Kicsi mérges öregúr* című filmet nézhetik meg. Az antropológiai tanszék E/6-os földszinti előadójába várják az érdeklődőket.

Ács József

Szerepelt az I. debreceni nyári tárlaton.

Hajdú-Bihar megyei Nn. 1967. aug. 12.

ÁCS József festő

Magyarb Nemzet 1990.jun.
LIII.évf. 130.sz.

Megkésett búcsú Ács József festőművésztől

Megkésett e néhány búcsúzó sor, mert országhatárokon keresztül a hírek olykor ólomlábakon járnak. Megkésett, hiszen *Ács József* festőművészt, aki több mint fél évszázadon keresztül a jugoszláviai Vajdaság művészeti életének számon tartott, jelentős alkotója volt, április 5-én kísérték utolsó útjára rokonai, barátai és tisztelői Újvidéken, a városi temetőben.

Ács József tősgyökeres bácskai ember volt, Topolyán született 1914. november 14-én. Szabadkán végzett gimnáziumi tanulmányai után a belgrádi Királyi Művészeti Iskola hallgatója lett. Ám az itt uralkodó, a müncheni akadémiát utánzó konzervatív légkör nem volt ínyére a minden újra, modernre fogékony, örökös megújulásra áhítozó ifjú művészjelöltnek. Ezért aztán 1937-ben azonnal átment az akkor megnyílt Művészeti Akadémiára. Itt a kiváló művész-pedagógus, Milo *Milunovics* osztályába került, aki meghatározó volt fejlődésére, s akitől az avantgárd törekvések világába vezető iránymutatást is kapta. Mint egyik kései vallomásában olvasható: „Milunovicsnál tanultam meg mindent, amit tudok, tőle tanultam..."

Első nyilvános szereplése 1938-ban Szabadkán, a Magyar Olvasókör tárlatán volt. A *Híd* című folyóirat körül csoportosuló művészek — *Almási* Gábor, *Bosán* György, *Hangya* András, *B. Szabó* György, *Wanyek* Tivadar és mások — társaságában állította ki képeit. Diplomájának megszerzése után — azaz 1941-től — Topolyán, Zentán és Újvidéken rajztanárként oktatta az ifjúságot, tevékeny részt vállalva eközben a közéleti szervezőmunkában is. Ez utóbbi megállapítás mindenekelőtt a művészi alkotótáborok létrehozását célzó fáradhatatlan munkálkodására vonatkozik; az 1952—56 között alapított becsei, zentai, topolyai művésztelepek neki is köszönhetik létrejöttüket. Minden erejével azon munkálkodott, hogy a művészeket s alkotásaikat közel hozza a közönséghez, azokhoz, akik számára dolgoztak, akiknek a művek készültek. E törekvés jegyében lett 1956-tól az Újvidéken megjelenő *Magyar Szó* állandó művészeti kritikusa; nagy műgonddal megírt beszámolói nyomon követték mind a nagyvilág, mind a szűkebb pátria képzőművészeti eseményeit. Széles körű tájékozottsága, elmélyült tudása a *Képzőművészeti levelező iskola* című rovat révén az ismeretterjesztésben való részvételét is lehetővé tette.

Közben az alkotás nem szűnő lázában égett. Festett Topolyán, ahol édesapja géplakatosműhelye állt, s ahol kora gyermekéveit töltötte. Festett Zentán, a Tisza-parton, amint azt a jó barát, a helyi művésztelep létrehozásában munkatársa, *Tripolszky* Géza oly költői hévvel idézi fel. S még hány és hány helyszínen e hosszú fél évszázad alatt?

Most pedig, hogy *Vinkler*, *Faragó* Endre, *Sáfrány* és Hangya András után Ács József is végleg letett palettát és ecsetet, a krónikást nem hagyja nyugodni egy kérdés. Vajon mi, itt, Magyarországon ismerjük-e eléggé a szomszédos országok — így Jugoszlávia — magyar képzőművészeit?

Dr. Polgárdy Géza

Jegyvisszaváltási panasz

A Fővárosi Tanács étkezdéjében minden hónap 5-én, illetve fizetésnapkor rendszeresen működött egy közönségszervező, kedvesen, készségesen.

Április 5-én két áprilisi előadásra vettem három-három jegyet. Az egyik előadás a Hattyú, a Madách Kamaraszínházban, a rádióban közreadott hír szerint betegség miatt elmaradt. „A jegyek a vásárlás helyén visszaválthatók" — szólt az értesítés. Májusi fizetésnapkor a közönségszervező nem volt a szokott helyén, a színház jegypénztárosa közölte, hogy ők nem vehetik vissza a nem náluk vásárolt jegyet. A tanács étkezdéjében működő másik közönségszervező is tiltakozott, mondván, hogy a kolleganő által eladott jegyekért nem vállalhat felelősséget. A közönségszervező hölgy telefonszámát, címét nem sikerült megkapni. A színház más előadásra jegyet nem biztosított.

Ilyenkor mi a teendő? A színházé marad a vissza nem váltott, váltható jegyek ára? Kétszáznegyven fo rint is pénz. Egyébként külföldön (R mániában) élő családtagjaimat s rettem volna megörvendeztetni az adással.

Urbán Esz
Buda

űhely újra indul

Vasöntöde és Gépgyár hangzatos nevet kapott üzem lőszert is gyártott. Az iparirányítási ésszerűtlenségek tombolásakor megszüntették önállóságát, összevonták a Kisalföldi és a Sophianae Gépgyárral. De volt ez a gyár az Egyesült Izzó gyáregysége is. XIX. századi berendezései, gépei annyira elavultak, hogy az utóbbi időkben öntvényeinek 35 százaléka selejtesre sikeredett, régi készítményei pedig — korszerűtlenségük miatt — évi 30—40 millió forintos veszteséget okoztak. Közben lakótelep nőtt a gyár mellé, s a környezetszennyezési bírság súlyos összegei a termelési költség állandó tényezői közé iktatódtak. Már az 50-es években szembeötlő volt a mindenre kiterjedő avulás, de még a 70-es évtized végén sem nézett senki sem a gyár jövőjét megalapozó megoldások után. Ehelyett a kihasznált, leromlott, halálraítélt gyártól utolsó (mostoha) anyavállalata is megszabadult 1981-ben visszaadták önállóságát.

Mélypont

Történt ekkoriban, hogy egy Ganz-MÁVAG-ot 27 év óta hivatása szenvedélyével szolgáló gépészmérnök összekülönbözött vezetőivel a gyáróriást lebénító intézkedéssorozat miatt. Más lehetőség híján elvállalta a Gábor Áron Gépgyár nyugdíjazás miatt megürült igazgatói székét. Így találkozott egymással a pusztuló gyár és *Nemeslaki* Nándor, a régi üzem megújításának elszántságával érkezett új igazgató.

— A helyzet felmérése és elképzelésem kialakítása idején sem akartam tétlenkedni — kezdte felvázolni a mélypontról való elindulás útját. — Több száz teherautó-rakományt, sok-sok évtizede összegyűlt termelési hulladékot, szemetet hordattam ki a gyárból. Aztán felmértük a veszteségek okait. Az első kétségtelenül az öntöde működtetése volt. A második egy szerelési vállalkozásnak mondott szervezeti egység, amit korábbi anyavállalatunk örökített ránk, egy azóta megszűnt gyártmány külső felszerelésének széljából. Érkezésemkor már nehezen tudta összekaparni veléseit, létének alapját. A veszteségforrást a felminisztratív személyzet: az akkori 870 dolgozó 0 személy tartozott ide. Új gyártásba vételéről, terme-

Éppen füvet nyírt. A Ganz-MÁVAG-ban a hatalmas motorok zajához szokott füle hallgatta a fűnyíró berregését. Eszébe jutott, hogy előző munkahelyén mindig híján voltak kisebb motoroknak; amiket kapni lehetett, azok se voltak korszerűek... Ettől kezdve füstbe ment a nyaralás nyugalma... Megbízásából egy piackutató vállalat utánanézett a hazai kismotorgyártásnak. Kiderült, hogy az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság már akkor kezdett foglalkozni a hazai farmerek és kisgazdaságok számára alkalmas mezőgazdasági gépek kifejlesztésével, gyártásának vagy vételének megtervezésével, szervezésével. Ebbe a koncepcióba nagyon is belefért a professzionális kismotorok gyártása, mint az említett mezőgazdasági munkagépek erőforrása.

— Idegenül hangzott nekem a „farmergazdaság" kifejezés — mondotta Nemeslaki Nándor —, rögtön megéreztem viszont belőle a Gábor Áron Gépgyár lehetséges jövőbeli új termékét. A keresletem ezrével hozza be az országba a különféle hobbimotorokat, amikhez — a „használd és dobd el" elve szerint — se pótalkatrész se szervizhálózat nincs. Jó motorok ezek. Hétvégi kertészkedésre kiválóak. De nem alkalmasak „nyúzásra", profi gazdálkodási célokra. Nem sok keresgélés után 1988 márciusában — amikor túl voltunk aadósságunk kifizetésén — ráakadtunk az Acme nevű olasz cégre, amely félévszázada gyárt professzionális kismotorokat. 1988 novemberében megkötöttük a licenc és a know-how szerződéseket; megkezdődött a dokumentációk beáramlása, honosítása, hazai kooperációs partnereink felderítése és gyártásra szervezése.

Ismét a Magyar Hitel Bank segített. No, nem hitellel. Részvénytársaság létrehozását javasolta. Az Oetl Motorgyár Rt. néven bejegyzett cég 300 millió forint tőkéjét 30 százalékban a Magyar Hitel Bank, 30 százalékban az Acme, tíz százalékban a Skála Electric, s 30 százalékban a Gábor Áron Gépgyár jegyzi. Az MHB és a Skála készpénzzel, az olaszok szerszámgépekkel és egy motornak a lincencével vettek részt az alapításban, a Gábor Áron Gépgyár pedig az épületekkel, az energiarendszerrel, meg az OMFB farmergazdasági gépfejlesztési pályázatán elnyert díjjal vett részt a tőke összehozásában

ÁCS JÓZSEF

Rákosmenti művészpanoráma

Ács József szobrász

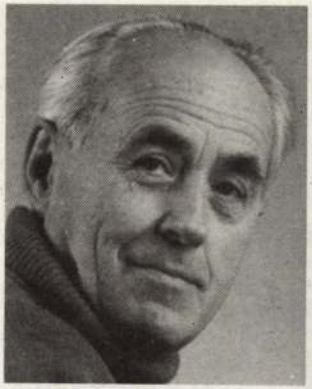

Az 1931-ben Székesfehérváron született, jelenleg Rákosligeten élő szobrász tehetségére a gimnáziumi rajztanár, majd a Szerszámgépgyárbéli évei alatt ott megismert barát és mester, Ugray György, székely származású, római ösztöndíjas szobrászművész figyelt fel elsőként. E két ember odafigyelése, inspirálása adta meg - ahogy ő mondja - "a löketet", hogy jelentkezzék a Képzőművészeti Főiskolára és kezdetét vegye egy mindmáig tartó termékeny művészpálya.

Mennyi ideig készített egy szobrot? Széttárja a karját és a beavatottak mosolyával meséli a szoborkészítés menetét: a Főiskola lektorátusához érkeztek be annak idején az országos igények, akik továbbították azt a művész felé. Miután megkapta a munkát, elkészítette a tervet, amit egy lektorból, megrendelőből, kollégákból, tanárokból álló zsűri véleményezett. Ha elfogadták, a szobrász agyagba "öntötte" tervét. Zsűrizés. Ha jónak találták, a megrendelő igényeit is kielégítette, ha szakmai szempontból sem találtak kifogásolnivalót, akkor következett a gipszforma elkészítése. Hasonló procedúra, majd az igenlő fejbólintás után egy végső szusszanás, és az elcsigázott művészember e hosszadalmas folyamat zárásaként megvalósíthatta, végleges formájában realizálhatta azt a "régi" tervet...

Ezek után mindenki kiszámolhatja, mennyi ideig készült - annak idején - egy szobor.

Ács József kiválasztott anyaga a mindenkoron ellenállást tanúsító, természetes, örök kő. "Megmunkálásának szépsége kettős - mondja a szobrászművész -, egyrészt az emberi küzdés, kitartás, az "úgyis legyőzlek!" kezdetektől megénekelt gondolat "szilárd" példázata, másrészt, míg az agyag belülről kifelé építkezik, addig a kő pont fordítva: lelke van, amit nem érinthetsz, nem gyúrhatsz, "csak" a külsejét adhatod meg. A lelkével több a kő az agyagnál. Miket csináltam eddig?" - kérdi. Nincs elég hely, hogy mindazt leírjuk... Néhány önkényesen kiválasztott példa: a Bartók bronz mellszobor az önkormányzat mögött lévő szoborparkban egy vörösmárvány kismamaszobor...

Ő a díszpolgári érempályázat nyertese, az ő keze munkája az érem, amit tavaly **Csekovszky Árpád** és **dr. Bartók Albert** kapott... a Micimackó óvoda kertjét **Ács József** megalkotta szobor teszi barátságosabbá, de készített a VI. utcai óvodának is - ahova a fia járt - egy meseszobrot, méghozzá a gyerekek szeme láttára. Erre így emlékszik: "A legjobb tanítási módszer: testközelbe hozni a gyereket az anyaggal, megismertetni azt vele... Később, mikor ellátogattam az oviba, soha nem látott gyurmázási lázról számoltak be a nevelők."

Mostanában, nyugdíjasként, betegség után már nem készít nehéz munkát igénylő szobrokat, inkább érmeket, plaketteket "gyárt".

Kővári Katalin

Kamarai Szolgáltató iroda nyílt

Ritka szerencsés alkalom egy kamarai elnök számára, hogy egyetlen hétvégén két kerületi szolgáltató irodát is megnyithat - mondta március 14-i avatóbeszédében **Tóth Imre**, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara elnöke, majd - többek között kifejtette:

- Mondhatnánk, hogy a kisvállalkozók paradicsoma a XVII. kerület is - ha nem lennének ekkorák az adóterhek, nem szűkülne ennyire a kereslet stb. Örömmel állapíthatom meg, hogy e kerületben a legjobb a tagnyilvántartás, s igazán rendezettek a körülmények. Ez a főváros 15. szolgáltató irodája, még nyolcat kell tagságunk részére bocsátani, hogy teljes legyen a BKIK és kerületi kamarai osztályainak szolgáltatási kínálata. "Szívélyesnek és ünnepélyesnek" jelzett megnyitóját követően **Kátai Péter** polgármester fejezte ki a szolgáltatás bővülése feletti örömét. Mint mondotta, sajnos, csak csekély mértékben tudták támogatni az új iroda ügyét, mivel az önkormányzat leginkább a templom egeréhez hasonlítható anyagi kondíciót illetően. De amiben s ahogy lehet - hangsúlyozta a polgármester - igyekeznek a vállalkozókon segíteni. Kimondottan örvendetes, hogy az önkormányzat közelében nyílt meg a kamarai iroda, mivel így az ügyintézés pár méteren belül történhet.

Fotó: Szántó György

Lapunk kérdésére a BKIK XVII. kerületi tagcsoportja szolgáltató irodájának vezetője, Marschalkó Tamásné elmondta, hogy a rákoskeresztúri Egészségház 3. szám alatti impozáns épületben helyet foglaló új létesítményt az ÖNÉRT "hozta tető alá", a költségek mintegy 90 millió forintot tettek ki. Az irodában ez idő szerint igen alapos tájékoztatást, felvilágosítást végeznek adó-, hitel, tb- és vámkérdésekről, valamint az egyéni vállalkozói engedély kiadását is itt intézhetik az ügyfelek június 1-től.

A megnyitó után az Egészségház u. 3.-ból a Dózsa Művelődési Házban folytatódott a program, melynek keretében "A kamarával közösen a kerületért" címmel - műsoros összeállítással spékelve - a szakmai és a szélesebb értelemben vett közönségnek mutatták be a XVII. kerületi tagcsoportot és a szolgáltató irodát. A prog-ramban gazdag nap vállalkozói estéllyel zárult.

Tamás Tibor

Akadémia patika

Patinás néven új gyógyszertárral gazdagodtak Akadémia Újtelep polgárai. A március 12-i ünnepélyes megnyitón **Barna Andor** alpolgármester és **dr. Póka Géza** önkormányzati képviselő méltatta az új létesítmény jelentőségét. Mint az 1. sz. választókörzet gazdája, **Póka Géza** köszöntötte a megjelent orvosokat, gyógyszerészeket, az egészségügyi bizottság tagjait, s nem utolsósorban **Bárd Zoltán** gyógyszerész tulaj-

Szántó György

Rendezvények

„Mit jelent a kereszténydemokrácia Magyarországon?" címmel lakossági fórum lesz október 20-án, hétfőn 18 órakor a Péceli út 220. szám alatt a KDNP I. emeleti helyiségében. Előadó: *dr. Gáspár Miklós,* a KDNP országos alelnöke, országgyűlési képviselő.

*

„1956" tiszteletére az önkormányzat ünnepi műsorral egybekötött koszorúzást tart október 23-án 11 órakor az Országzászlónál, a Pesti úti Népkertben. Beszédet mond *Kátai Péter* polgármester.

*

„Ami a sorozatból kimaradt: olasz katedrálisok" címmel folytatódik *Dr. Kálmán Alajos* akadémikus nagysikerű diavetítéses előadás-sorozata a gótika remekműveiről. A legközelebbi előadás október 25-én 18 órakor lesz a Kép Utcai Általános Iskola ebédlőjében.

*

„Pannónia hangjai" címmel rendeznek hangversenyt október 25-én 18 órakor a rákoskeresztúri evangélikus templomban. Fellépnek: *Palojtay Zsuzsanna, Demetrovics Eszter, Drucker Péter és Jekl László.* Zongorakísérő: *Déri András.* Hegedűszólista: *Régenhar Zsuzsanna.* A hangversenyre a belépés ingyenes.

*

Ismét a *Ferihegyi Repülőtér zajártalmáról* lesz lakossági fórum október 27-én 17 órai kezdettel a Kép Utcai Általános Iskola tornatermében (Kép utca 14.). A fórumon az illetékes minisztériumot és az LRI-t képviselő szakértők válaszolnak a feltett kérdésekre.

*

Horn Gyula miniszterelnök október 30-án 17 órai kezdettel lakossági fórumot tart a Dózsa Művelődési Ház „nagytermében".

*

Művészeti alkotótábor lesz szombatonként 14 órától *az MDF Naplás úti székházában.* Első alkalommal november elsején 14 órakor ül össze az alkotótábor, 20 órától pedig *szüreti mulatság* kezdődik. Minden érdeklődőt szeretettel várnak.

Gratulálunk!

Dr. Kálmán Alajos Széchenyi-díjas akadémikusnak adományozta az idei *„Budapest Főváros XVII. kerület Díszpolgára"* címet az önkormányzat képviselő-testülete. A cím átadására ünnepi gálaműsor keretében kerül sor október 23-án 11 órakor a Dózsa Művelődési Ház színháztermében.

Lapunk következő számában bemutatjuk kerületünk újdonsült díszpolgárát.

Ligeti centenárium

Új emlékművel gyarapodott kerületünk. Rákosliget alapításának alkalmából avatták fel a Hősök terén azt az emlékkövet, melynek „megálmodói" egy nyugalmazott földrajztanár, a „Budapestért" éremmel kitüntetett Szöllősi Nagy András és barátai voltak, valamennyi a Ligeti Öregdiákok körének (LÖK) tagjai.

Fackh Károly országgyűlési képviselő 1896-ban vetette fel egy olcsó munkástelep felépítésének lehetőségét. Az ötlettől az első beköltözésekig mindössze három év telt el. Az itt letelepedett munkáscsaládok emlékére, Rákosliget megszületésére emeltetett a 3200 kilogrammos mészkőtömb, hogy a helybélieket lakóhely- és hazaszeretetre buzdítsa. A megvalósításban sokat segített a tanár úr egykori tanítványa, Poór Róbert rendőr őrnagy is,amikor a LÖK télen megrendezett jótékonysági bálján arra kérte a meghívottakat, hogy „Lök-jenek a kőért!" A befolyt adományok és a Rákosligeti Polgári Kör anyagi támogatásával a Nagyharsányi Kőbányából szerezhették be a hatalmas mészkövet, amelyet Ács József ligeti szobrászművész alakított végleges formájára. A gránit emléktábla szövegét Szabó Mihály véste kőbe.

A családias hangulatú avatáson Szöllősi tanár úr a lokálpatriotizmus felerősödéséről, Dombóvári Csaba területi önkormányzati képviselő pedig Rákosliget kialakulásának történetéről beszélt. Ők ketten leplezték le az emlékművet, melyet a helyi egyházak képviselői megáldottak.

A Ligeti Öregdiákok következő LÖK-ete a Hősök terén felállítandó országzászló lenne, megvalósítását a jövő évre tervezik. A szervezők ezúton is köszönetet mondanak az alábbiaknak: Kovács István és cserkészcsapata, Kovács Sándor, Rákosligeti Polgári Kör, Rázene, Szentesi József, Szücsi Gábor, Szűcs László, a XVII., kerületi Elektromos Művek és a XVII. kerületi Polgármesteri Hivatal.

LEGYEN A SZERZŐTÁRSUNK!

Témaajánlatokat, közlésre szánt írásokat, fotókat, rajzokat a szerkesztőség címére kérünk.

Az újság megjelentetését segítő anyagi támogatások az Identitás Alapítvány bankszámlájára fizethetők: Budapest Bank 10103056-39289821/2

◆ Nem tudja elkerülni 1998. január 1-jétől a kötelező nyugdíjpénztárt! Ingyenes tanácsadás. Tel.: 169-1434, 390-0526

◆ ELADÓ! 1680 négyszögöl zártkert (2 külön telekkönyvi számon lévő telek) 163 termő (ötéves) gyümölcsfával Monor város területén. A telek városi gázzal, villannyal, vízzel + 2 fúrt kúttal, hidroforházzal van ellátva. A teljes terület vaskerítéssel bekerítve. A telken 1 db fa-lakóház is van, alsókonyhával és raktárral. Irányár: 2,8 millió forint. Érdeklődni a szerkesztőségben.

◆ Vásárolnék felújítható családi házat, vagy építési telket, főleg Rákoshegyen, de Liget és Csaba is érdekel. Telefon: (06-30) 640-576

◆ Kozmetika, pedikűr, manikűr otthonában 17 óra után. Telefon: 256-9771

◆ Isaszegi Öreghegyen 270 négyszögöl zártkert, szép környezetben, horgásztóhoz közel, áron alul eladó. Tel.: 251-6837 az esti órákban

◆ Becsületes középkorú hölgy bejárónői állást vállal, alkalmi, vagy rendszeres bejárással. Telefon: 257-8991 (délutáni órákban)

SZIMPÁTIA INGATLANKÖZVETÍTŐ ÉS ÜGYVÉDI IRODA

értékbecslés, adás-vétel közvetítés, csere, jogi ügyintézés, szerződés készítés.

Budapest, XVII., Újlak utca 21.
Tel: 257-3628, 261-7789 Fax: 260-6347
Mobil: (06-30) 615-875
hétfő, kedd, szerda 15-19-ig,
csütörtök, péntek 9-13-ig.

Eladó-Vevő érdekeit képviseljük,
jogi rendezettségért
garanciát vállalunk.
Várjuk minden kedves
ügyfelünket irodánkba!

726. Eladó X. Ónodi utcában tégla épületben 39 nm-es 1 szobás, előkertes, gázfűtéses öröklakás. Pince résszel. Eladási irányár: 1,8 millió

710. Eladó Albertirsán Homokos Dűlőn 277 nöl-es telken 32 nm-es lakóterületű zártkerti ingatlan. Építési teleké való átminősítést kezdeményezni lehet. Eladási irányár: 870 000 Ft

672. Eladó Csömörön a Hársfa utcában 220 nöl építési telek közműves utcában. Irányár: 2 millió Ft

643. Eladó Dunakeszi Kazincy utcában 183 nm lakóterületű kétszintes sorházi családi ház. Az ingatlan tetőtéri része szerkezetkész. Padló és radiátor fűtésű, garázsos. Irányár: 10 millió Ft

676. Eladó Dunavarsányban 387 nöl összközműves telken 300 nm lakóterületű 1980 ban épült hétszobás családi ház. Igényes kivitelű parkosított, öt autónak garázs. Irányár: 17 millió Ft

644. Eladó XI. ker. Ballagi Mór utcában 48 nm lakóterületű tégla épületben lévő öröklakás. Az ingatlan egyszoba hallos gázkonvektor fűtéses, telefonos. Irányár: 3,2 millió Ft

617. Eladó Bp.-től 40 km-re Kisnémedin 900 nöl telken kettő szobás parasztház, befizetett telefonnal, fúrt kúttal. Irányár: 3,2 millió Ft

711. Eladó XVII. Becske utcában 100 nöl-es telken 68 nm-es lakóterületű 1+2 félszobás, nagykonyhás, üveg verandás Rendezett és szépen karbantartott kerttel. Eladási irányár: 6,5 millió

656. Eladó Pécelen háromszintes duplakomfortos 1987 ben épült családi ház. Az ingatlan 150 nöl telken, 270 nm lakóterülettel teljes közművel rendelkezik. Irányár: 10,5 millió Ft

686. Eladó a XIII. ker Hegedűs Gyula utcában harmadik emeleti 130 nm lakóterületű nagypolgári öröklakás. Az ingatlan teljesen felújított, telefonos, beköltözhető. Irányár: 9 millió Ft

708. Eladó Pécelen Tanácsháza utcában 74 nm-es 3 szoba összkomfortos kertes családiházrész. Eladási irányár: 2,7 millió Ft

662. Eladó a XVI. ker. Rózsalevél utcában kettő szoba összkomfortos vegyes építésű családi ház. Az ingatlan 70 nm lakóterületű, telefonos, 60 nöl. telken található. Irányár: 5 millió Ft

629. Eladó XVII. Gyökér utcában 36 nm lakóterületű 1 szobás összkomfortos, vízórás negyedik emeleti öröklakás. Irányár: 2,4 millió Ft

698. Eladó a XV. ker Drégelyvár utcában lakótelepi 71 nm lakóterületű összkomfortos 3 szoba, gardrób szoba, erkélyes. Irányár: 3,2 millió Ft

718. Eladó XVII. Gyökér utcában 1+2 1/2 szobás 59 nm-es öröklakás. Törlesztő részlet átvállalásával. Eladási irányár: 2,2 millió + részlet

739. Eladó XVII. Újlak utcában 2 szoba+ étkezős összkomfortos öröklakás. Eladási irányár: 2,5 millió

692. Eladó a XVII. ker Akadémia telepen az 530. utcában 160 nöl telken 170 nm lakóterületen kétszintes családi ház. Az ingatlan 15 éve épült duplakomfortos, összközműves. Fűtött garázs. Irányár: 16 millió Ft

712. Eladó Tiszakécskén 110 nöl-es telken 42 nm-es területű komfortos 2 szobás téliesített faház. Bútorozottan. Parkosított szép kerttel. Közel a termál fürdőhöz. Eladási irányár: 2,5 millió

654. Eladó XVII. ker. Szondi utcában 150 nöl telken négyszobás 120 nm lakóterületű duplakomfortos, kétszintes családi ház. Az ingatlan gáz központi fűtéses, telefonos. Irányár: 9,4 millió Ft

664. Eladó Felsőpakonyban a Deák Ferencz utcában 220 nöl teken 40 éve épült vert falu 60 nm lakóterületű családi ház. Irányár: 4,7 millió Ft

640. Eladó Gödöllő, zengő utcában 120 nm lakóterületű háromszintes családi ház. Az alsó szinten 80 nm műhely és garázs. Az ingatlan dombtetőn épült, panorámás. Irányár: 13 millió Ft

732. Eladó XVII. Kerekeskút utcában 174 nöl-es telken 2 szoba összkomfortos 97-ben teljesen felújított gázfűtéses ház. Azonnal költözhető. Eladási irányár: 4,7 millió

741. Eladó Maglódon 200 nöl-es telken 2 szoba, társalgó fürdőszobás, teraszos 69 nm-es lakóterületű családi ház. Eladási irányár: 4,6 millió

709. Eladó XVI. kerületben Pestihatár úton 150 nöl-es telken 30*86 nm-es 2+2 félszoba, amerikai konyha + étkezős összkomfortos földszinten padlófűtéses, 86 nm-es pince+garázs egyben lakótérrel belső lépcsőházzal összekötve. cseréként XVI. kerületi Kisebb házat beszámítok. 6,5 millióig. Eladási irányár: 14 millió Ft

645. Eladó IV. ker. Káposztásmegyer II. Szélepatak utcában 36 nm lakóterületű egyszoba összkomfortos öröklakás. Csere is érdekel. XVII ker. ben. Irányár: 3,1 millió Ft.

702. Eladó Mendén 350 nöl-es telken Régi paraszthaz 100 nm lakóterületű félkomfortos 2+félszoba, kamra, terasz Irányár: 3,2 millió Ft

685. Eladó a XVII. ker Újlak utcában tizedik emeleti 51 nm lakóterületű 1+2 félszobás öröklakás. Az ingatlan 1997 ben felújított, telefonos. Irányár: 2,6 millió Ft

714. Eladó Kistarcsán Rózsa utcában 150 nöl-es telken 130 nm-es lakóterületű tetőtér beépítéssel összkomfortos családi ház Külön épületben garázzsal. Eladási irányár: 13 millió

671. Eladó a IV. ker. Káposztásmegyeren a Bőröndös utcában, 67 nm lakóterületű 2+1 félszobás öröklakás. Az ingatlan üres beköltözhető, nyolc éve épült. Irányár: 3,5 millió Ft

612. Eladó a IXI. kerületben III. emeleten 1 + 2 1/2 szobás, nagy konyhás 59 nm-es Parkra nézö, vízórás, hevederzáras, reluxás Szép állapotban lévő öröklakás. keres! 2 db. 2 szoba étkezőst v. 1+2 1/2 szobást ráfizetéssel. Irányár: 2,75 ezer Ft (alku előtt, megegyezünk).

690. Eladó a XVII. ker Újlak utcában kilencedik emeleti 51 nm lakóterületű, telefonos, reluxás, biztonsági ráccsal ellátott öröklakás. Irányár: 2,5 millió Ft

704. Eladó Maglódon Aradi utcában 400 nöl-es telken 86 nm-es 2 szoba étkezős, teraszos. Régi paraszthaz. Művelt kert, szőlő, Jó állapotú ház, telek végében kis patak folyik. Eladási irányár: 2,7 millió Ft

619. Eladó Nagykátán 240 nöl telken 15 éve épült bio-családi ház. Az ingatlan kettő és félszobás, egyedi fűtéses. Az utcában gáz és telefon. Irányár: 4,5 millió Ft

625. Eladó XVII. Újlak utcában 53 nm lakóterületű 1+2 félszobás ÖrÖklakás. Az ingatlan erkélyes telefonos. Irányár: 2,5 millió Ft

638. Eladó XVI. ker. Barátság utcában 76 nm lakóterületű 2 szobás komfortos családi házrész 18 nm műhellyel. Irányár: 4,8 millió Ft

639. Eladó XVI. ker. Barátság utcában 89 nm lakóterületű 2 szobás komfortos családi házrész. Irányár: 4,2 millió Ft

648. Eladó XVII. ker. Újlak utcában második emeleti kettő szobás étkezős, telefonos öröklakás. Az ingatlan 51 nm lakóterületű. Irányár: 2,5 millió Ft

679. Eladó a XVII. ker. Ásvány utcában 170 nm lakóterületű szerkezetkész családi ház. Az ingatlan 160 nöl sarokteken található, összközműves. Szoc. pol. felvehető. Irányár: 12,3 millió Ft

682. Eladó Isaszegen zártkerti telekingatlan. Villany bekötheto a terület 398 nöl. Üdülő övezet. Irányár: 900 000 Ft

688. Eladó a XVII. ker Újlak utcában harmadik emeleti 53 nm lakóterületű 1+2 félszobás öröklakás. Csere is érdekel. Irányár: 2,8 millió Ft

697. Eladó a XVII. ker Bélavár utcában 4 lakásos társasházrész 28 nm lakóterületű komfortos, előkertes gáz fűtéses ház. Közös kertben hátul garázs. Üres azonnal költözhető, bútorozott. Irányár: 1,3 millió Ft

691. Eladó a XVII. ker Újlak utcában második emeleti 72 nm lakóterületű, telefonos, 2+2 félszobás, kéterkélyes gyorsan beköltözhető öröklakás. Irányár: 4,2 millió Ft

637/A. Eladó XIX. ker. Nagy Sándor József utcában 53 nm lakóterületű 1 + 2 félszobás összkomfortos öröklakás. 1996 ban felújított, telefonos. Cseréként XVII. lakás érdekel. Irányár: 2,5 millió Ft

652. Eladó XVII. ker. Nyomdász utcában 202 nöl telken 80 nm lakóterületű 2+2 félszobás gáz központi fűtéses telefonos családi ház. Irányár: 6,2 millió Ft

621. Eladó XVII. hőbagoly utcában 160 nm lakóterületű hatszobás családi ház. Az ingatlan igényes kivitelű, telefonos. 100 nöl telken épült. Irányár: 17,5 millió Ft

637. Eladó VII. ker. Murányi utcában 46 nm lakóterületű kettőszobás komfortos, tégla építésű öröklakás. Cserépkályhában Héra gázfűtéses, telefonos, erkélyes. Irányár: 2,6 millió Ft

706. Eladó 4 szintes épületben Bp. XVII. Pesti úton 55 nm-es 2 szoba étkezős, nagy konyhás. Belső kertes. Eladási irányár: 4 millió Ft

660. Eladó a XVII. ker. Újlak utcában egyszoba összkomfortos negyedik emeleti öröklakás. Az ingatlan 37 nm lakóterületű, telefonos. Irányár: 2,2 millió Ft

721. Eladó XVII. Újlak utcában 3 szobás, erkélyes 74 nm-es felújított öröklakás. 4 szintes épületben. Eladási irányár: 3,8 millió

681. Eladó a XVII. ker Pesti úton a színes házakban 73 nm lakó- területű háromszoba összkomfortos öröklakás. Az ingatlan telefonos, földszinti. Irányár: 3,5 millió Ft

729. Eladó XVII. Pesti úton 4 szintes házban 76 nm-es 3 szobás, étkezős szépen felújított öröklakás. Színes házban. csere 2 kisebb lakásra. Eladási irányár: 5,2 millió 610 Eladó a X. kerületben 2 szintes házban 2+2 félszobás nagy erkélyes tégla építésű, gázfűtéses öröklakás. Új tetőrendszer van a házon. Irányár: 4,5 M Ft. (alku előtt).

687. Eladó a XVII. ker Újlak utcában harmadik emeleti 73 nm lakóterületű 1+2 félszobás öröklakás. Irányár: 3,5 millió Ft.

631. Eladó Lepsényben 600 nöl telken 3-szor 30 nm lakóterületű igényes kivitelű nyaraló 20 nm borospincével. Az ingatlan 1996 ban épült. Szőlő és gyümölcs zártkert. Irányár: 3,8 millió Ft

727. Eladó XVII. Pesti úton 4 szintes épületben 68 nm-es 2+1/2 szobás, étkezős, nagy erkélyes öröklakás. Színes házban. Szépen felújított. Eladási irányár: 2,9 millió + megvásárlási részlet átvállalás

736. Eladó XVII. Újlak utcában 1 szoba összkomfortos védőráccsal felszerelt felújított öröklakás. Eladási irányár: 2,4 millió

723. Eladó XVII. Újlak utcában 4 szintes épületben 54 nm-es 1+2 1/2 szobás igényesen felújított öröklakás. 8 nm-es tároló. Eladási irányár: 3 millió

734. Eladó XVII. Újlak utcában 1 szoba összkomfortos védőráccsal, reluxával, vízórával felszerelt öröklakás. Eladási irányár: 2,150 millió

627. Eladó XVII. Csabai úton 110 nm lakóterületű 2 plusz 3 félszobás összkomfortos családi ház. Az ingatlan 317 nöl telken 18 éve épült. Irányár: 14,5 millió Ft

665. Eladó a XVII. ker. Újlak utcában 2+2 félszobás, kéterkélyes, telefonos, felújított öröklakás. Irányár: 3,7 millió Ft

701. Eladó Pécelen 4 lakásos sorházban 364/4 nöl-es telken 80 nm lakóterületű összkomfortos 3 szintes, 2 szoba + társalgó. Szépen elkezdett belső térkialakítás, befejezésre váró pince, második szinten fürdőszoba + tetőtérben kialakítható 16 nm. Azonnal költözhető. Irányár: 6,7 millió Ft (minden megoldás érdekel).

705. Eladó Bp. XVII. Újlak utcában 74 nm-es 3 szoba étkezős szépen rendben tartott, vízórás, hevederzár, egyedi kialakítású amerikai konyha. Irányár: 4 millió Ft

A CÍMKIADÁS INGYENES!

ÁCS József festő (1914–1990)

Nagybánya és a Vajdaságiak.
Újvidék, 1996.

MÛEMLÉKFELÚJÍTÁSOK ÉS -HELYREA
az állami költségráfordítások (K/eFt) és ta

BUDAPEST
Vezetõ felügyelõ: Bende Csaba

I. kerület
Területi felügyelõk: Janotti Judit, Ferencz

Batthyány tér 7., Szt. Anna-templom: hom
Bécsi kapu: tervezés
Budai vári lakóházak: tetõtérbeépitési viz
Halászbástya: helyreállitás folyik
Krisztina téri R. k. templom: belsõ festés
Lánchíd: címercserék
Szarvas tér 1., Lakóház: homlokzatfelújitá
Szent Erzsébet apácák temploma: torony
Szentháromság tér, Mátyás-templom: üve
Szent György tér: régészeti feltárás
Úri u. 58., Házasságkötõ-terem: felújitás
Vári lakóházak: kõelemek, lábazatok,keret
Várkert bazár: állagvédelem II. ütem

II. kerület
Területi felügyelõ: Lampert Rózsa

ÁCS József festő (1914-1990)

RÙL I. 64-65.

g alighanem
homlokzatán
n kőbe vésett
nica Marinos

beli kályhák,
e XVIII-XIX.
szerszámok,
licsi fayance
üvegedények,

atkozó eredeti

Ács Julia, gyermekrajzoló

Ács Károly szobrász
Sajtókivágat 1

Ács Károly festőművész
Szentiványi cédula 1 – 2

Ács Klára grafikus
Született: Szerszárd 1899. május 15
Szentiványi cédula 1 – 3

Ács Kristóf ács
1600-as évek
Szentiványi kerirásos cédula 1 – 3

Áts Júlia, gyermekvejzoló MDG

Díjat nyert.

–: A kor gyermeke 9
Könyvjutalom

CSALÁD és ISKOLA, bp. 1946. január XVII/1

MDK

Ács Julia 2o é. gépirónő

Szolnok

Tanulmányfej, szén

Ifjuságí Képzőm. és Iparm. kiáll. N.Szal. 1950. jun. 14.1.

14.1.

megvesz Ács Károly

Árverési Csarnok aukció Eat.

38. sz. 1927 máj
39. sz 1927 okt.
40. sz 1927. dec.
41. sz. 1928 - febr -

936 Giampiccoli, Giuliano

Fájkép. Rm. Fr. Zuccarelli fest-
ménye után.

390 m, 527 sz.

K. 6.—

(2.

Aés Károly

Arv. Közl. 1929. ápr. 3 rk
4.

Pipacs a réten, of

Ács Károly, festőm.

MDK

412. Pipacs a réten. J.l.j.

Olf.

Árverési Közlöny.1929. ápr. 3.sz.sz. 25.l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

(1.)

Ács Károly

ESTI PÉCSI NAPLÓ
1962 MÁJ 18

FÉMCSEPPBŐL SZÉLMALOM

(2)

1021

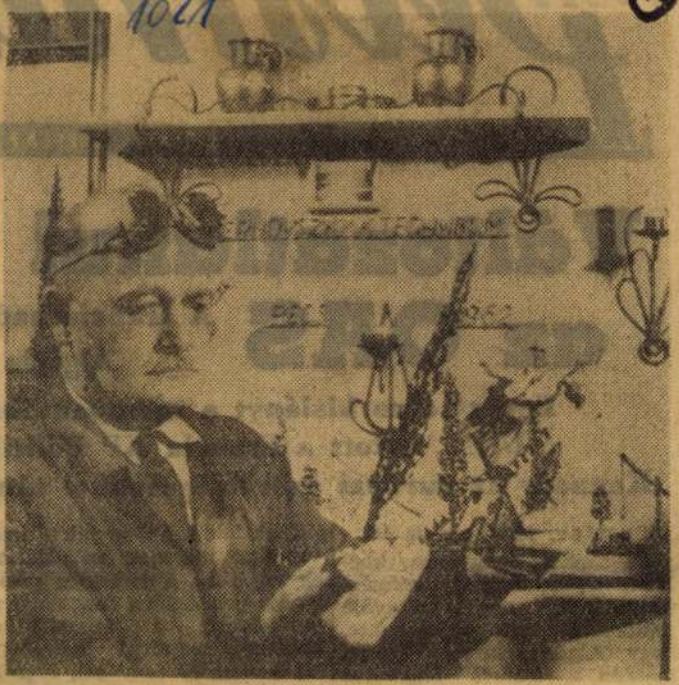

Öt-hat évvel ezelőtt csak egyszerű, virágokat ábrázoló gömbvas virágtartókat készített Ács Károly. A hegesztéssel összeerősített vasdarabok érdekessé váltak a technikus-tanár számára, sőt a hegesztés során keletkezett fémcseppek egymáshoz való kapcsolódása, illeszkedése a hatvan éves szakembert munkára búzdította. Ma már hegesztéssel, fémcseppekből fákat, épületeket, szélmalmot és még sok féle alakzatokat formál. Ács Károly technikus-tanár munkaidején kívül óvódák számára állatfigurás virágtartókat készít.

— Szokolai felvétele —

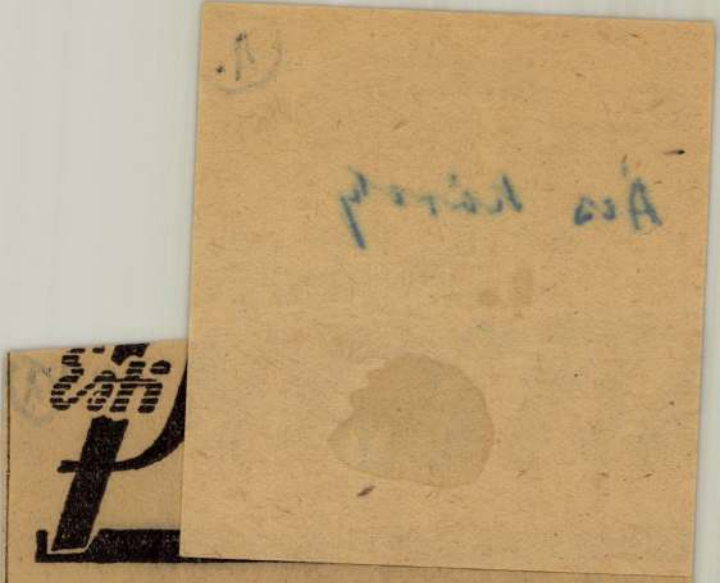

Változatlanul az OAS

A francia had Algéria

Egy 15 éves kislányt a mentőautóba
Ülést tartott a Francia KP Politil
Kennedy az európai szövetségesekkel tám

Tunisz, 1962. május 18.

Az algériai ideiglenes kormány tájékoztatásügyi minisztériumának egy szóvivője csütörtökön este bejelentette, hogy Algéria keleti határa mentén a francia fegyveres erők szerdán és csütörtökön rendkívül súlyos incidenseket idéztek elő.

Szerdán bombázták a nemzeti felszabadító hadsereg állásait Bordzs el Gaid-nál és körülzárták a felszabadító hadseregnek a tűzszünet megkötése előtt elfoglalt állásait a Challe és Morice vonalak között.

Francia repülőgépek röpködnek állandóan

állások felett. A franciák ultimátumokat intéznek az algériai egységekhez, a tisztek és a katonák provokatív magatartást tanúsítanak a felszabadító hadsereg tagjaival szemben. Az a veszély fenyeget, hogy a francia fegyveres erőknek a tűzszüneti megállapodás megszegésével tanúsított agresszív magatartása bármely pillanatban súlyos következményeket vonhat maga után — fejezte be nyilatkozatát a szóvivő.

Az algériai ideiglenes kormány a helyzetről értesülve úgy döntött, hogy

azonnal panasszal fordul a tűzszüneti központi bizott-

Ács Károly szobrász

K. V. 477/1899.
K. n.

(4.)

magyar

Ács Klára

grafikus

1914–1916.

Szül. Szekszárd 1899. május 15.

Apja: Ács Lipót tanár

Tanár: Medveczky Géza.

ember illemhelynek használje
érettem gyerekek köveket
Mi a kerítést, h
mást állittat fel, eltudj
Kérem a fentiek szív

Ócsa 1915 ápr. 19-e

megírva

Ács Klára

(2)

255–265. z. a. a képrö-
mi vészeti szabadiskola
1918. kiállítasán.

Kép szab. 14-P.

Urban H.: Εφημερος hó 540 (65
2195 (308).

Ács Klára

(3)

grafikus

1914–16

Szinnyei 1930. 81. l.

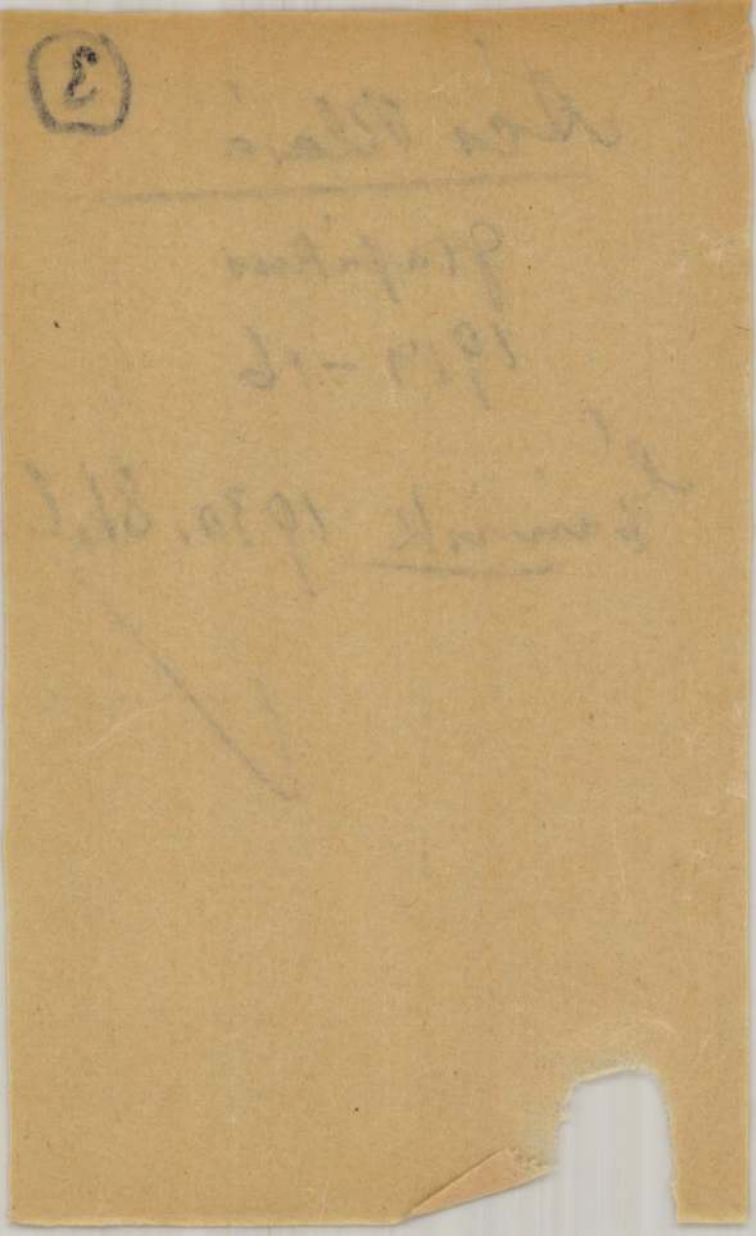

M.D.K.

Ács Klára

Iván Ede: "A nagybányaiak" c. riportjában emliti nevét, mint a művésztelepen dolgozó leánynövendékek között, aki mellékesen még Pallai Anna növendéke is.

Szinházi Élet. Bp. 1918. okt. 20-27. VII. évf. 42. sz. 25-28. l.

ÁCS Kristóf /Kunze ?/ egri ácsmester, aki 1714-ben az ujabb egri városháza épitésénél szerepel, majd 1715-ben Giovanni Battista Carlone egri épitőmesterrel résztvesz a püspöki rezidencia felépitésében.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

K. D. K.

ÁCS Klára

1918-ban Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya Bp.1954. 332.1

M.D.K.

Ács Klára

"Ács Klára ruhatervezőművésznő önarcképe" címmel rajz.

Szinházi Élet. Bp. 1918. dec. 15-22. VII. évf. 50. sz. 25. lap.

(1.)

megnéva Ács Kristóf

ács

1632. Kolozsvár

Bal Hel 124. l.

budapest IV, váci ucca

T.

Európa Könyv- és Lapterjesztő Vállalat,

Ajánlott
Budapest 4
p. 4
7845 /a

Budapest.
Rothermere u. 12.

Ajánlott !

(2)

Ács (Ácz) Kristof

ács

Sárospatakról

1649. Kolozsvár

Bal Hel 125. l

45,

I. Rakoczy György

erdély.

Tek

Európai könyv és hírlap
terjesztő vállalat

Budapest

Rothschild 12

...észalka
...elyi Vendel v.
...és szálloda N...
...ter 42

(3)

Ács (Ácz) Kristóf

ács

1649. Kolozsvár

Balázsel

45. l.

asuti ven-
Mátészalka
37
Nagyi Károly «BALATON SZÁLLODÁJA» Mátészalka. 49

átrafüred

anitók háza, Botfalvy Pál bérlő, **Mátrafüred 2**

ezőkövesd

jtos József „Korona" szálló és vendéglő, Mezőkövesd, Szt. László-tér 8. 94

ezőtur

Makkhetes" vendéglő és szálloda. Mezőtur 55

skolc

annonia" szálloda, Miskolc, Kossuth-u. 2. 17–70
ávéház: 17–61
l szálloda, tul. Márkus Soma, skolc, Széchenyi-u. 62. 21–67

hács

rona szálloda **tul: zsgay István Mohács kai M.-u. 2. 1–21**

onmagyaróvár

Kálmán Mosonmagyaróvár 1–25
József Trieszt szálló nóvár. 10

24–54

Óbecse

Imperiál szálló, tul: Rumpf Antal, Óbecse, Szt. István-tér 5. 82

Központi szálloda, **tulajdonos: Mayland Jenő, Óbecse, Telefon: 1-05**

Pápa

Moharos János «Hungária» Szálloda és Kávéház, Pápa. 10–09

Pécs

„Baranya" fogadó, tul.: Ritócz János, Pécs, Hal-tér 3. 11–39

Máté Antal **„Központi Fogadó"** Pécs Munkácsy Mihály-u. 23. 15–19

„Nádor"-szálló, Pécs, **Széchenyi-tér 15. Tel.: 18-39**

Pannonia szálloda, Pécs, Király-utca 5. Telefon: 26–03, 26–93

Rimaszombat

«Három Rózsa» kávéház, étterem, szálloda, Rimaszombat, Horthy M-tér 7. 1–55

Sport szálloda és étterem. Rimaszombat, Rákóczi Ferenc-u. 4. 1–32

Siófok

„Fogas Park" szálloda **bérlő Schweder János Siófok 54**

M.D.K.

Ács Kristóf (Kunze?) egri ácsmester

1714-ben az újabb egri városháza építésénél szerepel, majd 1715-ben S.B. Carlone egri építőmesterrel részt vesz a püspöki rezidencia felépítésében.

Heves megye műemlékei I= írta Voit Pál.
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 309. old.

Jos Kristóf /: Kunze :/

egri ácsmester 1715-ben a püspökség számára
oltárokat.

Voit Pál dr.: Heves megye műemlékei I.
Magyarországi műemlékek topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

4941

Ácsf. textiles iparm. (1936)

Ács Lajos asztalos (1867)

Ács Lajos (érem)

Ács László építész

szül. Bpest 1900

Szentiványi kéziráros cédula 1-2

MDK

Ács L.

Különféle textiliákkal vett részt a tallini kiállitáson.

Cikk: Népmüvészeti, háziipari és ...

Magy.Iparmüvészet, 1936. 29-30.lap

Ács L. MDK

Résztvett az Iparmüv.Társ.1936.évi jan.19.-én megnyilt rigai kiáll.-án.(Himzéssel.)

Cikk: Népmüvészeti,....

Magyar Iparmüvészet, 1936.3-4.lap

Acs L. MDK

Résztvett az Iparmův.Társ.1936.évi jan.19.-én megnyilt rigai kiáll.-án.(Himzéssel.)

Cikk: Népmüvészet i,....

Magyar Iparmüvészet, 1936.3-4.lap

MDK

Ács L. ipm.

Népműv. háziip. és ipm. kiáll. Nigában. M. Iparművészet 1936. 1.sz. 4.l.

MDK

Ács Lajos antalos

Treichlinger József, üzlethirakat

Belv. Váci és Deck-u. sarka, Moczonyi ház

1867. Homlokrat, alapr.; matrat

MDK-A-II-1/2728.

ÁCS LAJOS

ÉRMEI KIÁLLÍTVA A XVII. VÁSÁRTÉRI ŐSZI TÁRLATON.

SZABÓ ENDRE: MÉLYÜLŐ PÁRBESZÉD.

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP, 1970 OKT. 23.

meghívók

(1)

Ács László

építész

Szül. Budapest 1900.

Oklevelet nyert 1925.

Névjegyrajzolás 3. l.

An die

Ungarischen A

Wollen Sie zu Las

Warenverkehrs A. G.

3390.– P. überw

Ihrer Beri

(2)

Ács László dr

XI. Eszék u. 13/15

Tel. 256-702

Ács László dr. okl. építészmérnök, V. Kresz Géza u. 27. 293-182

Bptaob. 1940. szept

Bptaob 1942. jan

Nagy. Dr Szen

Ács László építész
Hajóállomás, tervezet

Magyar egyetemi és főisk. hallg. orsz. szövetségének kiáll. 1923. 11 l.

DÁM IVÁN nagymartoni kármazsú paptanár festő (18..
Kentiváni kerülés cédula és taglókis 1– 18.

Történelmi Szemle.
Sümeg 1991

DR. TÖLGYESI JÓZSEF:

ÁDÁM IVÁN EMLÉKEZETE (1844--1928)
KÁPLÁNKÉNT ÉRKEZETT, TUDÓSKÉNT TÁVOZOTT

A 19. század második felében Sümeg társadalma ellentmondásos fejlődésen ment keresztül. A reformeszmékért lelkesen küzdő, és a szabadságharcot odaadással támogató helyi nemesség, polgárság és parasztság érdekei csakhamar különváltak. A forradalom és szabadságharc bukása, majd az önkény éveinek gazdasági nehézségei nem kedveztek a mezőváros-jelleg megváltoztatásának. A császári közigazgatás járási bíróságai székhellyé és a katonaság egyik garnizonjává tette Sümeget. A nemesség passzív ellenállása, egyre fogyatkozó gazdasági ereje következményeként néhány középpolgári család vette át nem csak a pénzügyi, hanem a közigazgatási-politikai hatalmat is. Ezzel indult el a város a kapitalizálódás felé.[1]

A helyi polgárság köréből Ramassetter Vince és Eitner Zsigmond emelkedtek ki, akik vagyonuk, felvilágosult gondolkodásuk, a városért érzett felelősségük révén meghatározóivá váltak a település fejlődésének. A kiegyezés után Sümeg továbbra is közigazgatási székhely maradt, s ez megnövelte politikai, valamint gazdasági súlyát. Az 1857-es, majd az 1863-as tagosítások hozzájárultak ahhoz, hogy ha nem is erőteljes ütemben, de fokozatosan helyreálljon a város népének gazdasági élete. A középvagyonos polgárok mellett létrejött (a céhek fokozatos kiszorulásával) az az iparos- és kereskedőréteg, amelynek érdeke lett a helyi kultúra megteremtése, az iskolai képzés bővítése.

A kiegyezést követő kedvező politikai és gazdasági légkör a helyi társadalomban kiváltotta a szellemi megújulás, a szakmai kvalifikáltság iránti igényt. A környező nagyobb községek kézművesei, iparosai, a parasztság tehetősebb rétege és a tisztviselői réteg mind erőteljesebben adott hangot a gyerekek iskoláztatásának olyan megoldásáért, amely érdekeiknek megfelelő képzést biztosít.

Sümegen ez a helyi társadalmi érdek szerencsésen találkozott Ramassetter Vince mecénás-szerepével. Óvoda- és iskolaalapító munkája máig tartóan meghatározó lett a város életében. Az elemi iskolai oktatás négy-, majd hatosztályossá fejlesztése mellett Sümeg oktatásügyében az első jelentős lépés a reáltanoda 1857-ben volt. 1885-ben pedig megindult az ipariskolai oktatás is.[2]

A város szellemi, kulturális öröksége, iskoláinak fejlődése, a gyarapodó kézműves polgárság igényei vonzást gyakoroltak az értelmiség ideáramlására. A kitűnő képzettségű tanítók, főtanítók mellett a reáltanoda tanárai olyan szellemi kohéziót eredményeztek, amely a katolikus egyház támogatását is élvezve, meghatározói lettek Sümeg kulturális kisugárzó erejének.

Ebbe a szellemi közegbe érkezett 1869-ben egy fiatal, mindössze huszonöt éves káplán, aki majd két évtizeden át tartó itteni működésével nem csak hatást gyakorolt Sümeg társadalmára, s jelentős személyisége lett a város oktatásügyének, hanem közéleti és tudományos, valamint szakírói tevékenységével nevét örökre beírta Sümeg történetébe. Aki káplánként érkezett és tudósként távozott, Ádám Iván volt.[3]

A Sopron megyei Nagymartonban (ma Mattersdorf Ausztriában) született 1844. január 3-án. E német nyelvű kis mezőváros földműves polgára volt apja, Ádám Mihály, és édesanyja, Koller Terézia. Elemi iskoláit itt, a szülőfaluban, majd Széplakon, a gimnáziumot pedig Sopronban végezte el. A papi pálya iránti hivatás vezette Veszprémbe, ahol a teológiai főiskola hallgatója lett. E város szellemi hatásaként fordult érdeklődése a történelmi múlt, a művészetek és az iskolaügy, a nevelés és az oktatás kérdései felé. Anyanyelvként beszélte a

ÁDÁM Iván

németet, s megtanult latinul és olaszul. Ez utóbbira a művészetek iránti vonzalma motiválta. Nyelvtudása révén eredetiben olvashatta a veszprémi egyházmegye történetére vonatkozó okleveleket, a történelmi munkákat, az olasz építőművészeti könyveket, az ókori latin szerzők műveit. De találkozhatott a magyar szellemiség olyan munkáival is, amelyek a kiegyezést követő kulturális élet termékei voltak: irodalmi, történelmi, egyházjogi, egyháztörténeti, népnevelési könyvekkel, s olyan személyiségekkel, mint például az iskolákat alapító Ranolder János veszprémi püspökkel[4], Békefi Remiggel, a neves egyháztörténésszel[5] és Rómer Flóris bencés szerzetessel, aki régészként, tudományos szakíróként tagja volt a Magyar Tudományos Akadémiának.[6] A veszprémi tanulmányoktól kezdődően élete mindvégig a veszprémi egyházmegyéhez kötődik: munkásságának színhelyei közül a leghosszabb időtartammal Sümeg szerepel.

1867-ben kialakult érdeklődési iránnyal, teljes lelkipásztori hivatástudattal és tettrekészséggel indult első állomáshelyére, Noszlopra. A plébános mellett káplánként kapott beosztást. A vegyes vallású községben (ahol a lakosság jelentős része evangélikus volt), segítőkészsége, kulturált magatartása révén általános megbecsülést szerzett. 1868. június 2-én Felsőiszkázon vesz részt először espereskerületi ülésen. A nagy múltú Somlóvidék egykori nemesi falujában a romos templom azonnal felkelti érdeklődését. Ugyanebben az évben a november 16-i espereskerületi ülésre már azzal a szándékkal megy el Tüskevárra, a történelmi munkáival magának nevet szerzett Házy Alajos plébános parókiájába, hogy bekapcsolódik az egyháztörténeti munkálatokba. Itt Tüskeváron, ahol a templom belső felszerelésének megújulása nem csak a történettudós plébános gondoskodásáról, hanem a hitéletről is tanúskodott, az egyházi épületek őrizték meg a nagy hírű, magyar alapítású pálos kolostor egykori szakrális emlékeit: kegytárgyakat és faragott bútorzatot. Minden bizonnyal lelkileg is mélyen érintette a megbecsülésnek az a látványa, amellyel paptársai körülvették Házy Alajost, s az a múlttudat, amellyel őrizték a pálosok emlékét. Erről így írt későbbi tanulmányában: „Be kell látni, hogy az összes szellemi és anyagi emlékei (t. i. a pálosoknak) a vérünkből való részek, hogy magyar szokást, magyar ízlést, magyar művészetet és műveltséget, szóval magyar szellemet találunk összes intézkedésükben és egész életükben.[7]

Tüskevár első színhelye művészeti tevékenységének: első rajzait itt készíti az egykori pálos kolostor romjairól.

ÁDÁM IVÁN SÜMEGI ÉVEI (1869—1888)

A nagy műveltségű, az egyháztörténet és az iskolaügy iránt elkötelezett veszprémi püspök, Ranolder János figyelemmel kísérte fiatal papjainak lelkészi munkásságát és a tudományos munkára való hajlamát. Közülük Ádám Ivánt személyes rokonszenve is kísérte: az ambiciózus segédlelkészben talán önmaga egykori mását láthatta, s ezért teljes főpapi befolyásával egyengette útját. Két évi noszlopi működés után így került 1869-ben Sümegre. Ez mindenben megfelelt Ádám törekvéseinek, további fejlődésének: a város egyháztörténeti múltja (a templomos lovagok, a ferences kolostor, a környező elpusztult községek templomromjai), a vár, a kisváros történelmi levegője, jeles iskolái, Kisfaludy szellemi öröksége, plébániájának hírneve, kegyhely-jellege mind megannyi ihlető forrás lehetett számára. Itt is káplánként dolgozik a plébánián, de szabadidejében tehetséggel rajzol és fest, főképpen nevezetes épületeket, romokat, régészeti emlékeket. Humán érdeklődése mellett jó érzékkel osztja meg figyelmét a reáliákkal, elsősorban az építészet tanulmányozásához szükséges szabadkézi rajzzal, a műrajzzal, a mértannal. Előadásokat tart, s paptársai, Sümeg polgárai között fiatalon is a tudós paptanár-képet alakítja ki magáról.

Sümeg és környéke iparos- és kereskedőtársadalma,

tésére a tanárok gyakorlati példákkal illusztrálták a tanítást, kísérleteket végeztettek. A természetrajz gyakorlati ismertetésére, a mértan és a mértani rajz oktatására kirándulásokon is sort kerítettek. A gyengébb tanulókkal „... a tanítási időn túl maradtak az osztályokban, hogy ismételt magyarázat és felvilágosításokkal a gyengéken segítsenek, a hanyagokat pedig kényszerítsék a tanulásra."

A reáliskola tanulói közül számosan a szegényebb népréteghez tartoztak. Ezért az intézmény működéséhez hozzátartozott az alapítványok, ösztöndíjak, jutalomdíjak és ajándékok révén nyújtott segítség. Ramassetter Vince alapítványából tankönyvekkel segítették a tanulókat, a Kovács-féle jutalomdíjjal a legszorgalmasabb diáknak nyújtottak támogatást, a városi iskolabizottság a tanulmányi eredmények szerint utalványozta a jutalomkönyveket. Szülők, tanulók és tanárok egyaránt gyarapították az iskolai gyűjteményeket. Ebben Ádám Iván elöljárt: a könyvtárat, az érem- és régiséggyűjteményt gyarapította.

Ádám Iván tudatosan törekedett arra, hogy a tanári kar a pedagógiai és a társadalmi közéletben, a helyi kulturális életben szerepet vállaljon. Ő maga élenjárt ezekben is. Munkássága révén külföldi szakmai egyletek tagja lett, s 1878-ban az Országos Régészeti Társulat is tagjául választotta. Tanártársai közül Grósz Lipót a Természettudományi Társulatban tevékenykedett, előadását a műegyetemi Lapok közölték 1877-ben, Tafferner Tibor az önképzőkörben, ugyanő, valamint Bánfi Alajos és Stirling Sándor a tanítókörben olvasták fel írásaikat.

Oktatásmódszertani és tanítástani elveit számos szakcikkben tette közzé. Különösen sokat foglalkozott a rajztanítás módszereivel. Elvetette azt a felfogást, amely ennek céljaként csak a technikai ügyesség és a másolási készség elsajátíttatását határozta meg. Véleménye szerint ezeken túl az ízlésfejlesztést, a művészi érzék kialakítását is szolgálnia kell. Szükségesnek tartotta a rajztanárképzés megreformálását, magasabb szintre emelését.

Sümeg oktatásügyében még nagyobb szerepe lesz 1885-ben, amikor a reáltanodai igazgatói beosztás mellé megkapja az ipariskola igazgatóságát. Így két oktatási területről közölhet írásokat, elsősorban továbbra is a rajzoktatás módszereiről, valamint a tantervi kérdésekről, a mértan tanításáról, de közread néhány neveléstani cikket is.[12] Az ipariskola első évi Értesítőjében[13] nagy gonddal tekinti át a nevelési és az oktatási problémákat. Az iskola tanulóinak mestereit arra ösztönzi, hogy minden alkalmat ragadjanak meg az inasoktatás iránt még meglévő ellenszenv eloszlatására, „... mert csak jól kiképzett iparososztály képes versenyezni... és legyőzni a magyar ipar ellenségeit és ezerféle akadályát." Ezért ragaszkodik ahhoz, hogy ipariskolába csak azok kerüljenek, akik elvégezték az elemi iskola 4. osztályát. Oktatásuk eredményéről már az első tanév végén inasmunka-kiállítás tanúskodik.[14] Ádám Iván szabadrajzot tanított.

Ipariskolai igazgatóságát megelőzően, 1882-ben volt a reáltanoda 25 éves jubileuma. Erre az alkalomra megírta az iskola történetét, így egyike lett megyénk első neveléstörténeti szakíróinak.[15]

Ádám Iván sümegi működésének másik jelentős vonulatát régészeti és művészettörténeti, valamint egyháztörténeti munkássága jelenti. Ez a város lett nem csak tudományos munkásságának a színhelye, hanem önképzéssel itt szerezte meg azokat az ismereteit, amelyek az archeológia, a heraldika, az építészettörténet, az oklevéltan műveléséhez szükségesek voltak. Művészettörténeti ismereteinek gazdagításához innen indult olaszországi, franciaországi és németföldi tanulmányútjaira. Kitüntetett érdeklődési, kutatási területe lett a pálos rend hazai emlékeinek kutatása. Elsőként a tüskevári templom romjairól írt tanulmányt (s készített számos, ma már felbecsülhetetlen rajzot, mert az akkor még állt, meglévő falai mára nyom nélkül eltűntek), amelyet az Archeológiai Közlemények közölt 1878-ban.

valamint a gyermektaníttatás iránt egyre nagyobb igényeket támasztó jobbmódú paraszti réteg kiváló tanítókat akart tudni iskoláikban. Így került sor arra, hogy az 1872. február 10-i városi képviselő-testületi ülésen elhatározták, Ádám Iványt felkérik a reáltanoda tanárának. Ezt elfogadja, s így a hitoktatás mellett tanítja a szabadkézi rajzot, a mértant és a természetrajzot. Tanári munkájával a megbízó városi képviselő-testület, a tanfelügyelőség és egyházi felettesei elégedettek. A győri tankerület főigazgatója személyesen jár közbe azért, hogy Ádámot bízzák meg a megüresedett matematikatanári állásra is. Ezek együtt azonban már annyi elfoglaltságot jelentenek számára, hogy egyházi hatósága felmenti lelkészi teendői alól és tanári munkájával foglalkozhat.

Az 1874. januári püspöki felmentés után a vallás- és közoktatásügyi miniszter (Trefort Ágoston) megerősíti tanári beosztásában. Heti 22 órában tanít: az I—III. osztályokban számtant, a IV-ben mértant és valamennyiben a hittant. Pedagógiai elkötelezettségének azzal is hangot adott, hogy még 1872-ben, káplánként részt vett a Zalavármegyei Általános Tanítóegyesület alakuló értekezletén. Aktívan bekapcsolódott a Középtanodai Tanáregyesület munkájába is. A sümegi tanítókörben több alkalommal tartott előadást.[8]

Szakmai munkája egyik elismeréseként 1875-ben szakbírónak kérik fel a budapesti országos rajzkiállításra. 1876-ban megkapja a rajzoktatáshoz a főreáliskolákban történő tanításhoz szükséges oklevelet. Képzettsége, gyakorlati tanításának eredményességének okán felmentik a mértani rajz vizsgái alól. Közben helyettes igazgató lesz, majd 1877 karácsonyán megbízzák a reáltanoda igazgatásával.

Az igazgatóságát megelőző 1876—77-es reáltanodai Értesítvény azt közli, hogy „... helyettes igazgató, veszprém megyei áldozár, a sümeghi iskolabizottság, a zalamegyei statisztikai bizottság, az országos középtanodai tanáregylet és a berlini rajztanár-egylet rendes tagja. A

bécsi rajztani egylet levelező tagja. Tanította a hittant a III. és IV. osztályban, a mértant és mértani rajzot a II., III., IV., és a számtant az I. osztályban. Összes heti óraszáma 14. Szolgálati évek száma 7."[9]

Pedagógiai vezetői készségére és gondosságára, korszerű didaktikai felfogására vallanak az évkönyv „Értekezések és tanácskozások" című fejezetében[10] írottak: „A gyakori tanácskozások a lefolyt tanévben igen igénybe vették a tanári karnak szabad idejét... Átlagosan minden hóra majdnem három gyűlés esett, s hogy egyes értekezletek, mint a módszertaniak és részben az osztályfőnökiek is 9—10 órát vettek igénybe. A tanári kar (összesen 11 fő, T. J.) ezen áldozatot örömest hozta, mert meg van győződve hogy korszerű, helyes oktatás, melynek érvényesítésére minden erejét megfeszíti, csak úgy lehetséges, ha nemcsak saját szakmája feldolgozásában biztos, hanem ha ismerve az egyes tantárgyak haladását, azokat közös támogatással előmozdítja és biztosítja..." A tanév folyamán három-három módszertani, ellenőrző, tanártestületi, és tizenöt rendkívüli tanácskozást tartottak. Ezeken kívül három tanügyi bizottsági ülés is volt.

Ádám Iványt erőteljesen foglalkoztatta a tanítás, a képzés iskolafokozatonkénti követelményei, az elért eredmények, és az ún. „átmenet" problémái. Mai pedagógiai gondjaink szinte azonosak azzal, amit már 1877-ben szóvá tett: a tantárgyi struktúra hibái és a tantervi maximalizmus. „... Fel kell említeni a kezdők föltűnő csekély készültségét, melyet a magyar és németnyelv és több esetben a számtan körül is tanúsítanak... Az elemi tanodák felsőbb osztályai (t. i. a 3. és a 4., T. J.) annyira túl vannak terhelve tantárgyakkal, annyi apró cseprő dolgot kíván utasításuk, hogy valóságos lehetetlenség mind e kívánalmaknak eleget tenni... Tisztítsuk meg az elemi tanodát a felesleges czafrangtól, és a fiúk a legelső és legszükségesebb ismereteket: a jó elemzést, olvasást, írást és számolást el fogják sajátítani."[11]

A szorgalom növelésére, a szaktárgyak megkedvelte-

nak a történetét. Bekapcsolódott a Veszprémvármegyei Múzeumi Egylet munkájába is: a 29 alapító tag egyike, majd a múzeumi bizottság megyei törvényhatóság által választott tagja és választmányának tagja, s egy időszakban az egylet elnöke is volt.

Ádám Iván 84 éves korában, 1928. március 27-én halt meg. Veszprémben, az alsóvárosi temetőben díszsírhelyen nyugszik az egyház, a magyar régészet és a nevelésügy e kiemelkedő személyisége.

IRODALOM

[1] Sümeg társadalmára vonatkozó összefoglaló munka: Hőgyész László: Sümeg évszázadai, Veszprém, 1989. 301. o.

[2] A város oktatástörténetének összefoglalását közlő tanulmánykötet: Ramassetter Vince (1806—1878) — Fejezetek a sümegi oktatásügy történetéből szerk.: Egerszegi Ferenc. Sümeg, 1990. 149. o. (Sümegi Írások, 2.)

[3] Az életére vonatkozó fontosabb lexikon-cikkek és tanulmányok:

a) Szinnyei József: Magyar írók élete és munkái. 1891. 1. kötet, 57. o.

b) Pfeiffer János: A Veszprémi Egyházmegye történeti névtára (1630—1950) München, 1987. 67—68. o.

c) Molnár István: Emlékezés Ádám Iványra (1844—1928). A Veszprém megyei múzeumok közleményei. 1965. 5—20. o. A tanulmány közli Ádám Iván cikkeinek bibliográfiáját is.

[4] Takács Lajos: Ranolder János veszprémi püspök élete és munkássága, 1806—1875. Veszprém, 1987. 134. o. (A Veszprémi Egyházmegye múltjából, 14.)

[5] Pedagógiai Lexikon. Bp. 1976. 130—131. o.

[6] Rómer Flóris: A Bakony (Az 1860-as kiadás reprintje Gerencsér Zsigmond életrajzi tanulmányával.)

[7] Ádám Iván: Pálosaink építészeti emlékei. Egyházművészeti Lapok, 1883. 239. o.

[8] Két előadásának közlése 1. A mértan anyaga és kezelésének módja. A Sümegh városi Reáltanoda Értesítvénye. 1876—77., 2. A népiskolák és alsó középiskolák egyleteiről. A Sümegh városi Reáltanoda Értesítvénye. 1879—80.

[9] U. o. 26. o.

[10] U. o. 28—29. o.

[11] U. o. Oktatás és fegyelem. 29—30. o.

[12] Írásait többek között a Fehérvári Tanügy saját iskoláinak értesítői, a Zalai Tanügy, a Közoktatás, az Országos Tanáregyleti Közlöny, a Tapolcza, a Balaton majd a későbbi években a Veszprémi Hírlap és több német folyóirat közli.

[13] A Sümegh-városi alsó fokú ipariskola Értesítője az 1885—86. iskolai évtől. Szombathely, 1886. 14. o.

[14] Az iskola tanulóinak szakmái tekintélyes iparosrétegről tanúskodnak: az értesítőben minden tanuló neve mellett ott áll az inastartó mester neve a tanult szakmával együtt. Az inasok között volt cipész, lakatos, kőműves, fazekas, pék, kárpitos, csizmadia, asztalos, bognár, esztergályos, kádár, kovács, szíjgyártó, szabó, hentes, festő és fésüs.

[15] Az iskola 1882—83. évi értesítőjében.

[16] Archeológiai Értesítő, 1882. 14—28. o.

[17] A Sümegh-városi államilag segélyezett Reáltanoda Értesítvénye az 1876—7-iki tanévről. Szombathely, 1877. 3—21. o.

[18] A reáliskolai értesítő 1888—89. tanévi száma, 12. o.

A sümegi és a környékbeli régészeti leletek, romok mindig megragadták figyelmét. Szívós, munkával tárta fel a földbe temetkezett falakat éppúgy, mint a római kori vagy népvándorláskorabeli sírokat. Templomok omladékait mérte és rajzolta, s gyűjtötte hozzájuk a fellelhető okleveleket, adatokat. A sümegi kutatások összegezője volt a „Sümeghi földalatti épületmaradványok Zala megyében" című írása, amely ma is értékes adatok forrása.[16]

Történettudományi írásait előszeretettel jelentette meg az évenként rendszeresen kiadott reáltanodai értesítőkben. Megbízott igazgatóságának első évében az értesítő főtanulmánya az ő tollából született „Adatok Sümegh történetéhez" címmel. A terjedelmes dolgozat alapvető munka a város történetéhez.[17] Publikációi között számos könyvismertetés is szerepel. A perszonáliák közül említésre érdemesek a Ramassetter Vincéről, feleségéről, Kompanik Zsófiáról, valamint Simor János hercegprímásról írott tanulmányai. A környékről készített tanulmányainak színhelyei a Somló, Sümegcsehi, Zsid (a mai Várvölgy), a már említett Tüskevár, Karakó, Somlóvásárhely, Badacsony stb.

Jelentős szerepe volt Sümeg egyesületi életének szervezésében. 1880-ban ő alapította a korcsolya-egyletet, amelynek pályáját a tanulóifjúság ingyen használhatta. Nevéhez fűződik a Vörös Kereszt Egylet létrehozása, s ott találjuk a Jótékony Nőegylet, valamint a Lövölde Egyesület létrehozói között.

A sokirányú, megfeszített munka megrendítette egészségét. Betegségei közül elsősorban az idegrendszeri zavarai voltak súlyosak, olyannyira, hogy a 19 évi sümegi működés után, 1888. szeptember 26-án lemondott valamennyi tisztségéről, köztük igazgatói állásáról. Azonban nem fogadta el a várostól járó nyugdíjat, hanem püspökétől, az ebben az évben kinevezett Hornig Károlytól kért beosztást és munkát. Sümegi működését utóda, Orbán László így foglalta össze: „Tettekben gazdag múlt, a tanügy terén kifejtett irodalmi és nevelési munkássága,

városunk társadalmi életében való tevékeny részvétele... feledhetetlen emléket, őszinte tiszteletet hagytak nem csak a sümegiek, de minden ismerőse szívében..."[18]

AZ ÉLETÚT MÁSODIK SZAKASZA (1888—1928)

A sümegi évek után a sors még négy évtizedet tartogatott Ádám Iván számára. Változatos, gazdag életút volt pályájának ez az időszaka is, annak ellenére, hogy főképpen egyházi szolgálatban töltötte el ezeket az éveket.

1888-tól lelkész Akán, és 1894-től a cseszneki esperesi kerület tanfelügyelője lett, 1897-től Pápakovácsiban plébános, tiszteletbeli kerületi tanfelügyelő és a pápai középiskolák püspöki biztosa. Pápakovácsi működése időszakában épült a kupi kéttanerős emeletes iskola, hozzá külön két tanítólakással, a nórápi és a kéttornyúlaki iskola, restauráltatta a plébánia valamennyi templomát, s a helyi betegápoló apácákból tanítónők és kisdedóvók lettek, a kórtermeket pedig átalakította tantermekké és óvodává. Mindezeket nagyrészt saját jövedelmét felhasználva valósította meg. 1906-tól veszprémi kanonok-plébános. Kiemelkedő egyház- és iskolaszervező, valamint tudományos munkásságáért sorra kapja a főpásztori elismeréseket. 1908-tól hévízi apát, 1911-től segesdi, majd pápai, 1918-tól somogyi főesperes, 1924-től pápai prelátus, 1927-től őrkanonok, majd éneklő kanonok.

Életének utolsó két évtizede Veszprémhez kötődik. 1908-ban az utcák, terek, parkok és sétányok rendezésére megalakítja a Veszprémi Szépítő Egyesületet, a szociális gondozás segítésére pedig 1909-ben a Szent Vince Egyesületet. Jövedelmének szinte minden fillérjét alapítványok létesítésére, adományokra, segélyekre, építkezésekre használja fel. Ő irányítja a Szent Mihály székesegyház 1907—1910. közötti restaurálási, feltárási munkálatait, s terjedelmes tanulmánysorozatban, majd könyvben írja meg ennek a Szent István alapította székesegyház-

Ádám Iván, paptanár, festő M.D.K.

"Uzsaszentlélek. A fennálló romok rajza". c. rajza.
11.kép. 12.o. Fekete repr.

Molnár István: Emlékezés Ádám Iványra. 1844-1928. 5.o.

A Veszprémi Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém. Kiadja a Veszprémi Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

"Forrás épitménye az uzsai pálos romnál" c. rajza.
12.kép. 13.o. Fekete repr.

Molnár István: Emlékezés Ádám Iványra. 1844-1928. 5.o.

A Veszprémi Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém. Kiadja a Veszprémi Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém

Ádám Iván, reáltanodai igazgató

Sümegen, a XIX. sz. második felében ő készíti el a pálosrend jenő-tüskevari zárdájának türetes felmérését, műszaki leírását és a romok lerajzolását. Több ivre terjedő részletes leírásából kivonatokat hőről:

Házy Alajos: A pálosrend jenő-tüskevari zárdájának történelme. Szombathely, 1878. 11-14. old.

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

"kőfaragvány részletek a nagyvázsonyi pálos templomból"c. rajza. 14.kép. 14.o. Fekete repr.

Molnár István: Emlékezés Ádám Iványra.1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.4.1965.Veszprém. Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém

M.D.K.

"Kőfaragvány részletek a nagyvázsonyi pálos templom-

M.D.K.

Ádám Iván, paptamár, festő

"Pálos templom helyszinrajza és alaprajza Porván".c. rajza. 13.kép. 13.o. Fekete repr.

Molnár István: Emlékezés Ádám Iványa.1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.4.1965.Veszprém.Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém

ÁDÁM Iván régész

TÖLGYESI József: Ádám Iván emlékezete (1844-1928). = Történelmi köveken : Sümeg 500 éves város. Szerk. Egerszegi Ferenc. Sümeg : Városvédő- és Szépítő Egyesület, 1991 66 - 77.p

érfi Goethe

1777–1800

Antológia
költő férfikorának
műveiből

Fordította
Szabó Lőrinc
és
Turóczi-Trostler
József

Gyoma, 1932
Izidor könyvnyomtató
kiadása

ne of the title pages from
l Goethe; layout by Imre
Bodoni types.

with a single typeface while at the same time reflecting the typographical styles of the periods concerned. These books, like all the later publications of the press, were composed by hand. Precisely because of the hand setting, the firm never acquired an Old Style type. Kner liked only the Monotype Company's Garamond type, but there were many obstacles to adoption of the Monotype system.

The period of Kner-Kozma ornaments came to an end in the second half of the 1920s. Kner became acquainted with the American Type Founder's Bodoni type in 1923 when he presented a paper at the International Congress of Master Printers in Göteborg, Sweden. But it was not until 1928 that Bodoni became available in Hungary. The Kner Printing House purchased a large quantity of it, and Kner switched his design to the unadorned modern typography. This step made such an impact that many printing houses in the country followed his example.

Under the new conditions, the emphasis shifted from ornamentation to proportions, to the extremely precise alternation of sizes, and to spatial layout. The emphasis was placed on logic and rationality in typographical structure. Imre Kner was highly expert at this. His finest publication of this period was the three-volume set, *The Eternal Goethe*, which

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

---

23. "A lakfalvi pálos kolostor alaprajza". 1881. okt. 5.

Függelék. III. Közelmúltban előkerült rajzai Ádám Iván eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Iványa. 1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

1844-1928. Nagyszombaton született. Tanár Veszprémben. 1877-ben a bécsi Rajztani Egylet levelező tagja, a Berlini Rajztanár Egylet rendes tagja. 6-7.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Iványra. 1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém. Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

"Részletek a csatkai Pálos templomból". c. rajza.
Fekete repr. 5. kép. 8. o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Iványa. 1844-1928. 5. o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém. Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

"Csatka, Pálos templom alaprajza"c.rajza. Fekete repr. 4.kép. 8.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Iványa. 1944-1928. 5.o.

Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.4.1965.Veszprém.Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő
---

rajza
"Részletek a tüskevári templomból" c.képe. 8.kép. 10.o.
Fekete repr.

Kolnár István: Emlékezés Ádám Iványa.1844-1928. 5.o.

A Veszprémi Megyei Múzeumok Közleményei.4.1965. Veszprém. Kiadja a Veszprémi Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém

M.D.K

Ádám Iván, paptanár, festő

"Kőfaragványrészletek Tüskevárról" c. rajza. 9.kép. 10.c
Fekete repr.

Kolnár István: Emlékezés Ádám Iványra.1844-1928. 5.o.

a Veszprémi Megyei Múzeumok Közleményei.4.1965.Veszprém.Kiadja a Veszprémi Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

"Uzsaszentlélek. Kolostor alaprajza" c. rajza. 10. kép. 11. o. fekete repr.

Molnár István: Emlékezés Ádám Iványa. 1844-1928. 5/. o.

A Veszprémi Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém. Kiadja a Veszprémi Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

1877 tavaszán a tüskevári pálosromokról kilenc rajzot készit. Felmérte, lerajzolta, részletes leirást adott róla. 7.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Iványra. 1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém. Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

„Részletek a salföldi kolostorromokból" c. rajza.
15.kép. 15.o. Fekete repr.

Molnár István: Emlékezés Ádám Iványa.1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.4.1965.Veszprém.Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

---

2. "Budaszentgyörgyvölgyi pálos kolostor./Alaprajz Henszlmann nyomán, 1881. jan. 18./
Függelék. III. Közelmúltban előkerült rajzai Ádám Iván eredtei számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Iványa. 1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém. Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága Veszprém

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

1.Budaszentlőrinc pálos kolostor"c, rajza./Alaprajz Henszlmann nyomán/ É.n.

Függelék. III. Közelmúltban előkerült rajzai Ádám Iván eredtei számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Iványra. 1914-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém. Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága Veszprém

Ádám Iván

A Marcal patak partján Ádám Iván sümegi tanár 1877-ben két épület sorját hozta napvilágra. Az egyik négyzetalapú római castellum .... Az épitményt... Nagy Lajos vidéki kastélynak „villa rustica"-nak neveste.

A másik épület az ókeresztény bazilika ....

későbbi időből való, mint a villa ... keletkezését a VIII.–IX. századra tehetjük.

Végvári Lajos, A sümegi Maulbertsch freskók, 7 l.
Budapest, 1967.

~~Pietà relief~~

~~Vegvári Lajos A sinnegi~~
~~Maulbertsch freskók 10.l~~

~~Pannonia Budapest 1967.~~

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

7."A patacsi Szt.Jakab kolostor erődítési rendszere". 1880.okt.13.

Függelék.III.Közelmúltban előkerült rajzai Ádám Iván eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Iványra.1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.4.1965.Veszprém.Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő
---

6. "Részletek a csatkai pálos templomból". 1880. okt. 24. /5. kép/.
Függelék. III. Közelmúltban előkerült rajzai Ádám Iván eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Iványa. 1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém. Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

"Diadaliv lábazat Tüskevárról"c. rajza. 7.kép. 9.o. Fekete repr.

Molnár István: Emlékezés Ádám Iványa.1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.4.1965.Veszprém.Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

"Szentélyrészlet Tüskevárról" c. rajza. 6. kép. 9. o.
Fekete repr.

Molnár István: Emlékezés Ádám Iványa. 1844-1928. 5. o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém. Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

1877 tavaszán a Tüskevári Pálosromokról 9 rajzot készitett. Első megörökitője e romoknak. Felmérte, lerajzolta és tanulmányt irt róla. 7.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Iványra. 1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém. Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

A "Csatkai Pálos templom belseje".c. rajza. Fekete repr.. 6.o. 2.kép.

Molnár István: Emlékezés Ádám Iványa. 1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém. Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

"Csatka, Templomrészletek".c. rajza. Fekete repr. 7.o. 3.kép.

Molnár István: Emlékezés Ádám Iványra. 1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 196[illegible]. Veszprém. Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

~~xxxx~~ 41. "Az elefánti pálos kolostor helyrajza és távlati képe". 1880. aug. 3.

Függelék. III. Közelmúltban előkerült rajzai Ádám István eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Istvánra. 1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém. Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

---

39. "Részletek Tüskevárról". 1877./9.kép/.

Függelék. III. Közelmúltban előkerült rajzai Ádám István eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Istvánra. 1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém
Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága.
Veszprém.

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

---

38. "Tüskevári pálos templom belseje". Rekonstrukció. 1877.ápr.28.

Függelék. III. Közelmúltban előkerült rajzai Ádám István eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Istvánra. 1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

---

35. "A tüskevári pálos templom romjai". 1877. márc.29.

Függelék III. Közelmúltban előkerült rajzai Ádám István eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Istvánra. 1844-1928. 5.o

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém. Kiadja a Veszprém megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

---

34. "A pálos kolostor Tüskeváron. Hosszmetszet"./É.n. 1877/.

Függelékkel. Közelmúltban előkerült rajzai Ádám István eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Istvánra. 1844-1928. 5.o

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém. Kiadja a Veszprém megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.

M.D.K.

Adám Iván, paptanár, festő
---

33. "A tüskevári pálos kolostor alaprajza"./É.n.1877/.

Függelék III. Közelmúltban előkerült rajzai Adám István eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Adám Istvánra. 1844-1928. 5.o

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

---

36. "Diadaliv lábazat Tüskevárról". 1877. márc. 29.
/7.kép/.
Függelék III. Közelmúltban előkerült rajzai Ádám István eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár Istv án: Emlékezés Ádám Istvánra. 1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém
Kiadja a Veszprém megyei múzeumok Igazgatósága.
Veszprém.

M.D.K.

Ádám Iván, páptanár, festő

5."Csatka. Pálos templom alaprajza"1880.okt.19./4.kép/.

Függelék.III. A közelmúltban előkerült rajzai Ádám Iván eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Iványa.1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.4.1965.Veszprém.Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

---

4. "Csatka. Templomrészletek" 1880. okt. 24./3. kép.

Függelék. III. Közelmúltban előkerült rajzai Ádám Iván eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Iványa. 1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém. Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

---

3. "Csatka. Pálos templom belseje. 1880. okt. 17./2. kép/.

Függelék. III. Közelmúltban előkerült rajzai Ádám Iván eredeti számozása szerint. 19.o.

Kolnár István: Emlékezés Ádám Iványa. 1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém. Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

---

11. "Részletek a márianosztrai pálos templomból". 1880.nov.5.

Függelék. III. Közelmúltban előkerült rajzai Ádám Iván eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Iványra. 1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém. Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

---

12. "Részletek a márianosztrai templomból". 1880. okt. 28.

Függelék. III. Közelmúltban előkerült rajzai Ádám Iván eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Iványra. 1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém. Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő
---

8. "A patacsi Szt. Jakabról nevezett pálos kolostor romjai". É.n.

Függelék. III. Közelmúltban előkerült rajzai Ádám Iván eredeti számozása szerint. 12.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Iványa. 1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém. Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

---

10. "Márianosztra. Pálos kolostor fekvése" 1880. okt. 15.

Függelék. III. Közelmúltban előkerült rajzai Ádám Iván eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Iványa. 1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém. Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

---

9. "A patacsi pálos kolostor alaprajza". 1880. nov. 28.

Függelék. III. Közelmúltban előkerült rajzai Ádám Iván eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Ivánra. 1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém. Kiadja a Veszprém megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

17."Ablakok a márisvölgyi pálos templomból".1881. jan.11.
Függelék.III.Közelmúltban előkerült rajzai Ádám Iván eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Iványa.1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.4.1965.Veszprém.Kiadja a Veszprémi Múzeumok Igazgatósága. Veszprém

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

---

16. "Részletek a máriavölgyi pálos templomból". 1881. jan.14.

Függelék.III.Közelmúltban előkerült rajzai Ádám Iván eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Iványa.1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.4.1965.Veszprém.Kiadja a Veszprémi Múzeumok Igazgatósága. Veszprém

M.D.K.

16. "Részletek a máriavölgyi pálos templomból". 1881.

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

---

15. "A pápai kolostor vázlatos alaprajza". 1880. dec. 7.

Függelék. III. Közelmúltban előkerült rajzai Ádám Iván eredeti számozása szerint. 19.o.

Kolnár István: Emlékezés Ádám Iványa. 1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém. Kiadja a Veszprémi Múzeumok Igazgatósága. Veszprém

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

---

14. "Zárókövek, lábazatok Márianosztráról". 1880.nov.1.

Függelék. III. Közelmúltban előkerült rajzai Ádám Iván eredeti számozása szerint. 19.o.

Holnár István: Emlékezés Ádám Iványa. 1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém. Kiadja a Veszprémi Múzeumok Igazgatósága. Veszprém

M.D.K.

Ádám I.

"Különös bébék" c. festményének repr.-ját bemutatja a lap.

Képes Családi Lapok, Bp. 1896. jan. 12. 18. évf. 2. sz. 2o. lap

KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

---

13. "Márianosztrai pálos templom alaprajza". 1880. nov. 6.

Függelék. III. A közelmúltban előkerült rajzai Ádám Iván eredeti számozása szerint. 16.o.

Holnár István: Emlékezés Ádám Iványa. 1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 2. 1965. Veszprém. Kiadja a Veszprémi Múzeumok Igazgatósága. Veszprém

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

---

22. "A lakfalvi pálos kolostor távlati képe." 1880. okt.8.
Függelék.III.Közelmúltban előkerült rajzai Ádám Iván eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Iványra.1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.4.1965.Veszprém.Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő
---

21. "A márisvölgyi pálos templom alaprajza."/Könyöki nyomán/.
Függelék.III.A közelmúltban előkerült rajzai Ádám Iván eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Iványa.1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.4.1965.Veszprém.Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

---

20. "Gyámrészletek a márisvölgyi templomból". 1881. jan.7.
Függelék.III.A közelmúltban előkerült rajzai Ádám Iván eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Iványra.1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.4.1965.Veszprém.Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő
---

19. "Máriavölgyi pálos templom hosszmetszete". 1881. jan.6.

Függelék. III. Szelmáltban előkerült rajzai Ádám Iván eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Iványa.1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.4.1965.Veszprém.Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

---

18. "Részletek a máriavölgyi pálos templomból". 1881. jan.16.

Függelék. III. A közelmúltban előkerült rajzai Ádám Iván eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Iványa. 1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém. Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

---

62. "A salföldi kolostor alaprajza". É.n.

Függelék. III. Közelmúltban előkerült rajzai Ádám István eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Iványra. 1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém. Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága, Veszprém.

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

---

60. "Ablakmérmü a salföldi zárdatemplomból". É.n.

Függelék. III. Közelmúltban előkerült rajzai Ádám István eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Iványa. 1944-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém. Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága, Veszprém.

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

---

59. "Salföldi templom hosszmetszete". É.n.

Függelék. III. Közelmúltban előkerült rajzai Ádám István eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Iványa. 1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém. Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága, Veszprém.

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

---

58. "Részletek a salföldi pálos kolostorból". É.n. /15.kép/.

Függelék. III. Közelmúltban előkerült rajzai Ádám István eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Iványa. 1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém. Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága, Veszprém.

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

---

57. "Részletek Tálodról". 1880. dec. 5.

Függelék. III. Közelmúltban előkerült rajzai Ádám István eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Iványra. 1866-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1968. Veszprém. Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága, Veszprém.

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő
---

56. "Részletrajzok Nagyvázsonyból". 1880. nov. 2o.
/14. kép/.
Függelék. III. Közelmúltban előkerült rajzai Ádám István eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Istvánra. 1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.

M.D.K.

Ádám Iván, pptanár, festő

---

55. "Nagyvázsonyi kolostortemplom rajza". 1880.

Függelék. III. Közelmúltban előkerült rajzai Ádám István eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Istvánra. 1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

---

54. "Nagyvázsonyi kolostortemplom rajza". 1880. nov. 26.

Függelék. III. Közelmúltban előkerült rajzai Ádám István eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Istvánra. 1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

---

53. "Nagyvázsonyi kolostor alaprajza". 1880. nov. 21.

Függelék. III. Közelmúltban előkerült rajzai Ádám István eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Istvánra. 1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

---

52. "Pálos templom Porván". Alaprajz. 1880. okt. 19.
/13.kép/.

Függelék. III. Közelmúltban előkerült rajzai Ádám István eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Istvánra. 1844-1928. 6.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.

M.D.K.

Ádám Iván, paptamár, festő

---

46. "Keresztfolyosó Csáktornyán". É.n.

Függelék. III. Közelmúltban előkerült rajzai Ádám István eredeti számozása szerint. 19.c.

Molnár István: Emlékezés Ádám Istvánra. 1844-1928. 8.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

---

50. "Kolostor forrás az uzsai pálos romnál". 1881. jún. 1
11./12. kép/.
Függelék. III. Közelmúltban előkerült rajzai Ádám István eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Istvánra. 1844-1928. 5.o.

A Vszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

---

49. "Üzsaszentlélek. Romok rajza". 1881. ápr. 22./ 11. kép/.

Függelék. III. Közelmúltban előkerült rajzai Ádám István eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Istvánra. 1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

---

48. "Uzsaszentlélek. Alaprajz.". É.n./10.kép/.

Függelék. III. Közelmúltban előkerült rajzai Ádám István eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Istvánra. 1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

---

47. "Ebédlő kekesztmetszete a csáktornyai zárdából". É.n.

Függelék. III. Közelmúltban előkerült rajzai Ádám István eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Istvánra. 1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

---

42. "Az elefánti pálos kolostor vázlatos alaprajza". 1880. szept. 29.

Függelék. III. Közelmúltban előkerült rajzai Ádám István eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Istvánra. 1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő
---

43. "Részletek a csáktornyai pálos templomból". É.n.

Függelék. III. Közelmúltban előkerült rajzai Ádám István eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Istvánra. 1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

---

37. "Részletek a tüskevári templomból". 1877./8.kép/.

Függelék III. Közelmúltban előkerült rajzai Ádám István eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Istvánra. 1844-1928. 5.o

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém
Kiadja a Veszprém megyei múzeumok Igazgatósága.
Veszprém.

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

---

28. "Ebédlőrészlet és a emléktábla 1642-ből Lakfalván". 1880.okt.15.
Függelék. III. Közelmúltban előkerült rajzai Ádám István eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Istvánra. 1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

---

32. "Falsistorium Füskevárról"./é.n.1877/.

Függelék. III. Közelmúltban előkerült rajzai Ádám István eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Istvánra. 1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő
---

31. "Szentélyrészlet Tüskevárról"./é.n.187?/. 6.kép.

Függelék. III. Közelmúltban előkerült rajzai Ádám István eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Istvánra. 1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém
Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága.
Veszprém.

M.D.K.

xxx Ádám Iván, paptanár, festő

---

30. "Pálos iniciálé"./H.betü szent szerzetes alakjával/ É.n.

Függelék. III. Közelmúltban előkerült rajzai Ádám István eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Istvánra. 1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő
---

29. "Pálos iniciálé"./P.betü, kodex iró szerzetessel./ É.n.

Függelék. III. Közelmúltban előkerült rajzai Ádám István eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Istvánra. 1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

25. "A lakfalvi pálos kolostor földszinti alaprajza". 1880.okt.5.
Függelék. III. Közelmúltban előkerült rajzai Ádám Iván eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Iványa. 1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

---

27. "Templomajtó Lakfalván". 1880. nov. 20.

Függelék. III. Közelmúltban előkerült rajzai Ádám Iván eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Iványa. 1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

---

26. "Részletek a lakfalvi pálos templomból". 1880. nov. 9.

Függelék. III. Közelmúltban előkerült rajzai Ádám Iván eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Iványa. 1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.

M.D.K.

Ádám Iván, paptanár, festő

---

24. "A lakfalvi pálos kolostor alaprajza". 1880.okt.5.

Függelék.III.Közelmúltban előkerült rajzai Ádám Iván eredeti számozása szerint. 19.o.

Molnár István: Emlékezés Ádám Iványa.1844-1928. 5.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.4.1965.Veszprém Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.

(4)

Ádám Iván

cikke

l. [Egyházm. Lap]

1882. 181. l. 185. l. 215. l.

A felsődörögdi templomrom I-III. korl

Fény Képészeti felvételekből egy ajándék példányban részesültem.

Fogadja ezért Méltóságod legmélyebb hálás Köszönetem nyilvánításáról, mely után vagyok

Méltóságodnak

Kéménden. 1903. szept. 11.

alázatos szolgája

Móráoz Antal
esperes-plebános.

(5)

<Ádám Iván>

cikke

( ) Pálosanik épité-
neti emlékei -

Egyházm. Lap

1883. 65-78. l. 97-
107. l. 138-148. l.
180-184. l. 213-
219. l. 235-242. l.
289-295. l.

b.) az 1919. évi február havi napló 158.t.sz. a. Sáros vármegyei müemléki felvételek költségei cimén kiadásba tett 373 korona igazolásaul van szerencsém bemutatni a lemezek előhivásaért kifizetett 70 koronás számlát, mig a felvételi költségeket igazoló 303 koronás számlát az összeg engedélyezése és kiutalása céljából 542/1918. ügyszám alatt a miniszteriumnak bemutattuk

és egy e számla ~~[illegible]~~ az ügyszámok közt ~~[illegible]~~ ~~honnan vissza nem érkezett.~~ található.–

ad II.a.) az 1918. évi augusztus havi napló 70.t.sz. szerint a Kriegsarchivban készitett 18 korona 40 fillér ~~értékű~~ ért másolat~~ok~~ leltárba nem ~~vétettek~~ vehető, miután az~~ok~~ ~~voltaképen~~ hivatalos ~~aotákról~~ ügyderabról vett másodlat~~ok~~, ~~ami a számlán világosan fel is volt~~ ~~tüntetve s~~ ilyen ~~másodlatok~~ ügyderab pedig nem ~~is~~ képez-

(6)

Ádám Iván

akai plébános

említve a pálosokra vonatkozó rajzai és jegyzetei.

Bakonyvári Ildefonz

A pápai kath. gymnasium története a pálosok idejében. Pápa 1896. 4. l.

(7)

< Ádám Iván >

Könyve

< > A veszprémi
szekesegyház a Barok
korban. I–II. k.
Veszprém 1907.

Fényképp gyűjtemény
szyomtatott tárgymutató-
val.

MOB könyvtár

< > A veszprémi szekesegyház
1912

1090

1090. Avan

Működött a XV. száza

Madonna a gyermek Jé

Térdig, ülve és jobbrafo
ben a fehér ingbe és piros palás
tartja, a ki jobb kezének mutat
visel e körirattal: »AVE GRATIA PI
szűk ujjú magas ruhája arany
lástja aranyhimzésű. Mindkettő
a Madonnáéban e szavakat ol
LEMTIONIS.« A háttérben két v

Fa, méretei 75 : 51·5 cm. -
1893 november 21-én L. Resimin
Elszámoltatott 1894 deczember 1
lásra nézve lásd az 1895 márcziu
május 10-iki 22919 sz. előadm
elfogadta az 1900 november 28
1901 augusztus 26-iki 373 eln.

Kifüggesztésére vonatkozó ac
ban. 1906 : II. 29. *Jacopo Avanzi*
II. 29. *Jacopo Avanzi (?):* La V

Jegyzet. L. az 1896-iki lajstr
Preisliste N°. 46.

1/1

Dét
1893

(8)

Ádám, Iván

nul. 1844 jan. 3

Nagymarton † 1928

Élet. – márc. 27. Veszprém

láid

Szikl Veszpr

214. l.

Sziklay János dr

Veszprém város az
modalomban és mu-
vészetben. Cell dönnölk
1931. ✓

MOB kst. 3035.

(9)

Ádám Iván

1877. a becsi rajztanári egyesület levelező tagjává választotta

1876 óta munkatársa volt a berlini Zeitschrift f. Zeichenlehrer és 1881-tól a troppaui Zeichen-Journal c. szaklapoknak.

pápa teszér pleb
+ 1928. mác. 27. Veszprém

Ádám Iván

(10)

veszprémi Egyenlőt
megh. 1928. 85 éves
Halálhire Eszölve
korúban

Nemzeti Ujság
1928 III. 30.
számában.

Ezüstcsukortartó 1818-ból Giergl Alajos
pesti ötvöstől VII. 33.

(11)

Ádám Iván

Lukcsics Pál dr –
Pfeiffer János dr –
l. – A veszprémi püspöki
vár a katolikus
restauráció korában
Veszprém 1933

Luveszprpüspvár

38,57. l.

Ádám Iván (12)

l.

Molnár Ernő. A nagy-jenő-süskevári pálos-kolostor. Bp. 1936.
16, 21, 23, 25, 27–45.
72, 74, 76, 80 cl.

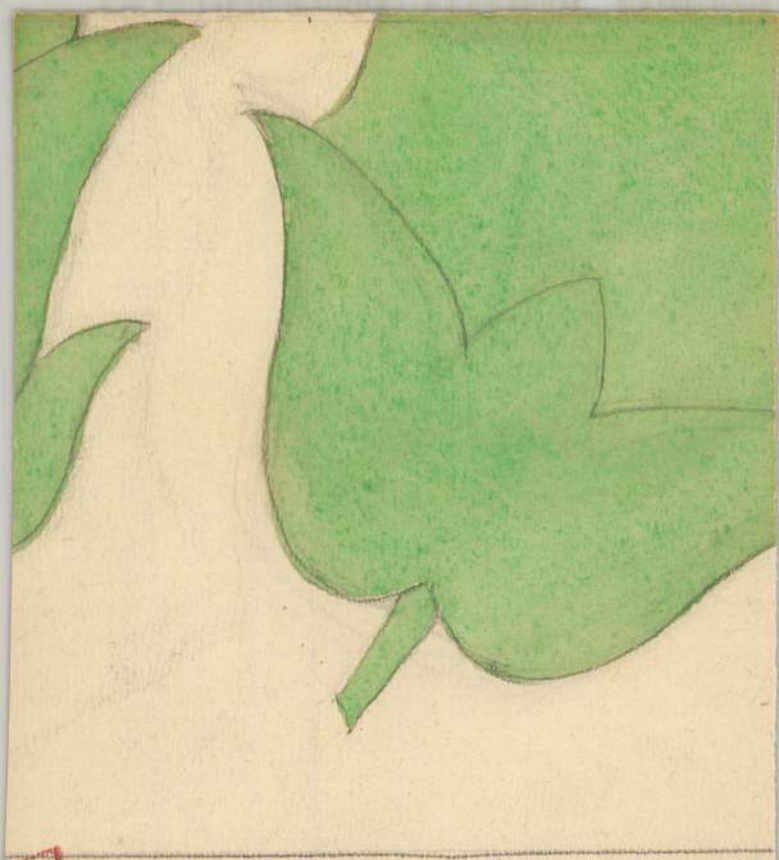

SZENTI

13

Ádám Iván

Veszprémi irók a reprolo

Wód

MAGYAR MŰVÉSZET

1937. 294. l.

ionale de la République, a été interdi=
e, les Fascistes et les représentations
es de Prague se sont rassemblés au siè=
vec enthousiasme le discours du Gén.
atisé l'accouplement monstrueux des
istes, a exalté la civilisation de Ro=
é ses voeux pour la victoire italienne

o

o

. LÂCHETÉ DES SANCTIONS.- Le "Fasciste
er numéro un violent article où Fonjal=
que déchaînée contre l'Italie, qu'il

heureuse de trouver une alliée occulte
lle a su admirablement utiliser.
les désastres qui ont récemment frap=
rchande italiennes dans les escales é=
le voile qui en entoure le mystère,
rique des événements de ces vingt der=

megírva

Ádám Iván

(3)

cikke

l Egyházm. Lap

1881. 325. l

368. l.

Katolikus tanulóinak protestáns könyvben. 1881. 321–325. l. – A plébánia naplóból 1881. 361–368. l. –

Kivona

a dévai ev. ref. egyházkör
September hó 5 én tartott gyülése

7. pont. Elnöklő lelkész jelen
ti, hogy ekklézsiánknak, a vallás és
közoktatás ügyi Miniszteriumhoz
még Május havában intézett, s az
egyházi felsőbbség útján hozzá be
küldött kérésére vonatkozólag, az es-
peresi hivatalból f. év Junius 24 én
623 sz. a. alt az értesítést vette, mi-
szerint a Mélt. Igazgató Tanács
hozzá Junius 16 án 2538 sz. a. az

(2)

< Ádám Iván >

cikke

< > A tüskevári pálos templom. Arch. Körl. 1878. XII. k.

Budapest, 1932. XII. 27.

Bizottsága

Budapest
Aréna út

DA ÉS KÖNYVKIADÓ
ÁN-TÁRSULAT
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
A-OSZTÁLYA
Telefon: Aut. 465—69.

Egyházi zeneművek, földgömbök, térképek stb. ▫ ▫ Rózsafüzérek, szentképek csipkézettel vagy anélkül, különféle alak s minőségben, ifjúsági iratok, képeskönyvek és naptárak.

us 17. 32.018. szám a.
18 : 1881. szám a. be-

Ár	Összes ár		Tiszta ár	
	Pengő	fill.	Pengő	fill.
	(Fizetendő Budapesten)			
6·–			5 40	/

STEPHANEUM NYOMDA ÉS KÖNYVKIADÓ
A SZENT VÁN-TÁRSULAT
EGYESÜLT RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

(1)

Ádám Iván

nagymartoni szár-
mazási. 1867. szentel-
tek pappá. 1869-ben
tanár lett Sümegen.
Utóbb megszerezte a
rajztanári képesítést

Ø

vrd

Lykakörös

124. l.

Lyka K.: Körönség és
és művészet a század-
végen 1867–1896
Bp [1947]

Bull. Soc belge de Geologie IV. 213

pest, Filharmónia, 1927), *három zenekari dal* (u. o. 1930), *Csellószonáta* (1928), kamaraművek, dalok, kórusok. GOMBOSI O.

Adam *Karl*, katolikus teológus, szül. 1876-ban, 1908-ban magántanár lett Münchenben, majd rendes egyetemi tanár 1917-ben Strassburgban s 1919 óta Tübingenben. Augustinusról írt könyvet és tanulmányokat s a katolikus világfelfogásnak a modern világnézettel való összeegyeztetésére törekszik. Főműve ebben az irányban a katolicizmus lényegéről szól s már két kiadást ért. SZIMONIDESZ L.

Adam, *Madame*, leánynevén: *Lamber Juliette*, francia írónő, szül. 1836-ban. Második férje *Adam Edmond*. Irodalmi szalónja és *La Nouvelle Revue* c. folyóirata (1879) nagy hatással volt a francia külpolitikai közvélemény kialakítására. Az 1871-ben elvesztett területek visszaszerzése volt vezérgondolata s ezért melegen ápolta a német túlsúly egyik ellensúlyát, a magyarság iránti rokonszenvet is. Az emigránsok pártfogója, a szegedi árvízkárosultak jótevője volt. 1884-ben Magyarországot meg is látogatta s erről az útjáról írta *La patrie hongroise* c. könyvét (1884). A világháború után újra érdeklődni kezdett a méltatlanul sujtott magyarok iránt. Regényei közül megemlítendők: *Grecque* (1877), *Paienne* (1877), *Le Général Skobeleff* (1886), *Roman de mon enfance et de ma jeunesse* (1902), *La Vie des âmes* (1919). Emlékeit és nézeteit *Mes premières armes littéraires et politiques* (1904) és *Mes sentiments et nos idées avant 1870* (1905) c. köteteiben gyüjtötte össze. HANKISS J.

Madame Adam

Ádám *Lajos*, orvos, egyetemi sebésztanár, szül. Tergenyén (Hont m.) 1879 máj. 1-én. Orvosi oklevelét a budapesti egyetemen nyerte el 1904-ben. Eleinte a Poliklinikán, 1905—1910-ig *Hültl* tanár mellett mint annak asszisztense és alorvosa működött; majd 1910-ben az egyetemi I. sz. sebészeti klinikára *Dollinger* tanár mellé nevezték ki, itt 1919-ig mint első tanársegéd működött. Tanulmányútjain beutazta az osztrák, német olasz, svájci és francia egyetemeket; 1913-ban a Magyar Vöröskereszt-Egyesület Bulgáriába küldött missziójának vezetője volt és ekkor nyilt alkalma először hadisebészettel foglalkozni. A világháború főváros közkórházaihoz sebész-főorvossá nevezték ki, 1926 óta a budapesti egyetemen a sebészet nyilv. rk. tanára és az egyetemi III. sz. sebészeti klinika igazgatója, 1930-ban rendes tanár lett. 1923-ban egészségügyi főtanácsosi címet kapott. Nagy tudományos irodalmi működést fejt ki. Számos munkája közül megemlítjük: *A fistula stercoralisról* (Bp. közkórh. évk. 1907); *Cholelithiasisról* (Magy. Sebt. II.); *Az epehuzamon végzett műtétek stb.* (Orv. Lap. 1908); *Aethylchlorid narkózisról* (M. Sebt. m.); *Strumitisről* (u. o.); *Vékonybél retrograd incarceratióról* (u. o.); *A mellkas lövési sérüléseiről* (Orvoskp. 1914); *A hasüreg érzéstelenítéséről* (Orv. Hetil. 1914); *A traumatikus appendicitisről* (M. Sebt. m. 1914); *Az epithel testek patológiájáról* (Orvkp. 1921); *A gyomorfekélyről és annak sebészeti gyógyításáról* (u. o. 1928); *A Bauhin-billentyű elsődleges rákjáról* (u. o. 1928); *A bélsársipolyról és anus praeternaturalisról* (Gyógyászat, 1930). ANTAL J.

Adam *Lucien*, francia nyelvtudós, szül. 1833 máj. 31-én Nancyban. Jogot tanult, szülővárosában főügyész, Rennesben a Cour d'appel elnöke. Az ural-altáji és az amerikai indián nyelvekkel foglalkozott. Főbb művei: *Grammaire de la langue mandchoue* (1873), *Toungouze* (1874), *De l'harmonie des voyelles dans les langues ouralo-altaïques* (1874); *Dugenre dans les diverses langues* (1882). HAVAS I.

Adam Paul

Adam *Paul*, francia regényíró, szül. 1862-ben Párisban, megh. 1920-ban u. o. Előbb a divatos naturalizmus híve volt *(Chair molle*, 1885), majd a szimbolizmus egyik alapítója. A Zola-tanítványból lassankint az eszmék és intézmények ábrázolójává lett s különösen a töme-

Adam *Alexander*, skót tudós és író, szül. 1741 jún. 24-én Forresban, megh. 1809 dec. 18-án Edinburghban. Szűkös életviszonyai és nagy szegénysége ellenére az ókori irodalom egyik legalaposabb ismerője és kora legkiválóbb filológusainak egyike lett. Számos kiváló műve között a legjelesebb: *Roman antiquities* (1791), amely sok kiadást ért. Német nyelvre is lefordították. LATZKÓ H.

Adam *Charles Adolph*, francia zeneköltő, szül. 1803 júl. 24-én Párisban, megh. 1856 máj. 3-án u. o. A párisi konzervatóriumnak volt növendéke s annak 1849-ben tanára is lett. Előbb dalokat írt, később a színpadi zene művelésére tért át. Ötvenhárom dalműve közül a *Postillon de Longjumeau* aratta a legnagyobb sikert (1836, Páris). Igen bő melódikus invenció jellemzi, stílusa könnyed, sokszor operettízű. *Giselle* c. balettje (1841) ma is a párisi opera egyik látványossága; a budapesti Nemzeti Színház operaműsorában is helyet foglalt annakidején.

Adam Charles Adolph

Adam *de St. Victor*, francia szerzetes a XII. sz. közepén Párisban. Költői és zeneszerzői tevékenysége a szekvencia *(prose)* terén kimagasló jelentőségű. Ő közelítette e formát a rímes, strófikus himnusz formájához. Az újítás igen nagy visszhangra talált és egyik főoka volt a szekvenciairodalom nagy fellendülésének mindaddig, míg a trienti zsinat 1568-ban öt szekvencia kivételével valamennyit nem törölte a liturgiából. Adam műveit kiadták Aubry és Missel: *Les proses d'Adam de St. Victor* (Paris, 1900). GOMBOSI O.

Ádám Éva, családi nevén *Kamenyiczky Etelka*, író. Szül. 1875-ben Baróton (Háromszék vármegye). 1916-ig nőipariskolai tanítónő volt Sepsiszentgyörgyön. Példás szociális munkásságot fejtett ki Erdélyben a román megszállás alatt. A Vöröskereszt Egyesületek szervezője, a magyarországi facipőmozgalom megindítója; erdélyi mágnásasszonyokkal Székelyföldön faszandálgyárat létesített. Haditudósító is volt. Az olasz harctéren a szociális irodát vezette, majd az *Izabella* főhercegnő és gr. *Teleki* Sándorné által szervezett *Országos Hadigondozó Hivatal* árvaházainak felügyelője. Társadalmi cikkei, tárcái, útirajzai, elbeszélései stb. napi- és hetilapokban jelentek meg; számos felolvasást is tartott. Az újabb nemzeti női mozgalmakban is vezetőszerepet visz.

Adam, (ejtsd: *edem*), *Frederick sir*, angol tábornok. Szül. 1781 jún. 17-én, megh. 1853 aug. 17-én. Waterloonál ő verte vissza Napoleon gárdájának utolsó támadását.

Ádám *Gerzson*, ref. lelkész és tanár, szül. 1832-ben Izsákon (Pest vm.), megh. 1906-ban Nagykőrösön. Jogot és teológiát hallgatott Debrecenben, Tübingenben és Zürichben. 1874—1902-ig a nagykőrösi főgimnázium tanára, majd igazgatója volt. Számos cikket írt folyóiratokba, megírta a *nagykőrösi ref. főgimnázium* történetét, valamint a nagykőrösi írók életét *Athenás* címen.

Adam *Ion*, román prózaíró, szül. 1875-ben, megh. 1911-ben. Művei: Rătăcire *(Tévelygés*, regény), *Sybaris* (regény), Leagănul viselor *(Az álmok bölcsője*, drámai költemény), Pe lângă vatră *(A tűzhely mellett)*, Năzuinți *(Törekvések)*, Vorbe de clacă *(Apró történetek*, novellák), *Constanța pitorească* (Dobrudzsa költői leírása). ALEXICS GY.

Ádám *Iván*, kanonok, művészettörténetíró, szül. 1844 jan. 3-án Nagymartonban, megh. 1928 márc. 27-én Veszprémben. Pappá szenteltetése után egyideig káplán volt, majd Sümegen a reáliskola tanára, 1876-tól igazgatója, 1888-ban akai, később pápateszéri plébános lett, 1906-ban veszprémi kanonoknak nevezték ki. Társadalmi, tanügyi és művészettörténeti cikkeket írt lapokba és folyóiratokba; önállóan megjelent művészettörténeti tanulmánya *A veszprémi székesegyház* (1912). SZIKLAY J.

Ádám *Jenő*, zeneszerző, karmester, szül. 1896-ban Szigetszentmiklóson. Hadifogságból hazatérve, mint polgári iskolai tanár a Zeneművészeti Főiskola zeneszerzési tanszakára iratkozott be és Kodály Zoltán szűkebb tanítványai köréhez tartozik. Egy évig Lichtenberg Emil helyettesítőjeként vezette a Budapesti Ének- és Zenekaregyesületet. Népdalgyűjtéssel is foglalkozik. Művei: *Dominica-szvit* (Buda-

Gutenberg Lex. T. K.

(14)

Ádám Iván

l. Pehm 107, 109, 115, 128, 140, 384, 417. l.

Nem Közölhető

*

›da. A magyarok találkozóhelye. , mérsékelt árak. Crnkovic József

*

gyszálló és gyógyintézet. Tel- . A legnagyobb kényelem. A szál- fejérmegyei nagybirtokos vette yar főúri közönség pártfogásába zállót.

*

Modern kényelemmel berende- Kitünő konyha, mérsékelt pensió- ózkodás. Igazgató Gundel József.

*

Régi-posta-utcza 6. Levélpapirok ai szerek és nyomtatványok rak- aktára.

*

Régi előkelő szálloda az Elba gyönyörű fekvéssel, kerttel és A magyar és osztrák arisztо- gazgató Ronnefeld Richárd.

*

V., Párisi-utcza 3. Magyarország a.

*

Z VILÁGITÁS

*

Győr. Meixner Hotel Royal-szálloda. Minden kényelemmel berendezett szobák. Villanyvilágitás. Lift. Központi fütés. Kitünő konyha. Kávéház. Kül- és belföldi lapok.

*

Győr. Hungária Kávéház. Buffet, kitünő italok, bel- és külföldi lapok, esténkint jó czigányzene és mozgófénykép. Tulajdonos Ludassy Mór.

*

Herring D. A. (Leutner utóda) udvari czipészmester. Bécs, I., Göttweihergasse 2. Műhelyek: IV., Fleischmanngasse 6.

*

Hofmann udvari kalapgyáros. Bécs, I., Kohlmarkt 7. Angol uri és női kalapok. Legujabb divat, legnagyobb választék.

*

Hüttl Tivadar, cs. és kir. udv. szállító. Porczellán- és üvegraktár. Porczellángyár Óbuda. Raktár V., Dorottya-u. 14.

*

Kolozsvár. Pannonia szálloda. Minden kényelemmel berendezett szobák. Villanyvilágitás. Fürdő. Kitünő konyha. Kocsik minden vonathoz. **Fészl J., szállodás.**

*

Kölber Testvérek, csász. és kir. udvari kocsigyár VIII. ker., Salétrom-utcza 5. sz. Alapíttatott 1780. Párisi világkiállitás. 1900. Aranyérem.

*

Krakkó. Café Secessio. Kitünő kávéházi italok, figyelmes kiszolgálás, az összes bel- és külföldi lapok.

15

Ádám Iván

l.

Gulyás Magyarirok

I. k. 109. fr

Adam Tune

1.

Hedwig Neuppenstadt

I. A. 109. 6.

Ádám Iván (16)

l.

Derecsényi Dezső:

Az Árpád-kori kőfaragómüvészet első emlékei. Bp. é. n. 4, 5. l. 7. l.	
8. l.	

dezősködik. HAYNAU-nak Komárom alatt fölvett arcképét óhajtja felhasználni.

Német ered. kézír. 8-r. 4 l. — Növedék-napló 1906 : 17.

ADAMOVICS MATHILD — Egressy Gábornak. Pest, 24/3. 865. Tisztelt Tanár Ur! Örömmel ragadom meg az... még élek Adamovics Mathild mpr.

Neve napján üdvözli.

Magyar ered. kézír. n. 8-r. 1 l. boríték. — Növedék-napló 1901 : 7.

ADLER IGNÁCZ — Abonyi Lajosnak. Budapest, 1894. 13/2. Mélyen tisztelt uram! Egy oly alázatos kéréssel... Budapest, VII., Dob-utcza 11.

Mivel néhány zenei dolgozata már megjelent, és SERLY Lajos azokról kedvezőleg nyilatkozik, arra kéri ABONYI-t, hogy egyik népszínműve zenéjét ő reá bízza.

Magyar ered. kézír. k. 8-r. 2 l. — Abonyi-hagyaték. Növedék-napló 1911 : 58.

ÁDÁM IVÁN — Römer Flórisnak. Sümegh, 1879. X. 7. Mélyen tisztelt Nagyságos Uram! Becses sorait köszönettel... Nagyságodat erőben egészségben Ádám mpr.

Küldi Zalára vonatkozó rajzait. Nem a monografiára szedte össze a rajzokat. «A régi várromokról többnyire 3 rajzot vettem fel, hogy a «Balatonmelléki várak erődítési rendszer»-éről ... világos képet nyujtsak». Felmérte a hosztádi templomot, a karakói földvárt, a sümeghi földalatti romok alapjait átküldte. Megkapta RÓMER dolgozatait, a Pálosokra vonatkozó jegyzeteket. Felsorolja a helységeket, a melyekről kívánatos volna rajz. Mellékeli az 1876—7. évi sümegi értesítőt.

Magyar ered. kézír. 4-r. 4 l. («Salföld Zalában» felíratú ceruzarajz 1 lap, 8-r.) — Növedék-napló 1895 : 27.

ÁDÁM IVÁN — Römer Flórisnak. Sümegh, 1879. okt. 27-én. Igen tisztelt Nagyságos Ur! Bátorkodom Nagyságodat értesíteni... alázatos szolgája Ádám Iván mpr.

A Kósa-féle kivonatok elkészülnek, a rendeki régi templom alaprajzát ÁDÁM megcsinálta, a nála levő alaprajzok másolataival is mihamar elkészül, a többi rábízottakkal együtt. Kéri RÓMER-t a Pálosokra vonatkozó rajzok ügyében.

ÁCS ZSIGMOND — Gyulai Pálnak. Laskón, 1890. Septemb. 23. Méltóságos Ur! Kegyes Pártfogó Uram!... Ács Zsigmond mk. laskói reform. pap.

Ács Zs. Washington IRWING *Sketchbook*-ját lefordította s elküldötte GYULAI-nak, de bár ez megígérte, hogy a fordítást hamarosan kiadja, mindemellett régóta nem hallott Ács a kézirat sorsáról.

Magyar ered. kézír. 8-r. 2 l. — Növedék-napló 1911 : 18. Gyulai-hagyaték.

ÁCS ZSIGMOND — Rómer Flórisnak. Laskó, (Baranya Megyében) 1879. Augustus 13. Nagyságos Fő-Tisztelendő Ur! Egy római emlékmaradvány... Ács Zsigmond mk. laskói református pap.

Ács Zs. a laskói ref. templom falába épített római emlék kezdetleges rajzát küldvén, felvilágosítást kér RÓMER-től az emlékre nézve. Laskó helység rövid földrajzi leírása. Ács úgy hiszi, hogy az emlék JULIANUS császártól származik, illetőleg abból a korból való. Laskó történetének néhány fontos adata, LAMPE művéből erre vonatkozó idézet.

Magyar ered. kézír. 2-r. 4 l. (1—2. 4. l. írás, cím, 5 kr. pósta b. piros p.) 1 l. ceruza-rajz. — Növedék-napló 1895 : 27.

ÁCS ZSIGMOND — Rómer Flórisnak. Laskón, 1879. Septemb. 16. Nagyságos Fő-Tisztelendő Ur! Vettem becses levelével... Ács Zsigmond mk. laskói reform. pap.

Ács Zs. megkapta RÓMER küldeményét s most régi pénzeket küld Laskó határából. Egyszersmind a római emlék méreteit közli, közben a laskói ref. templom átépítésének adatait említi. A KATANCHICH könyvéből vett feliratú töredék már nincs meg. Nagy örömmel látná ő és bátyja, Ács Gedeon, RÓMER-t Laskón.

Magyar ered. kézír. 8-r. 3 l. — Növedék-napló 1895 : 27.

ADAM ALBERT — Friedl ezredesnek. München, d. 29-ten Jäner (!) 1855. Hochverehrter Herr Hauptmann! Das Bild von Temesvár... Ihr ganz ergebenster Albrecht Adam mpr.

Temesvár képe, a melyet a császár megbízásából készít, nem sokára készen lesz; de az arcképekhez a megfelelő anyagra volna szüksége. HAYNAU, HAUSLEIB és KAMMING képe már megvan, de szeretne még néhányat hozzájuk. Tanácsért fordul ez iránt FRIEDL-hez, a kinek az arcképét szintén óhajtaná. KAMMING ezredes és HAUSLEIB hollétéről kér-

Magyar ered. kézír. 4-r. 3 l. (1—2. l. levél, 4. l. cím, 5 kr. pósta b.) — Növedék-napló 1895 : 27.

ÁDÁM IVÁN — Rómer Flórisnak. Sümegh, 80. VI. 13. Igen tisztelt Nagyságos Ur! E hó 8-dikán voltam... Aláz. sz. Ádám Iván mpr.

BARCZA Sándor elvezette őt a romokhoz. A csabi templom alaprajzát lemérte, a kiskeszii templomrom alig látszik, a nagykeszii templom fala tele van római téglával; ezekről részletes tudósítás. A Földvár maradványának méretei. A tárkányi kerek templomka messzire látható; CHERNEL birtoka; alaprajzát fölvette, melynek vázlatát ide jegyzi; ásatás. Tudósítás az ottani utak elágazásairól. Küldi a sümegi ásatás eredményének leírását, küldi továbbá az 1879—80. évi értesítőt, a melyben tört. adatokat közöl.

Magyar ered. kézír. 2-r. 4 l. — Növedék-napló 1895 : 27.

ÁDÁM IVÁN — Rómer Flórisnak. Héviz, 1881. VII. 6. Mélyen tisztelt Nagyságos Ur! Mindenekelőtt fogadja... Legőszintébb tisztelője Ádám Iván.

A rajzokat és leírásokat a monografia számára küldte. Innen Badacsonyba szándékozik. Szivesen elmegy RÓMER-hez. A nagy hőség lankasztólag hat mindenkire, kétszeresen RÓMER-re.

Magyar ered. kézír. 8-r. 4 l. — Növedék-napló 1895 : 27.

ÁDÁM IVÁN — Rómer Flórisnak. Héviz, 1881. jul. 14. Mélyen tisztelt Nagyságos Ur! Kedves soraira bátorkodom... kész szolgája Ádám Iván mpr.

Elfogadja a meghivást, hogy RÓMER-t Váradon meglátogassa, de hogy RÓMER őt várja, azt el nem fogadhatja.

Magyar ered. kézír. 8-r. 2 l. — Növedék-napló 1895 : 27.

ÁDÁM IVÁN — Rómer Flórisnak. Héviz, 1881. VII. 18-án. Mélyen tisztelt Nagyságos Ur! Bocsánatot kell kérnem... kész szolgája Ádám Iván mpr.

A tervezett látogatást most nem teheti meg. Badacsony-Tomajba megy.

Magyar ered. kézír. 8-r. 4 l. (2 l. lev., 1 l. cím, 5 kr. pósta b.) — Növedék-napló 1895 : 27.

ÁDÁM IVÁN — Rómer Flórisnak. Badacsony, VII. 27. (1881.) Mélyen tisztelt Nagyságos Ur! Szerencsém, hogy egy nappal... alázatos szolgája Ádám Iván mpr.

A boglári hajó a viharban majd elmerült. Pesten senkit sem talált. Fraknói-hoz levélben küldi meg Rómer ajánlatát. Fülöpön még nem volt. A salföldi kolostorra is gondolt, nem a kőkúti Pálos kolostor volt? Paur Iván Badacsonyban van. Pauler is itt van.

Magyar ered. kézír. k. 8-r. 4 l. — Növedék-napló 1895 : 27.

ÁDÁM IVÁN — Rómer Flórisnak. Sümegh, 1881. X. 6. Mélyen tisztelt Nagyságos Ur! A mappa még a szobámban volt... Őszinte tisztelője Ádám Iván mpr.

A mappa elküldésével késett. Kéri Rómer arcképét és Sümegről írott saját értekezését vissza.

Magyar ered. kézír. 8-r. 3 l. — Növedék-napló 1895 : 27.

ÁDÁM IVÁN — Rómer Flórisnak. Sümegh, 1881. X. 13. Mélyen tisztelt Nagyságos Ur! Becses sorait megkaptam... alázatos szolgája Ádám Iván mpr.

Értesíti Rómer-t a Dörgicsében lelt kövek rajzairól. Lipp nem szólt semmit e rajzokról.

Magyar ered. kézír. 8-r. 1 l. — Növedék-napló 1895 : 27.

ÁDÁM IVÁN — Rómer Flórisnak. Sümegh, 883. V. 28. Mélyen tisztelt Nagyságos Ur! Szives megemlékezését — Dorner... alázatos szolgája Ádám Iván mpr.

«Sümegh nagy erdejében ismét födöztek fel romokat». A folyó tanévben nem tehetett kutatásokat.

Magyar ered. kézír. k. 8-r. 2 l. — Növedék-napló 1895 : 27.

ÁDÁM IVÁN — Rómer Flórisnak. Sümegh, 1884. IX. 27. Mélyen tisztelt Nagyságos Ur! Az ujságból tudtam meg... alázatos szolgája Ádám Iván mpr.

Rómer Zala-Apátiban időz. Visszamenet ne kerülje el Sümeget. Barcza Sándor ismeretlen Árpád-kori oklevelet mutatott neki, amely Zalára vonatkozik.

Magyar ered. kézír. 8-r. 2 l. — Növedék-napló 1895 : 27.

Ács László grafikus, könyvillusztrátor, plakáttervező
Szül. Budapesten 1931-ben.
Sajtókivágat

1–2

Ács László a 9-ori TV dolgozója
reklámgrafika Sajtó

1

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest VII., Lenin körút 9—11
Telefon: 227—651, 221—285
Ács László 1956 APR 4

BÉKE ÉS SZABADSÁG

470

SOHA TÖBBÉ

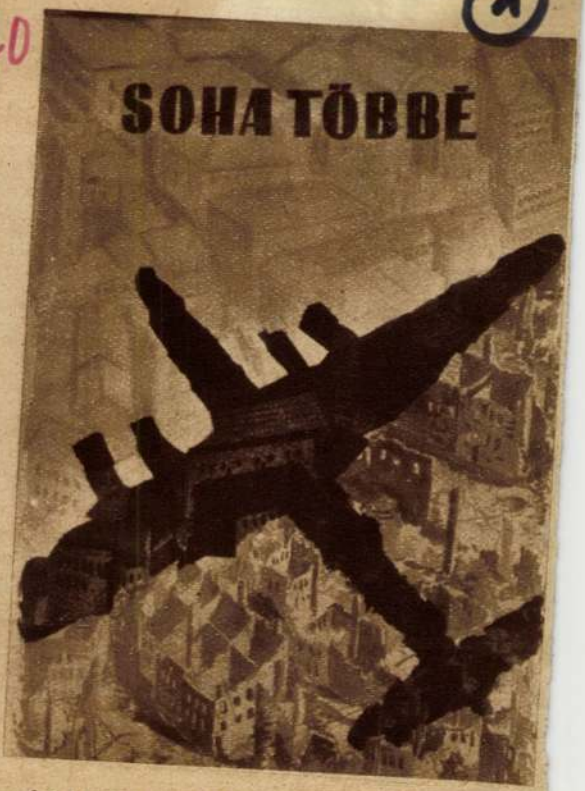

Aes László: Háborúellenes plakát. Ötletesen, figyelmetkeltően mutatja meg a légiháború borzalmait

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest VII., Lenin körút 9—11
Telefon: 227—651, 221—285

IRODALMI ÚJSÁG

Ács László

(2)

610

1956. április 14.

A II. Plakátművészeti Kiállításról

Éveken át aggódva figyeltem plakátművészetünk „fejlődését" s megvallom, úgy léptem be a Nemzeti Szalónban megnyílt kiállításra, mint aki nem sokat vár tőle. Kellemesen csalódtam. Az a felszabadultság és kísérletező hajlam, amit az idei képzőművészeti kiállítás is tükrözött, fokozottan megmutatkozik ezen a kiállításon. A plakátok általában szépek, jók, bátrak, ötletesek és — végre igazi plakátok! Plakátművészetünk újjászületett! A plakát végre ismét polgárjogot nyert! — ki-

Gábor Pál: Ünnepi könyvhét

áltanék fel, ha barátja volnék a nagy szavaknak. Örvendezésem hangosabb kitöréseit azonban szeretném eltenni arra az időre, amikor a jó plakát az utcát is meghódítja. Ott a helye! Sajnos, ott még nem tartunk.

Örüljünk így is. Aki ezt a kiállítást megnézi, megállapíthatja, hogy a fejlődés megindult s ha művészetpolitikánk és megrendelő szerveink ízlése és jószándéka segítségére siet, hatalmasat lép előre. A kiállításon szinte nyoma sincs annak a szentimentális kispolgári giccsnek, amit egyesek „szocialista realizmus" címen követeltek e műfajtól, nem sikertelenül. Édeskés, kikent-kifent, fényképszerű plakátok lepték el hirdetőoszlopainkat, jellegtelen (s főleg nem magyar!), egyforma figurákkal. Csak a szöveget kellett volna kicserélni rajtuk esetről esetre, s jók lettek volna minden alkalomra. Azaz, hogy — semmire sem voltak jók. A járókelő bosszankodva, vagy a legjobb esetben, közönyösen ment el mellettük, nem agitáltak, nem mozgósítottak semmire.

Egyszer tanúja voltam annak, amikor egy plakátot rendelő szerv munkatársa választott néhány terv közül. Kidolgozatlannak, befejezetlennek és formalistának mondott minden valamirevaló tervet. Ebből gondolom, hogy plakátművészetünk hanyatlásáért elsősorban nem a művészek felelősek, hiszen sehol sem játszik akkora szerepet tán a megrendelő ízlése, szándéka és akarata, mint ebben a műfajban. Végzetes hiba a plakáttól a festmények „befejezettségét" követelni. A plakát külön műfaj. Lényege az egyszerűség, a színben és formában dekoratív, feltűnő hatás s az ötletnek és megvalósításának frappáns, kifejező volta, mely szinte szöveg nélkül is azonnal közli, hogy mit akar tőlem. Nem arra való, hogy részleteiben elmélyedve nézegessem, a munkába igyekvő, járókelő embertől ilyesmit nem lehet kívánni. Csak a leglényegesebbre szorítkozhatik, szükszavúan, sűrítve emelje ki a jellemzőt, beszéljen a maga sajátos nyelvén.

Plakátjaink szirupos és mégis szürke dzsungelében ezért volt felüdülés tavaly a német újrafelfegyverzés ellen tiltakozó *Filo*-plakát. Kitűnő ötlet — egyetlen lépő csizma, talpán jancsiszögek helyett horogkeresztekkel — egyszerű, jó folthatású kifejezése. Örömünkre szolgál, hogy a kiállításon viszonylatjuk s már nem egyedül Bő választékban gyönyörködhetünk. Az ember szinte zavarba van, hogy mit emeljen ki.

Azt hiszem, a legmagasabb művészi színvonalat a színházi plakátok képviselik. Tegyük mindjárt hozzá, hogy a feladat itt viszonylag könnyebb s a helyzet tán eleve jobb volt. Kitűnőek *Köpeczi Bócz István* színházi plakátjai: a *Don Carlos*, a *Három szegény szabólegény*, de különösen ötletes és művészi a *Caesar és Kleopatra* plakátja. Jó térkitöltése, szép színezése, humora ragad meg. Jó grafikai megoldás *Hont Varsányi Ferenc* plakátja a *Szakadék* c. filmről. Vagy ugyanerről Máthé Andrásé. Festőiek *Sóti Klára* munkái. *A fösvény*, *A három testőr* A jellem grafikai ábrázolásával tűnik ki *Töreky Ferenc: Sámson*, *Zelenák Crescencia: Az új ember kovácsa*, *Ernyei Sándor: Vörös vivacs*, *Mitrea Kokor* — és *Sinka Mátyás: Don Quijoté*-ja.

Jó árvízi plakátok jelzik a művészek friss reagálását a napi eseményekre. Megragadó *Gábor Pál: Siess, adj, segíts* c. műve. Néhány vízből kiálló téli fa, jégtáblák között — kevés eszközzel is megrázó, megdöbbentő kép. Általában jellemző erre a kiállításra a technikai eszközök egyszerűsége, friss, lendületes, erős folthatású festőiség. Alig találunk fujtatott, finom-átmenetes megoldásokat, a fő eszköz, igen helyesen: az ecset, a kréta. *Kass János* a figurát tömören befoglaló sötétzöld temperafoltra fehér krétával rajzolta a nemzetközi nőnapra készült plakát ábráját. Igen markáns s egyben finom grafikai hatást ér el vele. S ha már itt vagyunk a politikai jellegű plakátoknál, a már említett *Filo*-plakáton kívül hadd említsük meg például *Friedmann Éva* (azt hiszem, főiskolás még) lendületes VIT-plakátját. Nagyon jó munka *Papp Gábor* halálfigurás atomplakátja, *Ács László* festői *Soha többé* c. műve, de van még jónéhány e nemben. Bizonyságául annak, hogy a politikai mondanivaló semmit sem csökken, sőt mérhetetlenül megnő azzal, hogy a művészek a plakát nyelvén szólnak.

Az ötlet nem utolsó eleme a plakátnak. Ötletben nincs is hiány. Igen ötletes és jól megoldott *Tamássi Zoltán: Adj vért* és *Roller* c. mentő-plakátja, *Szilas Győző: Caola*, *Káldor László: Murillo színes ceruza* c. műve. De ha az ötlet túlságosan keresett, gyakran visszájára fordul s ötlettelenségbe vagy öncélúságba csap, de semmiképp sem éri el célját. Különösen néhány Totó-plakátnál észlelhető ez, ahol úgy látszik, már kifogyott az ötlet. Igen ötletes *Gönczi Tibor Zsiráf sör* és *Káldor László: Még egy kőbányai sört* c. plakátja. De az ötlet-keresésnek olyan túlzásai is vannak mint *Tamássi Zoltán Háry János* plakátja, mely már szinte a cinizmusig méltatlan Háry Jánoshoz, ki mégiscsak a magyar nép és irodalom egyik kedves figurája, semmiképp sem pojáca. Hasonlóan ízléstelen *Káldor László* egyik-másik em-

Filo: Őszi vásár

beri figurája a különben ötletes plakátokon. A már említett *Szilas Győző* elegáns *Caola*-plakátja mellett erőltetettnek hat *cigaretta*-plakátja. Egyes művészeknél érezhető, hogy helyenként elvontságokba s formalizmusba vezet az egyébként egészséges kísérletező szándék. Így *Darvas Árpád: MSZT hónap* és *Tamássi Zoltán* semmitmondó *Iparművészeti kiállítás* c. plakátján. Ezért aztán üdítően hat *Filo* néhány plakátja és *Pintér Ferenc: Mezőgazdasági kiállítás*-a, mint a nemzeti jelleg megnyilvánulásának jele. Az ízlés és a finomság nem megvetendő dolog e műfajban sem. De azt hiszem, *Kass János Békeplakátja* túlságosan halvány, ködös és erőtlen, már-már nem is plakátszerű. A béke színe nem feltétlenül ilyen oldott kék-szürke, életesebb színeket és harmóniákat is elbír, enyhén szólva.

Kiemelném még *Bognár Árpád* fametszet-szerű plakátjait (*Állatkert, Sopron, Így él Mexico*). *Kardos Erzsébet: Sirály, Papp Gábor: Tannimpex cipő* c. festői sárga lapját. *Máté András* bájos, egyszínű nőnapi plakátját és *Piros Tibor* friss, üde kék-zöld *Vitorlázzunk* c. munkáját.

Néhány művésznél kevesebb több lett volna s esetleg több művészt ki lehetett volna állítani A kiállítás propagálására pedig *Gábor Pál* plakátjánál talán alkalmasabbat is lehetett volna találni, ez kissé ötlettelen, merev és szimpla.

Az egészet egybevetve: A kiállítás sok örömet ad a nézőnek és biztató képet mutat plakátművészetünk fejlődéséről. Most már hirdető és propaganda-szerveinken a sor, hogy az utca képe is üdítőbbé váljék! Művész akad hozzá elég, mint a kiállítás mutatja!

Kónya Lajos

VITA AZ IRODAL

Elvek, írók, irodalomtörté

Azért térek vissza a pártosság körüli vitára, mert Kuczka legutóbbi, „Kérdések" c. cikkében ennek kapcsán egyfajta ingerültséggel, — ugyan „minden bántó szándék nélkül, inkább az éhes és szomjas ember kielégületlenségével" kért számon az irodalomtörténészektől „elemzést", „konkrétumot", „önálló gondolkozást", „a vélemények egyenes kimondását", „a feltett kérdésekre választ" — s mert némi malíciózus hangsúllyal beszélt holmi „elvi magasságokba lendülő gondolatokról", „a mondatok hintarendszerén ide-oda kapaszkodó akrobaták mutatványá"-ról. Szólok, hogy egyrészt igazat adjak neki, meg azért is, hogy szemrehányást tegyek — nem csak neki.

Minthogy irodalomtörténész vagyok, illik az elsőre bővebben kitérni. Kuczkának igaza van, mikor azt írja: „A személyi kultusszal szorosan összefüggő dogmatizmus az oka annak, hogy irodalomtörténészeink, kritikusaink úgy félnek időszerű irodalmi problémák önálló felvetésétől, mint a tűztől."

Igaza van, a pártosság-vita referátuma túlságosan elvont jellege miatt valóban nem sok tanulsággal szolgálhatott a mai magyar irodalom számára. Érdeme volt az előadásnak, hogy elvileg elhatárolta a pártosságot nem csupán az önmagáért való művészet elvétől, hanem igen meggyőzően, történeti eszközökkel is, a megelőző tudatos írói állásfoglalásoktól is; érdeme, hogy a pártosság megkülönböztető kritériumát a pártirányításban, s ezzel összefüggően a dolgozó nép, az egész emberiség előhaladásának minden eddiginél szabadabb, igazabb szolgálatában jelölte meg. Ezt a helyes elvi alapvetést azonban nem következetesen, hanem egyoldalúan alkalmazta mai irodalmi életünk vizsgálatánál. Éspedig azért, mert irodalmi életünk problémáit kizárólag a pártirányítás elvének kikezdésére, jogosságának kétségbevonására vezette vissza, teljesen függetlenül attól, hogy vajon maga a pártirányítás mindenben helyes volt-e. Az előadás egyetlen engedményt tett ezen a téren: „Nem kétséges, hogy a harc folyamán estek hibák, a harc kiéleződése során nem mindig szerencsés kézzel nyúltunk a megtorpanók, ingadozók, visszarettenők ügyéhez: mint a fejlődés további folyamata megmutatta, türelmetlenségünkben azokon sem segítettünk, akik útban voltak felénk". — Mindez igaz, de *csak* ennyi, *csupán* ennyi már nem igaz.

Bóka elvtárs igen helyesen idézte a XX. kongresszus anyagából Hruscsov elvtárs beszédének azt a részét, amelyik élesen elítéli azokat, akik a békés egymás mellett élés elvét az ideológiai fegyverletétel elvévé akarják torzítani. De érthetetlen volt, hogy ugyanakkor a kongresszus egyetlen olyan tanulságát sem vonta le, amely magának a párt életének fontos tartalmi, elvi kérdéseit veti fel és amelyeknek szükségképpen tükröződnie kell a párt irányította irodalomban is.

A kongresszus igen súlyosan ítélte el többek között a pártban eluralkodó betűrágást, dogmatizmust, az elméleti, ideológiai munka megrekedését, mint az egyszemélyi vezetés következményét. Mégis, mikor Bóka elvtárs helyesen szögezte le az *elvet*, hogy „a párt azzal irányítja az irodalmat, hogy a saját példáját állítja elé, mivel a pártmunka alapja a teória és praxis állandó, ellenőrző szembeállítása" — eszébe sem jutott az, amire a XX. kongresszus és az MDP KV határozata is figyelmeztet, hogy az egyszemélyi vezetés éppen a teória és praxis állandó, ellenőrző szembeállítását, a pártmunkának e valóban fontos alapját akadályozta.

Bóka elvtárs azt mondta: „Akinek helyes elvei vannak, de nem szembesíti azokat minduntalan a jelen tapasztalataival, az doktriner író lesz, vagy sematikus író". Ez így igaz, de ha nem akarunk doktriner irodalomtörténészek lenni, akkor nekünk is el kell végeznünk ezt a szembesítést, akkor lehetetlen ehhez nem hozzátenni, hogy az elmúlt időben magát a pártmunkát is az jellemezte, hogy nem szembesítette következetesen az elveket a jelen tapasztalataival, hogy magát a pártmunkát, az ideológiai munkát is jellemezte egyfajta doktrinerség és sematizmus. — „A párt, mondta helyesen Bóka elvtárs, azt a felbecsülhetetlen segítséget adja az irodalomnak, hogy a jelen tapasztalatainak legnagyobb gyűjtőmedencéje lévén, lehetőséget teremt elvek és tények állandó kölcsönhatásának létesítésére." Az *elv* helyes, de hogyan lehetett figyelmen kívül hogyni azt az éppen a kongresszus által kimondott tényt, hogy a pártdemokrácia megsértése éppen az elvek és tények kölcsönhatását akadályozta, hogy az egyszemélyi vezetés és mindaz, ami ezzel összefügg, a pártnak éppen ezt a „tapasztalatok gyűjtőmedencéje" szerepét csorbította? Bóka elvtárs azt mondta: „A párt irányító tevékenységének elenyészően csekély része a deklaratív, határozatokkal irányítás — a párt elsősorban programjával, taktikájával, szervezeti életével irányít". Ez is igaz, de *holt elvvé* válik, ha alkalmazásában nem vesszük figyelembe azt, ami az elmúlt időkre állt, hogy éppen a párt szervezeti életében voltak igen súlyos, a kongresszus által határozottan megbélyegzett hibák, amelyek a program megvalósítására és a taktikára is kihatottak.

Márpedig Bóka László a pártosságról kifejtett elveinek *alkalmazásánál*, mikor mai irodalmunk fejlődését summázza, mindezeket a tanulságokat figyelmen kívül hagyja és csupán annyit mond, hogy nem mindig szerencsés kézzel nyúltunk a megtorpanók, ingadozók, visszarettenők ügyéhez és hogy sokszor türelmetlenek voltunk. S nyilván önmagának mond ellent, mikor egyfelől hangsúlyozza, hogy a pártirányítás mennyire kritériuma a pártosságnak, hogy milyen szoros a kapcsolat az irodalom és a párt között, másfelől azonban teljesen mellőzi annak vizsgálatát, vajon a pártélet alakulása hogyan tükröződött az irodalomban.

Pedig jogos a feltételezés, hogy a XX. kongresszus tanulságainak bátor és őszinte felhasználásával irodalmi életünk problémái, küszködései mélyebben fognak feltárulni. Ha a kongresszus által megkövetelt önállósággal és bátorsággal gondolkodunk — amire különben Bóka elvtárs szép példát adott a Lenin-idézet kezdeményező, dogmatizmustól ment elemzésével — akkor azt hiszem, az első pillanatra is kitűnik, hogy például a párton belüli ideológiai dogmatizmus és az ebből következő irodalmi sematizmus között kapcsolat, ill. analógia van. Persze korántsem úgy, hogy a sematizmus egyesegyedül erre volna visszavezethető; és még kevésbé úgy, hogy ez a kapcsolatkeresés bármilyen formában kikezdhesse magának a pártirányításnak lenini elvét. — A pártirányítás elve feltétlenül helyes és valóban kritériuma a pártos irodalomnak, valóban mindazokkal a világnézeti és esztétikai kedvezményekkel jár, amelyeket Bóka kifejtett. Ez azonban nem zárhatja ki, hogy a pártirányítás elfogadásának keretén belül, mindenkor pártszerű eszközökkel, de azt is vizsgálat tárgyává tegyük, hogy a pártélet hibái — amelyekről maga a párt állapította meg, hogy súlyos károkat okoztak — milyen következményekkel jártak az irodalom terén, és többek között

Irodalmi vita a szov

Mindnyájan élénk érdeklődéssel olvastuk Mihail Solohovnak a XX. pártkongresszuson elhangzott beszédét, mely nemcsak az írói köröket, hanem a nagyközönséget is megmozgatta. A Lityeraturnaja Gazetá-hoz még mindig özönlenek a levelek, hozzászólások, tanúsítva a szovjet ember irodalmi igényességét és eleven kapcsolatát íróival. Ez annál érdekesebb, mert hiszen a pártkongresszus beszámolója és Solohov felszólalása is épp azt veti az írók szemére, hogy elszakadtak az élettől, az egyszerű emberek világától. Azt jelentené ez, hogy az érdeklődés csak egyoldalú? Erre nézve is megoszlanak az olvasólevelekben kifejtett vélemények.

A száz meg száz levél közül a lap csak néhányat közöl, mi pedig mogyoróhéjban igyekszünk képet adni a hozzászólások jellegéről.

Egy Belocercovszkij nevű műszaki alezredes az irodalmi művek *időszerűségét* tartja fontosnak. (ami éppen Solohov „Uj barázdát szánt az eke" című regényének egyik legfőbb érdeme volt.) Ezért, noha elismeri az írói munka sajátos voltát, szerinte a könyv létrejöttének időtartama az írótól is függ.

Csernyisev, a Sztálingrádi traktorgyár egyik vezető mérnöke, Gingyinnel szemben helyesli Solohov arra vonatkozó felfogását, hogy ha az író moszkvai lakásán, nyaralóján és üdülőhelyeken kívül semmi egyebet nem lát, legfeljebb villatulajdonos kollegáit, akkor bizony nemigen lesz kiről s miről írnia. Különös, hogy némely író egy jó könyvvel ismertté válik, és aztán elnémul. En-

MDK

Acs László

Résztvett az Ernst Múzeumban rend. Plakatművészeti Kiallitáson 1953-ban.

Plakátművészeti kiall.1953.Kat.

Ács László grafikus

Béke és Szabadság (VII.) 14. n.
1956 ápr. 4. Repr.
Máté Gy: Szép magyar plakátok

ÁCS László

Sokatöbbé, plakát

Kónyai: A II. Plakátmův. miáll.

Modalmi zpisy 1956 III ést. 15. n. ápr. 14. 6 l.

ÁCS László

Péter J.: A kiállításrendezés művészete

Művelt Nép 1955 4 ért. 38 n. szept. 18. 3 l.

Ács László
Délután az ipartelepen, rézkarc
Sztálinváros, ceruzarajz
Látogatók a ménesben, rézkarc
Fiatal Képzőművészek és Iparművészek kiállitása
Ernst Muzeum, 1955. junius, 23 l.

BIZÁNCI FESTŐ, XVIII. század
Szentek a kereszt mellett
Fa, tempera, 10×9 cm.

BIZÁNCI FESTŐ, XVIII. század
Háromkirályok
Fa, tempera, 31×27 cm.

BIZÁNCI FESTŐ, XVIII. század
A bethlehemi gyermekgyilkosság
Fa, tempera, 37×28 cm.
Hátoldalán velencei vámpecsét.
Restaurálta Endrődi Sebestyén, 1915.
Maszlaghy II., 490. szám.

BIZÁNCI FESTŐ, XVIII. század
Utolsó vacsora
Fa, tempera, 29×25 cm.
Az Ipolyi gyüjteményből.
Ipolyi, Biharvármegye, 8. szám.

BIZÁNCI FESTŐ, XVIII. század
Föveges Krisztus Sz Mária és Ker. Sz János között
Fa, tempera, 40×32 cm.
Az Ipolyi gyüjteményből.
Hátán: „Lento d'Undino."
Ipolyi Biharvármegye, 2. szám.

BIZÁNCI FESTŐ, XVIII. század
Madonna trónon, két szenttel
Fa, tempera, 37×26 cm.
A Bertinelli gyüjteményből.
Maszlaghy II., 75. szám.

Ács László MDK

Rómaifürdői táj és hegyoldal, rézkarc

Mücsarnok 1954. V. Magy. Képzőm. Kiáll.

Ács László

Született Budapesten 1931-ben, grafikus-, műépítész, könyvillusztrátor. Tanulmányait a budapesti Képzőművészeti Főiskolán végezte. /: Plakát tervező :) okl. 1956. Letelepedett Londonban.

Fekete Mórton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 l

7 l

Ács László

Fazekas, iparművész, illusztrátor; Déry Tibor: „Rövid történetek" című könyvének illusztrátora. Három plakát a „Top People Take the Times" c. sorozathoz.

Fehér Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 l

71

Ács László MDK

Szerepelt a "Béke és a népek barátsága" kulturális szemle képzőművészeti kiállitásán.

Tanulmányfeje.

Barabás László: Uj tartalom és formakeresés.

Kisalföld. 1962. máj. 10.

MDK

Ács László, festö-graf.

Rómaifürdöi táj és hegyoldal. Rézkarc.

Mücs.-V.M.Képzm.Kiáll. 1954.dec.-1955.jan. Kat. 18.1.

ÁCS LÁSZLÓ

Délután az ipartelepen rézkarc
Látogatók a mérésben "
sztálinvárós ceruzarajz

Fiatal képzőművészek és iparművészek
kiáll 1955

Ács László

Igy él Mexikó

Repülés fejlődése

Soha többé

II. Plakátkiáll. 1956. F.szol.

12.1.

Ács László M.D.K.

rajzoló-grafikus. Szül. Bp.1931. A Képzőművészeti Főiskolát végezte el 1950-1956. 1956 után elhagyja az országot. 1957 februárja óta Londonban él, mint rajzoló.

vö. Il Ponte 1960 apr-maggio.

MDK

Ács László

Plakátművészeti Kiállitás. Ernst Muzeum 1953.
Kat.

Ács László

A Képzőművészeti Főiskola hallgatói különböző művésztelepen töltöttek hat hetet, ahol körülbelül hatszáz festményt és szobrot készitettek. Amüveket kiállitáson mutatták be a Főiskolán, majd a Hidépitők Kulturtermében, s végül a Főv. Operettszinh. előcsarnokában. A legjobb festmények alkotóit felsorolja a lap, közöttük a művészt is.

Irodalmi Ujság, Bp. 1954. nov. 6.
V. évf. 34. sz. 7. lap.

MDK

Ács László

Vörös csillag kertészet, rk.

Rómaifürdői táj, rk.

Ernst Múz. M.Kisplaszt. és Graf. káll. 1954. szept.

32. l.

ÁCS László (1931–) graf.

RÚL 1. 66.

élybenn szép
eléktelenítve;
fialái között a

ni képek vert

I. századbeli
gyertyatartó,

.

ék zománczos
VII. sz.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Ács László

1972 SEP 21

Kisalföld

1021

1

Boldog pályázó

„... rajzaimmal, életem első pályázatával díjat nyertem. A „Nemzetközi könyvhét" alkalmából az Állami Könyvterjesztő Vállalat hirdetett „Az olvasó ember" címmel. A pályázatra reklámgrafikákkal jelentkeztem és munkáimat a zsüri könyvutalvánnyal jutalmazta" — közölte levelében a KI-vel Ács László győri fiatalember, a Győri Tervező Vállalat dolgozója.

Olvasásra nevelj — szólít fel az egyik pályamunkája.

társaság u. 5. Tech-
, 10-es szoba.
li díj tantárgyan-
– Ft, mely összeget
zéskor kell befizet-

észítő kezdete: ok-

szakképzett dol

A pályázat benyújtás

Az elbírálás határide

Felvételre jelentkezés személye

HIRDETÉS

Szép modern szobútor eladó, Győr, mjanich u. 34., du.

MZ 250 cm³ motorrékpár kifogástan állapotban, megmélten eladó. Erklődés Győr, Gár Áron u. 23., Szadhegy.

NDK-i gyártmányú, tétkék, velúr, mély ermekkocsi eladó, er Lajos, Győr, lszabadulás u. 103., 17.

0 basszusos tangórmonika, Singer karos és Singer bó varrógép el-. Győr, Gyárvá- Bólyai Farkas 1.

ÓI alkalmazottat ülő munkára felveszek.

GERWALD, ór, Jedlik u. 11.

állapotban lévő, gyártmányú, és összecsuksport gyermekeladó. Nagy Győr, Dimitrov 14., I. em. 3.

bunda-lábzsák, ilodendron elyőr, Felszabaa. 83., fszt. 3.

Kétrészes gyermekkocsi és egy lábzsák eladó. Cím: Gonda János, Győr, Árpád u. 42., III. 7.

Hat éves citromfa, tele terméssel eladó. Varga István, Tényő, III. ker., 17.

Rekamié, bútor vétel-eladás. Győr, Káposztás köz 6. Bejárat piacnál.

Álló és ingás faliórát veszek. Franz Javorsek, Szombathely, Camping/19.

INGATLAN

Abda, Rákóczi telep 23. sz. családi ház beköltözhetően eladó.

Bontásra eladó téglafalú, cseréptetős, háromszobás, melléképületekkel ellátott lakóház, nyilvános árverésen, szeptember 24-én 13 órakor, Bogyoszlón, Zrínyi utca 37. alatt. Érdeklődni lehet Pölöskey Józsefnél.

Abda mellett 1 kh termő szőlő gyümölcsös alápincézett nyaralóval, gazdasági felszerelésekkel eladó. Cím: Lengyel, Győr, Bartók út 21/A, III. em. 15., naponta 17—18 óra között.

Nagybaráton 400 négyszögöl szőlő, pincével eladó. Érdeklődés István u. 98., Sulyok.

80 000 kp-vel családi vagy öröklakást vennék. Havi 3000 törlesztéssel. „Őszi rózsa" jeligére a Kiadóba, Győr, Tanácsköztársaság u. 3., Nádorváros, Ipartelep, Jancsifalu előnyben.

Kétszintes házból alsó szint: két szoba, konyha, fürdőszoba, 30 százalékosan kész állapotban eladó. Győr, IV., Venyige u. 17., Érdeklődés délután 5—7-ig.

Azonnal beköltözhető kétszoba fürdőszobás konyhás házrész eladó. Sopron, Lehár Ferenc utca 40., Varga János.

Eladó egy beköltözhető, szoba összkomfortos családi ház, 400 négyszögöl kerttel és mellékhelyiségekkel körül bekerítve. Gönyű, Arany János u. 55.

Vennék szőlőt Balatoni kilátással, esetleg nyaralóval. Keszthelytől Révfülöpig. „Készpénzért" jeligére a Kiadóba, Győr, Tanácsköztársaság u. 3.

LAKATOS

SEGÉDET

felveszek.

Győr,

Batthyány tér 23.,

REIZINGER.

HÁZASSÁG

Nőtlen, magas, 63 éves, dolgozó nyugdíjas férfi lakással rendelkező házastársat keres. Címem: Berecz Zoltán, Pestlőrinc, Batthyány utca 183.

VEGYES

Garázs kiadó. Győr, Zrínyi u. 55/B., Pula.

Okleveles gépészmérnök korrepetál matematikából, szakrajzból, gépipari szaktantárgyakból. Érdeklődés, Győr, Árpád u. 5., Perger.

Középiskolások matematika, és fizika korrepetálását vállalom. Érdeklődés du. 4-től 6 óráig, Győr, Árpád út 20., fszt. 1.

1958-ban végzett gépésztechnikus tszben vagy szolgáltató szövetkezetnél elhelyezkedne. Ajánlatokat „Megbízható" jeligére a Kiadóba, Győr, Tanácsköztársaság u. 3.

Idős, de nem súlyos beteg édesanyám mellé keresek jólelkű ápolónőt, vidékre, bentlakással. Érdeklődni lehet Győr, Alkotmány u. 4., este 7—8 óra között, Szabó.

Elveszett szeptember 15-én tigriscsikos boxer kan, hathónapos. Megtalálója jutalom ellenében adja le Sopron, Kuruc körút 29. alatt.

Garázs személygépkocsi részére kiadó, Nádorváros elején. Érdeklődni lehet Győr, Árpád u. 40. c., I. em. 1. ajtó.

Matematika, és műszaki tárgyak korrepetálását vállalom. 8 órás elfoglaltságra gyermekszerető nőt keresünk. „Okleveles gépészmérnök, 444093" jeligére a Hirdetőbe, Győr 2., Pf. 20.

Gépészmérnök tematika, f orosz korrepe vállal. Győr, III. dály Zoltán u. 4 14.

Agybetétek, rők, szelonok k tését, javítását lom. Ifj. Domb kárpitos, Győr mér, Árpád u.

Külön bejárat bérleti szoba, f szoba használ kiadó. „Leinfo ható, 444084" je ajánlatokat a H tőbe, Győr 2., P

LAKÁSCSE

Felszabadulás egyszoba étkez kés, állami lak kat másfél, kétszobás erkél cserélnénk. A tokat: „Térít 444110" jeligére detőbe, Győr 2 20.

Győr, váro pontban lévő k ba, összkomf központi fűtés kásomat elcser hasonló feltétel rendelkező nag ra. „Mónika, 4 jeligére ajánlat Hirdetőbe, Gy Pf. 20.

Hirdessen! Megéri!

ÁCS Lászlóné festő - grafikus

Saplókirágat 1-2-8-9

(1)

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

Ács Lászlóné Nyíregyháza

KELET MAGYARORSZÁG

1972 JAN 16

KETTEN A KIÁLLITÁSON. A Fáklya Klub Budapesten kiállítást rendezett pedagógus képzőművészek alkotásaiból. Megyénket a tárlaton a nyíregyházi Ács Lászlóné és a nagyari Szilágyi Sándor képviselte.

10/1

Ács Lászlóné

(2)

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1979 MÁJ 25

PEDAGÓGUSOK LAPJA

(2)

1021

Ács Lászlóné: Gyulai utca

Irányítás,

A *másod*
lis nevelő
az aktívák kép
munkával foglalkozva nagy teret szentel *a központi vezetőség mellett működő kulturális, agitációs és propagandabizottság tevékenységének*, megállapítva, hogy a rendszeres tájékozódás alapján a bizottság az elmúlt évek során *számos javaslatot tett* a kulturális, agitációs és propagandamunka színvonalának emelésére. Hasonlóképpen elismerést érdemel a *fővárosban* s a *megyékben* működő szakszervezeti kulturális munkabizottságok tevékenysége. Eredményes tevékenységük egyúttal *figyelmeztetés*

évfordulók mellő megünneplése
re: évről évre mind bensősége
sebb keretek közt tartják meg
nőnapi, gyermeknapi és *pedagó*
gusnapi ünnepségeket; figyelme
gondoskodással fogadják a *pá*
lyakezdőket, búcsúztatják a *nyug*
díjasokat, s köszöntik az arany-
gyémánt- és vasdiplomás kollé
gákat. A közösséggé formálás j
eszközei a *testületi kirándulások*
a résztvevők nemcsak hazán
vagy valamelyik szocialista or
szág tájaival, történeti múltjáva
ismerkednek meg, hanem az ok
tató-nevelő munkában is gaz

3

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 JAN 15

PEDAGÓGUSOK LAPJA

Budapest

Ács Lászlóné

3

1021

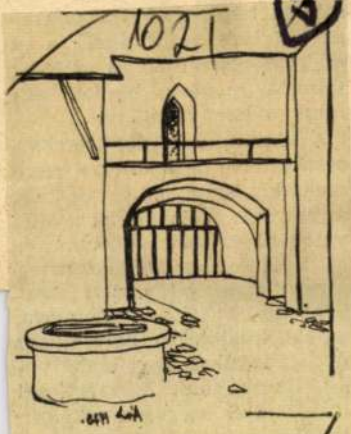

Ács Lászlóné: A gyulai vár

olyan *közös felügyeleti szervet* hozna létre számukra, amely különleges helyzetüket és feladataikat figyelembe veszi, munkájukat hozzáértéssel irányítja és szervezi, erkölcsileg és anyagilag támogatja.

Anóka Eszter

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1978 JUN 25

PEDAGÓGUSOK LAPJA

Ács Lászlóné

1021

Ács Lászlóné: Körös-parti tanya

— nyugdíja folyt
tozása nélkül do

A „*Nyugdíjas*
sokért" szakszer
felhívásra 54, tö
színvonalas pály
A díjnyertes pál
szeállított és az
ban 15 ezer pél
kiadvány bizon
gítője lesz a szak
ságok tevékenys

A nyugdíjas p
egy 20 százalék
foglalkozást, s
léka tevékenykedik a pártszervezetben, vagy a Hazafias Népfrontban, leginkább választott funkciókban. A pártszervezetekben tevékenykedő nyugdíjas pedagógu-

(Folytatás a 2. oldalon)

tudomást szereznek, ha nyitott s
s a jó pedagógus mindennap meg
kerülő ellentmondásokkal.

A nevelők, akik látják, hogy v
azt is tudják és látják, hogy n
áll a társadalom vezető ereje, a
az ifjúsági és a szakszervezeti m

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1977 ÁPR 20

(5)

PEDAGÓGUSOK LAPJA

Budapest

Ács Lászlóné

1021

(5)

Ács Lászlóné: Alföldi táj

hetőségeknek n
csoportokat lét
ra, és tanácsi
gyenes étkeztet
gélyt nyújtanal
gánytanulók ne
fejlődés ellené
Nagyarányú köz
tés.

A cigánytanu
dése alapvetően
milyen eredmér
érni egész társa
cigány lakossá
munkaerkölcsének, lakásviszonyainak megváltoztatásában, kulturális színvonalának emelésében.

Az általános iskola hatékonyságát meghatározó tartalmi, személyi és tárgyi feltételek általában nincsenek megfelelő arányban az alapozó iskolatípus közoktatási, illetve társadalmi funkciójának jelentőségével. Az 1972. évi oktatáspolitikai határozat óta alig csökkentek az iskolák közötti minőségi különbségek. A esetben csak a pedagógusok fel adatait), de *a gyakorlati végre hajtásban* alig vesznek rész Így a kényesebb feladatok meg oldása során (például cigánycsa ládok, bűnöző, idegbeteg szülő látogatása) a nevelők magukr maradnak.

Éppen ezért elnökségünk sür geti: *társadalompolitikai üggy kell tenni a tankötelezettség törvény mind teljesebb megvaló sításának országos jelentőségi feladatát.*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMondó
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PEDAGÓGUSOK LAPJA
Budapest

Ács Lászlóné

1975 JAN 15

Gyulai részlet

1021

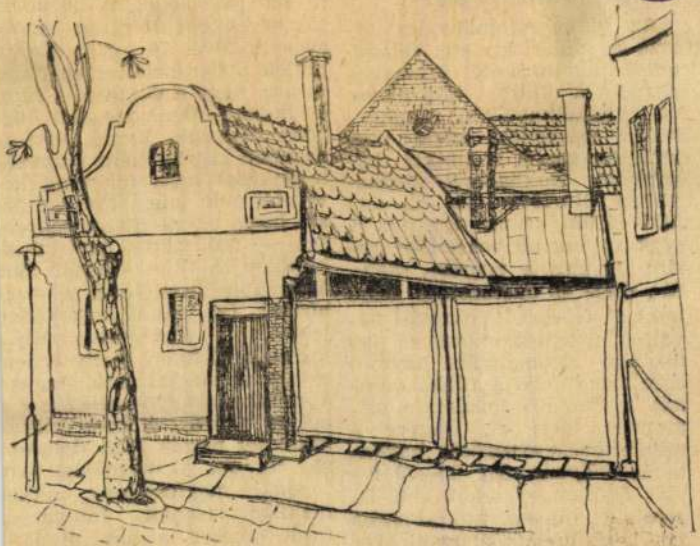

Ács Lászlóné rajza

ződést
kára?
gosult
kezelő

Az isko
tozó és ta
tokra alk
géddel a
végzett ka
külön sze
kell. Az i
gozóinak munkaberet megha-
tározó 212/1971 (M. K. 13.)
MM—MüM számú utasítás 6.
szakaszának (2) bekezdése sze-
rint ugyanis a vegyes-, szén-,
fa-, olaj- és gáztüzelésű kály-
hákkal felszerelt oktatási-ne-
velési intézményekben az in-
tézmény állományába tartozó
a kalmazott, ha a fűtési mun-
kát munkaköri feladatain túl-
menően látja el, részére a
többlettevékenységéért havon-
ta és kályhánként 20—70 fo-
rint összegű pótlékot kell fi-
zetni. Az intézmény igazgatója
tehát túlmunkaként rendeli el
a fűtést, amelyért a dolgozó a
pótlékot kapja.

e-
a
z-
é-
l-
í-
5-
ti
í-
é-
g-
ge
k-

torónként) húsz forinthal ke-
vesebb nem lehet. Más kérdés
az, hogy egyes hivatalsegéde-
ket — rendszeres napi mun-
kájukon felül — száznál több
konvektor kezelésével is meg-
bíznak, így ennek arányában
jelentős többletmunkadíjra
jogosultak. Ilyen esetben nem
a díjazás megtagadása, hanem
a munka arányos elosztása a
helyes eljárás. A konvektorok
kezelését bízzák több dolgozó-
ra. Ha ezt a megoldást nem
tartják megfelelőnek, akkor
foglalkoztassanak főhivatású
fűtőt, akinek a havi munka-
bérért munkaköri kötelessége
a fűtési feladatok végzése

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PEDAGÓGUSOK LAPJA
Budapest

1973 SEP 20

Ács Lászlóné

1021

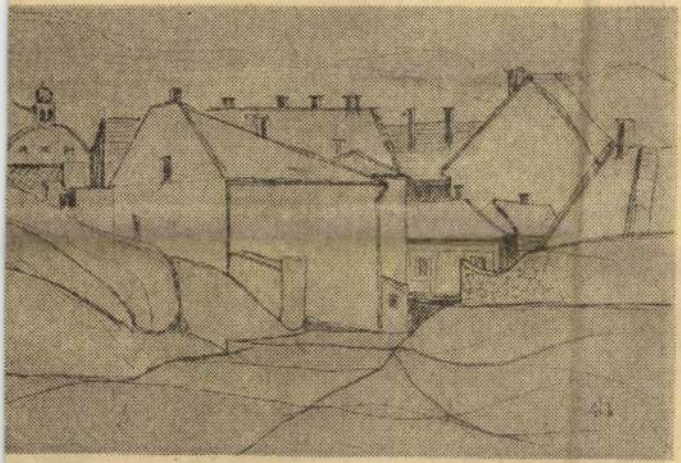

Ács Lászlóné: Esztergomi részlet

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 APR 14

PEDAGÓGUSOK LAPJA

Budapest

Ács Lászlóné

1021

Ács Lászlóné: Falusi házak

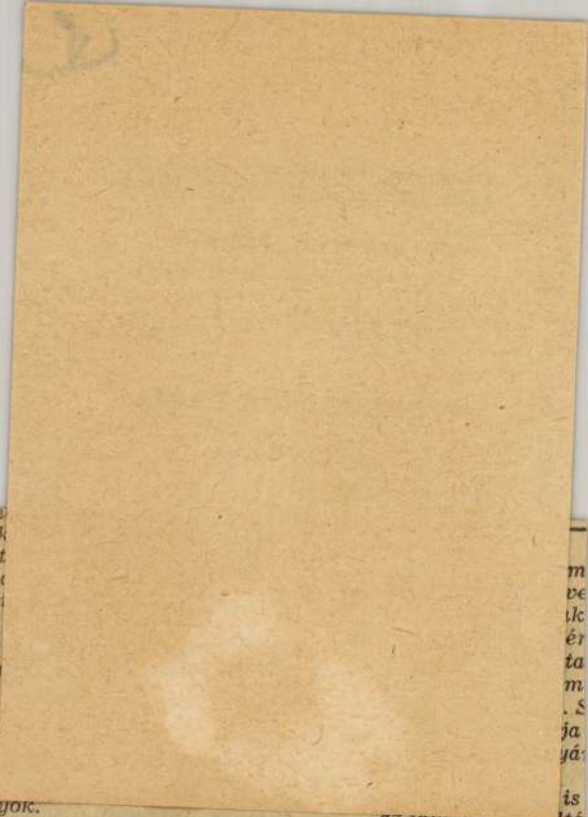

fel benn
hogy elk
Kitűnő t
dig bírj
számoln
ötvenig.
Hogy
annak, a
jigáltak
mélyből
— Fe
van biz
talékolo
le a lányok.

— Szét fogsz pukkanni egyszer a víz alatt. Úgy kell kifogni, mint egy döglött halat — mondották neki a fiúk.

Nem bánta, akárhogy gúnyolódnak. Örült, hogy egyáltalán foglalkoznak vele. Végignyúlt a parton a lányok között, a két kezét összekulcsolva a feje alá rakta, s pihentetőül hatalmasakat lélegzett.

m
ve
ik
ér
ta
m
. S
ja
yá
is
az idol. Csak szultá
radozik.

— Ferike, nem v
lünk — csicseregte
aki lekérjen Lacin

A fiúk azért mo
kor sohse jut nek
Amire odaérnek, n

Ferike mosolygo

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
9
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Ács Lászlóné
pedagógus, festő

KELET-MAGYARORSZÁG

1980 JUN 18

1021

Szabolcs-Szatmárban élő pedagógus festők műveiből nyílt kiállítás június 16-án Fehérgyarmaton, a járási művelődési központban. Ács Lászlóné, Baracsi Ferencné és Krutilla József képei június 22-ig naponta 10 és 17 óra között várják a közönséget. Képünkön az első látogatók.

detésel

retes méh-
yári új ál-
eladók.
István Fe-
t, Tömött-
(29738)

csirke el-
os u. 4.
(40648)

áza belte-
lvesztettem
fontos dol-
énz nem
. Becsüle-
álója ju-
részesül.
iszavasvári
73)

–90 kg-os
ló. Csillag
40762)

TŰZHELY,
noly, hor-
olajkályha,
villanymo-
nyfúrógép,
s lég-
or tartály-

B
rese
dék
adó
G
ren
szal
szek. Cím a Lapkiadóban. (40761)

A Bessenyei György Tanárképző Főiskola

EGY

éjjeliőrt

felvesz.

Jelentkezni lehet:

Nyíregyháza, Sóstói út 31/B. szám alatt a

temetésén megjelentek, sírjára koszorút, virágot helyeztek, részvétükkel mély fájdalmamat enyhíteni igyekeztek. Gyászoló férje. (046327)

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik szeretett édesanyánk

özv. HADHÁZY JÓZSEFNÉ
sz.: JUHÁSZ RÓZSA

temetésén megjelentek, sírjára virágot, koszorút helyeztek, részvétükkel fájdalmunkban osztoztak. Gyászoló gyermekei. (40883)

Megrendülten értesítjük mindazokat, akik ismerték és szerették, hogy a drága jó férj, édesapa, nagyapa és testvér

THURÓCZY GYÖRGY

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MTI
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Ács Lászlóné, pedagógus, fazekasmester

KELET-MAGYARORSZÁG

1983 FEB 4

1021 Új tárlat (10.)

Bátori tűzzománcok

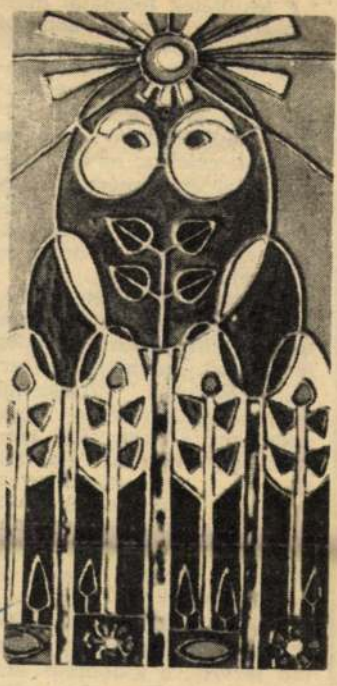

Ács Lászlóné: Gyümölcsös (tűzzománc)

Különleges csemegét kínál a kiállítások kedvelőinek a nyírbátori képzőművész stúdió 12. rajztanári alkotótelepének bemutatója. Tűzzománc képeket, grafikákat és festményeket láthat a közönség a Megyei és Városi Művelődési Központ nyíregyházi, Szabadság téri galériájában. Feltehető, hogy a legnagyobb érdeklődést a fénylő színekkel izzó tűzzománcok váltják majd ki, melyeknek különös varázst ad a ritka technikán túl a hely ihletése is, hiszen az amatőr alkotókat gyakran a bátori műemlékmotívumok inspirálják — egy madonnaarcot, egy szép rozettát, vagy egy oltárrészletet látunk viszont modern feldolgozásban.

Az elmúlt években megyénk több településén ismerkedhettek meg kiállításon a stúdió tagjainak munkáival. Magas színvonalú tevékenységükért az országos elismerés sem maradt el, elnyerték már a Kiváló Együttes címet, illetve A Szocialista Kultúráért kitüntetést. A 12. alkotótelepen Bodó Károly és Józsa János festőművész irányításával dolgozott a csoport, melynek tagjai most bemutatkoznak. Ács Lászlóné (Nyíregyháza), Danku József (Mérk), Farkas Anna (Nyírbátor), Fekete Borbála (Hajdúszoboszló), Jekli Imréné (Mérk) K. Küzmös Enikő, Krivánik József és Makra Zsuzsa (Nyírbátor), Mátray Liliann (Nagyecsed), Nagy Lajos (Nyíregyháza), Rohály Mária (Nyírbátor), Sárosi Attila (Berkesz), Serfőző Zsuzsanna (Debrecen), Tabi Józsefné (Nyírbátor), Tóth Jenő (Nyírpilis), Dzsurbán Ágnes (Nyírbátor) és Stima Klára (Debrecen) munkáit kedd kivételével naponta 10—18 óra között tekinthetik meg az érdeklődők, február 4-től 21-ig.

években, mert ezúttal szűkösebb összegek felhasználásáról kell úgy állást foglalniuk, hogy azokból mégis *jusson a legfontosabb szociális és jóléti célokra*, az összességében szerény mértékű bérfejlesztésből pedig *ösztönző módon* ismerhessék el az átlagosnál jobban dolgozók munkáját.

A bizalmi testületek *véleményezési, egyetértési, döntési* és *ellenőrzési jogukkal élve* sokat segíthetnek a tervek esetleges túlzásainak vagy aláértékelésének kiigazításában, a nem kellő gondossággal tervezett elosztási arányok módosításában, s hatásosan ösztönözhetik a vállalati vezetést arra, hogy *jobb feltételeket teremtsen* a nagyobb feladatok amúgy sem könnyű teljesítéséhez.

A testületek mindenütt kifejtik véleményüket a vállalati tervről, a különféle alapok képzéséről, s bár véleményük a vállalati vezetés számára nem kötelező, a tapasztalatok szerint az esetek túlnyomó többségében azokat *figyelembe veszik*.

Ugyanakkor kifejezetten a testület egyetértése szükséges *a dolgozók élet- és munkakörülményeit érintő szabályozásokhoz*, azok módosításához, a részesedési alap felosztásának, az évi bérfejlesztés és a jutalmak felhasználásának főbb elveihez és arányaihoz, *a kollektív szerződés módosításához*, illetve a szociális és kulturális ellátás olyan szabályaihoz is, amelyeket a kollektív szerződésben nem rögzítenek. Ha ezekben a kérdésekben a bizalmi testület nem ért egyet a vállalati vezetésnek *új előterjesztést* kell készítenie.

A bizalmi testületnek ezenkívül döntési joga is van: állásfoglalásán múlik egyebek között *a vállalati jóléti és kulturális alap felhasználása* és több más, a dolgozókat közvetlenül érintő kérdés. A dolgozók tapasztalatai, javaslatai alapján sok helyen felhívják a vállalati vezetés figyelmét szervezési hibákra, a munka feltételeiben érzékelhető hiányokra.

Megyénkben is zajlanak a bizalmi testületek tanácskozásai. A *Szabolcs megyei Állami Építőipari Vállalat* a bi-

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1984 -11- 20
KELET-MAGYARORSZÁG

Ács Lászlóné festőművésznő kiállítása Nyíregyházán

2

Az őszi tárlat képeiből

104

Most zárult Nyíregyházán a képzőművészeti őszi tárlat. Ennek anyagából mutatunk be hármat.

Ács Lászlóné: Akácerdő csendje

1984 -11- 20

Év végi

Divatos ruhák kültöltre

Ács Lászlóné

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Grafikusok

PEDAGÓGUSOK LAPJA

1980 NOV 20

1021

Ács Lászlóné: Barokk ház

nevelő hatásának

2. Szükség van képesítéséhez, és egyéni érdel zodó új — a jelé masabb, egységes tabban irányított, kát jobban segítő állami továbbképzési rendszer kialakítására, az ehhez szükséges anyagi feltételek fokozatos biztosítására.

3. Az intézmények integrációja, valamint a nevelő-oktató munka eredményesebb megszervezése szükségessé teszi a korszerűbb intézményvezetési szervezetek kialakítását. Az ehhez szükséges tárgyi és személyi feltételekről fokozatosan gondoskodjanak. Felül kell vizsgálni az intézmények pegógiai, tanügyigazgatási, valamint munkaügyi és gazdálkodási ügyvitelét, és ki kell alakítani az oktatásügy sajátos feladatainak megfelelő, egyszerű és korszerű nyilvántartási rendszert.

4. Az óvodai és napközis ellátás továbbfejlesztése, valamint az általános iskolai tantermek számának növelése — a továbbiakban sem nélkülözheti a társadal-

dül nevelő pedagógusok számára, növelni kell a nyugdíjasházak számát. Indokolt, hogy az önerőből, illetve állami kölcsönnel építkező pedagógusok is kaphassanak munkáltatói támogatást, valamint az, hogy az oktatási intézmények fizikai munkakörben foglalkoztatott dolgozóinak is tegyék lehetővé a munkáslakás-akcióban való részvételt.

9. A dolgozókról való fokozottabb gondoskodás érdekében javítani kell a munkahelyi szociális ellátást, fokozni annak tervszerűségét, gazdagítani az e célra fordítható anyagi eszközöket.

10. Gondoskodni kell arról, hogy a magasan kvalifikált szakemberek felkészültségüknek és végzettségüknek megfelelő munkakörben és kellő anyagi elismeréssel dolgozhassanak.

Ács Károlyné

Lépcső, utca ol. past

Szabolcs-Szatmári Képzőművészek
Őszi tárlata, Nyíregyházán 1976. okt.

Á'cs Lászlóné

Lépcső, utca olaj, pasztell

Szabolcs-Szatmári képzőművészek
őszi tárlata Nyíregyháza 1971.

Ács László festő

Részt vett a tárlaton.

Kovács Gyula: Szabolcs-szatmári képzőművészek....
Művészet, 1971. január - 28.lap

Ács Lászlóné

1. Lépcső olajpasztell
2. Napraforgó tinta
3. Tapolcai kápolna olaj

XV. Szabolcs-Szatmári képzőművészek
Őszi tárlata 1970

Ács Lászlóné

„A Bazilika tövében"

(repr.)

Pedagógusok Lapja, 1971. aug. 23.

ACS LASZLÓNÉ, festo

1971 tavaszán a Nyíregyházi Művészeti Hetének voltak
más rendezvényei is. Az író-olvasó találkozók mintajára
a TIT rendezett művész-közönség találkozókat is.
Ács Laszlóné a Borbanyai Művelődési Tremben mutatkozott
be. 95.old

- - -

KOROKNAY GYULA: A nyíregyházi képzőművészeti élet
1971 első felében 93.old

- - - -

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1971. VI. 3.sz.

ÁCS LÁSZLÓNÉ, festő

ÁCS LÁSZLÓNÉ: Betongyár,/A felszabadulási ünnepi tarlat
anyagából/.-rekete repr. 47.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1975. 1. 2.sz.

ZALAI HÍRLAP
1998. január 19., HÉTFŐ

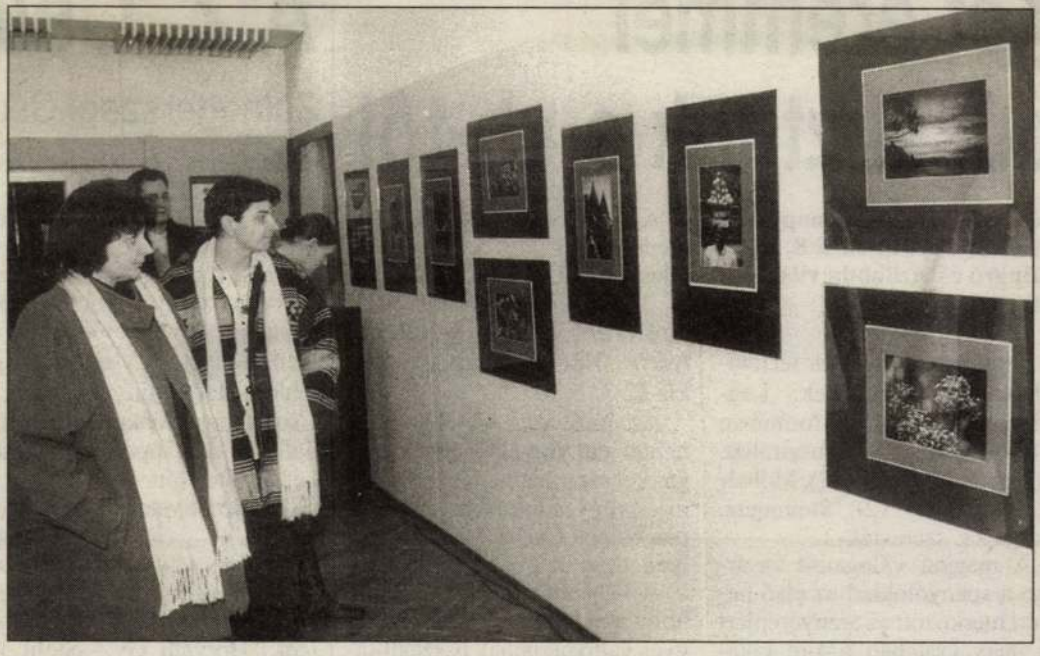

Péntek este Tüttő István polgármester és Pradanto Nugroho, az Indonéz Nagykövetség harmadik titkára ajánlotta a nagyszámú érdeklődő figyelmébe Ács László „Valahol Ázsiában" (Indonézia, India, Nepál) című fotókiállítását a nagykanizsai Hevesi Sándor Művelődési Központ Galériájában. A jeles kulturális eseményen Alexius Bambang Pudjobroto és felesége — Widya Pudjobroto — látványos indonéz táncokat interpretált, továbbá a programot Indonéziáról készült CD-ROM bemutató színesítette. (Szakony Attila felvétele)

Két éremmel búcsúztunk a vb-től

Vasárnap befejező napjához érkezett Perth-ben a 8. úszó, műugró és vízilabda világbajnokság.

Szombaton a magyar férfi vízilabdázók remekeltek. Legjobbjaink bombaformában 10-5-re lelépték Ausztráliát. Góljainkat Benedek (3), Molnár T. (3), Kásás (2), Steinmetz, Varga Zs. szerezték.

A magyar válogatott vasárnap a spanyolokkal az első helyért mérkőzött az aranyéremért és nagy csatában 6-4-re kikapott. Így a magyar fiúk (Kósz Zoltán, Varga Zsolt, Kásás Tamás, Kiss Gergő, Benedek Tibor, Fodor Rajmund, Steinmetz Barnabás, Molnár Tamás, Tóth Frank, Vári Attila, Vincze Ba-

A helyosztók további eredményei. ***5. helyért:*** Olaszország—Oroszország 14-3. ***7. helyért:*** Egyesült Államok—Görögország 8-4. ***9. helyért:*** Horvátország—Szlovákia 12-3.

Az úszók már közel sem lehetnek ennyire elégedettek magukkal szombaton, hiszen a 200 m-es vegyes úszásban az olimpiai bajnok Czene Attila a 9. helyen végzett.

A helyzetet tovább rontotta, hogy a magyar 4x100 m-es vegyes váltó tagjainak összeállításánál Széchy Tamás és Kiss László vitába keveredett. A hírek szerint Széchy nem tartotta be ígéretét, s az Ausztráliában jobb időt úszó Güttler helyett tanítványát, Rózsát jelölte a csa-

A Z… u…

Zalaegerszegi Csu…

Zalaegerszeg. NB I-es férf… sakk-mérkőzés.

A nagy küzdelmet és sok ér… dekes csatát hozó összecsapá… son a Z. Csutinak hazai győzel… mével sikerült 2 pontra csök… kentenie a remek erőből álló N… Izzó előnyét. A csoportban je… lenleg Elektromos, N. Izzó, Z… Csuti sorrend alakult ki, egy for… dulóval a csoportmérkőzések befejezése előtt.

Eredmények (elöl az eger… szegiek): Grószpéter—Ribl… döntetlen *(Ribli kockáztatot… kezdeményezett, de Grószpéter… nek sikerült kiharcolni a döntet… lent.)* Horváth Gy.—Stohl 1:… *(Az egeszegi versenyző bonyo… lult állásból bravúrosan nyert.)* Pálkövi—Faragó döntetle… *(Rendkívül hosszú, kidolgozo… rendszert játszottak, reális eréd… mény.)* Horváth T.—Horváth F…

MAGYAR ÉLETRAJZI LEXIKON 19/1965.

Ács Lipót (Vizsoly, 1868. aug. 6. — Bp., 1945. jul. 11.): festő, iparművész, rajztanár. Az Orsz. Mintarajziskolában a rajztanárképzőt végezte (1889–93), majd Lotz Károly tanitványa volt. A szekszárdi gimn.-ban tanitott 16 évig, itt kerámiamühelyt létesitett. A Sárközben háziipari mühely felállitásával (1901) hozzájárult a sárközi népmüvészet felfedezéséhez. 1910-től a Néprajzi Múzeum munkatársa. Számos müvészeti és müvészetpedagógiai cikket irt hazai és külföldi folyóiratokba. Iparmüvészeti munkáit többször kitüntették, igy a milanói 1906-os, a pécsi 1907-es, a miskolci 1911-es és a helsinki 1922-es kiállitáson. — M. Népmüvészeti gyüjtés (Bp., 1928).

Ács Lipót festő, iparművész

Magyar Életrajzi Lexikon

Ács László, az Országház Műszaki és Ellátási Főosztályának vezetője. Látó János: a Parlament „háztartása”

A PARLAMENT „háztartása”

Mondják: ha az ember gyerekkora után hosszú idő múltával jár újra valahol, akkor csalódást okoz a táj, az épület, a környezet viszontlátása, mert ami akkor óriásinak tűnt, az most jelentéktelenül kicsiny, ami akkor csodával volt határos, az most hétköznapi.

A Parlamentet negyed százada, kiskamaszként volt alkalmam először megcsodálni. Körüljártam apám kezét fogva a már kívülről is tiszteletet parancsoló épület belső tereit — folyosóit, termeit — és ahelyett, hogy oldódott volna elfogódottságom, a látvány csak fokozta a misztikum gyönyörűségét és nyomasztóan lehengerlő hatását. A pompázatos, aranyozott oszlopok, fafaragások, süppedő szőnyegek bódulatán kívül nem sok emlékem maradt.

Később, pályám gyakorlása során többször is megfordultam ott sajtótájékoztatón, hivatalos eseményen, de ez egészen másfajta „látogatás” volt, mint ama régi. S úgy igazából, ismét vendégként csak most, néhány nappal ezelőtt jártam újra végig a látogatók útvonalát...

Nevezetes termek

Bár 27 kapu nyílik a házba, bejutni csak haton lehet. Az „ország háza” meghatározott napokon és időpontokban valóban nyitva áll bárki számára, és idegenvezető értő kalauzolásával körsétát tehetnek benne az érdeklődők.

A kapukról: a X-esen a Minisztertanács panaszirodájába juthatunk. Belépheti oda magyar és külföldi, elmondhatja gondját-baját, észrevételeit, a mindennapi életben, vagy a munkahelyén tapasztaltakat. S mindezt meg is vizsgálják, ha szükség és mód van rá, orvosolják a panaszoltakat.

Az út a lenyűgözően impozáns díszlépcsőn keresztül a Kupolacsarnokba vezet. Oda, ahol az aranyozott felületek hatása határozza meg a látványt. (Egyébként az egész ház belső díszítésére 40 kilót használtak fel ebből a mindmáig értékőrző nemes fémből.)

A napi forgalom természetesen nem a főlépcsőből nyíló csarnokban zajlik. (Összesen huszonnyolc lépcsőház van. S hogy csökkenteni lehessen a fáradságot, tíz személy- és három teherlift üzemel nagy-nagy biztonsággal.)

— A házban mintegy hatszáz helyiség van — mondja *Ács László*, az Országház Műszaki és Ellátási Főosztályának vezetője.

— A főemeletet elsősorban a különféle üléstermek és az ezeket kiszolgáló helyiségek foglalják el. Itt található a kongresszusi és a képviselőházi ülésterem, a hozzájuk tartozó társalgókkal, a kupolateremmel. Ülésezések céljait szolgálja a Vadász-terem és a Gobelin-terem is, amelyeket egyébként protokolláris célokra is használunk. A delegációs terem és a Minisztertanács, illetve az Elnöki Tanács termei is a főemeleten vannak. A Nádorfehérvári- és a Munkácsy-terem szintén protokollcélokat szolgál. Körülbelül ennyiből áll a főemelet, amely tehát nem az irodáknak ad helyet.

— *Ez maga is szinte egy város a házon belül.*

— Tulajdonképpen igen. Mint említettem, 27 kapu van, ebből három szolgál a napi „általános” forgalomra. A XII-es számú a látogatók megszabott bejárata.

A főosztály „csapata”

— *Lehet, hogy olyat is kérdezek, amiről azt mondja majd: nem érdekes, esetleg azt, hogy ne ejtsünk szót róla. Nem baj?*

— Nem hiszem, hogy van olyan, de próbáljuk meg.

— *Hol és mit esznek az itt dolgozók?*

— Mint máshol is, működik egy üzemi konyhánk az épületben. Kifejezetten a dolgozók ellátását szolgálja egy étteremmel. Ezenkívül egy jól felszerelt üzemi büfé is rendelkezésre áll. Ezt az épületben dolgozók és hivatalosan itt tartózkodók is igénybe vehetik. Állami fogadásoknál viszont vendéglátó szervezetek biztosítják az enni- és innivalót.

— *Van valakinek előnye? Úgy értem, ki szolgálhat fel? Rendeznek olyankor valamifajta „versenytárgyalást”?*

— Nem. Rendezvénye válogatja, hogy melyik cég kap megbízást, a Gundel, Hotel Ifjúság, Berlin étterem vagy éppen más... Általában a rendező szervtől függ, hogy ki lesz a „vendéglátó”.

— *Naponta hány ember szolgálja ki az ország házát?*

— Sokan vagyunk. Nagy létszámot jelentenek az épületek kezelésében résztvevők, az Országház Műszaki és Ellátási Főosztályának munkatársai. Ez 100-110 fő fizikai állományt jelent. A műszaki, technikai üzemeltetést mi felügyeljük. Ezen túlmenően azonban az épület teljes felújítása és a beruházási tevékenység is hozzánk tartozik. Ide számíthatjuk a gépkocsivezetőket, az üzemi konyha személyzetét és a hivatalsegédeket is.

— *Volt már olyan „meleg” helyzetben, hogy valami — önök miatt — nem működött zavartalanul?*

— Szerencsére nem.

— *Itt a lift soha nem akad el?*

— Elakad itt is, de miután párosával vannak a felvonók — szám szerint tíz személy- és három teherfelvonó —, meglehetősen ritkán van velük gond. Az energiaellátás két külön transzformátorral működik, ami meglehetősen nagy biztonságot ad. Egy tartósabb áramkimaradás esetén automatikus az átkapcsolás. Egy harmadik transzformátor felszerelése pedig éppen folyamatban van.

Non stop felújítás

— *Nekem ezen a nem túl hideg télen 4 ezer forint körül volt a villany- és a gázszámlám. Pedig a lakásom nem sok négyzetméteres...*

— A villanyszámla összegét nem tudnám megmondani. Ami a fűtést illeti: a rendszer gyakorlatilag az alapvető állapotot tartotta meg. Nincs légkondicionálás, csak — mint eredetileg is tervezték —, a körülbelüli állandó hőmérséklet biztosítását egyfajta légnedvesítéssel oldjuk meg, ami egyben bizonyos mértékű porszűrés is. Nyáron jéggel hűtötték a légcsatornákat, ezzel biztosítottak egy viszonylag elfogadható hőmérsékletet.

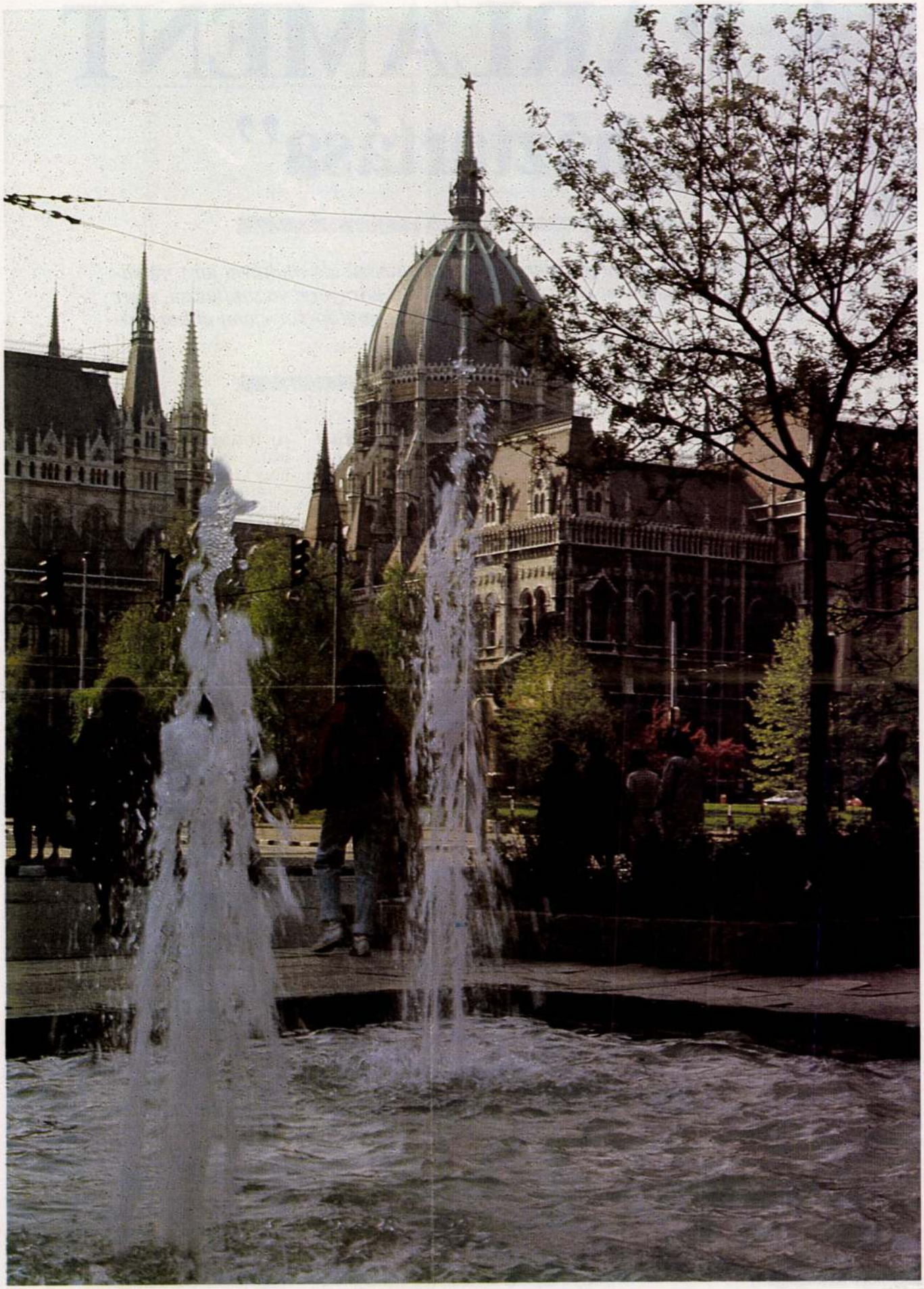

— *Milyen a munkaidő-beosztásuk?*

— A hivatalos munkaidő még a főosztályon belül is eléggé „rugalmas". Miután az épületbe sokan jönnek már a hivatalos munkaidő előtt, hozzájuk is kell igazodnunk. Tehát, a takarítást és egyebeket ezt megelőzően el kell végezni. Egyébként reggel nyolctól fél ötig van az apparátus főmunkaideje. A miénk ennek a függvényében alakul. A fűtősök olykor már hajnali négy órakor, fél ötkor kezdenek. De az ellátó szervezet gyakorlatilag mindig „igazodik".

— *Rengeteg szoba, szőnyeg, folyosó, ablak, terem... Hány takarítónő birkózik meg velük?*

— Az egész gondnoksági létszám ötvenegy fő. Ebbe beleértendő a háromtagú adminisztratív vezetés is, valamint az öthat telefonközpont-kezelő, tizenöt tagú ablaktisztító férfibrigád is, akik a kilométerben mérhető folyosói szőnyegek porszívózását is elvégzik. Tehát, úgy harminc emberre tehető a takarító személyzet. Ez a szám az épület méreteihez képest talán kicsinek tűnik, de munkájuk minőségét jellemzi, hogy így is „elegen" vannak. Egy adatot ehhez: az épülettömb 15 328 négyzetméter alapterületű!

— *Fél ötkor tehát letelik a munkaidő...*

— Nem mindig, mert gyakori a későbbi rendezvény, amikor természetesen itt vagyunk, hogy még véletlenül se fordulhasson elő, akár egy gyorsan elhárítható pici zavar sem.

LÁTÓ JÁNOS

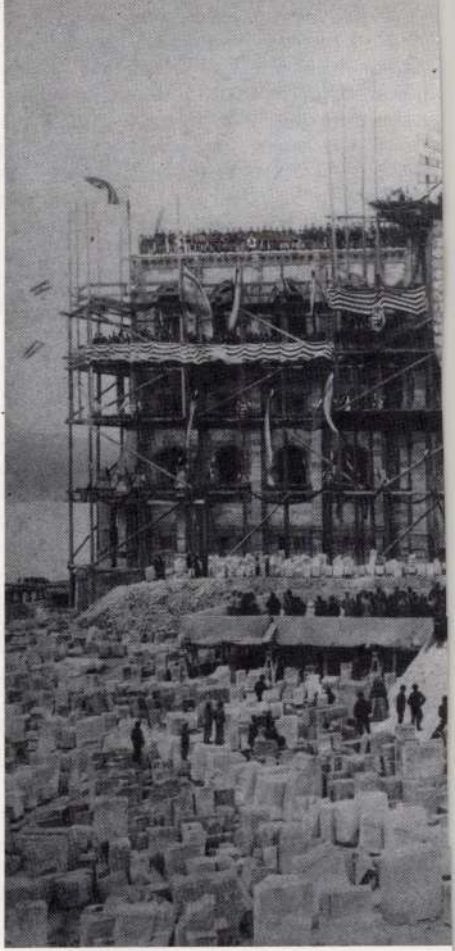

Bokré

Ács Lászlóné, festőművész, pedagógus

Ács Lászlóné tűzzománcképe.

Tűzzománc a tűzfalon.

Kelet-Magyarország
1983. júl. 16.

ÁCS Lipót raktonán

Gulyás I. 72-73.h.

ÁCS Lipót rajztanár, festő

az ipari és képzőművészeti osztály őre a szekszárdi múzeumban 1900-as években

Szekszárd város történeti monográfiája. I.köt. Szerk. K.Balogh János. Szekszárd : Szekszárd Város Tcs., 1989 329.p.

ÁCS Lipót fertő

Csökkenő állatállomány

Miskolc (ÉM – B.Sz.L.) – Az állatállomány nagymérvű visszaesése okozza a kelet-európai országok közös piaci élőállat – marha – illetve juhhús exportjának idei látványos összeomlását.
A volt szocialista országok, főként olaszországi és németországi kivitelének megcsappanása jelentős hatással lehet nyugat-európára is.
A Brit Hús és Élőállat Bizottság adatai szerint tavaly 6 százalékkal csökkent a lengyel nő ivarú tenyészmarha – és juh állomány. A volt csehszlovákiai területen 18, illetve 48 százalék a csökkenés.
Romániában '91-es adatok szerint 31, illetve 9 százalékos volt a visszaesés.
Magyarországon 19 meg 3 százalékos a tenyészállomány csökkenés, míg Bulgáriában 19 és 40 százalék.

Kamat a tengizi dolgozóknak

Budapest (MTI) – A jelenleg érvényes MNB-devizakamatot fizeti ki a Vegyépszer Rt. azoknak a tengizi dolgozóknak, akiknek devizaellátmányát csak késéssel tudta eljuttatni számláikra.
Erről Dérczy Ferenc, a részvénytársaság vezérigazgatója nyilatkozott. Ugyancsak csütörtöki hír, hogy Kardos István vezérigazgató-helyettes és a cég több más vezetője charterjárattal Tengizbe indult.
Magukkal vitték azt az OTP-tól kapott igazolást, amely tanúsítja, hogy az összes eddig elmaradt illetmény már a pénzintézetnél van, s annak továbbításáról gondoskodtak.

*

Nurszultan Nazarbajev, kazah elnök ellátogat a tengizi térségbe, s bár útja semmiféle összefüggésben nincs a magyar építők egy részének rövid munkabeszüntetésével, elképzelhető, hogy megtekinti a Vegyépszer Rt. fővállalkozásában készült ipari létesítményeket, amelyek folyamatos építését már elnökké választása előtt is figyelemmel kísérte.

Eladták a gyárat

Budapest (MTI) – Eladta kaposvári leányvállalatát a csaknem teljesen amerikai tulajdonban lévő Tungsram-General Electric Rt. – jelentette be csütörtökön a cég vezetése. A gyárra már hónapok óta keresték a vevőt, mivel a Tungsram célja, hogy csak a fényforrásgyártó profilt tartsa meg.
A gyárat teljes egészében egy export-import tevékenységgel foglalkozó osztrák cég, a Simark GmbH. vette meg, amely szándékai szerint folytatja majd az elektronikus termékek gyártását.
A Tungsram azonban egyelőre megrendelője marad az Elektronikai Gyárnak, innen vásárolja majd a kompakt és hagyományos fénycső- és fényrendszer alkatrészeket.
A Simark vállalta a 300 dolgozó foglalkoztatását. A Tungsramnál elmondták: a kaposvári gyár termelése az utóbbi évben – a szovjet piac elvesztése és a hazai elektronikai piac pangása miatt – meglehetősen alacsony volt. Emiatt állították le itt a fényforrásgyártást is.

Demonstráció még a talonban...

Miskolc (ÉM-BSZL) – Érdemes az időpontokat jegyezni. Néha a földi halandó is értékes információhoz juthat, bizonyos következtetéseket vonhat le, amelyek értékítéletét akár meg is határozhatják. Ha visszatekintünk a mezőgazdasággal összefüggő tárgyalássorozat állomásaira, lépésről lépésre nyomon követhető a tárgyalásban résztvevők együttműködési, készsége. Mint ismeretes, a megállapodásra törekvő felek egyrészről a kormány , másrészről pedig a Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetségének képviselői voltak a legutóbbi napokban.

Az étkezési búza árát 8200 forintban garantálták
Fotó: Laczó József

A több hónapig tartó megbeszéléssorozat május 25-én kezdődött, amikorra már a termelők (magángazdák és szövetkezetek igen-igen nagy bajban voltak a tavaszi vetések után, a nagy nyári munkák előtt. Ekkorra már elfogyott pénzük, hitelük, kérdésessé vált további működésük, ráadásul a szövetkezeti törvény módosításával riogatták az átalakult szövetkezeteket,hogy legyen mód a további kiválásra leválásra a működőképes vagyonrészekkel (ami természetesen az együttmaradók ellehetetlenülésével járna). Május 25-én a MOSZ taggyúlést tartott amelyen a mezőgazdasági termelők gondját-baját elemezték, és arra a megállapításra jutottak, hogy a kormány intézkedését kérik a mezőgazdaság egyes válságjelenségeinek orvoslására. Kérték azt is, hogy ez az intézkedés addig valósuljon meg, amíg az Országgyűlés el nem fogadja a pótköltségvetést, hiszen azután már felesleges anyagi támogatásról, pénzek átcsoportosításáról beszélni. Június elején a Győr-Moson-Sopron megyei gazdák már egészen addig mentek, hogy demonstrációval,útlezárással fenyegetőztek, ami nem hiányzott volna. Természetesen a mezőgazdasági tárca és a kormány is hajlott a tárgyalásokra, amelyekbe a megyei érdekvédelmi szövetségek is bekapcsolódtak.
Júliusban a MÉSZ kidolgozott egy állásfoglalást, mely szerint a mezőgazdaság érdeke azt kívánja, hogy minden vitás kérdést csakis tárgyalással kell rendezni, amelyre az érdekvédelem a legmesszebbmenőkig fogadókész
Július kilencedikén végre egy asztalhoz ült a kormány és a Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetsége. A megbeszélésekről készült megállapodásban rögzítették a további feladatokat (munkabizottságok létrehozása, témakörök kijelölése). E megállapodásban határozták meg a konkrét intézkedéseket is: a mezőgazdaság működőképességének fenntartása, csődkezelés, reorganizáció, agrárpiaci rendtartás, hazai piacvédelem, garantált árak, szubvenciók, privatizáció segítés, az alapvető törvényekkel összefüggő problémák rendezése.
Július tizenkettedikén ülésezett a MOSZ elnöksége. Kijelölte a három szakmai bizottságot a tárgyalásokra, de úgy érezték az elnökség tagjai, hogy a kormány halogató taktikát folytat, ezért nem vetették el a demonstráció lehetőségét. Felállítottak egy demonstrációs bizottságot. Július 22-én, az agrár-érdekképviseleti szervezetek és a kormány szakértői között folytatott egyeztetésről mindhárom munkabizottság emlékeztetőt adott ki, amelyben bizalomerősítő intézkedések és konkrét határozatok is megfogalmazódta a mezőgazdaság gondjainak enyhítésére (kamatkedvezmény, öntözés támogatása, kataszrófa alap létrehozása, vetési támogatás stb).
Július 26-án az Agrárkoordinációs Fórumban résztvevő érdekképviseleti szervezetek, valamint a kormányzati szakértők közötti tárgyalásról közös nyilatkozat jelent meg, melyben az elért eredményeket nyilvánosságra hozták.
Ezek szerint a bizonytalan tulajdonviszonyok között termelőknek jó hír: aki vet, az is arat. Az étkezési búza garantált ára 7800-8500 Ft között legyen tonnánként. A tsz-tag, ha saját szövetkezeti üzletrészt vásárol, úgy vonatkozik rá az SZJA törvény által biztosított kedvezmény. Az állam garanciát vállal az aszálykárért. Vetési támogatást kapnak a termelők még a vetés megkezdése előtt. (2000 Ft hektáronként). (Július 29-én a kormányülésen hozott és az agrárágazatot érintő intézkedéseket – melyek nagy vonalakban megegyeznek a fentiekkel-lapunk augusztus 4-ikei, szerdai számában részleteztük)
Ennyi tehát három nyári hónap huzavonája, melyből azért kiderül: a felek partnernek tekintették egymást, de az érdekképviseletek nem fenyegetőztek azzal, hogy „a nyár heves..." a kormány képviselői sem mutogattak megváltozhatatlan törvényekre. Mindkét oldalon keresték a megoldást, ámbár nem mindenben találták azt meg. A MOSZ részéről ugyanis elhangzott: azért a demonstrációt szervező bizottság csak dolgozzon tovább!

Időszerű növényvédelmi teendők

GARAI ADRIENN

Miskolc (ÉM) – Az eltelt időszakban a növényvédelmi munkák egyrésze befejeződött, egyes gyümölcsök beértek, az aratás is csaknem befejeződöt. Felhívjuk a szőlőtermesztők figyelmét, hogy a lisztharmat fertőzés további erősödésére lehet számítani. A tünetek a fürtön és a levélen egyaránt megjelenhetnek. A legnagyobb kárt a bogyókon akkor okozza, ha azok még nem fejlődtek ki teljesen, mivel így az egészséges szemhez viszonyítva fejlődésükben visszamaradnak, héjuk felreped, magjuk kilátszik („madárkás"), a fürtön maradva az időjárástól függően elrothadnak, vagy leperegnek. A présbe kerülve rontják a must értékét. A tünetek megjelenése után a betegség terjedését mérsékelni lehet a triazol+kén hatóanyagú szerek kombinációjával (például Anvil SC+Thiovit; Sisthane+Sulfur). Augusztus közepe után nem tanácsos szerves gombaölőszereket alkalmazni, mivel ezek a must erjedését gátolják. A perzselés veszély elkerülése érdekében a kora reggeli, vagy késő esti órákban végezzék a permetezést. A másodkelésekben gyomnövényként jelenlévő napraforgó növényeken megjelentek a peronoszpóra fertőzés primer tünetei. A károsított növény levelének felső oldalán klorotikus foltok, fonáki részén fehér penészgyep megjelenése jellemző. A kórokozó fellépése esetén az időbeni izolációt – vagyis, a fertőzött területen öt évig ne termesszenek napraforgót –, célszerű a fertőzés észlelésétől újra számítani. A cukorrépa táblákon új hervadásos betegség előfordulására lehet számítani. A növények levelei sárgulnak, lankadnak, majd elhalnak. A beteg, hervadó foltok gyorsan növekednek a táblán. Az átlagos időjárás megfelelő vízellátottság mellett a fertőzést a répa tünetmentesen elviseli. A tünetek száraz, forró nyári időjárás mellett jelennek meg, gyengültségi parazitának tekinthető. A védekezés lehetősége a megelőzés – őszi kalászos, tavaszi árpa elővetemény, a csávázott vetőmag optimális időben történő vetése, aszályos időben legalább egyszeri öntözés, agrotechnika.

(A szerző a B.-A.-Z. Megyei Növényegészségügyi és Talajvédelmi állomás munkatársa)

Részvénycserék eredményei

Budapest(MTI) – Késnek az összesítések a kárpótlási jegyért jegyezhető részvények jegyzési eredményeiről. Ennek oka az, hogy eddig első alkalommal zárult le egyszerre négy jegyzési időszak egy napon, július 30-án – közölte a Budapest Értékpapír és Befektetési Rt. illetékese. A július 30-án zárult jegyzésekről egyelőre a pontos adatokat nem lehet tudni. Az előzetes értékelés szerint a legsikeresebb a Pick Rt. papírjainak értékesítésére meghirdetett akció volt. Itt csak a kárpótoltak jegyzéseit figyelembe véve közel négyszeres volt a túljegyzés. Már biztos az allokáció szabályozása is – minden igénylőnek jut majd részvény, mert a megoldás szerint minden igénylőnek kielégítik majd igényét egy bizonyos szintig, ameddig erre a felajánlott csomag lehetőséget ad. Az azonban még mindig kétséges, hogy ki végzi majd el technikailag az allokációt. Szintén túljegyezték a Móbius Húsipari Rt. részvényeit. Ezeknél azonban csak mintegy 15 százalékkal jegyezték túl a felajánlott 108 millió forint értékű csomagot.

ÁRFOLYAMOK

Budapest (MTI) – A kis tételben folyó kereskedéstől eltekintve 76 üzletben összesen 660,8450 millió forint forgalmat bonyolított le a Budapesti Értékpapírtőzsde a tegnapi napon árfolyamértéken. A részvények forgalma (55 kötés) névértéken 112,2100 millió forintot, árfolyamértéken számolva pedig 301,4620 millió forintot tett ki. A Pillér Első Ingatlanbefektetési Alap forgalma 77 000 forint volt árfolyamértéken.

Kárpótlási jegy

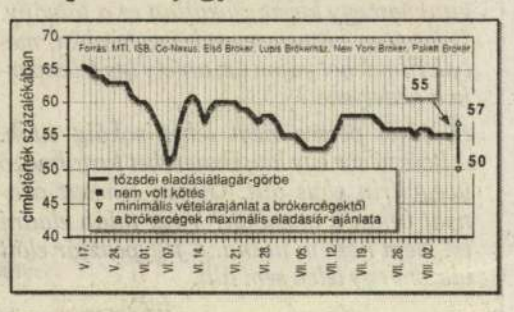

Tőzsde

Index (ideiglenes) augusztus 6-án: 836,83 +23,57

Hivatalos árfolyamok

Érvényben: 1993. augusztus 6.

Pénznem	Valuta Vétel	Valuta Eladás	Deviza Vétel	Deviza Eladás
Angol font	141,51	144,31	142,50	143,20
Ausztrál dollár	64,54	65,78	65,11	65,41
Belga frank*	262,92	267,58	263,87	265,03
Dán korona	14,02	14,28	14.06	14,12
Finn márka	16,34	16,74	16,50	16,60
Francia frank	15,96	16,24	16,06	16,14
Holland forint	49,26	50,12	49,58	49,80
Ir font	133,13	135,73	134,08	134,72
Japán yen*	91,05	92,25	91,39	91,69
Kanadai dollár	73,33	74,73	73,86	74,20
Kuvaiti dinár	314,60	320,10	316,56	317,94
Német márka	55,41	56,37	55,77	56,01
Norvég korona	12,82	13,06	12,90	12,96
Olasz líra**	59,07	60,35	59,39	59,71
Osztrák schill.*	787,88	801,48	792,93	796,33
Portugál escudo*	54,82	55,92	55,04	55,32
Spanyol peseta*	68,10	69,62	68,38	68,76
Svájci frank	62,90	63,98	63,25	63,53
Svéd korona	11,81	12,07	11,91	11,97
USA-dollár	94,87	96,43	95,45	95,85
ECU (KP)	106,32	108,28	107,02	107,52

A megadott számok 1 egységre értendők, forintban
*: 100 egység, **: 1000 egység

HIRDETÉS

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

A Corcovado Kft. nyilvános pályázatot hirdet a Bross Holding felszámolása alatt lévő B.-A.-Z. Megyei Építőanyagipari Vállalat „fa" tulajdonát képező Sárospataki Kerámiaüzem értékesítésére. Pályázati kiírásra kerül az ingatlan (1120 négyzetméter), a berendezés, az állóeszközök, a készletek, piaci kapcsolatok. A cég jelenleg is termelő tevékenységet folytat, kapacitásának 80 %-át a MESA International USA számára gyártott termékek teszik ki. A cég egyben kerül értékesítésre.
A pályázat elbírálása azonos feltételek esetén az 1991. évi IL: tr. 48. par.(2) bek. értelmében a hitelezőknek elővásárlási joguk van.
Előnyt élvez az a pályázat, amely a dolgozók további foglalkoztatását biztosítja. Előnyt élvez az a pályázó is, amelyik a dolgozókat vagy a dolgozók csoportját mint tulajdonost tartalmazza.
A pályázattal kapcsolatban további információk, illetve vagyonértékelés az alábbi telefonszámokon kérhető:
Dobó Gábor a Corcovado megyei képviselője
(06)46/341-694
Vojtonovszki Gusztáv a felszámoló helyi megbízottja
(06)/46/346-078
A pályázat benyújtásának határideje a megjelenést követő 7. nap.
Elbírálásának határideje a megjelenést követő 5. nap, melynek eredményéről a pályázatot beadókat értesítjük.

"3146/1E"

TIGÁZ

ÉRTESÍTÉS

Értesítjük Tisztelt Gázfogyasztóinkat, hogy
az éves nagykarbantartási és vezetékátkötési munkálatok miatt
1993. augusztus 7-én 6 órától
augusztus 8-án 22 óráig
a kistokaji gázátadó állomás ellátási körzetében
(Bőcs, Hernádnémeti, Gesztely, Hernádkak, Sajópetri, Sajóhídvég, Alsózsolca és Sajólád–Gyömrőpuszta településeken)

a vezetékes gázszolgáltatás szünetel.

Kérjük közületi és háztartási fogyasztóinkat, hogy a jelzett időpontban a gázmérő előtti főelzárót elzárni és zárva tartani szíveskedjenek.
Bármely, a gázszolgáltatással kapcsolatos kérdésükre a korlátozás időtartama alatt a **miskolci 341-000 és a tiszaújvárosi 341-198-as telefonon adunk felvilágosítást.**
Egyben kérjük fogyasztóink türelmét, megértését.

TIGÁZ Rt.
MISKOLCI ÜZEMIGAZGATÓSÁG

APROPÓ

Tömött sorok

CSÖRNÖK MARIANN

Vajh van-e valaki széles e világon, kinek még soha nem jutott ki egy hosszú, tömött sor látványa, ki még soha nem rémült meg, hogy utolsónak neki is oda kell állnia?! Kortól és sorsvetődésektől függően más-más, de bizonyára mindenkinek voltak lenyűgöző sor-élményei. Számomra az első – amely felnyitotta a szemem, hogy nemcsak tér- és időtényezői vannak egy sor hosszának – az odesszai volt, méghozzá az alkoholtilalom idején. Akkortájt is lehetett ugyan kapni mindennemű nedűt – dollárért vagy átlagos őshonosoknak előkeríthetetlen menynyiségű rubelért. Így maradt a sor. Délután 2 órakor ugyanis rendszeresen feltárult a mennyek kapuja (a kijelölt italboltok bejárata), így egy délelőttnyi türelem árán be lehetett szerezni a délutáni jóérzést.

Emlékezetes lett még az elöl verekedős-veszekedős, hátul beletörődött nyugalmú Béres-csepp sor; a csíksomlyói búcsú előestéjén a pékség előtt kenyeret váró, valóban végeláthatatlan embertömeg; a párizsi „sorozók", akik a világ legtermészetesebb módján álldigáltak szombat este a mozik előtt, hogy bejussanak a választott előadásra.

Apropó mozi! A legutolsó élmény itthon ért. A széksoroknak megtartott délelőtti előadásról kivonuló tízes létszámú tömeg már messziről látta: két-három ember szélességű, tíz méternél hosszabb sor toporog a filmszínházi előcsarnokban. A „minden jegy elkelt" táblától elszokott filmes világunkban egy kicsit szokatlan ez a látvány. Izgatottan kutattam emlékezetemben, melyik film lehet vajon az, amely így felkavarja a kedélyeket?

A titok persze nem lehet sokáig titok. A hosszú sor egy kis, ékszereket tartalmazó üvegvitrin előtt állt. Olcsón lehetett aranyat venni a moziban? Vagy talán eladni is? Nem néztem utána. A jegypénztár előtt viszont egy lélek sem állt.

MOZI

Banya csak egy van

A banya, a főhős és a „befutó" kolléganő

(ÉM – CsM) – Az az egy is sok belőle. Legalábbis azoknak a férfiaknak, akikkel találkozik. És egy idő után a mozilátogatóknak is, de ez már egy másik kérdés. A női nem kevesebb bájjal megáldott tagjai persze kárörvendhetnek magukban: úgy kell az ostoba hímeknek, miért nem tanulják meg végre, a szépség nem minden; miért futkosnak egy darabig még akkor is a nő után, amikor már biztosan tudják, ez nem az ő partijuk.

A filmnek természetesen nem ez a tanulsága, sőt nincs is tanulsága. Bár a film készítői megpróbáltak nyilatkozataikban mindenféle súlyos és mélyenszántó eszmei mondanivalóról fellebbenteni a fátylat, azért az egyszerű néző előtt ezek nagy része homályban marad. Szerencsére. (Néhány lenyűgöző mondanivaló-szilánk: „A film arról az elképesztő nyomásról szól, amit a gyilkosságtól való félelem okoz két ember viszonyában." „Azt a meggyőződésemet kísérli meg bemutatni, miszerint a legmenőbb manökenek többsége nem normális." „Ez a kis játék akkor válik veszélyessé, amikor valóban bajba sodorja őt.")

Ha tanulság nincs is, van egy kellemesen és szerencsésen, sőt vagány módra ügyefogyott-álmodozó főhőse (Matthew Welch, kit Arye Gross játszik). Ő elcipeli a hátán nem csak az egész sztorit, de még a poénokat is.

És persze van benne minden, amit beígérnek a szórólapon: „szex, erőszak és egyéb családi örömök". Bár ez az utóbbi a legkevesebb. Viszont a Banya, Hexina (Claudia Christian) meglehetősen jó formájú, vonzó és szélsőséges.

A többiek is bájosak jellem-skatulyájukban, így a kezdeti langyos-pancsikálás, majd a krimiszerű izgalmak után rádöbbenünk, ez bizony tényleg vígjáték! Lehet hát hátradőlve jókat kacarászni.

Az utolsó szerelem (óh)

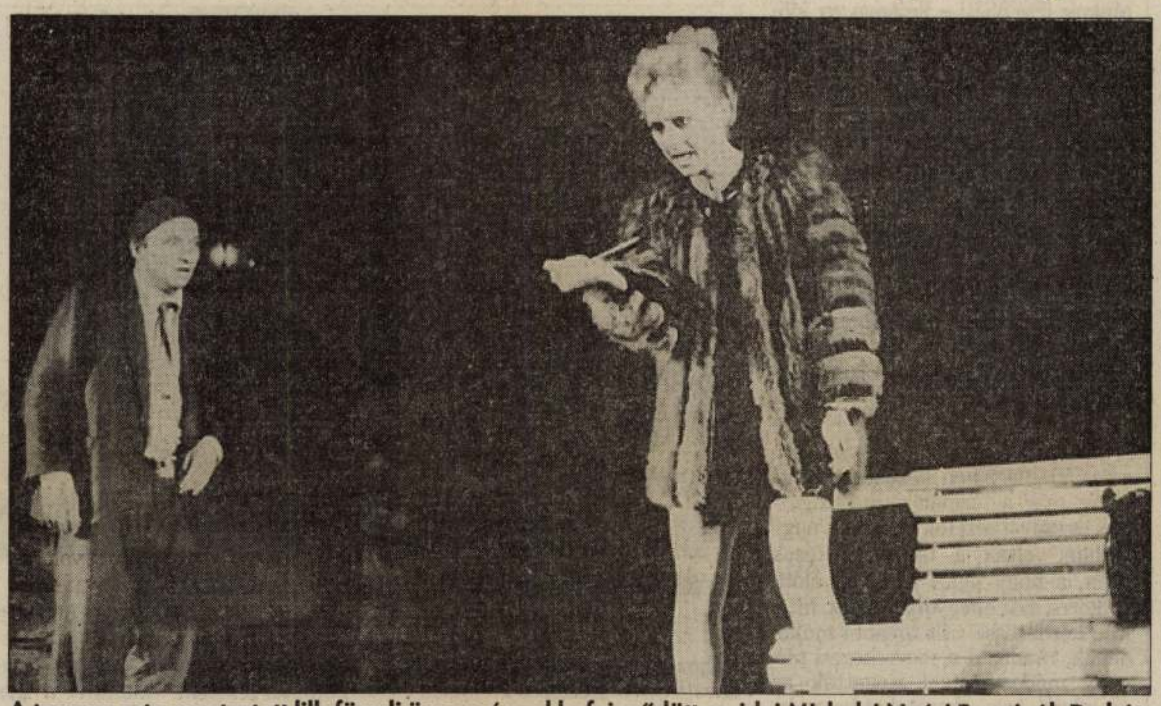

A tegnap este megtartott lillafüredi ünnepséggel befejeződött az idei Miskolci Nyári Fesztivál. De hátra van még a ráadás. Akik még nem látták volna, ma este fél kilenctől még megnézhetik a tapolcai Akropolisz Szabadtéri Színpadon Murray Schisgal: Szerelem, óh! című bohózatát. Ha bohózat, akkor szerelmi háromszög! Schigal darabjában azonban ez a háromszög nem a másik fél tudta nélkül, hanem egyenesen annak kérésére jön létre. Miért? Az okok természetesen egy másik háromszögben keresendők... A részletekbe Molnár Zsuzsa, Zsolnay András és Szirtes Gábor avatja be a Tapolcára látogató közönséget. Fotó: Dobos Klára

Vizsolytól a világkiállításig

Ács Lipót, akitől még Malonyay is „kölcsönzött"

DR. TÖTTÖS GÁBOR

Öt emberöltővel ezelőtt, 1868. augusztus 6-án született Vizsolyban Auerbach, 1904-től Ács Lipót, akinek ma már alig ismerik néhányan nevét, munkásságát. Ennek ellenére méltón lehetne büszkesége szülőhelyének éppúgy, mint Szekszárdnak, ahol legtovább élt és dolgozott. A népiskolai évek után Iglón és Kassán járt gimnáziumba, majd a fővárosban végezte az Országos Mintarajziskolát. Nem elégedett meg a középiskolára képesítő tanári oklevéllel, hanem nyomban továbbképezte magát Lotz Károly hírneves festőiskolájában. A sümegi állami reáltanodában töltött egy év múltán Tolna megye székhelyére, az ott akkor éppen megalakuló főgimnáziumhoz helyezték. Az intézménynek sem épülete, sem tanára, sem hagyománya nem volt még a mindössze tizennégyezer lakosú Szekszárdon. Ács gimnáziumi igazgatójával, Wigand Jánossal együtt tudatosan törekedett arra, hogy közüggyé tegye a tanítást. Ennek érdekes színfoltja, hogy 1906-ban az iskola fennállásának tizedik évfordulóján a tornateremben „érdekes és tanulságos kiállítást rendezett" – a helyi Közérdek szavai szerint. „A főgimnázium összes növendékeinek rajzait láthatja itt a szemlélő, így végigtekintheti az egész tananyagot, a tanítás módszerét, s meggyőződhetik a növendékek fokozatos fejlődéséről" – írja az újság, amely „a legügyesebb rajzolók" sorában két későbbi festőművész nevét is említi...

Erre az esztendőre érik be Vizsoly szülötte évtizedes munkájának gyümölcse. A gimnáziummal egy időben alapított, amellyel öt évig egy fedél alatt élnek, arra ösztönzi a tehetséges tanárt, hogy a szinte alig becsült és össze nem gyűjtött népművészeti értékeket feldolgozza. Előtte senki olyan lelkesedéssel és szakértelemmel nem közeledett a gazdag hagyományú Sárközhöz, mint ő. „Ma már majdnem csak a múltban létezett sárközi népművészetről beszélünk, pedig az emberrel veleszületett alkotóösztön és e vidék népének magasfokú intellektusa kiváló értékű háziipart teremtett" – írja egyik cikkében, majd így folytatja: „Fájdalommal látjuk azonban, hogy ez az ösztön a teljes gondozatlanság miatt mintha kihalófélben volna. Látjuk, mint lazulnak az ősi erkölcsök, halványulnak a múltnak emlékei, elsorvadnak a hagyományok, kallódik az ősök öröke. Elvész itt is éppúgy, mint másutt a néplélek egész zamatos tartalma. Ami megmarad belőle, annak fájdalom, csak a neve lesz Sárköz". Ha ma még sincs így, főleg tevékenysége nyomán mondhatjuk el. Munkája több lett: felfedezés, alap napjainkhoz. Ha értjük, látjuk a múltat is, népünk nem ismert, félreismert formai, színbeli játszi kedvét, ezt Ács Lipótnak tán soha nem lehet már megköszönnünk – mint ahogy egykor sem tették meg ezt –, s hívebbek akkor s úgy lehetünk, ha belőle élünk. Ki jobban, ki kevésbé tisztesen megtette ezt akkoriban is. Ócsényben és Decsen, a táj két jellegzetes falujában, ő hozta létre először a háziipari szövetkezetek ősét tíz-tíz asszonnyal, az iparművészeti iskola, az állam és helyi előkelő hölgyek támogatásával. Szekszárdon pedig Steig Flórián fazekasmestert nyerte meg tervei számára. Az utóbbival 1906-ban együtt vettek részt a milánói világkiállításon, ahol hatalmas sikert arattak. Az Ács mintáival ékes kerámiákat napok alatt elkapkodták a helybeliek és a külföldi művészek, a művésztanár aranyérmet, a mester ezüstöt nyert a sok ezer indulót megelőzve. (Megdöbbentő azt tudnunk, hogy a világhírű darabokból ma még a szekszárdi múzeumban is alig akad egy-két emlék!)

A dicsőség nem változtatta meg Ács Lipótot, csupán igazolta: ugyanolyan szerény középiskolai tanár maradt, aki nehezen és keveset ír, de annál többet és hasznosabban gyűjt, rajzol, dolgozik. Ezt használta ki Malonyay Dezső, akinek A magyar nép művészete című sorozatában nem véletlenül legvaskosabb a negyedik, a Sárközről szóló kötet. Ennek anyagát Kovách Aladártól és Ács Lipóttól „kölcsönkérte" és saját műként megjelentette, szinte meg sem említve az igazi alkotókat. Ez a plagizálás örökre megakasztotta a két kutató lendületét, mivel másfél évtizedes munkásságukat orozta el tőlük. S hiába olvasható minden minta alatt Ács aláírása, ma mindenki Malonyayt emlegeti...

A kötet megjelenésekor azonban a szakértők mégis felfigyeltek a motívumok összegyűjtőjére: 1912-től szolgálattételre a Néprajzi Múzeumhoz rendelték be. Az 1902-ben Firenzében kiállító, Milánóban a magyarságnak dicsőséget hozó, számos külföldi lapban publikáló Ács Lipót – ha lehet – ezután még csendesebben kutat. Csupán 1928-ban jelenik meg egyetlen, szerény könyvecskéje Népművészeti gyűjtés címmel. Ebben találjuk azt a gondolatot, amelynek jegyében dolgozott mindvégig, s amely számunkra is útmutatóul szolgál: „Ne vesszen el népies formakincsünkből egy részecske sem, mert mindegyik egy-egy olyan sugár, amelyből nemzeti kultúránk fénykévéje tevődik össze". Nyelvrokonaink, a finnek 1922-ben megérezték a távolabbi összefüggéseket is: a világkiállításon ismét fényesen elismerték Ács Lipót munkáját.

Szomorú arra gondolnunk mindezek után, hogy csupán szülőföldjén nem jutott még idő és erő arra, hogy összegyűjtsék cikkeit, mintáiból legalább egy válogatást, s végre kiadják. Jellemző, hogy az 1945. július 11-én Budapesten elhunyt Ács Lipót emléke miként porlik: a Néprajzi lexikon már nem is szerepelteti címszóként... Talán szülőhelye és Szekszárd tehetne valamit azért, aki értük annyit tett, de saját halhatatlanságáról elfelejtett gondoskodni.

(A szerző a szekszárdi Illyés Gyula Pedagógiai Főiskolai tanára)

A sárközi gabócakészítőket is jól ismerte Ács Lipót

Fotó: ÉM-repró

Fúvószenekarok

Mezőkövesd (ÉM) – Nemzetközi fúvószenekari találkozót tartanak a hét végén Mezőkövesden. A kétnapos programban hazai és külföldi együttesek, majorett-csoportok lépnek fel. A koncertek szombaton és vasárnap délelőtt 10 órakor kezdődnek – jó időben a szabadtéri színpadon, rossz időben a Művelődési Központ nagytermében.

Csűrdöngölő

Szanticska (ÉM) – A Tiszaújvárosi Ifjúsági Kör idén negyedik alkalommal szervezi meg tíznapos Szent István-táborát augusztus 21-től 29-ig Szanticskán. Népzenét, néptáncot tanulhatnak az érdeklődők a Csűrdöngölő együttes tagjainak segítségével, de lesz bőrözés, agyagozás, szövés, sőt kenyérsütés is. Vendégként meghívták többek között a Kaláka együttest, Muzsay Andrást, Berecz Andrást, William Byrd-et. A részvételi díj négyezer forint, ezért teljes ellátást kapnak a tábor lakói. De a rendezők kérik, hogy vigyenek sátrat, hálózsákot és leginkább jókedvet, zeneszerszámokat.

Táncdalfesztivál

Eger (MTI) – Szombaton este nyolc órakor Egerben, a Líceum udvarán megkezdődik az idei táncdalfesztivál. Negyvenkét dal sorsát kísérhetik figyelemmel a nézők és a hallgatók. Az első elődöntőn tizennégy dal csendül fel, ismert és ott bemutatkozó énekesek előadásában, majd ezt követi még két szombat esti elődöntő. A verseny végeredménye a szeptember 5-i döntőn alakul ki, amelynek a Budapest Kongresszusi Központ ad majd helyet. Ezen tizenöt dal verseng a győzelemért.

A fesztiválzenekart az elmúlt évi táncfesztiválról már ismert zenészek alkotják: a Miskolci Szimfonikusokat Kovács László Liszt-díjas karmester vezényli.

Cigánytalálkozó

Hernádvécse (ÉM) – A Magyarországi Cigányok Igazság Szövetségének hernádvécsei alapszervezete és a község önkormányzata cigány kulturális és sportnapot szervez szombaton délelőtt 9 órától a hernádvécsei sportpályán.

Délelőtt kispályás labdarúgás, kötélhúzás és különböző sportversenyek lesznek. Az ebéd után cigány hagyományőrző együttesek mutatkoznak be. Az esti bálban a Royalfix együttes, valamint Gagyi Oszkár és zenekara húzza a talpalávalót.

A rendezvény díszvendége: Kees Bakker újságíró, a magyarországi cigányok megsegítéséért tett holland alapítvány létrehozója. Meghívott vendégek: dr. Raduly Géza MCISZ elnök, Horváth Aladár, a Roma Parlament elnöke, országgyűlési képviselő, Raduly István, MKM Etnikai és Nemzeti Kisebbségi Főosztály referense.

Muzsikáló-mozi

Miskolc (ÉM) – Főcímzenék muzsikálnak jövő hét hétfőtől (augusztus 9-től) a miskolci Muzsikáló udvarban. Az élő, színpadi produkciók otthona augusztus 30-ig hetente háromszor – hétfőn, szerdán és pénteken – szabadtéri mozivá alakul. Az este fél 9-kor kezdődő előadásokon a következő filmeket vetítik: Halhatatlan szerelem, Drakula, A nagy durranás, Tökéletes katona, Hiába futsz, Reszkessetek betörők 2., A bérgyilkos, Az utolsó mohikán, Cliffhanger (Függő játszma), Úszó erőd.

Reiki tanfolyam

Miskolc (ÉM) – Reiki I-es és II-es tanfolyam (mint univerzális segítő, gyógyító módszer) indul szeptemberben Miskolcon. Szeptember 25-én pedig országos reiki találkozó lesz a városban, ahol reiki mesterek tartanak előadásokat, illetve a résztvevők megbeszélhetik tapasztalataikat. Érdeklődni és jelentkezni Kása László telefonszámán lehet: 337-079.

Guruló vendégjáték

Mákófalva (ÉM) – Ilona-napi ünnepségeket rendeznek ma és holnap az erdélyi Mákófalván, ahol a miskolci Pécsi Sándor Guruló Színház bemutatja Móricz Zsigmond Légy jó mindhalálig című regényéből írt musicalt.

(Auerbach)
Lipót rajztanár, iparmüvész, m. népmüv. gyüjtő, festő.
Szül. Vizsoly 1868 aug 6 megh. 1945 jul 11.

Szentiváni kéziratos cédula 1 – 19
Szoptikivagat 20 – 32

ÁCS LIPÓT,rajztanár

Rövid ideig a Népr.Muz.kötelékében is szolgált.A Muz. Adattárának rajzrakárának leltárában sok müvével szerepel.Főleg Tolna megyéből és a Sárközből való motivumokat rajzolt. 292.old

CS.SEBESTYÉN KÁROLY: A Néprajzi Muzeum rajzgyüjteménye 287.old

NÉPRAJZI ÉRTESITŐ,Nemzeti Muzeum,Néprajzi Muzeum Évkönyve. XXXVI. 1954. Bpest. 1954

MDK

Ács Lipót,

az elmult korszak népmüvészetének egyik fölgyüjtöje, egyben irója.

(Rajztanár ?)

Viszky Károly: A magyar népmüvészet irodalma.
A Mügyüjtö. 1928. 1.sz. 18-19.l.

MDK

Ács Lipót

Ács L.: Iparművészeti kiáll. a Technológián. Képzőművészet 1933. 66-64//sz. 182.l.

MDK

Ács Lipót

Szinesen diszitett engobe edények, repr.

Magyar Iparmüvészet 1916. 1o4.1.

MDK

Acs Lipót, ip.müv.

népmüvész elemeket feldolgozó háziipari tárgyai
érdesitik a magyarosan kiképzett "Szerelembuvó"-kat
és vitrineket.

Az Iparm.Társulatnak az Ipam.Muzeumban rendezett 50
éves jub.kiáll. -mk résztvevöi.

Magyar Iparmüvészet.1935. 265.l.

MDK

Ács Lipót

Ács Lipót textiliákat készitett a Berlini Nemzt. Kézművesipari Kiáll.-ra.

Cikk: Magyar kézművesipar a berlini kiáll.-on.

Magyar Iparművészet, 1938. 158.lap

Ács Lipót, graf. MDK

rajzolta a 292.ik oldal fejlécét.

Művészet 1904. 339.l.

MDK

Ács Lipót, ip.műv.

"Legény" c.pályaművét Kiskunhalas városa megvásárolta.

Halasi csipke tervpályázat.

Muzsátli. 1935. 104 l.

mdk.

Ács Lipot rajztanár

összegyűjtötte a sárközi gyermekrajzokat a legszebb népművészeti termékekre emlékeztetnek. Ezerszínű viganok, cifra varrottasok, ornamentikája árad belőlük

Nádai Pál: Gyermekrajzok kiállítása Népművelés 1910, 5. évf. 467 l.

Ács Lipót,ip.müv.

a pályázaton kívül Kiskunhalas város polgármestere is vásárolt,még pedig 1 tervét A.L.-nak.

Iparművészeti Társ. 1935.évi jelentése.

magyar Iparművészet. 1936. 4.sz.

MDK

Ács Lipót

textilmunkával résztvett az alábbi kiállításon

Karácsonyi vásár akadályokkal. Magyar Iparművészet 1937. 247.l.

MDK

Ács Lipót

Miskolci iparm. kiáll. kat. Bp. 1904.
26.l.

Ács Lipót Teramitus és festi

100 éve született

Népszava 1968 augusztus 6
4. old.

MDK.

Ács Lipót tanár

Pécsi kiállitás V. Áll. ezüstérem.

Magyar Iparmüvészet 19o7. 3oo. l.

M.D.K.

Ács Margit

A Pécsi Képzőművészeti Szabadliceum zárókiállitásán mint az intézet növendéke szerepelt.
Tanulmány, szénrajz,

Képzőművészeti élet a felszabdulás után 326.l.
A MÜVÉSZETTÖRTÉNETI DOK. KÖZPONT FORRÁSKIADVÁNYAI II.
Bp. 1965.

Ács Lipót

"Tészek Klub művészeti vásárán, a Nemzeti Szalon téli kiállitásán, az Iparművészeti Társulat karácsonyi vásárán és a Szépművészeti Muzeum -Majovszky- metszetgyüjteményén kivül, nincs miről beszélni" -közli a lap "Tarlózás" c. beszámolójában. Ezután a következő neveket emliti: Pataki László és Örkényi Pataki Piroska, /Pataki László leánya/ szekrényterveket, a Központi Agyagipari Műhelyben: Petrik Lajos tanár, Ligeti Miklós szobrász és Ács Lipót professzor magyar kerámia tárgyakat mutatott be. Valamennyi művész munkáját elismeréssel méltatja. /Arról nem szól, hogy a szekrényterveket hol állitották ki./

ÉLET, Bp. 1914. dec. 27. VI. évf. 52. sz. 1445-1446. lap.

ÁCS Lipót

HORVÁTH Hilda: Hírvivő kártyák. = Múzsák,
XXII. évf. 4. sz. 1991 9.p.

Születőben volt a magyar reklámművészet, és díszítőmotívumait két forrásból merítette: a szecesszió növényi ornamentikájából, valamint a magyaros, népies hagyományból. Szekszárdon Ács Lipót tanár tervei nyomán készítette magyaros jellegű mázas agyagedényeit Steig Flórián, ezért célszerű volt, hogy a tervező készítse el a céghirdető kártyát, amelyet elborított a magyaros ornamentika.

vallási szövegekben. A Talm
~~xxxxxx~~ bölcs mondásai közö
ta, három korona van a vilá
korona és a királyi koronaç
elsőként a tudás /a Tóra/ k
tották őseink ennek a diszn
gógában. /Talán az olykor t
ellensúlyozása volt ez rész

A Tóra-korona alkalmazás
lönösen Európában. A legsze
Csehországból és Lengyelors

Ács Lipót

Remsey Jenő, Lohwag Ernesztin, Gara Arnold, Tichy Gyula, Moiret Ödön, Kalmár Elza, Mihály Rezső, Lénárd Róbert, Erdei Viktor és Ács Lipót müvészek a Nemzeti Szalonban a KÉVE kiállitásán vették részt müveikkel. Ács Lipót a sárközi népmüvészet remekeit mutatta be. A kritika szerint kegyeletsértés volt a magyar falu müvészetét bemutatni "az orgiák levegőjében.

ÉLET, Bp. 1911. január-junius. III. évf. I. kötet. 108. lap.

ÁCS Lipót (1868–1945) fasc

RÚL 1. 66.

egeti comitite
ignas Geszzit,
cide An. 1594

Mária halála
. predellájján
je. Oromdísze
krény 150 cm

a. predellájára
m szárnykép:
irály imádása.
deplő angyal.
sz. A oltár

Ács Lipót festő Honismeret 1995/5

dok tudása, előnybe részesítése esetén is teremthet olyan helyzetet, amelyben a mágikus módszerek alkalmazása természetesnek tűnhet. Különösen, ha a baj okát nem ismerik és a hit síkján keresik, és rontás, szemverés stb. – tehát mágikus gyakorlat eredményének tartják."[11]

A gyógyításra vonatkozó adatok esetében megfigyelhettük a mindennapi életbe való szoros beágyazódást: a gyógyító céllal alkalmazott anyagok a beteg, valamint a gyógyítók környezetéből származtak, és hiedelmük szerint kapcsolódtak a gyógyító műveletekhez a mágikus elemek.

B. Kótyuk Erzsébet

Ács Lipót és a sárközi népművészet

Egy vidéki kisvárosban a milleneumi évek történelmi légkörében Wosinsky Mór, a nemzetközi hírű régész, apátplébános vezetésével múzeumot alapítottak. A szekszárdi múzeum első igazgatójának egyik segítőtársa egy fiatal főgimnáziumi rajztanár, Ács (Auerbach) Lipót volt, aki később fontos szerepet játszott a sárközi népművészet felfedezésében, országos és nemzetközi megismertetésében.

A Vizsolyon, 1868. augusztus 6-án született Auerbach Lipót festőművésznek készült. Tanulmányait az Országos Mintarajziskolában, majd Lotz Károly és Székely Bertalan tanítványaként az Akadémián végezte. 1893-ban kezdett tanítani, 1896-1913. között a Szekszárdi Állami Főgimnázium rajz és földrajz szakos tanára. Saját és tanítványai munkáit gyakran mutatta be itthon és külföldön. Kiállított Firenzében, Velencében, Helsinkiben, kerámiáival 1906-ban Milánóban a világkiállításon például aranyérmet nyert. A sárközi gyermekek rajzaiból összeállított gyűjteménnyel Drezdában aratott komoly sikereket.

Bekapcsolódott a Tolnavármegyei Múzeumegylet, majd múzeum munkájába, Wosinsky Mórral és Malonyay Dezsővel jelen volt 1900-ban a Sárközben tartott első néprajzi gyűjtőúton, munkatársa, rajzolója volt Malonyay dunántúli kötetének. Wosinsky halála után, 1907-ben múzeumőrnek nevezték ki az ipar- és népművészeti osztályhoz. Résztvevője, majd Kovách Aladárral együtt folytatója volt az általa kezdeményezett előadásoknak, felolvasásoknak. Ács Lipót állandóan a Sárközt járta. Őcsényben kézimunkatelepet, Szekszárdon kerámiaműhelyt hozott létre, tanfolyamokat szervezett a fűkötőhímzés feleleventésére. A sárközi motívumokkal telehímzett blúzok igen kelendőek voltak Pesten és külföldön egyaránt. A sárközi népművészet iránt megnyilvánuló érdeklődés nyomán az Iparművészeti Múzeumban 1910-ben a Nemzeti Szalonban 1911-ben gazdag kiállításon mutatta be a tolnai tájegység néprajzi anyagát.

Ács Lipót 1913-ban Budapestre költözött, ahol a Fischer gyár tervezőjeként, majd a Nemzeti Múzeum néprajzi osztályán dolgozott. *Népművészeti gyűjtés* címmel 1928-ban megjelent munkája előszavában írta: „Ez a kis könyvecske nem akar egyebet, mint hangot adni annak az óhajnak, hogy minél szélesebb körben, de különösen ifjúságunkban ébresszen érdeklődést a nép művészi alkotásai iránt." E gondolatok a művész, a pedagógus, a néprajzos pálya útkereszteződésnek, az értékteremtő, az értékmentő munka összegzésének tekinthetők.

Ötven esztendeje, 1945. július 11-én halt meg, Budapesten.

Nagy Janka Teodóra

[11] *Pócs Éva:* A népi gyógyászat és a néphit kutatásának határterületei. Orvostörténeti Közlemények. Suppl. 11-12. 67. old.

A hajmáskéri tüzériskolától a francia hadifogságig (1944-46)

Újonckiképzés (1944. október 20-tól 1945. április 22-ig)

Az egyetemi hallgatók nem kaptak felmentést a sorkatonai szolgálat alól, de halasztást igen, a tanulmányaik befejezéséig. Számomra ez a kedvezmény 1944 júniusában, a tanári oklevél megszerzésével megszűnt: tehát, ha őszig nem fejeződik be a második világháború, októberben – az újoncbehívások megszokott idején – be kell vonulnom. A katonai behívó október elején meg is érkezett. Miután Horthy kormányzó október 15-i kiugrási kísérlete nem sikerült, a nyilashatalomnak a rádióban naponta többször elhangzó fenyegető kiáltványai és hadparancsai alapján 1944. október 20-án be kellett vonulnom Szigetvárra, a tüzérségi laktanyába. Néhány napig tángálódtunk a szinte üres kaszárnyában, majd a beöltöztetés után a 8 fős újoncccsoportot Hajmáskérre vezényelték a Központi Tüzériskolába.

1. A Hajmáskéren összegyűlt 800 fős karpaszományos tüzérezred friss diplomásokból, egyetemi hallgatókból, érettségizettekből állt, ugyanis a nyilasok már nem adtak tanulmányi célú halasztást. November elején kezdtük meg a 6 hetesre tervezett alapkiképzést (formai elemek és rohampálya).

November közepén a teljes hajmáskéri állományt feleskették Szálasi Ferenc „nemzetvezető testvére". Ebből az ünnepélyes alkalomból „véletlenül" kimaradtam: a WC-ben „éltem át" az eskü perceit. Napokon át rettegtem, hátha valamelyik nyilas szakasztársamnak feltűnt a távollétem, s a besúgásával érdemeket akar szerezni a „testvéreknél". Szerencsémre erre nem került sor.

A hangulat egyre feszültebbé vált. A délelőtti foglalkozásokat légiriadók szabdalták szét. Politikai szempontból is éleződtek az ellentétek, ugyanis néhány tiszt agitált bennünket a Hunyadi páncélos rohamzászlóaljba, a magyar SS-be. Tömeges jelentkezésre számítottak, s végül kevesen, a mi szakaszunkból mindössze ketten jelentkeztek. Ettől kezdve napirenden volt a „fejmosás": a „karpaszományos urak" nem bíznak a végső győzelemben, nincs bennük harci elszántság. Odáig fajult a dolog, hogy november végén parancsban közölték: politikai megbízhatatlanság miatt a tüzériskola tagjait lefegyverzik. Ünnepélyesen halomba dobatták velünk „fegyvereinket": az üres pisztolytáskákat és a bajonetteket (!). Ezt követően nyilas tisztek „körletkutatást" rendeztek, pisztolyokat, töltényeket, kézigránátokat kerestek – eredménytelenül. Nevetséges és szánalmas tevékenységük még jobban csökkentette a tekintélyüket.

A hathetes alapkiképzést nem tudtuk befejezni, mert december első napjaiban a szovjet hadsereg Délkelet-Dunántúl (Tolna megye) felől támadva megközelítette a Balaton – Székesfehérvár előterét. Ekkor felsőbb nyilas parancsra hirtelenjében „frontérettekké" nyilvánítottak bennünket, hogy bevethessenek Hajmáskér védelmére. Kiosztották a téli frontöltözéket és felszerelést azzal, hogy két nap múlva elfoglaljuk a számunkra kijelölt frontszakaszt. A tüzériskola parancsnoka, Pentsy Zoltán vezérőrnagy – akiről mindnyájan tudtuk, hogy nem híve Szálasinak – tiltakozott ellene. Végül meggyőzte a feletteseit azzal, hogy sikeresebben tudunk majd a „végső győzelemhez"

(1)

Acs (Auerbach) Lipót

l,

Művészi Ipar

1894. 100 l.

HAZAI BANK
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
VATERLÄNDISCHE BANK
ACTIENGESELLSCHAFT
BANQUE DE LA PATRIE
SOCIÉTÉ ANONYME
Sürgönycim: — Telegrammadresse
HAZAIBANK

Nagyságos

"Kamat és költségm

Folyó hó ---

csénk értesiteni, hogy a kamat é

27.6

követelése után márc. 20.

illetékek és költségek levonása

fejében b. számláját

759.500.-

elismertük.

H. B. (Levelezés) 180. 1923. XII. 1500 db. — 19576. Nobel, Budapest.

(2)

Ács (Auerbach) Lipot

l.

Művészi Ipar

1894. 70. 71. l.

Fittler Kamill

cikkle

üvész urat bizom meg, a telefonice meg-
ngő munkadij, illetve téritési összeg el-

kálatokat kérem aként foganatositani, hogy
eptember hó 15.-ig teljesen elkészüljön.

Teljes tisztelettel

Parancsnok helyett:

Lenkei Tóta

közigazgatási főnök.

(3)

Acs (Auerbach) Lipót

Szemelvények a tolna-megyei pásztornyelvjárás köréből. Repr.

Magyar Iparművészet

1900. 171. l.

Az Athenaeum irisnyomása.

AP, A HOLD.

RS. CRANE.

(4.)

Ács (Auerbach) Lipót

szegszárdi rajztanár
a szegszárdi fazekasok
műhelyében valósította
meg egyuchány csinos
rajzát

írd
z

Gróh István: A rajz-
tanárok és az ipar-
művészet. Magyar
Rajztanárok Orsz.
Egyesületének Értesítője
1903. VI. 824–825. l.

BARSY EMMA
VI. ÉVES
GRAFIKUS

GRAFIKAI SZAK

(5)

L Ács (Auerbach) Lipót 7

cikke

1903.

(7) A természet utánzása az építészeti ékítményi vonalakban. Értekezés a szekszárdi főgimn. 1902/3. évi értesítőjében. F/o

Term. Magyar Rajztanárok Országos Egyesülete Évkönyve.

1904. VII. 43–46. l.

✓

F/o 17 ábrával

896. TAL, porcellán, kék vörös arany

k talapzaton. (Ragasztott.) Francia, 1881.

rancia, modern.

nes fajánsz, kerek talapzaton emelkedő fa, három
(Mangánbarna.) Holics, 1750 k.

Illusztr. XXI. tábl.

négyzetes, hajlott oldalu, domboru és szines rokokó
dgolyón áll és jobb lábát kigyó fejére helyezi. Holics,

örteidomu testén rokokó kartusban szines képzelt

szitéssel, ovális kosáralak, födelén szines virágok.

Illusztr. XXI. tábl.

sztrák, XVIII—XIX. sz.

ines virágokkal. Jegye HP. Holics, 1770 k.

lovas alakjával „Marco Curziv Romano". Urbinói
s.) Pesaro, XVII—XVIII. sz.

onák szinesen festve. Jegye FISCHER, M . A . És .

(6)

Ács (1904-ig Auerbach)

Lipot

rajztanár

lásd

=

Gulyás Magyar írók

I. k. 72. h. 73. h.

(7)

Ács Lipót

ivod

Holló Károly. A
művészeti oktatás és
rajztanítás legujabb
mozgalmaira vonat-
kozó megjegyzések -
Kolozsvár, 1905
19. l.

t oszolnak szét.

nénk azzal, ha a székesfővárosi katolikus
kal igyekeznénk meggyőzni a tervbe vett

és a Rákóczi-úton csatlakozik), Központi Ka
regációi, Mária Misszionárius nővérek, Regn
Kör, Görög Katolikus Ifjúság Vasvári Pál K
Credo, Szent Margit Leánykör, Rózsafűzér

Utirány: Huszár-utca — Rákóczi-út —
hídon át — Gellért-rakpart — Gellért-tér.

VI. CSOPORT.
Scitovszky-téren, pontosan 6 (

Felállás a Mária-utcában.

Rendezik a *Máriakongregációk.*

Csatlakoznak: Szent Rókus, Jézus Szív
tercita rendházak, Máriakongregációk, Kat
tolikus Háziasszonyok Szövetsége, Szent I
sületek, Ker. Szociális Egyesületek Központj

Utirány: József-utca — Reviczky-utca
út — Fővám-tér — Ferenc József-hídon á

VII. CSOPORT.
A Mária Terézia-téren, pontos

Felállás a telefonközpont palotája elő

Rendezi a *Józsefvárosi plebánia.*

Csatlakoznak: Józsefvárosi, a tisztvise

(8)

Ács Lipót

kamos illusztrációja

Malmagy népmüv. III

Malonyay Dezső:

A magyar nép
müvészete – III. k.
Bp. 1911.

42155-1911. szám.

A Franklin -

Magyar Nép Művészete" ci

a Bizottság könyvtára ré

ajándékul megküldöm.

Budapest, 191

A min

(9)

Acs Lipót

részt vett az alábbi
mű illustrálásában
s részt vett a Tolna-
megyei Sárközben végzett
kutató munkában.

Magyar népmüv. IV.

Malonyay Dezső. A
magyar nép művészete
IV k. Bp. 1912.

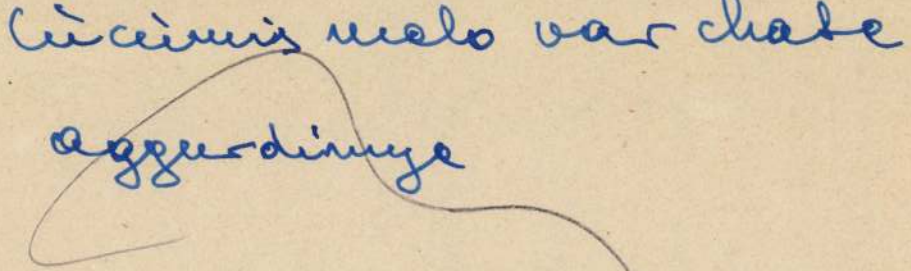

Cucumis melo var chate

aggurdinuye

(10)

Ács Lipót

Színesen díszített
angol edények,
vegy.

Magyar Iparművészet

1916. 104. l.

11

Ács Lipót

Siklóssy László:

A magyar keramika tört. Bp. 1917

15. l.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
947-1908
Szamhoz

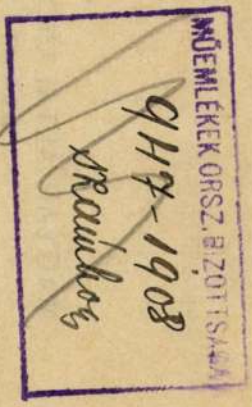

Stadler Mihály VI. Váczi-Körút 43

„HERMES“

MAGYAR ÁLTALÁNOS VÁLTÓÜZLET RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

DOROTTYA-UTCAI FIÓKPÉNZTÁRA.

Budapest, 1908. decemb. 24.

V., Dorottya-utca 8.

Méltóságos báró Forster Gyula úrnak,

Budapest

Ezennel két példányban, azonban

(12)

Ács Lipót

Erd.

Est. 1928

24. l

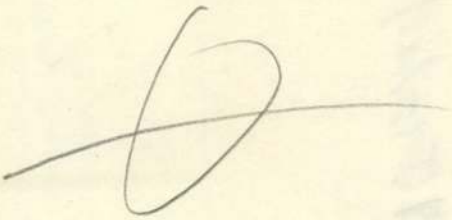

Ócsanád

NÉMETCSANÁD (Torontál)

Templom

Kivonat... AÉ, 1—1869, 71 l.

Német-Csanádon... AÉ, 1—1869, 62 l.

Kivonat... AÉ, 1—1869, 69 l. 71 l.

(13)

Ács Lipót

keramikus Szekszárd

erőd

2.

Milano 1906

72. l.

s.	Családtagok száma.
iácsos	1
	3
	1
íntanár	

(14.)

Aes Lipót

festő, sparmúvész, rajztanár

Laid

Ujv M Zs L. 6. l

Ujvári Péter: Magy. zs. lexikon. Bp. 1929.

M. KIR. FÖLDMIVELÉSÜGYI MINISZTER

Sárközi, Szemere-u. 2. ?

Szám: 87155.

A Műemlékek Országos Bizottságának

Budapest.

VI. Állatkerti-út 1.

(15.)

Aes Lipót

Vas házoromdíszek a Jászkunságból

Erdélyi kályha-csempe.

I – II.

Somogyi tükrös

I – II = III.

Repr.

MAGYAR IPARMUVESZET

1934, 75, 76. 77, 78, 79, 80 l.

fenti rajzai

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest V

(16.)

<Ács Lipót.>

<> Mit tanulhat a magyar iparművészet a magyar népművészettől c. cikke: a/

MAGYAR IPARMŰVÉSZET 1934. 50, 57. l.

Ács Lipót

(17)

l

Crak Grosz

70 l.

61—100 " "

31—60 " "

al Cézár	75	58	800
te Callypige	76	37	300
kiadásban		64	700
te de Capoue	75	38	220
delfinnel	76	22	130
libával	76	22	110
és Psiché	76	37	700
ous	77	37	220
lo	78	37	240
ise	75	25	350
ai Perseus	78	63	900
liumi Venus	76	63	650
. . . . .	75	24	140
kiadásban		33	300
. . . . .	75	63	300
ole	77	50	520
sos ou Narcisse	77	38	230
kiadásban		63	320
sos ou Platon	75	26	250
sos et Satire	77	65	900
hore de Polyclétes	75	25	360
ényi mellszobor	75	30	380
lem	78	78	500
kló harcos	76	16	740
re	75	42	400
szó	78	52	550
is	76	76	700
ó levéldisszel	76	21	180
r	77	31	110
kiadásban		73	300
. . . . .	77	28	320
ő Mercur	78	41	520
kiadásban		50	650
ló Satyr	78	81	360
huzó ifju	77	27	250
kiadásban	77	44	750
de Medici	76	63	640

Ács Lipót

18.

l.

A magyarság
néprajza. II. k. 335
337 l.
338. l.

rvényesitve tisztelettel vissza-

szeptember hó 29-én.

számv. igazgató.

(19)

Aós Lipót

l.

A magyképzőm

26 l.

.....szám.

Műemlékek O

Tárgy:

Schulek János
beterjeszti 1115 P-ről
szóló tisztelet díjá-
ról

A

M

E

E

U

M

E

A NÉP SZÉPÉRZÉKÉNEK FEJLESZTÉSÉRŐL.

ÍRTA ÁCS LIPÓT.

A nép szépérzékének fejlesztéséről

Mindenütt igyekeznek a nép szokásait, lelki életét, egész életmódját kiismerni, kikutatni. Rájöttek arra, hogy önmagunk megismerése van legalább olyan fontos, mint a rég kihalt népek kulturájának a tanulmányozása. Eljutottunk végre oda (bár még kis körben), hogy kezdjük a magunkét is megbecsülni, hogy tudunk a nép alkotásainak, legyenek azok bármily egyszerűek is, örülni. Épúgy, mint ahogy pl. a gyermek naiv rajzainak, lelkének ezen kedves interpretátorainak, is teljes szivből tudunk örülni.

Ismeretesek azok az okok, amelyek hazánk nem egy vidékén már megkongatták a népi művészet lélekharangját. Hova-tovább mindinkább szaporodni fog e helyek száma.

Fölösleges most afölött sopánkodnunk, hogy magyarságunk és általános kulturánk szempontjából is mily nagy kár volna a néplélek e kedves virágának teljes elvesztése. Ha érzelgősek akarnánk lenni, azt mondhatnók, hogy az a dal, amelyet az anya gyermeke bölcsője fölött eldúdol, a legművészibb műének mellett is kedves marad előttünk. A mesék és mondák megtartják varázsukat nemcsak azért, mert bennük saját gyermekségünk föléled, de mert bennük az egész emberiség gyermekkora szunnyad, mert belőlük ősi és mégis mindig fiatal titkok kicsillámlanak.

A népművészeti alkotások ugyanezen érzelmeket fakasztják bennünk. Hiszen nem mások ezek, mint anyagi formába öntött népdalok.

A népművészet tulajdonkép alkalmazott művészet lévén, mindig az illető hely szükséglete szerint fejlődött. Innen van, hogy pl. Magyarországról szólva, a különböző földrajzi helyzet különböző háziipari ténykedést hozott létre. E naiv művészi tevékenység, amely mindig bizonyos helyi hagyományok alapján fejlődött, a történelmi stílusok folytonos változásai közepette is üdén népi maradt. Azért beszélünk magyar, bosnyák, svéd stb. népművészetről, vagyis mindig népi eredetét keressük.

A művelt osztály szellemi életének megnyilvánulásai megváltozott viszonyok mellett mások lesznek. Más lesz az irodalma, más a művészete. Bizonyos, hogy a kisebb műveltségű nép is megváltozott életviszonyai közepette más szellemi termékeket fog alkotni. A művészi kultura azonban nem tartozván életföltételei közé, nagy kérdés, fog-e ezen új állapotában egyáltalán fejlődni s ha igen, mily irányban.

A folytonos átalakulás az általános fejlődés természetes következménye. Ezt megakasztani nem lehet, de nem is szabad. Csakhogy a nép nem tud dísztingválni. Nem tudja a helyest, a nekivalót az ellenkezőtől megkülönböztetni. Átvesz mindent rendszertelenül.

Kulturánk szempontjából nem lehet az közömbös, hogy a nép mily irányban alakul át. Nem elég az, ha csak a legkiválóbb műemlékeink megóvásáról gondoskodunk. De szükséges, hogy mindazt, ami értékeset természet és ember alkotott, a legkörültekintőbb figyelemben részesítsük. Hogy a fejlődésnek áldozatul eső régi jót és szépet hasonértékűvel pótoljuk.

Német szomszédaink, fölismerve e kérdés nagy horderejét, e probléma megoldásán fáradoznak. Így alakult a német birodalom területén e célból eddig 18 „Verein für Pflege heimatlicher Natur, Kunst und Bauweise".

Továbbá néhány törvény is intézkedik már e kérdésben. Így pl. az 1907. július 15. kelt porosz törvény: „Gesetz gegen die Verunstaltung von Ortschaften und landschaftlich hervorragenden Gegenden". Az 1904. április 22. kelt bajor rendelet: „Denkmalpflege und heimische Bauweise betr." és az 1907. március 27. kelt „Heimatschutz betr.".

Az 1903. május 22. kelt szász törvény falusi épitkezésekre vonatkozik stb.

Ki hazánk egyes vidékeit bejárja, látni fogja, hogy az ország különböző részeiben különböző építészeti módok alakultak. Ez a sokféleség, mely a régi hagyományok,

Magyar Iparművészet
1910. 10. sz.

A nép szépérzékének fejlesztéséről

éghajlati, talaj- és különböző gazdasági viszonyok, valamint a megfelelő építőanyagok tekintetbevételével keletkezett, az egyes vidékeknek különleges jelleget adott és a lakosság helyi patriotizmusának megerősítésére is szolgált.

A haza egyes vidékeinek sajátos jellegének, szépségének a megóvása egyik legszebb kulturális feladatot alkotja. Érezzük, hogy a tudatlanság, semmibevevés, teljes érzéketlenség vagy kapzsiság folytán e téren okozott károknak véget kell vetnünk, a meglévő értékeket megóvnunk és a fejlődés irányát megszabnunk.

Fájdalommal látjuk u. i., hogy az idegenszerűségnek minden ítélet nélkül való bevitele által már eddig is nagyon hanyatlott a nép alkotásainak az értéke. Látjuk, hogy a magyarság kezd kivetkőzni ősi eredetéből, szokásait mindinkább el-elhagyogatja, háziiparilag üzött népi művészetét elhanyagolja. Háza, lakása belső és külső berendezésében jellegzetes darabjait ízléstelen, idegen, egyéniségéhez és szükségleteihez sehogysem illő darabokkal cseréli föl. A régi már nem kell „mer' há' mán nem módi".

Így pl. ott van a sárközi Ócsényben Paprika János faragómester. Faragásai igazi mesterművek, csakhogy a szegedi börtönben, hol felesége szeretőjének megölése miatt

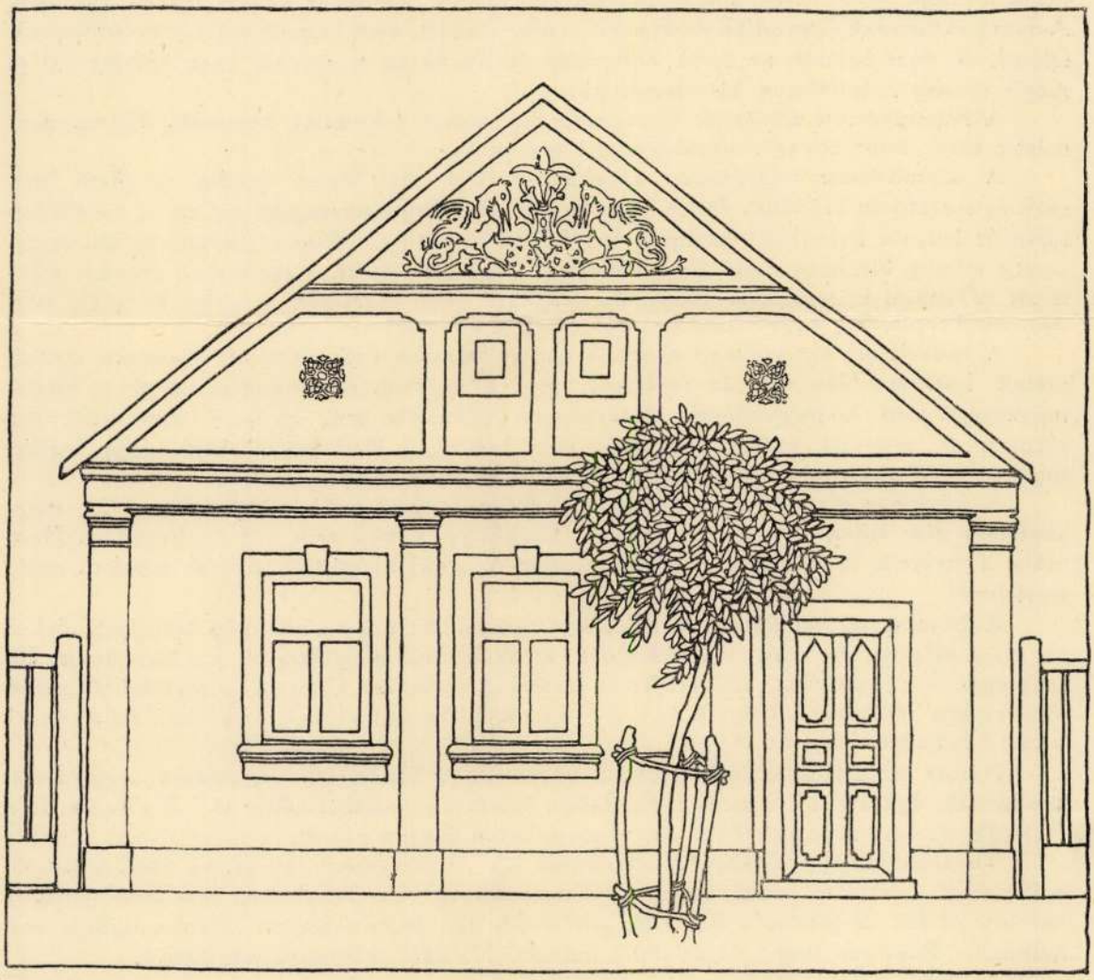

DECSI HÁZ ELEJE,
AZ OROMFALON GRIFFMADÁR
PIROS CSŐRREL ÉS LÁBAKKAL.

FAÇADE D'UNE MAISON DE DECS. SUR
LE MUR DU PIGNON DES GRIFFONS
AU BEC ET AUX PIEDS ROUGES.

néhány esztendőt töltött, történelmi stílusok mintái után faragtattak vele. S most nem kell neki a tulipán, szegfű, bazsarózsa, hanem farag renaissancestílben díszített mezőket és ezekbe malacokat őrző, botjára támaszkodó kanászt. Dicsekedve mutatja nekem, szólván: „úgy-e uram, ez a szép?“

Decs községben egy jómódú parasztgazda, Kalán István, gótstílű házat épittetett magának. Díszes téglák és faragott gránitlapok boritják a külső falakat. A tetőt rikító színű cserepek födik. A ház előtt makadam-járda, a honnan vasrácsos kapun jutunk a házba. A házban benn pedig az izléstelenségek valóságos orgiát ülnek. A szobák (6) falai a legképtelenebb rajzú és színű mintákkal befestve. A szép festésű lóca a tornácra került, helyét vászonbőrös divány foglalja el. A gyönyörűséges tulipántos ládák, tékák, tálasok és fogasok helyén a legcifrábban aranyozott tükrös szekrényeket látjuk. A művészileg faragott és festett, tornyos, szunyoghálós ágy helyén vásári fércmunka áll. A szemet gyönyörködtető szép tálak és tányérok helyett kimustrált karlsbadi porcellán. Ahová a szem néz, mindenütt egy-egy bántó izléstelenség.

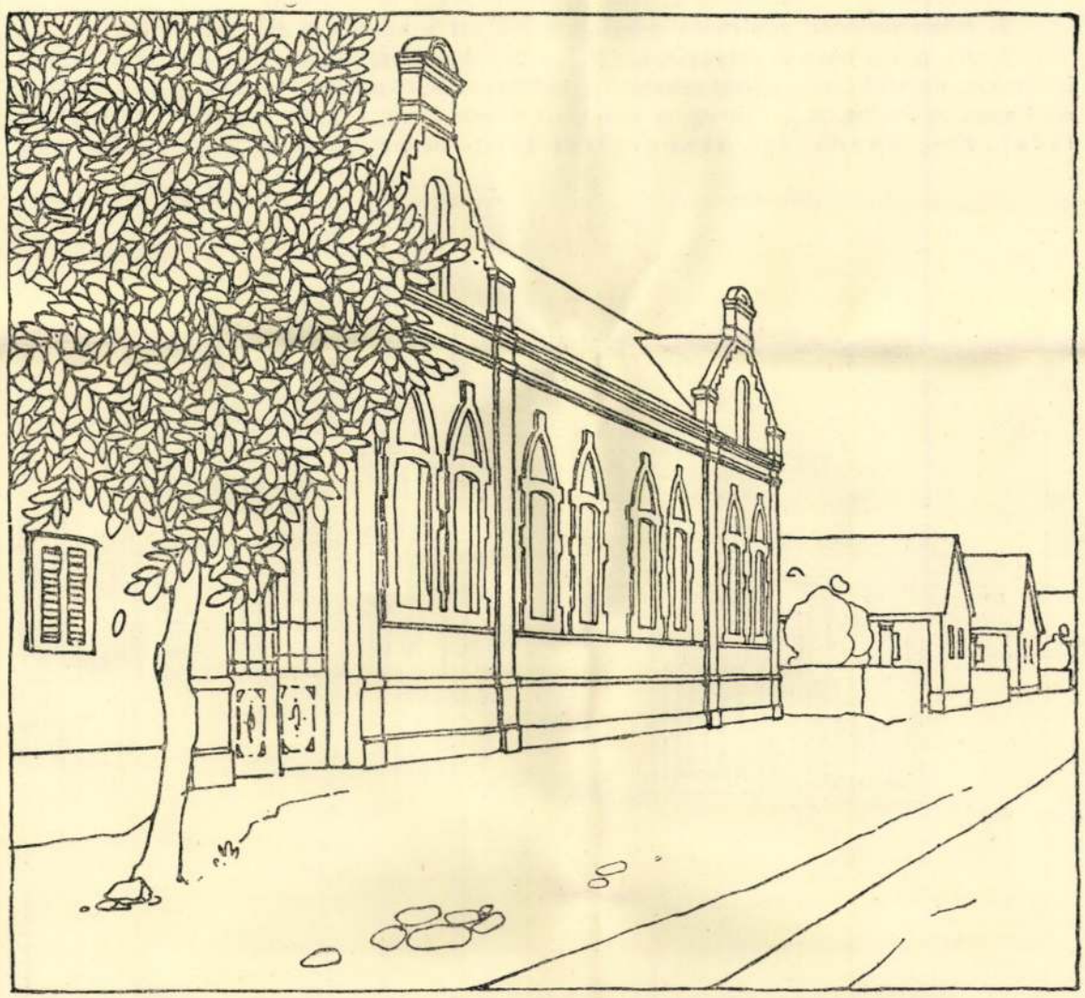

DECSI UTCA KALÁN ISTVÁN PARASZTGAZDA MODERN „GÓT STILUSÚ“ HÁZÁVAL.

RUE DU VILLAGE DE DECS. MAISON „GOTHIQUE“ MODERNE D'UN CULTIVATEUR.

A nép szépérzékének fejlesztéséről

Bogyiszló községben ősrégi telepes rendszerben épített nád- és szalmafedelű házak közé beékelve egy ultramodern községházát építettek. Hátborzongató látvány.

Ily szörnyszülöttekkel különben most már lépten-nyomon találkozunk. Így házak oromfalain tulipántban vagy szegfűben végződő renaissancediszt, a griffmadár piroscsőrű és lábú gólyamadárrá vedlett stb.

Mindez azért van, mert a kisvárosi polgár háza utánozza a nagyváros épületeit. A falu népe meg a szomszédos kis várostól veszi építészeti formáit.

Azt nem érzi, de nem is törődik vele senki sem, hogy az új építkezés formája, a díszítő elemek túlhalmaza, a használt anyag sehogy sem illik a helyére. S hogy ennek folytán az elődök hagyományát és az ezek által teremtett oly kedves összhangot — formában és színben — a legrikítóbban sértik.

Föl kell tehát venni, még pedig sürgősen, kulturális feladataink sorába a nép szépérzékének a helyes irányba terelését és fejlesztését. E nehéz kérdés megoldásának a megközelítését a következőkkel lehetne megkísérelni:

1. A fentebb felsorolt német törvények mintájára — sajátos hazai viszonyainknak tekintetbevételével — nálunk is kellene ily törvényeket megalkotni.

2. Közművelődési egyleteink programmjába ezt a kérdést is föl kell venni.

3. Az állam írjon ki pályázatokat (falusi templomokra, paplakokra, iskolákra, tanítói lakásokra, községházára, vasuti őrházakra, indóházakra, tüzoltószertárakra, gyárépületekre stb.) azon feltétellel, hogy az egyes pályázati munkák az illető vidék földrajzi, talaj-, táj-, gazdasági, etnográfiai követelményeinek és az illető vidéken még

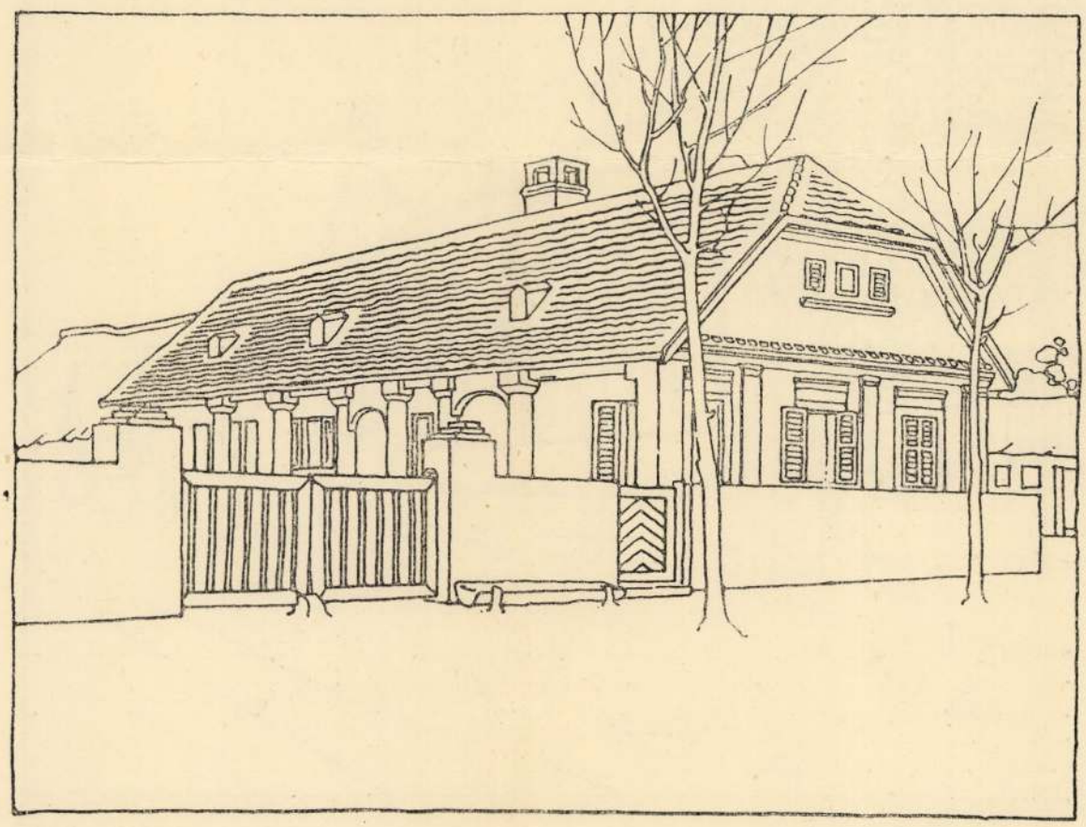

SZAKÁLYI
RÉGI HÁZTIPUS.

ANCIEN TYPE DE MAISON
DE CULTIVATEUR À SZAKÁLY.

található építészeti tradicióknak megfeleljenek. Esztétikai szempontból furcsa dolog az ugyanis hogy pl. vasuti őrházak, indóházak a sík vidéken époly alakúak, színűek mint a hegyes, erdős vidéken lévők.

4. Ezeket a kérdéseket tárgyaló, népiesen megirt és vetitett képekkel kisért előadások tartandók.

5. A községházakban, iskolákban, a vasuti indóházak várótermeiben, a vasuti kocsikban — mint Angliában és Franciaországban — hazai táj- és más tárgyú, jó kivitelű képek kifüggesztendők.

6. Munkásházak épitésénél (vasút, állam, vállalatok) föltétlenül a helyi hagyományok is tekintetbe veendők és különös gond fordítandó ezek esztétikai kiképzésére.

7. Megfelelő folyóiratok kiadandók.
A falusi olvasókörök ingyen kapják.

8. A népiskolai tankönyvekben jó illusztrációkkal ellátott ily irányú olvasmányok is fölveendők.

9. Az épitőiparosok szakiskoláiban e kérdésre nagy súly helyezendő.

10. Különösen az iskolák épitésénél kell e szempontokat féltő gonddal ellenőrizni. A falusi iskola kell hogy a falusi képbe összhangzatosan beleilleszkedjék, miért is ennek anyaga, formája és szine kell hogy feltünő, zavaró vagy e vidéken idegen ne legyen. Az iskola belső kiképzése, berendezése, a tanitó lakása kell hogy a leggondosabb figyelemben részesüljön. Az iskolában nyeri a gyermek egész életére mélyreható és maradandó benyomásait, azért bir az épület külső és belső kiképzése, berendezése, szine stb. a legnagyobb fontossággal. Itt kell, hogy magyar érzéssel párosultan a szükebb hazafaluja hagyományait megőrizni, megbecsülni tanulja. Szükséges, hogy a népbe beleoltsuk azt az érzést, mely arra vezeti rá, hogy a hagyományos szokások általában, igy az épitkezés módja, ház belsősége, berendezése, a viselet, a különböző használati tárgyak: az elődök értelmi és érzelmi hagyatéka.

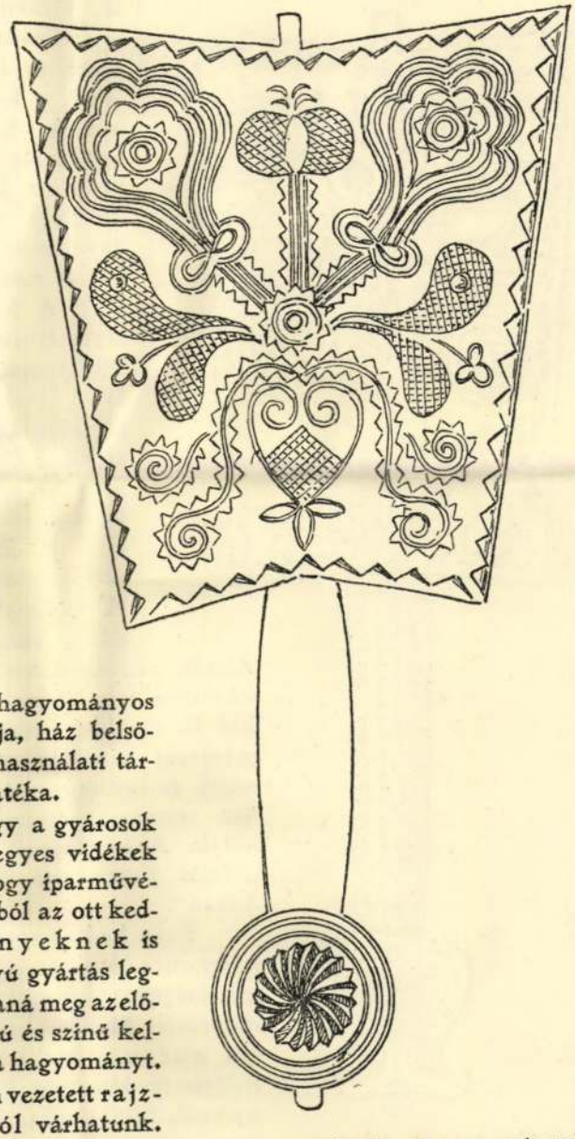

SÁRKÖZI SULYOK, VÉSETT DISZÍTÉSSEL. ÁCS L. RAJZA.
BATTOIR SCULPTÉ DU SÁRKÖZ.

11. Módját kellene találni annak, hogy a gyárosok készitményeik előállitásánál nemcsak az egyes vidékek szokásaihoz alkalmazkodjanak, hanem hogy iparművészek segitségével az illető vidék motivumaiból az ott kedvelt színekben a művészi követelményeknek is megfelelő cikkeket állitsanak elő. Ily irányú gyártás legfeljebb az iparművész tiszteletdijával drágitaná meg az előállitást, de útját állná a teljesen idegen rajzú és szinű kelmék divatbahozatalát és igy megóvhatná a hagyományt.

Legtöbbet azonban a helyes irányban vezetett rajztanitástól és háziipari foglalkozástól várhatunk.

Itt már nem állunk problémával szemben. A tapasztalat és a sokféle népművészeti gyüjtemény mutatja, hogy népünkben magasfokú veleszületett intellektus

A nép szépérzékének fejlesztéséről

lakozik. Hogy különösen abban az irányban fejlődött ki a nép érzéke a legbámulatosabban, amely irányban hagyományszerüen foglalkozik.

Csak két példát hozok fel: a sárközi gyermekrajzokat és fátyolhímzéseket.

Nézegetve e rajzokat, lehetetlen csodálkozásunkat visszafojtanunk. Mily magasfokú intellektus, mily gazdag megfigyelő- és képzelőtehetség, kombinálóképesség és kézi ügyesség lakik ezen 7—12 éves gyermekekben, akik minden tanulás nélkül, csakis önmagukból merítve, ösztönszerüen vetik e kedves, csodás dolgokat papírra! Gyönyörüség látni azt a bensőséges örömet, azt a kedves buzgalmat, amelyet ezek az Évikék és Indikák e művészi ténykedéseiknél kifejtenek.

Eredetüket a bámulatos tökéletességü főkötőhímzésekben kell keresnünk. Ezen körülmény mellett szól az a tény, hogy csak a kislányok rajzolnak, a fiuk nem. Ennek a vidéknek földrajzi fekvése, a talajviszonyok a férfiakat ugyanis külső munkára — állattenyésztésre és halászatra — kényszeritette. Ugyanezen okok a kereskedelmet távoltartva, az asszonyokat rávitte, hogy ruházatuk sok részét, az ehhez szükséges többféle díszt önmaguk készitsék. Igy fejlődött ki náluk különösen a hímvarrás művészi tökélyre mindaddig mig a közlekedési viszonyok javulásával az izlésükhöz alkalmazkodó gyáripar ezt le nem rontotta.

SÁRKÖZI SULYOK, VÉSETT DISZÍTÉSSEL. ÁCS L. RAJZA. BATTOIR SCULPTÉ DU SÁRKÖZ.

A kisleányok állandóan az asszonynép környezetében élve, festői ruházatuk minden csinjátbinját már korán megismerik, a kézimunka különböző technikáit pedig szintén gyermekkorukban sajátitották el. Innen magyarázható, hogy a kislányok kézi ügyessége, szinérzéke és fantáziája sokkal jobban fejlődhetett mint az atyjuk mellett a szabadban tartózkodó fiuké.

A különböző hímzéseiken látható diszeket természetesen önmaguk tervezték és rajzolták. A kislánykák látván az édesanyjuk ezen ténykedését, maguk is tettek ily rajzbeli kisérleteket. Akadt azután a kislányok között olyan tehetséges, ki az iskolában csendes foglalkozáskép kapott számtani feladatát sokkal hamarább megcsinálta mint a többi. Unalmában azután számtani feladatát szépen kicifrázta. Ezt a szomszéd is utánozta és igy szokássá, majd tradicióvá lesz. Ezen rajzocskákat azután kicserélték, egymásnak emlékkép ajándékba adták. Azért látunk a régi rajzokon pl. ily ajánlásokat: „Héjós Évika irta Gamós Indikának 1906-ik évben április 3-ikán".

Ezen kedves szokás megismerésekor csak két kis alakban készitették kis tervezeteiket és azokat a csodás megfigyelőképességüket bizonyitó „bubák"-at. Mint ahogy azt az Iparművészeti Múzeumban legutóbb kiállitott csoport is mutatta, ma már más alakban és nagyságban is dolgoznak. Ösztökélésemre bizonyos kitüzött feladatokat (szegélydisz, keszkenyőszél, hímes-tojás, könyvboritók stb.) oldanak meg olykép, hogy én csak az alakot, a feladatot adom meg. Hogy az az egész ténykedés a maga eredeti, kedves és naiv jellegét megtarthassa, a megoldásba természetesen nem folyok bele.

Az eredmény minden elméletnél világosabban beszél. Mutatja, hogy ezt a kérdést kaptafák szerint megoldani nem lehet. Mutatja, hogy csak azt és annyit lehet felvenni, amit és amennyit a nép megért és átérez. Meg kell ragadni a még meglevőt és ezt azután a nép érzelmi és értelmi világához alkalmazkodva kell továbbfejleszteni.

Ugyanígy kell eljárni a *háziipar* fejlesztésénél is. Csak azt az ágazatot szabad felkarolni, amely háziipari ágazatnak az illető vidéken már, vagy még, gyökere van.

SÁRKÖZI SULYOK VÉSETT DISZÍTÉSSEL ÁCS L. RAJZA.

A művészi érzék fejlesztése szempontjából elhibázott dolog volna máshol készült minták után és idegen technikával dolgoztatni. Ez alig fejleszti a műérzéket, legfeljebb kis technikai ügyességet ád. A háziipari munka csak akkor kapja meg népies zamatját, művészi értékét, ha ennek minden vonása a nép lelkéből ered.

Az itt kifejtett szempontok megkövetelik, hogy a falusi iskolákban a *kézimunka tanitása* az illelő helynek akár a multban létezett, akár a mostani háziipari tevékenységéhez alkalmazkodjék. Megtiltandó, hogy a tanitónők „Musterbuch"-ok mintái után dolgoztassanak. Ez megmételyezi a legtisztább magyarságú helyeket is. Gyűjtse össze a tanitónő a helybeli és szomszédos községek régi mintáit és dolgoztasson ezek után. Óvja meg a hagyományt s ezzel megtanitja becsülni az ősök örökét.

Csak a helyes irányban vezetett rajz- és kézimunkatanitástól és háziipartól várhatjuk a kivánt hatást. A tiszta magyar lakosságú vidékeken is sokat tehet ez a magyar nemzeti érzés megóvása, megerősitése szempontjából.

Az esztétikai kulturától várható nagy és nemes hatások ösztönszerüen parancsolják ennek a nép életébe való bevitelét. A nép izlésének a fejlesztése annyit jelent, mint jellemének a képzése. Gondoljunk csak arra a hatalmas hatásra, amely akkor állna elő, ha az embereket állandóan körülvehetnők a széppel. Ha az otthon minden eszköze a szép követelményeinek megfelelne. Ez megnemesitené az emberiség lelkületét és közvetve a szociális harc eszközeit is. Mert az igazi műélvezet az embert tiszta levegővel veszi körül s az által, hogy a világban található szépségek iránt lelkünket fogékonnyá teszi, életfelfogásunkat is tökéletesbiti, nemesiti.

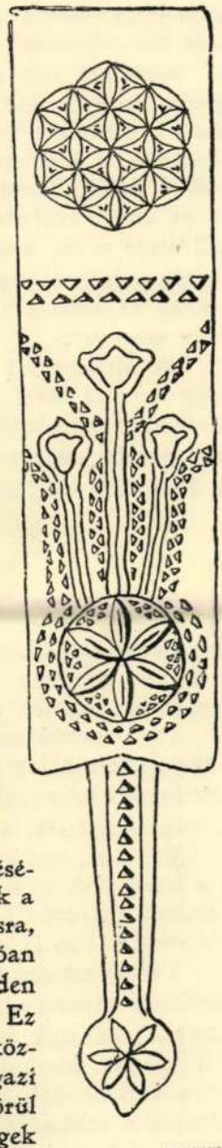

BATTOIR SCULPTÉ DU SÁRKÖZ.

ANGOL HIMZÉSI TANFOLYAMOK.

ÍRTA: GINEVERNÉ GYŐRY ILONA.

Angol himzési tanfolyamok

Most, mikor Anglia iparművészetének oly sok ága éli az újjászületés korát, szinte lehetetlen volt, hogy a hímzéssel való foglalkozáshoz is ne térjenek vissza ismét. Hiszen igaz, hogy ennek hivatásos művelői fenntartották munkásságuk magas színvonalát az ízlés hanyatlásának abban a korszakában is, mely 1840 körül állott be sokféle téren — mint ezt sok múzeumi darab mutatja; — hanem ahol a hímzés renaissance-ára igazán szükség volt, az az angol nagyközönség körében volt, a műkedvelők világában. Mert a legutóbbi tíz-tizenöt esztendő alatt az angol középosztály asszonya jóformán egyáltalán nem hímzett, míg harminc-negyven esztendővel ezelőtt (mint a fennmaradt munkákról látjuk) hímzett ugyan, de csak azt tudjuk rá mondani: bár ne tette volna! Mert ha az ember régi angol „manor house"-okban, kastélyokban fordul meg, rendesen keresztül kell esnie azon, mikor a szobájába felvezetik, hogy a háziasszony elmondja valami ágyfüggöny, falikönyeg vagy kandallóellenőrző előtt: „Ezt a szépanyánk hímezte"; mire a vendég az elnézés hangján azt szeretné mondani: „Hagyjuk ezt! A holtakról vagy jót, vagy semmit".

A pisztáciával behintett csokoládétortán (amelyről csak hosszabb szemlélet deríti ki, hogy ez zöld fűvel benőtt barna szikla) rendületlenül ott ülnek az oroszlánok, tigrisek, párducok, kedvezőbb esetben vattagereznájú kutyák és emberarcú (még pedig fényképész előtt pózoló emberarcú) őzek; úgy hogy az ember őszintén kívánja, bár Anglia ezekről az állatokról is elmondhatná, amit a farkasról elmondhat, hogy:

Nem tűrte meg hazánk határa,
Brit földön sose leít hazára.

A másik gyakori motívum a görög mithológia, a maga lépcsőzetes arcélű (szemüreg, orr, felső ajak, áll, mind egy-egy derékszög) Artemisei, Parisai, Aphroditeivel, úgy hogy az ember csaknem aláírja a régi egyházatya véleményét: „A pogány istenek pedig, mivelhogy ezeknek szemlélésök az emberre nyereséget nem jelent, nem ábrázolandók".

De természetesen a hímzésnek ez a hanyatlása összefügg a rostaszövet (canevas), a keresztöltés és az anilinszínű fonalak használatának idejével. Mert ha, ellenkezőleg, a családoknak nem ebből a korból, hanem az azt megelőző három századból (16., 17. és 18-ik) vannak hímzéseik, akkor a legtöbb esetben igazán kincsnek vannak a birtokában.

És most, mikor az angol ipar a bútor, porcellán, az ezüst, az ékszerek, az ablakok és a kandallók tervezésében az olyan művészi ízlésű korokhoz tér vissza, mint a Tudor, a Stuart, a Jacobean és a Queen Anne korai, akkor csak természetes, hogy a hímzés renaissance-ában is ezek a korok merültek fel újra.

Természetesen teóriában itt is igen könnyű lett volna „sokat markolni" és azt mondani: támasszuk fel az angol műhímzés legkiválóbb történeti stílusait s ha már bútorunk, házaink ezeket mutatják, hozzávaló hímzésekkel egészítsük ki. Igen, csakhogy ez a „sokat markolás" is azzal járt volna, hogy az illető „keveset fogjon", mert hiszen valamennyi említett kor hímzési műipara egy-egy rengeteg birodalom; hogyan tudhassa a műkedvelő, milyen anyag, fonál, színek, öltések, motívumok adnák az igazán stílszerű dolgot.

A legjobb iparískolák tanfolyamokat szerveztek tehát műkedvelők számára, akik tetszés szerint választanak egyetlen egy stílust, esetleg annak is csak egyik ágát, de ezt aztán megtanulja nemcsak mechanikusan utánozni, hanem felismerni is; megtanulja a történeti eseményeket is, melyek a stílus kifejlődését módosították. Például arra csak a történelem taníthat meg bennünket, hogy a Stuart-kori hímzéseknek azért oly jellemző motívuma a szamóca virága és gyümölcse, mert a növény abban a korban lett ismeretessé

ÁCS LIPÓT: A NEMZETI MÚZEUM NÉPRAJZI OSZTÁLYA ÉS MŰVÉSZETI KULTÚRÁNK.

A XIX. század művészetén végigtekintve, a különböző törekvések egész sorát látjuk. De különösen a mult század 80-as évei óta kerültek felszínre minden téren oly törekvések, amelyek új kultúrát hirdetnek. S bár a művészi termelés minden ágában észlelhetünk változásokat, mégis a keresés, bizonytalanság, határozatlanság, sokszor formátlanság és színtelenség a képzőművészetekben a legszembeötlőbb.

A különböző népek kultúrájának virágzó kora mindig olyan egységet, nemzeti jelleget mutat, amely ennek minden nyilvánulásában felismerhető. Kultúránkban ezt az egységet ma még nem látjuk. Kapkodás s bizonyos fokú ziláltság nyilvánul szellemi és gazdasági életünk minden részében. Igen természetes, hogy ily viszonyok között a művészet sem bírhat egységes, harmónikus jelleggel.

A művészet küzd ugyan erősen különböző célokért, stílusért, csakhogy mindaddig nem juthat egységes új stílushoz, amíg a nemzet élete ellentmondó, határozatlan s az egyén lelki élete nyugtalan, békétlen, elégedetlen. A történelem tanítása szerint stílust csak harmónikus élet teremthet: a görög világ, az olasz reneszánsz. Minden keresés és fáradozás dacára egységes, nemzeti művészetről majd csak akkor beszélhetünk, ha a nép géniuszából fakadó egészséges, erős nemzeti kultúránk lesz.

Az új törekvéseknek máris köszönhetjük az élet és a természet összefüggésének a megtalálását. Az utolsó évtizedek e téren óriási változást idéztek elő. A fiatal művésznövendék a természet kiapadhatatlan gazdag forrásából törekszik szomjuságát csillapítani. Technikailag és tartalmilag újszerüségre igyekeznek. E forradalmi törekvések a régi tradiciókat összetörve, sokszor persze a jót, a helyest sem kímélik.

Az új irányzat egy másik rendkívül értékes mozzanata annak a felismerése, hogy csak az a művészet válhatik közkinccsé, amely a hazai talajban gyökeredzik, amelynek vérkeringése a nemzet életéből táplálkozik. Csak az ily módon kifejlesztett nemzeti művészet fogja fluidumként körülfolyni egész szellemi életünket, városainkat, házainkat, cselekedeteinket, ez fogja mindennapi életünket fényével beragyogni. A népi kultúra fejlesztésének azon végcélja, hogy a mindennapi életet megnemesítve, szükségessé teszi a legegyszerübb tárgynak művészi kiképzését s ennek olcsó előállítását. Újszerű iparművészetünk, amely már annyi szép sikert aratott, népünk széles rétegeire eddig nem igen gyakorolt hatást, mert eddig nélkülözte a fenti sajátságokat. A nép széles rétegeinek ma is jobbára ízléstelen, művészietlen produktumok állnak rendelkezésére.

A művészet az otthonban kezdődik. Csak az az ember, aki benső szükségből otthonát művészileg kiképzi, fogja ezt az érzést az utcára, a távoli környezetre is átvinni. Azért hangsúlyozzák az új művészet apostolai, hogy a legalacsonyabb néprétegeknek is művészi otthont kell teremteni. A legigénytelenebb háznak, lakásnak olcsó eszközökkel egységes, harmónikus művészi kiképzést kell adni.

Hogy e kívánság nem utópia, mutatja a régi népművészet, amely nemcsak az esztétikai szükségletből és alkotásösztönből fakadt, hanem a nép gazdasági életéből sarjadt. Ezért törekedett elsősorban használati tárgyak teremtésére. Művészi tevékenységének középpontja a ház volt, mert a nép művészete lényegileg alkalmazott művészet lévén, természetszerüen a házban található használati tárgyain nyilvánul meg.

Régi népművészetünk szépséges alkotásainak egy része a tudatlanság és nembánomság miatt elveszett, egy másik, szerencsére elég nagy része, azonban lelkes gyüjtők és múzeumok birtokába jutott. A Magyar Nemzeti Múzeum Néprajzi Osztálya valóságos tárháza a magyar népi művészet legcsodásabb alkotásainak. Az itt összegyüjtött különböző tárgyak és eszközök a legvilágosabban szemléltetik mindazt, amit iparművészetünk szempontjából tudnunk szükséges. De különösen ki kell emelnünk azt a fontos körülményt, hogy

Magyar Iparművészet
1913.

bak), de magyar középkori fatemplom nem maradt ránk, csak a palócsági haranglábakról sejtjük, hogy milyen lehetett.

Ellenben külön rendje s részben külön stílusa volt falusi templomaink festőmestereinek. Virágzó céh lehetett nálunk a faliképírók céhe, ítélve nagyszámú XIV. és XV. századból ránk maradt műveik után, amik mennyiségben felülmúlják a Német- és Franciaország ezidőbeli megmaradt falképeit. De minőség dolgában is értékesek a mi primitívjeink munkái, bár művészi tökéletesség dolgában nem érik el azokat. Százszámra megmaradt műveik után ítélve, elmondhatjuk, hogy eléggé zárt életet éltek, legényeiket nem küldték ki külföldre, mint az erdélyi szászok és nem érezték meg a gótika végső korának barokkos kilengését; stílusuk szigorú, képtípusaik öröklődnek egynéhány nemzedéken által. Úgy látszik olcsón dolgoztak és gyorsan, mert olyan kicsiny falusi templomokban is, ahol nem tellett a kőfaragóra és faragatlanul hagyták a bordákat, konzolokat, még mindig tellett a festésre. Nem festettek csak falat, és elkülönültek a táblafestőktől, akiknek a stílusát nem is utánozták.

Igen munkás, termékenykezű lehetett köztük az, akit én, fő műve után, geczelfalvi mesternek nevezek. Gömörben és Nógrádban dolgozott a XV. század elején. Geczelfalván kívül Mártonházán, Süvetén, Turicskán. Hogy miképp helyezi el képeit, oldalfalon, mennyezeten, hogy milyenek a jelenetei, az nem igen tartozik ide, hanem az ornamentikája egyéni, új előttünk. A geczelfalvi templom diadalívén csomós tövekből sásszerű levelek erednek és kitöltik a mellképek közeit; épp oly új előttünk a boltozatképeket keretelő gyengéd ornamentika. Gömör-Rákoson nem ő dolgozott, hanem valamelyik tanítványa, mert a képek nem olyanok bár, ez a sásszerű ornamentika megvan ott is a diadalíven és szentélyben.

Kár, hogy a középkori mestereink (és épp ez a különbség közöttük, meg a német és francia mesterek között) kevés gondot fordítottak az ornamentikára s az összes teret figurális képekkel födték be. Gömörmegye többi középkorú festett templomában Hisnyón, Rima-Brezón, Csetneken csak egy-egy ornamentális új elem csillan fel a dúsan festett képek között. Feljebb Szepességen, Vitfalván egy igen primitiven megfestett Cserhalmi ütközet keretelő dísze igen becses a népies művészet szempontjából. Emlékeztet azokra a pálma- és oszlopforma díszekre, amiket a sajómenti parasztházakon látunk. Szmrecsányban (Liptóban) a falra festett ornamentika kevés, de igen becses itt a festett mennyezet. Hiszen nagyjában gótikus ez is, a hosszú szalagszerű mezőkben lovagi torna látszik, odébb mellette igazi liptói kép: medvevadászat; hanem a többi mezők ornamentikája olyan sajátos gótika, amiben erősen érvényesült a helyi szellem.

Felvidéki középkori faliképírásunk tömegét véve, bizony csak morzsák ezek, de örvendünk nekik mégis. A Dunántúl egyetlen ismert XIV. századbeli mestere Akvila János, a hiú képíró, aki kétszer is megfestette a szentek közé a maga képét Mártonhelyen és Veleméren, stájer ember, és az ornamentikája karakter nélkül való.

Erdély középkori ortodox templomaiba gazdag geometrikus ornamentikát hozott be a Hunyadmegyébe behatoló bizánci művészet. Malomviz, Demsus, Őralja-Boldogfalva templomai megőrizték ezt, de még érdekesebb ezeknél Zeikfalva temploma, amelyikben a két stílus: a nyugati latin, meg a keleti bizánci egyszerre jelenik meg. Kár, hogy a mester nevét nem lehet elolvasni, bár a képe megvan a diadalív lábán, Nagy Lajos-korabeli öltözetben.

Ezt a bizánci geometrikus ornamentikát átvették olykor a mi latin primitívjeink is, teszem azt Magyar-Vistán, aminek a falképei az elmult nyáron kerültek napfényre.

A székelyföldi középkori falképek szegényebbek ornamentikában, mint várnánk. Kivétel talán a csikmenasági templom, de ennek gazdag festett díszítése erősen hajlik a reneszánsz felé. A bizánci ízlés eljut Székelyföldre is és, ami igazán csodálatos, a székelyek kevés képét, Szt. Lászlót és a Cserhalmi ütközetet, bizánci mester festette meg.

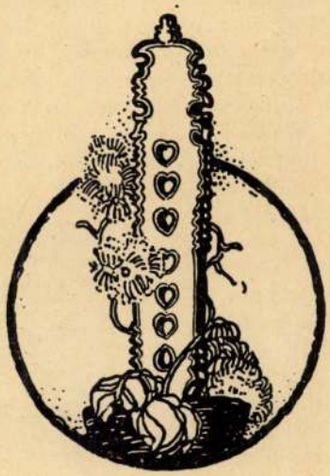

Ime, az a kevés népies nyom, amit középkori falfestményeinken találtam. Ez az anyag bizonyára szaporodni fog még, mint ahogy most is szaporodik évről évre. De hogy nagy mennyiségben leljünk középkori népies művészetünk emlékeire, arra reménység nincs.

389.

390.

389. Galambbúgos nagykapu. Fenyéd, Udvarhely megye. — 390. Göcseji paraszthász.

Art paysan hongrois. — 389. Portail sculpté et peint en bois et 390. maison décorée de peintures.

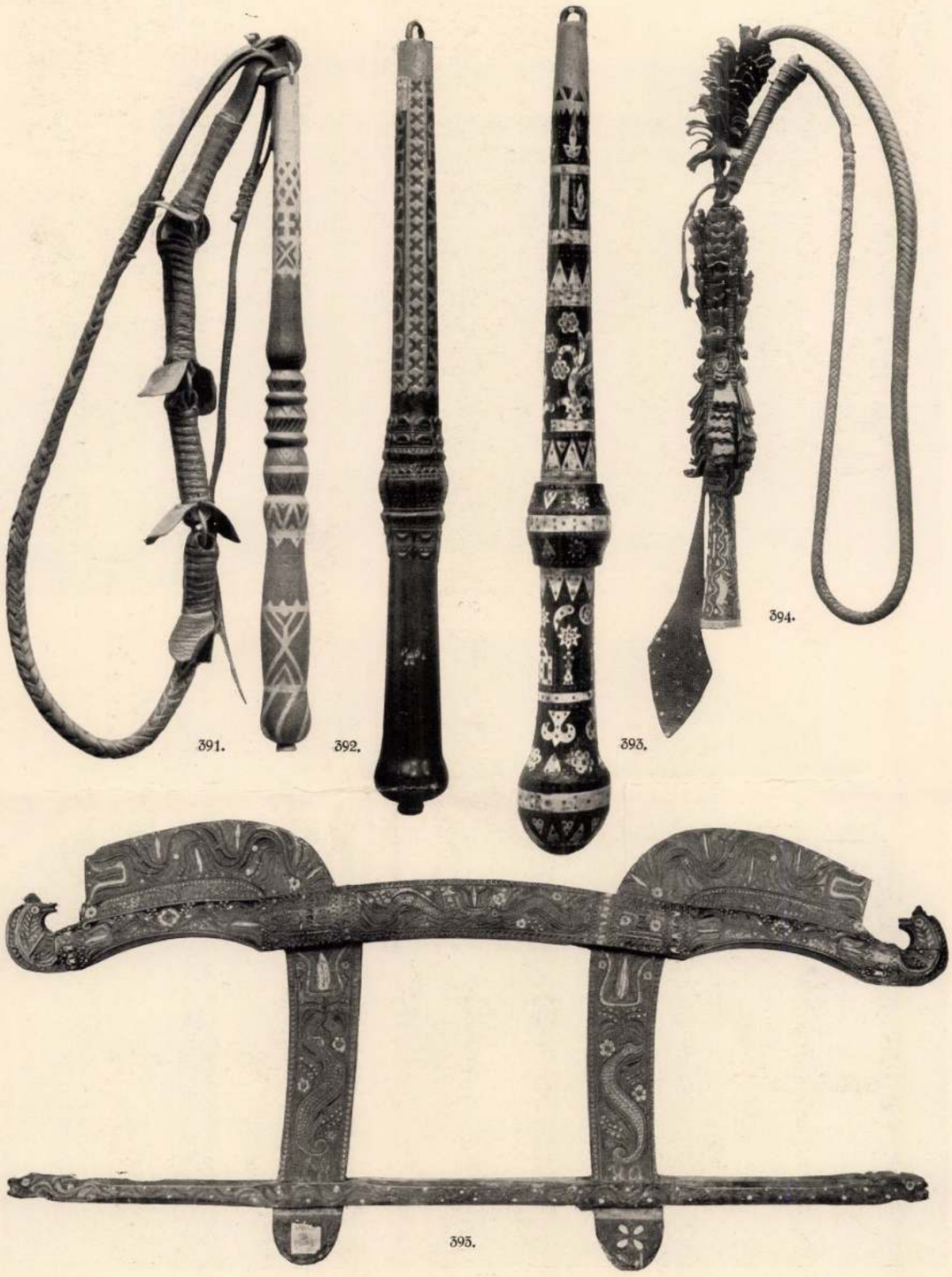

391. Palóc karikás. — 392—393. Alföldi és dunántúli karikás. 394. Alföldi karikás. — 395. Kalotaszegi járom.

Art paysan hongrois. — 395. Joug gravé en bois et 391-394. fouets de pâtres.

396.

397.

398.

399.

400.

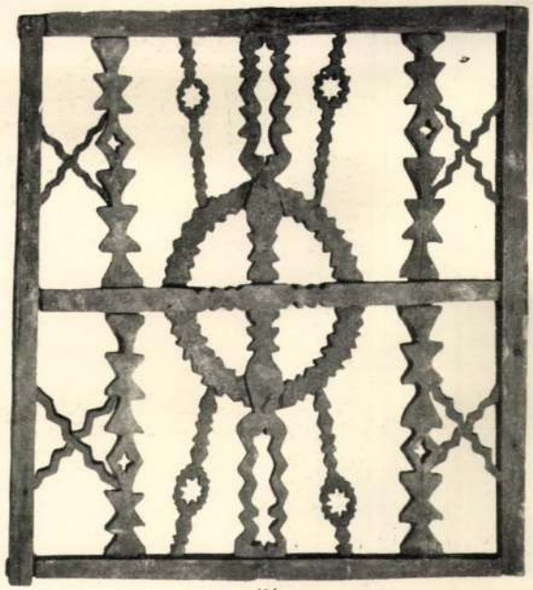

401.

402.

396, 398, 400. Dunántúli mángorlófák. — 397, 399. Zemplén-megyei kürtök. — 401. Fából faragott székely ablakrács. 402. Dunántúli viráglétra.

Art paysan hongrois. — 401. Grille de fenêtre en bois, 402. support à fleurs, 397, 399. cornes gravées et 396, 398, 400. trois rouleaux de calandre.

403.

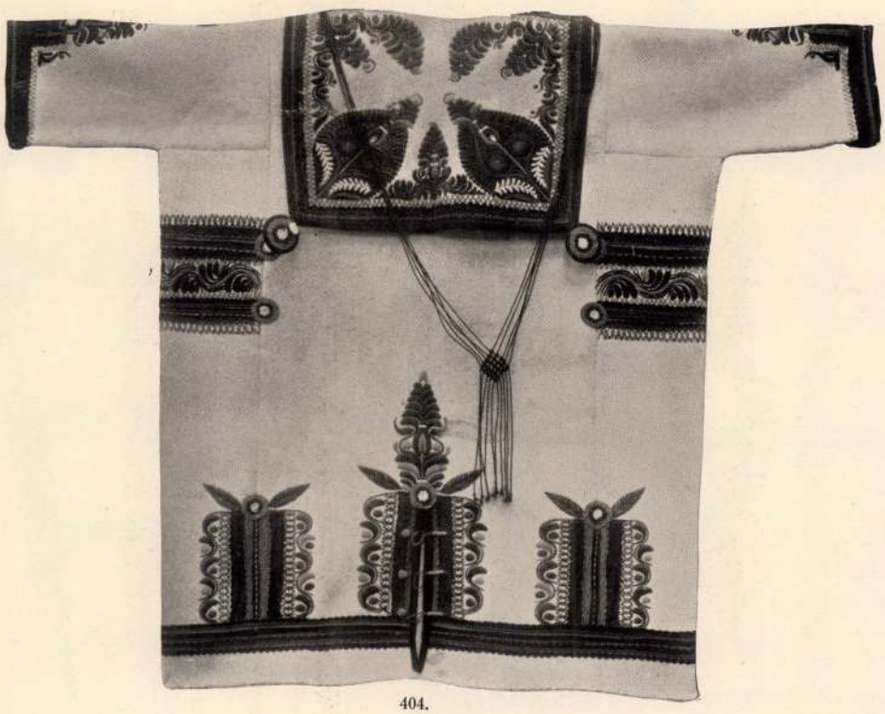

404.

403—404. Mezőkövesdi szűrök.

Art paysan hongrois. — 403—404. Manteaux, appelés „szűr“ en feutre.

405.

406.

Magyar szűrök. — 405. Bihar. 406. Borsod.

Art paysan hongrois. — 405—406. Manteaux, appelés „szűr".

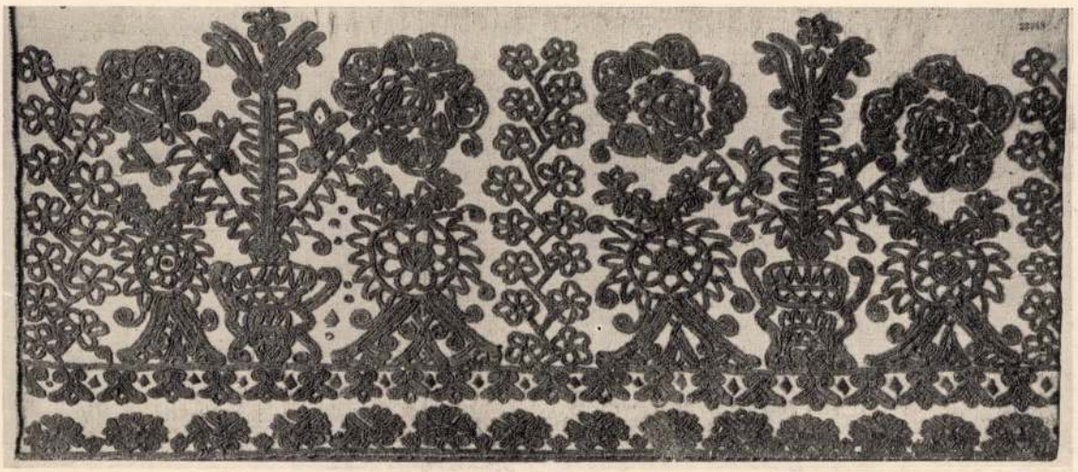

407.

408.

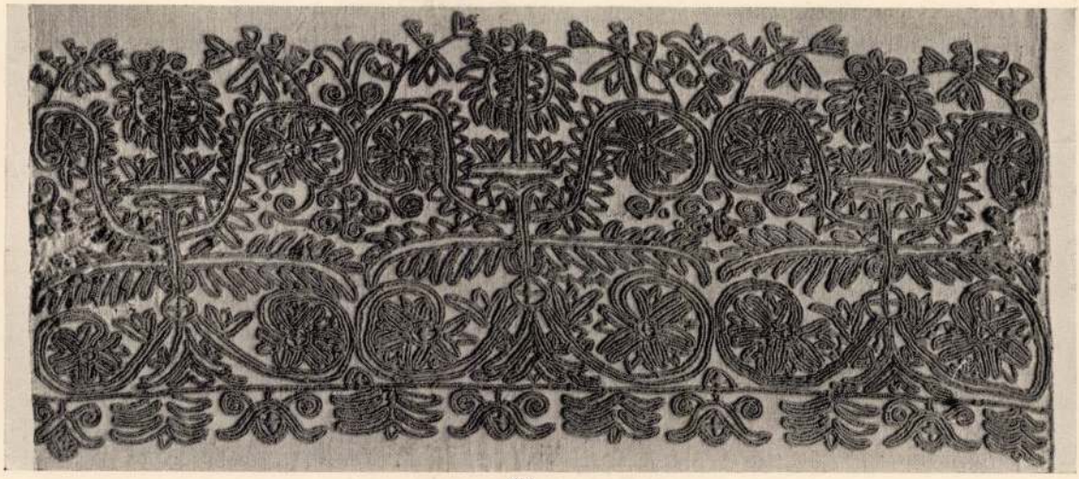

409.

408. Erdélyi hímzés. — 407, 409. Kalotaszegi varrottas. Art paysan hongrois. — 407—409. Broderies en laine.

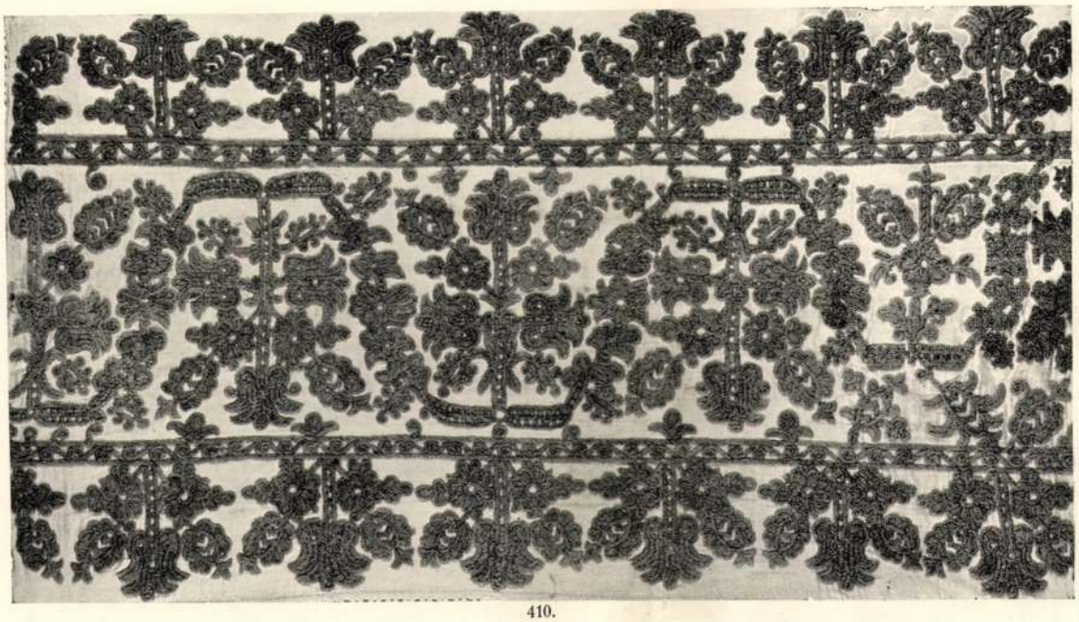

410.

411.

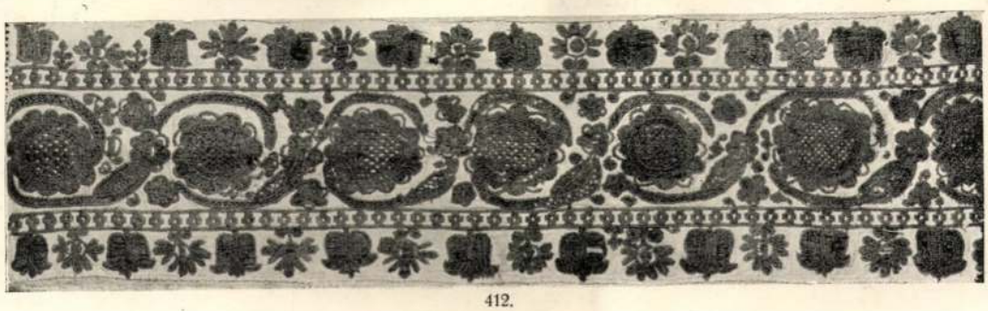

412.

410. Toroczkói párnahaj. — 411. Beszterczenaszódmegyei keresztszemes hímzés. — 412. Toroczkói lepedőszél.

Art paysan hongrois. — 410—412. Broderies en coton.

413.

414.

413. Sárközi tulipántos láda. — 414. Vésett és festett pad. Kőrösfő.

Art paysan hongrois. — 413—414. Bahut et banc gravés et peints.

ezek az alkotások a nép lelkéből fakadván, a magyar gondolkodás, magyar érzés művészi kifejezéseit adják. S így kiapadhatatlan forrásai úgy a vonal, mint a szín nemzeti alakulatainak. Hiszen alkotásai legegyénibb tulajdonai s ha el is lesett egyet-mást a városról vagy mesterembertől, azt a maga egyéni, jellegzetes felfogása szerint alakította át. Belevitte azt az egységet, zamatosságot, amelyért ezt a művészetet oly nagyra becsüljük. Olyan ez, mint az az életerős nyelv, amely az idők folyamán sok idegen szót magába olvasztva, eredeti hangzását továbbra is megtartja. A paraszt — mint konzervatív érzésű ember — minden téren sokáig küzdött az idegen ellen. De ha mégis átvette, akkor ősi erejénél fogva a maga egyénisége szerint formálta ezt. Művészetében a célszerűség az irányítója. Amit a városról átvett, azt falusi igényei szerint átalakította, megszokott építési anyaga és egyszerű megmunkálási módja szerint idomította.

Építkezésünk nemzetivé tételében is nagy szerep vár népi művészetünkre. A néprajzi osztály mai elhelyezése, sajnos, a népi építészet tanulmányozása szempontjából egyelőre mást, mint fényképet, csak keveset nyujthat. De ez a gyüjtemény is oly gazdag, hogy a magyar nép építkezéséről így is tiszta fogalmat ád. Látjuk ezekből azt, hogy a nép régi építkezésében is a célszerüségre törekedett. Számolt a talaj- és éghajlati viszonyokkal. A lakás beosztása, berendezése szükségleteinek, egyéniségének megfelelő volt. A házakon alkalmazott vonalak és síkok, az egyes épületrészek területi arányai, különböző rendeltetésüknek erős hangsúlyozása a szemet gyönyörködtették. Az épület külsején található részek: mint oromfal, ablakok, ajtók, kapuk, kerítések formái és színei harmónikus egységgé olvadtak össze.

Egész építkezésükben megnyilvánult a szűkebb hazájukhoz, földjükhöz való szeretet.

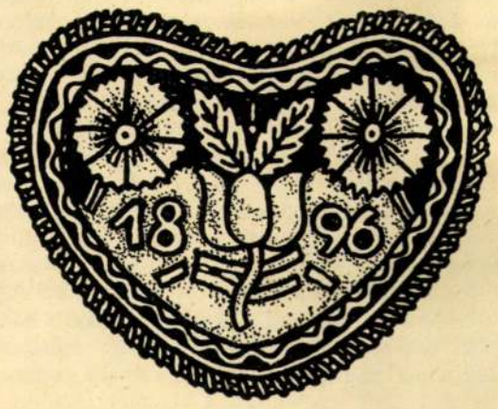

Az egyenlő érdekek, a talajviszonyok és megélhetési föltételek egyformasága pedig bizonyos egyöntetű jellegüekké tették építkezésüket. Így sorakozott mindig a hagyomány által táplálva egyik ház a másik mellé és megalkotta a falut, melynek jellegzetes, egységes képe a legmegfelelőbben rajzolódott a tájba.

Mily gyönyörű feladat nyílnék építőinknek ezen elvek felhasználásával pl. fővárosunk építkezésében! Milyen lenne ez a város 30—40 év mulva! Nem kellene az idegenforgalom csekélysége fölött sopánkodnunk. Egy város, amely építkezésében egységesen nemzeti, tehát különleges, jellegzetes stílust mutat, olyan hatalmas vonzóerővel hat az idegenre, hogy ez gazdasági szempontból is kincsesbánya lehetne. Hiszen van rá számtalan külföldi példa.

Ugyancsak azt látjuk ebből a gyüjteményből, hogy a ház belseje, berendezésének minden darabja is ugyanezen szempontok szerint fejlődött. Csupa szín és megfelelő vonalmenet volt itt minden. A faragott-festett szék, asztal, ágy, sarokpad, tulipántos láda, falitéka, szőttesek, hímzések, cserepek stb. mind egyéniségéhez mért és foglalkozásával egybehangzó. Ahová a szem tekintett, mindenütt a nép szükségleteiből fejlődött és egész életével szervesen összefüggő alkotást látott. Amit csinált, egész lélekkel, benső szeretettel és színdús fantáziával csinálta. Ezen alkotásainak célszerüsége, az anyagnak megfelelő becsületes kidolgozása, őszintesége és formaszépsége mélyen megható és egyúttal követendő példát is mutat. Ezek a magyar néplélek gyönyörű virágai a magyar rög szülöttei s a vidékkel elválaszthatatlanul összeolvadnak. Igaz, becsületes dolgok ezek, mert a természet nem tanít hazugságokra.

S így e téren is követendő példát és bőséges anyagot szolgáltat művészeinknek.

Igen figyelemreméltó a múzeum népdal- és népzenegyüjteménye, mely úgy a magyar, mint a nemzetiségek érdekes és értékes dallamkincsét felöleli. Az általánosan ismert cigányos és szentimentális népdalok helyett a legősibb motívumu, mintegy 2—3000 darabot magába foglaló, részben fonogrammlemezből, részben pedig néhány lelkes modern zeneszerzőnk pontos lejegyzéseiből áll ez a zenei kincsünk. (Székely népballadák, tánc, nép- és gyermekdalok.)

A külföldi muzsikának tradicioi vannak. Nekünk, sajnos, még nem volt Beethovenunk, sem Wagnerunk. Nemzeti jellegű zeneművészetünk megteremtése is még kifejlesztésre vár. Ez az összegyüjtött népies zenei kincsünk adja meg leendő nemzeti muzsikánk egyedüli éltető forrását.

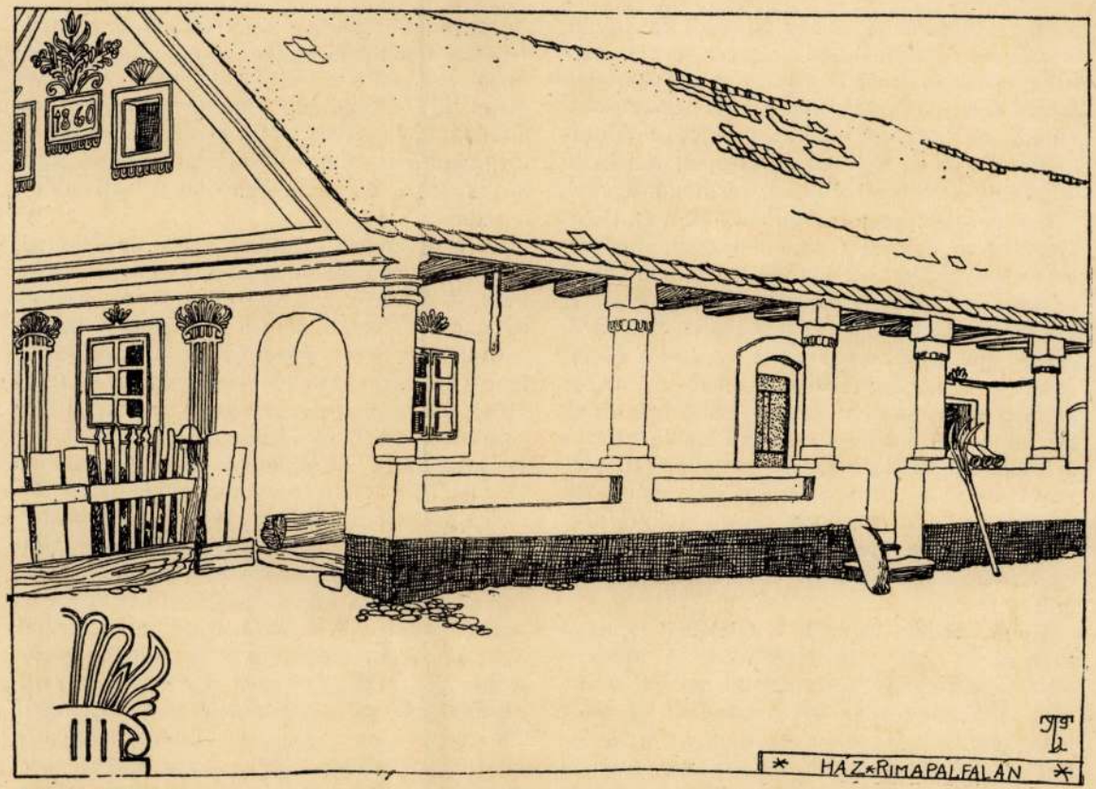

Ház Rimapállalván. Art paysan hongrois. — Maison d'un cultivateur à Rimapálfalva.

A művészi nevelés egyik fontos feladata az, hogy az ifjuságban hazánk természeti és művészeti szépségeire hatványozott mértékben felhívja a figyelmet. A középiskolai oktatás most fölvetett reformjának megvalósításakor a művészi nevelés kérdése is kell hogy szerephez jusson. Vigyen ez a reform több-sok művészetet az iskolába, juttassa a rajzot az őt megillető helyre s akkor olyan, a művészetért lelkesedő nemzetvezető osztályt fog nevelni, melynek a művészet után való vágyakozása nemzetgazdasági szempontból is fontos tényező lesz. Az iskolai rajztanítás módot adhat arra is, hogy a népi művészet alkotásainak szemléltetése kapcsán buzdítsuk a tanulókat a népművészeti munkák felkutatására, megrajzolására és gyüjtésére. Ezért kellene középfokú iskoláink rajzi szertárát néhány jellemző népművészeti tárggyal kiegészíteni.

A művészet föllendüléséhez természetszerüen fogyasztóközönségre van szükség. Az iskolában nyert impressziók egész életen át kísérik az embert s így a helyes, az intenzív művészi neveléssel mécenások serege fog létesülni. Fontos körülmény, hogy e mécenások lelkében is éljen a nemzeti művészetért való lelkesedés. Azért kell a művészeti nevelésben a nemzeti jelleget különösen hangsúlyozni. Nagy szolgálatot tehetnek e tekintetben is a Néprajzi Osztályban összehalmozott népművészeti alkotások. Bemutatásukkor föl kell hívni a tanulók figyelmét ezek erős nemzeti jellegére, üde, sokszor költői természetességére, szerkezeti helyességére és élelmességére, célszerüségére és anyagszerüségére.

A házi- és gyáriipar és a népi művészet kölcsönhatásairól e sorok írója e folyóirat hasábjain egy másik alkalommal már szólott. Most csupán azt kívánjuk megjegyezni, hogy mai háziiparunk az itt kifejtett elvekkel nagyrészt ellentétben áll, amennyiben a legtöbb helyen nem veszik figyelembe a hagyományokat, hanem tisztán kereskedelmi szempontok szerint vezetik a háziipari termelést. Gyáriiparunk meg alig, vagy egyáltalán nem törődik művészeti szempontokkal. Mindkét iparágnak óriási hasznára lehetne az itt említett gyüjtemény úgy művészeti, mint a nemzeti jelleg szempontjából. E szempontok tekintetbevétele pedig alig emelné ezen üzemek fenntartási költségeit. A nagy rétegekre való esztétikai hatásaikban pedig kiszámíthatatlan nagy értéket képviselnének. Nemzeti művészetünk érdekében a művészetekkel foglalkozóknak meg kell telíteniök lelkeiket a hazai rög szeretetével, agyukat a népi művészet alkotásaival, mert művészetünk éltető gyökerét éppúgy, mint nyelvünkét a néplélek táplálja.

Tornyos nyoszolya háta. Sárköz.

Art paysan hongrois. — Lit peint.

416.

415.

415. Bakonyi szűr. — 416. Jászsági suba.

Art paysan hongrois. — 415—416. Manteau, appelé „szűr“ et manteau appelé „suba“ en cuir.

417. 418. 419.

420. 421.

422. 423. 424.

Somogymegyei sótartók szaruból. — 417. Taszár, Somogy megye. 418. Spanyolozott. 419. Puskaporozott. 420—421. Spanyolozott. 422. Puskaporozott. 423. Spanyolozott. Lengyeltóti, Somogy m. 424. Spanyolozott. Mernye, Somogy m.

Art paysan hongrois. — 417—424. Salières incrustées de cire à cacheter.

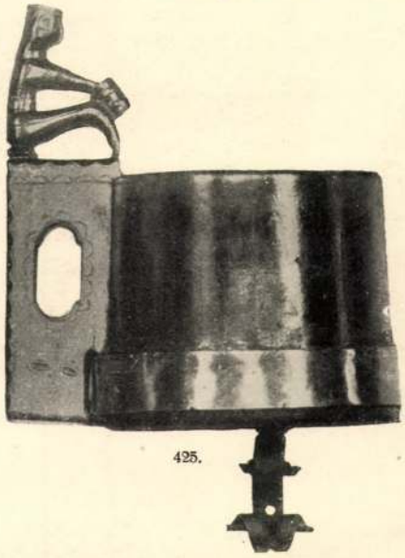

425.

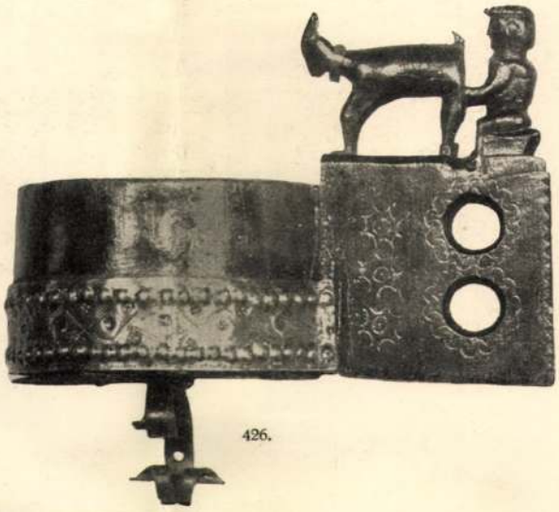

426.

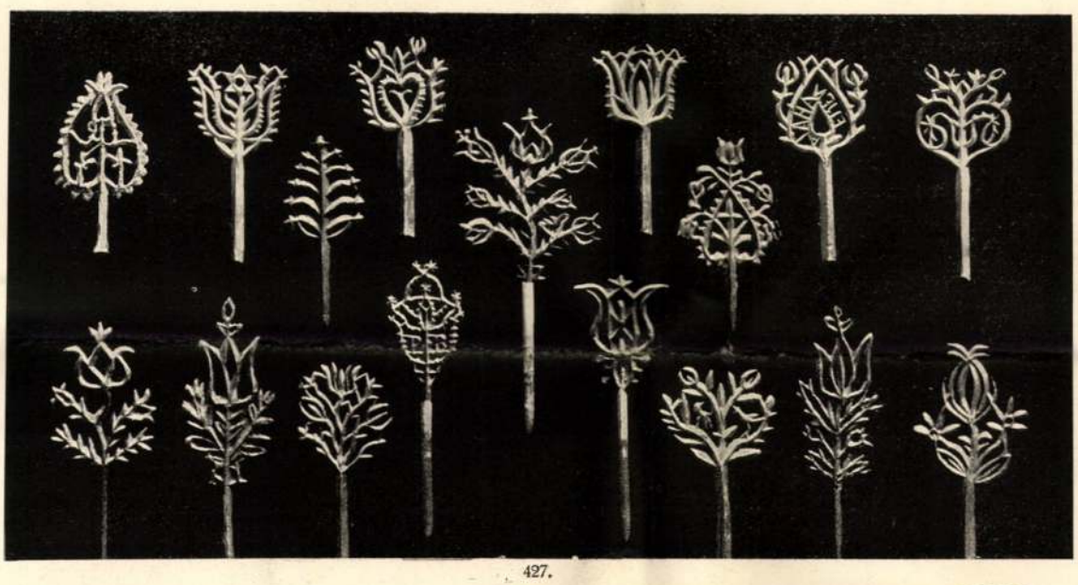

427.

428.

429.

425—426. Zólyommegyei csorpák (merítők). — 427. Bátai (Tolna megye) és szeremlei (Bács megye) ólomból öntött rokkaszegek. — 428. Csanak. Ivád, Heves megye. — 429. Csanak. Gömör megye.

Art paysan hongrois. — 425—426, 428—429. Bocaux sculptés en bois. — 427. Ornements en fonte de plomb pour décoration de quenouille.

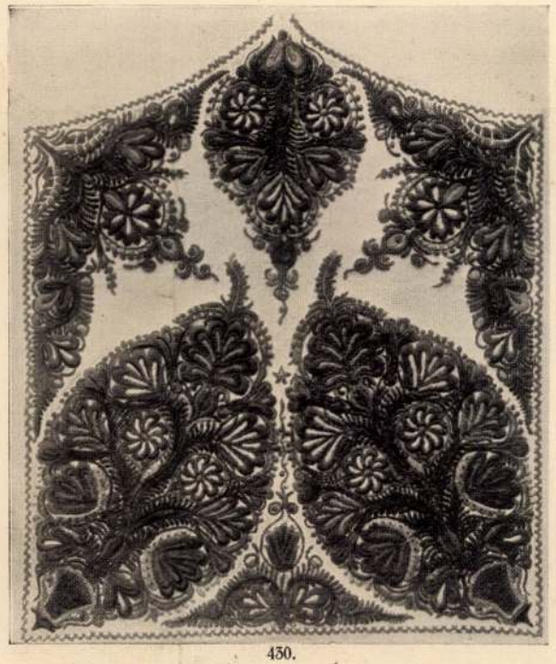

430.

431.

430. Bihari szűr gallérja. — 431. Egri szűr.

Art paysan hongrois. — 430—431. Chape de manteau et manteau, appelé „szűr".

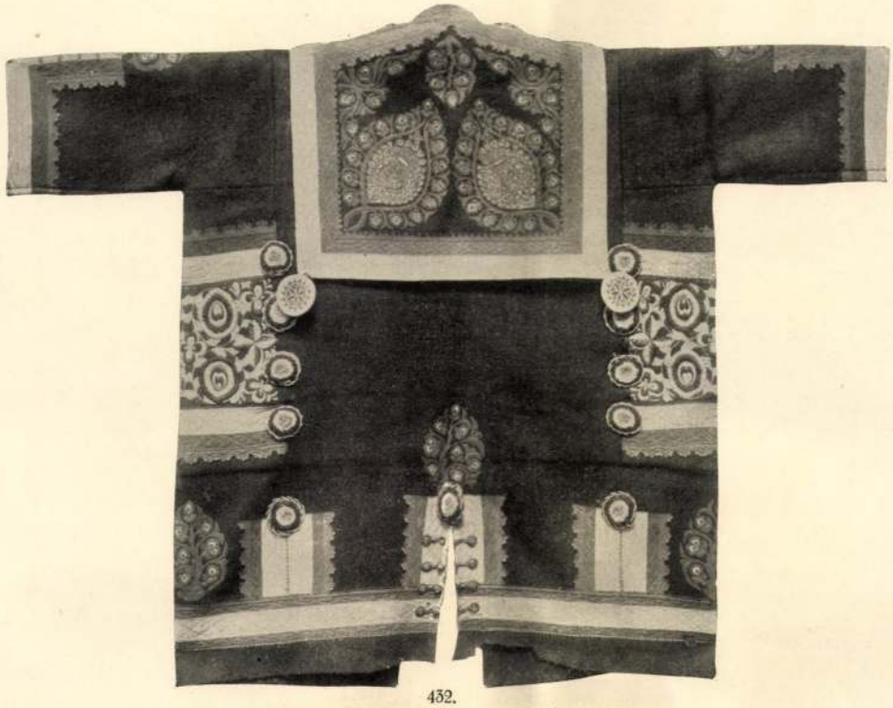

432.

433.

432—433. Hajdúsági szűrök.

Art paysan hongrois. — 432—433. Manteaux, appelés „szűr".

434.

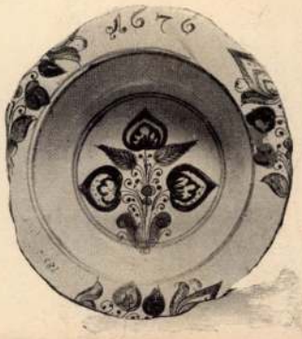

435.

436.

437.

438. 439. 440.

434. Erdélyi korsók. — 435., 437. Erdélyi tányérok. — 436. Felvidéki korsó. — Mázas cserépkorsók: 438. Sárközi. 439. Gömöri. 440. Mórágyi.

Art paysan hongrois. — 434—440. Spécimens de poteries hongroises.

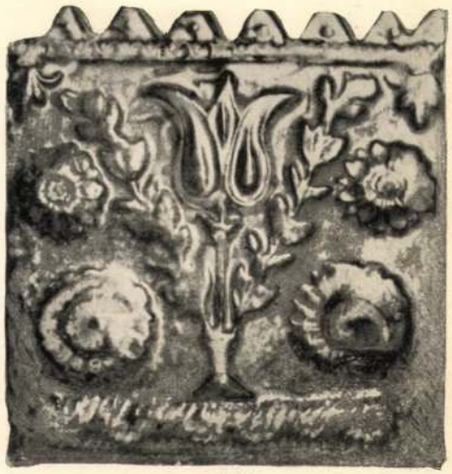

441.

442.

443.

444.

445.

446.

443. Alföldi pereckulacs. — Kályhacsempék: 441. Sárköz. 442, 444, 445, 446. Erdély.

Art paysan hongrois. — 441—446. Carreaux de poële et 443. gourde en faïence émaillée.

447.

448.

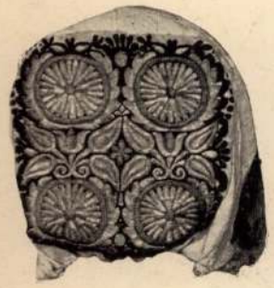

449.

450.

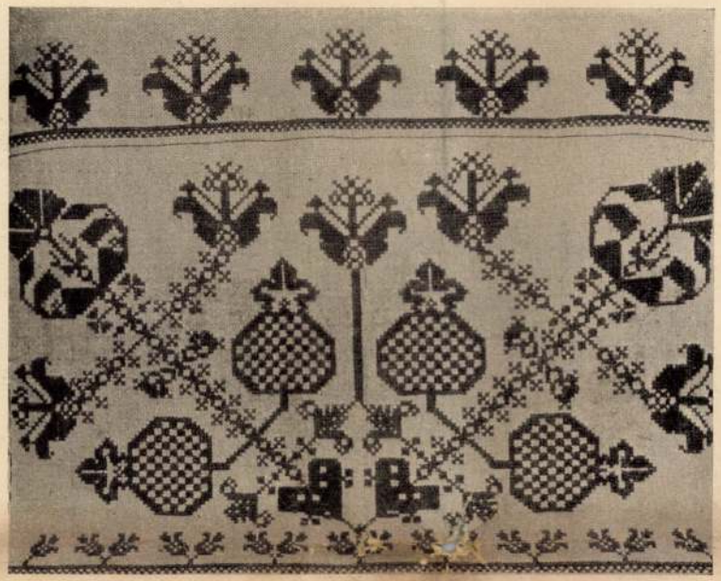

451.

452.

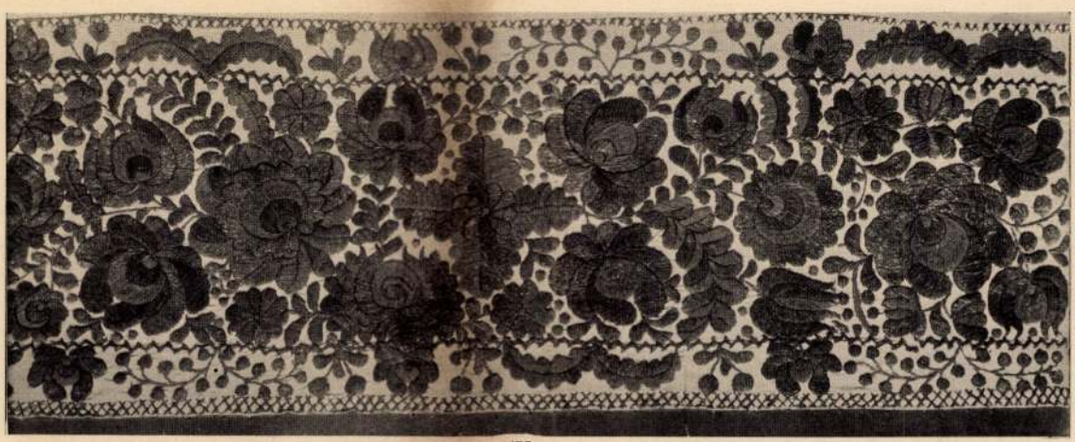

453.

447—450. Nyitra- és pozsonymegyei főkötők. — 451. Erdélyi keresztszemes hímzés. — 452. Nyitrai selyemhímzés. — 453. Mezőkövesdi lepedőfiók (szegély).

Art paysan hongrois. — 447—450. Bonnets de femme et 451—453. broderies.

HÁZIIPARI TELEPEK

IRTA ÁCS LIPÓT

Az ország sok olyan helyén, ahol bizonyos háziipari tradicio volt, élelmes emberek, vállalatok háziipari telepeket létesítettek. Ha ezek műhelyébe bepillantunk, azt látjuk, hogy az ott folyó munkának majdnem kizárólagosan kereskedelmi szempontjai vannak. Főelv: minél alacsonyabb árak mellett dolgoztatni, hogy a vállalkozó minél jobban meghízlalhassa zsebeit. Vajjon az ilyen feltételek mellett folyó munkába beleviheti-e a munkás azt a lelkes szeretetet, azt a bensőséges odaadást, amely a nemes művészet éltetője? Vajjon miben különbözik az előrajzolt minta után, megállapított színű fonállal dolgozó varróasszony munkája a testet-lelket ölő gyárimunkás munkájától?

Azután ki adja a mintát, ki készíti ezt, ki választja a színeket? Talán hozzáértő művészember? A forgalomban levő munkák megadják a választ e kérdésekre.

Ha az egyes telepekről kikerülő munkákat közelebbről megvizsgáljuk, nem egyszer meglepetéssel látjuk, hogy a legmagyarabb vidéken levő háziipari műhelyből pl. felvidéki tót mintájú munka került ki, vagy a dunántúlról származó munka mezőkövesdi minta után készült stb. Az illető vidék tradicióitól annyira elütő vonalmenetek és folthatások, tehát teljesen idegen elemek leköthetik-e vajjon az őket meg nem értő munkás lelkét? És ha a munkás a rajzot meg nem érti, a színt át nem érzi, lehet-e az a munka művészi?

Ezek megállapítása után lássuk, miképp lehetne — kereskedelmi szempont folytonos figyelembevétele mellett — e kérdés művészi részét is jobban megoldani.

Bocsánatot kérek hölgyeink lelkes és nemes gárdájától, de a tapasztalatok azt mutatják, hogy eddig egyetlen egy helyen sem sikerült a háziipar itt érintett feladatait megfelelően megoldaniok. Hiszen épp Kalotaszegen egy rendkívül lelkes, nemes érzésű hölgy valóságos apostoli munkával igyekezett e pusztulást megállítani. Hát Mezőkövesd szépséges dolgaiból nem hölgyek csinálták-e ezt a mai csiri-csári, szörnyű ízléstelenséget?

De ma nem igen lehet kísérletezni, tétovázni. Azok a rendkívül fontos gazdasági és erkölcsi okok, amelyek e kérdéshez kapcsolódnak, céltudatos megoldást parancsolnak, határozott kézzel, tétovázás nélkül való segítést.

A most dúló világrengés alatt szövetségeseink átvonuló csapatai megismerték országunk természeti és kulturális szépségeit. Érdeklődésük, figyelmük fel van ébresztve. Hogy pl. a háziipar szempontjából mit jelent ez az érdeklődés, a legkiáltóbban bizonyítják a már sok ezer koronára rúgó vásárlások és rendelések. Bizonyos, hogy ezt az érdeklődést elsősorban az a speciális nemzeti jelleg ébresztette fel, amely ez alkotások sajátsága. Nemzetgazdasági szempontból nagyon fontos, hogy ezt az érdeklődést állandóan ébren tartsuk. Ez azonban csakis úgy lehetséges, ha a háziipar művészi továbbfejlesztését folyton felszínen tartjuk. Ez elsősorban állami feladat. Csak az állam vihet e kérdés ideális részének a megoldásába anyagi áldozatot.

Az állam feladata, hogy minden olyan helyen, ahol népművészeti, háziipari tradició még van, vagy pedig nyomai még feltalálhatók, az elemi iskola kézimunka- és rajztanítását ehhez alkalmaztassa. Össze kell gyüjteni az illető helyen még található régi mintákat s ezeket kell a gyermekekkel utánoztatni. Ily módon megóvnók a tradiciót, a gyermekek lelkét megtelítenők szükebb hazájuk művészetével és megismertetnők az ottani technikával. Mikor azután a kötelező iskola elvégzése után az ismétlőbe járnak, 12—15 éves korukban, a téli hónapokban a lehető legintenzívebb rajzi és háziipari munkát végezhetnék. Bizonyos, hogy ilyen vezetés mellett akadna a leányok között akárhány, aki a községben levő vagy létesítendő háziipari telepen a régi alkotások modorában igazán szép, művészi munkát végezne. A rajz és kézimunkának ilyen szempontból való vezetésére az ily irányú kiképzést nyert tanítónőket kellene alkalmazni. Ezek a tanítónők elláthatnák több községben is ezt a tanítást és esetleg kezelnék a háziipari telepeket is.

Az egész szervezet vezetése pedig egy központból indulna ki, amely abszolút hozzáértéssel rendelkező egyénekkel a legszorgosabb felügyeletet gyakorolhatná.

Az értékesítés kereskedelmi kérdés lévén, egyáltalán nem okoz gondot.

Kalotaszeg sorsa egész háziiparunkkal közös, azért egy általános akciót kell megindítani.

Hölgyeinknek marad a propagálás nemes munkája.

❦ ❦ ❦

Csakis egy viszonylag fejlett művészet vállán emelkedő művészet lehet igazán magasrendű és nemes, Georg Hirth.

Magyar Iparművészet
1916.

Rokkantak Timót-utcai kórházában készült raffia- és peddig-munkák.

In Invalidenspitäler erzeugte Raffia- und Peddigarbeiten.

HÁBORÚS VILÁG

A HŐSÖK EMLÉKÉT MEGÖRÖKÍTŐ ORSZ. BIZOTTSÁGBAN képviselt művészeti egyesületek által beszerzett hadi emlékmű-, emléktábla- és katonasírtervek nagy részét a Bizottság sokszorosíttatja és díszes katalógusban közzébocsátja. Minden egyes tervhez az illetékes ipartestületek költségvetést készítettek, úgy hogy a katalógus a képekkel együtt az emlékművek hozzávetőleges árát is közli. A megrendelők tehát teljes tájékozottságot meríthetnek a katalógusból, melyet még július hó folyamán küld szét a bizottság valamennyi törvényhatóságnak, nagyobb községnek és mindazoknak az intézményeknek, amelyekről feltehető, hogy elesett hozzátartozóik emlékét művészi alkotással megörökíteni akarják. A bizottság még szívesen fogad el terveket, kivált katonai és tömegsírokra vonatkozólag, amelyek a később megjelenendő katalógusokban fognak helyet kapni.

ROKKANTAK IZLÉSE. A háborút mint ízlésnevelőt emlegetni, ez is ama meglepetéseknek egyike, amelyekre a világháború tanította meg az emberiséget. Pedig a háború nemcsak mérhetetlen fájdalmakat támaszt, sebeket üt és viruló emberpalántákat tör derékon ketté, hanem közvetve még ízlést is visz olyan rétegekbe, melyektől az régebben távolabb esett. A rokkant katonák képzése, nevelése persze hogy elsősorban egy jó mesterség szükséges ismereteire tekint, de fokról-fokra beléjük viszi a mai iparművészeti ízlés szentháromságát is: az anyagismeretet, az erős formaérzést és a színek örömét. S minél szebb, tetszetősebb a munka, mely a rokkant katona kezei alól kikerül, annál nagyobb a megrendült lélek öröme, annál erősebb lesz a megalázott öntudat ragaszkodása az élethez. A német rokkantképzés e tekintetben is csodákat művel. Kivált az offenbachi hadikórházban csoportosítják azokat a csonkult és béna katonákat, számszerint 440 ágyon, akik már a háború előtt is olyan iparágban tevékenykedtek, amely művészi továbbfejlesztésre alkalmas. Délelőtt orvosilag foglalkoztatják őket, délután gyárakban és műhelyekben dolgoznak fizetésért. Tanműhelyeiket Eberhardt Hugó tanár, egy ismertnevű építész és iparművész igazgatja s a fa-, fémmeg a kosárfonómunkák pompás termékei kerülnek ki onnan. Nemrég Drezdában egy pompás sikerű kiállítást is rendeztek s az egész német sajtó dícsérte e munkák szépségeit. De mint egész rokkantügyünk vezetése, úgy a rokkantak ízlésének képzése sem áll minálunk a németeké mögött. Tanuságot tehetnek erről azok a felvételek, amelyeket éppen lapunk mostani számában közlünk s amelyek annyi tudást, ízlést árulnak el, amennyi csak a hivatásos iparművészben szokott lenni. A Timót-utcai hadikórházban elhelyezett rokkantaknak a kosárfonást egy finom szeretet sugallóerejével Ráth Panni úrhölgy vezeti, míg a játékokat éppen az Iparművészeti Társulat e célra beszerzett tervei nyomán a szegényház-utcai hadikórházban készítették. Ugyanott fognak nemsokára a festett fabútorpályázat terveinek megvalósításához is. S nekünk is örömünk lesz az, ha a falujokba hazatérő rokkant katonák nyomán beleszivárog az iparos magyarságba a lassan kivesző tudat, hogy a kézművesmunka szépsége nem cifraságában van, hanem a becsületes, jó anyagában.

MŰVÉSZETI VAGY RÉGÉSZETI BECSŰ FÉMTÁRGYAKNAK a beszolgáltatás alól való mentesítése. T. olvasóink emlékeznek lapunkban megjelent azon közleményekre, amelyek a művészeti és régészeti szempontoknak a fémeknek hadicélokra való beváltása alkalmából való érvényesítését kívánták. E kívánságokat magáévá tette az O. M. Iparművészeti Társulat választmánya, mely alaposan

Ács Lipót

29

Ács *Lipót*, festő és iparművész, szül. 1868 aug. 6-án. Lotz Károlynak volt tanítványa, aztán főleg ötvösséggel és kerámiával foglalkozott, egy ideig a Fischer-féle majolikagyár tervezője volt és mind ott, mind Szekszárdon saját kerámiai műhelyében a magyaros stílust kultiválta.

Gutenberg Lex. I. k.
197. l.

KÖZÉPEURÓPAI MŰÉPÍTMÉNYEK

EGY KÖRUTAZÁS ALKALMÁVAL MEGFIGYELVE

TÓTH MIKE, S. J.

FŐGYMNASIUMI TANÁR.

SZÁZHETVENHÁROM ILLUSZTRÁCZIÓVAL

BUDAPEST

1898.

érzik azt, hogy a nép érzéke abban az irányban fejlődik a legbámulatosabban, amely irányban *hagyományszerüen* foglalkozik. Ezt nem szükséges különösebben bizonyítani, elég, ha az egyes népművészeti szigetek produktumait kissé behatóbban szemléljük.

A népies jellegű termékek iránt világszerte nagy érdeklődés mutatkozik. Bizonyos, hogy ezt az érdeklődést elsősorban az a speciális nemzeti jelleg ébresztette föl, amely ez alkotások sajátsága. Nemzetgazdasági szempontból nagyon fontos, hogy ezt az érdeklődést állandóan ébrentartsuk. Ez azonban csakis úgy lehetséges, ha a háziipar irányítói az egyes vidékek *traditionális* jellegének megtartása mellett a *müvészi* szempontokat is megfelelő figyelemben részesítik.

A kereskedelmi vállalatoknál nem várhatjuk, hogy ezt a kérdést ideális megoldáshoz juttatják. Fontos kultúrális hatásaira való tekintettel ez föltétlenül *állami* feladat, mert csak az állam vihet e kérdés ideális részének a megoldásába anyagi áldozatokat. Az állam feladata, hogy minden olyan helyen, ahol még népművészeti tradició van, vagy ahol még nyomai feltalálhatók, az elemi iskola kézimunka- és rajztanítását ehhez alkalmaztassa. Össze kell gyüjteni az egyes vidékek régi mintáit és ezeket kell a gyermekekkel utánoztatni. Még az ismétlő-iskolában is 12—15 éves korukban, a téli hónapokban a lehető legintenzivebb rajzi és háziipari munkát végezhetik fiúk, lányok. Bizonyos, hogy ilyen vezetés mellett akadna a leányok között akárhány, aki a községben lévő vagy létesítendő háziipari telepen a régi alkotások modorában igazán szép és értékes munkát végezne.

Ezenfelül persze jó kézimunkatanitónők kellenek és egészséges központi irányítás. A többi a kereskedők dolga.

A háziipari foglalkozásnak ilyen megszervezésével eljuthatunk oda, hogy izléses, tetszetős és gazdaságilag jól felhasználható kézimunkákhoz jut a belföldi és külföldi fogyasztó.

Az új vámtételek

Tudvalevő, hogy augusztus hó 8-án a magyar-csehszlovák kereskedelmi szerződés életbeléptével a magyar vámtarifa számos tétele módosult. Az érvénybeléptetett új vámtételek közül azokat, melyek a régiségkereskedelemre s a gyűjtőkre nézve érdekkel bírnak, itt közöljük, azzal a megjegyzéssel, hogy a kimutatásnak közlését rendszeresen folytatjuk:

	Aranykorona per 100 kg	
	Általános	Szerződéses
A) *Bútorok.*		
Hajlított bútorok	40	30
Selyemkárpittal	300	
Más bevonással vagy bevonás nélkül	200	
B) *Ülőbútor fából, hajlított kivételével.*		
a] Nyersen	30	
b] Pácolva, lakkozva, fényezve		
1. Kárpitozás nélkül	60	
2. Kárpitozva		
a] Selyembevonással	300	
b] Más bevonással, vagy bev. nélkül	200	
c] intarziákkal, beégetett, faragott v. színes díszítéssel, aranyozva, ezüstözve, bronzolva, fémdíszítéssel		
1. Kárpitozás nélkül	120	
2. Kárpitozva:		
a] selyemmel	400	
b] mással v. anélkül	300	

	Aranykorona per 100 kg	
	Általános	Szerződéses
C) *Más fabútor, fenyő kivételével, melynél legfeljebb a betétek vannak furnirozva.*		
a] Símán,szerkezeti vasalással		
1. Nyersen, egyszínűre pácolva	35	
2. Egyszínűre fényezve	40	
b] Szobrászmunkával, festett díszítéssel v. díszvasalásokkal	50	
D) *Furnirozott fabútor.*		
a] Nyersen, egyszínűre pácolva		
1. Síma, európai fafurnirral	60	
2. Habos v. tengerentúli fafurnirral	75	
b] Egyszínűre fényezve		
1. Síma európai fafurnirral	70	
2. Habos v. tengerentúli fafurnirral	90	
c] Szobrászmunkával, rakott, v. berakott, beégetett, többszínű díszítéssel, hajlított felületű ajtókkal v. fiókokkal, fémintarziálva, mindenféle aranyozott,	300	

A háziipar megszervezése

Irta: ÁCS LIPÓT

Az ország sok olyan helyén, ahol bizonyos népművészeti tradició volt, élelmes emberek és vállalatok háziipari telepeket létesitettek. Ha ezek műhelyébe bepillantunk, azt látjuk, hogy az ott folyó munkának majdnem kizárólagosan kereskedelmi szempontjai vannak. Főelv: minél alacsonyabb bérek mellett dolgoztatni, hogy a vállalkozó minél nagyobb hasznot vághasson zsebre. Vajjon az ilyen föltételek mellett folyó munkába beleviheti-e a munkás azt a lelkes szeretetet, azt a bensőséges odaadást, amely a nemes művészet éltetője? Vajjon miben különbözik az előrajzolt minta után, megállapitott színü fonallal dolgozó varróasszony munkája, a testet-lelket ölő gyárimunkás munkájától?

Azután ki adja a mintát, ki készíti ezt, ki választja a színeket? Ki gondoskodik arról, hogy a régi jó tradició művészi alapon továbbfejlődjék? Talán hozzáértő lelkes művészemberek? A forgalomban lévő munkák megadják a választ e kérdésekre. Ha az egyes telepekről kikerülő munkákat közelebbről megvizsgáljuk, nem egyszer meglepetéssel látjuk, hogy a legmagyarabb vidéken lévő háziipari műhelyből pl. felvidéki tót mintájú munka került ki, hogy a Dunántúlról származó munka mezőkövesdi minta után készült stb. Az illető vidék tradicióitól annyira elütő vonalmenetek és folthatások, tehát teljesen idegen elemek leköthetik-e az ezeket meg nem értő munkás lelkét? És ha a munkás a rajzot meg nem érti, a szint át nem érzi, lehet-e ez a munka művészi?

Ugy a ma meglévő háziipari telepeink, mint a Nagymagyarországon voltak között alig van egy is olyan, amelynek vezetésében a tradicióhoz való ragaszkodás mellett a művészi szempont dominálna. A kereskedelmi szempontból alapitott telepeknél a minél nagyobb anyagi haszonra való törekvés természetes. Amikor azonban e foglalkozás művészi értékét keressük, akkor ezt a szempontot másodsorba kell állitanunk.

Hogy a háziipari termékekben a művészeti érték mennyire vész el, azt egyebek között a legélénkebben mutatják az ú. n. matyó vagy általánosabban elnevezett mezőkövesdi hímzések. Szomorodott szívvel kell kijelentenünk, hogy ez az immár világszerte ismert háziipari termékünk teljesen elvesztette művészi becsét. Ugy anyaga, mint kompoziciója és színei ezen népművészet régi kedves és becsületes alkotásainak művészi értékétől szinte mérhetetlen távolban állnak. Viszont meg kell vallanunk, hogy ennek a kedves és élelmes népnek kitartása és kereskedelmi érzéke egyelőre még világpiaci márkát tud e termékeknek biztositani. Csak az a kérdés, hogy meddig? Vajjon gondolnak-e arra, hogy egy különben nélkülözhető háziipari termék, amely ezen mostani rossz állapotában már túlontúl kiélte magát és amelynek megfelelő továbbfejlesztéséről nem gondoskodnak. meg tudja-e tartani piacait és tud-e hódítani új piacokat? Azt hisszük, hogy nem.

A népművészeti alkotás értékét a benne rejlő harmoniában találjuk. Anyag, technika, rajz, szín, mind egy kiegyenlitett, teljes megnyugvást adó ritmusban szólnak hozzánk. Hosszú időkön át tradicionálisan kifejlesztett művészi munkásság megtanitotta a népet az anyag természetére. Ebből fejlődött ki a legtermészetesebb technika, ehhez idomultak a diszitések motivumai és ugyancsak tradicionálisan virult ki a harmonikus szinhatás. Ezek mind végtelen becsületes, a nép lelkéből fakadt nagy etikai és művészi értékek. A mezőkövesdi régi hímzések a nép által szőtt durva házivásznon és az ezzel összeházasitott himzőanyagból készültek. Vonalmenetjük és igen szük szinskálájuk csupa kiegyensúlyozott érték. Milyen mások a mostani mezőkövesdi himzések! Silány bolti anyagra varrják, még silányabb himzőanyaggal. Vad orgiát ülő szineik meghazudtolják a nemes tradiciót. Teljes művészi hanyatlás képét mutatják. A nép lelkétől távol álló bazármunkák ezek. A tisztán materiálisan gondolkodó vezetők nem értik és nem

A Mügyüjtő. 1927. 1.11

A törzsasztalnál

Bizonyítékok

Van itt Pesten egy kávéházi törzsasztal, melyhez ebédutáni feketetére jókedvű kép- és műkereskedők járnak. (Bármily hihetetlen, de ilyenek is vannak.)

No — mondja a minap az egyik régiségkereskedő, — már megint egy szoborhamisítást lepleztek le Olaszországban. A közönség mindig örül, mikor egy kereskedőt ilyesmin rajta lehet csípni. De ha mi elkezdünk az eladó hamisságáról beszélni, azt senki sem hiszi el. Én hozzám, például, a minap bejött egy eladó — Ó-Budáról. Megvételre kínált egy kerti vázát. »Római ásatag, mondta nyugodtan, tegnap ásták ki a Lajos-utcában egy pincéből.« Jó, mondom neki nyugodtan, csak az a baj, hogy gépolajat szoktak benne szállítani és a hannoveri betonművek gyártják. »Itt vakuljak meg, ha nem római, mondja az én emberem. Különben írást is találtak mellette. Tessék«. Megnézem. Szép latin antikva betük vannak az egyik oldalon. A másik oldalon pedig egy bukaresti olajügynökség válaszol egy folyó hó hetedikén kelt becsesére a Mannheim és Társa cégnek.

Herzl tanár és az oldalborda

Ugyanennél a törzsasztalnál meghatottan emlékeztek meg a minap Herzl tanárról halálának tízéves fordulóján. Kedves, jóhumorú vásárlója volt a pesti műkereskedőknek s kivált az egyik belvárosi régiségkereskedővel szeretett évődni. Egyszer ez a kereskedő súlyos mellhártyagyulladást kapott és beszállították Herzl tanár szanatóriumába. Nem volt más segítség, meg kellett operálni. Herzl szépen elvégezte a műtétet s mikor a kereskedő felgyógyult, hálásan köszönte meg a professzornak a fáradságát. Herzl egy kis üveget tett eléje és csendesen súgva így szólt hozzá :

— Csak meg akarom magának mutatni . . . Egy oldalbordát vettem ki. Az operáció után jól megnéztem. Képzelje csak : *még ez is hamis.*

Eisenstädter bácsi megállapítása

Eisenstädter bácsit, a pesti műkereskedők nesztorát egy igen finom családhoz vacsorára hívták meg. A vacsora felséges volt és Eisenstädter bácsi tányérjára maga a szomszédja, a szépséges háziasszony rakta a legjobb falatokat. Egyszerre csak, vacsoraközben odamutat a falon szemközt lógó festményre.

— Úgy szeretem azt a képet . . . Mondja csak, kedves Eisenstädter úr, nem tudná nekem megmondani, kitől való lehet ez a kép?

— De igen — mondja a megszólított nyugodtan szopogatva egy pulykacombot. A Besnyőtől való a Váci-uccából.

Üzleti élet Keleten

Bátori Hugó, aki egy nagy szőnyegüzletnek a főnöke, minden évben le szokott utazni Konstantinápolyba bevásárlás céljából. Rendesen nagyobb mennyiségű szőnyeget vásárol, de elvétve egy-két darabot is kínálnak neki helyi kereskedők. Mikor legutóbb lent járt, odalép hozzá egy örmény és egy szép kis szőnyeget kínál neki megvételre.

— Jól van, mondja neki a kereskedő, megveszem. De csak egy pár percem van. Negyven fontot kap érte. Egy fél percig gondolkozhat, sem többet, sem kevesebbet nem adok.

Az örmény megvakarja a fülét s azt mondja rendben van, odaadom. Bátori, mialatt leszámolja neki a bankjegyeket, észreveszi, hogy az örmény nagyon is savanyú arcot vág.

— No mi az, nincs megelégedve az árral?

— De igen, az ár megfelel. Csak az üzlet nem.

— Hogy-hogy?

— Mert én úgy gondoltam, hogy én kérek ezért a szőnyegért négyszáz fontot, amire Ön ajánl ötöt. Azután én kérek kétszázat s Ön megesküszik, hogy nem ad többet húsznál. És még egy óráig alkudtunk volna, akkor azután végre megegyeztünk volna negyven fontban. Így öröm üzletet kötni.

KÖNYVEKRŐL ÉS IRÓKRÓL

DIVALD KORNÉL: A magyar iparművészet története. Szent István-könyvek

Divald az első, aki azt a nehéz feladatot megkísérli, hogy zsebrétű kis könyvet írjon iparművészetünkről. Előszavában maga mondja, hogy »ha kutatásunk még nem is jutott fel a hegytetőre, a féluton is érdemes megállapodni, hogy végigtekintsünk azon, ami iparművészetünkből fönnmaradt«. Könyvét a honfoglalás emlékeivel kezdi, majd részletesebben foglalkozik árpádházi és vegyes királyaink korával. Itt a korszerinti tárgyalásról áttér a technikai csoportok szerinti bemutatásra. A sodronyos zománc és ötvösségünk XV—XVI. századi fejezete után a középkori miseruhákról, az agyagművességről, az újkori ötvösségről, a hímzésekről, csipkékről, az üveg-, fayence- és porcellánról szól, végül röviden összefoglalva a sokszorosító művészet multját ismerteti. Divald ebben a munkájában is régi emlékeink szorgalmas kutatójának bizonyul. *Cs. K.*

BUDAPEST IN BILDERN. Bruno Reifenstein felvételeivel és Petrovics Elek bevezető tanulmányával. Verlag Dr. Hans Epstein, Wien—Leipzig.

Mélynyomású finom képek. Kitünően összeválogatott részletek Budapest csöndes zugaiból, történeti palotáiból, szigetéről, vizpartjáról, törökfürdőiről, vashídjairól és kertjeiből. Néma panoráma, egy optikai finomságú szemszögből nézve. A sok kép mellett, amint ma kell és illik : kevés, de magvas kísérő szó. Petrovics Elek írónak is elsőrangú ! Összefoglal, nem elemez. Azt mondja el, mint lett a szűk, vidékies városkából nagyváros és főváros Budapest. A maga erejéből. A maga nemzeti öntudatával. Azt is elmondja, hogy minden pusztítás és katasztrófa után csak növekedett lakosainak alkotóvágya. S ez a vágy, mint tükörképekben, úgy hullámzik az épületein. Öröm lehet az idegennek ilyen finom, szép, gondoskötésü könyvet vinni haza pesti kirándulása emlékére.

L'ART POPULAIRE HONGROIS. Kiadta a Magyar Nemzeti Múzeum néprajzi osztálya. Nyomtatta az Egyetemi Nyomda.

Prágában az elmult őszön tartott Népművészeti Kongresszuson Magyarországról beszélt ez a könyv. Franciául beszélt húsz nagy szövegoldalon. És a világ minden nyelvén beszélt 240 képes, színes és feketén nyomott oldalon. Vajjon megértették-e? Megtudták-e belőle, hogy e nép zseniális formakincsei, színörömei, lakáscsinálása, hímzései, ruházati készsége, még a szélmalmai és gyerekjátékai is egy ősi, egyedülálló képesség átöröklött géniuszából támadtak. Viski Károly és Győrffy István bevezető tanulmánya dióhéjas vázlat. Egy nagy könyv tartalma összesűrítve néhány oldalon. Sok és értékes közlés, irodalmi anyag, nyelvészet, folklore, müveltségtörténet, néppszichológia. Csak valami hiányzik : a művészi átélés melegsége. A beleérzés a pásztorok, parasztok és betyárok világába. Az Egyetemi Nyomda tipográfiailag nem, de reprodukáló anyagával remekelt.

NÉPMŰVÉSZETI GYÜJTÉS. Írta Ács Lipót. Kiadta Singer és Wolfner. Ára 1 pengő.

Nagyon helyes kis könyv. Minden gimnázista könyvtárába beleillik. Szöveg és képek nem a hallhatatlanság számára készültek. Hanem a kisdiákoknak. Hogy megismerjék az ilyen fogalmakat, mint : népművészet, varrottasok, spanyolozás, vertcsipke, subrikolás. S azért, hogy örüljenek a hímes tojásoknak, megbecsüljék az utolsó cifraszűröket, áhitattal gondoljanak a bábsütőkre és a kékfestőkre, a régi kismesterekre. Körülbelül mindent elmond itt Ács Lipót, amit a magyarnak tudnia kéne, az iskolának tanítania kéne, még a leendő adószámvevők részére is, mivel abban rejlik az igazi fajvédelem. Ha van valami hiánya, az csak egy-két színes kép.

PÉTER ANDRÁS: Magyar vonatkozású XVII. századi freskók a Vatikánban.

Gerevich Tibor szigorú, pontos és disciplinált kutatómunkára neveli tanítványait. Péter András egyik legtehetségesebb tanítványa. A Vatikánban, az úgy-

A Mügyüjtő 1929. 1-4.

sült, mely nagy előnyökkel fog járni. A társulat 1933 október 26-a óta hat ízben tartott szakmai értekezleteket a háziiparosokkal, ezeken kívül a társulat igen sok esetben eredményesen tárgyalt a háziipari ügyek művészi részének feljavításánál is. A szakmai értekezletek kapcsán a mintavédelem ügyében is lépéseket tett a társulat. Jelentette, hogy az állandó mintaraktár igen nagy érdeklődésnek örvend. A kereskedelemügyi minisztériumnak a társulat a hozzá leküldött leiratok alapján a legutolsó választmányi ülés óta 52 esetben adott szakvéleményt. Végül jelentette, hogy a kereskedelemügyi miniszter kiutalta az 1934. évre szóló háziipari segély első felét. Ezekután több tárgy nem lévén, az ülést bezárta.

1934. évi január hó 30-án az igazgatóság tartott ülést Ligeti Miklós elnöklete alatt, amelyen részt vettek: Lakatos Arthur, Schober József, Szablya Frischauf Ferenc, Szablya János, Végh Gyula, Helbing László titkár és Deák István mérnök, valamint Györgyi Dénes és Urbányi Vilmos, mint meghivottak.

Ligeti Miklós elnök üdvözölte a megjelenteket és az ülést megnyitotta.

Helbing László titkár jelentette, hogy Tahy Jenő genfi magyar követ megköszönte kinevezése alkalmából a társulat üdvözlését. Bakos István iparművész köszönetet mondott pályamunkájának a Magyar Iparművészetben való leközléséért. Foerk Ernő halála alkalmával a társulat részvétiratot küldött hátramaradottainak. A Budapesti Asztalos Ipartestület közgyűlésén Nagy Antal elnökségének, Hosszu István alelnökségének és Héber Antal pénztárosságának 10 esztendős jubileumát fogja ünnepelni. Elnök határozatilag mondotta ki, hogy a titkári jelentést az igazgatóság egyhangúlag tudomásul vette és az Asztalos Ipartestület közgyűlésén való részvételre a társulat képviseletében Seenger Béle alelnököt kérte fel, aki a megbizást el is fogadta. Ezekután Végh Gyula jelentette be, a nyári kiállítás ügyében tárgyalt Györgyi Dénessel, aki neki az installációs terveket bemutatta. Nem tudja garantálni, hogy a Múzeum helyiségeit két egymásután következő éven át rendelkezésére bocsáthatja a társulat kiállítási céljaira, de az idén április 1-től szeptember 1-ig átengedi a társulat számára a helyiségeket. Tudomásul vette, hogy az installációt a társulat a Múzeum kiállítása részére is át fogja engedni.

Lakatos Arthur bejelentette, hogy több asztalos hajlandó a pályadíjat nyert lakásberendezési terveket a kiállításra elkészíteni. Javasolja, hogy e kiállítást a multkori határozat dacára Györgyi Kálmán emlékkiállításnak nevezzék el. Elnök köszönetet mondott Végh Gyulának a múzeumi helyiségek átengedéséért. Györgyi Dénes örömét fejezte ki afelett, hogy a Múzeum és a társulat érdekei összeegyeztethetők voltak. Az interieuröknek határidőre való elkészítésében nem bízik. Javasolta, hogy a kiállítás előmunkálatait haladéktalanul kezdje meg a társulat. Felkérte az igazgatóságot, hogy tekintsen el a Györgyi Kálmán emlékkiállítás címtől. E kiállítás megrendezését fontosnak tartja, mivel eddig Magyarországon ilyen sokszorosító művészeti kiállítás nem volt. Belevonatnak a fényképészek, cinkográfusok, plakettművészek, kisplasztikusok stb. is. Schober József felkérte Végh Gyulát, hogy a belépődíjak utáni részesedésről mondjon le a Múzeum. Szerinte az installációs költségeket csökkenteni kell. Lakatos Arthur javasolta, hogy a kiállítás propagálására vonatkozólag a propagandabizottság tegyen előterjesztést. Györgyi Dénes felkérte az elnökséget, hogy a kiállítás ügyében tartson mihamarabb szükebbkörű megbeszélést. Szablya János ü. v. alelnök felkérte a jelenlevőket, hogy a kiállításra vonatkozó gondolataikat feltétlenül mihamarabb közöljék Györgyi Dénessel. Ezekután elnök határozatilag kimondotta, hogy a kiállítás előmunkálatait a társulat haladéktalanul meg fogja kezdeni, majd több tárgy nem lévén, az ülést berekesztette.

1934 február hó 15-én a társulat kiállítási bizottsága Lakatos Arthur elnöklésével ülést tartott, amelyen részt vettek Bodonyi Jenő, Houba Károly, F. Kovács Erzsébet, M. Kiss Erzsébet, Klausz Gyula, Kölber Dezső, Ligeti Miklós, Major István, Majoros Károly, Mátrai Lajos, Sipos Lajos, Szablya János, Tóth Gyula, Urbányi Vilmos, Zrinszky József, Helbing László titkár, valamint Antal János, Antal Tibor, Csavlek András, Latabár Károly, Loposs Gyula, Minár Pál, Peresztegy József, Rákos Pál, ifj. Richter Aladár, ifj. Szabó István, Szabó Gyula, Strohmayer Ferenc, Tálos Gyula, mint meghivottak.

Lakatos Arthur elnök üdvözölte a megjelenteket és az ülést megnyitotta. Bejelentette, hogy a társulat ősszel a Technológián lakásművészeti kiállítást szándékozik rendezni, amelynek a folytatása a karácsonyi kiállítás és vásár lenne. Urbányi Vilmos szerint a múlt lakásművészeti kiállításnak igen jó volt az eredménye. Most főleg a Székesfőváros által kiírt lakásművészeti tervpályázat eredményének a kivitelezéséről lenne szó, amely a kiállítás magját képezné. A kiállítás előmunkálatait sürgősen meg kell kezdeni. Strohmayer Ferenc szerint az iparosok számára igen eredményes volt a múlt lakásművészeti kiállítás, mert sok megrendelést hozott. A lakásberendezési

Erdélyi kályhacsempe. Ács Lipót felvétele.

Magyar Iparművészet
1934.

vásárhoz hasonlatos kiállítások rontják az iparosok helyzetét nívótlanságukkal s a társulat feladata az iparosoknak munkabemutatási lehetőséget nyújtani. Nemcsak díjazott, hanem más tervek kivitelezését is javasolta. Szablya János ü. v. alelnök nagy örömmel vette e felszólalást s reméli, hogy ez a kiállítás túlhaladja a tavalyit. Nagy szükség van jó lakásművészeti kiállításokra s az iparművészek és műiparosok között kooperatív szellemnek kell kialakulnia. F. Kovács Erzsébet, ifj. Richter Aladár és Rákos Pál felszólásaikban jó és főleg eddig be nem mutatott anyag kiállítását kérték. Zrinszky József szerint az előkészítendő berendezéseknek feltétlenül olcsóknak kell lenniök. Strohmayer Ferenc szerint többféle típust kell kiállítani. Urbányi Vilmos szerint a mázolt bútort nem veszi a közönség, olcsó, de ízléses tömegbútortípusokat kell teremteni. Szablya János felkérte a jelenlévőket, hogy az 1935. évi társulati jubiláris kiállításra is készüljenek. Elnök bejelentette, hogy e kiállításon kerül kiadásra a Székesfőváros által a kivitelező iparosok részére adott 4 drb. 200 pengős jutalom. Felkérte a jelenlévőket, hogy jelentkezzenek a kiállításon való részvételre. Akik nem nyertek díjat, azok két héten belül nyujtsák be terveiket bírálatra. Sipos Lajos bejelentette, hogy a Szobafestő Ipartestület vállalja a szobák kifestését. Elnök szerint a kiállítási anyagot 3 kategóriába fogják sorozni, szobánként legfeljebb 1700 pengős árral. Az installációkra a társulat a jövőben pályázatot fog kiírni. Ezekután több tárgy nem lévén, az ülést bezárta.

1934 február hó 27-én Ligeti Miklós elnöklete alatt az igazgatóság és gazdasági bizottság tartott ülést, amelyen részt vettek Lakatos Arthur, dr. Pacher Béla, Seenger Béla, Szablya Frischauf Ferenc, Szablya János, Deák István mérnök, Helbing László titkár és ifj. Richter Aladár, mint meghívott.

Ligeti Miklós elnök üdvözölte a megjelenteket és az ülést megnyitotta. Napirend előtt örömmel jelentette be, hogy dr. Fabinyi Tihamér m. kir. kereskedelemügyi miniszter leiratot intézett a társulathoz, amelyben teljes megelégedését és elismerését fejezi ki a társulat eddigi háziipari működése felett és kiemeli Szablya János ügyvezető alelnök és Deák István mérnök eredményes munkásságát. Az együttes ülés ezt örömmel vette tudomásul. Helbing László titkár jelentette, hogy a Magyar Iparművészet külföldi terjesztésére ajánlat érkezett, majd ismertette az ajánlatot és elfogadásra ajánlotta. Jelentést tett a Választottbíráskodási Központ ügyében szétküldött körlevélről és felolvasta azokat a leveleket, amelyek kitüntetésük illetve kinevezésük alkalmából a társulattól kapott üdvözlő levelekre válaszként érkeztek. Elnök határozatilag mondotta ki, hogy miután e tárgyakhoz senki sem kívánt hozzá szólani, a titkári jelentést az együttes ülés egyhangúlag elfogadta. Titkár ezekután a nyári sokszorosítóművészeti kiállítás ügyét ismertette. Ezek szerint e kiállítás érdekében az elmúlt napokban a társulat vezetősége több értekezletet tartott s a kiállítás anyaga biztosítva van. Az anyag összegyüjtését kisebb albizottságok vállalták. A kiállítási feltételek kinyomtatását a Hungária Nyomda szívességből vállalta magára. A kiállítás alkalmából katalógus is fog készülni. A kiállítás plakátjának elkészítésére zártkörű plakátpályázatot irunk ki, amelyen 20 felkért művész fog résztvenni. A pályadíj 300 pengő lesz. Többek kérésére a kiállítás címe régebbi határozat megváltoztatásával mégis Györgyi Kálmán emlékkiállítás lesz. Többek hozzászólása után elnök határozatilag mondotta ki, hogy a kiállítási jelentést az együttes ülés tudomásul vette. Deák István mérnök ezekután a háziipari ügyeket ismertette. A társulat anyagot gyüjtött a M. Kir. Külkereskedelmi Hivatal megbízása folytán a bécsi árúmintavásárra. Jelentette, hogy a Széchenyi Export, átköltözvén Chicagóba s Budapesten csak expositurát tartva fenn, felkérte a társulatot, hogy a részére Amerikába küldendő anyagot bírálja felül. Bejelentette, hogy a Muskátli című lappal tárgyalások folynak, hogy az a jövőben mint az Magyar Iparművészet háziipari melléklete jelenjen meg. Bejelentette hogy az exportálható magyar iparművészeti és háziipari cikkek részére a társulat katalógust szándékszik kiadni. Többek hozzászólása után elnök határozatilag mondotta ki, hogy a háziipari ügyekben ismertetett jelentést az együttes ülés elfogadta; majd több tárgy nem lévén az ülést berekesztette.

Somogyi tükrös (puskaporozott). Ács Lipót felvétele.

1934 március hó 13-án a társulat jelölőbizottsága tartott ülést Ligeti Miklós elnöklétével, amelyen résztvettek Lakatos Arthur, ifj. Richter Aladár, dr. Pacher Béla, Seenger Béla, Schober József, Szablya János, Urbányi Vilmos és Helbing László titkár.

Ligeti Miklós elnök üdvözölte a megjelenteket és bejelentette, hogy az április hóban hóban megtartandó XLIX. rendes közgyülésre az alapszabályok 31 §-a értelmében a kieső választmányi tagok helyébe új tagokat kell jelölni. Miután a jelölőbizottság a jelölésekhez egyhangúlag hozzájárult, határozatilag mondotta ki, hogy a felolvasott listát a jelölőbizottság a közgyülést előkészítő választmányi ülés elé fogja terjeszteni elfogadás végett s több tárgy nem lévén, az ülést berekesztette.

20 között fog megtartatni. Ismertette a jelölőbizottság határozatát is. Jelentését az együttes ülés egyhangúlag tudomásul vette.

Ezekután Deák István mérnök jelentette, hogy a Budapest Székesfővárosi Hirdetővállalat felkérésére a társulat a Budapesti Nemzetközi Vásáron való árusítás céljaira olcsó emléktárgyakra pályázatot hirdetett, amelynek eredményéből mintegy 2000 pengő értékben szándékozik vásárlásokat eszközölni. Javaslatára az együttes ülés jegyzőkönyvben mondott köszönetet dr. Pacher Bélának, aki ez ügyben oly eredményesen működött közre. Elnök ezekután több tárgy nem lévén, az ülést bezárta.

1934 március hó 17-én a társulat bírálóbizottsága Helbing Ferenc elnöklete alatt ülést tartott, amelyen részt vettek a társulat részéről ifj. Richter Aladár, Szablya János és Deák István mérnök, Budapest Székesfőváros részéről dr. Némethy Károly tanácsnok, dr. Pacher Béla fogalmazó, Tőkés Gyula és Janda Richárd.

Helbing Ferenc elnök üdvözölte a megjelenteket és az ülést megnyitotta. Deák István mérnök ismertette az ülés tárgyát, amely szerint Budapest Székesfőváros Hirdető vállalata a Budapesti Nemzetközi Vásáron olcsó emléktárgyakat kíván forgalomba hozni s ezekre a társulat útján pályázatot hirdetett. A pályázaton húsz iparművész vett részt. Elnök felkérésére a bizottság gondos és lelkiismeretes munkával kiválasztotta azokat a mintadarabokat, amelyekből összesen 1013 pengő értékben tett megrendelést Husztek Sándor, Horváth Jolán, Pap Auguszta, Schöntheil Irén, Tolnai Flóra, Vajna Gézáné, N. Kandó Magda, ifj. Richter Aladárné és Kálmán Gyula iparművészeknél, valamint a Székesfővárosi Háziipari Foglalkoztató Műhelynél és a Hevesvármegyei Gazdasági Egyesületnél. Ezekután több tárgy nem lévén, elnök az ülést berekesztette.

AZ 1933. ÉVI TÁRGYSORSJÁTÉK. Társulatunk folyó évi március hó 12-én tartotta meg az 1933. évi tárgysorsjátékát a társulat elnöksége jelenlétében. Ez alkalommal a társulat az igazgatóság felhatalmazása alapján 55 szép iparművészeti

Somogyi tükrös (spanyolozott). Ács Lipót felvétele.

Somogyi tükrös (spanyolozott). Ács Lipót felvétele.

tárgyat sorsolt ki. A sorsolás eredménye a következő :

1. Szemerey Zoltán (0828) : ezüst bonbonnière. 2. Magyar Numizmatikai Társulat (0510) : ezüst serleg. 3. Sebestyén Jenőné (0732) : bronz bonbonnière. 4. Dr. Bayer Krutsay Dezső (0052) : ezüst hamutartó. 5. Magyar Általános Kőszénbánya rt. (1125) : bronz váza. 6. Lux Mihály (0502) : ezüst hamutartó. 7. Stern Samu (1155) : bronz hamutartó. 8. Bp. Kereskedelmi és Iparkamara (1092) : faragott fakulacs. 9. Doleviczény Ferenc (0150) : bőr női tárca. 10. Özv. gróf Hadik Jánosné (276) : Szegletes kerámiai váza. 11. Dr. Lechner Jenő (0480): elefántcsont könyvjelző. 12. Török Adorjánné (0872) : elefántcsont könyvjelző. 13. Budapesti Szobafestő stb. Ipartestület (0098) : bankótárca. 14. Pécsi Katholikus Kör (0655) : kerámiai bonbonnière. 15. Révész Jenő (0706) : baba. 16. Ozorai Ferenc (0633) : porcellán nyúl. 17. Munkácsy Gyula (0562) : bronz hamutartó. 18. Halászy Lászlóné (0280) : bőrdoboz. 19. S. Hoffer Imre (0319) : ezüst násfa. 20. Dr. Nyireő István (0609): ezüst násfa. 21. Venn Magda (0992): ezüst melltű. 22. Bútorcsarnok Szövetkezet (0106) : ezüst melltű. 23. Szabó Olga (0807) : ezüst melltű. 24. Preysz Gusztávné (0683) : ezüst melltű. 25. Kmety Ferenc (1016) : ezüst melltű. 26. Blum Dezső (0072) : porcellán madár. 27. Wack Gézáné (0929) : kerámia hamutartó. 28. Haranghy Jenő (0286) : férfi bőrerszény. 29. Első Magyar Betűöntőde rt. (0171) : faragott fakulacs. 30. Magyar Vasuti és Hajózási Klub (0512): talpas tál. 31. Jalsoviczky Károly (0365) : talpas tál. 32. Fekete Ödön (0200) : bonbonnière. 33. Rehling Konrád (0699): fadoboz. 34. O. M. Képzőművészeti Társulat (0627) : hamutartó. 35. Ury Lajos (0889) : hamutartó. 36. Tranger József (1009) : ezüst gyűrű. 37. Burger A. Üveggyár (1096) : ezüst melltű. 38. Debreceni Négyévfolyamú Fiú felsőkereske-

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Szablya Frischauf Ferenc.

Ács Lipót

26

MAGYAR IPARMÜVESZET

1934. 80.l.

Somogyi tükrös (spanyolozott). Ács Lipót felvétele.

92. Perus oreg (29×40) 50 P

SZÉPMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSOK

Szeged. A Képzőművészek Országos Szövetsége által rendezett reprezentatív kiállítás minden tekintetben nagyjelentőségű kulturális eseménynek bizonyult. A kiállítás védnökségét a megyei, egyházi és városi élet legfőbb vezető személyei vállalták. Nyolc nap alatt több, mint 3000 látogató tekintette meg a kiállítást, amelynek résztvevői voltak többek között : Aba-Novák, Berény, Bernáth, Csók, Diener-Dénes, Fényes, Glatz, Iványi-Grünwald, Szőnyi, Tihanyi János Lajos, Vass, Vaszary. A kiállítás népszerűsítéséhez jelentősen hozzájárult Glatz Oszkár előadása és Tihanyi János Lajos tevékenysége, aki a szegedi iskoláknak több, mint 1000 tanulóját vezette végig a termeken, oktatva és magyarázva. A kiállítás rendkívüli erkölcsi sikerének hatása alatt Szeged városa elhatározta, hogy az eddigi részvételnséggel szakítva, a jövőben évenként 5000 pengőt fordít műtárgyak vásárlására. A nagysikerű szegedi bemutatkozás után Debrecenben és Pécsett lesznek a következő vidéki kiállítások.

*

Nagy társadalmi akció indul meg aziránt, hogy a gazdasági élet vezető vállalatai és személyei a jövőben ne csak elhalt mestereink műveit gyüjtsék,

Ács Lipót

27

MAGYAR IPARMUVESZET

1934. 79. l.

79

Somogyi tükrös (spanyolozott). Ács Lipót felvétele.

SZŐNYI ISTVÁN ÚJABB GRAFIKÁI

Ez a kiállítás az 1933 óta támadt vízfestmények, rajzok és rézkarcok válogatott gyüjteményét foglalja magába. Egyik legszebb akvarellje: „Nyugodt a víz". Lágyan, szélesen táruló, csöndes elpihenés, lebegő végtelenség. Szőnyi elmondta, hogy ez a vízfestmény miként keletkezett. Zebegénynél jó messzire fölevezett a Dunán és azután hagyta, hogy a folyam magával sodorja a csónakot. Ő maga közben a vidéket nézte és festette gyönyörködve.

Szőnyi István egész művészetét ez a csöndes sodródás jellemzi. Mint a gyermek az elringató, anyai ölelésbe, úgy símul bele a festő szeme-lelke a természetbe. Énérzetében semmi rátartiság. Nem zárkózik el büszkén

ság és hazánk művészi kulturája szempontjából. Hogy a közgazdaságunknak miért kára, ha a most készülő magyar kép, magyar szobor nem tud utat találni külföldre, ezt a legelemibb nemzetgazdasági és üzleti A B C magyarázza. Elvégre nem szabad elfelejteni, hogy a művészi alkotások kivitelénél aránylagosan nagyobb a haszonkulcs. Hiszen amíg az ipari cikknél, vagy a nyersterméknél kalkulálni kell, anyag-, munkadíjjal számolni, tekintettel lenni idegen államok versengésére, addig a műtárgynál egyedül, a művészi érték az irányadó. Ez tisztára az alkotóban rejlő tudástól és kifejezőképességtől függ és az a helyzet minél inkább versenyen kívül áll a művészi alkotás, minél magasabb árat lehet érte elérni, annál könnyebben megy az eladás. Talán a kép, a szobor, a kézzel készült iparművészeti árucikkek egyedül azok, amelyeknél nem a tömegkészítményeket keresik, hanem igenis a magas értéket, a kiválót. A magas értékéért, pedig több pénzt lehet bevenni, ami azután, végeredményében a nemzeti vagyont gyarapítja.

A magyar művészi kultura szempontjaiból fontos a képek és szobrok exportja azért, mert hiszen a hazai közönség felvevőképessége igazán nem elegendő arra, hogy itthon minden művész megélhetést találjon. Kell az export, hiszen állapítsuk meg szégyenkezés nélkül, a nagyszabású lehetőségek rejlenek abban, hogy a Külkereskedelmi Hivatal vegye kezébe a magyar művészeti export ügyét. Itt vannak például a Kontingens- tárgyalások. Nagy szó lenne, ha olyan megállapodásokat köthetnénk egyes államokkal, hogy a magyar búza mellett megállapodásszerűen átvennének magyar szobrot, magyar képet. De tovább dolgozhat ezen a téren a képzelet, nemcsak képzőművészeti alkotásokat, hanem a film és az irodalom bekapcsolhatók volnának a magyar művészeti export hivatalos szervezetébe.

Mint mindenütt, ezen a téren is rengeteg gondot okoz a különböző valutazárlatok és devizarendelkezések ügye. Pénzt kivinni egyik országból sem lehet. Mennyire megkönnyítené az a színházaknál a külföldi darabok bemutatásának ügyét, ha képpel, szoborral lehetne fizetni a tantiémeket, vagy például a Magyarországon bemutatott filmek ellenértékéért más művészeti készítményeket vásárolnának.

Ez a néhány odavetett gondolat és ötlet csupán vázlat kíván lenni, amire azután felépíthető volna az egész elképzelt rendszer. Bizonyosan tudjuk, hogy lesznek lázadók akik azt mondják, hogy az államilag igazgatott művészeti rendszer lassan-lassan átalakulna irányítássá és veszélyeztetné a művészet szabadságát. Ez

Foto G. R.

Magyar népviseletek

A Nemzeti Szalón kiállításáról

legkiválóbb képzőművészeinket is lehetetlen gondok gyötrik. A nyakán csaknem mindegyiknek ott van a ki nem fizetett lakbér gyilkos kése és ugyanakkor el nem adott képek és szobrok telitik műtermeiket.

A magyar művészetnek piac kell és eladási lehetőség. Ennek egyetlen útja a művészeti export megszervezése. Hogyha már most valaki ezzel szemben azt mondaná: „Igen ám, de így műkincseink külföldre kerülnek" hát ki kell jelentenem, nem félünk ettől a veszélytől. Aggodalomra nincsen ok, mert a megszervezett művészeti kivitel megmozdítja a magyar műgyűjtőket is és megindul egy olyan nemes, minden irányban egészséges versengés, aminek végeredményben csak a művészek látják hasznát.

Ha azután azt vizsgáljuk, hogy mi a művészeti kivitel megszervezésének útja, le kell szögezni, hogy erre csak egyetlen lehetőség van. A művészi alkotásokat pontosan olyan rideg kérlelhetelenséggel tekintsék árucikknek, mint a búzát, vagy a gyümölcsöt és ugyanúgy szervezzék meg a kivitelét.

Első hallásra humorosnak tetszik, pedig nem az. A Külkereskedelmi Hivatalban meg kell alapítani a művészeti osztályt, ami azután közvetítsen, piacokat keressen, árusítást szervezzen és így tovább.

Az ember úgy hamarjában nem is gondolná, milyen ellen már előre és eleven tiltakozunk. A cél nem a művészet irányítása, hanem a művészi értékesítés irányítása. De különben is tisztelettel kérdezzük: melyik művész szabadabb? Az-e, akit házbérgondok gyötörnek, vagy az, aki pénzzel a zsebében gondtalanul, függetlenül tud alkotni?

Iparművészeti termelésünkről

Irta Ács Lipót

A magyar iparművészet a mult század végén egészen a világháborúig nagyarányúan kifejlődött. Azok a szép sikerek, amelyeket az ezen időszakban rendezett hazai és külföldi kiállításokon a magyar iparművészet elért és amelyekről az európai sajtó is igen elismerően megemlékezett, igazolják azt a hatalmas lendületet, amelyet hazai művészetünk ezen időszakban felmutatott. Ha az ezekről szóló külföldi sajtókritikákkal nézzük, azt látjuk, hogy kivétel nélkül iparművészetünknek vonalban, színben, felfogásban való üdeségét, sajátos nemzeti

Művészet 1936. I. 7.

jellegét, zamatját emelik ki. A művészi kivitel mellett ebben az eredeti sajátosságban látják iparművészetünk különös varázsát.

A háború utáni időszakban a bekövetkezett gazdasági nyomorúság ólomsúllyal nehezedik művészetünkre is. A mindennapi kenyérért való küzdelem megállította azt a nyönyörű lendületet, amelyet művészetünk általában tudott felmutatni. Ehhez járultak még azok a zavaros újirányú törekvések, próbálgatások, amelyek új barázdákat kívántak szántani. Ezek a törekvések természetesen a mi iparművészetünkben is éreztették hatásukat. Csakhogy szép és értékes eredmények mellett a tévedések egész sorát látjuk e téren. Hosszú ideig azt láttuk, hogy sok iparművészünk az új törekvést a német irány utánzásában látta. Ezen alkotásokból hiányzik az a fluidum, amely a magyar alkotásokat más nemzet alkotásaitól megkülönbözteti. Pedig kis nemzetnek határozottan fontos, hogy a kor szellemében készült újszerű iparművészeti alkotásoknak — a jó minőség mellett — egyéni, nemzeti patinájuk is legyen, mert mert különben elsodródnak a nemzetközi versenyben. Csak az a nemzet életképes, amely sajátos kulturideálok kiépítésére tudatosan törekedni tud. Más nemzetek ideáljainak kritika nélkül való átvitele elvágja a fejlődés lehetőségeit.

Gazdasági érdekek hatványozottan követelik egyéni sajátosságainknak művészi formában való alakítását. Ilyenkor az idegenforgalmi idényben láthatjuk, hogy különösen azok a háziipari és iparművészeti termékek bírnak nagy kelendőséggel, amelyekben népies formanyelvünk erősen jut kifejezésre. Exportra kerülő ilyen cikkeink is ezt bizonyítják.

Iparművészeti és háziipari termékeink a külfölddel való ismertetése céljából az Országos Iparművészeti Társulat az utolsó években igen élénk működést fejt ki. A különböző országokban rendezett kiállításaival igen értékes propagandisztikus munkát végzett. S bár az ilyen kiállítások hatása föltétlenül sokra értékelendő, iparművészeti termelésünk állandó kereskedelmi elhelyezése szempontjából nem elegendők. A sajtósiker fölébreszti az érdeklődést. A kiállítás tartama alatt, az illető város társadalmának bizonyos rétege látogatja a kiállítást, sőt egyrésze vásárol is. De a kiállítás tartama természetszerűen rövid s így üzleti szempontból nem tudja a sikert kiaknázni. Ehhez álladnó kereskedelmi szervezet szükséges. Olyan kereskedelmi tényezők kellenek, amelyek a bevált cikkeket állandóan propagálják, állandóan raktáron tartják. Ha az illető városokban egyes árúházak ezen termékeinket állandóan raktáron fogják tartani, akkor remélhetjük ezek állandó fogyasztását. Be kell azonban vallanunk, hogy iparművészeti termelésünk mai beállítottsága még megközelítőleg sem alkalmas ilyen nagyobbszabású kereskedelmi akcióra. Iparművészeti műhelyeink (1-2 kivétellel) egészen primitiv berendezése, kisszerűsége, iparművészeink teljes tőkehánya illetve szegénysége egyelőre teljesen alkalmatlan nagyobb ivetésű exportra. Hogy ezt mikép lehetne megszervezni, erről egy más alkalommal szólunk.

Új könyvek

ILLYÉS GYULA A PUSZTÁK NÉPE. Ami ebben a könyvben szociográfia, nem nem érdekli ezt a folyóiratot, ami művészet, annál inkább. Van Illyés Gyulának a magyar parasztot megrajzoló stilusában valami olyan éles szinezésű határozottság, amit csak nagy, klasszikus mesterek pikturájában lehet látni. Izmos, magabízó író Illyés Gyula, amit lát, nyitott szemmel látja és szolgaiatlan merészséggel írja le. A művésznek ez a bátorsága teszi értékessé A puszták népét, aminek kiadója a Nyugat.

ZSOLT BÉLA A DUNAPARTI NŐ. Pestnek, sőt csak Pest egy szükebb részének, a hatodik és hetedik kerületnek az írója Zsolt Béla, aki törzskávéházából szedi össze regényei figuráit. Ezek a kávéházi alakok érdekes emberek, de ha az író nem változtat kávéházat, a megrajzolásra váró alakok egyszer csak elfogynak. Amennyire őszinték voltak mondjuk A kinos ügy emberei annyira kiagyalt A dunaparti nő gyámoltalan ügyvédje, német festője és a többi alakjai. Talán még a legőszintébb és legigazibb élet a férfifőhős sánta, savanyú patricius-asszony anyjában van. Abban a nőben, aki kegyetlen, kérlelhetetlen az elveiben, de mégis anya és mégis jó. Ezért az egy figuráért érdemes volt megírni Zsolt Béla különben felesleges regényét.

HEVESI ANDRÁS „PÁRISI ESŐ". Ritka eset, hogy egy írónak az első regénye szinte hibátlanul érdekes legyen. Hevesi András „Párisi eső"-je kicsit regény,kicsit önéletrajz, hogy mi a műfaja tulajdonképpen nem fontos. A lényeg az, hogy igaz, mély, emberi írás, amely a lelki problémákat olyan könnyedén ördöngés ügyességgel oldja meg, hogy valóságos szórakoztató olvasmánnyá teszi ezt az alapjában súlyos írást. A „Párisi eső"-t Cserépfalvi adta ki sok csinnyel és izléssel.

ENCZI ENDRE SZÁZEZER EMBER. A Nova adta ki a fiatal írónak, Enczi Endrének a regényét, amely egy város életének a keresztmetszete. A mindenben szenzációt hajhászó riportázs már-már kutatni kezdte, hogy melyik városról szól Enczi munkája, annyira őszinte, gyilkosan igazmondó ez a regény. Furcsának találjuk ezt a kulcs kutatását, hiszen örök irodalmi igazság, hogy az író mindig az életből példázza alakjait. A valóságszag az erénye Enczi Endre regényének, a hibája az író tulpesszimista életszemlélete. Talán mégsem annyira gonoszak az emberek.

ERICH KESTNER AZ ELLOPOTT MINIATÜR. Egy milliomos műgyűjtő megbízza titkárnőjét, hogy egy nagyon értékes miniatürt hozzon el Stockholmból Berlinbe. Egy kalandortársaság vadászik a miniatürre, amit végül is egy derék hentesmester és egy fess fiatalember segítségével sikerül a megbízónak átadni. Közben azonban annyi humoros és izgalmas helyzet van, derüs és mégis éles világ és emberszemlélet, hogy aki a könyvet kézbeveszi, nem tudja letenni, amíg a végéig nem ért. Az érdekes regényt a Nova adta ki.

B. L.

— * — UJ BÉRPALOTÁT ÉPIT A RIMA. A Rimamurány Salgótarjáni Vasmű rt. nyugdíjpénztára a mult évben megszerzett Blitz és Braun-féle palota melletti telken Gyenes Lajos műépitész tervei szerint újabb bérpalotát épit, amely már teljessé teszi a Kossuth Lajos-tér képét.

Szerkesztésért felel: **Kende Béla.**

Kiadásért felel: **Erdős Imre** kiadótulajdonos.

Ács Lipót

30

A. 2. *Lipót*, festő- és iparművész, szül. Vizsoly 1868 aug. 6. Budapesten (Lotz Károlynál) tanult s azután u. o. működött. 1900 óta főleg ötvösséggel és kerámiával foglalkozott. 1902-ben Szekszárdon kerámiai műhelyt létesített; a gyártmányok formái és motívumai magyarosak voltak. Utóbb Fischer Emil majolikagyárának tervezője volt.

Eg I 9. l.

1370

1370. V

A XV.

Krisztus a kereszttel

E kép azt a jelenetet
tése után Jézusnak sebes
A Megváltó mellig látható,
a jobb vállán lévő keresztet
hosszú haja vállaira omlik
Köntöse fehér, bő ujjú palá

Vászon, méretei 46 : 43
1895 augusztus 23-án A. Glis
Elszámoltatott 1895 október 2
nézve lásd az 1895 október 2
ívet. — Az elszámolást elfog
4561 (635–900) és az 190
leírat (464–901).

Jegyzet. L. az 1896-iki la
— Preisliste Nº 20.

III

Vét 1895

Ács Lipót (31)

Ács Lipót tanár 77 éves korában elhunyt. A magyar népművészetének kevés alaposabb ismerője volt, mint ő. Különösen a Sárköz néprajzi és népművészeti feltárása és ismertetése fűződik nevéhez. Temetése pénteken fél 3 órakor lesz a rákoskeresztúri temetőben róm. kat. szertartás szerint.

Magyar Nemzet

1945. jún. 13.

V

Ács Lukács Kolozsvárról
1591. DÉS.

Frantiváni kerizásos cédula 1

Ács Mariska Lestó
1880 Okt. 10. Tata-Tóváros
Frantiváni kerizásos cédula 1-6
Fajtóhivágat -7 ig

Ács Mátyás 1695

Ács Márton (ALTSCH) Eperjes 1510-13
Frantiváni kerizásos cédula 1

Ács (Ácz) Márton Kolozsvár 1617-18, 1623
Frantiváni kerizásos cédula 1

Ács (Ácz) Mihály Kolozsvár (Öreg) 1617, 1621, 1629
ács
Frantiváni kerizásos cédula 1-2

Ács Mihály ifj Kolozsvár 1623, 1625, 1632, 1637, 1640.
Frantiváni kerizásos cédula 1

(1)

nagyon

Ács Lukács

Kolozsvárról

1591. Dés

Bal Hel. 122. l.

56. l.

Ács Mariska

4 elemi

7 hónap jeles eredm.

Tanár György Kálmán

Iparrajziskola 1898

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

(2)

Ács Mariska

jeles eredm.

Iparrajziskola 1899

Nyomtatvány

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

(3)

Ács Mariska

jeles eredm-

Ipartanoda 1900

Ács Mária

(4.)

Nemzeti Szalon

1911

Ács Mária.

Nemzeti Szalon

1911.Magy.Képzőművésznők Egy.III.kiállitása.

Tanulmány,olajf.

5

megirva Ács Mariska

festő

egy Egyé az alabbi mu-zeumban

l.

Arch. Ert

1915. 122. l.

Zoltai Lajos = Debrecen

nab. kir. varos mu-zeuma. Arch. Ert

I.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Ács Mariska (6)

Nagybányai k. k. 1912

86

Tiszafüredi Múzeum és Könyvtár –
egyesület VI. 309, 310,

Ács Mária (7)
festő

Ács, Marie, Malerin, geb. 10. Okt. 1880 in Tata-Tóváros, absolvierte ihre Kunststudien in Budapest, Rom und München und beschickt seit 1902 die ungar. Kunstausstellungen.

Knick I. 6. l.

V

Nur in kulturhistorischer Beziehung, nur weil es in diesem Teile Versäumnisse von Jahrzehnten nachzuholen geeignet ist.

„Das Geistige Ungarn" wird in drei Richtungen grosse Dienste leisten. Ungarn gegenüber, dessen Kultur es der gebildeten Welt in seiner Wirklichkeit vorführt. Dies ist die eine Richtung. Der gebildeten Welt gegenüber, welcher es die Möglichkeit bietet, ein bis nun unbekanntes Kulturgebiet erforschen zu können. Das ist die zweite Richtung. Der Wissenschaft, der Literatur, der Technik, der Kunst und der Volkswirtschaft gegenüber, welche durch diese Veröffentlichung bereichert und erweitert wird, welcher sich neue Gebiete hierdurch erschliessen, Gebiete, welche schon bisher bestanden hatten, aber nicht genügend bekannt waren. Das ist die dritte Richtung.

In dieser Beziehung will es bahnbrechend wirken.

Joseph Szterényi

wirkl. Geheimer Rat,

kön. ungar. Handelsminister.

Ács Mariska festő

M.D.K.

1909-ben Nagybányán a Szabadiskola növendéke

Réti bp. 1954. 328.l.

M.D.K.D.K.

1909-ben Nagybányán a Szabadiskola növendékei.
1909-ben Nagybányán a Szabadiskola növendékei.

Réti Bp. 1954.
Réti Bp, 1954.

Ács Mariska festőművész.

Archaeologiai Értesítő

1915, 115–134.

Zoltai Lajos: Debrecen város
múzeuma.

MD K

Ács Mariska,

1909-ben az iskolában dolgozott.

A szabadiskola ideje. /1902-1912./ 35.1.

ÁCS Mátyás /Mathiae Ácz/ 1695-ben szerepel Eger város számadáskönyveiben, amikoris „pro labore in porta Hatvaniensi" 1 dénár 2o krajcárt fizetnek ki számára.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Ács Mátyás.

1695-ben szerepel Eger város számadáskönyveiben, amikor „pro labori in porta Hatvaniensis" 1 dénár 20 krajcárt fizetnek hi neri.

Heves megye müemlékeiI. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topogárfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

309. old.

(1)

mozgóra Ács (Alcz?) Márton

1510-11. Eperjes
1512-13. "
adólajstromokban.

Balttel 24. l. 120 l.

P Altsch

Iványi Béla dr:
A Középkori Eperjes
magyarsága -
Szeged 1934. 22. l.

42 11

megerva

Ács (Ácz) Márton

1617-18, 1623

Kolozsvár

Bal Hel 123. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

(1)

magyar

Ács (Ácz) Mihály

(Öreg Ács) Mihály

1617, 1621, 1629

Kolozsvár

Balthal 123. p.

(2)

Ács Mihály

ácsm.

Kolozsvár 1621.

l.

Balogh Jakabnyolc

56 l.

91. Thieme—Becker: Allgemeines Lexicon der Bildenden Künstler. Lipcse 1913. VIII. k. 23. l.
92. Müller—Singer: Allgemeines Künstlerlexicon. Frankfurt 1921. I. 295. l.
93. Schmitz: Id. m. 237. l.
94. Göbel: Id. m. III. r. II. k. 151. l.
95. Képe: Göbel: Id. m. III. r. II. k. 119/a ábra.
96. Göbel: Id. m. III. r. II. k. 74. l. a) és b) ábrák.
97. Göbel: Id. m. I. r. I. k. 207. l.
98. Göbel: Id. m. I. r. I. k. 329. l.

Megírva

Acs Mihály ifj

1623, 1625, 1632, 1637, 1640.

Kolozsvár

Bal Hel 123. l

(1)

12 IL 82

MOK.

Ács Mihály

nyomdász, zakiró

1841–1896

1861ben Landerer és Heckenasteiál zab adul. Bécsben majd újra Pesten dolgozik. Autodidakta. Művelt, zakiró. Több zaklapszerkesztője volt.

Forrás: Ács Mihály emlékezete.

Grafikai Szemle 1896 évf 7 sz. 103-104-105 l

Ács Molnár Ferenc ~~vice~~
vice molnár céhmester 1775 Papa
szentiványi kézírásos cédula 1-2

Ács (Ácz) Pál 1618, 1640, 1657 Nagyvárad
szentiványi kézírásos cédula 1

Ács Pál ácsmester kombathegyi (1646) 1

Ács Pál heveri ácsmester

Ács Péter rác aktalos 1696
szentiványi kézírásos cédula 1

ÁCS P. érem.műver.

ÁCS P. éremművész
--

Gáty-Goldmann Fülöp 1921-ben az általa elérhető összes magy.szobrász,éremművésztől megrendelte önarcképüket. 100+100 mm.plakettben.A gyüjt.a MNM -ban van.116.drb. A sorozathoz tartozó önarcképplakettek:
ÁCS P.-Felirat:ÁCS P.-MNM. 100+100mm.Ltsz:41/963.102.
30.old

GOSZTONYI JÁNOS: Magyar szobrászok és éremművészek önarcképplakettjei 24.old

AZ ÉREM. XXXII.évf. 1975-1. Bp. 1975

(1)

megerva

Ács Molnár Ferenc

vice molnár ich-
mester

1775. Pápa

Balhel 131. l
33. l.

Sörös P.: A pápai
molnárich levelei-
ből. Magyar Gaz-
daságtörténeti Szemle
1900. 325-8. l.

Nyomtatvány

PÉDRES
9 12 MÁR 13.15.

Tek.

„Europa" Ilm és Kirlapterjesz
Vallalat

Budapest

Rothemere u 12

(2)

Ács Ferenc *

arany Ács Molnár Ferenccel.*

L. o.

1778. Pápa

Baltlel 13 i. l

* molnár céh-mester

Sörös P.: A pápai molnárcéh leveleiből. Magyar Gazdaságtörténeti Szemle. 1900 325–8. l

Tek.

" E U R Ó P A "

Lapterjesztő és könyvkiadó R.T.

B u d a p e s t .

V.Rothermere - u 12/III.2.

(1)

megvan

Ács (Ácz) Pál

1618. 1640, 1657.

Nagyvárad.

Bal Hel 123.l

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest. V..

megírva

Ács Pál szombathelyi ácsm

1646-ban nevezetést kötött a szepsi (Abaúj vm.) gótikus (eredetileg r. katolikus) templom hajójának gerendás és deszkás padlással való ellátása iránt. A reformátusok 1688-ig maradtak a templom birtokában. Ez a fameüzeret az 1794-iki tűzvészben elpusztult.

Emlkassaiegyhm

I. k. 192. l.

szerüségéből származó szabályokat.
désének történetére vetnénk egy pi
mozaik anyagából adódó sajátosságok

A mozaik alapja mindig gyo
rabban cement egyes korokban gipsz.
megrajzolt és kiszinezett mintá/u.n.
egyenként illeszti be, nyomkodja bé
gyors száradása után a szilárdan álló
tört részeit kitevő, ~~hézagot~~ gipszel,
hézagolják esetleg az egész felülete

A mozaik szemek /helyesebbe
nagyobb mint vastagságuk, vagy szél
Az ókorban a természetszinezte kő
vek közül a márványt, szerpentint, b
Eleinte terméskavics alakjában, ez a
a szines termékövet apró hasábokra
méginkább szinezésének feltalálása a
sordöntő esemény. Az üvegmozaik miha
szoritja a márványmozaikot. Az üvegm
lugspát és üvegcserép megfelelő arán

M.D.K.

Ács Pálé, hevesi ácsmester

számára Hallerér provizora a hevesi rezidenciás hárnál végzett munkáért fizet [évszám nincs megadva.].

Heves megye műemlékeiI. irta Voit Pál,
Magyarország műemléki topogárfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

309. old.

ÁCS Palkó hevesi ácsmester, akinek számára Hallerék provizora a hevesi rezidenciális háznál végzett munkáéirt fizet.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

(1)

Ács Péter

magyar rác asztalos

1696.

Pest

Emlékül

Pásztor Bp.

24. l.

HELYSÉG

VÁRMEGYE

ŐRZÉSI HELYISÉG

TULAJDONOS

SZAKCSOPORT

KOR

MÉRET

ALCSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB ADAT

TÁRGY

LEIRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉS):

Ács Sándor tanárkaros festő
Született Kunágota 1913 szept. 3.
Szentiványi kérirásos cédula 1 – 7 –
Sajtókivagat 8

Ács Sándorné festő Dombován
Szentiványi kérirásos cédula 1

Ács Sándor építész.

Ács Samu, egri ácsmester (1766)

Ács (Ácz) Szabó György, 1640. Kolozsvár
Szentiványi kérirásos cédula 1

Ács Tamás architectus (1626)

Ács Tibor festő
Szentiványi kérirásos cédula és sajtókiv. 1 – 2

Ács Zoltán
~~Ácsné festő~~ keramikus

MDK

Ács Sándor és v. Litkey György

III. dij 2 db.

Bpest Szfőv. idegenforg.plakátpályázatáról.
Magyar Iparművészet 1935. 3.sz. 74.l.

Ács Sándor

vitéz Litkey György és Ács Sándor "Architektur
és "Tavasz" c. művével III.dijat nyert az
idegenforgalmi plakátpályázaton.

P.H.934.XII.13.

Ács Sándor

festőművész

Magyar Képirók kiállitása - Balassagyarmaton a muzeum disztermében - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1935.XII.14.

Ács Sándor

Festőművész

Képzőművész Kiállitás - Ciszcercita gimnáziumban -
Ötletes plakátterveivel szerepel

U j s é g
1935.I.31.

(3)

Ács Sándor

grafikus

vigd

A Pesti Vasoshára ?

(e.a.: Kitünően sikerült az idegenforgalmi plakátpályázat.)

9 1934. 12. n. 23. l.

✓

motivumok a mérvadók. Itt is ugy látszik a napi politika és társadalmi áramlatok befolyásolják az embereket és az a vágy, hogy uj és szenzációs Ady-támadások utján uj jelentőséget adjanak önönmaguknak és kiérdemeljék az uralkodó áramlatok jóindulatát.

Ezek az Ady-támadók, ezek a tegnapi fiatalok, akik hihetetlen és izléstelen módon beálltak a »balga nagyok« közé, ezek ejtenek engem bámulatba és szomoritanak el különösen. A Gyulai Pálok, Rákosi Jenők, Szabolcska Mihályok, Herczeg Ferencek és követőik nyilt dühe és szidalmazásai igazán nem zavar ma már senkit sem. De zavarólag és kellemetlenül hatnak ezek a burkolt és nem őszinte ellenségeskedések, amelyek mostan a »józan kritika«, a jó izlés és hasonlók mezében lépnek fel.

Én azt tartom, hogy egy igazi nagy költő és egy igazi nagy ember iránt — aki Ady biztosan volt — soha sem lehet brutális fegyverekkel nem tudtak a saját előnyükre eldönteni.

Ennyit mondhatok erről az uj Ady-harcról, amelynek a vivői egyáltalában nem szimpatikusak és akiknek a támadását eleve elveszett ügynek tartom, amiből rájuk dicsőség nem fog fakadni. Ez csak egy szomoru visszaesés az 1908—1910-es évek hangulatába, amely idők óta pedig már sok viz lefolyt és Adynak az alakja kinőtt magasra — magasra, egész Magyarország fölé. Adynak ez a tusa nem árt, sőt talán egész élete stilusában van, hogy még a sirja körül is dul a harc, amelynek mindig fatálisan az ő diadalával kell végződnie.

Hogy az Ady-kultusz hogyan hat a magyar irodalom további feilődésére, azaz helyesebben fogalmazva, hogy Ady hogyan hat a magyar irodalom további feilődésére, ez már nehezebb és komplikáltabb kérdés. Tény, hogy minden nagy szellem, különösen minden nagy müvész

Ács Sándor

(2.)

III. c.

tanári szak

Ferk pzomfoiskèvk

1933. 34. 45. l.

el felkérem, hogy a visegrá-
ígzett helyreállitásoknak Ker-
amtitkár, elnökhelyettes ál-
i szemlején, f. évi okt. 9.-
tvenni méltóztassék.
yugati pályaudvarról a 9. óra
al, II. oszt.
930. október 3.

Elnökhelyettes megbizásából

Dr. Könyi Ottó
előadó.

Ács Sándor (1.)

1931/32 - 1932/33

Tanképzőintézetből

63. l.

V

Ács Sándor (4)

l.

Budiparrajzisk.

1934-35. 31.

(lásd már az előbbi
évkonyvben is

lásd

489. szám.

19

Műemlékek Orsz

Tárgy:

Min. kiutalja a MOB július havi javadalmát!

A beadv

Melléklet

Egyúttal

Előirat sz

Utóirat sz

Másolta:

Összeolv

Ács Sándor (5.)

V. c.

tanári vak

Ferkèpzomfoiskèvk

1935–36. 7. 3. l.

nut. Kunágota 1913 nept. 3.

Rudnay

Körölte a fonkola

telefonon.

Budapest, 193 7.május 18

r t i v á n y i Gyula urnak

Budapest

.soraira tisztelettel közöljük Nagysá-
is 4.én szállitott árukért .....P. 1275.-
összesen ....." 1176.-
nti számla rendezésére még .... P. 99-.-
g beküldését és vagyunk

teljes tisztelettel:

KARDOS TESTVÉREK
butorárúháza
Budapest, VII., Wesselényi-ucca 18

Ács Sándor (6.)

Középisk – rajztanári oklevél

Ferk'pzomfoiskèvk

1935–36. 86. l.

lásd 87. l.

Hunnia dobozárugyár

29 x 19 x 13 cm Rákos-
valota

50-es bornepelent lemezből

Leti magossag 3 cm Istvan-
fűzött kivitelben. — tekni
ut 14

20-es borne pelent

Ács Sándor

festő

lásd megnéma

Műterem

Magyar képírók

kiáll. kat. 1937

megnézni!

esetleg felmerült nehézségekről a
leg részletes jelentést kell tenni.

2./ Az elmult esztend
állapitást nyert, hogy némely hatós
kat nem töltötte ki kifogástalanul,
zásokról csak igen ritkán tett jele
folyamatba tett megállapitása végett
munkálatok elkerülése érdekében elre
rovatait kivétel nélkül ujonnan ki k
izben felterjesztett vázrajzokkal mo
átalakitások esetén pedig a kimutatá
tüntetni.

Amennyiben egy ép
és azok tüzelőszerellátása közös, az
lön kimutatást tartozik felterjeszte

- 1

Ács Sándor
festőművész

MŰVÉSZET

A MAGYAR KÉPIRÓK KIÁLLITÁSA BALASSAGYARMATON

A *Magyar Képirók* művészegyesülés Balassagyarmaton, december 1—14-ig képzőművészeti kiállitást rendez. Ez a kiállitás az egyesület vidéki kiállitásai sorozatában egyéb művészi alkotásokon kivül bemutatja a Nógrád megyében végzett nyári tanulmányut eredményeit is. Kiállitanak: *Ács* Sándor, *Antal* József, *Antal* Lóránt, *Boda* Sándor, *Boromissza* Tibor, *Büky* Béla, *Czakó* László, *Fáy* Aladár, *Hangay-Szabó* Miklós, viléz *Litkey* György, *Muhoray* Mihály, *Nagy* Nándor és *Némethy* Béla festőművészek.

Magyarság
1935 XI. 27

(9)

Ács S. Sándor júl. 21.

1021

7

Délmagyarország 1944

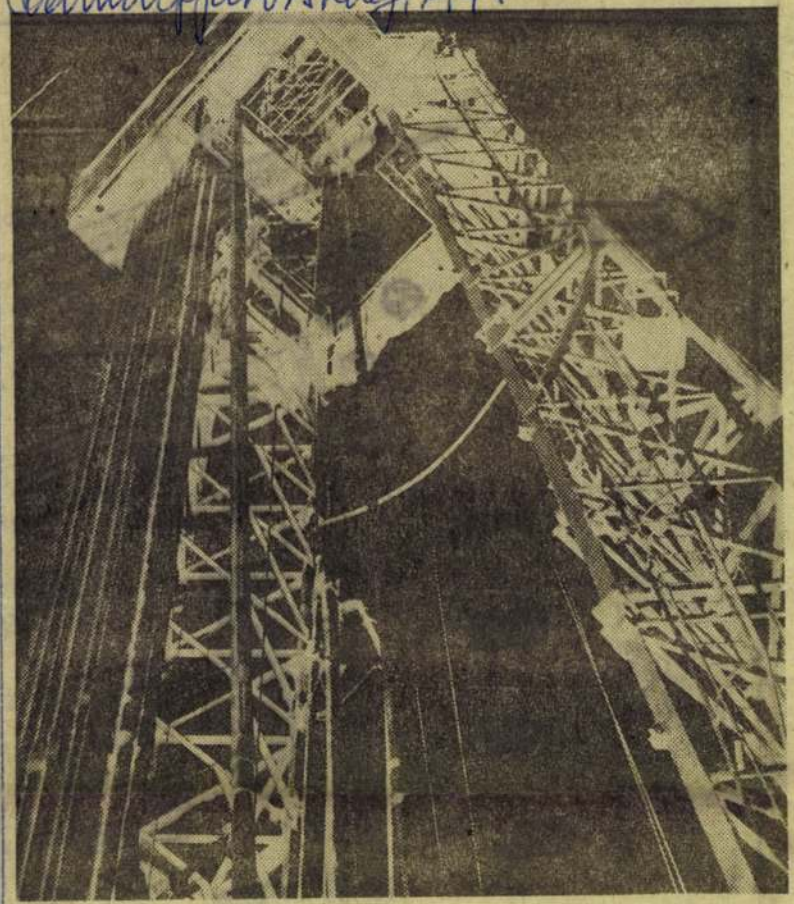

Ács S. Sándor

Olajkút

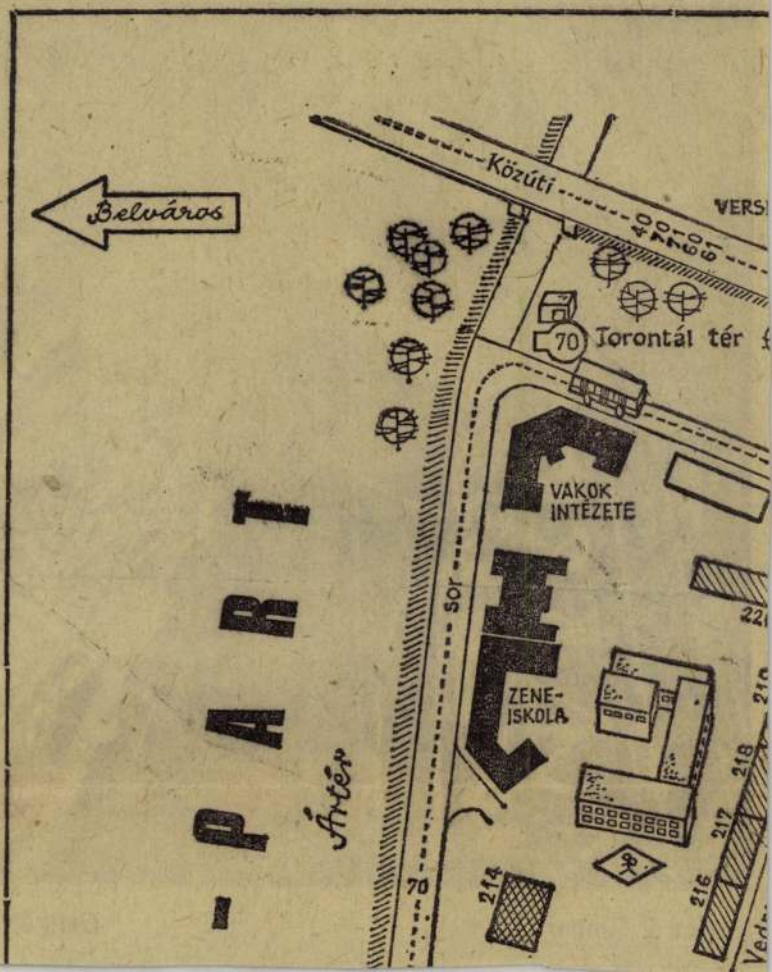
Belváros
Közúti
VERS
40
70
71
60
61
70
Torontál tér
VAKOK
INTÉZETE
sor
ZENE-
ISKOLA
-PART
Ártér
70
214
216
217
218
220

Ács Sándor

Festőművész

Képzőművész Kiállitás a cisztercita gimnáziumban - fiuvon hangulatu akvarellekkel szerepel. Lelki-ismeretes, gerinces vajz az alapja értékes szúmi-nek. Plakettjei is ötletesek.

Magyarság
1935.I.29

Ács Sándor

Képzőművészeti Kiállitás a cisztercita gimnáziumban főként plakátokkal szerepel, érett technikája méltó az elismerésre.

Nemzeti Ujság
1935.I.27.

Á'cs Sándor

Kunágota, 1913. sept. 3.-

Rudnay Gy.

véletlen so
rt, amely
szeforrhat
Medve-utcai
osztását is-
pcsolatának
ök életvilá-
tt már * a
t és a so-
megjegyzé-
ivel sodor-
örébe, ahol
. a szavak

ck a szem-
ezzük váz-
nyeket és
eilődésének
lajdonságok
zsgálatának
megfigyelé-
en. A jel-
magában,

t intri
ényező
benn
van

nemzet életét. És az utolsó években bekövetkezett események igazolták is ezt a féltést.

Giono ma aktuális iró, olvassák azok is, akiknek se agyuk, se szivük befogadni e polgári felfogástól oly távoleső emberi magatar-

fontosságának hangsulyozása nélkül is meggyőz arról, hogy a tanulókra vonatkozó statisztikai adatok értékkel legalább is egyenlő jelentősége van a tanulók rövid, összefoglaló

Könyvek

Jean Giono: Sarju.

Forditotta: Illyés Gyula.

Révai kiadás.

Az igényes magyar olvasóközönség a negyedik Giono-könyvet köszönheti a Révai könyvkiadónak és Illyés Gyulának. A Zeng a világ, a Valaki a hegyekből, az Örömmel élni és a Sarju mind önálló mü és mégis mind egy külön világ, a gionoi világ egy-egy részlete csupán. Mert Giono uj világot teremtett magának és hiveinek. Ez a világ kissé álomszerü, (süritett, szimbólumkedvelő és idő nélküli) kissé mithologikus. Éppen ezért hiába keressük benne a középiskolás földrajz, vagy Flaubert, Du Garde, Duhamel tájait, embereit, kevesebb azoknál és mégis tartalmasabb.

A pusztulásra itélt Aubignane utolsó óráit éli: az emberek megszöktek falai közül, az omladozó házak fölött pedig a szél megvonaglik és forgával «rá rávet a kemény égre». Már dermedt derekukat a fák. A szin, a hang, az illat, az iz és a tapintás közvetlen élménye érzik minden során, mint az Énekek énekének lenyügöző liráján. Paradicsomszerü tisztasággal él Panture is a halott tájon és ősemberi, gátlásnélküli ösztönösséggel követi a vidéken megjelent Arsulet, az asszonyt, hogy megvivják közös harcukat az életért. Fokról-fokra, lépésről-lépésre teremtik meg az emberi élet egyszerü feltételeit. Arsule ágyat, lepedőt készit és ruhát varr a félmeztelen férfinek, Panturle pedig gyufát, ekét szerez és az évek óta ugaron hagyott földet beveti az élet magvával. A többiet elvégzi a természet, Panturle arat, bőségesen arat; az ég kétszeresen megajándékozza, mert Arsule áldott állapotát is megsugja.

A regény epikai része átgondolt és egyszerü. De nincs is többre szükség. Giono mint az igazán nagy tudós, vagy gondolkozó, jól tudja, hogy az élet ott válik érdekfeszitő prob-

rendelkezésre áll.

ÁCS ZOLTÁN

ÚJ ÜVEGEK, GALLÉ-TECHNIKÁVAL

Januári számunk, *Ritka mesterségek* rovatában mutattuk be a Gallé-technikával dolgozó Ács Zoltánt és üvegeit. A művész legújabb kollekciójában, amelyet az *Opal Art* üzletében (Bp. I., Hess A. tér 4., Fortuna Passage, tel.: 30/446-178) fedeztünk fel, az üvegek formáját és mintázatát egyaránt érintő, finom kísérletet tett. Megváltozott a vázák alakja, és újfajta virág-, illetve állat- és emberalakos motívumok jelentek meg munkáin. Az opálos színhatású, sajátos árnyalatokra képes Gallé-technika azonban változatlan maradt.

FC

A hagyomá
gét eddig
lat. A né
alapanyagú, két o
réteggel ellátott,
nemcsak megtart
lajdonságát, de m
tokból előállított
get sajtolnak, am
mán karcolásmen
zsír, a vegyszerek
foltot rajta. Hossz
sége mellett fonto
ma felület és *egy v*
ni fölösleges. Felú
nyeget fel sem ke
A több színben, tö
es lapokból álló
Líneum Bemutató
tel./fax: 250-8178
szolgálati iroda (Z
nyújt további tájék

LAKÁSKULTÚRA 1996/1

at, amikor megbánja, hogy
biztosítás megkötésére:

denciánál **gyorsan,**
osíthatja otthonát.

íjmentes szolgáltatások közül
ba:

kölcsönzött könyv vagy kazetta rongálódása
esetén felmerülő költségek térítése 3 ezer Ft-ig

mélyhűtött áruk romlása esetén
költségtérítés 5 ezer Ft-ig

Kupon

a Providencia
információt

sen meg
agy címen

Név: ----------

Telefon/fax: ----------

☐☐☐☐ ----------

----

kupon visszaküldése vagy tanácsadónk meghallgatása Önre semmilyen kötelezettséget nem ró!
közölt adatokat bizalmasan kezeljük, kérjük a kupont zárt borítékban visszaküldeni.

Lakáskultúra

Ács Tibor (1)

Pesti

1937. telefonja

Budapesten

(2)

Ács Tibor festő

Világ

4 1948 április 21

Harmath Hilda operettprimadonna tragikus halála

A harmincas évek ünnepelt, európai hírű operettprimadonnája volt Harmath Hilda, a budapesti színpadokon kívül (Városi Színház, Király Színház, Magyar Színház) olasz és holland színházak népszerű énekesnője volt, hosszú betegség után vasárnap meghalt.

Harmath Hilda az osztrom alatt betegedett meg és szervezete nem tudott megbírkózni a lassan terjedő súlyos kórral. Leghíresebb szerepét a »Bál a Savoyban« című operettben játszotta nagy sikerrel. *Ács* Tibor festőművésznek volt a felesége.

Temetése ma délután 3 órakor lesz a Kerepesi temetőben.

niszter 54.551/1943.-III/1.szám alatt a
ézett rendeletének másolata.

z.csekkszámla terhére azonnal utaljon
kész kezéhez /Cim:Ákos,Szilág vm./ az
sára államsegély címén 2.000 P-t,azaz
telezettségével.
tus hó 16-án.

A miniszter rendeletéből:
dr.Balogh László s.k.
miniszteri tanácsos

Á's Tibor, építész

Meghalt.
Temetése febr. 28-án.
(Farkasréti temető)

—: Közlemény

6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. febr. 27.

Ács Zoltán

Wagner István:

Üveg iparmüvészet '73. /Riport ÁCS ZOLTÁN kerámikusmüvésszel, a tamásdi üvegmüvészeti szimpozionról./

Utunk, XXVIII.évf. 47./1308./sz. 1973. nov. 23. 10.old.

Ács Tamás, építész (ÁÉTV). 6.) Folytatás (vége).
Üdülőépület bővítése, Dobogókő. Építész: Ács Tamás.

Magyar Építőművészet, 1988, 2., 33-old.

Kísérleti Napház, Pécs

Építész: Szász János (PMMF), Szolártechnika: Fülöp László (PMMF)

Lakásterület: 176 m², lakóterület 118 m², szintek száma: 2 (szinteltolással), tartószerkezet: kisméretű téglafalak, vasbetonfödémek, valamint ragasztott fatartók.
Tervezés: 1982—83, kivitelezés: 1984—85, mérés: 1986-tól.

Az Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium 1981-ben pályázatot hirdetett alacsony energiafelhasználású, napenergia-hasznosító, ún. passzív szolár kísérleti épületek megvalósítására. A 8. sz. Energiaracionalizálási Célprogram Bizottság döntése alapján a Pollack Mihály Műszaki Főiskola Magasépítési Intézete által készített terv elnyerte a minisztérium támogatását, így Pécs Város Tanácsa beruházásában, a tanács által felajánlott telken 1985 végére elkészült a kísérleti létesítmény. Az átadást követően a főiskola ötéves automatizált mérési, kutatási tevékenységet vállalt, és gondoskodik a fenntartásról, karbantartásról. A kísérlet célja a gyakorlatban bebizonyítani a kli-

hűtőszellőztetőként fordított üzemmódban működik, kihasználva az épületszerkezetek nagy hőkapacitását.

Az elektromos ellátás terve energiatakarékos világításra, háztartási felszerelésekre ad javaslatot. A vízellátást takarékosság és környezetvédő berendezések — esővízgyűjtés, zeolitos vízszűrő, komposzt WC, — alkalmazásának lehetősége jellemzi. A kísérlet kiterjesztését, ökologikus lakóegység modell kifejlesztését szolgálja a KIPSZER támogatásával épült, újrendszerű, intenzív növénytermesztést szolgáló üvegház, Északról a sóstóhoz kapcsolódik, kétoldalt földbe süllyesztett.

A becslések szerint a fűtési igény és költség a szokásosnak a felére csökkenthető a napházban, az első év eredményei igazolták is ezt.

A pécsi kísérleti napház ismert szakmai körökben; Jeruzsálemtől Mexikóvárosig számos konferencián és publikációban bemutatták.

Szerepelt Tokióban, a *Ginza Pocket Gallery*-ben rendezett Szolárépítészeti Fórumon, 9 országból származó 30 megvalósult társával együtt. 1986 óta folyamatosan gyűjtik, elemzik a kísérleti épület energetikai jellemzőit a Pollack Mihály Műszaki Főiskola szakemberei. Államközi megállapodások keretében ösztöndíjasok is részt vesznek a kutatóprogramban, amelytől várható, hogy meggyőző érvekkel támogatja majd az energiatudatos ökologikus építészet terjedé-

Ács Tamás, Építész (ÁÉTV) 5.) Folytatás.
Üdülőépület bővítése, „Dobogokő". Építész: Ács Tamás.

Magyar Építőművészet, 1988., 2., 32-old.

Ács Tamás, építész (ÁÉTV). 3.) Folytatás.

Üdülőépület bővítése, Dobogókő Építész: Ács Tamás.

2. Földszinti alaprajz. Jelmagyarázat: 2. előcsarnok,
9. Tv-szoba, könyvtár,
10. játékterem,
11. espresszó,
12. étterem
14. konyha.

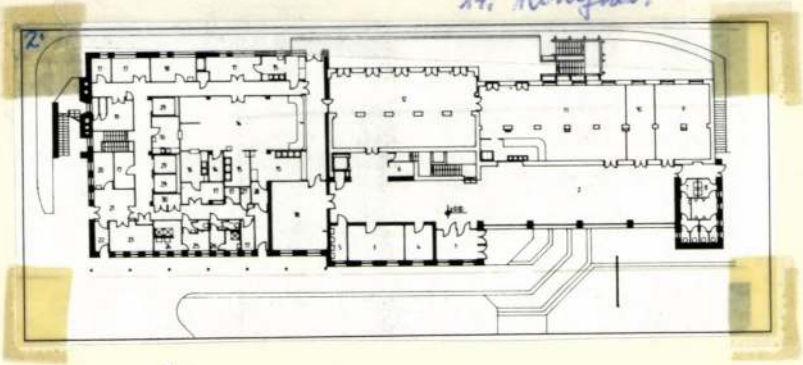

Magyar Építőművészet, 1988., 2., 32.- old.

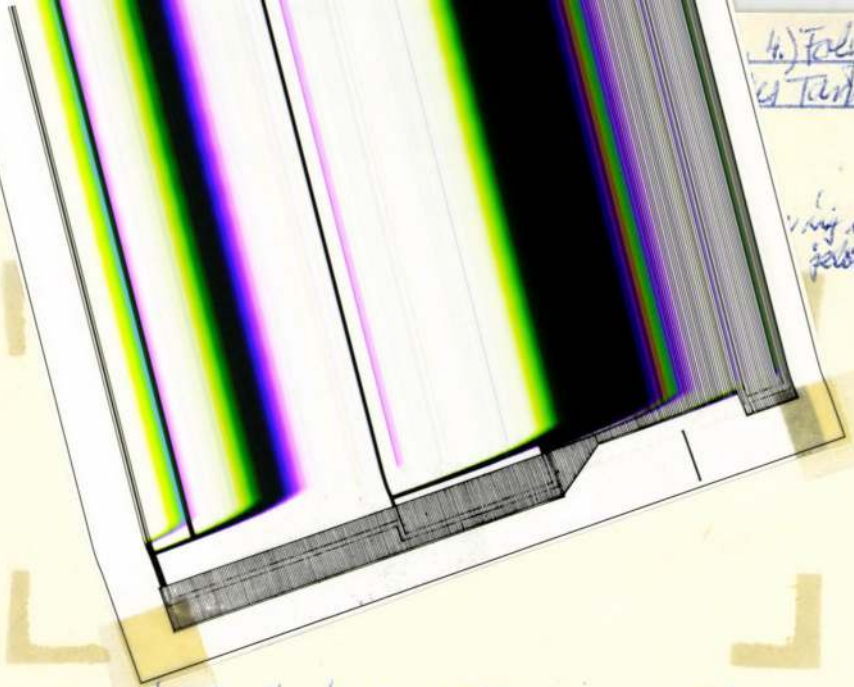

Magyar Építőművészet, 1988., 2., 32-old.

Ács Tamás, építész IÁÉTVI
Üdülőépület bővítése, Dobogókő

2.) Folytatás.
Építész: Ács Tamás.

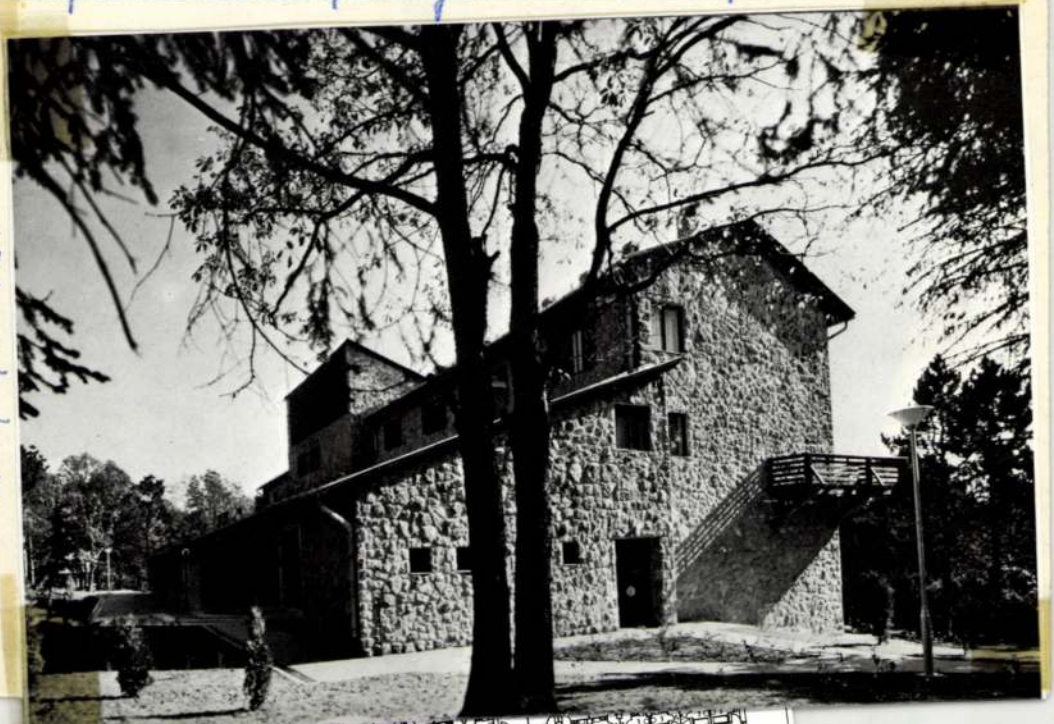

Magyar Építőművészet, 1988., 2., 32-old.

Acsa Szűcs Imre,

Szegő György: Exodus Studió '88 kiállítás az Ernst Múzeumban,

Acsa Szűcs Imrét videón láthatjuk, hogyan használja a „Fogó"-t, a kényszerkétrec-ágyat, (említve).

Művészet, 1989., 4, 40-old.

Acsa „itt van ott, és ott van itt,"
Néha falon, olykor üveg mögött.

Acsa is „here when he is there, and there when he is here" sometimes on the wall, sometimes behind glass.

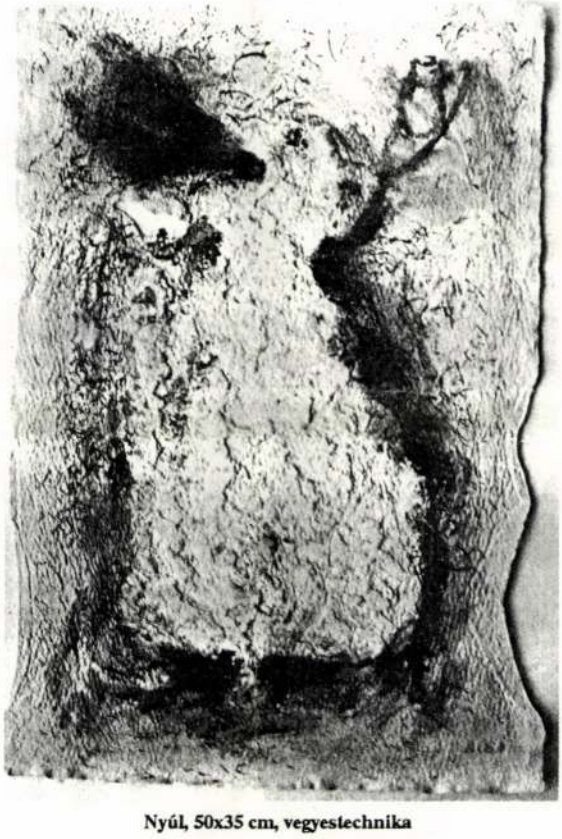

Nyúl, 50x35 cm, vegyestechnika

ACSA Szűcs Attila

Ács Tamás

Budapest, I.ker. Nyárs u.2-4. óvodája. Építész Ács Tamás, statikus Zirczi Csaba. - Ism.

34-36.l.

Magy.Ép.Ip. 1972.1.sz.

Ács Tamás, építész (ÁÉTV) 1.) Folytatás.

Üdülőépület bővítése, Dobogókő. Építész: Ács Tamás.

1. Keresztmetszet.

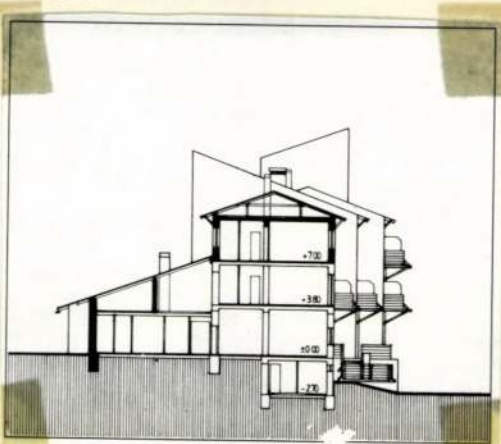

Magyar Építőművészet, 1988., 2., 32-old.

M.D.K.

Ács Tamás architectus

1640-42-ben Debrecenben az ő tervei szerint épült a templom délnyugati sarkához közeleső négyzetes alaprajzu harangtorony, un. "verestorony".

Balogh István: A debreceni Nagytemplom. Bp.1962. 11.l.
/Müemlékeink/

M.D.K.

Ács Tamás architectus

Kerekes másként Ács Tamás a debreceni Szt.András templom 1626-ban megkezdett ujjáépitését vezeti. Fizetése a muhka idejére 300 ft, élelmezés és öt évi adómentesség. Ezért maga is tartozik dolgozni és két legényt tartani.

lo-11.1.

Balogh István: A debreceni nagytemplom. Bp.1962. /Műemlékeink/

M.D.K.

Ács Sámuel, egri ácsmester

az 1766. évi egri adó-
összeírásokban szerepel.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. AkadémiaiKiadó, 309. old.

ÁCS Samu egri ácsmester Eger város 1766. évi adóösszeirásában szerepel.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

(1)

Ács (Ácz) Szabó György

megírva

1640. Kolozsvár

Bal Hel 124. l.

BUDAPEST
42 II-25-2

MDK

Ács Sándor épitész

/Épitkezések/ Épitő Ipar Épitő Művészet, 1931, jun. 15. 95-96 l.

áz, földszintes, 2+kapu+3 tengellyel,
, 1830 körül.

szám, 311

ÁCSNÉ

"TAPOLCAI UTCA" C. KÉPE SZEREPEL AZ ALÁBBI TÁRLATON.

BURGET LAJOS: MA NYÍLIK A XV. ŐSZI MEGYEI TÁRLAT.

KELETMAGYARORSZÁG, 1970. OKT. 25.

(1)

magyar

Ács Sándorné

festő Dombovár

Dombóvári kiáll. 1934

Nyári ág, olaj

Tüskei út "

Chrysanthém "

Fészület bronzból, árpádkori

VIII. 190.

ACSÁDY ILONA
iparművész

Pápa

Pálos temp.

TKM 649

ACSA Szücs Imre

A székesfehérvári
Szent István Király Múzeum
meghívja Önt a

Szent István Király Múzeum
8002 Székesfehérvár, Fő u. 6.
DÍJ HITELEZVE

FEJÉR MEGYEI ŐSZI TÁRLATRA

a múzeum Országzászló téri épületébe.

Megnyitó: 1995. november 4-én,
szombaton délelőtt fél 12 órakor.
A kiállítás megtekinthető:

1995. december 31-ig,
hétfő kivételével naponta 10 – 14 óráig.

Fk.: Dr. Fülöp Gyula

FEJÉR MEGYEI ŐSZI TÁRLAT 1995

ACSA SZÜCS IMRE • BALLAGÓ IMRE
BAUER ISTVÁN • BIRKÁS ISTVÁN
BODÓ NAGY SÁNDOR • BODOR ALADÁR
BUKOVÁCZ LAJOS • FEHÉR LÁSZLÓ
HEGEDÜS 2 LÁSZLÓ • HORVÁTH JÁNOS
KOROMPAI PÉTER • KOVÁCS ÁRPÁD
LIPICS VILMOS • MÉSZÁROS EDIT
MIKLÓS JÁNOS • ORBÁN SÁNDOR
ORISEKNÉ FARSANG ERZSI • PALOTÁS JÓZSEF
PINKE MIKLÓS • PINTÉR LAJOS
ROHONCZY ISTVÁN • SÁNDORFALVI SÁNDOR
SÜTŐ PETRE ROZÁLIA • SZEGEDI CSABA
SZEGEDI ZOLTÁN • M. TÓTH ISTVÁN
UJHÁZI PÉTER • VÁNCSA ILDIKÓ
VÁRNAI GYULA • VÉGVÁRI BEATRIX
ZSIGMOND ARANKA
MŰVEI

Acsai Irén festő

Sajtókivágás 1.

Ácsi kovács János (fazekas)

Atts (Áts) Ferenc ács (1714)

Acsády Adám püspök (1725-1744)

Acsbót Antalné, szürszabómester (1784)

Ada Dezső iparművész tervező

Szentiványi kérizéses iedulka 1-2

„Adagio" 17/a sz. pólyamű

Adalbert (1153)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1983 MÁJ 21.

PEST MEGYEI HÍRLAP

A VÁNDORKIÁLLÍTÁS VENDÉGKÖNYVÉBE (1)

Alkotótáborba mennek az ifjú képzőművészek

Keszeg Ilona, Darázsi Ildikó és *Burján Anna* kalauzoltak a szombaton megnyílt vándorkiállítás termében. A kiállítás Vácról jött Monorra, látogatóinak száma — noha még csak két napja nyitották meg a közönség előtt — máris nagy. Bizonyítják ezt a vendégkönyv bejegyzései is. De nemcsak a számot — a véleményeket is tükrözi a könyv.

A kiállítás osztatlan sikert aratott. (Utoljára a Kossuth-iskolások nézték meg. Akad közöttük „Zalatnay, Bodrogi," sőt még „Ralph Heid" is — és csúnya szavak. Gyerekek, mire volt ez jó?!) Hiszen a kiállítás nagyon szép. A lányok szerint a legtöbb látogató *Császár Zsuzsa*, a váci VIII. osztályos szénrajzai előtt áll meg. A textilragasztásos megoldású képek is szépek, színesek: *Acsai Irén* abonyi úttörő *Ebéd című képe talán a legszebb közöttük.*

A plakáttervek — Díszhalak és Textil című papírragasztások — hivatásos plakáttervezőknek is becsületére válnának. A pilisi pajtások közül *Csajka Edit* Matróz című mozaikja a legsikeresebb.

A kiállítás már nem teljes: sokat kiválogattak közülük a VIT-re, de a kiállított munkák sokszínűsége, a témaválasztás eredetisége, a megoldások bizonyítják alkotóik tehetségét. A legtehetségesebb úttörők nyáron „alkotótáborba" mehetnek, ahol tovább fejleszthetik tudásukat.

Nemcsak a kiállítás — de a kezdeményezés, mely lehetővé tette, hogy Monorra kerüljön — minden elismerést megérdemel.

(k. zs.)

Acsai Irén

Ülést ta

Pest megye
helyzetéről, g
feladatokról
Budapesten a
mány. *Farka*
helyettes bejelentette: tavaly a tervezettnél tízmillióval többet,

összesen 236 millió forint értékű munkát végzett a helyi kisipar.

Hat hónap alatt száztizenketten váltottak ki iparengedélyt, s jelenleg 6300 kisiparos dolgozik, 53 különböző szakmában. Egyre inkább zsugorodnak az ellátatlanság fehér foltjai is. 1568 tanulót foglalkoztatnak a mesterek, s 1970-ig hétezer főre szándékoznak növelni a legkeresettebb szakmákban a kisiparosok számát.

Sok gondot okoz még egyes ágazatokban az anyaghiány,

helyenként sértik a becsületesen dolgozó iparosok érdekeit a kontárok. Kitért a titkárhelyettes a szervezeti élet különböző kérdéseire és az új

ány

ggő le-
.
egedüs
pfront

kérte a kisiparosokat, kutassák fel, gyűjtsék össze a régi szakmák ereklyéit. *Dr. Gervai Béla*, a KIOSZ országos elnöke elismeréssel nyilatkozott Pest megye szorgalmasan dolgozó kisiparosairól. Ugyanakkor felhívta a figyelmet:

vállaljanak még nagyobb részt a falusi lakosság igényeinek a kielégítéséből.

A reformról szólva hangsúlyozta, nagy szükség van az útkeresésre, a vevők jobb kiszolgálására.

A választmány határozatban fogalmazta meg a kisiparosok legfontosabb tennivalóit, majd okleveleket és jutalmakat adtak át a helyi csoportoknak. A tavalyi versenyben a nagykátai járási, a Nagykőrös városi és a monori járási helyi csoport érte le a legjobb eredményt.

s. p.

MDK

Ácsi Kovács János (farekas)

Szentendréről Karcagra került. Tőle tanulta meg Farekas Lajos a mér alkalmazását.

Béres András - Szabadfalvi József: Farekasművészet Nádudvaru. Építünk, Debrecen, 1954 nyarán, V. évf. 2. sz. 79. l.

MOK

Kovács János, Ácsi

l.: Ácsi Kovács János

Építünk, Debrecen, 1954 nyarán, V. évf. 2. sz. 79. l.

Ácsi Kovács János, fazekasmester

Karcagon az egyetlen fazekasmester volt, mikor Kántor Sándor ebbe a szakmába került. Kántor Sándor volt az első tanulója.

Szolnoki stúdiónk jelentkezik.
Népművészportrék.
1976. VIII. 22. 12.35 Petőfi V.

Ács Kovács János, szerkesztő

L. Kántor Sándor

Kántor Sándor: Én úgy dolgozom -- 36-44.

Jászkunság, Szolnok, 1978. máj. XXIV/1.

atószám:
yintéző:
rgy:

(5,4) 5,4

Ackermann Éva

MDK

Atts /Áts/ Ferenc

1714. a kápolna "Hajazattyát" készitette

Wick B: A kassai szt.Rozália-kápolna története.
Kosice 1935. S. l

Acsády

~~Acèt Hrue~~

Acsády Adám püspök (1725–1744)

a királyné udvartáza sonjai-is felmarad-
ványaiból épittette 1733-ban a később le-
bontott zuk püspöki rezidenciát. Sdejében
meg állt az az épület melyet a „királyné
konyháj" néven emlegettek s pékmühelyül
szolgált.

Antheil Senö: Veszprém Szt Imre városa
1930. 18–19. l

ACSBÓT ANTALNÉ, szürszabómester

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről. Az egyik 1784-ből, a másik pár évvel későbbi. 64 mesterség, 519 név. A római számok ~~xxkátxlistátxx~~ az öt osztályba való sorolást, az arab számok a két listát jelzik. 263.old

/ i,2./ V. szürszabók. 266.old

U.VARGA MARIETTA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII.században 263.old

ALBA REGIA. István Király Múzeum Évkönyve. VIII-IX. 1967-68. Székesfehérvár

(1)

Ada Dezső

A Gellért-fürdő és szálló berendezésére hirdetett pályázat. Szalon. Fenti terve. Pályázaton kívül megvásárolt pályamu

Repr.

Magyar Iparmüvészet

1915. 98. l.

megírva

Soda Dezső

(2)

V. évi iparművészeti iskolai növendék

Családi ház egy villa negyedben, terv rajz.

Magyar Iparművészet

1918. 15. l.

at-
meg-
zté-
az
Ugyan-
ásnál
ked-
kinek
eg
alko-
ozott.
pból
erzőge
nigs-
vül
nyo-
ett,

M.D.K.

Ada Dezső

bútortervét megvásárolták az Orsz. Iparművészeti Társulat rendezésében a Gellért-fürdő berendezésére kiírt pályázaton.

Építőipar - Építőművészet, Bp. 1915. 39. évf. 5. o.
28. a.

M.D.K.

Ada Dezső ?

tervét 400-K-ért megvet-
tók a Jellért szálló bulor-
zalára kiírt pályázaton

Vállalkozók Lapja, Bp. 1915. XXXVI évf.

jan. 27. sz. 6. old. +
febr. 17. " 4. "

Ada Dezső MDK

iparmüvész

Pályázatok
Magyar Iparmüvészet 1916. 59.o.

Ada Dersö

M.D.K.

butortervét az Orsz. Ipar-
művészeti Társulat pályázatán
jutalommal tüntettér ki.

Építőipar - Építőművészet, Bp.1917.évf. 39.sz.
240. old.

MDK

Ada Dezső

villaterv

Magyar Iparművészet, 1918. 16. l. képek

R

R

R

R

R

R

R

R

R

R

MMK

"Adagio" 17/a sz pályamü

a bíráló bizottság, hivatkozva a tervpályázati szabályzat V/26 . pontjára pályaművét dicséretre ill. megvételre ajánlotta.

Jegyzőkönyv:1910.febr. 17.
A szegedi zeneiskolai épület tervpályázata.
Magyar Építömüvészet.1910. 6.sz. 2.l.

Adalbert

II. Géza követe 1153-ban úgy rendelkezett, hogy birtokát és könyvet a pannonhalmi bencés apátság örökli

Magyar Kódexek Bp. 1965. 19. o.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Acsay László eptés

Született Munrác 1905

Szentiváni kézirátos cédula 1 – 26

Sajtó kivágás 27 – 38

Acsay László dr (1)

epitész

Az OTI mesterutcai
vendelőjének terve
alaprajzokkal

Repr.

György ujmagyép 2. l.

BI

TARTA

INHALT CONTE

ACSAY László dr. 2
ARVÉ Károly és GERSTENBERGER Ágost 1
ASZTALOS Béla 9
BÁLINT Sándor 10, 90
BARÁTH Béla dr. és NOVÁK Ede..... 16, 17
BARDON Alfréd 3, 5
ifj. BARTH Ferenc 155
BIERBAUER Virgil dr. és KRÁLIK László 6, 7, 8
ifj. DÁVID Károly és BARDON Alfréd..... 5
EICHEL Ernő 11
FALUS Elek és STAUDHAMMER K. 25—29
FARAGÓ és GRÓF 30
FARKAS Endre és György 20, 21
FENNESZ László 12
FENYVES és FRIED 18, 19
FEUER Gusztáv és F. KURCZ Guszti 22, 23
FONÓ Ernő 76
FRÄNKEL György 31
FRIEDRICH Loránd 14
GÁBRIEL Frigyes 24

(2)

Acsay László dr.

építészmérnök

szül. Munkács 1905.

l.

Gyulai Magyar írók

I. k. 84, 85. l.

Méltóságos

D r . L u x K á l m á n Urnak,

műszaki főtanácsos,

B u d a p e s t .

Ajánlatok 10% bánatpénzzel ellátva a nagyváradi l. sz. püspökség jószágigazgatóságához küldendők. Az eladási részletes feltételek Nagyváradon az uradalmi erdőhivatalnál és az illető erdőgondnokságoknál megtekinthetők.

Pécs. (Élelmezés.) A m. kir. pécsi honvéd csapatkórház vendéglőszerü élelmezésére versenytárgyalás hirdettetik. A biztositás 1909. december 31-ig terjedő 1 évi időre történik,

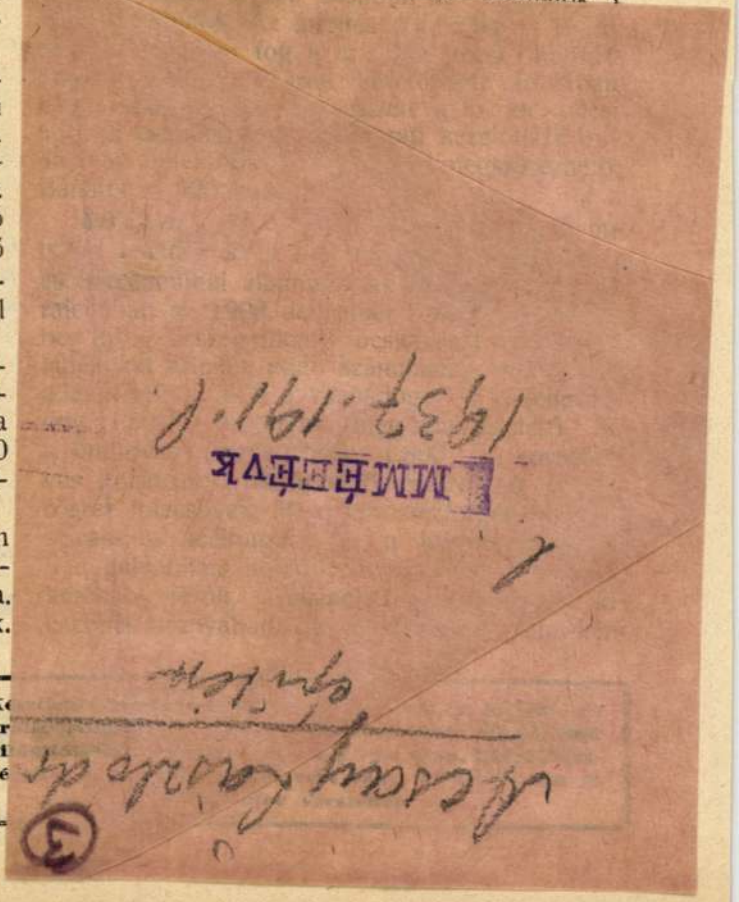

másokra nézve Szatmárnémetin október 19-én d. e. 9 órakor; Nyiregyháza állomásra nézve Nyiregyházán október 21-én d. e. 9 órakor; Munkács és Ungvár állomásokra nézve Munkácson október 15-én d. e. 9 órakor az illető ezredek kezelőirodájában, Nyiregyházán az 5/2. honvédhuszár osztályparancsnokság irodájában, Kassán pedig a III. honvéd kerület hadbiztosságánál. Bánatpénz 5%. A szállításra a szállitási feltételek füzetében foglalt feltételek irányadók; ezek nevezett parancsnokságnál betekinthetők és az érdeklődőknek a III. honvéd kerületi hadbiztosság által ingyen megküldetik.

Pápa. (Tüzifa szállitás.) A pápai kir. járásbiróság hivatali és fogház helyiségeinek fütéséhez 1909. évben szükséges 152 km. részben bükk, részben cserhasábfa szállításának biztositása végett a versenytárgyalás megtartására határnapul október 5. napjának d. e. 9 órája a pápai kir. járásbiróság hivatali helyiségébe tüzetik ki. A 100 kor. bánatpénz a pápai m. kir. adóhivatalnál teendő le és a letéti nyugta az ajánlathoz csatolandó. A szállitási szerződés feltételei a kir. járásbiróság vezetőjénél megtekinthetők.

Eger. (Irodaszerek és nyomtatványok szállitása.) Eger város részére

Amerikai és saját rendszer

tervezését, valamint azok épi

SORG ANTAL KŐMŰVI ÉPITÉSI

A Kőbányai sörgyára

Acsay László dr

4

Magyar Iparmüvészet.

1941. 240. l. (Bérház a Gizella-uton Budapest, képpel és alaprajzzal.)

Nem Épitő-
müvészet ??
Utána nézni!

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

(1)

Acsay László dr

a Hajdu utcai elemi iskola tervpályázatán

II. díj.

Becz Jenő: Tervpályázatok. Művészet. 1941. 40-41. sz. 77. l.

Butmir h. n. VIII. 147.

6

Acsay László dr.

az OTI kecskeméti szék-
házának tervpályázatán
megvétel

MMÉEKözl.

1941. 87. l.

(7)

Acsay László dr

A XIII. ker. Hajdu- és Fáy utca sarkán épülő vegyesfővárosi elemi iskola tervpályázatán

II. díj.

MMÉE Közl.
1941. 55. p.

Acsay László dr

OTI Rumbach Sebestyén

utcai béthár

terrp.

díjazás

MMEEKözl.

1941.109.l.

(9)

Acsay László dr

építész

→

ME. 1941. 312. l

h.83

Vegyes. 1 köt. 8-ad r.

MARTIGNY

M.l abbé

Dictionnaire des antiquités chrétiennes.

Ouvrage accompagné de 270 gravures.

1.-676.11.

Paris

L. Hachette &Cie, 1865.

Acsay László (10)

OTI balatonkenesei
fanoncüdülőjének
tervpályázatán 3-ik
helyezés.

MMÉEKözl

1941. 203. l.

Acsay László

épitész

l.

Szépmüvészet

1942. 182. l.

11

takt, eine freundschaftliche Fühlungnahme herbeiführen, und sie wollen schließlich drittens durch ein Hinweisen auf die Gemeinsamkeit der großen Fragen und Aufgaben, die der Wissenschaft in den einzelnen Ländern gestellt sind, den Geist der Verbundenheit, der gemeinsamen Aufgabe und Verantwortung und den Willen zu kameradschaftlicher Zusammenarbeit wecken und verstärken.

Aus dieser dreifachen Zwecksetzung aber geht hervor, daß die in ihrem Sinne und Dienste durchgeführten Tagungen nicht in erster Linie das rein Fachliche im Auge haben können, daß sie sich vielmehr an den Wissenschaftler schlechthin als den Träger einer durch seine Aufgaben bedingten Verantwortung an der Menschheit wenden, an den Angehörigen einer geistigen Gemeinschaft im Kreise der europäischen Nationen. Indem der Einzelne aus der Enge seines persönlichen Fachgebietes und der in dessen Rahmen gestellten Teilaufgaben herausgehoben wird, indem er einen Ausblick tut auf die großen Aufgaben und Probleme der Wissenschaft nicht nur in seinem eigenen Land, sondern auch bei den anderen Nationen, indem er schließlich erkennt, wie eng die Fragen, Probleme und Aufgaben aller einzelnen Fachgebiete und Nationen miteinander verbunden sind, wird er sich einer Verantwortung innerhalb dieser großen Aufgaben bewußt werden, wird er hineingestellt in eine Gemeinsamkeit der Wissenschaftler, wird in ihm ein Gefühl des Verbundenseins und der Kameradschaft gegenüber seinen wissenschaftlichen Kollegen entstehen, das früher so oft vollkommen fehlte. Was wir also durch unsere Tagungen in gewissem Sinne wiederherstellen und wiederaufleben-lassen wollen, ist die „universitas litterarum" des

Acsay József*
építész

íród
Z

részt vett az
alábbi kiállitáson.

Tér és Forma. 1942.
184. l. (A jövő
Budapestje. Az Orsz.
Iparegyesület kiállitása az 1942. évi
budapesti őszi lakberendezési vásáron)

*
Elírt nev
László helyett?

Acsay Lasiló (13)

épitész

l.

Magy. Iparm

1942. 54 l.

. kép. *Liezen-Mayer: Árpádházi Szent Erzsébet.*

KOMÁROMI KACZ ENDRE (szül. 1880)
Oláh parasztlány
Fa, olaj, 71×51 cm.
Lepold—Lippay 57. l.

KOSZTOLÁNYI KANN GYULA (szül. 1868)
Városvége
Vászon, olaj, 70×50 cm.
Csernoch prímás vásárolta.
Gerevich PA, 254 l.

KOVÁCS MIHÁLY (1819—1892)
Krisztus keresztelése
Vászon, olaj, 52×42 cm.
Gerevich PA, 252. l.

(14)

Acsay László dr.-
építés

Magyar Építőművészet
1942. 168. l.
(Családi ház a Márton-
hegyi-uton, képpel
és alaprazzal.)

Terverte fenti-

:ét kell megemlíteni. Különösen
az előbb Avignonban működő
gy Lajoshoz a humanista levelek
ogy még a király is megsokalta
llandóan „a humanitást" említi,
leveleinek hatása kétségtelenül
egáns stílusán.
umanista központ, Velence is.
elencei körének feje, követségek
enn Magyarországgal és jellemző
t a beszédét, melyet Nagy Lajos
a művét könyvelték el.
r a kancellária kereteiben virágzó
os átveszi a velencei történetírás
, az oklevelek állandó használatát
ilatában is.
kiben az első magyar íróegyénisé-
tra, olvasóközönségéhez intézett
viszonyra enged következtetni.
s kutatója, Pór Antal még házát
s István életének nem egy pontját

birtoka, amit I. Károlytól kapott,
cellériába került, 1349-ben vissza-

(15)

Acsay László dr

a kolozsvári Mátyás
király-tér epítészeti
kialakítására kiírt
terop. II. díj

MMÉ Közl

1942. 80. l.
103. l.

Kaffka Péterrel
közösen készített
terv

SZANTÓ SÁNDOR
Ujság- és
könyv-
kereskedése
KIRÁLYHELMEC

16

Acsay László dr

építész

Magyar Építőművészet

1943. 82. l (Bérház az Ipoly-utcában, képpel és alaprajzzal.)

5 emeletes korszerű épült.

Terverte fenti.

és pajzsán a kettős kereszttel ábrázolja (20.
pontból természetesen nem felelnek meg
még fő jellegzetességeinek másolására sem t
nát fest, ami legjobban megfelel kora ízlé
a szent korona iránt az a két jelenet, me
mutatja be (61. r.), bár erről történeti ad
szól róla. A másik képen a Vencel által
találását láthatjuk (68. r.).

A Szent Koronát és a koronázási j
őrizték. Ez a szokás megmaradt Nagy Laj
nok Károly sírját feltörte, halotti koronáját
és a koronázási jelvényeket Budára hozatt
őrökkel őriztette a tárnokmesteri házban.

A koronázási jelvények e korban n
A Szent Korona, a Szilveszter-féle koron
Gézának ajándékba küldött korona egy
eredetileg a székesfehérvári bazilika szá
torban készült miseruha volt, mai formá
Ekkor vágták fel a harangalakú miseruh
erre mutat a nyak díszítésére alkalmazott

Népvándorláskori és perzsa szasza
kristálygömbje, míg foglalata XII. százac
ban készült a koronázási jelvények legs
gömboldalú testén alkalmazott Anjou cí

(17)

Acsay László dr

épitész

Magyar Épitőművészet

1943. 83. l. (Családi-ház a Dániel-utón Képpel, és alaprazzal.)

Terverte fenti

Visegrádon tudomásunk szerint régi Benedek-
deák a kolostori iskolának lehetett hallgatój

Az iskolák és a tananyag lassú laicizálás
élet vezetőrétegeiben is. Papság és lovagság
nálunk, ha az elkülönülés nem is olyan éles,
déssel állunk itt szemben. Az ország szellem
oroszlánrésze jut. Az esztergomi érsek egyb
a király első tanácsadója a kancellária — talá
legjobban művelt rétege, a főpapi rend állami h
részét ő látja el, kiveszi részét a hadjáratok
látott el, olyat, amit leggyakrabban a lovagi
a két kultúra, az egyházi és világi keveredik az
kultúrájának alapja egyházi, márcsak a király
miatt is, de egyben lovagi is, amit az állandó
kodó külföldi lovagok nagy száma, egészen k

A XIV. század szellemi kultúrája tehá
egyházi vonatkozások talán túlsúlyban vannal
nacionális kultúrája adja meg.

A pápaság világi hatalma VIII. Bonifác

(18)

Acsay László dr.

Magyar Építőművészet
1943. 127. 128. l.
(Kislakásos ház a Hengermalom-utcában, képekkel és alaprajzokkal.)

Terverte fenti-
zemelletes korszerű
épület.

felügyelője, különösen az udvar gyakori
állt az udvarnokok és a kamarások élén.
földi, főkép nápolyi mintára az udvart
játékok megrendezésében, az udvari él
sében állott. Nápolyi kapcsolataira mut
callus regis) is. Hozzá hasonló szerep j
szórakozásai között a vadászat elsőrang
viselői alatt kamarások, királyi testőrök
az udvari élet szabályait és formáit. N
ranglistának a középkori udvartartásb
nyers és szabályok közé szorítandó éle
mint Huizinga mondja: „az etikett m
nemes játékot alkot, amely mesterkél
Ugyancsak ő említi, hogy La Marche, a
udvartartást mintakép gyanánt megörö
hangon ír a rangsor és a szolgálat nag

Nagyjában hasonló udvartartás á
1370-ig Erzsébet anyakirálynő Lengye
ségének udvarával három udvarban foly

A hetvenes évek azonban más szer
életben. A király visszavonulása, bete
Különös élénkséget adott a harmadik
a délvidék gazdag familiájának sarja, Ga
hette. Nagybátyja, Pál, még Erzsébet a

(19)

Acsay László dr.

OTI csepeli rendelője
serop.
díjazva

MMLEKözl

1943: 104. 1

Acsay László dr (20)

a munkácsi kultur-
ház terv p.
megvétel

MMÉEKözl
1943. 8. l.

21

Acsay László dr

cród

Magyar Építőművészet.

1944. 65. l. (Bérház a Gizella – utón Budapest, képpel és alaprajzzal.)

Tervezte fenti.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

(21)

Acsay László dr

Tér és Forma

1944. 7. l. (Bérház a Madách Imre-ut 10–12. sz. alatt, képpel és alaprajzzal.)

Terverte fenti.

(22)

Acsay László dr

wód

Morvay Endre.

A jövő Budapestje.

Budapest, 1946. II.

erf. 23. l.

24. l.

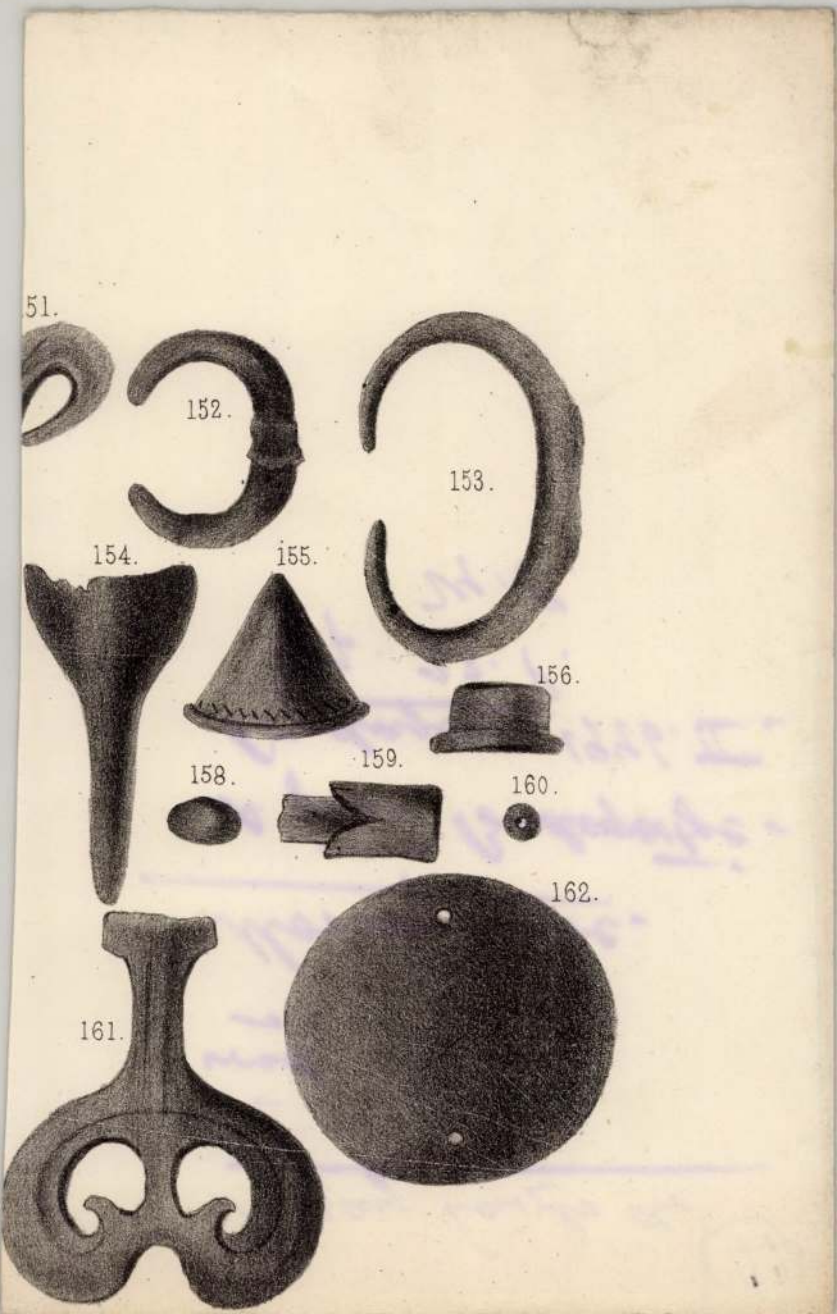
51.
152.
153.
154.
155.
156.
158.
159.
160.
161.
162.

(23)

Acsay László

politikai okokból
kihagytam.
A réa vonatkozó
adatok egy rénet
lásd Masirevich

György és Kaffka Péter
csomagjában.

Acsay László dr (24)

1.

Bp. Építőm. VI.

16. l.

28 PENGŐ

BOLTI ÁR HELYETT

16 PENGŐÉRT

kaphatja meg a kiállitáson dr. Kogutowicz Károly egyetemi tanár DUNÁNTUL ÉS KISALFÖLD IRÁSBAN ÉS KÉPBEN cimü pompás müvét.

A felnőtt ebből ismerheti meg a Dunántul gyönyörü tájait, a serdült ifjuságnak hasznos hazafias olvasmány. A fenti kedvezményt megkapja akkor is, ha a könyvet közvetlenül a Földrajzi Intézettől (Szeged) rendeli meg. A rendeléssel jogot szerez arra is, hogy a közeljövőben megjelenő II. kötetet is hasonló áron kaphassa meg.

Kérjen részletfizetési kedvezményt.

Egyetemi Földrajzi Intézet
Szeged, Zerge ucca 19. sz.

ABLAKA GYÖRGY, SZEGED, KÁLVÁRIA-U.

25

Acsay László dr

épitész

l.

Gosztrécsbelot

46. l.

T.

Európa film, reklám stb.

Budapest

V., Visegrádi u.36.

BUDAPEST
943 NOV. 15
4

20 f
MAGYAR KIRPOSTA

Acsay László dr
épitérmérnök

(26)

Dr. ACSAY LÁSZLÓ
OKL. ÉPÍTÉSZMÉRNÖK
BUDAPEST IV, TÜRR ISTVÁN-UTCA 9

(27)

Acsay László dr.

Acsay László dr. építészmérnök
irodája, V. Türr István-u. 9.
187-706

Bp. távb. 1940. sept.

Bp. távb. 1942. jan.

Hogyan akarják a fiatalok felépíteni Budapestet?

A Pesti Napló fővárosi parlamentjében megszólalnak a modern városépítők

(Saját tudósítónktól.) A *Pesti Napló fővárosi parlamentje* nem a megszokott utakon akar haladni. Felvetettük már a fogas kérdést: *hogyan lehet a modern házakat a régi városképbe elhelyezni?* Ezen a téren követhetjük el a legtöbb hibát, tehát *nagyon sokat segítünk, ha jóelőre tisztázzuk a nézeteket.*

Ezúttal *a fiatalok szólalnak meg.* A legmodernebb építőművészek. Őket állítjuk az első küzdősorba. Harcoljanak, küzdjenek a maguk eszméjéért.

Álmaikat nem mondhatják el minden korlátozás nélkül és azokat az ábrándokat, amelyeket műtermük négy fala és a terveződeszka előtt szőnek, nem bonthatják ki szabadon. Nekik is *szigorúan a témához kell ragaszkodniok,* de mindenesetre *most először történik meg, hogy a legfiatalabb mérnökgárda így, együttesen, városrendezési elgondolását kifejtheti a legnagyobb közönség, az ujságpublikum előtt.*

Sok olyan gondolatot dobnak be a vitába, amelyre érdemes figyelni. Fiatal hevük talán egy kissé elragadja őket és olyan megoldások is vibrálnak a szemük előtt, melyeket a mai viszonyok között lehetetlen udvarképessé tenni, de az nem baj. A lényeg az, hogy *a legmodernebb építészgeneráció a maga nézeteit őszintén feltárja a nagyközönség előtt.*

Ne féljünk a modern alkotásoktól!

Sári Ignác mérnök a következőket mondotta a *Pesti Napló* fővárosi parlamentjének:

— A magam részéről elsősorban azt látom fontosnak a *Pesti Napló* akciójában, hogy ma, amidőn hangzatos jelszavak állandóan összezavarják a fogalmakat és elhomályositják a helyes ítéleteket, *alkalmat ad nagyközönségünknek arra, hogy a különféle hozzászólások útján világos képet nyerjen az építészet korszerű problémáiról és a városfejlesztés homlokterében álló kérdéseiről.*

— A gyökeres városújítók az egész világon radikális módon, a *közvélemény nélkül* szeretnék előbb lerombolni, majd felépíteni a nagyobb városokat. Eltekintve attól, hogy hasonló tervek keresztülvitelét főleg gyakorlati és gazdasági érdekek akadályozzák, megállapíthatjuk, hogy *a közvélemény sem nálunk, sem másutt nem engedi magát kirekeszteni a városcsinálás műveletéből.* Gondoljunk csak arra, hogy igazi urbanista egy pillanatra *sem feledkezhetett el a város hagyományait,* szellemi életét és e síkokon jelentkező szükségletek kielégítésének módját. A felvetett probléma is, *hogy mi módon hatnak legmodernebb épületeink az ucca és városképben, nem annyira tőlünk építészektől, mint inkább a nagyközönségtől indult ki.*

— Tagadhatatlan ugyanis, hogy az egyes embert, midőn uccáinkon körülnézve, épületeinket és a városképeket vizsgálja, épúgy optikai, lélektani és esztétikai törvények irányítják, mint a szakembert. Ezen az úton szeretné magába gyüjteni és egyesíteni Budapest minden lelkes barátja a városképnek helyenként jelentkező nagyszerűségeit és kiküszöbölni, megtagadni azt, amit abban rossznak, megsemmisítendőnek tart. Minden józanul látó városi lakos észre tudja venni, hogy *hol egységes, harmonikus a városkép és hol vannak benne zökkenők és hibák.*

— Rövid gondolkodás után még arra is rájöhet, hogy *a városkép egysége nem függ az egyes stilusoktól, sem az egyes formáktól, de igenis függ a tömegektől, a méretek nagyságától, az építészeti elemek közös ritmusától és az alkalmazott színek harmóniájától. Ahol ezek a követelmények együttesen megvannak, ott az új és régi stilusok formaadása mellett egységes, megnyugtató benyomást kapunk.* Utalok itt azokra a modern épületekre, amelyek máris nagyszerűen illeszkednek bele a városképbe.

— És éppen mert nem a részletek, hanem a tömegek, a nagyobb egységek hatása a fontosabb, nem tartom szerencsés ötletnek *Pogány* Móric egész útvonalak homlokzatátalakítási tervét. *Nem tudom elképzelni, mi módon sikerül például egy szecessziós és egy vele szomszédos klasszikus homlokzat újabb harmonizálása.* A magam részéről az egységesebb uccaképkialakítás módját *sokkal inkább a párkánymagasságok új megállapításában és azok összehangolásában látom.* Volt idő, amikor az emeletráépítésekkel inkább megbontották, semmint emelték az uccakép egységét és harmóniáját.

— A modern házak tehát, mint valamennyien valljuk, *megférnek a régiekkel,* ami teljesen érthető. A ma tervezőépítésze régi eszközökkel dolgozik. *Homlokzatképzésnél épúgy az ismétlés, a ritmus és a szimmetria eszközeire van utalva, mint a régi korok építésze.* Épúgy ismeri és alkalmazza formában és színben a kontrasthatásokat, mint azok. Különbség a célszerű alaprajzokon kívül csupán két dologban mutatkozik: *az új és változatos anyagok alkalmazásában és a vasbetonépítés adottságában.* Utóbbinak a legnagyobb kihasználás felé vezető formái természetesen mások, mint a régi anyagok segítségével épült megszokottak. Ezért a környezet és az igazi művészet rovására helyenként még tapasztalnunk kell *a technikai formák túltengését.* Hivatott építész azonban aligha esik ebbe a hibába.

— Mi legyen tehát álláspontunk a fejlődő, új Budapesttel szemben? *Elsősorban becsüljük meg azt, ami szépet és értékeset a mult reánk hagyott. A mult nem akadálya, hanem organikus kiegészítője a fejlődésnek. Azután igyekezzünk alkotni, javítani és fejleszteni azzal a szeretettel és hozzáértéssel, amit fővárosunk megérdemel. Ne féljünk a modern alkotásoktól! A nagyközönség, amely észrevette belső helyiségeinek átalakulásában, hogy a modernek helyesen oldották meg az új lakás problémáját, észre fogja venni, hogy más utakon is a helyes nyomon jár a fiatal építészgeneráció. Ez esetben pedig alig hiszem, hogy egymásra ne találjanak.*

„Nekünk álmunk a szép Budapest és egyúttal feladatunk egy európai Budapest"

Janáky István építészmérnök érdekesen világította meg a modern építészet feladatát Budapest jövője szempontjából:

— Az életszínvonal kultúrmérték: tartalma mindannyiunknak egyéni problémája. A nagy egység: a város, életszínvonala az egész közösség problémája. Foka érezhető, tapintható nekünk, akik lakunk benne és konstatálható azoknak, akik keresztülfutnak rajta autókáron, nyitott szemmel, vagy fotografáló masinával. *Nekünk álmunk a szép Budapest és egyúttal feladatunk egy európai Budapest.*

— Finánepolitikánk akár akarja, akár nem akarja, *Budapest tovább épül.* Nézzünk csak arra a néhány kevéske foltra, amely még adómentességet élvez. Nézzünk Újlipótvárosra. Ahogy épül — s már maga a tény, hogy épül, — bizonyság *egy kialakuló igényre a kulturáltabb élethez.* És sok giccses álmodernség dacára, ahogy ezek a házak ülnek a régi bérkaszárnyák között, *széles ablakaikkal, levegőre és fényre kinyujtott erkélyeikkel a Duna felé, nagyon megnyugtatnak a jövő dolgában.*

— Én nem féltem az építtetőktől, az egyes építtetőktől Budapest városképét. *Napról napra fogy a száma azoknak, akik nem értik meg a mának a művészetét és a mult felé kacsingatnak.* Nem abban látom a hibát, hogy az apa és fiú, öreg és a korszerű ház ülik egymást. Mert az uccakép harmóniáját sohasem két szomszéd, hanem *a két teljes uccasor adja, egész atmoszférájával, torkolataival egyetemben.*

— Két magját látom a problémának. *Százesztendős építési szabályzatunk megujhodásában, másrészt pedig a kontárkérdés megoldásában.*

— Az új építésügyi szabályzat megalkotásához szükséges a város területfelhasználási és rendezési terv teljes átértékelése. A városból máris *City,* a lakótelepülés közepén üzletnegyed alakult, a forgalom precíz úthálózatot jelent és ezáltal az *uccák forgalmi és lakóuccákra szakadtak.* A villanegyedek sajátos fejlődése is *belső törvényszerűség a magasabb lakáskultúra felé.*

1. A forgalmi és kereskedelmi vonalak gócosodása feleslegessé teszi a budapesti uccáknak legalább is a negyedrészét. Nézzük meg egyszer komolyan a Rákóczi út, Rottenbiller ucca, Podmaniczky ucca és a Nagykörút által határolt városrészt, ahol minden 50—60 méterre uccák torkolnak egymásba csak azért, hogy a közlekedési veszélyeket fokozzák és ahol a földszintek fele *lakatlan, mert lakhatatlan,* üzlet részére pedig szükségtelen. Ha ezeket az uccákat egyirányú forgalom részére hagyott keskeny sáv meghagyásával *parkiroznánk,* már ez első lépésben *egész városrészeket mentenénk meg az elproletarizálódástól.* Nem is kell mondanom, hogy a városkép mit nyerne vele.

— A házak magassági különbségéből állnak elő oromfal rengetegeink, a nyugtalan szilüettek pedig a tűzfészkes fatetők ered nányei. Új épületeknél építési szabály lehetne *a tetőkerítés laposteto* és a maradók oromfalak homlokzatszerű kiképzése, úgy anyagban, mint színben. *Régi épületek tatarozását szintén csak ilyen feltételek mellett engedném meg.* Természetesen *szabadonálló épületeknél olyan tetőkompozíciókat építhetne mindenki, amilyet akar.*

— A füstös homlokzatok csunyák és egészségtelenek. Ártanak a vizavinak is, mivel szobáit besötétítik. A tiszta fehéret az építési hatóságok régen sem engedélyezték, mert uccasorban vakít. A színskálában lehetne a fehérnek egy ellentéte, amit a hatóság már eltür.

— Ennyit az uccáinkról. *A harmonikus uccasor szükségképpen monoton.* Kontrapunktjai városépítésben a terek. A hangsúlyt, szerintem, itt sem az egyes elemek adják. Sajnos nálunk a *terek származása többnyire véletlen esetlegesség.* Teszem azt a Kálvin tér mai formájában sem formailag, sem forgalmilag meg nem oldható. Ezekre az exponált pontokra *városrendezési komoly tervpályázatok volnának szükségesek.* Épúgy kevés műemlékünk méltó kibontására és keretezésére.

— A városszépítési problémák másik gyökere *a kontárkérdés megoldása,* amelyre egy másik ilyen ankét is elkelne és sohase volna elég korán.

Válasszuk külön a lakó- és az üzleti uccákat

Vácsay László egészen új felfogás szerint ismerteti a problémát.

— Egy egységes városkép kialakításánál — mondja — a legfontosabb az, hogy *egyes uccák hangulata és karaktere összhangban legyen.* Egészen mást kíván az üzleti élet és egészen mást a lakónegyedek. Ha tehát az egyes uccák karakterének tisztaságát meg akarjuk őrizni, vagy mondjuk inkább úgy: *ki akarjuk alakítani, meg akarjuk teremteni, akkor a teljesen eltérő, más ütemet diktáló és más-más feladatú épületeket szét kell egymástól választani.* Alakítsuk ki külön az üzleti uccákat és vigyázzunk arra, hogy a csendet és nyugalmat igénylő lakóházak uccái külön fejlődjenek.

— *A lakóuccák részére tartsuk fenn a nyugodt és csendes helyeket.* Vigyázzunk, hogy ezeknek a hangulatát ne zavarják meg természeténél fogva kiabáló, feltűnő portálok, cégtáblák és fényreklámok. *Az üzleti életet pedig irányítsuk azokra a forgalmasabb és tágabb utakra, uccákra és körutakra, amelyekben a kereskedelem élete már eddig is fejlődésnek indult.* Ide jöjjön, itt fejlődjék ki a maga teljességében az üzleti élet.

— Az üzleti élettel járó nagy forgalom, az ezt kísérő zaj és lárma mellett ezekben az uccákban *építsük fel a nagy áruházakat. Itt létesítsünk világvárosokat jellemző emeletes tranzsparenseket. Itt legyenek a nagy, színes portálok, hogy a maga mozgalmas képével reányomja az ucca élethivatásának bélyegét és kifejezze az igazi karakterét.*

— A különböző karakterű uccák szétválasztása, szerény véleményem szerint, *jelentősen elősegítené a tisztább városkép kialakulását.* Ezt nem is nehéz megvalósítani, mert *a fejlődés ebben az irányban haladt eddig is.* A kereskedelem a mozgalmas uccákat keresi, míg a lakók a nyugodt városrészek — kertes villák — felé húzódnak. A fejlődés elősegíthető lenne nemcsak hatósági előírások révén, hanem részben *az egyes uccák, útvonalak, háztulajdonosaink közös és egységes cselekvései által is.* A kormány így irányíthatná adópolitikáját, a hirdetési díjakat is eszerint lehetne megállapítani, amit elrendelhetne a főváros hirdetési vállalata. *A főútvonalakon segítsük elő a transzparensek létesítését, viszont a lakóuccákban tiltsuk el.*

— Ez a szétválasztás a lakosság szempontjából is nagy haladás lenne, mert míg a forgalom és a zaj az üzleti uccákban futna össze, addig *a lakóuccákat mentesítené a mai uccai lármától.* Ezt a folyamatot láthatjuk az északamerikai városokban. Elég egy példára hivatkozni: a newyorki Broadway hihetetlen forgalmára és a közvetlen belőle nyúló lakóuccák csendjére.

Korszerű lakáshoz kell juttatni mindenkit

Fischer József igyekszik a problémát mélyebbről megfogni s érdekes fejtegetése így hangzik:

— Arra a kérdésre, hogy a modern házak megférnek-e a régi házak mellett, nem lehet egyszerűen igennel felelni. Csaknem ugyanolyan joggal nemet is mondhatunk. Az új kor szellemében és egy régebbi kor szellemében épült ház között *nem a homlokzat a lényeges különbség.* A homlokzat csak mint legszembeötlőbb különbség tolakodhatik előtérbe.

— Az új építészet a lakáskérdés megoldásánál arra az eredményre jutott, hogy *a mai városkeretek nem felelnek meg többé a kor követelményeinek.* A belvárosok szűk uccasikátorai, csőszerű udvarrendszerei *nem nyújtanak módot az egészséges, korszerű lakások elhelyezésére.* Az új építészet nagy törekvése a természettel szoros kapcsolatba hozni a lakótereket.

— A lakás hivatása ősidőktől fogva elsősorban az *időjárás ellen védelmet nyujtani.* A fejlődő kultúrával ez az egyszerű rendeltetés sokrétű fogalommá alakult. *A lakás ma már az életjelenségek egész sorát kell hogy kielégítse.* De nemcsak az egyén vagy a család céljait szolgálja, hanem *széles társadalmi összefüggésekbe kapcsolódik.*

— Amikor az elmúlt korok építészetéről beszélünk, nem hagyhatjuk figyelmen kívül *azoknak társadalmi rendszerét, kulturális és civilizációs nívóját.* Csakis ilyen módon lehet közös nevezőre hozni különböző korok építészeti alkotásait.

Mielőtt azonban az építészeti mű esztétikai bírálatához kezdhetnénk, tudnunk kell, hogy *a mű mennyire felel meg szubjektív és objektív rendeltetésének.* A lakás objektív rendeltetése a társadalmi vonatkozásaiban jelentkezik. Az új építészet első precíz megállapításai a lakáskérdés megoldására szorítkoztak. Röviden így fogalmazhatnám: *korszerű lakáshoz juttatni mindenkit.* Ez az építészeti probléma nyilvánvalóan társadalmi probléma is egyúttal. *Az új építész feladatául tűzte: megtalálni a módokat a nagy tömegben gyártható lakások megoldására.*

— Ha az ujságolvasók figyelemmel kísérték az utóbbi évek lakásstatisztikáit, akár a napilapokban, akár a folyóiratokban, meg kellett állapitaniok, hogy ezen a téren sok a tennivaló. Az 1928-as év adatai alapján pl. *Budapesten több mint ötvenezer korszerű kislakásra volt szükség.* Ez a szám azóta csak emelkedett, mert *kislakásokat Budapesten alig építettek.* De a lakosság száma egyre növekszik. *Az utóbbi tíz év alatt körülbelül 75.000 emberrel növekedett Budapest lakosságának száma.*

— A városi nyomortanyák, melyeknek fotóit gyakran láthatjuk a napilapokban, vagy a falvak vályogviskói, mind égetően fontos építészeti problémák, melyek a legszélesebb társadalmi rétegeknek létérdekeit jelentik. *Mindenesetre fontosabb probléma, mint az elavult körúti házak homlokzatainak átmodernizálására, vagy a térhatásoknak színekkel való fokozására vagy nemes anyagokból készített homlokzatokra fecsérelni az amúgy is gyenge nemzeti vagyont.*

Szüreti hajó Vácra
indul szeptember 16-án vasárnap reggel 8 órakor a Petőfi térről. visszaindulás este 7 órakor
Részvételi díj; utazás oda-vissza, ebéd; gulyás kenyérrel, 1/2 liter must, cigányzene, tánc stb. 2.50
Jegyek az EST legypénztáránál kaphatók

Bélyeggyüjtők figyelmébe!
MEGJELENT
MICHEL-FÉLE
BÉLYEGKATALÓGUS 1935. ÉVRE
Európakatalógus ..... ára P 6.60
Világkatalógus ..... ára P 9.80
Kapható AZ EST könyvkereskedésében, Budapest, VII. ker., Erzsébet körút 18—20

Nagy választójogi és autonómiavita Pest megye közgyűlésén

Felírnak a kormányhoz a villanyfogyasztók érdekében

(Saját tudósítónktól.) Kedden délelőtt nagy érdeklődés mellett tartották meg Pest vármegye őszi közgyűlését. *Váry* Albert volt az első szónok, aki arról beszélt, hogy a gazdatársadalom helyzete csaknem elviselhetetlen.

— A válságos helyzetben — mondotta — *jobbról és balról jelszavakkal környékezik meg a kisgazdákat*, pedig a pártpolitika eszközeivel nem lehet megoldani a válságot. Mindent el kell követni, hogy a szétválasztó pártpolitika megszűnjön. A közelmultban a választói jog tervezete keltett izgalmat. *A falu népét nem érdekli a választójog. A titkos választójog időszerűtlen*, de a politikai nyugalom érdekében elfogadom, *gondoskodni kell azonban ekkor arról, hogy ez a nyugatról behozott áfium politikai gyógyszer legyen és ne méreg.*

— *A tömegeket nem lehet nyakló nélkül a közéletre ereszteni*, mert a tömeg alkotmányokat rombol. A tömegtől csak azt várjuk, hogy *a legméltóbbakat válassza ki vezérekül.*

Ezután *a vármegyei lajstromos, arányos választás mellett foglalt állást Váry.* A következő szónok, *Müller* Károly, a vármegye idegenforgalmának fellendítését sürgette. *Negyedi Szabó* Béla *tiltakozott a vármegye autonómiájának megcsorbítása ellen.* Állítólag azt tervezik, hogy *a polgármestereket és alispánokat a jövőben ne válasszák, hanem kinevezzék.* Az energiatörvény végrehajtásánál védje meg az alispán az áramfogyasztókat.

Mihályi Ferenc arról beszélt, hogy az Eckhardt-féle választójogi tervezet *joggal keltette a legnagyobb felháborodást.* Szintén tiltakozott az autonómia megnyomorítása ellen. *Hoffer* László azt javasolta, hogy kérjék feliratban a belügyminisztert: *az áramdíjak revíziójánál, a koncessziók felülvizsgálatánál legyen figyelemmel a lakosság teherbíróképességére. Kégl* János a szigorú adóbehajtások ellen szólt. *Weinberger* József Váryval polemizált és azt kívánta, hogy feliratban *kérjék a kormányt becsületes, titkos választójog beterjesztésére.*

A felszólalásokra *Erdélyi* Lóránt alispán válaszolt. A kisgazdák védelmét a vármegye kötelességének tartja, mert a nemzetet örökéletűvé az alsó gazdasági rétegek teszik. Az autonómia védelmét célzó indítványt ellenzi.

— *Ne kiáltsunk farkast*, — úgymond — *ha nincs farkas. Meggyőződésem, hogy a jelenlegi kormány egy tagja sem szándékozik az ősi önkormányzatot megcsorbítani!* ...

Bejelentette ezután, hogy *még ebben a hónapban megindulnak az inségakciós útépítések.*

A közgyűlés elfogadta az alispán jelentését és *Hoffer* indítványát is, tehát a *villanyfogyasztók érdekeinek megóvása érdekében felírnak a belügyminiszterhez. Negyedi Szabó* Béla autonómiavédő indítványát elvetették. *Preszly* Elemér főispán megjegyezte:

— Egyetértek abban az indítványozóval, hogy az autonómiát meg kell vádeni, de *a belügyminiszter úr a leghatározottabban kijelentette, hogy az autonómiát nem fenyegeti semmiféle veszedelem.*

A vármegye 1935. évi költségvetését és a 100 pontból álló napirendet ezután vita nélkül elfogadták.

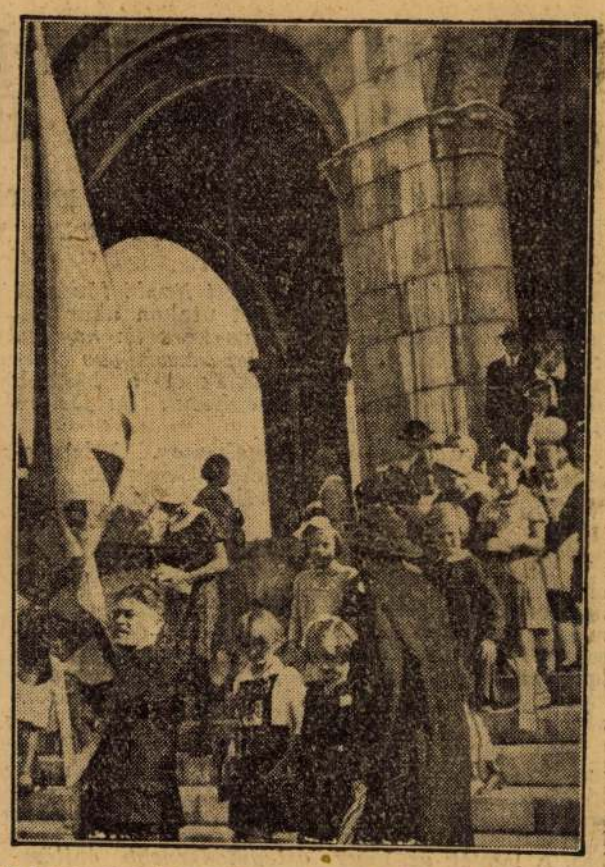

Iskolásgyerekek az ünnepi Veni Sancte után távoznak a templomból

Végét járja a pünkösdi püspökség Szentesen

A budai püspök adminisztrátort küldött ki, a kultuszminiszter vizsgálatot és rovancsolást rendelt el a szentesi görögkeleti paróchián — Németh István, mint „szir-jakobita“ püspök?

Szentes, szeptember 11.
(A Pesti Napló tudósítójától.)

Néhány héttel ezelőtt részletesen beszámoltunk arról a kavarodásról és szakadásról, melyet a görögkeleti hívek között *Németh* Istvánnak, a szentesi görögkeleti »önpüspöknek« működése előidézett. Szeptember 16-án jár le ez a kéthónapos határidő, amikor meg kell tartani Németh István ügyében a nagy érdeklődéssel várt *cimbitorlási* tárgyalást s a határidő letelte előtt most *érdekes újabb fordulatok előtt* áll az ügy.

Zubkovics György budai püspök értesítette a szentesi görögkeleti egyházat, hogy *Wiener* Tibor hódmezővásárhelyi görögkeleti lelkészt *utasította a szentesi adminisztrátori teendők ellátására.* A püspök megállapítja, hogy a *szentesi görögkeleti hívek vallási élete évek óta szünetel, mert »Németh István püspöki felhatalmazás nélkül, jogtalanul birtokában tartja a szentesi egyházat és a papi javadalmat«.* A püspöki leirat megemlíti, hogy *Németh* István, a lelkészi rendjétől jogerősen megfosztott pap, most *egy szíriai szakadár szekta* püspökévé akarja magát elismertetni. A leirat szerint *Németh* a szíriai Emessában székelő és Magyarországon el nem ismert *szir-jakobita (monophysita heraeticus) szekta főpapjánál az áttérést úgy a maga, mint híveim nevében bejelentette* s most szir-jakobita püspök akarna lenni. A szentmisét különben az adminisztrátorrá kiküldött hódmezővásárhelyi lelkész a bitorlott templom helyett egy szentesi *magánházban* fogja havonta egyszer bemutatni.

Azonban *a püspöki intézkedéstől függetlenül* is történt lépés, amely *Németh* István dolgát a leghamarabb idő alatt dülőre viszi. Mivel az a vád merült fel, hogy *Németh* István magához vette a szentesi egyház pénzkezelését, *a kultuszminiszter elrendelte a szentesi görögkeleti egyház anyagi ügyeinek megvizsgálását.* A vizsgálattal a főispán *Vecseri* Sándor volt vármegyei tiszti főügyészt bízta meg, aki *hetekre terjedő, alapos vizsgálatra* készül. A megbízás alapján a volt főügyész *rajtaütésszerű rovancsolást* tartott és a további vizsgálat már folyik is.

Itélt a törvényszék a madocsai csendőrgyilkos rejtegetőinek bűnperében

A fővádlott másfélévi börtönt kapott

Szekszárd, szeptember 11.
(A Pesti Napló tudósítójától.)

A törvényszék kedden tárgyalta a madocsai csendőrgyilkos rejtegetőinek és védelmezőinek bűnperét. Tizenkét vádlottja van a pernek, köztük *Márkus Szabó* szülei, Márkus Szabó János és felesége, továbbá két testvére: *Márkus Szabó* Péter és *Márkus Szabó* Sándor. A per fővádlottja *Csányi-Tóth* Ferenc, aki a madocsai gyilkos *levelét kicsempészte a fogházból*, ahol egy darabig raboskodott. Ebben a levélben Márkus Szabó szüleivel közölte, hogy *szökni akar és esőköpenyt, térképet, távcsövet, bakancsot és pénzt kért.* Márkus Szabóné a levél vétele után meglátogatta fiát. Válaszlevelét fantasztikus módon adta át neki, kis pléhdobozba rejtette, azt a szájába tette és *üdvözlő csók közben* juttatta fiához.

Csányi-Tóth azzal védekezett, hogy nem tudta, milyen levelet visz. Azt azonban bevallotta, hogy *ő szerzett fegyvert Márkus Szabó részére.*

Ezután kihallgatták a madocsai szökött rab édesanyját. Kijelentette, hogy bűnösnek érzi magát, mert *szökése után fegyvert adott a fiának.* Ő egyébként le akarta beszélni a szökésről, de nem sikerült. Amikor a fiú megszökött, elrejtette a padláson.

— Akaratomon kívül estem a bűnbe, — mondta az öregasszony — de fiam érdekében mindent megtettem volna. *Valóságos őrületben éltünk heteken át szegény miatt.*

Márkus Szabó két testvére is elismeri, hogy *ennivalót, ruhanemüeket vittek szökött testvérüknek.* Márkus Szabó azt mondta nekik, hogy nem fog többé senkit sem bántani, egy kicsit ki akarja magát pihenni, aztán *kimegy Oroszországba.*

Kihallgatták Márkus Szabó Jánost, az apát is. Nem vallott semmi jelentőset.

— Nem tudok semmit, nagyságos bíró urak, — mondta — *meg vagyunk őrülve, nem eszünk, nem iszunk, mióta a feleségemet is bezárták.*

A többi vádlottat hallgatták ki ezután. Tagadták bűnösségüket.

Szünet után délután négy órakor folytatták a főtárgyalást. *Buzássy* Lajos ügyész elejtette a vádat Biczó József és Schuler Istvánné ellen, a többiekkel szemben fenntartotta. *Danóczy* Géza és *Dulin* Jenő ügyvédek védőbeszédei után a bíróság ítélethozatalra vonult vissza Másfélórai tanácskozás után este háromnegyedhét órakor hirdette ki a törvényszék ítéletét, amelyben *Csányi-Tóth* Ferenc szekszárdi lakost fogolyszöktetés és tulajdon elleni kihágásért *egyévi és hathónapi* börtönre ítélte, amelyből egy hónap 16 nap kitöltve. *Márkus Szabó* Jánosné született *Szekeres* Julia, a csendőrgyilkos édesanyja és *Márkus Szabó* Péter, a csendőrgyilkos bátyja fogolyszöktetésért és engedélynélküli fegyvertartásért *négyhónapi fogházat* kapott. *Márkus Szabó* Sándor, a csendőrgyilkos öccse ugyanezért *egyhónapi* fogházbüntetésben részesült. *Tuba* János, *Márkus Szabó* János (a csendőrgyilkos apja), *Roszmuth* István, *Katz* Ferenc és *Katz* Ferencné Márkus Szabó Julia *két-kéthónapi fogházat* kaptak, míg *Schuler* István engedélynélküli fegyverviselésért *egyheti* elzárás büntetésben részesül. Tuba János, Márkus Szabó János, Roszmuth István és Katz Ferencné büntetésének végrehajtását a törvényszék *felfüggesztette.*

Az ítélet indokolása szerint Csányi-Tóth Ferencnél súlyosbító körülmény bűntetett előélete, enyhítő családos volta, a csendőrgyilkos szüleinél, testvéreinél és sógoránál nyomatékos enyhítő körülmény az, hogy *közeli rokonukat akarták megmenteni*, de viszont súlyosbító, hogy fegyvert is szereztek annak a számára, akinek lelkén *már három ember élete száradt.*

Az ügyész súlyosbításért, a vádlottak közül *Csányi-Tóth, Márkus Szabó* Jánosné, *Márkus Szabó* Péter, *Márkus Szabó* Sándor enyhítésért fellebbeztek. A többi vádlott megnyugodott az ítéletben.

Végleg megállapították az óbudai híd tervét

Jelentős kisajátításokra van szükség

(Saját tudósítónktól.) A Közmunkatanács kedden ülést tartott, amelyen *végleg eldőlt, hogy milyen tervek szerint építsék meg az óbudai hidat.* Eredetileg a híd, a Margithídhoz hasonlóan, *közepén megtört volna* és egy lejáróval kötötték volna össze a Margitszigettel. *Rakovszky* Iván és *Kertész* K. Róbert vetették fel azt a javaslatot, hogy *az új híd ne érintse a szigetet, hanem a hídtengelyt a tervezettnél 150 méterrel északabbra helyezzék és a híd is egyenesen szelje át a Dunát.* A Közmunkatanács keddi ülésén az elgondolást magáévá tette. *A pesti hídfő ezek szerint nem a Hungária körút végén lesz, hanem a Bodor ucca torkolatában.* A Hungária körútnak a Duna felé eső szakasza még nincs kiépítve s az a terv, hogy *az utat a Bodor uccába vezetik.* Az óbudai oldalon is északabbra, *a Vörösvári út és Flórián tér találkozásánál lesz az új hídfő*, mely a parttól mintegy 200 méternyi távolságban lesz, a hajózási viszonyok, az alacsony part ugyanis szükségessé teszik, hogy a hidat magasan építsék. *A Lajos ucca a híd alatt fog elhúzódni.*

Az óbudai híd új vezetése miatt *jelentős kisajátításokra van szükség*, amelybe nemcsak telkek, de bérházak is beleesnek.

A Közmunkatanács határozatát megküldi a fővárosnak is, ahol a városrendezési bizottság egyik legközelebbi ülésén fogják azt ismertetni.

Emődi Andor, Emődi Elek, dr. Emődi István
mély fájdalommal tudatják, hogy szeretett atyjuk

EMŐDI VILMOS

Bihar- és Nógrád vármegyék v. törvényhatósági biz. tagja

élete 81-ik évében, hosszú szenvedés után elhúnyt.

A megboldogult földi maradványait 1934 szeptember 12-én d. u. 5 órakor helyezzük a rákoskeresztúri temetőben a róm. kat. anyaszentegyház szertartása szerint örök nyugalomra.

Strausz József, dr. Emődi Aladár testvérei, sógorai és **sógornői**, valamint többi rokonai.

Nyugodjék békében!

Rekviem e hó 13-án 1/2 9-kor a Szt. István Bazilikában.

Szerda, 1945 november 7 ÁRA 30 PENGŐ

KIS UJSÁG

A Független Kisgazda-, Földmunkás- és Polgári Párt lapja

62 százalékos többséggel vezet a Kisgazda Párt a választásokon

VÁLASZTAS UTÁN

Irta: DESSEWFFY GYULA

Történelmi órákat élünk. A fiatal magyar demokráciában most jut először kifejezésre a *népakarat*, ezekben a napokban milliók határozták meg politikai életünk irányvonalait. Történelmünk során *most dönthetett először a magyar nép saját sorsáról.* Felmérhetetlen jelentőségű lépés ez előre; korforduló, amely megnyitja a demokratikus továbbfejlődésnek távolbanéző útját.

A demokráciában a nép akarata nemcsak a választások pillanatában, hanem a közvélemény ellenőrző és irányító szerepe révén állandó döntő tényezője és irányítója a politikai életnek. Amikor tehát a választások megtartásával új korszakába lép a magyar politikai élet, szükségessé válik a közvélemény öntudatosítása, állandó felügyelete, fokozott részvétele. *Mától kezdve tényezője politikai életünknek a közvélemény,* amely a szabad sajtón, szabad szervezkedésen és a többi szabadságjogokon keresztül állandóan aktive vesz részt politikai életünk alakításában és formálásában.

Ez a választás tehát nemcsak új helyzetet teremt a magyar politikai életben, nemcsak hatalmas kötelezettségeket és feladatokat ró politikai vezetőinkre, hanem felelőssé teszi az egész magyar közvéleményt a jövendő fejlődéséért és ugyanakkor *módot és alkalmat ad arra, hogy ki-ki éljen demokrácia-adta jogaival* és így résztvegyen jelenünket és jövönket formáló és alakító politikai életünkben. Nem lehet tehát félreállni, esőben eresz alá húzódni, kimaradni a kellemetlenből és nehézből, *mindenkinek a részvétele, jelenléte kötelező.* A közvélemény ezentúl *nem elvont fogalom* csupán, hanem *egy cselekvő, jóban és rosszban egyaránt résztvevő politikai tényező.*

A magyar nép akaratának megnyilvánulásával átléptünk *az ideiglenesség* korszakából *a végleges politikai helyzet* kialakulásának időszakába. A választásokkal szilárd, megdönthetetlen alapot kapott politikai életünk. Az erők megérettek, felsorakoztak, elvek és eszmék megmérköztek és ennek alapján kialakult az ország közvéleményének arculata, *nyilvánvalóvá lett a magyarság akarata.* A most megalakuló kormány már a népakaratra építheti hatalmát és ennek erkölcsi tekintélyével *alkalmas a központi hatalom megteremtésére és ezáltal sorskérdéseink megoldására. A fiatal magyar demokráciának nagyszerű teljesítménye, hogy Közép-Európában elsőnek tartotta meg a választásokat,* s hogy ezek a választások nem bontották részekre, nem állították egymással szembe a pártokat, hanem ezeken keresztül is megerősödött a legfőbb magyar érdek, *a megértésnek és együttműködésnek szelleme.*

Elesettségünk mélypontján, kilenc hónappal ezelőtt, elhatároztuk, hogy minden erőt összpontosítunk az új országalapítás munkájához. Az azóta eltelt időben az ideiglenesség korszakában megvetettük az alapjait új állami létünknek. Az országos választások megtartásával pedig *megteremtettük előfeltételeit annak, hogy megkezdjük a végleges berendezkedést, az országépítést.* Tegnap nagyszerű tűzpróbán ment keresztül a *Magyar Függetlenségi Front.* Megerősödve, megtisztulva jött ki belőle, kiválóan alkalmasan arra, hogy immár rendezve belső erőinek viszonylatát, hozzá kezdjen sorsdöntő kérdéseink megoldásához: *a koalíciós alapon megteremtendő kormány megalakításához, az olyannyira szükséges központi hatalom kialakításához. A vesztett háborúból természetesen folyó gazdasági anarchia felszámolásához, a rossz termés és háborús veszteségek nyomán jelentkező élelmezési nehézségek megoldásához, a rend, a jog és biztonság továbbfejlesztéséhez.*

Az országalapítás első korszaka után az országépítés második korszakába léptünk. Mai feladataink nem kisebbek és nem kevésbé fontosak a tegnapiaknál. Minden *erőt, szervezőképességet, alkotómunkát* igényelnek De mindenekelőtt megkövetelik a *felelősségérzetet* mindenkitől, a legnagyobbmértékű *önmegtartóztatást* minden párttól, önfeláldozást és áldozatkészséget minden magyartól. Ezeket a sorsdöntő feladatokat nem oldhatják meg egyes pártok, egyének, vagy emberek, csak az egész magyar összességnek, minden erő egységének lehet meg az a reménye, hogy helytállással eredményt produkáljon. Nem arról van szó, hogy ki mennyi részt kap a hatalomból, mennyi siker jut esetleg osztályrészéül holnap, mennyi babér koszorúzza az egyik, vagy másik államférfiú homlokát, mennyi dicsőség jut egyik, vagy másik pártnak, hanem arról, hogy *a lét- és nemlétért folyó küzdelemben életet tudunk-e biztosítani fiainknak és unokáinknak.*

A Kisgazda Párt példaadóan önmegtartóztató volt Debrecenben, amikor önként vállalta az intézményes kisebbség helyzetét. Az ideiglenesség korszakában, tekintet nélkül minden mellékszempontra, *csak a főcélt látta,* egyesíteni minden erőt az országalapításhoz. Ma sem látunk más feladatot magunk előtt, mint azt, hogy *a magyar nép feléink áradó bizalmának alapján vállaljuk a legnagyobb részt az együttes munkából.* Az ország építésében minden osztályon felülálló *pártunk parasztot, munkást és értelmiségit fog össze* és állít a nagy magyar együttműködés rendelkezésére. Nemcsak az ország legnagyobb pártja, hanem *az ország osztálytagozódásán felülálló egyedüli párt vagyunk.* Szinte magunkon viseljük a magyarság tagozódásának minden árnyalatát. Tizenöt éven át kovácsolluk paraszti seregeinket. A két legutolsó választás pedig mindennél ékesebben bizonyítja, hogy *polgár, tisztviselő, iparos, kereskedő és munkás egyaránt otthont talált* pártunk városi szervezeteiben.

Hogy nem röpke hangulat tobzodza hatalmas seregeinket, azt a két utolsó választás közötti hathetes időszak mindennél jobban igazolta. Ebben az időszakban, átérezve történelmi felelősségünket, az együttműködés iránti kötelességünket, semmi olyat nem tettünk, amely egy hangulat által hozzánk irányított tömeget további kitartásra serkenthetett volna. A törvényhatósági választások után is országos politikát, *egyetemes magyar politikát csináltunk.* És az országos választásokon elért nagybudapesti eredmény bizonyítja legjobban, hogy *egy embert sem vesztettünk, sőt erőben gyarapodtunk, híveink bizalma, hite, hozzánktartozása tehát nem hangulaton, hanem komoly, mély meggyőződésen alapult. Így joggal mondhatjuk magunkat az ország minden rétegét, árnyalatát, osztályát egyaránt magába foglaló legnagyobb pártnak.* És mint ilyen, a holnap feladatainak nagyságát átérezve, nem követelünk mást, mint azt, hogy a munkában, erőfeszítésben élen járhassunk s hogy a nagyszerű tűzpróbát kiállt magyar Függetlenségi Fronton belül politikai szövetségeseinkkel és barátainkkal együtt inkább ma, mint holnap hozzákezdhessünk az országépítés munkájához. *Hogy életrehívjuk a sorskérdések megoldására alkalmas központi kormányzatot, hogy létrejöjjön az a koalíció, amely nem lát, nem keres egyebet, mint életet biztosítani a magyar nép milliónak!*

November 7-én lobogózzuk fel a házakat!

A polgármester felhívja a főváros közönségét, hogy a felszabadító szovjet nép és a Vörös Hadsereg tiszteletére november 7-én lobogózzák fel a házakat. November 7 ugyanis a szovjet népnek nagy emlékünnepe, ekkor van huszonnyolcéves évfordulója annak, hogy a szovjet nép megalapozta szabad társadalmát.

315 mandátumból 191-et nyert el idáig a párt

A fővárosban abszolut többséget, Nagy-Budapesten több mandátumot kapott a Kisgazda Párt, mint a szocialisták és kommunisták együttvéve

A Kisgazda Párt központjában vasárnap hajnal óta egyfolytában folyik a lázas munka. Egymás után érkeznek az ország minden sarkából az újabb választási jelentések: telefonon és távirón. Hétfőn dél felé jönnek vidékről az *első végleges eredmények.* Végleges eredményeket először *a vidéki városok* jelentenek.

A vidéki városok eredményei:

Nyíregyháza:
638 parasztpárt, 339 demokrata, 1503 kommunista, *14209 kisgazda,* 3485 szociáldemokrata szavazat. *Mindent elsöprő kisgazdapárti többség.*

Jászberény:
518 parasztpárt, 229 demokrata, 1283 kommunista, *10550 kisgazda,* 2725 szociáldemokrata.

Karcag: 3026 parasztpárt, 145 demokrata, 1912 kommunista, *6348 kisgazda,* 1385 szociáldemokrata.

Kisújszállás: 724 parasztpárt, 52 demokrata, 3177 kommunista, *2687 kisgazda,* 1133 szociáldemokrata.

Mezőtúr: 1622 parasztpárt, 507 demokrata, 326 kommunista, *6714 kisgazda,* 3687 szociáldemokrata.

Szolnok: 368 parasztpárt, 216 demokrata, 6432 kommunista, *7350 kisgazda,* 4274 szociáldemokrata.

Túrkeve:
545 parasztpárt, 11 demokrata, 1705 kommunista, *3245 kisgazda,* 1467 szociáldemokrata.

Veszprém:
235 parasztpárt, 127 polgári, 811 kommunista, 5557 *kisgazda,* 2136 szociáldemokrata.

Pápa:
434 parasztpárt, 92. polgári, 1542 kommunista, *6487 kisgazda,* 2831 szociáldemokrata.

Székesfehérvár: 1114 parasztpárt, 335 polgári, 1410 kommunista, *11.621 kisgazda,* 6768 szociáldemokrata.

Komárom: 159 parasztpárt, 62 polgári, 936 kommunista, *2478 kisgazda,* 855 szociáldemokrata.

Esztergom: 351 parasztpárt, 195 polgári, 1212 kommunista, *6006 kisgazda,* 2380 szociáldemokrata.

Zalaegerszeg:
559 parasztpárt, 466 kommunista, *4698 kisgazda, 1468 szociáldemokrata.*

Eger:
1146 parasztpárt, 588 polgári, 1682 kommunista, *10.141 kisgazda,* 2295 szociáldemokrata.

Balassagyarmat:
188 kommunista, *4887 kisgazda,* 432 szociáldemokrata.

Salgótarján:
62 parasztpárt, 130 polgári, 7010 kommunista, *1488 kisgazda,* 1972 szocialista.

Gyöngyös: 2000 munkáspárti, *6150 kisgazda.*

Pécs: 571 parasztpárt, 737 polgári, 7351 kommunista, *18.314 kisgazda,* 13.459 szociáldemokrata.

Kaposvár: 563 parasztpárt, 1061 polgári, 1319 kommunista, *10.686 kisgazda,* 4800 szociáldemokrata.

Miskolc: 6317 kommunista, *17.904 kisgazda,* 10.614 szociáldemokrata.

Sátoraljaújhely: 901 kommunista, *4885 kisgazda,* 1703 szociáldemokrata.

Magyaróvár: 2030 kommunista, *2813 kisgazda,* 3442 szociáldemokrata.

Győr: 4883 kommunista, *10.040 kisgazda,* 12.413 szociáldemokrata.

Sopron: 959 kommunista, *11.206 kisgazda,* 3462 szociáldemokrata.

Makó: 3980 kommunista, *10.482 kisgazda,* 4382 szociáldemokrata.

Szombathely: 1900 kommunista, *11.196 kisgazda,* 7632 szociáldemokrata.

Kecskemét: 4236 kommunista, *30.931 kisgazda,* 5623 szociáldemokrata.

Vác: 930 kommunista, *6583 kisgazda,* 2296 szociáldemokrata.

Baja: 2516 kommunista, *9896 kisgazda,* 1975 szociáldemokrata.

Kalocsa: 449 parasztpárt, 70 polgári, 1274 kommunista, *3190 kisgazda,* 1377 szociáldemokrata.

A Kisgazda Párt tehát *a vidéki városokban és ipari centrumokban is vezet.* Átlagban biztosan tartja az abszolút többséget, a mezővárosokban pedig egészen kiemelkedő eredményeket ért el. De még a kimondottan ipari jellegű városokban és bányacentrumokban is látszik, hogy a nép bizalma kíséri mindenütt a Kisgazda Pártot.

A Parasztpárt és Polgári Demokrata Párt szavazatai a Kisgazda Párt, sőt a munkáspártok szavazatai mellett is szinte *elenyésznek.* A legtöbb helyen csak értéktelen töredéket érnek el. A Radikális Párt vidéken egyáltalában nem jutott szóhoz, a két munkáspárt pedig egymással vetélkedik.

Az eddig beérkezett szavazatok szerint a választás eredménye már nem lehet kétséges. A *Kisgazda Párt abszolút többséget szerez.* Amint sorra érkeznek a járási eredmények, egyre erősödik a Kisgazda Párt fölénye.

Egy óra tájban megérkezik az első végleges vármegyei eredmény.

Az első végleges megyei eredmény

Sopron megyében leadtak 151.282 szavazatot. Ebből a parasztpártra 8149-et, a radikálisokra 417-et, polgári demokratákra 1279-et, a kommunistákra 20.870-et, a *Kisgazda Pártra 88.166-ot,* a szociáldemokratákra 32.391-et. Ez százalékban kifejezve: parasztpárt 5.5, radikális 0, demokrata 0.75, kommunisták 13.5, *Kisgazda Párt 58.5,* szociáldemokraták 21.5 százalék.

A telefónok versenyezve veszik az újabb eredményeket. Hétfőn délután 5 órakor összesítik a vidékről eddig beérkezett adatokat.

Jelentettek eddig 1,450.487 szavazatot. Ebből:

a parasztpárt kapott	101.699-et	6.9%-ot,
a radikális párt kapott	427-et	0%-ot,
a polg. dem. párt kapott	20.344-et	0.5%-ot,
a kommunista párt kapott	255.197-et	17.5%-ot
a kisgazda párt kapott	*791.472-őt*	*54.8%-ot,*
a szoc. dem. párt kapott	283.412-őt	19.5%-ot.

A Kisgazda Párt tehát eddig vidéken *54.8 százalékos abszolut többséggel vezet.* A legnehezebbjén azonban már túl vagyunk. A városok szavazatai már ismeretesek. Most a vidéki eredmények vannak még hátra, a kieső járási körzetek, amelyekből több órás kocsizás árán szállítják az urnákat a központokba. *Minden újabb eredmény javít a számarányon. A közbeeső számítások szerint 7 óra tájban már eléri a 60 százalékot, 8 óra tájban túl is szárnyalja a Kisgazda Pártra leadott vidéki szavazatok számarányа.* Este 9 óra felé a jelentett szavazatok száma már a 3 millió körül jár.

A leadott szavazatok száma lényegesen befolyásolja a választások eredményét. A választás tudvalevően lajstromos. A választókerületi lajstromokon minden belőltött 12.000 szavazat jelent egy mandátumot. *A megválasztott képviselők száma tehát attól függ, hogy hány szavazatot adnak le.* Ha sokan nem szavaznak, kevesebb lesz a képviselő, ha sokan szavaznak, több. Az összes választók számát országosan nem számlálták össze a végleges választói névjegyzékek alapján. Hozzáértők a választók számát *kereken 5 millióra becsülik.* Az eddigi jelek alapján mintegy 4 millió választó szavazására számítanak, ami *megfelelne a szavazók 80 százalékának.*

A 4 millió szavazat jelentene a választókerületi lajstromokon *kereken 330 mandátumot.* Ezen felül 50 mandátum az egyes pártokra leadott összes szavazatok arányában kerül szétosztásra. A választókerületi lajstromokon a töredékszavazatok elvesznek s csak az országos lajstromokon jutnak némi szerephez. A kis pártok néhányszáz szavazata tehát a legtöbb esetben elvész, mert a tizenkétezret nem éri el s így nem jelent mandátumot.

Ez az elv érvényesül a választójogi törvény értelmében a vidéki választókörzeti, úgynevezett megyei lajstromokon, amelyekről a késői órákban sorra érkeznek a végleges jelentések.

Döntő vasárnapi eredmények

Vas megye végeredménye a következő:

Parasztpárt 7726, polgári demokrata párt 0, kommunista párt 13.779, Kisgazda Párt 104.988, szociáldemokrata párt 19.077 szavazat. *Eszerint Vas megyében a Kisgazda Párt kap 8, a szociáldemokrata és a kommunista párt egy-egy mandátumot.* A többi pártok nem jutnak mandátumhoz. A Kisgazda Párté tehát a mandátumok *80 százaléka.*

Veszprém vármegye végleges eredménye:

Leadtak 129.731 szavazatot. Parasztpártra 9679, PDP 1397, Kommunista párt 16.503, *Kisgazda Párt 85.016,* szociáldemokraták 17.131. *A Kisgazda Párt 7, a kommunista és szociáldemokrata párt 1—1 mandátumot.* A Kisgazda Párt képviselői: *Sulyok* Dezső, *Kocsi* Lajos, *Vidovits* Ferenc, *Ruip* Jenő, dr. *Farkas* György, *Antal* József, *Kocsi* Pál. A szociáldemokrata párt veszprémi választói *Peyer* Károlyt hozták be a parlamentbe.

Rákosi nem jött be Zalában

Zala vármegye végleges jelentése egészen rendkívüli. *Jóval több, mint 300 ezer szavazóból csak 181.787-en szavaztak le.* Ebből a parasztpártra 9899, a demokratákra 1848, kommunistákra 3849, *kisgazdákra 144.283,* szociáldemokratákra 22.107. *A Kisgazda Párt 12, a szociáldemokraták 1 mandátumot kapnak. A Kommunista Párt listavezetője Rákosi Mátyás volt.* Kisgazdapárti képviselők: *Varga* Béla, *Kovács* Ferenc, *Drózdy* Győző, *Békéffy* Ferenc, dr. *Bencze* Imre, *Németh* Lajos, dr. *Mandliár* Károly, *Czifra* László, *Magyar* János, *Megygyesi* Ernő, *Ledniczky* Lajos, *Fillér* László.

Somogy vármegye végeredménye:

24.106 parasztpárt, 4614 polgári, 12.227 kommunista, *155.556 kisgazda,* 21.835 szociáldemokrata, *12 kisgazdapárti, 2 parasztpárti, 1—1 szociáldemokrata és kommunista mandátum.*

Heves, Nógrád, Hont vármegyék eredménye (több járás hiányzik):

134.656 szavazó. Parasztpárt 9854, polgári 2740, kommunista 36.603, *kisgazda 59.619,* szociáldemokrata 25.839. *4 kisgazda, 3 kommunista, 2 szociáldemokrata mandátum.* Kisgazdapárti képviselők *Nagy* Ferenc, dr. *Mátéffy* Géza, *Adorján* József, *Baráth Endre.*

Abauj-Torna, Borsod, Gömör,

Zemplén vármegyék végleges eredménye:

17.771 parpárt, 4342 polg., 60.615 komm., *175.436 kisg.*, 57.977 szocdem. *14 kisgazda-, 3 kommunista-, 4 szociáldemokrata-, 1 parasztpárti mandátum.* Kisgazdaképviselők: özv. *Bajcsy-Zsilinszky* Endréné, *Vásáry* József, dr. *Rácz* Gábor, *Pártay* Tivadar, dr. *Acsay* László, *Cziáki* Endre, *G. Tóth* József, dr. *Dubay* István, *Augusztin* Ferenc, *Szabó-Papp* János, *Szabó* József, *Szakács* József, *Pocsai* László, *Illés* Sándor.

Békés vármegye (még több járás hiányzik). 138.246 szavazat. 14.121 parasztpárt, 1488 polgári, 37.004 kommunista, *57.960 kisgazda*, 27.667 szociáldemokrata. *4 kisgazda, 3 kommunista, 2 szociáldemokrata*, 1 parasztpárti mandátum. Kisgazdapárti képviselők: *Tildy* Zoltán, *B. Szabó* István, *Szabó* Árpád, *Rácz* Lajos.

Pest-Pilis-Solt-Kiskun és Bácsbodrog megye eredménye még a nemteljesek közé tartozik. A Kisgazda Párt szavazói azonban már az eddigi részeredmények alapján is *behoztak* 22 *kisgazdapárti képviselőt az eddigi 6 kommunista, 4 szociáldemokrata és 2 parasztpárti képviselővel szemben.*

Baranya—Tolna végeredménye: 21.773 parasztpárti, 3065 PDP, 40.442 kommunista, 41.356 szoc. dem. *182.256 kisgazdapárti szavazat.* Baranyában és Tolnában a parasztpárt 1, a kommunista és szoc. dem. 3, *a kisgazdák 15 képviselői helyhez jutottak.*

Szabolcs—Szatmár—Bereg végeredménye: 38.045 parasztpárti, 2369 PDP, 24.435 kommunista, 26.573 szoc. dem. és *173.132 kisgazdapárti* szavazat. Ebben a kerületben a parasztpárt 3, a kommunisták és a szoc. dem.-ek 2—2, *a kisgazdák 14 képviselőt hoztak be.*

Hajdu-Bihar végeredménye: 42786 parasztpárti, 2167 PDP, 43507 kommunista, 37761 szoc. dem. és *124586 kisgazdaszavazat.* A képviselők megoszlása: Parasztpárt 3, kommunista 3, szoc. dem. 3, *kisgazda 10.*

A csongrád-csanádi végeredmény: 14.309 parasztpárti, 5065 PDP, 61.429 kommunista, 58.244 szoc. dem. és *141.853 kisgazdapárti* szavazat. Képviselők megoszlása: parasztpárt 1, szoc. dem. 4, kommunista 5, *kisgazda 11.*

A hétfő éjjeli zárás

A késő éjszakai órákban elcsendesednek a telefonok, s az országos választási bizottság harmadnapja virrasztó vezérkara arra használja fel a nyugodtabb időt, hogy kiértékelje az eddigi adatokat. A munkát dr. *Bencze* Imre és *Kiss* László vezetik. A *Kiss Ujság* munkatársa elsőnek kapja kézhez az eddig legteljesebb jelentések anyagát. Eszerint *a vidéki listákon* szerzett mandátumok száma az utolsó éjszakai eredmények alapján:

eddig: 117 kisgazda
29 kommunista
23 szociáldemokrata
10 parasztpárti
0 polgári demokrata
0 radikális

Helyzetjelentés kedden délelőtt

Lapzártakor az országos választások eddigi összesített eredménye a következő képet mutatja:

Megszámoltak összesen 4,038.382 szavazatot. Ebből 120.044 a parasztpártra, 5541 a radikálisokra, 68.733 a polgári demokratákra, 713.302 a kommunistákra, 733.336 a szociáldemokratákra, 2,397.726 szavazat pedig a kisgazdapártra esett.

Az eddig beérkezett jelentések alapján megállapítható, hogy *idáig 315 mandátum sorsa dőlt el.*

A 315 mandátum 62 százalékát, azaz 191 mandátumot a Független Kisgazda Párt nyerte, a mandátumok 17.3 százalékát, azaz 54 mandátumot a Kommunista Párt, a mandátumok 15 százalékát, azaz 52 mandátumot a Szociáldemokrata Párt kapta meg.

A Parasztpárt 5 százalékot, azaz 16 mandátumot nyert, míg a Polgári Demokrata Párt 0.7 százalékkal két mandátumhoz jutott.

Rendkívül érdekes, hogy bár a *Szociáldemokrata Párt több szavazatot kapott*, mint a *Kommunista Párt*, mégis *kettővel kevesebb mandátumhoz jutott.* Ennek az az oka, hogy a tizenkétezres osztószámmal való számolásnál a *Szociáldemokrata Pártnak igen sok töredékszavazata veszett el.* Ha a leadott szavazatok összes számát vennők csak figyelembe, függetlenül a kerületektől, akkor a *Szociáldemokrata Pártnak 9 mandátummal többet kellett volna nyernie, míg a Kisgazda Pártnak és Parasztpártnak egyaránt 6—6, a Kommunista Pártnak 5, a Polgári Demokrata Pártnak két mandátuma porlott el a töredékszavazatokon.*

Az országos lajstrom 50 képviselője azonban a leadott összes szavazatok arányában osztódik meg a pártok között, úgy hogy előreláthatóan az *országos lajstromon a Szociáldemokrata Párt előrébb tör.*

A munka változatlanul folyik, azonban a jelentések már lassabban érkeznek be. Hozzávetőleges számítás szerint *a párt még ma éjjel folyamán tudja már a végleges eredményt.* A végleges eredmény hivatalos bejelentésére leghamarabb *a holnapi napon* kerülhet sor, mert a hivatalosan beérkező jelentések sokkal lassabban érkeznek, mint a pártjelentések.

Nagy-Budapesten a Kisgazda Párt 33

a szociálisták 18, a kommunisták 14, a demokraták 2, a Parasztpárt 1 mandátumot kaptak

A *budapesti választási bizottság* hétfőn éjjel összeállította a november 4-iki képviselőválasztás *végleges* eredményét. Ez az eredmény most már számszerű, megfellebbezhetetlen adatokkal bizonyítja, hogy *a Független Kisgazda Pártnak október 7-iki, a budapesti törvényhatósági választásokon aratott győzelme nem múló hangulatnak volt a kifejezése,* hanem *egy tudatos állásfoglalásnak az eredménye.* Budapest népe általános, egyenlő és titkos választójog alapján döntött a maga sorsáról. És azt a döntést, amit a fővárosi választók október 7-én hoztak, most november 4-én az egész ország népe nemcsak magáévá tette, hanem *megerősítette.*

Ha a budapesti képviselőválasztások eredményét megvizsgáljuk és mérlegre tesszük, mindenekelőtt azt állapíthatjuk meg, hogy a *Független Kisgazda Párt a maga birtokállományát Budapest egész területén megtartotta,* sőt helyenként *megerősítette. A végleges választási eredmény igazi értékét akkor kapjuk meg, ha összehasonlítjuk a november 4-iki képviselőválasztáson leadott szavazatok megoszlását az október 7-iki törvényhatósági választásokon leadott szavazatokéval.* A két választás szavazateredményeinek összehasonlításából ezt a képet kapjuk:

Az október 7-iki fővárosi törvényhatósági választás eredménye:

Kerület	Parasztpárt	Radikális	Demokrata	Kisgazda	Közös munkás
I.	127	45	162	5.848	1.354
II.	513	268	1.033	21.236	6.266
III.	1.284	235	613	18.214	14.269
IV.	259	191	983	9.267	3.765
V.	759	1.225	5.022	18.728	23.399
VI.	1.230	666	3.872	22.415	30.061
VII.	1.364	659	3.813	27.682	41.857
VIII.	1.344	408	2.039	41.678	31.922
IX.	894	241	1.150	26.815	20.239
X.	623	197	576	17.844	18.375
XI.	678	186	874	23.495	8.561
XII.	678	178	771	20.846	5.619
XIII.	744	158	561	12.539	24.499
XIV.	1.025	359	1.823	28.566	19.525
	11.522	5.016	23.292	294.813	249.711

Az október 7-iki fővárosi törvényhatósági választáson leadtak összesen 584.354 szavazatot. Ezzel szemben a november 4-iki képviselőválasztáson csak 581.402-en adták le szavazatukat Budapesten — Pestkörnyék nélkül. Ez az 581.402 szavazat így oszlik meg a pártok között kerületenként:

	NPP	RP	PDP	MKP	FKP	SzDP
I.	108	48	313	452	5.647	938
II.	445	246	1.398	2.542	20.308	3.960
III.	917	186	835	6.380	18.285	7.699
IV.	225	186	1.135	1.525	9.334	2.343
V.	646	1.031	3.698	10.655	18.235	14.510
VI.	979	598	3.332	14.261	22.377	15.781
VII.	1.158	550	3.091	18.479	28.639	22.875
VIII.	1.089	368	2.144	14.585	41.784	17.075
IX.	723	195	1.340	9.621	26.857	10.766
X.	469	151	843	8.870	17.820	9.421
XI.	604	174	1.609	3.893	22.957	6.179
XII.	568	159	1.063	2.663	20.683	3.235
XIII.	593	121	504	11.643	12.457	12.442
XIV.	754	38	1.195	8.400	28.536	11.102
	9.293	4.308	22.500	114.111	293.936	137.254

A budapesti végeredmény tehát összesítve pártok szerint így alakult:

Nemzeti Parasztpárt	9.293
Radikális Párt	4.308
Polgári Demokrata Párt	22.500
Magyar Kommunista Párt	114.111
Független Kisgazda Párt	293.936
Szociáldemokrata Párt	137.254
	581.402

Ebből az összesítésből mindenekelőtt azt kell megállapítanunk, hogy valamivel *kevesebb szavazatot adtak le,* mint az október 7-iki törvényhatósági választáson. Ez a különbség azonban úgyszólván *lényegtelen.* Az érdeklődés tehát a képviselőválasztások iránt *ugyanolyan nagyarányú* volt, mint amilyen a fővárosi választásoknál nyilatkozott meg, mert ha összesen 3006 szavazattal kevesebbet adtak is le, de tekintetbe kell venni, hogy *a fővárosi választást rendkívül széleskörű és hangos agitáció előzte meg,* ami ezúttal szinte tökéletesen elmaradt. Így tehát, ha ezeket a kísérő jelenségeket is figyelembe vesszük, az érdeklődés fokozódását állapíthatjuk meg. Ha a szavazatok megoszlását százalékszerűen vizsgáljuk, akkor a következőket állapíthatjuk meg. A községi választáson így oszlottak meg a szavazatok:

Kisgazda Párt	50.54%
Egyesült munkáspárt	42.75%
Demokrata Párt	3.84%
Parasztpárt	2.01%
Radikális Párt	0.86%

Ugyanez a százalékos megoszlás a november 4-iki képviselőválasztáson a következőképpen alakult:

Kisgazda Párt	50.59%
Szocáldemokrata Párt	23.81%
Kommunista Párt	19.61%
Demokrata Párt	3.71%
Parasztpárt	1.59%
Radikális Párt	0.69%

Összehasonlítva most már a fővárosi törvényhatósági választások és a képviselőválasztások százalékos megoszlását a pártok között, a következő megállapításokra jutunk: A *Kisgazda Párt szinte változatlanul őrizte meg összes szavazatait,* sőt e szavazatokat *öt század százalékkal* növelte. Az Egyesült Munkás-lista a községi választáson *42.75 százalékot* kapott, most a Szociáldemokrata Párt és a Kommunista Párt együttesen *43.45 százalékát* kapta meg a szavazatoknak, tehát *héttized százalékkal többet, mint az október 7-iki fővárosi választásoknál,* ezt a *Nemzeti Parasztpárttól* és a *Radikálosoktól* hódította el, mert a *Polgári Demokrata Párt* csak egészen minimális számú szavazatokat veszített. A *Független Kisgazda Párt* a budapesti eredményre tekintve, joggal büszkélkedhetik *tömegeinek változatlan kitartásával,* ami a legfényesebb bizonyíték arra, hogy az október 7-iki fővárosi választáson aratott győzelem *nem véletlen föllángolásnak, vagy kierőszakolt hangulatnak* volt a következménye.

A pestkörnyéki városokban és községekben a vasárnapi szavazás lezárása után azonnal megkezdték a szavazatok összeszámlálását. Hétfőn a déli órákban már ki is alakult a végleges eredmény, amely a következő:

Nyolc pestkörnyéki községben abszolut többséget kapott a Kisgazda Párt

Nemzeti Parasztpárt	**3212**
Radikális Párt	**869**
Polgári Demokrata Párt	**3510**
Kommunista Párt	**63.079**
Kisgazda Párt	**103.606**
Szociáldemokrata Párt	**84.819**
Összesen:	**265.495**

A pestkörnyéki szavazás eredménye a törvényhatósági választások eredményével összevetve, úgyszólván semmi meglepetést sem hozott. *A pártok birtokállományukat csaknem változatlanul megtartották.* Annak a minimális, legfeljebb 2 százalékos visszacsésnek, ami a munkáspártoknál és a Kisgazda Pártnál egyaránt jelentkezik, egyszerű magyarázata, hogy a november 4-i képviselőválasztásokon leadott szavazatok száma *2476-tal kevesebb, mint amennyi az október 7-i törvényhatósági választásokon volt.* Október 7-én ugyanis *267.971 szavazatot* adtak le, november 4-én csak *265.495-öt.*

Vessük össze mindenekelőtt a két munkáspártnak: a *Kommunista Pártnak* és a *Szociáldemokrata Pártnak* a szavazatait Pestkörnyéken. A két munkáspárt közös listával október 7-én *149.390 szavazatot kapott,* most, november 4-én *147.898-at.* Ha ezt a szavazati eredményt két alkotó elemére bontjuk, a *Kommunista Párt 63.079, a Szociáldemokrata Párt 84.819* szavazatot szerzett. Százalékban kifejezve *a Szociáldemokrata Párt 60:40 arányban szerezte meg a maga javára a munkáslista szavazatait.* Pestkörnyéken tehát a szocialista-kommunista arány így fejezhető ki: *60:40.*

Ha a *Független Kisgazda Pártra* leadott szavazatok alakulását vizsgáljuk, a következő érdekes megállapításokat tehetjük:

A *Független Kisgazda Párt* abszolut többséget szerzett nyolc helyen: *Albertfalván, Budatétényben, Mátyásföldön, Pesthidegkúton, Rákosligeten, Rákoshegyen, Rákoskeresztúron, Rákosszentmikálygon.*

Végeredményben tehát a 22 *pestkörnyéki város és község közül 18-ban a Független Kisgazda Párt a legnagyobb párt.* Ez a pestkörnyéki választások tárgyilagos mérlege.

Nagybudapesti összesített eredmények:

Miután Budapest belterülete és pestkörnyéki 22 város és község együttvéve *közös kerületet* alkot, a budapesti választásokon leadott szavazatokat és a pestkörnyéken leadott szavazatokat *összesíteni* kell. Eszerint a következő nagy-budapesti végeredményeket állapíthatuk meg:

Nemzeti Parasztpárt	**12.505**
Radikális Párt	**5.177**
Polgári Demokrata Párt	**26.010**
Magyar Kommunista Párt	**177.189**
Kisgazda Párt	**403.542**
Szociáldemokrata Párt	**222.073**
	846.497

Nagy-Budapesten tehát *846.497 szavazatot adtak le.* A legnagyobb párt a *Független Kisgazda Párt, 403.542 szavazatával.* Ha a kommunisták és Eszerint a következő nagybudapesti összes szavazatait együtt számítjuk, arra a megállapításra jutunk, hogy *a két munkáspárt Nagy-Budapest területén összesen 399.263 szavazatot szerzett, a Független Kisgazda Párt pedig ugyanitt 403.542 szavazatot.* A Kisgazda Párt tehát még ebben a viszonylatban is — Budapestet és pestkörnyéket egy kerületnek számítva — *több szavazattal rendelkezik, mint a két munkáspárt együttvéve.*

A tizenkétezres osztószám figyelembevételével a mandátumok így oszlanak meg:

Független Kisgazda Párt	**33 mand.**
Szociáldemokrata Párt	**18 „**
Kommunista Párt	**14 „**
Polgári Demokrata Párt	**2 „**
Nemzeti Parasztpárt	**1 „**

A tizenkétezres szorzószám alkalmazása után a fennmaradó szavazatokat az országos lista javára írják.

Dr. Rátkai Károly

A Kisgazda Párt Orvoscsoportja legközelebbi választmányi ülését nem szerdán, november 7-én, hanem kivételesen kedden, november 6-án, d. u. 6 órakor Andrássy-út 32. sz. alatt tartja. Minden választmányi tag pontos megjelenését szeretettel várja az Elnökség.

Nerzbundát sötétet, esetleg BREITSCHWANZ BUNDÁT külföldi megvételre keres Mrs Jackson, Hotel Bristol, d. u. 3—5 között.

Mozik műsora

AZ UTCA BOLONDJA, Lanngton. **ADY:** ½12, 2, ½5, ½7.
A KIS FENSÉG PARANCSA (amer.), S. Temple, színes film. **CAPITOL:** 1, 3, 5, 7, vas. 11 is.
NŐK EGYMÁS KÖZÖTT (amer.). Francis, Boles. Híradó. **CORSÓ:** 2, 4, 6, sz., v. és ü. 12 is.
METRÓ MATINÉ. Amerikai híradó. Szálasi okt. 15-je. Mickey Rooney és Judy Garland zenés, táncos egyvelege. Színes trükkfilm. Amerikai dokumentfilm. **CORSÓ II.:** 10—1-ig folytatólagos, szomb., vas. csak 10 és 11.
NŐK EGYMÁS KÖZÖTT (amerikai), K. Francis. **CORVIN:** 3, 5, 7, vas. és ü. 11 is.
CSALÓDÁS (magy.), Karády. **DAMJANICH:** ½3, ½5, ½7, vas. ½1 is.
MACHITA (magyar), Karády. Híradó. **DÉCSI:** ½2, ½4, ½6 ½8.
NEW ORLEANS ANGYALA (amerikai), M. Dietrich. **FORUM:** 2, 4, 6, vas. és ü. ½12 is.
HETI HÍREK. Orosz híradó. Tarka-barka varietéfilmek. Budapest mégis él! **HIRADÓ FILMSZINHÁZ.**
LOVAGIAS ÜGY. HUNNIA: 3, 5, 7, vas. és ü. 1 is.
PEKINGI LÁNY, Dorothy Lamour. **IPOLY:** ½4, ½6, ½8, vas. és ü. ½2 is.
KISÉRTÉS (magyar), Karády, Bulla. **JÓZSEF ATTILA:** ½3, ½5, ½7, vas. ½1 is.
ÖRÖK ÉVA (amer.), D. Durbin. **KAMARA:** ½12, 2, 4, 6.
LÁTHATATLAN EMBER VISSZATÉR. **KULTÚR:** ½3, ½5, ½7, vas. 1, 3, 5, 7.
KISLÁNY, NAGY KALAND. OLYMPIA: 11, 1, 3, 5, 7.
BAGDADI TOLVAJ (amer.). Híradók. **PALACE:** 11, 1, 3, 5, 7.
KISÉRTETEK HÁZA. PÁTRIA: ½3, ½5, ½7, vas. 11, 1 is.
PISTA TEKINTETES ÚR (magyar), Tolnay, Jávor. **RÁDAY:** 5, 7, szomb. 3, 5, 7, vas. 11, 1, 3, 5, 7.
GUNGA DIN (amerikai), Cary Grant. **ROYAL APOLLÓ:** 2, ½5, ½7, vas. és ü. ½12 is.
ALVILÁGI SZŰZ, Ginger Rogers. **ROYAL APOLLO II.:** vas. d. e. 10.
ÖRDÖGLOVAS (magyar), Fényes A., Híradó. **SÁGVÁRI:** ½3, ½5, ½7, vas. és ü. 11 is.
AZ ALVILÁGI SZŰZ (amer.), G. Rogers. **SCALA:** ½5, ½7, v. és ü. ½12 is.
ISTEN HOZZÁD SZERELEM (amerikai). Híradó **STUDIÓ:** 1, 3, 5, 7, vas. 11 is.
SAROKÜZLET, Margaret Sullawan, James Stewart. **TINÓDI I.** (Nagymező-u. 8): ½3, ½5, ½7.
METRÓ MATINÉK: Híradó. Ki korán kel (színes). V 1-szárnyasbomba. Stan és Pan: Búval bélelt boxolók és Rugd, nem apád. **TINÓDI II:** Egységes helyárak. Minden d. e. folyt. 10—2-ig.
ASSZONY AKAROK LENNI (amer.), Durbin, Tonne. **URÁNIA:** 2, ½5, ½7, vas. ½12 is.
UJ SERIF. Műkedvelő cowboy. Stan és Pan a műszák kedvence. **VESTA:** 11, 1, 3, 5, 7.
AZ UJVILÁG SZIMFONIÁJA (amerikai), Toscanini, Memphis Bell. **VÁROSI SZINHÁZ:** ½3, ½5, ½7.

KIS UJSÁG

59. évfolyam 178. szám.

Felelős szerkesztő: DESSEWFFY GYULA
Szerkesztő: KLAMÁR GYULA
Főmunkatárs: LÁSZLÓ FERENC
Felelős kiadó: HALLÓSSY BÉLA
Az előfizetés díja: 1 hóra 750.— P
Csekkszámlaszám: 7149
Kiadja a Független Kisgazda-, Földmunkás- és Polgári Párt.
Szerkesztőség, kiadóhivatal: Budapest, VI., Eötvös-utca 12 Tel.: 420-760
Nyomatott a Független-nyomdában, Bpest, VI., Eötvös-utca 12.

Bérházak, családi házak,
villák, telkek, özröklakások nagy választékban Engelnél, Teréz-krt 5. Tel.: 422—914.

Sürgősen vennék árucseretárgyalmi
részvénytársaságot keretet.
Ajánlatokat „Iparigazolvánnyal" jeligére Blocknerhez, Bajcsy-Zsilinszky-út 33.

Üzlethelyiséget,
üzletrészt, forgalmas helyen, átvennék. „Vaskereskedő" jeligére a kiadóba.

Keresek megvételre
3 hold jótermő földet ½ millióig. Lehetőleg Pestkörnyéken. Cím: VII., Dembinszki-utca 22. II. 8.

Huszonhárom vagon körüli nemes fűzfavesszö
lábon, eladó. Ajánlatokat nov. 10-ig Előljáróság, Szigetvár, címre kérjük. Vételár azonnal fizetendő, kitermelés március végéig.

Zongorát vagy pianinót
sürgősen vásárolnék. Pontos leírást és árajánlatot kérek a kiadóba „Jó vevő" jeligére

Belgatükrök
csiszolva, különböző méretekben, ablaküvegek olcsón eladók. Weber, Dobozi-u. 15. I.

Ügyvédjelölt nő
jogügyi osztályon vagy előkelő irodába elhelyezkedne. „Gépíró" kiadóba.

Mertz Aladár
malomgépész jelentkezzen a zagyvarékási malomban. Állás betöltendő.

Italmérési és iparengedéllyel
rendelkezem, üzlettársat keresek. Jelige „Sürgős 1945" a kiadóba.

Fordson-traktor
eladó tömörgumi kerekekkel. XI., Kende-utca 9. házfelügy.

Jutalmazom
2 szobás komfortos lakásért Pesten. Lohr, Szondy-u. 98/b.

Balatonnál
villát gyümölcsössel vennék. „Ármegjelöléssel" jeligére.

Üvegezést
háznál is vállal. Rubletzky János, II., Szilágyi Dezső-tér 2

1 szoba a IV., Fehérhajó-u.-ban helyreállítás ellenében, kétszobás lakásból, kiadó. Hunyadi-tér 12. Deményi.

Kettőhónapos mangalica malacokat
cserélek 186 cm magas alakra való férfiruháért vagy ruhának valóért, esetleg eladok. Rákosszentmihály, Batthyány-utca 7.

Könyvelőnőt
mérlegképest, gyors-gépírással, fiatalt, felveszünk. Autóúzlet, Nagyatádi-utca 43.

Villát,
családi házat, öröklakást, sürült is lehet. sürgősen veszek Pongrácz, Nagyatádi-u. 43.

3 tonnás
Mercedes-Dieselhez
okmányokat vennék. Cím: Bp., VIII., Kálvária-tér 16,I. 13

Bérszövést
vállal szövőüzem férfi-, női-szövetekre. Tihanyi, Calvin-tér 3.

Ki tud róla?
Szent Gotthárdnál elveszett 1945 április 1-én 3 éves szőke kékszemű kisfiam, ki
CSABA néven halgat
minden információt jutalmazok. Nádor Ferenc, Bp., VII., Izabella-utca 27/b. II. 5.

Hazatért hadifoglyok!
Ki tud Szurgyi Lajos 30 éves postamúszaki tisztviselőről, akit 1945 máj. 13-án vittek el a ceglédi fogolytáborból. Szives értesitést vár Gonda Margit, Bp., Baross-utca 80.

ELADÓ
villanykályha, Vampir-porszivó, 38-as nőicipő. Lőrinc, Türr István-utca 9. II.

LAKÁSOK
beköltözhetők. öröklakások, bútorozott szobák Engelnél, Teréz-krt 5. Tel.: 422—914.

Bútorozott szobát
minden áron keresek. Engel, Teréz-körút 5.

Budán, a XI. kerületben, mindennemű
asztalosmunkát,
javítást, átfényezést vállalok. Neijslik József asztalosm., XI., Lágymányosi-utca 6, d. e. 10—12 között.

Textilipari
r. t. vagy k. f. t. keretet vennénk, iparigazolvánnyal.
Export-Import előnyben
jel. Nemzetközi Hirdetőbe, Andrássy-út 9.

Kedd
1945 október 9

Magyar Nemzet

Ára: 6 Pengő
I. év. 131. sz.

Budapest megválasztotta törvényhatóságát

A kisgazdák 122, a kommunisták 51, a szociáldemokraták 51, a demokraták 9, a nemzeti parasztok 5 és a radikálisok 2 mandátumot kaptak

Budapest népe vasárnap megválasztotta a főváros törvényhatósági bizottságának tagjait. Pártok és emberek között választott csupán, mert ami ezeken fölül van: a *demokrácia*, az valamennyi szavazatot hiánytalanul elnyerte. Ez a választás hozhatott győzelmet egyik pártnak, csalódást a másiknak, meglepetést a harmadiknak, de győzelmet, maradéktalan győzelmet hozott a magyar demokráciának, mert olyan tiszta, nyugodt, méltóságteljes választást, mint amilyen vasárnap Budapesten lefolyt, csak demokratikus országban, csak demokratikusan gondolkozó nép közepette folyhatik le. A vasárnapi választás első és legnagyobb tanulsága tehát: a demokrácia megerősödése, első és legnagyobb sikere: *a demokrácia sikere.*

A budapesti választás eredményeként a kisgazdapárt többségi pártként foglalja el helyét a Városházán. Ez a tény nemcsak jogokat, de kötelességeket is ró a kisgazdapártra. Első és legfontosabb kötelessége kell legyen: a *mértéktartás.*

Most meg kell mutatnia, hogy a választások befejezésével véget ért a pártszenvedély hullámzása és a Kisgazdapártot munkájában nem vezetheti más, mint a józan és higgadt értelem, a bölcs nyugalom, amely elzárja az utat az indulat legkisebb kitörése elől is. A párt tagjainak higgadt és tapasztalt vezéreire kell hallgatnia, hogy elvégezhesse azt az alkotómunkát, amely reá vár. A koalició fenntartásában nem állhat be törés, ez a magyar demokrácia és a magyar haza érdeke.

A többi pártoknak is megvan a maguk feladata. A demokrácia azt követeli tőlük, hogy vállalják a választás következményeit, tegyenek félre minden duzzogást vagy elkeseredést és úgy a munkából, mint a felelősségből vállaljanak annyi részt, amennyit a választók reájuk bíztak.

A fővárosi választás eredménye nem jelenti és nem is jelentheti azt, hogy változásnak lenne szabad bekövetkeznie politikai életünkben. A Függetlenségi Frontba tömörült pártok nagy belpolitikai kérdésekben egyetértenek és arról az útról, amelyen elindultak és most is haladnak, egy hajszállal sem szabad letérniök. Nem lehet közöttük nézeteltérés a demokratikus intézmények további kiépítésében és megerősítésében, vagy az újjáépítésben, hiszen a munkáspártok közös programját kileneven százalékban a kisgazdapárt is magáévá teszi. Arról pedig szinte fölösleges szólnunk, hogy külpolitikai vezetésünk egy jottányit sem változhatik, mert ennek nyilegyenes útja van és ettől eltérni egyik párt sem akar.

Lehet, hogy a fővárosi választások bizonyos személyi változásokat vonnak maguk után, ezek azonban jelentőségben eltörpülnek a megoldásra váró óriási problémákkal szemben. Budapest népének igazán mindegy, hogy mi a neve és pártállása annak, aki őt szolgálni akarja, a lényeges az, hogy a feladatot, amelyet vállalt, meg tudja oldani, hogy hivatalára rátermett legyen, önzetlenül és becsületesen teljesítse kötelességét a közzel szemben. Ezek a kérdések egyelőre nem is aktuálisak, de — ismételjük — nem is lehetnek döntő fontosságúak. A főváros lakossága bizalommal lesz és szeretetébe zárja azokat — akár a kisebbségi, akár a többségi párthoz tartozzanak —, akik érette fáradnak, akik érette dolgoznak, akik e várost és népét önzetlenül szeretik.

Teljes rendben szavazott Budapest

Vasárnap nemcsak a főváros, hanem az egész ország rendkívüli érdeklődése mellett tartották meg Budapesten és környékén a választásokat. A szavazás reggel hét órakor kezdődött. Mindenütt a legteljesebb rendben és fegyelmezetten jelentek meg a választópolgárok az urnák előtt, hogy leadják szavazatukat. A koradélelőtti órákban egyes szavazóhelyiségek előtt hosszú sorokban álltak fel a szavazók. Mindenki igyekezett, hogy minél előbb eleget tegyen várospolgári kötelességének. Az esti órákban a *Rákóczi-út* és a *Nagykörút* sarkán, ahol a Kisgazda Párt, a Kommunista Párt és nem messze onnan a Szociáldemokrata Párt hangos hiradója közvetítette a választási propagandát, óriási tömeg gyűlt össze. Közben elment a hire, hogy eredményeket is közölnek. Ez a hír azonban téves volt, mert a szavazást mindenütt csak este 8 órakor zárták le.

Fontos szerep jutott a rendőrségnek, amely szabadnapjait is feláldozva állott a helyén és beavatkozott ott, ahol a választások tisztaságát veszélyeztető megmozdulás készült. Ennek köszönhető, hogy vasárnap a legteljesebb rendben zajlottak le a választások, a főváros közönsége fegyelmezetten járult az urnák elé és betartotta azokat az előírásokat, amelyekben a pártok vezetői megegyeztek és amelyeket a rendeletek írtak elő. Az egyes szavazóhelyiségeknél két-két rendőr teljesített szolgálatot és a főkapitányság hivatalos értesítése szerint sehol rendzavarásra sor nem került.

A szavazatok összeszámlálását a szavazás lezárása után az összes szavazókörzetekben *azonnal* megkezdték. A Központi Városházán *Széchy* András tanácsnoknak, a közjogi ügyosztály vezetőjének szobájában várták a hivatalos megbizottak az eredmények első befutását. Ott volt *Vas* Zoltán polgármester, *Bechtler* Péter és *Kővágó* József alpolgármesterek, *és Péter* Gábor, a politikai rendőrség főnöke is. Később megjelent *Rákosi* Mátyás is.

Hétfőn délután Budapesten a tizennégy kerület végeredménye a következő:

	Parasztp.	Radikális	Egység	Kisgazda	P. Dem.
I.	127	45	1.354	5.848	162
II.	513	268	6.266	21.236	1.033
III.	1.284	235	14.269	18.214	613
IV.	279	191	3.765	9.627	983
V.	759	1.221	23.399	18.828	5.022
VI.	1.140	663	29.959	22.111	2.841
VII.	1.523	631	40.134	25.584	3.640
VIII.	1.258	386	30.712	40.403	1.984
IX.	894	241	20.231	26.915	1.420
X.	628	197	18.375	17.844	576
XI.	682	186	8.602	23.600	876
XII.	678	178	5.619	20.864	771
XIII.	744	158	24.499	12.539	361
XIV.	1.082	372	18.062	26.317	924
Össz.:	11.591	4.964	245.246	289,980	21.195

Amint a végeredményből látható, a Független Kisgazda Párt *kilenc kerületben ért el többséget.* Budán mind az öt kerületben, a pesti oldalon pedig a VII., VIII., IX. és XIV. kerületben kapott nagyobbszámú szavazatot. Arányiag a XI. és a XII. kerületben szavaztak legtöbben a Független Kisgazda Párt listájára. Az egységista arányiagosan a XIII. kerületben kapta a legtöbb szavazatot.

Összesítés

Parasztpárt	11.591
Radikális	4.964
Egység	245.246
Kisgazda	289.980
P. Demokrata	21.195
	572.976

Budapesten tehát leszavazott összesen 572.976 választó. A végeredmény szerint *a Kisgazda, párt 3492 szavazattal többet kapott, mint a többi pártok együttvéve.* Az eredmény megállapítása egyszerű számolással történt. Számológéppel még ellenőrzik az összeadásokat és aztán állapítják meg a pontos és hiteles végösszeget. Kisebb hiba esetleg előfordulhat, de ez az eredményen lényegesen már nem változtat.

Budapesten 646.000 személynek van szavazati joga. A fővárosban tehát a választóknak közel 90 százaléka leszavazott.

A mandátumok megoszlása

A szavazással Budapest 240 törvényhatósági bizottsági tagot választott. Egy-egy mandátumhoz az eddigi számítások szerint 2387 szavazat kell. Eszerint így oszlik meg az új törvényhatóság:

Kisgazdapárt	122
Kommunistapárt	51
Szoc.-dem.-párt	51
Demokratapárt	9
Parasztpárt	5
Radikálispárt	2

A felszabadulás után megalakult törvényhatósági bizottság 135 tagból állt. Itt ez volt az arány:

Kisgazdapárt	25
Kommunistapárt	30
Szociáldemokratapárt	30
Szakszervezetek	25
Parasztpárt	10
Demokratapárt	10

Ehhez még 5 pártonkívüli, meghivott tag számitódott. Százalékosan számítva a felszabadulásig a pártok aránya ez volt városházán:

Munkáspártok	65.38%
Kisgazdapárt	19.23%
Parasztpárt	7.69%
Demokratapárt	7.69%

A vasárnapi választás után a százalékos arányszám így alakul:

Kisgazdapárt	50.84%
Munkáspártok	42.50%
Demokratapárt	3.75%
Parasztpárt	2.08%
Radikálispárt	0.83%

A pestkörnyéki választások részleteredménye

A pestkörnyéki városok választási eredményét szerdán teszik közzé, az adatok feldolgozása a vármegyeházán most folyik. Az alispáni hivataltól néhány választási eredményt szereztünk: Budafokon az Egységlistára a közönség mintegy 52 százaléka szavazott, a Kisgazda Pártra 48 százalék szavazott le. A nem végleges eredmény szerint Pestszenterzsébeten a Nemzeti Parasztpárt 1, a munkáspártok 52, a Kisgazda Párt 6 és a Demokrata Párt 1 mandátumot szerzett. Az alispáni hivatal közlése szerint Pestszentimrén a munkáspártok 22, s a Kisgazda és a Demokrata Párt, amelyek egy listán indultak, 8 mandátumot szereztek. Közölték végül munkatársunkkal az alispáni hivatalban, hogy Csepelen a választóknak mintegy 75—76 százaléka szavazott az egységlistára. (MOT.)

Az új városatyák

Nemzeti Parasztpárt

Veres Péter, Kovács Imre, Darvas József, B. Farkas Ferenc, Somogyi Imre.

Magyar Radikális Párt

Dr Csécsy Imre, Zsolt Béla.

Dolgozók Egységfrontja: Szociáldemokrata Párt és Magyar Kommunista Párt

Rákosi Mátyás MKP, Szakasits Árpád SzDP, Rajk László MKP, Kéthly Anna SzDP, Vas Zoltán MKP, Bán Antal SzDP, Kossa István MKP, dr Ries István SzDP, Gerő Ernő MKP, Bechtler Péter SzDP, Révai József MKP, dr Révész Mihály SzDP, Farkas Mihály MKP, Kiss Roland SzDP, dr Molnár Erik MKP, Pollák Ferencné SzDP, Szabó Piroska MKP, Millok Sándor SzDP, Kádár János MKP, Kisházi Ödön SzDP, Kiss Károly MKP, Steinherz Simon SzDP, Kovács István MKP, Fischer József SzDP, Fái Boris MKP, Igaz Mária SzDP, Horváth Márton MKP, dr Farkas Zoltán SzDP, Olt Károly MKP, Vágvölgyi Tibor SzDP, Lakatos Miklós MKP, dr Szakasits György SzDP, dr Rusznyák István MKP, Popik János SzDP, Gárdos Mária MKP, Türk Ödön SzDP, Hegedüs András MKP, Harangozó Antal SzDP, Pongrácz Kálmán MKP, Killer Richárd SzDP, Horváth Imre MKP, Kemény Pál SzDP, Papp Lajos MKP, Kálmán József SzDP, Földes Mihály MKP, Dániel Károly SzDP, Bústa Rezső MKP, Rajkai Vilmos SzDP, T. Szerémi Boriska MKP, Szenti Gusztáv SzDP, Bártfai Antal MKP, Halász Alfréd SzDP, Bujtás Mihály MKP, dr Rékai Pál SzDP, Nezvál Ferenc MKP, Gyurkovits Károly SzDP, Mikosdi István MKP, Vas Miklós SzDP, dr Kotzián Emil MKP, dr Turóczi Trostler József SzDP, Egressy Kálmán MKP, Grabotsay Ferenc SzDP, dr Kenyeresné Bolgár Ágnes pártonkívüli (MKP), Fenyvesi Gáborné SzDP, Varga István MKP, Lakatos Imre SzDP, Kopta Károly MKP, dr Ladányi Ármin SzDP, Igaz Sándor MKP, Gallai Lajos SzDP, Széll Jenő MKP, Árkos Pál SzDP, Gobbi Hilda MKP, Rothschild Géza SzDP, Losonczy Géza MKP, Harustyák József SzDP, Köböl József MKP, Baráth Géza SzDP, Major Tamás MKP, Halmos József SzDP, Tóth Lajosné MKP, Tóth Benő SzDP, Gara Dezső MKP, Vámos Sándorné SzDP, Hidas Ferenc MKP, Gáspár Árpád SzDP, dr Trócsányi Zoltán MKP, Grosz Ernő SzDP, Reszegi Ferenc MKP, dr Gyöngyösi István SzDP, dr Pikler Emmi MKP, Mayer Béla SzDP, ifj. Fock Jenő MKP, József Móric SzDP, Sebestyén János MKP, Sántha Vilmos SzDP, Mezey György MKP, Kisbán Jenő SzDP, Kovács Imre MKP, Kőműves Józsefné SzDP, Gátai Ágoston MKP, Farkas József SzDP.

Független Kisgazda-, Földmunkás- és Polgári Párt

Tildy Zoltán, Nagy Ferenc, Varga Béla, dr Oltványi Imre, dr Balogh István, dr Sulyok Dezső, Bereczky Albert, dr Csehi-Szombathy László, dr Gulácsy György, Parragi György, dr Csornoky Viktor, Kővágó József, Bognár József, dr Ortutay Gyula, dr Pásztor Tamás, Tildy Zoltánné, Horváth János, Bajcsy-Zsilinszky Endréné, dr Jékelyi László, Slachta Margit, Balogh András, S. Oberschall Ilma, Eckhardt Emil, dr Auer Pál, dr Jármay Gyula, Dessewffy Gyula, dr Palinay Ferenc, dr Pfeiffer Zoltán, dr Rajkay Sándor, dr Eckhardt Sándor, dr Zeőke Antal, Szemes József, Führer László, Benkő András, Katona Jenő, dr Reök Iván, Gordon Ferenc, Vincze István, Andaházy Kasnya Béla, Kovacsek Ferenc, Kréhn Margit, dr Szelnár Aladár, dr Gyömrey Sándor, dr Szolnoki István, Kosztandi István, Szabó Jánosné, Thuránszky Zoltán, Sztachó Endre, dr Acsay László, Babarczy Sándor, dr Patay Pál, dr Némethy Jenő, dr Kerék Mihály, dr Varga Lajos, dr Esterhás György, dr Lénárt Iván, dr Szintén György, Gyulay László, Dudás József, Háda Jenő, Kovács Emil, dr Dajkovich István, dr Szenner József, dr Kristofoli Vince, dr Királdy Lajosné, Magyari Ferenc, Lammel Kálmán, dr Tamás Károly, Szilágyi Sándor, dr Némethy Bélánné, dr Bendek Károly, Magyar-Csik Józsefné, dr Tolnay Gábor, Sári Ignác, dr Saláta Kálmán, dr Gáspár Ervin, Rubletzky Géza, Lovass Sándor, Németh Dezső, agyagosi Horváth Péter, Székely Beáta, Palázzi Natália, dr Varga László, Orbán Béla, Harmathy Lajos, dr Csobányi Zoltán, tyuskai Papp Béla, dr Németh Imre, dr Hausner Ignác, Vinczer Pál, dr Székely Gábor, Vészi Gyula, Abt Albin, Vadkerthy Ferenc, Magyar Miklós, Zentai István, Pusztaszeri Erzsébet, Gáspár Béla, Bíró Jenő, Simándi Béla, dr Szilas Oszkár, Oláh Elemér, Farkas Imre, Kónya Ferenc, P. Návay Kapisztrán, Margittay Tibor, dr Földes Imre, Szathmáry Imréné, Miklós Imre, Magyar Lajos, dr Tömör Ede, Vörös Gyula, Kovács Mátyás, Takács Imre, Halter Béla, Rózsa Gyula, Bolgár Miklós, dr Kugel Béla, Kelemen Lajos, Frey Endre, Sokhegyi János, dr Darvas Károly.

Polgári Demokrata Párt

Szent-Iványi Sándor, Bródy Ernő, Supka Géza, Kabakovits József, Rupert Rezső, dr Ádám Lajos, Haypál Béla, Kalmár Ödön, Payr Hugó.

Tisztújítás lesz a városházán

A jelenleg is érvényben lévő régi fővárosi törvény szerint a törvényhatósági választásokat *tisztújítás* követi. A közgyűlés által választott fővárosi tisztviselők mandátuma ugyan hat évre szól, de ha időközben a törvényhatósági bizottságot újjáalakítják, a választott tisztviselők megbizatása is lejár és ezekre az állásokra újabb választást kell kiírni. Ilyenformán a most lezajlott fővárosi törvényhatósági bizottsági választások nyomán *új választás alá kerül a polgármesteri, a három alpolgármesteri és a tiszti főügyészi állás.* Ugyancsak újból kell választani *a törvényhatósági bizottság elnökét*, aki azelőtt a főpolgármester személyével volt azonos.

Városházi körökben máris felfokozott érdeklődés nyilvánul meg a küszöbön álló tisztújítás iránt. Előreláthatólag még októberben megtartja alakuló ülését az újonnan választott törvényhatósági bizottság, amelynek első feladata lesz az új elnök megválasztása, majd meghirdetik a pályázatot az előbb említett főtisztviselői állásokra.

Országos választás

A november 4-ére kitűzött nemzetgyűlési képviselőválasztások plakátjait ezen a héten bocsátják ki a választási bizottságok elnökei. Budapesten október 20-áig kell a vártoknak bejelenteniök jelöltjeik névsorát.

A közvéleménykutató megállapítása választás előtt

A *Magyar Távirati Iroda* Magyar Közvéleménykutató Szolgálata a választás *előtt* összefoglalást készített a várható eredményről. Ebből idézzük az alábbiakat:

Budapesti és pestkörnyéki választások alkalmával reprezentativ statisztikai felvételt készítettünk személyes kikérdezés alapján. A választóknak közel 1 százalékától kaptunk feleletet.

A függetlenségi fronton kívül álló kisebb pártok indulását mérsékelt rokonszenv kíséri.

Igen nagy többség tartja valószínűnek a munkáspártok győzelmét, de jelentős rész említi a Kisgazdapárt győzelmi esélyeit is. Az idevonatkozó felfogás erősen függ a választók társadalmi rétegeződésétől.

Hasonló a helyzet a szavazatok előreláthatható megoszlása tekintetében is. Figyelembe kell venni, hogy igen sokan nem szavaznak arra a pártra, melynek győzelmét előre látják. A pontos arányszámításban nehézséget jelentett az a jelentékeny csoport, amely *szivesebben szavazott volna külön az egyik munkáspártra*, semmint a közös listára. Adataink összehasonlításából és gondos becsléssel a budapesti 1945. évi községi választások szavazati arányát az induló pártok között a következőképpen látjuk megoszlani.

Egyesített munkáslista 58—61 százalék, Kisgazda 28—30%, N. P. P. 5—6%, P. D. P. 4—5%, Rad. P. 1%-on alul. Pestvidéken átlagban ugyanígy.

London a budapesti választásokról

A londoni rádió beszámolt arról, hogy vasárnap este megkezdték a budapesti választások után a szavazatok összeszámlálását. A lakosság 60—70 százaléka adta le szavazatát. A londoni rádió beszámol továbbá arról, hogy vasárnap este a budapesti rádió beszélgetést folytatott John *Haire* angol munkáspárti képviselővel, aki egy amerikai és egy angol újságíró társaságában érkezett Budapestre. Haire meglátogatta a szavazóhelyiségeket, hogy *meggyőződjön* a választások lefolyásáról. Haire kijelentette a budapesti rádióban, hogy a választások szabadon és mélyenyosan folytak le. Minden intézkedést megtettek, hogy a választások menete zavartalan és tiszta legyen. Hairet megnyerte a választási propaganda élénksége és szerinte Budapesten a választási plakátok művészibbek voltak, mint Angliában. *(MTI)*

A magyar kormány jegyzéke a csehszlovák kormányhoz

A csehszlovák fennhatóság alatt élő magyarság ez év május eleje óta, amikor megkezdődött a magyar lakosság deportálása, teljes bizonytalanságban él. Helyzete azóta nem javult, ellenkezőleg, fokozatosan rosszabbodik. A magyarokat kiforgatják vagyonukból és legelemibb jogaiktól is megfosztják őket.

A jogtalanul elkobzott magyar vagyon sorsának kérdésével kapcsolatban illetékes magyar helyen kijelentették, hogy a magyar kormány a jóvátételi ügyben nála jelentkezett csehszlovák kormánykiküldöttnek jegyzéket nyujtott át, amelyben bejelenti Magyarország jogigényének fenntartását a magyar javakat és érdekeket ért károk megtérítése tekintetében. (MTI)

Sós Endre rádióelőadása Dimitroffról

Hétfőn délben *Sós Endre*, a *Magyar Nemzet* munkatársa, érdekes előadást tartott a budapesti rádióban *Dimitroff, az antifasiszta küzdelem hőse* címmel. Azzal kezdte fejtegetéseit, hogy míg a nácizmus Horst Wesselből, a becsületes, züllött diákból és az utcai nők kitartottjából csinált magának politikai ideált, a náciellenes világfrontnak olyan héroszai akadtak, mint Georgi *Dimitroff*, akit Henri *Barbusse* «a kor élő felkiáltójel»-nek nevezett. A Harmadik Birodalom brigantijai által mesterségesen előidézett Reichstag-égés gyalázatos hazugsággal előrángatott vádlottjaként, Dimitroff a *fasizmus vádlója* lett a lipcsei törvényszék előtt, ahol bilincsekbe verve is a demokrácia előhírnöke és szabadságharcosa tudott lenni. Johannes R. *Becher* nem túlzott, amikor «*világtörténelmi pillanat*»-nak tekintette Dimitroff példátlanul éles kirohanását a hazug tanuként megjelent Göring ellen. *Dimitroff «eddbeszédét»* éppúgy az iskolában kellene tanítani, mint *Zola «J'accuse»*-át.

Halálozás. Mélységes fájdalomtól porig sujtva közöljük, hogy imádott Drágánk, a legjobb férj, a legszeretőbb apa és nagyapa, *Barta* Dezső életének 62-ik évében f. hó 6-án örökre otthagyott bennünket. Gyászolják felesége, Barta Dezsőné szül. dr Büchler Rózsa, leánya dr Politzer Miklósné szül. dr Barta Hedda, távolievő veje, dr Politzer Miklós, kis unokája, Titike, testvérei, sógorai és rokonai. Drága halottunkat f. hó 8-án temettük el.

Heinrich Józsefné sz. Van Cutsem Irma közli, hogy f. év augusztus 20-án Louvainben elhunyt forrón szeretett édesanyja: *Van Cutsem* Albertné sz. Reimann Dóra lelkiüdvéért a gyászmise f. hó 11-én 9 órakor lesz az egyetemtéri templomban.

Fütő- és főzőkészülékeket terjesztő vállalatot alapított a főváros. A közelgő tél fűtési problémáinak megoldására a polgármester *Günther* Ferenc vezérigazgató irányításával új üzemet létesített „Budapest Székesfőváros Fütő- és Főzőkészülékeket Terjesztő Vállalata" néven. Az üzem V., Vörösmarty-tér 3. sz. alatt megkezdte működését s ott a különböző típusú fütő- és főzőkészülékek egy része már üzemben megtekinthető. A vállalat az irányárak lefizetése mellett már elfogad megrendelőcédulákat, a leszállítás a megrendelések sorrendjében történik. *(MOT)*

Menetrendváltozás. A Magyar Országos Tudósító jelenti: A Magyar Államvasutak igazgatóságától kapott értesítés szerint október 10-től, szerdától kezdve Szeged—Budapest Nyugati pályaudvar között a Szegedről 21-kor induló és Budapest Nyugati pályaudvarra 5.20-kor érkező 719. sz. személyvonat helyett a 718. sz. személyvonat helyezik forgalomba, amely Szegedről 8 óra 2 perckor indul és Budapest Nyugati pályaudvarra 16 óra 10-kor érkezik. Ugyane naptól kezdve visszamenőlegben az eddigi éjszakai személyvonatpár helyett nappali személyvonatpár fog közlekedni, amely Budapest Nyugati p. u.-ről 10 óra 45 perckor indul, Debrecenbe 18 óra 20 perckor érkezik. Ellenirányban pedig Debrecenből 8 órakor indul és Budapest Nyugati p. u.-re 16 óra 40-kor érkezik. E vonatoknál is érvényben marad az eddigi utazási igazolvány és a vonathasználati jegykényszer.

Szomorú szívvel tudatom jóbarátaimmal és tisztelőimmel, hogy

Bach Oszkár

mű- és régiségkereskedő

f. hó 4-én váratlanul elhunyt. Temetése kedden, f. hó 9-én 1 órakor lesz a rákoskeresztúri izr. temetőben.

Özv. Bach Sándorné,
VIII., Víg-utca 20. I. 4.

Mélységes szomorúsággal jelentjük, hogy

Lorschy Györgyné

sz. NEUSTADT ERZSÉBET

f. hó 7-én hosszas szenvedés után elhunyt.

Drága halottunkat f. hó 10-én, szerdán délután 4 órakor helyezzük örök nyugalomra a Kerepesi-temető halottasházából.

Lelkének üdvéért az engesztelő szentmiseáldozat folyó hó 11-én, csütörtökön reggel 8 órakor fog a Szent István bazilika plébániatemplomban az Egek Urának bemutattatni.

Budapest, 1945 október 8-án.

R. I. P.

Lorschy György távollevő férje, Neustadt Stefánia testvére, Lukáts Béla és felesége Lorschy Aranka sógora, ill. sógornője.

Varga Jenő előadása a tőkésgazdaságról

Magyar-Szovjet Művelődési Társaság rendezésében szombaton *Varga* Jenő, a Szovjetunió tudományos akadémiájának rendes és elnökségi tagja tartott nagy érdeklődéssel kísért előadást «A háború hatása a tőkés gazdálkodásra» címmel.

Párhuzamot vont a két világháború között s hangsúlyozta, hogy a mostani sokkal nagyobb pusztításokkal járt, mint az előző. A piacon döntő vevőként az állam jelent meg és felvásárolja a termelés 70—80 százalékát. Ujfajta tőkéstermelés létesült, amely nem a piac számára termelt, hanem állami megrendelésre, biztos piacra, korlátlan fizetési képesség mellett. Az államnak ez a nagy gazdasági szerepe a háború után is igen nagy részben fenn fog maradni.

A háború következményeit mérlegelve megállapíthatjuk, hogy az a tőkés világgazdaságnak, mint egésznek, jelentős leszegényedésével járt.

Érdekes jelenség, hogy Amerikában nem elszegényedés, hanem a termelési apparátus bizonyos fokú megerősödése következett be, az ipari termelés megduplázódott. Anglia ezzel szemben jelentékenyen elszegényedett, hitelező országból zsdóssá lett.

Varga a továbbiakban a piac és árukérdésekkel foglalkozott. Hangoztatta, éles ellentét mutatkozik az elszegényedett és gazdag államok között. A gazdag államokban kezd visszatérni az árubőség, pinchiány és ezzel kapcsolatban a munkanélküliség üti fel a fejét. Amerikában például máris három-négy millió munkanélküli van, ami az államférfiaknak igen komoly gondot okoz. Az amerikai magántőke az első világháború után óriási veszteségeket szenvedett a vissza nem fizetett kölcsönök miatt és ezért igen kevés hajlandóságot mutat arra, hogy újra belemenjen egy nagyarányú hitelezésbe magángazdasági alapon. Egyelőre tehát csak állami hitelakcióról lehet szó. Az Egyesült Államokban két-három év mulva túltermelési válság lesz, amely erős csapást jelent majd mindazoknak az országoknak gazdaságára, amelyek abban az időben kezdenek talpraállni.

Ami a Szovjetuniót illeti, ott nincs és nem is lehet túltermelés. A tervszerű gazdálkodás és a társadalmi berendezkedés következtében. Ez azt jelenti, hogy Angliától és Amerikától eltérően a Szovjetunió válságmentes piacot tud nyujtani azoknak az államoknak, amelyek szoros gazdasági kapcsolatban állnak majd vele. A szociálista Szovjetunió tehát stabilizáló hatással lesz majd az őt környező, a magántulajdon alapján álló államok gazdaságára — fejezte be nagy tetszéssel fogadott előadását Varga Jenő professzor.

Házasság. *Nádasné Kajtár* Magdolna és *Jónás* Albert okl. gépészmérnök házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

Az uruguayi magyarok ruha- és cipőadománya Magyarországnak. Az uruguayi magyarok táviratban küldték el üdvözletüket a külügyminisztérium útján a magyarságnak és e táviratukban közlik egyidejűleg azt is, hogy az uruguayi szabad magyarok ruha- és cipőküldeménye útban van Budapest felé.

Megrendülten tudatjuk, hogy életünk vezetője, az egyszerűség, jóság és szorgalom példaképe, a falu áldottkezű orvosa,

dr Czobor Andor

gyötrő szenvedés után megtért Teremtőjéhez.

Temetése f. hó 8-án délelőtt 12 órakor lesz a rákoskeresztúri izr. temetőben.

Errek hálája, felesége szerelme és fia rajongása kíséri.

Dr. Czobor Andorné.
Czobor Mihály.

Gyón, 1945 október.

Fájdalommal jelentjük, hogy rajongásig szeretett édesanyánk,

özv.

Wassermann Adolfné

hosszú betegség után meghalt.

Temetése hétfőn, f. hó 8-án volt a rákoskeresztúri izr. temetőben.

Gyászolják gyermekei, unokái, vejei, menyei, testvére és rokonsága.

Emléke örökké élni fog szívünkben!

Gazdasági hírek

Élénk a tőzsde

A hétfői tőzsdei forgalomban kereslet volt túlsúlyban és sorozatos felfüggesztésre került sor túlzott pénzkínálat miatt. A részvények a következők: Bauxit 80.000, Cementia 22.700, Rima 11.000, Nasici 32.500, Salgó 3100, Délcukor 16.200, Magyar Cukor 33.500, Izzó 34.600, Dréher 36.600, Kőbányai Polgári Sör 45.000, Gschwindt 250.000; kötések: Kőszén 45.000, Salgó 3100, Rima 11.000, Trust 7400. A forgalom csekély volt azokban a részvényekben is, amelyekben kötések létrejöttek.

Az OGT teljes ülése

Az Országos Gazdasági Tanács hétfői, teljes ülésének napirendjére fontos tárgysorozatot állapítottak meg. Mindenekelőtt foglalkozott a tanács az adószabotázs ügyével, amelynek kérdésével kapcsolatban már korábban széleskörű vita indult meg. Ezenkívül napirenden szerepelt az Országos Gazdasági tanács által a Hitelügyi Tanácsba kiküldendő delegátusok megválasztása. Az OGT ebbe a fontos szervbe három tagot delegál, egyet-egyet az ipari, a mezőgazdasági és a kereskedelmi szakértők köréből.

A biztosítási szakmában rövidesen döntenek a szakma érdekképviseletének, a Biztosító Intézetek Országos Szövetségének irányításáról, amennyiben véglegesen betöltik a BIOSZ igazgatói tisztségét, amelyet eddig ideiglenesen töltöttek be. — A Gazdák Biztosító Szövetkezeténél újból elfoglalta hivatalát *Marek* Lóránt, aki igazolási eljárásának lefolytatásáig fel volt függesztve. Marek Lórántot egyébként feddésre ítélték.

Időjárásjelentés

Budapesten hétfőn délben a hőmérséklet 11 fok Celsius, a tengerszintre átszámított légnyomás 771 mm. mérsékelten emelkedő irányzatú.

Várható időjárás kedden estig: Gyenge légáramlás. Derült, száraz idő. Éjjeli fagy. A nappali hőmérséklet alig változik. (MTI.)

Ki tud róla? A csernyankai 115. sz. kórházban 1942 decemberében fagyással feküdt *Fenyő* Kornél. Nagyon kérem, aki tud róla valamit, értesítse Fenyő Kornélnét, Király-u. 93. Telefon: 228—276.

Orvosi hír. *Deportálásból* hazatértem, ismét dolgozom: *Krausz* Dániel fogtechnikus, Nagyatádi Szabó-u. 42—44. Tel.: 221—051.

Dr *Ország* Nándor főorvos fogorvos telefonja: 125—550.

A Társadalomtudományi Társaság előadássorozata keretében csütörtökre, október 11-én délután 5 órára tervezett előadása, amelyet dr *Geleji* Dezső tartott volna, elmarad.

Pemberton ezredes, az angol katonai misszió tagja, szabadságát Olaszországban tölti és jövő héten érkezik vissza Budapestre.

Jelentkezzenek a Hirlapirók Nyugdíjintézetének törölt tagjai. A Magyar Hirlapirók Országos Nyugdíjintézete felhivja a nyugdíjintézet törölt tagjait, vagy azok özvegyeit és árváit, hogy nyilvántartásba vételük végett és igényeik bejelentésére saját érdekükben jelentkezzenek VI. ker., Vilma királynő-út 16. szám alatt. Amennyiben törlésük a fasiszta rezsim alatt és nem tagdíjhátralék miatt történt. Jelentkezzenek azok is — tagsági éveik számára való tekintet nélkül —, akiknek férje meghalt az elmult háború alatt.

Államsegélyből gyárunk részére

gépészeti rajzolókat

felveszünk. Javadalmazás: kollektiv szerz. szerinti fizetés, 25%-os pótlékkal, lakás, ellátás. Jelentkezés: Dunavölgyi Timföld-Ipar Rt., Budapest, Falk Miksa-utca 16. sz. a. központi irodában.

Mielőtt **ARANY, ezüst, BRILIÁNS, ÉKSZERÉT** eladja, **MUTASSA MEG SZELECSÉNYINEK,** Petőfi Sándor-utca 12. (Udvarban)

Perzsaszőnyeget

legmagasabb áron veszek (Budán is)! Csekély haszonnal adok.

KÁDÁR

VI., Próféta-u. 9. Teréz-templomnál. Ugyanitt arany-, ezüstékszer-vétel!

SZŐNYEG

KÜLFÖLDI ÉS BELFÖLDI **VÉTELE!**

BRAUN, Váci-körút 15.

Néphírósági hírek

Hertelendy Béla, egyik munkásszázad parancsnoka, a vád szerint a nyilas uralom alatt tűrte, hogy a kerületi lakosok a legkegyetlenebbül bánjanak a munkaszolgálatosokkal, *Lukács* János őrvezető több munkaszolgálatost annyira bántalmazott, hogy azok bele is haltak az elszenvedett sérülésekbe. A bizonyítási eljárás után a Népbíróság *Lukács* János *elmeállapotának megvizsgálását rendelte el, Hertelendy* Bélát pedig *felmentette* a vád alól és szabadlábra helyezte.

Bross Walter cipészsegéd belépett a német SS-be. *Háromévi börtönre* ítélték.

Grandics Béláné, egy műszerész felesége, feljelentette egyik munkaszolgálatos feleségét azzal, hogy kommunista. *Hathónapi börtönt* róttak ki rá.

Ezt írja az olvasó:

Tek. Szerkesztőségi Ha lehetséges, szíveskedjék b. lapjukban — amelynek állandó előfizetője vagyok — közzétenni — közérdekből —, hogy már *negyedik napja* éjjel-*nappal* égnek az összes utcai villanylámpák a Nagyatádi Szabó-utcában. Ilyen hallatlan pazarlásnak a mai roppant nehéz helyzetben nem szabadna előfordulni.

Özv. Barasits Jánosné.

Színházak műsora

Opera: Bohémélet (A. 3) **Nemzeti Színház:** Figaró házassága (5) — **Nemzeti Kamaraszínház:** Szent szörnyetegek (5) **Vig:** A mi kis városunk (½6) **Fővárosi:** Napsugárkisasszonyok (5) **Belvárosi:** Boszorkánytánc (5) **Magyar Színház:** Blanco Poznet elárultatása és a politikai kabaré (5) **Művész:** Rettenetes szülők (5) **Pódium:** Régi rossz Budapest (5) **Madgyaszay:** Cserebere (½6) **Arizona:** Mimosa, art. műsor (½6) **Kamaravarieté:** Tömbszerelem (6). **Vidámvarieté:** Ha győztek volna (5) **Erzsébetvárosi:** Egyetlen éjszakára (½5)

Pest 1945 . . .

Két külföldi sfber találkozik az utcán és az egyik megkérdi:

— Mondja kérem, maga mióta van Pesten?

— 1930 óta.

— De hiszen még csak 1945 van!

— Na igen, évszámban, de én a font árfolyamát gondoltam . . .

A napilapok lapkihordót díjtalanul használhatják majd a liftet. A Háztulajdonosok Országos Egyesülete felhívja azoknak a házaknak a tulajdonosait és házfelügyelőit, amelyekben a felvonó üzemképes, hogy a politikai napilapok lapkihordóit díjtalanul szállítsák fel a liftben. A háztulajdonosok egyébként minden hétfőn délután 6 órakor V. kerület Aulich-utca 4. szám alatt tagértekezletet tartanak.

Elmmler Márton, az amerikai megszálló csapatok magyar ügyosztályának ausztriai és németországi vezetője, ma este negyedtízkor a mikrofon előtt nyilatkozik *Gyöngyi* Lászlónak, a *Magyar Nemzet* munkatársának.

MEGSZŰNT A GYUFAGOND

minden szaküzletben kapható a lánggal égő villamos

„SPARK"

öngyujtó.

Vezérképviselet: VI., ANDRÁSSY-ÚT 14.

HERCZEGH RÁDIÓ

IRÓGÉPET

vesz, elad, javít

BECSÜLETES

árak mellett

GOY és KOVALSZKY

V., Nádor-u. 11. Tel.: 223—226.

Szőrmét, nyersbőrt, bundát

LEBOVICS minden tételben vásárol KIRÁLY-UTCA 15

DIZŐZKÉPZÉS

ének-korrepetálás mikrofonnal is.

FORRAI GYÖRGY

VI., Vörösmarty-u. 24/b. II. 8.

Színházi hírek

Túl a csendes tengeren

A Corvin mai bemutatója

Az amerikai lapok Humphrey *Bogart*-ot, a Warner sztárját az amerikai férfi ideáljának nevezik. A mozik, ahol Humphrey Bogart valamelyik filmjét, például „Túl a csendes tengeren" című legújabb kémtörténetét vetítik, hatalmas képekben hirdetik: *Így boxol Bogart, így csókol Bogart!* A csók és a box eme amerikai világbajnoka, egy USA-kapitányt játszik legújabb filmjében, akit különböző ügyei miatt kizártak a hadseregből és ezért japán hajóval keletre megy, de a hajón egy japán kémszövetkezet machinációját fedezi fel. A volt kapitány a Secret Service szolgálatába szegődik és mint ilyen a japán kém bizalmába férkőzik. Ezek leleplezik, de rengeteg kaland után mégis kiverekedi a győzelmet: megakadályozza a Panama-csatorna egyik erődjének felrobbantását. A női főszerepet a gyönyörű Mary *Astor* játssza, aki valóságos *divatcsúf*t mutat be és elénekel egy dalt: *„Snapshot of a Guy Who Loves His Work"* a címe s rövidesen Pesten is népszerű lesz. A filmet a *Corvin* ma mutatja be. *(z)*

A szőke szfinx: Veronika Lake

Bemutató a Városi Színházban

Amerikának új sztárja van. René *Clair* fedezte fel, az, aki annakidején Préjeant, Robert Donathot vitte először a filmfelvevőgép elé. Veronika *Laket* kisebb szerepben ismeri már a pesti közönség, ő játssza az «Angyalok a tűzvonalban» című film exaltált fiatal nőjét, aki a japánok között felrobbantja magát. Az amerikai propaganda *hosszúhajú szőke szfinxnek* nevezi. Veronika Lake játssza első sztárszerepjeként a «*Boszorkányt vettem feleségül*» c. filmben a boszorkányt, aki a szüzsé szerint az 1700-as években máglyán égett el, de aki egy varázsló segítségével visszatér a földre, hogy itt alapos kavarodást csináljon. A boszorkányos varázsló tulajdonképpen René Clair, aki rengeteg humort, temérdek ötletet és mindezeken felül pedig szemkápráztató technikai trükköket halmozott fel a filmben, amelyet a Városi Színház mutat be *szerdán*. A film modern, merész, újszerű, amilyen a nagy francia rendező, René *Clair* minden műve.

A «*Boszorkányt vettem feleségül*» az új amerikai produkció egyik legsikerültebb terméke. (x)

Bp. Ének- és Zenekaregyesület (Vörösmarty-u. 51.) Új tagok felvétele okt. 13-áig, kedden és szombaton 5—7-ig. Amatőrzenészek (hangszerekkel), jóhangú énekesek, régi tagok jelentkezzenek.

Okos tanács minden nőnek, Hormocith-krém száraz bőrnek.

„Divat története" szombat, 5, Zeneakadémia. (Bánóczi-rendezés.)

Archőre szárazságát megszünteti, fiatalságát visszaadja VITAL-crém.

Sherk Cold-cream békebeli minőségben kapható!

Nem luxus, hanem szükséges havonta a *Fried Piroska* kozmetikába járni, *Teréz-krt 56.*

„A gyermekek első számú közellensége." Norvég csukamájolajat a háború alatt nem lehetett kapni Amerikában. Ennek pótlására az orvosok sörélesztőt adtak a rászoruló gyermekeknek. A sörélesztő minden tekintetben pótolta „a gyerekek első számú közellenségét", a rosszízű csukamájolajat.

FOTOCIKKET és gépet vásárol

SPIELMANN fotoüzlet

VI., Teréz-körút 41 (Britannia mellett)

HEGÉP

számológép vétele és eladása:

Sebi Kereskedelmi Vállalat Király-utca 50.

BUNDÁT SZŐRMÉT

VESZEK ELADOK

SZILÁGYI TESTVÉREK

SZŰCSMESTEREK

KIRÁLY-U. 27.

ARANYAT aranypénzt, brilliánst, ezüstöt veszek, eladok. Jegygyűrűt, ékszert készítek, javítások megvárhatók SCHWARZ aranyműves, Dohány-utca 22. I. em. 4.

Mozik műsora

ADY: Vénlány (amer.) Bette Davis (½12, 2, 4, 6)

BELVÁROSI: La conga J. Garland (½3, ½5, ½7 v és ú. ½2, ½4, ½6, ½8, ½7.)

BETHLEN: Urilány szobát keres (m.) (½3, ½5, ½7)

BODOGRAF: Első csók amerikai.) Deanna Durbin (3, 5, 7, v. és ú. 11 és 1-kor is.

CAPITOL: Nem vagyunk egyedül Paul Muni (amer.) (1, 3, 5, 7, v., ú. 11)

CORSO: Nők egymásközt (amer.) Kay Francis (2, 4, 6, sz., v., ú. 12)

CORVIN: Túl a csendes tengeren (amer.) 3, 5, 7, v. és ú 11 és 1-kor is.

DAMJANICH: Vágyakozás (amerikai). Híradó (½3, ½5, 5, ½7, v. és ú. ½11-kor is.

DÉCSI: Örök Éva (am.) Deanna Durbin, Charles Laughton (½3, ½5, ½7 sz v., ú ½1 is)

FORUM: Egy frakk története (am.) Charles Boyer, Fox Varieté (2, 4, 6, v., ú. ½12)

HIRADÓ: 8. sz. Heti hirek 21. sz. orosz híradó, a Mafirt Krónika 1 sz. külön kiadása. Rajzfilm. Folytatólag reggel 9-től este 9-ig.

HOMEROS: Tarzan és fia, Stan és Pan a kutyaszorítóban. (3, 5, 7)

IPOLY: Ökölcsapás (amer.) Wallace Beery H. (½4, ½6, ½8, c. ½2-kor is.

KAMARA: Két tőkés (Stan és Pan) és Nick Carter nem téved (½12, 2, 4, 6)

LLOYD: Ismeretlen imádó (amer.) (Fred Astaire) (½3, ½5, ½7)

OLYMPIA: Asszonyság (francia) (1, 3, 5, 7, v., ú. 11)

PALACE: Bagdadi tolvaj (amer.) Hirdetők. (11, 1, 3, 5, 7)

PÁTRIA: Három kis ördög (amer.) D. Durbin (½3, ½5, ½7).

PETŐFI: Pénz beszél Dayka (½3, ½5, ½7, v., ú. ½1)

PHÖNIX: Vidám fickó (orosz) (11, 1, 3, 5, 7)

ROYAL APOLLO: Szerelmi recept (2, ½5, ½7, v. ½12)

SÁGVÁRI (Csaba): 3 sárkány (magy.) Kabos (½3, ½5, ½7 v., ú. 11)

SCALA: Angyalok a tűzvonalban (am.) (2, ½5, ½7, v., ú. ½12)

STÚDIÓ: Eszményi asszony C. Boyer, K. Hepburn (1, 3, 5, 7 v., ú. 11).

SZABADSÁG (Simplon): Amerikai sas (3, 5, 7, v., ú. ½12)

TINÓDI: Tóparti látomás. Tolnay, Jávor (½3, ½5, ½7.)

TINÓDI: Folytatólag minden d. e. 10—2-ig. Metro matinék Amerikai híradó. Stan és Pan burleszk.

TURÁN: Alipang G. Cooper, (amer.) Híradó. 1, 3, 5, 7, v., ú. 11)

URÁNIA: A muzsika szárnyán (orosz) L. Lemesev (2, ½5, ½7, v ½12)

VÁROSI SZÍNHÁZ: Fenyőlelek Algírban (angol) Híradók. (½3, ½5, ½7)

VESTA: Tarzan bosszúja (amer.) Fox film. (1, 3, 5, 7, v. és ú 11)

A Rádió műsora

7: H. Műsorismertetés. — **7.15:** Reggeli zene. — **8:** Mi újság a piacon? — **8.15:** Grofé: Grand Canyon — szvit. — **9:** A rendőrzenekar. — **10:** H. — **12:** H. — **12.15:** Gede László klarinétozik, Lánezy Éva énekel — **12.45:** Előadás. — **13:** Sacha Renée zongorázik. — **13.25:** Helyszini közvetítés a Fehérkereszt bérházból — **13.45:** Rendeletek. — **14:** H. — **14.10:** A Vörőskereszt. — **16:** H. — **16.10:** A magyar pedagógusok. — **16.25:** Ujjáság muzsikája. „A tánc a nagymesterek műveiben". Irta és zongorán előadja Pázmán György. — **17:** Közvetítés a Magyar Állami Operaházból. „Bohémélet" Az I. felvonás után kb. 17.40: Előadás. A II. felvonás után kb. 18.20: H. A III. felvonás után kb. 18.55: Előadás. — **20:** H. — **20.20:** Szent-Györgyi Pál hegedül. — **21.05:** A Vöröskereszt. — **21.15:** Könnyű zene. — **22:** H. Rendeletek. — **22.20:** Chopin-nyelven. — **23.20:** H. — Jobby művek. — **23:** H. Orosz, angol és francia nyelven. — **23.35:** Operettrészletek.

Sporthírek

Ha nehezen is, de győzött a Ferencváros. Ferencváros—MTK 1:0 (0:0). A zöldfehérek jobbik formájuk alatt játszottak, sérüljenek is voltak, de egy kis szerencsével is volt. Megérdemelték a két pontot. — A további eredmények: Vasas—B. Törekvés 5:2 (2:1). UMTE—Haladás 4:1 (2:0). B. Barátság—Törekvés 3:0 (3:0). Erzs. Madisz—Z. Madisz 1:0 (1:0). Győri Vasas ETO—Dózsa Madisz 1:1 (0:0). Újpesti—Szeged 4:2 (2:1). Szolnok—BMTE 4:0 (3:0). Salgótarján—Elektromos 4:1 (2:1). DVSC—HAC 4:4 (4:2). Pécsi Vasutas—Dorog 3:1 (2:1).

Főiskolai válogatott mérkőzés: Magyarország—Ausztria 4:3 (1:1).

Kiss Sándor (Postás) nyerte a tíz kilométeres gyaloglóbajnokságot.

Vízipólóban: Magyar főiskolások—osztrákok 9:0 (4:0).

Ökölvívásban: Fehér győzött Torma I ellen.

Birkózásban: Csepel—CFR (Románia) 4:3.

Kézilabdában: Magyar főiskolások—

ARANYÁT EZÜSTJÉT HAVAS-nál

BRILIÁNSÁT ÓRAJÁT HAVAS-nál

értékesítheti a legmagasabb napiáron.

TERÉZ-KÖRÚT 27

Fa- és vaskeretes

SZŰRŐPRÉSEK

Mohor Oszkár, Gyulai Pál-u. 3. III. 6.

Bán Miklós

NEMZETKÖZI SZÁLLÍTMÁNYOZÓ

új telefonszáma: 126—145.

Iroda: Kossuth Lajos-tér 15

Hivatalos ellenőrzés alatt álló és engedélyezhető nemzetközi árukompenzációk előkészítését és lebonyolítását vállalom.

GRAMOFONT

lemezeket legmagasabb áron veszek: Illés, VII., Wesselényi-utca 47. II. 20.

FÉLMILLIÓ PENGŐ JUTALOM

annak, aki modern, beköltözhető, 2—3 SZOBÁS LAKÁSHOZ juttat. „Lipótvárosban" jeligére New-York hirdetőbe, Szent István-körút 29

Felvonult a magyar színészet a Népbíróságon Kiss Ferenc ellen

Most már nem döngtek súlyos léptei a Zeneakadémia dobogóján, ahol a nemzet drámájának Biberachja után a fasiszta «véres színjáték» Lucifere — Kiss Ferenc állt bírái elé, hogy számot adjon multjáról. Ahogy fegyőre kíséretében szinte *beosan* a tárgyalóterembe és régi, büszke karlendítése sunyian alázatos meghajlássá enyhül bírái előtt, szánalmas pojácának hat inkább, mint férfinak és sehogysem hasonlít ahhoz a portréhoz, amely a tárgyalás folyamán lassan kialakul róla és ahogy őt mi ismertük. A mindenható színházi diktátor, akinek szerepe a lélek fertőzése volt, természetesen semmiről sem akar semmit tudni, «nem volt jogkörőm» — ismételgeti, «nem foglalkoztam a dologgal» — mondja és amikor ráolvassák, hogy még az idén januárban is Szálasi rádiójában a nyilas «Miatyánkot» szavalta, kezd kialakulni *Kiss* Ferenc igazi arca, korlátolt szellemiségének megfelelően ezt válaszolja: «Igen, de legalább harmincan voltunk ilyenek»...

Ó, most nemcsak azok vádolnak, akiket — bár szerves részei voltak valaha a magyar színészetnek, hű ápolói a magyar szónak, prófétái a magyar kulturának — ridegen leamputált a nemzet testéről, de jelentkeznek a végleg „elintézettek" szellemei is és vádlóan mutatnak *Kiss* Ferenc felé, aki hiú volt, öntelt és korlátolt. A munkatáborok halálos sodrában elhullott színészek, a Gestapo börtönébe, a Margit-körúti fegyházba hurcolt, elhalt és megkínzott mártírok is számonkérik *Kiss* Ferenctől gaztetteit és a színészmártírok jelképesen odaállnak a mikrofon elé, hogy számonkérjék a magyar élet ama legostobább, legkisebb kaliberű, de leginkább nagyravágyó és féktelen ambicióval telt fiók-diktátorától nem a maguk keserű sorsát, hanem azt, hogy a magyar színészetet majdnem odajuttatta, ahová elvbarátai Magyarországot és Budapestet . . . a megsemmisülésbe.

A portré azonban nem teljes. *Kiss* Ferenc, mint saját vallomásában is kijelenti, nem mozgott elvi síkon, «*hol kitt a német győzelemben, hol nem*». Pénzes táskáját azonban mindig készen tartotta, német márkákkal és idegen valutákkal megtömve, hogy a számonkérés előtt idejében eliszkoljon. Pénzre, sok pénzre volt szüksége és ennek megszerzésében nem ismert zsidót vagy keresztényt. Vidéki színigazgatóit sanyargatta, horribilis felléptidíjakat szedett össze, de a magyar filmgyártás is nagyszerű fejőstehenének bizonyult számára, műtermi koncessziókat kapott, amiket azután eladogatott. Nemcsak a német bálvány előtt borult le, de a pénz molochja is serkentette tetteiben. Állást állásra halmozott, és «tekintélyével» harácsolt, egyik kezével a székesfehérvári tiszles borbélymester fia, a másik kezével pedig leveleket írkált, amelyekben letiltott színpadokról színészeket, mert feleségük a nemkívánatos vallásfelekezethez tartozott. Azt, hogy zsidó színigazgatók jóvoltából jutott el a színészi megbecsüléshez, hogy könnyedén otthagyta annakidején többször is a Nemzeti Színházat, amikor jó zsíros honoráriumért operettekben kellett valahol fellépnie, gyorsan elfelejtette akkor, amikor a szelek változásával zsidó feleségétől szűgösen elvált.

Most mindent tagad. Isten ments, ő nem tiltotta le Petőfit, Adyt vagy Vörösmartyt, nem írt a külteiki színháznak sem parancsot, hogy azonnal vegyék le a Béke-kuplét, mert ez nem felel meg Magyarország háborús céljainak, ő nem ítélt elevenen és holtak fölött, dehogy is, ő sohasem ejtette ki a «zsidó» szót a száján, sohasem szidta a rendőrök által megkardlapozott és a Nemzeti Színházba behurcolt tüntetőket «büdös kommunistáknak», ki meri mondani, hogy kiállt kívánsághangversenyek pódiumán és a rádió mikrofonja előtt bömbölte «lelkesítő szózatait», amelyekkel magyarok százezreit küldte a kilátástalan harc poklába; ő tulajdonképpen nem is a *Lucifert* játszotta «Az ember tragédiájá»-ban, hanem ő volt az Éva, akit a nemzetiszocializmus felkínált almájával elcsábítottak.

Stób Zoltán

A háborús főbűnösök ügyeinek tárgyalása során hétfőn reggel *Kiss* Ferenc került a Népbíróság elé. Szürke felöltőben, természetesen börtönőr kíséretében állott Kiss Ferenc a bíróI emelvény elé. Dr *Molnár* László elnök kikérdezte Kiss Ferenc személyi adatait, azután felolvasták a vádiratot.

A népügyészség vádirata szerint *Kiss Ferenc egész színészi képzettségét és poziciójat a szélsőjobboldali eszmék szolgálatába állította.* Az egész magyar színészetet kiszolgáltatta a fasiszta világnézetnek, a színészeket a propaganda eszközévé süllyesztette. A magyar színművészet valamennyi jelentős helyére olyan embereket állított, akik segítséget nyujtottak a nyilas mozgalomnak a hatalom megszerzésére és megtartására. Az egyes vádpontok szerint 1945 januárjában a bécsújhelyi rádióban elszavalta a *Magyar Miatyánk* című, a nyilas eszmét dicsőítő költeményt. Mint a Nemzeti Színház igazgatója ő vezette a színház kitelepítését és elnöke volt a Színművészeti Kamarának, ezenkívül filmügyi miniszteri biztos volt. Ilyen minőségekben minden zsidónak, sőt félzsidónak tekintett magyar színész szereplését lehetetlenné tette. A vádirat Kiss Ferencnek számos beszédét és egyéb szereplését vád tárgyává teszi, mert *ezekkel hozzájárult ahhoz, hogy az országban demokráciaellenes hangulat teremtődjék meg.*

A vádlott mindent tagad

Az elnök kérdésére Kiss Ferenc kijelentette, hogy ha hibázott is, szubjektive bűnösnek nem érzi magát. Részletesen és hosszasan elmondotta, miként lett debreceni színészből a Nemzeti Színház tagja és a jobboldali kurzus idején különböző jobboldali állások betöltője. Az idén jún. 1. fogták el Hofgasteinban amerikai katonák. A különböző demokráciaellenes intézkedések megtételét minden pontban tagadta. Azt állította, hogy a színiakadémiai növendékeket nem ő vette fel, hanem a tanári kar, a zsidó színészeket vallomása szerint nem üldözte, sőt állítólag éppen ő volt az, aki az akkor engedélyezett 6 százalékon túlmenően is felléptetett zsidó színészeket. Az inkrimált beszédek elmondását beismerte. Egyes kérdésekre válaszolva Kiss Ferenc beismerte, hogy nem volt tisztában a nemzetiszocializmus programjával, nem is olvasott idevonatkozó könyveket. Nagy Adorján politikai ügyész kérdéseire válaszolva, *még azt is kétségbevonta, hogy a színháznak propagandó hatása lehetne.*

A Népbíróság ezután megkezdte a bizonyítási eljárást. *Major* Tamás, a Nemzeti Színház igazgatója volt az első tanu. Elmondotta, hogy 1930 szeptemberében utcai tüntetés volt a Nemzeti Színház környékén. A rendőrök egy csomó elfogott embert behajtottak a színház épületébe és ott ütlegelték őket. *Kiss Ferenc biztatta a rendőröket, hogy üssék a büdös kommunistákat.* A továbbiakban elmondotta Major Tamás, hogy Kiss Ferencet puccsszerűen választották meg a Színművészeti Kamara elnökévé. Ott olyan rendszert teremtett, hogy még a törvényben engedélyezett 6 százalék zsidó felvételét sem engedte meg. *Békefft* László letartóztatásáról és kihallgatásáról huszonnégy órával az események után részletesen informálva volt Kiss Ferenc.

Bárthy Lajos arról tett vallomást, hogy 1941 októberében eltiltották a színpadi szerepléstől származása miatt. A törvényben engedélyezett arányszámban sem szerepelhettek zsidók. Felkereste Kiss Ferencet és azt mondotta, hogy a Kamarán fogja keresni kárát, amelyet szerződésének elvesztése miatt szenved. *Kiss Ferenc erre megfenyegette, hogy munkaszolgálatba fogja behivatni.* A kamarai választmányi tagok valamennyien azt állították, hogy *Kiss Ferenc diktátori módon rendelkezik.*

Dénes György arról tett vallomást, hogy 1941 nyarán elvették a régi színigazgatók engedélyeit, az újakat pedig kötelezték arra, hogy zsidó származású színészt ne léptessenek fel.

Erdélyi Mihály vallomása szerint egyik darabjában egy úgynevezett „békeszám" szerepelt. *Kiss Ferenc levélben utasította, hogy ezt a számot hagyja ki.* Gorkij *Éjjeli menedékhely* című darabjának bemutatását a Kamara megakadályozta.

Greguss Zoltán volt a következő tanu. Kiss Ferenc 1944 november 20-án működését letiltotta és csak akkor engedélyezte fellépését, amikor reverzálist írt alá, hogy elválik zsidó származású feleségétől.

Dr *Staud* Géza szintén arról vallott, hogy Kiss Ferenc szinte diktátori hatalommal rendelkezett a Színész Kamarában.

Rátkai Márton drámai beszélgetése Kiss Ferenccel

Rátkai Márton azzal kezdte vallomását, hogy elfogultnak érzi magát Kiss Ferenccel szemben, mert annyira ellenszenvez vele, hogy alig tud uralkodni magán. A Színész Kamarának tagja volt, 1941 őszéig szerepelhetett színpadon, akkor letiltották. Felkereste Kiss Ferencet, aki régi barátja volt. Megmondta neki, hogy ilyen intézkedéshez nincs joga.

— *Nem törődök én azzal,* — felelte Kiss Ferenc, és Rátkai Márton kijelentette, hogy be fogja pörölni a Kamarát, miután fennálló érvényes szerződését nem tudja kihasználni és így súlyos kárt szenved.

— *Próbáld meg,* — *válaszolta Kiss Ferenc.* Rátkai azzal érvelt, hogy Kiss Ferenc túlteszi magát a törvényen. A válasz az volt, hogy nem a törvény betűjét tartja be, hanem a szellemét. Németországban sem bánnak el így érdemes és öreg színészekkel, érvelt Rátkai. *Hát itt így lesz,* — felelte Kiss Ferenc vállatvonva.

— Könnyezve mentem el onnan, — vallotta Rátkai. — Máig is restellem, hogy sok rábeszélésnek engedve odamentem hozzá.

Hozzáintézett kérdésekre Rátkai Márton kijelentette, hogy *Kiss Ferenc működése a magyar színészet leggyászosabb dekadenciáját eredményezte.*

A szocialista színészek „lebuktatása"

Bródy András volt a következő tanu, 1943 végén sok szó esett arról, hogy számos színész szocialista jellegű összejövetelt tartott. Ekkoriban találkozott Kiss Ferenccel, aki azt mondotta, hogy most nem a zsidókkal van baja, hanem ezzel a kommunista bandával. Azt is mondotta, hogy *nem nyugszik addig, amig az egész bandát le nem buktatja.* Karády Katalinra vonatkozólag azt mondotta Kiss Ferenc, hogy *internáltatni fogja.* A tanu tudomása szerint Kiss Ferenc titkos társ volt Takács Antal filmvállalkozó cégében.

Kiss Ferenc kijelentette, hogy egyáltalán nem találkozott a tanuval és semmit sem mondott neki. Dr Molnár László elnök szembesítette a tanut a vádlottal, azután a Népbíróság Bródy András vallomására megeskette.

Réti István színházi ügynök azt vallotta, hogy Kiss Ferenc feljelentette őt és bátyját 1942 januárjában a VIII. kerületi rendőrkapitányságon azért, mert a zsidótörvény ellenére foglalkoztak színészi közvetítésekkel. A rendőrbíróság Mezey Máriát és Karády Katalint is elítélte ezzel az üggyel kapcsolatban.

Tolnay Klári arról tett vallomást, hogy Kiss Ferenc a zsidótörvényen túlmenően minden zsidó színészt igyekezett lehetetlenné tenni, sőt a félzsidókat is. Tolnay Klári egyízben résztvett Ráday Imre matinéján. Kiss Ferenc ezért magánbeszélgetés nyomán felelősségre vonta.

Makay Margit, a Sziniakadémián Kiss Ferenc tanártársa arról tett vallomást, hogy Kiss Ferenc, mint sziniakadémiai igazgató egyáltalán nem volt hajlandó zsidó származású hallgatókat felvenni és a numerus nullus alapjára helyezkedett. Vallomása során a tanu többizben ellentmondásokba keveredett, úgyhogy az ügyésznek kellett őt figyelmeztetni.

Tapolczai Gyula arról vallott, hogy Kiss Ferenc régebben liberális felfogású volt, de Gömbös Gyula alatt, akit szívesen nevezett a barátjának, hirtelen átugrott a szélső jobboldalra. Nyiltan, szemben soha senkit meg nem támadott, vallotta Tapolczai, hanem szerette másokkal elvégeztetni a hóhérmunkát. Tapolczainak 1941-ben a Kamara követelésére távoznia kellett a Nemzeti Színházból. Majd a Kamara egy feketelistát állított össze a baloldali gondolkodású színészekről és mivel ezen az ő neve is szerepelt, másutt sem engedték meg a fellépését. Hiába szerződött le a Madách Színházhoz, a Kamara ott sem engedte meg, hogy a színpadra léphessen. Vallomása után Kiss Ferenc állt fel és azt kezdte fejtegetni, hogy Tapolczai zsidó származású, mire az elnök erélyesen rászólt:

— Hagyjuk ezt! Ennek a kérdésnek egyszersmindenkorra vége van.

Bihary László és *Fodor* Oszkár terhelő vallomása után *Abonyi* Géza lépett a bíróság elé. 1944 márciusában, vallotta, Kiss Ferenc örömmel üdvözölte a Magyarországot megszálló németeket. Októberben hungarista köszöntéssel lépett be a Sziniakadémiára és ekkoriban sok nyilaskarszalagos látogató kereste fel, akik őt „Feri testvér"-nek szólították.

A 67 éves *Bartos* Gyula, a Nemzeti Színház örökös tagja, azt beszélte el, hogy miként kérte *Gál* Gyula meg ő maga Kiss Ferenc támogatását a kormányzói mentesség megszerzése érdekében, de Kiss Ferenc semmit nem tett, sőt Gál Gyula kérvényét saját kezűleg tépte szét.

A hétfőre beidézett tanuk kihallgatása ezzel véget ért, de a hallgatóság soraiból két tanu jelentkezett még azzal, hogy ki akarják egészíteni előbb tett vallomásukat. *Major* Tamás azt vallotta, hogy tudott a színészkamarai feketelista létezéséről, ezen szerepelt az ősz Bartos Gyula is és amidőn fel akarták léptetni a Városi Színház ifjúsági előadásán, a Kamara minden esetben telefonon tiltakozott ellene. Arról is tud, hogy 1944 novemberében Kiss Ferenc teljességgel evakuálni akarta a Nemzeti Színházat és azt csupán *Juhász* Andor gazdasági főnök szabotálása akadályozta meg. Neki köszönhető, hogy a nyilasok mindössze a könyvtár és a múzeum egy részét tudták elszállítani.

Gábor Miklós fiatal színész azt vallotta, hogy ő is szerepelt a színikamara feketelistáján és jóllehet a Madách Színház leszerződtette, nem volt szabad a színpadra lépnie. Vallomására ismét felállt Kiss Ferenc és a közönség zajos tiltakozása közben jelentette be:

— Minden félvér zsidónak számít!

Ezzel a tárgyalás véget ért, folytatását keddre halasztották.

Kiadták az újjáépítési ötletpályázat díjait

A főváros a közelmultban Budapest újjáépítésére és ennek kapcsán az új városrendezési tervekre ötletpályázatot írt ki, amely nagy érdeklődést keltett. A beérkezett nagyszámú pályázatok átrostálása után a bírálóbizottság *Szerényi* Ödön tanácsnok elnöklésével most hozta meg döntését és kiadta a legjobb művek szerzőinek a tiszteletdíjakat. Az első díjakat *Jánosvölgyi* M. Madár, valamint *Acsay* László együttes tervének, a második díjakat *Bihari* Károly, *Péterfi* Jenő, *Rátz* György, *Schömer* Ervin és *Warga* László, *Weichinger* Károly, *Csonka* Pál és *Kertész* Róbert pályamunkái kapták.

Városházi hírek

Vas Zoltán polgármester visszaszerzett tatabányai útjáról. Az ottani szénbányák termelését most már napi 300-ról napi *400 vagónra sikerült felemelni.* A főváros áramellátása ilyenformán biztosítva lesz. A mostani korlátozás még néhány napig megmarad, hogy bizonyos mennyiségű szenet tudjanak tartalékolni.

A fővárosi iskolákat december 1-én általánosságban nem zárják be, egyes iskolák részére sikerült tüzelőt biztosítani, itt a tanítást folytatják. A tanulók felváltva másod- vagy harmadnaponként fognak majd iskolába menni. A polgármester utasítása szerint azonban *csak fűtött tanteremben szabad* tanítani.

A november hónapra kiadott petróleumjegyeket december hó 5-ig be lehet váltani.

Az esti munkásközépiskolák szervezése iránt megtörtént az intézkedés. Munkás polgári iskolák nyílnak a Kórház-utca 9, Rottenbiller-utca 37, Mester-utca 19, Váci-út 57, esti munkásgimnáziumok a Horánszky-utca 11, esti munkás kereskedelmi középiskola a Bezerédy-u. 16 alatt.

Ezentúl késedelmi kamatot kell fizetni a kórházi ápolásidíjtartozások után.

A főváros tanügyi ügyosztálya többhónapos „számüzetés" után a Nagymező-utcából visszaköltözködött a Központi Városházára, eredeti helyiségeibe. A közellátási ügyosztály, amely eddig a tanügyi ügyosztály hivatalában működött, szintén visszahurcolkodott újjáépített régi helyiségeibe.

A Magyar Nemzet postatakarékpénztári számlájának száma: 36662

Veszélyben az ifjúság!

Szombaton este a parlament delegációstermében az összes ifjúsági szervezetek az «ifjúság megsegítéséért» befejező ankétet tartottak Karácsony Sándor professzor elnöklésével. Résztvettek ezen az ankéton a főváros, a Nemzeti Segély és a Vöröskereszt kiküldöttjei is. A felszólalásokból a legsivárabb kép tárult az ankét résztvevői elé.

Megfogalmaztak egy több pontból álló memorandumot, melyet Tildy Zoltán miniszterelnökhöz továbbítottak. Kérik benne az egységes üzemi ellátást, az éjjeli munka eltörlését, a 24 éven aluli fiatalok azonnali ingyenes orvosi vizsgálatát, a főváros csecsemő- és gyermekvédelmi osztálya mellé ifjúságvédelmi osztály felállítását. Tanoncotthonok számának felemelését, a tandíj, laboratóriumi díj eltörlését, a tankönyvuzsora letörését.

Ha van magyar közvélemény és ha vannak még magyarok, akiket a jövő is érdekel, meghallják ezt a segélykiáltást. Veszélyben az ifjúság, veszélyben a jövő! Ezernyi bajunkban, ni ránkszakadt, ez a legsúlyosabb, mert az életet, a folytonosságot veszélyezteti. Tizezernyi apátlan, anyátlan csavargó gyermek bolyong Pest utcáin és sok tízezernyire megy azoknak a száma, akik a családon belüli sivár elhagyatottság állapotában élnek, megfelelő táplálék és nevelés nélkül. A fiatalkorúak bünözési statisztikája megdöbbentő. Gyermeklányok szenvednek a legsúlyosabb nemi betegségekben. Fiatal fiúk rablóbandákat alapítanak. Az erkölcsi züllés napról-napra terjed, az egészségi leromlás katasztrofális. Az iskolák szénhiány miatt állnak, ahol tanítanak is, tankönyvhiány miatt akadozik a nevelés. A tanoncok alig részesülnek valamelyes védelemben, heti fizetésük 5600 pengőtől 11.150 pengőig terjed, a legtöbb alig vásárolhat valamit keresetéből. Nem különb az egyetemi hallgatóság sorsa sem. Hideg, éhezés, ruhátlanság, borzasztó megpróbáltatás elé állítja e télen a fiatalok túlnyomó nagy többségét. A nélkülöző ifjúság kéri a magyar társadalmat és a világ magyarságát, álljon mellé. Azonnali segítségre van szükség!

Hegedüs-Bitó Dániel

Kötelező exhumálás

A Kossuth Lajos-téren, a Rákóczi-szobor körül a BSzKRt villamosvégállomást létesít. Az építkezéssel kapcsolatban a végállomás területén lévő sírok, melyekben az ostrom alatt történtek temetések, megszüntetendők. A Községi Temetkezési Intézethez érkezett jelentések szerint a megszüntetendő sírokba a következő személyeket temették el 1945. január hó 12-én d. u. 2 órakor:

Siller Pál, 1921. Mezőhegyes, Banda Andor, 1927. Rákosszentmihály, Krausz Károly, 1919. Budapest, Fehér Lajos, 1920. Szeged, Papp Ádám, 1899. Arács, Farkas Aladár, 1900, Nagyalmás, Szekfű Mihály, 1929. Pestszenterzsébet, Csabai Szilárd, 1926. Székelyudvarhely, Ismeretlen honvéd I., Ismeretlen honvéd II., dr Wild Margit, 1897. Budapest, Varga Irén, 1922. Budapest, Lázár Lászlóné, 1884., Ismeretlen férfi kb. 40 éves (utcán találták), Ismeretlen nő kb 60 éves (katonaság hozta).

A Községi Temetkezési Intézet felkéri a felsoroltak hozzátartozóit, hogy az Intézetet (VIII., Vas-u. 2/d. II. em.) felkeresni szíveskedjenek, hogy az eltemetéssel kapcsolatos kérelmüket teljesíthessék. A jelentkezés legkésőbb december 3-ig történhet, mert az exhumálást — az ott szükségessé vált építkezés december hó 5-én nem jelentkezés esetén is végrehajtják és a halottakat a X. ker. Uj Köztemetőben temetik el.

BUNDÁK ÁTSZABÁSOK ROSENFELD szűcsnél IV., Váci-utca 36. (Kismezeletes.)

VILL KÁLYHÁT, FŐZŐT, HŐSUGÁRZÓT, VASALÓT raktárról szállít
RÁDIÓ ÉS VILLAMOSSÁGI KERESKEDELMI KFT. BELGRÁDER ÉS MAULIS. IX., Ráday-u. 11. Tel.: 184—688

Mentőládák! FISCHER PÉTER kötszergyár Bpest, VI. Bajcsy-Zsilinszky-út 53

Megbecsüli értékeit megbízhatóan árdekletlen hivatásos becsüs. Arany, ezüst, brill. mérés. VIII., Gyulai Pál-utca 3.

BUDAIAK! PESTIEK! **Ablakait** azonnal rendbehozzuk vagy a szükséges LUMEN ABLAKÜVEGPÓTLÓT szállítjuk. „Cimke", VII., Kazár-utca 4. Telefon: 427—961.

VILÁGMÁRKA kizárólagos képviselete **vezérképviselete** csakis elsőrangú gyógyszerészeti, drogue, illatszer és kozmetikai márkák képviseletét vállalja. „Vegyesmárkák 11" jeligére a kiadóba.

KERESEM feleségemet, **Csapó Dezsőnét** sz. LŐWY MARGITOT, akit 1945 február elején **Bergen-Belsenben** láttak. Esetleges értesítést kér CSAPÓ DEZSŐ, Budapest, IV., Váci-utca 3. (Bacharach-ház.)

Bécsben a Magyar Nemzet megrendelhető: I., Kärtnerstrasse 43. trafikban, I., Stallburggasse 2. trafikban.

Szabósegédek! Varrónők! Konfekció-üzem felvesz munkaerőket **élelmiszer** és fizetés ellenében. Jelentkezés: Népszinház-utca 20., II. emelet 1.

PERZSA- ÉS PERZSALÁB BUNDÁK Neufeld szűcsmesternél Andrássy-út 53. Oktogon-tér sarok állandóan nagy választékban.

VESZEK VILL. KÉSZÜLÉKEKET:
TŰZHELYET, SÜTŐT, FŐZŐLAPOT, MELEGVÍZTÁROLÓT, HŰTŐSZEKRÉNYT, RÁDIÓT, RÁDIÓCSÖVET, IZZÓLÁMPÁT, SZERSZÁMOKAT, EGYÉB KÉSZÜLÉKET
és GÁZ-HŰTŐSZEKRÉNYT.
VÉSZI, Irányi-utca 12. Tel.: 337-158.

FREUND és Társa **használt** férfi női **ruhákért** cipőért, fehérneműért, szőnyegért szőrmékért, bútorért. ÉRŐ-, VARRÓGÉPÉRT legtöbbet fizet **Most: Károly-krt 5** üzlet. Hivásra jövünk.

ÍRÓGÉPET. szalagot, carbonpapírt vesz **MOLNÁR** szaküzlet, Horthy Miklós-út kilenc. Telefon: 258-214.

Mindenkinél többet fizetek ÍRÓ- és SZÁMOLÓGÉPÉRT. RÁDIÓKÉRT (sérültekért is), esővekért, műszerekért, fotó- és villamossági cikkekért gramofonlemezért. ÁRUFORGALMI **Király-utca 28** Telefon: 223 615.

Használt **férfiruha, fehérnemű szövetért** magas árat fizetek. **GRÜN.** Népszínház-u. Üzlet. Hivásra jön **29**

Vennek sürgősen perzsabundát, aranyat, 6—12 személyes ezüst evőeszközt, pianinót. 9—2-ig. Petőfi Sándor-utca 4. Cukorkaüzlet.

ARANYAT, briliánst igen magas áron veszek. Fazont is fizetek **Nagy Imre** ékszerész VIII. Baross-u. 69

Karácsonyfadísz és mindenféle **papíráru** vidéki kereskedők részére legolcsóbban **György Imre-nél** Deák Ferenc-utca 15 Telefon 380-515.

Perzsa szőnyegeket veszek legmagasabb árban. SAGLAM ISMET Gróf Zichy Jenő-u 10. fszt.

ÁGY-CSÁNC-ÁGY PODMANICZKY-U. 19

Aranybeváltóhely Nagydiófa-utca 9

BÚTORÉRT, ruháért, háztartásért legtöbbet fizet **Steinglszer, Telekitér 3.** T. 224-496. Sérültet is.

Gumifonalat minden mennyiségben vesz: VORSTEHER-GYÁRAK, Bp., XIV., Angol-u. 6-8.

Rádióját sérülten is, csöveit meg veszi, becseréli **Borsfay,** Király-u. 82. udvar.

VESZEK, ELADOK nagyban cigarettapapír, dohányzócikk, norinbergi, rövid, papír, pipere stb. Szilas, Podmaniczky-utca 59.

NOIDIVAT-KONFEKCIÓ bérmunkát vállal TILDIA, VI. Nagymező-utca 28.

VESZEK **bútort,** iroda- és üzletberendezést, egész háztartást JELLINEK, Kálvária tér 18. II. em. 3.

SCHUBERT **lemezek, szimfóniák, koncertek, slágerek. Lemezközpont. SOMOGYI BÉLA u. 8** (udvar). Vétel, eladás, csere.

SZŐNYEGET veszek. Király-utca 51. Csemegeüzlet, Teréz-templomnál

ÜZEMKÉPES GÉPJÁRMŰVEKET, autógumit, alkatrészt, üzemanyagot veszek! Tóth Vilmos Visegrádi-utca 39. sz.

PERZSASZŐNYEGET magas áron veszek. Wesselényi-utca **29. I. 5**

Kombinált bútor sürgősen eladó, VI., Akácfa-utca 27 I. 12. Mayer. 255

Selejt-filmet veszünk. Royal P. t. Szabolcs-u. 29. Tel.: Lipót 394.

Téli üdülés a pesthidegkúti **ERMITAGE-**ban. Wagons-Lits/Cook.

Férfiruhát aranyat, ezüstöt, perzsabundát, ezüstrókát szőnyeget a legmagasabb áron vesz **Gerstl Károly Andrássy-út 3.** Telefon: 427—541

Jöjjön! Veszek: férfi és női ruhát, fehérneműt, szőrmekabátokat, írógépet, pénzszekrényt, cint, ónt, ólmot kerékpárt. Petőfi Sándor-u. 2. átjáróban és Budán, Krisztina-körút 119. **GERSTL-MAJOROSI**

Zongorát, pianinót magas áron vesz **LYRA** Erzsébet-körút 19. Nagy u. 8. Telefon 222-616.

HASZNÁLT férfiruháért, szövetért mindenkinél többet fizetek. **Győződjön meg!** Tóth IV. Curia-utca 4. üzlet. Ferenciek-tere mellett.

Székek, asztalok minden mennyiségben olcsón kaphatók **Rosenfeld** Népszínház-utca 31.

Ablaküveg helyett és ***portálra bútorra*** **Eternit durnát** Kapható: VIII. Népszínház-utca 25. „Napsugár" és IV., Szervita-tér 10. Illuzió jegyiroda.

Használt **SZÍNESBÚTOR** vétele **dr. Schleifer** bútorüzem, Nagymező-u. 53.

Párhuzamos **satuk** raktárról. Feuerwerker, Ujpest, Nyár-utca 31. 65

Műremek Mária Terézia csillár, faragott **úriszoba** ügyvédi irodai felszerelés, diktaphon, könyvek eladók. Komoly vevőknek du. 4—6-ig. Zoltán-u 18. félem. 2.

ÜVEG portálhoz, autóhoz, bútorhoz. Tükör- és üvegcsiszolás. TÖRÖK BÉLA Kádár-utca 8. (Nyugatinál.)

Irógépet számológépet vesz eladó FUNK írógépüzem. V. Csáky-u. 4. Tel.: 121—347

Könyvelésben és adminisztrációban perfekt, **önálló munkaerőt** felvesz «Bornagykereskedés» jel. kiadóhivatalba.

Zongorahangolást! SZAKBÍRÁLATOT vétel-eladásnál szakszerűen végez Blau Dezső zongorahangoló. Lauberger és Gloss tanítványa. Eötvös-u. 23/b

Külföldi egy vagy két szépen bútorozott **szobát keres** belterületen, „Nem pengőért" jeligére Rapid hirdetőbe, Ferenciek-tere 3

Szőnyegeket vesz, elad, cserél, hívásra házhoz megy **MARKOVITS, Rózsa-utca 8.**

Másfél tonnás **TEHERAUTÓVAL** helyben és vidékre fuvart vállalok. XI., Fadrusz-utca 2. II. 2.

Üzlet, üzem TÁRS KÖZVETÍTŐ. FELLNER, Szent István-körút 30.

ANGORÁT gyapjut, gubancot vesz Erzsébet Angóraüzem, Erzsébet-krt 35. II. 9.

Minden áron venne néhány **ÍRÓGÉPET,** roncsot is, szalagot: Leíró iroda, Dalmady Gy.-utca 2. Tel. 388-125. 72

KERESEK villát, telket, öröklakást, mindenféle eladó ingatlanokat, FARAGÓ iroda. 1—3-ig. Szív-utca 16.

RUHÁÉRT, SZŐNYEGÉRT, BÚTORÉRT LEGTÖBBET FIZET **FINIÁSZ és ZSADÁNYI,** SZÖVETSÉG-UTCA HÁROM. Hivásra házhoz jön. T. 421-789

MAI ÉRTÉKÉT fizetem férfiruháért szövetért saját üzletem részére. **Andrássy-út 47** Oktogon. Abbazia mellett.

MINDEN **MÁRKA** MINŐSÉG. Fonal, cérna, stoppoló gépselyem, gyermek-, női-, férfi harisnya, téli nadrág.

MÁRKA HAVAS fonal-, textilnagyker. Király-u. 2. Tel.: 426-176.

Kárpitos és szines BÚTOROK ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN Vétel, eladás. Mester-utca 15. VÁMOS.

ÍRÓGÉP ÍRÓASZTALOK ADÁS-VÉTEL KOVÁCS A. és TSA V., NÁDOR-U. 5.

Ongyujtókat dohányzócikkeket veszünk. Keveházi Sándor és Zoltán öngyujtó szaküzlet. Javítás, csere. VII., Király-u. 1. 187

Szülész nőgyógyász betársulna Budapesten üzemben lévő szanatóriumba. Ajánlatokat „8634" j. Blocknerhez, Városház-utca 10. sz.

RÁDIÓT csöveket és villamossági cikkeket **VESZEK** Károly király-út 5, átjáró. Medgyesi. 89

Keresek tőkét kisebb-nagyobb tételekben ingatlan fedezettel. «Búzavalutában» jel. New York hirdetőbe, Erzsébet-krt. 9—11.

Tömeggyártásban gyakorlott, **faipari felső ipariskolát végzett 25 éves** **gyárvezető** állást vállal. „Komoly munkás" jel. New-York hirdetőbe, Erzsébet-krt. 9. 131

Öröklakások: Városligetnél 1—2 sz. hallos, cs.-szobás, Erzsébet-körútnál 2—3 szobás közp. fűtéssel, **Grossmann,** Teréz-körút 8.

Glória epedes **fotelágy** FERENCZI, Thököly út 89 sz.

Villanykályhák rezsók, sütők, vasalók legolcsóbban **WEISBURGNÁL.** Gyártás, javítás. XIV., Abonyi-utca 3/A.

Perzsaszőnyeget magas áron veszek minimális haszonnal adok, cserélek, javítok. Kádár, Próféta-u. 9. Teréz-templomnál 135

Dr ERNST szanatórium megnyílt. Rituális ellátás, közp. fűtés. Alkotmány-u. 4. Tel. 125-066.

Mindenfajta **SZŐNYEGET** magas áron vesz **VOGEL LÁSZLÓ.** Akácfa-u. 13. I. 12

ÍRÓGÉPET SZÁMOLÓGÉPET sürgősen vesz Erzsébet-krt 14., szaküzlet. Tel.: 423-770.

Szőnyeget (hibásat is) **aranyat vesz, elad Bagdad.** Dohány-u. 48.

Szaloncukor viszonteladóknak. SOMLYÓ, VII., Dembinsky-u. 36. 169

Magyar Nemzet
Felelős szerkesztő: Hegedüs Gyula
Szerkesztőség és kiadóhivatal: V., Bajcsy-Zsilinszky-út 54. Telefon: Szerkesztőség: 122-057 és 122-069. Kiadóhivatal: 125-069. Postatakarékpénztári számla száma: 30.662.
Hungária Hirlapnyomda Rt.
Felelős nyomdavezető: dr Bródy László

Pénztakar? BÚTORÉRT, SZŐNYEGÉRT legtöbbet fizet **Glück** **Rákóczi-út 63 és Teréz-körút 28.**

FÉM HULLADÉKOT állandóan átvesz **Finger és fia** Hajós-u. 41. Tel. 12-13-51

RÁDIÓ GRAMOFON LEMEZEK IRÓGÉP mindenfajta VILLAMOS KÉSZÜLÉK vétel eladás **CITY** IV. Bécsi-utca 3.

Veszünk és csekély haszonnal ***eladunk*** szőnyeget, antikbútort, műtárgyat. Antikart rt., Pilvaxköz 5—6.

Élettársat keresek, akinek hiányzik a meleg családi otthon és szeretet. Önálló, anyagilag független, esztétikus özvegyasszony vagyok. „Operabarátok 34" jelige New-York hirdetőbe, Erzsébet-krt 9.

Szalagfűrészlapot, szalagfűrészacélt tételben **veszek. Faludi,** Városmajor-u. 75. T.: 129-292.

BÚTOR Használt és új bútort, konyhát is adok és veszek. Nagy Győző, VIII., Mária-utca 6.

BÓDÉ 3×4 méter eladó. XIII, Szegedi-út 33. Érdeklődni lehet 9—12-ig.

Szövetfüggönyt **bútorszövetet, kárpitozott bútorokat, matracokat veszek, eladok.** Laphivásra jövök. **Várady,** Semmelweis-utca 19 és Király-utca 32. udvarban.

BUTORT szőnyeget, függönyt **veszek.** **NAGYSÁNDOR** Károly-körút 26.

Lakások, öröklakások Pesten, Budán azonnal átadók. Társbérletek, albérletek nagy választékban. 9—1-ig, 3—5-ig. Bérleményeit 1 nap alatt kiadjuk. **Villám.** Király-u. húsz.

Házasságokat diszkréten, gyorsan közvetít **GOLDNÉ,** Alsóerdősor 8. I. 2. Telefon 225-460. Fogad: 10—12 és 3—6-ig.

Zongorát PIANINÓT, sérülten is, vesz **KERNÁCS.** Rákóczi-út 13.

ISMÉT KAPHATÓ «RAPID» SUPER kézi kötőkészülék. Áruforgalmi kft., IV., Sütő-utca 2. félem. 3.

HÚTŐSZEKRÉNYT villanyra vagy gázra (hibásat is) veszek. TILLY, Kecskeméti utca 8.

Szőnyegért legtöbbet fizetek. **HARTMANN,** Barcsay-u. 16. II. emelet 6. Tel.: 223—897.

TÁRSASÁGBELI legdiszkrétebb házasságközvetítés: DOCTORNÉ, Király-utca 67. I. em. három. Telefon: 421—930

SzőnyegZSÁK, PONYVA vétel. **UNGÁR. KIRÁLY-U. 14**

ABLAKRA, portálra, bútorra **PALA** Reformnál, Táncsics-utca 4.

Zongorát, pianinót vennék, Fenyőné Erzsébet-körút huszonhat.

Vidéki kereskedők! **Mindent a helyen!** Saccharin, tűzkő, cigarettapapír, háztartási cikkek, piperecikkek, lucskő, rövidáruk, fűszeráruk, papíráruk, kefeáruk. Ruhafestékek, mosó- és pipereszappan, cipőkrémek, sósborszesz, kölnik, arckrémek, fűszerkeverék, sütőpor, varrótű, cérna áru, fésűáru, cinóműző, falvédő, stb., kőszűk segélyi cikkek. **Garçon** Erzsébet körút 33

Veszek használt bútorokat, hűtőszövetet, függönyt, drapériákat, gradlit, **tükröt, ablaküveget** **GOMBOS** VIII. Kálvária-utca 26.

MAJOROSI **Alfréd** vennék aranyat briliánst, 6 v. 12 szem ezüst evőeszközt, ezüsttárgyakat, és régiségeket. Petőfi Sándor-u. 2. átjáróban és Budán, Krisztina-körút 119.

Thököly-út elején tágas 4 sz. **lakás kiadó.** Damjanich-u. 6. ban úri **társbérlet** berendezéssel átadó. Pesten-Budán 1—2 szobásak.

Üzlethelyiség Király-u., Vilmos cs.-úton. **Lásló D.** Bajcsy-Zsilinszky-út 29.

Komb. szoba hálószoba, rekamié konyhabútorért rengeteg pénzt fizetek. **Fried,** Csengery-utca 12. **Eladás, csere, nagy választék.** Telefon: 223—460

VILLAMOS főző- és fűtőkészülékek gyártása és javítása. **Grünbaum és Szlanka** villamos hőtechnikai üzem. V. Csáky-utca 17.

Új-Lipótvárosban modern **garsonlakásomat** 2 szobással elcserélném. Lehet tértől Duna-ig terjedő részen keresek iroda céljaira lakrészt vagy üzlethelyiséget. „Solymossi 14252" jeligére.

Autógumit 16×500, 16×525 vagy 16×550-es méretben egészen primát, esetleg élelemért is magas áron veszek. II, Törökvész-út 10. I. 1. sz. Délután 3-tól 5 óráig.

Szerszámgépek eladók! Prizmás esztergapadok, márkás univerzális maró-gépek. Excenter présck, fúrógép stb. XIII, Csata-u. 28. Gépműhely

ELADÓ 4 éves, kitűnő kondicióban levő **két szürke ló** továbbá egy kifogástalan állapotban levő, üzemképes **10 tonnás Fordson-vontató.** VASS építész, VII, Alsóerdősor 12. sz.

3 SZOBÁS lakás berendezésével keresek bútort, szőnyeget, szervicet, rádiót, villanykályhát és ruhát. Veres Pálné-u. 10. V. 5.

Gyönyörű neobarok garnitúra, **DIÓHÁLÓ** pazar ebédlőfüggönyök eladók Harisköz 4. II. 1. sz.

Beraktározást vállal központi fekvésű 600 m² raktárában ifj. Nagy, Szalai-utca 3. III. 2. szám. Megbeszélések hétköznap 9—2.

Higanyt (kis mennyiségben is) vásárol vegyiüzem. FALUDI, VIII., Rákóczi-tér 10. szám.

6 pont melyre biztosan szükségük lesz! **13-02-82** telefonszámunkat kérjük feljegyezni! ***Rational*** Organizáció V. NÁDOR-UTCA 2. Keresk. és iparvállalatok, államszámvitel egyszerűsítő átszervezése. Legújabb irodatechnikai berendezések! Munkaegyszerűsítő nyomtatványok!

- RATIONAL átírókönyvelés napjaink mérlegkész. Okszerű feldolgozás!
- RATIONAL személyzetfizetési nyilvántartás. 6 munka 1 menetben!
- RATIONAL munkabérelszámolás egyszerűsítése. 6 munka 1 menetben!
- RATIONAL raktárnyilvántartási megoldások.
- RATIONAL amerikai irattár megoldások.
- RATIONAL kartotékrendszerek. Üzemorganizáció. Gépkönyvelés. Államszámviteli egyszerűsítések. Kérjen azonnal díjtalan ismertetést, bemutatást! Értékes referenciák!

Vennék sürgősen **pianinót** — esetleg ongorát —, **perzsabundát** Petőfi Sándor-utca 4. Cukorkaüzlet

Megjelent: **Weöres Sándor: A teljesség felé** A ma tépettlelkű emberének gyógyító könyve. Alapára 14.— P. Kapható minden könyvkereskedésben és a kiadónál: „Móricz Zsigmond" könyvkereskedés, Baross-utca 1.

Hívjon - jöjjon férfi, női ruhát, fehérneműt, ágyneműt, cipőt, szőnyeget, porcellánt, **régiséget veszek. Sommer,** Lónyay-u. 28. üzlet.

Üzemben lévő 5 tonnás teherautó és **5 tonnás pótkocsi** 12 darab ía gumival **eladó.** „Ügynökök kizárva, csak vevővel tárgyalok" jeligére Blocknerhez, Városház-utca 10.

IRÓGÉP SZAKSZERŰ JAVÍTÁS, VÉTEL MAGAS ÁRON **Gépkereskedelmi** VIII, Rökk Szilárd-utca 8. sz. Telefon: József 222.

Iparvállalat keres vidéki gyárába önállóan intézkedni tudó GÉPÉSZT, továbbá budapesti irodájába cementárugyártásban gyakorlott agilis MÉRNÖKÖT, műszaki képzettségű ügyes FIATALEMBERT, úgyszintén jó bizonyítványokkal rendelkező IRODASZOLGÁT, akinek felesége esetleg irodatakarítást vállal, utóbbiak lakást, fűtést, világítást is kaphatnak. „Rögtöni belépés jel. kiadóba.

Keresem fiamat **dr. Vajda Lajost** (szül. Arad, 1908), a 701/16 kmsz.-ban szolgált. Utoljára 1944 december 5-én írt Komáromból. Értesítést kér Gyógyszertár, Garay-tér 19, tel. 228-679 vagy Hűvös, Izsó-utca 7. telefon 222-067.

2 szobás hallos lakás, hibátlan, Szent István-körön sürgősen átadó. Megb. Ferenciek-tere 9. IV. 10

2 KIS TELKET keresünk, lehetőleg Zuglóban, kejelentőt díjazok, értékállóval fizetek Építőszöv. Klotild-u. 13. Tel.: 121—897.

Karácsonyi csomagolópapírt több színben nyomva, többféle minőségben, ivekben és ugyanebből különféle zacskókat és táskákat, valamint **Mikulás-zacskókat** raktárról szállít, mindennemű színes nyomású papírzacskót rendelésre készít SZÁSZ ALADÁR papírnemű üzeme, VI. Szív-utca 63.

Házibüffék? „American" **ADAM** VI. Andrássy-út 41. Telefon: 421-311.

Hideg tálak csapolt sör, pálok! Elsőrendű személyzet, felszerelések, tálaló asztalok. Lakásán hivatalában, egyesületében.

Eladó kályha fa- és szénfűtésre, bidék, WC-ék, mosdók, majolnem új asztalosszerszámok. **Rosenfeld** Népszínház-utca 31. 167

APRÓHIRDETÉSEK

«Singer» női süllyesztő varrógépet veszek priváttól. Nagymező-utca negyvennyolc, I. 8.

Takarítani mennék elsejére, jó bizonyítvánnyal. Terézkrt 29. III. 22. Hepp Margit

Bérvilla Gellértnél, bérház Kálvin-térnél, adómentesek, eladók. Ingatlanokat veszek. Stern, Baross utca 44. deelőttönként.

Hetipénzt kereskedőknek legolcsóbban folyósít Szász Bankhar, József-körút 9.

Ne csináljon lakásgondot, keresse fel ifj. Nagyot. Vas-utca 5.

Eladó két gobelin antik kép blondell keretben és egy gyöngyös estélyi ruha színésznő. táncosnő részére. Kátona József u. 10. IV. 2.

Villalakás helyreállításért kiadó. XII, Ráth György-u. 24.

Héber-kályha, folytonégő, nagyméretű, eladó. XII., Ráth György-u. 24.

Mindenes lányt, esetleg főnni tudót, keresek elsejére. Jelentkezés d. u. 2—4-ig, Deák, Erzsébet-tér 15. II. 1.

Sok épülettel, gyümölcsössel budai hegyvidéken, vagy közelében kisebb gazdaságot bérbe vennék. «Felszerelésscl előnyben» jeligére.

Milliókkal, tizenöttel, társulnék. Részletes ajánlatok «Minden érdekel» jeligére Blocknerhez, Városház-utca 10.

Takarításért lakást adok. Múzeum-körút 3. IV. 2.

Dohányzók kamilla szivarkat használnak dohányszaporításra. 1 kiló négyezer pengő. Czaich Drogériában, Mátyás-tér 1.

Ingatlanát azonnal eladja Abendorf, Molnár-utca 53, négytől hatig. Villák, bérházak, öröklakásokban alkalmi eladások.

Karórát, márkásat, veszek. Garancia, Markó-u. 26. Tel. 123-615.

Mérlegképes könyvelő óra- vagy félnapos könyvelést vállal. Legjobb referenciák. «Évtizedes gyakorlat 12180» jeligére a kiadóba.

Bérvilla Krisztinában, háromszáz ölön, kettő emeletes, hatszor háromszobás lakással, alkalmi árban Szedlaynál, Rákóczi-út 86.

Villatelkek: Pestszentlőrincen, villamos megállónál 150 négyszögöles villatelek hétmillió. Horthy-körtérnél, Hungária-körúton százötvenszázhetven négyszögölesek. Bórházak: Stefánia-útnál 309 négyszögölön huszonnyolclakásos harmincötmillió. Andrássy-útnál háromemeletes, ötvenlakásos bérházrész tizennégymillió. Villa: Mátyásföldön 900 négyszögölön ötszobás főúri villla, beköltözhető, hetvenmillió. Birtokbérlet: Alcsuton 34 kat. hold (öt hold gyüm.), négyszobás, komf. kúriával, gazdasági épületekkel, jutányosan bérbe adó. Keresek bármilyen ingatlant az ország egész területén. Ferenc-körút 24. Harrach.

Családi ház, 2 szoba összkomfortos, Pestszentlőrinc szívében, megállónál, kis hozzájárulással, bérbeadó. «Azonnalra» kiadóba.

Keresem házasság céljából azt a férfit, 40—50 év között, akit a sors nagyon megpróbált, aki úgy érzi, hogy egyedül nem tudja újrakezdeni az életét. Segítőtársa lennék két kezemmel és önálló iparommal. «Szeretetet kérek és adok» jeligére a kiadóba.

Rádiómüszerészt vagy rádióamatőrt, önálló munkaerőt és villanyszerelő segédet felvesz Vészi, Irányi-utca 13.

8 drb Bommer-pántot megvételre keres Belvárosi Kávéház, Apponyi-tér. Lehet használt is.

Kisgazdaság 1945. okt. 7.

A hivő magyarok a 4-es kockába teszik a keresztet

Így kell szavazni!

Sem félelem, sem terror nem tarthat vissza akaratod szabad és titkos nyilvánításától!

Vasárnap megkezdődik Nagy-Budapest területén a választás. Reggel 7 órától kezdve jelenik meg a választóközönség az urnáknál, hogy *általános, egyenlő és titkos választójog alapján döntsön arról: kiknek a kezébe teszi le sorsának alakítását.* A választás ma nagyobb jog, de egyben súlyosabb kötelesség is, mint régen volt. Komoly elkötelezésről, sorsvállalásról, irányfmutatásról van szó. *Nagy próbatétel ez mindenki számára, mert első esetben járulhat Budapest népe a legdemokratikusabb feltételek mellett az urnák elé, ahol megfélemlítés és külső befolyásolás nélkül nyilvánithat véleményt és ezzel megjelölheti azt az életformát, amellyel a jövőben élni kíván.* Az új választójogi rendelet nem teszi kötelezővé a szavazást, talán azért, mert feltételezi, hogy a mai komoly időkben mindenki büntető rendelkezések nélkül is érezni fogja annak a mulasztásnak erkölcsi súlyát, amit a szavazástól való tartózkodás jelent. Azért kapta volna meg minden 20.-ik életévét betöltött férfi és nő oly sok szenvedéssel és véráldozattal kiharcolt demokráciánk alapvető és felbecsülhetetlen ajándékát: az általános egyenlő és titkos szavazati jogot, hogy azt eldobja magától? *Mindenkinek, akinek neve a választói névjegyzékben szerepel, kötelessége a megszerzett szavazati jogot vasárnap gyakorolni.*

Hogyan kell a szavazati jogot gyakorolni?

Mielőtt a választó elindul a szavazóhelyiségbe, vasárnap reggel a kapu alatt kifüggesztett névjegyzékben nézze meg: 1. a *lajstromszámát*, 2. a *szavazóhelyiség címét*. Minden névjegyzékben fel van tüntetve, hogy a benne szereplő választók melyik szavazókörhöz tartoznak és hol van a szavazóhelyiség. Ha a választó a szavazókörzetben szavazásra jelentkezik, *rögtön bemondhatja a névjegyzék számát és ezzel a szavazás lebonyolítását meggyorsíthatja.* Mindenki vigyen magával valamilyen személyazonossági igazolványt. Most ugyanis senkisem kapott szavazóigazolványt, tehát a választási bizottság előtt személyazonosságát igazolnia kell. A szavazóhelyiségben a választási elnök átadja a szavazólapot. A szavazólappal a választó bemegy az erre kijelölt zárt helyiségbe, ahol a *keresztet berajzolja a 4-es számú kockába.* A szavazólapot borítékba helyezi és a lezárt borítékot a benne lévő szavazólappal együtt az urnába dobja. A *Független Kisgazdapárt listájának 4-es a sorszáma, tehát a keresztet a 4-es kockába kell helyezni.*

A szavazás titkos. Senkinek sem kell tehát attól tartania, hogy bárki felelősségre vonhatja szavazatának minden befolyástól mentes leadása miatt. *Sem félelem, sem terror nem tarthat vissza senkit akaratának őszinte nyilvánításától!* A választásnál a titkosságot meg lehet sérteni, aminek közismert módját *olasz rendszernek szokás nevezni.* Ha valamelyik párt központja ellenőrizni akarja: miképen gyakorolták tagjai a szavazati jogot, bizonyos számú, 10-es vagy 20-as turnusokban küldi be tagjait szavazni, miután előzetesen kezükbe adta a már előre kereszttel ellátott szavazólapot. Ezeknek a párttagoknak, a már előre preparált szavazólappal kellett szavazniok és annak bizonyítására, hogy nem dobtak be új, általuk, saját akaratuk szerint megjelölt szavazólapot az urnába, a választási elnöktől kapott tiszta szavazólapot a pártmegbízottnak kellett átadniok. *Ha bárki ilyen eljárást kísérelne meg a vasárnapi választás folyamán, ez ellen a legélesebben kell tiltakoznil Az emberi önérzet és az állampolgári méltóság nem engedheti meg, hogy a szavazati jog titkos gyakorlását bárki bármi módon ellenőrizhesse. Ha vasárnap mégis előre átadott és megjelölt szavazólappal kényszerítenének bárkit a szavazásra, az a szavazófülkében húzza át a már berajzolt keresztet és tegyen új keresztet a 4-es kockába. A fülkében senki sem ellenőrizheti a szavazót, utána pedig, ha valaki a kért üres szavazólapot visszakövetelné, az elnöktől kapott üres szavazólap megmarad számára.* Így lehet meghiúsítani a titkosság kijátszására irányuló kísérleteket. Aki valóban demokratikusan gondolkodik, az önérzetesen cselekszik a szavazat leadásánál is, tehát nem enged érvényesülni semmiféle idegen befolyást. Vannak szavazókörzetek, ahol a választók száma olyan magas, hogy abban az esetben, ha mindenki le akar szavazni, *egy-egy szavazat leadására nem egészen egy percnyi idő esik.* Az ilyen helyeken a választási bizottság elnökének kötelessége a szavazás időtartamát egy órával meghosszabbítani. Aki ez alatt az egy óra alatt a helyiségbe bejut, akkor is leadhatja szavazatát, ha az egy órával meghosszabbított szavazási idő már letelt.

A Független Kisgazdapárt vezetői megnyugtatnak minden választót afelől, hogy senki sem szenvedhet semmiféle hátrányt választási magatartása miatt. A Függetlenségi Frontba egyesült pártok a legszigorúbban ellenőrzik a választások tisztaságát és nem tűrnek semmiféle erőszakot.

Ha tehát valaki, akár élelmiszerjegy-elvonással, akár állásvesztéssel fenyegetne meg, ne üljf fel semmiféle fenyegetésnek, jogod van meggyőződésedet szabadon követni, se félelem, se terror ne tartson vissza akaratodnak nyilvánításától!

A Független Kisgazdapárt vezetői megvédelmeznek, ha bármilyen kísérlet történnék arra, hogy választási állásfoglalásod miatt hátrányos helyzetbe kerülj. A *Független Kisgazdapárt* jogvédő irodái egész vasárnap rendelkezésére állnak a panaszok felvételére. A választási törvényben meghatározott bűncselekményekről jegyzőkönyveket vesznek fel és haladéktalanul megteszik a feljelentést az államügyészségen.

Ne hagyd magad!

Ha előre átadott és megjelölt szavazólappal kényszerítenek szavazásra, a szavazófülkében húzd át a már berajzolt keresztet és Te írd be az új keresztet a 4-es kockába. A fülkében senki sem ellenőriz! Utána pedig — ha kell — add vissza megbízóidnak a kért üres szavazólapot, ha lezárt borítékot kapnál, nyisd ki és semmisítsed meg a szavazólapot.

A MI JELÖLTJEINK

Közlünk a *Független Kisgazda-, Földmunkás- és Polgári Párt* törvényhatósági bizottsági jelöltjeinek névsorából, a lista élén szereplő jelöltekre vonatkozó, néhány érdekesebb adatot:

Tildy Zoltán országos pártvezér, nemzetgyűlési képviselő, Szeghalom ref. lelkipásztora; *Nagy Ferenc*, a Párt országos elnöke, újjáépítési miniszter, kisgazda; *Varga Béla*, a Párt országos ügyvezető alelnöke, nemzetgyűlési képviselő, balatonboglári plébános, a Budapesti Szervezet elnöke; dr. *Oltványi Imre* pénzügyminiszter, nemzetgyűlési képviselő, a Magyar Nemzeti Bank v. elnöke; dr. *Balogh István* miniszterelnökségi államtitkár, szeged-alsótanyai plébános; dr. *Sulyok Dezső*, a Pénzintézeti Központ elnöke, nemzetgyűlési képviselő, Pápa város polgármestere, Szálasi híres leleplezője; *Bereczky Albert* kultusz-államtitkár, Pozsonyi-úti ref. lelkipásztor; dr. *Cseh-Szombathy László* népjóléti államtitkár, a Bethesda-kórház főorvosa, a IX. ker. szervezet elnöke; dr. *Gulácsy György* ügyvéd, nemzetgyűlési képviselő; *Parragi György* nemzetgyűlési képviselő, hírlapíró; dr. *Csornoky Viktor*, a Párt budapesti főtitkára, nemzetgyűlési képviselő, hírlapíró.

Kővágó József, Budapest alpolgármestere, szkv. alezredes, okl. gépészmérnök, az Ellenállási Mozgalom egyik vezetője, *Bognár József* nemzetgyűlési képviselő, a VII. ker. pártszervezet elnöke, dr. *Ortutay Gyula* egyetemi tanár, nemzetgyűlési képviselő, a Magyar Rádió elnöke, a híres néprajzos, dr. *Pásztor Tamás* székesfővárosi tisztviselő, a II. ker. szervezet elnöke, *Tildy Zoltánné*, a Magyar Nők Demokratikus Szövetségének elnöknője, *Horváth János*, szövetkezeti ügyvezető, a XIII. ker. szervezet elnöke, özv. *Bajcsy-Zsilinszky Endréné* nemzetgyűlési képviselő, nemzetvédelmi miniszter özvegye, dr. *Jékelyi-Jozefovics László*, a Népbíróságok Országos Tanácsának ítélőbírája, *Schlachta Margit*, a Szociális Tábor főnöknője, *Balogh András*, az V. ker. szervezet elnöke, *Stühmerné Oberschall Ilma* a női szervezés vezetője, *Eckhardt Emil* hírlapíró, a XIV. ker. szervezet elnöke, dr. *Auer Pál* ügyvéd, nemzetgyűlési képviselő, a Párt külügyi bizottságának elnöke, a hírneves nemzetközi jogász, dr. *Jármay Gyula* ügyvéd, a XII. ker. szervezet elnöke.

Dessewffy Gyula nemzetgyűlési képviselő, a Kis Ujság felelős szerkesztője, dr. *Palinay Ferenc* rt. cégvezető, a XI. ker. szervezet elnöke, dr. *Pfeiffer Zoltán* ügyvéd, nemzetgyűlési képviselő, dr. *Rajkay Sándor* kőbányai plébános, dr. *Eckhardt Sándor* egy. tanár, dr. *Zeőke Antal*, a III. ker. szervezet elnöke, *Szemes József* asztalosmester, *Führer László* villanyszerelőmester, *Benkő András* MÁV-tisztviselő, a X. ker. szervezet elnöke, *Katona Jenő* hírlapíró, a párt sajtófőnöke, dr. *Reök Iván* főorvos, a párt Orvosszervezetének orsz. elnöke, *Gordon Ferenc* rt. ügyv. igazgató, *Vincze István* ipari munkás, *Andaházy-Kasnya Béla* festőművész, kormánybiztos, *Kovacsek Ferenc* kőművesmester, *Kréhn Margit* szociális testvér, dr. *Szelnár Aladár* magántisztviselő, dr. *Gyömrei Sándor*, a Kereskedelmi- és Iparkamara h. főtitkára, dr. *Szolnoki István* kereskedő, a KOKSZ alelnöke, *Kosztandi István* szövetkezeti igazgató, *Szabó Jánosné*, a Párt hadifogolyirodájának vezetője, *Thuránszky Zoltán* kereskedő, *Sztachó Endre* okl. gépészmérnök, dr. *Acsay László* okl. építészmérnök, *Babarczy Sándor* r. kath. esperes, dr. *Patay Pál* tisztviselőtelepi ref. lelkipásztor.

Dr. *Némethy Jenő* nemzetgyűlési képviselő, ügyvéd, dr. *Kerék Mihály*, az Országos Földhivatal igazgatója, *dr. Varga Lajos*, MÁV-főtanácsos, *dr. Eszterhás György* min. titkár, *dr. Lénárt Iván* főügyész, *dr. Szintén György* tanár, ny. városi tanácsos, a Párt országos pénztárosa, *Gyulay László* tanár, országos propagandavezető, *Dudás József* mérnök, *Hám Jenő* egy. hallgató, budapesti ifj. főtitkár, *Kovács Emil* tőzsdetanácsos, *dr. Dajkovich István* ügyvéd, dr. *Szenner József* ügyvéd, ny. főispán, a VIII. ker. szervezet elnöke, *Kristofoli Vince* burkolómester, *dr. Királdy Lajosné* okl. tanárnő, *Magyari Ferenc* kereskedő, *Lammel Kálmán* szerelőmester, *Szilágyi Sándor* tisztviselő, dr. *Tamás Károly* kereskedelmi iskolai igazgató, *dr. Némethy Béláné* háztartásbeli, *dr. Rendek Károly* ügyvéd, *Magyar-Csik Józsefné* tisztviselőnő, *dr. Tolnai Gábor*, a Nemzeti Múzeum elnöki tanácsosa, *Sári Ignác* iparügyi államtitkár, építészmérnök, *dr. Saláta Kálmán* min. titkár, *dr. Gáspár Ervin* hírlapíró, *Rubletzky Géza* ítő, *Lovass Sándor* építőmester, *Németh Dezső* fodrászmester, *Agyagosi-Horváth Péter* MÁV-tisztviselő.

— **Dr. Kolba Vilmos** fül-, orrgégeorvos ismét rendel XI., Horthy Miklós-út 46 4—5-ig.

Jegyzőkönyv az egyetemi verekedésekről

Jegyzőkönyv, felvétetett 1945 október 5.-ikén, a *Független Kisgazda Földmunkás és Polgári Párt* központi székházában, Semmelweis-u. 1. szám alatt. A panaszt az aláíró egyetemi hallgatók a következőkben adják elő:

Ma délelőtt a fél 12 órakor kezdődött szövettani előadáson a Pázmány Péter Tudományegyetem honctani intézetében, Tűzoltó-utca 58 szám alatti szövettani előadóban, miután az előadás már megkezdődött, botrányos incidensek történtek. Az előadóteremben olyan egyének hatoltak be, akik diákigazolványukat felszólításra nem tudták előmutatni, mivel semmi közük nem volt az egyetemhez. Közöttük orosz katonai egyensapkában lévő egyén is volt. A tanársegéd felszólítására sem voltak hajlandóak elhagyni a termet és az előadást közbekiáltásokkal állandóan zavarták. Az előadás befejezése után több hallgatót inzultáltak és a szociáldemokrata ifjúsági mozgalom (Szim) tagjainak vezetésével „a leendő verekedés elfojtása" ürügyével saját maguk provokálták ki illetőleg szerették volna kiprovokálni a verekedést.

Ezután a szoc. dem. párt és a kommunista párt jelvényeit viselő hallgatók és az előbb említett egyének több orvostanhallgatót igazoltattak, vajjon tényleg orvostanhallgatók-e.

Az egyetemi ifjúság egyöntetűen tiltakozik az egyetem autonómiájának megsértése és az ehhez hasonló „terrormódszerek" ellen.

Hat aláírás

Revolveres tűzharc a Király-utcában

Egy textilkereskedőt lelőttek a banditák — a súlyosan sérült kereskedő lelőtte a támadóját

Tegnap este kilenc óra tájban *vakmerő rablótámadás* történt a Király-utcában. *Seres* Sándor textilkereskedőt, amikor hazafelé tartott a Bajcsy-Zsilinszky Endre- út irányába, egy *négy tagból álló ismeretlen társaság megtámadta.*

Seres revolvert rántott, mire a támadók szétfutottak, de a textilkereskedő alig tett néhány lépést, amikor *váratlanul revolverlövés érte.* A súlyosan sebesült *Seresnek* volt annyi lélekjelenléte, hogy *több lövést adjon le. Egyik támadóját lelőtte, s még látta, hogy elvágódik az aszfalton.*

Ezután *elvesztette eszméletét.* A mentők *súlyos haslövéssel* a Fasor-szanatóriumba szállították.

Nem sokkal később a Rókusban jelentkezett egy fiatalember — *lőtt sebbel.* A detektívek kimentek a Rókusba, s megállapították, hogy *Seres revolverének golyója okozta a fiatalember sérülését.* Miután eszméletre nem tért, nem sikerült még kihallgatni.

Seres állapota életveszélyes, míg az ismeretlen fiatalember, az orvosok véleménye szerint, megmenthető az életnek, így remény van arra, hogy a banditatársaság tagjainak kilétére fény derül.

Az egyetemi tanártól a téglahordó gyerekig...

Ebben a hónapban végre teljesedett a fixfizetésű emberek kívánsága és a fizetéseket 50 százalékkal emelték. Így most például *egy egyetemi nyilvános rendes tanár fizetése 5475 pengő, az egyetemi adjunktusé 5070 pengő és a tanársegédeké 3920 pengő.*

Az *OTI-ban* a legnagyobb fizetés *14.200 pengő*, a főorvosok fizetése — a pótlékoktól és szolgálati évektől függően — *5625 pengőtől 13.089 pengőig változik.* A körzeti *kezelőorvosok* fizetése, akiknek semilyen más jövedelmük nincs, *4500—11.600 pengő.* Hozzá kell fűzni ehhez, hogy *az egyetemen semilyen élelmiszerellátás nincs és az OTI-ban májusban kaptak mindössze egy kiló lisztet, azóta nemhogy zsírt, de még csak egy gramm hüvelyest sem láttak.*

Ha ezzel a ténnyel összevetjük, hogy *egy kiló zsír ára 4000 pengő, egy kiló cukoré 4200 pengő, egy kiló szőlő 250 pengő, egy kesztyű ára 10.000 pengő és a női cipők háromnegyed része 30.000-nél drágább,* joggal állapíthatjuk meg, hogy *újabb sürgős segítség szükséges.*

Nem érdektelen megemlíteni, hogy *egy tizennégy éves téglahordó gyerek órabére 110 pengő,* ami egy hónapban kb. *25.620 pengőt* jelent, a villanyszerelő órabére pedig jelen pillanatban *198 pengő.*

Rekord-árak a hétvégi piacon

A csepeli nagypiacon *hivatalosan a következő nagykereskedelmi árakat jegyezték métermázsánként:* héjasdió 34—38.000, hazai gesztenye 25.000, fejes- és kelkáposzta 15.000, karfiol 18.000, paraj 10.000, paradicsom 9000, nemesfajú alma 28.000, csemegeszőlő 17.000 pengő.

A főváros területén a füstölt szalonna 6000—6400, a cukor 5600—6000, a só 1500—1600 pengő. *A zsír és a tojás teljesen eltűnt. Nagy árugrás volt tejtermékben és fűszeráruban is.*

A kerületi csarnokok forgalma teljesen elsorvadt, csak a kenyér- és burgonyás-standok előtt *állnak hosszú sorokban a háziasszonyok.*

Önérzetes választó nem szavaz csoportosan!

Egyes házbizalmiak tudomására hozták a lakóknak, hogy csoportosan, házanként kell résztvenniök a választásokon. Ez az eljárás azonban magánkezdeményezés. Mindenki, a nap folyamán, akkor szavaz, amikor az neki legjobban megfelel. A Független Kisgazda Párt ezúton szólít fel mindenkit, hogy ne vesse alá magát a házbizalmiak terrorjának és akkor szavazzon a nap folyamán, amikor ideje engedi.

A vajdasági szerb és magyar festőművészek első együttes kiállítása

Popovics Jovan, az ismert vajdasági író, a Borbában hosszasan foglalkozik a ma is élő vajdasági *magyar és szerb festőművészek első együttes kiállításáról, amelyet Becskereken tartottak.* Jellemző a szerb-magyar szívélyes viszonyra és megértő együttműködésre, hogy *Popovics* is rámutat arra, hogy 1918 óta ez az első eset, hogy szerb és magyar festőművészek együtt állítanak ki.

— **Dr. Ország Nándor** főorvos-fogorvos Teréz-körút 25. Tel.: 125—550.

Okt. 8-án kivételesen szombaton van

ÜGETŐ

A verseny 2 órakor kezdődik

Detsinyi Frigyes Utóda Rt.
nagydrogéria **ismét a régi helyen**
V, Bajcsy-Zsilinszky (ezelőtt Vilmos császár-út 6. Tel. 182-070

BALÁZS faiskola, KISTELEK
már szállít gyümölcsfát, díszfát, cserjét, rózsát, évelővirágot stb.

ÍRÓGÉP számológép vétel eladás
Braun, Vámház-körut 15

1000 pengő napi keresetet garantál látogató **eladóknak.** Jelentkezés levélben BALÁZS hirdetőirodába, KISTELEK

Gyógyszereket, gyógyszeralapanyagokat, vegyszereket
vesz és elad
Gábor Andor és Társa
V., Légrády Károly-utca 18

ARANYAT EZÜSTJÉT BRILIÁNSAT ÓRÁJAT **HAVAS-nál**
értékesítheti a legmagasabb napi áron **HAVAS-nál**
Teréz-körút 27

ARDÓ
PETROLEUM GÁZLÁMPA

és
petróleumgázfőzők
ismét kaphatók
Kérje 10. sz. árjegyzékemet
Lámpák és főzőkészülékek rendbehozatalát vállalom
Alkatrészek szállíthatók
ARDÓ főző-, fűtő- és világítási szaküzlet
Bpest, VI., Bajcsy-Zsilinszky-út 43
Telefon 120—060

Kay Francis és John Boles legújabb vígjátéka **Nők egymás között** Óriási siker! **CORSO** Universal-film

VILÁGPOSTA

Kommentár nélkül, a Times egyik „Hősi halált halt"-jelentéséből: Dudman, Richard Antony főhadnagy elesett El Alameinnél, 1942 nov. 2-án; Dudman, Peter John főhadnagy elesett Olaszországban 1943 nov. 11-én, gyászolja felesége Joan és gyermekei Nicholas és Mauréen; Dudman, James, pilótatiszt, elesett 1944 jún. 11-én. Mindhárman William és Nora Dudman fiai voltak, akik viszont 1940 szeptemberben Londonban ellenséges bombatámadás áldozatául estek.

*

„Cascade de Fleurs" (Virág-vízesés), *„Wings"* (Szárnyak), *„Frou-Frou"* stb. poetikus neveket viselik a legújabb londoni frizurakreációk. *A háborús évek szigorúan praktikus és egyszerű hajviselete után most „vissza a fantáziához, nőiességhez és romantikához" lett a jelszó a fodrászok és örvendező áldozataik körében. Antoine mester, a fentemlített csodák feltalálója, külön megépíti vagy, ahogy ő maga mondja, „kiszabja" a virág- és tolldíszeket, hogy mennél ügyesebben simuljanak a szőke és barna fejecskékre: semmi rendetlenség, semmi hajtű-segédcsapatok, művészi és főkép természetes legyen a füleket mindig szabadon hagyó, hódító frizura. Szőkék rózsaszín, kék és lilás; barna hölgyek bordó és mélykék színeket viselnek, a „Szárnyak" azonban fehér virágokból készült kicsiny galambocska, a homlok felett fészkelve, búzgón segédkezik viselőjének, férfiszemeket elkápráztatni.*

*

„The Stranger" (Az idegen) a címe a díjnyertes lengyel Maria Kuncewiczowa Amerikában most megjelent könyvének. *Témája — egyesek számára még fokozottan — rendkívül időszerűen érdekes: pszichológiai tanulmány a számkivetésről. Hősnője, Rose, már évekkel ezelőtt kényszerült hazáját elhagyni, az önkéntelen távollét alatt annyira elidegenedik, hogy végül is visszatérve, még otthon Lengyelországban sem képes többé önmagát megtalálni. A keserű, teátrális és teljesíthetetlen vágyaitól gyötört Rose — a talajt nélkülöző, hánykódó, könnyebbfajsúlyú egyéniség arcképét — tróniába mártott tollal kérlelhetetlenül rajzolja meg az trónő.*

Akik elválnak, hogy tovább együtt maradhassanak

Különös jelenségek a közhivatalokban

Közhivatalokban mostanában *különös események történnek.* Tisztviselők, kezelőnők, tanítónők és tanárok sűrűn jelentik be főnökeiknek, igazgatóiknak hivatalosan, hogy:

— *Kérem tudomásulvételét annak, hogy elválok a feleségemtől!*

Vagy pedig:

— *Elválok az uramtól!*

Igy megy ez már *hetek óta* és a legérdekesebb a dologban az, hogy míg azelőtt, a régi időkben, a házastársak a válásokat a legutolsó napokig igyekeztek a legnagyobb titokban tartani, sőt, amikor régen ezt a körülményt hivatalosan bejelentették, a főnököket titoktartásra kérték fel, *ezzel szemben most szertehosszában kikürtölik, sőt valósággal terjesztik a hírt, hogy széjjelválnak egymástól,* a főnököknek pedig *nyitott ajtónál, teli hanggal jelentik be szándékukat, vagy a már a befejezett körülményt.* De talán a legkülönösebb a dologban az, hogy *a válófélben levő házasfelek megvárják egymást a hivatal előtt, együtt sétálnak, sőt hazamennek a régi lakásba...*

Ezek a különös és rejtélyes jelenségek arra ösztönözték e sorok íróját, hogy utánajárva a dolognak, megállapítsa, hogy mik lehetnek az okai ezeknek a furcsa színezetű *válásoknak"?*

A kutatások során aztán *nagyon szomorú történetekre bukkanunk, amelyek a középosztály mai nehéz helyzetéből fakadnak* és amelyeknek okai *a tisztviselők létszámapasztási tervezetéről keringő verziókra vezethetők vissza.*

A titokzatos válási esetek ugyanis *a férfi- és női közalkalmozottak között történt házasságoknál fordulnak elő,* ahol a szintén *hivatalba járó asszony javadalmazása képezi a házasság biztos alapját.* Ám egyszerre csak különféle híresztelések jöttek és a házastársak elkezdtek nyugtalankodni. Azt beszélték, *hogy a létszámapasztási tervezetnek van egy pontja, amely szerint az állami szolgálatban lévő házastársak közül a kisebb javadalmazásban részesülő egyik házasfelet nyugdíjazni fogják, vagy végkielégítéssel elbocsátják.*

Hogy ezek *az alaptalan híresztelések az egyes érdekelt családokban milyen érzéseket ébresztettek,* azt a fent felsorolt különös válási esetek mutatják, mert a közös jövedelemre utalt házastársak, *hogy a bajt megelőzzék,* bár törvényes formák között történt, *de látszólagos elválással biztosítják maguknak a további együttélés lehetőségét.*

Szeretnők megnyugtatni az illetőket, *hogy ne hallgassanak a kósza hírekre, mert biztos tudomásunk szerint a B-lista vagy a létszámapasztási tervezet elkészítését az illetékes felelős tényezők és politikai vezetők bizonytalan időre elhalasztották,* annál is inkább, mert hiszen köztudomású, hogy *mindenütt rengeteg új alkalmazottat vesznek fel nap-nap után a hivatalokba!*

Németh Jenő

És mi lesz a télen?

Szomorú beszélgetés egy tanárral

A *téltől* való félelem hatása alatt mindenki igyekszik élelmet tartalékolni, tüzelőt beszerezni az elkövetkező hónapokra. A rettenetes drágaság mellett ez szinte lehetetlen a kisfizetésű tisztviselők számára, de az állami tisztviselőknél az üres éléskamráért ezenfelül még a *Központi Illetményhivatalt is felelősség terheli.* A hivatal arról nevezetes, hogy amikor az árak *őszről-órára,* ugrásszerűen nőnek, *sokszor hónapokkal késlekedik az esedékes illetmények kifizetésével.*

A másik tényező, amely a tisztviselők pénzének elértéktelenedését előidézi: *a beszerzési csoport.* A beszerzési csoport ígér *fát, szenet, burgonyát* és egyebeket s előleget kér a kívánatos javakra. *Hetek, sőt hónapok multával újra és újra fölemeli a hozzájárulást* a reménybeli áruk bevásárlásához szükséges alaptőkéhez. A családjáról gondoskodni kívánó tisztviselő *sokszor utolsó ruhadarabjait adja el, hogy előre kifizesse az élelmiszerek és a tüzelő árát,* melyet hónapok múlva, amikor már jóformán semmit sem tud rajta bevásárolni, a következő sorok kíséretében kap vissza: *„A megrendelt áruk beszerzése rajtunk kívül álló okok miatt nem sikerült".*

Fentieket egy *tanártól* hallottuk. A fullasztó drágaságban, a késedelmes illetmény kifizetések és a beszerzési csoporttól visszakapott devalválódott pengők birtokában még a következőket fűzi hozzá:

— Mi, tanárok kiváltságos elbánásban részesülünk: *felemelt fizetési előlegadagot kapunk.* A magam, feleségem és három gyermekem megélhetési alapja: *a felemelt kenyéradag.* Kora reggel, egy darab kenyérrel a zsebemben, tűnök el hazulról. Ennek két oka van: egyrészt a családom nem látja, hogy mindössze *egy darab kenyeret reagelizem.* Másrészt a korai indulással *megtakarítom a villamosköltséget.* A többiek teát isznak a reggeli mellé, persze cukor nélkül.

— A mai ebéd az elsejére való tekintettel, ünnepi bőségű volt — folytatja a tanár úr. — *Köménymagos leves zsír nélkül, paradicsomos káposzta,* melynél a zsírt a tegnapról maradt *tésztalé* pótolta. Aztán — *kenyér.* A vacsoránk, hónapok óta és mindennap: *egy-egy darab nyers paradicsom, fél zöldpaprika és kenyér.* Az éléskamra? Üres. Azazhogy van még vagy öt kiló *szárazbabunk.* Azonkívül itt őrizzük, rajzszeggel az ajtóra tűzve, *a beszerzési csoport nyugtáját* három kiló krumplicukor áráról és két mázsa burgonyára adott előlegről. A többi árát már visszakapták. *Egy öltönyömet adtam el érte s most elegendő a pénz egy tucat cipőpertlire.* A pince ugyancsak üres. De van még egy nyugtánk *másfélezer pengőről, melynek ellenében fa és szén* lenne esedékes. A pénzt természetesen hónapokkal ezelőtt fizettem be a tüzelőért, amikor még tíz kiló zsírt kaphattam volna érte. Hogy mikor lesz belőle tüzelő: *titok.* Egy bizonyos, *a csoport fenntartja a jogot, hogy az előleget visszafizesse.* Egy negyed kiló zsír árát.

A honvédelmi miniszter köszönete a Független Kisgazda Pártnak

Vörös János honvédelmi miniszter levelet intézett a *Független Kisgazda Párt* budapesti központjához, amelyben *köszönetét fejezte ki a párt tagjainak önként vállalt kitűnő szolgálataiért,* amit a hadifogságból hazatért magyar véreink *fogadása, ellátása* és *támogatása* terén végeztek igen nehéz körülmények között. Névszerinti dicséretben részesítette *S. Oberschall* Ilmát, dr. *Bernfeld* Imrénét, *Schönwald* Margitot, *Szabó* Jánosnét, *Legény* Ernőnét, dr. *Balogh* Istvánnét, *Bodócsi* Antalnét, valamint *Magyar* Lajos lelkészt.

HIREK — SOROKBAN

A Magyar Pen Club most tartotta újjászervezési közgyűlését és elnökké Heltai Jenőt választotta meg. — **Vasárnap,** a választások napján, minden italmérést zárva kell tartani, kivéve azokat, amelyek meleg ételt is kiszolgálnak. Ezek az üzemek déli 12 órától délután 3 óráig tarthatók nyitva. — **A honvédelmi minisztérium** Petőfi Színpada október 28-án, délelőtt fél 11 órakor a Városi Színházban matinét rendez a honvéd hadifoglyok javára. — **A nemzeti szabadkikötő** tizedik daruját ünnepélyes keretek között helyezték üzembe.

LÓVERSENY

A szombati ügetőversenyek részletes programja

A versenyek 2 órakor kezdődnek

I. Kettősfogatú amateur-handicap. Táv 2600 méter.

Fecske		
1 Pompadour	Arany-ist., Szil. J.-né	2600
Pompadour		
2 Villám II.	Szil. J.-né Szepesi B.	2600
Bözsike		
3 Sacy	Berry B., Lederer L.	2600
Babsi		
4 Ottlégy	Németh E., Tóth I.	2000
Csapodár		
5 Ottlégy	Édes-ist., Tóth I.	2600
Csak előre		
6 Jablaise	Rothfischer, Pálhal. m.	3000
Csak előre		
7 Riesay	Rothfischer, Magda-ist.	3080
Berta		
8 Darling	Magda-ist., Dánosi m.	3140
Jogar		
9 Rejtély	Fried, Havonapusztai ist.	3260
Darling		
10 Hajrá	Dánosi m., Balog J.	3360

Jel.: **Jogar—Rejtély; Csak előre—Riesay**

II. Nyeretlen kétévesek versenye. Táv 1200 m.

1 Elemér	Abonyi-ist. (Reimer)	1200
2 Normandie	Alsóábrányi m. (Mars.)	1200
3 Ninette	Huszár L. (Maszár I.)	1200
4 Kikelet	Zsuzsanna-ist. (Szék. S.)	1200
5 Bármikor	Kenedi-ist. (Marsch. J.)	1200
6 (9) Badallo	Mezőssy (Marsch. R.)	1200
7 Kisgazda	Szunomár I. (Illévizy)	1220
8 Szellő	Öregvajkai m. (Marsch. J.)	1220
9 (6) Babér	Mezőssy L. (Marsch. R.)	1260

Jel.: **Szellő—Babér—Bármikor**

III. Selejtező verseny. Táv 1600 m.

1 Bogár	Grünbaum A. (Marschall)	1560
2 Leleményes	Édes-ist. (Jónás F.)	1600
3 Dervish	Jakupcsek, Kuhn (Máté)	1600
4 Sacy	Lederer L. (Hévizy)	1600
5 (10) Katinka	Rothfischer (Kov. F.)	1600
6 Kilo	Pamuki m. (Simkó)	1600
7 Hóvirág	Zzuzsanna-ist. (Szék. S.)	1600
8 Széditő	Baross-ist. (Zwillinger)	1600
9 Lánceszem	Gajdosp. m. (Kov. II.)	1600
10 (5) Csak előre	Rothfischer N.	1600
11 Bözsike	Berry B. (Vári)	1600
12 Ki vagy?	Lujza-ist. (Máté)	1600
13 Cinka Panna	Krausz (Marschall)	1600
14 (16) Berta	Magda-ist. (Váradi)	1600
15 Béla	Stefánia-ist (Kovács J.)	1620
16 (14) Riesay	Magda-ist. (Váradi)	1620
17 Ottlégy	Tóth I. (Jónás F.)	1620
18 Pékné	Szunomár I. (Hévizy)	1620
19 Pezsgő II.	Kisvárdai ist. (Benkő)	1640

Jel.: **Béla—Pékné—Cinka Panna**

IV. Pénzügyminiszter díja. Táv 2100 m.

1 Rejtély	Havonapusztai ist.	2100
2 Boresa II.	Udvarházi E. (M. R.)	2100
3 Lady	Péterke-ist. (Marschall)	2100
4 Pacifie	Szentendrei ist. (Galla)	2100
5 Zsuzsanna	Kovács S. (Kovács II.)	2120
6 Jogar	Fried A. (Marschall)	2120
7 Udvarbíró	Kékes Gy. (Katona	2120
8 Cifra II.	Zsuzsanna-ist. (Szék. S.)	2140
9 Hajrá	Balog J. (Hauser)	2130
10 (11) Maika	Pesterzs. orosz rend.	2260
11 (11) Nord	Pesterzs. orosz rend.	2360

Jel.: **Boresa II.—Maika—Lady**

V. Selejtező-handicap. Táv 2000 m.

1 Bözsike	Berry B. (Váry)	2000
2 (12) Ki vagy?	Lujza-ist. (Máté)	2000
3 Ottlégy	Tóth I. (Jónás F.)	2000
4 Baba II.	Kozalik A. (Simkó)	2000
5 Pezsgő II.	Kisvárdai ist. (Benkő)	2080
6 Cézár II.	Mária-ist. (Hévizy)	2100
6 Béla	Stefánia-ist. (Kovács J.)	2200
8 (13) Berta	Magda-ist. (Váradi)	2240
9 Cinka Panna	Kraus (Marschall)	2260
10 Pékné	Szunomár I. (Hévizy)	2260
11 Jegyes	Zsuzsanna-ist. (Szék. S.)	2280
12 (2) Ugró Matyi	Lujza-ist (Máté)	2320
13 (8) Riesay	Magda-ist. (Váradi)	2360
14 Boresa II.	Udvarházi E. (M. R.)	2460

Jel.: **Pezsgő II.—Berta—Cézár II.**

VI. Handicap. Táv 2100 m.

1 Ugró Matyi	Lujza-ist. (Máté)	2100
2 Jegyes	Zsuzsanna-ist (Szék. S.)	2100
3 Jablaise	Pálhalmi m. (Kov. I.)	2100
4 Riesay	Magda-ist (Váradi)	2140
5 Kormos	Stefike-ist. (Jónás)	2140
6 Aranyvirág	Kiss J. (Máté)	2180
7 Miki	Véletlen-ist. (Reimer)	2180
8 Zsibó	Palásti-ist. (Marsch. R.)	2180
9 Darling	Dánosi m. (Vári)	2200
10 Jászó II.	Fácánkerti m. (Marsch.)	2220
11 Boresa II.	Udvarházi E. (Marsch.)	2220
12 Üdülő	Gajdospusztai m. (K. II.)	2240
13 Zsuzsi	Grünbaum A. (Marschall)	2260
14 Udvarbíró	Kékes Gy. (Katona)	2260

Jel.: **Jászó II.—Kormos—Ugró Matyi**

A rádió műsora

Szombat:

12.15: Rádiózenekar. — **13:** Révai József előadása. — **13.15:** A Kapisztrán-kórus énekel. — **13.45:** A magyar munkásmozgalom útjáról. Buchinger Manó előadása. — **14:** Hírek. **14.10:** A Vöröskereszt közleményei. **16:** Hírek. **16.10:** Basilides Mária énekel. Zongorán kíséri Raics István. — **16.45:** Gyermekrádió. **17:** Liszt: Introdukció és fuga. Orgonaszóló. **17.10:** Könyvszemle. **17.30:** A munkás kultúrszövetség műsora. — **18:** Hírek. — **18.05:** A Vöröskereszt közleményei. — **18.15:** Kerpely Jenő gordonkázik. — **18.45:** Névtelen mártírok. Parragi György előadása. — **19:** Hanglemezek. — **19.20:** Bechtler Péter alpolgármester beszél németországi útjáról. — **19.35:** Hanglemezek. — **20:** Hírek. — **20.20:** Palló Imre énekel. — **21:** Műsorismertetés. — **21.05:** A Vöröskereszt közleményei. — **21.15:** Hanglemezek. — **22:** Hírek. — **22.20:** Lisztművek. — **23:** Hírek orosz nyelven. — **23.10:** Hírek angol nyelven. — **23.20:** Hírek francia nyelven. — **23.30:** Bach- és Chopin-művek.

Megérkezett az első távirat Ausztráliából

Évek után, tegnap érkezett az *első távirat a fővárosba Ausztráliából.* Egy budapesti kereskedő kapta *Sydneyben* élő húgától, Londonon át. A feladástól a kézbesítésig 36 óra telt el. A feladó húsz szóért válaszdíjat fizetett, ami *17.640 pengőbe kerülne.*

— DEMOKRÁCIA A NÉPEK ÖNKORMÁNYZATA. MILYEN ÖNKORMÁNYZATOT AKARSZ?

Megalakult a fűszerkereskedők forgalmiadó-közössége

A *Fűszerkereskedők Országos Egyesületének* égisze alatt megalakult a *forgalmiadó-közösség.* A fűszerkereskedők forgalmi adóját *átalányban* állapítják meg. Az átalány megállapításáig az eladásokat be kell vezetni a *forgalmiadó-könyvbe,* de az október havi forgalmiadót már nem kell leróni. A közösség tagjainak nem kell pénztárkönyvet vezetniök és mentesülnek a blokkolás kötelezettsége alól is.

A Kisgazda Párt gyűjtése a hadifoglyoknak

Köszönettel nyugtázzuk hadifogolyakciónk javára a következő adományokat:

Szigetszentmiklósi Kisgazda Párt 390 P, *Kisgazda Párt postás-csoport* 5600 P, *Kincses* József, Szigetszentmiklós 200 P *Glovák* Ferenc, Bp., 870 P, *Szigetszentmiklósi Kisgazda Párt* 285 P, dr. *Harmos* Sándorné, Bp., 300 P, dr. *Nagy* Bálintné, Bp., 900 P. *Szigetszentmiklósi Kisgazda Párt* 570 P, *Koronázó Főtemplom* énekkara *Bárdos Lajos vezetésével* 8000 P, *VII. ker. 10, sz. háztömbünnepély Vöneki* János rendezése 28.643 P, *Pesterzsébet Nagy S.-u. 76. sz. ház* 4400 P, *Éber* Józsefné Amerikai-út 22. gyűjtése 1525 P, *Besskó Béláné* Személynök-utca 9—11. gyűjtése 870 P, *Verseny-utca 22—24. sz. ház ünnepély* 747 P és 20 hadifogoly megvendégelése, *Mincsik* Dezső 200 P, *Rea* Antal, Csepel, 100 P, *Kondorosi Kisgazda Párt gyűjtése* 2115 P, dr. *Reicher* Endréné 1503 P.

— **Dr. Wiener Lajos** fogorvos, szájsebész ismét rendel. VI., Liszt Ferenc-tér 2.

Prima perzsabunda sürgősen eladó. Szt István-körút 18. III. 1.

Keresünk egy darab **ott-féle fúvót** 100—150 mm fúvónyílással. **Dyékiss vastelep,** Váci-út 90. Tel.: Lipót 368.

Fémmunkást nőst, állandó munkára felveszünk. Lakást adunk. Györgyháza-kertgazdaság, Budatétény, Országút 20.

Átadom 3 szoba-hall garderob, déli fekv. rb. lakásomat. „Történő" jel. kiadóba

Felesbérletbe 40 m. hold mindenttermő szántó és 10 hold rét kb. 1200 termő gyümölcsfával kiadó. Tankovits, Monorierdő.

Pestkörnyéken keresek **gyümölcsöst** házzal. „Ügynököt díjazok" jel. kiadóba.

Vashordókat 200—400 literest **keresünk megvételre** Ferrotechnika Bp., Csengeri-utca 28.

Auschwitziak! Ki tud **Altmann Mórról** (Berettyóújfalu). Utolsó hír 2 héttel a felszabadulás előtt **Kauferingből,** 4. sz. lager és **Altmann Mórné,** Fodor Margit **Gittiról,** utolsó hír **Boltenből** 1944 október elején visszavitték **Stutthofba.** Szíves értesítést kér Altmann Imre és Pál, Berettyóújfalu.

Ki tud **Adler Pál** bankigazgatóról, akit Berettyóújfaluból Auschwitzba deportáltak. Szíves értesítést kér Adler László, Peterdy-utca 30

Hazatért hadifoglyok! Ki tud Lengyel Józsefről, akit márc. 8-án az oroszok Pilismaróton elfogtak és jún. 5-én Dömösön keresztül Oroszországvagy Románia felé vittek. Értesítést kér: Lengyel Józsefné, Dömös, Esztergom m.

Különbejáratú bútorozott szobát keresek, tiszta úri helyen, fürdőszobahasználattal. **elfogadható áron.** „Csak Pesten" jel. a kiadóba

Fogkozmetikai híd- és prothézis-megoldások tökéletes kiviteléző je *Kroma-fogművek* VII., Almássy-tér 8.

Nevét és címét keresem egy Passau környékéről hazatért magyar katonának, aki a **lébényi állomáson** egy levelet leadott. Höck Mátyás, Lébény, Moson m.

Traktorokkal és lovakkal fa-, szénnagykereskedéshez társulnék, esetleg társat keresek. „Millióval" Tenzerhez, Szervita-tér.

Beraktározást központi fekvésű raktárba állandóan vállal. Barlai, Nádor-utca 26. Tel.: 122—947

Tisztviselőnőt felveszünk. Gunriánszky, Harisköz 5, félemelet.

Tehenet adnék fejőre, tejrészesedésért Budára. Cím: Csató, XII., Szamos-u. 5, III. 1.

VENNÉK bélyeggyűjteményt vagy jobb sorokat, csak privától. Székács, Rottenbiller-utca 4.

Rongytépőüzem keres **tépőmestert** gépszerelésben teljes jártassággal. „Tépőgép" jel. Leopold Cornél hird., Teréz-krt 3

VARRÓGÉP sülyesztős és Singer-szabógép, 31-es, eladó. VIII., Bérkocsis-utca 21, II. 16.

Elcserélném körtéri **3-szobás hallos** ép lakásomat 1 szoba-hallra. „Bárhol" jel. kiadóba.

Keresek **üzlethelyiséget** férfikonfekciónak Nyugati v. Keleti környékén, Rákóczi-úton v. más forgalmas helyen, lehet társ v. albérletben is. „Sürgős 72" jel. Patakhoz, Bajcsy-Zsilinszky-út 29.

FÉM- ÉS BAKELIT-önborotvák nagy választékban. **Orbán,** rövidáruk nagyban. Madách-tér 5. Éva-u. oldal.

Ágytoll- és pehelytisztítást legjobban és leggyorsabban Sziklai vállalja. Szondy-utca 36.

Segédmunkást felveszek. Szórády Imre kályhásmester, Király-utca 91.

Kelmefestőt, vegytisztítót, **munkást, vegyivasalónőt,** tanulót vegyivasaláshoz elsőrendű fizetésekkel állandóra felveszünk. **Kelmefestő, Nádor-utca 19.** Ugyanott keresünk és legtöbbet fizetünk **trichloráthylenért,** tetráért v. hasonló tisztítóanyagért. Keresünk 200 q **szenet,** 50 q **fát,** 50 q **kokszot.**

Salzwedelből hazajöttek, ki **Balogh Gáborról** sz. 1893, valamit is tud, jutalom ellenében sürgősen keresse fel vagy értesítse Balogh Gábornét, V., Szent István-park 15, III. 1.

Méhviaszt, karbidot, parafint, mindennemű vegyi anyagokat veszek „Mineral" vegyipar, Ó-u. 10.

Csomagolt **szódabicarbonát,** salolkálit, kozmetikai talkumot stb. cikkeket szállít. Általános kererk.-ügynökség, Salétrom-utca 8.

Mindennemű **vegyianyagokat** ásványi és növényi olajokat veszek. Mintázott ajánlatot kérek. Darvasi Istvánné, Salétrom-utca 8.

Mindenes felvétetik Klauzál-utca 31. I. 16.

Öröklakás és öröküzlethelyiség a budai Dunapart legfrekventáltabb helyén, a legkitűnőbb közlekedési gócponton, közeli beköltözhetőséggel, azonnal eladó. Krausz bankház, VII., Erzsébet-krt 9—11 9—4-ig.

Csiszoló-motorokat két karral, 0.3—0.6 HP, 380 V, kb. 2800 ford., megvételre keresünk. Ugyancsak veszünk egész kisméretű csiszolóorsókat, akár 1, akár 2 karral. **Celluloidárugyár** XIII., Meder-utca 5.

SZAKÁCSNÉNAK, házvezetőnőnek, betegápolónak ajánlkozik 52 éves nő. Martinek Gézáné, Pesztlőrinc, Tisza István-utca 3.

Legolcsóbban villamoshűtőszekrények villamoshabverőgépek villamoskeverőgépek villamoskávédarálók mákdarálók stb. gyúrógépek tésztagyártógépek tubusöltők tubuszárók tablettázógépek **Veszek** villamos háztartási hűtőt villamosmotorokat, szenet, fát

Ligeti Imre VI., Horn Ede-utca 9. Délután

Részvénytársaság perfekt magyar-német **gyors- és gépírónőt** keres. Angol és francia tudás előny. Ajánlatokat „Osztatlan munkaidő" jeligére kiadóba.

Szabászno trikófehérneműhöz, **kötszövőmunkát** körgépekhez magas fizetés felvételtik. Dohány-u. 28. I. 15

Kisebb kötőüzemet megvételre keresek. Jeligé „Harisnya" a kiadóba.

Vendéglői tűzhelyet vennék. Béke-étterem, Rákóczi-út 54.

Perfekt **eladót, eladónőt felvesz** Ajánlatok „Belvárosi cipőszalon" jeligére Blocknerhez, Városház-utca 10.

BUDÁN bármit, legmagasabb áron vesz. Általános Kereskedelmi ügynökség. Megbízást vállal eladásra és vételre. XI., Vak Bottyán-utca 4.

Iparvállalat keres 3—4 vagon **darabos szenet** esetleg áruval fizet. **Közv. díjazunk.** Hercules szivarkapapír és hűvelygyár, VI., Rózsa-u. 86. Tel.: 120—314.

1 esetleg 2 szobás nem sérült, modern összkomfortos lakást keresek Pesten, lehet berendezéssel is. Részletes ajánlatot „Egymilliőig" jeligére New-York hirdetőbe, Erzsébet-körút 9.

Vasipari szerszámokat mótorokat, csigafúrókat, mikrométereket magas áron veszek. Izabella-utca 11, fszt 4.

Fűszerkereskedésbe üzletvezető és egy segéd elsőrangú munkaerők felvétetnek. **Turi, Andrássy-út 9**

Söntéshez, malomhoz, textilhez stb. **tőkés társat keresünk.** Ált. közv., Teréz-körút 5, I. 4.

Nőikalap készítők! Olasz tompok, szolinó, nőikalapkellékek nagy választékban. Spulnyik és Hamzánál, Dohány-utca 94.

Baromfipestis ellen „Kurkisept" fertőtlenítőszer. Beszerezhető: Pártai Pál, Pilis (Pest m.) Viszonteladóknak is postai szétküldés. 100 drb ára: 800 P.

Acsay László dr

33

Dr Acsay László építészmérnököt, a *Fővárosi Közmunkák Tanácsa* elnökének előterjesztésére a miniszterelnök a Fővárosi Közmunkák Tanácsának műszaki létszámában miniszteri tanácsossá nevezte ki.

Magyar Nemzet
1946. jan. 16.

Tiger unter Kieferbaum. China 15—16. Jahrh. Bes. C. Loo, Paris

historischer Vollständigkeit strebenden, als für künstlerische Hochwertigkeit interessierten Sammler zustandegebracht wurde.

Die japanische Malerei ist nur mit ganz wenigen — allerdings guten — Stichproben vertreten, dagegen wird die Entwicklung des Holzschnitts, den Kurth als die nationale Malerei Japans bezeichnen zu dürfen glaubt, von den Einfarbendrucken des XVII. Jahrhundertes bis zu den malerischen, den strengen Holzschnittstil auflösenden Buntdrucken des XIX. Jahrhunderts an vielen, meistens sehr bedeutenden Beispielen deutlich. Dem ohnehin schon bekanntesten Meister Utamaro ist vielleicht zu viel Platz eingeräumt, während ein Meister von der Bedeutung Masanobus mit einem einzigen Blatt doch wohl zu wenig berücksichtigt ist. Der Meister der japanischen Holzschnittkunst, der heutigem Kunstempfinden als der größte erscheint, S h a r a k u, ist mit drei berühmten Schauspielerköpfen der Silbergrundserie, von denen einer aus dem Besitze der Albertina stammt, würdig repräsentiert. Die Ausstellung, die durch die ergänzende Vorführung von Reproduktionen von Hauptwerken chinesischer Malerei, die der hier gezeigten Epoche vorausgehen, noch an pädagogischem Wert gewinnt, kann wirklich, wie Julius Kurth in seinem Geleitwort zum Katalog betont, als kunstgeschichtliche Tat angesehen werden.

Dr. Fritz Großmann.

(34)

Acsay László
építész

Pfeiffer és Acsay New Yorkba érkezett

New Yorkból jelenti az *AFP*: *Pfeiffer* Zoltán, aki néhány nappal ezelőtt eltűnt Budapestről, szerdán délután New Yorkba érkezett. Az amerikai bevándorlási hatóságok semmiféle hivatalos értesítést nem kaptak Pfeiffer érkezéséről. Pfeiffer kíséretében van felesége és leánya is. Jelenleg mindhárman a hatóságok őrizetében vannak, amíg a külügyminisztérium rájuk vonatkozó utasítása meg nem érkezik.

Ugyanazon a repülőgépen érkezett *Acsay* László, a Pfeiffer-párt másik tagja is felesége társaságában. *(MTI)*

—

Magyar Nemzet
1947. nov. 14.

azonban csakhamar meg kellett változtatnia, mert Kolozsvárban alaposan csalódott. Megrendelése alig akadt, s legfeljebb leckeadásokra szólitották fel. Ezen a téren azonban már keserves tapasztalatai voltak s igy csupán Teleki Róza grófnőt vállalta el tanitványának, akit a nyár végéig tanitgatott. Szeptemberben Magyar-Igenbe látogatott, novemberben pedig visszatért Kolozsvárra, de csupán azért, hogy csomagoljon és Pestre utazzon. Ebben azonban megakadályozta az a váratlan fordulat, hogy a kolzsváriak a mellőzés miatt mélyen megsértett művészt egyszerre oly mértékben elhalmozták megrendeléseikkel, hogy távozásáról szó sem lehetett. A télen át tehát Kolozsvárt maradt s Teleki Blanka grófnő személyében tanitványt is vállalt

EURÓPAI ŐRJÁRAT

A NEUE ZÜRCHER ZEITUNG

január 3-i számában a zürichi *Ifex*-mozgó hatalmas hirdetése öltik fel: „Igen sok helyről érkezett óhajra immár *negyedszeri* felújításban vasárnaptól kezdve újból vetítjük a HORTOBÁGY-ot (Puszta éneke), mely a filmművészet csodálatos remeke. Megragadóan valódi jelenetek során együtt élünk az ősi hagyományú csikósokkal: az állat- és tájképek soha nem látott mozgalmasságában. A hatalmas, végtelennek tetsző puszta ezer és ezer ló-alakjával; egy kiscsikó születése a puszta fiadján, ünnepi vásár... Feledhetetlen élmény minden természet- és állatbarát számára..."

Igen, *1935-öt* írtuk, amikor ez a film, melyről *Márai Sándor* azt írta, hogy ez az *egyetlen magyar film* — megszületett. Szövegkönyvét *Móricz Zsigmond* írta (ebből lett a Komor Ló feledhetetlen novellája, zenéje *Lajtha* László műve, ebből lett a Párisban is annyiszor játszott Hortobágy-szvit, maga az egész alkotás az osztrák *Hoellering* izző lelkesedését s csodálatos művészetét dicsérte: két évig élt a pusztán, talán harmincezer méternyi ősanyagából választotta ki a Puszta Énekét. A szereplők? Hortobágyi csikósok, környékbeli parasztemberek, egy gépész, egy aranyos kisfiú s a puszta káprázatos állatvilágának fel-felvillanó hősei.

Miért nem tud erről a legtöbb olvasó? Hogyan lehet, hogy egy film, mely 1935-ben készült el s amely az angol királykoronázás díszünnepségeinek egyik főpontja lehetett s amelyet most — 12 év mulva közkívánatra, mint negyedik reprizt hirdet az egyik legnagyobb svájci mozgóképszínház — nálunk, születésének s témájának helyén — úgyszólván ismeretlen?

A zürichi ujság híre mérhetetlen keserűséget dob fel: gonosz és alantas üzleti érdek tette, hogy a Hortobágy-filmet alkotójának akarata és beleegyezése ellenére megcsonkították, összevagdalták, lenyomorították a vásznon s összeházasították valami aljas és eladhatatlan bohózattal: reklám nélkül „ment" néhány napon át, de az is elég volt arra az *íróknak*, hogy felfigyeljenek. A Hortobágy-film talán még valóságában s sértetlen példányában fellelhető, ha nagyon akarnánk, valamerre, a Hunnia körül...

ÚJBÓL KIGYÚLNAK A LÁNGOK

mondja a Times s alighanem igaza van. Szerény hiradás szól arról, hogy az *Oxfordi Egyetem Tanácsa* elfogadta a *Spalding*-házaspár 12,000 fontos adományát, melyet egy megindulo gyűjtés alapjának szánt. A cél: Európa megsérült és elpusztult *egyetemeinek* nyujtandó segély. A kezdeményező s az egész iniciatívát átvevő oxfordi egyetem akaratából a segélyezésnél már nem nézik, vajjon baráti, vagy ellenséges földön állt az az egyetem, melynek sértett falai, vagy megsértett szelleme rászolgál e nagylelkű támogatásra. A Times szószerint ugyan ezt irja „ebben a később felszabadított területeknek egyetemei fognak részesedni, igy Olaszország és a brit csapatok által megszállt osztrák és német zónák főiskolái is..." Ám csendben kérdezzük: vajjon nem lehetne-e az oxfordi donátorokat megkérni, hogy a mi javunkra — szószerinti értelemben — ez esetben «spiritualizálják» a határokat?

A „SZÍV" ÍRÓJA —

ki nem emlékeznék *Edmondo de Amicis*-re — száz esztendővel ezelőtt született. Úgy érezzük, ahogy elővarázsoljuk magunknak — mindnyájunk

neki a Szív *háromszázadik kiadásának* ünnepi példányát — menten visszavágyódik szavojai kertjébe, kedves hegyei közé. Majd felkerekedik utazgat

részesei lehetünk. Lehetetlen ennél hívebben játszani *Haydn*-t — anélkül, hogy valami elveszett volna a zeneiségből e lehelletfínom interpretáció közein. Beethoven kvartettjénél újabb meglepetés ért: a magyar művészek csodálatos módon érzékeltették az *örömet*, anélkül, hogy túl ünnepélyesek lettek volna, ami pedig gyakran megismétlődik e zeneszámnál... Dimenzióinál fogva *Koromzay* a legnagyobb azok közt, akiket ismerünk, csellistája valósággal csodálatos: bársonyhátteret teremt, mely kidomborítja a vibráló színeket. A négy művész pompás összjátéka egy pillanatra sem lazul meg: ezt érezhettük akkor is, amikor *Debussyt* játszották... Nem lehetünk eléggé hálásak M. Rossiernek, akinek köszönhetők az ilyen színvonalú hangversenyek rendezése, ahová most már messzi földről elzarándokolnak a zene hívői. Reméljük, hogy Vevey minél nagyobb dicsőségére meg fognak ismétlődni az ilyen estélyek..." **Passuth László**

TAVASZVÁRÁS

Befagyott a part mellett a csónak,
foglya lett a jégnek, meg a hónak,
szomorú a fogság, átalussza,
szakálla van jégből, meg bajussza.

No de lesz tán tavasz az idén is,
szabadul a csónak, vele én is,
szabadulunk a sallangos hámból,
abból ugrok én is: a ruhámból.
Csónak orrán meztelen lehegve
felnyujtózom, fel a kék egekbe,
szép kék vászna a tavaszi mennynek,
azt kapom én vállamra köpenynek,
felcsapom fejemre a napot,
lánggal égő szalmakalapot.

Nadányi Zoltán

Vacsora után

«Az örnagy ivott még egy korty whiskyt és elkezdte a történetet».

A hölgy, aki irodalmi csevegést óhajtott velem folytatni és mellém ült egy sarokba, távol a rádiótól, még távolabb

— Az írók szemérmesek? Nem is tudtam.

— A gyerekek is azok és a szerelmesek is. A gyerekek és a szerelmesek használnak csak el annyi érzelmet és képzeletet, mint az írók. Aztán a dolgok

Az ember kivándorol az irodalomból

Azt mondja ez a művelt és lelkes fiatalember, hogy a közönség nem olvassa a mai magyar írókat, inkább keresi a könnyedebb külföldi lektürt, idegenben kutat problémák után, — hát rá kellene nevelni ezt a hanyag és érzéketlen publikumot a mai magyar irodalomra. Nagyon helyes megjegyzés! A közönség valóban mintha kissé írtóznék a mai magyar irodalomtól. Az írók — régi panasz! — mintha még zártabban élnének egymás között, annyira, hogy már csak a kartársaknak írnak, esetleg (igen ritka esetben) önmaguk gyönyörűségére, a kiadók félnek a magyar írók könyveitől, — nagy-nagy áldozat, ha valamelyik rászánja magát, hogy napjaink egy-egy jelesét igen gondosan alacsonyra szabott példányszám és a nyilvánosság féltő kizárása mellett bemutassa a közönségnek... Szóval világ terült a magyar irodalom fölé és az érdekeltek tele vannak panasszal, keserűséggel.

Kíméletesen

kell felelnem az ilyen panaszkodóknak, mert lelkesedésük nem tűri a kételkedést, mely tiztázta volna már jóval előbb a fogalmakat. A fogalmakat, igen, az irodalom fogalmát. Így aztán megértjük, miért nem kellenek feltétlenül a közönségnek a mai írók, a mi íróink, minden problémájukkal egyetemben. Bizarr zavar uralkodik errefelé, — mert mit is nevezünk ma magyar irodalomnak, mit értettünk rajta az utolsó pár évben? Siratlanul szállott sírjába az öncélú művészet; alig páran tartanak csak ki a l'art pour l'art avultnak hitt elve mellett. Holott ez a sokat szidott öncélú irodalom, mely tele volt az életben és dolgokban való tiszta gyönyörködéssel és az emberi érzelmek nagyszerű és gyengéd változataival, sokkal közelebb állott talán a közönséghez mint az a különleges keveredés, mely az utóbbi években irodalommá emelkedett. Összezavarták a fogalmakat: a kor hullámain furcsa hajók úsztak különleges rakománnyal, — az irodalom összecserélődött a szociográfiával, a falukutatással, a közírói módra alkalmazott dilettáns szociológiával (mivel a tudományos szociológia nehéz fegyverzetű európai műfajához nem mérészkedtek el a mi embereink.) Egész nagy írói csoportok emelkedtek fel, melyek műfaja, gondja, problémája egyáltalában nem volt irodalmi. Nem, nem akarom bántani a társadalmi bajok, a nehéz földproblémák, a mezőgazdasági nyomorúság emberi jelentőségét. Hiszen ezek voltak a mostani új irodalmiság központi kérdései.

Célirodalom,

tendenciairodalom, politikai irodalom, publicisztika volt ez, de nem az, amit tiszta irodalomnak, egyáltalában irodalomnak, olvasmánynak nevezhetünk. Merre volt ezeknek a hol okos, hol meg lángoló írásoknak a közönsége? A társadalmi változotás és forradalmiság lehetőségével játszadozó városi polgárság korlátozott része, az írók azaz kevesebbet írnak és többet foglalkoznak önmagukkal. A földkérdés sem irodalmi probléma már ma és elrendezése valóban a népi írók közbenjárásán kívül történt. Szóval a régen óhajtott változás kivonta az úgynevezett népi irodalom savát-borsát, izgalmaik többé nem izgalmak, kérdéseik nem kérdések, annál kevésbé, mivel a sokat emlegetett közösségi szellem végül is egészen más irányokat vett, mint ahogy azt ez az ide-oda hajladozó írói csoport hitte volna valaha. Nem is szólva arról, hogy azóta igen rövid úton rábizonyították a népi írók egyik-másikára a fasisztoid és fajvédelmi velleitásokat, a logikai és történelemtudományi tisztázatlanságot, a kódos és bizonytalan romantikát. De mindez még kisebb baj volna. A népi írók erőteljes és minden pozíciót gondosan elfoglaló csapata, mely mo tanában úgy lép fel, hogy ő maga az egész, a teljes, a maradéktalan magyar irodalom, a haza, a nép és az ember kéréseit bizonyos nagyon sommásan intézte el: vagyis hát nagyon globálisan, egyetemesen, közösségi módon látták az embert, — nem, ennek az irodalomnak az emberhez, az egyénhez, a sokat szidott és mégis olyan jelentős Individuumhoz, ehhez az egyre ritkább értékes specieshez alig van köze, — ez az irodalom mindent „közösségi módszerrel", „társadalomban" lát és szemlél, — hát ez az, ami miatt előbb-utóbb gyanút fognak az emberek.

Ime, itt a baj

a mai magyar irodalomban: egészen egyszerűen hiányzik belőle az a Humanitás, mely túl van a politikai és szociális humanitáson, a társadalmi kuzdelmek és teljesülések vitathatatlan megváltó céljain, — hiányzik belőle az a megfejthetetlen, kimondhatatlan belső Humanitás, az emberi érzések és érzések, gondolatok és problémák egyéni rezonanciája, mely mégis csak az igazi írás és az igazi olvasás. Az emberek előbb-utóbb megriadnak a ste-

A belpolitika hírei

A nemzetgyűlés mentelmi bizottságának ülésén *Farkas* Mihály elnökölt és letárgyalta *Saláta* Kálmán és *Jaczkó* Pál nemzetgyűlési képviselők ügyét. A kisgazdapárti *Dulin* Jenő belügyi államtitkár előadói javaslatára a bizottság megállapította, hogy *Saláta* Kálmán a demokratikus államrend, a köztársaság ellen irányuló bűntett, *Jaczkó* Pál pedig a demokratikus államrend és a köztársaság megdöntésére irányuló mozgalomban való tevékeny részvétel bűntettének elkövetésével gyanusítható. Úgy *Saláta* Kálmán, mint *Jaczkó* Pál mentelmi jogát, az előzetes letartóztatásra is kiterjedő hatállyal, *felfüggesztették*.

Pénteken érkezett meg a mentelmi bizottsághoz, az ülés szünetelése alatt, a népfőügyész újabb megkeresése. A bizottság nyomban letárgyalta az újabb megkeresést és úgy határozott, hogy mivel a megkereséshez mellékelt iratok szerint *Gyulay* László, *Hám* Tibor, *Horváth* János, *Kiss* Sándor és *Vörös* Vince nemzetgyűlési képviselők alaposan gyanusíthatók a demokratikus államrend és a köztársaság megdöntésére irányuló mozgalomban való részvétellel, *ezért mentelmi joguknak az előzetes letartóztatást is magában foglaló hatályú felfüggesztését javasolják a nemzetgyűlésnek.*

A belügyminisztérium közlése szerint az államvédelmi osztály elrendelte az ismeretlen helyre távozott *Saláta* Kálmán nemzetgyűlési képviselő körözését. A körözési parancs közli Saláta Kálmán személyleírását és *felhívja a köztársaság minden polgárát, hogy működjék közre a képviselő kezrekerítésében.*

A nyomozás szükségessé tette, hogy újabb őrizetbevételeket rendeljenek el. Az iparügyi minisztérium tisztviselői közül őrizetbe vették dr *Tóth* János műszaki tanácsost és *Gaál* Elemér osztálytanácsost. Őrizetbe vették *Nádasdy* Benő és *Czirják* László minisztériumi tisztviselőket. Az Anyag- és Árhivatalban letartóztatták *Bíró* Béla főmérnököt.

Varga Béla, a nemzetgyűlés elnöke hétfőn délben 12 órára összehívta a nemzetgyűlést. Kedden érdemi tárgyalás lesz már és le fogják tárgyalni a mentelmi bizottság jelentéseit. A jövő héten megindul a költségvetési vita is.

Nyárády Miklós államtitkár a kormány megbízásából Berlinbe, majd onnan tovább *Londonba* és *Washingtonba* utazik a Németország és Ausztria angol és amerikai megszállási övezetébe elhurcolt magyar értékek hazahozatalának meggyorsítása céljából.

Az összejérhetetlenségi törvényt módosító törvényjavaslat kerül rövidesen a nemzetgyűlés elé. Eszerint a nemzetgyűlési képviselő rendkívüli követté és meghatalmazott miniszterré nevezhető ki, képviselői működésének megszűnését követő egy éven belül.

A Független Ifjúság Országos Szövetsége fegyelmi bizottsága a letartóztatásban levő *Imre* Lajos országos alelnök ellen fegyelmi vizsgálatot indított.

Az összeesküvés tanulságai

A *Kis Ujság* január 19-i számában vezércikkben foglalkoznak az összeesküvés tanulságainak kérdésével és leszegezik a *Független Kisgazda-, Földmunkás- és Polgári Párt* álláspontját. A párt vezetőségének — írják — magának is rá kell mutatnia, hogy a párthívei, de az egész ország közvéleménye előtt arra, hogy ennek az összeesküvésnek ügyeit rendkívül komolyan kell megítélni. A vizsgálat még nem fejeződött be, a nyomozás fokozódik, de máris megállapítható, hogy külön belső tanulsága is ebből az ügyből, végig kell gondolnunk pártunk közel évtizedes munkáját, sok harcát és küzdelmét. Mint kellett vállalnunk a reakciós Magyarország ellenünk zúduló viharát, amikor testvérkezet nyujtottunk a magyar munkásság akkor egyetlen pártjának. Mint váltak vezető tagjaink üldözöttekké, internálótáborok, börtönök rabjává, bujdosókká, vagy mártirokká az elnyomás sötét esztendeiben. Bűnös játékra akartak felhasználni és elrabolják tőlük mindazt, amit nyolc évtized harcos szervezésével kivívtak maguknak. Meg akarták semmisíteni a földreformot, vissza akarták venni a földet és azt négy ötezer új birtokosnak, elsősorban az összeesküvés résztvevőinek *adják 300 vagy 500 holdas parcellákban.* A Parasztszövetségben teremtették meg az összeesküvés gazdasági alapját.

— Mi még nem tudjuk, — mondotta — hogy hogyan és mikor vonul ki a Vörös Hadsereg, de ettől függetlenül fölveti a kérdést, hogy Nagy-Budapest dolgozói elég erősnek tartják-e a szervezett munkásságot, a dolgozó parasztságot, a haladó értelmiséget s a demokratikus intézményeket arra, hogy minden belső kísérlettel szemben egyedül nemcsak, hogy meg tudják védeni a demokráciánkat, de kíméletlenül szét tudnak zúzni minden *ellene irányuló kísérletet.*

Utána *Szakasits* Árpád beszélt, aki beszédében a „Magyar Közösséget" a politikai bandíták szövetségének mondta. Követelte, hogy derítsék fel az összeesküvés minden részletét. Nem engedhetünk egy milliméternyit sem jobbfelé s a magyar szociáldemokraták nem vállalják Weimar végzetét.

Acsay László nyilatkozata

A lapokban megjelent és minden részletében téves, személyemmel kapcsolatos hírekre a következőket válaszolom:

Mistélth minisztertől semmiféle megbízást nem kaptam, a miniszterelnökségi építkezésnek nem vagyok a vállalkozója. Ellenben 1945-ben — mielőtt a nemzetgyűlés tagja lettem — *Fischer* József munkáspárti építésügyi kormánybiztos megbízott a miniszterelnökség terveinek elkészítésével. A két év óta nagy költséggel folyó munkáért eddig összesen 8000 forintot kaptam, amiből az építésügyi minisztérium 5000 mondd ötezer forintot fizetett ki.

Acsay László

Kiosztották az idei Baumgarten-díjakat

A Baumgarten-alapítvány kuratóriuma szombaton délután tartotta emlékülését *Baumgarten* Ferenc halálának 20. évfordulóján a városháza tanácstermében. *Rédey* Tivadar nyitotta meg az emlékülést, amelyen *Farkas* Zoltán, Baumgarten Ferenc egykori osztálytársa emlékezett meg a fiatal Baumgartenről. *Devecseri* Gábor pedig Baumgartennek egyik írását olvasta fel. Ezután *Schöpflin* Aladár ismertette az idei Baumgarten-díjak jutalmazottjainak névsorát. A három, egyenként 10.000 forintos nagydíjat *Kassák* Lajos, *Déri* Tibor és *Szabolcsi* Bence kapta. Ezenkívül hat 3000 forintos jutalmat adott a Baumgarten-alapítvány kuratóriuma *Pilinszky* Jánosnak, *Csorba* Győzőnek, *Kálnoki* Lászlónak. *Hajnal* Annának szépirodalmi munkásságukért és *Trencsényi Waldapfel* Imrének és *Faragó* Lászlónak tudományos irodalmi munkásságukért. *Basch* Lóránt beszámolt az alapítvány helyzetéről és ismertette azokat a lehetőségeket, amelyek az alapítvány mai helyzetében a nagy alapító szellemében hívén a magyar irodalom kiválóinak jutalmazására és további művészi munkájuk serkentésére alkalmas.

Tamási Áron előadása a magyar-román viszonyról

A Kulturális Egyesületek Szövetsége „Világkultúra" sorozatában a Magyar-Román Társasággal és FNK-val együtt hétfőn délután 5 órakor előadást tartanak a képviselőház I. sz. bizottsági termében. *Tamási* Áron a két nép közeledéséről beszél, a Magyar-Román Társaság elnökei a magyar-román közeledésről szólnak, dr *Gáldy* László egy. tanár a legújabb román irodalmat ismerteti. *Oláh* Gábor Eminescu-fordításait is bemutatják.

Léh Lászlót három és féléri börtönre ítélték

Háborús bűntettel vádolva állott a népbíróság Pálosi-tanácsa előtt [illegible] *dián* Béláné életét és vagyonát a nyilas idők alatt megmentette. A bíróság hosszas tanácskozás

Korszerű jegyzetek

Ebben az évben avatják szentté Grignon de Montfort francia papot. Az egyik lap azt írja róla, hogy „1711-ben La Rochelle egyik templomában a következő szigorú ítéletet hirdette ki: háromezer la rochelle-i asszonynak három napon át szigorúan tilos beszélni..." A szenttéavatáshoz tudvalevően több bizonyított csoda szükséges. Ha a la-rochelle-i asszonyok nem szegték meg a hallgatási tilalmat, az már magában véve egyike a legnagyobb *csodáknak.*

*

„A postavezérigazgatóság az országos parasztnapok alkalmával kibocsátott emlékbélyegek eladatlan készletéből 40.000 sorozatot elégetett." Berzsenyi bizonyára forog a sírjában: most már nemcsak letépjük, hanem el is égetjük *„fényes nemzeti hagyatékunkat.'*

*

Azt olvassuk: *„Több mint egymillió* sáska körözött Jeruzsálem felett..." Ez így nem eléggé preciz. Pontosabb számadatokat kérnénk!

*

Fiatal kora ellenére magas pozíciót betöltő ifjú nagyság meg akarja magyarosítani idegen hangzású nevét. Tudnánk ajánlani egy szép történelmi csengésű s amellett stílusosan talajon nevet: *Apajfy.*

*

Megszívlelendő jó tanács a mai nehéz időkben: jobb *szabad* lábon lenni, mint *nagy* lábon élni.

*

Érdekes tüntetés volt Oslóban. 50.000 lakos gyűlt össze a városháza előtt, hogy tiltakozzék az ellen a terv ellen, amely szerint a város egyik szép parkján magasfeszültségű villanyvezetéket akartak átvezetni. A tüntető tömeg — prózai rigmusok hangoztatása helyett — egy erre az alkalomra szerzett dalt énekelt el kórusban. — Azért nem ajánljuk, hogy ezt a tüntetési módszert nálunk is bevezessék. Mert itt sohsem lehet tudni, hogy az egybegyűlt tömeg váratlanul *milyen nótára* gyujt.

*

Valamelyik újság kifogásolta, hogy Stockholmban egy cipőkereskedő lett a kereskedelmi attasénk. Hát aztán! Hiszen ez csak modernebb változata a *politikus csizmadiának.t*

*

Örvendetesen emelkedik a széntermelés. Sajnos, ennek ellenére veszedelmes epidémia terjeng a fővárosban: *faggyázt*

Kunszery Gyula

A helyzet pénteken

◆

A Szovjetunió fennállásának harmincadik évfordulóját ünneplik nálunk is. Közéletünk szereplői ezt a két napot fogadásokon és díszelőadásokon töltik. *Dinnyés* Lajos miniszterelnöknek és *Nagy* Imre házelnöknek a parlamentben rendezett fogadását, *Puskin* követ és felesége pénteki díszestélye követte. A kulturális ünnepségek sorából kimagaslik operaházunk *Borisz Godunov*-előadása, melyre a magyarok jogosan voltak büszkék, mert ezzel a produkcióval a világ bármely operaszínpadán megállnánk helyünket.

A színekben diskáló, igazi festői fantáziával készült díszleteket különös örömmel nézte *Kisfaludy Ströbl* Zsigmond, a hatalmas szovjet emlékmű alkotója, aki nemrég tért haza 33 napos oroszországi körútjáról. A Boris Godunov koronázási jelenete a Kreml egyik részletét ábrázolja és a kitűnő szobrászművész szinte nosztalgiával tekintett a színpadra:

— *Moszkva ugyanolyan nagyszerű tünemény a világon, mint Páris* — mondotta. — A mi reggelizőszobánk ablakai a Kremlre nyíltak. Minél többször láttam, annyival szebbnek, érdekesebbnek, igen: gyönyörűbbnek találtam. Minden nappal jobban tetszett.

— Lehet, hogy ez a szépség igazi kritériuma — feleltük.

— Az oroszokat otthon kell látni — mondta még a szobrász —, hogy az ember igazán közelebb kerüljön hozzájuk. Nagyon sokat produkálnak és csodálatosan gondos szeretettel ápolják, őrzik, restaurálják minden nemzeti emlékünket. Most állítják helyre az egykori cári nyaralót, a Carskoje Selót, mind a százhúsz szobájával, eredeti formájában, tökéletesen. Egy-egy kandalló restaurálásán *tudósok* dolgoznak. Mindent megbecsülnek, ami történelmüké, ami az övék volt.

Tanulságos szavak. Mert a harminc esztendős jubileumon egy művész érzékeny megfigyelésén és lelkes szavain keresztül arra világítanak, hogy ez a harminc év nemcsak a tudományos dogma léggyökereiből táplálkozik hanem mélyen beleágyazódott egy óriás vitalitású, szívós és tehetséges nép multjába. Ez is példa és számunkra emlékezetes lehet.

Egy biztos. Az önkéntes tributum. A Szovjetunióban járt magyar művészek, írók és tudósok az érdekesnek és szépnek, amivel útjukon találkoztak, a két nép közeledésének leghelyesebb módját jelölik meg.

◆

Most került nyilvánosságra, hogy *Acsay* László november 4-én — közvetlenül elutazása előtt — levelet intézett az országgyűlés elnökéhez, *Nagy* Imréhez és a házszabályoknak megfelelően, az elnöktől hatvannapos távolléti engedélyt kért. Acsay László érvényes útlevelei rendelkezik. A Függetlenségi Pártnak szintén küldött levelet, azonos keltezéssel. Bejelenti, hogy régebben tervezett külföldi útjára a Ház elnökségétől szabályszerű engedélyt kért, egyben azt is közölte képviselő barátaival, hogy építészeti tanulmányokat kíván külföldön folytatni.

Acsay Lászlót elkísérte útjára felesége is.

◆

Veres Péter fogadta a belga és svájci ujságírókat, akik különösen a földreform kérdéséről, végrehajtásának jelenlegi stádiumáról érdeklődtek nála. Meglehetősen élénk beszélgetés fejlődött ki. A svájciak elmondták, hogy nekik is volt parasztjuk honvédelmi miniszterük, egy *Minger* nevű kigazda képviselő, aki miután befejezte szövetségi tanácsosi működését (Svájcban így hívják a «kegyelmes urakat») fogta magát és szépen visszatért az eke szarvához. Ez persze csak költői kép, mert Svájcban a parasztok a traktor volanjához ülnek, de mindegy. Már mint a költészetnek mindegy, mert a valóságban a különbség elég tetemes.

Veres Péternek tetszett a történet. Rögtön meg is mondta, hogy neki ugyanaz a szándéka. Ha az obsitos évek letelnek és a közszolgálat elengedi, ő is vissza akar térni a földjére, otthonába, tollal és ekével szántani.

◆

Megírtuk már egyszer, hogy Veres Pétert mennyire kedvelik a külföldiek. Annyira megfelel elképzeléseiknek a magyar emberről, hogy jól esik ránézniök. Igy aztán mindig nagy a vendégjárás a honvédelmi miniszterénél. A svájci, kedves semleges ujságírók után, rögtön hivatalos látogatás következett. Veres Péternél járt *Stockes* amerikai és *Caldwill* angol katonai attasé. Később a miniszter is elment az Operába, de ez már kissé fárasztotta, mert nem várta meg az előadás végét.

Igaz, hogy ha van valami, ami hasonlíthatatlanul az urbánus kultúra terméke, kevert, csillogó, csábító és kissé zavaros — az az operairodalom.

◆

Szeder Ferenc, az országgyűlés új háznagya ambicióval és eredménnyel tölti be tisztségét. Ő vezette be a hatforintos menüt, ő állította vissza a folyosó régi jellegét azzal, hogy határt szabott a teljesen fölösleges „idegenjárás"-nak, kevesebb ujságírói napijegy kiadásához járult hozzá és felkérte a képviselőket, hogy vendégeiket ne hozzák le a parlamenti étterembe vagy folyosóra. Most a régi parlamenti légkör visszavarázslásán fáradozik, abban az értelemben, hogy a képviselők között nagyobb legyen az együvétartozás érzése és barátságosabban közeledjenek egymáshoz.

— Teljesen ferde helyzet — mondotta a háznagy pénteken csomó ujságírónak —, hogy a képviselők nagy része be sem mutatkozik kollégáinak. Nem ismerik egymást, nem egyszer félszegül és bizalmatlanul ülnek egy asztalnál a parlamenti étteremben, ami arra vezet, hogy előbb-utóbb még a társasérintkezésben is sokkal inkább pártok szerint tagozódnak, mint ez régebben szokásos volt. Szeretném, ha ez megváltoznék. A politika elvi ellentéteinek nem kell feltétlenül személyi idegenkedésben megnyilvánulni, minden képviselő a magyar nép megbízásából van itt és egyformán törvényhozó. Szeretném, ha erre gondolnának, s legalább az üléstermen kívül kordiálisabb és udvariasabb légkörben élnének.

Amilyen agilis ember Szeder Ferenc, neki még ez is sikerülhet.

◆

Az interpellációs délutánon a Pfeiffer-párt tagjai tüntetően távolmaradtak.

Katona Jenő az üres padsorok felé mutatva, gúnyosan megjegyezte:

— Gyászolják Pfeiffert!

Az ellenzék oldaláról valaki így reflektált:

— Bezzeg hasonló esetben téged nem gyászolnának a párthíveid.

Egyébként úgy értesülünk, hogy Katona a hét végén — persze legális úton — magánügyben Rómába utazik. Katolikus oldalról felmerült a kérdés: vajjon útba ejti-e *Canosát*?

Kinevezték a munkástanacsok elnökeit

Az igazságügyminisztérium kinevezte az uzsorabíróságok munkástanácsainak elnökeit. A budapesti I. sz. tanács elnöke *Lukács* Tibor helyettesei *Korlát* István és *Jónás* Imre tanácselnökök, a II. sz. tanács elnöke *Csajtai* Ferenc törvényszéki tanácselnök, helyettesei *Biró* Béla járásbíró és *Jávor* Iván törvényszéki bíró. Debrecenben dr *Eöry* Kálmán törvényszéki tanácselnök, Győrött *Mecséry* József, a járásbíróság elnöke, Pécsett *Pongrácz* István törvényszéki tanácselnök és Szegeden *Linzer* Károly törvényszéki tanácselnök fog elnökölni az uzsorabíróságok munkástanácsaiban. Az igazságügyminisztérium felkérte a Szakszervezeti Tanácsot, hogy minél hamarabb terjessze fel a kijelölt munkásbirák névjegyzékét, az uzsorabíróság munkástanácsainak megalakíthatására. A kijelölt törvényszéki tanácselnökök máris felszólítást kaptak, gyüjtsék össze azokat az ügyeket, amelyek előreláthatóan a munkástanácsok elé kerülnek.

Minisztertanács

A kormány tagjai pénteken délelőtt *Dinnyés* Lajos miniszterelnök elnöklésével rendes heti minisztertanácsot tartottak.

Ellenállási mozgalom

Elfogadta a minisztertanács a nemzeti ellenállási mozgalom és a németellenes szabadságharcban szerzett érdemek elismeréséről szóló rendelet kiegészítését és módosítását. A tervezet szerint a korábbi elismerő okiratok hatályukat vesztik. Azok, akik már kérték érdemeik elismerését, a rendelet hatálybalépésétől számított harminc nap alatt a miniszterelnökhöz intézett illetékmentes írásbeli beadványnal kérhetik ügyük újabb elbírálását.

Közalkalmazottak

Elfogadta a minisztertanács a szerződéses közszolgálati alkalmazottak jogviszonyaira vonatkozó korábbi rendeletek módosítását. A rendelet összegszerűen szabályozza a felmondást és végkielégítést s ez a rendelkezés alkalmazandó a folyamatban lévő ilyen természetű perekben is. A rendelet szerint a felmondási idő felső határa hat hónap, a végkielégítés összege pedig négy hónap. A rendelkezés alkalmazandó az állami kezelésbe vett, valamint nagyobb állami érdekeltség alá eső vállalatoknál és közületeknél is. Ha a munkavállalót nyugdíjigény illeti s ennek összege havi 600 fointot meghalad, akkor végkielégítési igényt támasztani nem lehet.

Hozzájárult a minisztertanács a független magyar köztársaság és a szovjet köztársaság közötti kereskedelmi és tengerhajózási egyezmény törvénybeiktatásához.

Naptárak

Szabályozta a minisztertanács a tájékoztatásügyi miniszter előterjesztésére a naptárak és naptárjellegű füzetek, évkönyvek, stb. papírellátásának kérdését. Rotációs vagy íves nyomópapirost csak a tájékoztatásügyi miniszter engedélyével szabad felhasználni. A politikai napilapok, a politikai pártok kiadásában megjelenő központi hetilapok, az egyházak, a Szakszervezeti Tanács, valamint a politikai pártok központi kiadásában megjelenő ilyen kiadványok kivételek.

Az Uj Ember betiltása

A belügyminiszter bejelentette, hogy az *Uj Ember* című hetilap megjelenését a prímás által a miniszterelnökhöz intézett levelének az *Uj Ember*-ben történt közzététele miatt egy hónapra betiltotta. A minisztertanács a belügyminiszter bejelentését tudomásul vette.

Nyugdíj

A nyugdíjellátásoknak az államháztartás helyreállítása érdekében szükséges korlátozó rendelkezéseket módosította a minisztertanács. A módosítás szerint az 1000 forintban meghatározott értékhatár helyett az állami rendszerű I. fizetési osztályra megállapított fizetést, a 300 forintos értékhatár helyett a VII. fizetési osztályra megállapított fizetést veszik alapul.

A legfőbb állami számszék külön-státusa szervezésére vonatkozó pénzügyminiszteri előterjesztést a minisztertanács elfogadta.

A közlekedésügyi miniszter előterjesztésére a budapesti hidak építése körüli érdemek jutalmazásául *Ulrich* Zoltánnak miniszteri tanácsosi, *Savos* Károlynak pedig miniszteri osztálytanácsosi kinevezéséhez hozzájárult a miniszterlanács.

Elfogadták az iskolai sport szabályozására vonatkozó rendeletet. Valamennyi közép-, középfokú szakiskola, általános iskola és népiskola keretében iskolai sportköröket kell szervezni. Az iskolai sportkörök célja az iskolai nevelő- és tömegsport kialakítása és a versenysport előkészítése.

Elvileg elfogadta a minisztertanács a népbíráskodásról szóló törvényjavaslatot és ugyancsak elfogadta az elhagyott zsidó javak kezelésére vonatkozó rendelettervezetet.

Munkanélküliség, aszály

A népjóléti miniszter javaslatára elfogadták a munkanélküliség és aszály következtében válságos helyzetbe jutott családoknak társadalmi úton való megsegítésére vonatkozó rendelettervezetet. A tervezet szerint országos gyüjtést kell szervezni az önhibájukon kívül munkanélküliség és aszály következtében válságos helyzetbe került családok megsegítésére. A gyüjtés tartama alatt a színházak, a hangversenyek, a sportesemények rendezői a jegyekre 20 filléres adománybélyeget ragasztanak, az éttermek és espressók az üzemek minősége szerint 10 fillértől 1 forintig terjedő értékben kötelesek bélyeget alkalmazni. Megállapítja a rendelet a támogatásban részesülő személyek körét.

Budapestre érkezik Pierre Emanuel

Vasárnap, november 9-én érkezik Budapestre Pierre *Emanuel* francia író és költő. Pierre Emanuel fontos alakja a francia szellemi életnek és nagy szerepet játszott a szellemi ellenállásban. Munkatársa a Les Etoiles és a L'Honneur des Poetes című lapoknak, amelyek az intellektuelek nemzeti egyesületének titkos szervei voltak a megszállás alatt. Pierre Emanuel kedden délután az Irószövetség rendezésében előadást tart «Valery és Claudel» címmel. A Magyar-Francia Társaság rendezésében tartja második előadását csütörtökön a budapesti francia intézetben.

A belpolitika hírei

Pfeiffer Zoltán távozása nem jelenti az ellene szóló eljárás megszüntetését — ahogy a *Magyar Nemzet* értesül —, mert jogilag lehetőség van arra, hogy az eljárást távol étében is lefolytassák. Valószínűnek látszik, hogy Pfeiffer ellen az igazságügyi hatóságok az eljárást le is folytatják.

Szombaton délelőtt újabb pártközi értekezlet lesz. Ezen az államtitkári kérdést akarják megoldani.

A kisgazdapárt elnöki tanácsa csütörtökön délután *Gyöngyösi* János elnök elnökésével ülést tartott. A párt pestmegyei szervezete tisztújító közgyülést tartott, amelyen foglalkoztak a B-listások ügyével és elhatározták, hogy feliratot intéznek a kormányhoz. Foglalkozott a közgyülés az aszálysujtotta vidékek gazdáinak nehéz helyzetével s feliratban kérik a pénzügyminisztert, hogy vegyék revizió alá az aszálysujtotta vidékek gazdáinak adókamat-ügyét. A tejbeszolgáltatással kapcsolatban a gazdák kérték, hogy a tanyaközpontokban is rendezzenek be tejbeszolgáltató állomásokat és csak egyszer hetenként szolgáltassák be az egész heti mennyiséget. A közgyülésen örökös díszelnökké *Dinnyés* Lajos miniszterelnököt választották meg, elnök *Pongrácz* Tibor lett, főtitkár pedig *Szeniványi* János.

Nagy Miklós államtitkár nyilatkozott *az egyház és állam közötti tárgyalásokról* a protestáns nevelők gyülésén.

— Az egyház és állam közti viszony rendezésére — mondotta —, *a megegyezésre komoly kilátás van.* Az egyház jogai alappillérei egyben az egyetemes magyar alkotmánynak. A protestantizmus soha nem ellentétes a demokráciával, sőt a demokrácia tanítója lehet; az ősi kollégiumokban mi biztositottuk a szegény gyermekek neveltetését és felemelkedését.

A Balogh-párt képviselői értekezlete

A Független Magyar Demokrata (Balogh) Párt kedden, november 11-én d. e. 9 órakor képviselői értekezletet tart.

A Balogh-párt mozija

Pénteki számunkban foglalkoztunk az „Ellenzék" egy hírével, amely azt írta meg, hogy a Balogh-párt moziengedélyt kért. Közlésünkhöz még azt kell hozzátennünk, hogy akkor, amikor az „Ellenzék" az engedély-kérést megírta, a belügyminiszter már korábban meg is teljesítette a párt kérését.

Fontos bejelentés

rádiózók számára

A rádiótechnika fejlődését összesűrítettük egy ideális rádiókészülékbe. Megoldottuk azt a problémát, hogyan lehet a csúcsszuper igényeit egy középárú készülékben megvalósítani. Ez a készülék az

ORION 844

amit most hozunk forgalomba az exportpiacokon és Magyarországon egyidőben.

Az ORION 844 jellemző tulajdonságai:

- **Revolverrendszerű hullámváltó.** Ilyen nagyhorderejű újítást Magyarországon először alkalmaztunk ebben a kategóriában. Ez biztosítja a készülék hangolóköreinek veszteségmentes működését.
- **5 hullámsáv.** Eddig csak csúcsszupereknél volt alkalmazásban.
- **3 nyújtott rövidhullámú sáv.** Könnyen és stabilan állíthatjuk be a világ rövidhullámú adóit.
- **Negatív visszacsatolás.** Az ORION 844 hangminősége egyedül áll a maga nemében.
- **Gondos mérés és ellenőrzés.** Eddig csak csúcsszuperek előállításánál alkalmazták így, minden részletre kiterjedően.

Az ORION rádió világpresztizse azt követelte, hogy ilyen teljesítménnyel képviseljük a felszabadult magyar ipart az exportpiacokon. Örülünk, hogy módunkban van egyidejűleg ezt a készüléket a magyar közönség elé állítani.

Újpest, 1947 november havában. Az ORION RÁDIÓGYÁR

Fenti készüléket és az összes típusokat azonnal szállítja RÉSZLETRE IS **Morvai rádió** VII. Erzsébet-körut 40. Telefon: 423-563

ÚJ RÁDIÓK. művészlemezek **KONCERT** IV, Váci-utca 23. Tel. 183.378.

Részletre is szállítja **HAHN ARTHUR és TSA** VI, Andrássy-út 10. Tel. 126-824. Bejárat Dob-utcáról.

hercegh rádió VI, ANDRÁSSY-ÚT 14. SZÁM. TELEFON: 121—877.

Orion rádiók 10 lemezváltós gramofonnal kombinálva **Marnitz-nál** VIII, JÓZSEF-KÖRÚT 37.

HAJÓS rádió, vill. és műszaki vállalat. V, Sallai Imre-u. 11. Tel. 126-893

Részletre is szállítja **MÁRKUS RÁDIÓ** Nagymező-utca 8. Tel. 420—700.

Pogány Rádió VI., ANDRÁSSY-ÚT 31. SZÁM. RÉSZLETRE IS. Alkalmi vételek olcsón Rádió javítás. — Telefon: 221—104.

PÁZMÁNYI IX, ÜLLŐI-ÚT 67 Telefon: 339-222

ÖSSZES TÍPUSOK RÉSZLETRE IS **Mogyoróssy** VIII., Rákóczi-út 71

RÉSZLETRE IS **FORTUNA** RÁDIÓ, VILLAMOSSÁG Andrássy-út 33. Telefon: 425-709.

RÁDIÓK részletre is **Stemberg** HANGSZERGYÁR. RÁKÓCZI-ÚT 60.

RÁDIÓK részletre is **BÁNYAI-nál** csövek, alkatrészek kedvezményesen VII, Thököly-út 22. Telefon: 428—936.

NÁGEL KÖLCSÖNZSÁK - TOZSDEPALOTA • 124-649 126-596

CSERE—RÉSZLET **KEMÉNY** aranyéremmel kitüntetett mesternél csak

Időjárásjelentés

Hazánkban csütörtökön élénk szél és változó felhőzet mellett csak 8—10 fokig emelkedett a hőmérséklet. Több helyen volt kisebb záporeső. Megerősödött a lehűlés és az Alföldön mínusz 3, Debrecenben mínusz 5 fokig terjedő talajmenti fagy volt. Budapesten pénteken délben a hőmérséklet 10 fok C. a tengerszintre átszámított légnyomás 765 mm, alig változik. Várható időjárás szombat estig: Mérsékelt északi szél. Felhőátvonulások. Helyenkint kisebb futó eső. Éjszakai fagyok. A nappali hőmérséklet alig változik.

Katonai attasék a honvédelmi miniszternél

A honvédelmi miniszter a napokban fogadta a Szovjetunió hadseregének budapesti képviselőjét és kíséretét, majd november 6-án az Amerikai Egyesült Államok, továbbá az Egyesült Királyság hadseregének és légierejének Budapesten akkreditált képviselőit és kíséretüket. *(MTI)*

Az Ingatlanközvetítők Országos Testülete november 16-án, d. e. 11 órakor rendkívüli közgyülest tart. Tárgysorozat: Elnöki megnyitó és az elnökség, tisztikar és választmány lemondásának bejelentése, határozathozatal. Korelnök megválasztása. Titkári jelentés. Pénztáros és ellenőrök jelentése. Felmentvény tárgyában határozathozatal. Jelölőbizottság kiküldése. Mészáros Alajos javaslatai és esetleges indítványok. A jelölőbizottság jelentése, választások megejtése.

Háromévi börtönre ítélték egy egyetemi tanársegédet. A népbíróság *Piri*-tanácsa előtt felelt tetteiért dr *Szoboszlai* István egyetemi tanársegéd, aki mint a Verbőczy Bajtársi Egyesület vezére, szélsőséges nyilas- és németbarát-propagandát folytatott és Szálasi szolgálatában állott. A népbíróság dr *Szoboszlai* Istvánt háborús és népellenes bűncselekményekben mondotta ki bűnösnek és háromévi börtönbüntetésre, valamint ötévi politikai jogvesztésre ítélte. Az ítélet nem jogerős.

Gazolin. A közlekedésügyi miniszter 52.600. sz. rendeletében a gazolin kiszolgáltatására vonatkozóan intézkedik. Meghatározza, hogy az üzemanyagvásárlási könyv szelvényeire személykocsira szelvényenkint 15 liter, tehergépkocsik, társasgépkocsik szelvényeire, különböző típusok szerint 15—20, illetve 35 liter szolgáltatandó ki. Motorkerékpárok 7 liter gazolint kapnak szelvényenkint.

Házasság. *Kassay-Farkas* Klára és dr *Kolthay* Frigyes miniszteri osztálytanácsos, november 8-án délután ½6 órakor esküsznek a belvárosi főplébániatemplomban (IV., Eskü-tér).

Boldogasszony búcsújárása. November 8-án, szombaton délután 6 órakor a Budavári Nagyboldogasszony (Mária) templomban *Mindszenty* József bíboros prímás szentbeszéddel és könyörgő ájtatossággal indítja el Boldogasszonyi évében minden hónap első szombatján Budapest más-más Szűz Mária templomában tartandó «Boldogasszony búcsújárása» stációs engesztelő ájtatosságot.

A novemberi zsiradékellátás. A polgármester elrendelte, hogy a felnőttek és a 12 éven aluli gyermekek részére kiadott nagybudapesti élelmiszerjegyek novemberi zsiradékszelvényére 45 deka olajat, vagy margarint, a rendőrök részére kiadott állami kenyérpótjegy pirosnyomású D-szelvényére 35 deka olajat, vagy margarint kell kiszolgáltatni.

Szovjet—zsidó kultúrest szombat este 6 órakor (V., Fürst Sándor-utca 26/b) az októberi forradalom 30. évfordulója alkalmából. Belépődíj nincs. —

Professzor Hatvany...

Szavazott a Pázmány Egyetem bölcsészeti kara, a bölcsészeti és irodalmi tudományok egyetemi legmagasabb testülete. Milyen érdekes és különös szavazás lehetett! Az egyetem tanáraul hívta meg *Hatvany Lajost, katedrára ültette azt, ki annyit küzdött az „egyetem", mint maradiság, mint konzervativizmus, mint szellemi megmerevedés, élettől való elzárkózás szimbóluma ellen,* — igen, Hatvany Lajos, az új magyar irodalom e leglángolóbb propagátora, úttörője, Ady Endre és más, soká bizony egyáltalában nem „egyetemi" rangú és elismertetésű költőnk barátja és hirdetője, a változás és az élet és az új szépség ihletett vátesze soká, nagyon soká igazán nem számíthatott egyetemi és tanári rendű embernek, mozgalmas és kritikus lénye egyre tiltakozott is ellene, nem kímélt tekintélyt, nem hódolt a hivatalos tudomány előtt — igen, egész lénye maga volt az irodalmi forradalom, az emberiességnek a 18. századi felvilágosodás szellemi héroszaira emlékeztető szabad lángolása. Most egyetemi ranggal tisztelték meg, olyan ranggal, mely csak kevés és kivételes tudósnak lehetett osztályrésze: *címzetes nyilvános rendes tanár lett,* rajta kívül csak a bölcs és nagy magyar *Jancsó* Benedek, az erdélyi és román kérdés kutatója és *Kármán* Mór, a híres pedagógus viselték ezt a tisztet, a szabad tudósok nálunk eléggé szokatlan címét. Mit is írjunk Hatvany Lajosról? — egész élete már így is merő irodalomtörténet, a legküzdelmesebb fejezetek egyike. Most nyugodt állomáshoz érkezik ez a gazdag és szertelen élet és ha visszagondol pályájára, e pálya emlékezete mégis ott kezdődik az egyetem kopott épületében, a merengő Múzeum-körút félmult környezetében, — a fiatal Hatvany Lajos Gyulai Pál kedves tanítványa volt, tőle, a klasszikusok kortársától tanulta a magyar irodalom ifjúságának és folytonosságának hitét; kalandozott is, légyen bármerre az európai modernség csillogó labirintjában, vagy antik tájakon, vagy izgalmas ujítások között, ehhez a gyulaipáli hagyományhoz, a nemzeti szellem változatlan folytonosságához végig hűséges maradt. Mit törődött emigrációval, kiközösítéssel? — pályája és élete a legszebb tanuság minden gyűlölség ellenében. Nagy kor te jeződik be Hatvany Lajos katedrára emelésével: nemcsak személyi elégtétel ez a férfiúnak, aki kénytelen messze idegenben végig csak Petőfi gé niuszával társalkodni, de befejezése a küzdelmes kornak is, ahogy Ady és társai elérkeztek az egyetemig, a nemzeti klaszszicitásig végérvényesen, visszavonhatatlanul. **g. l.**

A TEKOSZ, a Textilkereskedők Szabadszervezete vasárnap d. e. ½11 órakor nagygyűlést tart a Corsó filmszínházban. (IV., Váci-u. 9).

A magam, valamint életbenmaradt kisszámú családom tagjai nevében tudatom, hogy az elmúlt embertelen idők poklában mártírhalált halt felejthetetlen drága Édesapám

Lövinger Dezső

(a miskolci Glücksmann és Lövinger cég főnöke)

holttetemét mártíriumának színhelyéről, ahol 1944 évben ideiglenesen eltemettem, hazahozattam, hogy munkásságban eltöltött, áldásos életének környezetében nyerjen örök pihenést.

A gyászszertartást f. hó 9-én, vasárnap délelőtt 11 órakor tartjuk meg a miskolci Kazinczy-utcai izr. templom udvarán, onnan kísérjük utolsó útjára a miskolci izr. temetőbe.

Hült tetemét felejthetetlen drága Édesanyám és Nővérem mártír lelke őrzi!

Emléke örökké élt!

Lövinger György és családja
Miskolc.

1944 novemberében elhurcolt és 1945 március 26-án Engerauban mártírhalált halt imádott férjem és édesapánk

Wimmer Ernő

kereskedő

hamvait hazahozattuk és csendben eltemettük.

Wimmerné
és gyermekei: Róbert és Éva.

Dr Polakovits Ödönné szül. Gavosdiai Sváb Mária-Terézia felesége, **Polakovits Mátyás** és **dr Berthóti Berthóty Gézáné** sz. Polakovits Vera gyermekei, **özv. Polakovits Mátyásné** sz. Sándor Hermina édesanyja fájdalomtól megtört szívvel tudatják, hogy forrón szeretett férje, édesapjuk

dr Polakovits Ödön

t. főhadnagy,
v. földbirtokos

életének 68-ik évében, f. hó 6-án, hosszas szenvedés után elhúnyt.

Drága halottunkat folyó hó 8-án ½2 órakor fogjuk a kerepesiúti temető halottasházából a róm. kat Anyaszentegyház szertartása szerint beszentelteltni és örök nyugalomra helyezni.

Az engesztelő szentmiseáldozatot az elhúnyt lelki üdvéért f. hó 10-én reggel 10 órakor fogjuk a Szervita atyák belvárosi templomában a Mindenhatónak bemutatni.

Áldott legyen emléke!

Nyugodjon békében!

Gazdasági hírek

Vas Zoltán nyilatkozata a Kisipari Hitelintézetről

Vas Zoltán miniszter a következőképpen nyilatkozott a Kisipari Hitelintézet gazdálkodásáról:

— Az utóbbi időben a sajtóban több olyan cikk, illetve nyilatkozat jelent meg — így legutóbb csütörtökön is —, amely a budapesti Kisipari Hitelintézet átszervezésével kapcsolatos következtetésekre ad módot. Ezeknek a sajtóközleményeknek tendenciája nyilvánvalóan az, hogy a felelősséget az intézet vezetőiről áthárítsa a kormányzati szervekre és őket tegye felelőssé a kisipar és a kiskereskedelem nem kielégítő hitelellátása miatt.

— Mindezekkel kapcsolatban meg kell állapítanom, hogy a Kisipari Hitelintézet átszervezése azért vált szükségessé, mert az intézet vezetői a rendelkezésre bocsátott többmillió forintos összegnek jelentős részét *bűnös részvényspekulációra és a legkülönbözőbb kétes ametőrüzletekkel elspekulátak,* amivel egyrészt az intézet és a főváros adófizető polgárai számára nagyon komoly veszteséget okoztak, másrészt kisipari hitelek elől vontak el jelentős tőkéket. Ilyen körülmények között egészen természetes, hogy a kormányzat az utóbbi időben nem kívánt újabb tőkéket az intézet rendelkezésére bocsátani és az újabb hitelfolyósítást ahhoz a feltételhez kötötte, hogy az intézet vezetőségét cseréljék ki. Ez most megtörténik és újabb kisipari hitelek folyósítása elől az akadályok és nehézségek elhárulnak. *(MTI)*

A tőzsde Szilárd a tőzsde. Az értékpapírpiac irányzata tovább szilárdult. A kereslet az egész vonalon tovább emelte az árakat. A zárlat is szilárd maradt. Előfordult kötések: Nemzeti Bank 32.10—33.50, Budapesti Gőz 3, Bauxit 99, Beocsini 5, Köszén 72.5—73.5, Salgó 5.70—5.90, Ganz 3.75, Lampart 5, Rima 9—9.40, Trust 11.5—12, Magyar Cukor 91—95, Georgia 9.40—9.50, Izzó 77, Dreher 70—71.50, Gschwindt 430—440, Polgári Sör 192.5, Népszöv. fontkölcsön 340, 1914-es föv. 71.5, 1927-es föv. kölcsön 1520—1540. Zárlati kurzusok: Nemzeti Bank 33.25, Budapesti Gőz 3—3.20, Bauxit 99, Beocsini 5, Cementia 55 pénz, Köszén 73.5 pénz, Salgó 5.70—5.90, Ganz 3.85—4, Lampart 5.50, Rima 9.10—9.20, Schuler 21—23, Nasici 44—46, Trust 12 pénz, Georgia 9.50 pénz, Izzó 77 pénz, Dreher 71.50 pénz, Gschwindt 440 pénz, Polgári Sör 192.5 pénz, Hungária 90, Lukács 30 pénz, Pamut 23 pénz, Szegedi Kender 31 pénz, Hungária Vegyi 22 pénz, Klotild 16 pénz, Felten 45 pénz, Gumi 61 pénz, Vasútforgalmi 7 pénz, Telefon 4.75—4.25, Zagyvapálfalvi 30 pénz, Népsz, fontkölcsön 340 pénz, 1914-es föv. kölcsön 71.5 pénz, 1927-es föv. kölcsön 1540 pénz.

A hazai gyáripari termelés adatai

A magyar gyáripar termelési eredményeiről rendkívül tanulságos statisztikát találunk a Gazdasági Főtanács kiadásában megjelent Gazdaságstatiszkai Tájékoztató legújabb számában. Az ipar összes erőgépeinek teljesítőképessége ebben az évben 1947 januárt 100-zal véve alapul, 101.-re emelkedett. Az üzemben volt erőgépek teljesítőképessége 95.5 volt. A gyáripar széntermelése 92.8-ra csökkent a mult év eleji 100-ról. Az üzemnapok száma 102.4, az átlagos napi üzemóra-teljesítmény 103.6 volt. A munkaléstzám 114.4-re növekedett és a mult év decemberével szemben 10 százalék növekedést mutat. Az ez évi teljesítményeknél már az akkordmunka is szerepel. A nyersanyagfogyasztás értéke 41.4 százalékkal emelkedett ez év eleje óta.

Biztosítási kárfizetés áruban

A mult tavasszal több budapesti gyár tűzkárt szenvedett. A biztosítóintézetek az olasz viszontbiztosítóknál fedezték le magukat a devizaátutalási nehézségek következtében felmerült a kérdés, miként oldják meg a kárfizetést. Az a megoldás kínálkozott, hogy a magyar biztosítók a kártalanítást olaszországi áruban teljesítsék.

Feisst követ és Korányi osztályfőnök a svájci-magyar szerződésről

Nagy érdeklődés mellett tartotta meg beszámolóját *Korányi* Jenő, a kereskedelmi és közlekedésügyi minisztérium osztályfőnöke, a napokkal ezelőtt ratifikált svájci-magyar kereskedelmi egyezményről, melyen dr *Feisst* svájci követen kívül jelen voltak a gazdasági miniszteriumok kiküldöttei és a közgazdasági élet számos kiválósága. Korányi osztályfőnök elmondotta, hogy Svájccal 60 millió forint értékben kötöttünk árucsere-egyezményt, melynek értelmében 24 millió értékben mezőgazdasági cikkeket és 36 milióért ipari cikkeket szállítunk Svájcnak. Svájc ipari gépalkatrészeket, villanyszerelési cikkeket és más közszükségleti cikkeket ad. Az osztályfőnök vázolta a tavalyi és az idei megállapodás lényegét és a jelenlévő svájci követ annak a reményének adott kifejezést, hogy a most ratifikált szerződés csak kezdete annak a gazdasági kapcsolatnak, amely két ország között ki fog épülni.

Csehszlovákiában is deficites az állami széntermelés,

amely az év első felében 7393 millió cseh korona deficitet produkált. Az iparügyi miniszter rámutatott arra, hogy a kedvezőtlen eredményekhez hozzájárult az is, hogy olyan tényezők avatkoztak a termelési kérdésekbe, amelyek sem szakértelemmel, sem gyakorlati ismeretekkel nem rendelkeznek.

Készül az új illetékkódex

Az illetékkódex július hó 29. napján jelent meg a hivatalos lapban és a harmadik napon, augusztus 1. napján életbe lépett. A kódex megjelenése után ramutattunk azokra az illetékügyi bonyadalmakra, amelyet a 400 paragrafusból álló, egyébként egészen elsőrangú jogászi munkának gyors és a szakértők előzetes meghallgatása nélküli történt életbeléptetése előidézhet. Mert a kodex egyes szakaszai külön studiumot igényelnek. Az illetékes hatóságok között folyik a vita egyes, a sorok között megbujt rendelkezések értelmezése fölött. Az illetékügyi bonyadalmak tehát bekövetkeztek. A bonyadalmakat fokozza — ami szintén a gyors életbeléptetés terhére irandó — hogy sok hiány és hiba van a kodexben. A rendelet három hónapja van életben és máris *három pótrendelet és 36 helyesbítés* jelent meg hozzá, legutóbb 29 a hivatalos lap október 31-iki számában. A kódexnek három hónappal a megje enése után történt 29 rendbeli helyesbítése szintén nem előnyös a közönségre, különösen azokra nem, akik csak a kódexet tartalmazó lappéldányt olvasták és nem a későbbi, a pótrendeleteket és a helyesbítéseket tartalmazó lapokat. És a helyesbítések sora meg nem ért véget, mert még több helyesbíteni való van a rendeleten. A pénzügyminisztérium törvényelőkészítő osztálya természetesen megszüntetni igyekszik a bonyadalmakat. Ennek előreláthatóan sikeres eszköze lesz a kódex végrehajtási utasítása, amelyen szerényen dolgozik a pénzügyminisztérium. A végrehajtási utasítás a még hátralévő helyesbítések eszközlése után előreláthatóan a jövő hónapban fog megjelenni és részletes magyarázatokkal, a nem szakjogászok előtt is világos stílusban magyarázza majd meg az illetékkódex minden egyes paragrafusát. Ez a végrehajtási utasítás lesz az igazi illetékkódex.

Dr Pongrácz Jenő

A Magdalin Vegyészeti Gyár alapítójának, néhai

Weisz Lipótnak

sírkőavatása

1947 november 9-én, vasárnap d. e. ½11 órakor az óbudai [illegible]

NÉGY—ÖTSZOBÁS

irodahelyiséget

keresünk. „Belterületen" jel. Hirdetőbe, VI., Teréz-körút 50/en.

Színházi hírek

E. van Beinum vezényelte a *Főváros ku.fődi mese_példete* III. estjét. A *Concergebauw* mai főigazgatóját évekkel előbb már hirdették, de ő nem lévén hajlandó német megszállás alatt külföldi szereplésre, csak most ismerhettük meg elsőnek modern, méghozzá magyar vonalon nyilvánuló értékes képességeit. *Van Beinum* a *Concerto* pompás térképét adva vitt közelebb *Bartók* problémavilágához. Mindent alapo an felmérő precíz interpretálása a legrejtettebb zugba is bevilágított. Megkapott a páros fuvós *Scherzando*, a *Félbeszakított közjáték* folyamán pedig szinte hallottuk *Bartók* kacagását: *Látjátok mi mindent élem meg, de én csak a magam nótáját fúvom.* A kitűnő produkciót csupán a fuga kis fúvós zavara és a prím-szekund lötyögés árnyékolta. A *Brahms* IV. szimfónia tolmácsolása a kvalitások ellenére érzelmileg adós, kissé copfos zenélés. A kifejező, átfagnál jobb fuvolahangra fölfigyeltünk. *Farnadi* Edit *Liszt Esz-dur koncertjét* lázas betegen játszotta. E körülmény felment a dirigenst nehéz feladat elé állító produkció bírálata alól. Epidémia lévén, — Operánk aktív tagjánál is előfordult, hogy a Metropolitan énekeseként hirdették Pesten, — meg kell jegyeznünk, hogy szemet szúr, ha magyar művész neve mellett idegen város szerepel. *Farnadi,* ha az ostrom után Bécsben találta is meg érvényesülését, kétségtelenül *Székely* professzor neveltjeként érte el az eredményt. **(G. E.)**

Orosz Júlia meggyógyult. A hír felett érzett örömöt csak fokozza, hogy ha a tervbe vett szombati Pique Dame felépés halasztást is nyert, már szó lehet a kiváló művésznő munkábaállásáról. Mondanunk sem kell: nagyon hiányzott.

Zenei közlemények

A Magyar-Amerikai Társaság hangversenysorozatának első nagyzenekari hangversenyét, november 11-én, kedden este 8 órakor rendezi meg a Zeneakadémián. Bemutatásra kerülnek: *Diamond: Rounds* (Rapszódia vonószenekarra) *Gershwin: Rhapsody in blue; Ernest Bloch: Schelomo* (Rapszódia csellóra és nagyzenekarra) *Kodály Zoltán: Háry János-szvit. A MÁV szimfónikus zenekart Paul Tibor vezényli.* Közreműködik: *Petri Endre* zongoraművész és *Starker János* gordonkaművész.

MA: BAUMANN TÁNCEST
Belvárosi ½8. Néhány jegy. —

LIBERTAS RENDEZÉSEI

Beethoven IX. nov. 8-ról, Knappertsbusch útlevél akadálya miatt halasztva nov. 28-ra.

Jean Giardino a párisi filmharmónia karnagya vezényli 22-én a Székesfővárosi Zenekart. Közreműködik: **Fejér György** (Csajkovszky zongoraverseny). Jegyek: **Libertas-nál,** Madách Imre-út 5 Telefon: 223—492) —

Sporthírek

A BLASz válogatott csapata Algírban 2:1 (1:0) arányban győzött az északafrikai válogatott csapat ellen.

Csepel csapata Aradon 1:4 arányú vereséget szenvedett az ITA csapatától.

A népbíróság *Bocsányi* János tanácsa pénteken tárgyalta dr *Erdélyi* Béla volt rendőrsegédfogalmazó háborus bűnügyét és négyévi fegyházzal sujtotta, mert a nyilas időkben dr Erdélyi volt a Szent István-városi razziák irányítója. Az ítélet nem jogerős.

A budapesti Olasz Kulturintézet a nagy érdeklődésre való tekintettel meghosszabbította november hó 15-éig az olasznyelvi tanfolyamokra a beiratkozást. Beiratkozni minden nap öttől hétig a kulturintézet helyiségében. (VIII., Bródy Sándor-utca 8, telefon: 137-512 és 137-152)

Rusznyák István dr egyetemi tanár „Orvosi szemmel a Szovietunióban" cimmel számol be tapasztalatairól szombaton, november 8-án, délután fél 6 órapor a Zeneakadémia nagytermében tartandó diszülésen.

A rádió műsora

BUDAPEST I

6.30: Falurádió. 6.45: Torna. 7: Hí. 7.20: Átielepitési közlemények. 7.35: Reggeli zene. 8: E. 8.15: Filmrészletek. 9: Jazz. 10: H. 12: H. 12.15: E. 12.30: A házi együttes. 13.30: E. 13.45: 14: H. 14.10: E. 14.35: Szórakoztató zenekari művek. 15.30: Beszélgetés Weingarten Józseffel. 15.55: Műsorism. 16: Vivaldi: A tél. 16.15: Társbérlet. 16.30: A Zenepedagógusok. 17: H. 17.10 Vgröskereszt. 17.30: A Munkás Kulturszövetség műsora. 18: E. 18.25: A rádiózenekar. 19.45: Falurádió. 20: H. sport. 20.20: Farkas Imre dalaiból. 21: Hangos Heti Hiradó. 21.50: H oroszul. 22: H. 22.25: Bemutató előadás a studióban. „Az én fiam". Szinmű nyolc hangképben. Irta Gergely Sándor. 24: H. 0.10: H franciául. 0.25: H angolul.

BUDAPEST II.

17: Jazz. 18: H. 18.05: E. 18.25: A jövő szinháza. 19.15: Pesti képek. 19.30: Zenés hirek. 19.45: Művészlemezek. 20.30: A Rádió Szinbadegyetem. 21: H. 21.15: Cigányzene. 22.15: Tánczene.

Színházi műsor

Operaház: Pique Dame E. 5. (8) **Vigopera:** Szerelmi bájital (½8) **Nemzeti:** Az orosz kérdés B. 2. (½8) **Nemz. Kamara:** Szerelem, házasság (½8) **Vigszinház:** A szélhámos (½8 órakor) **Pesti:** Az idegen gyermek (½8) **Madách:** Fiuk, lányok, kutyák (½8) **Belvárosi:** A diósköség vására (½8) **Magyar:** Navarrai Margit (½8) **Müvész:** Bün és bünhődés (½8) **Pódium:** Arccal a mivó felé (8) **F. Opereit** Marica grófnő (½8) **Medgyaszay:** Kezdjük elölről (½8) **Kamara Variété:** Faluruha (½8 órakor. **Sportcsarnok (Nagyvarieté):** Katja a csodamedve (7 vas. 4 is)

Mozik műsora

ÁTRIUM (457-120): Csókos buszárok (½5, ½7, ½9. szomb., v., ü. ½3 is) **CITY** (128-129): Gyilkos szemek (am.) (½4, ½6, ½8, szomb., v. ü. ½2 is) **CORSO** (182-818): Mennyország kulcsa (½4, ¾6, 8, szomb., v., ü. u. ½2 is) **CORVIN** (339-333): Utolsó éjszaka (Előadások: 4, 6, 8, vas. ünn. 11 is) **DECSI** (121-343): Mennyország kulcsa (½5, ½7, 9, szomb., vas., ünn. ½3) **FORUM** (189-707): Hurrá tavasz (am.) (½4, 6, ½9, szomb., vas., ü. ½2 is) **KAMARA** (123-941): Gyilkos szemek (Előadások: 4, 6, 8, sz., v., ü. 2 is) **K. HIRADÓ** (222-495): Uj világ született, Tárás Bulyba mutat, Mafirt, francia hiradó, Pálmák városa, 30 éves a szocialista Szovjetunió, Dokumentfilm, Harmónia szerenád (9—25) **LLOYD:** Csókos huszárok (amerikai) (Előadások: 5, 7, 9, sz., v. ü. 2 is) **OMNIA** (139-693): Kóvirág (orosz) (4, ½7, 8, szomb. vas. ünn. ½2 is) **ROYAL APOLLO** (222-656): Hurrá tavasz (5, 7, 9, szomb., v., ü. 3 is) **SCALA** (120-150): Kóvirág (orosz) (4, ½7, 9, szomb., vas. ünn. ½2 is) **URÁNIA** (136-838): Utolsó éjszaka (Előadások kezdete: ½5, ½7, ½9) **VÁROSI** (137-540): Csókos huszárok (½4, ¾6, 8)

MÁSODHETES MOZIK:

ADY: Csung-King asszony (amerikai) (4, 6, 8, szomb. vas. ünn. 2 is) **BELVÁROSI:** Örök visszatérés (fr.) (½4, ½6, ½8, v. ü. ½7 is) **Bailerem:** Ifjuság ünnepe, Nürnbergi per (½4, ½6, ½8, vas., ünn. ½3 és ½5-kor is) **BETHLEN:** Anna és a Szi mi király (½5, ½7, ½9, v. ü. ½3) **BODOGRÁF:** A. terem: Mindenki szeretője (fr.) (4, 6, 8, v. ü. 1, 3, 5, 7, 9) B terem: Az élet nevében (orosz) (½5, ½7, ½9, vasárnap és ünnepnap 2, 4, 6, 8) **B. VIGADÓ:** A megfagyott gyermek (½5, ½7, ½9, szomb., v. ü. ½3 is) **CAPITOL:** Magam útját járom (am.) (½2, ¾4, 6, ½9. vas., ünn. 11 is) **ELIT:** Csendháborító (orosz) Hiradó (4, 6, 8, vas. ünn. 2 is) **FORTUNA:** Casablanca (amer.) (11, 1, 3, 5, 7, 9) **HOMEROS:** Bocsánat, hogy élünk (Előadások: 5, 7, 9, vas., ünn. 3 is) **HUNNIA:** Idegen nő (amer.) Hiradó (4, 6, 8, v. ü. 12 és 2 is) **IPOLY:** Végzetes kaland (½5, ½7, ½9, v. ½3) **J. ATTILA:** Az éjféli jeladás (amer.) (4, 6, 8, vas. ünn. 2) **KRISZTINA:** Stan és Pan, Chaplin vigjáték estek (½4, ½6, ½8, vas., ünn. ½2-kor is) **KOSSUTH:** Csung King asszony (½5, ½7, ½9, sz. v. ü. ½3) **MARX:** Csendháborító (½5, ½7, ½9, v. ü. ½3) **OLYMPIA:** Szerelmek városa (fr.) (½2, ¾4, 6, ½9, vas., ünn ½12 is) **OTTHON:** Áruló asszony. Albánia (¼4, ½6, ½8, vasár-, ünnennap ½2) **PALACE:** Csókos tengerész (amer.) (11, 1, 3, 5, 7, 9) **PÁTRIA:** Stan és Pan, Chaplin (am.) (½3, ½5, ½7, ½9) **PETŐFI:** Az Orkney rejtély (amer.) (¼4, ½6, ½8, vas. és ünn. ½2-kor is) **PHÖNIX:** Orkney rejtély (11, 1, 3, 5, 7, 9 **ROXY:** Éjféli jeladás (am.). Albánia (11, 1, 3, 5, 7, 9) **SAVOY:** Csendháborító (½5, ½7, ½9, sz., v. ü. ½3-kor is) **STUDIÓ:** Magam útját járom (am.) (1, ¼4, ½6, ¾8, vas., ünn. ¾11 is) **SZABADSÁG:** Gázláng (amerikai) (½5, ½7, ½9, szomb. v. ü. ½3 is) **TÁTRA:** Életre ítéltek és Varázsdal (4, 6, 8, vas. ünn. 1, 3, 5, 7, 9) **TINÓDI:** Csendháborító (orosz) (5, 7, 9, v. ü. 3 is) **TURÁN:** Szerelmek városa (fr.) (¾3, ¾5, 7, 9, v. ¾11, ¾1, 3, 5, 7, ¼10) **VESTA:** Mandzsu bestiák (am.) (10, 12, 2, 4, 6, 8) —

November 7-8-9-én

1.-, 2.-, 3.- Ft-os

áron mehet minden

SZOVJET FILMET

JÁTSZÓ MOZIBA!

A FODOR OSZKÁR-FÉLE

MAGYAR KÖZGAZDASÁGI KOMPASZ

I. kötete megjelent. Ezernél több állami és magánhivatal, budapesti és vidéki pénzintézet, biztosító társaság, közlekedési vállalat kompaszszerű adatait tartalmazza, részvénytársulatoknál a forintmérlegeket is.

Az ipari, kereskedelmi és szövetkezeti adatokat a szintén nyomás alatt álló II. kötet fogja tartalmazni.

Megrendelhető:

BUDAPEST V, BAJCSY-ZSILINSZKY-ÚT 34. I. TEL.: 125—340

Gyöngyösi külügyminiszter Párisba utazott a békeszerződés aláírására

Gyöngyösi János, a magyar köztársaság külügyminisztere *Schoenfeld* Pál rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter, valamint *Pödör* László osztálytanácsos, kabinetfőnök kíséretében csütörtök délben a menetrendszerű Arlberg-expresszel Párisba utazott a magyar békeszerződés aláírására.

Gyöngyösi János külügyminiszter elutazása előtt a következőket mondotta a Magyar Távirati Iroda diplomáciai szerkesztőjének:

— A béke aláírására február 10-én este hat órakor kerül sor és ezzel *megszűnik a hadiállapot* Magyarország és a szövetséges hatalmak között.

— Maga a béke gazdaságilag sok súlyos rendelkezést tartalmaz, politikai tekintetben vagy nem kielégítően vagy egyáltalában nem rendezte azokat a kérdéseket, amelyek a magyar békecélok homlokterében állnak, elsősorban az ország határain kívül élő magyarság kérdését.

— Bízunk azonban abban, hogy a Romániával megindítandó közvetlen tárgyalások az ottani kisebbség helyzetének rendezésére megnyugtató eredményekre vezetnek. Sokkal nehezebb a helyzetünk a Csehszlovákiában levő magyar kisebbség ügyében, különösen annak a szerződésszegő és embertelen eljárásnak következtében, hogy a magyarokat ősi lakhelyükről a történelmi Csehországba deportálják.

— Hiszek azonban abban, hogy Magyarországnak ez a békeszerződés megadja a lehetőséget, hogy az Egyesült Nemzetek Szervezetébe tagként beléphessen és azon a nemzetközi fórumon megkapja a lehetőséget arra is, hogy a háború elmúltával a súlyos vagy teljesíthetetlen feltételeken is bizonyos enyhülés következzék be.

A magyar kormány a nagyhatalmak közbelépését kéri a szlovákiai magyarság érdekében

Gyöngyösi János, a magyar köztársaság külügyminisztere szerdán délután felkereste *Puskin* szovjet követet, *Schoenfeld* amerikai követet, *Helm* követet, az angol misszió vezetőjét, *Gauquié* francia követet és a négy nagyhatalom budapesti képviselőjének átnyujtotta a magyar kormánynak azt a jegyzékét, melyben a nagyhatalmak közbelépését kéri a Magyarország és Csehszlovákia közötti vitás kérdések elintézésére.

A Négy Nagy budapesti képviselőinek átadott magyar jegyzék tartalma

A magyar kormány február 6-án a négy nagyhatalom budapesti képviselőinek átadott jegyzékében rámutat arra, hogy a Magyarország és Csehszlovákia közt 1946 február 27-én aláírt népcsereegyezmény jegyzőkönyve és a párizsi konferencia határozata, amelyet később a külügyminiszterek tanácsa is elfogadott, a szlovákiai magyar kérdés kétoldalú rendezését tartja helyesnek és humánusnak. A párizsi konferencián mind a négy nagyhatalom delegációja állást foglalt az egyoldalú megoldás ellen és különösen kihangsúlyozta az emberiesség szempontjainak figyelembevételét.

A magyar kormány megállapítja, hogy Csehszlovákia a széttelepítéssel eltért a külügyminiszterek tanácsa által helyeselt módtól és megsértette az emberiesség elvét. A csehszlovák eljárás megakadályozza a szlovákiai magyar kérdés kétoldalú humánus rendezését és súlyos következményekkel lehet a középeurópai béke kialakulására.

A magyar kormány ezért felkérte a Négy Nagy kormányát, hogy az általuk hozott határozat szellemében baráti támogatásukkal juttassák kielégítő megoldáshoz a szlovákiai magyar kérdést.

Bárányos miniszter a földmüvelésügyi

A traktor- és fogattulajdonosokat kötelező munkára szorítják és az állami gépszolgálat 11.000 traktorából a használhatatlan 5000 darabot sürgősen megjavítják. Svájcból néhány javító mozgószervizt kapunk. Minthogy bizonyos elaknásított és egyéb területek megművelése a magángazdálkodás részéről nehézségekbe ütközik, a földmüvelésügyi miniszter mintegy 100 katasztrális holdat *saját kezelésében fog megmüvelni*, mintagazdaságok formájában.

Budapest közvetlen ellátására kerészeti célokra 2½ millió forint kölcsönt sikerült biztosítani.

Kevés a műtrágya, a szérum és egyéb védekező szerv. Az állam ezek gyártását állami kezelésben kívánja végeztetni. Súlyos károkat okozott a paizstetű, mely gyümölcstermésünk 45 százalékát tette tönkre. Ennek leküzdésére 16 milliót adott a Gazdasági Főtanács. Apaállatok beszerzésére 3 milliós hitelt sikerült kieszközölni. *A mezőgazdasági termékforgalmat* is bővítik és bevezetik, mely különösen a lótenyésztés terén jelent nagy perspektívát. Egyetlen jövedelmező gazdasági tételünk az erdőgazdálkodás.

Az *új földesgazdákat* ezer tanfolyamon oktatják az intenzív mezőgazdálkodásra. 1150 községben telekkönyvezték már az új földesgazdákat.

Az agrárolló kérdését is igyekeznek a gazdák javára befolyásolni.

A *földmüvelési tanácsok* felállításával nemcsak érdekképviselethez jutottak a gazdák, hanem olyan szervhez, amely a termelés módozatait és a szükséglet szerinti lehetőségeket ismerteti. *A Dunavölgyi Agrártudományos Intézet* létesítésével gyors léptekkel haladunk a Dunavölgye népeinek baráti összefogása felé. Megreformálják és leegyszerűsítik a földmüvelésügyi közigazgatást is.

Deficitmentes költségvetést akar készíteni a főváros

Kádár József polgármester felhívta a fővárosi ügyosztályok, hivatalok, üzemek vezetőit, juttassák el a pénzügyi ügyosztályhoz a pótköltségvetés összeírására vonatkozó adatokat. *Beliczay* Imre pénzügyi tanácsnok a beérkezett adatokat

Előrehaladás a lefegyverzés és az atom kérdésben

A newyorki rádió közli, hogy a Biztonsági Tanács amerikai, szovjet, francia, ausztráliai, kolumbiai és belga küldöttei „félhivatalos" megbeszélést tartottak, amelyen *Gromiko* szovjet küldött javasolta, hogy *fogadják el alapul a francia javaslatot*. A francia javaslat tudvalévően *lefegyverzési bizottság* megalakítását indítványozza. A bizottságnak három hónap alatt kell javaslatot tennie *a fegyverkezés csökkentése és szabályozása tárgyában* elfogadott közgyülési határozat végrehajtására. A francia javaslat azt is kimondja, hogy a Biztonsági Tanács a lehető legrövidebb időn belül vizsgálja meg az atomenergia-bizottság jelentését. *Gromiko* indítványa — a megfigyelők szerint — *előrehaladást jelent a megegyezés felé* és a szovjet küldött csupán néhány módosítást javasol a francia szövegen. Az egyik ilyen módosítás a nemzetközi hadsereg megszervezésével kapcsolatos.

A londoni rádió jelenti: *Truman* elnök a kongresszushoz intézett üzenetében hangsúlyozta, hogy a nemzetek csak abban a mértékben szerelhetnek le, amennyire *biztonságukat más eszközökkel garantálhatják*. A továbbiakban kiemelte, hogy az Egyesült Államoknak gazdasági téren szorosan együtt kell működniök a világ többi részével.

Sikeresen halad a külügyminiszterhelyettesek értekezlete

A newyorki rádió közli, hogy — az amerikai megfigyelők jelentése szerint — a külügyminiszterhelyettesek londoni értekezletének tárgyalásai sikeresen haladnak és minden remény megvan arra, hogy a német és osztrák békeszerződések tervezetét kellő időre elkészítik.

Párisi tudósítónk telefonjelentése

A hétfői szertartásra, amely az öt csatlósállam részére a háború utolsó és a béke első pillanatát fogja jelenteni, a Quai d'Orsay már napok óta készülődik. A palotában, amely hajdanában III. Napoleon tulajdona volt, hétfő óta szabályos díszlet- és főpróbákat tartanak. Azt az asztalt, amely a híres Salon de l'Horloge közepén áll, másfél méterrel meghosszabbították, hogy a küldötteknek ne kelljen nagyon szoronganiok. Egyébként ebben a szalónban csak a vádlottak és az ügyészek szólalnak fel az utolsó szó jogán. Maga az aláírás az úgynevezett békegalériában zajlik majd le, amely a szalónnal szomszédos helyiség. A szertartás elnöki tisztségét *Bidault* francia külügyminiszter tölti be.

Ugyanez a szertartás ismétlődik még négyszer egymásután a délután folyamán. Pontosan három órakor a román küldöttség vonul be, negyedötkor a bolgárok kerülnek sorra, félhat órakor a magyarok következnek és végül háromnegyedhétkor az olasz küldöttség jelenik meg.

Az szlovák visszautasítják a brit ultimátumot

A londoni rádió közli, hogy az Irgun-szervezet felhívást bocsátott ki, amelyben hangoztatja hogy az Irgun-szervezet az utolsó lehetőségekig harcolni fog.

Einstein professzor levelet intézett jeruzsálemi barátaihoz, amelyben közölte, hogy Palesztina felosztását ellenzi. De *együttműködési külpolitikát*. Ezt a tömböt egy erős Németország körül akarják létrehozni.

Canberrából jelenti az AFP, hogy *Evatt* ausztráliai külügyminiszter kijelentette: «Európának alapvető érdeke a tartós béke biztosítása. Ebből a szempontból nézve *Ausztrália nem tekinti megfelelőknek a békeszerződéseket.*»

A londoni rádió jelenti, hogy Ellen *Wilkinson* közoktatásügyi miniszter, a brit kormány egyetlen női tagja, *egy londoni kórházban meghalt*. A miniszternő légcsőhurutban szenvedett s ennek következtében keletkezett szívszélhüdés okozta halálát.

Több svéd lap ismertette a csehszlovákiai *magyar «választ gavásárról»* szóló jelentéseket.

A varsói rádió közli, hogy Bolesław *Bierut* lett Lengyelország köztársasági elnöke.

A római rádió közli, hogy *Gasperi* miniszterelnök és *Sforza* külügyminiszter *a békeszerződés aláírása mellett foglalt állást*. Ezek után szinte bizonyosra vehető, hogy az alkotmányozó nemzetgyülés elveti azt a javaslatot, hogy Olaszország ne írja alá a békeszerződést.

A londoni rádió jelenti, hogy Joseph *Kyrankiewicz*, a szocialista párt főtitkárát bízták meg az új lengyel kormány megalakításával.

A moszkvai rádió közli, hogy megjelent *Sztálin* rövid életrajzának az új kiadása, amelyet kibővítettek a Sztálin háború alatti szerepéről szóló fejezettel.

A kisgazdapárt politikai bizottsága

határozatainak végrehajtására *végrehajtó bizottságot* küldött ki. A végrehajtó bizottságnak, amely csütörtökön tartotta meg első ülését, a következők a tagjai: *Bognár* József, *Dobi* István, *Rácz* Lajos és *Hamplom* Ferenc mint főtitkárhelyettesek, *Gyöngyösi* János külügyminiszter, *Balogh* István államtitkár s még egy parasztképviselő, akivel a bizottság legközelebb kiegészíti magát.

A Rádió műsora

BUDAPEST I.

6.30: Falurádió. 6.45: Torna. 7: H. 7.20: Áttelepítési közlemények. 7.30: Reggeli zene. 8: E. 8.15: Szórakoztató BBC lemezek. 9: A Csepeli szimfónikus zenekar. 10: H. 12: H. 12.15: Hajós Magda zongorázik, Bartha Erzsébet énekel. 13: E. 13.20: Gitárkettős. 14: H. 14.10: E. 14.30: E. 14.45: Szórakoztató zene. 15.15: Rádióiskola. 15.55: Műsorism. 16: Hurd rá cigány. 18.45: Budapesti képeslap. 17: H. 17.10 Szakszervezeti tanácsadó. 17.20: Szakszervezeti h. 17.25: Vöröskereszt. 17.45 Sport. 18: Gyermekbarát. 18.15: A Budapesti Külterki „Szabadság" Dalkör. 18.45: Abonyi Géza előadóestje. 19.30: Ivsson Irén énekel. 20: H. sport. 20.20: Schneider Hédy zongorázik, a Garai vonósnégyes játszik. 21.20: Hangos híradó. 21.40: Angol nyelvokt. 21.50: H orosznl. 22: H. 22.30 Mit hallunk holnap. 22.35: Tánczene 23: Ritkán hallott operákból. 24: H. 0.10: H franciául. 0.20: H angolul.

BUDAPEST II.

17: Jazz. 18: H. 18.05: Könnyű dallamok. 19.30: Faluhíradó. 19.45: Falurádió. 20: Svéd dalok. 20.30: A rádió szabadegyeteme. 21: H. 21.15: Cigányzene és jazz. 22.15: Zenekari művek.

Orvosi hír. Dr *Berndorfer* Alfréd plasztikai sebész párisi előadásáról megjött, ismét rendel hétfő, szerda, péntek 3—4-ig Körönd-szanatóriumban.

Halálozás. Özv. *Bély* Mihályné szül. *Novák* Margit február 4-én elhúnyt. Temetése szombaton d. u. 3-kor lesz a farkasréti temető halottasházából.

Új „B"-listás tanfolyamokat rendez az építés- és közmunkaügyi minisztérium. Az átképző tanfolyamokra február 15-ig V., József Nádor-tér 2/4, II. em. 40. szám alatt lehet jelentkezni, ahol részletes útbaigazítást adnak.

Mátyus Leó, a Független Ifjúság Országos Fegyelmi bizottságának elnöke lemondott.

Nyilatkozat. Az *Igaz Szó*-ban megjelent, elejától végéig durva rágalmakat tartalmazó cikk miatt annak szerzője ellen a hűnvádi pert megindítottam. *Dr Acsay László,* nemzetgyűlési képviselő.

A katolikus Dolgozó Nők Akadémiája csütörtökön délután 5 órakor tartja előadását, amikor *Stettner* Andrea és Sz. *Csapody* Hedvig beszél az otthon újjáépítéséről. (Belépőjegyek a helyszínen válthatók. VIII., Múzeum-körút 6/8.)

Mozik műsora

CITY (128-129): Szépek szépe (am.) (½4, ½6 ½8. sz v ü ½2-kor is)
CORSO (182-818): Lady Hamilton (an.) (Előadások: ½4, ½6 ½8, szombat ½2, vas., ünn. 11 ½4, ½6, ½8)
CORVIN (339-933): A szerető két arca (4, 6, 8, vasár- és ünnepnap 11, 3 is)
DÉCSI (121-343): Lady Hamilton (an.) (Előadások: 4 6 8, sz , ü 2 is)
FORUM (189-707): Mrs. Miniver (am.) (Előadások kezdete: 3, ½6, 8)
KAMARA (423-901): Szépek szépe (am.) (4, 6, 8, szomb., vas és ünn. 2 is)
KÖRÚTI HÍRADÓ (Tel.: 222—499). Mafirt Krónika, Orosz, francia híradó. Sport híradó. Chaplin és az uzsorás. Dick Stabil és zenekara Revü szkr. Egyórás előadások: 9-től 12 óráig.
OMNIA (139-688): Virág a viharban (4, 6, 8, szomb vas. és ünn 2 is)
ROYAL APOLLO (T.: 222—202): Hová lettél, drága völgyünk (amer film) (½4 ½6, 8, sz., vas. ünnep. ½2 is) 3 órakor: Az ifju Lincoln (amerikai)
SCALA (120-150): Virág a viharban (4, 6, 8, szomb., vas. ünn 2-kor is)
URÁNIA (T.: 136-888): Ifjuság ünnepe. Népek itélőszéke (Göring és társainak bűne és bűnhődése (4, 6, 8)
VÁROSI (136-456): Casablanca (amer.) (3, ½8, ½8)

UTÁNJÁTSZÓ MOZIK:

ADY: Kétágyas hálószoba (amerikai) (Előadások kezdete: 3, 5, 7 órakor)
BELVÁROSI: Amiről nem beszélünk (Előadások kezdete: 4, 5, 6, 7, 8)
BETHLEN: Tarzan titkos kincse (¼4, ½6, ½8, vas., ünn. 2, 4, 6, 8)
BODOGRÁF: Szerelem nem tréfa (¼4, ½6, ½8, vas., ünn ½2-kor is)
CAPITOL: Éjjeli szolgálat (francia) (2, 4, 6, 8, vasár-, ünnepnap ½12 is)
ELIT: Kétágyas hálószoba (amer.) (½4, ½6 ½8, szomb vasárnap ½2)
HOMEROS: Villamosszék felé, Hiradó (5, 7, vas. és ünn. 3, 5, 7)
HUNNIA (250-441): Bagdadi tolvaj (¼4, ½6 ½8 vas ünn ½ 4 ½2 is)
IPOLY: Jég hátán is megélünk (am.) (½4, ½6, ½8, v., ü ½2, 4. **ATTILA:** Asszonyok a börtönben (francia film) (Előadások: 4, 6, 8, vas., ünn., 2 is)
KRISZTINA: Így élni jó (amerikai) (Előadások: 3, 5, 7, vas., ünn. 1 is)
KOSSUTH (127-824): Torpedótámadás (½4, ½6, ½8, vas., ünn. 2, 4, 6, 8)
LLOYD: Lehull az álarc (francia) (¼4, ½6, ½8, sz v., ü ½2-kor is)
OLYMPIA: Téli karnevál (amerikai) (½2 ¼4 ½6, ½8 v ü ½12 is)
OTTHON: Szerelem nem tréfa (am.) (½4, ½6, ½8) **PALACE:** Nagy kaland (angol) (11, 1, 3, 5, 7, 9) **PÁTRIA:** Operaház fantomja (amerikai) (4, 6, 8, szombat, vas. és ünn. 2 órakor is)
PETŐFI: Ki a férjem, Égő nadrág (¼4, ½6, ½8 v., ü ½2, ¾4, ½6, ½8)
PHÖNIX: 2x2 (m.) Rémület éjszakája (Előadások kezdete: 11, 1, 3, 5, 7)
ROXI: Puszták hőse, Haway éjszakák (2, 4, 6, 8, v. ü. ½12 ½2 ¼4 ½6 ½8)
SAVOY: Alvilág alkonya (amerikai) (½4, ½6, ½8, vasár. és ünnep ½2 is)
STUDIO: Golem (francia) H. Bour (½2, ¼4, ½6, ½8, vas. ünn. ½12 is)
SZABADSÁG (Telefon: 259—505): Így történt (amerikai) (½4, ½6, ½8)
TÁTRA: Vágyak a viharban (amer.) (½4, ½6, ½8, vas., ünnepnap ½2 is)
TINÓDI: Beszorkányt vettem feleségül (¼4, ½6, ½8, v. ½2) **TURÁN:** Hazugság nélkül (2, 4, 6, 8, v., ü ½12)
VESTA: Első lázadás (amerikai film) (10, 12, 2, 4, 6, 8)

Budapest—Pécs légijárata február hó 10-én megindul. Budapestről a gépek 15.40-kor indulnak.

Lehotai Imre szociális papköltő, az Actio Catholica munkásifjú internátusának prefektusa vasárnap este ½8-kor tartja szerzői estjét a Zeneakadémia nagytermében.

Újabb műkincseket találtak meg Ausztriában. A pénzügyminisztérium külföldre vitt javak ügyosztálya közli, hogy a közelmultban megtiltották a német SS-alakulatok által Ausztriába hurcolt műkincsek egy részét. Ezek között egy Tizián, több Szinnyey-Merse, Benczur, Székely Bertalan és Markófestmény, valamint két Dürer-rézkarc is van. Ezek sürgős hazahozatalára a bécsi magyar visszaszolgáltatási bizottság útján a pénzügyminisztérium megtette a szükséges intézkedéseket.

Időjárásjelentés

A Földközi tenger felől tovább áramlanak az enyhe légtömegek s a magasban mélyen benyomulnak Oroszország belseiébe is. Ezért ott megenyhült és nagy területen havazik. A hideg légtömegek Skandinávián át előrenyomulnak Közép- és Nyugat-Európát. Svédország középső részéből mínusz 30 fokot meghaladó fagyról érkezett jelentés.

Budapesten csütörtökön délben a hőmérséklet mínusz 6 fok C. a tengerszintre átszámított légnyomás 753 mm erősen emelkedő irányzatú. Várható időjárás péntek estig: Mérséklődő északnyugati, északi szél. Szakadozott felhőzet és kisebb futó hózáporok. A hőmérséklet tovább süllyed.

Az osztálysorsjátékon 3000 forintot nyert 65093, 1000 forintot nyert 58223, 400 forintot nyertek: 9318, 33250, 35552, 46656, 64555, 300 forintot nyertek 10819, 27282, 29167, 47622, 49525, 57406, 58188, 65552, 69149, 250 forintot nyertek: 1362, 3340, 6205, 11863, 15134, 15249, 15364, 31818, 34933, 38189, 43831, 46784, 50815, 53650, 54065, 58210, 62568, 63982. (A számok helyességéért nem vállalunk felelősséget.)

A Magyar-Jugoszláv Társaság minden pénteken délután 4-kor a budapesti és budapestkörnyéki gyárüzemekben és intézményekben népszerű előadásokat rendez.

Kis- és apróhirdetések

ADÁS, VÉTEL

VESZEK mindenkinél olcsóbb áron villany és gáz **hűtőszekrényt** AUDION VI., Nagymező-utca 31. Telefon: 123-129.

1200 darab vas- és fa- **KERTI-SZÉKEK** eladók. **Rosenfeld** Népszínház-utca 31. Tel.: 139-274.

VENNÉK koncert **ZONGORÁT** Bechstein, Blüthner v. hasonlót, nagy brilliánskövet, ebédlő- v. összkötősszőnyeget. 10—2-ig, TOLDYNÉ, Zenta-utca egy. Tel.:

PERZSASZŐNYEG vétel, eladás Ungár, Király-u. tizennégy és Rákóczi-út negyvenhetőnél.

Mindenfajta **SZŐNYEGET** magas árban veszek. Vogel László, Akácfa-utca 13, I. 12. T.: 422-128

Bútor Boden Sándor képesített asztalosmester bútorraktárában nagy választékban, kitűnő minőségben, fizetési kedvezménnyel. Pálcsfy Sándor-utca 42.

Szenzációs bútorhitel. Ismét megkezdtük árusításunkat. Gyönyörű hálók, kombinált berendezések meglepő olcsón. Minden 100 forint után 10 forint havi részlet előleggel. István-út 22. Grosz.

PERZSASZŐNYEGET vesz, elad, cserél javít Szőnyegüzlet, Rádayutca egy.

Modern és stil, új és használt **bútorok**

RUHÁKÉRT szőnyegért stb. LEGTÖBBET fizet RUHAÜZLET Somogyi Béla-út 6. Hívásra tel.: 227—383.

250-350 forintot is fizetek használt **férfiruháért** kevésbbé viseltért többet is. Szmokingot, sevettet IS VESZEK. Tóth, Bp. Curia-u. 2 üzlet (Ferenciek-terénél)

HANGSZER RÁDIÓ Orion 4 lámpás váltóáramú készüléket eleserélem egyenáramúra. Tel.: 123—248.

Kercsek jókarban lévő rövid hűros márkás zongorát. Címeket „Jó márka 11490" jeligére Blocknerhez. Városház-utca.

Zongorát, pianinót ven-

Golyósprés 1 drb. 30 mm-es, 1 drb. 35 mm-es orsóval, hozzávaló keményfa-asztalra szerelve, rendkívül olcsón eladó. V., Szent István-park harminckét, földszint. HORVÁTH.

GÁZGÉP és gázindikátor (a dugattyúk működésének felrajzolására és esetleges hibák megállapítására) Lehmann & Michels, Hamburg gyártm., gyári új, teljesen komplett, alkalmi áron eladó. **AUDION** VI, Nagymező-utca 31. Tel.: 123-129.

FACIT vagy BRUNSVIGA

Ház. Kossuth Lajos-utcánál II. emeletes, jóhozamú bérház, 80 ezerért eladó. **Erzsébet**-körút 7. Erzsébet-körút II. emeletes, liftes bérpalota, 36.000 jövedelemmel, hibátlan (öt terem, mely egyenértékűnek is alkalmas, elfoglalható), kutazás miatt 150.000-ért eladó. — Villa, Tisztviselőtelepen, legnagyobb luxussal épült 5 szobás, hibátlan villa, parkban, 50.000-ért eladó. Zárda-utcában 6 szoba hallos, berendezett, főúri villa, hibátlan, kényszerár áron eladó. — Zimányi Antal, Alkotmány-utca 31. Telefon: 121—235.

VÁRBAN palota 3 utc. sarok, kert, dunai kilátás, kissé sérült, 23 elfoglalh. helyiség,

ROMHÁZAKAT romlakásokat, romüzleteket gyorsan és olcsón felépítünk, rendelhozunk. Romházakat életjáradékért megveszünk. Üröklakásokat 1—3 szobásig keresünk. Keresünk kiadó lakásokat.

VÁLLALUNK takarítást, fényezést, üvegezést és mindennemű kisipari munkát javításokat is. Ingatlanok adás-vételének gyors lebonyolítását.

ELADÓ: Sasoksoron 1x7 szobás villa, XII. kerületben 3x1 szobás ház. Szentendrén 4 szobás, emeletszerűen épített 110 □ telken gyönyörű ház. Rákoscsabán 2 darab háromszobás modern luxusvilla. XIV. kerületben, a villanyonban. 237 □-öl körmüves telek, □-ölenként 50 forint. Orvosi rendelőnek alkalmas háromszobás lakást keresünk IV. V.. VII. kerületben. főútvonalon 1—3 szobás üröklakás-

Berendezéssel átvehető üzlethelyiségeket Királyutca legelején portálos 10.000, Wesselényi-utca elején sarok, nagyméretű helyiségekkel, 8000, Báross-téren 2500, Bajcsy-Zsilinszky-úton 8000, Nagymező-utcában ipari árammal 8000. Rottenbiller-utcában nagyméretű, portálos, ipari árammal, 8000, Rádayutcában portálos, nagyméretű raktárral, 8000, stb. László Dániel, Bajcsy-Zsilinszky-út 12.

Utcára nyíló **főbérleti üzlethelyiséget** keresek irodahelyiség céljára a Nagykörútnak Rákóczi-út és Andrássy-út közötti részén esetleg Madách

SZOBA, ELLÁTÁS Bútorozott szobák, irodák, átutazók, társbérletek azonnalra kaphatók. Legnagyobb választékban, városszerte. Bérleményeit díjmentesen annap elközvetíti Berték. Erzsébet-körút harminc. 227—258.

10 éves, egészséges **kisleányomat** sürgősen **elhelyezném** úri családnál, tanár vagy tanító előnyben. SZENES ISTVÁNNÉ, IV., Dalmady Győzőutca három—öt.

Fölépesőházból, gázfűtéses luxusszoba, fürdőszobával, vidékinek jutányosan kiadó. Bővebbet Honvéd-utca tizenegyolc. I. 8t.

Cowlesi panzióban, IV., Petőfi Sándor-utca 8, Andrássy-út körüli részen esetleg Madách

Átadó: Gerecse, Nyugatinál. Háromszobások: Báross-utcánál 5500, Körtérnél, Nyugatinál 4000. — Hűvösvölgyben villa bárbe. Oktogonnál egyszobás, bútorral, 4200. «Lakásservice.» Telefon: 120—533. Szent István-körút huszonnégy.

Tisztviselőnő gyári irodába felvételik. Ajánlatok rövid életleírással «Zsiráfgyár 0275» jeligére Blocknerhez, Városház-utca tiz.

Autós utazó vas. kerékpár, autó műszaki cikkekben az egész országban bevezetett, elhelyezkedne. — „Mercedes" jel. New-York hirdetőbe. Erzsébet-körút kilenc.

Ügyvédeket könyvelés részét eladásához fölveszek, vidékre is. Bárczi, Vajdahunyad ötven.

Órakönyvelést, adóügyet, mérlegmunkát szakszerűen végez — könyvvizsgáló. Pósta 32., fiók 13., egyszázharmincöt—nullanyolcvan

TÁRS, PÉNZ Betársulnék budapesti mezőbe, tőkével közreműködéssel. összeláttetéssel. „Mezi" jel. kiadóba.

10 éve önálló hentesmester vagyok villanyerőre berendezett üzlettel van,

FUVAR 1—12 tonnás tehergépkocsival. Autóüzem V. Wahrmann-u. kötő **Tel. 128-359**

MEGBIZHATÓ FUVAR **MATEOSZ** Józsefvárosi iroda, József-körút ötven. Baross-utca sarok. **Tel. 113-00-60**

Bérautót 139-039, 335-020 telefonszámon. Bérautófuvarozók Szövetkezetének VIII., Víg-utca 22

Gyárak üzemek, intézmények ÜVEGEZÉSÉT telefonvezetést is vállal SINGER üvegező, Csáky-utca négy. Telefonhívó: 120-203.

Rádió-műsor · Keresztrejtvény · *A Horváth-kert regénye*

VILÁG

1093. SZÁM * ÁRA 60 FILLÉR | Főszerkesztő SUPKA GÉZA DR | 1949 JANUÁR 26 * SZERDA

Ellenállás nélkül

Bao Dai visszakapja trónját

Irta Hegedüs Nándor

Azt olvasom egyik jobboldali francia lapban, hogy a legitimizmus egyre népszerűbb lesz a tömegek előtt és nem lehet mondani, hogy a trónjukvesztett uralkodók minden remény nélkül tanácskoznak egyelőre egymás között. Amiként a Szent Szövetség is a legitimizmus alapján évtizedekre újjászervezte Európát, úgy nem lehetetlenség ez most sem. Ezekre a fejtegetésekre az adott a francia jobboldali sajtónak alkalmat, hogy Ottó neve a Mindszenty-bűnügy kapcsán az aktualitás fényébe szökkent és hogy a francia Rivierán három volt uralkodó, éspedig VIII. Edvárd angol király, III. Lipót belga király és Mihály román király sokat tanácskoztak együtt. Erről a tanácskozásról ugyan csak annyi jelent meg a lapokban, hogy a három volt uralkodót golfpárti közben lefényképezték, de a legitimista fantáziák már az ilyen csekélységen is hamar lángra lobbannak.

A legitimizmus azt jelenti, hogy az uralkodók visszakapják trónjukat a jogfolytonosság, a törvényesség, legitimitás alapján, amely őket a népek élére állította akár Isten kegyelméből, akár — mint hazudni szokták — a nemzetek akaratából. Nos: ennek a legitimizmusnak igen rosszul áll a szénája, ha nagyon a dolgok mélyére tekintünk. Hiszen a legitimizmus már 1815-ben a bécsi kongresszuson is csak takaró volt, mert például a szász királyt, aki kacérkodott Napoleonnal, a legitim uralkodók szövetsége ezért a kis bűnéért letaszította trónjáról. Ha pedig ma a legitimitást szigorúan vesszük, akkor a számüzött uralkodóknak elsősorban más számüzött dinasztiákkal gyülne meg a bajuk. Mindjárt III. Umberto olasz királytól visszakövetelik trónjukat a toskanai, pármai, modenai, nápolyi dinasztiák, akiket a savojai ház kergetett el, hogy egész Olaszország királyságát a saját dinasztiája alá gyürje. Maga a pápa is jelentkezhetne világi államáért a legitimizmus alapján, Carol román király saját fiával joggal tűzne össze, mert hiszen Mihály minden kényeskedés nélkül beült apja trónjára, amikor Carolt a vasgárda elzavarta. Igaz, hogy 1930-ban viszont Carol seperte le fiát a trónról. A bajor dinasztiával kaparhatná ki Otto szemét, amiért a Mindszenty-megálmodta federatív közép-európai királyságba a Wittelsbachok országát is be akarja kebelezni. A Karagyörgyevicsek legitimizmusa pedig éppen bizarr képet nyujt, ha tudjuk, hogy trónralépésüket azt tette lehetővé, hogy hívei Obrenovics Sándor királyt és nejét darabokra szabdalták. A Kóburg-család bolgár trónjára is indokolt legitimizmussal jelentkezhetnének a Battenberg-hercegek, mert hiszen Ferdinánd, az egykori magyar huszártiszt, soha nem lehetett volna bolgár cár, ha előbb a merénylők a battenbergi dinasztiából származó bolgár fejedelmet meg nem ölik.

Az európai uralkodók visszatérése számára tehát még a legitimizmus sem lehet lépcső, mert ez is régen beomlott. De nincs szükségük a népeknek az uralkodó dinasztiák visszatérésére már azért sem, mert hiszen Európa dinasztiái kevés kivétellel sült németek és ennek kihatása meg is mutatkozott a második világháborúban. Az aktív dinasztiák is, a svéd Benadotte-ház kivételével, teljesen német eredetüek. A letünt uralkodóházak többsége szintén német. Természetszerűen német a harminc egynéhány német birodalmi fejedelem, élén a Hohenzollernekkel és germán nemzetségből a Habsburg-dinasztia is. De tisztára németek a Romanovok, a bolgár, román, belga számüzött királyok, német anyai ágon a spanyol trónkövetelő is. A legitimista reakciót a német gondolkozás fűti és inspirálja. De melyik nép az, amely a germán hatalom visszacsempészése után áhítoznék?

Európában ma egyetlen uralkodónak van kilátása arra, hogy trónját visszakapja. Ezt az urat Bao Dainak hívják, Vietnam császára volt és jelenleg Lausanneban lakik. Bao Dai őfelségének csoda nagy szerencséje van. A francia kormány sehogysem tudja leverni az indokínai népi forradalmat, tehát gondolt merészet és ajánlatot tett Bao Dainak, hogy visszakapja a trónját, menjen haza és legyen a francia kormányrendszernek alázatos exponense. Bao Dai még kicsit kéreti magát, de előrelátható, hogy végül is be fogja látni: jobb a franciák kegyelméből császárnak lenni, mint emigrációban tengődni Svájcban. Persze még egyáltalában nem bizonyos, hogy Bao Dai milyen fogadtatásban fog részesülni hazájában, de ez a királyokat sem Európában, sem Ázsiában nem szokta zsenírozni. Hiszen nincs az a számüzött európai király, aki hajlandó ne lenne arra, hogy idegen hadak segítségével üljön vissza trónjára. Miért ne tenné meg Bao Dai, ha Habsburg Ottónak is ez a legédesebb és legmerészebb álma.

Bao Dai a világ összes legitimista köreinek, királyainak, császárainak, főurainak és főpapjainak legirigyeltebb alakja. Micsoda disznó szerencsére van neki, akit egy köztársasági kormány **ültet vissza a trónjára!**

menekülnek a Kuomintang csapatok Dél felé

A mai nap világpolitikai eseménye **kétségkívül** a keleteurópai országok Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsának megalakulásáról szóló bejelentés. (A hivatalos közleményt lapunk más helyén közöljük.) A világpolitikai híranyagból a vasárnap lezajlott japán választások visszhangja, a ma sorra kerülő izraeli választásokkal kapcsolatos hírek, a Kínából érkezett jelentések, valamint *Togliattinak* és *Cachinnak* a *kommunisták békéért folyó küzdelméről* szóló kijelentései érdemelnek elsősorban figyelmet.

Hewlett Johnson

a canterbury székesegyház dékánja, *Barnes* birminghami püspök tegnap ismertetett nyilatkozatával kapcsolatban megállapította: »A kommunizmus lényege az az önelv, hogy *mindenkitől képességei szerint, mindenki számára szükségletei szerint.* Ez az elv 600 millió embert győzött meg és nem lehet megállítani a fegyverek, az ágyúk, vagy az atombomba erejével. *Ezt az eszmét csak - különb eszmével lehetne legyőzni.* A kommunista elv megfelel a keresztény elveknek«. *Johnson* erős hangon ítélte el *Mindszentynek* azt a kijelentését, hogy »a kommunizmust és a szocializmust ki kell irtani«. *Togliatti* olasz és *Cachin* francia kommunista vezér Rómában egy tömeggyülésen kijelentették, hogy a háború nem elkerülhetetlen és hogy *lehetséges a megegyezés az egymástól eltérő társadalmi rendszerek között.*

Togliatti megállapította: »A kommunisták mindig a békéért küzdöttek és még fokozzák erőfeszítéseiket a világbéke fenntartására.« *Cachin* hangsúlyozta: »Valóban küzdünk a békéért és reméljük, hogy az egész világ majd részt vesz ebben a hadjáratban.« A francia kommunista vezér — mint a *Telepress* jelenti — »nevetségessé tette a nyugati sajtó ama igyekezetét, hogy legutóbbi beszédét a Szovjetunió békehadjáratának és a kommunisták új hadicselének tüntesse fel.«

Londoni

MTI-jelentés szerint »a németországi gyárleszerelések kérdésében Washingtonban folyó angol-francia-amerikai tanácskozások során az angolok és franciák teljesen meghátráltak az amerikaiak nyomása elől és *máris hozzájárultak 117 leszerelésre kijelölt üzem visszatartásához«* Az USA összesen 167 üzemet kíván a leszerelés alól mentesíteni. A gyárleszerelések felfüggesztésének kérdése szorosan összefügg az Atlanti Szövetség problémájával, amelynek középpontjában változatlanul a skandináv államok állanak. A skandináv miniszterelnökök koppenhágai értekezlete tegnap végetért, anélkül, hogy megegyezés született volna a skandináv blokk megalakítását illetően. A tárgyalásokat szombaton Oslóban folytatják. Kopenhágai TASS-jelentés szerint a *Land Og Folk* című dán lap »Vessünk véget ennek a veszélyes játéknak!« cím alatt így ír: »A koppenhágai értekezlet résztvevői teleplezték magukat. Akár nyiltan csatlakoznak az Atlanti Szövetséghez, akár »csak« Északi Védelmi Uniót alkotnak, *mindenképpen az USA érdekeit szolgálják«.*

Mint az MTI párisi tudósítója jelenti, *Truman* beszéde nyomán az a meggyőződés uralkodik, hogy az USA érdeklődése most Afrika, valamint a Távolkelet egyes »elmaradt országai« felé fordul. Nagy figyelmet keltett Párisban ezzel kapcsolatban, hogy »Ausztrália, Uj Zéland, Pakisztán és Ceylon *esendesócáni szövetség előkészítéséről tárgyal,* amelynek célja a demokratikus mozgalmak megállítása lenne a világnak ezen a részén«. Ez a csendesóceáni paktum *az Atlanti Szövetség kiegészítésére szolgálna.*

A kínai

néphadsereg feltartóztathatatlan erővel tör előre Nanking felé. A Nankingot támadó 100.000 főnyi hadseregcsoport *már csak 9 kilométerre* áll a Kuomintang fővárosától. A Kuomintang-csapatok menekülésszerűen özönlenek déli irányban és jóformán semmi ellenállást sem tanusítanak már. A néphadsereg vezetősége még mindig nem válaszolt Nanking béketárgyalások kezdésére vonatkozó kérésére. Azokkal a hírekkel kapcsolatban, hogy *Csang Kai Sek* vagy más Kuomintang-vezetők ellenállási gócot szeretnének képezni Dél-Kínában, az AFP azt jelenti, hogy *»Honkongban senki sem hisz abban, hogy a nankingi kormány tartós ellenállást szervezhet majd Kantonban vagy másutt.«*

A jelentés hozzáfűzi: »A nankingi rendszer urai hiú ábrándokban ringatják magukat, ha azt hiszik, hogy megőrizhetik hatalmuk maradványait és valamiféle kompromisszumot köthetnek«. A kínai kommunisták győzelme erősen éreztette hatását a japán választásokon is. A KP, amelynek eddig négy mandátuma volt, a 466 képviselői hely közül *36-ot szerzett meg,* míg a vele szövetségen lévő Munkás-Parasztpárt 7 mandátumot kapott. »A választásokon — jelenti az MTI — a szociáldemokrata és a konzervativ párt felmorzsolódott és az amerikai zsoldban álló Josida párt, amely a terror és a hamisítások minden eszközét felhasználta, 262 mandátumra tett szert«. A moszkvai rádió ma reggeli jelentése szerint a japáni választásokon *több mint 280 törvénysértést követtek el.* A többi között Kobeban közigazgatási tisztviselők külön szavazócédulákat osztogattak a megbízhatóknak gondolt szavazók között.

Izrael

államában ma tartják meg az első választásokat. *Mikunis,* az izraeli KP főtitkára tegnap kijelentette, hogy a *választásokat nem tekinthetik szabadnak és demokratikusnak,* mert súlyos közigazgatási tévedésekkel a választók tízezreit megfosztották szavazójogaiktól és a választási hadjáratban *nem biztosították egyenlő jogokat valamennyi pártnak. Mikunis* azzal vádolta meg a kormányhatóságokat, hogy megfenyegették az új bevándorlókat: nem kapnak munkát és lakást, ha a haladó pártokra, különösen a kommunista pártra szavaznak.

A választások előestéjén különben a francia kormány bejelentette, hogy *de facto elismerte Izrael kormányát.* A brit kormány még nem adott ki hivatalos közleményt Izrael — már egy héttel ezelőtt elhatározott — elismeréséről. Az MTI párisi jelentése szerint Egyiptom Nagybritannia sugalmazására megmerevítette álláspontját a palesztinai határokat illetően és ennek következtében *a rodoszi megbeszélések zsákutcába jutottak.* A fegyverszüneti tárgyalásokat csütörtökig el is napolták, hogy a delegátusok Tel-Avivba, illetőleg Kairóba visszatérve, új utasításokat kérjenek kormányaiktól.

A Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsának megalakulása

Ez év januárjában gazdasági értekezlet volt Moszkvában Bulgária, Csehszlovákia, Lengyelország, Magyarország, Románia és a Szovjetunió képviselőinek részvételével.

Az értekezlet megállapította, hogy az említett országok gazdasági kapcsolatainak fejlődésében lényeges eredmények mutatkoztak, ami elsősorban az áruforgalom nagyméretü növekedésében nyilvánult meg. Az említett gazdasági kapcsolatok megteremtése és a gazdasági együttműködés politikájának megvalósítása tette lehetővé, hogy a népi demokratikus országok és a Szovjetunió nemzetgazdaságuk ujjáépítését és fejlődését meggyorsítsák.

Az értekezlet továbbá megállapította, hogy az Amerikai Egyesült Államok, Anglia és néhány más nyugateurópai ország kormánya **lényegében bojkottálja a kereskedelmi kapcsolatokat a népi demokráciák országaival és a Szovjetunióval, mivel ezek az országok lehetetlennek tartják, hogy alávessék magukat az országok szuverénitását és nemzetgazdasági érdekeit sértő Marshall-terv diktátumának.**

Figyelembe véve ezt a körülményt, az értekezlet megvitatta a népi demokráciák és a Szovjetunió szélesebb gazdasági együttműködése megszervezésének lehetőségét.

A népi demokráciák országai és a Szovjetunió szélesebb gazdasági együttműködésének megvalósítása céljából az értekezlet szükségesnek tartotta a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsának megalakítását az értekezleten résztvevő országok képviselőiből, **egyenjogú** képviselet alapján, azzal a feladattal, hogy gazdasági tapasztalatai-

kat kicseréljék, műszaki segítséget nyujtsanak egymásnak és segítsék egymást nyersanyaggal, élelmiszerrel, gépekkel, felszereléssel stb.

Az értekezlet kimondta, hogy a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsa nyilt szervezet, amelybe beléphetnek Európa más országai is, ha egyetértenek a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsának alapelveivel és részt kívánnak venni a fentemlített országokkal való széles gazdasági együttműködésben.

A Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsa csak az érdekelt ország beleegyezésével fogad el határozatokat.

A Tanács időszakonként üléseket fog tartani sorban a résztvevő országok fővárosaiban, azon ország képviselőjének elnökletével, amely ország fővárosában az ülést tartják. (MTI)

A körömcipő és a fagyott láb

Tíz nő közül hét panaszkodik, hogy a lába elfagyott és már enyhe hidegben is tűrhetetlenül viszket. Vörösen kifényesedik a bőr, hólyagok keletkeznek, amelyek néha fel is fakadnak. A legtöbben nem mennek orvoshoz, hanem háziszerekkel próbálkoznak, legtöbbször eredménytelenül. Sok nőt elkeserít, hogy a keze télen csúnyán vörös. Ez is gyenge fagyás következménye. Ilyenformán rengeteg embert, főleg nőt érdekel Fejér Endre dr.-nak, a Szent István-kórház bőrgyógyászati osztálya adjunktusának a fagyásokra vonatkozó cikke, amely az Orvosok Lapjában jelent meg.

A fagyásos állapotok egy része — írja — a hideghatáson kívül belső, kondicionális tényezők alapján jön létre és többé-kevésbé megyreheló szöveti elváltozásokkal jár. Ilyen elváltozások gyógyításában a kenőcsös kezelés nem gyógyít, noha az esetek egy részében — egyéb eljárásokkal kombinálva — jótékony hatású lehet a szubjektiv panaszok enyhítésében.

Mindenfajta hideg-ártalmak ellen legnagyobb jelentőségű a megelőzés.

A megfelelő táplálkozás és öltözködés a legdöntőbb a fagyások megelőzésében. A télen 30—40 fokos hideget is könnyen kiálló orosz lakosság körében fagyás alig fordul elő, de az orosz nők nem is körömcipőben és műselyemharisnyában járnak télen. Lakásukban pedig az összes helyiségek egyenletes melegéről gondoskodik

a központi részbe épített kemence.

A szovjet hadseregben — hála a célszerű téli felszerelésnek — fagyás alig fordult elő, szemben a magyar, német, olasz stb. csapatok tömeges súlyos fagyásaival.

A lábak fagyása ellen legjobb védekezés, ha télen legalább

egy számmal nagyobb cipőt

viselünk, mint nyáron, úgy hogy egy gyapjúharisnya beleférjen és a lábujjak mégis szabadon mozoghassanak.

Éghajlatunk alatt már az őszi hónapokban is gyakran fordulnak elő úgynevezett időlt »fagydaganatok«. Ezen nem valódi fagyások és már jóval 0 fok fölött is létrejöhetnek. Erre hajlamos nők sajátossága ez a »perniox«-nak nevezett »fagydaganat«, amely nem más, mint

a végtagok keringési rendellenessége.

A kis erek és hajszálerek működészavarai és a hozzájuk társuló szöveti elváltozások okozzák. Megelőzése: a megfelelő öltözködés és a lakás, munkahely megfelelő fűtése. De igen fontos mindazoknak a kondicionális tényezőknek kedvező befolyásolása, amely az illetőket annyira érzékennyé teszik. Ilyen elsősorban a keringési viszonyok javítása minden lehető módon. A megfelelő öltözködés mellett

meleg kávé és tea

fogyasztása, kielégítő kalória- és vitamintartalmú táplálkozás, valamint a rendszeres sportolás is hozzájárul a megelőzéshez. Főként az A, B, C vitaminok adagolásának van a megelőzésben fontos jelentősége.

Családirtó napszámos

Szeged, január 25. (A Világ tudósítójának telefonjelentése.) A szentesi rendőrség telefonon jelentette a szegedi államügyészségnek, hogy Fél Antal napszámos baltával megölte anyját és életveszélyesen megsebesítette feleségét, továbbá fivérét, Istvánt. A gyilkosság után megszökött, de rövidesen elfogták.

Az ügyészség megállapította, hogy évekkel ezelőtt emberölésért 15 évi fegyházra ítélték, de tavaly feltételesen szabadlábra helyezték.

Szegedre viszik és statáriális bíróság elé állítják.

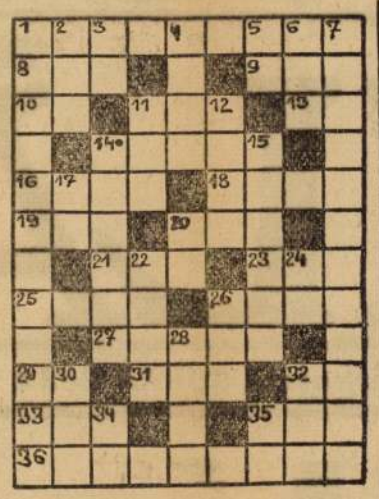

VÍZSZINTES SOROK: 1. A Szovjetunió ázsiai félszigete. 8. Igekötő. 9. Hurkatöltő végére húzzák. 10. Kötőszó. 11. Idegen leánynév. 13. A felsőbb lovag. 14. Sötétnyű vendégoldal rang arasznyos vállán. 16. Felújagyoz. 18. A tengernak sok van. 19. Meggyezésben van (!) 20. Hugo Victor (for.). 21. Félisten (!). 23. Louis. — ahogy kiejtik. 25. Halomra. 26. Kegyhely. (Mária ....) 27. Hires tengeri fürdő. 29. Álvíz. 31. Am. Egy. Áll. 32. Ime. 33. Caesari üdvözlés (fölösék.). 35. Juttatta volt. 36. Orosz cár, akiről történelmi film is készült.

FÜGGŐLEGES SOROK: 1. Világhírű magyar zeneszerző. 2. Vajion ad? 3. Időhalározó. 4. Téli snerlot úz. 5. Tisztelethelli. 6. Végtag. 7. Jókai regénycim. 11. Fut issza az, aki vizet prédikál. 12. Baudelaire-vers cime. 14. Világhirű festő. 15. Szerény virág. 17. Arcnas magánhangzók. 20. Ver. 22. Ladián. 24. Ük (!). 29. Kavoet caz (!). 28. Vidéki házte'ő. 30. Igy szoktak inteni. 32. Holyhalározó. 34. Lángol. 35. Ne — a régi Rómában. (IKA)

MEGFEJTÉSEK a vasárnapi számból: V. 1. Mi a tcendő? — 36. Odry Árpád. — F. 1. Monte Christo. — 7. Összel hervad.

Verseny a kórházak konyhái között

A főváros kórházainak működéséről jelentést készített dr. Bakács Tibor tisztifőorvos. A kórházak kielégítő élelmiszerellátását bizonyítja, hogy a tébécés betegek naponta 3200, a szülőnők és a rendes betegek 2900, a diétás betegek 2700 és a cukorbetegek 2100 kalória értékű élelmiszert kapnak. A kórházak konyhai személyzete között munkaverseny folyik a főváros vándorzászlójáért, amelyet a győztes konyha dolgozóinak február 4-én, ünnepélyes külsőségek között adnak át az új városházán.

A kórházi különszobás ágyak kihasználási mértéke állandóan csökken. A ki nem használt különszobai ágyakat közös kórterni ágyakká minősítik át.

TELEFONOS GYURKA DÁRIDÓT CSAPOTT A TELEKIN

Az egyik Teleki-téri kocsmában nagy mulatást rendezett az este egy fiatalember. Rövid idő alatt valamennyi vendég az asztalánál ült és ivott. Ellenőrző útját járta az egyik nyomozó is, akinek feltűnt a nagy dáridó. Főleg az, honnan van a fiatalembernek sok pénze a mulatságra. Igazoltatta a gavallér vendéget, de az menekülni akart. Elfogták s a nyomozó bevitte a rendőrségre. Igazolta, hogy ő *Deszka* György 30 éves géplakatos, de hamarosan bevallotta, hogy az alvilágban *Telefonos Gyurkának becézik.* Hirhedt betörő és beceneve azért ragadt rá, mert betörései előtt telefonon szokta felhívni a zsákmányolásra kiszemelt lakásokat s ha a telefon néma maradt, meggyőződve, hogy senki sincs otthon »munkához fogott.« Három hét alatt 80.000 forint értékű ékszert és ruhaneműt lopott össze, nyolc betörésből.

Ötéves kislány és betörők küzdelme a dunyháért

Betörők jártak a Kvassay zsilip 99-es számú házban, Tokodi Lajos gyárimunkás lakásán. Tokodi ötéves kislánya volt csak otthon. Amikor meglátta a szobába behatoló idegen férfiakat, torkaszakadtából kezdett segítségért kiáltozni. Aztán elcsendesedett és kérlelni kezdte a betörőket, ne *vigyék el apuka, meg anyuka holmiját.* A betörők félrelökték a kislányt, mire az visszabujt ágyába és belekapaszkodott dunyhájába. Olyan erősen szorította a dunyhát, hogy a betörők ezt nem tudták elvinni. Egyedül a dunyha maradt meg a könnyebben mozgatható ingóságok közül. A betörők minden mást elvittek.

Ezt hallottuk...

A SZÉKESFŐVÁROSI KÖZKÓRHÁZAK közül kettőben, a Rókusban és a Szent István kórházban doktornő lett az igazgató-főorvos. A Rókusban dr. Langfelder Zsuzsa, a Szent István kórházban pedig dr. Zalkáné dr. Gál Aurélia.

●

A TRAGIKUS MÓDON elhunyt Stark Iván Andrássy-úti fodrászüzletét a Fodrászszövetkezet vette át.

●

ACSAY LÁSZLÓ volt Pfeiffer-párti képviselő Newyork egyik szállodájában, mint ételhordó szolga helyezkedett el.

●

ATTLEE angol miniszterelnök, a munkáspárt vezére Bucks kerületben 9500 fontért nyaralót vásárolt. (Körülbelül 40.000 dollár.) Az ellenzéki lapok azzal a kommentárral közölték a hirt, hogy a munkáspárt vezére ügyidtszik igen takarékos ember.

●

MÉREI FERENC DR.-T, a Székesfővárosi Lélektani Intézet vezetőjét a budapesti Állami Pedagógiai Főiskola rendes tanárává nevezték ki.

●

TIETJEN berlini főzeneigazgató magyar énekest akar szerződtetni a berlini Othelló bemutatóra: Udvardy Tibor elmondotta nekünk, hogy eredményes tárgyalásokat folytatott Tietjennel.

●

DR. DABIS LÁSZLÓT, a közegészségtan, dr. Sós Józsefet a kórtani és dr. Faragó Ferencet a bakteorológiai egyetem nyilvános rendes tanárává nevezték ki. Az utóbbi két tanszéket, mely kórtani tanszék volt, most választották szét.

●

AZ EGYKORI »Török szerencséje örök! bankház birtokosának, a Stux bankárcsaládnak utolsó sarja, dr. Stux Károly, Buenos-Airesben agyvérzés következtében meghalt. Az argentin fővárosban már több mint tiz év óta nagyforgalmú bankháza volt az elhúnytnak.

●

FRANCHOT TONE amerikai filmszínész — a párisi lapok fényképes beszámolói szerint — eljegyezte Christian Angélát, a Fővárosi Operettszínház volt tagját.

●

AZ OPERAHÁZ műsorára újból kitüzték a Hary Jánost. A cimszerepet Palló Imre vállalta, akinek tegnap járt le a betegszabadsága. Az előadás különös érdekessége, hogy új Örzse szerepel: Tiszay Magda. Az 1926 októberben lezajlott bemutató óta elsőizben alakitja Örzsét új szereplő. Ma azonban az a hir járta, hogy Tiszay Magdának hangszállazuldsa van és igy az előadást el kell halasztani.

1948 LEGROSSZABBUL ÖLTÖZKÖDŐ személyiséget — amerikai megállapitás szerint — Margaret Truman, az elnök leánya, aki mindig túlöltözködik, a férfiak közül pedig Adolphe Menjou a filmszínész.

●

NIKITA DE MAGALOFF, a nálunk is jól ismert temperamentumos és jóképességű zongorista Londonból visszatért Amerikába és szondtaesteket ad Szigeti Józseffel, apósával együtt.

●

Naiv ember

— Fizetni? Hogy-hogy, hát nem szüntek meg a fizetőpincérek?

●

NAGYSIKERŰ ÚJ TALÁLMÁNY jelent meg a londoni piacon. Ujfajta ébresztőóra, amely csenget, automatikusan megfőzi és kitölti a teát.

●

TIZENNÉGY NÉGYEMELETES házat épitenek Moszkvában, egymáshoz csatlakozó gyorsasági munkamódszerekkel. Ezeknek a módszereknek az alkalmazásával egy-egy ilyen nagy ház megépitéséhez 3 és fél, legfeljebb négy hónap szükséges. A házak mindegyikében 35—40 lakás lesz.

●

30.000 »TÁVTANULÓ« növendéke van egyedül Moszkvában a levelező nyelviskolának. A Szovjetunióban számos levelezőiskola működik, amelyek az ország minden részébe elküldik anyagukat. A távtanulók között tudósok, parasztok, bányászok, háziasszonyok vannak.

●

A MUSICAL COURIR cimü lap érdekes cikket közöl Sándor György Amerikában működő magyar zongoramüvészről. Sándor legutóbb Liszt H-moll szonátáját játszotta lemezre és a Musical Courir azt irja, hogy ez Horovitz óta a legnagyszerűbb H-moll szondta lemez.

Irodalmi napló

Irja Fodor József

Néhány napig utaztam. Útlevél nélkül (ne tessék félreérteni), valuta és jármű nélkül, legfeljebb ha a pesti villamoson, ugyanakkor azonban, — ami, ugye, hihetetlen? — rendkívüli gyorsasággal és hozzá, országokon, népeken keresztül. Nyilván varázslat történt velem, gondolják. Nem történt varázslat. Mindössze annyi, hogy néhány könyvet olvastam mostanában. Ezek röpítettek az érdekes álmok országába, az álmok tengely-, kerék- és anyagnélküli vonatján. Most olvastam például az

Utazás a Szovjetunió térképén

című könyvet. Szerzőként Mihajlov és Poksisevszkij szerepel. Sztálin-díjjal tüntették ki.

A Szovjetunió a föld egyhatoda. Az ember általában ezt csak úgy kimondja, aztán tovább megy. Hall fantasztikus iparról és termelésről és a fantáziaszük ember megint csak tovább megy. Aztán egyszerre csak kezébe vesz egy ilyen könyvet.

Nézegeti a képeket. — sok kép van benne — aztán lassan szédülni kezd. Elkezd barangolni a szövegben és azon veszi magát észre, hogy utazik. Végig Moszkván, a Volgán le, megnézi a Káspi-, a Fekete-tengert, elring az Északnyugati-tengerig, aztán az Uralig. Majd a homoktengereken át, Temerlán nyomdokain bolyong, az égigérő Pamiron, Tien-Szan belsejében; utána Szibérián át elmegy a Csendes-óceánig, Kamcsatkáig, ifjúkori hősére, Benyovszky Móricra gondol, — majd utazik egyet lefelé az Amuron. Az Amur torkolatánál tizenöt kilométer széles.

Úgy is csinálhatja, hogy felül Moszkvában és elutazik Vladivosztokba. Kilenc napig egyfolytában utazik a transzkontinentális expresszen!

Bizonyos méreteken túl az emberi fantázia nem felvevőképes. Igy vagyunk egy kicsit ezzel a roppant birodalommal is. Mennyiféle klima, nép, őskultúra és változatosság emberben, tájban. Növő metropolisok, munkában nyüzsgő falvak, versengő iparvidékek; búza négyezer méter magasban, az égő homokban előnyomuló élet, roppant termelés. Mekkora tervszerűség, szorgalom, láz, micsoda arányok és lendület!

Az ember becsukja a könyvet és hosszú merengésbe hajlik. Tervei közé sorolja, hogy egyszer valóságban is végigkószálja ezeket a végtelen tájakat, elporlott történelmek, népvándorlások földjét, a természeti szépségek és emberi tevékenység nagyszerű színtereit. (Uj Magyar Könyvkiadó.)

Aranyossi Pál: A mai Bulgária. Soha nem fejtem el azt a két hetet, amit Bulgáriában töltöttem, ebben a nagy lendületnek indult országban, ezek közt a kedves, baráti emberek között. Gyönyörű tájak keretében épülő ipartelepek, virágzó szövetkezetek, gigantikus erőművek. Hetek alatt épülő vasútvonalak, hosszú alaguták. Nyüzsgő szellemi élet, könyvpéldányszámok, háromszorosai a miénknek. **Ezt mind saját szemünkkel láttuk, két frótársammal — s örömmel olvasom újra Aranyossi Pál könyvében.**

Aranyossi józseműi és kitűnő tollú ember; a szép ország gyönyörű tájai nem érdeklik könyvében, de Aranyossi nem is akar költő lenni. Művéből annál jobban megismerjük a régi és a mai Bulgáriát, a hajdan és a közelmult elfenállási harcait, népi demokratikus berendezését, legendás hőseit, Rakovszkitól, Botevtől, Levszkitől Dimitrovig. Aranyossi hasznos munkát végzett ezzel a kitűnő könyvével, amely tömörségénél és adatszerűségénél fogva igen alkalmas könyvtárak számára. (Szikra.)

Vas István: Római pillanat. Harmadik utazásom a versek szárnyán történt. Vas István pár hétre elutazott Itáliába. Mint verseiből értesülünk, némi utánjárásba került neki az útlevél és a valuta. De megérte; a költő egész verseskönyvben emlékezett meg itáliai benyomásairól. Hogy ne folyton dícsérjek, kifogásokat szeretnék mondani. De, sajnos, nem lehet. Ugyanis ezek a versek egytől-egyig gyönyörűek.

Vas István mint formatisztelő, elégikushangú költő kezdte. Az elégikus, formai nyugalom s a hozzásimuló mondanivaló egyszerre izgalmas vátozásnak adott helyet. Kettős örvény című könyvében az önmagát végleg megtalált költő rendkívüli figyelmet keltett. Magas rangját a Római pillanat-ban is megőrizte. Ebben a kötetben a — nyugodtan mondhatom — kivétel nélkül ragyogó vers mellett egy sereg szép műfordítás is van.

Zilálton kísérletező, nem szerencsés utakon kerengő egyes fiatalaink olvasgassák Vas István verseskönyvét. Megtanulják belőle, hogy »régi« formában is lehet valaki új, szájtépés nélkül is korszerű és hatásos és külföldi halandzsa-mesterek reménytelen utánfühegése nélkül is az idők versenyt bíró költője. (Révai.)

ACSAY László ép.

Gulyás I. 84-85.h.

M.D.K.

Acsay László, építész

mint a Magyar Mérnök- és Építész-egylet kiküldöttje, részt vett a pécsi Városstemplom bővítésére 1938-ban kiírt pályázat bíráló bizottságában

Gosztonyi Gyula: A városstemplom építéstörténete. Pécs müemlékei. Pécs, /1942/. 46.old.

MDK

Acsay László mérnök

Az országos irodalmi és művészeti tanacs Kolozsvár városával egyetértésben eszmei pályázatot irt ki Kolozsvár főterének, a Mátyás-térnek átépitésére. Az I.dijat Kaffka Péter és Acsay László mérnökök együttes terve nyerte meg.

Cikk: A kolozsvári Mátyás-tér átépitése.

Ujság, 1942.máj.10. 9.1.

MDK

Acsay László mérnök

Az országos irodalmi és művészeti tanacs Kolozsvár varosával egyetértésben eszmei pályázatot irt ki Kolozsvár fotérének, a Mátyás-térnek átépítésére. Az I.díjat Kaffka Péter és Acsay László mérnökök egyéttes terve nyerte meg.

Cikk: A kolozsvári Mátyás-tér átépítése.

Újsag, 1942.maj.10. 9.1.

MDK

Acsay László dr. építészmérnök

Az Uj Magyarság szerkesztőségéhez küldött levélben tiltakozott a Névtelen Hős emlékművének átalakitása ellen.

Cikk: Ötvennyolc építészmérnök tiltakozik a Névtelen Hős emlékművének átalakitása ellen.

Uj Magyarság, 1936.jan.5. 18.1.

M.D.K.

Acsay László, építész

a három egyenlő díj egyikét nyerte el az OTI Nagy Lajos király uti rendelő intézetének terapályá zatán

Vállalkozók Lapja. Bp. 1944. LXV. évf.

febr. 24. sz. 5 old.

M.D.K.

Acsay László, építés

és Kaffka Péter körös terve a három egyenlő 1500 p-ös díjak egyikét második helyen nyerte el a kolozsvári Mátyás király-tér átalakítására kiírt pályázaton

Vállalkozók Lapja. Bp. 1942. LXIII. évf.

máj. 13. sz. 5. old.

M.D.K.

dr. Aczay László, epitész

terve az két egyenként 700 pe-ös díjat egyszer nyerte el az OTI kecskeméti székházának pályázatán.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1941. LXII. évf.

máj. 29. sz. 5. old.

dr. Acsay László, építész M.D.K.

a két egyenlő díj egyikét nyerte el az OTI Reuma kórbázanak terepályára tán.

VállalkozóK. Lapja. Bp. 1941. LXII. évf.

szept. 4. sz. 4. old.

dr. Acsay László, építész M.D.K.

második díjat nyert a szfőv. XIII. ker. Hajdu-Fáy utcai iskolára kiírt csemei tervpályázaton

Vállalkozók Lapja. Bp. 1941. LXII. évf.

ápr. 3. sz. 5 old.

Acsay -

iroda 1945-46-ban terveket készített a miniszterelnöki (Sándor) palota helyreállításához.

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Müszaki k., 194 l., 212 kép

162.l.

M.D.K.

dr. Acsay László, építész

a négy egyenként 2700 p-ös díj egyirát nyerte el az OTI csepeli rendelő-intézetének terapáljárataa

Vállalkozók Lapja, Bp. 1943. LXIV. évf.

jul. 21. sz. 4. old.

M.D.K.

Acsay László, építész

terve meevételben
részesült a munkácsi
kulturház pályázatán

Vállalkozók Lapja. Bp. 1942. LXIII. évf.

dec. 23. sz. 6. old.

M.D.R.

MDK

Acsay László dr építész

Ipoly-utcai bérház,1941. repr.

Csordás Tibor:A tömeges lakásépités tervezési kérdéséi Magyar Epitőművészet 1955.IV.évf.9-10.sz.258.l.

Aesay László, epitész

M.D.K.

terve 600 p-ös meg-
vételben részesült az OTI
Madách-téri bérház pályá-
zatán.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1937. LVIII. évf.

dec. 16. sz. 7 old.

Acsay László

Ipartelepek építészete. Szerk. Rados Kornél. - Bp, Akadémiai Kiadó. - Épületgépészeti és építészeti szempontok az ipartelepek telepítéséhél és tervezésénél. ... Irták Acsay László, Austerweil Lajos stb. - 1966, Akadémiai Nyomda.

Az 1966. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-283.l./ 248. l.

ACSAY LÁSZLÓ

Herkai 1995, 220, 420. 52.

REKLÁMFOTÓ A HARMINCAS ÉVEKBEN
ACZÉL MÁRTA
a gromek fotógaléria
tisztelettel meghívja önt
aczél márta
- reklámfotó a
harmincas években -
című kiállítására,
mely 1997 február 11.és
március 7. között tekinthető
meg keddtől péntekig
14 ás 19 óra között.
gromek fotogaléria,
budapest, magyar utca 26.
tel/fax: 1370584
ACZÉL MÁRTA
CS GRAFIKA

Szobrainkról, emlékműveinkről

Meggyőződésem, hogy igazán szeretni csak azt lehet, amit megismerünk, megértünk, és talán kicsit magunkénak érzünk. A kerületet járva - annak ellenére, hogy idestova már 20 éve ide köt hivatásom - még most is gyakran rácsodálkozom mindarra a látható, vagy épp rejtett szépségre, amely körülvesz bennünket.

Ezek közé a szépségek közé tartoznak a kerület szobrai, emlékművei, díszkútjai, amelyek látványát és hangulatát nap mint nap érezhetjük - ugyanakkor az ismeretség gyakran nagyon felületes, megszokott, sőt néha automatikus.

A kerületi önkormányzatnál két éve kezdődött meg a közterületi szobrok, emlékművek számbavétele és magam is elcsodálkoztam azon, hogy jelenleg egy híján száz ilyen szerepel az elkészült nyilvántartásban.

Szobraink között megtalálhatók olyan országos jelentőségű, vagy ismertségű műalkotások is, mint a budavári Szent István szobor, a Gellérthegyet díszítő Szent Gellért emlékmű, vagy a „0" kilométer köve, de a „leltárban" szerepelnek alig ismert, csak a környezet által szeretett kisebb emlékművek, mint az Európa liget Mackó Úrfi-ja, vagy a Vérmező játszóterének Szitakötője.

Mint főépítész, feladatomnak éreztem, hogy a most élők, valamint az utókor számára, a jövendő kerületi lakosok számára összegyűjtsük ne csak a közismert adatokat, a különböző kiadványokból, jegyzékekből beszerezhető ismereteket, hanem ennél valamivel többet - e szobrok igaz történetét.

Olyan történeteket, beszámolókat, képeket, amely nem csak a szobrok születéséhez, hanem esetleg hétköznapjaihoz tartoznak. A kerület hányatott történelmében nagyon sok szobor és emlékmű osztozott - jó lenne erről többet tudni. Jó néhány kerületi szoborról, emlékműről már csak régi könyvekben, kiadványokban olvashatunk, ezeket elpusztította a történelem - de vajon végleges-e ez a pusztulás, vagy gondolkozhatunk-e az újrateremtésen?

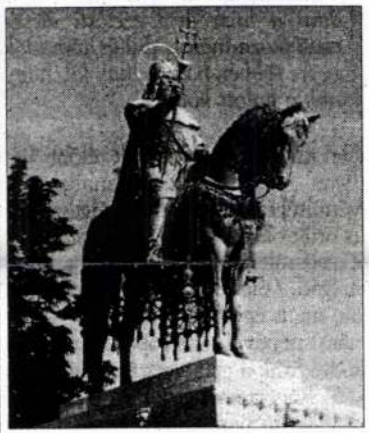

Arra szeretném megkérni a Tisztelt Olvasót, hogy segítsen a szobrok történetét felkutatni. Írják meg mindazokat az ismereteket, amelyekkel a meglévő történetet ki lehet egészíteni. Juttassák el azokat a dokumentumokat, amelyeket lemásolva, ki tudjuk egészíteni a már meglévőket. Jöjjenek el a Polgármesteri Hivatalba elbeszélgetni szobrainkról és történetükről. Segítsenek abban, hogy igazi helytörténeti anyag gyűlhessen össze a Budavári Önkormányzatnál.

dr. Aczél Péter főépítész

ACZÉL PÉTER (dr.) főépítész

Várnegye, 2002. nov. 8.

A Kortárs Művészeti Múzeum/Ludwig Múzeum Budapest meghívja Önt az

Ad hoc

Mai román művészet

című kiállítás megnyitójára 1997. október 16-án, csütörtökön 18 órára

A kiállítást megnyitja: Sorin Antohi
a Közép-Európai Egyetem tudományos rektorhelyettese

A kiállítás megtekinthető 1997. november 16-ig

Kortárs Művészeti Múzeum/Ludwig Múzeum Budapest
Budavári Palota „A" épület
1014 Budapest, Szent György tér 2.

Telefon: 175 9175 Fax: 212 2534

The Museum of Contemporary Art/Ludwig Museum Budapest invites you to the opening of the exhibition

Ad hoc

Romanian Art Today

on Thursday, October 16, 1997, at 6 p.m.

Opening speech by Sorin Antohi
Academic Prorector
Central European University

The exhibition can be visited until November 16, 1997

Ludwig Museum Budapest/Museum of Contemporary Art
Royal Palace, Building "A"
1014 Budapest, Szent György tér 2.

phone: 175 9175 fax: 212 2534

Ádám

A Budapesti hirvivő c. rovat közli, hogy a müvész festményét, -melynek cime: "Állatok"- megvásárolta a Pesti Müegylet.

Divatcsarnok, Bp. 1854. dec. 15.
69. sz. 1628. lap.

Ádám

"Lovak a legelőn" c. müve szerepelt az e havi
mütárlaton, melyet megvásároltak, mint az Iró
és Müvészet c. rovat közli.

Divatcsarnok, Bp. 1853. okt. 13.
56. sz. 1125-1127. lap

MDK

Adam Albrecht, festöm.

24. Istálló. vizf.

A Szépmüvészeti Muzeum tulajdona.

Képzőm.Társ. 1931. Őszi kiáll. Kat. 26.l.

Ádám ötvös.Beszterce.1552.

Arch.Sieb.1887.21.köt.79.l.

ADAM ,Albrecht festő M.D.K.

lengyel származásu,Münchenben magániskolájába iratkozott be Munkácsy Mihály

Genthon-Végvári- Németh- Zádor: Magyar müvészet 1800 1945. p. 1958. 25.1.

ADAM ALBRECHT

Festészet, XIX.sz., önálló táblakép

Lovak legelőn Adam /Albrecht?/-től.

Divatcsarnok, 1853.okt.13.56.1126.

Iró- és müvészélet.

Festészet, táblakép.

Állatok, Adám.

Divatcsarnok, 1854. dec. 15. 69.

1628.

Budapesti hirvivő.

Adam /Albrecht?/ festő

Divatcsarnok, 1853.okt.13.56.1126.

Iró- és müvészélet.

Aczél *Henrik*, tájképfestő, *1876. Szabadkán és Budapesten működött, iparművészettel is foglalkozott.

Aczél *Ilona*, Csathó Kálmánné, a Nemzeti Színház örökös tagja, *1888. Pályája elején drámai hősnőket játszott. Bánffy Miklós *Nagyúr* c. darabjában tűnt fel. Korán áttért az idősebb szerepkörre, nevezetes sikerrel.

Ad., az *aldebaranium* (l. o.) vegytani jele.

A. D., a lat. *anno Domini* (az Úr évében) rövidítése. Régi keltezési forma, az évszám elé tették; a. m. Krisztus születése után.

Ada *(Ada)*, bács-bodrog megyei község, Tr. óta Jugoszláviához tartozik. Földművelő centrum. Főterén Szarvas Gábor szobra. Mezőgazdasági iparok. Kb. 13,000 lak., túlnyomóan magyarok.

Adab, az arab kultúra virágkorában azoknak az ismereteknek neve, amelyekkel a művelt társaság tagjainak rendelkezniök kellett. Ezeknek az ismereteknek középpontjában állott az arab költészet; a költemények megértéséhez nyelvészeti és történeti tudásra volt szükség.

Adabazar, város Törökországban, Kisázsia ÉNy.-i részében, az Ak Ova síkság legnagyobb települése, jelentékeny dohánytermeléssel és iparral. Kb. 20,000 lak.

Ad absurdum (lat.), a. m. a lehetetlenségig, a képtelenségig. (Valamit A. vinni).

Adács, nk. Heves vm. gyöngyösi j.-ban, a hatvan—miskolci vasútvonal mellett, (1930) 4058 lak. Dinnyetermesztés.

Adacsi Mineicsiro, japán diplomata, *1869. †1934. Hosszabb diplomáciai szolgálat után 1927-ben Japán párizsi nagykövete és népszövetségi megbízottja lett. Ebben a minőségében a magyar optánsper népszövetségi előadója volt.

Ad acta (lat., a. m. az aktákhoz), rövidítve: *a. a.*, régebben használatos hivatali kifejezés, mely lényegtelen, elintézést nem igénylő beadványoknak tárgyalás nélkül az irattárba való helyezésére vonatkozik.

Adaequat, l. *Adekvát*.

Adag, gyógyszereknek az a mennyisége, mely a gyógyító hatás eléréséhez elegendő és veszélyes mellékhatások kifejtése nélkül adható a betegnek. A hivatalos gyógyszerek legnagyobb egyes és legnagyobb napi A.-át a *Gyógyszerkönyv* (l. o.) szabja meg. Ezeket az A.-okat megokolt esetekben az orvos saját felelősségére túllépheti, de rendelvényében jeleznie kell, hogy az A. túllépése tudatos és az ő felelősségére történt.

Adagio [adadzso], olasz, a. m. kényelmesen, zeneművekben a lassú menetű darabok gyakori tempó- és hangulatjelzése, többtételes művekben többnyire az egyik közbülső tételé.

Adagoló asztal, olyan szállítóeszköz, amely a munkadarabnak a szerszámhoz való továbbítására szolgál; biztosító berendezés, hogy a munkásnak ne kelljen kezével a gyorsan mozgó szerszámok közelébe nyúlnia.

Ada-Kaleh, kis aldunai sziget Orsovánál, (1930) 456 lak. Sokáig Törökországhoz tartozott, megőrizte keleti jellegét; lakosai mohamedánok. 1908-ban Magyarországhoz csatolták; Tr. óta Romániáé.

Adaktylia (görög), a végtagok egyes ujjainak velükszületett hiánya.

Adal, a Francia Szomáliföld partvidéke a Tadzsura-öböl környékén, a Bab el Mandeb tengerszoros mellett. Éghajlata száraz, sivatagos; bozótos sztyep, csak helyenkint borítja dúsabb növényzet. Lakossága, az adal nép, a danakil-törzshöz tartozik.

Adalbert, szent, püspök és vértanu, *955 és 59 között, †997-ben. Ünnepe ápr. 23-án. Szlavnik fehér-horvát hg. fia és a brevnovi cseh bencésapátság alapítója, majd prágai püspök. II. Boleszláv cseh hg. környezetének féktelen vérengzései miatt ismételten elhagyta püspöki székét. 995-ben Géza fejedelem udvarában tartózkodott és valószínűleg ő bérmálta meg a már keresztény István hg.-et. A pogány poroszok közt, térítés közben, szenvedett vértanuságot.

Adalbert osztrák őrgróf, *1018. †1055. Kihasználva sógorának, Péter magyar királynak és Aba Sámuelnek trónviszályát, elszakította Magyarországtól a Lajtán túli területet s azt saját területével egyesítve, megalapította az Ostmarkot.

Adalék-anyag, a beton egyik fő alkotó eleme, rendszerint különféle szemnagyságú kavicsból és homokból áll, de lehet bármilyen kötőrmelék, salak, acélhulladék stb. is, aszerint, hogy milyen betont akarunk készíteni. Tulajdonképen a beton alapanyaga, melyet a kötőanyag, vízzel vegyileg egyesülve mesterséges homokkővé köt össze. Lehet természetes (folyami homok és kavics v. bányahomok és kavics) vagy mesterséges (zúzott kő és őrölt homok). A beton tömörsége, kopási ellenállása, valamint húzó- és nyomószilárdsága is részben a különféle szemnagyságú A.-részecskék százalékos összetételétől függ.

Adalin (Adalin), kolozsmegyei község, Tr. óta Romániához tartozik, (1930) 715 lak.

Adalin (dietilbromacetilcarbamid), enyhe hatású altatószer. Ideges állapotban megnyugtatónak is használják.

Adam *Adolphe Charles*, francia dalműszerző, *1803. †1856. Boildieu-tanítvány. 53 dalműve közül legnevezetesebbek: *A lonjumeaui postakocsis* (1836, a bpesti Operaház 1904-ben mutatta be); *Ha király lennék; A nürnbergi baba* (a bpesti Nemzeti Színház 1863-ban mutatta be). Táncjátékai: *A kalóz* (a bpesti Operaházban 1889) és *Giselle*. Ezek a művei még ma is műsoron szerepelnek.

Adam *Ion*, román író, *1875. †1911. Moldvai paraszt család sarja; tanító, majd később közhivatalnok lett. Legjobb művei a falusi

életből merített karcolatai és elbeszélései. Népi adomákat is gyüjtött.

Adam, *Mme.*, l. *Lamber*, Juliette.

Adam, német festők, valamennyien Magyarországon is jártak. 1. *Albrecht*, *1786. †1862, Napoleon és Radetzky hadaival járt s csataképeket festett. 2. *Franz*, *1815. †1886, magyar lóvásárokat is festett. 3. *Eugen*, *1817. †1880. Csataképfestő és litografus. 4. *Emil*, *1843. †1924. Versenyló-képmásairól nevezetes. 5. *Benno Richard*, *1873, számos magyar főúr számára festett lovasképeket.

Adam *Paul*, francia publicista és regényíró, *1862. †1920. Első regényei a naturalizmus hatása alatt keletkeztek. Társadalmi regényeivel *(Les cours nouveaux, Le mystère des Foules, Trust)* nagy sikere volt.

Adam [edem] *Robert*, angol építész, *1728. †1792. Bútorai nevezetesek. Város-

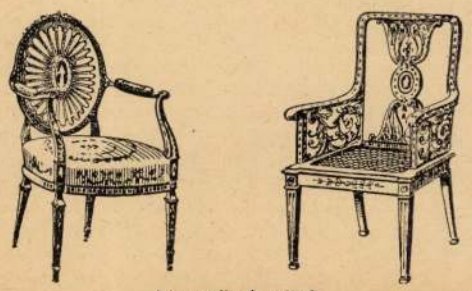

Adam-stílusú székek.

rendezési terveivel ujjáalakította London egyes részeit. A klasszikus stílus értelmében építette meg az edinburgi egyetemet.

Adam *Victor Vincent*, francia festő, *1801. †1866. Számos nagyszabású csataképet festett Napoleon hadjáratairól (Versailles), amelyek litografiai másolatokban egész Európában elterjedtek.

Ádám, a bibliában az első ember. Tőle származik az egész emberi nem. Bordájából teremtette Isten Évát. A kígyó csábítására esznek az Éden tiltott gyümölcséből s ezért büntetésük munka és fájdalom. Ennek a hagyománynak egyes elemei kimutathatók más népek, főkép a babiloniak mitoszában is. A bibliai hagyomány szerint tehát az emberiség egységes, mindnyájan egy ős-pártól származunk; az ember a teremtés betetőzése, a természet ura; a házasság az első intézmény; az ember hivatása a munka.

Ádám és Éva ábrázolásával már az ókeresztény művészet is foglalkozott, a bűnbeesésre való célzással. A középkorban, amely kerülte a meztelen test ábrázolását, Á. egyike azon kevés alaknak, amelyen a mesterek bemutathatták a testről való művészi felfogásukat. A renaissancetól kezdve sűrűn szerepel, leghatalmasabban alakította Michelangelo a sixtusi kápolna-mennyezet freskóján.

Ádám *Iván*, veszprémi kanonok, művészettörténeti író, *1844. †1928. Főleg Veszprém multjával foglalkozott. *(A veszprémi székesegyház*, 1912.)

Ádám *Jenő*, zeneszerző és karmester, *1896, Kodály-növendék. A legkiválóbb énekkar-karmesterek egyike. Nevezetesebb művei: *Dominica-szvit*, 1926; *Magyar karácsony*, 1931 (daljáték, bemutatta az Operaház); karművek, dalok, kamarazeneművek.

Ádám *Lajos*, sebész, *1879. A Pázmány Péter Tudományegyetem nyilvános rendes tanára, 1930 óta a III. számú sebészeti klinika igazgatója. Tudományos munkái a gyakorlati sebészet különböző ágaival foglalkoznak.

Adamantinoma, az állcsontok belsejében, a zománcszerv maradványaiból kiinduló jóindulatú daganat.

Adamantius, Alexandriából származott zsidó orvos, a Kr. u. IV. sz. derekán. Különösen a betegségeket kísérő tünetek leírásával foglalkozott. Az emberi arcról nagy könyvet írt.

Adamaua, középszudáni vidék, eredetileg független szudáni fulbeállam neve Kamerun és Nigeria határterületén. Néger hűbéres állam volt, melyet uralkodójának, Adamának (innen az állam neve) véres önkényuralma tartott össze. Uralkodó osztálya a hamita eredetű fulbe nép volt, hírhedt rabszolgakereskedők, akik leigázták az A.-i négereket. Ma A.-nak nevezik a felső Benue környékét. Dombos szavannavidék, lak.-i állattenyésztők. Részben francia, részben angol birtok.

Ádámcsutka, *pomum Adami*, *prominentia laryngis*, a gége legterjedelmesebb porcának, a pajzsporcnak csutkához hasonló kiemelkedése a nyakon. Különösen feltűnő mélyhangú férfiaknál.

Adam de la Halle [ál], francia trouvère (l. o.), „az arrasi pupos". *Kb. 1220. †1287. Leleményessége, költészetének üde, friss, közvetetlen hangja a hallgatóra ma is hat. Nevezetes daljátéka: *Jeu de Robin et de Marion.*

Adamello, a Räti Alpok déli vonulatának tonalitból álló hegycsoportja. A Sarca völgye két részre osztja: a tulajdonképpeni Adamellora és a Presanellára. Fiatalharmadkori hegység; erősen el van jegesedve.

Ádámelőttiek, praeadamiták, az Ádám előtt élő emberek. A praeadamiták feltételezésével igyekeztek összeegyeztetni a tudományos felfogást, — mely az emberiség ősrégiségét hirdeti — a bibliai történettel, mely csak néhány évezredre szorítkozik. Evvel az ábrándos elképzeléssel függött össze a XVII. sz.-ban keletkezett hit, hogy a pogányok a praeadamitáktól származnak.

Ádámfalva *(Adamovce-Malé Bierovce)*, trencsénmegyei község, Tr. óta Csehszlovákiához tartozik.

Ádámfölde *(Mošurov)*, sárosmegyei község, Tr. óta Csehszlovákiához tartozik.

Adam de St. Victor, francia egyházi dallamszerző a XII. században. Nevezetes se-

Uj Idők Lexikona I.

Adam Albert (2)

München

1845. pesti kiáll.

Magyar pásztorok lovak-
kal, olajf.

Magyar huszárok csatá-
ban, olajf.

Thieme-Becker

I. 57, 58 l.

Gutenberg Lex. I. 220. h.

Eber-Gombosi, I. 9. l.

L 1845.

Konstantinájody V. 27.

(4)

ADAM, bajor festőcsalád: 1. *A. Albrecht*, szül. Nördlingen 1786, megh. 1862. Résztvett 1809-től kezdve a Napoleoni háborúkban s Radetzkyvel Itáliában járt. A müncheni kir. palota számára megfestette A borodinói ütközet c. nagy képét. I. Ferenc József megbízásából olasz csataképeket festett. Magyarországi tárgyú csataképei: A győri, a szöregi és a temesvári csata. Idősebb korában segítségére voltak fiai:

2. *A. Benno* (1812—92). 3. *A. Franz*, szül. Milano 1815, megh. 1886. Atyjával Magyarországon járva, magyar tárgyú képeket is festett. (Komp a Tiszán. Magyar lóvásár.) Sétalovaglás előtt c. festménye (1871) Szépmüv. Múz.-ban. 4. *A. Eugen* (szül. München 1817, megh. 1880). Szintén többször járt nálunk. Csataképeket, különösen litografiákat készített. 5. *A. Emil*, A. 2. fia, szül. München 1843, megh. 1924. Főleg lovasképeket, lovakat, híres versenyparipákat festett, több ilyen képe hg. Festetich Tasziló birokában. *A. 6. Julius* (1852—1913), A. 1. unokája, Wilhelm Diez tanítványa volt s a Leibl-körrel is érintkezésben állt, utóbb azonban majdnem kizárólag macskaképeket festett, amelyek a „Katzenadam" elnevezést hozták neki.

Eg I. 9. l.

parelli il Giorgione.

n 1475-ben vagy 1478-ban.
n 1511-ben.

adják ái (Máté 27. r. 30.).

kezekkel és keresztbe vetett
osztott, kegyetlenül megosto-
zott Jézus, kinek testét fehér
e Pilátusnak egyik gunyolódó

jában lévő nádszálat nyujtja
akon át, a szabadba nyerünk
ül el.

— Lelt. sz. 1366. — Vételett
titől 6000 lirán (5490 K). —
n (279–95). — Az elszámolásra
ki 59601 sz. min. előadmányi
:a az 1900 november 28-iki
augusztus 26-iki 373 eln. sz.

tr. 27. l. — Verzeichniss № 24.

III

96(1366).
599(28).

96

(1)

Megirva

Adam Albrecht

csataképfestő

1786–1862

l.

Mark Barónélete

195. l.

225. l.

Markosfalvi Barabás Miklós önéletrajza. Bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Biró Béla. Kolozsvár 1944.

F Barabás M. festette az festő [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] az Adamstil behúlelik rajzon megjelölt mondulat [illegible] Albrecht főherceg [illegible] F

Farbenfluss sind diesen [illegible]

menten unseres Grabdenkmals. Wir dürfen de
räumliche und historische Widerstände ve
italienischen Plastik erkennen, haben vie
und mit den Wirken der ersten Schüler /G
tige Leistung vor uns. Sicherlich lehnen
Nicolos und deren antikisierende Formauf
zweifellos naturalistischen Stilmitteln
Das Schülerverhältniss zu Nicolo ist
belehren vor allem das physiognomische
dass wir in Albert und Peter Meister vor
nen haben. Die breiten, knochigen Gesichts
Pisano -und zwar seine ganze Schaffensze
te Schulzusammenhänge. Giovanni Pisano u
und oft. Das insgesamt der Formen und Mo
jenem bestimmten Energiemittelpunkt zu
Nicolo Pisanos bestimmt ist. Somit legt

végnélküli tovahaladó szalag képezi az adagolót, melyre a megmunkálandó anyagot rá-helyezik. PÁLL A.

Ada Kále, Orsovával szemben a Dunában lévő kis sziget, rajta a XVIII. sz.-ból származó erőd romjai állanak. Hosszabb ideig török uralom alatt állott s ebből az időből származnak tiszta török, mohamedán lakói. 1716-ban az osztrákok a törököktől elfoglalták és megerősítették. 1738-ban a törökök újra visszafoglalták és 1878-ig birtokban tartották. Ettől kezdve 1908-ig gazdátlan volt, 1908-ban Magyarországhoz csatolták, a trianoni béke óta Jugoszláviáé.

Ada-kézirat, Aachenben v. Trierben készült evangélium, amely az ú. n. karoling-könyvillusztrációnak egyik legnevezetesebb terméke. Jelenleg a trieri városi könyvtárban őrzik. Egy Ada nevű apácafejedelemnő számára írták 800 körül. KOSZÓ J.

Adaktylia (gör.), a kéz vagy láb egyes ujjainak veleszületett hiánya.

Adal *(Adel)*, Keletafrikában, az Indiai-óceán mentén, a *Bab el Mandeb* tengerszorostól a Tadzsurrai öbölig tartó partszegély arab neve. A partvidék homokos sivatag, helyenkint vulkánikus, kopár hegycsoportokkal szaggatva, csak egyes völgyekben akadnak füves foltok. Szegényes növényzetének jellemzője a mirha. Megbízhatatlan rabló hajlamú lakossága (az adelik) a danakil törzs egyik ága. KÉZ A.

Adalbert, *szent*, prágai püspök, Slavnik cseh fejedelem fia, szül. 956-ban Lublycz várában; a keresztségben Wojtech, a bérmálásban bérmaatyja, Adalbert magdeburgi érsek után Adalbert nevet nyert. 983-ban lett prágai püspök, ahol azonban eredménytelenül küzdött a nép hitetlensége s a papság erkölcstelensége ellen. 989-ben elhagyta püspöki székét, Rómába ment s a pápa engedélyével kolostorba vonult s ott élt 994-ig, ekkor a csehek visszahívták s ő visszatért Prágába, ahol azonban a viszonyok nem változtak s midőn egy házasságtörő aszszonynak a templomban menedéket adván, a felbőszült férj fegyvereseivel a templom menedékjogát megsértve, az asszonyt meggyilkolta s a püspök életét is fenyegette, ismét elhagyta egyházmegyéjét. Ekkor jött hittérítőként Magyarországra, ahol Géza fejedelmet s Vajk fiát (Szent Istvánt) megkeresztelte. *(Pauler* Gyula szerint nem ő keresztelte meg, *Hóman* Bálint szerint *Piligrim* passaui püspök papjainak egyike keresztelte meg Gézát és családját.) Adalbert Magyarországból Rómába ment, a pápa parancsára azonban még egyszer visszatért Prágába, majd hittérítőként Poroszországba, ahol a pogányok 997 ápr. 23-án Königsberg közelében meggyilkolták. Géza fejedelem 998-ban Esztergomban szent Adalbert tiszteletére templomot építtetett s az esztergomi főegyházmegye védőszentjének tiszteli. Holttestét Gnesenben temették el, ahonnét 1039-ben Prágába szállították. HUSZÁR E.

Adalbert, osztrák őrgróf (1018—55) a Babenbergi családból. Felesége *Urseolo Ottó* leánya, *Péter* magyar király testvére. 1041-ben Péter hozzá menekült, Aba Sámuel ezért Ausztriára tört és Adalbert seregét Traismauernél megverte. Fia, Lipót III. Henrik császárt 1043-ban elkísérte Magyarországba és megkapta a Morva és Lajta folyókig terjedő területet, melyet halála (1043) után Adalbert saját birtokához csatolt. Ujjáépíttette Hainburgot, székhelyét Mölkből Tullnba tette. I. Endre király elleni hadikészület közben halt meg. (Hóman-Szekfű: Magy. Tört. I. köt.) TÖRÖK P.

Adalbert *Ferdinánd Berengár Viktor*, porosz kir. herceg, szül. 1884 júl. 14-én. II. Vilmos császár harmadik fia. 1914 aug. 3-án elvette Adelheid Sachsen-Meiningeni hercegnőt. A világháborúról szóló műve: *Mit meinem Bataillon im vordersten Graben*, 1918.

Adalbert *Henrik Vilmos*, porosz herceg, szül. 1811 okt. 29-én Berlinben, megh. 1873 jún. 6-án Karlsbadban. III. Frigyes Vilmos legifjabb öcscsének, Vilmos hercegnek fia. Járt Braziliában 1842—43-ban, 1854-ben tengernagya lett a porosz flottának, ő vezette az 1864-iki dán háborúban a tengeri harcokat. Morganatikus házasságot kötött *Elszler* Terézzel (Barnim asszony).

Adalbert, *hamburg—brémai érsek*, III. Henrik császár udvaronca, Hamburgból egy északi patriarkátust szeretett volna alkotni, amibe azonban IX. Leó pápa nem ment bele. A fiatal IV. Henriknek mindenható tanácsadója volt, akit azonban a világi fejedelmek az 1066-iki triburi országgyűlésen kényszerítettek, hogy Adalbertet elbocsássa, de 1069-ben a király visszahívta. 1072-ben halt meg; a brémai dómban temették el. HUSZÁR E.

Adalbert, *mainzi érsek*, 1106-ban V. Henrik kancellárja, az investituraharcban II. Paschalis pápával szemben a király követeléseit képviselte s nagy része volt abban is, hogy a császár koronázása után 1111 febr. 12-én a pápát elfogatta. Ezt azonban megbánta s a császár ellensége lőn, mire az börtönbe záratta, ahol három évig sínylődött, 1115-ben a mainziak kényszerítették a császárt, hogy szabadon bocsássa; az érsek ekkor kiközösítette a császárt, akivel csak az 1122-iki wormsi konkordátum után békült ki. Főleg az ő műve volt szász Lothárnak királlyá választása is, akinek szin-

tén mindenható tanácsadója volt. Megh. 1137-ben, a mainzi dómban temették el. HUSZÁR E.

Adalék a magyar közjoghoz, ez a cím *Deák Ferenc* a Budapesti Szemle 1865. I. füzetében közzétett feleletének *Lustkandl* Vencel bécsi theresianumi tanár «Das ungarisch-österreichische Staatsrecht» című, Bécsben 1863-ban megjelent munkájára. Lustkandl ebben a művében be akarta bizonyítani, hogy Magyarország és Ausztria között sohasem volt más viszony mint reálunió, s ezzel az volt a célja, hogy a Deák által 1861-ben felállított jogfolytonossági elvet megdöntse. Lustkandl tehát szakított az osztrák közjogászok által hangoztatott Verwirkungstheóriával, mert ezt munkája Bevezetésének XVII. oldalán maga is lehetetlennek mondja. Annál nagyobb erővel veti magát a *jogfolytonosság* cáfolatára, s végső következtetése az, hogy Magyarország önálló, független állam sohasem volt. Deák Ferenc *Észrevételei*-ben érvekkel bebizonyította, hogy Magyarország a törvények szerint még a hadügyekben és a külügy terén is mindig önálló volt. Hogy a törvények ellenére időnként erőszakosan elnyomták, arról a nemzet nem tehetett. Deák munkája, mely nem egyéb mint az 1861-iki álláspont védelme, külön is megjelent. TAKÁTS GY.

Adalia (az ókorban *Attalia*), kisázsiai kikötőváros, a félsziget D-i partján, a hasonló nevű öbölben, (1927) 16.000 lak. Jelentékeny épületfa-, gabona-, gyapotkivitele van. A római idők emlékét a gyönyörű Hadrián-kapu őrzi. A keresztes háborúk idejében nagy szerepet játszott. KÉZ A.

Adalin, brómdietil-acetil-karbamid, fehér, kissé keserű, kristályos por. Mellékhatásmentes altató és nyugtató szer.

Adalin, most ugyanezen a néven Romániához tartozó község a régi Kolozs vármegyében.

Adalingi vagy *nobiles*, a frankoknál, szászoknál a középnemesek, akiknek a közönséges szabadosnál (ingenui, liberi) magasabb vérdíjuk volt.

Adam., *Adam Johann Friedrich* botanikus nevének rövidítése a latin növénynevek után.

Ádám (héber), az első ember neve. Isten a 6. napon teremtette a föld porából, innen a neve. (Adómó, a. m. föld; amint a latinban humus, a. m. homo.) Isten belátta, hogy nem jó az embernek egyedül lenni, miután a természeti világban nem lelte párját, Ádám egyik bordájából feleséget teremtett neki, Évát. Bűnbeesnek: áhítoznak a tiltott tudásfa gyümölcsére, és ez fájdalmat hoz számukra. A kígyó reábeszéli őket. A férfi ezentúl verejtékkel keresi a kenyeret, az asszony meg fájdalommal szül. Gyermekeik: Kain, Ábel, később Sét. Ádám története a bibliai elbeszélések között egyike a legszebbeknek, legtartalmasabbnak. A keresztény teológia a szenvedő emberiség bűnbeesőt látja benne, kinek bűne utódaiban, az emberekben tovább él és ettől az eredendő bűntől csak a keresztség tisztít meg. Az egész emberiségnek egyetlen, közös őstől való származtatásában az univerzalitás prófétai gondolata jut kifejezésre. FRIEDMAN D.

Adam, a XVIII. sz.-ban élt angol építészcsalád. *William*, aki 1748-ban halt meg, részint római, részint barokk szellemben dolgozott. Két fia, *Robert* (szül. 1728-ban Kirkcaldyban, megh. 1792-ben Londonban) és *James* (megh. 1794-ben) az antik stílusok követői voltak. Kettőjük közül csak *Robert* alkotott maradandót (Register House, Szent György-templom és egyetemi épület Edinburghban). Fivérével együtt a városrendezés terén is működött s több londoni uccát és teret tervezett. Igazi hírét finom interieurjeinek és bútorterveinek köszönheti (*Adam-stílus*). A művészeti irodalom terén is működött. BARÁT Á.

Adam, müncheni festőcsalád, tagjai: 1. *Albrecht*, szül. 1786 ápr. 16-án Nördlingenben, megh. 1862 aug. 28-án Münchenben. A XIX. sz. specialista csataképfestőinek egyike, aki részt vett már a napoleoni hadjáratokban is és még Radetzkyval Olaszországban járt. 1815 óta Münchenben volt állandó lakóhelye. Főművei: *Az abensbergi csata* (Berlin, Nationalgalerie); *A Moszkva folyó melletti csata* (München, királyi palota); *A custozzai és novarai ütközetek* (München, Pinakothek); *A zorndorfi csata* (München, Maximilianeum). Megfestette a győri, szőregi és temesvári csaták képeit is.

2. *A. Benno*, Albrecht fia, szül. 1812 júl. 15-én Münchenben, megh. 1892 márc. 9-én Kelheimben, apjának volt tanítványa és leginkább vadászati jeleneteket és háziállatokat festett.

3. *A. Emil*, Benno fia, szül. 1843 máj. 20-án Münchenben, megh. 1924 nov. 19-én u. o. Főleg lóképeket, lovasképmásokat és vadászati jeleneteket festett.

4. *A. Eugen*, Adam Albrecht fia, szül. 1817 jan. 22-én Münchenben, megh. 1880 jún. 4-én u. o. Mint csataképfestő főleg az 1848—49-iki olasz hadiárat egyes epizódjait dolgozta fel. Genre-

kitörésekor a 3. sz. sebészcsoport vezetője lett, majd a szerb harctéren működött. Közben 1914. és 1915-ben a Budapestre küldött amerikai missziió sebészeti tanácsadója és műtője volt, 1915. és 1916-ban a Stefánia gyermekkórházban s a Révész-utcai haditórházban is mint operatőr működött. 1916-ban a budapesti egyetemen a sebészet magántanára lett, a debreceni egyetem sebészeti tanszékének 1919-ben a vallás- és közoktatásügyi miniszter vezetésével bízta meg, mely utóbbi állást azonban nem fogadta el. 1919-ben Budapest székes-

ÁDÁM ötvös Bekterce 1552

Szentiványi kerinásos cédula 1-2

ÁDÁM puskamúves 1432

Szentiványi kérinásos cédula 1

~~ÁDÁM rajzoló 1845~~

~~Szentiványi kérinásos c~~ ~~1~~

ÁDÁM ALADÁR grafikus 1918-

Szentiványi kérinásos cédula 1-2

ÁDÁM ANNA (1932/33?)

Szentiványi kérinásos c 1

ÁDÁM ANDRÁS festő grafikus szigró kit. műstartenész 1-6

~~ÁDÁM EMILY bázor festő 1843-1924~~

~~Szentiványi kérinásos cédula~~

~~Szigró~~

~~1-4~~

~~5-8~~

ine

(1)

Ádám otvoi

Beszterce 1552

l.

Arch. Ert 1887

383. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

(2)

jiná // Ádám
otvrs
Beszkrce 1552.

l.
Kramer, Archiv
f. s. Landesk.
21. k. 791.

1, 2. ll.

Milano
1877

megerve

(1.)

Ádám puskamüves

l. genő d.

Házi. Sopron tört.

II. v. 3. K. Sopron

1933. 1432/33. 7, 10, 14. 16. l.

Schadendorffer Tamás

soprom polgarmester nama-

daskönyvében kutozbötö

ki-dási tételekkel kapcsolatban tibtvor szerepel.

Puskapor gyártás hoz

szükséges anyagokat

és elemeket Bécsujhelyen

és Bécsben jast. Izoltjat

a polgarmester fizette.

Östelep, erősd VII 155.

Ádám Aladár (1)

Grafikus
1918-19

Ennisk 1930-81. l

(1)

(2)

Ádám Aladár

Grafikus

1918-19.

szül: Szpest, 1903. nov. 17.

Hp ja: Ádám Herman
papír kereskedő

Tanár: Helbing Ferenc

Ugyanis a Tek. Országos Birott.
a székesfehérvári régi erőd b
tárban őrzök tervének fény
dei templom falfest ményének
ha nem ütközik akadályba, e
számára való szíves meg
léltetésre kifüggeszthessük.

(1)

Ádám Anna

1932/33 T.

Terhességmegszakításért

63. l.

Veronese és Domenico Feti erős beolyása egyesül művészete északi elemeivel. Legkiválóbb művei közé tartozik a bpesti Szépművészeti Múzeumban van mozgalmas, színes képe: Judith Holofermes fejével (ugyanez a kép Bécsben is), a drezdai képtárban Magdolnát ábrázoló képe és Herakles a választúton, a firenzei Uffizi-képtárban a Tékozló fiú. Mindezeket azonban messze felülmúlja pompás kolorittal, nagy közvetlenséggel megfestett hollandi ízű zsánerképe a Szépművészeti Múzeumban: a Falusi lakodalom, melynek vázlata is a budapesti Múzeum rajzgyűjteményében van. — Irodalom: *Oldenbourg* (Róma, 1921).

LYSIKRATES-EMLÉK, Lysikrates nevű athéni polgár által a vezetése alatt álló kar győzelmének emlékére Kr. e. 355-ben állított híres emlékmű; négyzetes alapzaton emelkedő, 6 korinthusi féloszloppal tagolt kerek kis épületből áll, melynek tetején egykor Lysikrates bronz-triposa volt elhelyezve. A L., amelyet Dionysos isten legendáját ábrázoló domborművű fríz díszít, a korinthusi építési mód rendkívül finom emléke (l. *Korégosz-emlékek*).

LYSIPPOS, sikyoni bronzszobrász, a Kr. e. IV. század legkimagaslóbb egyénisége. Működése Nagy Sándor korába esik (kb. 350—320 Kr. e.). L. szakított a sikyoni iskola polykleitosi tradícióival. Már az ókor az újítót tisztelte benne és érdemét főleg a megnyúlt testarányok használatában látta. E kisfejű, nyulánk szépségideálnak felel meg leghíresebb műve, az Apoxyomenos (márványkópia a Vatikánban), melyen a megváltozott művészi felfogásnak legfontosabb vívmánya is látható, a térszerű testfelépítés, az eddig használatban lévő, egy főnézetre számított felépítéssel szemben. Amellett a szobor formái még másolatban is L.-ra, a bronz-

UNIUNEA ARTIȘTILOR PLASTICI ȘI FONDUL PLASTIC DIN R. P. R.
AZ RNK KÉPZŐMŰVÉSZEINEK SZÖVETSÉGE
ÉS A KÉPZŐMŰVÉSZETI ALAP

„Pe plaiurile țării"

EXPOZIȚIE DE GRAFICĂ

ADAM ANDREI

GRAFIKAI KIÁLLITÁSA

„Hazánk tájain"

AUGUST - SEPTEMBRIE 1962 1962 AUGUSZTUS - SZEPTEMBER

Sala Galeriei de Artă din Oradea, Strada Republicii nr. 8
A nagyváradi Képcsarnok termében, Köztársaság utca 8 sz.

Öhlmacher Anna
művészetének
mély tiszteletével
977. IV. 21

Note de drum — așa își intitula expoziția de grafică tînărul pictor Andrei Adam.

Autorul „Țăpinari"-lor din Bicaz și a multor pînze ca „Descărcarea peștilor", al portretului țăranului din Bistra, al tabloului de mari dimensiuni „Poem"-ul și a multor altor lucrări este bine cunoscut publicului orădean din expozițiile regionale din ultimii ani.

De data aceasta pictorul nu se prezintă cu creații din toate domeniile abordate cum s-ar aștepta la prima expoziție personală ci numai cu lucrări grafice. Cele 53 de desene în tuș, cretă și creion, acuarele și pasteluri — mărturii ale unor calități emoționale meditative — au fost selecționate din sutele de impresii întregistrate cu ocazia călătoriilor documentare întreprinse de artist prin frumoasele meleaguri ale patriei.

Urmărind exponatele alături de tînărul pictor, adînc impresionat și cuprins de sentimente sincere admirăm impunătoarele furnale din Hunedoara (Fumuri), parcul de sonde din Băicoi (Schelele Tufe), mărețele șantiere de construcții din Bicaz (Construcție), portul animat al Tulcei (Gata de plecare).

Atras de monumentalitatea munților („Bucegi dimineața") transmite grandoarea acestor locuri minunate iar în „Înzăpezirea" redă liniștea de care ești cuprins în mijlocul acestei naturi.

Nu mai puțin îl preocupă locurile natale. În culorile vii ale pastelului, străbătute de lumina caracteristică a regiunii, evocă cu căldură zilele însorite ale peisajului local.

Frămîntat și preocupat de redarea frumuseților naturii, a aspectelor de muncă, de problema de lumină și culoare, în primul rînd îl interesează omul. Portretul sondorului Neculă Constantin, a bătrînului pescar din Tulcea, a colectivistei Matei Parachiva din Sîntana, a țăpinarului din Bicaz cît și figura „Pușiu"-lui din Stîna Bîrnad sînt pătrunse de căldură și de profundă umanitate.

Pictorul în transcrierea impresiilor își alege tehnica și forma de exprimare corespunzătoare celor văzute, senzațiilor primite și trăite. După natura emoțiilor se folosește de tonurile calde ale pastelului, de transparența, luminozitatea și nuanțele subtile ale acuarelei, iar atunci cînd subiectul reclamă mai multă promptitudine, recurge la desene în creion sau tuș.

Lucrările prezentate dezvăluie sentimente profund omenești unele sînt lucrări finite, iar altele sînt doar schițe, însemnări care vor fi valorificate în executarea unor tablouri inspirate din acele locuri.

Tereza Mozes

CATALOG — TÁRGYMUTATÓ

ORAȘUL ORADEA — NAGYVÁRAD VÁROS

1.	Piața 23 August cu meting *Naggyülés az Aug. 23 téren*	Pastel	50×65
2.	Spre seară în parc *Alkony a parkban*	Pastel	48×62
3.	Primăvară în vii *Tavasz a szőlőhegyen*	Pastel	32×50
4.	Soare de după masă *Délutáni napsütés*	Pastel	24×29
5.	Crișul Repede *A Sebes Körös*	Pastel	32×50

VALEA CRIȘULUI — A KÖRÖS VÖLGYE

6.	Pămînt colectivizat *Kollektivizált föld*	Pastel	37×48
7.	Spre amurg *Alkonyatkor*	Pastel	27×37
8.	Pom înflorit *Virágzó gyümölcsfa*	Pastel	35×50
9.	Spre Aleșd *Elesd felé*	Pastel	27×37

G.A.C. SINTANA — SZENTANNAI KOLLEKTIV GAZDASÁG

10.	Colectivista Matei Paraschiva *Matei Paraschiva kollektivista*	Tuș	42×30
11.	Colectivista Brînda Floare *Brînda Floare kollektivista*	Cretă	42×32
12.	Colectivista Eva Mackert *Eva Mackert kollektivista*	Cretă	43×30

HUNEDOARA

13.	Cocseria *Kokszoló*	Acuarelă	72×38
14.	Turnul de răcire *Hűtőtorony*	Acuarelă	35×24
15.	Fumuri *Füstök*	Acuarelă	28×38
16.	Furnalul VI. *A 6-os kohó*	Cretă	35×25
17.	Furnale *Kohók*	Cretă	35×25
18.	Oțelarul Grigoroaia Dtru. *Grigoroaia Dtru. kohász*	Creion	38×28
19.	Furnalistul Brătan Gh. *Brătan Gh. kohász*	Cretă	36×26
20.	Furnalistul Colacu Ioan *Colacu Ioan kohász*	Cretă	34×24

ȘANTIERUL BICAZ — BÉKÁSI ÉPÍTŐTELEP

21.	Fabrica de ciment *A cementgyár*	Tuș	27×19
22.	Construcție *Építkezés*	Tuș	27×19
23.	Port improvizat *Rögtönzött kikötő*	Cretă	25×35
24.	Cap de țapinar *Fakitermelő arcképe*	Cretă	36×26

STINA „BIRNAD-BICAZ" ESZTENA

25.	Fierbe jindița *Fő a zsendice*	Tuș	27×19

26. Tărancă torcînd *Fonó parasztasszony*		Tuș	27×19
27. Noua generație *Az új nemzedék*		Creion	27×19
28. Puștiu *Kisfiu*		Cretă	29×21
29. Ionică *Janika*		Tuș	27×29

PREDEAL

30. Bucegii dimineața *A Bucegi reggel*		Pastel	35×50
31. Zi insorită *Napsütés*		Pastel	35×50
32. Nori de zăpadă *Hótellegek*		Cretă	35×50
33. Castelul Peleș *A Peleș kastély*		Cretă colorată	35×50
34. Apus de soare *Naplemente*		Cretă colorată	20×35
35. Case înzăpezite *Behavazott házak*		Acuarelă	32×50
36. Înzăpezire *Hótakaró*		Creion	30×43
37. Peisaj de iarnă *Téli táj*		Creion	30×43

SCHELA BĂICOI — BĂICOI PETROLEUM TELEP

38. Parcul de sonde „Senin“ *A „Senin“ szondapark*		Acuarelă	25×35
39. Schelele „Tufe“ **A** *„Bokor“ szondák*		Acuarelă	49×34

40. După ploaie — Pastel — 31×49
Eső után

41. Separatoare — Tuș — 25×34
Gázelválasztók

42. Sonde — Tuș — 29×21
Szondák

43. Sondorul Neculă Constantin — Tuș — 29×21
Neculă Constantin petroleummunkás

44. Mecanicul Ibală Nicolae — Creion — 29×21
Ibală Nicoale gépész

45. Sudorul Militaru Nicoale — Creion — 29×21
Militaru Nicolae hegesztő

TULCEA

46. Pescar odihnînd — Creion — 27×19
Pihenő halász

47. Pescar bătrîn — Creion — 27×19
Öreg halász

48. Încărcarea — Creion — 19×27
Berakodás

49. Pescar Lipovan — Creion — 27×19
Lipován halász

50. Gata de plecare — Creion — 19×27
Utrakészen

51. Șalupă — Creion — 19×27
Úszály

52. Portul Tulcei — Creion — 19×27
Tulcea kikötője

53. Malul stîng — Creion — 19×27
A balpart

REPRODUCERI

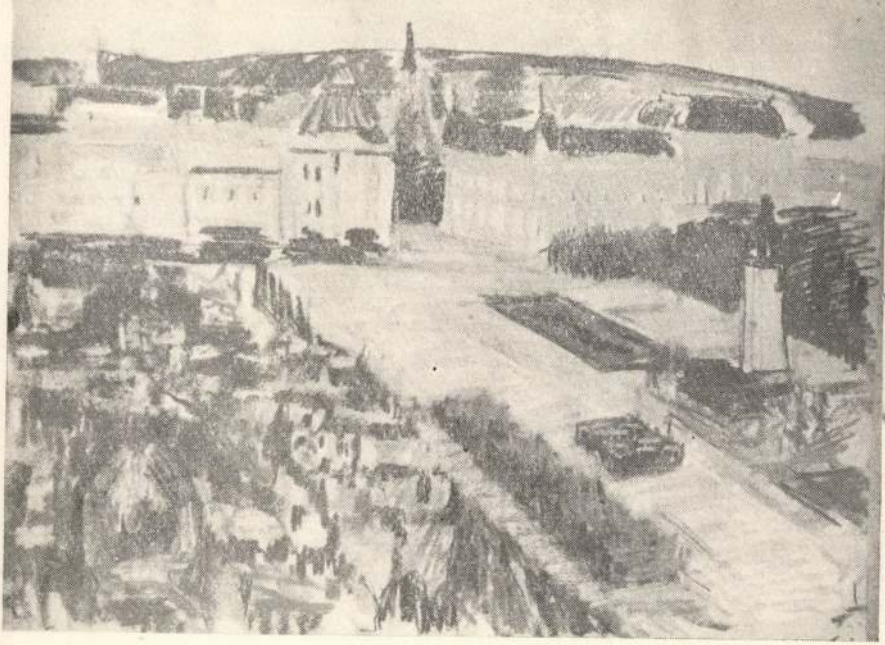

1.

46.

30.

29.

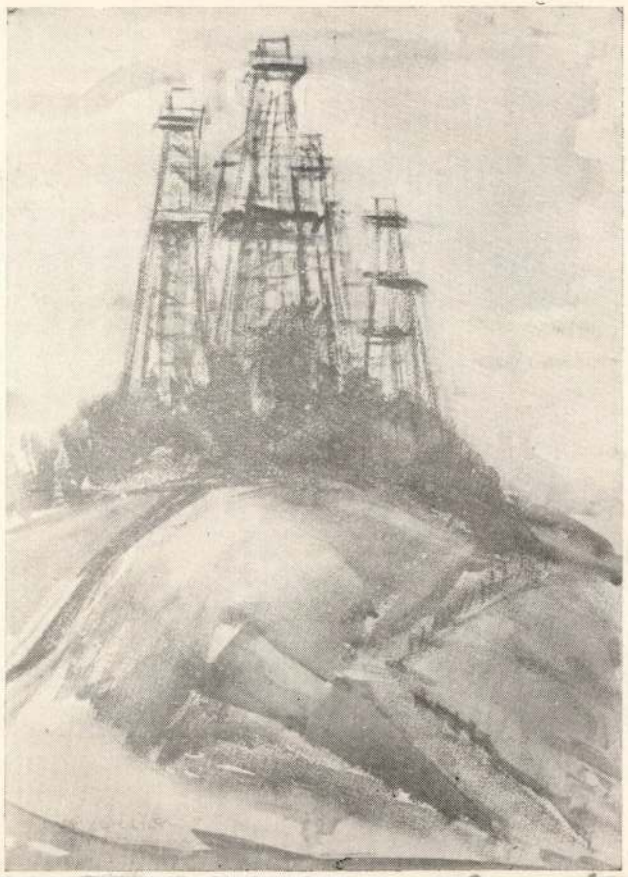

39.

43.

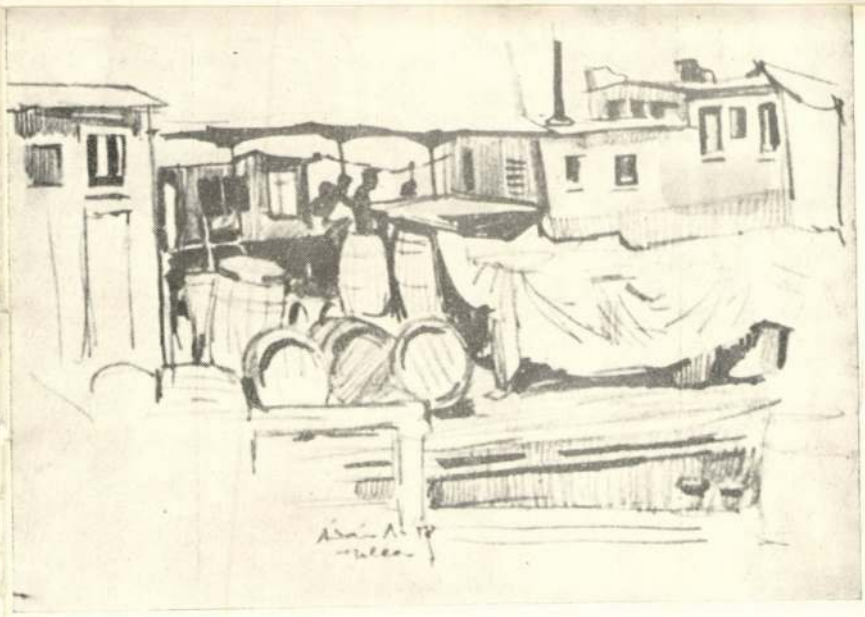

50.

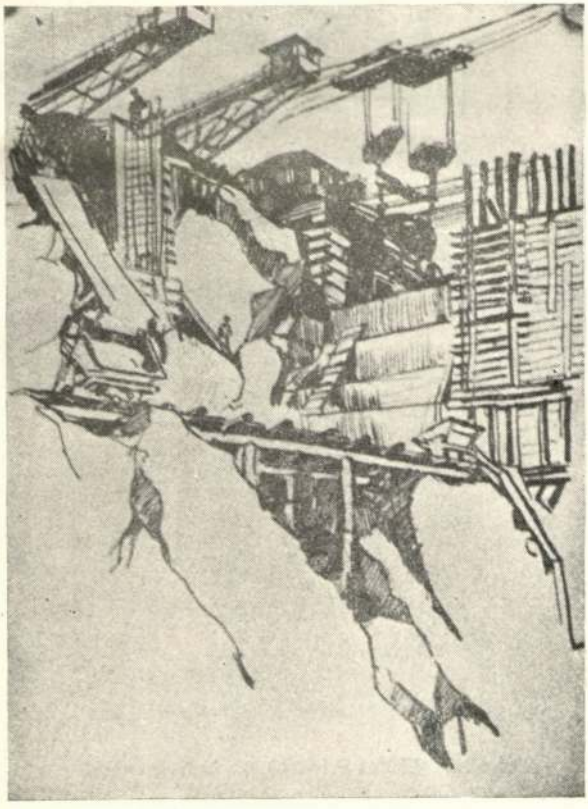

22.

I. P. Oradea 3890

Ádám András, festő

(1)

Ádám András

A Magyar Nemzeti Galéria kísérleti kiállítássorozatot indított Műhely címmel. Az Esti Hírlap minden alkalommal tájékoztatást ad ezekről a tárlatokról. Mától Ádám András festőművész képeivel ismerkedhet a nézők, a Galéria D épületének harmadik emeletén.

A művész 1953-ban kapott diplomát a kolozsvári *Ion Andreescu* Képzőművészeti Főiskola festészeti szakán. Számos romániai kiállításon szerepelt, munkái romániai múzeumokban és nemzetközi magángyűjteményekben egyaránt fellelhetők. A festészeten és a grafikán kívül kovácsoltvas-tervezéssel is foglalkozik. Írásaival és előadásaival tevékenyen részt vett a nagyváradi képzőművészeti életben. 1977 óta a Magyar Nemzeti Galéria munkatársa.

Haulisch Lenke művészettörténész, a tárlat rendezője mondja: — Zenélő emberek és városok a témái *Ádám András* képeinek. Munkásságának két fő indítéka: a felszabadultan együtt éneklő, zenélő emberek csoportfűzéséből adódó építkezési forma és különféle városok, épületcsoportok emlékének formailag ritmizált és összefogott megjelenítése. Fekete-fehér metszetei és tusrajzai a fény-árnyék lírai hatására épülnek. Példaképei között van Rembrandt, Kollwitz, Masereel, de az op-art törekvések mellett sem ment el érzéketlenül. Szűkebb pátriájából *Gy. Szabó Béla* Barangoló könyve érintette. Munkái ismerősként hatnak azoknak is, akik nem a képzőművészet történetében, hanem emberek, városok, tájak szemléletében mélyültek el, s akik örömüket lelik az együtténeklésben, együttutazásban.

—: Ádám A

Esti Hírl

2.

Budapesten ma reggelre jégpályává változtatta az útburkolatokat az ónos eső és vékony jég borítja az utakat. A hajnali órákban 505 rendkívüli munkás, valamint 125 szóró- és munkagép tisztította a mintegy 800 kilométer hosszú fővárosi főútvonalakat.

Az országban a főutak teljes szélességükben járhatóak, az alsó rendű utak az ország egész területén szakaszosan síkosak, elje-

(2)

Ádám András

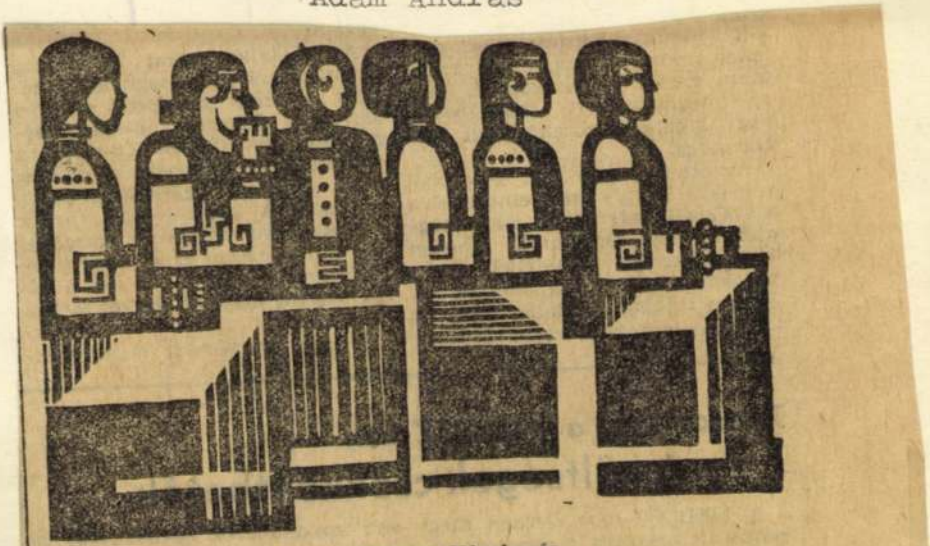

Ádám András: Várakozás

(3)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1979 FEB - 2

PETŐFI NÉPE

Ádám András festőművészről

(3)

1021

Zenélő emberek és városok

● **Erdélyi vártemplom.**

● **Kőszeg. (Fényképezte: Kaiser Ottó.)**

A zene mindent kifejezhet. Érzelmet és látványt, soha nem látott tájak igézetét, felhők vonulását a tavaszi égbolton, egy esőcsepp útjában az őszt, a magány szorongató képeit. De kifejezheti-e a kép a zenét? Lerajzolható egy épület, egy város dallamvilága, visszaadhatja-e a grafika azt az átlényegülést, amit az együtt dalolás vált ki az emberekből?

Erre vállalkozott Ádám András, festőművész. Képeinek a Magyar Nemzeti Galéria adott otthont, a „Műhely" kiállítások keretében. Zenélő embereket és városokat láthatunk, fekete-fehér metszeteken és tusrajzokon. Valóban zenei hatást tesz ránk előadásmódjának feszes ritmusával. Megpillantja és lekottázza egy várban a szépség és a célszerűség harmóniáját, egy zenélő közösségben az összetartó erőt. Ádám András látásmódja élményszerűen friss. Aki látta a képeit, talán más szemmel nézi majd környezetét, a városok, tájak, épületek „megzenésíthető" formai gazdagságát.

V. Zs.

APR

Ingatlan

SZABADSZÁLLÁSON 2 és fél szobás, komfortos, új építményű családi ház, 98 négyszögöl telekkel megegyezéssel, azonnal beköltözhetően eladó. Érdeklődni lehet: 6320. Solt, Sütőüzemben, 8-tól 16 óráig, telefon 48-as. Levelekre válaszolok. 22

KECSKEMÉT közművesített területén, családi ház építéséhez telket keresek megvételre, vagy 10 éven belül épült 3—4 szobás családi házat. György Sándor, 6723 Szeged, Tarján 115/c. II. 11. 22520

HARKÁNYBAN társasházi nyaraló eladó. Érdeklődni: kedd kivételével mindennap a 13-374-es kecskeméti telefonon. 289

KECEL, Sugár út 47. szám alatti, kertes családi ház, azonnal beköltözhetően 180 ezer Ft-ért eladó. (Filus-ház) Érdeklődni Zöldfa u. 10. 174

BEKÖLTÖZHETŐ ház eladó. Kecskemét, IV. kerület, Szarvas utca 11. szám alatt. Érdeklődni: a helyszínen, szombaton és vasárnap. 261

ELADÓ 2 szoba, komfortos, kertes lakrész, vagy elcserélem belterületi egyszobásra. Érdeklődni: kecskeméti szalagházi hírlapárusnál. 341

ELADÓ belsőportás házrész. Érdeklődni: egész nap, Kecskemét, Csáktornyai u. 59/b. 350

DUNAEGYHÁZA, Táncsics út 58. szám alatti házrész, két szoba, konyha, spájz eladó. Érdeklődni lehet: Tóth Jenő, Dunaegyháza, Ságvári E. 20. 22578

SZOBA, konyhás, pincés [illegible] garázsos lakás eladó. Érdeklődni: Kecskemét, Klapka u. 41, Pogányék. 225

KECSKEMÉT, széchenyivárosi, másfélszobás, OTP-s öröklakásomat eladnám készpénz és OTP-hitelátvállalással. Érdeklődni: Klapka utca ügyvédi munkaközösségben 1. ajtó. 22605

EGYSZOBÁS házrészt vennék Kecskeméten. Érdeklődni: Zöldfa u. 26. szám alatt. 22610

ELCSERÉLEM kétszobás, hallos, garázsos, komfortos, kertes tanácsi lakásomat két és fél, háromszobás, garázsos lakásra, Kecskemét, Szultán u. 35. 314

KECSKEMÉTEN városközpontban 3 szoba összkomfortos, OTP-s öröklakás eladó. Leveleket „Május" jeligére a kiadóba kérek. 22568

ELCSERÉLEM széchenyivárosi, tanácsi, egy emeleti, erkélyes, kétszobás (nem egybe nyíló), távfűtéses lakásomat hasonló egybenyílósra vagy másfélszobásra, II. emeletig. Leveleket „Tavasz 148 225" jeligére a kecskeméti Magyar Hirdetőbe. 322

IGÉNYES házaspárnak komfortos lakás kiadó. Kiskunfélegyháza, Damjanich u. 9. 218

KETTŐ és félszobás lakás eladó. Kiskunfélegyháza, Ibolya u. 20/2. 211

ELCSERÉLNÉM kétszobás összkomfortos szövetkezeti lakásomat, kétszobás hallosra, vagy kisebb családi házra. Ajánlatok „Csere" jeligére Kiskunfélegyháza, Ady Endre u. 8., a hirdetőbe. 188

LAKÁS olcsón eladó. Érdeklődni: Kiskunfélegyháza, [illegible] és még több alkatr[illegible] Palotai Antal Csé[illegible] u. 211/a.

KULCSMÁSOLÓ g[illegible] nék, Dobák Endre[illegible] félegyháza, Mónus[illegible]

MOSZKVICS 403. [illegible] motorral eladó. [illegible] Kiskunfélegyháza, [illegible] u. 33/C. A. III. 1.

Egyéb adás[illegible]

ÜVEGHÁZAT vagy lebonthatót[illegible] Ajánlatot „Március[illegible] a kiadóba kérek.

ELADÓ kovácsolt[illegible] tés, tégla, pala, [illegible] horogfák, deszka, [illegible] lap, vályog, ajtók [illegible] Kiskunfélegyháza, [illegible] u. 1. (Kéttornyú te[illegible] szemben.)

KALÓR 2-es gázká[illegible] máscsökkentővel e[illegible] kunhalas, Ady E.[illegible]

ELADÓ vemhes ü[illegible] napos. Kecskemé[illegible] hegy 29. Bartha [illegible]

BONTÁSBÓL tégl[illegible] gok eladók. Kecsk[illegible] mon I. u. 14. (Ve[illegible] ipar.)

80 BASSZUSOS W[illegible] tangóharmonika [illegible] Kecskemét, Miksz[illegible] mán körút 3.

OLAJRADIÁTOR e[illegible] kunfélegyháza. Ná[illegible] 13.

2 DB tehén eladó. [illegible] Kerekegyháza, Fal[illegible]

ELADÓ rövid, f[illegible]

(4)

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-296

Ádám András
Szobrászművész
MAGYAR HÍRLAP

1979 FEB 8.

A Galéria műhelyében

1021

(4)

Zenélő emberek és városok

Akár bensőséges „házi" rendezvénynek is nevezhetnénk *Ádám András* mostani kiállítását a Budavári Palotában, ha nem érdemelne meg a szélesebb nyilvánosságot. Hiszen a festőművész a *Magyar Nemzeti Galéria* közművelődési osztályának munkatársa, s így voltaképpen „otthon érezheti magát" a *Műhelysorozat* kamaratermében.

tivista rajzát. A főszereplő: *Sopron*, amelynek egész ciklusokat szentel, de fölbukkan *Kőszeg* és *Drezda* neve is. Természetesen szó sincs itt hagyományos értelemben vett látképről. Inkább jelképekké tömöríti egy-egy helyszín vagy hangulat varázsát. Gótikus támpillérek szigorú rendje, mértani precizitású akkordja váltakozik ódon kapualjak lágy öb-

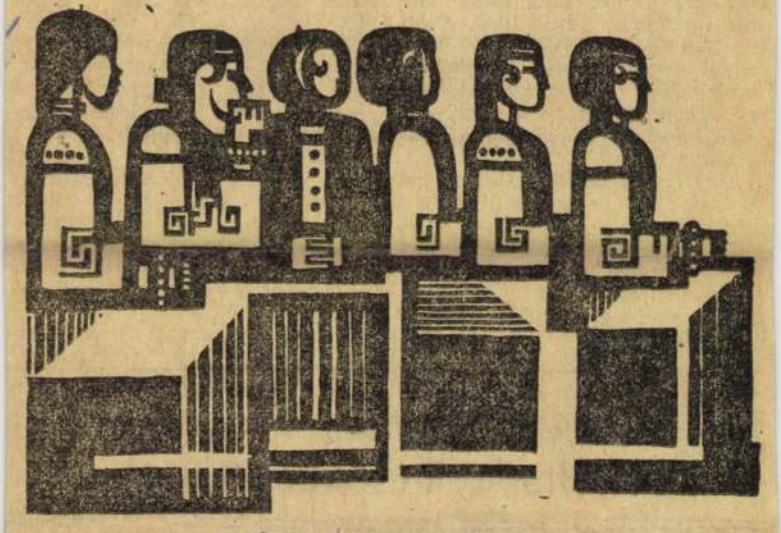

Ádám András: Várakozás

Kéttucatnyi fekete-fehér grafikát állított ki, s ezeket közös témakör köti össze: *a zene*. Régi városok műemlék házainak architektonikus akkordjai váltakoznak közös muzsikálásban összeforrott emberek csoportjaival. De ne gondoljunk valami arisztokratikus belterjességre, művészberkek zárt körű rendezvényeinek megörökítésére. A fellépésre várakozó vagy éneklő *Kórus* ugyanis egyszerű, népviseletbe öltözött parasztemberekből verbuválódott, akik úgy bújnak össze az együttdalolás örömében, akár az apró középkori házak a szintén sorozatban megörökített *Erdélyi vártemplom* körül.

S ahogyan ezt a fészekaljnyi műkedvelőt kompozícióba tömöríti — hol érzelmesen hullámzó, hol meg racionálisan szögletes foltokban, vonalakban —, ugyanúgy éles fény-árnyék ellentéttel oldja meg a városrészek, épületrészletek op-artos vagy konstruk-

leivel, belső udvarok boltíveinek hajlataival, csigalépcsők kacskaringós dallamaival.

Tárlatjárás közben az ember rájön arra: a képaláírásokból akár el is maradhatnának a városnevek. Hiszen inkább szimbolikus tisztelgés a művész részéről említésük, megemlékezés egy olyan döntő hatásról, egy olyan eredeti ihletforrásról, amely ezeket a teljesen áttételes látomásokat sugallta. És hadd említsük itt meg a kivitelezés módját. Akad egy fekete alapra ragasztott, érdekes és frappáns fehér papírkivágás, de a többség fehér papírra fekete temperával festett ecsetrajz. Ezek tulajdonképpen linóleummetszetekhez készült eredeti példányok. Érdeklődéssel várjuk tehát mihamarabb a végleges formát, egyedi darabok helyett a sokszorosítható sorozatok „demokratikus" műfaját.

(wagner)

jó falu ez, de
érte, hogy jobb le
születik az ember
rozza az életét. *Ér*
ezekért az embere
igazán. Nagy cé
gondoltam, orvos
gyítom a világot
de a nagy célt f
csiért, hogy itt cs
lamit. *Kis cél, d*
elérhető. Nem b
cserét.

Azelőtt csak ri
össze a fiatalok: ha ünnepnapokon sportversenyt, vetélkedőt rendeztek, esetleg, ha társadalmi munkára hívták őket. Aztán egy ilyen hétvégi munka után felötlött bennük a kérdés: miért nem lehet *rendszeressé, szervezetté* tenni ezeket a találkozókat, előre meghatározott programmal, vagy kötetlen szórakozással. Mikor hogy.

Az ötletből terv lett, a tervből valóság. Tavaly szeptemberben a művelődési ház égisze alatt megalakult az *ásotthalmi ifjúsági klub*. Tagsága a helybeli szakmunkásképző iskola diákjaiból, gimnazistákból és fiatal, húsz év körüli dolgozókból verbuválódott.

Ma is egy csuda klassz okos fantasztikus filmet adnak... mindegy, mi azért ide jöttünk. Nem hagyjuk cserben a klubvezetőt...

A foglalkozásokat többnyire hivatásos előadók tartják. A témák sorában szerepelt már a *szerelem, házasság, család* kérdéskör, az *ifjúsági bűnözés*, a *népművészet* története és jelene, hogy csak a legérdekesebbeket említsük. A közeljövőben várják a Veszprémi Állatkert igazgatóját, aki *az ember és az állat kapcsolatáról* fog szólni, s aki a hírek szerint majmot, kígyót is hoz magával!

A mai est témája is érdekes-

Tanácskozás a MEDOSZ-ban

A költségek csökkenthetők

A MEDOSZ-ban szerdán megrendezett országos tanácskozáson, amelyen az állami gazdaságok szb-titkárai és a MEDOSZ megyei titkárai vettek részt, *Váncsa Jenő* mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszterhelyettes tájékoztatójában arról szólt, hogy meg kell gyorsítani a tartalékok feltárását. Tavaly például 35 állami gazdaságban a kutatóintézeti szakemberek segítségével 20—30 százalékkal sikerült növelni a növénytermesztésben a gépek kihasználását. Az állami gazdaságokban az idén már energetikusok igyekeznek mérsékelni az üzemanyag-fogyasztást, de további új módszerekkel is jelentősen csökkenthetők a növénytermesztés és az állattenyésztés energiaköltségei.

Konferencia Pécsett

A cigánygyermekek oktatásáról

A cigánygyermekekkel kapcsolatos pedagógiai-pszichológiai kutatásokban hazánk világviszonylatban is jelentős szerepet tölt be. Ennek elismeréseképpen Magyarországon rendezik meg a *cigány származású* gyermekek nevelésével és oktatásával foglalkozó, első nemzetközi konferenciát. Színhelye Pécs lesz, időpontja február 14—17., védnöke az Oktatási Minisztérium.

Dr. Fehér István kandidátus, az intézmény főigazgató-helyettese elmondotta, hogy a konferenciára a *nemzetközi gyermekév* alkalmából kerül sor, s a hazai és a külföldi szakemberek a kutatás eddigi eredményeit összegezik. Jellemző a nagy érdeklődésre, hogy mintegy száz kutató jelentette be részvételét.

1021

Ádám András festőművész

1979. III. 5. Kossuth 12,00 Áné

(5)

Déli Krónika

- A zenei nevelés után a képzőművészeti nevelés is reflektorfénybe kerül. A Magyar Nemzeti Galériában ugynevezett didaktikus kiállitás nyilt általános iskolásoknak. Rajzórát tarthatnak műelemzéssel egybekötve. Az órákat Ádám András festőművész, a Galéria muzeológusa vezeti.
Lengyel Anna riportja.

- Ahogy a zenében, a képzőművészetben is beszélünk ritmusról. Vagy beszélünk egyszerü ismétlésről. Nézzétek meg egy elem ismétléséből is ritmus keletkezik. Itt mivel bontja meg a szimmetriát?

- A sarkok felé irány a képnek egy-egy részlete.

- Igen. Ha itt megnézed az egyik kéz takarja a másikat.

- A két alak között ott van a bárány.

- Mi az, ami különbözik a két alak között, ami megbontja egy kicsit ezt a szimmetriát?

- Az egyik elölről, a másik oldalról van ábrázolva.

- Igen.

- Most milyen képet elemeztek tulajdonképpen?

Tasz Károly freskóvázlatait elemeztük. Ez egy kisérleti kiál-
[illegible] a Magyar Nemzeti Galériának, a cime a Kompozíció, és azzal a céllal kezdeményeztük, hogy a képzőművészet nyelvezetébe bevezessük az általános iskolás tanulókat.

- Ti hány .dikosok vagytok?

.. Nyolcadikosok.

- Szeretnétek, ha ez állandósulna, hogy például a Galériába jöjjetek egy-egy órára, vagy más muzeumba is?

.. Jobb lenne, mert igy az anyagot könnyebben meg lehetne érteni.

- Órán nincs arra lehetőség, hogy különböző képeket nézegessünk, meg különböző zenei aláfestéseket hallgassunk.

.. Ide az iskolák hogy kerülhetnek Önökhöz?

.. Ezt mi kiküldtük az iskoláknak óraajánlás formájában, és erre az iskolák jelentkeznek. Ezt a didaktikus kiállitást pedig a havi müsorainkban népszerüsitjük.

(6)/1-6 kj

ÁDÁM ANDRÁS 1

Akár bensőséges „házi" rendezvénynek is nevezhetnénk *Ádám András* mostani kiállítását a Budavári Palotában, ha nem érdemelné meg a szélesebb nyilvánosságot. Hiszen a festőművész a *Magyar Nemzeti Galéria* közművelődési osztályának munkatársa, s így voltaképpen „otthon érezheti magát" a *Műhelysorozat* kamaratermében.

MAGYAR MŰVÉSZET 1979/32/6

Wagner: Tenélő emberek és városok

ÁDÁM ANDRÁS 2

Kéttucatnyi fekete-fehér grafikát állított ki, s ezeket közös témakör köti össze: *a zene*. Régi városok műemlék házainak architektonikus akkordjai váltakoznak közös muzsikálásban összeforrott emberek csoportjaival. De ne gondoljunk valami arisztokratikus belterjességre, művészberkek zárt körű rendezvényeinek megörökítésére. A fellépésre várakozó vagy éneklő *Kórus* ugyanis egyszerű, népviseletbe öltözött parasztemberekből verbuválódott, akik úgy bújnak össze az együttdalolás örömében, akár az apró középkori házak a szintén sorozatban megörökített *Erdélyi várak és városok templom* körül.

ÁDÁM ANDRÁS

S ahogyan ezt a fészekaljnyi műkedvelőt kompozícióba tömöríti — hol érzelmesen hullámzó, hol meg racionálisan szögletes foltokban, vonalakban —, ugyanúgy éles fény-árnyék ellentéttel oldja meg a városrészek, épületrészletek op-artos vagy konstruk-

MAGYAR HIRLAP 1979/32/6

Wagner: Tenélő emberek és városok

ÁDÁM ANDRÁS 4

tivista rajzát. A főszereplő: *Sopron*, amelynek egész ciklusokat szentel, de fölbukkan *Kőszeg* és *Drezda* neve is. Természetesen szó sincs itt hagyományos értelemben vett látképről. Inkább jelképekké tömöríti egy-egy helyszín vagy hangulat varázsát. Gótikus támpillérek szigorú rendje, mértani precizitású akkordja váltakozik ódon kapualjak lágy öb-

MAGYAR IRODALOM 1979/9276

Wagner: Tenélő emberek és városok

ÁDÁM ANDRÁS

leivel, belső udvarok boltíveinek hajlataival. csigalépcsők kacskaringós dallamaival.

Tárlatjárás közben az ember rájön arra: a képaláírásokból akár el is maradhatnának a városnevek. Hiszen inkább szimbolikus tisztelgés a művész részéről említésük, megemlékezés egy olyan döntő hatásról, egy olyan eredeti ihletforrásról, amely ezeket a teljesen áttételes látomáso-

MAGYAR HRIAL L979/32/6

Wagner: Zenélő emberek és városok

ÁDÁM ANDRÁS 6

kat sugallta. És hadd említsük itt meg a kivitelezés módját. Akad egy fekete alapra ragasztott, érdekes és frappáns fehér papírkivágás, de a többség fehér papírra fekete temperával festett ecsetrajz. Ezek tulajdonképpen linóleummetszetekhez készült eredeti példányok. Érdeklődéssel várjuk tehát mihamarabb a végleges formát, egyedi darabok helyett a sokszorosítható sorozatok „demokratikus" műfaját.

(wagner)

MA

Wagner: Tenélő emberek és városok

Ádám András, festő- és grafikusművész (7)

17 VASÁRNAP
_SUNDAY

9.30 és 15.00
TIT TÁRLATVEZETÉS
Mátyás király és a magyarországi reneszánsz 1458–1541.
Vezető: Ádám András

Magyar Nemzeti Galéria, 1983. április

(1)

Ádám András, festő-ésgrafikusművész
Naptár

2
vasárnap

9.30
TIT, Tárlatvezetés
Későgótikus szárnyasoltárok
Vezető: Ádám András

15.00
TIT TÁRLATVEZETÉS
Markó Károlytól Szinyei Merse Pálig
Vezető: Ádám András

Magyar Nemzeti Galéria, 1983. október.

Ádám András, művészettörténész

1 VASÁRNAP

9.30
TIT TÁRLATVEZETÉS
A magyar szecesszió
Vezeti: Ádám András művészettörténész

Magyar Nemzeti Galéria, 1984. júl.-aug.

Ádám András festőművész (8)

ÁDÁM ANDRÁS festőművész, a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének, a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának tagja, valamint a Román Szocialista Köztársaság Művészeti Szövetségének és Alapjának volt tagja, a Magyar Nemzeti Galéria tudományos munkatársa életének 60. évében váratlanul elhunyt. Hamvasztás előtti búcsúztatása augusztus 29-én délután három órakor lesz a Farkasréti temetőben.

Népszabadság, 1985. VIII. 22

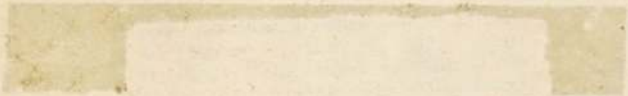

Ádám András

(9)

— **Ádám András festőművész**, a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének, a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának tagja, valamint a Románia Szocialista Köztársaság Művészeti Szövetségének és Alapjának volt tagja, a Magyar Nemzeti Galéria tudományos munkatársa életének 60. évében váratlanul elhunyt. Hamvasztás előtti búcsúztatása augusztus 29-én, csütörtökön, délután 15 órakor lesz a Farkasréti temetőben.

Magyar Nemzet 1985. VIII. 22.

Ádám András

10

Elhunyt Ádám András festőművész

Ádám András festőművész, a *Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének*, a *Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának* tagja, valamint a *Román Szocialista Köztársaság Művészeti Szövetségének* és *Alapjának* volt tagja, a *Magyar Nemzeti Galéria* tudományos munkatársa életének 60. évében váratlanul elhunyt. Hamvasztás előtti búcsúztatása augusztus 29-én, csütörtökön délután 15 órakor lesz a *Farkasréti temetőben.*

Képző- és Iparművészek Szövetsége
MNK Művészeti Alap
Magyar Nemzeti Galéria

Népszava
1985. VIII. 22.

Ádám András

11.

Élet és Tudomány
1985. IX. 6.

Néhány hét óta hiába keresik olvasóink

ÁDÁM ANDRÁS

gondolatgazdag, a személyes élmény erejével írt képzőművészeti és zenei beszámolóit ezen a helyen: külső munkatársunk, a Figyelmébe ajánljuk című rovatunk életre hívója ez év augusztus 13-án, életének 60. évében váratlanul elhunyt.

Festőművész és művészettörténész volt ő. 1925. április 10-én Nagyváradon született. Ott, ebben az eleven szellemiségéről híres városban kezdte meg a képzőművészetekhez vezető stúdiumait is a Cs. Erdős Tibor és a Miklóssy Gábor irányította Művészeti Népi Iskolában. Nagyváradról a kolozsvári Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskolára került, s ott korábbi mesterének, Miklóssy Gábornak az osztályában diplomázott. Még az évben felvették a Romániai Képzőművészek Szövetségébe. Előbb ösztöndíjasként, majd szabad foglalkozású szövetségi tagként előadásokat tartott, megbízatásokat teljesített, és sorra rendezte meg egyéni kiállításait. Mindemellett számos helyi és országos tárlaton is szerepelt. Képei, grafikái elsősorban emberközéppontúságukkal, a fehér és a fekete színek találó — ritmusos — alkalmazásával nyújtottak maradandó élményt a közönségnek. Sokat publikált is; egyebek között az újonnan létesült Körös-vidéki Múzeum képzőművészeti anyagát ismertette magyar nyelven egy tizenkét részes cikksorozatban.

1977-ben települt át Magyarországra. Itt hamarosan a Magyar Nemzeti Galéria tudományos munkatársa, a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének, valamint a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának a tagja lett.

Lapunkban — a Figyelmébe ajánljuk rovatunk szerkesztőjeként és szerzőjeként — olvasóinkat hétről hétre tájékoztatta az értékes, a figyelmünkre érdemes kiállításokról, rendezvényekről, zeneművekről, könyvekről. Miért szép? című sorozatunkban pedig egy-egy klasszikus műalkotás esztétikai értékeit bontotta ki számunkra, avatott tollal.

Korai és váratlan halála egy fölkészült és sokoldalú — ábrázolóművésznek és szakírónak egyaránt jeles — szakembert szólított ki munkatársaink sorából. Emlékét kegyelettel megőrizzük.

A szerkesztőség

bőségesen találkozhatunk ezeken a területeken is, fölvetődik a kérdés: ezekről miért nem rendeznek nyilvános vitaműsorokat? Ezekről miért nem írnak izgalmas cikkeket az újságokban?

Talán azért, mert az „együtt szülés" — alig merem leírni — pikánsabb, csiklandósabb téma, mert erre többen kapják fel a fejüket, mint az ilyen „hétköznapi" és „unalmas" kérdésekre, hogy a szülészeten egy szobában legyen-e anya és gyermeke, vagy sem. Mindenesetre azt hiszem: rossz módja az előítéletek elleni küzdelemnek, ha kevéssé ismert, sok szempontból feltáratlan hatású módszereknek meggondolatlan hírverést csapunk. Ha az „együtt szülés" üres és tartalmatlan divattá válik, a régi előítélettel egy új előítéletet állítunk szembe. Ha a férj és felesége azért jelentkezik „együtt szülés"-re, mert mostanában ez a „sikk", s az ismerősök gyermekei is így születtek, ez azt jelenti: ennek a házaspárnak ugyanúgy fogalma sincs róla, miért „vágja le a tepsibe kerülő tészta végét", mint azoknak, akik gondolkodás nélkül szembeszállnak az „együtt szülés"-sel.

Mint említettem már, az „együtt szülés" értékéről és hatásáról egyelőre keveset tudunk. Két dolgot azonban már most is megállapíthatunk. Az egyik az, hogy mind a szülők, mind a gyermek szempontjából csak akkor hasznos, ha a házaspár őszintén és megfontoltan — minden divattól függetlenül — választja a szülésnek ezt a formáját. A másik pedig az, hogy ha a házaspár — ugyanilyen megfontoltan és őszintén — a hagyományos szülés mellett dönt, ebből sem nekik, sem születendő gyermeküknek semmiféle kára nem származhat. Kár csak az előítéletekből származhat. Ennek az emberi értelemhez való viszonyát irigylésre méltó bölcsességgel határozta meg egy XVII. századi francia gondolkodó: „Minél több van az egyikből — írta —, annál kevesebb van a másikból."

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-868, 337-748, 340-726

Ádám András
Grafikus

VILÁGOSSÁG
Budapest
1984 FEB

1021

12

Ádám András rajza

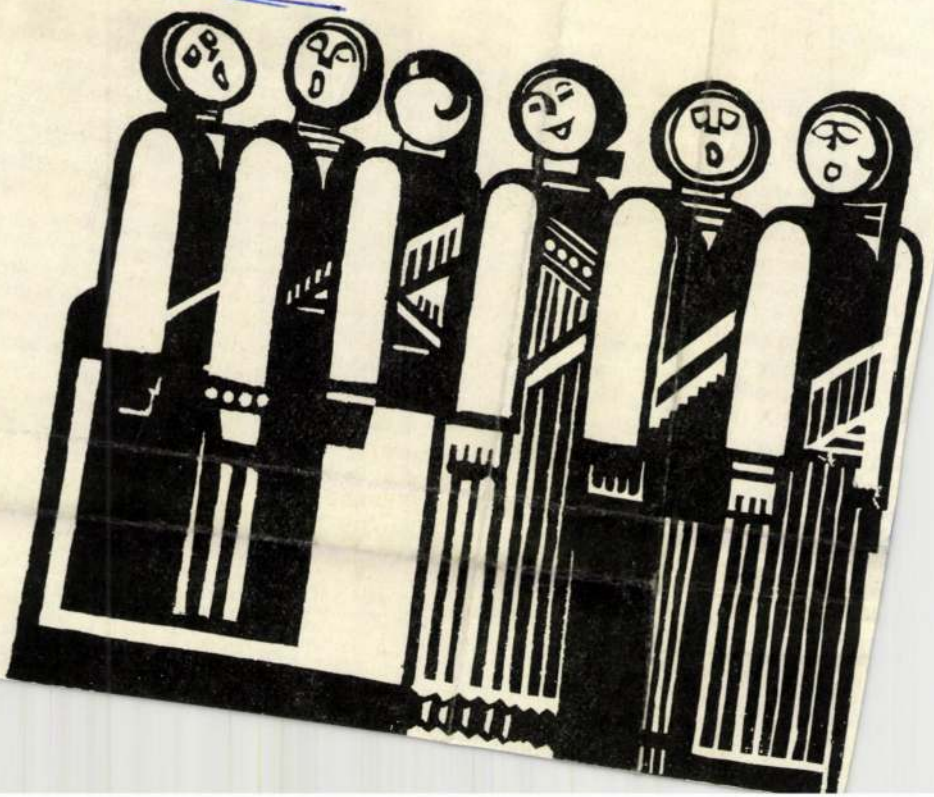

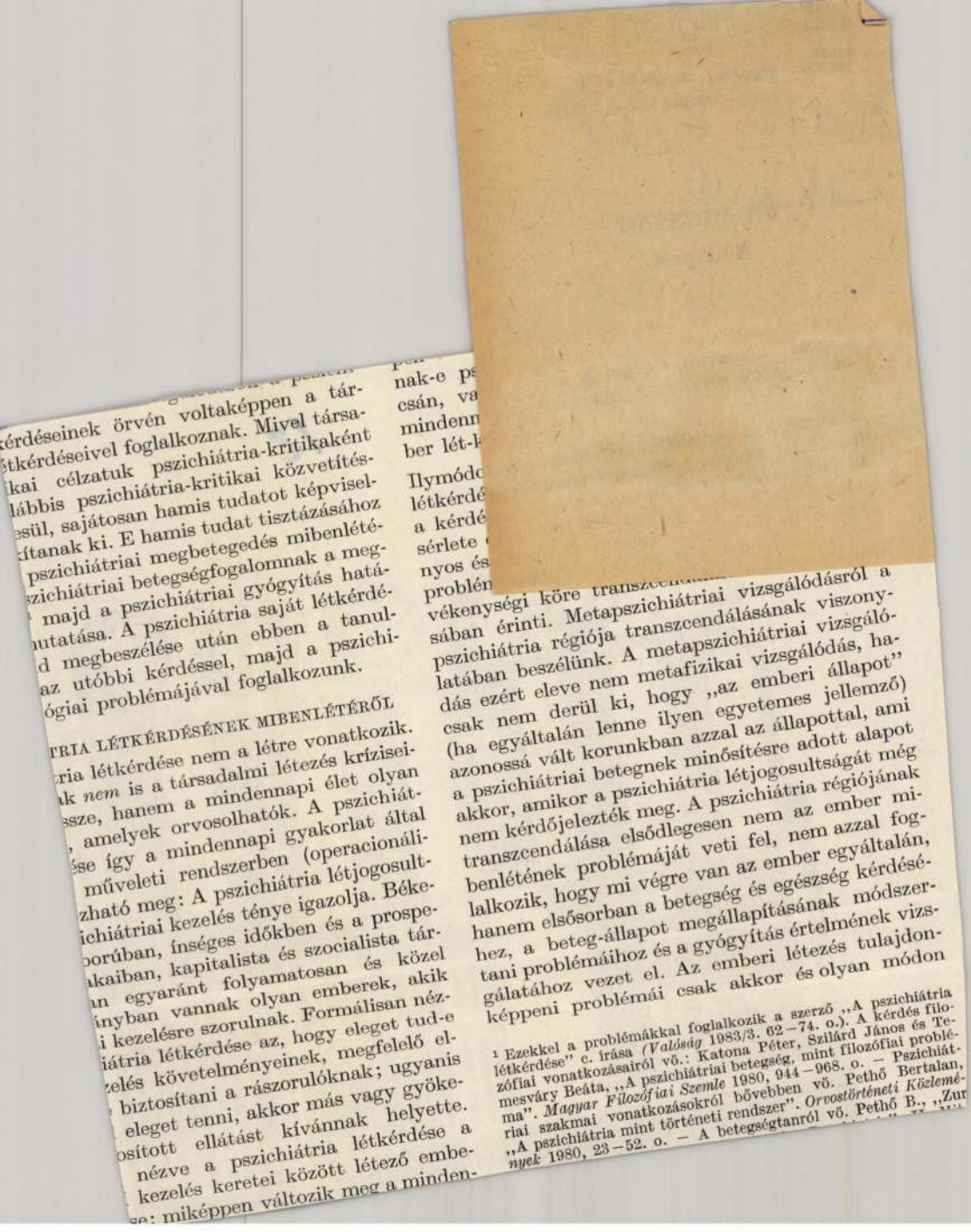

kérdéseinek örvén voltaképpen a tár-
étkérdéseivel foglalkoznak. Mivel társa-
ikai célzatuk pszichiátria-kritikaként
lábbis pszichiátria-kritikai közvetítés-
esül, sajátosan hamis tudatot képvisel-
ítanak ki. E hamis tudat tisztázásához
pszichiátriai megbetegedés mibenlété-
zichiátriai betegségfogalomnak a meg-
majd a pszichiátriai gyógyítás határ-
utatása. A pszichiátria saját létkérdé-
d megbeszélése után ebben a tanul-
az utóbbi kérdéssel, majd a pszichi-
ógiai problémájával foglalkozunk.

TRIA LÉTKÉRDÉSÉNEK MIBENLÉTÉRŐL

ria létkérdése nem a létre vonatkozik.
k *nem* is a társadalmi létezés krízisei-
sze, hanem a mindennapi élet olyan
, amelyek orvosolhatók. A pszichiát-
se így a mindennapi gyakorlat által
műveleti rendszerben (operacionáli-
zható meg: A pszichiátria létjogosult-
ichiátriai kezelés ténye igazolja. Béke-
porúban, ínséges időkben és a prospe-
akaiban, kapitalista és szocialista tár-
an egyaránt folyamatosan és közel
inyban vannak olyan emberek, akik
i kezelésre szorulnak. Formálisan néz-
iátria létkérdése az, hogy eleget tud-e
zelés követelményeinek, megfelelő el-
biztosítani a rászorulóknak; ugyanis
eleget tenni, akkor más vagy gyöke-
sított ellátást kívánnak helyette.
nézve a pszichiátria létkérdése a
kezelés keretei között létező embe-
se: miképpen változik meg a minden-

nak-e ps
csán, va
mindenn
ber lét-k

Ilymódo
létkérdé
a kérdé
sérlete
nyos és
problén

vékenységi köre transz
sában érinti. Metapszichiátriai vizsgálódásról a
pszichiátria régiója transzcendálásának viszony-
latában beszélünk. A metapszichiátriai vizsgáló-
dás ezért eleve nem metafizikai vizsgálódás, ha-
csak nem derül ki, hogy „az emberi állapot"
(ha egyáltalán lenne ilyen egyetemes jellemző)
azonossá vált korunkban azzal az állapottal, ami
a pszichiátriai betegnek minősítésre adott alapot
akkor, amikor a pszichiátria létjogosultságát még
nem kérdőjelezték meg. A pszichiátria régiójának
transzcendálása elsődlegesen nem az ember mi-
benlétének problémáját veti fel, nem azzal fog-
lalkozik, hogy mi végre van az ember egyáltalán,
hanem elsősorban a betegség és egészség kérdésé-
tani problémáihoz és a gyógyítás értelmének vizs-
gálatához vezet el. Az emberi létezés tulajdon-
képpeni problémái csak akkor és olyan módon

[1] Ezekkel a problémákkal foglalkozik a szerző „A pszichiátria létkérdése" c. írása (*Valóság* 1983/3. 62–74. o.). A kérdés filozófiai vonatkozásairól vö.: Katona Péter, Szilárd János és Temesváry Beáta, „A pszichiátriai betegség, mint filozófiai probléma". *Magyar Filozófiai Szemle* 1980, 944–968. o. — Pszichiátriai szakmai vonatkozásokról bővebben vö. Pethő Bertalan, „A pszichiátria mint történeti rendszer". *Orvostörténeti Közlemények* 1980, 23–52. o. — A betegségtanról vö. Pethő B., „Zur

MDK

Ádám András
szerepelt a tárlaton.

"Ingyenes tankönyvek"

Bánner Zoltán: Tartományi tárlatok. Nagyvárad.
Igaz szó 1963. febr. 2§ 278-279. lap.

Ádám András, festő M.D.K.

kiállított az Aradi Képzőművészeti Főiskola 10 éves jubileumi kiállításán.

Contemporanul Bukarest , 1955.ápr.8.sz.

Ádám András

Török László fotókiállitása a miskolci Ifjusági Házban február 4.-ig,
Tóth Menyhért első alkotói korszaka". Kiállitás a kecskeméti Katona József Muzeumban febr. 25.-ig
Marton Ervin fotómüvész emlékkiállitása a székesfehérvári Ifjusági Házban megtekinthető január 31.-ig.
Nagy Gabriella kerámikus az ujpalotai Lila Iskolában január 27.-ig,
Szijártó Kálmán a Fiatal Müvészek Klubjában január 25.-ig,
Károlyi Zsigmond a Studió Galériában jan.24-től,
Ádám András a Magyar Nemzeti Galéria Mühely-sorozatában január 23.-tól mutatja be alkotásait.
A kulturális eseményeket ismertető rovat közleménye. Élet és Irodalom, Bp. 1979. jan. 20. XXIII. évf. 3. sz. 8. lap.

Ádám András

Barabás Márton, Körösényi Tamás és Marosvári György a Bartók Béla út 32. sz. alatti Galériában május 27.-ig,
Joláthy Attila a szentedrei Vajda Studióban május 27.-ig,
Veress Pál a Magyar Nemzeti Galéria Mühely-sorozatában május 27.-ig,
Ádám András az ujpalotai Lila Iskolában május 23.-ig,
Varga Becsik József a Ferencvárosi Pincetárlaton május 23.-ig,
Morvay Zsuzsa a Fészek Müvészklubban május 20.-ig,
Vertel József a Dorogi Galériában május 21.-ig szerepel alkotásaival fent nevezett kiállitó helyiségekben.
Élet és Irodalom,Bp. 1979.május 19. XXIII.évf. 2o.sz. 8. lap.

Ádám András, festőművész

„Mozgásterek" – „Múzeumaink az ezredfordulón."
a beszélgetésen részt vesz Ádám András festőművész.

Múzeumaink az ezredfordulón.

1980. III. 4. Kossuth 17.07 (Szlné).

Ádám András, festő és grafikusművész-
Tárlatvezetések minden vasárnap:
Dec. 7.-én: „A múzsák kertje közelről"
Tájképfestészet a XIX. században. Vezető:
Ádám András.

A Magyar Nemzeti Galéria Programja
1980. December.

Ádám András festőművész
(1925 Nagyvarad -)

1

A Kolozsvári Ion Andreescu
Képzőművészeti Főiskolán végzett 1956-ban

Igaz Szó 1972 november
774. old

Ádám András

2

Első nyílvános szereplése
1950-ben Nagyváradon volt

Igaz Szó 1972 november
774. old

Ádám András

3

önálló kiállítása volt
1962-ben és 1970-ben. Több
munkáját a Körösvidéki Múzeum-
ban őrzik

Igar fő 1972 november
774. old

Ádám Andrés

Néhány rajza a „Napsugár"
c. lapban.

Banner Zoltán...
Korunk 1972. 2. u. 297.

Ádám András

Tárlatvezetések:

3/1 Nagybányai festészet
Tájképfestészet a XIX. században.
Vezető: Ádám András.

a Magyar Nemzeti Galéria programja.
1981. május hó

Ádám András „festő-grafikusművész

29
vasárnap

TIT tárlatvezetés
9.30 XIX. századi magyar tájképfestészet
Vezető: Ádám András

Magyar Nemzeti Galéria rendezvénynaptár
1992. augusztus

Ádám András, művészettörténész

Tárlatvezetések:

márc. 24. 9.30 a századforduló művészete

15-től, a két világháború közötti festészet.

Vezeti: Ádám András.

Magyar Nemzeti Galéria,
1985. márc.

ADAM András
Nagyvárad, 1925. április 10.–Budapest, 1985.
IA Képz. Főisk. Kvár, festő és grafikus

Banner Erdély

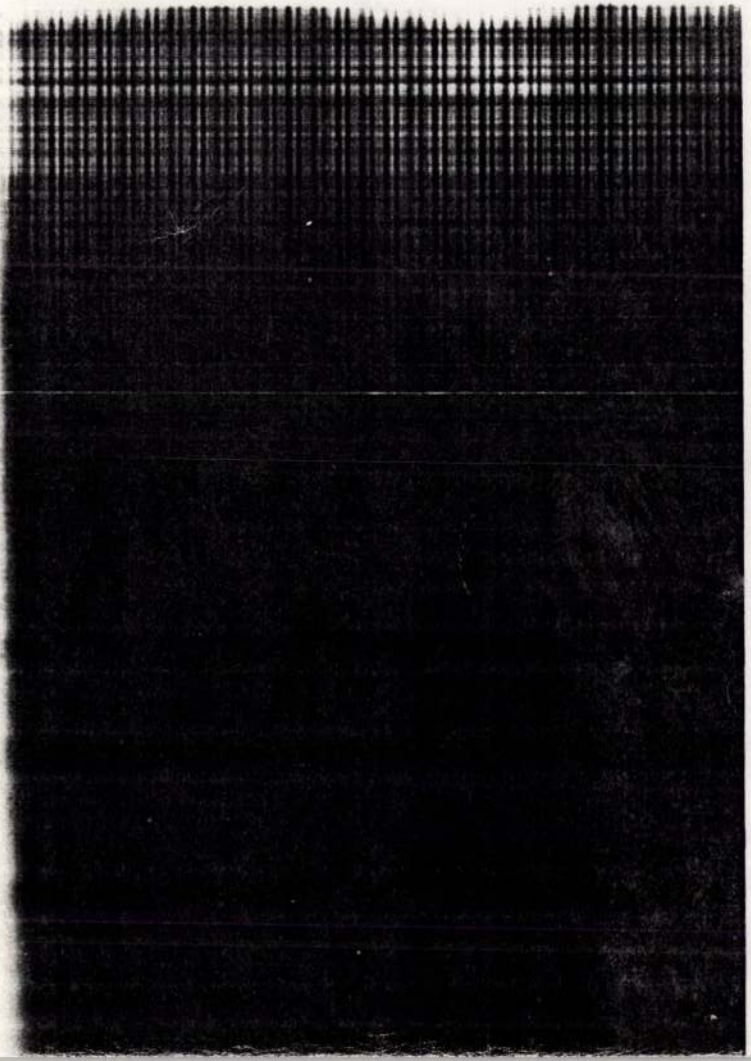

ÁDÁM Andrea

Elhunyt Ádám András
festőművész

Magyar Hírlap 1985. aug. 22. 9.

oward
-plate
s). On
ges of
way
er-

Pa 70

1 a

A Magyar Nemzeti Galéria meghívja Önt

ÁDÁM ANDRÁS

(1925–1985)

festőművész

emlékkiállításának megnyitására

A kiállítást megnyitja:

BERECZKY LÓRÁND

főigazgató

1989. július 6. csütörtök 16 óra

B épület III. emelet

1989. július 6. születtek 16 óra
B épület III. emelet

ADAM EUGEN festő 1817-1880 (bajor)
Szentivanyi kúriaros cédula 1-6

ADAM FRANZ 1815-1886
Szentivanyi cedulák 1-11

ADAM FRANTZL, ötvöstanuló —

OESER ÁDAM FRIEDRICH festő —
1717-1799

ÁDÁ FRIGYES, furós

MDK

Adam Clarc

Ir mitetesi angol mérnök a Clarc-cég munkatársa 1836-ban, 24 éves korában Pesthe jön a Lánchid építkeréséhez.

A híd 1849-ben résült el.

Bierbauer, Virgil: Count Széchenyi and Budapest
The Hungarian Quarterly, 1940, I. 246.o

Adam Clark épitéri M.D.U.

A Lánchid felépítésének kivitelezője

Dudumi Demeter: Pester Briefe über Literatur, Kunst, Theatre ... Pest 1856, 66, II 22, 23, 24

M.D.K

Adam Clark
épitész

William Tierney Clark tervei alapján elkészítette a Lánchidat 1838-48-ban.

Budapest und Umgebung. Budapest. 94 l.

(1)

Adam Franz -

Vakó Kálmánné
grófné Lovas
arcképe
Repr. -
Művészi Ipar
1906. II 3 f.
49. l.

ÁNY ÉS
TÁRSA:

MŰSZAKI IRODA ÉS
VÁLLALAT KÖZPONTI
FŰTÉS, SZELLŐZTETÉS,
VIZVEZETÉK, CSATOR-
NÁZÁS ÉS VILÁGITÁS
:: BERENDEZÉSRE :::
BUDAPEST, VI., DALNOK-
UTCA 12. TELEFON 988
FIÓKTELEP: **UJVIDÉK**
:: TELEFONSZÁM 210 :::

(2)

megiron Adam Franz

festő 1815 – 1886.

Magyarországon is
mindott.

Katalog der Gemäl-
desammlung der
königl. neuen
Pinakothek in
München X. Auf.

8. l.

Thieme-Becker
I. 61. l.

s közoktatásügyi minisztertől.

B i z a l m a s .

e hó 28-án 7094. eln. szám alatt kelt
tartás és megfelelő további eljárás vé-
gy az idézett rendeletben emlitett ide-
esetben szerzendők be, ha ez a fedezet
nem jár. E lobogók csakis állami épü-

évi augusztus hó 11.

Adam, Franz (3)

9567

A custozzai csata.

A hegyes vidék előterében van az ostromló csapatoktól körülvett város, a melyet bombáznak. Jobbról pedig, a csonka fa mellett, a vezérkar tagjai vannak, kik közül Wimpffen Oblt., Pappenheim Rittm., Wimpffen F.M.L., d'Aspre F.M.L., Molinari Hauptm., Schmerling Oberst, Steinhauser Hauptm., Grünwald Oberlt., Eduard Fürst Schwarzenberg F.M.L., és Martini Oberst ismerhető fel, mig a küzdő csapatok körében Salis Hauptm., Lippe Hauptm. és Frosche Hauptm. részesül társai támogatásában. Felirata:

Schlacht von Custozza am 25-ten Juli 1848

és alól jobbra: F. Adam.

Kőnyomat chinai papirosra alányomással, méretei a vonalkeretnek 33.8:55.5 cm.

Sz.n. 260-912
642-912-9
Át.lelt.8338.

(4)

9563

A novarai csata részlete.

A hegyes vidék középterét Novara foglalja el, a melyet az ostromló csapatok vesznek körül, mig az előtérben a bécsi önkéntesek második zászlóalja intéz rohamot Cascina Visconte ellen. Felirata a kép alatt:

Sturm des II-ten Wiener Freiwilligen Btl. auf die Cascina Visconte in der Schlacht von Novara den 23-ten März 1849.

alól balra: Nach einer Original-Skizze v. einem Offizier d. Armee auf Stein gez. v. F. Adam
jobbra: Gedr. in d. Kunstanstalt v. Jul. Adam in München.

Kőnyomat alányomással, méretei a vonalkeretnek 28.2:42.5 cm.

Sz. n. 262-912
642-912-11
Át. lelt. 8340

(5)

9564

A novarrai ütközet.

Dombos vidéken folyik, a hol az előtérben F.M.L.Hess, kit Major Diller kisér, tesz jelentést Feld Marschall Radetzky-nak, a ki mögött G.M.Hlavaty, Oberst Wratislaw; F.M.L.Schönhals, G.M. Stwrtnick, Oberst Schlitter, G.M.E.H.Leopold, és Hofrath Hackländer képez csoportot, mig balról a megsebesült Oberst Hillmansegge-t szállitják. Felirata:

Schlacht von Novarra am 24-ten März 1849

a bal sarokban: Franz Adam

Kőnyomat chinai papiroson alányomással, méretei a vonalkeretnek 34.3:52.7 cm.

Sz.n.258-912
642-912-7
Át.lelt.8336.

(6)

9562.

A Mortarai ütközet.

A középtért elfoglaló város körül folyik, a melyet a Piemontiak védelmeznek és a melyet az előtérben nyargaló parancsnok vezet. Felirata:

Mortara den 21-ten Merz 1849

a bal sarokban: Franz Adam
alól jobbra: Gedr. in d. Kunstanstalt v. Jul. Adam in München.

Kőnyomat chinai papiroson alányomással, méretei a vonalkeretnek 34,1:55,5 cm.

Sz. n. 259-912
642-912-8
Át. lelt. 8337.

Á d á m F e r e n c
festő

Fővárosi Lapok.1868.dec.23./Fővárosi hirek./

Ádám Ferenc
festő

Fővárosi Lapok.1868.dec.25. /Fővárosi hirek./

(9)

Ádám Ferenc
festő

Fővárosi Lapok.1868.dec.30. /Fővárosi hirek./

(10.)

A d á m F e r e n c
festő

Fővárosi Lapok.1869.jan.10. /Fővárosi hirek./

(11)

Erzsébet kiválynéi:

Egész alak, csaknem szem közt, balra haladó lovon. Karimás kalapját szalag és toll díszíti. Jobb kezében lovaglóostorát s baljában lovának kantárszárát tartja. Nyakkendője csokorra van kötve, bő újú kabátja zsinóros, keztyűje hosszú szárú. A hátterben a possenhofeni kastély van, melynek egyik ablakában három galamb ül, melyek hez a tetőn lévők negyedike röpül. A facsoporton innen, a pálmák mellett szökő-kút ugrik.

Ceruzarajz, méretei a vonalkeretnek 63.6 : 52.5 cm.
Rajzolta: Adám Ferenc.
Ltha 7941

191/93 № 1692.

MDK

Ádám Ferenc festő (München)

„Sétalovaglás előtt" c képét a KT uraj akar-
ja venni.

MDK-A-I-1/734.

MDK

Ádám Ferenc csatafestő

Kacziány Ö: Gyulay László. Művészet, 1911,
261-265 l.

Esztergom /Komárom/

Széchenyi-tér 23. Ház, egyem
rizalitokkal. Romantikus, 1860.

/Gerő László, 1950/

(1)

Adam, Benno, bajor állat festő; szül. 1812 júl. 15. Münchenben, megh. 1892 márc. 9. Kelheimben. Albert A. legidőscbb fia.

Thienne-Beckert

megnézni van-e magyar vonatk.

ha nem kimarad.

Carlo Adami

Városvédő Athéné-szobra 1784-ben

került az un. budavári Jezsuita-Szt tetejére.

– Ma az egyszer Városháza sarkának szoborfülkéjében

áll Pesten és másolata Budán.

Dr. Czagány István: „A Királyi vízmű" története

(a cikket lásd Ybl Miklósnál)

Budapest 1981/3 35. o.

ADAM,Franz

Adam Albrechtnek/1786-1862/,az ismert bajor ló- és csata-képfestőnek a második fia,Milanoban,1815.május 4-én született, apja tanitványa.Apja munkatársaként müvészi tevékenységének kezdetétől Ausztriához kapcsolódott;vele közösen,de önállóan is festett jeleneteket az 1848,1849 és 1859-es olaszországi és magyarországi hadjáratokról,később az 187o/71-es német-francia háboruról.Az 1851-es magyarországi látogatásától egészen a nyolcvanas évekig témáit mindig "a magyar lovak élete" tárgykörből vette, ahogyan egyik utolsó,~~1888~~ ~~1888~~ 1883-ban kiállitott képét nevezik. Adam 1886.IX.3o-án halt meg Münchenben,ahol nagy tisztelet övezte. Irod. H.Holland,Adam müvészcsalád munkája,1889.

1. Magyar lovak a pusztán
   o.fa,9oxl23 cm.Jbl.:"F.Adam".1854 elött keletkezett.Osztrák Galéria,IN 11

Valószinüleg a Boeticher,Malerwerke I/117 p.Nr.5.sz.alatt emlitettel azonos,amelyet 1854-ben az Általános Német Müvészeti Kiállitáson és 1855-ben a párizsi Világkiállitáson bemutattak.Valószinüleg a Tisza menti pusztát ábrázolja,mivel kb.egyidejüleg kimutathatók a "Kompátkelés a Tiszán" és "Juhnyáj a Tiszánál" c.témák.

Die Szolnoker Malerschule
78 Wechselausstellung der Österreichischen Galerie
Szolnok,Budapest,Bécs,Graz 1975-76

Österreichische Galerie und Collégium Hungaricum,Wien

Adam, Franz

MDK

Adam Frantzl ,ötvöstanuló

Adam Frantzl fia 1647 szept.9-én szegödött öt évre Klement Jónás ötvösmesterhez tanulóul. 1652 szept. 1-én szabaditja fel mestere.

Mikalik Sándor:Besztercebányai ötvösök a XV-XIX sz.-ban. Mus.és Kvt.Krt. 1918. 41-53.l.

MDK

Adam

Oeser, dem Friedrich
1717-1799.

De Verne grófnö mellképe. Repr.

Ernst Muzeum aukciói. 53.sz.

MDK

Ádám Frigyes, furós

MÁVAG

Üzemben, vf.

Ifjuségi Képzőm. és Iparm.kiáll. N.Szel. 1950. jun. 11.1.

(1)

Adam, Eugen

festő 1817 – 1880.

Magyarországon is működött.

Katalog der Gemälde-sammlung der Königl. neuen Pinakothek in München. X. Auf.

8. l.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
319 1915 szám
Érk.: 915 év VIII. hó 16 n.

oktatásügyi minisztertől.

. célokra történt nagymértékü igénybe-
ermelés terén nagy visszamaradás ál-
ı ezidőszerint található tüzifakész-
ekövetkező ősz- téli tüzifaszükség-

ljesen ki nem küszöbölhető tüzifahiány
a várható tüzifaszükségletek lehető
ztositása érdekében elkerülhetetlen
a lehetőségig mérsékeltessenek.
ıló elkerülhetetlenül szükséges takaré-

2

mapowa

Adam
rajzolo

1845

Lásd
Hendrei-Szentiványi
4. l.

Ádám ~~Jenő~~ Eugen

München

1845 pest. kiáll.

Csikós lovaglás, olaj

Thieme-Becker

I. 60. l.

L 1845.

~~Kis-Tatarország térképe / V. 25. — XVIII.~~
~~századból V. 28.~~

Adam, Eugen (4)

9566.

A Sommacampagnai ütközet.

Az előtért Sommacampagna foglalja el a hegy tetején templommal, körülötte pedig az ostromló csapatokkal. Felirata:

Sommacampagna am 23 Juli 1848

alól balra: Gez. v. Eugen Adam
jobbra: Gedr. bei Jul. Adam in München.

Kőnyomat alányomással, méretei 33.8:50.5 cm.

Sz. n. 261-912
642-912-10
Át. lelt. 8339.

Adam Eugen

Hanta. T. 5731.

A diszes keretbe foglalt tájkép nyári lakot ábrázol fellobogózott árboczczal, előtte hintával és messzelátóval, az uton pedig szamárfogatú taligával. Oldalt egy vidéki csősz és gyümölcsöt vivő leány, körülötte meg a környék van több kisebb képben. Felirata:

EGY NYÁRI LAK ÉS KÖRNYÉKE HANTÁN, VESZPRÉMBEN

alól balra: Természet után rajzolta Adam
középütt: Nyomatott Rauh Jánosnál
jobbra: Köre metszé Sandmann
legalól középütt: Az Életképekhez kiadja Frankenburg Adolf 1845.

Kny., alányomással, mér. 38.3 : 56.7 cm.

140-95.

Adam, rajzoló. Egyetlen ismert műve: Egy nyári lak és környéke Hantán, Veszprémben; ívrét nagyságú kőnyomat, sárga alánnyomással. Természet után rajzolta Adam, kőre metszette Sandmann. Az »Életképek«-hez kiadta Frankenburg Adolf 1845-ben.

Tört. Képcsarnok grafikai gyűjteménye, Budapest.

Adam, Eugen
Lajos fettő

6

(1)

Adam Emil

Agards vadantársaság, kiáll.
Mulsansk

1882. őrsi kiáll
I. sor
II. sor.

1883. őrsi kiáll. II sor.
Lovak a legelőn of
A kivatyné lóhatón
1887. őrsi kiáll.
II sor

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
31 /1919 szám
Érk.: 9/19 évi febr. hó 5. n.

Országos Bizottságának

Budapesten

altam bizva a kerczi apatsági
és rentélyéből alakitott templom
llitási munkák vezetésével.
jezést nem nyert a midőn az
tás miatt bevonulnom kellett.
vel a helyszinén, meg volt bizva
művezető kinek odaadó és
odásának köszönhető, hogy
a a háboru okozta rendkivül
k azon a nyáron mégis be-

Adam Emil (2)

Erzsébet királyne
lóháton, olaff.
Munsarnok
1887. ösz. kiáll
II. sorozat
280. sz.

Adam, Emil (3)

Az agárdi vadász-
tarsasaj c. Lépe
r. Gyr.

Szalon lipsaj

1907. 24. n. 5. l.

Adam Emil (4)

német állatfestő

a nádasdladányi gr. Nádasdy-kastélyban

(férfi társalgó) Aragóni

falkavadászat c. képe

30 reintvevőjének arc-

képével

Dor Bakony

135. l.

5

Adam Emil

Vas. Tip. 1882. Fig. l

A műcsarnok kiállitását eléggé látogatja a közönség. A főranguakat kivált *Adám* Emil nagy festménye, az «Agárdi vadásztársaság» vonzza, melyen sok ismerős arczképét láthatják. Vásárlások is történtek már, még pedig magyar festményekből. A kiállitást e hó közepén ujra rendezik, a pályázó művekkel.

még ez egyetlen oldalról sem kényszeritették őket önkénytelen letelepülésre soha; ellenben a magyarok uj hazájában, melynek pusztáit és sikságait *három oldalról* hegyek veszik körül, a korlátlan vándor élet *főfeltétele* tökéletesen hiányzott; azonfölül még oly szomszédjaik is voltak, kik őket az idegen műveltséggel folytonosan ostromolták. Tehát ellenállásra, e kényszerrel végrehajtott anyagi átalakitással szemben semmi szin alatt sem lehetett ez országban gondolni. De annál inkább megérdemli figyelmünket teljes mértékben az az ellenállás, melyet a magyarok ama rendeletekkel szemben kifejtettek, melyek a magyarság erkölcsi átalakitása, tudniillik erkölcseinek, szokásainak és régi tiszteletreméltó intézményeinek, szóval *valódi szellemének* megváltoztatása czéljából hozattak. E szent buzgalmában a magyar minden ázsiai testvérét és törzsrokonát összevéve fölülmulja hatalmasan megkapó nemzeti önérzete által! Mig Buddha vallása még szorosan filantropikus elvei mellett is, melyek szerint még a legkisebb állatka megölése is bűn, az előbb harczias nomádoknál Khina északi részében aránylag rövid idő alatt meghonosult; mig az iszlám a puszta féktelen lakóit, mint a középázsiai törököket és az arab sivatag beduinjait özbégekké, kuramákká, oszmánokká, szyriaiakká stb. változtathatta alig négy évtized lefolyása alatt: a kereszténységnek másfél századnál több kellett, hogy a magyarok közt gyökeret verhessen és őket a nemzeti szellemökben mélyen meggyökeresedett szokásaikból és világnézetökből kivetkőztesse! Kétszáz évnek, melyet idegen ég alatt és idegenszerü elemektől körülvéve töltöttek el, mégis csak elégnek kellett volna lenni arra, hogy még a legélesebb ellentéteket is kiegyenlitse — gondolná az ember. És még sem egyenlitette ki! Itt van mindenekelőtt az a nevezetes dolog, hogy csak Géza uralkodása idejében (972—997), tehát csak száz évvel azután, hogy a magyarok Pannoniában letelepedtek, tettek gyönge kisérleteket megtéritésökre; ámbár néhány adat nyomán, mely arról szól, hogy a bizanczlak is meg akarták őket téríteni, föltehetni, hogy a magyaroknak már Etelkuzuban is volt tudomásuk a kereszténységről, és ámbár uj hazájokban keresztényektől ugy szólva körül voltak véve.

Igaz ugyan, hogy ama kemény tusának, melyet Szent Istvánnak az uj hit érdekében saját népével kellett küzdenie, csak egyes mozzanatait sejtetik a rá vonatkozó adatok, különösen a kicsiny és nagy legenda tartalma; azonban nem kell valami nagyon élénk képzelő erő, hogy maguk előtt lássuk, mily kelletlenül hagyták el a magyarok régi hitöket és fordultak az uj hit felé. A frankoknál, germánoknál és szlávoknál a kereszténység fölvétele a társadalmi és politikai életben semmi lényeges változást nem hozott létre; a magyarok áttérése azonban egyenlő értékü volt mindannak fenekestül való fölfordulásával, a mi előbb fönnállott; mert nemcsak theosofikus spekuláczióknak, hanem a világnézetnek átalában, az erkölcsöknek, a szokásoknak, a ruházatnak és élelemnek, mindennek, de mindennek alapjában meg kellett változnia vagy tökéletesen feledésbe merülnie. A ki már most a turáni Ázsiát pontosan ismeri, a ki tudja, milyen fontos szerepet játszanak csekélységek, például a haj és szakáll viselete, a ruházat, sőt néha egy gomb vagy egy csat viselete, a puszta ez egyszerü fiainak életében; a ki tudja, mily rendületlen bizalommal viseltetnek régi babonájok, a természettel és az emberrel szorosan összenőtt sámán vallás szellemei és istenei iránt: csak az találja megfoghatónak, hogy önmagoknak mekkora legyőzésébe, sőt megtagadásába kerülhetett a régi magyaroknak, hogy önhitt és fanatikus szláv-germán szerzetesek pórázán Ázsia szellemvilágából a keresztény középkor sötétségébe átköltözzenek. Azt mondom, hogy sötétségébe, mert nem osztozom azok nézetében, kik a magyarokat valóságos vad embereknek tartják, és ennélfogva csak annyiban ismerhetem el különbnek a középkori kereszténységet a puszták lakóinak természetvallásánál, a mennyiben nélküle a magyar nép európaiasitása lehetetlen lett volna.

Azonban nem bámulhatjuk eléggé a magyarok e ragaszkodását régi hitökhöz és régi erkölcseikhez, különösen pedig nemzeti individualitásuknak mindenütt oly erősen kifejezésre jutott érzetét, jóllehet, belső és inditó okaiban megfejtettük. Igaz ugyan, hogy Istvánt és nem Árpádot kell a mai Magyarország alapitójának tekintenünk; de ki tagadná, hogy ez a fejedelem, a ki apostoli buzgalmában minden jogi kikötés nélkül számos idegent hitt az országba, a kinek törvényeiben és rendeleteiben a legcsekélyebb nemzeti mozzanatot sem lehet fölfedezni, sőt a ki inkább a soknyelvü államot tartotta jobbnak az egységes nemzetinél: hogy ez a fejedelem bizony könnyen lehetett volna oka a magyarság teljes elvesztének, ha a nép maga erős nemzeti öntudatra nem ébredt volna és az ellen magát bátran nem védte volna, hogy a számra nézve erősebb czivilizátorok teljesen magokba ne olvaszszák. Az ellenállás e hatalmas érzetét, — melynek csak egyes bizonyitékait képezik a kereszténységellenes lázadások Kupa (helyesebben Kopán) alatt 998-ban és Vata alatt 1047-ben, minthogy a nép kebelében rejlő mozgalmat az egykoru krónikások nem ismerték, nem vették figyelmökbe és el is hallgatták, — tehát nem kell abban az értelemben magyarázni, a hogy például jelenleg az iszlámmal teszik. Valamint a mongolok előtt, ugy a khazarok, besenyők és magyarok előtt is teljesen ismeretlen volt a vallási fanatizmus és az utóbbiak nem Krisztus tanitása ellen, hanem téritőik azon törekvése ellen, hogy őket nemzetiségöktől megfoszszák, lázadtak föl; e téritők szemében ugyanis a magyar ősi sajátság és a pogányság azonos fogalom volt. Moesia bolgárjai, kik a bizanczi téritőkkel szemben közömbösebben viselték magokat, azért nemsokára bele is vesztek az őket körülvevő szláv elem tömegébe; a magyarok ellenben nemzeti individualitásuk hatalmas érzetének segitségével még akkor is föntarthatták magokat a számra nézve őket kétszer, sőt háromszor is fölülmuló idegen nemzetiségek közepett, mikor ethnikai jellemző sajátságuk már teljesen eltünt, és mikor a rájok szakadatlanul ható keresztény czivilizáló törekvések őket szokásaik és világnézetök tekintetében is a nyugati műveltség körébe beleszoritották és Pannonia ős-lakóival vagy régibb telepitvényeseivel egyesitették és összeolvasztották.

És ez a szeretet és ragaszkodás a nemzeti individualitáshoz, mely által semmiféle, az ázsiai puszták világából Ázsia és Európa müvelt vidékeire került társadalom oly mértékben ki nem tünt, a milyenben a magyarok, ebben a népben csodálatosan egész a mostani korig tovább élt, sőt a nagyon megváltozott ethnikai és társadalmi alakulás mellett is ugyanoly erejünek vált be és ugyanazokat a kedvező eredményeket hozta létre. Az erkölcsi erő, mely a honalapitó magyart besenyőkön, kunokon, khazarokon és a többi törzsrokonon és idegenen Pannoniában uralomra juttatta, ugyanaz az erő az ujkor magyarjaiban a számra nézve náloknál erősebb szláv-, rumun- és német elem közepett még ezer esztendő mulva is gyöngitetlenül tovább él. Az államalkotásra való képesség ugyan más török-tatár eredetü népeknél sem hiányzott; hisz Khinától elkezdve a Balkánig, Ázsia trónjain nagyobbára török-tatár uralkodók ültek egész az ujkorig és ülnek még mai napság is; — azonban az *államföntartás* hatalmát csak a magyar tartotta meg. A magyar, a ki mindamellett, hogy ázsiai, illetőleg töröktatár eredetü, Európában meghonosodott, sőt e földrésznek fontos szolgálatokat tett és arra van hivatva, hogy a földrészünk keleti oldalán elmaradhatatlan átalakulások közben még fontosabb szolgálatokat tegyen.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A Franklin-társulat kiadásában ismét nehány értékes könyv jelent meg. «*A latin nyelv szótára*», a kutfőkből, a legjobb és legujabb szótárirodalomra támaszkodva, összeállitotta dr. *Finály* Henrik, kolozsvári egyetemi tanár. Első füzet, mely az «*A*» betütől az «archon» szóig terjed. Finálytól 1858-ban már jelent meg terjedelmes latin iskolai szótár Kolozsvártt. Ez uj kiadása annak, a mennyiben ujra és javitva ismétli azt, a mi ama szótárban jó volt, de valójában egész uj mű, mert nemcsak iskolai használatra készült, hanem a szaktudósok számára is alkalmas lesz. E kézi szótár felöleli az ó-kori latinság egész nyelvkincsét, a mint a latin irodalomban a VI-ik század végeig fölfedezett iratokban fenn van tartva; az összes ó-kori földrajzot, régészetet, neveket, műszókat, az egyházi irodalom sajátságait, szóval oly teljességre törekszik, hogy az ókori latin irodalommal foglalkozó, e könyv mellett minden más hasonló segédeszközöket nélkülözhet. A latin szótár 60 nagy ivre (két hasábos oldalon, sürü, de tiszta nyomással) fog terjedni s 5—5 ivből álló 12 füzet ben jelen meg. Egy ily füzet ára 80 kr.

Budapest története, a magyar nép és ifjuság számára, a budapesti (budai) tanitó-egylet megbizásából irta dr. *Gőőz* József fővárosi tanitó; számos képpel; ára 1 frt. Ily könyvre valóban szükség volt. Fővárosunkról, mely annyira a nemzet szemefénye, csak töredékes történeti munkákat birunk, azokat sem mindig magyar nyelven. Az ugynevezett kalauzkönyvek nem annyira a történettel, mint a jelenlegi viszonyokkal foglalkoznak. Salamon Ferencz műve még készülőben van, s ha elkészült is, nagy arányai mellett a népiesb ismertetésre szükséges a kisebb kézi könyv. Gőőz munkája czéljának megfelelőleg elég terjedelmes (191 oldal), de könnyen forgatható olvasmány, mely a főváros legrégibb korától a legutolsó évig terjed s négy korszakban adja elő az eseményeket; az első korszak a tatárpusztitásig tart, a második Buda fénykorát (Nagy Lajos, Mátyás idejét) s az igazságszolgáltatásra, helyi intézkedésekre vonatkozó részt tárgyalja; a harmadik a török uralmat, a negyedik pedig innen kezdve a főváros folytonos emelkedésének eseményeit, a legujabb időkből pedig intézeteinek keletkezését, lakosságának számát, stb. Történeti, művelődési gondos képe ez Budapestnek. A rávonatkozó rajzokból is érdekes gyüjteményt találunk: legelől van Budapest képe 1781-ből, azután az anfitheátrum romjai, régi képek után a város és egyes részei különböző időkből.

Magyartalanságok. Füredi (Führer) Ignácz ismét egy csomó (uj) «Magyartalanságot» eresztett meg «betürendben». A magyartalanságokat irtani, mint a szerb tövist, szép igyekezet. De Füredi-Führer ur aligha illetékes erre. Ő az ilyeneket is magyartalanságnak mondja: «Katonaviselt ember» (szerinte jobb, a mint Kazinczy használta: Katonaságot viselt ember); «hogy ugy mondjam» (szerinte csak igy jó: ugy szólva); «hol veszi magát?» «kereken tagadom» (kereken tagadom, hogy ez helytelen vagy magyartalan volna.) Füredi-Führer urnak nem jó: «nagyon nagy», hanem: igen nagy; pedig mindkettő jó, csakhogy különböző értelmü, amaz: sehr grosz, trés grand, emez zu grosz, trop grand. Neki az igekötőnek nem jó használata ez: «Még tegnap megállapitották», szerinte igy kellene: «állapitották meg», a szerint: a tegnapon, vagy a megállapitották-on van-e a hangsuly. Führer-Füredi urnak is azt mondhatjuk, (a mit már első «magyartalanságai»-ra is körülbelől mondtunk volt): sutor ne ultra crepidam. A jóindulatu, de csekély értékü füzetke Békey tanfelügyelő urnak van ajánlva, Nagel Ottó bizománya, csinosan van kiállitva s ára 40 kr.

Naptárak 1883-ra. Az «*Athenaeum nagy képes naptára*», Concha Károly szerkesztésében megjelent huszonhárom iven, melyből nyolcz iv szépirodalmi közleményeknek jut.

A czimkép Munkácsy Mihály «Krisztus Pilátus előtt» festményét mutatja be másolatban. Az év érdekesebb eseményeiből a Dux-ünnepélyt, a Petőfi-társaság debreczeni ülését, az országos könyvészeti kiállitást, a debreczeni dalárünnepet ismerteti. Arczképekben bemutatja Jókai Mórt, Dux Adolfot, Felekyné asszonyt, Helvey Laura, Csillag Teréz és Hegyi Aranka művésznőket, De Gerando Antoninát, Vadnay Károlyt, Kiss Józsefet, gr. Teleki Sándort, Mikszáth Kálmánt, Schauer Ferenczet, életrajzok kiséretében. A hazai és külföldi halottak közül Simonyi Ernő, Darwin, Longfellov arczképét és jellemrajzát találjuk. A nagy világ eseményeiből rajzok kiséretében adja a kötet a ringszinházi katasztrófát, a Viktória királynő elleni merényletet, a boszniai lázadást, sat. A tulajdonképi szépirodalmi közlemények közt költeményeket közöl Kiss Józseftől, Bartók Lajostól, Reviczky Gyulától; eredeti elbeszéléseket ifj. Ábrányi Kornéltól, Mikszáth Kálmántól, Sziklay Jánostól, Porzsolt Kálmántól; czikkeket De Gerandó Antoninától, Osváth Alberttől, sat. Végül kimeritő czimtár következik. Ára 1 frt.

A «*Székely-egylet naptára*» tartalmasan összeállitva, egyike azoknak, melyek megérdemlik, hogy minél kelendőbbek legyenek.

E naptár szerkesztésével egy bizottság foglalkozott, melynek tagjai: Bochkor Károly, Buzogány Áron, Deák Farkas, Imets Jákó, Szász Károly, Szilágyi Sándor, Turóczy Adolf. Olvasmányai ugy vannak válogatva, hogy kiválólag er-

**

délyi viszonyokra vonatkoznak. Arczképei és életrajzai b. Kemény Gábor minisztert, az elhunyt Fogarassy Mihály püspököt, b. Apor Károlyt a maros-vásárhelyi kir. tábla elnökét, Mikó Mihályt, Kriza Jánost tüntetik föl. Költeményeket közöl Simay Jánostól, Vass Tamástól, Gönczy Jánostól, Imets Jákótól, Györffy Józseftől, Kriza János gyüjteményéből népdalt, Szász Károlytól («A r . . . . i kertben), egy elbeszélést «A köszörüs» czimen Petelei Istvántól; ezenkivül történeti tárgyu és közhasznu czikkeket. A naptárt a Franklin-társulat csinosan állitotta ki, s ára 30 kr.

«Bem Magyarországi hadjárata» czimen Miletz János budapesti főreáliskolai tanár egy kis füzetet adott ki, melyben a szabadságharczból néhány érdekes följegyzés van, és ezek az ország déli részének akkori eseményeire vonatkoznak. A kis füzet mutatvány szerzőnek «Temesvár és vidéke 1848—49-ben» czimü nagyobb művéből. Ára 40 kr.

Folyóiratok. A «*Magy. philosophiai Szemle*» októberi füzetében Schmitt Jenő a bölcsészet problémájáról ir; Bihari Péter folytatja Lotze és elvei ismertetését, Lechner László a Spencer Herbert filozófiáját; Böhm Károly birálja dr. Pauer Imre «Filozofiai propaedeutiká»-ját. Ezek után érdekes kivonatok következnek külföldi filozofiai művekből. A folyóirat előfizetési ára egész évre 5 frt s Aigner Lajos könyvkereskedésében rendelhető meg. — A «*Ludovica Akademia Közlönyé*»-nek legutóbbi füzete első czikkében Szende Béla miniszter emlékének szentel meleg sorokat. Ezután Horváth Jenő honvéd főhadnagy ismerteti a kassavidéki harczmezőket. Kránitz a várépitészetről és a várharcz jelenlegi állapotjáról értekezik, ugyancsak ő ismerteti az Olaszországban rendszeresitett átalános nemzeti lőgyakorlatokat is. — A «*Méhészeti lapok*» (szerkeszti Kriesch János) uj füzete a magyar méhészek vándorgyülését, a méhészeti egyesület közgyülését ismerteti tüzetesen, s ezenkivül több jó közlemény képviseli a méhészet érdekeit.

Uj szakfolyóirat. Kolozsvártt «*Vegytani lapok*» czimü havi folyóirat indult meg Fabinyi Rudolf tanár kiadásában és szerkesztésében. Az uj folyóirat az eredeti közleményeken kivül a külföldi vegytani irodalom ismertetésével is foglalkozik. Az első füzetbe eredeti közleményeket irtak: Fabinyi Rudolf «Közlemények a kolozsvári tudományos egyetem vegytani intézetéből,» Gáspár János «Tanulmányok a tömjénről,» Koch Ferencz «A mócsi meteorkő vegyi összetétele,» Jahn Károly «Nehány erdélyi bor vegyi elemzése» czimmel. Az uj folyóirat megjelen évenkint tiz füzetben, s előfizetési ára egész évre 4 frt.

A «Bácskai Közlöny», szerkesztését októbertől kezdve *Milkó* Izidor ismert nevü fővárosi iró és *Szilassy* Fülöp vették át. Az uj évnegyed első számába dr. Fenyvessy Ferencz képviselő, Acsády Ignácz és Reviczky Gyula irtak. A lap hetenkint kétszer jelenik meg s előfizetési ára évnegyedre 2 frt.

Irodalmi hirek. *Vámbéry* uj művéből «A magyarok eredeté»-ből az első kiadás pár nap alatt elfogyott, jeléül az érdeklődésnek. Vámbéry most egy másik kiadást készit művéből, a szakszerű nyelvészeti fejtegetések elhagyásával, a nagyközönség számára, s ily alakban valószinüleg az akadémiai könyvkiadó vállalat sorozatában fog még ez évben megjelenni. — *Pulszky* Ferencz «Életem és korom» nagyérdekű emlékirataiból a negyedik kötetet befejezte és karácsonyra fog megjelenni. — *Zichy Antal* is elkészült a gr. Széchenyi István naplójegyzetei alapján irt tanulmányával, melyet az akadémia ád ki. — *Szász* Béla ki már régen a hivatottak helyét foglalja el a költészetben, még csak most rendezett költeményeiből egy kötetnyit sajtó alá. Műfordítások is lesznek benne s a télen jelen meg. — *Horváth* Döme, a királyi itélő tábla tanácselnöke érdekes monografiát fejezett be: «Az 1790-iki országgyülés történetét.»

Harmincznégy elbeszélés érkezett be arra a pályázatra, melyet az «Auf der Höhe» szerkesztője magyar novellára kitűzött.

Pályanyertes mű. Az akadémia legutóbbi közgyülésén a Lévay-féle száz aranyos dij kiadását függőben hagyták, miután a birálók elágozólag nyilatkoztak. Tehát uj birálatot rendeltek el, s ennek eredménye, hir szerint, hogy a történeti jellemrajzra kitűzött dijat *Deák* Farkas nyerte el, Csáky Istvánról irt életrajzával.

Irodalmi ünnepélyt tartottak e hó első napján Győrben. Ekkor mult 25 éve, a «*Győri Közlöny*» megindulásának.

Az ünnepély a megyeház nagy termében folyt le, és *Kovács* Pál veterán irónk beszédjével kezdődött; azután *Szávay* Gyula alkalmi költeményt szavalt. «A hatodik nagyhatalom» czimmel; *Ruschek* Antal pedig a vidéki hirlapok feladatáról és a «Győri Közlöny» multjáról tartott felolvasást. Végül *Mersich* Józsefnek, a lap mostani szerkesztőjének tizemhárom évi működése emlékére szép albumot adtak át. Este 80 teritékü lakoma volt a «Bárány» vendéglőben, hol Győr városának sok polgára gyült egybe, és felköszöntőkben nem volt hiány.

Uj népszinmű. A népszinház igazgatósága Almási Tihamértól «A tót leány» czimü népszinművet fogadott el.

A műcsarnok őszi kiállitása e hó 15 én nyilik meg. Külföldről máris naponta érkeznek a művek.

Megérkezett *Adam* Emil nagy festménye, az «Agárdi vadásztársaság», mely Nádasdy Ferencz tulajdona. A képen élénk csoportokban a magyar sportkedvelő arisztokráciának mintegy 30 tagja van lefestve lovas-arczképekben. Párisból is megérkezett a kiállitásra szánt küldemény. *Tortez*, kinek egy kis képét a tavalyi őszi tárlat alkalmával Andrássy Gyula gr. vette meg, most szép szinezésü «Évát» ábrázoló festményt küldött. Az eddig érkezett képek közül kitünnek *Grandjean* és *Cain* nek a Salonban kitüntetést nyert festményei, valamint *Thomas* eleven szinezésü virágképe és *Verstracte* hangulatteljes tájképe. A külföldi művészek közt számosan a képes tárgymutató számára is küldtek be rajzokat.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tudományos akadémia e hó 2-án kezdte meg heti ülését. Kettős ülés volt; először összes ülés *Pauler* Tivadar elnöklete alatt, s aztán az első osztály ülése, az osztály uj elnökének *Szász* Károlynak vezetése alatt.

Az összes ülésen *Fraknói* Vilmos főtitkár adta elő a jelenteni valókat, legelőször is Vész Ármin és Konek Sándor elhunytáról emlékezvén meg. Arra nézve is intézkedés történt, hogy a Petőfi-szobor leleplezésekor az akadémiát küldöttség képviselje.

Gyulai Pál a Péczely-féle ezer forintos drámai jutalomról tett jelentést. E jutalom most volt először kihirdetve. A föltételek szerint: az ezer forintért pályázhat minden oly szinmű, melynek tárgya a magyar történelemből van meritve, akár dráma, akár vigjáték s akár prózában, akár versben van irva, ha bizonyos időközben nyomtatásban megjelent, vagy valahol a szinpadon előadták. Az idén 1881-re vonatkozott az időköz és márczius végén telt le. De ez idő alatt ily szinmű se nyomtatásban, se szinpadon nem jelent meg. Beküldtek ugyan egy «Salgo» czimű tragédiát, de az nem felelt meg a föltételeknek. A jutalom tehát a nemzeti szinház pénzalapjához csatoltatik.

Ennyi volt az összes ülés tárgya. Az első osztály ülésén. *Szász* Károly meleg köszönetet mondott a bizalomért, melylyel az elnöki székre helyezték, miután Pulszky lemondott. Ezután *Vámbéry* Ármin terjesztett elő értekezést a baskir népköltészetről.

E török-tatár eredetű nép hajdan a magyarok legközelebbi szomszédja volt, s a 13-ik században két utazó szerzetes azt állitotta róluk, hogy magyarul beszélnek; a mit sokáik valóságnak is tartottak, noha egészen alaptalan volt. Eredetére nézve még eddig nem lehetett tökéletes megállapodásra jutni, s nyelvéből csak két könyvben találunk mutatványokat, melyek Oroszországban jelentek meg. Nyelvében a finn-ugor befolyás nem valami erős; szókincse leginkább az éjszaki tatár jelleget árulja el. Népdalai igen érdekesek, mert nemcsak az tünik ki azokból, hogy a baskir dalos nép, hanem emlékeztetnek a magyar népdalok sajátságaira is, mind az észjárásban, mind pedig a szakgatottságban, melyben az első két sor összefüggéstelen a következő kettővel, mint például a magyarban: «A Duna, a Tisza partját mossa — Egy asszony a lányát nagyra tartja.» Vámbéry szóhű fordításban, versmérték nélkül, több dalt mutatott be, melyek mind rövid, négysoros darabok. Mutatványul szolgáljanak a következők:

Szemöldökeid feketébbek a tintánál,
Termeted szebb minden emberénél.
Te bizony nem születtél édesanyától,
Talán a levegőből szálltál le.

A hid előtt virit a kék virág,
Fakó lovad számára takarmány,
Ha játék közben egyszer megcsókolnám,
Vajjon véteknek lehetne-e tartani?

Tarka récze, fehér récze
Uszkál a tó hosszában.
Tarka fátyollal leboritva
Fekszik ő, szemeivel játszva.

Ha fecskét fogtál, bocsásd szabadon.
Az ilyen tettnek nagy az érdeme.
Ha engem megfogsz és egyszer megcsókolsz,
Azért kész az engedelem.

Az érdekes értekezés után Pulszky Ferencz olvasta föl *Székely* József ismert irónak, jelenleg Pestmegye levéltárnokának értekezését: «A magyar nyelv hivatalos használatáról s közigazgatási és jogi műszavairól a jelen század elején.»

Az 1807-diki országgyülés egyetlen törvényt sem hozott ugyan a magyar nyelv érdekében, de a megyei utasitások és sérelmek alapján tárgyalta a magyar nyelv sértett jogait és igényeit s legelőkelőbb tagjaiból (Nagy Pál, Ragályi Tamás, Dessewffy József, Perényi Zsigmond, Bezerédi László stb.) bizottságot küldött ki, a mely a magyar jogi (ugy közigazgatási, mint törvénykezési) életben használandó műszavakat és terminusokat összeszedje. Valódi jogi műszótár, mely e század elején készült, és nyomtatásban is megjelent. Az értekezés eleven képét adja az előzményeknek, melyek e diétai szótár létrejöttét szükségessé tették.

A filologiai társaság e hó 4-én tartott ülésén *Kardos* Albert a XVI. század magyar lirai költészetéről irt nagyobb dolgozatából olvasott föl egy részletet, mely a szombatosok vallá os himnuszairól szól. Ennek maradványait három kodex őrzi, egy a tudományos akadémia, kettő a kolozsvári unitárius kollégium könyvtárában. Ezek a század legjobb lyrai termékei közé tartoznak.

A himnuszok nem a keresztény, hanem a zsidó ünnepek megszentelésére irvák. Szombatot dicsőitik, a zsidó pesakra, ötvenedik napra (pünkösd), uj évre és sátoros ünnepre szólnak. A szombatosok a holdujságot is megülik, a zsidó ünnepek közül csak az engesztelő (hosszu) napot nem tartják. A himnuszok egyszersmind okát adják az ünnepek származásának. Innét van, hogy az énekek első fele dogmai irányu s csak második fele mondható valódi lirai költeménynek. A dogmai tartalom nemcsak a szombatos himnuszoknak a gyengéje, hiánya ez a kor egész lyrájának. A szombatos énekében a Krisztus tanai által megihletett zsidó erkölcsi elvek, rajongó vallásosság és főkép ábrándos vágy nyilvánul nagy melegséggel, közvetlen bensőséggel s oly külalakban, a minőben e korból csupán Bogáti Fazekas Miklós és Balassa Bálint dalai jelentkeznek. Jellemzi e költeményeket még az is, hogy bár idegen motivumokból indulnak ki, eredeti magyar termékek, mig más felekezet vallásos lirája nagyobb részében idegenből van átültetve. A himnuszok szerzőjeül ez ideig Péchy Simont, a Báthory és Bethlem Gábor korabeli hires kanczellárt tartották, de ez a nézet, melyet csak két szombatos ének versfői támogattak, nagyon is könnyen megingatható.

Ezután dr. *Pecz* Vilnos olvasta föl dr. *Csengeri* Jánosnak Propertiusból forditott «Hylas» czimű költeményét. Végül *Abel* Jenő mutatta be dr. *Wertner* Mórnak az ókori könyvtárakról irt értekezését, mely Assurbanipal (681—626 Kr. e.), a Ptolomaeusok, az Attalidák, Aristoteles, Sulla, Trajan stb. könyvtárait ismerteti, a ránk maradt adatok és ujabbkori kutatások alapján.

A történelmi társulat e hó 5-én kezdte meg üléseit.

Az első felolvasást *Jakab* Elek tartotta Görgény vára multjáról, mely az árpádházi királyi herczegek kormányzása idejében is szerepelt már; később a székely főispánok székhelye volt, ha egyszersmind a főispán vajda rangot is viselt; az erdélyi fejedelmek korában pedig zivataros viszontagságokat élt át. Jakab csak töredékes részeket mutatott be a terjedelmes munkából. — Utána *Szádeczky* Lajos «Adalékok a babona és hiedelmek történetéhez» czim alatt több oly följegyzett tüneményt és babonát sorolt elő, melyek nagy eseményeket idéztek elő: például két hold, három nap az égen, véreső, pestis, stb. Ezek egy részét, melyek a szepességi évkönyvekben vagy iratokban fordulnak elő, Weber Samu lőcsei tanár gyüjtötte össze. Maga Szádeczky is tett említést nehányról, s többi közt bemutatott egy rézmetszetet a XVII. század elejéről, melyen kétfejü gyermek látható; a két fő egymás felett van, s német szöveg magyarázza, hogy mi az. Ugyanis 1620. aug. 24-én, épen azon a napon, melyen Bethlen Gábort királylyá választották, született ez a gyerek Lőcse mellett, Gark faluban. Felső feje halott volt, de az alsó élt s a gyermeket meg is keresztelték. A fejtegetések Bethlenre vonatkoztatták a csodaszülött világrajövetelét. Az egyik magyarázatot állitólag Bocatius, Bethlen udvari poetája és historikusa adta, s e szerint a felső halott fej a klerust jelképezi, a mely addig uralkodott, azonban Bethlen megszünteté uralmát; a másik, élő fej a Bethlen uralkodását jelenti. De egy bécsi jóslás is hozzájárult a magyarázathoz. E szerint az élő fej Ferdinánd császár, a holt fej pedig Bethlen, kinek királysága halva született. — *Szilágyi* Sándor tartotta a harmadik felolvasást Bethlen Gáborról és a zsidókról. Bethlennek sok költségébe került az 1619—21-iki hadjárat; pénzügyi zavarok következtek, a mi annál sulyosabb volt, mert a kereskedés a törökországi görögök kezében lévén, a rosz viszonyok közt az egész üzleti forgalom pangásnak indult. Ekkor gondolt Bethlen arra, hogy zsidókat hiv Erdélybe, kiket többféle kiváltságról

lyet a térparancsnokság által rábizott irószerekkel egész kényelmesen megirván, abban az ártatlanság színe alatt egész gyermetegséggel naprólnapra följegyezte a magyar foglyok viselt dolgait. A napló tartalmáról s árulásra szánt irányáról Kreutzinger ama kérdésekből merítette meggyőződését, melyekkel vizsgáló birója hónapokon át faggatta s melyeket csak napló alakjában beadott jegyzetek nyomán tudhatott oly pontosan vonatkoztatni a napokra, melyeken a tőlünk megirigyelt állítólagos mulatságokat megtartottuk.

Mikor a szobákat meszeltetés ürügye alatt mindenből kifosztották, a mi nem tartozott szorosan napi szükségeink körébe, az e czélra berendezett raktárban annyi mindenféle holmi gyült rakásra, hogy könnyebb kezelés kedvéért magok is jónak látták zárható ládák csináltatását engedélyezni, természetesen a magunk költségén, de oly kedvezménynyel, hogy mi vettük át, s mi őriztük a kulcsot. A baj csak az volt, hogy ha valamire szükségünk támadt, a porkolábot kelle kérnünk, lenne szives eljönni velünk a raktárba.

Történt azután, hogy a raktár magányában nem egyszer négyszem közt keresgélhettünk egyet-mást, s hogy az ott várakozó porkoláb ne unatkozzék, bizalmas csevegésbe ereszkedtünk vele, főleg azt fájlalva, hogy a külvilágról nem tudván semmit, hajszálnyi támpontunk sincs, melyhez a fogoly egyedüli biztatóját, a közelgő szabadulás reményét fűzhetné. Egy ilyen alkalommal hihetőleg reményt vélvén gerjeszteni, elmondta a legujabb ujságot, hogy t. i. ott lenn valahol Orsova táján megtalálták a földbe elásva a ládát Szent-István koronájával. Ezt az, a kinek mondta, oly hihetetlennek tartá, hogy kételyét, sőt merőben való tagadását, ki is fejezte. E kétely s tagadás annyira kihozta a jámbor krajnait sodrából, hogy akkor csak annyit mondott, majd igazolni fogja a tényt «schwarcz auf weisz», vagyis fehér papiroson fekete betükkel. A mit ő állit, abban nem szabad kételkedni. Neheztelése melegében pár percz mulva az illető urat ujra felkérte, jönne vele a raktárba, s ott elővette kabátjából a «Neu Zeit» egyik szeptemberi számát, melyben le volt irva, hogyan vitték fel a szent koronát Bécsbe, onnan pedig bizonyos idő mulva ünnepies szertartások közt vissza Pozsonyba és Budára.

Ezen a tényen e szerint nem lehetett már kételkedni, de most más lélektani nehézség vetette fel fejét. Az volt a kérdés, mi módon volna legtanácsosabb a dolgot a porkolábnak belevonása nélkül a többiekkel közölni, mert ily fontos tényt nem közölni, és pedig nem közölni hitelesen és mielébb, azt a porkoláb maga sem tartotta lehetségesnek. A titoktartás kötelessége önként vala érthető, s midőn ez alkalommal volt a porkolábnak módja meggyőződni, hogy olyasmiről is tudunk hallgatni, a miről mi, magyarok, mindnyájan birunk tudomással, bizalmatlanságának eddigi jege lassanként megolvadt, s ezentúl ő talált egérutakat, melyeken át a «Neue Zeit» egy, de csak is egy példánya, és hetenként csak egyszer, de az egész hétről kezünkbe esett. A hetenként egyszer igy megszerzett hat számot azután szobák szerint elosztottuk és váltogatva kicseréltük. Fura olvasás volt az mindenesetre. Kiknek a szombati szám jutott, azok mindig egy héttel előbbre voltak ugyan, de sokszor csak a mondatok szavait értették, a tartalmat talányként kellett hüvelyezni. Mikor aztán másnap reggel találkozánk, volt miről suttogni, mert fennhangon tárgyalni a lopva szerzett értesüléseket annyi lett volna, mint bedugulás veszélyének kitenni az oly szerencsés véletlen által megnyilt forrást. Ettől tehát a lehető leggondosabban óvakodtunk.

Nincs kétség benne, hogy türelmünkben semmi sem támogatott erősebben, mint e vékonyka és mindig a megszakadhatástól féltett fonalka, a «Neue Zeit» betüi. Ebből tudtuk meg az uralkodó családjában várt örvendetes esemény közeledtét és utóbb annak szerencsés lefolyását. Talán nem is szükséges mondanom, hogy mind a korona megszabadulása méltatlan rejtekéből, mind az elsőszülöttnek világra jötte elevenitőleg hatott szabadulási reményeink egészen soha ki nem száradt gyökereire. A kis Zsófia világra jötte hallomás szerint sok szegény magyar és olasz fogolynak meghozta a szabadulást, de közölünk nem emlékezem, hogy csak egy is elment volna.

Ezzel azonban már benne voltunk az 1855-ik évben, melyről irták, hogy «ezernyolczszázötvenöt, a megváltó még sem jött.» Katonaviselt barátaink kifogyhatatlanok voltak a krimiai félszigeten folyt téli hadjáratról szóló, sajnos, vajmi felületes hirek fejtegetéseiben. Alma, Balaklava, Kherson, Inkerman, Szebasztopol s más hasonló neveket azonban csak suttogva volt szabad említeni, nehogy illetéktelen fülben gyanut gerjeszszenek a ki tudja mily bő és alapos hirforrások létezéséről. Hogy Szebasztopolt elbérmáltuk sebosztónak. Almát kértének, Balaklavát Balavásárnak, Khersont Gersonnak, Inkermannt Winkelmannak, csak egyike volt azon ártatlan fogásoknak, melyek szükség esetében elpalástolhatták tilos uton szerzett ismereteinket, de jobb mulatság hiányában kedvderitőül is szolgált.

A most említett évet egyébiránt szórakozásra és búfelejtésre irányzott minden igyekezetünk daczára végtelenül hosszúnak találtuk, mind a mellett, hogy kapitány gondviselőnk ez évben nemcsak szobáinkat meszeltette ki, hanem lelkiismeretünket is meg kivánta tisztíttatni a ki tudja, mennyi idő óta rá tapadhatott por- és szennytől, a melyről magunknak talán tudomásunk sem volt. Annak helyén és idején megemlékeztem Tauber Károly protestáns tábori lelkész megjelenéséről köztünk s arról is, mily hálásan fogadtuk.

Husvét ünnepei 1855-ben épen ugy ápril elejére estek, mint 1849-ben. Virágvasárnapját mind a két évben ápril elején ünnepelték a kik ünnepelhették, husvét vasárnapját ennek következtében ápril 8-án, s gondolom, az erre következő valamelyik héten adta tudtunkra a porkoláb, hogy holnap el fog jönni a helyőrség tábori papja; a levelező szobát, melyet legelőször meszeltek ki, most készitik tábori kápolnának, s a katholikus vallásuak el fogjak végezhetni az egyház által követelt husvéti gyónást és részesülhetnek az oltári szentségben is. A kapitány ur személyesen kiván tanuja lenni töredelmes bünbánatunknak és a föloldást követő lelki könnyebbülésünknek. Ezt oly szabatosan darálta el, mint valamely állatsereglet bemutatója a betanult mondókát, ugy hogy azt kelle hinnünk, a kapitány szószerint tanitotta meg rá.

Nem mindnyájan gyóntak meg, mert a káplán ur magyarul nem tudott, társaink közül pedig a katholikus vallásuak sem tudták mindnyájan a gyónást bevezető és berekesztő formulákat akár német, akár morva nyelven. Szónoklatot, mi a protestáns isteni tiszteletnek meg szokta adni valódi jelentőségét, nem is intézett hozzánk, hanem elvégezve a gyóntatást, meggyujtották a tábori oltár két szegényes gyertyáját, a ministrans fiu segitette a papot öltözni, ki azután a mise vége előtt kiosztotta az oltári szentséget, mise után pedig hamar levetközött s szótalanul, a mint jött volt, eltávozott. Ugy látszott, a kapitányt sem örvendeztette meg, őt sem elégitette ki az elért siker, s talán ennek kell tulajdonitani, hogy 1856-ban, mikor husvét vasárnapja márczius 23-ára esett, a gyónásról többé nem intézkedett.

Hanem bezzeg intézkedett másról. Elég későn ugyan, de ránk nézve most is tulkorán megtalált a szabályokban valahol egy szakaszt, melynek értelmében egyszer csak elterjedt a hir, hogy a legközelebbi szombattól kezdve a foglyoknak nem lesz többé szabad szakállt, bajuszt viselniök, hanem legalább is egyszer minden héten borotválkozniok kell. Mikor ennek első neszét vettük, vajmi izetlen tréfának vettük, melyen nevetni sem lehet, s legfeljebb, ha bosszankodni azon, hogy van olyan bolondfejű ember a világon, a ki azt hiszi, hogy ilyesmivel ránk lehet ijeszteni. Mivel azonban már a következő pillanatban be kelle magunkban vallanunk, hogy a haraszt aligha zörög ok nélkül, megindult az érzelmek és nézetek nyilvánulása. Voltak, kik komolyan felháborodtak az önkény azon követelésén, hogy ő fog rendelkezni bajuszunk, szakállunk fölött; de bár e felháborodást valamennyien természetesnek ismertük el, s kinek-kinek vérmérséklete szerint kisebb-nagyobb részben osztoztunk is benne, még is tanácsosnak látszott higgadtan fontolóra venni a hirt, hogy ha valósulni találna, a mi nem lehetetlen, egyöntetű magatartással törjük le az ellenünk irányulandó fegyver élét, és e végre az általunk követendő eljárás fölött rögtön határozni elsietett dolognak tartottuk volna, a mire semmi szükség nem volt, a legközelebbi szombat még messze lévén. Tárgyalták azután az ügyet szobánként kisebb-nagyobb hévvel, s a végeredmény néhány napi vita után az volt, hogy ha eddig minden nyomást, melyet ránk gyakorolni megkisérlettek, azzal enyhitettünk saját javunkra, hogy védtelenségünk érzetében összehúztuk magunkat, a mennyire lehetett, mi által a nyomást, ha végleg nem is háríthattuk el, legalább nem sulyosbitottuk, a mi okvetetlenül bekövetkezett volna, ha a nyomás okozóját utoljára is czéltalan ellenszegüléssel ingereljük; most is magunkba fojtva méltatlankodásunkat, megteszszük szó nélkül a mit rendelni találnak.

Borotválkozni! Könnyü ezt igy leirni, de borotválkozni borotva és egyéb készülék nélkül, s annak, a ki eddig soha sem kezelte a borotvát maga s nem avatkozott borbélya mesterségébe, első izben kissé furcsának tetszett. Előbb az olló könnyebbitette a borotva járását. A lenyirt bajuszt, szakállt megbecsülve, csinján papirosba burkoltuk, hogy aztán elégessük. Boczkó bácsi eddig is rendesen borotválkozott s mivel közülünk alig volt valakinek borotvája, szivesen ide kölcsönzé legfinomabb angol késeit; honnan került a többi, azt már elfelejtettem. Elég annyit mondanom, hogy a kapitány és porkoláb a műtét egész lefolyása alatt jelen voltak és a menynyire tőlük telt, mint közvetítők igyekeztek elősegiteni a kellemetlen első próba sima lefolyását.

A nehéz óra alatt alig mertünk egymásra nézni, félvén, hogy lehetetlen lesz a csupasz arczok első megpillantására előbb a nevetést, azután a kitörésre kész s az erőszakolt lefojtás által még hatványozott dühöt elnyomni. S elnyomtuk szerencsésen mind a kettőt. A későbbi szombatnapokon azután már egész hideg vérrel, sőt némi elégtétellel kebelünkben eldudoltuk az ismeretes: «Szabad péntek, szabad szombat, szabad szappanozni»-t. S a kik addig soha magok nem borotválkoztak? — Megtanulták! Hisz a legügyesebbnek ismert borbély is — a mikor, akkor — gyakorlatlan kezébe vette a borotvát először. E nélkül nincs.

Nem volt a kényszerű borotválkozásnak semmi kellemetlen következménye, ha csak azt nem számitjuk, hogy kiszabadulásunk után néhány hét bele telt, mig bajszunk, szakállunk annyira helyrenőtt, hogy ismét feszélyezés nélkül jelenhettünk meg ismerőseink tágabb körében is.

Még egy váratlan hir kezdett kevéssel később nyugtalanítani, mely szintén nem látszott légből kapottnak. «Eltiltanak a dohány élvezésétől.» E pár szóban mázsányi teher fenyegetőzött a ránk szakadással. Mivel ölje meg idejét a tétlenségre kárhoztatott fogoly, ha még a dohánytól is eltiltják! Legélesebben kelt ki az e hirben foglalt zsarnoki merénylet ellen Lezsák Lajos barátunk, kinek «házi trafikja» minden megszoritás daczára csak annál erősebb lendületnek örvendett, a mennyiben a legpuritánabb erkölcsüek is a nála mindig készen található jóféle szivarban, pipadohányban s többféle gyomorerősítő papramorgóban kerestek koronkint szórakoztatót. Szobácskája trafik is volt, meg kaszinó is, és már ettől is meg akarnak fosztani! Mivel a hir, bár nem volt valószinü, még sem foglalt magában lehetetlen dolgot, a leghiggadtabb kedélyüek is gondolkodóba estek, mert átalános volt köztünk a nézet, hogy a mi körülményeink közt, a tétlenségben, a dohos levegőben s a kellő mozgás szükében a dohányzás életszükség, vagy legalább az egészség fenntartására és a kedélynyugalom helyreállítására más szerek által nem pótolható segédeszköz, azt nem is emlitve, hogy a dohányos ember akármi más élvezetről készebb lemondani, mint a dohányzás ingeréről. E hírrel szemben abban állapodtunk meg egy értelemben az olaszokkal és csehekkel, hogy várunk. Ha pedig látni fogjuk, hogy meg akarják valósitani, dohányzók és nemdohányzók, ha szükséges lesz, orvosok véleményére fogunk hivatkozni, s addig is, míg azok nyilatkoznak, kivánni fogjuk az eddigi gyakorlat fentartását

Vártunk tehát magunkra erőszakolt nyugalommal s csak annál nagyobb, mondhatnám, áhitattal eregettük a füst-karikákat a magasba, gondosan óvakodva, hogy míg a pipa vagy a szivar ég, más valamivel ne foglalkozzunk. Oly sok volt a napi huszonnégy óra s oly kevés az, a mit szabad volt azalatt mivelnünk, hogy még a beszélgetést is kerültük, a mennyire lehetett, olyan felebarátunkkal, a ki épen javában szitta magába a gyógyszernek vélt mérges füstöt.

A napok és hetek multak. Azalatt meghalt Miklós czár; utóbb megvitták Szebasztopolt; s

*

szom utána, hanem álmaim sem nyugtalanítanak, mi ellen annyian panaszkodnak».

Gondolom, e testedzés tartotta az öreg urat mindig egyensulyban. Szájából panaszt, türelmetlenséget, vagy rossz kedvet elároló szót soha sem lehetett hallani, s ha fatalistának nevezé el valaki: «Az vagyok, — felelé fölemelt fővel s lángra gyult szemekkel, — a ki Istenben hisz, többé kevésbbé mind fatalista, vagy Istenben való hite nem saját elmélkedéseinek eredménye, csak betanult szólásmód, s ennek azután persze, hogy nem lehet lelket emelő, szivet nyugtató ereje sem.»

A legférfiasabb jellemek közé tartozott *Pszotta* Márton, volt honvédtüzér-ezredes. Mint neve után is sejthetni, eredetére nem volt magyarországi. Személyes viszonyairól és multjáról kevés jutott köztünk tudomásra. Annyit még is tudtunk, hogy önerejéből küzdötte fel magát a legalsó fokról lépcsőzetesen odáig, hogy mint a «Budapesti Szemle» 1886-ik évi okt. füzete 61-ik lapján olvashatni: «Görgey Arthur a tüzérséget Pszotta tüzérezredes alá helyezte, s általános utasitást adott neki. Pszottában megbizhatott.» Szakképzettsége mellett igen alapos és terjedelmes ismeretei voltak, az angol irodalomnak komoly tudományos ágai mellett jártas volt költészete mezején is, a francziát és németet, mint önként érthetőt, nem is említem. Midőn könyveinket elkobozták, vastag papirosból mindenféléket állított elő, szines papirossal burkolva be csinos és hasznos műveit. Végtelenül sajnáltuk, hogy mikor elmentünk, őt még visszatartották Dani bácsival és Török Gálfi Rózával és az én jó czimborámmal, Tóth Lászlóval.

Pszottához magatartásánál és alapos mathematikai ismereténél fogva hasonló volt *Querlonde du Hamel* Nándor gyalogsági ezredes, és a Vág mentében Hurbán hordáinak fékentartására Beniczky Lajossal kiküldött csapatok parancsnoka. Ezzel is minden komoly és tudományos kérdésről élvezet volt beszélgetni, de kedélye busongásra volt hajlandó. Neje s gyermeke, bár Pozsonyban laktak, szükebb vagyoni viszonyaik miatt nem tehették át lakásukat Olmutzbe, s ezt fájlalta mindaddig, mig mások nejeit bejárni látta. Midőn később ezek is kénytelenek voltak Olmützet elhagyni, akkor meg az bántotta, mivelhogy ez mindnyájunkat oly mondhatatlanul elkeserített.

Nyugodtan viselte a sanyaru sors minden fordulatait, s állapotunk sulyosbításait *Leitner* Nándor volt honvédhuszár-ezredes. Ötven éve most, hogy először találkozám vele Milanóban, hol Mészáros Lázárral, a későbbi hadügyminiszterrel a Radeczky-huszároknál szolgált. Mészáros őrnagy volt, Leitner pedig segédtisztje.

Olmützben ujra összehozott bennünket a végzet, s közös multunk, s milanoi barátainkból és az ott szolgált magyar és nem magyar eredetü katonatisztekből honvédekké lett ismerőseink viszontagságos élete kiapadhatatlan anyagot szolgáltatott volna társalgásunkhoz akkor is, ha egyéb széles körü tapasztalatai és igen helyes emberismerete nem tették volna élvezetessé a vele töltött séta-órákat.

Általában, midőn még egyszer és utoljára visszapillantok a társaságra, melyben olmützi napjaimat éltem, csak hálával emlékezhetem meg a férfiakról, kiket az események áradata mintegy zátonyra oda sodort, és a tisztelet kifejezésével adózom azon erényeknek, melyeknek annyi éven át tanuja valék. Most pedig azon meggyőződéssel zárom soraimat, hogy Magyarország, a mig fenséges hivatásához hű marad, mely abban éri tetőpontját, abban delel, hogy itt, a kelet és nyugat közti állomásában a jog és szabadság, az igazságos és emberséges érzelmek rendithetetlen bajnoka, sőt előharczosa legyen, míg e hivatásához hű marad, addig az október hatodikához fűzött gyászos emlék, Kufstein, Theresien- és Josefstadt, s Olmütz kazamatái daczára minden szükségben bizvást fog számithatni fiai hűségére és kötelességérzetére!

Vége.

A WALESI HERCZEG A BERZENCZEI SZARVASVADÁSZATON.

A Somogymegye déli határán fekvő Berzenczéről, gróf Festetics Tasziló majorátusi birtokáról, nem először van szó e lapokban. A kastélyról s az uradalom főértékét képező hatalmas erdeiről megemlékeztünk már azon alkalommal, midőn a trónörökös megtisztelte a magyar főurat látogatásával s több napot töltött ottan, mely alkalommal rőt vadból oly nagy zsákmányt ejtett, mint még soha s más nagy vadász is ritkán, 53 darab őzbak lévén három napi cserkészetének minden ahhoz értő vadászt bámulatba ejtő eredménye.

A berzenczei 26 ezer katasztrális holdat felölelő s kitünően kezelt erdőségnek legnagyobb ékessége ugyanis a rendkivül nagyszámu vadállomány, melynek tenyészetét nagyban elősegíti az erdőség fekvése, árnyas rétjei, azok zamatos legelője és patakjai. Erről a tulajdonságáról messze az ország határain tul is nevezetesek a berzenczei pagonyok s Európa legnagyobb sportsmanjei is szerencséjöknek tartják, ha az e téren szintén nagy tekintélyben álló magyar főur vendégszeretetét igénybe vehetik s e vadakban oly páratlanul gazdag (3000 darabra becsült állományu) területen áldozhatnak vadász-szenvedélyüknek. Igy a berzenczei kastélynak a magyar és az osztrák arisztokraczia legelőkelőbb vadászain kivül 1885. őszén Sir Paget angol nagy-követ, Suffield lord hirneves vadásztekintély, Teasdale ezredes, Wilson s mások kiséretében az angol trónörökös, a walesi herczeg is engedett a magyar főur meghivásának s több napot töltött nála egyenest abból a czélból, hogy a szeptember végére és október elejére rendezett nagy szarvasvadászatokon részt vehessen. A berzenczei erdők szarvasai ugyanis nem csupán nagy számuak, de ritkaszép agancsaik révén is hiresek s Albert herczeget magát is meglepték az általa elejtett gyönyörű példányok.

Gróf Festetics Tasziló erre az alkalomra az előkelő sportkörök által kiváló mértékben méltányolt müncheni nagyhirű müvészt, Adam Emilt is meghivta vendégének s az angol trónörökös ekkor bizta meg a vadászképek e kitünő mesterét, hogy berzenczei tartózkodása emlékére a vendégszerető házi gazda számára egy vadászjelenetben fesse le kettejöket, továbbá az általok teritékre hozott agancsárokat s a vadász- és szállító személyzet nehány tagját, mely kép aztán a berzenczei kastélyban maradjon.

A jeles festő fényesen megoldá föladatát, megfesté a szép képet, melynek hű másolatát sikerült fametszetben mi is bemutatjuk ezuttal olvasóinknak.

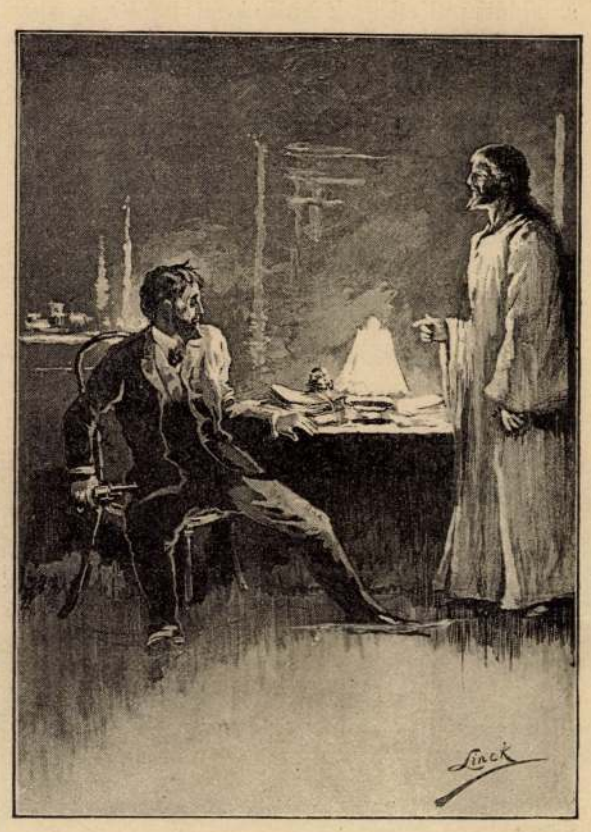

«JÉZUS»-BÓL.

Előhang.

Karácsony-est . . . S a kis Jézus helyett
Az Isten látogat meg engemet.
Betegen fekszik édes feleségem;
A szent fa lángja nem lobog fiamnak;
Ülök szobámban, gondolkodva mélyen;
A tűz a kályhában régen kihamvadt . . .
E boldog, e szelíd nagy ünnepen
Én a halál gyötrelmét szenvedem.

Veled vívódom, élet! S a halál
Fölöttem szárnyát csattogtatva áll.
A mért küzdöttem, a mi vágyat érzék,
Mind elveszett, hiába volt az álom!
Magasba hasztalan vitt a merészség,
Az életczél áldását hol találom?
Elhagyva, búban, gyöngén, egyedül —
Örvénybe sodrott lelkem elmerül.

Ez égi fényt sugárzó éjszakán
Irtóztató kín a szótlan magány!
Nőm szendereg; megúnt játéka mellett
Kis gyermekem fejét ölembe hajtja.
Hogy' várta Jézust! Elfojtott lehellet
Lázával leste, hogy tán jönni hallja.
S most meg zokog . . . Jó volt a kis fiú
S mégsem láthatja Jézust! . . . s öli bú.

Ajkam vonaglik; elborúl szemem,
Merengve fájón édes képeken . . .
Karácsony-est van. Áll a megrakott fa.
Együtt újong a kis család vidáman.
Bár a családfő nem vihette sokra,
Mindent elért szerelme mámorában:
Dicsőségnél, vagyonnál kedvesebb
Ölelni boldog nőt, szép gyermeket . . .

A Megváltó leszállt a földre már,
Szegényhez, bánatoshoz sorra jár.
S van-e nálamnál búsabb és szegényebb,
Ki megcsalódva, vérző sebbel állok,
Kit nem vár nyájas otthon, enyhe fészek,
S megmarnak ellenségek, jóbarátok? . .
Jövel, Jézus! Jóságod' érezem,
S imára kulcsolódik két kezem.

A testvér, kit szerettem, megtagad;
Anyaszív szór rám izzó átkokat;
Apám is él még . . . s boldogabb az árva!
Az ősi ház helyén a czifra kastély
Nem ismer rá a küzdés vándorára.
Mert a gyűlölség az, mi gőgben ott él . . .
Kihez forduljak? Te vagy az, tudom,
Ki megvigasztalsz, édes Jézusom!

Jézus, jövel! Ez estén légy velem!
Érintse egy csöpp véred mély sebem'!
Minden kínok csendes megenyhülése
A te szívednek örök szenvedése.
Hadd nyíljon szívemben seb újra újabb,
Óh csak taníts némán viselni búmat,
Elkárhozottak megváltója te,
S a védtelent karod takarja be! . . . .

Karácsony-est van. . . . Ünnepelj, világ!
Leküldte Isten egy igaz fiát.
A bűnösöknek irgalom, bocsánat,
Ne zúgolódjék senki e nagy estén!
Ki Istennel jár, bátran lépve járhat.
Nem téved el, mert Isten végtelen fény! . . .
Szívem, ne fájj! Ha majd az óra üt:
A szenvedőké lesz az örökűdv!

Rudnyánszky Gyula.

A HÁROM KŐFEJ.

Jókai Mór «A három márványfej» czimü legujabb regénye most hagyta el a sajtót * s a koszorus regényiró e legujabb érdekes művének ismertetésére legczélszerübbnek látjuk közölni annak végső szakaszát, melyben szerző előadja a történeti adatokat és a Ragusában fenmaradt hagyományokat, melyeket regénye tárgyául felhasznált.

Ragusa éjszaki kapuja fölött, a gravosai út felől, kisded alakban, egy négyszögletes márványlapon három dombormívü fej látszik. Közepén egy bozontos hajú, egyenes orrú, kemény arczvonásu barátfej; jobbról-balról egy-egy szelid kifejezésü apáczafej. Kétféle hagyomány regél erről: irásbeli és szóbeli. Az irásbeli hagyomány, mely a *dominikánus kolostor egyik codexében* maradt meg (1615-ben kelt), kétféle versiót emlit.

Frater Vjekaslav a XIV. században élt a ragusai dominikánus zárdában. Kegyes, istenfélő ember volt, egyetlen szenvedélye a könyvek s az imádság.

Szorgalmasan irta a szent atyák műveit, szépen festett. Történt azonban, hogy sok kopizálni valója lévén, panaszkodott a priornak, hogy nem győzi az initiálék kifestését. Prior Aleardo úgy segitett rajta, hogy a szépen leirt kodexeket átküldötte a Klarissa-apáczákhoz, kiknél akkor a betűfestés nagyban kultiváltatott légyen. *Sour Tercsa* és *Sour Anna* két unokatestvér voltak a betűfestés mesterei. *Fra Vjekoslav* kodexei ezekhez kerültek. A művészek kiváncsiak lettek egymás személyére. Először csak titkos irásjelekkel érintkeztek, majd légyottot adtak egymásnak a

* *A három márványfej.* Regény. Irta *Jókai Mór*, Budapest, Révai testvérek kiadása. A 3 kötet ára füzve 4 frt, diszkötésben 5 frt.

megindultak a hadakozó felek közt a béketárgyalások. Megköttetett s aláiratott az ugynevezett harmadik párisi béke. Eugénia, a franczia császár neje fiut szült, s kezdték hiresztelni, hogy a bécsi udvarnál is reményteljesen néznek a nyár elébe. Voltak, kik már juniusban hitték a várva várt eseményt bekövetkezendőnek, csak Czillich Ede játszá a hitetlent s juliust mondott, késznek nyilatkozva, hogy annyi szivarba fogad akárkivel, a mennyit tetszik ajánlani, hogy juniusban hiába várjuk. S íme szere-száma sem volt az ajánlott s elfogadott fogadalmi szivaroknak, miket azután 1856-ban julius első napjaiban Lezsák Lajos közbenjárásával a vesztesek beszolgáltattak, a nyertes pedig átvett azon őszinte sohajjal, hogy bár ő lett volna a vesztes! De juliusban azután igazán erőt vett rajtunk a türelmetlenség láza. Sokan csaknem bizonyosra vették, hogy haza megyünk. Mások meg azt kérdezték, hogy «hátha még most sem!» Már julius 12-én este vettük hirét a bécsi várpalotában szerencsésen lefolyt eseménynek. Képzelhetni, hogy a rá következő éjet csaknem álmatlanul töltöttük. Szombati nap volt, s midőn a délutáni járkálástól betértünk bolthajtásos hajlokaink alá, Szathmáry Mihály nem mulasztotta el jó éjszakát kivánva, szokása szerint, hozzá tenni: «ismét vége egy hétnek.» Máskor azt szoktuk neki felelni: «ne örülj neki jámbor, hisz életünknek egy hete szállt vele a sirba»; most csaknem egyhangulag azt kiáltottuk neki: «adja Isten, hogy ez legyen itt az utolsó.»

Másnap tiz óra tájban ismét megszólalt a szokottnál élénkebben a külső ajtónál a csengettyü. Kardok csörömpölése és parancsoló hangok szóliták elő a porkolábot, ki azután a kezéhez vett névjegyzék szerint leghátul kezdte kiszólitani a följegyzett urakat, s mire a mi ajtónkhoz ért, mely utolsó előtti vala, már egész tömeggel vonultak el társaink előttünk. Már-már lemondtunk a reményről, midőn végre nálunk is beszólt. Kiment velünk hivatlanul Tóth László is, kinek az ő számitása szerint már nehány héttel ezelőtt kitelt volna az ideje, de valami módon nem vették észre. Félkörben állva hallgattuk meg a névsort, de László barátomé nem volt benne, s a bátor székely felszólalt, hogy miután az ő ideje már letelt, miért nem olvasták fel az ő nevét is? Felelet helyett oda intettek a porkolábnak, vezesse őt vissza helyére. De nemcsak ő maradt még egy pár hónapig zárva, hanem Török Gálffy Róza is, meg Boczkó bácsi, Pszotta Márton, báró Jovics s még nem tudom kik.

Már szabadok voltunk, de még nem eresztettek ki. Előbb rendbe kellett hozni a tömérdek számadást; azután visszakaptuk, a mit tőlünk elkoboztak volt; azután kiállították a kötött irányu utleveleket, — hétfőn este kikisértettek bennünket a vasuti állomásra, s csak mikor a vonat velünk már elindult volt, tért vissza a kiséret a város felé!

XXIII. Visszapillantás az olmützi várfogságban töltött évekre.

E sorok irójának lelke előtt az alatt, hogy emlékeit irta, fölelevenültek a benyomások, melyeket fogsága évei alatt szerzett és változatos tapasztalásaiból az azóta lefolyt közel negyven esztendő sem birt elenyésztetni. Ügyem volt rá, hogy ne fotografiáját adjam akkori életünknek, a mit oly nagy időbeli távolságban lehetetlen is volna adnom, hanem mégis némileg teljes, és mindenekelőtt hü képek sorozatát attól a naptól kezdve, melyben másodszor vonultunk be az olmützi Katalin-kaputól balra eső várboltony kis ajtaján Budapestről velem jött uti- és bajtársaimmal a szomorú lakásba, kiszabadulásunk napjáig, melyet röviden az imént már érintettem. Hogy olvasóim közt lehet, a ki egy ideig szintén szitta az olmützi várboltony levegőjét, azt nem akarom kétségbe vonni, de hogy nincs köztök olyan, ki elejétől végig velünk lett volna, arról bizonyos vagyok. Megengedhető tehát, hogy az iró még egy-két ecsetvonással kiegészíthesse, a mi imitt-amott ilyen kiegészitést akár megtűr, akár egyenesen meg is kiván.

Főleg az iránt mutatott részvét, a rajtunk gyakorolt jótékonyság s a velünk éreztetett emberséges érzület bizonyitványainak rajzolásában fogott a tollam, mint utólag látom itt-ott a valónál vékonyabban. Fogságunk első éveiben a haza sok vidékéről érkeztek a felebaráti szeretet és a honfiui áldozatkészség számtalan adományai, elelmezési és öltözeti czikkekben, sőt készpénzbeli segély is, gyüjtve otthon egyes buzgó hölgyek és urak által, beküldve egyes jobb ismerős vagy rokon czime alatt amaz egyszerü, de az adakozók nemeslelküségét legszebben jellemző utasitással: «Fogadd szivesen a küldött csekélységeket és osszad el legjobb belátásod szerint azok közt, kikre leginkább rá fér.» Szives örömest jegyezném ide a küldők neveit, de mivel irva közülök alig egy-kettőt láttam, ezekre vagyok kénytelen szoritkozni. A felvidekről Szinnyey Regina asszony, Dessewffy Arisztid özvegye, Dunántulról egy Okolicsányi nevü urhölgy enyhitette jótétményeivel ismerős foglyuk közvetitésével az ismeretlen magyar foglyok nélkülözésekből eredhető szenvedéseit. Pénzbeli segély sok helyről érkezett. de biztos tudomással csak boldogult Vass József, a kegyes tanitórend volt tagjának nevét irhatom ide, ki a tanártársai közt gyüjtött könyöradományokat velünk egykoru tagtársa által juttatta a netalán szükölködők kezéhez. A szétosztásra küldött adományokból nemcsak egyikünk sem követelt osztalékot, hanem azokra is, kikről tudtuk, hogy rájok fér, mintegy rájok kellett erőszakolni a jótéteményt. Egyikök azt hajtotta: neki alamizsna nem kell, a másik, hogy ő bizony ismeretlentől nem fogad el semmit, mert nem tudná, kinek szolgálja meg idővel jószivüségét, a harmadik azt vetette ellen, hogy hátha vannak, a kik szivesebben fogadják, vagy kik jobban rá vannak szorulva. Szép szóval azonban sikerült leküzdeni a különben tiszteletre méltó, de körülményeink közt helytelen kényeskedést. Nem alamizsna forgott szóban, hanem a szeretet adománya.

Öltözeti kellékekből annyit kaptunk, hogy a maradékból egy-más apróságot olyanok is elfogadtak «emlékül», a kik, midőn haza mehettek, mint ereklyét egészen érintetlenül vitték magokkal.

A mit egyeseknek társaink közül csak saját személyöknek szánva rokonaik, ismerőseik, jó barátaik küldtek, mig küldeni szabad volt, azt már azért sem tudnám felemliteni, mert sok érkezett be, a minek még hire sem szivárgott ki a szomszédba; de nehezemre esnék elhallgatnom

A walesi herczeg.

A WALESI HERCZEG A BERZENCZEI SZARVASVADÁSZATON. — ADAM EMIL FESTMÉNYE.

az a mély megilletődést, melylyel Tóth László barátom egyszer-másszor átvette a felesége által Dévárról küldött és nagy gondosan becsomagolt, de itt már szabályszerüleg kibontott és darabonkint át meg átvizsgált pogácsát és hasonló sütményfélét, meg sódart stb. — mert annak több izben szemtanuja voltam, és az olvasóra bizom, szinezze ki magának a gyermeteg kedélyü székely fogoly örömét, mikor azt találta, hogy még élvezhető állapotban kapta kezéhez a sóhajtás nélkül soha sem emlitett szegény, elhagyatott feleség által sütött nyalánkságot, s mikor azt hihette, hogy én is jóizüen fogyasztok belőle. Hát mikor egész döbönkével megérkezett, a mit olyan nagyon óhajtott, s a mit erdélyi társaink régóta hiába kerestettek az Olmütz városi kereskedőknél, az áldott puliszkának való kukoriczaliszt, még pedig romlatlan állapotban! Ezt annyira kivánta, hogy mivel kész liszt vagy nem volt kapható, vagy csak dohos minőségü, kávéörlőben kisérlé meg, s mikor látta, hogy ezzel nem boldogul, a porkoláb nejétől kölcsönzött mozsárban töré lisztté a kukoricza-szemeket, de az így nyert dara sem elégité ki. Ő lisztet ohajtott s ime itt van a legszebb dévai örölmény, még pedig egész döbönnel! Természetes, hogy azt is kibontották, kiüritették, átvizsgálták és ujra megtöltve adták kézhez.

Ettünk ezentul borszeszlángnál készitett puliszkát hol édes, hol aludt tejjel, hol turóval, hol addig szépitgetett, javitgatott rajta, mig átalakitá vadászkastélylyá, melybe engem ültetett be gazdának, sógornéját, Lujza kisasszonyt adva mellém feleségül, ő pedig Karolina asszonynyal és Miklós fiával el-eljárand oda koronkint Déváról vadászni stb. Ez azonban tervezgetéseinek csak egyik alakja volt, melyet mutatóul irtam ide; ilyenekben ő, ki drámairásra is érzett magában tehetséget, kifogyhatatlan volt. S a puliszka leöblitésére forralt thea párolgásánál ki tudja, meddig elábrándoztunk volna, ha igazságos uj gondviselőnk nem röstel napjában, sőt éjjelenként kétszer-háromszor is benézni gondviseltjeihez, nem lát-e valahol esti 9 óra után világitást, vagy sajttal s azalatt László barátom azt képzelteté velem, hogy én most Déván az ő vendége vagyok. Az asszonyt csak azért nem látni, mert ilyen kedves vendég számára még mást is készit és maga forgolódik a konyhán! «De nem igaz, — szólt helyreigazitva magát — fájdalom! még nem vagyunk Déván, hanem ha egyszer ott leszünk, akkor majd meglátod, mennyivel különb a mi Riskánk teje, bár a morvák teje sem rossz. Hát még a Kriskáé! az csak az igazi jó tej.» Azt már régen tudtam, hogy Riska és Kriska két bivaltehenet jelent, s az egyiket ők nevelték föl. Azután költői hajlamát követve belefogott tündérinél tündéribb légvárak épitésébe, talajul választva hozzájok a hunyad-megyei Oralja-Boldogfalvát, hol vadásztanyával kezdte s addig-nem hall-e sötétben is dalhangokat az éjjeli csendben.

Kapitány uram valóban fáradhatatlan volt a foglyokra vonatkozó szabályok tanulmányozása és alkalmazásában. Nem bizott az oldala mellett ránk felügyelő főhadnagyban és hadnagyokban, nem hitt a porkolábnak, saját szemeivel akart látni mindent, s a teljesitett kötelesség édes öntudatával meg nem elégedve, mikor azt hitte, hogy már tökéletesen meg vagyunk rendszabályozva, rávette báró Böhm altábornagyot, kire, mint a vár parancsnokára a foglyokra való főfelügyelet vala bizva, hogy nézzen most szét a kazamatában. Ez alkalommal bejött a mi szobánkba is és úgy látszott, nem talált más kifogásolni valót, csak az én könyveim sokaságát. «A könyvekkel való fényüzés még mindig tulságos», mondá s kezébe vevé az asztalkámon fekvő vaskosabb kötetet, Szontagh Pál nagybecsü ajándékát és emlékét, a Kaltschmidt-féle angol-német és német-angol szótárt. «Ez hagyján!» szólt s kezébe vette a másik vékonyabb kötetkét, az esztergom-megyei schematizmust, melyet kiszabadulta után Marczell Ákos barátom küldött vala. «Ez is hagyján!» s ezzel a fényüzés ki vala meritve.

E látogatásról eszembe jut egy másik látogató a korábbi évekből, a kiről a nálunk látogatóban volt urak és asszonyokról irt czikkemben megfelejtkeztem, s a ki nem más, mint *Ghyczy* Béla, most altábornagy és honvédtábornok, akkor mérnökkari tiszt. Meggyszin hajtókájára még tisztán emlékezem, de a gallérján volt aranycsillagok számát már pontosan nem tudom. Elég az hozzá, hogy egy valóban szép délután láttam őt az udvaron, körülötte *Máriássy* János, *Dobay* József, *Tóth* Ágoston s többen. Arczán, szemeiben, meleg szavaiban annyi részvét, annyi rokonszenves érdeklődés és annyi biztató vigaszt nyujtani akaró vágy tükröződött, hogy midőn távozta után a nevét megtudtuk, önkényt tolult ajkainkra a megjegyzés, hogy: «nem hiába Ghyczy.»

S most hadd mondok még pár szót egyik-másik társunkról, kik megérdemlik, hogy neveiknél több is maradjon fenn rólok igénytelen soraimban. — Az előkről nem szólok, csak azokról, a kiket, ki tudja hol és merre, a sir hantjai födnek.

Ezek közt az első hely az egykori tiszteletreméltó tekintetes táblabirót, *Boczkó* Dánielt illeti meg, ki kora, ősz haja és szókimondó kendőzetlen őszintesége daczára, vagy épen ezeknél fogva szeretetreméltó is tudott lenni, segelyre, bátoritásra, vigasztalásra és buzditásra mindig kész nagy szive által. Honnan meritette és hogyan tudta a legszigorubb felügyelet mellett is magához keriteni jótékonysága eszközeit, a köztünk oly gyér pénzmagot, az máig is titok előttem. A hatvanas években, mikor mint országos képviselő Pesten lakott, s mikor több izben hosszu sétákon elkisértem, hol a pesti városligeti mellékutain, hol a budai zugliget vagy városmajor fái között, néhányszor tapogatóztam e titok kipuhatolása végett, s egyenes kérdést is koczkáztattam, ám sokat jelentő, de határozottan semmit el nem áruló mosolynál, mely különben nyilt arczának a zavartság némi kis árnyalatát kölcsönzé, egyebet nem nyertem.

Török Rózának, a szánalomra legméltóbb és a küvilágtól és külsegélytől teljesen elzárt fogolytársunknak Dani bácsi volt fógyámola; tőle, tekintve magas korát és családtalan állapotát, köszönettel fogadta a virágot, a gyümölcsöt, a süteményt s más ilyen apróságot, de értékesebb tárgyakat is, melyekre női kézi munkáihoz volt szüksége. Ez annál nagyobb jótétemény számba ment, mert a java korában lévő s magánosan elzárt asszonynak a kézi munka volt egyedüli időtöltése. Mások hiába kinálták bármivel is, azoknak készségét mindig igen melegen megköszönte, de egyúttal mintegy bocsánatot kérő mély pillantással határozottan visszautasitotta.

Dani bácsi önzéstelen jótékonysági hajlama azonban akkor mutatta magát a legszebb világitásban, mikor szabadságuknak visszaadott bajtársait ő, a még ott maradó, bizalmasan és négyszem közt egyenként megkérdezé, megvan-e a hazautazásra szükséges költség? s bizony volt nem egy, a kinek nem telt volna Pozsonyig sem.

Egyik nyáron, meszelés idején, az ő szobájába kerültem egy-két napra vendégül. A legtanulságosabb beszédei mellett hamar multak az órák. Ozsonára aludtejjel kinált meg; vacsorát nem evett, mint mondá, soha, hanem el nem mulasztotta egy nap sem lefekvés előtt egész testét megfürészteni, a mit úgy eszközölt, hogy egy nem mély, de terjedelmes kerületü dézsát úgy közelében rátett a kiterített gyékényre, a dézsa közepébe állt, s egy széken álló mosdótál vizébe mártott jókora szivacsot feje fölött kinyomkodván, ezt több izben ismételte, azután pedig a kéznél lévő, külön e czélra készült hosszunyelű kefével egész testét, melyet előbb szárazra törült volt, jól megdörzsölé. Megjegyzésemre, hogy ez eljárás által tova üzi magától az alhatást: «ellenkezőleg, — felelé, ezzel fejezem be esténként az egész napon folytatott testedző és léleksillapító gyakorlataimat, s nem csak jól al-

I. FESTMÉNYEK ÉS GRAFIKA.

1—620.

Adam, Albert (XIX. század).

1. BOIS-ROUSSEL. A francia Derby nyertese 1864.
Szines kőrajz. 40.—

2. CONTRAN, a francia Derby nyertese 1865.
Szines kőrajz. 40.—

3. SUZERDIN, a francia Derby nyertese 1868.
Szines kőrajz. 40.—

4. CEYLON, a párisi Grand-Prix nyertese, 1866.
Szines kőrajz. 40.—

5. FERVACQUES, a párisi Grand-Prix nyertese, 1868.
Szines kőrajz. 40.—

6. THE EARL, a párisi Grand-Prix nyertese, 1868.
Szines kőrajz. 40.—

Adam, Emil, szül. 1843.

7. „KINCSEM."
Olajnyomat. 60.—

Adam, Heinrich (1787—1862).

8. AZ OLASZ GYALOGSÁG SZEMLÉJE.
Szines rézmetszet. 250.—
Illusztrálva.

9. AZ OLASZ LOVASSÁG SZEMLÉJE.
Szines rézmetszet. 250.—
Illusztrálva.

Aelst Willem van (1626—1679).

10. FOGOLY MADÁR.
47×38 cm. vörösréz. 300.—

Albrecht (XIX. század).

11. NŐI ARCKÉP. Jelezve: dat. 1845.
Vászon, 26×22 cm. 55.—

Alt, Rudolf (1812—1905).

12. ALPESI TÁJ. Jelezve l. jobbra: R. Alt.
Fa. 32×43 cm. 500.—

Almásy - Teleki II. 1939.

Alt, Rudolf (1812—1905).

13. ÉJJELI TÁJ. Jelezve l. balra: R. Alt, 855.
Fa. 13×18.5. 100.—

Amerling, Friedrich von? (1803—87.)

14. FIUCSKA MELLKÉPE.
Vászon. 34×26 cm. 100.—

Angol festő (XVIII. század).

15. NŐI ARCKÉP.
Vászon. 78×65 cm. 550.—

Angol festő (XVIII. század vége).

16. NŐI KÉPMÁS.
Vászon. 81×63.5 cm. Hátán angol gyüjtő bélyegzője. 1000.—

Angol festő (1800 körül).

17. ELŐKELŐ UR ARCKÉPE.
Pasztel. 78×58 cm. 80.—

Angol festő (XIX. század eleje).

18. ARATÁSI JELENETEK (2 darab).
Vászon. 50×42 cm. 450.—

Angol festő (XIX. század eleje).

19. NŐI ARCKÉP.
Vászon. 75×63 cm. 180.—

Angol rajzoló (XIX. század első fele).

20. MÓKÁS LOVASJELENETEK.
6 darab szines kőrajz. 450.—

Angol rajzoló (1885-ből).

21. NEWMARKET.
Szines kőrajz. 100.—

22. TATTERSALL'S.
Szines kőrajz. 100.—

Angol rézmetsző (1800 körül).

23. „RURAL EMPLOYMENT". Venzo, Novelli után. Következő szám párdarabja.
Szines rézmetszet (pontozó modorban). 65×49 cm. 60.—

24. „INNOCENT REVANGE". Zaffonato, Westall után. Előbbi szám párdarabja.
Szines rézmetszet (pontozó modor). 65×49 cm. 60.—

Angol rézmetsző (1805-ből).

25. GÚNYKÉP NAPOLEON KORONÁZÁSÁRA.
Szines rézkarc. 29×80 cm. 200.—

Aubertin, Claude (francia, XVII. század).

26. ALLEGÓRIA A TÖRÖKKEL KÖTENDŐ BÉKÉRE. Ernst Lajos gyüjteményéből. Kiállitva a Nemzeti Muzeumban, V. terem, kat. 47. sz. (52 oldal.) Lenn balra a művész önarcképe, kezében a következő jelzést tartalmazó táblával: Claude Aubertin C. D. 1610.
Fa. 174×223 cm. 200.—

Adam Emil
festő

M.D.K.

„Feriek pusztai mérés" cimü festménye

Péczely Piroska: A keszthelyi Festetics kastély és belső berendezése. 64 l.

Adam Emil MDK

Agárdi vadásztársaság, olf.

Mücsarnok 1882. őszi kiáll.

Adam Emil MDK

Ő Felsége a királyné lóháton, olf.

Műcsarnok 1887. őszi kiáll.
II. sorozat

Adam Emil MDK

Ő felsége a királyné lóháton, olf.

Mücsarnok 1887. őszi kiáll.
I. sorozat

Adam Emil MDK

Férfi lovasarckép, olf.

Műcsarnok 1888. Magántulajdonban levő régi és modern képek kiáll.

Adam Emil MDK

Agárdi vadásztársaság, olf.

Mücsarnok 1882. őszi kiáll.második sorozat

Adam Emil MDK

Agárdi vadásztársaság I-III repr.

Mücsarnok 1882. őszi kiáll.
második sorozat

Adami Emil MDK

Kincsem, Állatkép, olf.

Műcsarnok 1879. ápr. 25.

Ádám Emil /1843-1924/ MDK

festő

Repr

"Magyar gulya" 1888.

24.o. v.ö. 158.o.

Keresztury Dezső: Balaton. Bp. 1960.

Képszerkesztő: Dr. Bodnár Éva.

Ybl.

München

Ádám Emil ottani festő képe a nádasdaa-
dányi kastélyban /az agárdi vadász-
társaság/

Budapesti Hirlap 1882.VIII.5.
214.sz. 3.o. /Sz.és M./

Nádasdladány Jbl

Adam Emil: Az agárdi vadásztársaság (festmény)

Budapesti Hirlap. 1882. VIII. 3. o.

214. n. 3. o. (Sz. és. M.)

Ybl.

Adam Emil festő /1843-1924/

Az agárdi vadásztársaság képe a nádasdladányi kastályban.

Budapesti Hirlap 1882.VIII.3o.
214.sz. 3.o. /Sz.és M./

Ádam Emil bajor festő 1843-1924 Ybk

Budapesti Hirlap,1882. X.5.

274.sz.3.o./Sz és M./

Jbl

Tablakép, Vadásztársaság

Ádám Emiltől

Budapesti Hírlap. 1892. X. 18.

287. n. 3. o. (½. és m.)

Táblakép. „Az agárdi vadasztársaság".
Ádám

Budapesti Hirlap. 1882. aug. 5. 3.

Ádám Emil münchenei festőművész...

Nádaschy Ferenc mipártoló

Budapesti Hirlap. 1882. aug. S. 3.

Ná Ádám Emil münchenni fertönü-
setz....

Festészet, önálló táblakép Ybl

Ádám Emil: Agárdi vadásztársaság

Budapesti Hirlap, 1882, X, 5.
274. sz. 3. /Sz. és M./

Ybl.

Önálló táblakép XIX.sz.

Ádám Emil: az agárdi vadásztársaság
a nádasdladányi kastélyban.

Budapesti Hirlap 1882.VIII.3o.
214.sz. 3.o. /Sz.és M./

M.D.K.

Ádám Emil

"Hires vadászképe" szerepel a Mücsarnok őszi kiállitásán, -közli az "Irodalom és Müvészet" c. rovat.

Képes Családi Lapok, Bp. 1882. nov. 2.
5. évf. 6. sz. 95. lap

tévériporter otthonában jártunk

zemét a környezetén tartja

A jövő és a múlt egymás mellett

hez képest most a valós „eredmény" egészen más lett. Aki azt gondolja, hogy valamilyen szabálytalanságot véltem a dologban, az félreértett. Nekem azzal a – vélhetően a kerület illetékesei által hozott – rendelettel van bajom, amely a mások magántulajdonát ellehetetleníti.

– Megjegyzem, arra is van rendelet, hogy éjszaka, ünnepnapon és vasárnap nem lehet nagy zajjal járó építési munkát végezni. Érdekes módon ezt a rendeletet nem tartja be – mert nem is ellenőrzi – senki. Ebből arra következtetek, hogy a rendeletek betartatása attól függ, milyen érdekek vannak a háttérben. Ilyen körülmények között az állampolgár védtelennek érzi magát, és tényleg csak azt teheti, amit a Palóckert kivitelezője az egyik reklamáló lakótársamnak „jó" tanácsként javasolt: „El lehet költözni".

Ahogy hallgatom Balogh Máriát, arra gondolok, hogy ő, aki évtizedeken keresztül azon munkálkodott, hogy tolmácsolja a mindennapi emberek hangulatát, most sem tudja megtagadni magát. Az olyan műsorok, amilyeneket annak idején ő csinált, ma sajnálatos módon hiányoznak a képernyőről. És sokan hiányoljuk őt magát is.

– Vajon miért lett hűtlen a nézőkhöz?

– A televízió lett hűtlen hozzám. A kilencvenes évek elejétől engem úgy kezeltek ott, mint valamilyen, a múlt rendszerből visszamaradt őskövületet. És ezt nyíltan a szemembe is mondták. Akkor arra gondoltam, nem várom meg, amíg elküldenek, inkább emelt fővel távozom. 1995-ben kértem a nyugdíjazásomat. Egy évvel később volt a hatvanadik születésnapom. Negyven év után még arra sem futotta a tévé részéről, hogy egy üdvözlőlapot küldjenek.

Arcát a képernyőről százezrek ismerték

Andris birodalma

A megszeretett tetőterasz

– Ezek szerint nagyon fiatalon kezdte a pályát.

– Tizenhét évesen. Tulajdonképpen gyerekorvos szerettem volna lenni, de aztán másként hozta a sors. Csepeli lány vagyok. Az apám vasöntő volt, gerinces, őszinte munkásember, akire büszke lehetek. A szüleim elváltak, így kerültem Pécsre. Szegényen éltünk, ezért a gimnáziumi tanulmányaim mellett munkát kerestem. A Pécsi Rádió éppen akkor hirdetett egy bemondói státust. Hosszú, szőke hajú, szép lány voltam, talán ennek is köszönhettem, hogy *Garami László* – aki ma itt lakik a kerületben – felvett. Már ötödik évemet töltöttem ott, mikor egy nap a vidéki stúdiók irányításával megbízott pesti kolléga egy látogatás alkalmával odavetette, hogy ezzel a külsővel a tévében lenne a helyem.

– Erre én – ma már azt mondom: naiv módon – azonnal pakoltam, és feljöttem Pestre. Különféle lapoknak külsőztem, miközben szó szerint nyomorogtam. A Vörösmarty utcában laktam egy fűtetlen albérletben, és az Újságíró Szövetség közeli székházába jártam melegedni. Ott egyszer beszédbe elegyedtem egy ismeretlen férfivel, akinek elpanaszoltam a sorsomat. Később senki sem hitte el nekem, hogy nem tudtam, kivel beszélek. Végül az ő révén kerültem a tévéhez.

– A negyven év alatt számtalan kedvelt műsora volt. Melyikre emlékszik a legszívesebben?

– Részt vettem a tévé első élő közvetítésében, a Lányok-asszonyok című műsorban és sok kulturális programban. Aztán az ipari rovatnál dolgoztam, ott nagyon jól éreztem magam. A volt férjem statikus építészmérnök, neki is köszönhettem, hogy azok a témák nem voltak számomra idegenek. Sok nézőnek ma is egyet jelentek az Ebédszünettel. Ez a műsor – amelyben gyári munkásokkal beszélgettem – annyira népszerű volt, hogy Hofi paródiát is készített róla. Ennek nyomán hívtak sokan „Ebédszünet Máriának".

– Ami igaz, igaz: leginkább a munkásokkal találtam meg a hangot. Nem végeztem egyetemet, és emiatt mindig volt bennem kisebbségérzés. Talán ezért is döntöttem úgy, hogy önként távozom a tévétől. Meg azért, mert – többekkel ellentétben – úgy gondoltam, hogy nekem egyetlen kabátom van, és azt nem fordítom ki.

– Hogyan telnek most a napjai?

– Főleg az unokaöcsém körüli teendőkkel. Régebben hordtam a Pető Intézetbe, gyógytornára, iskolába. Most egyedül közlekedik a munkahelyére, a Gyöngyösi utcai foglalkoztatóba. Saját gyermekem sajnos nincs. A férjemtől békében váltunk el, sőt azóta is szinte napi kapcsolatban vagyunk. Andrist, az öcsém fiát azért vettem magamhoz, mert úgy gondoltam, hogy a kötetlenebb munkám mellett többet tudok vele foglalkozni, mint a pályájukat akkoriban kezdő szülei. Persze abban az időben én is dolgoztam, így nem volt könnyű dolgom. Ráadásul a férfi, akivel együtt éltem, választás elé állított: ha a gyerek marad, ő megy. Ez történt.

Közben megérkezik Andris. Lassan búcsúznom kell. A kapun kilépve még egy pillantást vetek a gőzerővel készülő szemközti házra, meg a járdaszélen az építkezésnek áldozatul esett évtizedes lombos fa szomorúan meredező tönkjére. A többi fa – alaposan megcsonkítva bár – még a helyén van. Kicsit távolabb, a Kis Gömb utca 23. szám alatt földszintes ház áll. Azt mondják, hamarosan ezen a helyen is új épület magasodik majd. Állítólag a ház melletti gyönyörű fát azért vágták ki jó előre, hogy ne hozhassa senki összefüggésbe a majdani építkezéssel. Hogy tényleg így van-e, nem tudom, de az bizonyos, hogy a gondoskodás nem terjedt ki más, a közelben levő fákra. Azok leszáradt ágaihoz senki sem nyúlt.

A következő keresztutca a Mór utca. A sarkon, a Szent László út 8. számú házon még alig száradt meg a festék, a mellette levő telken pedig javában folyik az építkezés. A sarki házból aktatáskás, középkorú férfi lép ki. Látva, hogy jegyzetfüzettel a kezemben nézelődöm, tétován kérdi: „Csak nem az építési ellenőr?" Beszédbe elegyedünk. Elmondja, hogy *Dániel Tibornak* hívják, eddig a családjával a Kassák Lajos utcában laktak, három hónapja vették meg ennek a vadonatúj háznak a tetőtéri lakását. Most pedig a nappaliból nyíló hatalmas, szép kilátást adó erkélyt – amelyet megfizettek – szinte teljesen befalazzák a most felhúzott szomszédos épülettel. Invitál, jöjjek, győződjek meg róla magam.

Kilépünk a látható gonddal bútorozott lakás erkélyére. Nem akarok hinni a szememnek. A munkások már itt vannak fenn az ötödiken, és szorosan a mintegy kilenc méter hosszú erkély falának építik az új ház oldalát. Egyelőre csak a fémrácsok merednek az ég felé több mint két méter magasan, de a végkifejlet nem lehet kétséges.

– A vásárlásnál átejtettek – mondja keserűen az új lakás „boldog" tulajdonosa. – Csak tévedés lehet, hogy az önkormányzat ilyenformán engedélyezte az építkezést. Már jeleztem nekik, mi történik, ezért reménykedtem, hogy ellenőrizni jöttek.

Csop Veronika

ÁDÁM GYÖRGY

XIII. Kerületi Hírnök

Ádám György a színek, formák, betűk, hangok varázsáról

Művészet és alkotás a pszichofiziológus szemével

A művészet kaput jelent ahhoz, hogy megismerjük a világot, amelynek titkait éppúgy fürkésszük ma is, mint ahogy születésünk és létezésünk miértjeire és az élet sokszínű formáira keressük a válaszokat. A kutatás közben útvesztők és téveszmék veszélyei várnak ránk, de az ismeretlen ma is oly csábító, ahogy a tengerek, a sarkvidék, a világűr kutatóit vonzásában tartja. Témánk néhány kulcskérdésére most dr. Ádám György akadémikusnál, kerületünk díszpolgáránál kerestük a választ. A hazánkban és nemzetközileg egyaránt elismert, sokszorosan kitüntetett, Állami Díjas orvos, pszichofiziológus és agykutató professzor számos tudományos intézmény tagja volt, élettani monográfiák és tankönyvek szerzője, nem zárkózott el a számára laikusnak tűnhető közelítés fogadásától.

– Gyakran hallunk arról, hogy pozitív hatása, sőt, gyógyító ereje van a művészeti alkotásnak. Minek köszönhető ez a „varázserő"?

– A kreativitás két vonatkozásban idézhet elő kedvező hatást: emocionálisan és kognitív, azaz gondolati úton. Mindkettő másfajta tevékenység, ezért külön-külön mérjük.

– A kettő nem fonódik össze?

– Ki tudja? Valószínűleg igen. Annyi bizonyos, párhuzamosan léteznek: például miközben most beszélek, képes vagyok a szavaimtól függetlenül érezni is. Külön lehet választani a kettőt. Az alkotás azonban elsősorban az emberi érzelmekre hat pozitív módon. Amikor valaki alkot, az agykéreg alatti, úgynevezett limbikus rendszerben következik be változás. Az itt elhelyezkedő érzelmi központok serkentése kedvező folyamatokat indít el, bár erre vonatkozólag nincsenek pontos mérési adatok.

– Ennek mi az oka? Mivel magyarázható, hogy még a huszonegyedik században sincsenek kimerítő eredmények az alkotás közben fellépő agyi változásokról?

– Bizonyos műszeres mérések léteznek ugyan, mint például a mágneses rezonancia képalkotás (MRI), amelynek segítségével képesek vagyunk az éppen lezajló agytevékenységet lefotózni, vagy az úgynevezett pozitron emissziós tomográfia (PET), amelynek során radioaktív izotópok elterjedését lehet mérni az agyban, de ezek még mindig indirekt módszerek. Csak az agy vérkeringését tudjuk ellenőrizni. Arról nem beszélve, hogy például Magyarországon csupán egy PET-készülék található, Debrecenben, s egyetlen vizsgálat sok tízezer forintba kerül. Hazánkban tehát anyagi nehézségek is akadályozzák a kutatást, másrészt pedig szinte lehetetlen az eredményes vizsgálathoz elegendő számú olyan művészt találni, aki vállalná és aki képes is lenne arra, hogy laboratóriumi körülmények között, mérőberendezésekkel felszerelve végezzen természetes alkotó tevékenységet.

– Valós az a feltevés, hogy akár pozitív, akár negatív érzelmeket fejezünk ki alkotás közben, a hatás mindenképpen kedvező?

– Ez az alkotó személyiségétől függ. Nem lehet tudni, hogy amikor Verdi gyászzenét írt, az gyógyította-e, vagy például, hogy a sírszobrászokat szomorúság töltie el. Az arisztotelészi katarzis fogalma azonban éppen azt fejezi ki, hogy bizonyos érzelmek, lehet az öröm vagy gyász, átélése során megtisztulunk, megkönnyebbülünk.

– Amikor különféle művészeti területeken készítünk vagy fogadunk be alkotásokat, akkor azonos, hasonló vagy eltérő folyamatok játszódnak le az agyban?

– Csakúgy, mint a korábban említett érzelmi és kognitív folyamatok, a különböző művészeti tevékenységek is az agy más-más területét foglalkoztatják. Hiszen nem mindegy, hogy valaki verset szaval, ír, fest vagy szobrot készít. A bal agyféltekét a kogníció agyféltekéjének lehet nevezni, tehát például a szavak formájában megnyilvánuló, verbális tevékenységeknél elsősorban a bal agyfélteke lép működésbe, míg a nem verbális területeken való foglalatosság inkább a jobb féltekét serkenti. Az a még ma is divatos feltevés azonban, hogy a két agyfélteke teljesen külön működik, egyáltalán nem állja meg a helyét. A két agyfélteke között nincs szigorú munkamegosztás. A féltekéket milliónyi rost köti össze, s mindkét félteke működése tükörképként megjelenik a másikban is. Amikor például Ferenczy Béni szobrász- és éremművész agyvérzést kapott, s éppen a domináns agyféltekéje sérült meg, nem tudott beszélni, de jobb agyféltekéje képes volt részben átvenni a másik funkcióit, s Ferenczy bal kézzel újra kezdett rajzolni, szobrokat készíteni és festeni.

– Színészek, de más foglalkozású emberek is gyakran számolnak be arról, hogy amíg előadnak vagy alkotnak, minden egyéb problémájuk, betegségük, fájdalmuk nyomtalanul eltűnik. Ez valamiféle önhipnózisnak köszönhető?

– Különböző helyzetekben mindannyian másképp viselkedünk. A színészi tehetség abban rejlik, hogy az előadóművész képes az egyik tudati személyiségről másikra váltani. Ezek a szerepfelvételek abból a szempontból hasonlítanak a hipnózishoz, hogy az ember nem veszíti el az éntudatát, csak éppen egy másik rekeszt húz elő a készletéből, s annak megfelelően játszik. Amikor tehát az embernek valamilyen problémája van, képes ideiglenesen csökkenteni vagy megszüntetni a fájdalmat azáltal, hogy nem koncentrál arra a területre. Olyan ez, mint amikor a fájdalomra panaszkodó néninek a sebész azt mondja: „Nem fáj az, csak maga úgy érzi." Hasonlít ez a helyzet a szülésre is, amelynek fájdalmát sok anya nem éli át a nagyfokú boldogság miatt. Tehát fájhat valami úgy, hogy nem érezzük, mert kikapcsoljuk a fájdalom érzetét. A szerepjátszás mesterei pedig különösen képesek arra, hogy agyi gócaik működését más területekre tereljék…

– Ezzel a figyelemelterelő módszerrel nem lehet véglegesen megszüntetni fájdalmat vagy nem idült betegségeket? Például ha valaki napokig csak játszana, nem történhetne meg, hogy mire kilép a szerepből, meggyógyult?

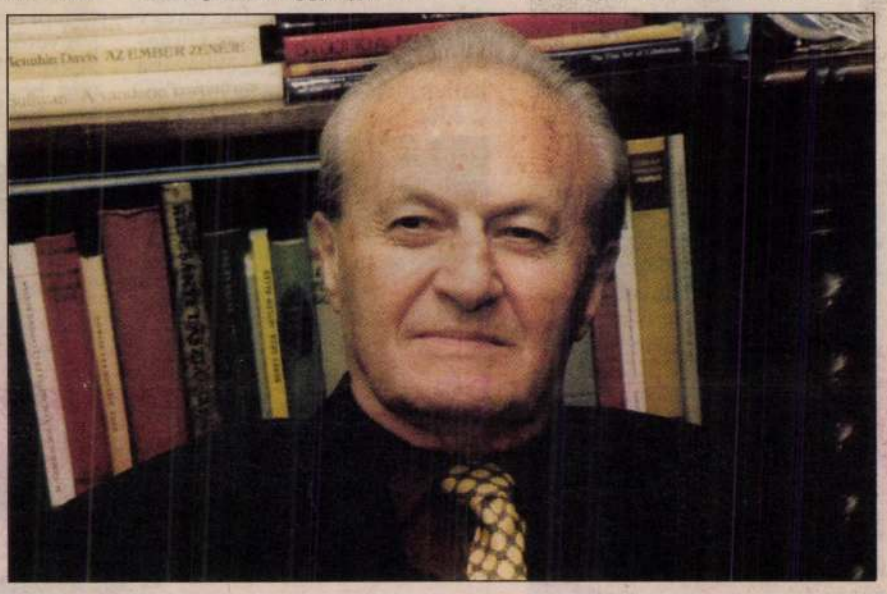

Fotó: Csontos Jolán

– A betegségeket, különösen a szervi problémákat nem lehet ilyen módon eltüntetni. Olyan ez, mint a gyógyszerutánzó placébó, amely néhány napig ugyan segíthet, de a valódi betegséget nem szünteti meg.

– Amikor színdarabot vagy filmet nézünk, fülünk és szemünk csatornái egyaránt résen állnak. Manapság ezeken a művészeti ágakon kívül is gyakran hallani egyszerre több érzékszervre is ható műalkotásokról. Ha egy mű ilyen módon „többszörösen" vagy több szinten ér el hozzánk, feltétlenül képes nagyobb hatást is kiváltani?

– Nem hiszem. Attól, hogy szagos lenne egy film, jobban tudna hatni? A hatás nem ezen múlik.

– A művészeti alkotások nagy része intuitív módon születik meg. Pontosan mi történik, amikor megérint minket az intuíció vagy az ihlet?

– Az életfolyamat során folyamatosan gyűjtjük az információkat, s a pillanatnyilag fel nem használt, túláradó információk a tudattalanba kerülnek. Implicit, azaz burkolt, rejtett módon így rengeteg tudáselemet halmozunk föl. Az ihletett pillanatban aztán az ismeretcserepekből hirtelen összeáll egy egész alkotás.

– Csak ilyen szempontból, azaz a kombináló képesség révén létezik egyedi, egyéni mű, illetve művészet, s lehet ezt teljesen egyedinek nevezni?

– Igen, de bámulatos egybeesésekkel találkozhatunk a történelem során is, elég például a délamerikai és az egyiptomi piramisokra gondolnunk. Kérdés, hogyan jut el több, egymástól független embercsoport vagy egyén ugyanarra a fokra vagy ugyanarra a pontra. A mai nézet szerint a homo sapiens pontosan ugyanazt a készletet örökíti át most is, mint sok-sok ezer évvel ezelőtt. Azaz a genetikai lehetőségünk megegyezik akár például az ókori görögökével is.

– Az alkotás alapja, a kreativitás milyen mértékben velünk született adottság és mennyiben mindannyiunk fejleszthető képessége?

– Sokat vitatkoztam erről a kérdésről Polgár Lászlóval, a Polgár lányok édesapjával, aki azt állítja, bármelyik hároméves gyerekből sakkbajnokot tudna nevelni. Én azt mondom: a magzati készlet meghatározó, s csak a genetikai adottságon belül fejleszthető az egyén. Ezután csakúgy, mint az intelligenciánál, itt is a gyűjtés és a szelekció a két egyformán fontos elem. Az intelligencia és a kreativitás is azon múlik, az egyén adott időben ki tudja-e nyitni a megfelelő „csapot": ki tudja-e szűrni az aktuális lényegi tényezőket.

– A képzelőerő szintén fontos szerepet játszik az alkotásban. Mit gondol, a képiség túlsúlya a mai világban hogyan befolyásolja a fantáziát?

– Bár manapság úgy tűnik, mintha a képiség túlhaladná a verbalizálást, én nem hiszek az írott szó hatásvesztésében. A könyveket nem lehet megkerülni, és a kettő, képiség és szó, kiegyenlíti egymást. Az agyunk asszimilálja a beérkező képeket, hangokat és szavakat egyaránt. Az agy hallatlanul képlékeny és képes kiszűrni mindazt, ami számára fontos, bármilyen formában jelenik is meg az. Ahogy az egyik tanulmányomban írtam: nem kell félni a különböző műveltségi körök egymást befolyásoló hatásától. Az igazi tehetség mindig újjátermelődik, s ez a művészeti ágazatokra is érvényes.

Vincze Ágnes

id. ÁDÁM GYULA templom festő Rozsnyón

Szentiváni kőnyomós cédulák 1 – 16

ifj. ÁDÁM GYULA szül. Munkács 1893.

munkácsi zsidó, festő - rajzoló

Szentiváni kőnyomós cédulák 1 – 9

és tájkép

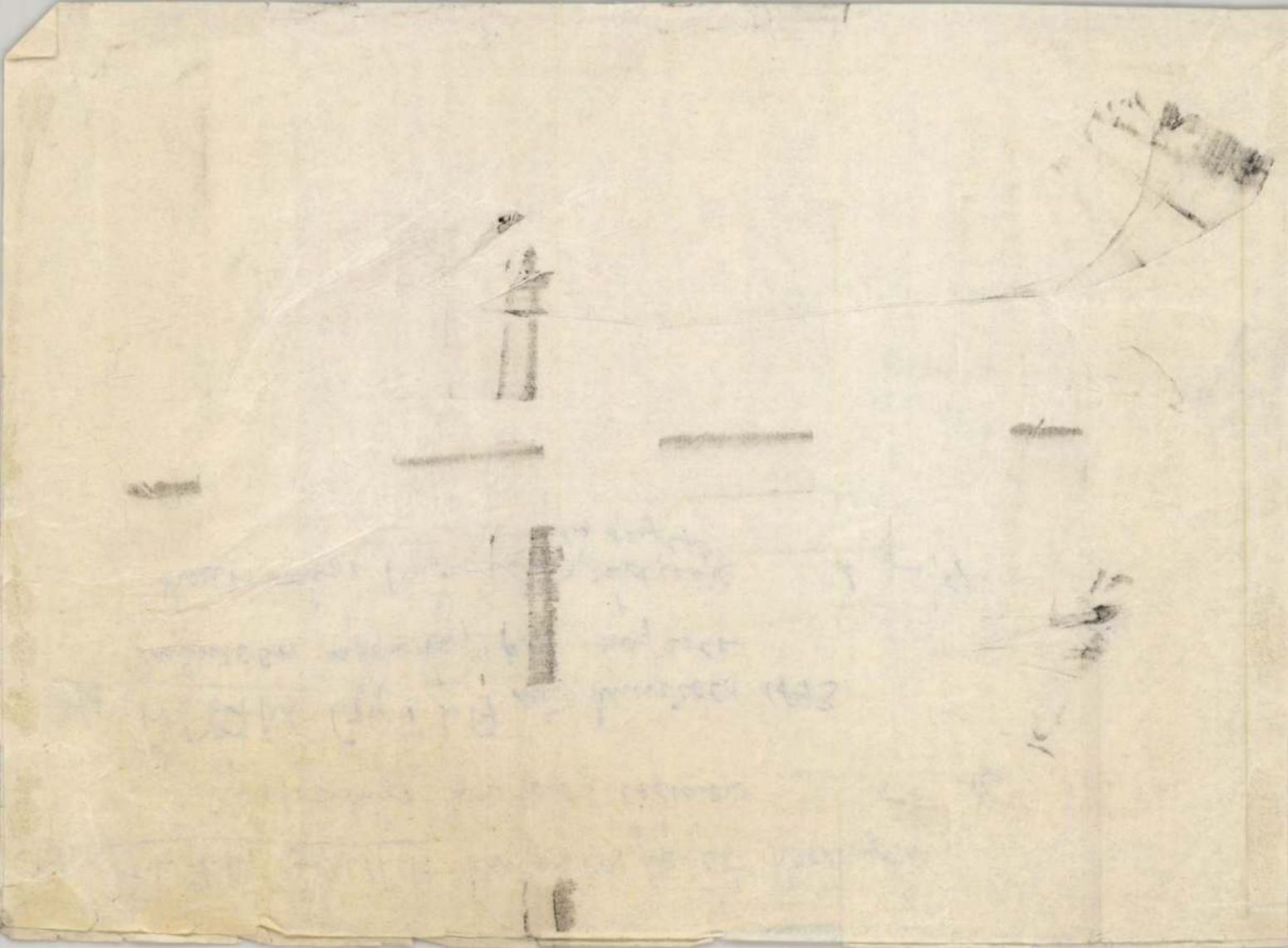

(1)

Ádám Gyula

festő Rozsnyón. 1831-ben festette a jolsvai rk pléb. templom falképeit.

Ugyanő festette a rozsnyói copf stílű rk. templom (a főtéren az u.n. diáktemplom mögött) jobb oldali mellék kápolnájában Krisztust az olajfak hegyén ábrázoló, hideg tónusú képet, azt hiszem 1930-ban.

Láttam 1939. aug. 4.

1897, Ádami Gyula (2)
1898.
1904 a rozsnyói ferencerek templomának falképei
l. Gangel 45, 46.
48 l.

ÁRA 20 FIL

XX. évfolyam. BUDAPEST, 1939. de

ÁRVERÉSI

SZERKESZTŐSÉG: IX., Lónyay-u. 30-32
(Kinizsy-u. 2.) Telefon: 187—965.

MELLÉ

A M. KIR. POSTATA

ÁRVERÉSI C

(IX. LÓNYAY-U. 30-32.

92. aukciójának k

(3)

megvan

Ádám Gyula, id

templomfestő

l.

Dornyay Salgótarján

29. l.

A salgótarjáni
kupolafestmenyeit
Ádám Gyula festette
(1900) melyeket Töpfel sopro-
ni festő restaurált
1920 ben

BUDAPEST
42 II 1121

(4)

Ádám Gyula

rozsnyói festő

lárd

z Forster

Magyarorsz. műemlékei

I 158-l.

A gácsfalvi (Nográd-
m.) rk. csucsíves tem-
plom belsejének ki-
festésére készített ter-
vét a MOB nem
fogadta el. (1902)

(5)

1904

Ádám Gyula és

Boger Ferenc

tovább

2.

Rozsnyó. Ferencesek temploma

Főoltár 1904

fentiektől

Jul.

Divald: Magyar iparművészet

(6)

1900
1904

Ádám Gyula

Gangel 49. l.

rozsnyói ferences
templom hajójának
boltozatán lévő
falképek 1904.

rozsnyói ferences
templom Szent sír
kápolna festmennyei
1900 évről
Gangel. 49. l.

Iml.

(7)

Ádám Gyula 1911
festő

festette a nyíregyházi
plébs. templom mennyeze-
tetképét 1911-ben

Serbst István emlékk

III. 234. l.

Grenthár
Bp. Mátyás

(1)

288, 376, 377

képe 359, 360,

(8)

1926 Ádám Gyula id.

és ifj.

festő

l.

Saly László dr.

Az egyetemi templom

Bp. 1926. 55. l.

534

1908.

május 22-én. ✝ München

ek hirdetése (Luk. 2.r.8-12).

, hol nagy mennyiségű birka nyug-
gy leány látható, kik térdre eresz-
jtatosan hallgatják a kissé feljebb
ljes arczélben ábrázolt ~~és Jézus szü~~
torokból egy, a kinek oldalán kobak
ifejező mozdulatot tesz, kettő keze-
i testével baljára nehezedik, jobb
intha keresztet vetne magára. Közü-
nadrágot, kettő ezenfelül még mel-
~~pedig~~ ingvállat és sötétbarna szok-
kivételével hosszú bot is van. Jelzése

± a férfiak mindegyikénél

cm.
gyváradi püspök adománya. -- Átvéte-
5-908). — Bejelentetett 1909. február 14-én (2142-908). —
czember 29-én.
sulat téli kiállitásán 1894: IX.
ásztoroknak.

körül,
ragyog kissé előre-
derekon megszorult
jával fehér ruháját fogja, balját pedig

(9)

1926 Ádám Gyula, id. cs. kir.

Groh István vezetése alatt részt vettek az alábbi templom freskóinak restaurálásában.

Rozinay István: A budapesti egyetemi templom. Építő Ipar — Építő Művészet 1927, 27. l.

Petrinja ostroma 1596-ban (részletesen)

III. 120.

(10)

Ádám Gyula id 1930

1930. átfestette a vors-
nyós szekeresgyház végébbi
falképet

Gangel 22. l.

(11)

Ádám Gyula 1930
könnt

festette A rozsnyói premontrei templomnak az épitészeti tagokat kihangsulyozó ornamentális diszeket. A boltozaton Jézus születését, Jézust a templomban és a Hegyi beszédet ábrázoló, konvencionális, provinciális módon, élénk, sokszor vikitó szinekkel.

Gangel 41 l

3397. VÖRÖSMARTY, Szép Ilonka. ORLAY SO
val. Pest, Ráth. 1867. K.8r., er.

3398. ---, Minden munkái. Rendezte és j
PÁL. Pest, Ráth. 1884. 8r., 12 kö
arany metszéssel.

3399. ---, Arab regék. Pest, 1866. 8r.,
sel.

3400. ---, Összes munkái. Teljes kiadás
sérte GYULAI PÁL. Bpest, Méhner V
disz. vktsek aranymetszéssel.

3401. WALLASZKY, PAULUS, Conspectus r
garia. Posonii et Lipsiae. 1785.

3402. WASS ISTVÁNNÉ született UZA ANNA
CARO A adomány levele Nográd-, Gö
ra MIKSA királytól, kelt Linz, 15
br. Listhi János s.k. aláírásával
tán a beiktatás jelzete a királyi

3403. WEINDEL, HENRI DE, Francois-Jose

3404. WIDMANN, ELIAS. Icones illustriu
szetü arczkép é a magyar korona
ra felragasztva. Béos, 1652. Foli
RMK. III.1797. /Értékes és ritka

3405. ZEYK JÁNOS /ZEYKFALVI ID./, Krist
keresztyén-vallás imádandó szerz
N.Enyed, 183 . 8r., fve

3406. ZILAHY KÁROLY. Magyar koszorusok
14 acélmetszettel. Pest, Heckenas

(12)

Ádám Gyula 1932

nagybőjtikép a
rozsnyói ferencesek
templomába

Gangel 46 l.

591 ZARÁNDY /STEFEZIUS DE THURSTE
Szemere.Bpest, 1910. 4r., er.

592 ZARUBAL, Bertholomaeus, Geogr
synopsis.Cassoviae, 1728.12r.
kozásokkal.

593 ZECHENTER ANTAL, Mitridátes.
Landerer M., 1781. K.8r., fve

594 ZEYSIG, JULIUS A.VON., Die un
Hohenzollern. Berlin. 1905.8r.

595 ZICHY MIHÁLY ÉLETE, müvészet
képpel és 40 mümelléklettel.

596 ZIMMERMANN JÁNOS GYÖRGY, A' n
ORI FÜLEP GÁBOR. Posony, 17 2.

597 ZWEI JAHRE AN DER WESTFRONT.
kardie und französisch Lothri
einer selbständigen Infanteri
8r., fve

598 ZWISCHEN ARRAS UND PÉRONNE. H
schen Reservekorps.311 Lichtl
die Zeit des Stellungskampfes
schen Offensive. München,1916.

599 ZSÁMBOKI GYULA, A görög müvész

(10)

Ádám Gyula 1934

a kálvária kupola freskója

Gangel 55 b

ÁRA 20

XX. évfolyam. BUDAPEST, 1939.

ÁRVERÉSI

SZERKESZTŐSÉG: IX., Lónyay-u. 30-32
(Kinizsy-u. 2.) Telefon: 187—965.

A M. KIR. POSTAT

ÁRVERÉSI CS

1939. szeptem

ÁRVERÉSR

MŰVÉSZETI KÖNY

11.

Ádám Gyula

tempelomfestő

Rozsnyon-

cród

Fehérváry István

Magyarok a nyelv-

határon. Rozsnyó

1937. 203. l.

(12)

Ádám Gyula 1930

rozsnyói festő
festette néhány év
előtt a rozsnyói
Hétesegyház tulméré-
tezett figurákkal
kellemetlenül ható fal-
képeit. A pörtelmes
neogót ornamentális
festés állítólag Stromo
Ferenctől való, fenti
azt csak javította.
Köszeghy Elemér
kortese 1939. aug. 9

SALY ÁRPÁD
NY. MIN. OSZT. TANÁCSOS
TŰZIFA- ÉS SZÉNNAGYKERESKEDŐ
Magyar Általános Kőszénbánya R. T. főelárusítója

Városi iroda:
XI. kerület, Horthy Miklós-út 46.
Telefon: 268-099.

Csúzda:
XI. Budaörsi-út 56-58. (Kelenföldi p.-u.)
Telefon: 268-615.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos Dr. Szentiványi Gyula *úrhölgynek*
úrnak

BUDAPEST

Lágymányosi-u.16.

(13-)

1906

Ádám Gyula

a rozsnyói egyházmegye templom festője. 1906. készítette az uraji rk. templom kifestésének tervét, mely a szentsimoni plébánia tulajdona. Kivitelre nem került.

Csomor Ernő szentsimoni rk. plébános közlése. 1948. júl. 20.

~~Báthory Zsigmond tálléja~~ ~~VI. 139~~

1915 Ádám Gyula (14.)

festő

A tervezett, de meg nem valósult szentsimoni uj rk. templom oltárainak és szent sirjának szinezett neogotikus tervei fentitől 1915-ből a szentsimoni plébánia templom tulajdonában.

Láttam 1948 jul. 20.

. minisztertől.

Közuti gépjárművek honvédelmi igénybevétel alóli felmentésének ujabb szabályozása.

Melléklet száma:

elmét, hogy a honvédelmi miniszter
körrendeletével a közuti gépjáró-
elmentése, illetőleg mentesitése
lyozásával kapcsolatban akként ren-
i bizottságok elé tartozó felmen-
a véleményezésre hivatott szervhez
et benyujtani.
itési kérelmek csak az előirt
másolatán ynujthatók be. Az előirt
eges postai bérmentesités megtéri-
onvédségi nyomtatványok raktáránál

15

Ádám Gyula

rozonyói festő

lásd okv.

Gangel. ~~22. l.~~

~~41. l. 45. l.~~

~~46. l.~~ (~~többnőr~~ is eren az oldalon)

~~48. l.~~

~~49. l. 55. l.~~

Ádám Gyula 1932?

(16)

festette a Kösmárki rk. templom falképeit –
Tóle valók a jolsvai rk. templom falképei is.

Kőszeghy Elemér
közlése
1939 aug. 9.

a) Petőfi-Lányi: »Temetésre szól az ének«
b) Mair: »Suomi dal«,
férfikarok,
énekli a Temesvári Magyar Dalárda

a) Goldmark: Air a hegedűversenyből op. 28
b Tomm: »Menuetto«,
hegedűn előadja Tomm Béla zenetanár úr,
zongorán kíséri Irsay Nándor úr

Lányi Ernő: »Népdalegyveleg«,
férfikar,
énekli a Temesvári Magyar Dalárda

*

A férfikarokat Gokler Antal úr
a Temesvári Magyar Dalárda karmestere vezényli

*

12. példa

A Schriftguss A. G. vorm. Brüder Butter, Dresden, betűöntöde díszei és vignettája: 11. példa: F.-M.-D. körzet és Fuss vignetta. — 12. példa: Lübeck sorkörzet és Sigrist körzetdarabok. — Tervezte: Wanko Vilmos, szedte: Schwartz Ottó.

MDK

id. Ádám Gyula, festőműr.

az Egyet. tepl. festm. - k. restaurálását

részben ő végezte 1925-ben.

Ép. Ip. - Ép. Művészet: A bp. i Egyet. templ. - 1927 II. 15-27. l.

Rozinay István

„FIGYELŐ"
ÚJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 299—632.

Lap: Kárpáti Hiradó, Munkács
Megjelent: 1943 OKT. 3-

Ádám Gyula 1943

AKI A CSEHEK BÖRTÖNÉBEN LETT SZOBRÁSZMŰVÉSZ

Beszélgetés Ádám Gyula munkácsi szobrásszal, aki két dombormüvet ajánlott fel a Kormányzó Urnak

Munkácsi szerkesztőségünktől: Ádám Gyula munkácsi hadirokkant-szobrászművész újabb és jelentős elismerésben részesült. Herczeg Ferencről készült kitűnő reliefjét a nagy iró 80-ik születésnapja alkalmából eiküldte a jubileumi ünnep legfőbb védnökének, a Kormányzó Urnak, aki a kabinetiroda útján mind a Herczeg-portréért, mind a kárpátaljai visszatérés hősének: vitéz Béldy Alajos altábornagy, ifjúsági vezér szoborképéért köszönetét fejezte ki.

A legfelsőbb helyről jött köszönet így szól:

A Kormányzó Úr Őfőméltósága a részére megküldött két dombormű felajánlásában megnyilvánult figyelemért köszönetét nyilvánítja. A dombormüvek a felajánlott tárgyakból itt létesitett gyüjteményben nyertek elhelyezést.

Gödöllőn, 1943 szeptember hó 24.

Ambrózy.

*

Beszélgettünk az autodidakta szobrászművésszel. Elmondotta, hogyan lett szobrász s mint ilyennel, milyen fura dolgok is történtek vele.

1921-ben a csehek politikai összeesküvésben való részvétel vádjával letartóztatták. Kassán ült a börtönben s unatkozott. A rabkenyér ragacsos volt. Rossz gyomrának nem megfelelő, így hát masszává gyúrta, azután alakokat kezdett formálni belőlük, egy nimfa különösen — mesés volt. Fogolytársai is szemetvetettek rá s mivel azok a kenyérfejadagot jó gyomruk részére kevésnek találták, egy éjszaka az ennivalóan szép kenyérszobrocskákat — megették. Csak a nimfának kegyelmeztek...

— Azt el is hoztam a börtönből... Igy kezdtem a szobrászatot — mondja Ádám Gyula.

*

Mint világháborús rokkant, trafikengedélyt kapott, de már akkor sem a „vevőket gyúrta", hanem az — agyagot. A trafikban kis műtermet létesitett, itt dolgozott kezdetleges eszközökkel, de nem lankadó hittel. A hivatalosak azonban nem akarták megérteni, igaz, hogy akkor a hivataloskodás — csehül folyt, ő pedig csak magyarul tudott. Senki sem nyult a hóna alá.

Trafik-kirakatában előbb a jellegzetes munkácsi alakok meredeztek agyagba és gipszbeöntve a járókelőkre, azután a népi élet figurái: a búsuló gulyás, az imában révedező ruszin hucul stb. állitották meg az érdeklődőket.

Egy falusi magyar — még a cseh időben — ezzel állitott be hozzá:

— Ezeket a szobrokat az úr készitette?

— Igen — volt a válasz.

— Nagyon szépek. De aki így tud, annak azt is kell tudnia, hogy hol van a helye... Agyonisten.

És ezzel kifordult a trafikból a jó magyar.

— Ez volt a legszebb elismerésem akkortájt — jegyzi meg mosolyogva Ádám —, de voltak bizony olyanok is, akik nem akarták megérteni, hogy a művész lekikényszer hatása alatt dolgozik, nemcsak az elismerésért és főleg: nem anyagi ellenszolgáltatásokat várva.

Még a cseh megszállás idején készitett pompás portrét — valamennyit fénykép, illetőleg ujságkép után — Lehár Ferencről, Beethovenről, Mécs Lászlóról, Herczeg Ferencről, Pluhár Istvánról és a többi között báró Korányi Sándor budapesti egyetemi tanárról...

*

— Ezzel az utóbbi domborművel igy jártam — kezdi visszaemlékezéseit Ádám Gyula:

— Engem mindig a téma érdekel és nem elsősorban a személy. Igy akadt kezembe báró Korányi egyetemi tanár úr képe s máris elhatároztam, hogy megmintázom. Nekem való arc volt... A dombormű, szerénytelenség nélkül szólva, sikerült, el is küldtem Pestre annak, akit megörökitett. Visszajött a csomag: pontosabb cimet kérnek. Ejnye, no, ajándékról van szó, na mindegy, a telefonkönyvből előkeritettem a „pontosabb" cimet, elment a csomag, de megint csak visszatérült: cimzett nem fogadta el.

— Felbontatlanul kaptam kézhez. Kezdett bosszantani a dolog: hát az se lássa a művet, aki alkotásra ihletett? Egy munkácsi egyetemista éppen Pestre készült s fölajánlotta, hogy a portrét személyesen viszi el. Napok mulva ajánlott levelet kapok egy pesti ügyvédtől, azzal a szigorú figyelmeztetéssel, hogy nyolc napon belül saját költségemre szállittasam el a portrét, amit „senki sem rendelt meg".

Csak ennyit irtam válaszul:

— Ügyvéd úr, magyar ember, ha ajándékoz, nem vár ellenszolgáltatást. A csomagot nem veszem át, nem szállittatom el saját költségemre (volt már elég vesződség), ellenben a gyors elintézés érdekében ajánlom: vigye föl a palota legfelső emeletére és dobja ki az utcára.

— Azóta sem tudom, megfogadták-e a tanácsomat.

*

Egy bizonyos: Kaptam szép elismeréseket iróktól, költőktől, zeneszerzőktől, hivatott és nem hivatott birálóktól — fejezte be Ádám Gyula —, de a mostani elismerés és köszönet volt számomra a legszebb... Ha olykor tövises is a művész útja, mégis érdemes dolgozni, mert a munka percei és örömei mindenért kárpótolnak.

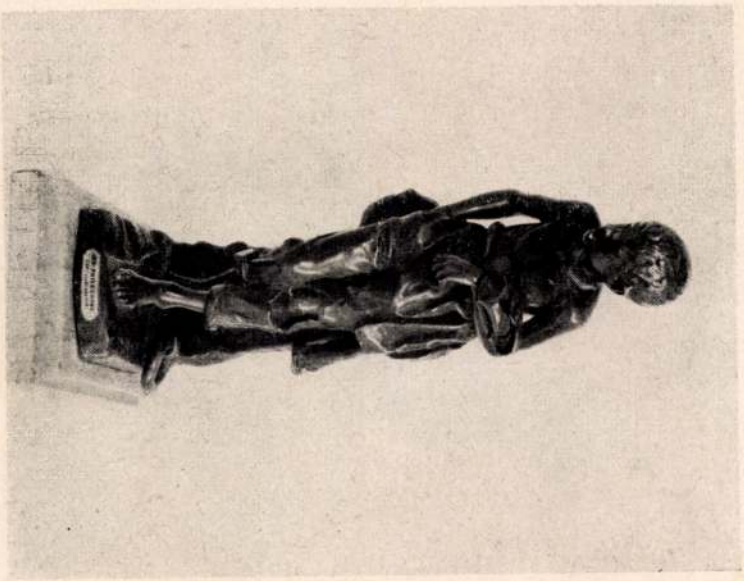

VII

IDŐBEN

RÁDIÓ

két pengőt. Nyolct még így is megtakarítok.

Mondom: a vállalkozóm közel lehetett életének tizedik évéhez, de túl azon semmiesetre sem volt. A rajtavaló: a rongyok divat-bemutatója. Azaz, hogy nem is volt rajta olyan sok rongy. Csak imitt-amott, a többit lyukakkal pótolja a divattervező. Szerencse, hogy gyermekemlékezet óta nem mosdott és így mégsem volt teljesen meztelenül.

Na mindegy, egy ilyen kis alkalmi gyomlálótól nem kívánhatja az ember, hogy Tüdős Klárával terveztesse a toalettjét, vállalkozóm szaporán kezdett a munkájához.

Ment is a munka igen serényen, amíg meg nem jelent a gyámhatóság, amelynek jóváhagyását a szerződésmegkötésekor elmulasztottuk megszerezni. Jött a kedves anya, ő maga sem francia divatlapból lépett ki, erélyesen belemarkolt a vállalkozóm üstökébe és irtó szidalmak közt cibálta hazafelé. Sok vállalkozóval volt már dolgom életemben, de még egyet sem hallottam ilyen keservesen üvölteni. Igaz, hogy egynek sem tépte olyan irgalmatlanul a frizuráját a kedves jó szülőanyja.

Próbáltam, hogy a helyzet enyhítése céljából beleszóljak:

— Ne bántsa lelkem, hiszen két pengőt akart keresni szegény.

Pelliccioli Ferruccio 2
Peluzzi Eso 1
Pendini Fulvio . . . . . .
Permeke Constant 2
Peruzzi Osvaldo 1
Peschi Umberto 1
Pesenti Nodari Vindizio . . . . . .
Petersen Martin 3
Petersen Wilhelm 248-2
Pettenello Ennio 2
Peyron Guido 1
Phillips Walter J. 3
Piano Eliseo 2
Picken George 3
Pickhardt Carl E., Jr. 3
Pierucci Giulio 1
Pinto Angelo 3
Pinto Salvatore 3
Pinzauti Umberto . . . . . .

Ádám Gyula munkácsi szobrászművész, Lehár Ferencről készített domborművével

kotott — ez a

berteuffer H. Amiard 320
hmann Béla 350
lasagasti Luis 288
miccioli Giovanni 208
ngaro Romeo 224
nfrei Mihail 280
ppo Cipriano Efisio 139
rduna Fructuoso 291
riani Pippo 185
rlandini Paladino Orlando 117
rlando Giov. Maria 197
rrefors Bruks Aktiebolag - Orrefors 225
rtolani Enrico 61
sk Roselle H. 320
rsatti Nemesio 202
'Toole Cathal B. 320

gani Carla 64-65
gliacci Aldo 194
lazzi Bernardino 213
lencia Benjamin 288-292
llady Théodor 279
lombini Ettore 203
nciera Gastone 215
ndy Luigi 344
pachristopoulos Costis 258
padimitriou Eutimio 260
pini Livia 188
renti Francesco 189
renti Nino 59
rmiciano Antonio 192
rnigotto Enrico 216
rtridge Roi 320
squalini Enzo 48
ckó Carlo 344
zay Paolo 350
vanati Luigi 119-189
zori Oretta 199
rce Gerry 320
agatti Dante 197

(2)

Ádám Gyula

munkácsi szobrász

Vitéz Béldy Alajos, Mécs László, Vozáry Aladár, Laufer, prágai sport bemondó, Tost Barna, Lehár Ferenc, Hertzl Tivadar, Komáromi János, Kálvin, Pluhár István, Hrabár Konstantin gipszreliefjei kiállítva az alábbi kiállításon: L

Katalogus a volt magyar politikai foglyok kiállításáról. 1918–1938. Budapest – Kassa (1938)

L továbbá Munkanélküli, Munkácsi zsidó, Igaz Béke, Öregség, Bálint bácsi.

Egyre elkeseredettebb harcok folynak a finn frontokon

Helsinki, december 9.

A finn hadseregfőparancsnokság közlése szerint *a szovjetcsapatok öt napig tartó bombázás után pénteken partra szálltak a Helsinki és Viipuri városoktól egyenlő távolságban, a Finn-öböl közepe táján elterülő Hogland szigetén, amelyről a lakosságot már az ellenségeskedések megindulásakor elszállították.* Tíz torpedóromboló és sok bombavető repülőgép bombázta a szigetet. A hat tagból álló finn őrségnek az őrtálló szovjetflotta ellenére sikerült elmenekülnie és sértetlenül partra szállnia Finnországban.

A jelentés szerint a finnek a szárazföldön a keleti határ közelében, az északi és a déli fronttól egyenlő távolságban levő *Suomislemi* faluból kénytelenek voltak visszavonulni. *Kaikarijoki* körül harc folyik. *A Ladoga-tótól északra az oroszok mérges gázzal telt lövedékeket használtak, úgyhogy tizenegy finn katona mérgezést szenvedett.*

Az olasz lapok finnországi haditudósítói rámutatnak arra, hogy *tulajdonképpen nem a déli front, tehát a karéliai földszoros a szovjetorosz betörés legveszélyesebb pontja, hanem hadászatilag legveszélyesebb az orosz előnyomulás a 63-ik szélességi foknál, ahol a szovjetnek nyilván az a célja, hogy elvágja az észak-déli kajana-sortavolai vasútvonalat, amely Taipalen át vezet.* A másik veszélyes pont ettől északra a 67-ik szélességi foknál van, ahol a szovjetcsapatok a *Kuolajärvi* és *Kemijärvi* közötti fontos utat, távolabbról pedig a Svédország és Finnország közötti szárazföldi összeköttetést veszélyezteti.

A legészakibb frontról, *Petsamo* vidékéről ellentétes jelentések érkeznek. Amíg egyes svájci lapok *stockholmi* forrásból azt jelentik, hogy *Petsamo vidékén a fokozott orosz nyomás folytán a háború legvéresebb ütközete folyik,* s az oroszok mintegy hétezer főnyi partra szállított seregének a finn csapatok, amelyek hozzászoktak a terep nehézségeihez, súlyos veszteségeket okoztak, addig *az olasz jelentések szerint a hadviselők Petsamo közelében beásták magukat,* amiből arra következtetnek, hogy *álló harcra* kerül a sor, különösen, mivel már kezdődik a sarkvidéki éjszaka. *A finnek, amint távolodtak az északi parttól, minden házat leromboltak,* amivel a szovjetkatonákat a szabadban való táborozásra kényszerítették.

A *Stampa* tudósítója szerint a karéliai földszoroson a *szovjetcsapatok egyik támadás alkalmával sok polgárt, közöttük nőket, hajtottak maguk előtt,* nyilván azért, hogy megzavarják a finn védelmet. Az elesettek közül többről megállapították, hogy *lengyel foglyok.*

Szovjetorosz repülőgépek szombaton bombázták Hangő városát. Az áldozatok száma még nem ismeretes.

Finn felderítő repülőgépek elrepültek Leningrad és Kronstadt felett és minden baj nélkül visszatértek támaszpontjukra. A finn légelhárító ütegek *Viipurinál lelőttek három orosz bombavető repülőgépet;* a gépek a tengerbe zuhantak. A finn csapatok előkészületeket tesznek, hogy megakadályozzák a szovjetcsapatok partraszállását Viipuriban, nehogy a karéliai földszoroson álló finn csapatok két tűz közé kerüljenek. A *Stefani-iroda* tudósítójának értesülése szerint *a finn légierő gépei pénteken ismét bombázták a baltiski észt kikötőben levő orosz katonai berendezéseket.* A *Reuter-iroda* jelentése szerint *egy finn torpedóvadász hajó eredményesen bombázta a kronstadti szovjet tengerészeti támaszpontot.*

London, december 9.

A Reuter-iroda szerint az oroszok megerősítéseket kaptak, de egyetlen ponton sem tudták a Mannerheim-vonalat megtörni. Finnország északi részében fehérruhás, szántalpas finn sícsapatok két mérföld széles arcvonalon *rajtaütésszerűen megtámadták az oroszokat, akik súlyos veszteségeket szenvedtek.*

Az *Evening News* szerint az orosz tengeri haderő a déli finn partvidéken *eredménytelen tüzérségi harcba* bocsátkozott a finn partvédő ütegekkel és csapatokat próbált partraszállítani, ami kudarccal járt. *A finnek nemrég Angliában vett motoros torpedónaszádokkal támadást intéztek Kronstadt, az orosz tengeri haderő támpontja ellen és több orosz hadihajót súlyosan megrongáltak.*

Moszkva 45—75 kilométeres előnyomulást jelent

A szovjet tengeri zárlattal is próbálkozik

Moszkva, december 9.

A hivatalos szovjet-hadijelentés pénteken hajnalban azt közölte, hogy a leningrádi katonai körzet csapatai mindenütt folytatták előrenyomulásukat. *A szovjetjelentés Petsamótól déli irányban 45 kilométeres, Uchta, Reboly, Porososero és Petrosawods irányában a határtól 70—75 kilométeres előrenyomulást jelent* és hozzáteszi, hogy eközben 15 kisebb kaliberű löveget, 20 nehéz és 37 könnyű géppuskát zsákmányoltak, ezenkívül élelmiszerkészletet és hadianyagot. Ugyanez a jelentés azt is közli, hogy keleti Karéliában *a szovjetcsapatok a Taipaleenjoki folyótól északra 8—12 kilométernyire, a karéliai földszoros nyugati részén a viipurii vasútvonal mentén északnyugati irányban 9 kilométerre előrenyomultak.*

A szombathajnali leningrádi hadijelentés szerint a Taipalaeenjoki és a Vuoksi folyórendszernél előrenyomult csapatok *északi irányban és a szárnyak felé tovább terjeszkedtek.*

Légi tevékenység az orosz jelentések szerint a rossz időjárás miatt nem volt.

A leningrádi kerület vezérkari jelentése szerint csak *rosszakartú kitalálás* az a hír, hogy a Finnországban harcoló szovjetcsapatok robbanógolyót és gázt használtak.

A szovjet külügyi népbiztosa pénteken jegyzékben közölte valamennyi külföldi képviselettel, hogy *a szovjetunió kihirdette a tengerzárt a Botteni-öböl finn partján, valamint a Finn-öbölben határos tengerpart egy részén.* Az orosz közlés szerint ez az intézkedés nem érinti az Alsks-szigeteket, amennyiben ezeket és a hozzátartozó vizeket fel nem használják az úgynevezett finn demokrata népkormány elleni műveletekre. *Az Aaland-szigetek, mint amelyek egyelőre az ostromzár-vonaltól nyugatra esnek, nem kerülnek zárlat alá.*

Stockholm, december 9.

Svéd illetékes körök véleménye szerint *a szovjet blokádnyilatkozatának nincs gyakorlati jelentősége, mert Moszkvának nincsenek hatékony eszközei a zárlat fenntartására és annak különben sincs jogi alapja.* Svédország és az Aaland-szigetek között egyébként svéd katonákat helyeztek el.

Moszkva és Helsinki viszályát a népszövetség közgyülése elé utalták

Mit tesz a világ Finnországért?

Genf, december 9.

Szombaton délelőtt megkezdődött a népszövetség tanácsának 106-ik ülésszaka. A tanácsülésen a belga *Carton de Wiart* elnökölt.

Délután öt órakor a tanács zárt ülésén *Avenol* főtitkár beszámolt azokról az intézkedésekről, amelyeket a finn felkérés folytán az alapokmány 15-ik cikkének megfelelően tett. *Holsti,* Finnország népszövetségi megbizottja rövid beszédben kérte a tanácsot, hogy *haladéktalanul foglalkozzék a szovjet-finn viszállyal.*

A tanács rövid eszmecsere után elhatározta, hogy a finn kormány kérésére a *népszövetség közgyülése elé terjeszti az ügyet.* Ennek következtében a hétfőre összehívott közgyűlés megvizsgálja a viszály természetét és körülményeit s elkészíti azt a javaslatot, amely a tanács döntésének alapjául szolgál.

London, december 9.

A *Press Association* szerint londoni hivatalos körök valószínűnek tartják, hogy a népszövetségi tanács olyan határozatot fog hozni, amely

1. *támadónak bélyegzi a szovjetet és felhívja az összes államokat, hogy*
2. *ne segítsék a támadót,*
3. *nyujtsanak minden lehető segítséget a támadás áldozatának,*
4. *felhívja a támadót, hagyja abba haladéktalanul a támadást.*

Helsinki, december 9.

Ryti miniszterelnök rádióbeszédet mondott. A szovjetuniót azzal a nyers hideg imperializmussal vádolta meg, amelyet Moszkva az egyes országoknak szemére szokott vetni. Annak a kormánynak a hatalma, melyet Moszkvában népkormánynak neveznek, mondotta Ryti, *addig terjed, ameddig a szovjet ágyúk lövései elérnek* és hozzátette: *ha Moszkva azt hiszi, hogy a finn városok elpusztításával meg tudja az ellenállást törni, akkor csalódik.*

A finn külügyminisztérium részéről nyilatkozatot adtak az angol sajtónak s a nyilatkozat azt kérdi: *Mit tesz a világ Finnország ügyében? Finnország kétségbeesetten küzd létéért, de egyetlen állam sem mozdítja az ujját, hanem nézi, amint Finnországot lassan felfalják.* Finnország nagyon szorult helyzetben van. Mennyi esélye lehet a pehelysúlyú világbajnoknak a nehézsúlyú világbajnokkal szemben? *Ha több ökölvívó állna be a ringbe, le lehetne ütni a nehézsúlyút, de ha csak a ringen kivül maradnak, ezt soha el nem érik, bármennyire bátorítanak és kiáltoznak is.*

Az északi államok körében egyre eredményesebbek azok a nyilvános gyüjtések, amelyek Finnország megsegítését célozzák. *Svédországban eddig három és félmillió, Norvégiában ötszázezer, Dániában 840 ezer koronát gyüjöttek.* Négy svéd személyiség, aki nem nevezi meg magát, csütörtökön Finnország céljaira *hatszázezer svéd koronát adott át Erkkonak, Finnország stockholmi követének.* A svéd szakszervezetek *több mint másfélmillió svéd koronát* bocsájtottak Finnország rendelkezésére. Angol cégek felhatalmazást kaptak, hogy *harmincezer gázálarcot* küldjenek Finnországba katonai célokra. Svédországban a jelzett pénzösszegeken felül *tíz tonna ruházati cikket* is gyüjtöttek, amit mindjárt el is küldtek Finnországba. A *Pro Juventute* nevű belga szövetség finn gyermekek támogatására elsősegélyként *százezer frankot* küldött. Az *amerikai kormány* megengedte a kiviteli banknak, hogy amerikai bevásárlások céljaira, különösen a polgári lakosság szükségleteinek fedezésére, *kölcsönt nyujtsanak Finnországnak.* Az amerikai vöröskereszt, mely már tízezer dollárt küldött, *közadakozást indított meg* támogatásának fokozására.

Berlin, december 9.

A német távirati iroda visszautasítja azt a kisérletet, hogy az északi eseményekért Németországra hárítják a felelősséget. Északeurópa népei, mondja a közlemény, mindig különleges rokonszenvnek örvendtek Németországban. Ez a rokonszenv azonban az utóbbi húsz év folyamán *mindinkább egyoldalúvá vált.* A világháború után *egyetlen északi állam sem vetette latba befolyását az elkövetett igazságtalanságok ellen.* Viszont hűséges hívei voltak a népszövetségnek, melynek egyetlen célja az volt, hogy a *békeszerződéseket változatlanul fenntartsa.* A nemzeti szocialista uralmat az északi államok csak szidalmazni és bojkottálni tudták, s nem voltak hajlandók Németországgal *támadást kizáró szerződéseket sem kötni.* Minden ország, mondja végül a közlemény, szabadon dönt érzelmei felett. Nem szabad azonban panaszkodnia, ha a másik oldalról sem tanusítanak irányában rokonszenvet. *A harmadik birodalom hűséges azokhoz, akik hozzá hűségesek, s azok mellett áll, akik ömellette állanak.*

Madrid, december 9.

A spanyol hadsereg sok leszerelt fiatal tisztje sürgeti, hogy a hatóságok engedélyezzék nekik a finn hadseregbe való jelentkezést. Az önkéntes jelentkezők között sok a repülő. Azt hiszik, hogy ha a hatóságok megadják a felhatalmazást, *többszáz spanyol tiszt jelentkezik a finn hadseregbe önkéntes szolgálatra.*

A 28 éve fennálló
BODNÁR
cég az összes RADIÓ-típusokat díjtalanul bemutatja. Árjegyzék ingyen. Részlet. Csere. V., Vilmos császár-út 60. Telefon: 118-497, 123-088.

ALKALMI VÉTELEK, csere (részletre is)
CHMURA
IV., FERENCIEK-TERE 2. „R 15" árjegyzék ingyen

Szakszerűen bemutatja
Hoffmann rádió
V., Szent István-körút 19. — Telefonszám: 120—531.

Az idei gyári új készülékeket készséggel bemutatja:
AUDION
VI., NAGYMEZŐ-UTCA 31. Telefon: 111-375.

BEMUTATJA: KERESZTÉNY SZAKÜZLET
MARNITZ
JÓZSEF-KÖRÚT 37 TELEFON: 13-40-23

Hangszereit és rádióit legelőzékenyebben bemutatja

Mogyoróssy
Rákóczi-út 71 Budapest, Hangszergyár Csere — részlet. Árjegyzék ingyen

Fenti rádiót bemutatja és szállítja
Márton Pál
okl. gépészmérnök, IV., Kossuth Lajos-u. 4. szám. Tel.: 389-116. A belváros legrégibb rádiószaküzlete.

A Pelsőci Gyógyintézet (alapitva 1898)
epilepszia, gyengeelméjüség, fejlődésbeli visszamaradottság
osztályaiba magánbetegek felvétetnek.
Igazgatóság: Budapest, VII., Károly király-út 1, II. em. 6. — Telefon: 135—433.
Intézet: Pelsőc, Gömör-Kishont vm. T.: Pelsőc 7.

Meghülés? BAYER ASPIRIN TABLETTA

TELLUS órát vegyen

mindketten jól járnak!

Teleki Pál gróf mond ünnepi beszédet a Move Gömbös-serlegvacsoráján

A Move az elmult esztendőben érte meg fennállásának 20 esztendős évfordulóját. Az elmaradt, jubiláris ünnepségeket egyszerű, de méltóságteljes keretek között most, december 12-én rendezik meg. Délután fél 5 órai kezdettel az országos Move-székház fehértermében jubileumi díszközgyűlés lesz. *Ez alkalommal leplezi le a Move nagynevű elnökének, vitéz Gömbös Gyulának szobrát.* Ugyanaznap este fél 9 órai kezdettel a budai Vigadó helyiségében serlegvacsora lesz. A serlegbeszédet *Feilitzsch* Berthold báró társelnök tartja. Imát mond *Uzdóczy-Zadravecz* István ny. tábori püspök, a Tesz elnöke. Az ünnepi beszédet *Teleki* Pál gróf miniszterelnök, a megnyitót *Szeder* János képviselő tartja. Az országos elnökség közli, hogy sem a közgyűlésre, sem a serlegvacsorára a zsufoltság miatt további jelentkezést nem fogad el.

Megalakult Kárpátalján a nyolctagu véleményező bizottság

Ungvár, december 9.

A kárpátaljai terület kormányzói biztosa mellett működő nyolctagú úgynevezett véleményező bizottság *Ilniczky* Sándor főtanácsadó elnöklésével, szombaton tartotta alakuló ülését, amelyen *Perényi* Zsigmond báró kormányzói biztoson kívül részt vett még a kormányzói biztosság három osztályvezetője, *Horti* Béla, *Marina* Gyula és *Demkó* Mihály.

Az ülés elején *Ilniczky* Sándor főtanácsadó rövid programot adott, amelyhez hozzászóltak a jelenlévők. Az alakuló ülésről *hódoló táviratot intéztek a kormányzóhoz és táviratban üdvözölték Teleki Pál gróf miniszterelnök és vitéz Keresztes-Fischer Ferenc belügyminisztert.*

A véleményező bizottság alakuló ülése előtt a bizottság tagjai felkeresték hivatalában Perényi Zsigmond báró kormányzói biztost. A bizottság tagjai nevében, akik között ott volt *Retyeznik* János rahói községi bíró és *Balog* Vaszili Mihály nagylucskai földmíves is, — Ilniczky Sándor főtanácsadó köszöntötte Perényi Zsigmond bárót. *Erről a küszöbről kiáltjuk oda* — mondotta többek közt — *az egész világnak, hogy mi magyarok és rutének a sok megpróbáltatás után ismét egyek vagyunk, drága szentistváni hazánkat a poklok kapuival szemben is megvédjük.*

Az üdvözlésre Perényi Zsigmond báró válaszolt, hangsúlyozta, hogy mindent meg kell tenni a *kárpátaljai nép boldogulásának előmozdítására és mert a rutén népet a magyarság őszintén szereti, a testvéri együttműködés biztosítani is fogja a továbbfejlődést és a boldog jövőt.*

A diplomáciai harctérről

A népszövetségi palota folyosóin és termeiben szombaton olyan nagy volt a nyüzsgés, amilyenre a legnagyobb genfi napok idejéből sem emlékeznek, írja egy svájci lap. Az utolsó idők sorvadozása után ez egymagában is nagy szenzáció, s könnyen meglehet, hogy ez lesz az egyetlen. A közgyűlés összehívása különös és kényes helyzeteket teremtett, főként a hadviselő tagok számára. Érdekes képet ad erről a párisi *Temps* vezércikke. Ha a két nyugati nagyhatalom, írja a Quai d'Orsay félhivatalos közlönye, közösséget vállal a finn függetlenség ügyével, ezáltal megszilárdítják a német-szovjet szövetséget, *az a titkos reménység pedig, hogy Berlin és Moszkva előbb-utóbb ellentétbe kerülhet egymással, végképpen szertefoszlik.* A kockázat azonban nem kisebb akkor sem, ha arra az álláspontra helyezkednek, hogy a finn ügy nem áll összefüggésben a nyugati helyzettel. Azok a kis államok, melyeket hasonló veszélyek fenyegetnek, arra következtethetnének ebből, hogy ugyanígy járnak majd el velük is a nyugati szövetségesek, ha egy napon ők kerülnének bajba. Ebben az esetben pedig a semleges világ méltatlankodása a nyugati hatalmak ellen fordulhat.

A francia lap végül is amellett tör lándzsát, hogy valamilyen formában a finnek segítségére kell sietni. Ez a forma minden valószínűség szerint elvi kijelentés lesz s a támadó megbélyegzésére fog szorítkozni. Többre azért sem kerülhet a sor, mert nem igen van mód rá: minden érdemi intézkedéshez, amint ismeretes, egyhangú állásfoglalást ir elő az alapokmány. Ezekben az állásfoglalásokban és rokonszenvi tüntetésekben — az egyetlen Olaszországot kivéve — különös törvényesség kezd érvényesülni. *Az állásfoglalások annál harciasabbak és türelmetlenebbek, minél messzebb fekszik a veszélyes zónától az az ország, ahonnan érkeznek.* Szovjetoroszországnak a népszövetségből való kizárása mellett főleg a délamerikai államok kardoskodnak. Ezek közül *Urugay már elébe is vágott a döntésnek* közül *Uruguay már elébe is vágott a döntésszövetségből.* Ezzel szemben Hollandia eleve kijelentette, hogy nem hajlandó részt venni semmiféle megtorló intézkedésben a támadóval szemben. Sőt az ellen is tiltakozik, hogy olyan ügyeket tárgyaljanak, amelyek a napirenden nem szerepelnek. Ez nyilván az *ostromzár* kérdésére vonatkozik. Amint ismeretes, a tanácsban öt hely üresedik most meg, közöttük Svédország tanácstagsága is, Hollandia azonban ezt a megbízást is jóelőre elhárítja magától. Az indokolás éppen olyan különös, mint amilyen jellemző. *Hágában szükségtelennek tartják, hogy Hollandia és Belgium helyet kapjon a tanácsban, amikor egyetlen skandináv országnak sincsen ott képviselete.* Régebben ez az érv éppen az ellenkező következtetésre vezetett volna.

*

Akármilyen nagy azonban ma a zsibongás Genfben, nyomában sem jár annak az izgatott érdeklődésnek, amely *Olaszország biztos és világos külpolitikája felé fordul.* A Genfben összegyült államtitkárok és követek, *miniszter egy sincs a delegátusok között,* voltaképpen nem beszélnek egyébről, mint erről. Kitünő, s amellett jelképes alkalmat ad erre az, hogy a népszövetségi ülés időben egybeesett a fasiszta nagytanács ülésezésével, amint arra az angol lapok fel is hívják a figyelmet. *A római határozatok, s az a hatalmas aláfestő zene, amellyel azokat az olasz sajtó orchestere kiséri, többet tettek a külpolitikai helyzet tényleges tisztázása érdekében, mint a népszövetség köteteket megtöltő rezolúciói.* A római határozatoknak két fontos pillére van: az egyik, hogy az olasz-német viszony változatlanul szilárd és összhangos, a másik, hogy Olaszországot a legnagyobb mértékben érdeklik a Dunavidék és a Balkán eseményei. E pillérekre mindenki felrajzolhatja magának a boltivet, amelyet tartanak: az olasz és a német politika közös célokat követ és közös irányban halad ezeken a térségeken, amelyek ma fontosabbak, mint valaha. Ezek a határozatok, mint általában az egész olasz sajtó, s az olasz külpolitika, melynek szócsövéül szolgál, bölcs és bátor dolgokat mondanak.

Ha a mindennapi közéletben is a hatást illetőleg rendkívüli a jelentősége annak a kapcsolatnak, mely a kimondott szó és a személyiség között van, aki azt kimondja, a nemzetközi politikában sincsen másként: hiába teszik a legbölcsebb megállapításokat ismeretlen tudósok a szőnyegen forgó kérdésekről, szükkörű folyóiratok hasábjain, ezeknek prófétai bölcseségét rendszerint utólag fedezik fel a régen eldöntött kérdések búvárai. Az, hogy a bátor és kíméletlen igazságoknak ma olyan fontos és jelentőségteljes nagyhatalom a szószólója, mint Olaszország, ennek a nagyhatalomnak a szavait és megállapításait pedig nem homályosíthatja el az elfogultságnak és a propagandának a gyanuja, amit a hadviselőknek a dolgok természete szerint hordozniok kell: *az ebben az új háborús bonyodalomban a legnagyobb jelentőségű tényező, s a legbiztatóbb lehetőség arra, hogy a világ közvéleménye nem fordul be a gyűlölködéseknek és elfogultságoknak árkába, ahogyan az a világháború idejében történt.*

*

A legutóbbi két napnak más fontos eseménye is van azonban, amely nagy mértékben elüt a világháborús példáktól: *a komoly, mondhatni erőshangú amerikai tiltakozás a megszigorított angol ostromzár ellen.* A világháború idején ez az ostromzár sokkal jobban és közvetlenebbül sujtotta a semlegeseket, többek között annakidején Amerikát is, mert hiszen sokkal nagyobb területen folyt az ellenőrzés. A semlegességi törvény azonban Bergentől Északspanyolországig, tehát Európa összes nyugati partjain megtiltotta az amerikaiaknak a kereskedelmi hajózást, valamint azt is, hogy amerikai állampolgárok hadviselő felek hajóin utazhassanak; ennek ellenére Amerika háborúba lépéséig nem került sor egyetlenegyszer sem ilyen erős és komoly tiltakozásra, amilyent ez a mostani amerikai jegyzék jelent. Ha ezt kiegészítjük azzal a hírrel, hogy a japánok hadihajókon akarják elszállítani azokat a német árucikkeket, amelyekről nem mondhatnak le, képet kapunk arról a nagy különbségről, mely a világháborús helyzet és a mai körülmények között mutatkozik.

*

Magyarország ismét a nemzetközi érdeklődés középpontjában áll. Az alkalmat erre *Teleki* Pál gróf miniszterelnök *nagy beszéde,* valamint azok a különböző hírek adják, amelyek *Románia felől érkeznek a világlapok szerkesztőségeibe.* Az olasz *Stampa* hosszasan foglalkozik a magyar miniszterelnök beszédével, s megjegyzi, hogy a román sajtó a beszéddel kapcsolatosan szivélyesebb húrokat kezd pengetni Magyarország irányában, s *enyhíteni próbálja Gafencu nyilatkozatának kellemetlen benyomását.* A román külügyminiszter beszédét *Nedkov* volt bolgár miniszter a *Mir* című lapban Csáky gróf beszédével állítja szembe: Gafencu kizárólag román elgondolást védett, írja a bolgár államférfiú, *míg Csáky István gróf általánositani tudta szempontjait,* s a módosításokról, a dolgok új rendjéről abban a szellemben beszélt, ahogyan *azt az összes hadviselő államokban is megteszik.*

Érdekes áttekintést ad a délkeleteurópai helyzetről az egyik svájci lap az *Appenzeller Zeitung* beszámolója. Európának ebben a részében, írja a lap, *Magyarország áll a politikai tevékenység középpontjában,* mert Magyarország mögött erősebben, mint valaha, *ott áll Olaszország.* Budapesten nyiltan hangoztatják, folytatja a beszámoló, hogy *nem garantálhatják az olyan szomszéd határait, amelyben kétmillió magyar él.* A *Frankfurter Zeitung* is foglalkozik Teleki miniszterelnök beszédével, s a német lapnak is feltűnik *a megváltozott hang,* amellyel Romániában az újabb magyar megnyilatkozással foglalkoznak. A román sajtó a nagy német lap szerint annak a reménynek ad kifejezést, hogy Magyarország baráti viszonyt keres szomszédaival és Bulgária is hajlandó megegyezni Romániával. *A román sajtónak ez a derülátása azonban,* jegyzi meg a tudósítás, *nyilván csak a román közönségnek szól, mert Bukarestben jól tudják, hogy Magyarország és Bulgária olyan követeléseket támasztanak, amelyeknek teljesítésére Románia eddig nem mutatott hajlandóságot.* Hogy ezt a kérdést milyen szemszögből nézik *Párisban,* arra érdekes világot vet az a bukaresti hír, hogy *a Paris Soir és az Intransigeant című francia lapokat a román fővárosban elkobozták, mert azt írták, hogy egyes szomszédállamok fenyegetik Romániát.*

Karácsonykor Budapestre hozzák a felvidéki volt politikai foglyok emlékkiállitását

Jaross Andor felvidéki miniszter, *Tasnádi Nagy* András, a képviselőház elnöke és *Pohl* Sándor kassai polgármester áldozatkészségéből megható kiállítást rendeztek egyik kassai iskolaépület nagytermében. A cseh börtönökben fogságot szenvedett volt politikai foglyok emléktárgyait gyüjtötték össze gondos kezek. A sokszáz tárgyból álló kiállításon nagy számban szerepelnek különböző kézimunkák, az igazi értékek azonban azok a dokumentumok, amelyek a börtönben megkinzott felvidéki magyarok lelkierejéről és töretlen hazafiságáról tesznek tanuságot. A csakazértis csendül ki a hátramaradott kuszált irások soraiból. Ezt olvassuk *Nagy* József ipolyfödémesi *földmüves katona-naplójában is, amelyet cseh tüzmester kobozott el, amiért a köztüzér félévi várfogságot szenvedett.* A naplóból rimekbe szedve ismerjük meg a csehországi kaszárnyákban szolgált magyar gazdalegény sanyarú életét.

A legérdekesebb talán a *„Kis Egérfogó“* és az *„Egérfogó“* című börtönujság. A „lap“ 1921 augusztusában és szeptemberében készült a kassai hadosztályfogház celláiban. Szerkesztői, munkatársai és illusztrálói *valamennyien halálraitélt rabok voltak.* Az „Egérfogó“ szerkesztősége a kassai ügyészségi fogház 34. és 35. cellájában volt. *Adám Gyula,* az ismert kárpátaljai szobrászművész állitotta össze a lapot. Nem a kétségbeesett fogoly panaszai, vagy a mindenbe beletörődött halálraitélt utolsó szavai, hanem az elpusztithatatlan optimizmus, az egészséges humorérzék, a kétségbeesést nem ismerő önbizalom és a hit sugárzik ki az irásokból. Az akasztófahumor valóságos iskolapéldáival találkozunk a megsárgult, tépett papirlapokon.

A kiállítás érdekes részei azok a tárgyak és képek is, amelyek az embertelen rendőri kinzásoknak bizonyitékai. Szomorúan érdekes a kivégzettek, a halálraitéltek és a hosszú fegyházbüntetéseket végigszenvedettek arckép-galériája. A rendezők az anyaggyűjtés munkáját tovább folytatják és *a kiállitást Budapesten, a Barosss-Szövetség Múzeum-utcai helyiségében, december 23. és január 5. között bemutatják.*

1000 ERMA -féle ajándéktárgy közismerten olcsó árakon:

-ajándékok ötletesek, szépek Karácsonyfa alatt nagy meglepetések

Hálóing, m. s. crepe de chine, csipkés	P 7.80	Filé motiv, ovál	P —.98
Kombiné, m. s. lavable, mintás	P 4.20	Tülterítő, kézzel himzett	P 4.80
Agykabát, meleg trico	P 3.95	Csipketerítő, összeállított	P 5.80
Zsebkendőtartó doboz	P 2.98	Agypárna, tüll, fodros, kézzel himzett motivval	P 11.80
Zsebkendőtartó, kézzel himzett	P 2.50	Diványpárna, tüzött	P 3.90
Zsebkendő, divatmintás	P —.19	Stoppoló-készlet (stoppolófa, tü és gyüszütartó)	P —.68
Jourkészlet, kézzel himzett, svájci batisztból, dobozba csomagolva	P 6.80	Cigarettatartó	P —.98

Rózsa Gyula ERMA, Teréz körut 4.

DUNAPARTI SZINPAD

3 órás kacagás!

Előadások 9 órakor, vasárnap fél 5-kor

MDK

Adám Gyula, munkácsi szobrászm.

reliefjei: Mécs László, Vozáry Aladár, Tost Barna

életszerüségükkel hatnak.

Magyar Mártirok emlékei között.

A volt magyar felvidéki politikai foglyok kiállítás
Baross Szövetség Székházának termeiben. 1939. dec. 23

MDK

Ádám Gyula ifj. festőművész

A bpesti egyetemi templom 1925-ben kezdődő helyreállitásánál a festmények restaurálását Gróh István, az iparmüv.isk. ny.igazgatója foganatositotta Thorma Jánre id. és ifj.Ádám Gyula festőművészek segitségével.

Rozinay István: A bpesti egyetemi templom.

Épitő Ipar - Épitő Művészet, 1927.febr.15. 27-28.lap

M.D.K.

Ádám Gyula

"Otthon mindenütt" c. macskacsaládot ábrázoló képe "amüncheni kiállitáson feltünést keltett" -közli a "Mindenféle" c. rovat. Repr.

Képes Családi Lapok, Bp. 189o. okt. 19. XII. évf. 42. sz. 665, 672. lap

M.D.K.

Ifj Ádám Gyula

"Amatőr szobra, melyet a ruszinszkói kiállitáson oklevéllel tüntettek ki." cimmel repr. a szoborról.

Szinházi Élet. Bp. 1927. dec. 11-18. XVIII. évf. 50. sz. ✗ 51. lap.

M.D.K.

Adám Gyula szobrászmüvész

Shirley Temple reliefjét készitette el, amelynek repr.-ját bemutatja a lap.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1941. juli 4-lo
IV. évf. 27. sz.

MDK

ifj. Ádám Gyula, festőmův.

az Egyetem tpl.-festm.-k restaurálását
részben ő végezte 1925-ben.

Ép. Tp.-Ép.-Művészet: A bpi Egyetem tpl. – 1927 II. 15.-27. l.
Rozinay István

(1)

magyarva

Ádám Gyula

Hobrány

l.

Ernő

Nemesvári. 7. l

Magyar művészeti lexikon. Bp. 1938.

Kül. 1893. Munkácson dolgozik. Az 1927-ki nemzetközi kiáll. díszoklevelet nyert.

(3)

Ádám Gyula ifj

1921 aug.-szept. a kassai hadosztály fogházban mint halálra ítélt rab szerkesztette az Egérfogó c. humoros tartalmú börtönujságot, s rajzolta annak képeit;

Uj Magyarság 1939 dec. 10.

MŰEMI[illegible] ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
151
1920 szám
XII 15.
920

A vall. és közokt. m. kir. min
alatt a budapesti IX. ker. áll
másolata:

A zimonyi ezredéves e
összeg részbeni megtéritése fe
vén, utasitom az állampénztárt,
Orsz. Bizottságának hivatalos r
mellett fizesse ki és tárcám fe
számolja el.

(4)

Ádám Gyula

munkácsi szobrász –

művész:

Mecs László, Vozáry Aladár, Tost Barna gipsz-relietjei

Ó

vrod

P.P. A volt magyar felvidéki politikai foglyok kiállítása. Pesti Hírlap 1939. dec. 23.

D 4

(5)

Sorottya – u 6

18–19

66. ábra

(5)

Ádám Gyula
festőművész rajzoló 1922

l.

Michalik Miklós bőr

63. l.

Michalik Sándor:
A Miklós bőrön
Kassa. 1942

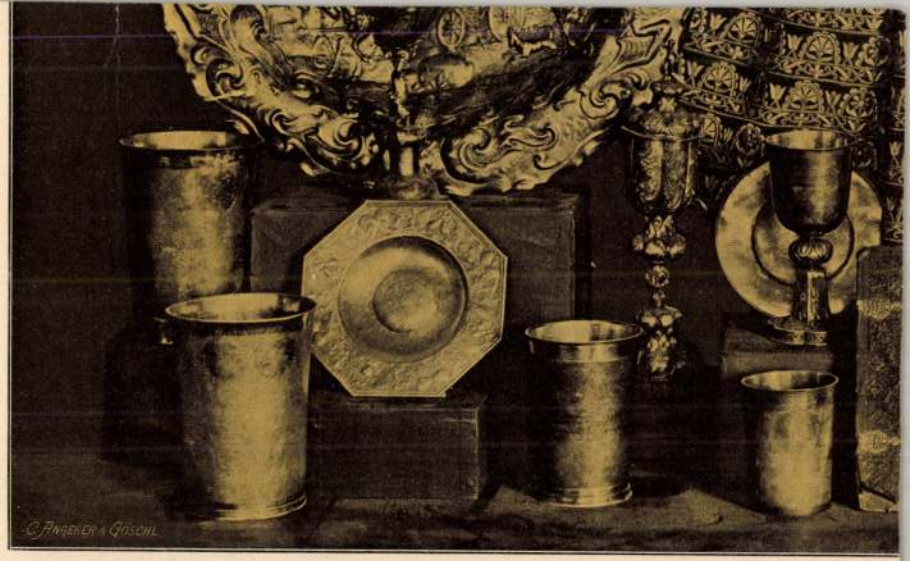
C. ANGERER & GÖSCHL

(6)

1922

Ádám Gyula

festő Rajzolta a Kassai Börtön Ujság Eljert 1922 bln. Az alábbi nyomtatban.

rod

Magyarság 1943.

okt. 31.

Gábri László:

Az Nemes Tanács méltózassék gratiával lenni. Barangolás a Kassai Miklós börtönben.

VASÁRNAP **26** Kat. Cipr. Juszt. Prot. Jusztin Ó-g. 13. Kornél	23 94 47.
HÉTFŐ **27** Kat. Kozma, D. Prot. Adalbert Ó-g. 14. Ker. f.	5. 10 57.2
KEDD **28** Kat. Vencel Prot. Vencel Ó-g. 15. Filot.	6. 114.-
SZERDA **29** Kat. Mihály Prot. Mihály Ó-g. 16. Jozafát	6 1/2
CSÜTÖRTÖK **30** Kat. Jeromos Prot. Jeromos Ó-g. 17. Zsófia	6 1/2
PÉNTEK **1** Kat. Remig pk. Prot. Malvin Ó-g. 18. Eumén	**X. HÓ OKTÓBER**
SZOMBAT **2** Kat. Őrangy. Prot. Petra Ó-g. 19. Teofim	

ÁDÁM HENRIK bajor építész

kül. 1839 márc. 18. Dierbachban, meghalt 1905 jan. 29.

frontivázi kéziráson cédulka 1–2

ÁDÁM IGNAC, JÓZSEF, PÁL

gyöngyösi szűrszabók

frontivázi kéziráson cédulka 1

ÁDÁM IRMA szobrász (1920-as évek)

ÁDÁM ISTVÁN Argentinában elő művész, grafikus, famatrő

faplókivágat 1–3

ÁDÁ ISTVÁN érsekujvári építész

ÁDÁM ISTVÁN Szűrszabó 1962-ben meghalt

ÁDÁM ISTVÁN asztalos (1806)

ÁDÁM ISTVÁN palác kéreket faragott

1979

Ádám J., nobrázmövendér M.D.K.

cej nobor-tanulmányával

szerepelt a Jon Andreescu Intézet által rendezett Ifju Müvészek Kiállitásán.

Igazság - Kolozsvár, 1957, máj. 11.

Ádám Irma szobrászművésznő

Pásztortűz, 1922. VIII. évf. II. z.

29. l.

Finta Zoltán: Wildmann Valter és Ádám Irmakiállítása

M.D.K.

Ádám Irma: Ignotus mellszobra.

Képes riport.

Mélynyomás, -- müve után.

Panoráma. Bécs. 1922.dec.lo. 48.sz. 3.p.

M.D.K.

Ádám Irma erdélyi szobrásznő műtermében.

Képes riport.

Mélynyomás, fénykép után.

Panoráma. Bécs. 1922.dec.lo. 48.sz. 3.p.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Ádám István
ALFÖLD
(1)
1965 — 10
1021
(1)

Ádám István (Argentina) fametszete

Annak ellenére, hogy Mesterházi Lajo
jelent meg *(Csodák nélkül,* 1951), má
ezt az alkotó maga is ilyenformán ér
logatását azzal az 1937-ben datált, ko
ezelőtt már címadó rangot nyert egyik
ugyancsak ars poetica igényűnek tartj
minc tevékeny év viszonylatában ug
regények, drámák, hangjátékok, tanu
egyénien ötvözött és nemesített novell
mája és műfaja.

Persze ez nem kizárólagosság, és nem feltétlenül bizonyos, hogy itt kell keresnün mindjárt Mesterházi munkásságának legmaradandóbb értékeit is. Viszont az ké ségtelen, a jövő irodalomtörténészének faggatásaira ezek az írások fogják a legtöbbe vallani. Árulkodnak a stílusformálás nehézségeiről, az anyaggyűjtés szertefutó út jairól, az író sokirányú érdeklődéséről, az alkotómunka nyilvánvaló és rejtett prob lémáiról. De nemcsak ez az áttételes vallomásigény tájékoztat megbízhatóan, hanem az az egyre erősbödő racionális-szubjektív számotvetési szándék is, amelyet – kü lönösen az utóbbi esztendők írásainak gyűjteményében *(Egyes szám első személyben,* 1964) – tudatosan applikál riportjaiban, emlékezéseiben, útirajzaiban, sajátszerű el mélkedéseiben.

Nem fölösleges itt ez az aprólékos műfaji felsorolás, de nem lenne szükségtelen ezek további, árnyalati minősítése sem Mesterházi kisprózájával kapcsolatban. A sok színűség nemcsak témavilágának ismertetőjegye, hanem jellemző formakezelésére is. Az irodalmi köztudat pontosan diagnosztizált az elhasznált kifejezéssel: kísérletezés ez. Azonban nem olyan értelemben újít mint drámáiban, hanem a hagyományos kereteken belül próbálgatja a variációkat. Színművei kapcsán Mesterházi maga vallja, hogy bár tiszteli Pirandellót, Shawt, Giraudouxt, szeretei Brechtet és Claudelt, a dráma szerves történetét a szocialista drámában mégis ott kell folytatni, ahol a polgári szín pad „mutatványa" kedvéért Victor Hugoval, Schillerrel, vagy nálunk Vörösmartyval félbemaradt *(Játék,* 1961). A drámairónak ez a XIX. századra való hivatkozása talán megengedi, hogy az elbeszélőről szólva valamiképp a múlt századközép Eötvös Jó zsef-i és a századforduló főként magyar, intellektuális-realisztikus novellairodalmá nak örökségét emlegessük.

Mesterházi szerkesztése is tulajdonképpen kerek, zárt mégis – ahogy mondani szok-

(2.)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ádám István
ALFÖLD
1966 — 3.

1021

(2)

Ádám István (Argentina) fametszete

négy példabeszéd, mely lehet egy

a n y a

a megszületö nem tudja hogy miért
zuhannak a levelek
olyan édesen.

az út vándora nem tudja hogy miért
zuhannak a levelek
oly édesen.

milyen gyönyörü az anyám!

s z e r e l e m

ma vasárnap van. Isten megpihen
mert ő megérkezik aki sohsem ment el.

ma vasárnap van, nekem a hét minden
napja vasárnap.
hétszer megérkezik ő aki sohsem ment el.

jó reggelt szerelem. tudom hogy ma vasárnap van!

(3)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Alföld

ALFÖLD

1966 — 3

1021

(3)

Ádám István (Argentína) fametszete

nyomórészt csak alkalmi kritikák, az elméleti szakirodalom aggasztóan kicsi.

Még a vita is szűkkörű a televízió tartalmi kérdései körül, hiszen a legszínvonalasabb vita e kérdésben kétségkívül a *Magyar Sajtó* hasábjain zajlik, s ez a lap mégiscsak a hírlapírók szakmai folyóirata, a szélesebb közönség nem olvassa. *A könyv*, a januárban megszűnt, igen érdekes folyóirat, mint ismeretes, élénk vitát folytatott a magyar filmkönyvek kiadásáról. S ha akkor jogosnak éreztük mindazok panaszát, akik mind minőségileg, mind mennyiségileg kevésnek érezték a film irodalmát, mennyivel jogosabb és igazabb ugyanez a panasz a televízióra vonatkoztatva. Magyar tv-irodalom nincs, Örsi Ferenc kötete tehát az első jele annak, hogy a könyvkiadás érdeklődése a televízió felé fordul.

A könyv maga három tv-játék szövegkönyvét tartalmazza. Érdekes élmény így utólag szembesíteni az olvasmányélményt a korábbi másik élménnyel, ahol a látvány segítette a gondolat érvényesülését. S a kettős élmény nagyjából ugyanazt a gondolatot erősíti, a jó tv-játék alapja a jó forgatókönyv. A három Örsi-mű között van egy szándékában roppant becsületes, mai témájú, helyenként izgalmas kétszemélyes dráma, *Az utolsó pillanat*. A mű bemutatásakor is éreztük, hogy Örsi visszaél a bravúros drámai szituációval, túlmegy azon

sődnék e
zott tv-j
vasmány
tól a t
vet, am
nak.

Csakhogy az élmény mar
esetében variálódik, ez a mű ugyanis
gesen jobb, összefogottabb, dinamikusabb és filmszerűbb, mint Az utolsó pillanat. Az író szerkesztői képessége itt már jobban érvényesült, bár némi szentimentalizmus és üres izgalomhajhászás keveredik a cselekménybe, ami zavarja is a figurák egyértelműen tiszta rajzát. Itt is pontosan egybe esik az olvasmányélmény a korábbi élménnyel, A pékinas lámpása tv-játéknak is jobb volt, mint Az utolsó pillanat, a törvény tehát továbbra is érvényben marad: a jó tv-játék alapvető feltétele a jó szövegkönyv. Ez a mű olvasmánynak is tartalmasabb, mint Az utolsó pillanat.

Végül a harmadik dráma, *Az Epeios akció*, a televízió egyik legjobb, legsikerültebb produkciója fennállása óta. Örsi eddigi pályájának alighanem legjelentősebb alkotása ez a furcsa, stilizáltan groteszk, mégis végtelenül emberi játék. Bemutatni nemigen kell, az emlékezet Örsi eddigi darabjai közül ezt őrzi

Ádám István.

Argentinában élő művész, grafikus, fametrző.

Említve.

Alföld, 1965. 9. u. 65. l.

Ádám István festő MDH

Buenos Airesben élő magyar festőművész. Modern színes fa-metszeteit bemutatják a visegrádi Görtorony irodalmi eszesszóban.

— : A puszta télen 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1966. febr. 8.

Adám István

Fametsete

Alföld 1965 10m. 79.l.

Ádám István

H. M.: Színek meséje (Ádám István) – Magyar Hírek, 1966. nov. 15.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Írt. 1969. 3. sz. 243-284. l./

256. l.

Ádám István

Tanulmány (repr.)

Irodalmi Szemle 1966/3. 203. l.

Farkas István

1836. jan. 5-én cyliz meg kiállítása az Ernst Múzeumban

Ámos Imre naplója Magvető-almanach ~~25~~ 1864/1. 259. l.

Ádám István

Tridima vidroz (repr.)
Tanulmány
Toccata és fuga (")

Irodalmi Szemle 1966/7. 582, 597, 612

Anna Margit

Fruchter Lajos megígéri, hogy kiállítást fog neki csinálni (1935. XII. 6.)

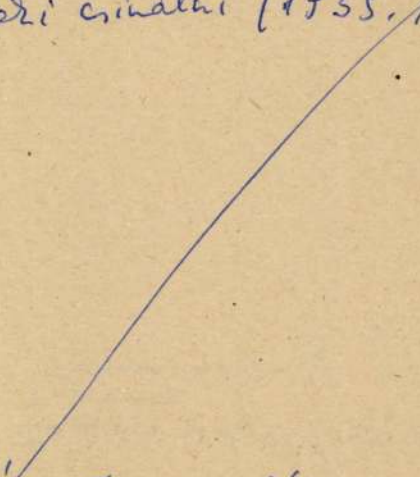

Ámos Imre naplója
Magvető-almanach, 1964/1. 258. l.

M.D.K.

Ádám István (argentinai) grafikus

Lombos fás tájat ábrázoló fametszetét közli a lap cím nélkül. Ugyancsak tőle látható még egy fametszet, mely egy hatalmas hidat ábrázol.

ALFÖLD, Debrecen, 1966. XVII. évf. 3, sz. 44 old.
+ 93. "

MDK.

Ádám István

Fametszet

Alföld 1966 ?./Olvashatatlan jelzés/

MDK

Ádám István grafikus (?)

Mürek nem émlitve

1966. mák. 3. Hajdubikatmerjei Népújságon

Ádám István

M.D.K.

érsekújvári építész

készíti az érsekujvári „Nemzeti Szálloda" átépítési tervét, mely szerint a modernizált szállóban egy 350 személy befogadására alkalmas szinkárterem is lesz.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1911. XXXIII. évf.

febr. 21. sz. 11. old.

Ádám István, szűrszabó [népművész?] MDh

1962-ben hunyt el Ádám István, az utolsó magyar szűrszabó. Egy 1925-ben készült remeke – pirossal himzett fekete cifraszűr – a napokban a Mezőgazdasági Múzeum birtokába került.

–: Röviden 6.l.

NÉPSZABADSÁG, szp. 1963. ápr. 11.

Ádám István

debreceni optalosnek egy szekrényről
képitett rajza 1806-ból. 138. s. repro-
dukció.

Szabolcsi Hedvig: Magyarországi bútor-
művészet a 18.-19 század fordulóján, Bu-
dapest, 1972

Ádám István

Ádám István a hevesi hári-
spári szövetkezet dolgozója pa-
lóc szekeket faragott, ezek jórészt
exportra kerülnek.

— : Palóc szekek
Új Tükör, 1979. április 29-43. lap.

Ádám István

„Faragott palóc széke"
(repro)

— Palóc székek.
Új Tükör, 1979. április 29–43. lap.

ÁDÁM István asztalos

VARGA Gyula: Adatok a debreceni asztalos céh és a népi butor történetéhez.=A Debreceni Déri Muzeum Évkönyve 1988 (1990) 127.p.

1806. mesterunja

ÁDÁM István asztalos

VARGA Gyula: Adatok a debreceni asztalos céh és a népi butor történetéhez.=A Debreceni Déri Muzeum Évkönyve 1988 (1990) 133. p.

1821.

(1)

Adam, Heinrich

bajor építész, szül. 1839 márc. 18 Dierbachban (bajor Pfalz), megh. 1905 jan. 29. A münchenei Polytechnikumon és a Képzőművészeti akadémián tanult s azután Becsben telepedett le. Többi jól van.

Ellenőrzérül

vied

Thieme-Becker

I. 63. l.

1879

115 sz.

EGER / Heves m./ Görög alapitásu
dag.Ikonosztázát Jankovics
1789-ben. -A plébánia 1760
Borovszky Samu szerk.:Magya
megye.Budapest,é.n.96-97.l

(2)

megirva

Adam Henrik

német épitész

1839 – 1905

Lárd

Szendrei – Szentivány

4. l.

Mediaeger
Francia 10.02

500
24
5
7
10
16
30
167
759
95
Elektro 664
Buzzini 60
609

MDK

Adam Henrik bécsi müépitész

tervezte
~~és két társa épitették~~ 1872-[illegible]-ban a nagykanizsai városházát reneszánsz stilben.

Barbarits Lajos: Nagykanizsa. Magyar Városok Monográfiája. Bp. 1929. MOB kvt. 3704.

H.D.K.

G. Ádám M.

festő

Virág a festészetben című kiállítása 1955-

ben.

Schmidt Ede: A Türr István Múzeum története és ismertetése, Baja 1918. 24 l.

M.D.K.

C. Eldaden M.

festi

Uwagi o festiwalach cinema kwalitatowe 1955 -

Lem.

Sekretariat Artur Ostwin Lucjanowicz [illegible] 24 l.
[illegible] Boga 1953

(1)

Ádám Ignác

Ádám József

Ádám Pál

grőngyösi vurnabók

l.

Grőffy vur

169. l.

ÁDÁM Hédikó építész

Vadám Gyorggyel tervezett irodaháza
Bp. XII. Orbánhegyi út

Bojár Iván András: Kétszer Zettő négy
= NSzb. 1995. ápr. 14. VIII. ill

MEGH

A Magyarországi Ola
tisztelettel meg
a
Francesca A
műveiből rendezett szemle
az "Örökmozgó" F
(VII., Erzsébet krt. 39.
az alábbi időp
december 4., szombat 18,30 óra:
december 8., szerda 18,30
december 11., szombat 18,30 óra:
A belépés d

ÁDÁM JACOB osztrák rajzoló és rézmetsző
szül. 1748 okt. 9. Bécs, meghalt 1811 szept. 16. nott.

Szentiványi kerizáros cedula 1 – 38
Sajló kivágat 39 – 40

ÁDÁM JANOS épitész sajló bio 1

ÁDÁM JANOS majolika festő és égető
1927 a Zsolnay-gyárban

ÁDÁM [illegible] és József agono. epitész

ÁDÁM József kiskunmajsai szuszmalé mester
1920-ból

ÁDÁM JUDIT festő

ÁDÁM JULIA festő sajló bio 1

ÁDÁM JULIUS (1848)
Szentiványi cedula 1

KÉSZPÉNZZEL
BÉRMENTESÍTVE
BUDAPEST 62
1376

acb

KORTÁRS MŰVÉSZETI GALÉRIA / CONTEMPORARY ART GALLERY

ÁDÁM ZOLTÁN

Fiktív cigány épületek

megnyitó / vernissage

[2006. január 19., 19:00 - 21.00]

megnyitja / speech by Tardos Tibor

nyitva / on view: 2006. január 20 - február 24.
kedd - péntek / Tuesday - Friday.....14.00 - 18.00,
valamint előzetes bejelentkezéssel / or by appointment

Hornyik Sándor
MTA Művészettörténeti Kutatóintézete
Úri u. 49.
Budapest H-1014

>>> Budapest, VI. ker., Király u. 76. • T: (1) 413 7608 • www.acbgaleria.hu • acbinfo@acbgaleria.hu

>>>>>>>>>>> Támogatók és partnerek / Supporters and partners:

PANNON GSM Az elvenni.

europapier

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTÉRIUMA

IRÓKÁ

Timp Kft.

OLK 06.01.10

acb

KORTÁRS MŰVÉSZETI GALÉRIA / CONTEMPORARY ART GALLERY

ÁDÁM ZOLTÁN

Fiktív cigány épületek

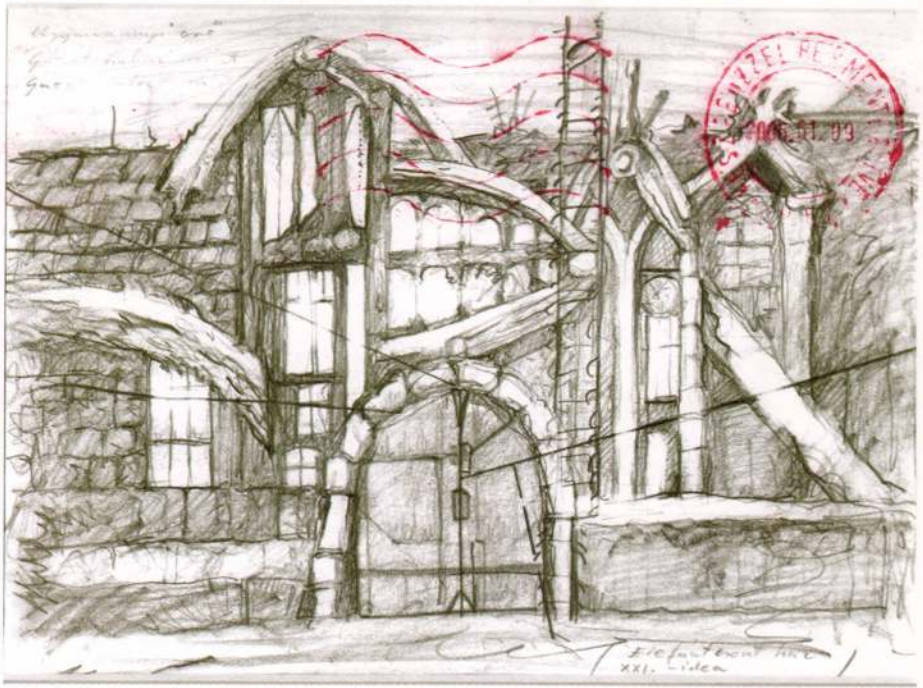

KÉSZPÉNZZEL
BÉRMENTESÍTVE
BUDAPEST 62
1376

acb

KORTÁRS MŰVÉSZETI GALÉRIA / CONTEMPORARY ART GALLERY

2008-07-19

ÁDÁM ZOLTÁN kiállítása

megnyitó / vernissage: 2008. május 29., csütörtök, 19.00 - 21.00

megnyitja / speech by: Hajdu István, a Balkon főszerkesztője

nyitva / on view: 2008. május 30 - július 5.
kedd - péntek / Tuesday - Friday 14.00-18.00
szombat / Saturday 12.00-16.00
valamint előzetes bejelentkezéssel / or by appointment

reprodukció / front side: Ádám Zoltán: Porladó mozdulatok,
olajpasztell, vászon, 46 x 66 cm, 2008.

Timár Árpád
MTA Művészettörténeti Kutatóintézete
Úri u. 49.
H-1014, Budapest

Budapest, VI. ker., Király u. 76. T: (1) 413 7608 www.acbgaleria.hu acbinfo@acbgaleria.hu

Az acb Galéria fő támogatója / Main sponsor:

pannon

Támogatók és szponzorok / Partners and sponsors:

nka
Nemzeti Kulturális Alap

TERMA

ÍRÓKÉZ
PAPÍR-ÍRÓSZER NYOMTATVÁNY

acb

kortárs művészeti galéria / contemporary art gallery

KÉSZPÉNZZEL
BÉRMENTESÍTVE
BUDAPEST 62
1376

ÁDÁM ZOLTÁN kiállítása

megnyitó / vernissage: 2007. szeptember 13., 19.00-21.00
megnyitja / opening speech: Zólyom Franciska, művészettörténész,
a Dunaújvárosi Kortárs Művészeti Intézet vezetője

megtekinthető / on view: 2007. szeptember 14. - 2007. október 20.
kedd - péntek / Tuesday - Friday: 14.00-18.00
szombat / Saturday: 12.00-16.00
valamint előzetes bejelentkezéssel / or by appointment

Hornyik Sándor
MTA Művészettörténeti Kutatóintézete
Úri u. 49.
Budapest H-1014

reprodukció / front side: Ádám Zoltán: Cím nélkül, pasztell, 32 x 35 cm, 2007.

H-1068 Budapest, Király u. 76. (++36-1) 413-7608, www.acbgaleria.hu

Az acb Galéria főtámogatója: pannon

Támogatók és partnerek: nka Nemzeti Kulturális Alap

ÍRÓKÉZ PAPÍR-ÍRÓSZER NYOMTATVÁNY

Ádám Zoltán

új festményei

KORTÁRS MŰVÉSZETI INTÉZET
VASMŰ U. 12. DUNAÚJVÁROS H-2400 HUNGARY
V O X / F A X + 3 6 2 5 4 1 2 2 2 0
ICA-D@DUNANET.HU WWW.ICA-D.HU
MODERN MŰVÉSZETÉRT KÖZALAPÍTVÁNY

Megnyitó: 1999. október 22., 18.30 órakor
Megtekinthető november 28-ig
hétfő kivételével naponta 10 - 18 óráig.
Megnyitja: Szoboszlai János
Ingyenes busz indul 16 órakor a Műegyetem főépülete elől, vissza 22 órakor

Támogatók: Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata

KORTÁRS MŰVÉ

ÁDÁM ZOLTÁ

megnyitó / vernissage

megnyitja / speech by

nyitva / on view: 2008
kedd - péntek / Tuesd
szombat / Saturday 1
valamint előzetes bej

reprodukció / front si

Budapest, VI. ker.,

Az acb Galéria fő tá

acb

kortárs művészeti galéria / contemporary art gallery

ÁDÁM ZOLTÁN kiállítása

megnyitó / vernissage: 2007. szeptember 13., 19.00-21.00
megnyitja / opening speech: Zólyom Franciska, művészettörténész,
a Dunaújvárosi Kortárs Művészeti Intézet vezetője

megtekinthető / on view: 2007. szeptember 14. - 2007. október 20.
kedd - péntek / Tuesday - Friday: 14.00-18.00
szombat / Saturday: 12.00-16.00
valamint előzetes bejelentkezéssel / or by appointment

reprodukció / front side: Ádám Zoltán: Cím nélkül, pasztell, 32 x 35 cm, 2007.

H-1068 Budapest, Király u. 76. (++36-1) 413-7608, www.acbgaleria.hu

Az acb Galéria főtámogatója: pannon

Támogatók és partnerek: nka Nemzeti Kulturális Alap

KÉSZPÉNZZEL
BÉRMENTESÍTVE
BUDAPEST 62
1376

Timár Árpád
MTA Művészettörténeti Kutatóintézete
Úri u. 49.
H-1014, Budapest

A'DA'M ZOLTAN, festő, MANCS

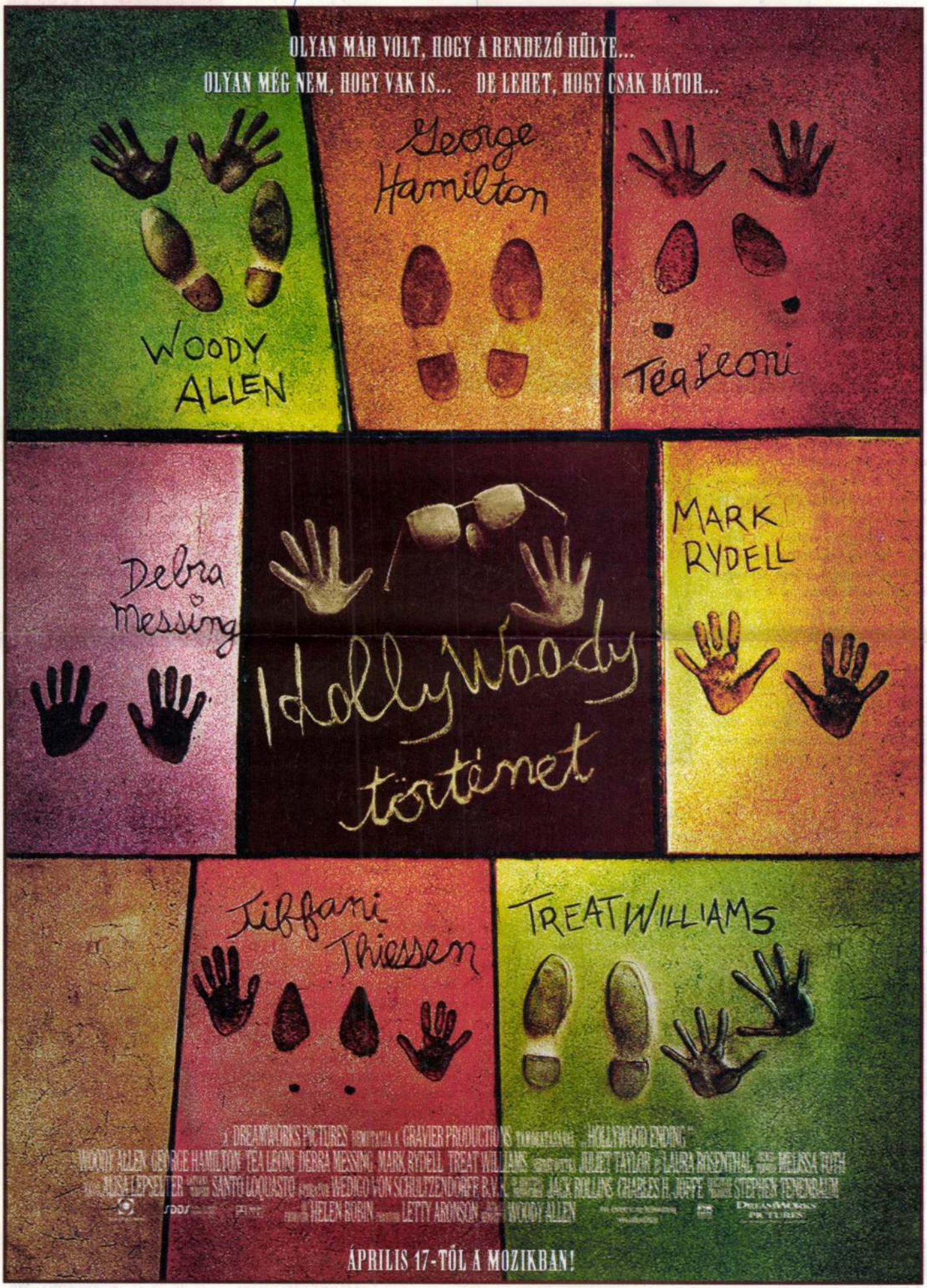

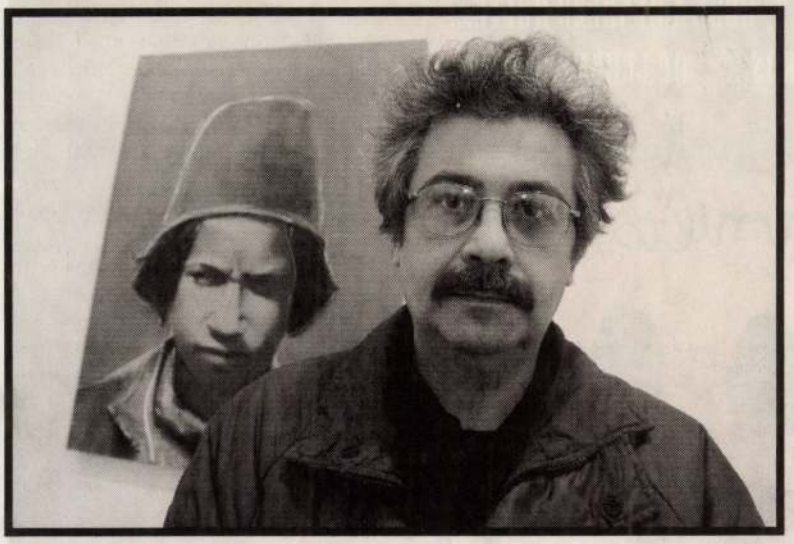

ÁDÁM ZOLTÁN

ÁZ: Már húsz éve, az együttesemmel felhasználtam az ő szövegeiből (*a Van együttes népi motívumokat is tartalmazó dzsessz-punk zenéjével olykor a Bizottság előzenekaraként lépett fel – a szerk.*), és a festészetében is sok értéket találok.

MN: Némelyik képen szövegek is olvashatók. Ennek mi az oka?

ÁZ: Véletlenszerűen vagy a modell személyiségéből fakadóan szűrődnek be ezek a jelek. Az egyik kép festése közben például egy gyerekcsapat rettenetes hangosan azt kántálta az udvarban, hogy *harsog a parti, harsonaparti*, ezért ez hozzákapcsolódott a képhez. Az ilyesmik a kép építésének improvizatív elemei.

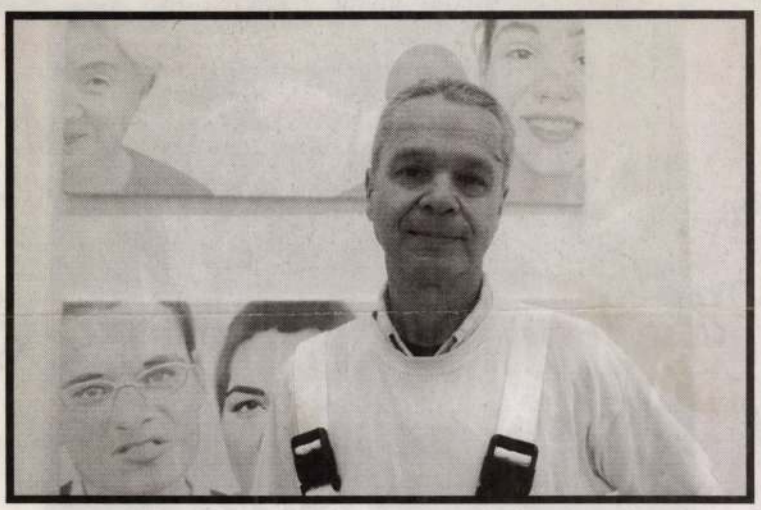

BIRKÁS ÁKOS

Kommunikáció

MN: Mi van a levegőben, amitől az arckép ismét időszerűvé vált?

Birkás Ákos: Szerintem az a kérdés, hogy mit lehet kezdeni a 60-as évek óta többmenetes öndestrukció utáni állapotban lévő mai képzőművészettel, hogy egyáltalán működjön mint kommunikáció. Az öndestrukció a képzőművészet kommunikatív elemeit rombolta szét nagy hősi lépésekkel. A figura és ezen belül az arc az ábrázolás legkommunikatívabb eleme. Arról van tehát szó, hogy a figurára alapozva föl lehet-e ma újra építeni egy épkézláb kommunikációt a képzőművészetben. Természetes, hogy a moziban vagy a videoművekben arcok látszanak, emberek beszélnek – ugyanerről van szó a festészetben vagy a plasztikában is. Nem arc- vagy figuratrend van, hanem az, hogy a képzőművészet katasztrofális állapotba manőverezte magát, egy önmagát intézményesítő, szűk rétegen kívül senkit sem érdekel, és ebből a helyzetből egyetlen módon lehet kikerülni: akkor, ha megpróbáljuk a művészetet arra használni, amire való: kommunikálni. Elsősorban a fiatalok érzik annak a szükségét, hogy a művészet ne fölényeskedő attitűdöt vegyen fel a társadalommal szemben, hanem kommunikatív, kooperatív viszonyt próbáljon kialakítani. Ennek egyik lehetséges útja az, ha az ember figurákat fest.

MN: Meg ha – mint most te is – a kiállításán rendezi be a műtermét, hogy a látogatók szóba elegyedhessenek vele.

BÁ: Az önmagában nem újdonság, hogy az ember nyilvánosság előtt fest. Nem ez az érdekes. Jó pár évig keveset voltam Budapesten: kíváncsi vagyok, hogyan működik ez a galériában létrehozott műtermi szituáció mint kommunikációs projekt. Lehet velem találkozni, de senkit sem kényszerítek beszélgetésre. A lényeg, hogy egész nap festek, az elkészült képeket pedig azonnal kiakasztom a falra. Számomra ez a legnagyobb élvezet.

MN: Az új csoportképeiden és a két különböző félből összeállt korábbi portréidon is feltűnt, hogy csupa jó arc van rajtuk, és talán épp ezért ismerősnek érzem őket, pedig tudom, hogy nem azok. Fontos számodra, hogy szimpatikus arcokat fess?

BÁ: Körülbelül tizenöt évig egy absztrakt képtípuson dolgoztam. Ovális fejformákat festettem. Eljutottam velük valameddig. Óriási önazonosságra törekvés, mérhetetlenül befelé forduló, önközpontú dolog volt ez, és egy ponton túl úgy éreztem, hogy valami mást kell csinálnom, mert egyre kevésbé érdeklem önmagamat. Változtatni kétféleképpen lehetett volna. Vagy úgy, hogy az absztrakt, ovális formákon fokozatosan fölsejlenek száj- és szemszerű nyomok, de nem akartam ilyen mesterkélt, didaktikus átmenetet. Inkább azt választottam folytatásként, hogy mindennek következetesen az ellenkezőjét csinálom. Az oválisok álló formák voltak, a mostani képek fekvők, azok középre koncentráltak, baromi vastagon és hosszan festettem őket, lényegében sötét színekkel, ezeknek a közepe üres, leheletvékonyan és gyorsan festek, világos tónusban. És mint mondtam, azok önközpontúak voltak, ezek kifelé fordulók. Az absztrakt fejformát konkrét arcokra cseréltem le. A figuratív festéshez a reneszánsz vagy a 19. századi és a modern realizmusok repertoárja kínálkozott volna. Szeretem ezeket, de egy mai dolgot nem régi eszközökkel akartam elmondani. A generációmra erősen hatott a 70-es évek amerikai fotórealizmusa, de most nem magával a fotóval akartam foglalkozni, nem a médiumot akartam analizálni: az érdekelt, hogy a figuráim kiszóljanak a képből, megszólítsanak, amihez a reklám, a tévé nyelvét, színességét, a comics dramaturgiáját használom. Az arcok szimpatikussága és behelyettesíthetősége pedig azért fontos, mert számomra ezek kommunikációs modellek: az a célom, hogy megszólítsanak, ezért a klasszikus modern izmusokkal, az expresszionista, a kubista emberábrázolással ellentétben nem „csúnyábbra" festem a figuráimat, hanem olyannak, mintha az ismerőseid lennének – így működik a reklám is. Mint a műtermi szituációról mondtam, ebben a munkában, ezekben a figurákban a kommunikáció érdekel. Az ember a saját kommunikációs hálózatában van igazán otthon. Nem az a fontos, hol élsz, hanem hogy ki hív föl reggel és kérdezi meg, hogy vagy. Ez tart életben, a Notre-Dame-tól megdögölhetsz. A képeimen a saját kommunikációs hálóm tagjai szerepelnek, akik esetleg egymással nincsenek is tényleges kapcsolatban. Kérem, hogy forduljanak felém, beszéljenek hozzám, lefotózom őket, aztán nagyjából úgy állítom össze a kompozíciókat, mint egy csendéletet: sárgarépa mellé karfiolt, szemüveges mögé mosolygósat.

Szőnyei Tamás

Ádám Zoltán festményei április 12-ig voltak láthatók az acb galériában (Bp. VI., Király u. 76.; www.acbgaleria.hu), Birkás Ákos képeit május 17-ig a Knoll Galériában (Bp. VI., Liszt F. tér 10.) lehet megtekinteni

ADAMI Jakab kőfaragó

1770-b.

KOPPÁNY Tibor: A Balaton környékének műemlékei. Bp. : OMvH, 1993 169.

(1)

Adam, Jacob

rajzoló és rézni

szül. 1748. okt. 9. Bécs

megh. 1811 szept. 16. u.o.

Miniaturszerűen dolgozott.

a hűsvérek pontozó mo-

dorban. Francia rézmet-

szők hatása alatt (Fricquet,

Savart stb.)

Többi jó, ilyen

esetemben ätérni

Thieme-Becker

I. 63: l.

. Épült 1784-1799 közt.Berendezése gaz-
Miklós fafaragó és festő készitette
ból való.
rország vármegyéi és városai.Heves vár-
.- Breznay Imre-Karczos Béla:

Adam, Jacob (2)

Mária Terézia kiválynő arck.
1779.

l. Harsányi

29 l.

403-17

✓

BUDAPEST
8-9-VIII

(3)

Adam J.

Mária Terézia királyně, derékig, ovál, Ezvetba vezm. 1779.

JEGY

KIÁLLITÁS: A I. emeleti Már
szeptember hó 14.-én
szeptember hó 16.-á
szeptember hó 17.-é

ÁRVERÉS: A I. emeleti Mária
szeptember hó 18.-,

ÁRVERÉSI SORREND: szeptember 18.-án
szeptember 19.-én 3
szeptember 20.-án 7

Visszamaradt tételek ujr

KIADJA A M. KIR. POST

(4)

II. József:

Mellig, négynyolczad jobbra, talapzatra helyezett kerek medaillonban. Parókája egyszer fodritott s arcza s bajusza leberetvált. Nyakkendője körül van csavarva, ingének csipkemellfodra látható, kabátja felett jobb vállától balcsipője felé három szinü szalag vonul s az aranygyapjas rend jelvényét szalagon hordja. A tölgylevélfüzérrel ékesített kereten kiterjesztett szárnyú sas ül csőrében babérgalylyal s karmában babérkoszorúval. A talapzat előtt mérleg, könyvek, vesszőköteg, pallos, globus és babérgaly képeznek csoportot. Feliratai

a kereten: „Iosephvs II. Caesar Avg.";

a talapzaton: „Unde nil majus
generatur Ipso
Horat. L. XII."

s alól jobbra: „Jacob Adam fecit Viennae 1783."

Rézkarcz, méretei 14.2 : 8.4 c/m.

Ltsza 7523.

47/93 № 27. 0·30

(5)

Adam J.

Kloska Juon paraoit-
vezer archepe-
rezk. (1785?)

Adam J. (6)

II. József mellszobra
Winterberger rajza
után 1786.

A képen lévő emlék-
tábla felirata: < >

Adam J. (7)

Herzan Ferenc gróf
biboros, szombathelyi
püspök (+ 1804) arcképe
rézm. 1787.

ÁRA 20 FI

XX. évfolyam. BUDAPEST, 1940. októbe

ÁRVERÉSI

SZERKESZTŐSÉG: IX., Lónyay-u. 30-32.
(Kinizsy-u. 2.) Telefon: 187—965.

A M. KIR. POSTATA

ÁRVERÉSI CS

(IX., LÓNYAY-U. 30-32

árverésre

RITKA, RÉGI KÖNYVEKBŐ

(8)

Adam Z.

Baró Laudon Gedeon
tábornagy arck.
Rezin. 1789

lossváry Miklós h. vezérigazgató.

Adam, Jacob

(9)

11062

Laudon Gedeon:

Egész alak, és jobbra fordult lovon ül. Jobb kezében egyenes kardot tart. A hegyes háttérben egy vár ostroma folyik. Felirata:

GIDEON L.B. A LOUDON
Austriae Supremus Belli Dux

alól jobbra: Iacob Adam fecit Viennae 1789.

Fm., mér. a rl. 23.5:17.1 cm.

Szn. 18-907
544-907-13

(10)

Koburg Zósaias:

Egész alak, balra fordulva, lóháton. Fején háromszögletes kalap van rózsával, parókája egyszer fodritott s arcza s bajusza leberet vált. Jobb kezében kivont kardját tartja, melylyel előre mutat s baljával lovának kantárszárát fogja. Mellét a Mária Terezia-rend diszéti, melynek szalagja jobb vállán van átvetve. Nyakra valója fekete, mellfodra látható, kabátja s dolmánya paszomántos, nadrágja térdig érő, s magas szárú csizmája sarkantyus. A nyereg kápájánál pisztoly látható takaróval. A háttérben jobbra kert-kerités tűnik szemünkbe s balra lovascsata dul. Felirata a kép alatt két sorban:

„Sosias Dux Sax. Koburg. &c. &c.
Austriae Supremus Belli Dux"

s alól jobbra: „Jacob Adam fecit Viennae 1789."

Rézkarcz vonalkeretben, melynek méretei 18,: 14.5 cm

Metszette: Adam J. 1789.

Ltsza 7931

191/93 N° 3.

(11)

Ádam 7

II. Lipót magyar király, térdig fejen korona, oldalán kard, baljában ~~az~~ ország alma, jobbjában kormányfelce. (1790.) rézm

II. Lipót magyar király, lóháton, fejen korona, jobbjában kir. pálca Kreutzinger 7. festménye után rézm 1790 ✓

JEGY

KIÁLLITÁS: A II. emeleti kiál
október hó 28.-án,
óráig,

november hó 4.-é

ÁRVERÉS: A II. emeleti Ba
november hó 5.-é

ÁRVERÉSI SORREND: november 5.-én
november 6.-án

Visszamaradt tételek

KIADJA A M. KIR. PO

Adam, Jacob (12)

Bosch J.

mis
ved
z

l. Harsányi

31. l.

428. ~~a~~

Sándor Lipót
főhercg a Magyar-
ország nádora

1790.

13

Adam J.

Sándor-Lipót fő-
herceg. Magyarország
nádora, kerek keretben
Bosch J. festménye
Mai rezm. 1790.

Kolossváry Miklós h. vezérigazgató.

Adam J.

(14)

Mária Ludovica fő-
hercegnő arcképe,
Bosch J. festménye
[illegible] rézm. (1791)
kerek keretben

KIÁLLITÁS: Az I. emeleti Má
május hó 7.-én és

ÁRVERÉS: Az I. emeleti Mária
május hó 9.-én (1—
és május hó 10.-én

Visszamaradt tételek ujra

KIADJA A M. KIR. POST.

Adam J.

(15)

Teleki József gróf
koronaőr képmása,
~~rézkarc~~ rézm. Kreutzinger J. festménye után
1791.

unserer Veränderten

692 WITTHAUER, FREIDRICH, Album. Unt
Schriftsteller zum Besten der Ve
Wien, 1838. 8r.,fvkts /Kottamell

693 ZARÁNDY /STEFEZIUS DE THURSTERN/
Bpest, 1910. 4r.,er.diszes fehér

694 ZARKA, CAROLUS /DE LUKA-FALVA/,
gali. Budae, 1814. K.8r., csinos

695 ZICHY MIHÁLY Élete és müvei. A
40 kép. /Heliogravur és egyéb./
magyarázatával. Bpest-Bécs, 189

696 ZIPSERSDORF /SZEPESOFALU/ Város
1745-ből. 4 ivrétü levél felzet

697 ZOLA, ÉMILE, La république et l
fve

698 ZOMBORY IZIDOR JÁNOS, Barcsay A
1895.8r., er.vkts

699 ZRINYI MIKLÓS GRÓF, Költői müve
tekkel kisérte SZÉCHY KÁROLY
Bpest, Akadémia. 1906.N.8r., p

700 ZSEBKÖNYV. Kiadta IGAZ SÁMUEL.
4 kottamelléklettel és egy fac

VISSZAMARADT KÖNYVEK UJRA

Adam J.

(16)

Mária Terézia magyar királynő, ~~katerben~~ lóháton a Duna és Pozsony, Kreutzinger J. festménye után (1792). —

~~Pozsony~~

ÁRA 20 FIL

X. évfolyam. BUDAPEST, 1940. szept

ÁRVERÉSI

SZERKESZTŐSÉG: IX., Lónyay-u. 30-32.
(Kinizsy-u. 2.) Telefon: 187—965.

A M. KIR. POSTATAK

ÁRVERÉSI CSA

(IX. LÓNYAY-U. 30-32.

árverésre k

RITKA, RÉGI KÖNYVEKBŐL ÉS KÉZIR

Adam J. (17)

I. Ferenc magyar királlyá koronozása idejen. Kreutzinger J. rajza után, rézm 1792.

er Mitwirkung vaterländischer
runglückten in Pesth und Ofen.
éklete hiányzik!/ 5.--

, A.GÁSPÁR, Huba vére SZEMERE.
· selyemkötésben 8.--

Dissertatio de societati conju-
3 fbőrkts 2.--

müvész legkitünőbb alkotásaibél
A müvész életrajzával és a képek
5. Imp.4r., er.fbőrkts 10.--

kérvénye a toscanai nagyhercegnőhöz.
tel 2.--

a littérature. Paris, 1879. 8r., 1,50

brahám élete és költészete.Bpest, 1.-

ei. Sajtó alá rendezte és jegyze-
A bevezetést irta BADICS FERENCZ.
erg.ut.kötésben 4.--

Bécs, Pichler. 182[illegible].3 rézm.képpel.
-similével. K.8r., ppkts 5.--

ÁRVERÉSRE KÉRHETŐK!

Adam, Jac. (18)

verm

Kreutzinger ad Vi

vum pinx. Viennae

1792

Maria Teresia arch

l. Hungariae

29. l.

402. II.

Tobizományos
BERHIDA (Veszprém vm.)

EUROPA
FILM-, KÖNYV-, LAPTERJESZTŐ
ÉS KÖNYVKIADÓ R.T.

Rothermere utca 12 sz

Budapest

Adam Jac. (19)

bécsi rézm.

FÉNYKÉP, RAJZ

I. Ferenc koronázása
idején: Kreutzinger
József rajza után
rézre metszette fenti
1792

Repr.
Domanovszky Sándor =
Magyar művelődés-
tört. V. k. Bp. é. n.
18. l.

SZAKCSOPORT

Templomberendezés

KOR

MÉRET

TÁRGYMUTATÓ-CSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB MUTATÓBA VALÓ ADAT

Szepes

i pad

MEGMUNKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉS) :

(20) (20)

K. Adam: 11734.

Mária Terézia.

Egész alakban, balra fordultan ágaskodó lovon a királynők ruhában van ábrázolva. A háttér folyótól szelt hegyes vidék erőddel és várossal. Felirata a kép alatt

MARIA THERESIA.

Hungariae et Bohemiae Regina Arch. Austr.

ezután:

Mária Terézia Magyar és Cseh Ország Királynéja, Austr. Fő Hertz.

alól balra: Joseph Kreutzinger ad Vivum pinx. Viennae 1792.

jobbra: Jac Adam sculp Viennae 1792.

Rézmetszet, mérései 18·2 : 14·5 cm.

Ltn. 14297.

Szabl. 225-914

510 - 914 - 165.

6 K.

(21)

T. Ferencz:

Mellig, kissé jobbra ~~nézve~~ fordult, talapzatra helyezett tojásdad medaillonban, melyet fölül babérlevélfüzér díszít. Parókája egyszer fodritott, ~~sem~~ tajusza ~~sem~~ és szakála nincs. Az aranygyapjas rend jelvényét szalagon hordja. Nyakkendője körül van csavarva, mellfodra látható és kabátja egy elejű. A talapzaton tölgygalyat, irattekereset, körzőt, könyvet és globust ~~látunk~~ helyezted el. Telirata két sorban:

„FRANCISCUS
Hungariæ et Bohemiæ Rex &c &c &c."

alól jobbra: „Jacob Adam sc. Viennae"
legalól: „Viennae apud Artaria Societ."
és ez után: „C.P.S.C.M."

Rézmétszet, méretei a vonalkeretnek 14.4 : 8.6 s a rézlapnak 17 : 10.6 cm.
Metszette: J. Adam.

9144.

140/95 – N° 45.

Xav

Fuchs Ferenc:

aczitrai püspök

Mellig, kissé jobbra nézve, talapzatra helyezett tojásdad medaillonban. Fején caputium van, parókát hord, s bajusza s szakála leberetvált. Collaréja széles ligulájú, mucetuma felett keresztet hord lánczon s ~~ren~~ karinge csak részben látható. A medaillon disze babér s tölgygaly, pálma s harsona. A talapzaton a „Liber de Imitatione Christi" s az „Evangelium" köt még egy nyitott könyv van. Felirata a kereten:

„FRANC. XAV. FUCHS EPISC. NITTRIENS. S.C.R. ET. A. MAI. A. INT. STAT. CONS."

a talapzaton:

„Serio! aut nihil!

Nam maledictus, qui Opus Dei facit negligenter"

s alól jobbra: „Jacob Adam. Sculp. Viennae 1803."

Rézmetszet, meretei a vonalkeretnek 14: 8.7 s a réslapnak 17.5: 11.7 cm.

Metszette: Adam J.

Ltsza 8166.

126/94 N° 37.

(23)

Adam, Jacob.

bécsi rézm. XVIII. sz.

Gróf Nádasdy Ferenc
hadvezér, rézkarc

Repr.

Marczali Henrik
Mária Terézia
1717 – 1780
Magy. Tört. Életr.
Bp. 1891. 134. l.

✓

(24)

Adam, Jacob

bécsi rezm

Gróf Wurmser

hadvezér arckepe

Rézkarc.

Repr.

Marczali Henrik

Mária Terézia

1717 – 1780

Magy. Tört. Elektr.

Bp. 1891. 275:l

ÍRÁSOK.

1. sz.

ALCSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER
Aurelius Prudentius Clemens
költeményei másolata.

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB ADAT

Tévirat, mely Aurelius Prudentius Clemens
valamennyi ránk m

(25)

Adam

rézni

l.

Géfinkombhegyhen

II. 193. l.

Géfin Gyula

A kombathelyi

egyhárm. tört.

II k. Szombathely

1929

(26)

Adam J.

l.

Eperjessy 1929

24. l.

Eperjessy Kálmán:
A bécsi hadilevéltár
magyar vonatkozású
térképeinek jegyzéke
Szeged, 1929

(27)

Adam, Jacob

reim (1748-1811.

l.

Bielz Portrkat

100.-7.

Bielz, Julius:

Porträtkatalog der
Siebenbürger Sachsen
Hermanstadt.
1936.

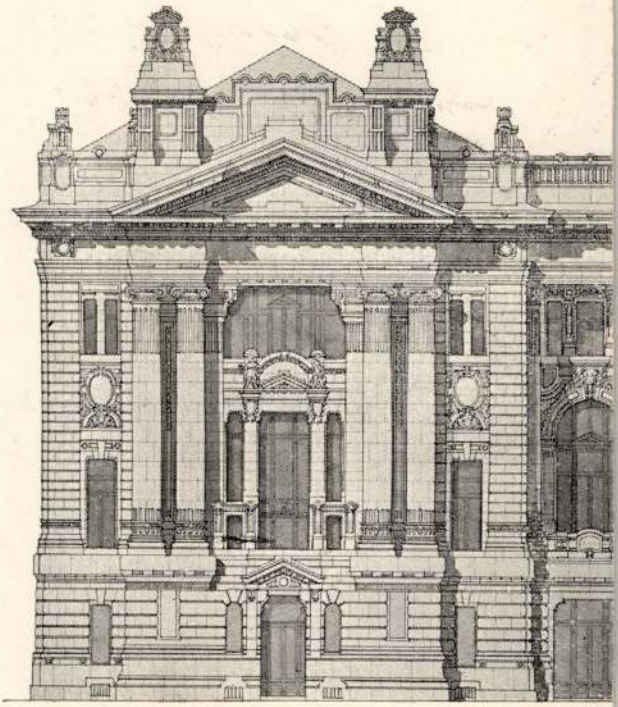

28

Adam

bécsi rézmetsző

1788.

l.

Entz Géza

A magyar műgyűjtés
történetének vár-
lata 1850-ig. Bp.
1937. 59. l.

1519. Brocky Károly:

Pihenő nő.

A támlás si
pihenő nőnek közép
Feje alá zöld pátn
Rövid ujju ingválla
fodor köriti.

Olajfestés, va
Vétetett 1896 julius
~~[illegible]~~ Ara
Kifizettetett 18
" Elszámoltat
molás tudomásul
vattal (123/97.).

L 272/96.

L. 80/97

573.

(29)

Adam Jacob

becsi vezm.

Gróf Teleki József

arch. Rézm.

J. Kreutzinger

l. kepe után

1791.

Orsz Teleki

17. l.

Országos Szechenyi

Könyvtár

Teleki Sámuel

emlékkiállítás

Bp. 1939

(29)

1906. T. 19.

Gr. és k. o. minisztely feltegyetés. Tömbor s. kir. varos könyv-

tárigyletének állami felügyelet ale való helyezése iránt.

(1818/1905)

~~Bács-Bodrogvármegyei Történelmi~~

~~Társulat Évkönyve. (Ismeretes.)~~

~~II. 55.~~

(30)

Adam J.

I. Ferenc archepe
kalaprakra helyezett
oval Esetben
Reim.

ÁRA 20 FI

XX. évfolyam. BUDAPEST, 1940.

ÁRVERÉSI

SZERKESZTŐSÉG: IX., Lónyay-u. 30-32
(Kinizsy-u. 2.) Telefon: 187—965.

A M. KIR. POSTATA

ÁRVERÉSI CSA

(IX. LÓNYAY-U. 30-32.

1940. május hó 9.-én és 1

Könyvek

Adam Jacob (31)

~~Gróf~~ Nádasdy Ferenc
gróf hadvezér archépé
rezk.

ssváry Miklós h. vezérigazgató.

(32)

Adam J.

Gróf Wurmser
hadvezér arcképe
vérk.

Fel. szerk.: Dr. Kolc

33

Adam J.

Fuchs Xav. Ferenc
nyitrai püspök
arch. ovál keretben.
verm. 1803.

683 VIRÁGHALMI FERENCZ, Törökvilág Gyó
kötetben. Győr, Sauerwein. 1859. K
fvkts

684 VIROZSIL, ANTONIUS, Juris publici
quartum. Budae, 1853. 4r.,fve

685 VOLTO SANTO /Veronika-kendője/ Ró
rézmetszetü selyemre nyomott máso
hitelesitéssel. Egykoru aláiráirá

686 WASS SAMU GRÓF, Kilencz év egy sz
tengeri utazások Nyugoton. I. fol

687 WERBŐCZY ISTVÁN, Hármaskönyve. Az
dása után forditották, jogi müszó
val ellátták: KOLOSVÁRI SÁNDOR és
1894. 8r., er.fbőrkts

688 WER IST EIN ÖSTERREICHISCHER PATR
HEIT? 1813. 8r.,fve

689 WIETROWSKI, MAXIMILIANUS, Histori
terra sancta. Cassoviae, Acad. 17
ppkts

690 WITSCH, RUDOLF, Vorschlag wie das
20-ten Artikel sanctionirte Gesei
des in Ungarn betreffend leichte
1808. K.8r., ppkts

691 /WITSCH, RUDOLF/, Etwas aus der
der Holzsparkunst in Bezug auf h

(34)

Adam Jacob

~~A. Mübarft~~

~~1921-252~~

Kärnberg F. archipel

~~[illegible]~~

metrette

Kreutzinger utan

Hyen metrat

mines!

Pápai Kultúrház IX. 84.

35

Adam, Jacob, bécsi vézmetsző

III. 113–116.

Muzeum és Könyvt. Értesítő

Hasanyi 1 strán
cikke

(36)

Adam J.

vězen.

I. Ferenc Kiraly

archeje.

Rézm.

Repr

Magy Verecke

I. 245. l.

Magyarország tört.

" " műveszete Ve-

rechetől napjainkig

Bp. é. n.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

37

Adam Jakab

osztrák rézmetsző

1748 – 1811.

L.

Szendrei – Szentiványi

Y. l.

Minta-nyomtatvány iskolai használatra.

187. szám.
1925.

Iparig

Keményf

15. sz. a. la

született Kecskemét

az Kárász-utc

füszer és gya

ipar gyakorlásának az 1922. évi XII. tö

38.

Adam, Jacob

reim

II Lipót kiráf arch.

l.

Hassányi

30. l. 420. sz.

T. C.

EUROPA

MINERVA

könyvnyomda, könyv-, papir- és irószerkereskedés
Buchdruckerei, Buch-, Papier- u. Schreibwarenhandl

HÓDSÁG

Telefon 46 Postafiók 26

BUDAPEST, V.

Rothermere utca 12

Adam, Jacob

(39)

... s a genreszerű huszárábrázolások nagy tömegével találkozunk.[472] Jacob Adam, a »bécsi Ficquet« Nádasdyt mutatja be, magasra tartott karddal.[473]

Ambcsata 109 l

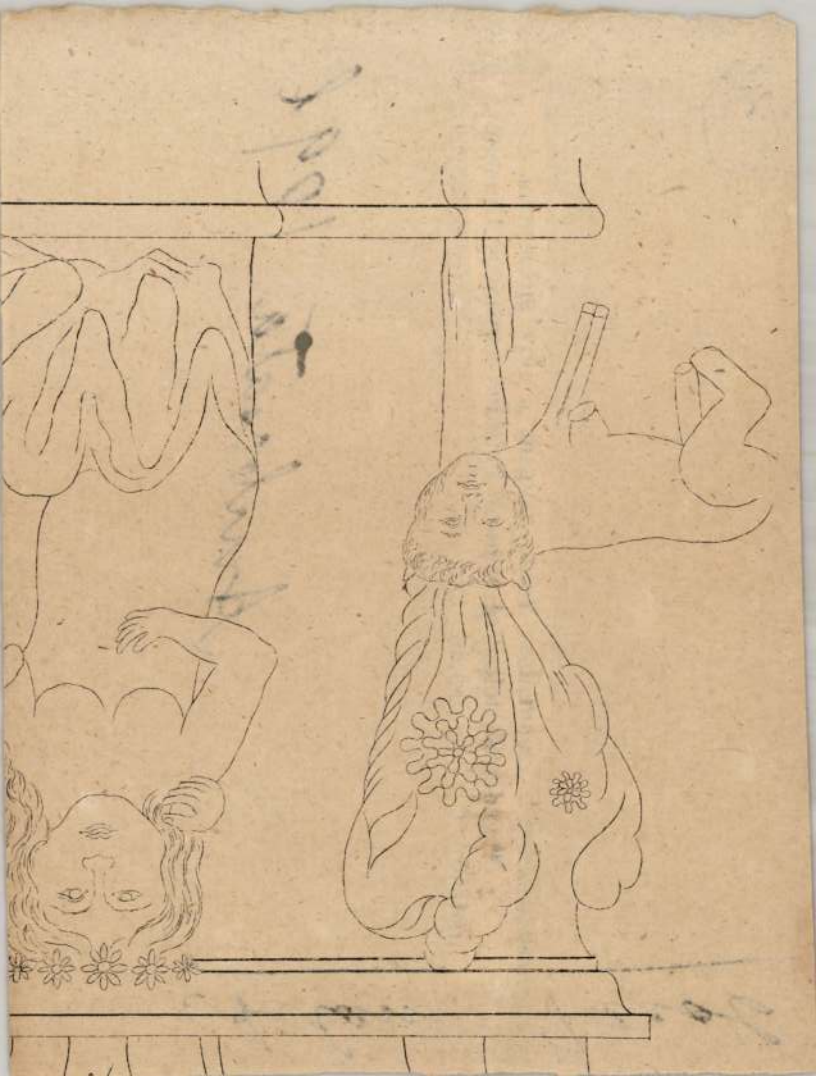

Adam Jakab, osztrák rézmetsző; szül. 1748 okt. 9-én Bécsben, megh. 1811 szept. 16-án ugyanott. A XVIII. század végén s a XIX. elején állandóan Bécsben működött. Számos rézmetszete ismeretes, melyek jelentékeny részét a bécsi Artaria adta ki. Metszetei között több magyar és magyar vonatkozású arczkép van.

Kazinczy Ferencz munkáji. Pest, 1816. VIII. k. — *U. az:* Pályám emlékezete. *Tudományos Gyűjtemény.* 1828. XI. 76. l. — *Nagler, G. K.:* Neues allg. Künstler-Lexicon. München, 1835. I. 15. l. — *Szendrei János dr.:* A magyar viselet történeti fejlődése. Budapest, 1905. 194. l. — *Tört. Képcsarnok* grafikai gyűjteménye, Budapest.

40

Magyar Adam Jakab

MDK

Ádám Jakob

Teleki József gr. metszete, Bécs, XVIII.sz.
rajzolta Kreutzinger, metsz. Ádám
Jakob, 1792.

Magy.Hirmondó, Bécs, 1792.II.szak. aug.24.
3o1-3o2 l.

Adam, Jakob

MOK

onták rézmetsző 18 sz. vége

Bermann, Moritz: Österreich-Ungarn im neunzehnten Jahrhundert, Wien 1884

88.0

MDK

Adam, Jakob

1748–1811 bécsi miniaturista

főleg Etienne Figuet francia mester példaját követi

G. Rózsa: Friedrich John und die Schriftsteller der Aufklärung in Ungarn
Acta historiae Artium 1956. IV Tom. 1-2a. 147.
O.

MDK

Ádám, J.

Mária Ludovika, sz.rk.

Koronázási kiáll. Tört.Képes. 1916.dec.

Adam, Jakob MDK

"Teleki József"

arckép - rézmetszet

Kreutzinger festménye/1791/ után készült Ádám-metszet /1791/ nyomán Hofbauer -Ehrenreich

64.o

Rózsa György: Ehrenreich Ádám forrásai.
Müv. Ért. 1959. VIII. évf. 1. sz. 61-67.o.

Ádám Jakob, metszö.

XVIII. száz.

Magy. Hirmondó. Bécs. 1792. I. szak.
márc. 23. 418. l.
és II. Szak. aug. 24. 301-302. l.

Ybl.

Gyárfás Jenő festő /1857-1925/

A Képzőművészeti Társulat 1882.őszi kiállitásán a Munkácsy-féle 600 frankos dijra pályázik.

Budapesti Hirlap 1882.VIII.8.
217.sz. 2.o. /Sz.és M./

Ábrahám Sarah

műve szerepel a Korunk Galéria

„Ady szeme, Ady arca" c. kiállításán

Kolozsvár, 1977. október

ADAM, Jacob rézmetsző

Krieger Sámuel Mo-térlépet véste 1790

FODOR Ferenc; A magyar térképirás.
1-3. Bp., 1952-1954 113.

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 5.
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976 MÁJ 8
DÉLI HÍRLAP
(MISKOLC)

Adam János, építész
1021

Görög kereskedők Miskolcon

A Herman Ottó Múzeum kiállítása

Manapság vajmi kevesen tudják már, hogy mi az az „ónodi sukk', mennyi gabona fér a borsodi vékába, s a furcsa fémeszközökről is nehéz megállapítani — legalábbis a múzeumlátogatók többségének —, hogy milyen gyógyászati célokat szolgáltak.

Tegnap délben *Verő Gábor*, a Kulturális Minisztérium múzeumi főosztályának helyettes vezetője megnyitotta múzeumunk százados falai között a „Görög kereskedők Miskolcon" című kiállítást, melynek jelentősége — nyugodtan állíthatjuk — túlnő a város és a megye határain.

Miközben a tárlatvezetést hallgattuk, valaki emlékeztetett Szabó Magda Kiálts város című drámájára, melyben az egyik jelentős konfliktus a görög kereskedő debreceni letelepedése, házépítése körül bontakozik ki. Míg a civis város nem engedte a más hitűeket falai közé, addig a miskolci polgárok szívesen fogadták a kitűnő üzleti érzékkel megáldott balkáni jövevényeket, akik a XVII. század elejétől egyre jobban beleszóltak Miskolc gazdasági, majd később közéletébe is.

A kiállításon megismerkedhettünk — többek között — *Janovits Ferenc* nevével aki II. József jóvoltából (1781.) iskolát építhetett, *Apostolovits Jánossal*, aki az első iskolamester volt, s lengyel, török, orosz, horvát növendékeket tanított.

A „görög" (tehát rác, örmény, bosnyák, albán stb.) kereskedők mozgási körzete a Balkán és Magyarország volt; a két terület között nagy mennyiségű árut közvetítettek. Ez a kereskedelem természetesen nem volt veszélytelen, viszont búsásan jövedelmezett. A görög kompánia nemcsak iskolát, hanem kórházat is alapított Miskolcon, és 1789-től 1790-ig az olasz származású építész, *Adam János* tervei alapján templomot építtetett.

A miskolci görögkeleti gyűjtemény és a Herman Ottó Múzeum anyaga most együttesen dokumentálja a görögök küzdelmes, de sok értéket produkáló századait. Páratlan értékű egyháztörténeti kincseket láthatunk, s a 17—19. századi kereskedelem megannyi eszközét és írásos emlékeit.

A kiállítás — melyről még lesz alkalmunk részletesebben szólni — 1976. szeptember 15-ig várja a látogatókat.

Gy—

✶ *Szent György. Tizennyolcadik századi balkáni ikon részlete.*

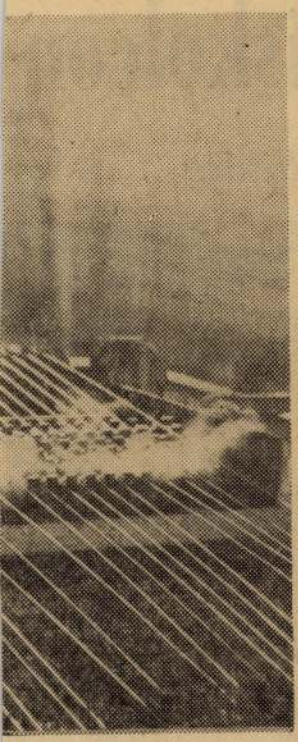

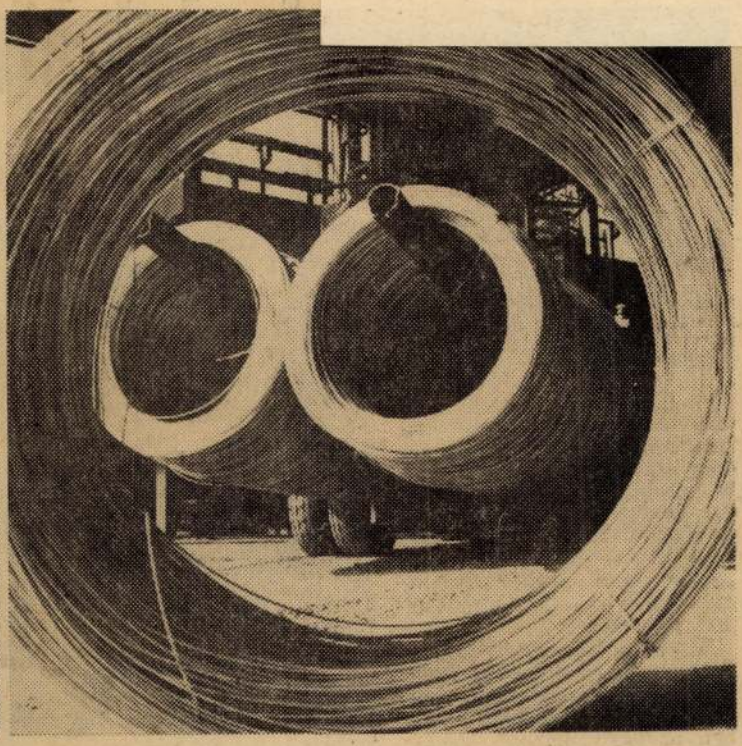

(Kerényi László felvételei)

anyzósor

hitelre

négyezer tonna. Ennek több mint a fele, 2,5 ezer tonna a távvezeték-építőknek jut, a többi a határon túlra kerül. A magyar—nyugatnémet koprodukció sikeresnek mondható, hiszen a próbaképpen gyártott huzal — természetesen megfelelő ellenőrzés után — már megrendelői igényeket elégít ki.

A távvezetéképítés kiemelt

Rendkívüli műszaki konferencia az LKM-ben

Dr. Szeppelfeld Sándor az új vezérigazgató

Rendkívüli műszaki konferenciát tartottak tegnap délelőtt a Lenin Kohászati Művekben. Megjelent Nemeslaki Tivadar, az MSZMP KB tagja, kohó- és gépipari miniszter, dr. Bodnár Ferenc, az MSZMP KB tagja, a megyei pártbizottság első titkára

lósítása. Ennek eredményeként 1980-ig felépül és termelni kezd az LKM új acélműve. A miniszter bejelentette, hogy a Minisztertanács Csépányi Sándort KGM miniszterhelyettessé nevezte ki. Utódjául *dr. Szeppelfeld Sándort*, a kohászat eddigi álta-

ÁDÁM JÁNOS

ÚJ MŰVÉSZET

1998/jún.

P - 9396

3.0.

ográfus, 1923 óta a pécsi egyetem föld-

32-ben magántanár, 1933-35 között

pző Intézet tanára is volt. 1943-től

ntézet igazgatója.

. 1931. A Jancsó Benedek társaság

Benedek Emlékkönyvben is. Bp.1931.

MDK

Ádám János

majolika festő és égető

1927-től a Zsolnay-gyárban.

46.o. /# 76.o. 36. jegyz.

NIKELSZKY GÉZA : A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

MDK

Ádám János

égető, majolika festő

a Zsolnay-gyár müvészeti munkáiban közremüködött 1927-től

70.Ø o.

NIKELSZKY GÉZA:A Zsolnay-gyár müvészete. Pécs.1959.

Ádám János

1951-ben az államosított Zsolnay-gyár
"Mészeti Vállalat-"nál

a chamotte-osztály vezetője.

78.o. 51. jegyz.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

MDK

Ádám János, majolika égető

1927-től a Zsolnay gyárban dolgozott kb. 2o éven át.

Nikelszky Géza: A Zsolnay gyár művészei és kivitelezői. Pécs. 1949.ápr.12.

ÁDÁM JÁNOS ÉS JÓZSEF, orgonaépitők

A szombathelyi székesegyház Kober-Dorn er által épitett orgonája 1945-ben bombatámadás következtében elpusztult. Az ujjáépitett templomba az Ádám testvérek épitettek uj orgonát. 592.old. Sem a szükségmegoldásként elhelyezett Ádám-féle orgona, még kevésbé a gépszerü, elektromow Wurlitzer-orgona nem méltó utóda az egykori hatalmas Kober-Dorner orgonának.

SZIGETI AILL.N: Orgonák és orgonaépitők szombathelyen
583.old

VASI SZEMLE, Helytörténeti évkönyv, XVIII.évf. 1964
IV.szám. ---- Szombathely, 1964

ÁDÁM JÁNOS ÉS JÓZSEF, orgonaépitők

1933-ban a két testvér amatőrködve épite tte első orgonáját, mely a szombathelyi ünnepi hét keretében kiallitásra is került. Ez az orgona, kis bővitással 1939-ben Zalaszentgyörgyre került.. Utóbb Perenyébe és Gellénházára készitettek együtt orgonát. 591.old

SZIGETI KILIÁN: Orgonák és orgonaépitők Szombathelyen 583.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XVIII.évf. 1964 IV.szám. ---- Szombathely, 1964.

ÁDÁM JÁNOS ÉS JÓZSEF, orgonaépitők

Nemesbödön születtek. János 1911-ben, József 1913-ban. Mik
kes János püspök 1926-ban ott bérmált és meglátta 13 éve
Ádám Józsefnek saját készitésü miniatür orgonáját, felkar
rolta és Szombathelyen elvégezhette a 4 polgárit, majd Gy
Győrött a fémipari iskolát. 591.old

SZIGETI KILIÁN: Orgonák és orgonaépitők Szombathelyen
583.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XVIII.évf. 1964
IV.szám. ---- Szombathely, 1964.

ÁDÁM JÁNOS, orgonaépitő

Szombathelyen dolgozik.-Önálló orgonái:Söpte,Sójtör, Vasszilvány. 592.old.

SZIGETI KILIÁN: Orgonak és orgonaépitők Szombathelyen 583.old

VASI SZEMLE, Helytörténeti Évkönyv, XVIII.évf. 1964. IV.szám. Szombathely, 1964.

ÁDÁM JÁNOS, orgonaépitő

1953-ban iparengedélyt szerzett. Ekkor szétváltak. János maradt a régi helyen, Gőgös Ignác u, 67.sz., öcsse József pedig Avar u. 30.sz.alatt szerzett magának lakást és alakitott műhelyt. 599.old

SZIGETI KILIÁN: Orgonák és orgonaépitők Szombathelyen
583.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XVIII.évf. 1964.
IV.szám. --Szombathely, 1964

ÁDÁM JÁNOS, orgonaépitő

Szombathelyen, öccsének Gőgös Ignác utca 67.sz.alatti mühelyében nyolc évig/1938-46/együtt dolgoztak. János 1946-ban tett mestervizsgát. 592.old

SZIGETI KILIÁN: Orgonák és orgonaépitők Szombathelyen
583.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XVIII.évf. 1964.
IV.szá.---- Szombathely, 1964

ÁDÁM JÓZSEF ÉS JÁNOS, orgonaépitők.

Szombathelyi mesterek. Közösen épitett orgonáik: Pusztacső, Rábakovácsi, Szombathely, székesegyházi kis-orgona, Ajka-Rendek, Mátészalka, Kámon orgonai. Míg együtt dolgoztak József volt a müszaki vezető, Jónos az üzletszerző és adminisztrátor. 592.old.

SZIGETI KILIÁN: Orgonak és orgonaépitők Szombathelyen 585.old

VASI SZEMLE, Helyismereti évkönyv, XVIII.évf. 1964 IV.szám. ---- Szombathely, 1964.

ÁDÁM JÁNOS

ÉSZAK - MAGYARORSZÁG
1998. X. 1.

Ádám János Rubycon című fotókiállításának megnyitója. Kazincbarcikai Kisgaléria (Egressy út 35.). Délután 4 órától.

ÁDÁM JÁNOS

Esti - Magyarország
1998. IX. 30.

● **Fotók a Kisgalériában.** Ádám János fotóiból nyílik kiállítás október 1-jén, csütörtökön délután 4 órakor a Kazincbarcikai Kisgalériában (Egressy út 35.).

elökuca

Tanfolyam
méh-szakok

ÁDÁM JÁNOS

A miskolci Jfjúsági és Szabadidő Ház

Fotógalériája

/Miskolc, Győri kapu 27./

tisztelettel meghívja Önt és Barátait

1999. május 14-én /pénteken/ 17.00 órára

ÁDÁM JÁNOS

"Sodrásban"

című fotókiállításának megnyitására

Bevezetőt mond:

Vass Tibor

Kassák-díjas költő

Közreműködik:

Gergely Bálint

/Cselló/

A kiállítás megtekinthető: május 14 - június 17-ig

ÁDÁM JÁNOS fotókiállítása

Ádám Jenő

A közelmúltban avatták fel Ádám Jenő és Kohán György festőművész múzeumát.

Losonci Miklós: Kiállítótermekben.
Pest Megyei Hírlap, 1979. nov. 3.

ÁDÁM József

M. Nemet
1992. nov. 5.

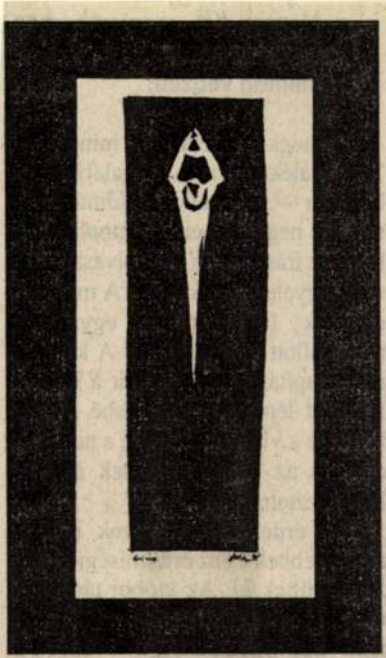

Ádám József rajza

...t céljaira. Tehát az egyháznak nem

ÁDÁM JÓZSEF, orgonaépitő

Tausz Antal által 1881-ben épitett Szentkirály község templomában lévő orgonát Ádám szombathelyi orgonaépitő 1967-ben -a régi anyag felhasználásával-két manuálosra bővitette és átalakitotta. 440.old. 34.jegyz

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal /1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkássága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

ÁDÁM JÓZSEF,orgonaépitő

Szombathelyen dolgozik.Önállóan készitett orgonái: Monostorapáti,Sorokpolány,Becsehely,Csepreg/20 változattal és két manuállal/,Szentléránt. 592.old.49.jegyz

SZIGETI KILIÁN: Orgonák és orgonaépitők Szombathelyen 583.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XVIII.évf. 1964. IV.szá.---- Szombathely, 1964

ÁDÁM JÓZSEF, orgonaépitő

Szombathelyen a Gőgös Ignác utca 67.sz.alatt volt a műhelye. Nyolc éven át, 1938-1946, bátyja János is vele dol dolgozott, aki 1946-ban tett mestervizsgát. 59.-.old.

SZIGETI KILIÁN: Orgonák és orgonaépitők Szombathelyen 583.old

VASI SZEMLE, Helytörténeti Évkönyv, XVIII.évf. 1964 IV.szám. ----Szombathely, 1964

ÁDÁM JÓZSEF, orgonaépitő

Halper Jánosnak a vasmegyei Salkoveskuton 1882 után épült orgonája. Izléses klasszicista szekrényben van, 4 változatu pozitiv./7.ábra/.-Azóta többször átépitették és játszóasztallal és pedállal látták el. Egyik átépitője Adám József volt. 313. old 30. jegyz

SZIGETI KILIÁN: Halper János /1817-1888/ orgonaépitőmester élete és müködése 307.old

SOPRONI SZEMLE, Helytörténeti Folyóirat, XXVi.évf. 1972. 4.szám

ÁDÁM JÓZSEF,orgonaépitő

Szombathelyen dolgozik.Kétéves műhelygyakorlatát Gergye Józsefnél végezte 1939-41 között.De bátyjával Jánossal együtt dolgoztak Pekker Pálnál is.Katonai szolgálata miatt csak 1942-ben tudta megszerezni az ip iparengedélyt,ill.mestervizsgát..Mint bejegyzett cég működött Szombathelyen a Gőzös Ignác u.67.sz.alatt. 591.old.

SZIGETI KILIÁN: Orgonák és orgonaépitők Szombathelyen 583.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XVIII.évf. 1964 IV.szám. ---- Szombathely, 1964

Ádám József
Kiskunmajsai szürszabómester

Szürgallér 1920-ból
Thorma János Muz. Kiskunhalas
/képmelléklet/

Bács-Kiskun megye népművészete.
JanóÁkos- Solymos ede Kecskemét 1966.

Ádám József

I. Szőrgallér. Ádám József
kiskunmajsai szőrmés mester
munkája 1920-ból. Thorma János
Múzeum, Kiskunhalas

Jankó Ákos - Sosnos Ede, Bács-Kis-
kun megye népművészete
Kecskemét, 1966.

MD.K.,

Ádám József

Szürgallér.Kiskunmajsai szürszabó mester munkája 1920-ból.Thorma János Múzeum,Kiskuhalas.

Jankó Ákos-Solymos Ede:Bács-Kiskun megye népművészete.Kecskemét,1966

Ádám József, [népművész ! nürkénitő]

Egy kiskunmajsai gulyásnür őrzi nevét.

Kósa Csaba: Cifranürök Körösön

4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. júl. 5.

ÁDÁM József graf.

Árnyékkatal. Kiáll. 1992. Újvidék

6. 70. p.

Új Műv. 1993

d/1992

LANDSCHAFT
: Gasteil bei Gloggnitz
österreichischen Kunstszene

tück von Gut Gasteil (Nieder-
Ausblick auf den Schneeberg
em Spaziergang mit der öster-
en vom 16. Mai bis 26. Oktober
ietes eigenwillige Freiluft-
deren Materialien als "Kunst
ie auf einer Kunstwanderung,
t werden können. 27 österrei-

ÁDÁM József intermédia

MHB IMMO ART GALÉRIA
és a
KÖRMENDI GALÉRIA BUDAPEST
meghívja Önt

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI FŐISKOLA DÍJNYERES HALLGATÓINAK

kiállítására
(1993/94-es tanév)

MEGNYITÓ:

1994.július 18-án hétfőn 17.00-20.00 óráig

KIÁLLÍTANAK:

Atlasz Gábor festő
Ádám József intermedia
Bakos Gábor intermedia
Balázs Alfréd festő
Balogh István festő
Baranyai Levente festő
Berzsenyi Krisztina d0szlet-jelmez
ÁDÁM JÓZSEF
Borbély Béla festő
Csiszér Zsuzsanna festő
Csomós Zoltán képgrafikus
Dobai Csaba szobrász
Gallusz Gyöngyi képgrafikus
Gyarmathy Éva festő
Kotormán Norbert szobrász
Lévai Ádám képgrafikus
Major Szilvia festő
Miksa Bálint festő
Pap Edina festő
Pintér József Zsolt tervező grafikus
Sellyei Tamás Ottó tervező grafikus
Turcsány Villő szobrász
Varga Zsolt tervező grafikus
Veres Kálmán szobrász

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ:
1051 Budapest,V.ker., Deák F. u. 15.
Tel./fax:266-4857
1994.július 18-1994.július 31.
10-18 óra között

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÓZDI VASAS

Ádám Júlia

1974 ÁPR 12

1021

SAJÓPART

Ádám Júlia rajza

Kell ennél nagyobb boldogság? Nem hiszem. Életem értelme volt ez a küzdés, s az eredménye engem igazolt. Olyan ez, mint a hosszútávfutó versenyzése. Kilométerek sokaságát futja, izzadja, szenvedi végig azért, hogy elérje a célszalagot. Fáradtam, megviselten érkezik a célba, de nagyon boldogan: amiért

ÁDÁM JÓZSEF

1970-BEN SZÜLETETT NYÍREGYHÁZÁN

CÍM NÉLKÜL, 1999

TANULMÁNYOK

1991 VÉGZETT A BUDAPESTI KIRAKATRENDEZŐ ÉS DEKORATŐRKÉPZŐ SZAKMUNKÁSKÉPZŐ ISKOLÁBAN
1998 DIPLOMÁZOTT A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI FŐISKOLA INTERMÉDIA SZAKÁN

EGYÉNI KIÁLLÍTÁSOK

1993 ELEKTROGRAFIKÁK, CSOKONAI MŰVELŐDÉSI HÁZ, BUDAPEST
1994 INTERMEDIAL OBJECT #1, MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI FŐISKOLA, BUDAPEST
1998 FOTORÁLIA, FOTOMANUGRÁF, BOLT GALÉRIA, BUDAPEST

CSOPORTOS KIÁLLÍTÁSOK (VÁLOGATÁS)

1993 ELEKTROGRAFIKÁK AZ „ÁRNYÉKKÖTŐK" CSOPORTTAL, ÚJPEST, ÚJVIDÉK, COESFELD
„IMAGES OF EUROPE" FOTÓPÁLYÁZAT, AMSZTERDAM
1994 II. NEMZETKÖZI KIÁLLÍTÁS FŐISKOLÁSOK MUNKÁIBÓL, POZSONY
FIATAL FOTÓSOK 90, BUDAPEST, MISKOLC, SZEGED
1995 HALLEIN, KELTA MÚZEUM,
KATHARINA SIEVERDING NÖVENDÉKEINEK KIÁLLÍTÁSA
1997 „FLUSSER UTÁN SZABADON",
C3 KULTURÁLIS ÉS KOMMUNIKÁCIÓS KÖZPONT, BUDAPEST
1998 I. FOTÓHÉT, IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM, BUDAPEST
„PANORAMA", VARSÓI MŰVÉSZETI AKADÉMIA, VARSÓ
INTER/MEDIA/MŰVÉSZET, ERNST MÚZEUM, BUDAPEST, TRIESZT
„GERMINATIONS X.", ATHÉN, ANTWERPEN
1999 DICK HIGGINS EMLÉKKIÁLLÍTÁS, ERNST MÚZEUM, BUDAPEST
„ÚJ SZERZEMÉNYEK", ICA, DUNAÚJVÁROS

TANULMÁNYUTAK, ÖSZTÖNDÍJAK

1995 NYÁRI AKADÉMIA, SALZBURG, KATHARINA SIEVERDING OSZTÁLYA (A SOROS ALAPÍTVÁNY TÁMOGATÁSÁVAL)
1996 NYÁRI AKADÉMIA, SALZBURG, KATHARINA SIEVERDING OSZTÁLYA (A KULTURKONTAKT TÁMOGATÁSÁVAL)
1997 GERMINATIONS X., BIRMINGHAM
1998 LUDWIG ALAPÍTVÁNY ÖSZTÖNDÍJA (USA TANULMÁNYÚT)

Pécsi József fotográfiai Egyesület
kiállítás 2000 III. 8–26 ig. 1065 Bp Nagymező u. 25

VANCSÓ ZOLTÁN

MOLNÁR ZOLTÁN

BARTIS ATTILA

ÁDÁM JÓZSEF

MDK

Ádám Judit

szerepelt a bratislavai Kis Szinpad előcsarnokában rendezett tárlaton.

Bárkány Jenőné: Magyar festők képei.

UJ SZO /Bratislava/ 1964. jun 26.

Ádám Julia foto

46

HEVES MEGYEI HÍRLAP

EGER, GYÖNGYÖS, HATVAN, HEVES, FÜZESABONY, LŐRINCI, PÉTERVÁSÁRA VÁROSOK ÉS KÖRZETÜK NAPILAPJA

1995. SZEPTEMBER 18., HÉTFŐ VI. ÉVFOLYAM 219. SZÁM ÁRA: 23,50 FORINT

FUJI Színesfilm-kidolgozás, csúcsminőségben a FOTÓ CENTRUMBAN
Eger, Széchenyi út 9. (Ibusz-udvar)
36/315-088, 06-30/531-110

Sziréna

Két kapitányság is körözte...

A Tolna megyei *T. B.* ellen két kapitányság is körözést adott ki. A másodikat a napokban kapták meg az *egri* rendőrök, akik elmondhatják: nem tétlenkedtek a hét végén. A betöréses lopásért keresett személyt ugyanis sikerült lefülelniük.

Még 26-án, a kora reggeli órákban riasztották *Erdőkövesdről* a mentőket és a rendőrséget. *D. Zs.* a település belterületén személygépkocsijával az árokba borult, s nyolc napon túli sérülést szenvedett. A baleset körülményeit vizsgálja a rendőrség.

Szélvédőt, italt loptak

A hét végén sok volt *Egerben* a lopás. Egy fiatal hölgy ismeretlen tettes ellen tett feljelentést, aki 23 ezer forintot lopott el tőle. Egy másik nő pénztárcáját tulajdonította el eddig ismeretlen tettes.

Vasárnapra virradó hajnalban az egri Északi lakótelepen *Sz.K.* régi típusú Lada személygépkocsijának szélvédőjét próbálták eltulajdonítani. A tolvajok pechjére azonban néhány lépéssel a tett színhelyétől eltörhetett az üveg, s ezért bedobták a bokorba.

Egerben a *Szarvaskői úti* italboltba is betörtek. A tolvajok kibontották a tetőt, s így jutottak be a helyiségbe. Délután még nem volt ismert az eltulajdonított érték. A *baktai* dombon egy hétvégi házat kerestek fel a tolvajok, ahonnét étkészletet, plédeket vittek el.

Felsőtárkányból, az egyik szórakozóhelyről garázdaság miatt kísértek be egy férfit, aki hamutartóval dobálta meg a pultost.

Sok volt a részeg sérült

A tűzoltóknak, rendőröknek a hét végén kevés halasztást nem tűrő dolguk akadt. Szerencsére a mentősökhöz is csak egy balesetről – a már említett erdőkövesdiről – érkezett bejelentés. Riasztani azonban többször riasztották őket: mint tájékoztatták lapunkat, *sok volt a részeg sérült*, s gyakran hívták őket gyomorfekélyes beteghez is. Ez utóbbi sajnos az ősz velejárója.

Dunai Imre ipari miniszter az export fontosságáról beszélt FOTÓ: MAJOROS TAMÁS

Braun-Medinorm nyílt nap Gyöngyösön

„Itt egy jó csapat dolgozik..."

Szombaton Gyöngyösön az Ipar utcában egész napos program várta az érdeklődőket a német *B. Braun* és *Medinorm* cégek helyi gyárának nyílt napján.

Az ezer négyzetméteres Bajor sörsátorban a rendezvényt *dr. Korom Lajos* ügyvezető igazgató nyitotta meg, majd *dr. Schnell Joachim*, a Braun Vállalati Csoport igazgatóságának tagja köszöntötte a megjelenteket – közöttük *Dunai Imre* ipari és kereskedelmi, illetve *dr. Fodor Gábor* művelődési és közoktatási minisztert, valamint *Szabó Gyulát*, a város polgármesterét.

(Folytatás a 2. oldalon)

Önkormányzatoknál – a költségvetési megszorításokról

Falvainkat már a meglévő gondok is szorongatják

Végleges döntés ugyan még nincs, de a tervezet, az előzetes állásfoglalások alapján széles körben elterjedt a hír a várható takarékossági törekvések önkormányzati gazdálkodást érintő állami intézkedésekről.

Vajon hogyan néznak a változások elé Gyöngyös körzetében? – érdeklődtünk néhány községben.

Ludason *Hevér Lászlóné* jegyzővel beszélgettünk a kérdésről. Mint elmondta: eddig falujuk is visszakapta a „nagy kalapból" a személyi jövedelemadó összegének *35* százalékát, s ha ez az évente meghatározott nagyságot nem érte el, *kiegészítés* is járt hozzá. Ilyenformán az idén a településnek eredetileg *3,97 millió* forint jutott, utóbb pedig még *184 ezer*. Sajnos, így együttesen sem sok ez a pénz, egész esztendei *hiteltörlesztésük* kétharmadánál is kevesebb.

Ha pedig úgy lesz, ahogy rebesgetik, *25*-re szűkül az eddigi 35 százalék, még szerényebb, amihez juthatnak. S ezt az emlegetett *normatív támogatások* is éppen csak valamivel emelik. Annyival véletlenül sem, hogy a gazdálkodást észrevehetően, vagy akár csupán egyáltalán könnyíthesse. Hiába volt *kötelen* eddig a normatív keret felhasználása, szó sem lehetett átcsoportosításról. Hiszen amit központilag erre, vagy arra biztosítanak, a szükségesnek lényegesen alatta marad, megtakarításhoz nem vezethet. Ráadásul az ilyen pénzsegítség ujabban már *elkülönített számlára* érkezhet, hogy eleve ki is zárja másra történő elköltését.

Külön gond, hogy Ludason *meglehetősen kicsi, mindössze 870 lelkes a lakosság, s immár több mint a fele inaktív*, kis jövedelmű. Az adóbevételekhez alig tud valamennyivel hozzájárulni.

(Folytatás a 3. oldalon)

Ma kezdődik a gyöngyösi kettős gyilkosság bűnpere

Mint már beszámoltunk róla, hosszú nyomozás után a rendőrség tavaly év végén elfogta azt a két személyt, akik alaposan gyanúsíthatók két *idős, magányos asszony* elleni bűncselekmény elkövetésével. A Heves Megyei Főügyészség vádirata szerint a gyöngyösi *Minyák József* és *Kálai Ferenc Béla* 1992. január 11-ről 12-re virradóan megölte *özv. Visontai Józsefné* gyöngyösi lakost. Április 29-e hajnalán pedig behatoltak a szintén itt élt *özv. Baranyi Oszkárné* lakásába, s az idős nőt párnával megfojtották.

Minyákot és Kálait *nyereségvágyból, több emberen elkövetett emberölés* bűntettével, s még több súlyos bűntény elkövetésével vádolják. Ma reggeltől az egri Törvényház úgynevezett esküdtszéki termében kezdődik meg a tárgyalás, amelynek során – összesen 37 bűnügyben – 11 vádlottat kérdez a bíróság, majd száznál is több tanú tesz vallomást.

Csak a HEVES MEGYEI HÍRLAP olvasóinak

Ki kit vert meg Tarnaörsön?

Még tizenkét millió kellene

Honnan lehetne előteremteni 12 milliót, amely nélkül aligha épülhet meg az idén a tarnai térség hét településének ivóvízellátását biztosító regionális rendszer? E kérdés adta az egyik témáját az érintett polgármesterek hétvégi összejövetelének.

A *Boconádot Tarnamérán, Tarnazsadányon, Zaránkon* és *Erken* át *Tarnaörssel* összekötő, jó ivóvizet biztosító, csaknem százmilliós rendszer építése az idén tavasszal megfeneklett. Az érdekeltek, valamint a *Heves Megyei Vízmű Vállalat* képviselői most abban állapodtak meg, hogy miután az önkormányzatoknak erre még nincs több pénzük, viszont a létesítményt meg kell építeni, az állami szervekhez és a szakhatóságokhoz fordulnak segítségért.

***

A tarnamérai tanácskozás másik témája annak az utóbbi időben a környéken nagy vitát kiváltó és még nagyobb érdeklődéssel kísért rendőrségi ügynek a tisztázása volt, hogy *valójában ki kit is vert meg Tarnaörsön júliusról-augusztusra forduló éjszakán.*

Kis István r. őrnagy, őrspárancsnok a jelenlévőknek elmondotta, hogy még a hét fős állomány egyik része szolgálatra indul, a többiek immár két éve ügyészségi kihallgatásokra járnak. Az ötéves működésük során – mindezek ellenére – a kezdeti 300-ról évi ötvenre csökkent a bűncselekmények száma. Miközben a szabálysértések is minimálisra zsugorodtak, s a lakosság többsége bizalmát élvezik, most mégis megtorpant a munkájuk: *adódik ez abból, hogy egy-egy intézkedésük nyomán évekig elhúzódó eljáráshullám indul ellenük.*

A legutóbbi eset előzménye az volt, hogy *Tarnabod* és *Tarnaörs* polgármestere fokozott rendőri segítséget kért az ott egyre gyakoribb bűncselekmények, az elszaporodó engedély nélküli, leromlott műszaki állapotú, nem utolsó sorban mások testi épségét veszélyeztető gépjárműveket vezetőinek megfékezésére. Az erre készített, s az elöljárók által jóváhagyott intézkedési terv öt ellenőrző szolgálatot tartalmazott.

Az érintett községekben a július 31-én este, valamint augusztus első négy napján megtartott akció idején csaknem 100 ezer forint helyszínbírságra, 60 szabálysértési feljelentésre, több rendszám és vezetői engedély bevonására került sor, ezek ellen panasz nem érkezett.

Az akciószolgálattól teljesen függetlenül, július 30-án a járőröző rendőrök segítségét kérte az egyik tarnaörsi lakos, mert a gyerekek dinnyét loptak a kertjéből, az eljárásban a rendőrök készségesek voltak.

(Folytatás a 3. oldalon)

ÖNÖKKEL EGYÜTT MONDJUK – ÖNÖKÉRT

Polgári prüdéria?

Legfőbb pénzügyérünk füstölgött egy alkalommal: Azt nehezményezte, hogy a sajtó – ha gond van, igen könnyű hibáztatni a zömében pártatlangságra törekvő újságírókat – felelőtlenül, harsányan fecseg, a külföldi adósságteher elviselhetetlenségéről, a fizetésképtelenség réméről, az átütemezés lehetőségéről.

Rigorózusan hangsúlyozta: ez bizony vétek a javából, mert a Világbank, az IMF, a nemzetközi közvélemény ellenérzését váltja ki az egész akció. Különben sem érti a dolgot: az emberek a megszólítások miatt háborognak, s „észre sem veszik" az infláció növekedését. Hasonló körökből nyomatékolták ezt az álláspontot.

Épp ezért nélkülözhetetlen az, hogy felhívjuk a figyelmet az effajta vélekedés torz voltára. Valójában azt várnák az országtól, mindenekelőtt a tollforgatóktól, hogy *a kellőképp el nem ítélhető polgári prüdéria hassa át őket.* A nyíltság helyett válasszák a cinkos hallgatást.

Ez bizony járhatatlan út. Nyugaton úgyis tisztában vannak jelenlegi helyzetünkkel. Minek akkor a némaság boritékjába gyömöszölni aggasztó bajainkat? Ha közzétesszük valamennyit, akkor az egyáltalán nem empatikus hangoltságú urak legalább rádöbbennek, hogy *a húrok nem feszíthetők a végtelenségig*, hogy a miniszterelnök nem véletlenül emleget határokat, fogalmaz kritikusan, félreérthetetlenül utalva a politika kívánalmaira, az ezzel hivatásszerűen foglalkozók nemcsak humánus, hanem praktikus reguláira is, hiszen a társadalmi béke csak ekképp őrizhető meg.

De túl mindezen, a diszkrét „tiltást" hangoztatók a még meg sem erősödött demokrácia friss hajtásait nehezményezik. Azt a mindennél fontosabb kincset, amely nem bocsátható áruba.

Senki által sem.

Pécsi István

A Magyarok Világszövetségének egri gyűlésén

Megalakult a megyei szervezet

Csóri: „Lezártuk a pénzes-szatyor ügyét..."

A Megyei Művelődési Központ nagytermében – több, mint kétszáz érdeklődő jelenlétében – a *hét végén megalakult Egerben a Magyarok Világszövetségének Heves Megyei Területi Szervezete.* Az alapító közgyűlésen megjelent az MVSZ elnöke, *Csóri Sándor*, valamint az esemény védnöke, *dr. Ringelhann György* is.

A hozzászólások után döntöttek az ideiglenes vezetőség létrehozásáról: egy esztendőre *kilenc tagú vezetőséget választottak*, amelynek feladatául a működési szabályzat kidolgozását és a mozgalom társadalmi kiszélesítést jelölték meg. A szervezet *elnöki tisztét dr. Murvay Sámuel, a titkári posztot pedig dr. Varga Gyula* tölti be.

A helyszínen az egyéni belépők mellett társadalmi szervezetek is jelezték részvételüket a programban, egyebek mellett a *Rákóczi* valamint az *Erdélyi Szövetség*, két *hatvani* társadalmi kör, illetve a *Magyar Szellemi Védegylet* is.

Csóri Sándor felszólalásában, a *megosztottságot és a széthúzást* jelölte meg az általános eredménytelenség fő okaként. Szerinte nem a parlamentarizmussal van a gond, hiszen enélkül nincs demokrácia, *a pártok jelenléte azonban még nem feltétlenül jelent demokráciát. Mert létezhetnek pártok ezek nélkül is.*

(Folytatás a 2. oldalon)

Lottó-nyerőszámok

A Szerencsejáték Rt. tájékoztatása szerint a 37. heti 5/90-es lottó nyerőszámai a következők:

24, 25, 33, 50, 61

Jokerszám: 6 0 5 4 3 5

A Szerencsejáték Rt. tájékoztatása szerint a 37. heti 6/45-ös lottó nyerőszámai a következők:

9, 21, 23, 30, 32, 41

pótszám: 37

(MTI)

Csóri: „Lezártuk a pénzes..."

(Folytatás az 1. oldalról)
Az MVSZ elnöke beszédében hangsúlyozta, hogy hiányolja a mai politikából a *nagy, nemzetegyesítő személyiségeket.*

A jelenlegi külpolitika pedig *nem elég hatékony*, nem tudja megfelelően képviselni a határon túli magyarság érdekeit a szomszéd országok offenzívájával szembe. *A kormánynak elébe kellene mennie a problémáknak, ahelyett, hogy visszakozik, mert az állandó hátrálás felőrli az erőket.*

A külhoni magyarság állandó fenyegetettségére jellemző, hogy *kicsapatással fenyegették* meg azt a *tíz székelyudvarhelyi diákot is, akik a román oktatási törvény miatt* majd *fél millió tiltakozó aláírással indultak Strassburgba.*

A tájékoztatásról szólva kifejtette, hogy a magyar *sajtó nem tölti be a hiteles, nemzeti* információszolgáltatás *feladatát.* Viszont, jó példaként a *Duna TV „nemzetragasztó"* szerepét említette, amelynek fontos nyelvápoló feladata van, példaként hozta föl – a sok pozitív visszajelzés között –, hogy például a *besztercei férfiak* a műsorsugárzás megkezdése óta, a *kocsma helyett otthon, a tv előtt ülnek.*

Közölte, hogy az elnökség pénteki ülésén véglegesen *lezárták az kérdést* is, amelyben *52-en tisztázatlan pénzügyekkel vádolták a vezetőséget.* Kiderült, hogy az ártani kívánók, a rossz szándékúak mesterkedéséről volt szó, akik felültették a jószándékúakat. Az *újságok is hibásak*, amikor arról írtak, hogy *nylon-szatyorban vitték a 60 millió forintot* ahhoz a kft.-hez, amelyik a banki lekötéssel szemben öt százalékkal több kamatot ígért. A napokban meg is kapták *kamatként a 15 millió forintot.*

A megalakuló Heves megyei szervezet életében számít a lappangó, igaz erőkre, amelyeknek – akárcsak a közösségnek – nem a politikai hatalom, hanem a *láncszem szerepét kell betölteniük a régióban.*

(kj)

Ádám Júlia egri festőművész kiállítása – nyílt meg a hét végén a megyeszékhelyen, a Heves Megyei Művelődési Központ galériájában. A Rimaszombatról elszármazott művész csaknem tíz éve él Egerben. A kiállítást dr. Löffler Erzsébet, az egri önkormányzat kulturális bizottságának elnöke ajánlotta az érdeklődők figyelmébe. FOTÓ: MAJOROS TAMÁS

Szüreti napok Feldebrőn

Immár öt éve élesztették fel szunnyadásából a szüreti napokat *Feldebrőn.* A hét végén tehát már a hagyományoknak megfelelően kerül sor a tőke termésének ünnepéree. Fő szervező a helyi testvérbizottság, de természetesen az önkormányzat, a fiatalok egyesülete, s a frissen megalakult *Debrői Hárs Hegyközség* is segíti őket.

Két napon át – szeptember 22-én és 23-án – szórakozhatnak a falubéliek, s a kíváncsiskodók. Ezúttal tartják a régi mesterségek bemutatóját és vásárát, valamint a szüreti ifjúsági napokat is.

A rendezvénysorozat *pénteken* este a kultúrházban *Karácsondi Imre* fénymásoló művész, költő kiállításának megnyitásával kezdődik, majd ezt követően *irodalmi est és szüreti rock-disco* lesz. *Szombaton* délelőtt kezdődik a kézművesek és a régi mesterségek művelőinek bemutatkozása. A szüreti felvonulást pedig a délutáni órákban tartják mag. A hintók és a lovasok után a *Mátrai Egyesült Pávakör*, az *Abasári Hagyományőrző Asszonykórus*, valamint a *verpeléti*, az *aldebrői*, a *kompolti* és a *feldebrői* néptáncosok köszöntik a közönséget. Borkóstoló, bográcsgulyásos vacsora is csalogatja a látogatókat. Szüreti bál, lakodalmas zenével az idősebbeknek, a fiataloknak pedig szabadtéri Rock Szüret lesz. A nagyszabású koncerten *Waszlavik Gazember László* rocksámán után mintegy kilenc együttes szórakoztatja az idesereglő fiatalokat.

Minden fordulóban új testet öltünk

Létünk célja a fokozatos fejlődés

Vesződséges, kínkeserves korunkban az emberek az eddiginél határozottabban keresik az élet értelmét. Választ várva arra *hogy honnan jöttünk, miért vagyunk, s hová megyünk.* Ez a magyarázata annak, hogy egyre többen csatlakoznak a különböző spirituális körökhöz.

A Budapesten élő *Kenderesi Tibor* sorsának alakulása is ezt példázza. Műszaki szakember létére, mégis eljutott ehhez a fogalomkörhöz. Nevét országszerte ismerik. *Vele találkozhatnak az érdeklődők – az Egri Egészség- és Környezetvédő Egyesület szervezésében – szeptember 20–án, szerdán délután 4 órakor az Egri Szilágyi Erzsébet Gimnázium ebédlőjében, az Ifjúság út 2 szám alatt.*

E sorok írója esztendők óta ismeri, s tiszteli ezt az áldozatosan szép, önzetlen tevékenységet.

– Nincs, nem képzelhető el másféle út, hiszen – amint azt a reinkarnáció vallói mondják – *a földi lét, az egymást váltó testetöltések sorozata, az egyetlen és nagyszerű lehetőség arra, hogy az örök lélek fokozatosan fejlődjön.* Szembesülhet hibáival, s ezeket belátva újabb formákban számolhatja fel. Méghozzá úgy, hogy maga választja ki azt a genetikai kódrendszert, amely a legmegfelelőbb a tettekben megnyilvánuló vezekléshez. Senki sem kivétel, azaz *mindnyájan megtisztulunk egyszer.*

Arról is készséggel szól, hogy érdemleges, gyors haladás csak akkor valósulhat meg, *ha a hétköznapokban a szeretettan reguláit érvényesítjük.* Aki ehhez igazodva tervezi napjait, hónapjait, éveit, arra is rájön, hogy nemcsak másokat ajándékoz meg, hanem önmaga is gazdagszik, nemesül, s osztályrésze lehet az a semmi mással nem pótolható eufória, amely szinte észrevétlenül száműzi a betegségeket, hiszen ezek szinte kizárólag lelki eredetűek. *Egyébként ezt már az orvosok is elismerik.*

Az általa vezetett meditációk ízelítőt adnak mindebből, aki ezeknek csak egyszeri részese volt, nem feledi el ezt az útravalót.

– Elsajátíthatja szellemgyógyászat aligha bonyolult fortélyait is, amelyek csak akkor valódi medicinák, ha nem kérnek pénzt értük, *azaz semmi közük az anyagiassághoz.* Számos fogást megtanulhatnak a kíváncsiak. Például a magas szintű radiesztéziát, ingázást is. De hát ezek csak eszközök, amelyre emeltebb szinten nincs szükség. Ekkor ugyanis nélkülük is „hókuszpókusz" nélkül közel kerülhetnek Teremtőjükhöz.

Pécsi István

Életet az éveknek

Felsőtárkányban az önkormányzat képviselői úgy látták, hogy a nyugdíjasok mindennapjai meglehetősen egyhangúan telnek a faluban, színesítésre, élénkítésre szorulnak. Az idős emberekkel összefogva szeretnék hát változatosabbá tenni a hátralévő éveket. Akiknek tehát igényük van arra, hogy közösen eltöltsenek havonta néhány órát, kellemesen kikapcsolódjanak, azokat várják *szeptember 19-én* a *Nyugdíjas klub* alakuló ülésére.

A házasságkötő teremben 17 órától sorra kerülő összejövetelen a nyugdíjasok érdekvédelméről hallhatnak majd előadást az érintettek, akiket elsőként egy *hollókői* kirándulásra invitálnak október elején.

Praxisprivatizációról tárgyaltak a háziorvosok

Elnököt választott az egri szekció

Nagy érdeklődés mellett, *110 Heves megyei háziorvos* részvételével tartottak konferenciát a hét végén Egerben a *praxisprivatizáció további feladatairól.*

Dr. Szemerkényi László főorvos, az egri háziorvosi szekció újonnan megválasztott elnöke elmondta: valamennyi résztvevő aláírta azt a szándéknyilatkozatot, melyben *az önálló, kamarán belüli háziorvosi csoport megalakításának akaratát fejezték ki.* Mivel ők, a kórháztól elkülönülve dolgoznak – tehát nem érvényesül az intézmény által adott biztonság, hanem a a társadalombiztosítással és az önkormányzatokkal állnak kapcsolatban –, *érdekeiket jobban tudják érvényesíteni,* ha külön tagozatba tömörülnek az orvoskamarán belül.

A *dr. Mánya Kristóf* elnöklétével zajló fórumon elhangzott: *előnyös lenne, ha minden háziorvos vállalkozói formában gyógyítana.* Megfogalmazódtak a továbblépés konkrétumai is: többen jelezték, hogy *szeretnék megvásárolni a rendelő épületét.* Továbbá, hogy a *háziorvos nyugdíjba vonulása esetén az utódlásban is kérjék ki a véleményüket.*

Nagyobb hangsúlyt kell fektetni a háziorvosok *önállóságára,* s a szakmai kontrollnak is jelentősebbnek kell lennie a munkájukban.

Braun-Medinorm nyílt nap Gyöngyösön

„Itt egy jó csapat dolgozik..."

(Folytatás az 1. oldalról)
Megnyitó beszédében ismertette az 1839-től működő és multinacionális vállalattá fejlődő cég történetét, amelynek gyöngyösi gyára jelenleg műanyag orvosi felszereléseket készít, s 450 embernek – főleg nőknek – biztosít munkát. Az elmúlt év közepén a Medinorm Vállalat is betársult, így közösen alakították ki az itteni üzem profilját.

A mostani nyitott nap célja – mondotta –, hogy a munkatársak családtagjai, barátai, Gyöngyös és környékének polgárai tájékozódjanak a gyár jelenéről és terveiről.

Ezután a Medinorm Vállalat nevében *Kremling* úr, a felügyelőbizottság elnöke szólt és megállapította: *Gyöngyösön egy jó csapat dolgozik.* A termelés indításakor voltak előzetes elképzelések az itt folyó munkáról, de ami megvalósult az egy „csoda"!

Ezt követően az ipari és a kereskedelmi miniszter méltatta a vállalat eredményes, főleg exportra orientált magyarországi tevékenységét és az üzem termelési eredményeit.

A továbbaikban a megjelentek megtekintették a kiállítást és a termelési részleget. A délután a szórakozásé volt: a programot a német *Tarján Sramli-zenekar* nyitott meg, majd *Papp Rita* gyermekműsora, a helyi *Ördögszekér* néptánc-együttes, a *Korsó Duó* humorműsora, valamint a *Sípos F. Tamás* fellépése szórakoztatta a közönséget. Jutányos áron a büfében lehetett kapni ételt és italt – bajorkolbászt és magyar virslit –, amelynek teljes bevételét az üzemi tanáccsal egyetértésben a helyi *Bugát Pál Kórház* gyermekosztályának adományoznak. Így lett a nyílt nap egyben jótékonysági rendezvény is.

– horváth —

Jubilál a védőnői szolgálat

1915-ben alakult meg az *Országos Stefánia Szövetség az anyák és a csecsemők védelmére:* 80 éves hát a védőnői szolgálat. Megyénkben is ünnepi megemlékezésre invitálják a vedőnőket és az őket támogató szervezetek képviselőit *szeptember 22-én 10 órára a Megyei Művelődési Központ dísztermébe.*

Dr. Müller Erzsébet megyei tisztifőorvos megnyitója után *dr. Jakab István,* a megyei közgyűlés elnöke mond köszöntőt. A védőnői munka aktualitásairól, a képzés lehetőségeiről is szólnak majd a rendezvényen. Ezúttal ismertetik a *Miért lettem védőnő?* pályaműveket, elismeréseket nyújtanak át a szakma legjobbjainak.

A gyermekek is köszöntik majd *védőiket.* Fellép a *maklári* iskola énekkara, s műsort adnak az *Egri II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola* diákjai.

Gál Elemér: **SVEJK A VASFÜGGÖNY MÖGÖTT**

39.

Holubka megyei első titkár emelkedik szólásra a témához igazított falfehér arccal. Lassú, erősen tagolt, kísérteties hangon mondta, mintha egy világot temetne:

– Elvtársak, nagy próbatétel előtt állunk. Ismét bizonyságot kell tennünk, hogy hűséges szövetségben maradunk a lenini eszmékkel, és nem tántorodunk el soha tőle. Sajnos, hogy a nemzetközi munkásmozgalom soraiban vannak kishitű, Nyugatra kacsintó árulók, akik feladják a világproletárok zászlaját. Ezt tette most velünk Jugoszlávia elnöke, Tito marsall, aki elárulta a nemzetközi proletáriátus ügyét. Végképp lepaktált az amerikai imperializmussal. Egy tál lencséért eladja a jugoszláv erdőket, az ország kincseit, kitépi saját magát a proletár internacionalizmus kebeléből, hogy az idegen tőke, az imperializmus láncos kutyája legyen. Sztálin elvtárs bölcs előrelátása kilátásba helyezte a megtérés lehetőségét, de a felfuvalkodott, önfejű és megátalkodott marsall inkább az imperializmus láncait választotta a szocializmus napfényes jövője helyett. Elhagyta népét, amelyik a szocializmusra szavazott. Ez árulás, amit mélységesen elítélünk.

Ezek voltak a felszólalásra ingerlő szavak, hogy aztán minél többen ítéljék el az árulót. Elsőnek Kátcov emelkedett szólásra, tábori lelkészi stílusából visszatért valami keverék az egyházi szónoklat emelkedettsége és a lenini forradalmiság elszántságának romantikájából. Svejk csak ennyit jegyzett meg belőle:

– ...Elvtársak, mélységesen szégyellem magam. Kötelességemnek érzem, hogy önbírálatot tartsak. Nem voltam eléggé hű a párt szent küldetéséhez, amikor kezdtem hinni abban, hogy Tito marsall, az egykori partizán hős saját népét akarja kivezetni a kátyúból egy jobb világba. Rövid önvizsgálat után meggyőződtem, hogy tévedtem. Iosif Broz Tito többé nem a miénk. Az ellenség táborába állt, feladta az osztályharcot, szövetkezett a nemzetközi reakcióval, és félretéve minden szövetséget, előrenyújtja csápjait, hogy beszivárogtassa az imperializmus mérgét a népi demokráciák békés otthonába is. Elsőnek Magyarországon kezdi szövögetni az összeesküvés hálóit, párthoz hű elvtársakat mételyez félrevezető propagandájával, de az osztályharc éber őrei megvédelmezik demokratikus vívmányainkat, és a magyar elvtársak ingadozás nélkül leszámolnak a Tito-bérencekkel: Rajkkal, Mindszenthy bíborossal és Grösz érsekkel, a klerikális reakció sátáni erőivel.

Svejk úgy vette ki Otto Kátz szavaiból, hogy Tito és állítólagos bérencei nagyon is jól látják a valódi helyzetet, önálló nemzeti útra kellene lépni, elszakadni a ránk nehezedő szovjet politika nyomásától. Ezek hős férfiak a nemzet oldaláról nézve, de szovjet szempontból árulók. Erről csakugyan mélyen kell hallgatni, ha akarjuk, hogy a fejünkkel még gondolkozzunk.

A hallgatóságnak nagyon tetszett Szolomon Kátcov önbírálata és forradalmi állásfoglalása az ügy mellett. Hosszan tartó tapssal üdvözölték, csakhogy ütemes vastapsot nem kapott, mert az a pártszabványok szerint csak egyetlen nagy embernek dukál. Itt látta először Svejk, hogy milyen erős a pártfegyelem, és komoly elvhű emberei is vannak a pártnak, akik eltökélten hisznek a kommunizmusban. Az egyik hozzászóló szép vagyont örökölt amerikai rokonától, de minden ingóságát felajánlotta a pártnak, hogy ezzel is bizonyítsa elhivatottságát. Orvos létére ingyen gyógyítja a munkásokat, akik rászorulnak, saját pénzén biztosítja a diétás étkezést, mert ezzel is bizonyságot tesz kommunista mivolta mellett. Egy másik agitátor a falvakat járja, hogy a parasztokat szövetkezetekbe tömörítse, és vesszen ki a parasztságból a kapitalista hajlam, a gazdagodás mérge, helyette váljék általánossá a közösségi szellem, a közjó akarása.

(Folytatása következik)

Adam, Julius (1)

9565.

A vicenzai ütközet.

A hegyes vidék középterét elfoglaló város körül folyik, a melynek épületeit a tornyok uralják és a melyen innen a két magános topolyra, illetőleg a kőfallal körülvett kert közelében egy megsebesült tisztet szállitanak. Felirata a kép alatt: ~~Vicenza den 10 Juni 1848~~

Vicenza den 10 Juni 1848

alól jobbra: Gedr. in d. Kunstanstalt v. Jul. Adam in München.

Kőnyomat alányomással, méretei a vonalkeretnek 32.6:50.7 cm.

Sz.n. 257-912
642-912-6
Át.lelt.8335.

ÁDÁM JÁNOS ÉSZAK – MAGYARORSZÁG 1998. X. 1

Fotók a Kisgalériában

Rubycon címmel a miskolci Ádám János fotóiból nyílik kiállítás ma, csütörtökön délután 4 órakor a megújult kazincbarcikai Kisgalériában (Egressy út 35.). A tárlatot Ádám Ibolya, a miskolci Ifjúsági és Szabadidő Ház igazgatója ajánlja az érdeklődők figyelmébe. A megnyitón közreműködik: Czakó Péter (szaxofon) és Koncz Károly (előadóművész). A kiállításon láthatjuk Ádám János – itt bemutatott – Angi és Zsófi című fotóját is.

A Miskolci Egyetem különdíját az Észak-Magyarország kapta. Szarka Mária kiadóvezető Piskóti Istvántól, az egyetem PR-igazgatójától veszi át az elismerést jelképező serleget. Fotók: Séllei Zsolt

HIRDETÉS

1998. szej

Egy Falat az Árnyékkötők Archivumából

BALASSI KÖNYVESBOLT *1998 MÁRCIUS 21 - ÁPRILIS 21.

1023 BUDAPEST MARGIT U. 1. TEL : 212-0214

FALBONTÁS: 1998 ÁPRILIS 21 18. ÓRA

A. ÁDÁM JÓZSEF, BOHÁR ANDRÁS, BÁTAI SÁNDOR, BODROSSY MÁRK, BURGER ISTVÁN, DANIEL CABANIS, DÁRDAI ZSUZSA, JAMES DURAND-NATALIE, ERDÉLY DÁNIEL, HAÁSZ ÁGNES, HALBAUER EDE, HERENDI PÉTER, RODOLF HERVÉ, JANDÓ PÉTER, JUHÁSZ R. JÓZSEF, JOSEPH KADAR, KELÉNYI BÉLA, KOVÁCS BORBÁLA, LÉVAY JENÕ, JEAN MATHIAUT, MÁTÉ GYULA, VERA MOLNAR, NAGY KLÁRA, SÁFRÁNY ÁKOS, SOÓS EVELYN, SAXON SZÁSZ JÁNOS, SHMILLIÁR LILLA, SZOMBATHY BÁLINT, TENKE ISTVÁN, TÓTH GÁBOR, YEAN ETTE POETTS, ZSUBORI ERVIN

S Z E R E T E T T E L V Á R J U K

ÁRNYÉKKÖTŐK ARCHÍVUM

BALASSI KIADÓ

COPY GENERAL
Fénymásoló üzletlánc

artyrkoch

exhibitions

megnyitó: 2005. február 4. 18 óra

opening: 6 pm, 4th of march, 2005

a kiállítás megtekinthető március 4-ig, hétfő kivételével naponta 10-18 óráig

the show can be seen until the 4th of march, daily from 10 am to 6 pm, exept mondays

a megnyitó koncerten **Ádám Kálmán** műve hangzik el

közreműködik **Mekis Janka** és **Nagy Ágnes** hegedűn, **Gyenge Lajos** dobon

a túloldalon Robert Müller rajza /Földönkívüliek kottája/

a kiállítás kurátora **Petrányi Zsolt** /támogatta az NKA, NKÖM

Dr. Tímár Árpád
Budapest
Üllői út 119. IV/65.
1091

KORTÁRS MŰVÉSZETI INTÉZET
MODERN MŰVÉSZETÉRT KÖZALAPÍTVÁNY
2400 DUNAÚJVÁROS, VASMŰ ÚT 12.
ica-d@dunanet.hu, http://www.ica-d.hu, T/F (36) 25 412 220

layout foxy

ÁDÁM KÁLMÁN

KIÁLLÍTÁSI CSARNOK / EXHIBITION HALL

BUDAPEST, VÁROSLIGET XIV. OLOF PALME SÉTÁNY 1. TELEFON: 122-7405
NYITVA: NAPONTA 10-18 ÓRÁIG, HÉTFŐN ZÁRVA/OPEN: 10 A.M.-6 P.M. EVERY DAY, EXCEPT ON MONDAY
Belépődíj: 30 Ft, tárlatvezetéssel: 60 Ft; diákoknak, katonáknak, nyugdíjasoknak: ingyenes; ingyenes nap: kedd
Entrance fee: 30 HUF, with guiding: 60 HUF; Free entrance for students, soldiers and pensioners. No entrance fee on Tuesday.

AZ ÚJLAK CSOPORT KIÁLLÍTÁSA
EXHIBITION OF THE ÚJLAK GROUP

1994. december 10 – 25. / December 10 – 25, 1994

„A kultúra legritkább jelenségei közé tartoznak azok a művészcsoportosulások, amelyek nem az érdekképviselet valamelyik formáját űzik. Nem egy intézményt akarnak a hátuk mögé, amely megkönnyítheti az érvényesülést és szalonképes lehet más intézmények számára... ...Már a csoport neve is egy költői akció, amely elutasítja a gyengeséget, nem vágyik olyan támaszra, amit egy program hordozása jelenthetne..." (Sugár János, 1991.)
A csoport tagjai: Ádám Kálmán, Ádám Zoltán, Farkas Gábor, Komoróczky Tamás, Mészöly Suzanne, Ravasz András, Szarka Péter, Szili István.

"Groups of artists teamed up for other than interest-protecting purposes are among the rarest phenomena in the world of culture. What they want is not an institution in behind them that promotes their careers and makes them presentable to other institutions... The group's very name is a poetic action rejecting weakness, not requiring props like the carrying of a program..." (János Sugár, 1991)
Members of the group: Kálmán Ádám, Zoltán Ádám, Gábor Farkas, Tamás Komoróczky, Suzanne Mészöly, András Ravasz, Péter Szarka, István Szili.

Megnyitó: 1994. december 9-én, pénteken 18 órakor / Opening: 6 p.m. Friday, December 9, 1994
A kiállítás rendezője, Orosz Péter 1994. december 17-én, szombaton 11 órakor tárlatvezetést tart.
The curator of the exhibition, Péter Orosz guides a tour of the exhibit at 11 a.m. on Saturday, December 17, 1994.

LÁVAHANGOK / LAVA VOICES

KALMÁR ISTVÁN ÉS SINKÓ ISTVÁN KIÁLLÍTÁSA / EXHIBITION OF ISTVÁN KALMÁR AND ISTVÁN SINKÓ

1995. február 3 – 25. / February 3 – 25, 1995

Kép, zene, szobor – vagy virág, pillangó, arc. Mind egy tovaáradó folyam megállított pillanata, még izzó vagy megdermedt lávája. Az áramlás valahonnan a lét titkos dimenzióiból bugyog elő, hogy kozmikus méretű zuhogássá vagy egyszemélyes láva-csordogálássá váljék. A megnyilvánulás mindig más, a folyó mindig ugyanaz, így tűnik el a különbség kép és zene, magatartás és művészet, élet és álom között. Itt, ebben a szublimált térben érhető tetten a két alkotó tizenhárom éve tartó közös tevékenységének lényege is.

U. Seng Pie

Picture, music, sculpture – or flower, butterfly, face. All represent petrified moment of a rushing current, lava still glowing or already solidified. The stream bubbles forth from somewhere in the secret dimensions of existence to become a flood of cosmic scale, or a one-man trickling of lava. The manifestation is always different, the stream is always the same, that is how the division between picture and music, behaviour and art, life and dream disappears. In this sublimated space can one grasp the essence of the 13-year-long collaboration of the two artists.

U. Seng Pie

Megnyitó: 1995. február 2-án, csütörtökön 17 órakor / Opening: 5 p.m. Thursday, February 2, 1995
Megnyitja: Dr. Vásárhelyi Tamás, a Magyar Természettudományi Múzeum főigazgató-helyettese
Opened by: Dr. Tamás Vásárhelyi, vice director of the Hungarian Museum of Natural Sciences.
A kiállítás rendezője: Dobai Ágnes / Curator: Ágnes Dobai
A két művész, Kalmár István és Sinkó István február 12-én, vasárnap 11 órakor tárlatvezetést tart.
The two artists, István Kalmár and István Sinkó guide guests around the exhibition at 11 a.m. on Sunday, February 12, 1995.

MŰCSARNOK FESZTIVÁL / MŰCSARNOK FESTIVAL

A Műcsarnok felújítási munkálatainak előrehaladott állapota lehetővé teszi, hogy januárban és februárban művészeti fesztivált rendezzünk a kiállítótermekben, ahol a színház, a képzőművészet, az irodalom és a zene

As reconstruction of the main building of the Palace of Art proceeds well, in January and February we can stage an art festival in the

Ady József
Heves Megyei Nap
1996. X. 26

NAPRA

Ady József tárlata Hatvanban

A mindössze negyvenegy évet élt, tehetséges grafikusművész, Ady József munkáiból nyílt kiállítás a hatvani Ady Endre Könyvtárban. A tárlat a művész több alkotói periódusából nyújt ízelítőt. A munkák egy része a grafikus szülőföldjén, Erdélyben készült, de a későbbi, immár Vácott töltött hónapok alkotásaiból is bemutatásra kerül jó néhány. A hatvani tárlat bizonyítja, hogy Ady József rövidre szabott élete folyamán is maradandót tudott alkotni. FOTÓ: TOMPA Z. MIHÁLY

tatásai

ak

lapelőfizetések, hiteltörlesztések stb.) a látra szóló számla egyenlegének erejéig (fedezetlenség esetén 10 000 Ft-ig az OTP megelőlegezi a kifizetéseket).

A lakossági folyószámla napi kamatozású, de lekötött betétek elhelyezésére is kiválóan alkalmas. Az ügyfél igényei szerint választhat a futamidő és lejárati formák között. Munkabér vagy egyéb jövedelem rendszeres utalása és megfelelő számlaforgalom esetén folyószámlahitel is igényelhető.

Szolgáltatásainkkal készséggel állunk ügyfeleink rendelkezésére.

ÁDÁM KATALIN festő

Sajtókivágat 1-2

ÁDÁM KLÁRA textil, ruhatervező

Szentivanyi kéréréses cédula

ÁDÁM KLÁRA kolumnráskeppő keramikus hallgatója. Sajtó kiv 1. 1

ÁDÁM LAJOS festő (1927

Szentivanyi cédula 1

ÁDÁM LUKÁCS festő

Szül. 1894 jan. 30

Szentivanyi kéréréses cédula 1

ÁDÁM L. asztalos (1861)

G ÁDÁM Mária festő Baja sajtó 1-2

ÁDÁM MIHÁLY 17 k.-i kappanos cehmester

Ádám Zoltán festő: sajtók. 2db

UTCARÉSZLET
Ádám Katalin tusrajza

ron — a tavalyi tapasztalatokat hasznosí végleges reszor választottak, a nél még nem t den funkció ga

A legfontosal ten: a tan érdekek máris sürgetne tok. Az új dél let szerint — a felelős tanárok vel — év elej évfolyamon egy az előre kiírt kötelező zárthelyik időpontját, biztosítandó az írásbeli dolgozatok arányos elosztását. A villám-zárthelyikkel csak a diákok felkészültségéről győződhet meg a gyakorlatvezető, és az nem szolgálhat a félévi munkát értékelő gyakorlati jegy alapjául. Az alapszervezetek jelezzék az érdekvédelmi bizottságoknak, ha az egyeztetés megtörtént. Tanulmányi felelősök: a TTK-n Országh István IV. éves vegyész, a BTK-n Baranyi Béla IV. éves magyar—történelem szakos hallgató.

A szociális érdekvédelem is sok feladatot ad. Az albérletesek számára kérdőíveket bocsátottak ki, hogy felmérjék a segítségnyújtás lehetőségeit. Ezenkívül az ösztöndíj- és tandíjsérelmek, a szociálissegély-kérelmek elbírálása tartozik ide. A TTK felelőse Ki-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ci front": a menzaügyek in-

badnap biztosítását a TTK-n Varga Sándor V. éves fizikus vállalta. A színház melletti étteremmel és a menzával megegyeztek, hogy a tanárjelöltek menzajeggyel a Kossuth gyakorlóhoz közel tudjanak ebédelni. Az ötödéves alapszervezetek minél előbb jelezzék a bizottságnak, hogy az étkezést kik igénylik és milyen napokon.

Az érdekvédelmi munkacsoportok vezetői — a TTK-n Zsuga Miklós V. éves kém.—fizes, a BTK-n Brezsnyánszky László IV. éves történelem—pedagógia szakos — kérik, hogy az érdekvédelem körébe vágó bármely kérelemmel forduljanak a hallgatók személyesen hozzájuk, vagy írják meg panaszaikat, kívánságaikat, és dobják be az érdekvédelem ládájába.

Z. A.

Ádám Katalin (2)

1021

CSENDÉLET

(Ádám Katalin műve)

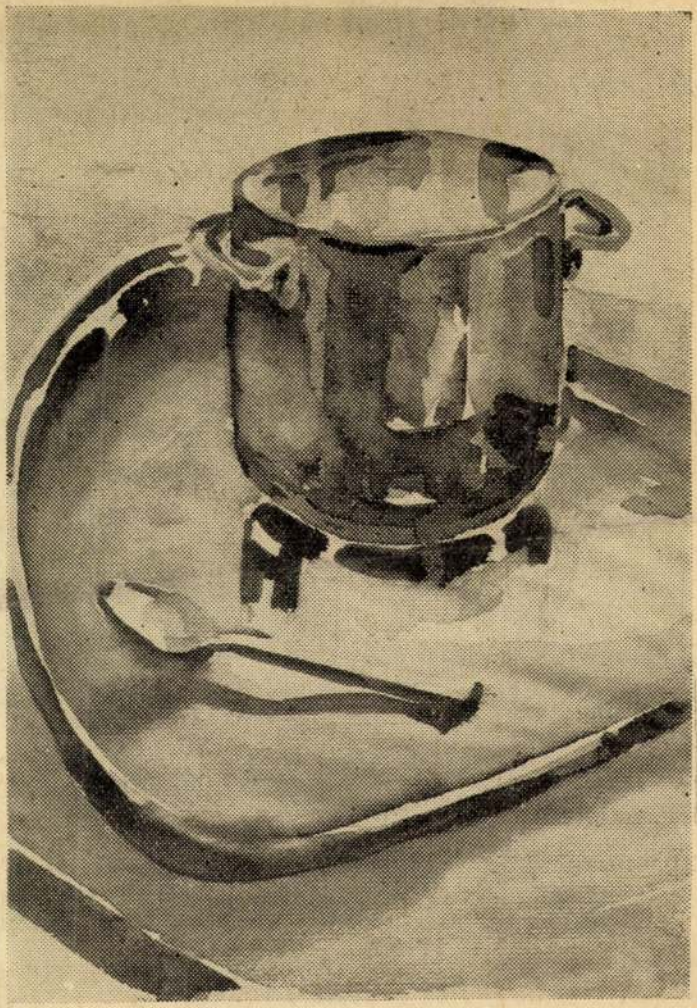

EGYETEMI ÉLET
Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

IRODA
MŰVÉS

Gulyás Imre:

APÁM

Messziről vezeti haza az út
Ismerem senki se rakodik úgy
Kocsija kereke rozoga már
nyikorog nyekereg nehezen jár
Ő meg csak neveti neveti
Lám
nocsak a deresen reped a hám
Sáros az út (halkan zörög a kas)
ragadó tetejét szedi a vas
Dobog az ütemes pataszó — kopp
tüledébb tüledébb co'ide hopp

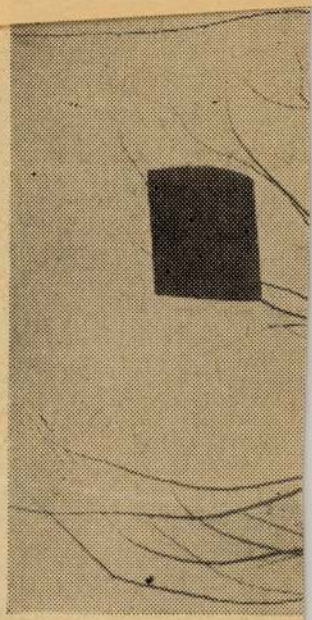

Kiállítás a KLTE harmadik emeletén

Szabó László grafikái

Írta: Németh Béla

Remek dolognak tartom, ha valaki szépnek látja a világot

(1)

Ádám Klára

textil

1917–18.

Éminik 1930. 81. l.

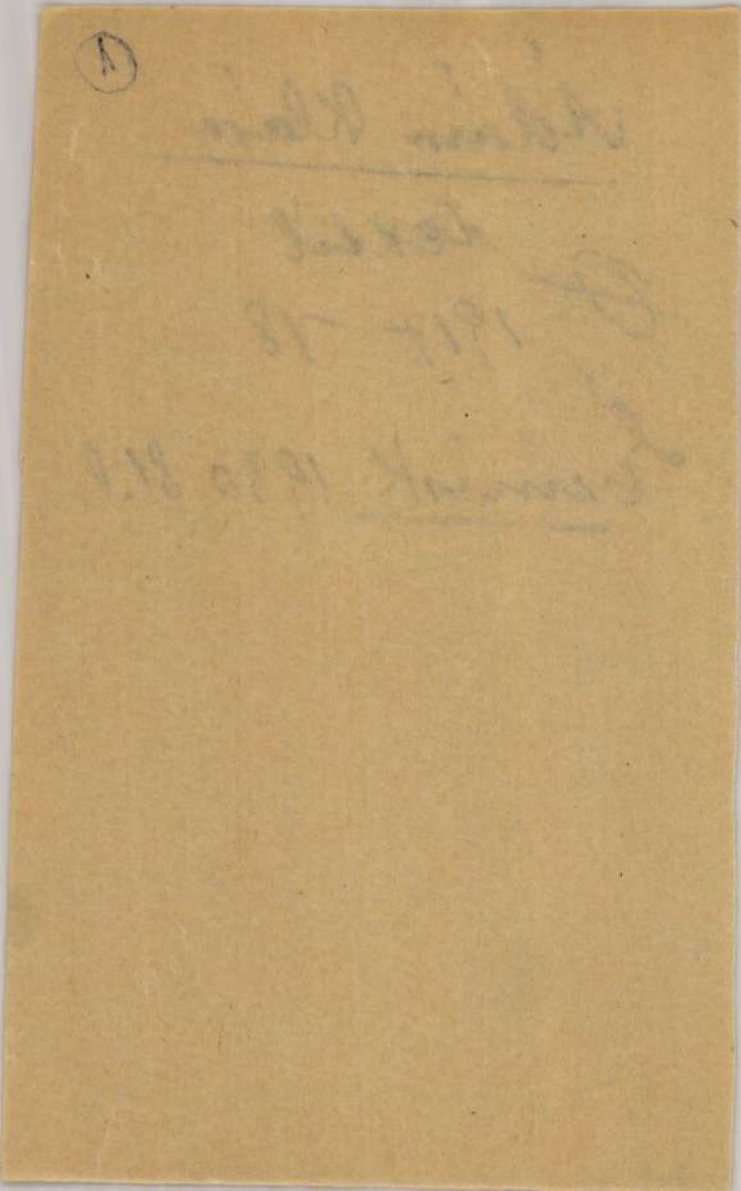

M.D.K.

Ádám Klári

"Estélyi ruha" cimmel divatrajzát hozza a lap

Szinház és Divat. Bp. 1917. II. évf. 41 sz. cimlap belső oldalán.

M.D.K.

Ádám Klári

"Estélyi ruha" cimmel készitett rajzát hozza a lap.

Szinház és Divat, Bp. 1917. dec. 16. II. évf. 50. sz. 13. lap

M.D.K.

Ádám Klári

Rajza "Estélyi ruha" cimmel

"Kosztüm" c. rajzát hozza a lap.

Szinház és Divat, Bp. 1917. nov. 18. II. évf.
46. sz. 37. és 39. lapokon.

M.D.K.

Ádám Klári

Két ruhatervét bemutatja a lap.

Szinház és Divat, Bp. 1917. okt. 14. II. évf.
41. sz. 19. lap

M.D.K.

Ádám Klári

"Szinházi köpönyeg" cimmel a lap bemutatja a müvész divatrajzát,

Szinház és Divat. Bp. 1917. nov. 4. II. évf. 44. sz. 42. lap

M.D.K.

Adám Klári

A müvész divatrajzát bemutatja a lap "Estélyiruha" cimmel.

Szinház és Divat, Bp. 1918. jan 2o. III. évf. 39. lap

M.D.K.

Ádám Klári

"Estélyi ruha" cimmel hozza a lap a müvész divatrajzát.

Szinház és Divat, Bp. 1918./jan. 13./ III. évf. 2. sz. 4o. lap

Ádám Klári ruhatervező

"Estélyi ruha" cimmel hozza a lap a művész rajzát.
Repr.

Szinház és Divat, Bp. 1921. márc. 17.
VI. évf. 11. sz. 24. lap

Ádám Klára, [ ]

(1)

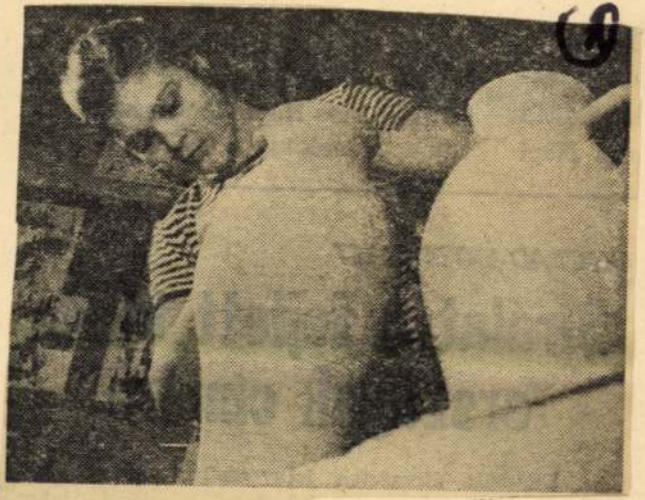

A Várna utcai Szakmunkásképző Iskola kerámia szakos hallgatói az Iparművészeti Vállalat megrendelésére dolgoznak. Képünkön: Ádám Klára hallgató dísztárgyat készít.

-: (- kép

2.

Esti

1978. jún. 24.

tés valószínűsíti, hogy a termékekre vonatkozó tár-

(1)

ÁDÁM LAJOS festő. 1927-ben Kolozsvárott rendezett kiállitást nehéz körülmények között. /"Ujság" XXIX. évf. 1927.

- 3 -

93. szám: Hat képvásárló keres egy ki

268. GUIZOT, M., L'histoir

269. GYÓNI GÉZA, Lengy
Sk. aláirással.

270. HAGGARD, RIDER, E

271. HAMILTON, CICELY,
Marí érdekes sk. megj

BB

(1)

örögül és magyarul. Bp. 1909. — TACITUS MÜ-
— T. LUCRETIUS CARUS a természetről. Bp.

E. P. Coleridge. London, 1891. 8r. 2 köt. Ered.

állitást./

oche français & allemand. Leipzig, 1864. 32r.

st, 1896. 8r. 3 köt. Vktsek.

l'Écueil de Minicoy après huit ans dans l'Ocean
et. Félmarokénktsek. Aláirásokkal.

e Sand. Paris, 1884. — ALAIN BAUQUENNE,
bőr és fvkts. Exlibrissel.

—

Ádám Zajos 1936

Bronz. – 75 cm.

Magánpelajdon

– Petrás

ÁDÁM Lajos asztalos

VARGA Gyula: Adatok a debreceni asztalos céh és a népi butor történetéhez.=A Debreceni Déri Muzeum Évkönyve 1988 (1990) 134. p.

mesterjegyei

(1)

Ádám Lukács

festő

1912-14

Születési: Kunhegyes 1894. jan 30.

Apja: Ádám Lukács. asztalos m.

Tanára: Sándor Béla

1 Uram !

az 1915 év április 14 én kel
tem, hogy az őrház pa
mértem. Pontos súlya 225.

Ádám Lukács

festő

1912–14.

Ermisk 1930.

81. l.

(2)

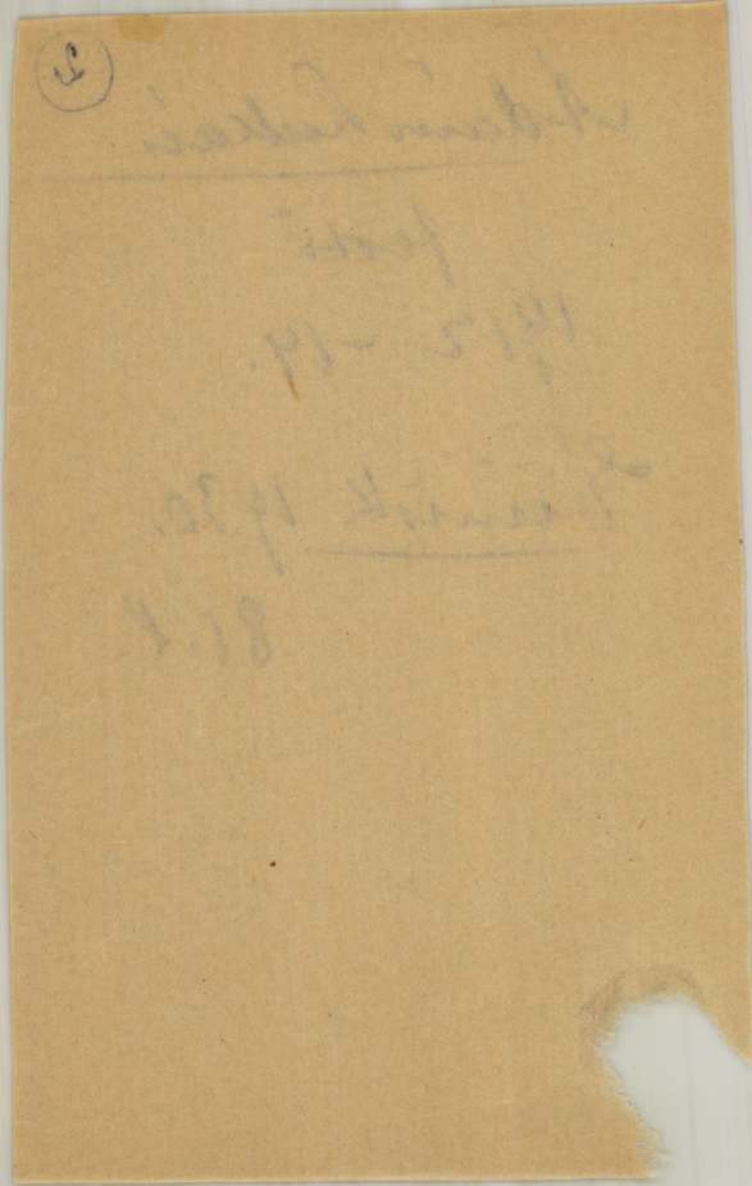

MDK.

Adam L. antalos

Sartory Ödön üzlethiszkat

Belv. Váczi u. 2.

1861. - Hamlokszat és alapr.

MDK-A-II-1/327.

G. Ádám Mária és S. Göldner Márta szekszárdi kiállításáról

Vasárnap, november 10-én nyilt meg a szekszárdi Balogh Ádám múzeumban Göldnerné Ádám Mária és Solymosné Göldner Márta bajai festőművészek kiállítása. A kiállítás megnyitása rövid ünnepség keretében történt, ahol Vasváry Jenőné gimnáziumi tanárnő tartott beszédet és közreműködött a szekszárdi Liszt Ferenc zeneiskola énekkara Bodonyi Ferenc karnagy vezényletével.

Függetlenül a kiállítás anyagának kritikájától, dícséretesnek kell mondani a szekszárdi múzeum kezdeményezését, amelynek keretében Szekszárdon a környező városok képzőművészeinek alkotásaiból rendeznek kiállításokat, a Tolna megyei művészek pedig a szomszédos városokban rendeznek kiállításokat.

A két művész, anya és lánya — és ez a kiállított anyagok egységessége szempontjából nem lényegtelen — figyelemreméltó képanyaggal lépett a szekszárdi közönség elé. Valamennyi képen meglátszik a mesterségbeli tudás, az elmélyült munka. Az egész anyag együttvéve és az egyes képek külön-külön is bájosak, mindegyiken a női lélek finomsága, érzékenysége tükröződik. Kellemes benyomást kelt a nézőben s ebben az esetben igen dícséretes, hogy nincsenek nagy végletek, a kiváló alkotások mellett találhatók gyenge művek, egységesen jó, a Tolna megyei és környékbeli színvonalat tekintve, átlagon felüli a nívó, a hasonló körülmények között dolgozó képzőművészek alkotásait figyelembevéve.

Az elismerés és annak megállapítása mellett, hogy a szekszárdi múzeumnak feltétlenül erkölcsi sikerét jelzi a színvonalas kiállítás, nem szabad elhallgatni a hibákat sem, s elmondásukban a kiállító művészek ne sértő szándékot lássanak, a segíteniakarás, az őszinte bírálatot inkább.

A kiállított anyag kissé egysíkú, sőt, egyhangú, azzá teszi, hogy a virágcsendéletek uralják a két termet, alig néhány tájkép szakítja meg csupán ezt az egyhangúságot és az egyetlen portré, amely kiemelkedő darabja az anyagnak, bár kissé keménynek érzem. Ami a stílusbeliséget illeti, nem jut túl a kiállított anyag az impresszionizmuson, amely ma már, eltekintve néhány „nagy"-tól, túlhaladott irányzat, különösen ebben a provinciális formájában.

Ilyen rövid bírálat nem térhet ki részletesen a kiállítás valamennyi erényére és hibájára, végülis az összhatást tekintve, azzal kell befejezni hogy a kiállítás értékes, s elismeréssel kell nyilatkozni a művészek munkásságáról.

L. Gy.

TOLNAMEGYEI NAPLÓ
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, VIII., Blaha Lujza-tér 3
Telefon: 139-292

vezető különösebb hibát n

kanizsai VTE 2:

A második félidő is a v
nadásával kezdődik. A ve
nár a 8. percben újabb gólt
lek révén (0:2). A gól után Horváth és
Endrődi húzódik előre a csatársorba, ők
gyeknek menteni a menthetőt. Sikerül
s ezzel a húzással az ellenfél védelmét
negzavarni. A 25. percben Horváth elé
kerül a labda, akinek éles lövése a léc
lá vágódik (1:2). Továbbra is Bonyhád
ámad a szurkolók lelkes biztatása mel-
ett és a 40. percben Váradi beívelt lab-
dája Péter fejére száll, aki azt a hálóba
továbbítja (2:2). A hazaiak továbbra is
fergetegesen rohamoznak, szeretnék a
másik bajnoki pontot is itthon tartani,
ami majdnem sikerül is, mert a 43.
percben Endrődi elé kerül a labda, aki
azt a hálóba továbbítja. A játékvezető
azonban talpalás címén nem adja meg
a gólt. Ez helytelen ítélet volt, mert
fordulásból küldött lövésnél talpalásról
szó sem lehetett.

Bírálat: Dicséretet érdemel a nagy-
kanizsai csapat, amely tervszerűbb já-
tékkal idegenben is 2:0-ás vezetésre tu-
dott szert tenni. A hazai csapat nagyon
későn kapott észhez, amikor már a győ-
zelmet kicsikarni igen nehéz volt. Noha
a játékvezető egy teljesen szabályos
bonyhádi gólt nem adott meg, a muta-
tott játék alapján a döntetlen eredmény
igazságosnak mondható. Jók: Hegedűs,
Horváth, Pataki, illetve Mészáros, Ste-
fanek, Volusek.

Tóth István

14. Váralja 12

Legjobb vízlág

Nagymosás előt

Könnyebb a mos

Kevesebb szappa
ha

Építők figyelem!

Építőkő szállítását hetve-
helyi, erdősmecseki
és balatonvidéki kőbá-
nyákból bármely vcsút-
állomásra vállaljuk.
Megrendelés telepei
nél feladható.
Pécs-Szekszárdi TÜZÉ

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV., D...

MDK (2)

G. Ádám Mária

Kőv

956-57

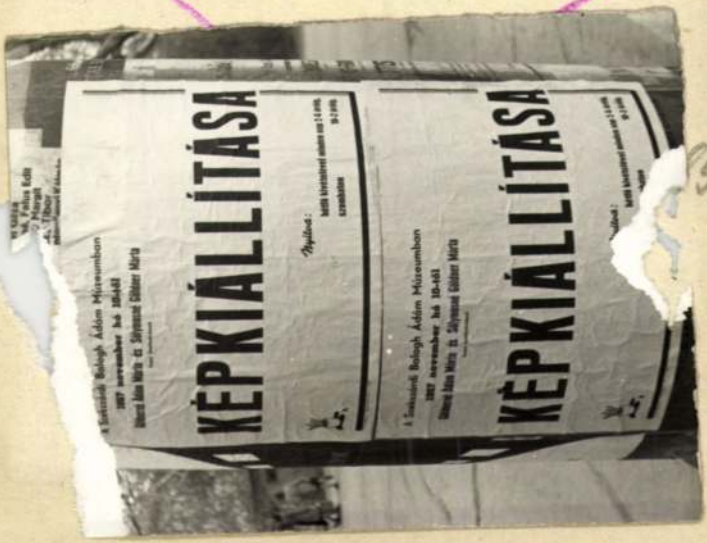

A

Ádám Mihály szappanos cél-
mester volt

a 17. században Körösön

A remeklő legénynek 2 mázsa faggyuból 8 egész-
szék sóból és 2 negyed mészből kellett szappant főzni.

Horváth Zoltán: Egy Mezőváros Cétes Spara
Nagykőrös 1943 103. l

ÁDÁM OSZKÁR butorterverő, 1910
frontiványi kerirásos cédula 1

ÁDÁM RICHARD BENNO képmásés lófestő
született 1873 München
frontiványi kerirásos cédula 1 – 3
Sajtó 4

ÁDÁM SÁNDOR nyomdász

ÁDÁM Schinelczer 1399–1404 kassa
olvasztó mesterek, a kassai pénzverő harlan
frontiványi kerirásos cédula 1 – 2

ÁDÁM SEBESTYÉN aktatos (1862)

ÁDÁM STEPHAN pozsonyi jezsuita templom
gyóntatószékének díszítése

ÁDÁM V. grafikus

ÁDÁM Zoltán Dunakeszi Főmélyi lakatos faszobrán

(1)

Ádám Oszkár

O butorterverő

1910.

Ennisk. 1930. 81. l.

ÁDÁM PÉTER

DÉLVILÁG

SZOMBAT, 199

Sors, Sorsok, Sors-sokk

Vári Györgyi, aki a „kerámiával beszélget" és az erdők, fák, árterek kései „rokona": Ádám Péter a csongrádi Tiszai Galériában. *(Fotó: Enyedi Zoltán)*

Egy bajai festő, akinek csongrádi rokonsága van és egy pécsi keramikus – Ádám Péter és Vári Györgyi – alkotásai láthatók a csongrádi Tiszai Galériában. Nem nehéz fölfedezni a két alkotó közötti lelki rokonságot, mely abban a természetes témaközelítésben érhető tetten, amivel a tájat és az anyagot élményvilágunkba varázserővel átemelik.

Merésznek mondható az a estő, aki a tájat választja. A unát, az árteret vagy egy dőrészletet. Az árnyak és a fények, a zöld, sárga és a barna színek olyan harmoniában rendeződnek Ádám Péter ecsetvonásaiban. Mintha álmaink, eszményeink erdejében járnánk. A természethez való ősvonzódásunkról árulkodnak ezek a festmények. (Kutyaszorító, Ellenfényben, Hajnalban, Nyárfák, A Mecsekben, Nyírfák.) Nem kavarnak bennünk érzelmi vihart, inkább megnyugvást hoznak, oltalmat adnak, hűs levegőt árasztanak. Nagyon nehéz az erdőt így látni és festeni. Gyakran futok keresztül erdős tájon, ahol félbetört, idejekorán kivégzett, derékbavágott fákat látok szörnyülködni. Nem mindenki tiszteli az erdőt. Vári Györgyi a természettel, az anyaggal, mellyel dolgozik, beszédes viszonyba kerül. Kerámiái nem formai bravúrok, hanem élő tárgyak, melyek mellett nem tud megállás nélkül elmenni az ember. Pécshez kötődik, a pécsi kerámiához, de amit csinál, az önmaga vágyainak és közléskényszereinek a terméke. Igen ötletesek. (Sors, Sorsok, Sors-sokk; egymással szoros gondolati összefüggésben lévő alkotások – a kendőnyi szoba közepén – szinte mágnesként vonzzák a tekintetet.) Olynok ezek a öntörvényűen formált tárgyak, mint az édesgyerekek. Kötődnek holtukig az anyához, aki életre dajkálta őket.

Baky Péter, aki grafikusművész Szekszárdon, azt mondta megnyitó beszéd ürügyén: nem szeret a művekről beszélni; pontosabban a művek helyett. Ehelyett azt sorolta fel, ami a XX. század végén nyomasztja az alkotó, az önálló gondolatra és cselekvésre képes embert. Mi lesz az általunk teremtett értékekkel? „Szükség van-e ránk?" – kérdi az alkotó ember.

„Hiszen képzőművészet nélkül üres lenne a világ."

Még nem az.

B. Gy. Gy.

• *A hajléktalanok védősz oltalmat remél*

Lagzi Laj börtönbe m

Sörfeszt bele, azaz „Mindent bele" címmel kapott a minap egy ajándékkazettát a Délvilág szerkesztőség képviselője Lagzi Lajcsitól, aki ezzel jókívánságait is tolmácsolta a lap újságíróinak. Aztán, valóban mindent bele-lendülettel „dobta fel" a vásárhelyi közönséget az első helyi Délvilág Sörfesztén. Művészi eszközeiről beszélgettünk a népszerű „lakodalmas" zenésszel.

• *Jó bulit csinált a vásárhelyi sörfesztén, s vasárnap este a DM- sörfesztivál vendége lesz. Előtte viszont a kalocsai női börtönben lép fel. Ott is lesz vajon „vonatozás"?*

– A dolog úgy kezdődött, hogy megkérdezték tőlem: jótékony alapon elvállalnék-e egy fellépést a tököli fiatalkorúak börtönében? Ezt boldogan vállaltam, gondolván: tudok talán egy jó napot szerezni nekik. Mert hisz' ezek az emberek lehet, hogy csak pillanatnyilag csúsztak félre. És azt is tudom, hogy közülük sokan nevelőintézetiek, tehát családi háttér nélkül nőttek fel. Nos, nagy hatással volt rám a fegyelmezettségük. Ezt követően kértek fel, hogy lépjünk fel a női börtönben is. Szívesen megyek, vasárnap.

• *Milyenek a börtönlakók, mint közönség?*

– Bármennyire bedobom is magam, őket nem lehet

lam van egy
sa. Én a hajlé
mogatom. É
mert senkinek
léjük állni. H
önhibájukon k
szociális hál
badna ezért
Mert nézze, h
válik, otthagy
feleségére, gy
len elveszti az
hogy egy pilla
léktalanná vál
semmiféle al
nem adok semm
kapcsolatban a
körülmény. Bi
lott róla, hogy
kórháznak fela
trombitámat, a
mat; tavaly más
évben két és fél
tem" az alapítvá
Továbbra is felaj
a hangszereimet
értékes tárgyaim
torként a pénz c
sához. Viszont,
eddig, ezután is
karácsonykor, a
téren az ötezer a
levest. Ezekben
ban az a szép, hog
lektálunk; aki k
adunk, és ugyan
kapcsolódnak az a
mások is. Volt, a
kalomra ötszáz
hozott Szabolcsbó
pedig egy doboz
rot. Ő azt tudta ny
ha én ezzel valaki
dát mutattam, a
megérte. Nem be
ról, hogy aznap m
tek azok a szerencs
sú emberek.

(1)

Adam, Richard

Benno

Gróf Bánffy György
Csinos nevű lován
ülve, fa, olajf.
„Richard B. Adam
Bonczhida 1906".

Bonchida

Biró Bonch

202. l.

(2)

Adam, Richard Benno

festő

l. Bíró Bonch

219. l.

Bíró József = A bonchidai Bánffy-kastély családi arcképei. Emlékkönyv Lyka Károly hetvenötödik születésnapjára Bp. 1944

(3)

Adam, Richard Benno

MAGYAR MŰVESZET

1929. 119-120

P690-89

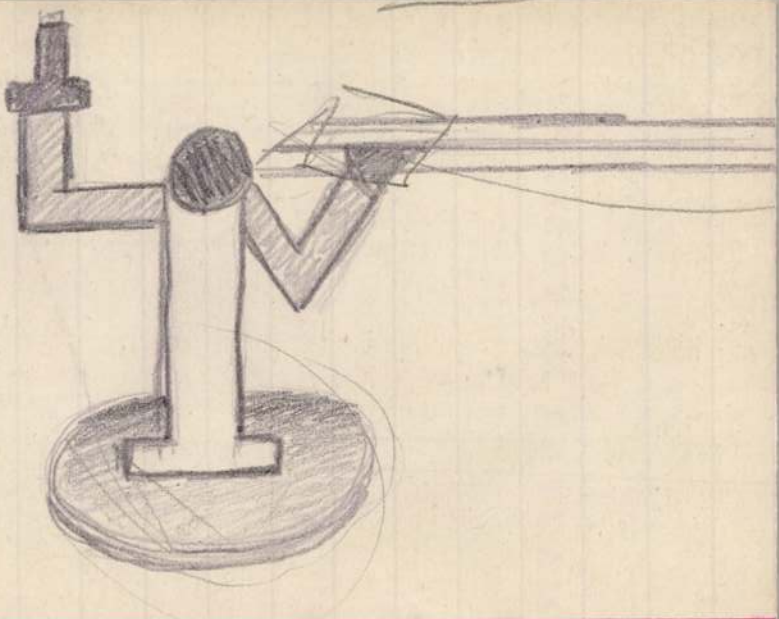

lára, magyar főurak megrendelésére
Erről alig tudtunk eddig valamit, mer
e hosszú idő alatt csak egyszer-kétsz
tott ki Budapesten. Hogy főuraink
elárasztották a müncheni művészt me
léseikkel, az most kitűnik, írásban és
egy imént megjelent könyvből. (Rich
Adam. Ein Träger deutsch-ungarischer
beziehungen. Von Ernő Lits. Münche
XXVI + 86. Mintegy száz képpel.) A
*Adam*ban a német és magyar művésze
kozásainak egyik tényezőjét látja. Ebb
követhetjük, mert ezek a vonatkozáso
a fentebbiekből kitűnik, meglehetőse
oldalúak voltak. Művészetünkkel, mint
nal, nem volt s nem is lehetett kap
még abban a formában sem, hogy
festőink hasonló tárgyakat festhettek
így összemérhették volna stílusuk erej
nem kerülhetett sor, mert a fentnevezett
megrendelők helyesebbnek vélték honfitársaik
mellőzését. A könyvnek megvan az az érdekessége, hogy akaratlanul is rávilágít erre a kultúrképre, amely egykor sok mindent meg fog magyarázni, ha valaki majd a legutóbbi negyedszázad magyar művészetének sajátságos sorstörténetét meg fogja írni.
R. B. *Adam* sokágú, régi német művészcsalád sarja s jelenleg feje. A szerző rendkívül rokonszenves képet ad róla, elmondja, hogy szinte örökségképpen vette át a családban hagyományos lófestést és lovasképmás-festést s hogy ezt derekasan, főúri megrendelőinek nagy megelégedésére mívelte. A világháborúban több ízben be volt osztva csapatainkhoz is s magyar vonatkozású hadijeleneteket is festett, ezenkívül néhány alakos- és tájképet a pusztáról, amelyet jól ismert, hiszen sokat tartózkodott mágnásaink birtokain, mint azok vendége. Szíves viszony kapcsolta Benczúr Gyulához is. Képei közül csak egy budapesti vadásztársaság tömeges portrait-művére emlékszünk (Nemzeti Casino), amely ügyes csoportosításban 47 előkelőség lovas-képmását tartalmazza. Bennünk ez a kép nem keltett oly művészi hatást, mint a könyv szerzőjében s alig tartjuk egyébnek nagyrétű illusztrációnál, amely megbízható látleletet ad. Művészi stílusát valóban művészi szempontból nem jellemzi a szerző s inkább a festő életrajzát adja, amelyet megtoldott egy világosan áttekinthető családfával. Hasznos könyvnek tekintjük azért, mert adatokat szolgáltat mecénásaink történetéhez s némely társadalmi rétegünknek művészetünkhöz való viszonyához. *(Lk)*

CARICATURE OF TO-DAY. A jelenkori karikatúra művelőit mutatja be az a testes kötet, amely a londoni Studio kiadásában jelent meg s címe: Caricature of to-day. A szárhumortól a gyilkos gúnyig a karikatúra sokféle hangnemét, az előadásbeli ötletek, a stílusbeli különbségek bő változatát nyujtja a kötet, amelynek azért mindenesetre hasznára vált volna, ha belekerülnek azok is, akik kimaradtak. Például az oroszok és mi magunk is. A multban s még inkább a jelenben nem egy művészünk joggal helyet kérhet a modern karikatúra mesterei közt. —*r.*

KIÁLLÍTÁSOK:

Február 21-én nyilt meg a Tamás-Galériában a Modern Kiállítás-szervező bizottság rendezésében *Bor Pál* festő- és szobrászművész gyüjteményes kiállítása;
február 24-én az Ernst-Múzeum CIII. csoportkiállítása, amelyen *Batthyány Gyula gróf, Cserepes István, Gallé Tibor, Iványi-Grünwald Béla, Nagy Imre, Rudnay Gyula* festőművészek és *Sidló Ferenc* szobrászművész vettek részt;
március 3-án az Országos Képzőművészeti Társulat tavaszi kiállítása a városligeti Műcsarnokban;
ugyanaznap a francia Avant-Garde művészek kiállítása a Nemzeti Szalonban;
március 7-én *Schreiber Hugó* festőművész és *Bokros Dezső* szobrászművész gyüjteményes kiállítása a Tamás-Galéria termében.

CÍMKÉPÜNKÖN *Szüle Péter* festményét hozzuk; a kép a művész édesanyját ábrázolja.

Felelős szerkesztő: Dr. Majovszky Pál.

Főmunkatárs: Dr. Lázár Béla.

Kiadó: Ormos György.

Szerkesztőség: VII., Erzsébet-körút 7. II.

Magyar Művészet. 1929. 2. szám.

Nyomatott a Lorilleux Ch. és Tsa gyár festékével.

Az Athenaeum r.-t. mély- és könyvnyomása.

DR. MAGDA RÉVÉSZ-ALEXANDER. Die alten Lagerhäuser Amsterdams. Haag. Martinus Nijhoff. 1928. 130 képpel.

Nagy és bonyolult feladatot vállalt magára Révészné, Alexander Magda, mikor az amsterdami raktárházak történetének megírására vállalkozott. Mert ez a mindeddig kiaknázatlan anyag ily komoly feldolgozása lelkiismeretes munkát és utánjárást igényelt. A bőven fenmaradt emlékek egyenként való felkutatását és a történetükre vonatkozó aprólékos adatok kiderítését illetőleg egyaránt. A könyv érdeme, hogy a fáradságosan összehordott adatok nem tolakodnak előtérbe s csak a kutató számára közölt leíró jegyzékben jutnak szóhoz, mint jólesően komoly és megbízható bázisa a mondottaknak. Elkülönítetten maradnak a könyv voltaképpeni szövegétől, az eredményeket összefoglaló tanulmánytól, mely Alexander Magda eddigi munkáiban is mindig tapasztalt vonzó és érdekes modorban van megírva. Élvezetes és szép könyv s azonfelül alapvető tudományos munka.

A raktárházak az épületeknek egész külön típusát képviselik, melynek külső formáját a célszerűség szabja meg. A hollandi nép lelkében mélyen gyökerező, praktikus szépérzéknek köszönhető, hogy ezen épületekben is, éppúgy, mint a szélmalmokban, esztetikai hatás tekintetében a szükséges célszerűség igényein messze túlmenő megoldást teremtettek. Ezen épületek egyszerű és a gyakorlati célt szolgáló külsejében van valami időtlen és általános érvényű, s a stílusok és irányok változó áramlataitól nem függő. A célszerűség és szépség szempontjainak harmonikus összeegyeztetésében látja Révészné az épülettípusok legérdekesebb problémáját s könyvének témája is ezáltal nyeri aktualitását. Mert korunk művészetének épp ez a nagy kérdése s nem egyedül az építészeté, hanem az iparművészeté és technikáé is. Révészné könyve tehát a régi idők példáján fontos tanulságokat nyujt a modern embernek is.

raktárházak típusa csak nagy kikötővárosban fejlődhetett ki és meglehetősen szűkre abott területre szorítkozik. Legfőképpen sterdamra s a XVII. századra, amikor e os fénykorát élte: Európa legnagyobb tenri kikötője és a külföldről jövő és oda induló, vezetesen az indiai áruk legnagyobb raktára lt. Kereskedelme révén lassanként Amsterm lett a pénzüzletek egyik legfontosabb közntjává is. Gazdag és büszke polgárság fejlött ki itten, melynek szelleme korának nden építményében elevenen él. E polgárság almának és gazdagságának igazi szimbonai a raktárházak voltak, s hogy Amsterdam y büszke volt épp ezen épületeire, azt legban az bizonyítja, hogy egy XVII. századi tő Amsterdamot „Nyugat és Kelet raktárz"-ának nevezte el. E házak egyenként vagy csoportokba sorakozva, büszkén emelkedtek a város közepén, a legelőkelőbb utcasorokban, a gazdagok palotái mellett. Felületüknek nagy ajtókkal és kis ablakokkal való ritmikus tagolása, nyugodt és előkelő megjelenésük a monumentális szépség hatását sugározza s ezáltal megállják helyüket a hivalkodóbb épületek mellett is. Különös szépségüket növeli *színességük:* melegebb, sötétebb színű nagy falfelületek közé ékelődik az ajtók és ablakok fakereteinek telt zöldje, kékje vagy rozsdabarnája. A színességnek ez az alkalmazása a hollandi nép derült lelkületének elemi szükséglete, mely megnyilatkozik a használati tárgyak élénk színezésében is. *E színes épületek különleges festői varázst kölcsönöznek az utcáknak,* amint a kanálisok formát bontó, csillogó és tükröző vizében folytonosan mozgó és változó foltokban megjelennek. A színek és formák eleven színjátéka ez, amely a ködös atmoszférában gyengéd-lágy egységgé olvad össze.

Révészné, Alexander Magda élvezetes vezetése mellett bebarangoljuk a bájos Amsterdam legkisebb zugát is s megismerjük a raktárházak különböző típusát, a XVI. század fából készült házaitól egészen az újabb idők alkotásáig, a keskeny házaktól az épületcsoportokig, az egyszerűbb építményektől a szobrászati díszszel fölékesített gazdag emlékekig. Sőt nemcsak Amsterdamot ismerjük meg. Révészné felkutatta Hollandia, Belgium és még néhány hansavárosnak is hasonló rendeltetésű házait és összehasonlító fejtegetéseiben még ezekről is bőven tájékoztat.

Az érdemes munkát a hollandusok pompás kiállítással becsülték meg, mely nemcsak az őket érdeklő thémának szól, hanem a munka belső értékének is. *Dr. Hoffmann Edith.*

EGY NÉMET KÉPMÁS- ÉS LÓFESTŐ MAGYARORSZÁGON. Körülbelül negyedszázadon át dolgozott magyar főrangúak számára Richard Benno *Adam* (szül. 1873-ban Münchenben) s ha nem csalódunk, élete eddig való művének túlnyomó része magyar szám-

8*
MAGYAR MŰVÉSZET
1929.

mDK

Ádám Sandor
nyomdász

olomvésete. Ábra a 135. lapon

Dukai Károly: Az olomvésésről

Grafikai Szemle 1929 évf. 4 sz. 133 l

mDK

Ádám Sandor
nyomdász

olomvésete. Ábra a 135. lapon

[illegible] Károly: Az olomvésésről

[illegible] Szemle 1929 évf. 4 sz 133 l

Kassa

Adam Schmelczer 1401

Arch.Közl.1899. XXI. 116

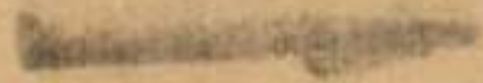
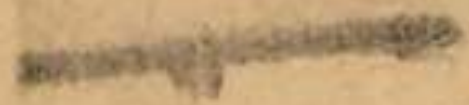

MDK

Ádám Sebestyén antalos

Gárgyár üzlethiraheta

Belv. Aranyszék u. 5.

1862. – 2 homlokzat, mednet, alapr.

MDK-A-II-1/735.

MDK

Adam Sebestyén antalos

Stolp Károly Oszkár, üzlethiszkat

Belv., Váczi-u. 7.

1863. - Homlokzat, 4 szoborral., alapr.

MDK-A-11-1/1240.

MDK

Adam V., graf.

Tigrisvadászat. Körajz. 49x36

Árv. Csarn. IV.rk. szám: 55.1930. Kat. 15.1.
Árv.Közlöny.

Vegyes, egyházi berendezés
a pozsonyi jezsuita templom gyónta-
tószékének diszitése, Stephan Adam
Steinmässler, barok

Forum, 1937. 18.

G.Leweke-Weyde: Weniger bekannte
Pressburger Bildhauer

Ádám Zoltán

A mostani XXIV. országos kiállításon szerepelnek művei, a Dunakeszi Főműhely lakatosának: facsoportjai

Losonci Miklós: Országos vásutas képzőművészeti kiállítás.

Pestmegyei Hírlap, 1974. júl. 11.

(1)

megirva

Ádám schmelczer

olvasztómester a kassai pénzverőházban

1399 – 1404.

Kemény Lajos: Adatok az ötvösségés pénzverés történetéhez. Arch. Ért. 1903. 70. l.

kapcsolatos kiadások 870.37 P. Nagyobb
Irói tiszteletdijak tételénél /1.100 P/
hoz kocsikisérők dija cimén /3.021 P/,
és Nemzetközi Vásár kiállitás /2.000 P/
merült szükséglet alapján.

2.Rovat. Termelési költségek.

Az 1939.évben 77,495.860 m³
2,495.860 m³-rel több az előirányzott 75
A közvetlenül szomszédos cs
tán a Kossuth Lajos téri vizmü vizének
megtisztitás hónapokig tartó ö
A fokozott üzembiz

(2)

Ádám schmelzer

1399 – 1404.

Kassa.

vrő

Schey Ilona: A Kő-
zépkori ötvösművesség és
az antik hagyományok.
Bpest 1935. 35. l.

Siebenbürge

bearbeitet v

Geza v. Csergheö und O

Lieferung: 381 oder Band

NÜRNBERG

Verlag von Bau

(Emil Küste

usst[illegible]ung: Wien 1878.

Udain Zoltán
kiállítás az Ernst Múzeumban

Ádám Zoltán
Rozp

Mogyar Nemzet 1985. IV. 27.

Ádám Zoltán

Kiállítás a Fészek Galériában

Magyar Nemzet 1985. VII. 15.

Ádám Zoltán

Magyar Nemzet
1985. IV. 13.

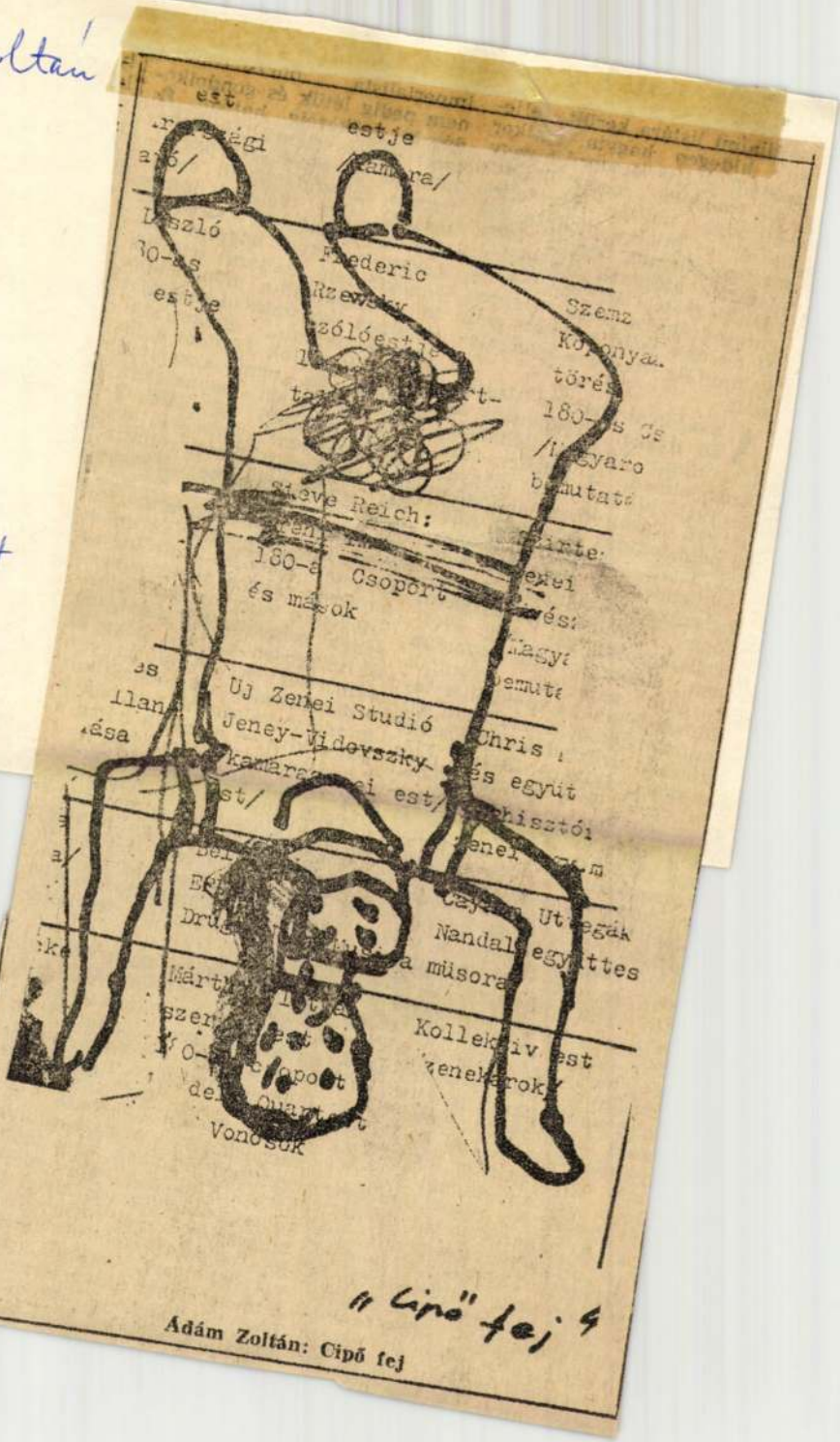

"Cipő" fej 4

Ádám Zoltán: Cipő fej

gyelmeztető legyen az otthoni
írástudóknak, urbánusoknak
és népieknek egyként: hiszen
„egymásnak rendelt szövetsé-
gesek" ők, a talán végre csí-
rázó magyar ellenállás szóvi-
vői, akiknek az öncsonkító
testvérharc helyett az igazi
ellenfél, a magyar reakció el-
len kellene fordítaniok most
fegyverré lett tollukat. Alkal-
masint a könnyen kéznél levő
dolgozatok között lehettek Lu-
kács antifasiszta elméleti és
publicisztikai írásai is. Párat-
lan, nemzetközileg egyedülál-
lóan gazdag anyag; s írója
még csak egy részét publikál-
ta. A háború utolsó éveiben
írott nagy tanulmány Thomas
Mannról, az igazi, a goethei
Németország felidézőjéről és
reprezentánsáról még Moszk-
vában megjelent; címe és esz-
memenete szerint *A polgár*
nyomában kutatott — az el-
veszett német polgár nyo-

ban a klasszikus humanizmus
világnézetileg és politikailag
roppant időszerű, lévén az
emberek és népek egyenjogú-
ságának legmagasabbrendű
megfogalmazása a szocializ-
mus előtt."

Ilyesmivel teli az útibőrönd.
És a hatvanéves ideológus,
hazaérkezésének legelső pilla-
natától kezdve, a nagy sors-
fordulón is érvényes állás-
pontot képviselve, egyben új-
rakezd, „újratanul", a törté-
nelem Lenin-emlegette ra-
vaszságának, vargabetűinek,
zegzugos útjainak új vonalát
keresi. A magyar népi demok-
rácia ideológusa, egy olyan de-
mokráciáé, amely tömegek va-
lóságos akaratából és cselek-
véséből igazi, belülről akart
átmenet lehet a szocializmus-
hoz. Meglehet, az ide vezető
út is tragédiákkal volt teli, s

MAGYAR HIRLAP
94.03.19.

27

ADAM Zoltán

Szász Zoltánnal beszélget N. Sándor László

Ő az egész nemzeté

Szász Zoltán kandidátus az MTA Történettudományi Intézetének igazgatóhelyettese — akivel a Kossuth-évforduló alkalmából folytattunk párbeszédet — a kiegyezés, valamint a Habsburg-monarchia felbomlási időszakának hivatott kutatója és a tízkötetes Magyarország története e korszakot tárgyaló kötetének egyik szerzője.

— Kossuth halálának és a hamvak ünnepélyes hazahozatalának ma van a századik évfordulója. A nemzet, mint mondani szokás, kegyelettel gyászolta és temette a tizenkilencedik század e legendás magyar politikusát. Halálában jelkép lett, noha a nyolcvanas-kilencvenes évek-

szellemisége, miben változott a szabadságharc egyetlen

10 ÉVES A SOROS ALAPÍTVÁNY
10
1984 - 1994

SOROS NAPOK

1994. SZEPTEMBER 10 - OKTÓBER 3.

A Soros Alapítvány Kortárs Művészeti Központ
valamint a Ludwig Múzeum, Budapest

szeretettel meghívja Önt
a Tízéves a Soros Alapítvány
c. rendezvénysorozat alkalmából megrendezésre kerülő

TÖBB MINT TÍZ

kiállításra.

Megnyitó: szeptember 30-án, pénteken 18 órakor

Megnyitja: Soros György

Ludwig Múzeum, Budapest
(Budavári Palota A épület)

1994. szeptember 30- október 23.

Erdély Miklós	1984	Zuzu/Vető
Kelemen Károly	1985	Trombitás Tamás
Bak Imre	1986	Jovánovics György
El Kazovszkij	1987	Ádám Zoltán
Samu Géza	1988	Károlyi Zsigmond
Helyettes Szomjazók	1989	Nádler István
Fehér László	1990	Újlak csoport
Kovács Attila	1991	Gerber Pál
Sugár János	1992	Szűcs Attila
El-Hassan Róza	1993	Szirtes János
Bukta Imre	1994	Várnai Gyula

SOROS

A'DA'M Zoltán

MŰCSARNOK – FIATAL KÉPZŐMŰVÉSZEK STÚDIÓJA EGYESÜLET

A LEGKEVESEBB

MEGNYITÓ: 1996. FEBRUÁR 21. 18 ÓRA

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:
EDMUND YANKSON A K&H BRÓKERHÁZ RT. VEZÉRIGAZGATÓJA
SÜKÖSD MIKLÓS SZOCIOLÓGUS – CEU-BUDAPEST

ERNST MÚZEUM
BUDAPEST VI., NAGYMEZŐ U. 8. T.: 341-4355

A KIÁLLÍTÁS NYITVA 1996. MÁRCIUS 17-IG,
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA 10-TŐL 18 ÓRÁIG

KIÁLLÍTÁSRENDEZŐ: **OROSZ PÉTER**
A KIÁLLÍTÁST A MAOE,
A MEGNYITÓT A TÖRLEY TÁMOGATJA

ÁDÁM ZOLTÁN CHILF MÁRIA ERDÉLYI GÁBOR GÁL ANDRÁS

GERBER PÁL GERHES GÁBOR HAJDÚ KINGA HAVAS BÁLINT

IMRE MARIANN KÁMÁN GYÖNGYI KENEDI ERZSÉBET

KOMORÓCZKY TAMÁS KORONCZI ENDRE LAKNER ANTAL

MENESI ATTILA PETŐ HUNOR RAVASZ ANDRÁS

SZABÓ DEZSŐ SZACSVA Y PÁL SZALAI ATTILA

SZARKA PÉTER SZIL ISTVÁN SZŰCS ATTILA VÁRNAI GYULA

VERESS ZSOLT WECHTER ÁKOS WÉBER IMRE

KURÁTOROK: BABARCZY ESZTER BENCSIK BARNABÁS BEÖTHY BALÁZS

A Műcsarnok meghívja Önt
1998. január 14-én, szerdán 18 órára

Ádám Zoltán

festőművész

kiállításának megnyitójára

A kiállítást megnyitja:

Bóna László

MŰCSARNOK

Ernst Múzeum, Budapest VI., Nagymező utca 8.
A kiállítás megtekinthető 1998. február 1-jéig,
hétfő kivételével naponta 10-től 18 óráig

A megnyitót támogatja a Torley

ÁDÁM Zoltán

TOPOR Tünde: Ádám Zoltán. = Magyar Narancs, III. évf. 16/17.sz. 1991. aug. 8. 18. pz ill.

Narancs Galéria c. rovat

tartásuljat is figyelembe ke

Az 1991/92. tanévi ...3.....
tankönyvek ára...187 —.....F
ge.....Ft.
A fentiek alapján 5o %-os vag
részesítem.

.....
osztályfőnök

A kért támogatás beszámításáv

Ádám Zoltán

új festményei

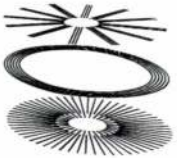

KORTÁRS MŰVÉSZETI INTÉZET
VASMŰ U. 12. DUNAÚJVÁROS H-2400 HUNGARY
V O X / F A X+ 3 6 2 5 4 1 2 2 2 0
ICA-D@DUNANET.HU WWW.ICA-D.HU
MODERN MŰVÉSZETÉRT KÖZALAPÍTVÁNY

Megnyitó: 1999. október 22., 18.30 órakor
Megtekinthető november 28-ig
hétfő kivételével naponta 10 - 18 óráig.
Megnyitja: Szoboszlai János
Ingyenes busz indul 16 órakor a Műegyetem főépülete elől, vissza 22 órakor

Támogatók: Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata

an exhibition of

Ádám Zoltán

kiállítása

(eddig még ki nem állított művekkel/
with works shown first to the public)

megnyitja/opened by Bóna László
1998. február 6-án, 18.00

nyitva/open 1998. március 7-ig
naponta/daily 10.00 - 18.00
hétfőn zárva/Mondays closed

támogatók:
Green System Bt.
Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata

Kortárs Művészeti Intézet
Institute of Contemporary Art
H-2400 Dunaújváros, Vasmű út 12.
T/F: (+36) 25 412 220, e-mail: ica-d@dunanet.hu, http://ica-d.hu

A Kortárs Művészeti Intézetet a Modern Művészetért Közalapítvány működteti/The Institute of Contemporary Art is operated by the Public Foundation for Modern Art

ÁDÁM ZOLTÁN képeiből nyílik meg tárlat ma délután hat órakor a Deák Erika Galériában (Budapest I. ker., Attila u. 35.).

MN 1999. január 21.

időszakban a közizlés szerinti bea
általában több építési periódussa
három-négy jelentős átépítésen es
több is bízhat megóvandó, vagy
Éppen a XVII. és XVIII. század
megszünése után a romos középko
illetve új építészeti stílusban
épületek műemléki felújításánál
kutatások eredményeinek függvény
súlyozása, a különböző kor
végiggondolása, a bemutatás lo
elfogadható megfogalmazása, az
közös keretbe foglalása.

A több építési periódussal kapcso
vonatkozóan is igazak. Habár az
bemutatása nem kifejezetten épí
nagymértékben befolyásolják a t
vonatkozásában, hiszen a falfesté
eaészétől, sőt mondhatiuk a műem

Ádám Zoltán, festő

①

EURÓPAI
Fészek Galéria

Ez a cím talán egy ígéretes sorozat neve lesz később, egyelőre csak fiatal holland és magyar festők közös kiállítását jelöli. Az első forduló Arnhemben és Nijmegenben volt, most pedig a nyolc festő, név szerint Ádám Zoltán, Bernát András, Bullás József, Walter van der Cruijsen, Ad van Hoof, Mazzag István, Tom van der Noordt és Peter Simons de Thouars a Művészklub galériájában állította ki műveit.

Ilyen alkalmakkor az ember önkéntelenül is a közös, illetve az elválasztó jegyeket keresi — és kellemetlenül érzi magát, ha semmire

– Heti ajánla

Új Tükör

3

XXIII/14

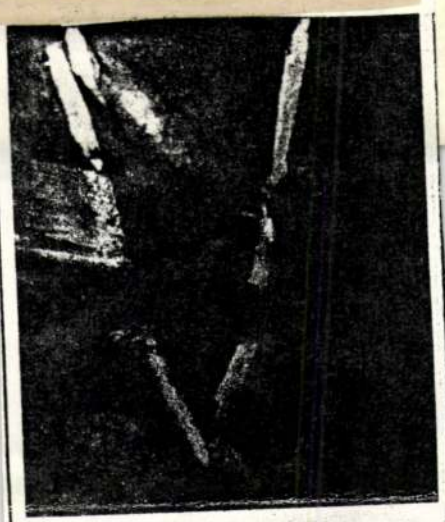

sem jut. A hollandok meglehetősen érdektelen, már-már egysíkú anyagot hoztak; borúsan komor barnák, szürkék és feketék váltogatják egymást a képeken. Semmi különös, mondanám, ha egy szokásos *hazai* tárlaton járnék, itt azonban zavar, hogy nem tudom, miért éppen ezeket a vásznakat látom. A magyar művek már többet mondanak. Bernát András néhány képe ugyan színeivel illik a hollandoké közé, azonban így is elevenebb titokzatosság sugárzik belőlük (engem különösen a *Hídról* fogott meg), a többiek pedig a szó szoros értelmében sokkal színesebbek. Van itt sokminden: bizarr (Mazzag nagyalakú *Búcsúja*), sejtelmes (Ádám Zoltán *Álomja*) és szabálytalan (Bullás festett rácsszerkezetei), de ehhez hasonlókat korábban már láthattunk. Hogy mégsem távozunk élmény nélkül, az az automata villanykapcsolónak köszönhető. Néhány perc után ugyanis kikapcsol, s mivel az ablakok a magasban vannak, a furcsa félhomály teljesen „átrendezi" a kiállítást. Az erős színek kiugranak Ádám, Mazzag és Bullás képein és a fénnyel szemben fekvő falon szép szimmetriát rajzol ki a világító és sötét foltok váltakozása.

Ha valaki rászánja magát, annak ajánlom, használja ki az automata játékát. *(Képünkön Ad van Hoof cím nélküli festménye)*

Torma Tamás

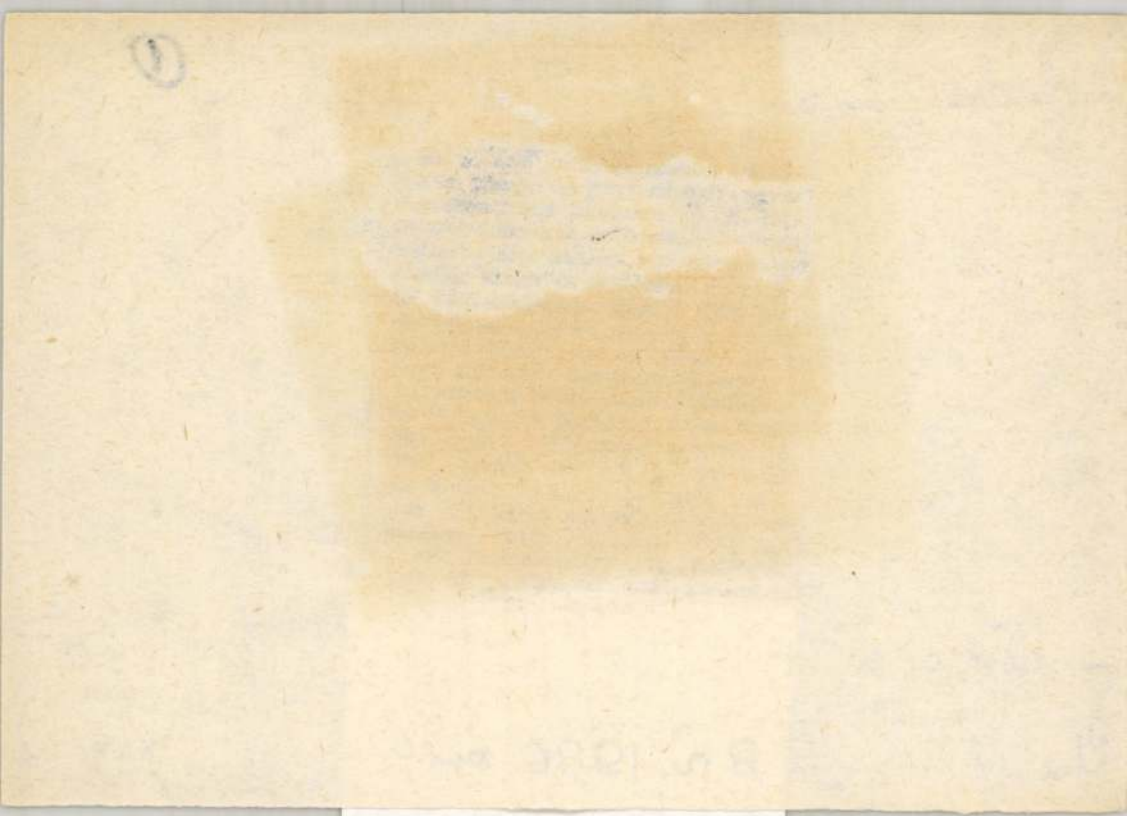

Ádám Zoltán, festő

②

ÁDÁM ZOLTÁN, BULLÁS JÓZSEF, MAZZAG ISTVÁN ÉS SZIKORA TAMÁS MUNKÁI

Bartók 32 galéria

Jó dolog a jelesebb külföldi kiállításokon szereplő magyar műveket idehaza is bemutatni a közönségnek. A Bartók 32 galériában most a 18. Saő Pauló-i biennálé négy magyar kiállítójának munkáit láthatjuk. Ádám Zoltán cím nélküli, nagyméretű kompozíciói élénk színeik, nagy amorf foltjaik dekorativitásával hatnak, tartalmuk maga a látvány, a szavakkal, fogalmakkal soha le nem írható tiszta vízió. Mazzag elnagyolt, vázlatos figuráival illúziókat karikíroz. *A mozi vége*, a *Budapest—New York*, a *Milyen jó veled* alakjainak jelzésénél nem súlyosabb, részleges jelenléte mintha azt mutatná: már porcelánból készült rózsaszín ábrándjainkkal sem tudunk teljesen azonosulni. Bullás a hazai új hullám minimalistája. Egyetlen szín egyetlen árnyalatával, csupán a faktúra mozgalmasságára támaszkodva tölti meg látvannyal *Föld* című képének jókora felületét. A monokróm tábla szinte filozofikus következtetéseket kínál: friss szántás légi felvételét éppúgy láthatjuk benne, mint egy morzsányi agyag mikroszkópos képének nagyítását. Ugyanez a motívum feszültséggel telítődő ellenpontként tér vissza a *Takarás* buja textil- és tapétamintákból szerkesztett felületének centrumába. Szikora Tamás pár évvel ezelőtt kezdett dobozrajzainak sorát folytatja: érzékeny ceruzavonalakkal artisztikusan kimunkált és nagyméretű objekt formájában is felépített halmazai rezignált „hangulatjelentések" szétforgácsolódásról, bezártságról, az érintkezési pontok esetlegességéről, a különbözőnek tűnő dobozok voltaképpeni azonosságáról.

Acsay Judit

–: Heti ajánla

Új Tükör

3

3

XX

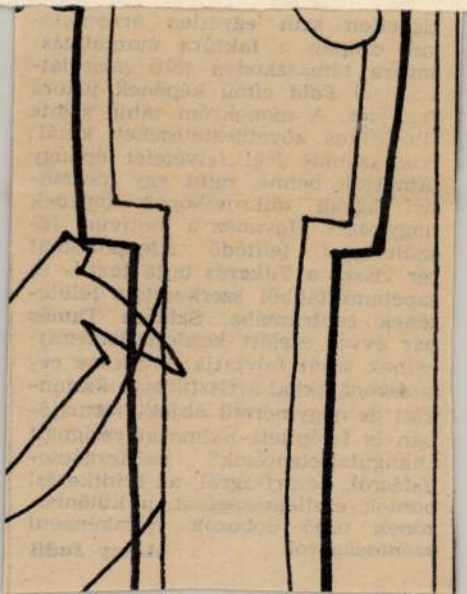

Ádám Zoltán Jestő

P. Kucs Julianna: Hol a tolerancia mostanában
Benyomások két kiállításról

Népszabadság, 1986. 1. 11

Ádám Zoltán

Smohay-díj 1986 – Maxiag István

Magyar Nemzet 1986. IX. 23.

LUDWIG
KORTÁRS
MÚZEUM
MŰVÉSZETI
BUDAPEST
MÚZEUM

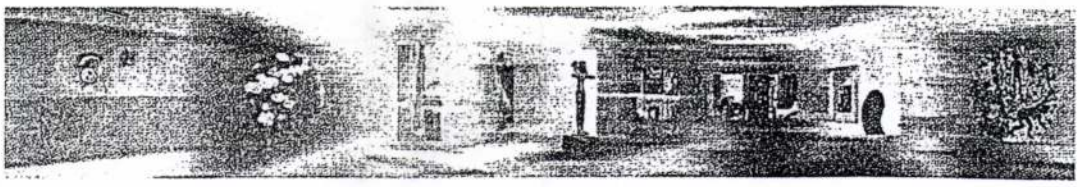

KORTÁRS MŰVÉSZETI MÚZEUM – LUDWIG MÚZEUM BUDAPEST

„Utas és holdvilág"

A látogató egy rendhagyó kiállítást tekinthet meg a Ludwig Múzeum földszinti aulájában, amelynek építészeti környezete nem egy semleges kiállítási tér. Az volt a szándékom, hogy a műtárgyak kapcsolatba lépjenek a térrel, hogy az építészet a kiállítás részévé váljon. A műtárgyakat óvatosan illesztettem a térbe, és a falfelületeket sem képek bemutatását szolgáló absztrakt síknak, hanem az építészeti tér egyik elemének tekintettem. Mivel a kiállításnak nem kellett időre elkészülnie (nem terveztünk megnyitót), néhány héten át, egyenként kerültek „helyükre" a műtárgyak.

A bemutatott anyag válogatásának másik szempontja egy megfigyelés: e művekben az ember ábrázolásának új értelmezését fedezhetjük fel. A kiállított műtárgyakban közös, hogy a külön, önmagában álló emberi alak, egy a művek által nem megjelenített, de annál erősebben implikált, feltételezett mentális architektúrába illeszkedik. Az emberi alak nem a természetet modellezi, nem individuális pszichológiai tartalmat tükröz, hanem egy — mind az öt esetben más, de hasonló módon — általános érvényű szellemi tér törvényszerűségeinek engedelmeskedik. A bemutatott művek mindegyike a műtárgy klasszikus, önmagába zárt, a térről leválasztható és tetszés szerint transzponálható fogalmával, gyakorlatával operál. Mégis mintha az itt látható alakok csak az őket körülvevő spirituális térrel együtt mozdulhatnának el.

A *Kis Varsó* Tulajdonság című műve a kollektív emlékezetre épül. Egy mindenkiben élő emlékkép monumentális kivetítése. Tornasorban álló alakok, szemük lehunyva. Egyszerre láthatjuk magunkat belülről és kívülről. Mintha a térben körbejárhatnánk önmagunkat.

A sámánfigurák *Ádám Zoltán* festményein emberléptékűek, mégis monumentálisabbak a nézőnél. Nem kell sorba rendeződniük, egy olyan rendbe ágyazódnak bele, amely a kérdésen — hogyan álljunk meg egymás előtt — túl helyezkedik el. Ha a néző elfogadja ennek a rendnek a hierarchiáját, akkor ő áll meg előttük és felidézheti erejüket.

El-Hassan Róza ülő figurájának az iskolás fiúk légies jelenlétével szemben a sámánokhoz hasonló súlya van. Szerkezete magában hordja a mechanikus ember utópisztikus modelljeinek emlékét is, de testtartása laza, pihenő és álmodozó, szinte széteső. Pihenése azonban nem bukolikus idill, mivel a szobor magán hordja a pihenést megelőző időszak nyomait, pihenése okát, előéletét.

Sugár János két munkájában az egyszerű, piktogramszerű figurák egyszerre jelenítenek meg testeket és történeteket, narratívvá alakítanak absztrakt tartalmakat. A fizikai - anyagi - gondolati referenciák dramatikus keretet töltenek ki. Szt. Expeditus, kinek létezése és személyes megjelenésének esetlegességei is másodlagosak ahhoz a történethez képest, melyet hozzá társítottak. Így hordozójává vált egy speciális tartalomnak, annak ellenére, hogy esetleg nem is létezett. Sugár másik munkájában egy közismert pszichikai jelenséget és matematikai fogalmat kapcsol egy történetbe két fel alak.

Birkás Ákos újabb festményeiben visszatér a realisztikus ábrázoláshoz, hogy ugyanezzel a gesztussal meg is törje azt. Két vászonból álló képein két különböző ember arcfelét egyesíti, megvonva a felismerés, azonosítás lehetőségét. Szó sincs szubjektivitásról, a kép szigorúan frontális. Az ikonokat, az igazolványképeket vagy a maszkok archaikus metafizikáját tükrözi.

A kiállítás a résztvevő művészekkel dialógusban jött létre. Külön köszönet El-Hassan Rózának, Havas Bálintnak és Sugár Jánosnak.

Hegyi Dóra, kurátor

A kiállítás megtekinthető 2002. február 24-ig.

Február folyamán, később meghirdetett időpontban performanszokból és koncertből álló eseményre kerül sor.

Budavári Palota, "A" épület • 1014 Budapest, Szt. György tér 2. • 1250 Budapest, Postafiók 23.
□ Titkárság: 375 9175, 356 0657 fax: 212 2534 • □ Gyűjteményi és kiállítási osztály: 375 7848 fax: 375 7648
□ Gazdasági osztály: 356 0727 • □ Biztonsági osztály: 375 9575
Bankszámlaszám: Magyar Államkincstár 10032000-01425107

ÁDÁM ZOLTÁN

Ádám Zoltán

Derkovits-ösztöndíjasok kiállítása

Magyar Nemzet.
1987. II. 28.

Ádám Zoltán

Fiatal képzőművészek stúdiója.

M. Kemzet
1987. I. 21.

A magyar festérzet három generációja. Graz, Neue Galerie.
Künstlerhaus.
1985. október.

Ádám Zoltán

Festőművész

Az 1985-ös Stájer Ősz keretében magyar festérzeti kiállítást mutat be a Műcsarnok a grazi Neue Galeriben. Örvendetes, hogy a művész legújabb munkái virzonylag gyorsan bekerülnek az európai művészet vérkeringésbe.

Műcsarnok és Kamaratemes.

1985 nevt.

Ádám Zoltán, festőművész

Pillanatkép.

A grazi „Stájer Ősz" program keretében mutatkozik be a magyar festők három nemzedéke c. kiállítás, mely látható 1985. okt. 12-1986. jan. 9-ig. – a kiállítás megnyitóján készült fényképen látható: Bak Y., Halász K., Hegyi L., Mulasics L., Szirtes Y., Soós T., Bullás Y., Fehér L., Ádám Z.

Műcsarnok és Kamaratermei,
1985. dec.

ÁDÁM ZOLTÁN

Hegyi Lóránd: Uj szubjektivizmus-uj eklektika
Megjegyzések a 80-as évek uj magyar müvészetéhez. Belvedere. I.
/1989/1./ 3-4.

EZ LETT A MOZIBÓL

Az Újlak Csoport

Ádám Zoltán Nappali Ház, 1990.2.

1990. március 29.

Gyülekezik a közönség az Újlak mozi bejárata előtt. Ez a mozi a Bécsi út 69. sz. alatt van, körülötte bontják a házakat, az egyik feltárult tűzfalon szemrehányó felirat: EZ LETT ÚJLAKBÓL. Úgy látszik, ezt a városrészt Újlaknak hívják, nyilván innen a mozi neve. Előbb-utóbb lebontják a mozit is, már régóta nem üzemel. A kirakatablak Ravasz András egyestés kiállítását hírdeti. A közönség betódul a volt vetítőterembe.

1989 októbere óta havonta-kéthetente újból életre kel az Újlak mozi egy-egy estére. Ravasz Andrásé volt a kilencedik kiállítás itt az Újlak Csoport szervezésében, egyelőre áprilisig vannak tervek, hogy utána mi lesz, az a városrendezésen is múlik. A mozit egyszerűen lefoglalta ez a fiatal képzőművészekből álló csoport*, miután a moziüzemi vállalat a tanácshoz, a tanács a moziüzemhez utasította őket; kitakarítottak, kértek a szomszédból áramot, és azóta van a csoportnak neve, és van a művészek számára tér: egy előtér, plakátokkal, bedeszkázott pénztárfülkével és egy gipszkönyvespolccal (Pálos Miklós kiállításáról maradt itt), és egy nagy, sötét hodály, csupasz falakkal, lejtős betonpadlóval.

* Az Újlak Csoport tagjai: Ádám Kálmán, Ádám Zoltán, Farkas Gábor, Komoróczky Tamás, Mészöly Suzanne, Pálos Miklós, Ravasz András, Szarka Péter, Szili István, Szűcs Attila.

Az Újlak Csoport kiállításai:
1989. június 1. és 15. Dohány u. 44. (a volt Hungária Fürdőház). Egy estés koncert-kiállítás. Közreműködött a VAN együttes. Kiállítók: Ádám Zoltán, Farkas Gábor, Komoróczky Tamás, Ravasz András. Szarka Péter, Szili István.
1989. október 10. Bécsi u. 69. (a volt Újlak mozi). Kiállítók: Ádám Zoltán, Farkas Gábor, Kiss Péter, Komoróczky Tamás, Mészöly Suzanne, Pálos Miklós, Ravasz András, Szarka Péter, Szili István.

Ádám Zoltán: *Ez a tér nem beépült, nem beteg tér, hanem romos, de tiszta; a romok hívják elő a tisztaságot. Itt megadatik nekünk az a lehetőség, illetve feladat, hogy megküzdjünk egy viszonylag nagy térrel, hogy megtervezzünk valamit kifejezetten ebbe a környezetbe, és azt meg is valósítsuk, szinte egyik hétről a másikra. És most már észre is lehet venni, hogy mindenki természetesebben nyúl ehhez a térhez. Minden kiállítás önálló, egységes élményt igyekszik nyújtani, a képeken, tárgyakon és installációkon kívül a fénnyel és a zenével. Szóval ez a mozi számunkra a művészet bejáratlan területeit jelenti, talán egy új történet kezdetét.*

Hallgatjuk a VAN együttes improvizatív zenéjét, körbejárjuk Ravasz András obeliszk-szigetét, és nézzük a végtelen filmet az improvizált vásznon: egy férfi lengeti a testét, el akar rugaszkodni valahonnan, vagy csak hintázik a saját lábán, vagy csak a megálláshoz vesz újból és újból lendületet.

- e -

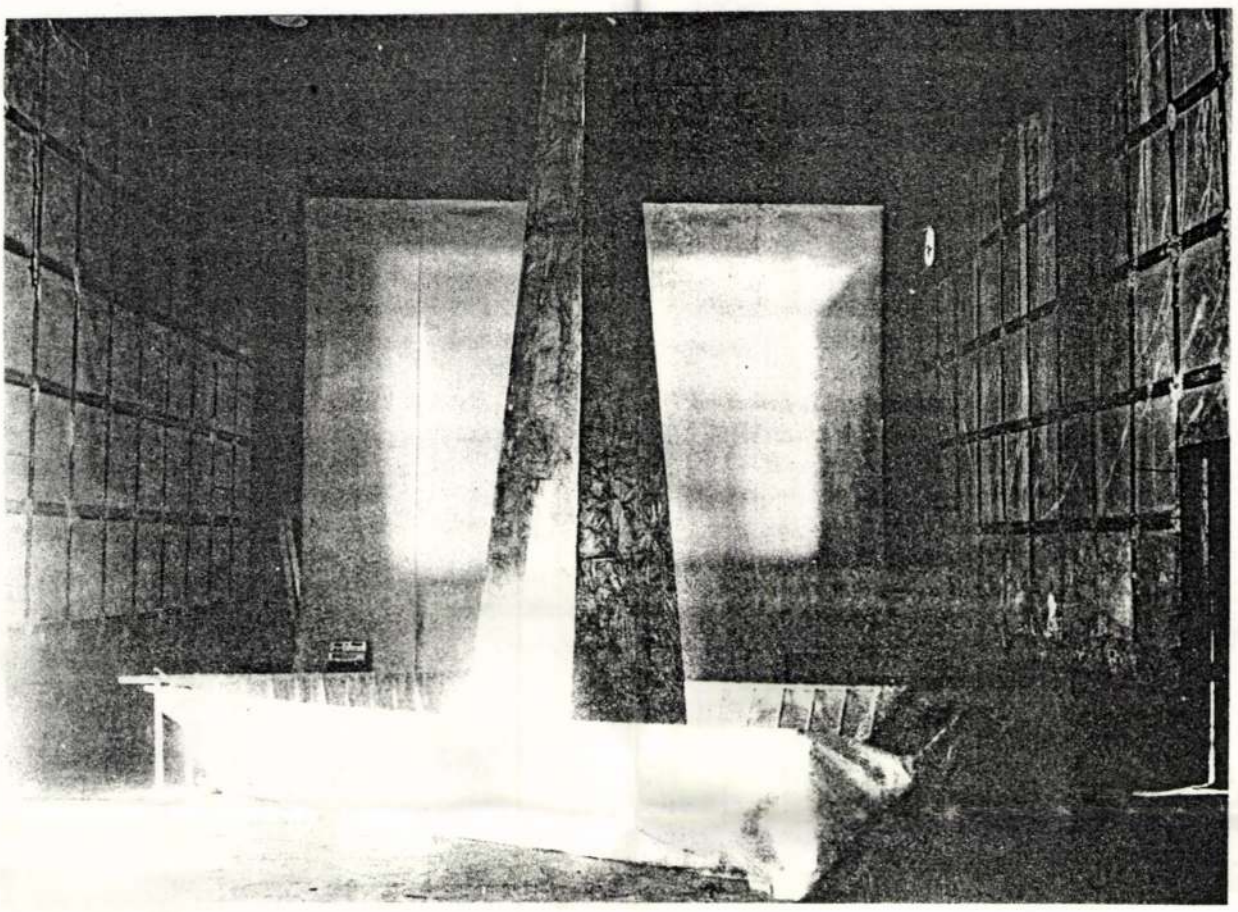

Ravasz András kiállítása

Farkas Gábor: Jég installáció

1989. november 9. Farkas Gábor, fotóakció és kiállítás.
1989. december 12. Szűcs Attila (zene: VAN együttes).
1990. február 13. Szarka Péter.
1990. február 27. Szlli István (zene: Gesualdo-madrigálok).
1990. március 23. Komoróczky Tamás (zene: VAN).
1990. március 29. Ravasz András (zene: VAN).
1990. április 14. Ádám Zoltán.
1990. április 20. Mészöly Suzanne.
1990. április 26. Pálos Miklós.
1990. április 20. Zárókiállítás.

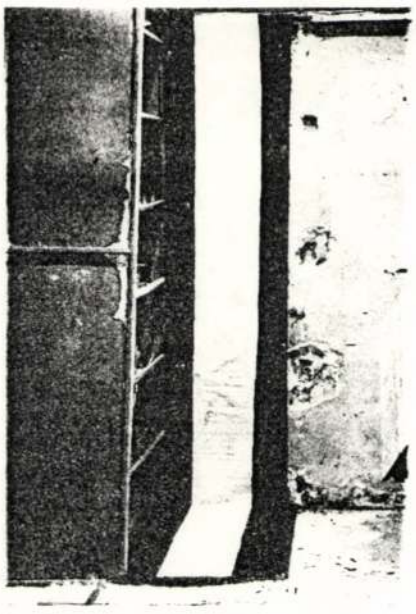

Mészöly Suzanne: Rajz (kréta)

a világban nem tesz különbséget, az azt jelenti, hogy nem része ennek a világnak. Hanem ez csak úgy lehetséges, hogyha az, aminek részeként tud magáról, a környezete, semminek a részeként nem tud magáról; vagyis ha nemcsak ő, de környezete sem része a világnak. Így érzi igaznak. Pedig ez logikai szempontból képtelenség: egy lény és környezete, a világ egy része, nem része a világnak?

Így érez. Ezért nem próbálni felkelni. Meggyőződése, hogy bármerre indulna el és bármeddig érne, semmitől nem távolodna és semmihez nem jutna közelebb. Mert az a tér és az az idő, ami e sétához rendelkezésére áll, még mielőtt megmozdulhatna, nincs, ahhoz a térhez és ahhoz az időhöz viszonyítva, ami a világ rendelkezésére áll.

Az igaz, hogy depressziósnak lenni logikai szempontból tévedés. Hiba. Ha egymillió év múlva nem számít, mit teszek ma, miért számítson ma, hogy mi számít egymillió év múlva? Valamiféle gyerekes féltékenységre és talán lehangoltságra is adhatna okot, ha a tér-

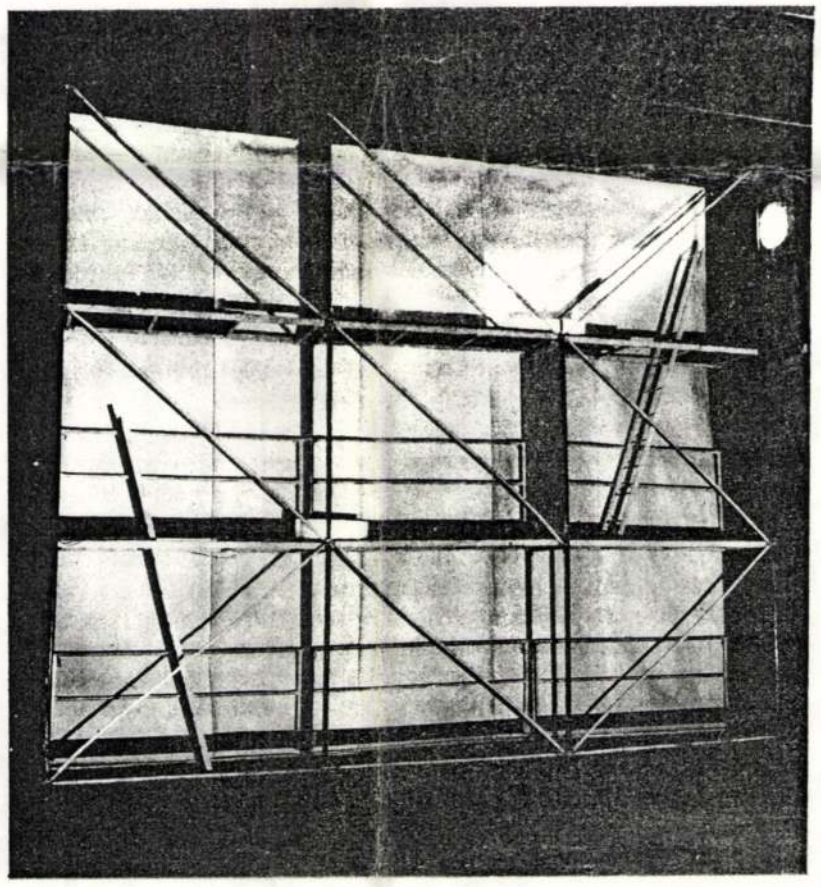

Ádám Zoltán: Állvány installáció (vas, vászon, papír, vörös neon.)

ÁDÁM Zoltán

Az Ujlak Csoport tagja

Nappali Ház, 1990.2.sz. 94.skk.

ÁDÁM ZOLTÁN

ÚJ MŰVÉSZET

1998/aug.

P - 9396

19.o.

ÁDÁM ZOLTÁN

Ha arra jár Irokéz Galéria, Szombathely

Kiállítótér a padláson

Az 1990–1991 óta folyamatosan épülő, gyarapodó Irokéz Gyűjtemény egy évtizedes múltját összegezve két évvel ezelőtt mutatkozott be Szombathelyen, majd Budapesten, a Műcsarnokban. A tulajdonosok, Pados Gábor és Pajor Zsolt akkor még úgy nyilatkoztak, dönteniük kell, hogy folytatják-e tovább e tevékenységüket, vagy sem (Műértő, 2001. május). Az elmúlt év során kiderült: az igenre voksoltak, sőt a kortárs képzőművészethez fűződő kapcsolataik még szorosabbakká váltak – immár nem csupán kollekciójuk, hanem az azóta eltelt időben életre hívott üzleti vállalkozásaik révén. Idén februárban a gyűjteményhez szakértő tanácsadóként kapcsolódó Szoboszlai János és Szőke Katalin művészettörténésszel közösen létrehozták az acb Kortárs Művészeti Galériát Budapesten, és a Műcsarnokban működő bisztró üzemeltetésének jogát is elnyerték. Vállalkozásaik sikerét jelzi, hogy júniusban Szombathelyen újabb lehetőséget teremtettek a kortárs művészet bemutatkozására: megnyitották az Irokéz Galériát.

Fotó: Szoboszlai János

Kiállítási enteriőr
Ádám Zoltán festményei

Az Irokéz Galéria a Pados Gábor és Pajor Zsolt résztulajdonában álló Írókéz Kft. egyik boltja számára bérelt régi ház óriási padlásterében kapott helyet a Thököly utcában. A mintegy 500 négyzetméteres, két nagy teremre osztott helyiség galériaként először két évvel ezelőtt debütált az Irokéz Gyűjtemény bemutatkozó kiállításával. A tető alatti, hőszigetelés nélküli padlásteret akkor egyhetes takarítással, meszeléssel, paraván beépítésével tették alkalmassá a műtárgyak bemutatására, azóta azonban üresen állt. A múlt hónapban megtartott megnyitó a szombathelyi városi önkormányzat, a helyi Raiffeisen Bank és az Írókéz Kft. támogatásának köszönhetően valósulhatott meg. A galéria felavatása, illetve Ádám Zoltán és Braun András festménykiállítása nagy számú helyi közönséget vonzott.

A galéria jövője egyelőre azon áll vagy bukik, hogy a polgármesteri hivataltól kapott támogatást a továbbiakban is folyósítják-e. Szoboszlai János művészeti vezető a rövid és hosszú távú programokat felvázolva elmondta, hogy a következő tárlaton Komoróczky Tamás és Németh Hajnal legújabb munkáit ismerhetik meg a szombathelyiek. A távolabbi tervek között szerepel az Irokéz Galéria, a bécsi Artpositions és a grazi <rotor> szorosabb együttműködése, a Bécs–Graz–Szombathely kortárs művészeti háromszög létrehozása.

SPENGLER KATALIN

MŰÉRTŐ
2003. JÚL - AUG

Nem elrabolták – rejtegették

Hamisnak bizonyult a megdöbbentő hír, amely szerint 170 ezer műtárgy tűnt el a harcok idején a Bagdadi Nemzeti Múzeumból és más iraki közgyűjteményekből. A sokkoló információ kapcsán régészek, muzeológusok a megszálló hadsereg felelősségét feszegették és az amerikai kormányzat részéről felelősségrevonást követeltek. Mint felvetették, elképzelhetetlen, hogy az amerikai katonák ne vették volna észre ilyen mennyiségű és tömegű műtárgy szállítását, a járművek mozgását. Júniusban kiderült, ilyesmit nem is láthattak, hiszen a műtárgyak nem hagyták el a múzeum épületét. Az iraki muzeológusok titkos raktárakban rejtették el a legértékesebb, legféltettebb tárgyakat, sőt esetenként a lakásukon helyezték azokat biztonságba. Kétségtelen viszont, hogy az amerikai katonák szeme láttára fosztogatók lepték el Irak múzeumait, ezek azonban csupán az értéktelenebb darabokban tettek kárt, illetve csak ilyeneket vittek el. Jelenleg mindössze 32 valóban értékes műtárgy hiányzik a Bagdadi Nemzeti Múzeum gyűjteményéből.

Rendes közgyűlés

Június 24-én tartotta évi rendes közgyűlését a Magyar Műtárgy- és Régiségkereskedők Országos Szövetsége. Az elnökség beszámolója szerint a 2003-ban a szövetség számos tiltakozása ellenére kihirdetett pénzmosás elleni törvénnyel kapcsolatos beadvány nyomán az alkotmánybíróság megkezdte vizsgálatát. Tavalyi tevékenységükről szólva elmondták, hogy tanulmány készült az EU-csatlakozásnak a magyar műkereskedelem terén várható hatásairól, valamint hogy minden érintett hatósággal folyamatos tárgyalásokat folytatnak a követői és reprodukciós díjak csökkentéséről, a műtárgyak kivitelének és behozatalának kérdéseiről.

Hawaiiban nyit galériát a VARGart

Varga László, a VARGart tulajdonosa tervei szerint még az idén magyar és kelet-közép-európai festményeket és műtárgyakat kínáló galériát nyit Hawaiiban. A cég itthon is tovább terjeszkedik, jövőre egy nagyobb vidéki városban és Budapesten is újabb kiállítóhelyük kezdi meg működését.

Megnyílt az Azaki, költözik a Blitz Galéria

Kováts Lajos műkereskedő júniusban újra megnyitotta a MEO-ba költözésekor árván hagyott Kossuth Lajos utcai első emeleti galériáját. Az Azaki nevet kapott exkluzív, klasszikus és kortárs művészeti alkotásokat bemutató lakásgalériát telefonos bejelentkezés alapján lehet felkeresni. A Blitz Galéria ősszel visszakerül a MEO-ból a Belvárosba, a Hercegprímás utcába, s a nyílt árusítású üzletben kiállításokat is rendeznek majd.

Dorottya-könyvek

Az Ernst Múzeum a könyhéten indította útjára a filiáléjaként működő galériáról elnevezett Dorottya-könyvek sorozatát. A kiadó célja, hogy e három nyelven megjelenő monográfiákkal a szélesebb közönség számára is érthetővé tegye a kortárs művészetet. Az első kötet szerzője, Ladányi József művészettörténész Jovián György festőművész munkásságát mutatja be.

ÁDÁM Zoltán

A SZEGÉNYEKET TÁMOGATÓ ALAPÍTVÁNY

meghívja Önt és családját
1990. december 5-én 14 órára
a Magyar Nemzeti Galéria III. emeletén rendezendő
kiállítására

A kiállítást megnyitja *MÉSZÖLY MIKLÓS*
(aki a 10 évvel ezelőtti kiállítást is megnyitotta)

A KIÁLLÍTÁS KÉPEIT
1990. december 8-án 11 órakor

AUKCIÓRA BOCSÁTJUK,
melynek bevétele a SZETA számlájára folyik be

6. Ádám Zoltán:	"Ujlak" filmszinház szines cer., por., dekli, 33x25 cm	15.000.-
7. "	Ima, o. v. 6ox7o cm	2o.ooo.-

EGY SIMA, EGY FORDÍTOTT

ÁDÁM · ZOLTÁN

Ádám Zoltán
Cigány fiú, 2002
olaj, vászon, 100×130 cm

Braun András
R.L.: Ball of Twine, 2002
olaj, vászon, 140×140 cm

Ádám Zoltán

Braun András

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata, a Raiffeisen Bank, az Írókéz Kft., és az acb kortárs művészeti galéria tisztelettel meghívja Önt és kedves családját az

EGY SIMA, EGY FORDÍTOTT című,

Ádám Zoltán és Braun András

legújabb festményeit bemutató kiállítás megnyitójára,

amelyet 2003. június 6-án, pénteken, 19.00 órakor nyit meg FEISZT GYÖRGY (Szombathely Megyei Jogú Város alpolgármestere) és PRIEGER ZSOLT (Anima Sound System).

A kiállítás helyszíne:
Irokéz Galéria, Szombathely, Thököly u. 36., emelet

A megnyitó után mindenkit szeretettel várunk 22.00 órától a Pizzicato Clubba (zene: Dj Mack, cím: Szombathely, Thököly u. 14.). A belépés ingyenes.

A kiállítás megtekinthető:
2003. július 4-ig, hétköznapokon 14.00–18.00 között.

KÉSZPÉNZZEL BÉRMENTESÍTVE
2003 5 28
BP.62

NYOMTATVÁNY
Dr. Beke László
MTA Művészettörténeti Kutatóintézete
Igazgató
1250 Budapest, Pf. 27.
~~H-1072~~

Támogatóink és partnereink:

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata

Raiffeisen BANK

ÍRÓKÉZ

ÍRÓKÉZ KOLLEKCIÓ

acb KORTÁRS MŰVÉSZETI GALÉRIA

LOGO MM LOGOMOTIV KREATÍV MŰHELY

Pizzicato Club

Timp Kft.

Akik a tisztaságért felelősek: Greffer Zsolt és Lakó László

III. ÉVFOLYAM

FILEP SÁNDOR
festőművész
született: 1954. diploma: Képzőművészeti Főiskola, 1983.
1033 Bp., Vörösvári út 23.

KOLLÁR GYÖRGY
festőművész
született: 1950.
2500 Esztergom, Béke tér 56.

RÉVÉSZ LÁSZLÓ
festőművész
született: 1957. diploma: Képzőművészeti Főiskola, 1981.
1022 Bp., Sólyom László u. 11.

GÁBOR ÉVA
szobrászművész
született: 1953. diploma: Képzőművészeti Főiskola, 1980.
2230 Gyömrő, Steinmetz u. 100.

ORR LAJOS
szobrászművész
született: 1952. diploma: Képzőművészeti Főiskola, 1977.
8200 Veszprém, Szabadság tér 12.

ESZIK ALAJOS
grafikusművész
született: 1953. diploma: Képzőművészeti Főiskola, sokszorosító grafika szak, 1981.
1142 Bp., Kacsóh P. u. 135/b.

KÁNTOR JENŐ
grafikusművész
született: 1953.
1045 Bp., Rónai S. u. 9.

MOLNÁR LÁSZLÓ JÓZSEF
grafikusművész
született: 1951. diploma: Képzőművészeti Főiskola, Kolozsvár, grafikai szak, 1974.
2112 Veresegyháza, Gödöllői út 22.

RÉNYI KRISZTINA
grafikusművész
született: 1956. diploma: Képzőművészeti Főiskola, sokszorosító grafika szak, 1980.
2000 Szentendre, Málna u. 14.

SZIRTES JÁNOS
grafikusművész
született: 1954. diploma: Képzőművészeti Főiskola, grafikai szak, 1980.
1025 Bp., Felső-Zöldmáli út 11.

Felelős kiadó: **NÉRAY KATALIN**
A kiállítást **FEUER GÁBOR** rendezte

A meghívót **FILLENZ ISTVÁN** tervezte
ARTUNION — BUDAPEST, DOROGI NYOMDA

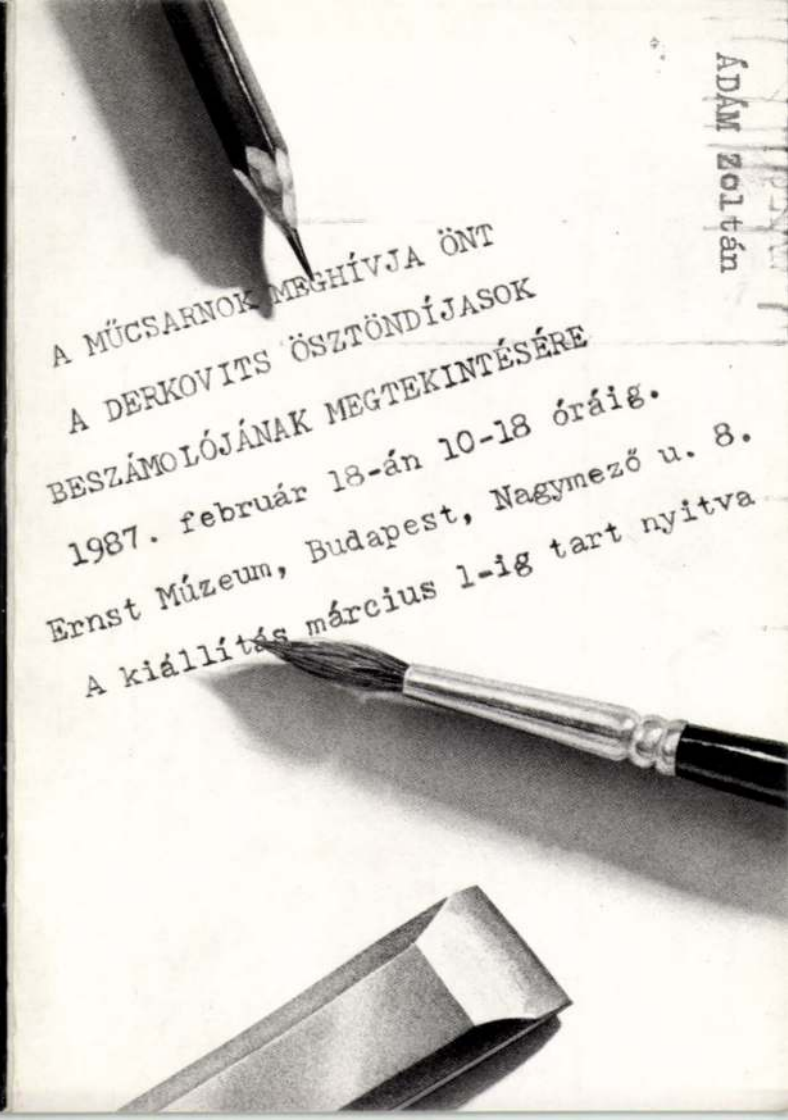

I. ÉVFOLYAM

ÁDÁM ZOLTÁN 1126 Bp., Márvány u. 46.
festőművész
született: 1959. diploma: Képzőművészeti Főiskola, 1984.

BULLÁS JÓZSEF 1121 Bp., Széchenyi emlékút 29.
festőművész
született: 1958. diploma: Képzőművészeti Főiskola, 1984.

MÉHES LÓRÁND Bp., Izabella u. 82.
festőművész
született: 1951. diploma: Képzőművészeti Főiskola, 1980.

VETŐ JÁNOS 1134 Bp., Váci út 47/C.
festőművész
született: 1953.
(Méhes Lóránddal együtt dolgozik)

MULASICS LÁSZLÓ 1026 Bp., Küküllő út 13.
festőművész
született: 1954. diploma: Képzőművészeti Főiskola, 1984.

FILLENZ ISTVÁN 1124 Bp., Tamási Áron u. 39.
grafikusművész
született: 1951. diploma: Képzőművészeti Főiskola, 1977.

GAÁL JÓZSEF 1027 Bp., Csalogány u. 13/A.
grafikusművész
született: 1960. diploma: Képzőművészeti Főiskola. 1983

LENGYEL ANDRÁS 1016 Bp., Derék u. 14.
grafikusművész
született: 1952. diploma: Képzőművészeti Főiskola. 1976

OROSZ ISTVÁN 2092 Budakeszi Felkeszi u. 2
grafikusművész
született: 1951. diploma: Iparművészeti Főiskola, 1975

HANTOS KÁROLY 1134 Bp., Dózsa György út 132.
szobrászművész
született: 1955. diploma: Képzőművészeti Főiskola. 1984

MATA ATTILA 2094 Nagykovácsi, Rét u. 1
szobrászművész
született: 1953. diploma: Képzőművészeti Főiskola. 1983

II. ÉVFOLYAM

KISS SÁNDOR LAJOS 1015 Bp., Hattyu u. 8/b. I/4.
festőművész
született: 1953. diploma: Képzőművészeti Főiskola, 1981.

LÁBAS ENDRE 1012 Bp., Attila út 103.
festőművész
született: 1957. diploma: Képzőművészeti Főiskola, 1981.

MAZZAG ISTVÁN 1061 Bp., Paulay E. u. 8. fsz. 1.
festőművész
született: 1958. diploma: Képzőművészeti Főiskola, 1984.

SZABÓ TAMÁS 1131 Bp., Fillér u. 6/b.
szobrászművész
született: 1952. diploma: Képzőművészeti Főiskola, 1979.

SASS VALÉRIA 1013 Bp., Attila út 33/d.
szobrászművész
született: 1950. diploma: Képzőművészeti Főiskola, 1975.
(ösztöndíja NSZK-beli tanulmányai miatt szünetel)

ZSAKÓ ISTVÁN 1205 Bp., Kossuth L. u. 118.
szobrászművész
született: 1954. diploma: Képzőművészeti Főiskola, 1985.

GÉMES PÉTER 1124 Bp., Tamási Áron u. 3.
grafikusművész
született: 1951 diploma: Szépművészeti Akadémia, Varsó litográfia szak, 1976.

HOMOLYA GÁBOR 1117 Bp., Baranyai u. 11
grafikusművész
született: 1956. diploma: Képzőművészeti Főiskola alkalmazott grafikai szak, 1982

OLAJOS GYÖRGY 1092 Bp., Kinizsi u. 11, IV/25
grafikusművész
született: 1953 diploma: Képzőművészeti Főiskola sokszorosító grafika szak, 198.

PALÁSTHY ERZSÉBET 1117 Bp., Bogdánfy u.
grafikusművész
született: 1957 diploma: Képzőművészeti Főiskola sokszorosító grafika szak, 198.

ROSKÓ GÁBOR 1205 Bp., Margitta u. 5.
grafikusművész
született: 1958. diploma: Képzőművészeti Főiskola sokszorosító grafika szak, 198.

ÁDÁM Zoltán

HAJDU István: Szemérmetlen magyarázatpróba. =
Uj Müvészet, I. évf. 1.sz. 1990 10.p.

ÁDÁM Zoltán

Budapesti mütermek-Die Ateliers in Budapest-Les ateliers de Budapest-The Studios of Budapest. Ed. István Hajdu. Paris : Editions Enrico Navarra, 1990. 32 - 45.p. ill.
ISBN 9 782908 072006

Kvt. ltsz. 22.297

ÁDÁM Zoltán

1990. 1. 10,
91. 3. 63
4. 40, 50, 51, 52, 65, 66

Új Művészet

Új Művészet

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ADÁM Zoltán

DÉLI HÍRLAP

1983 OKT 28

1021

FŐISKOLÁSOK FESTMÉNYEI

Ádám Zoltán, Bernát András, Bullás József és Mazzag István — a Képzőművészeti Főiskola festő szakos hallgatói — munkáiból nyílik kiállítás ma délután 4 órakor a Miskolci Galériában. A november 20-ig nyitva tartó tárlatot Bóna László — ugyancsak főiskolás — ajánlja az érdeklődők figyelmébe. Tőle idézünk: „Ha nagyon erősen elgondolkodunk, előfordulhat, hogy elfelejtjük, hogy hol vagyunk, nem tudjuk, hogy mennyi idő telt el és mi történik körülöttünk. Ha ilyenkor ráeszmélünk magunkra... úgy érezzük, lehetnénk akár egész máshol, lehetnének körülöttünk egészen mások... Ha ilyen luk keletkezik az élet folytonosságában... szabadon közlekedhetünk a megsemmisülés folyosóin, és egészen máshol érkezhetünk vissza... Úgy tűnik, ezek a képek ilyen utazások során készültek..."

Azért nem kell megijedni a kiállítás leendő látogatójának, vannak a tárlaton minden megsemmisülés nélkül is élvezhető képek, ugyanakkor láthatnak olyanokat is, amelyek valóban hangulatukkal próbálnak hatni, a színek és formák nem rögzítenek reális tartalmat.

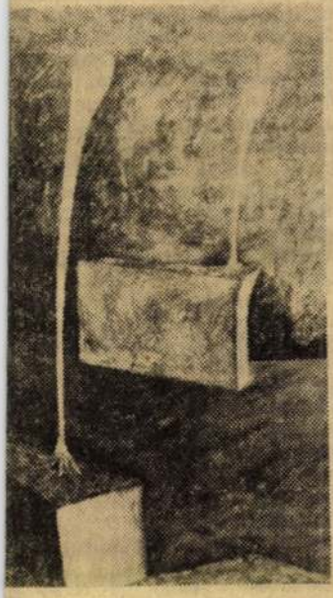

őművészeti főiskolás ma megériából

landiába, Norvégiába és Kuvaitba szállítanak.) Az 1000 tonnából 946.6-ot gyártottak szeptember 31-ig, a télapókkal e hét elején végeztek, a függelékeket november 20-ra fejezik be. Összesen húszféle figura kerül ki a gyárból.

Megyénkbe a Holland magyarország

Szerdán a délutáni órákban megyénkbe érkezett *Godert Willem de Vos van Steenwijk*, a Holland Királyság magyarországi nagykövete. A Borsod megyei és miskolci látogatásra elkísérte felesége is.

A nagykövetet és fel-

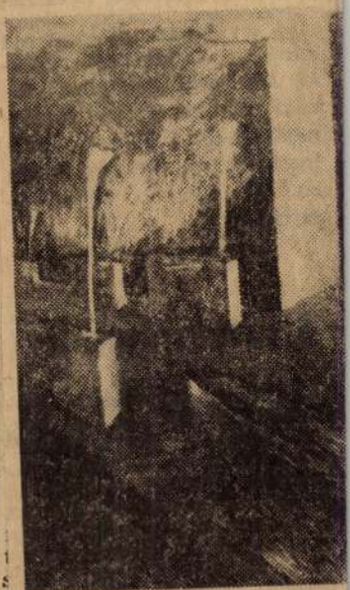

* Egy festmény a négy kép nyíló tárlatáról, a Miskolci Gal

ÁDÁM Zoltán

Cim nélkül, 1990, veg es technika - 1990 1. 9.p.

Új Müvészet

Új Művészet

ÁDÁM Zoltán

Magyar Narancs
III. 16/17. 1991. aug. 8.

Ádám Zoltán az Újlak Csoport tagja. Ebből adódóan eddigi munkáinak egyik része „csoportfüggő", vagyis másokkal közösen létrehozott mű; installáció. Otthon, magányosan kitalált munkáival kezdetben a képről alkotott hagyományos képzeteket rombolta, erősen eltúlozva a „bekeretezettséget" (Eingerahmtheit) mint képalkotó tényezőt. Különböző anyagokból összeállított műveit leginkább a keret tette „képpé".

Következő periódusa az ellenkező végletet képviseli: ikonszerű, transzcendentális-meditatív művek születtek, amelyek azonban anyagi mivoltukban inkább célozták a mulandóságot, mint az örökkévalóságot; sérülékeny, viszonylag nagy méretű, vakrámára feszített papírképekről van ugyanis szó.

Ahogy Ádám Zoltán a képeivel bánik, az maga a sokat emlegetett „művészi alázat": alkot ugyan, de ő maga nem törekszik halhatatlanságra. Magatartása az ókeresztény katakombafestők vagy a bizánci ikonfestők háttérbenmaradására emlékeztet. Művészete lassan halad a „Kezdetben vala az ige..." érzékeltetése felé; itt (nyomokban) látható alkotásai is stációk ezen az úton.

Topor Tünde

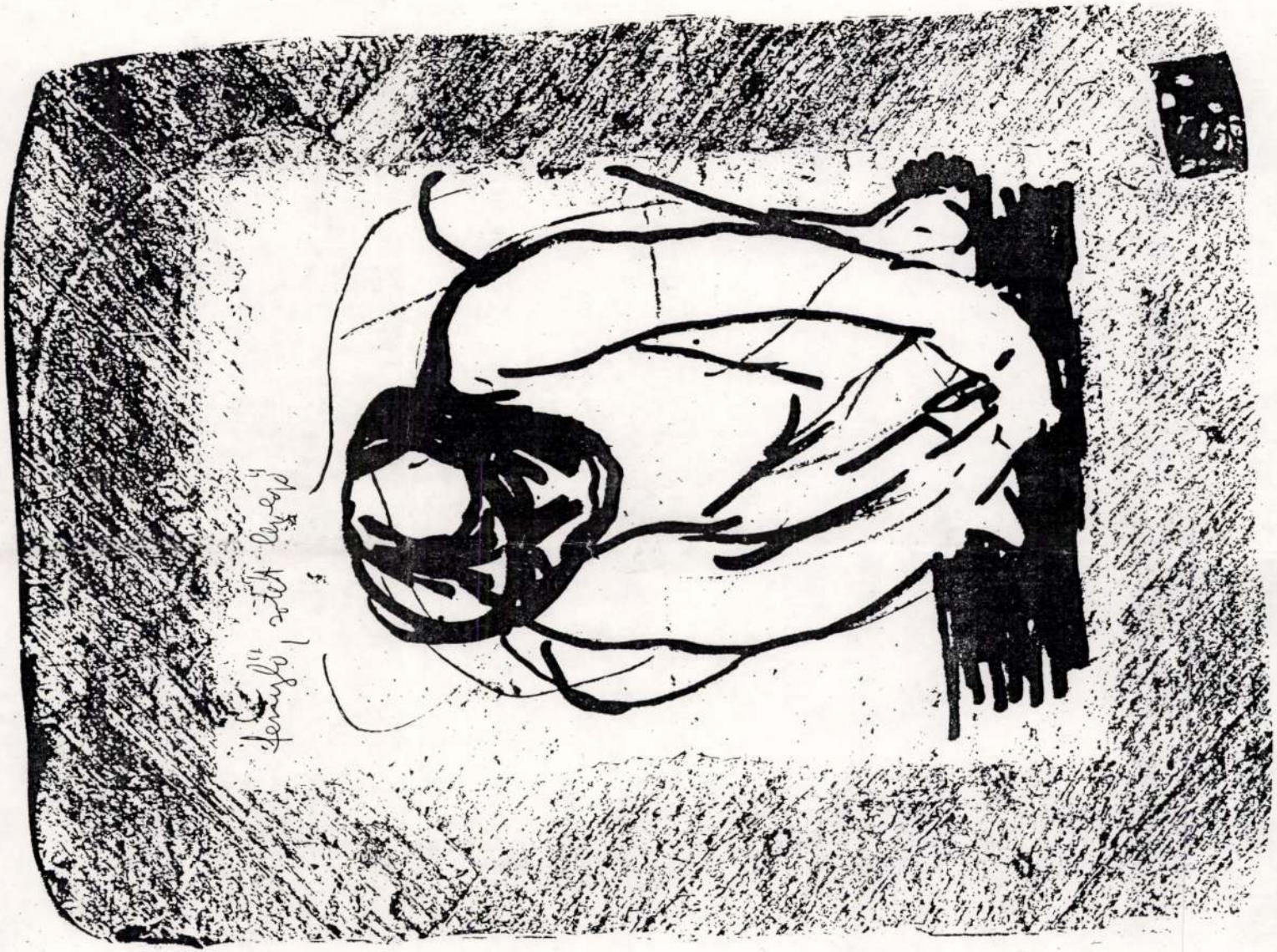

ÁDÁM ZOLTÁN: FÉNYLŐ SÖTÉT LEVEGŐ

SZALON

Anarchokapitalista

Ajánló: Pesty László riporter

Tudom, hogy kulturális programról kellene beszélnem, de ennél sokkal jobb jutott eszembe! Egy embert ajánlok, már csak azért is, mert nemigen ajánlgatják. Sőt alig ismerik, pedig komoly üzletember. Csak éppen nem villog öltönyben. Mercedese sincs, motorral járkál a városban. Anarchokapitalista. Vagy ha tetszik, a kortárs kultúra sámánja. Kommersz dolgokkal nem foglalkozik, kizárólag progresszív vállalkozásokba fekteti a pénzét. *Bognár Attila* alapította a Bahia Music Kiadót. Ez a kortárs magyar „nehéz" zene kiadója, vagyis ennél a cégnél bármilyen irányzat megjelenhet – a nyolcvanas évek undergroundjától a mostanában divatos világzenén át az igényesebb roma együttesekig. Vagy ott van a K Bazovsky Galéria (VIII., Horánszky utca 13.) – ezt is Bognár találta ki –, ahol pedig fiatal képzőművészek képeit állítják ki. Május 16-ig *Ádám Zoltán* festményeit.

Hasonló jellegű Bognár Attila legújabb ötlete is, de az összes eddiginél monumentálisabb vállalkozás! Pár napja megnyitották Budapest legújabb, huszonnégy órán át nyitva tartó kulturális központját – a Dunán, a Petőfi hídnál. Több százmillió forintért megvettek egy ukrán kőszállító uszályt, és felszerelték csúcstechnikával. Építettek rá stúdiót, bárokat, vendéglőket, teraszokat. Nyitottak hétszázötven személyes koncerttermet – a blues-, dzsessz-, népzenei és világzenei koncerteknek vagy akár a komolyzenének. Gyakorlatilag minden műfajra nyitottak, csak a kommersz van szigorúan kizárva az A38-ról. Az uszály nevét megtartották – Artmevoszk 38-as, szovjet gyártmány.

Lejegyezte:
VALACZKAY GABRIELLA

ÁDÁM ZOLTÁN

Népszabadság, 2003. máj. 2.

szokták tartani – valamint az egyének, úgy a nemzetek életében is –, amelyek a másik önállóságának tiszteletén, a különbségek kölcsönös megbecsülésén alapulnak. Az egyesítés erőszakos kísérlete ellenben rendszerint viszályt szül: Kelet-Közép-Európa története a Monarchiától Jugoszláviáig túlontúl bőséges példatárral szolgál állításom alátámasztására. Magát Európát is sokan akarták már egyesíteni. Például Nagy Károly, V. Károly német-római császár, Napóleon, Hitler. Ezek a kísérletek szerencsére mind kudarcba fulladtak. Hiszem, hogy így lesz ezúttal is.

Ha az egységes szabályozás gazdasági előnyeire hivatkozva (de kinek is előnyös?) a legfontosabb kérdésekben a döntés joga központi, nemzetek feletti kormányzati szervek kezében összpontosul, akkor a helyi döntések jelentősége értelemszerűen elenyész. A nem helyben születő döntéseket pedig az érintettek nem tudják érdemben befolyásolni, a döntéshozók ellenőrzése gyakorlatilag lehetetlenné, választóik iránti felelősségük névlegessé, a demokrácia pedig puszta formalitássá válik. Az emberek még inkább elfordulnak majd a közügyektől, amelyek valahol a fejük felett dőlnek el, „az európai joganyag" közönséges földi halandó számára átláthatatlan útvesztőjében. Elvész a jelentősége annak is, hogy egy-egy közösség képes-e összefogni helyi célokért. Hiszen az embereknek ezentúl nem egymással kell szót érteniük, hanem az unió „elvárásainak" (amúgy a magyar nyelvben ilyen szó nem létezik) kell megfelelniük, eurokonform magatartással érdemelve ki az uniós hivatalnokok jóindulatát – pályázataik támogatását, eljárásaik jóváhagyását. És miközben minden helyi közösség külön-külön igyekszik maga felé hajlítani a távoli Központ bölcs jóindulatát, gyors hanyatlásnak indulnak azok a kommunikációs és problémakezelési képességek, amelyeket a demokratikus nyilvánosság éltetett. A politikai-gazdasági elit zárt, nemzetek feletti kaszttá alakul – már alakul is javában –, amelynek tagjai a távoli birodalmi székhelyen versengenek és alkudoznak az általuk képviselt provinciák (és cégbirodalmak) érdekeiért.

Acsa Szűcs Imre

MŰVELŐDÉS

Rövidfilm-győztes A mi gólyánk

FILM Az Európai Filmdíj szombaton Párizsban tartott ünnepélyes díjkiosztó gálaműsorán Gyarmathy Lívia A mi gólyánk című alkotása nyerte el a rövidfilm-kategória fődíját.

A legjelentősebb európai filmes elismerés öt rövidfilm közül találta a legjobbnak a magyar pro-

Szobrot kapott Vörösmarty

■ *A Szózat költője kétszáz éve született Kápolnásnyéken*

Vörösmarty Mihály születésének 200. évfordulója alkalmából szobrot avattak szombaton Kerekegyházán. Kápolnásnyéken pedig átadták az újjárendezett Vörösmarty Emlékmúzeumot.

A csaknem életnagyságú szobrot Acsa Szűcs Imre gárdonyi szobrászművész készítette süttői mészkőből. Az emlékmű a középkorú Vörösmartyt ábrázolja, aki bal kezében egy csukott könyvet tart maga előtt. A Duna–Tisza közi község református temploma előtti téren felállított szobrot Vörösmarty Imre, a költő Pál nevű testvérének leszármazottja leplezte le. Ő volt a kezdeményezője a szoborállításnak is, amelynek anyagi költségeit a környéken élő Vörösmarty-leszármazottak közé tartozó négy-öt család adta össze.

A Szózat költőjének két gyermekétől nem született egyenes ági utóda, Kerekegyházán és a község hozzávetőleg 30 kilométer sugarú körében viszont hozzávetőleg 30-35 olyan család él, akik bizonyíthatóan Vörösmarty Mihály oldalági rokonainak vallhatják magukat.

A Kerekegyházán lakó Vörösmarty Imrén kívül számos oldalági rokon gyűlt még össze a szoboravatáson, amelyet az ünnepi megemlékezés után az egybegyűltek megkoszorúztak. (MT

Idegenrendészeti ellenőrzés kezdődik

Az ellenőrzés célja egyebek között a bevándoroltak, letelepedettek személyi és lakcímadatainak ellenőrzése a fővárosban.

Budapest rendőrfőkapitánya hétfőn kezdődő tizenöt napos idegenrendészeti ellenőrzést rendelt el a főváros területén – közölte a Budapesti Rendőr-főkapitányság. A közlemény szerint vizsgálják, hogy az érintettek beilleszkedése hogyan valósult meg, miként alakultak megélhetési, lakhatási feltételeik.

A december 19-ig tartó ellenőrzés célja az is, hogy az érintetteket a rendőrség tájékoztassa a népszámlálásról, és közreműködésüket kérjék az abban való részvételhez, adatszolgáltatáshoz. (MTI)

VÉLEMÉNYEM SZERINT

A bűnözésnek is vannak fokozatai

Az aljának is van alja – mondhatnánk keményebben és talán pontosabban. Valaha állítólag az alvilág kasztokra oszlott, a különféle bűnök elkövetői elkülönültek egymástól és adtak is arra, hogy „profiljuk" tiszta maradjon. Elképzelhetetlen vagy nagyon ritka volt, hogy zsebtolvaj raboljon, mackós öljön – létezett még a szakmai önérzet. Sőt, a bűn üldözőivel is sajátos volt a viszony: egy kemény játék egy-

1998. október 19.- november 7.

BARCSAY-TEREM Megnyitja: MAURER DÓRA október 19.-én 18 órakor

ÁDÁM ZOLTÁN

DELI ÁGNES

FERENCZI RÓBERT

GÁL ANDRÁS

SZALAI ATTILA

WÉBER IMRE

A kiállítás nyitva: hétfő-péntek 10-18 óráig, szombat 10-13 óráig, vasárnap: szünnap

Magyar Képzőművészeti Főiskola 1062 Budapest, Andrássy út 69.-71. Tel.: 342-1738

SÁRGA

Ádám Zoltán, Jenő

Új Mív. 2001. 2. p. 20–22

lyó költségek 2002-ben (ezer Ft)

.....(e Ft)

lódó költségei:.....(e Ft)

nység közvetlen és általános költségei
.....(e Ft)
..... (e Ft)
özterhekkel együtt ..... (e Ft)

téke: ..... (e Ft)

.....(e Ft)
g:.....(e Ft)
.....(e Ft)

n (ezer Ft)*

(e Ft) 100%

Ádám Zoltán

SZÜLETETT 1959, Budapest

TANULMÁNYOK Magyar Képzőművészeti Főiskola, Budapest, 1981–86

KIÁLLÍTÁSOK *1992* – Tűzoltó utca 72., Budapest
1994 – Sydney, Ausztrália
1994 – Liget Galéria, Budapest

BIBLIOGRÁFIA *Hegyi Lóránd:* Alexandria, Jelenkor Kiadó, Pécs, 1995

Hajlamos vagyok arra, hogy Ádám Zoltánt besoroljam - egy hamarosan megnyíló kiállítás címét kölcsönözve - a „Rejtőzködők" közé. Legalábbis, ami az én ismereteimet illeti. Ádám Zoltán az 1980-as évek közepén, még szinte főiskolásként az „Új szenzibilitás"-kiállítások egyik főszereplőjévé vált, majd az Újlak csoport vezető egyénisége lett. Később azonban, miután az Újlak csoport megtelepedett a Tűzoltó utcában, majdnem teljesen eltűnt a szemem elől, s csak most „került elő". A „rejtőzködés" azonban nem a külsődleges kapcsolatokra vonatkozik, hanem főleg Ádám munkamódszerére. Elmúlt években készült művei a közvetlen környezetében elérhető anyagokból és tárgyakból kerülnek ki; s mintha a művész minduntalan be akarná csomagolni művei alkotóelemeit. Kerüljenek rájuk újabb és újabb rétegek, míg az előzőek sűrűsödjenek legbelül össze „kemény magként" – így épülhettek Schwitters „Merzbau"-jai is. Lehet azonban, hogy mindez csupán a kritikus fantáziájának terméke. Annyi biztos, hogy Ádám Zoltán háromdimenziós művei többrétegűek, gyakran hordoznak valamilyen átlátszó védőköpenyt, s ezen a védőrétegen olykor nyílások vannak a nézők számára.

Cím nélkül, 1997 (kiállított mű) ▪ enyves festék, lakk, vászon, 100x70 cm

Fotó: Sulyok Miklós

Ezek után talán érthető, ha Ádám kétdimenziós műveit, a festményeket az assemblage-szerű munkák síkba simításaként és sűrítéseként szeretném felfogni, ahol a színek és a formarészletek valaminő homogén (fekete vagy fehér) védőréteg felszakításaként, az így keletkezett „nyílások" mögül való felvillanásokként lennének értelmezhetőek. Természetesen a védőrétegek is lehetnek megműveltek, s hordozhatnak különféle képi jeleket, grafikai információkat.

BEKE LÁSZLÓ

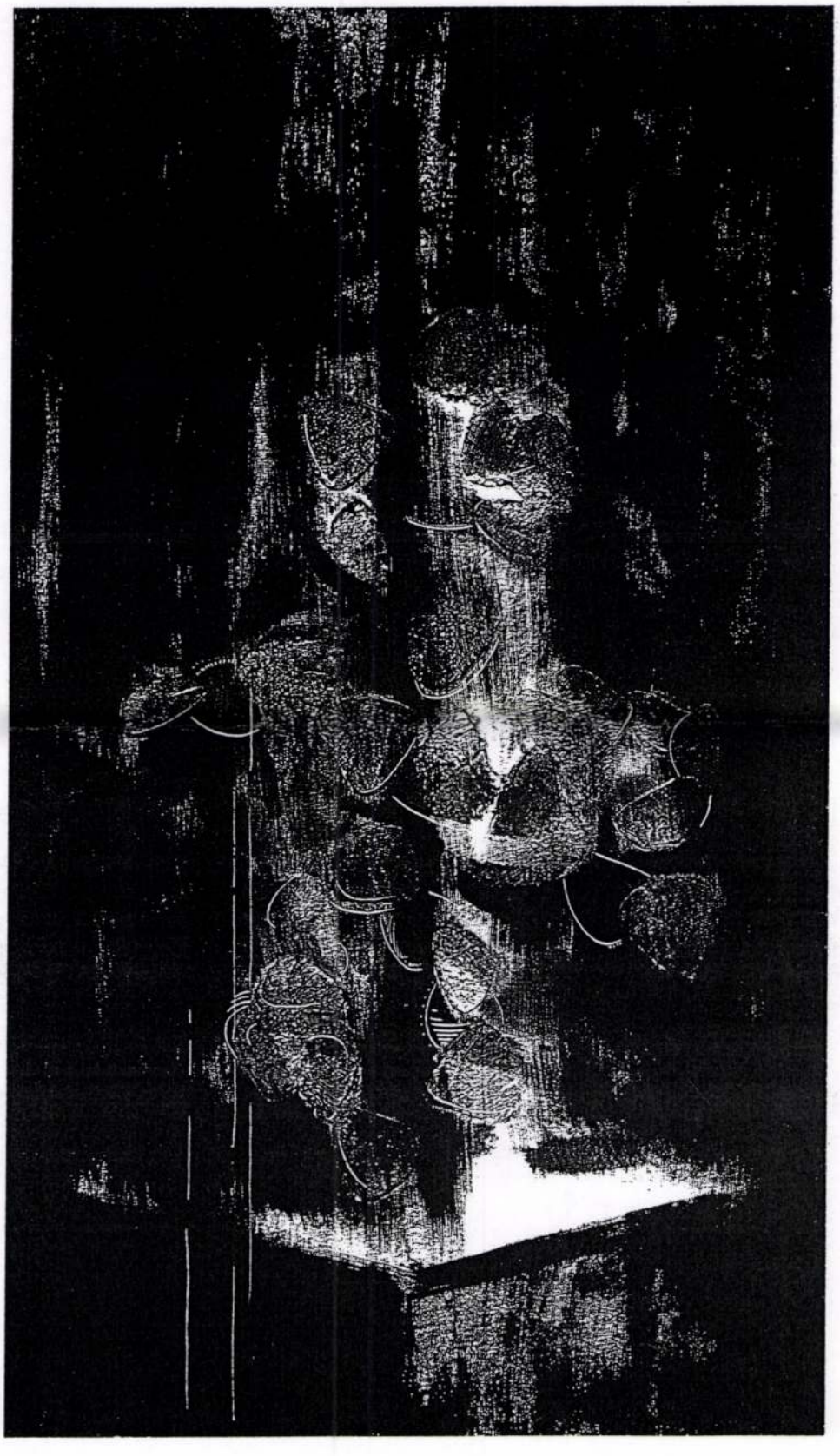

ÁDÁM ZOLTÁN

Cím nélkül 1997, enyves festék, lakk, vászon 100x70 cm (kiállított mű)

A Műcsarnok meghívja Önt
1998. január 14-én, szerdán 18 órára

Ádám Zoltán

festőművész

kiállításának megnyitójára

A kiállítást megnyitja:

Bóna László

MŰCSARNOK

Ernst Múzeum, Budapest VI., Nagymező utca 8.
A kiállítás megtekinthető 1998. február 1-jéig,
hétfő kivételével naponta 10-től 18 óráig

A megnyitót támogatja a Törley

ÁDÁM ZOLTÁN

A Műcsarnok tisztelettel meghívja Önt

ÁDÁM ZOLTÁN

festőművész

kiállításának megnyitására

2001. június 8-án, pénteken 17 órára

A kiállítást megnyitja

Szoboszlai János

művészettörténész

A kiállítás megtekinthető: 2001. július 9-ig,
hétfő kivételével naponta 10–18 óráig
Budapest, Hősök tere

MŰCSARNOK
kunsthalle | budapest

A MŰCSARNOK FENNTARTÓJA
NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTÉRIUMA

ADÁM Zoltán

IROKÉZ COLLECTION

Tisztelettel meghívjuk az Irokéz Gyűjtemény bemutatkozó kiállítására.

Pados Gábor és Pajor Zsolt műgyűjtők kollekciójában
Ádám Zoltán, Braun András, Farkas Gábor, Haffner László, Komoróczky Tamás, Korodi János, Németh Hajnal, Ravasz András, Szarka Péter, Szigeti András és Uglár Csaba műveit tekintheti meg.

MEGNYITÓ: 2001. június 1., péntek, 20.00.

HELYSZÍN: Szombathely, Thököly u. 36.

nyitva: június 16-ig, vasámap kivételével 14.00 - 18.00 között

MEGNYITJA: St.Auby Tamás, a TNPU szuperintendánsa,
NETRAF-ügynök és
Dr Fabényi Júlia, a Műcsarnok főigazgatója

22.00-kor az Anima Sound System bemutatja:

SWEETBEAT Party:
DJ Zulu (Körmend - London) a Szombathelyi Képtár Bárjában
(ez a meghívókártya a party belépőjegye, kérjük hozza magával)

ingyenes busz indul Szombathelyre 16.00 órakor a Műcsarnok Dózsa György út felőli oldalától, vissza Budapestre 24.00 órakor a Szombathelyi Képtártól

Amennyiben nem kíván visszautazni, szállást az alábbi szállókon foglalhat:
Savaria Szálloda, Szombathely, Mártírok tere 4., 94/311-440, 94/312-749, foglalás május 31-ig.
Gerendás Panzió, Szombathely, 11-es Huszár u., 94/509-290, foglalás folyamatosan.
Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola Kollégiuma, Szombathely, Ady tér 3/a, 94/313-591, foglalás május 29-ig.

TÁMOGATÓK: Írókéz Kft, Europapier Hungária Kft. Logomotiv Kreatív Műhely Bt.

a kiállítást rendezte és a katalógust szerkesztette: Grand Turizmo Art Consulting

ÍRÓKÉZ

LOGOMOTIV KREATÍV MŰHELY

europapier

a kiállítás katalógusa megvásárolható a helyszínen vagy megrendelhető az **irokezgyujtemeny@freemail.hu** címen

ÁDÁM ZOLTÁN

Ádám Zoltán

új festményei

KORTÁRS MŰVÉSZETI INTÉZET
VASMŰ U. 12. DUNAÚJVÁROS H-2400 HUNGARY
VOX / FAX+ 36 25 412 220
ICA-D@DUNANET.HU WWW.ICA-D.HU
MODERN MŰVÉSZETÉRT KÖZALAPÍTVÁNY

Megnyitó: 1999. október 22., 18.30 órakor
Megtekinthető november 28-ig
hétfő kivételével naponta 10 - 18 óráig.
Megnyitja: Szoboszlai János
Ingyenes busz indul 16 órakor a Műegyetem főépülete elől, vissza 22 órakor

Támogatók: Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata

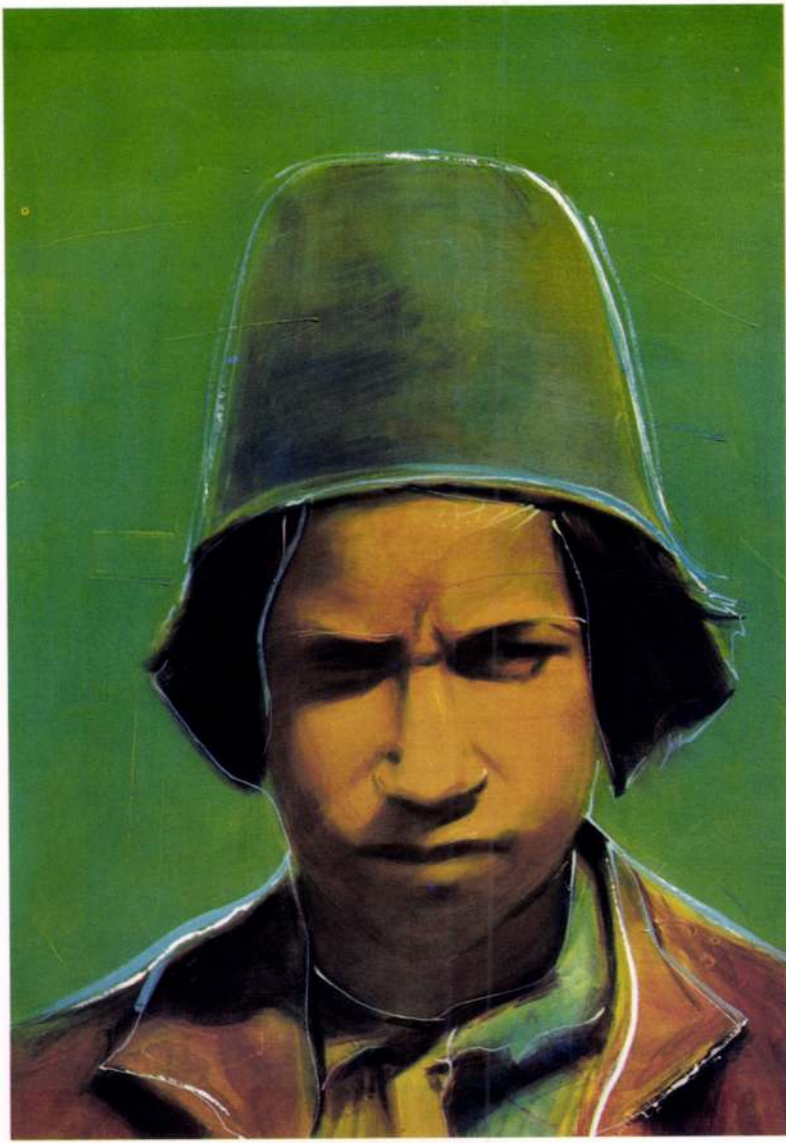

MOZGÓ VILÁG 1051 BP. NÁDOR U. 26.

Ádám Zoltán (1959–)
Cigány fiú 2002
v. o. 100×130

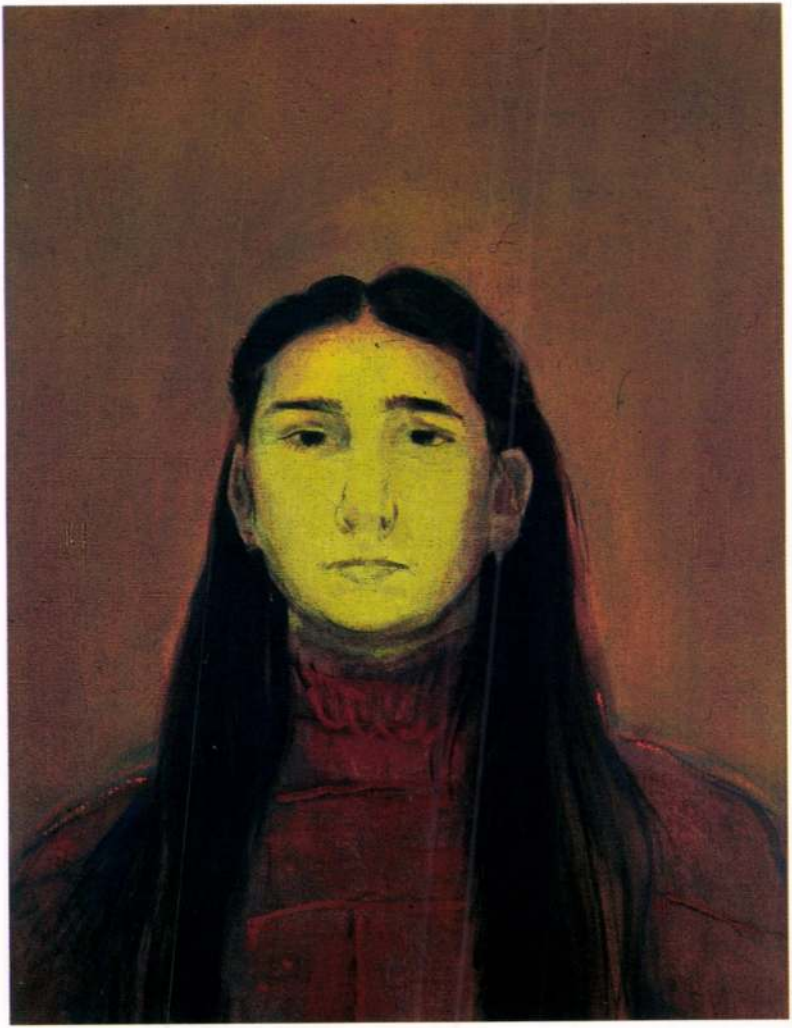

MOZGÓ VILÁG 1051 BP. NÁDOR U. 26.

Ádám Zoltán (1959–)
Éva 2002
v. o. 80×105

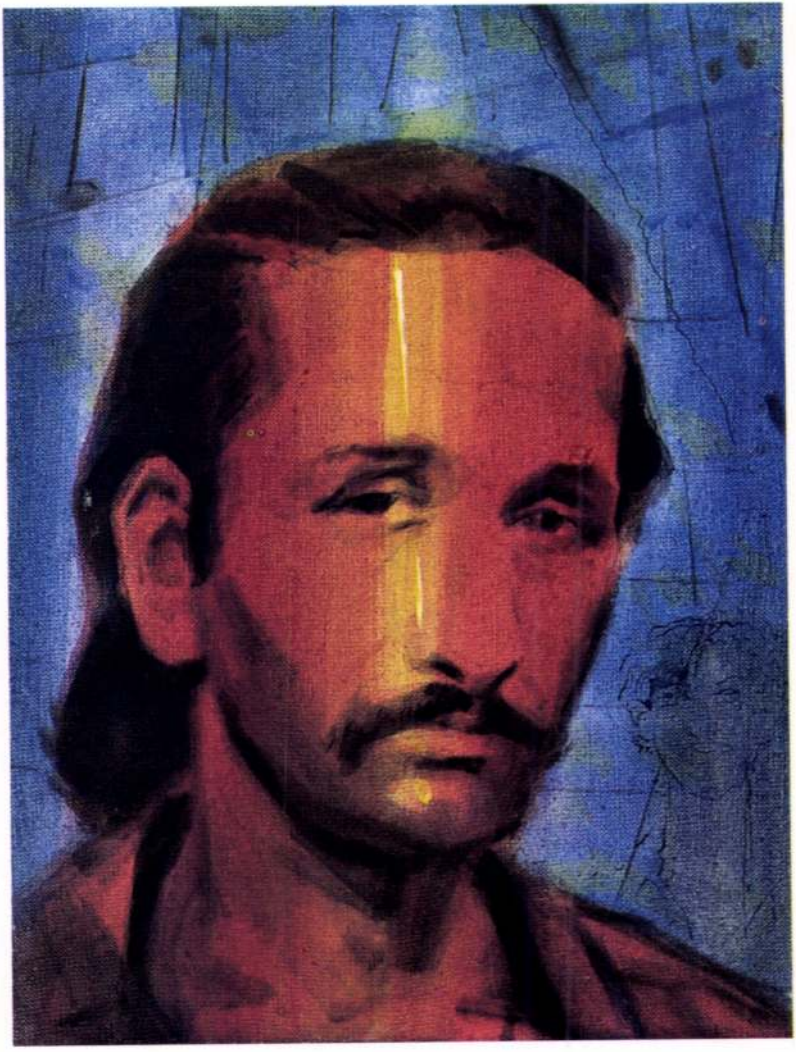

MOZGÓ VILÁG 1051 BP. NÁDOR U. 26.

Ádám Zoltán (1959–)
Cigány férfi 2002
v. o. 30×40

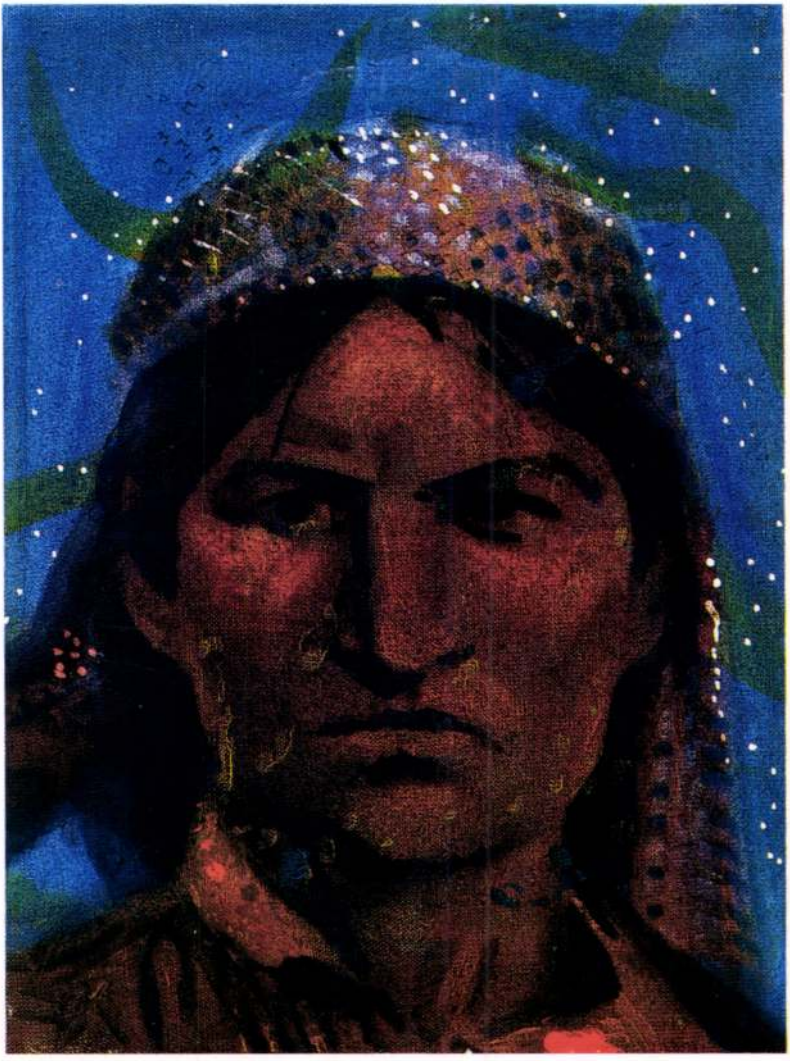

MOZGÓ VILÁG 1051 BP. NÁDOR U. 26.

Ádám Zoltán (1959–)
Cigány asszony 2002
v. o. 30×40

A kiállítás a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete
és a Műcsarnok együttműködéseként jött létre

MŰCSARNOK
KUNSTHALLE

A MŰCSARNOK FENNTARTÓJA

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG
MINISZTÉRIUMA

A KIÁLLÍTÁS FŐTÁMOGATÓI:

Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma
Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány
Millenniumi Kormánybiztos Hivatala
Nemzeti Kulturális Alapprogram

TÁMOGATÓK: Pesti Műsor
Dr. Csehi Ügyvédi Iroda

festészet

Ádám Zoltán, Baji Miklós Zoltán, Bak Imre, Bálind István, Bálint Ádám, Balog Lajos, Balogh Gyula, Bánföldi Zoltán, Barabás Márton, Barakonyi Zsombor, Baranyai Levente, Bényi László, Bikácsi Daniela, Braun András, Breznay Pál, Bukta Imre, Bullás József, Cseke Szilárd, Csikós Tibor, Csiszér Zsuzsi, Dániel András, Dévényi Mónika, Donát Márk, Erdélyi Gábor, Fajó János, Fehér László, Fejérvári Zsolt, Felhősi István, Filep Sándor, Filp Csaba, Földi Péter, Fuchs Tamás, Für Emil, Gábor Áron, Gábor Mariann, Gajzágó Donáta, Gál András, Gáll Ádám, Georgius (Soós), Gerber Pál, Ghyczy Dénes, Góra Orsolya, Györgydeák György, Haász István, Hajdú Kinga, Hajdú László, Halbauer Ede, Hecker Péter, Hegedűs 2 László, Hencze Tamás, Hermann Zoltán, Húber Edit, Iski Kocsis Tibor, Jávor Piroska, Jónák Tamás, Jovián György, Július Gyula, Káldi Katalin, Kalmár István, Kárpáti Tamás, Katona Zoltán, El Kazovszkij, Kelemen Károly, Kéri Ádám, Keserü Ilona, Király András, Klimó Károly, Kocsis Imre, Kokas Ignác, Koncz András, Konkoly Gyula, Konok Tamás, Kopasz Tamás, Korodi János, Korodi Luca, Kovács László, Kovács Lola, Kovács Péter, Kováts Albert, Kő Virág, Kőnig Frigyes, Környei Ágota, Köves Éva, Krajcsovics Éva, Kulinyi István, Lajta Gábor, László Dániel, Légrády Viktor, Lengyel András, Lóránt János, Lovas Ilona, feLugossy László, Magyar Gábor, Makovecz Anna, Dr. Máriás Béla, Márton László, Matzon Ákos, Mayer Berta, Méhes Lóránt, Mester Enikő, Miklós Árpád, Miksa Bálint, Móder Rezső, Molnár Péter, Mulasics László, Muzsnay Ákos, Nádler István, M. Nádler Tibor, Nádor Tibor, A. Nagy Gábor, Nayg István, Nemere Réka, Nemes Nikolett, M. Novák András, Nyári István, Paizs László, Pálfi Balázs, Palkó Tibor, Pasqualetti Eleonóra, Pauer Gyula, Pető Hunor, Pinczehelyi Sándor, Pintér Júlia, Olajos György, Rácmolnár Sándor, Radák Eszter, Regős István, Révész L. László, Sebestyén Zoltán, Selényi Károly István, Si-La-Gi, Sinkó István, Somorjai Kiss Tibor, Soós Tamás, Sváby Lajos, Swierkiewicz Róbert, Szabados Árpád, Szabó Tamás, Szathmáry József, Székely Annamária, Szentgyörgyi József, Szépfalvi Ágnes, Szikora Tamás, Szilágyi János, Szirtes János, Szotyory László, Szörtsey Gábor, Szurcsik József, Szűcs Attila, Szüts Eszter, Szüts Miklós, Tarnóczi József, Tenk László, Tolvaly Ernő, Tóth Csaba, Jim Urquart, Váli Dezső, Várady Róbert, Varga Patrícia Minerva, Végh András, Véssey Gábor, Vilhelm Károly, Vojnich Erzsébet, Wagner János, Wächter Dénes, Wechter Ákos, Wolsky András, Záborszky Gábor, efZámbó István. ▪ Kurátorok: Kozák Csaba, Nagy T. Katalin

A Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete és a Műcsarnok tisztelettel meghívja Önt a

Dialógus

Festészet az ezredfordulón

című kiállítására
2000. december 15-én, pénteken 17 órára

Megnyitja: **Rockenbauer Zoltán** miniszter
Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma

Köszöntőt mond: **Bauer István** elnök
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete

Műcsarnok – Budapest, Hősök tere
A kiállítás megtekinthető 2001. január 14-ig, keddtől vasárnapig 10–18 óráig, hétfőn zárva
A kiállítás idején a Műcsarnokban látogatható rendezvényeket a műsorfüzetben tüntettük fel

Magyar Millenniumi Képző-, Ipar- és Fotóművészeti Kiállítások

DEÁK ERIKA
GALÉRIA

Ádám Zoltán
festmények

1999. Január 21 – Február 20.

Megnyitó és katalógus-bemutató:
1999. Jan. 21., csütörtök, 18-20 óra
19 óra: Bóna László, író köszöntője

1013 Budapest, Attila u. 35. III-9. tel./fax: 361 375 6015 email: deakgal@c3.hu
Nyitva: csütörtök–szombat 14–18 óra között és megbeszélés alapján

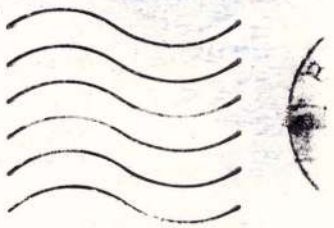

Sinkovits Péter
Új Művészet
Budapest 1054
Báthori u. 10. VII/702

CÍM NÉLKÜL, 1987
akvarell, 30x42 cm
OHNEE TITEL, 1987
Aquarell, 30x42 cm

ÁDÁM ZOLTÁN *festő*

1126 Budapest, Márvány utca 46.
Született: 1959
Diploma: Magyar Képzőművészeti Főiskola, 1984

fontosabb csoportos kiállítások:

1983 *Miskolci Galéria (Bernát Andrással, Bullás Józseffel, Mazzag Istvánnal), Miskolc*
1984 *Kép '84, Fészek Galéria, Budapest*
Frissen festve, Ernst Múzeum, Budapest
Sugárbiológiai Kutatóintézet Klubja (Bernát Andrással, Bullás Józseffel, Mazzag Istvánnal), Budapest
1985 *XVIII. Nemzetközi Képzőművészeti Biennále, Parque Ibirapuera, Sao Paulo, Brazília*
Magyar festők három nemzedéke, Neue Galerie, Künstlerhaus, Graz, Ausztria; Műcsarnok, Budapest
"Európai", Képzőművészeti Főiskola, Arnhem; Galerie Goem, Nijmegen, Hollandia
Új szenzibilitás, Budapest Galéria Lajos utcai Kiállítóháza, Budapest
1986 *Eklektika '85, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest*
Plein Air, Magyar Képzőművészeti Főiskola, Budapest
Fiatal Képzőművészek Stúdiójának Kiállítása, Budapesti Történeti Múzeum, Budapest
"Európai", Magyar Képzőművészeti Főiskola, Fészek Galéria, Budapest
Magyarok a XVIII. Sao Pauló-i Biennálén, Bartók 32 Galéria, Budapest; Salamon Torony, Visegrád
1987 *Válogatás a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának anyagából, Stúdió Galéria, Varsó, Lengyelország*

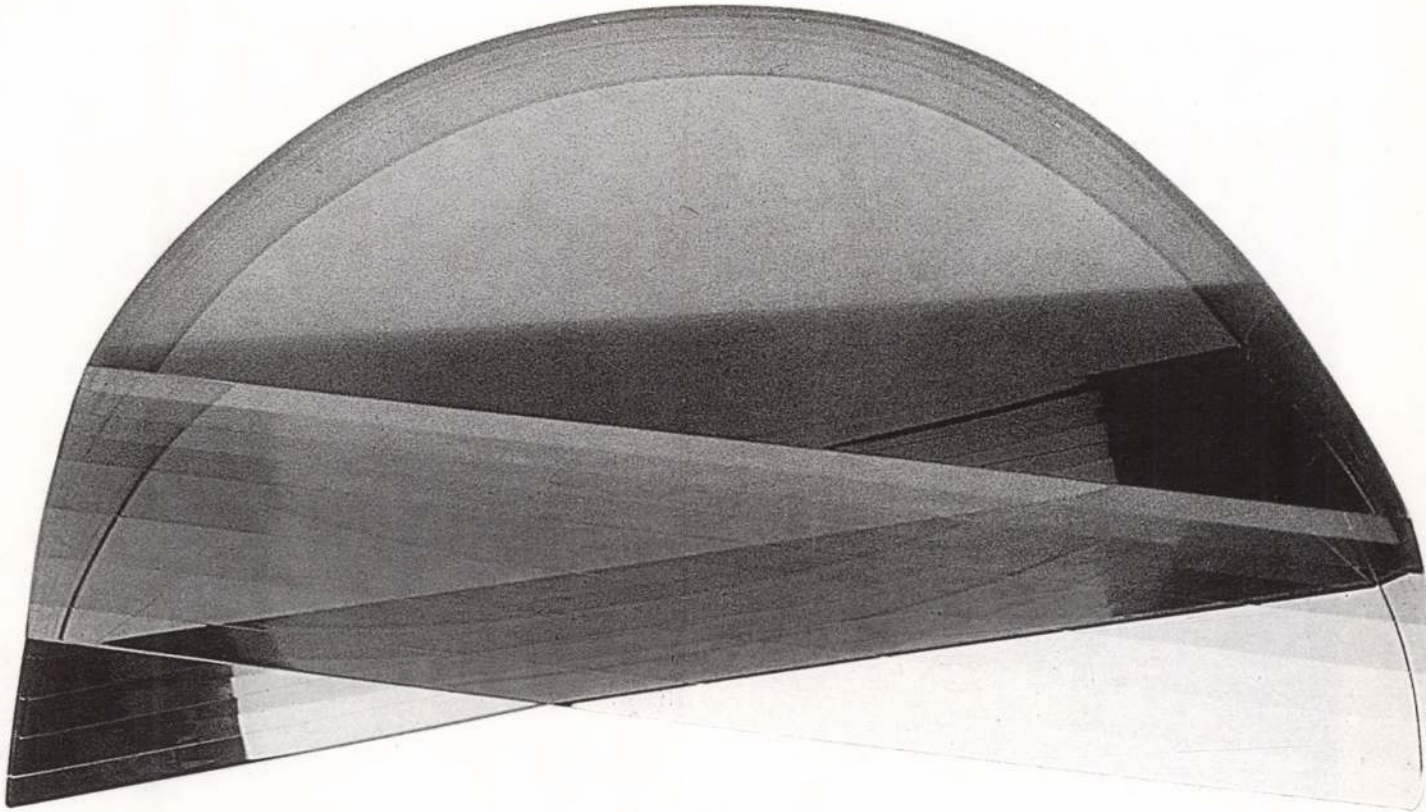

DÉLI NAP VELENCÉBEN, 1987
festett, ragasztott, csiszolt üveg, 21 cm
MITTAGSSONNE IN VENEDIG, 1987
bemahltes, geklebtes, geschlissenes Glas, ∅ 21 cm

IOANNIDOU THOMAI *üvegművész*

1082 Budapest, Kisfaludy utca 5.
Született: 1957 (görög származású)
Diploma: Magyar Iparművészeti Főiskola 1985

fontosabb csoportos kiállítások:
1985 *V. Országos Érembiennále, Lábasház, Sopron*
1986 *Szocialista Országok Iparművészeti Quadriennaléja, Galerie am Fischmarkt, Erfurt, NDK*
1987 *"Young Glas '87", Ebeltoft, Dánia*
VI. Országos Érembiennále, Lábasház, Sopron
A magyar üvegiskola, Horgen, Svájc; Hamburg, NSZK
Az új Derkovits-ösztöndíjasok bemutatkozó kiállítása, Szombathelyi Képtár, Szombathely
díj:
1987 *VI. Soproni Érembiennále, KISZ-díj*

ÁDÁM ZOLTÁN–BÓNA LÁSZLÓ BRAUN ANDRÁS–NAGY ATILLA KRISTÓF
ERDÉLYI GÁBOR–HÁY JÁNOS
GÁL ANDRÁS–PÉTERFY GERGELY

HAJDÚ KINGA–VÖRÖS ISTVÁN
KÓSA JÁNOS–BARTIS ATTILA

antológia

KÖVES ÉVA–TÓTH KRISZTINA NEMES CSABA–GALÁNTAI ZOLTÁN

SZABÓ DEZSŐ–KUN ÁRPÁD
SZALAI ATTILA–TÉREY JÁNOS
SZARKA PÉTER–PEER KRISZTIÁN

SZÉPVALVI ÁGNES–KUKORELLY ENDRE SZŰCS ATTILA–KEMÉNY ISTVÁN
WEBER IMRE–ABODY RITA

A Kortárs Művészeti Múzeum / Ludwig Múzeum Budapest meghívja Önt az *antológia* **című kiállítás** megnyitására **1998. március 19-én 18 órára**

valamint az *antológia* **című kötet** bemutatójára **1998. április 16-án 18 órára**

A kiállítás megtekinthető 1998. április 19-ig
hétfő kivételével 10-18 h között Kortárs Művészeti Múzeum / Ludwig Múzeum Budapest
Budapest, Budavári Palota „A" épület

antológia

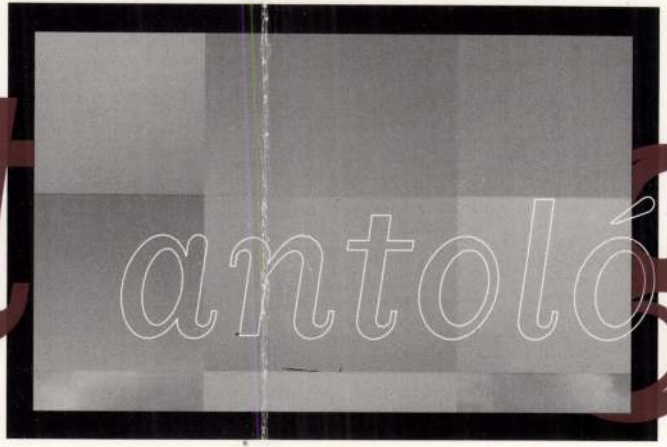

The Museum of Contemporary Art / Ludwig Museum Budapest

invites you to the opening of the exhibition *anthology* on **19 March 1998 at 6 pm**

and to the presentation of the book

anthology on **16 April 1998 at 6 pm**

The exhibition is open till 19 April 1998. from 10 am to 6 pm. Closed on Mondays.
Museum of Contemporary Art / Ludwig Museum Budapest Budapest, Royal Palace, Building "A"

Támogatók / Sponsored by Kecskés Pince, Villány, Magyarországi Ludwig Alapítvány, Budapesti Tavaszi Fesztivál , Kulturkontakt Austria

A Műcsarnok meghívja Önt
1998. január 14-én, szerdán 18 órára

Ádám Zoltán

festőművész

kiállításának megnyitójára

A kiállítást megnyitja:

Bóna László

MŰCSARNOK

Ernst Múzeum, Budapest VI., Nagymező utca 8.
A kiállítás megtekinthető 1998. február 1-jéig,
hétfő kivételével naponta 10-től 18 óráig

A megnyitót támogatja a Törley

an exhibition of

Ádám Zoltán

kiállítása

(eddig még ki nem állított művekkel/
with works shown first to the public)

megnyitja/opened by Bóna László
1998. február 6-án, 18.00

nyitva/open 1998. március 7-ig
naponta/daily 10.00 - 18.00
hétfőn zárva/Mondays closed

támogatók:
Green System Bt.
Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata

Kortárs Művészeti Intézet
Institute of Contemporary Art
H-2400 Dunaújváros, Vasmű út 12.
T/F: (+36) 25 412 220, e-mail: ica-d@dunanet.hu, http://ica-d.hu

A Kortárs Művészeti Intézetet a Modern Művészetért Közalapítvány működteti/The Institute of Contemporary Art is operated by the Public Foundation for Modern Art

ÁDÁM ZOLTÁN CHILF MÁRIA ERDÉLYI GÁBOR GÁL ANDRÁS

GERBER PÁL GERHES GÁBOR HAJDÚ KINGA HAVAS BÁLINT

IMRE MARIANN KÁMÁN GYÖNGYI KENEDI ERZSÉBET

KOMORÓCZKY TAMÁS KORONCZI ENDRE LAKNER ANTAL

MENESI ATTILA PETŐ HUNOR RAVASZ ANDRÁS

SZABÓ DEZSŐ SZACSVA Y PÁL SZALAI ATTILA

SZARKA PÉTER SZIL ISTVÁN SZŰCS ATTILA VÁRNAI GYULA

VERESS ZSOLT WECHTER ÁKOS WÉBER IMRE

KURÁTOROK: BABARCZY ESZTER BENCSIK BARNABÁS BEÖTHY BALÁZS

MŰCSARNOK – FIATAL KÉPZŐMŰVÉSZEK STÚDIÓJA EGYESÜLET

A LEGKEVESEBB

MEGNYITÓ: 1996. FEBRUÁR 21. 18 ÓRA

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:
EDMUND YANKSON A K&H BRÓKERHÁZ RT. VEZÉRIGAZGATÓJA
SÜKÖSD MIKLÓS SZOCIOLÓGUS – CEU-BUDAPEST

ERNST MÚZEUM
BUDAPEST VI., NAGYMEZŐ U. 8. T.: 341-4355

A KIÁLLÍTÁS NYITVA 1996. MÁRCIUS 17-IG,
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA 10-TŐL 18 ÓRÁIG

KIÁLLÍTÁSRENDEZŐ: **OROSZ PÉTER**
A KIÁLLÍTÁST A MAOE,
A MEGNYITÓT A TÖRLEY TÁMOGATJA

A Műcsarnok tisztelettel meghívja Önt

ÁDÁM ZOLTÁN

festőművész

kiállításának megnyitására

2001. június 8-án, pénteken 17 órára

A kiállítást megnyitja

Szoboszlai János

művészettörténész

A kiállítás megtekinthető: 2001. július 9-ig,
hétfő kivételével naponta 10–18 óráig
Budapest, Hősök tere

MŰCSARNOK
kunsthalle | budapest

A MŰCSARNOK FENNTARTÓJA

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTÉRIUMA

ÁDÁM ZOLTÁN

kiállítása

1994 február 4-18-ig

a Liget Galériában

megnyitó 1994 február 4-én 19 órakor

nyitva 14-18 h-ig, kedd szünnap

LIGET GALÉRIA 1146 Budapest, Ajtósi Dürer sor 5.

F.k.: Reszler Erneszin

Markoja Csilla

Bp. Hevesi György 46.
1156

Ádám Zoltán

Ádám Zoltán

új festményei

KORTÁRS MŰVÉSZETI INTÉZET
VASMŰ U. 12. DUNAÚJVÁROS H-2400 HUNGARY
V O X / F A X + 3 6 2 5 4 1 2 2 2 0
ICA-D@DUNANET.HU WWW.ICA-D.HU
MODERN MŰVÉSZETÉRT KÖZALAPÍTVÁNY

Megnyitó: 1999. október 22., 18.30 órakor
Megtekinthető november 28-ig
hétfő kivételével naponta 10 - 18 óráig.
Megnyitja: Szoboszlai János
Ingyenes busz indul 16 órakor a Műegyetem főépülete elől, vissza 22 órakor

Támogatók: Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata

Ágoston Ernő festő '95. dec. 14

Kerék Imre fordítása

A régi Sopron – a festők szemével

„Megéltem" pár falut, várost, de „a" várost eszmélésemtől fogva nekem Sopron testesítette meg. Így hát nyugodtan vállalom e szépséges album ajánlójának tisztét.

A Sopron anno... méltó párja a hasonló indítású kiadványoknak. Askercz Éva szerencsés „könyvcsináló", mert gazdag anyagból válogathatott. Az itt élt festő- és rajzolóelődök, talán szeretetből vagy városféltéstől inspirálva, sűrűn választották ábrázolásaik tárgyául a régi város festői részleteit, hangulatos utcáit, tereit, múltat őrző vénséges épületeit. Átélő krónikásként örökítették meg a városi élet hétköznapjait, ünnepeit. Szívet melengető, szemet gyönyörködtető hagyatékuk „leporolásáért", közkinccsé tételéért dicséret illeti a válogató tanulmányíró szakembert.

A képek önmagukért állnak helyt, de az eligazító tanulmány nem éri be a láthatók puszta kommentálásával. Pár oldalon az egyetemes kor- és művészettörténet egészébe illeszti a korántsem helyi jellegzetességnek számító városábrázolást. A válogatás jó évszázadnyi időt ölel át. A vedutafestés, a kisvárosi életet bemutató művészet e tájon az 1810-es évektől honosodott meg. Vándorfestők és helyiek, hivatásosok és amatőrök azonos hőfokon munkálkodtak. Ügyesen alkalmazták a bevált, hagyományos sémákat, de helyi színekkel, formákkal, megoldásokkal gazdagították a népszerű műfajt. Olykor megcsillant egyéniségük is egy-egy beszédes részlet megragadásában, romantikus beállításban. Az album kiemelten mutatja be az „iskola-teremtő" Steinacker Károly és a szorgalmas, termékeny Hauser Károly munkásságát. A Stornó-család több nemzedéken át jelenlévő tagjai e műfajban ugyancsak maradandó érdemeket szereztek. Századunkból Horváth József és Ágoston Ernő néhány festménye színesíti az album anyagát.

A képek elrendezése filmszerűen pergeti le a városarculat évszázadnyi változásait. Kiviláglik, hogy Sopronnak sajátos ikonográfiája született. Dombok ölelésében, alpesi háttérrel, húzódik meg a várhoz ízesülő negyedekből álló település. Sziluettjét tornyok, jellegzetes épülettömbök, szeszélyes rajzolatú tetők formálták egyénivé. Tábolból az időtlenség benyomását kelti, a változatlanságét. A közelképek elárulják érzékeink csalódását. A megőrződött részletek mellett a hiányt e képek alapján mérhetjük fel. Őrzik a szín, a vonal és forma segítségével a sajnálatosan elpusztult részletek emlékét.

A „hagyományéltető" albumot a Cédrus Könyvkereskedés anyagi és szellemi vállalkozó bátorsága segítette világra. a fotografáló Lobenwein Tamás, a szerkesztők és nyomdászok szép munkát végeztek. Alkotásukat jó szívvel ajánljuk mindazoknak, akik a festőkhöz hasonlóan szeretik Sopront.

Salamon Nándor

Sopron művészete

eljuttatnak majd.

◆

A soproni agrárkamara gazdatanfolyamot szervezett. A napokban indult képzés során a hallgatók – eredményes vizsga esetén – megkapják a zöldkártyát, amely a II. forgalmi kategóriába sorolható növényvédőszerek vásárlására és felhasználására is feljogosít.

A Roth Gyula-szakközépiskolában tartott képzésre még lehet jelentkezni.

◆

Csornán tartotta ügyvezető elnökségi ülését a megyei agrárkamara. Tanácskozásukra meghívták a Győr-Moson-Sopron megyében működő mezőgazdasági képzést folytató szakközépiskolák igazgatóit is. A tanácskozáson megvitatták a szakmai képzés aktuális problémáit. Az iskolaigazgatók kérték a kamara vezetőinek, szakembereinek ajánlásait, illetve segítségét a széles körű szakoktatás megszervezéséhez, valamint a mezőgazdasági szakmák érdekképviseletéhez.

◆

A Sopron és Vidéke Ipartestület bensőséges ünnepség keretében elbúcsúztatta korábbi ügyvezetőjét, Mechle Károlyt, aki munkáját a soproni kézműveskamarában folytatja. A búcsúünnepségen mind a két szervezet képviselői kifejtették reményüket, hogy a búcsú nem jelent szakítást, az ipartestület és a kézműveskamara a továbbiakban is szoros kapcsolatot tart majd egymással.

ajándékokat. Vacsora általában hidegtál, amit délelőttt készítek el. Vacsora után sokáig fenn vagyunk, beszélgetünk, majd elmegyünk az éjféli misére. Már hónapokkal az ünnepek előtt elkezdjük megvásárolni az ajándékokat, de ezeket csak a fa alatt adjuk át. Nálunk tényleg meglepetés az ajándék. Ha egyre szerényebb mértékben is, de megpróbálunk olyan dolgokat vásárolni, melyek nemcsak az ünnepi hangulatban értékesek, hanem egész évben hasznosak.

A karácsonyi nagy bevásárlás időszakát éljük. A háziasszonyok gondolatait is leköti a „kinek, mit, miből" problémája. Munkatársunk két olyan asszonyt kérdezett az ünnepi készülődésről, akiknél mindezek mellett az is felmerül: mikor tudnak időt szakítani az ajándékok megvásárlásásra, a menü alapanyagainak beszerzésére és az ünnepi vacsora elkészítésére?

Krisch Aladárné önkormányzati képviselő, a német kisebbségi önkormányzat elnökhelyettese, a Sopron és Környéke Német Kultúrklub elnöke, egy utazási iroda vezetője, két fiú édesanyja, feleség és háziasszony. Jelenleg betegállományban van, s ez csak nehezíti számára a karácsonyi készülődést. Ennek ellenére szívesen válaszolt kérdésünkre:

– Évek óta édesanyám intézi a nagy beszerzéseket, a bevásárlást, az ünnepi

hónapokkal előt
után ajándékoz
munka mellett
szeretet ünnepé
hogy a legjobbar
észre, hogy több
nehezen lehet elé
évről évre meg
egymás iránti sze
fog devalválódni

Csizmazia G
(nyugdíjas):

– Számomr
lelki felkészü

menü elkészítésé
vállamról, hisz
nehezen jutott
ajándékokat t
megvásárolom.
időt élünk, hogy
hatná az ember,
ajándékot venni
vagy szívesen
Ilyenkor el kel
ízlésemtől, ha n
lényeg, hogy
meglepetésnek –
– ma is nagy sze
a karácsony...

Dr. Schwarcz
önkormányzati
már felnőttek,
előre jól megszer

– Már októb
szervezem a ka

A Budapest Galéria tisztelettel meghívja Önt

Ádám Zoltán
és
Várnagy Tibor

kiállításának megnyitójára
a Budapest Galéria Kiállítóházába
(Budapest III., Lajos u.158.)
2000. augusztus 10-én, csütörtökön 17 órára

A kiállítást megnyitja:
Tatai Erzsébet művészettörténész.
A kiállítás megtekinthető 2000. szeptember 10-ig,
hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

BUDAPEST GALLERY

Támogatók: Magyar Nemzeti Kulturális Alapprogram
Fővárosi Önkormányzat Kulturális Bizottsága

ÁDÁM ZOLTÁN

A Műcsarnok meghívja Önt
1998. január 14-én, szerdán 18 órára

Ádám Zoltán

festőművész

kiállításának megnyitójára

A kiállítást megnyitja:

Bóna László

MŰCSARNOK

Ernst Múzeum, Budapest VI., Nagymező utca 8.
A kiállítás megtekinthető 1998. február 1-jéig,
hétfő kivételével naponta 10-től 18 óráig

A megnyitót támogatja a Törley

Pályák, művek, JövőKépek

Tizenkét művész, tizenkét beszélgetés – Generációk, stílusok, szemléletmódok

P. Szabó Ernő

Néhány évvel ezelőtt, egy „totális lepusztultságában is méltóságteljes" épületben, a Horánszky utcában nyílt meg a K. Bazovsky Ház. A név nem árulja el, hogy mivel is foglalkozik a vállakozás, ám programjai révén gyorsan felhívta magára a kortárs művészet iránt érdeklődők figyelmét. S azokét is, akik úgy vélik, hogy a műalkotás nem a steril múzeumi körülmények között, környezetéből, a mindennapi élet kereteit meghatározó tárgyak közül kiemelve „él" igazán, hanem ellenkezőleg: úgy, hogy ha szinte észrevétlenül is, de jelen van, mindennapjaink részét képezi.

A galéria, ahogyan az 1999–2002 közötti kiállítások sora tanúsítja, sikerrel valósítja meg értékteremtő törekvéseit, s három év munkája után arra a pontra is eljutott, hogy egy szép kiállítású, gazdagon illusztrált kötetet is megjelentessen, amely ugyan nem törekszik a teljeségre, mégis meggyőzően tükrözi azt a szellemiséget, amelyet az eddigi tárlatok képviselnek. A JövőKép című kötet tizenkét interjút tartalmaz, amelyeket *Szombathy Bálint* készített kortárs magyar művészekkel, akik közül többen is a galéria állandó vagy visszatérő kiállítói közé tartoznak. A beszélgetések apropóját az azonos című tárlat képezte, amelyre a művészek többnyire kifejezetten az alkalomra készített művekkel készültek, az obligát „mit várasz a jövőtől" kérdéshez, illetve az éppen aktuális tervek ismertetéséhez. azonban többnyire az eddigi művészpályák főbb eredményeinek, problémáinak bemutatása után érkeznek el a beszélgetőpartnerek.

A kortárs alkotók egyike Roskó Gábor, akinek többek között Rózsa Sándort elfogja a borkommandó című alkotása szerepel a gyűjteményben

Mivel pedig a tizenkét kortárs művész különböző generációkhoz, különböző szemléletmódok, stílusok képviselői közé tartozik, éppen ettől, a múlt egymás mellé gazdagon sorakozó képeitől válik igazán érdekessé a beszélgetésgyűjtemény. Az ábécé demokratizmusa határozta meg a megszólalás sorrendjét: *Ádám Zoltán, Bukta Imre, Csurka Eszter, drMáriás, Duliskovich Bazil, feLugossy László, Gaál József, Klimó Károly, Roskó Gábor, Soós Tamás, Swierkiewicz Róbert, Vogl Filemon*. Van a megszólalók között olyan festőművész, aki a pályáját a hatvanas évek első felében kezdte, amikor a kortárs művészet új törekvéseiről csak igen megszűrten jutottak el a pályakezdő kelet-európai alkotókhoz a hírek, s van, aki a 90-es években indult, amikor a művészet egyetemessége, legalábbis elviekben aligha lehetett kétséges. A nyitottság, a szabadság azonban új problémákat vet fel, hiszen amíg a zárt határok időszakában a mail art művészete élő kapcsolatot jelenthetett különböző országok művészei számára, mára sokan úgy vélik, hogy a nyugati művészet szabad világából éppen az élet tűnt el az elüzletiesedés miatt. Van-e valójában közönsége a kortárs művészetnek? Hogyan jelentkeznek a globalizáció hatásai a művészetben, milyen szerepet játszanak a jövőben a regionális, helyi értékek? Több beszélgetés érinti az új technikai eszközök megjelenését követő problémákat, a tradicionális és új képalkotó módszerek viszonyát, a folytonosság vagy a művészet sokféleségének a problematikáját, de azokat a kérdéseket is, amelyekkel Európa közepén a gyökereit kereső alkotónak kell szembesülnie az elnéptelenedő vidéki településeken, széthulló közösségekben.

A beszélgetéseket illusztráló képek, amint a kötet bevezető tanulmányában *Keserü Katalin* megfogalmazza, „társadalmilag-politikailag posztkoloniális helyzetben, minden területre kiterjedő ökológiai szennyezettségben, a társadalmakat újból kettészakító gazdasági-kulturális globalizáció idején, a civilizáció létét fenyegető véres és tömeges agressziók, az embert is elsöprő világháború rémének árnyékában születtek". Mivel járulhat hozzá a kortárs művészet ahhoz, hogy a feltáruló JövőKép kevésbé komor, kevésbé fenyegető legyen? Receptet erre természetesen ez a beszélgetésgyűjtemény sem adhat.

Ádám Zoltán

A Műcsarnok meghívja Önt
1998. január 14-én, szerdán 18 órára

Ádám Zoltán

festőművész

kiállításának megnyitójára

A kiállítást megnyitja:

Bóna László

MŰCSARNOK

Ernst Múzeum, Budapest VI., Nagymező utca 8.
A kiállítás megtekinthető 1998. február 1-jéig,
hétfő kivételével naponta 10-től 18 óráig

A megnyitót támogatja a Törley

Ádám Zoltán

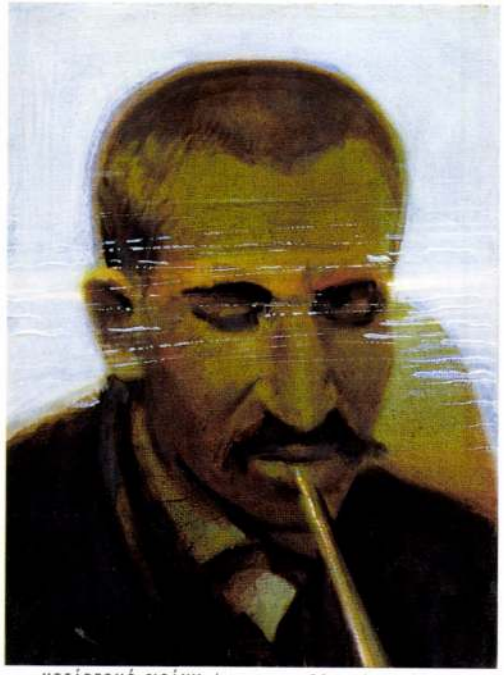

KOSÁRFONÓ CIGÁNY olaj, vászon, 30 x 40 cm, 2002.

RICSI olaj, vászon, 80 x 105 cm, 2003.

acb

KORTÁRS MŰVÉSZETI GALÉRIA

nyitva 2003. március 20–április 12.
megnyitja március 20-án 18.00 órakor Topor Tünde művészettörténész
megtekinthető szerdától péntekig 14.00–18.00, szombaton 10.00–13.00 óra között
Budapest, VI. Király u. 76., T: 413-7608, acbinfo@acbgaleria.hu, www.acbgaleria.hu
Parti a Műcsarnok Bistrában DJ Mangóval 22.00 órától, belépés ingyenes

FRUTTA INTERACTIVE
Timp Kft.
HUNGART
Műcsarnok Bistro

Ádám Zoltán legújabb festményei

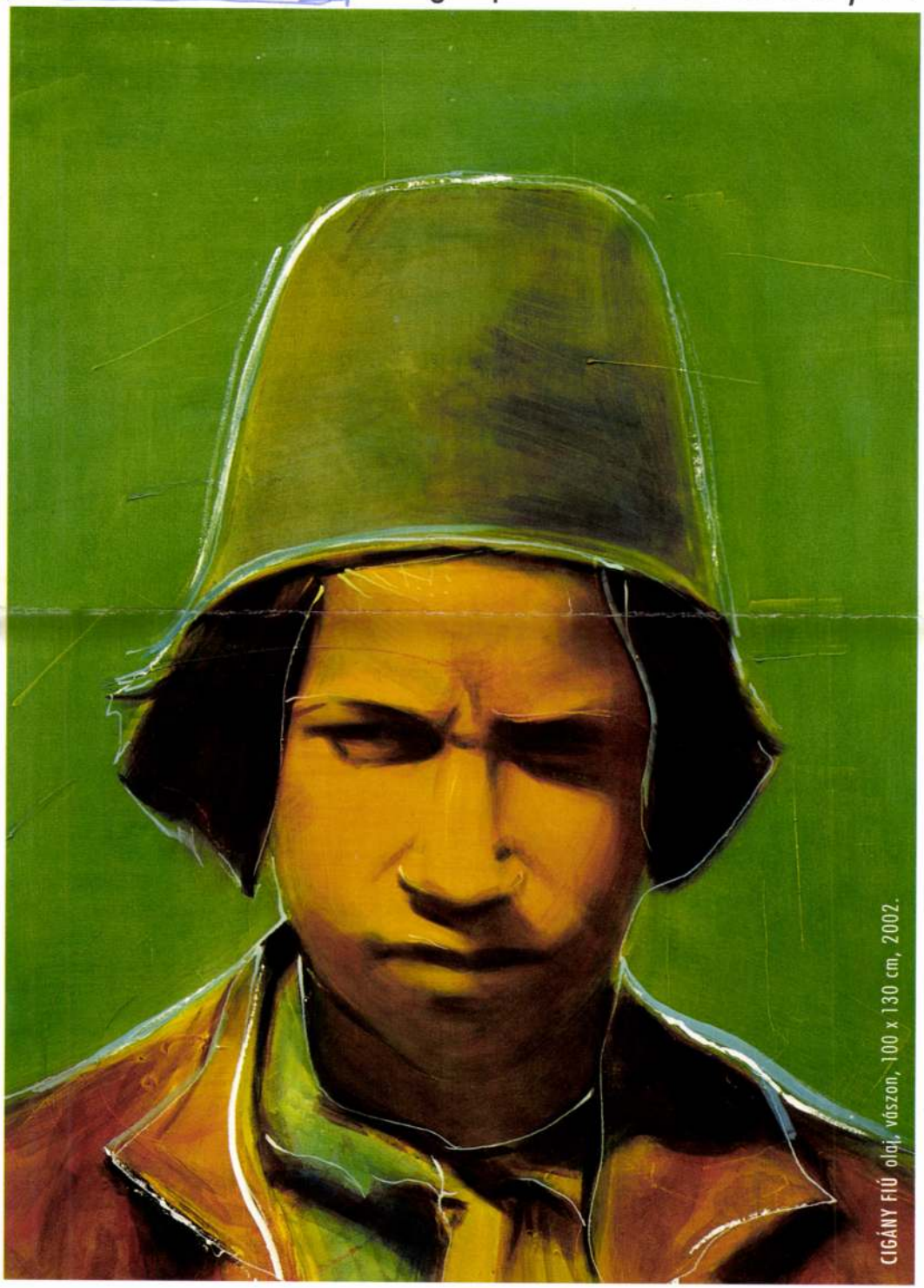

CIGÁNY FIÚ olaj, vászon, 100 x 130 cm, 2002.

ÁDÁM ZOLTÁN legújabb festményeiről ismert figurák portréi jutnak eszembe.
A vénséges vén Samuel Beckett tekintete. A fiatal Marcel Duchamp arca, amelybe belelátom az öreg sakkjátékost. A félig vak, vastag szemüveges James Joyce. És Louise Bourgeois cinkos mosolya, aki hóna alatt egy fallosz-szobrot tart. Az igazán jó portré azért igazi, mert azt a reprezentálhatatlan lényeget is megmutatja, amely az ábrázolt személy egyéniségének kulcsa, állítja Louis Marin Portraiture, Mask and Death című tanulmányában. A nagy kultúrhéroszokról nagyon sokat tudunk. Tekintetükbe belelátjuk alaposan feldolgozott életútjukat és életművüket, arcképeik kibeszélik egyéniségük kulcsát. Portréjuk tehát dupla reprezentáció: a fénykép egy-egy arcot dokumentál, az arc egy-egy Egót képvisel.
Ugyanígy vagyok Ádám Zoltán cigányportréival annak tudatában, hogy a megfestett arcok fényképekről származnak, s hogy nem ismerem a képek szereplőit. Ennek a közvetlen élménynek az oka az lehet, hogy Ádám Zoltán festői stílusa megőrzi a fényképekre jellemző pillanatnyiságot, s ezt a pillanatnyiságot egy mitologikus időbe transzponálja.
Egy-egy arcképpel Ádám Zoltán napokig, hetekig foglalkozik, s eközben az ábrázolt személyek meditációjának tárgyává válnak. A festett arcok statikusak, vázlatszerűek, a legjellemzőbb vonásokból épülnek fel, de mégsem karikatúrák vagy impresszionista vázlatok.
Az Ádám korábbi festői periódusaiból jól ismert stíluselemek többsége a cigányportrékon is megmarad. Ilyen a realisztikus figurára festett, az arc fő formáit kiemelő vonalak által létrehozott réteg, vagy a szavak, mondatok ráfestése az arcokra. Így az arcképek a fotó-univerzumból ismét visszakanyarodnak az ikonfestészet hagyományaihoz, pontosan úgy, mint Ádám Zoltán 1990-es évek közepén és végén festett ikon-parafrázisainak vagy tibeti portréinak esetében. Emiatt a cigányportrék visszatükröznek az ábrázolt személyek egyéniségének kulcsát, azét az egyéniségét, akiről valójában – a kultúrhéroszokkal tökéletesen ellentétben – egy árva információm sincs. Mivel azonban Ádám Zoltán mítoszt csinált a személyekből – igaz, kifejtetlen mítoszt –, arcuk legalább olyan mélységű üzenetet hordoz, mint azoké, akiknek tetteit olvassuk le tekintetük jelentésének megfejtése közben. Nem hiszem ugyanakkor azt, hogy Ádám Zoltán romantikus, vagy akár etnográfiai érdeklődésből választotta volna festményeinek tárgyát. A cigányportrék egy állomás Ádám Zoltán festészetében, akit valójában a képek működése, a képeknek jelentést tulajdonító néző pozíciója, és a mitikus művészet hagyományinak fenntartása érdekel. Festőként arra a mozzanatra figyel, ami miatt, vagy ami által létrejön egy alapjában érzelmi kapcsolat egy arckép és az arcképet néző között.

Szoboszlai János, 2003.

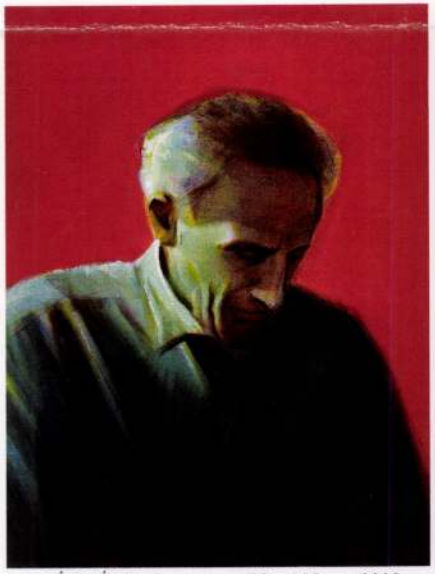

BALÁZS JÁNOS olaj, vászon, 80 x 105 cm, 2003.

CIGÁNY ASSZONY olaj, vászon, 80 x 105 cm, 2003.

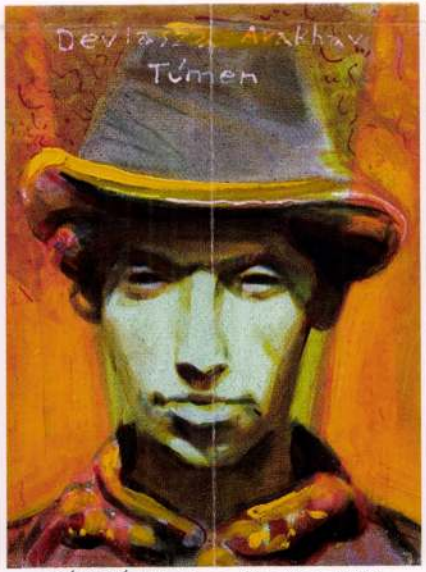

CIGÁNY FIÚ olaj, vászon, 30 x 40 cm, 2002.

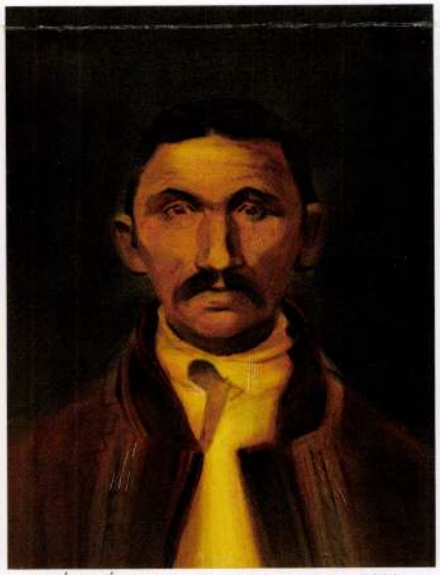

CIGÁNY FÉRFI olaj, vászon, 80 x 105 cm, 2003.

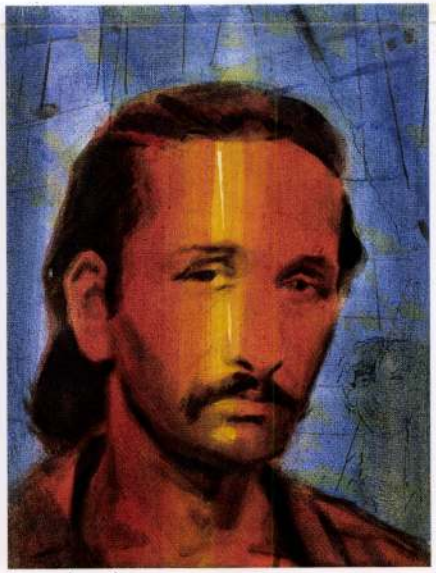

CIGÁNY FÉRFI olaj, vászon, 30 x 40 cm, 2002.

Az 1959-ben született ÁDÁM ZOLTÁN 1984-ben végezte el a Magyar Képzőművészeti Főiskolát. A festőként bemutatkozó művész 1990 és 1995 között az Újlak Csoportnak, a független művészeti kezdeményezések terén úttörő csapatnak volt a tagja. Az 1990-es évek közepétől elsősorban festményekkel vett részt kiállításokon. Jelentős egyéni bemutatója volt 1998-ban és 1999-ben a dunaújvárosi Kortárs Művészeti Intézetben, valamint 2001-ben a Műcsarnokban. Művei megtalálhatók számos köz- és magángyűjteményben (Modern Művészetért Közalapítvány, Ludwig Múzeum – Kortárs Művészeti Múzeum, Irokéz Gyűjtemény).
Online információ, életrajz és reprodukciók: www.irokezcollection.hu és www.acbgaleria.hu.

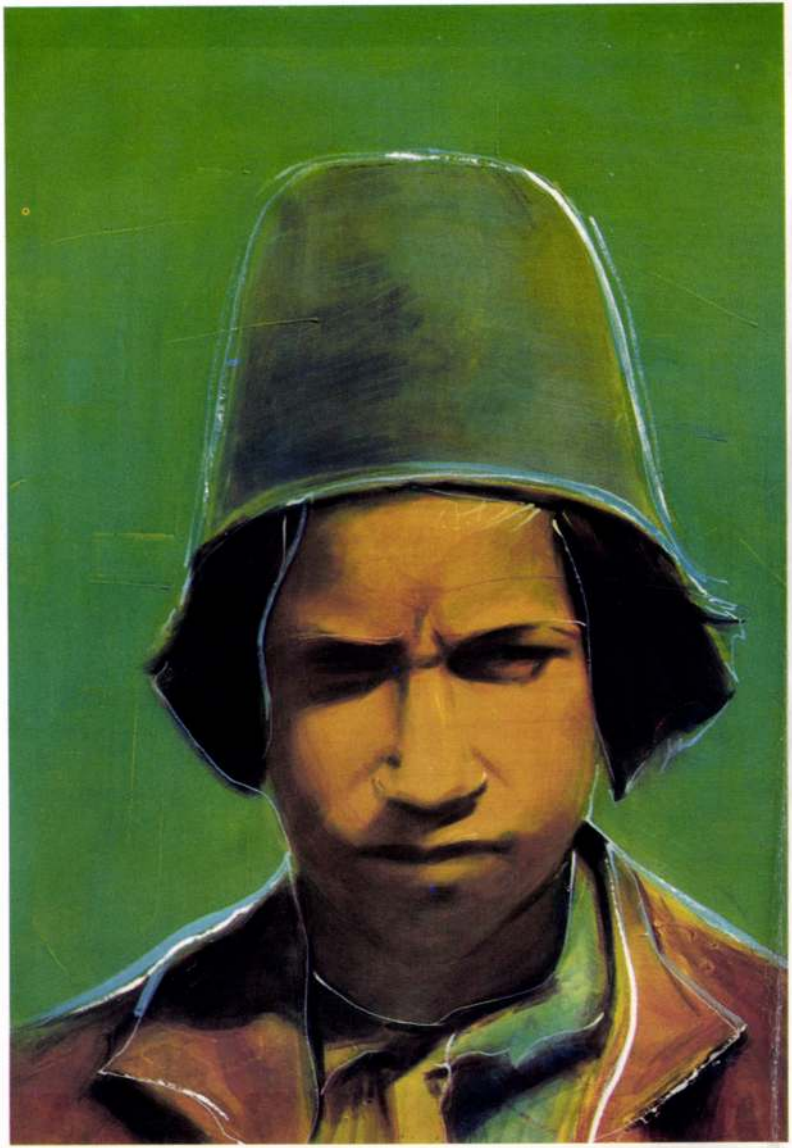

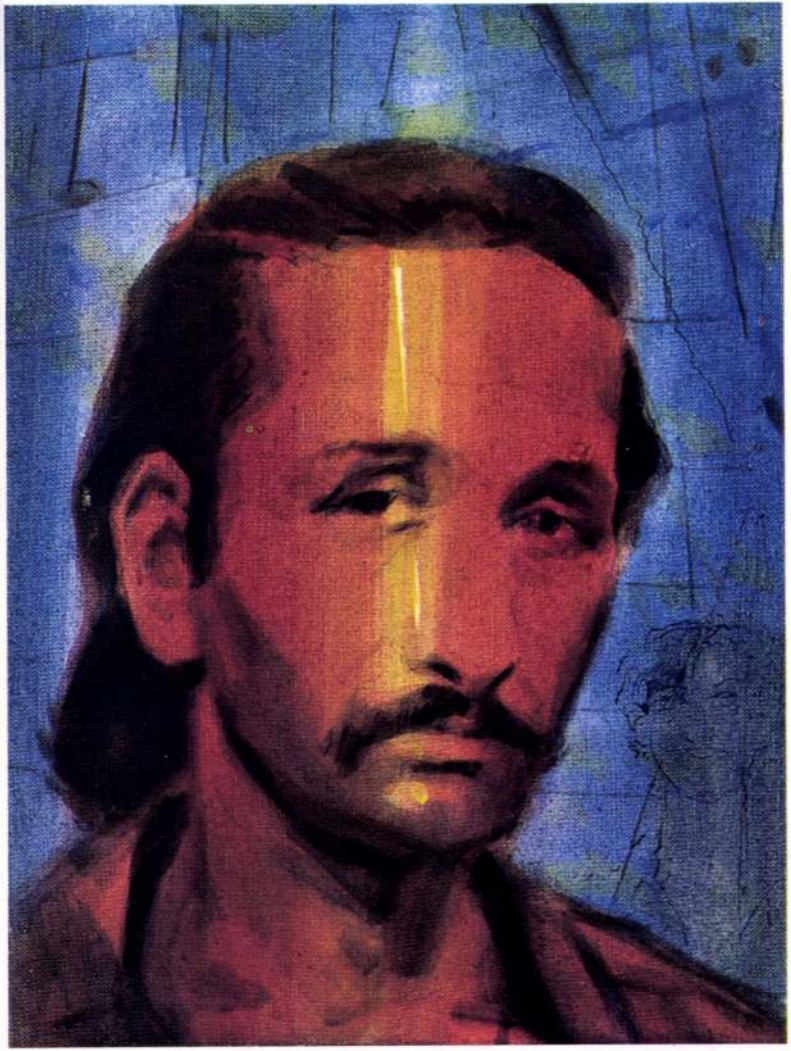

MOZGÓ VILÁG 1051 BP. NÁDOR U. 26.

Ádám Zoltán (1959–)
Cigány férfi 2002
v. o. 30×40

MOZGÓ VILÁG 1051 BP. NÁDOR U. 26.

Ádám Zoltán (1959–)
Cigány fiú 2002
v. o. 100×130

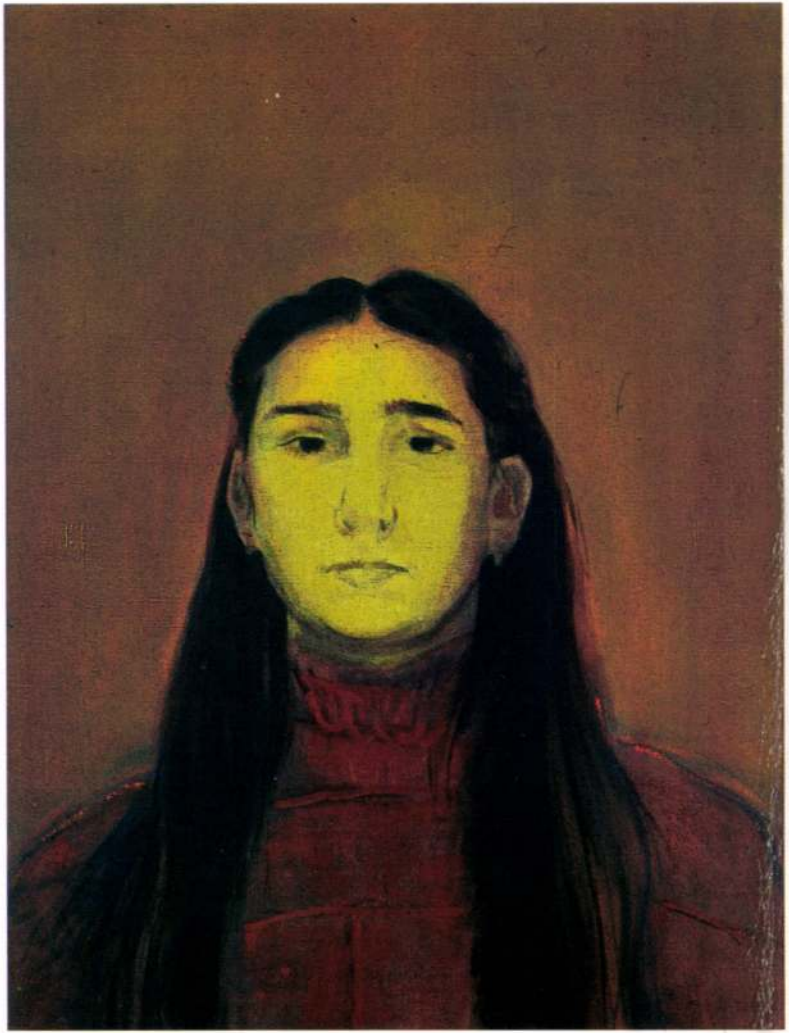

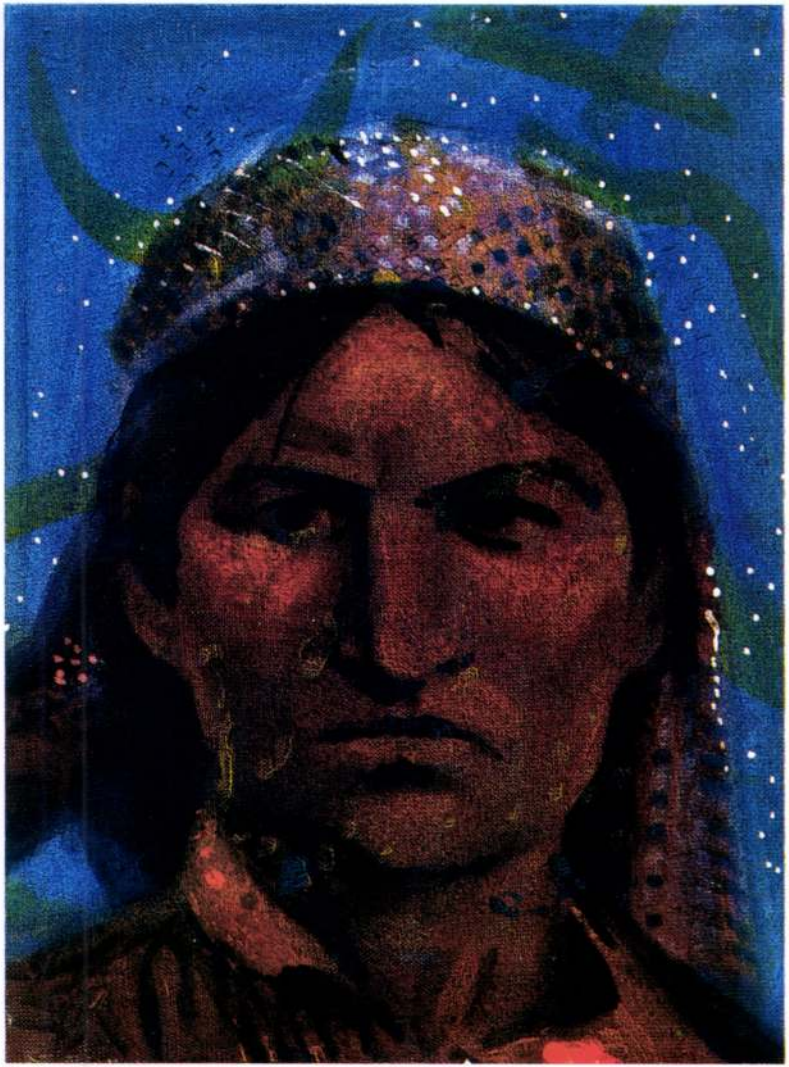

MOZGÓ VILÁG 1051 BP. NÁDOR U. 26.

Ádám Zoltán (1959–)
Cigány asszony 2002
v. o. 30×40

MOZGÓ VILÁG 1051 BP. NÁDOR U. 26.

Ádám Zoltán (1959–)
Éva 2002
v. o. 80×105

ADAMASKY JÓZSEF litografus 1860-70-as évek

ADAMECZ ERNŐ rajztanár
nevét „Sas"-ra változtatta
Szentiványi cédula 1-2

ADAMECZ IVAN épitész

ADAMETZ JÁNOS épitész
született Pest 1837.
Szentiványi kerinásos cédula 1-2

ADAMEK EMILIA szövő-tanítónő
(1885)

ADAMEK FERENC épitész
Szentiványi kérinásos cédula 1-2

~~ADÁM RICHARD BENNO~~ ~~szül. 1873 München, képmás és lófestő~~

~~Szentiványi kérirásos cédula~~ 1–3

~~Szigetti~~

~~ADÁM BENNO, bajor állatfestő~~

~~szül. 1812 München, megh. 1892 már. 9. Kelheimben~~

~~Szentiványi kérirásos cédula~~ 1

~~ÁDÁM schmielser olvasztómester~~

~~a kassai pénzverőházban 1399–1404~~

~~Szentiványi kérirásos cédula~~ 1–2

MDK

Adamek Emilia **szövő-tanitónő**

Az O.Kiáll. Háziipari csarnokából. Békéscsabai szoba. Vasárnapi Ujság, 1885. 32.sz. 519 l.

Adamasky

Adamec

TÖRTÉNETI
CIÓS KÖZPONT
ózsa György ut 41.

Adamasky József M.D.K.

litografus

mük. az 1860-70 es években.

Házmán Ferenc. — 1867

Ujévi üdvözlet 1873.

Gerszi, A magy. körajz. 1960 120

(1)

Ø Adamecz Ernő

napszámos

nevét „Sas"-ra

változtatta.

lásd Sas Ernő

alatt

KERESZTÉNY SZOCIÁLIS

BUDAPEST, VIII., JÓZSEF-UTCA

Tekintetes Eln

Alulirottak tisztelettel

Gyermekvédő Szervezet visegrádi ki

romok megtekintésének díját elenge

Kérelmünk előterjesztésé

figyelembevételével mind 1927, min

részesiteni méltóztatták gyermekei

(2)

Adamec Ernő

rajztanár

Tótkomlósról

Szilágyeschre

helyezték

l.

Rajzoktatás

1943. IV. cf. 9. n

72. l.

Omeseu

– – Budapest 1921 március hó

P. H.

MDK

Adamec Ernő

polg.isk. rajztanár

Rajzoktatás, 1943. 72 l.

MIK

Adamecz Iván

K.L.: Hotel Auróra, Balatonalmádi. Épitész: Kürthy László, konstruktőr: Adamecz ~~Iván~~ Iván, belsőépitész Hornicsek László, statikusok: Wéber György, Vörös György, gépészek: Kovács Györgyné. Szücs Károly, közmütervező Wágner István, kerttervező Schrenk Ágnes. - Ismertetés, Heltay László fotóival.

Magyar Épmüv. 1971.3.sz.25-29.l.

Adamecz Ivan

K.b.: Hotel Aurora, Balatonalmádi. Épitész: Kürthy László, konstruktőr: Adamecz Iván, belsőépítész Hornicsek László, statikusok: Heber György, Vörös György, gépészek: Kovács Györgyné, Szücs Károly, közmütervező Wágner István, kerttervező Schrenk Ágnes.
- Ismertetés, Feltay László fotóival.

Magyar Sp.mdv. 1971.3.sz.25-29.1.

megjöva

Adametz János (1)

építész

Szül. Pest 1837, hol atyja
városi építőmester volt.
Már gyakorló építész volt,
mukor 24 évei korában
az 1861–62. tanévben a bécsi
képzőm. akadémia építészeti
szakosztály-ának hallgatója
volt.

Fleischer Bécs 27. l.

Fleischer Gyula: Magyarok a bécsi képzőm. akadémiaban

Bp. 1935.
27 l.

1861
24
1837

~~Rm., mér. a rl.~~

~~Ieiró szövege Dieses alte Gra~~
~~Christi willen, AMEN!~~

T. 1038.

özéptért Die Stadt Serinwar, az
oglalja el Zrinyi Miklós medail-
BONA NIHIL ALIVT jelige vesz kö-
ir, az égő Schloss Baba és a Vestung
en pedig a Provil zv Serinwar mel-
Felirata:

Geometrischer Grund-Riss, des alten

h neuerbauten Vestung Serin-War über
Sclavo-
h einen Inschienör in Grundriss

A. verhauter walt és befejezése:

(2)

Adametz

l. 0

Lykanemzromantika

82. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

JENŐ
KÓSZEG. —

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Adamek

(1)

megvivá

Adamek Ferenc

építész

l.

A.

Schoen Óbuda

~~multjából. Pop.~~ 1935.

32. l.

Az óbudai uj sírkert neoromán stílusu temetőkápolnáját A. terve alapján 1930-ban épült a fő-város költségén

Tek.

E U R O P A

lapterjesztő vállalat

B u d a p e s t

V.,Rothermere-u.12.III.2.

(2)

Adamek Ferenc

építész

és Wossala Sándor főv. műszaki tanácsos tervezték az új pestszentlőrinci temetőt.

A terv repr.

„Kő és Munka".

1925. 9. sz. 13. l.

(Az új pestszentlőrinci temető.)

MDK

Adamek Ferenc

Alpár Ignác mesteriskolája. Épitő Ipar-Épitő Müvészet. 1924. márc. 1.

MDK

Adamek Ferenc épitész

Adamek Ferenc épitész és Wossala Sándor fővmüszaki tanácsos tervezték a pestszentlőrinci új temetőt. A terv repr.

Kő és Műkő, 1925. 9.sz. 13.l.

Ádámek Ferenc építész

Ádámek Ferenc építész és mosassa Sándor
főv.műszaki tanácsos tervezték a pest-
szentlőrinci új templ. a terv repr.

Kő és mikó, 1925. 9.sz. 13.l.

ADAME Károly Nógrád Megyei Hírlap 1998. VI. 6-7

Főiskolára jár, fest az érsekvadkerti fejőgulyás – Tárlat a minisztériumban

Kétéves fia is nyomot hagy a képein

– Az agrártárca méltán vállalhatja fel olyan fiatalember festményeinek kiállítását, aki nem szakad el az ágazattól. Témái, képei a természethez, ezen belül a lovakhoz fűződő bensőséges viszonyát érzékeltetik. Pályája elején áll, alkotásai magukba foglalva a naiv festészet motívumait, ígéretes jövőt hordoznak – mondta többi között *dr. Kis Zoltán*, földművelésügyi államtitkár, *Adame Károly* festményeinek Budapesten rendezett kiállítása alkalmából.

– Április elején szövetkezeállásban fejőgulyásként dolgozik a gazdaságban.

– Nem festek rendszeresen, előfordult, hogy fél évig hozzá sem nyúltam a festőecsethez. Máskor meg a téma azt kívánja, hogy egy hétig folyamatosan dolgozzam. A főiskolai vizsgaidőszakban – miután az egri tanárképző hallgatója is vagyok – nem nagyon jut idő a festésre.

– Ráadásul most építjük saját otthonunkat. Kétéves fiamnak saját festőállványa van. Ecsetével nyomot is hagy időnként az én képeimen is.

Dr. Nagy Frigyes földművelésügyi miniszter, dr. Kis Zoltán államtitkár és Adame Károly

tünkben járt az államtitkár. Amikor meglátta a képeimet, csak annyit mondott: – Érdemes lenne a minisztériumban is kiállítani – emlékezik az előzményekre Adame Károly, aki főiskolai tanulmányai költségének részbeni fedezésére fél-

– Nagyon váratlanul ért festményeim minisztériumi szintű bemutatója. Háromszor jelentkeztem a Képzőművészeti Főiskolára. Nem sikerült bejutnom. Az első évben 460 jelentkező közül 18-at vettek fel a festő szakra. Rengeteg jó rajzkészségű fiatal van. A kiállítás viszont újabb ösztönzést adott további munkámhoz.

– *Milyen szálakkal kötődik a lovakhoz?*

– Négy lovunk van. Régebben még több időm volt, sokat lovagoltam. A honvédségnél is egy kisebb lovardát bíztak rám.

– Nem gondoltam volna, hogy ilyen hamar sor kerül a kiállításra. Mindig is tehetségesnek tartottam a férjemet – folytatja megilletődve felesége, *Verebes Gabriella*, aki ápolónőképzőbe jár.

– Szinte önmaga alakította magát ilyenné – veszi át a szót az édesapa. – Ami benne van, az jelenik meg festményein. Egy lovat loptak el a szövetkezetből, ezt az eseményt emlékezetből örökítette meg – mutat a bejárat melletti kiállítói területen elhelyezett képre.

– Nem akartam hivalkodni, gondoltam, megvárom, míg az élet igazolja, hogy dolgoznak nálunk tehetséges fiatalok. Adame Károly dr. Kis Zoltán államtitkártól komoly támogatást kapott. Most már elsősorban rajta múlik, miként tudja elfogadtatni magát az emberekkel is – vélekedik *Holman József*, az érsekvadkerti Mezőgazdasági és Szolgáltató Szövetkezet, valamint a Nógrád Megyei Agrárkamara elnöke.

A kiállítás megnyitását követően a minisztérium emlékkönyvében szaporodtak az elismerő beírások, jókívánságok. –„Mindig magadat hozzad"– írta útravalóként dr. Kis Zoltán.

V. K.

amelynek magyar irodalom Kossuth-díjas szerzői teremtették meg. A napokban tartották Pesten ugyanis a Digitális Irodalmi Akadémia alakuló ülését, amelyen negyven Kossuth-díjas és babérkoszorús író életjáradék fejében hozzájárult ahhoz, hogy műveik Internetre kerülve hagyományozódjanak a jövő évezredre.

A késő estig tartó találkozón salgótarjáni irodalmárok, szerkesztők munkáját méltatta Praznovszky Mihály. Az anekdotákkal, sziporkázó gondolatmenetekkel teli estnek jó kiegészítője volt *Sándor Zoltán* korabeli írásokat ismertető előadása.

Tarnóczi László

ilyek népe Mária-ünnepeken a Kissomlyó hegyén gyűlt össze. 1444-ben építették meg a kegytemplomot. 1567-ben a hitújítás idején az akkori erdélyi fejedelem, János Zsigmond haddal akarta a teljesen katolikus Csíkot, Gyergyót és Kászont kényszeríteni az unitárius vallás felvételére. E vidék népe István pap vezetésével fegyverrel védte meg hitét. A csata előtti nap, pünkösd szombatján Csíksomlyón imádkoztak Isten és Szűz Mária segítségéért, majd elindultak a Hargitára szembeszállni a hitújítók hadával. A csata diadallal végződött.

Ennek a történelmi eseménynek az emlékére minden évben pünkösd szombatján Csíksomlyóra zarándokol nem csak Erdély népe, hanem felke-

Béla írta.

Fáradt zarándokok

A búcsú után busszal elmentünk a Szent Anna-tóhoz és útközben találkoztunk a Csíksomlyóról gyalogszerrel hazatérő zarándokokkal. Csodálkozva láttuk, hogy az út menti falvak népe étellel és itallal kínálja meg a fáradt búcsúsokat.

Még vasárnap is, amikor a Gyilkos-tóhoz és a Békás-szoroshoz kirándultunk, találkoztunk a hazafelé tartó keresztaljakkal.

Nehéz szívvel váltunk el Erdélytől és várjuk a viszontlátást.

Kovács Erzsébet
8. osztályos tanuló
Bolyai János Gimnázium
Salgótarján

Templomaink története

Barokk stílben – *SZURDOKPÜSPÖKI*

A Pásztótól délre eső helységet az egri püspökség egy 1261-es okiratban már ősi birtokaként említi, innen az elnevezés utótagja, míg a „szurdok" szó a közeli, 510 m magas Nagy-Hársastól északra eső Szurdok-völgyre emlékeztet. Az egykor Heves, ma Nógrád megye közigazgatása alatt álló településnek több birtokosa is volt, az Aba nembeli Demeterek Rhédey ága, Báthory Albert, a tariak vagy teljes egészében vagy részbirtokként uralták.

Az 1549-es összeírások szerint nemesek lakták, mindössze 10 portával, az 1675-ös években hétre csökkent a porták száma, később már csak egyet jegyeztek fel. 1763-tól 1848-ig az esztergomi kápta-

János pallér 700 rajnai forintért elvállalta és megkezdte a munkát, ám a pénz hamar elfogyott, így 1767-ben újabb mesterrel, a bujáki *Fiszterer Ferenccel* egyeztek meg az illetékesek. Ismét 700 forint és három urna bor volt az újabb egyezség ára. A korábbi mesterek csak a főfalakat emelték fel, a folytatás már Fiszterer dolga volt, aki *Paur Lőrinc* váci építész irányításával befejezte a munkát: 1768-ban 70 befogadására volt alkalmas.

A mai barokk plébániatemplom többlépcsős feljáratú kapuzata szegmentíves, kőkeretes, felette dísztelen, sima, szegmentíves ablak. Oldalrészeiben egy-egy szoborfülke van. Kórusa két pilléren áll, három félköríves nyílással a hajó felé. Főoltára fa, díszes, aranyozott barna. Mellékoltárai is díszesek, szószéke szintén, sekrestyeszekrényét 1827-ben 150 forintért vették.

ADAMEK JÁNOS bécsi festő meghalt 1840 ben
frontivanyi kérirásos cédula 1
sajtó dok. 2-3

ADAMER JÁNOS ércöntő, harangöntő
frontivanyi kérirásos cédula, sajtó 1-2

ADAMEK OTTÓ, farekasmester, XIX. sz.

ADAMETY ANTON pozsonyi kőműves mester
meghalt 1846 sept. 25

ÁDÁMFFY ÁDAM ~~meghalt 1846 sz~~
Soproni képzőművészeti körben működött

ADAMFFY József főorvos Kossuth szobról kutató írója
meghalt 1980 január 9.
sajtó kivagyat 1.

Adamek János (1)

becsi festő

l -

Kazinczy Ferenc levele
zesl. XI. k.
47,500. l -

(1)

ELŐSZÓ.

Az Árverési Csarnok közönsége előszeretettel viseltetik az olyan alkalmak iránt, amikor első kézből vásárolhat és kereskedő közvetítése nélkül juthat valamely feloszló gyüjtemény hosszú időn át biztos kézben volt tárgyaihoz. A véletlen lehetővé tette, hogy ezúttal ilyen ritka csemegével kedveskedhessünk tisztelt vevőinknek s módot nyujtsunk egy megszünt főúri háztartás berendezési tárgyainak, díszes felszerelésének és műbecsű holmijának az eredeti helyen történő, közvetlen megszerzésére.

A világháború előtti Budapest jól ismerte a Nemzeti Múzeum tőszomszédságában álló, külsejével is előkelően ható Dessewffy-palotát s annak a legelőkelőbb társasághoz tartozó tulajdonosait: gróf Dessewffy Miklóst és nagyműveltségű hitvesét, Ludányi és Csomai Bay Bertát. A közönség szélesebb rétegei a hazai lovassport egyik vezérét látták a grófban, talán nem is sejtve, hogy ugyanakkor a tudósvilág az európai hírű numizmatikust és éremgyüjtőt tiszteli benne, akinek a barbár érmek felkutatása és ismertetése terén végzett munkássága a szakemberek általános elismerését vívta ki. A régi Magyarország e nagyrabecsült, nemes alakját a Gondviselés megóvta attól, hogy megérje a világháborút követő összeomlást; emlékét szeretettel őrző neje két évtizeddel később követte az elmulásban. A Sándor-utcai díszes palota árván maradt, a meghitt, kedves otthon bezárult, hogy végül elérje a sors, amely a legszebb otthonokra is kérlelhetetlenül lecsap. Az örökösök elhatározták berendezésének szétbontását és értékesítését.

A lakás, ahogy most az érdeklődők előtt mutatkozik, egészben véve a Millennium korát tükrözte vissza. Előkelő, világlátott emberek fejlett ízlése sugárzik belőle. A berendezés majdnem teljes, csak emlékszámba menő, nagyobbára apróbb, vagy anyaguk miatt is értékes tárgyak hiányoznak belőle. Ami szemünk elé tárul, az számos szobát tölt meg és változatosság, sokoldalúság tekintetében a felfokozott igényeket is kielégítheti.

Az egésznek főtömegét a bútorok teszik ki. Legtöbbjük a XIX. század utolsó harmadából származó, nem pompázó, de szolid kivitelű berendezési tárgy. Egy részük jó és szép másolat, mint például egy olasz ládapad, a későrenaissance ízlésében, néhány itáliai karosszék, díszes, berakott francia kommód, stb. Az eredetiek közül említést érdemel egy ébenfa- és teknőcborítású díszszekrény sok fiókkal (asztala újabb) és egy rózsafa pipere-

asztalka mértani berakással, gyöngén hajlott lábakon, szétnyitható fedőlappal. Az utóbbi bizonyosan valamelyik felvidéki városban készült, épp úgy, mint egy a XVIII. század közepéről való tölgyfaborítású imazsámoly. Ez afféle fortélyos bútordarab. Zsámolya fiókszerűen betolható, felső lapját pedig le lehet hajtani, amikor is íróasztalul használható. Közepét szekrényke tölti ki, kétfelé nyíló ajtóin egy szerzetes és egy apáca berakott alakjával. Az ősanya, kinek szobájában állott kétszáz év előtt, egyformán használhatta világi és áhitatos célra. Érdemes még felemlíteni egy kis tölgyfaasztalt, baluszter-lábakkal, a XVIII. századból. Valószínűleg olasz vidékről kerülhetett ide.

Nagyszámmal láthatunk tükröket, mindenféle alakban és méretben, különböző stílusokban. Miattuk kevesebb hely jutott a képeknek. Számuk ennélfogva nem nagy s észre lehet venni, hogy inkább dekoratív hatásúkat, mint műértéküket vették tekintetbe.

A festmények között a legbecsesebb egy Dárius családját Nagy Sándor előtt ábrázoló, sokalakos jelenet, amelyet a régibb meghatározás a népes *Francken* festőcsalád legidősebb, Ferenc nevű tagjától származtat. A festmény azonban kétségtelenül fiától, az Ifj. Frans Franckentől való (1581—1642), ki, hogy megkülönböztesse magát saját fiától, apja halála után szintén a „Do F. Franck" (azaz Den onde, az öregebb) jelzéssel látta el képeit. A három hasonló nevű művész munkáinak különválasztása a hasonló névjelzések és hasonló modor miatt sokáig nagy nehézségekbe ütközött, a legújabb irodalom azonban a kérdést meglehetősen tisztázta. Az itt bemutatott festmény mindenesetre megérdemli, hogy a későbarokk-kor művészetét jól ismerő specialista foglalkozzék vele.

A nagyobbára a XVIII. század romantikus irányzatát képvselő festmény mellett két összetartozó rokokó-jeleneten akad meg szemünk. A korábbi tulajdonos meghatározása szerint *Watteau* egy követőjét *I. B. J. Patert* kell a művészben keresnünk. Mi inkább *A. Watteau* valamely névtelen utánzójára gondolnánk, aki a mester stílusába igyekezett magát beleélni.

Kellemes szobadíszül szolgálnak a XVIII. századi, részben olasz, részben német képzeleti tájképek, amelyeknél mestert nem, legfeljebb iskolát kell keresnünk. Többnyire gyakorlottkezű festők munkái s kitűnően visszaadják a kor hangulatát. Aki nem táplál magasabb igényeket és nem keres okvetlenül neveket, jutányosan megszabott árak mellett ízléses és hatásos darabokban válogathat.

A magyar festők műveiből említsük meg *Laccataris Demeter* (1798—1864) kisméretű, de tetszetős képét: Nő mandolinnal. Kecses rajz, finom, szinte miniatűrszerű kivitel, de természetesen nem mentes a kor modorosságától. Az átlagon felülemelkedik *Neogrády Antal* Erdőben című képe, amely tulajdonképpen fürdő leányt ábrázol.

A pastellek között egyik leányarckép bécsi festő munkája a mult századból; másik (nő kutyával) a XVIII. századi angol portraitisták modorában készült; Mind a kettő pompás faragású keretbe van illesztve. A miniatűrök között szerepel a néhai tulajdonos közvetlen elődeinek négy kis arcképe; köztük a legrégibbet *Adamek* felvidéki festő szignálta.

A lakás dísztárgyai között egy kisméretű, kehelyforma pohár bizonyosan felsőmagyarországi munka, 1612 évszámmal, W. V. betűkkel és egy cipő bevésett alakjával; valamely varga-céh számára készülhetett. Ugyancsak hazai készítménynek látszik

Árverési Közlöny 1940. 5. rk. sz.
Néhai gróf Dessewffy Miklósné sz. Bay Berta hagyatékának aukciója

I. FESTMÉNYEK, SZOBROK, ÉRMÉK,

(1-től 87-ig.)

	Kikiáltási ár pengőben
1. AACHEN, HANS VON (1552—1615) követője, A szent család. Olajfestmény	20.—
2. AJDUKIEVICZ, TADEUS, Ügetőverseny. Olajfestmény. 80×105. (Jelzett.)	30.—
3. BURGHART, HERMANN, Díszletterv. Olajfestmény. 100×150	50.—

	Kikiáltási ár pengőben
16. ISMERETLEN FESTŐ, XVIII. SZÁZAD VÉGE, Zsuzsanna a fürdőben. Elefántcsontra festett miniatür	20.—
17. ISMERETLEN FESTŐ, XVIII. SZÁZAD VÉGE, Zsuzsanna és a vének. Elefántcsontra festett miniatür	20.—
18. ISMERETLEN FESTŐ, XIX. SZÁZAD, Női képmás. Pasztell, díszesen faragott barokk keretben. Angol eredeti után. 47×35	80.—
19. ISMERETLEN FESTŐ, XIX. SZÁZAD, Szent Alajos. Olajfestmény	30.—
20. ISMERETLEN FESTŐ, XIX. SZÁZAD, Női képmás. Pasztell, díszesen faragott barokk keretben. Angol eredeti után. 44×34	80.—
21. ISMERETLEN FESTŐ, XIX. SZÁZAD, gróf Dessewffy Miklós képmása. Miniatür, aranyozott bronzkeretben	15.—
22. ISMERETLEN FESTŐ, XIX. SZÁZAD, Férfi-, női- és gyermekképmás. Négy elefántcsontra festett miniatür, egy keretben. (Az egyik jelezve: ADAMEK.)	50.—

2505. Édes Gergely a 30. lap 4. sorában *Kovács Sámuelt* említi, a ki 1770. decz. született Okorágon (Baranya m.) s meghalt Csákvárott 1830. febr. 2. Sárospatakon s Debreczenben tanúlt s itt végezte iskoláit, mire bicskei rector lett három évig s ekkor külföldre ment. Hazatérte után Veszprémi János mellett káplánkodott Csákvárott, 1801-ben u. o. rendes pappá választották. Kovács Sámuel igen termékeny író volt, az akkori lapok és folyóiratok mindenikébe dolgozott s önálló műveket is írt; nevezetesebb művei: 1. Kettős gyász, az az alagyás versek; Pest, 1800; — 2. Levelek s más versek; Pest, 1805; — 3. Példákba foglalt erkölcsi tanítások; 2 köt. Pozsony és Pest, 1806; — 4. Halotti rövid prédikácziók; Buda, 1804; — 5. Mohammed élete és históriája, ford. Pest, 1811. — 6. Innepi húsz prédikácziók; Pest, 1814. — Virág Benedek is ír hozzá egy költői levelet a következő czímmel: «Rövid válasz Kovács Sámuelnek hoszszacska Leveleire, Csákvárra». (Poétai munkák, Pest, 1822. 194. l.) V. ö. Szinnyei J. id. m., VI. köt. 1371—1373. hasábjaival.

2506. A levél tartalmára nézve a Magyar Kurir 1813. évf. 20. (szept. 7-iki) számához kapcsolt Honnyi Levelek 11. száma a következő tudósítást közli: «Rumi Károly az ide való (Sopron) Evangélikum Gymnasiumnak egy igen érdemes Tanítója, a' ki Julius és Augusztus hónapokban Pestre és Pétzelre tudományos útazást tett és Pétzelen a' Mélt. Gr. *Ráday Pál* Eö Nagysága híres Könyvtárjában számos és nevezetes tanúleveleket, a *Magyaroknak Magyar nyelven írt emlékezetes Irásaik* számára öszve szedett, ezen tzímű most közre botsátandó munkájának részei készen vagynak.» — Közli a tudósítás az első kötet tartalmát is. — V. ö. a 2512. számú levéllel.

A levél végén így ír Kazinczy: «Ajánlom Néked és a' Mélt. Grófnénak kegyességtekbe az *új menyecskét, az urát*» ... Noha Szemere Pál még csak ekkor váltott jegyet jövendő nejével, mégis valószinű, hogy Kazinczy őket érti.

2508. A mire Sipos Kazinczyt kéri, hogy a levél mellékletét valamelyik német folyóiratban közölje, nyilván Kazinczy nem teljesíthette, legalább semmi nyomát sem találtam.

2509. Fűzesi Józsefnek *Az estve inneplése* czímű versét a köv. kötetben közlendő levél mellett olvashatni; maga a szerző kezdő versíró volt ekkor, később patai ev. ref. lelkész és koloskalotai egyházvidéki tanácsbíró (assessor), a ki az *Aglája* II. kötetébe írt nehány költeményt (1834). Két önálló munkája Kolozsvárott jelent meg: 1. Az idvezült l. b. Losonczi gr. Lázár László ... szeretett hitvese emléke, 1831; — 2. A papi hivatal és a pap ... Nagybaczoni id. Incze Sámuel koporsója felett, 1839. V. ö. Szinnyei J. id. műve, III. köt. 885. hasábjával.

2512. A levél első pontjára nézve az akkori lapokban több hosszabbrövidebb tudósítás olvasható; a Magyar Kurir 1813. évf. 25. (szept. 24-iki) számához csatolt Honnyi Levelek 14. számában a következőket olvassuk: «A' felső Magyar Országban volt szörnyű vízözönről következendőképen írnak Tokajból Aug. 31-ik napján: Azt a' szerentsétlenséget, úgymond, mellyet e' f. holnap 24., 25. és 26-ik napjain a' Hernát és Sajó folyóvizek a' körül belől fekvő helységeknek és vidékeknek okoztak, le írni lehetetlen. Minden hídak és malmok öszve

rontattak, sok helységek el pusztíttattak, sok emberek a' vízbe temettettek. A' Krónikáknak tanúbizonyságok szerént 150 esztendőktől fogva ennél nagyobb özön nem volt, sőt azt is, a' melly akkor volt, a' mostani négy, sőt öt lábnyommal is felül haladta. Az ezen víz által okoztatott szerentsétlenség le írhatatlan, mellynek tsak az emlékezetére is megborzad az ember.»

47. lap fölül 15. sor: *Adamek.* Érti *Adamek Jánost*, a ki 1840-ben halt meg; ifjú korában a bécsi művészeti akadémia tanítványa volt; arczképeket, mythologiai és genre-képeket festett. L. Meyer, Künstler-Lexikon I. 76. l.

U. o. alúl 10. sor: «*Dass Gancs* lebt u. in Péczel lebt, habe ich gar nicht gewusst.» Gancsházi *Gancs Pál* (kiről a *II. k.* 184. lapján van említés) 1764. febr. 2-kán született Gancsházán (Pozsony m.) s 1826. febr. 25-kén halt meg Péczelen. Pozsonyban s a pesti egyetemen tanúlt s miután a jogot elvégezte, a Ráday-családnál nevelő lett, később id. Ráday Gedeon titkárja s a grófi család jószágigazgatója. Gancs Pál «nagy tudományú férfiú és id. gr. Ráday Gedeon jobb keze volt». L. Szinnyei J. id. műve, III. köt. 996. 997. hasábjait.

A levél végső sorai: «Ich wünschte, dass Sie die Beylage an Kis selbst übergeben, damit Sie mit ihm immer mehr u. mehr sich vereinigen.» Ezt azért óhajtja Kazinczy, hogy Rumyt Kis Jánossal kibékítse; v. ö. a *X. k.* 2488. és 2491. és a jelen köt. 2513. számú levelével.

2513. 50. lap fölül 1. sor: «Költsey' *versét* bizony nem lehet gyönyörködéssel nem olvasni.» Kis János Kölcseynek «*A költő*» című versét érti, a mely a *X. k.* 432—433. lapján van közölve. (Összegyűjtött munkái, I. k. 40—42. l.) V. ö. a 2525. számú levéllel.

U. o. utolsó kikezdés: «Az Examenben épen akkor az egyszer nem voltam jelen.» V. ö. a 2491. számú levéllel.

2515. 54. lap fölül 6. sor: «Mikor időm leszen költeni, *Hunyadinak egy csatája* fog elkészűlni, és a várról ebben emlékezet.» Tervét valósította is Döbrentei, mert vagy *A kenyérmezei diadal* című, öténekes elbeszélő költeményének alapeszméje forrt már ekkor elméjében (*Aurora*, 1822.), vagy a *Nándorfejérvár* című verséé (*Aurora*, 1826).

55. lap alúl 5. sor: «Pr. *Hegedüs* barátom» . . . Bonyhai *Hegedüs Sámuel* jeles tanár és lelkész 1781. aug. 26-kán született Új-Tordán s 1844. ápr. 29-kén halt meg Szászvároson. A nagyenyedi főiskolában tanúlt s húsz éves korában nevelő lett Ugron István családjánál; 1805. a nagyenyedi főiskolában a költészet tanítója, 1806. u. o. második pap: 1807-ben a göttingai egyetemre ment, a honnan haza érkezvén, folytatta papi hivatalát és 1810. májusában Kolozsvárra hívták meg tanárúl; azonban 1814-ben ismét visszatért Nagy-Enyedre s itt tanított 1829-ig, a mikor a kolozsvári theologiai tanári széket foglalta el; rövid idő múlva tordosi lelkész lőn, de 1836-ban Szászvárosra költözött; lev. tagja volt a M. Tud. Akadémiának is. Számos egyházi beszéde s verses műve megjelent nyomtatásban is 1805—1837. években. L. Szinnyei J. id. műve, IV. köt. 603—606. hasábjait.

2516. 59. lap kikezdés 7. sor: «Holnap megy az *Öcsém* Debreczenbe», Kölcseynek 3 fiú testvére volt; itt valószínűleg *Sámuel*t vagy *Ádám*ot érti.

Kazinczy Ferenc levelei
XI. k.

(1)

Adamer János

harangöntő

L.

Szendrei-Szentiványi

y. l.

Ez teltetlenül

aronos Adamer

Jánossal!

(üzletvezetője) személyében kellőképen ig

Kemény

kötött (szabad) ipart üző iparosok lajstro

bevezettük és részére az

füszer- és gy

iparna

területén gyakorlására az igazolványt eze

úr (úrnő) az

ipart csak

Kelt Szegeden, 1925. év okt

(P. H.)

Adamer János, ércöntő. Művei közül ismeretes a bazini rk. templom egyik harangja, mely 1693-ban készült.

Gerecze Péter dr.: A műemlékek helyrajzi jegyzéke és irodalma. Budapest, 1906. 649. h.

M.D.K.

Adamek Ottó, fazekasmester

Baján dolgozó jónevü fazekasmester volt. 102.o.
8.ábra.

J.István Erzsébet: Sárközi népi cserépedények. 91.o.

Néprajzi Értesitő. A Néprajzi Múzeum Evkönyve. XLVI.
1964. Bpest. Akad. Kiadó. Bp. 1964

Adamek Otto,

M.N.K.

Adamek család, fazekasok

A XIX. században tünnek fel Baján. A céhjegyzőkönyveken és az adatközlők rövid tájékoztatásán kivül nem sokat tudunk róluk. 101.o.

J. István Erzsébet: Sárközi népi cserépedények. 91.o.

Néprajzi Értesitő. A Néprajzi Múzeum Evkönyve. XLVI. 1964. Bpest. Akad. Kiadó. 1964

M.D.K.

Adamek Ottó, fazekasmester

Baján dolgozott. Kályhás volt. Hosszú vagy német. kemencéje volt hozzá. 104.o.

J. István Erzsébet: Sárközi népi cserépedények. 91.o.

Néprajzi Értesitő. A Néprajzi Múzeum Évkönyve. ~~XX~~ XLVI. 1964. BPest. Akad. Kiadó. Bp. 1964

Adamcty

MÜVÉSZET
DOKUMENTÁ
Budapest, XIV. D

ADAMETY, Anton, pozsonyi kőműves

A. A. Maurer, † 79 éves korában, 1846 Pozsony, 1846 szept. 25. (1846, 776.l)

Preßburger Zeitung
(Gentner)

Ádám ffy

MDK.

Ádámffy Ádám

Müködése a soproni Képzőművészeti Körben

Kisalföld 1965 május 11.lap -

dr. Ádámffy József

(1)

lád.

— Mély megrendüléssel és fájdalommal tudatjuk, hogy **dr. Ádámfy József** aranydiplomás főorvos, Kossuth-szobrok kutató írója hosszú, súlyos betegség után 1980. január hó 9-én házassága 55., életének 87. évében váratlanul elhunyt. Temetése Bácsalmáson, szülei sírjába 1980. január hó 15-én 12 órakor volt. Gyászoló család. Szeged, Petőfi S. sgt. 4. ×

— **Köszönetnyilvánítás:** Ezúton mondunk köszönetet mindazoknak, akik **Gál György Sándor** temetésén megjelentek és személyesen, szóban vagy írásban együttérzésüket fejezték ki bánatunkban. A gyászoló család. ×

Magyar Nemzet
1980. jan. 25.

ADÁM FFY LÁSZLÓ festő

Szentiványi kérizésos cédula 1 – 13
Sajtódolum. 14 – 24

(1)

Ádámffy László

Öreg házak c.

képe repr.

Magyar Sors

1937. 7. 27.

I.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36

(2)

Ádámffy László

Sargarnhás leány
c. Eipe
(Mütterem kiáll.)

Kepr.

Művészet. 1937. 158. l.

Nagyszebeni munka 1600 körül.
Rés ben aranyozott ezüst, mag. 20·5 cm.
A Biharvármegyei Régészeti és Történeti Egylet birtokából.
Gerevich PA, 260. l. — Erdélyi kiállítás, 1930., 165. szám.

FEDELES DÍSZSERLEG.
Felirata: RECHT MUS DOCH RECHT PLEIBEN UND DEM WERDEN ALLE FROMME HERTZEN ANHANGEN ANNO 1607. — Fedelén címeres alak, a címeren LANDAW 1607. AR ötvösjeggyel.
Német munka, 1607.
Aranyozott ezüst, mag. 46·5 cm.
A San Marco-gyüjteményből.

KÓKUSZSERLEG, (188. kép)
talpas és fedeles. Tetején női alak.
Magyar, XVII. század eleje.
Aranyozott réz, mag. 32·5 cm.
A San Marco-gyüjteményből.

BETHLEN GÁBOR TALPAS POHARA, (189. kép)
vésett dísszel és két címerrel, GB és 1621 felirattal.
Erdélyi munka 1621-ből.
Részben aranyozott ezüst, mag. 13·4 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.
Árvízkárosultak 1876., 42. l., 45. szám. — I. A.: Magyar mű- és történeti emlékek kiállítása. Századok, X., 1876., 499. l. — A magyar történeti ötvösmű-kiállítás lajstroma. Bp., 1884., negyedik terem, 56. l. — Ipolyi,

ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT

NYOMTATVÁNY

Budapest

(3)

MEGHÍVÓ

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULATNAK a Műemlékek Országos Bizottsága (IX. ker., Hőgyes Endre-u. 10.) tanácstermében június hó 10-én délután 6 órakor tartandó

RENDES ÉVI KÖZGYŰLÉSÉRE.

TÁRGYSOROZAT:

1. Elnöki megnyitó.
2. Titkári jelentés.
3. Pénztárosi jelentés és a költségvetés előterjesztése.
4. A számvizsgáló-bizottság jelentése.
5. A tisztikar és a választmány megválasztása.
6. Esetleges indítványok.

Budapest, 1937. május hó 26-án.

Gerevich Tibor
elnök

(4)

ÁDÁMFFY LÁSZLÓ

2. Balatonalmádi, olajf.

3. A Mátra Nagybátonyból, vízf.

Nemzeti Szalon

Magyar Tájak

1939. dec.

ÁDÁMFFY LÁSZLÓ

10.	Husvéti ájtatosság, olajf.	300.—
11.	Csendélet, olajf.	150.—
12.	Csendélet, olajf.	200.—
13.	Lányok, olajf.	300.—
14.	Udvarrészlet, vízf.	50.—
15.	Hegyi út, vízf.	60.—
16.	Falurészlet, vízf.	50.—
17.	Domboldal, vízf.	300.—
18.	Vége a vásárnak, vízf.	50.—
19.	Balaton partján, vízf.	60.—
20.	Balaton part, vízf.	50.—
21.	Esti hangulat, vízf.	50.—

Ádámffy László festő

Nemzeti Szalon 1939

Magyar Képírók Apr. Miáll

36. Téli halászat a Hortobágyon, olajf.	700.—
37. Május a csikóstanyán, olajf.	1200.—
38. Tavasz a budai hegyekben, olajf.	700.—
39. Ragyogó téli nap, olajf.	800.—
40. Szász Farkas, olajf.	mgt.
41. Vihar a Balatonon, vízf.	100.—
42. Solymár, vízf.	100.—
43. Ősszel, vízf.	100.—
44. Budai hegyek, vízf.	100.—
45. Hidegkúti völgy, vízf.	100.—
46. Esztergom, vízf.	100.—
47. Vörösvári szurdok, vízf.	100.—
48. Balaton, vízf.	100.—
49. Balaton reggel, vízf.	100.—

Ádámffy László

14.

A Nemzeti Szalon tavaszi tárlata

A Nemzeti Szalon fennállása óta nem volt ilyen kényes helyzetben, mint most ezzel a tavaszi tárlattal. Olyan kivételesen gyenge anyag állott rendelkezésére, hogy ebből jó kiállítást létrehozni nem is volt lehetséges. A tagok mintha kifáradtak volna a tartós gazdasági küzdelemben, mintha elunták volna a meddő harcot, álmos, élettelen munkákkal tették sulyossá a Szalon feladatát. Katalógussorrendben haladva: *Ádámffy* László, *Alberth* Ferenc, *Barna* Ilona (technikai fejlettség), *Blascsák* Ferencné, *Clauder* Margit, *Csabai Rott* Margit, *Csillag* József, *Demetzkyné Wolff* Irma (egészen kiváló), *Dettári* György, *Ehrenhaftné Hevesi* Margit, *Erdős* Géza, *Fenyves* Edith, *N. Fodor* Olga, *Guzsik* Ödön, *Hajnal* János, *Idrányi* Tibor, *Kern* Andor, *Kis Farkas* Imre, *Mayerné* F. Ilona, *Novinszky* Jenő, *Rónai* Géza (erőteljesen fejlődik), *M. Scheiber* Olga, *Scholler* Rezső, *Scholz* Erik, *Schön* Géza (bizarr érdekességű rajzok), *Somogyi* István, *Spányik* Kornél, *Széles* Sándor, dukai *Takách* Jenő, *Teplánszky* Sándor, *Veszprémi* Rózsi, zajtai *Szabó* Juci alkotásai azok, amelyekről elismerően szólhatunk. A kevés szoborból *Gühauer* Frigyes és *Varga* Ferenc egy-egy munkája kér figyelmet.

b. m.

Ú. K. 1933. IV. 16.

Ú. K. 933 IV/16

Ádámffy László

M N 1933. IV. 16.

Három kiállítás

(15.)

A Nemzeti Szalon Tavaszi Tárlata ezuttal nem tulságosan érezteti a tavaszt, sok a fáradt és kilátástalan kisérletezés, a jószándéku dilletantizmus, nagyon kevés az igazi fiatal lendület és igazi tehetség. Ebbe az utóbbi csoportba tartoznak és elismerést érdemelnek *Adámffy* László, *Barcza* Elemér, *Csorbai Rott* Margit, *Csürös* Béla, *Dul* Lajos, *Erdős* Géza, G. *Raidl* Ida, *Juhrauer* Frigyes, *Hajnal* János, *Hómann* Károly, *Kelemen* Emil, *Kern* Andor, *Kontuly* Béla, Sz. *Lám* Ilona, Nagyenyedy *Jeney* Zoltán, vitéz *Pataky* Ferenc, *Péchyné Rónay* Kynga, R. *Reissmann* Gizella, a kitünő H. *Schuschny* Erna, a virtuóz *Spányik* Kornél és *Varga* Ferenc.

Alfabetikus sorrendben haladtunk, a közel 200 müalkotásból — sajnos — több nem érett még a kritikai méltatásra.

•

A *Szépmüvészeti Kiállitások* uj tárlatán Hajduné *Rasofszky* Anna, *Hoff-Katona* Irén és *Örsi* Sándor mutatkoznak be. *Hajduné Rasofszky* Anna vegyes anyagból, különösen akvarelljei, szinesek, frissek, pasztell portréi is meglepő technikai készséget bizonyitanak. *Hoff-Katona* Irén miniatürjei hiven alkalmazkodnak a manapság hálátlan, de nemes művészetének jelleméhez. Analitikus, részletező, de könnyednek ható rajz, kellemes szinskála és portréiban erős karakterérzék jellemzik a művésznőt, akiről még hallani fogunk. *Örsi* Sándor egy sorozat virtuóz állatképet állitott ki. Szürke-barna harmóniára redukált tájképei is szépek.

•

A Lónyay-utcai főgymnáziumban (Lónyay-u. 4. c.) *Hómann* Károly rendezett kiállitást, változatos képanyagából. Keresetlen eszközökkel megfestett képeiből egészség és derü árad, rajzai, viz- és olajfestményei a tehetség jegyeit hordozzák. A fiatal művész megérdemli a figyelmet.

(m. v.)

időnkint előnyhöz jutott, amelyet azután a következő nyolcas leosztásban ismét leadott. A *Bridge Klubnak* keservesen kellett dolgoznia, hogy két elmaradt 6 trickes bemondása által okozott meccspont veszteségét visszahozza, amit el is ért és ezt egyedül játéktechnikai fölényének köszönheti. Amint már multkori közleményünkben megirtuk, a versenyek sorsa nem a játékosok többé-kevésbbé preciz vagy invenciózus licitjén dől el, hanem főképpen játéktechnikájukon. A *Bridge Klub* játéktechnikai fölénye a mérkőzés folyamán mindinkább érvényesült az alábbi kiosztásban is, amely négy meccspontos előnyhöz juttatta.

(Bridge klub: *Leitner.*) (Fészek: *Décsi.*)

Pikk: A 10 8 6
Kőr: A
Káró: A B 7
Treff: A D B 6 4

(Bridge club:

Észak

(Bridge club:

Ádámffy László

(16)

— **A „Müterem"** Képzőművészeti Kiállítások Kft. (Kossuth Lajos-utca 12.) kiállítási termeiben csütörtökön délután 5 órakor dr. Hóman Bálint kultuszminiszter képviseletében *Tasnádi Nagy* András államtitkár nyitotta meg *Ádámffy* László, *Katona Kleinberger* Pál, *Keil* Gabriella és *Sikorska Zsolnay* Julia festőművészek gyüjteményes kiállitását. Az államtitkárt *Kató* Kálmán igazgató kalauzolta a termekben, majd bemutatta a kiállitó művészeket, kiknek ugy az államtitkár, mint a kiállitáson megjelent előkelőségek melegen gratuláltak a jól sikerült kiállitáshoz. Hat óra után a Bachmann József zenekara mutatta be a Toborzó zeneműkiadó kiadványait.

IX. 26. Nemzeti Ujság 1937

Nemzeti Ujság 1937 IX. 26

Ádámffy László (17)

A „Műterem" csoportkiállítása.

Ádámffy László a tárlat másik bemutatkozó művésze: friss színű kompozíciói jó meglátásról tanuskodnak. *Sárgaruhás leánya* és *Leányaktja* különös figyelmet érdemel. *Katona Kleinberger* Pál szepesi és tátrai tanulmányai, valamint *Sikorska Zsolnay* Júlia régi iskolára valló, de a maguk nemében harmonikus tájképei és csendéletei egészítik ki a kiállítást. *(k. i.)*

Pesti Napló

1937. nept. 25.

BUDAPEST
1937 SEP. 24-8
112 K

MŰVÉSZET

(18)

Ádámffy László

M. 1937

* **Csoportkiállítás a Müteremben.** Négy finoman összeválogatott festő jelenik meg ezuttal a Müterem ujjáalakitott falmezőin. *Ádámffy László* az izmos és öntudatos fiatalság erejével lép meg. Vizfestmény és olaj egyaránt eszköze és érdekes megfigyelni, hogy a kettő mennyire más-más kifejezésmódot diktál müvészetének: vizfestményei virtusosan bravurosak, előkelő könnyedségüek, merészek. Olajfestményeiben viszont a férfias érettség erejével elmélyedő, bensőséges. De ha jól megfigyeljük: az anyag és müfaj diktálta két stilus között megtaláljuk a lélek és a kifejezés azonosságát. Olajképein megcsodáljuk tudását, összehangoló érzékét. *Leányakt*-ja ebben legérettebb és legjellemzőbb müve. *Katona-Kleinberger* Pál anyaga az olaj, tárgyai, balatoni, dunai, de leginkább tátrai tájak. Kiforrott, forradalmakon tulhaladott. Két tátrai részlete a hó és havas lelkét érezteti. *Margitsziget* pasztellje finom- és hatásos. *Keil-Faber* Gabriella szintén fiatalságot, erőt és frisseséget éreztet viz- és olajfestményein. Gyorsaság és biztonság az ecsetkezelésben, a mozgalmas témák, a modern szinskálák futamai jellemzik. *Pihenő modellek, Barátnők, Munkásasszony* finom és erős tehetséget mutatnak, pár arcképe viszont megmutatja azt is, mennyire birtokában van a reális természetábrázolásnak, rajznak és összhangtalálásnak. *Sikorszka-Zsolnay* Julia régebbtől ismert név, a Müterem falain is többször szerepelt. Alapjában konzervativ, de van hajlékonysága a mai idők számára is. Csendéletei legteljesebben kifejező müvei, de pár tájképe is, mint *Malom a Dráván, Esti hangulat, Nyárfás puszta* megállitja a nézőt. *B. A.*

HÍREK

NAPIREND

1941 január 19-én, vasárnap: Róm. kat.: E2. B Margit. — Görögkatolikus: E. 31. Makár. — Protestáns: E. 2. Sára. — Középeurópai időszámítás szerint Budapesten a nap kel 7 óra 25 perc kor, nyugszik 16 óra 25 perckor; a hold kel 23 óra 52 perckor, nyugszik 10 óra 25 perckor.

1941. január 20-án, hétfőn: Róm. kat.: Fáb é Sebő. — Görögkatolikus: Eutim ap — Protestáns: Fáb. és Sebő. — Középeurópai időszámítás szerint Budapesten a nap kel 7 óra 24 perckor, nyugszik 16 óra 26 perckor; a hold kel 24 órakor, nyugszik 10 óra 59 perckor.

Farsang

Ugy van, öltözz jól jelmezbe, tedd arcodra a maszkot, aztán menj és mulass. Egész éven át dolgoztál becsülettel, vigyáztál a pénzre, s most nyugodt lelkiismerettel megengedheted magadnak azt az egy éjszakát. Kell ez a jelmez, kell ez az egy éjszaka, hogy hátat fordíthass kicsikét a gondoknak s hogy feloldjon a világ ügyeiből rád eső felelősség alól. Lehet, eleinte talán tétován és bizonytalanul tekintgetsz szét a hangulatvilágításban, mint aki idegen helyre ment és még nem tudja, minek ment oda és mit akar cselekedni. Aztán majd belejössz. A hangulatvilágítás, a konfettipikkelyek hullongása és a szerpentinszalagok tekergőzése magával ragad és elsodor oda, ahová menni akartál: a gondtalanságba, a pihenésbe. Menj hát és mulass, koccints a farsang örömére. Magyar ember vagy, aki a poharak emelgetése közepette sem feledkezik meg arról, hogy amikor kiissza az utolsó kortyot, lerázza magáról a konfettiszemeket, hátatfordít a hangulatvilágításnak és kilép a hideg hajnalba, szembetalálja magát a gondokkal, az élettel. Szembenézel merészen a kemény valósággal, a te életed valóságával és úgy indulsz újból neki az életnek, olyan bátran és szívesen, mint aki, tudja, hogy amit háta mögött hagyott, csak hangulat, csak valószínűtlenség, csak tünő délibáb, amellyel szemben a valóság és az élet áll s benne te, az élet mindennapi robotjában a hős. Az az egy éjszakád csak kirándulás lesz, amelyből, ha visszajösz, több lesz az akaratod és a hited, mert érezni fogod magadban a kedvet, hogy az álmok után megfogod a valóságot és fogva tartod, mert te azért élsz és te csak a valóságokon állva tudsz élni.

— if —

— Kormányzói kitüntetés. Vitéz Horváth Jenő alezredest, aki háborús sérülések következtében rokkant lett és igy saját kérelmére ez év január 1-ével nyugállományba helyezték, a kormányzó kiváló érdemei elismeréséül a Magyar Érdemrend Lovagkeresztjével tüntette ki.

— Belgrádi vendégek Budapesten. Popovics Nikola dr., a belgrádi egyetem prorektora vezetésével a belgrádi egyetem tanárainak népes küldöttsége kíséri el budapesti útjára az Obilic-kórust. Az előkelő vendégek látogatást tesznek a budapesti egyetemeken, s az egyetemi diákszociális intézményeket is tanulmányozzák. A belgrádi egyetem száztagú vegyeskara, az Obilic-kórus január 23-án díszhangversenyt ad a Vigadóban. A hangverseny mind művészi, mind társadalmi téren nagyszabású megnyilatkozása lesz a magyar-jugoszláv baráti és kulturális kapcsolatoknak. A jugoszláv vendégek tiszteletére a kultuszminisztérium is ünnepi vacsorát ad a Gellért-szálló Duna-termében.

BUDAPESTRE ÉRKEZIK AZ OLASZ NEMZETNEVELÉSI MINISZTER Rómából jelentik: A Popolo di Roma közli, hogy Bottai olasz nemzetnevelésügyi miniszter február 6—7 között résztvesz a olasz-magyar kulturális vegyes bizottság budapesti ülésein.

— Akadályokat okozott a hófuvás a MÁV egyes vonalain. A hófuvás okozta forgalmi akadályok miatt a következő vonalakon szünetel a közlekedés: Győr—Veszprém külső p. u.—Alsóörs vonalon; Zirc—Veszprém külső p. u.; valamint Veszprém—Alsóörs között. A Vác—Veresegyház—Gödöllő vonalon Gödöllő és Veresegyház között. A Párkánynána—Léva vonalon Párkánynána és Léva között. A Vác—Balassagyarmat vonalon Diósjenő és Drégelypalánk állomások között. A felszabadítási munkálatok mindenütt folyamatban vannak.

— Fővámhivatal Nagyszalontán. — A központi vámigazgatóság a Magyar Szent Koronához visszacsatolt keleti és erdélyi országrészeken Nagyszalontán m. kir. fővámhivatalt állított fel. A nagyszalontai fővámhivatal 1941 január 22-én kezdi meg működését.

„KWAHERI"
viszontlátásra
AFRIKAI VADÁSZNAPLÓJÁBÓL
Irta:
Báró Huszár László
Az érdekfeszítő mű 111 gyönyörű fényképfelvétellel, 27 tollrajzzal, 8 színes műmelléklettel és 1 térképpel
Ára: 10.— pengő.
Kapható könyvosztályunkban: Budapest, II., Hunyadi János-út 2. Postán utánvét mellett szállítjuk.

Ma éjfélkor újból megindul a vasuti közlekedés

A m. kir Államvasutak Igazgatósága közli hogy a személyszállító vonatoknak január 17-én 0 órától életbelépett korlátozása január 20-án, hétfőn 0 órától megszünik. Tehát ettől az időponttól kezdve ismét a január 16-án 24 óráig forgalomban volt személyszállító vonatok közlekednek.

— Az iparügyi miniszter olasz kitüntetése A kormányzó a külügyminiszter előterjesztésére megengedte, hogy Varga József dr., a kereskedelem- és közlekedésügyi minisztérium vezetésével megbízott iparügyi miniszter az olasz Koronarend nagykeresztjét elfogadja és viselje.

— Meghosszabbítják a nyers cukor vámmentes behozatali engedélyét. A kormány 470—M. E. sz. alatt rendeletet adott ki, amelyben a cukor vámját felfüggesztő előző kormányrendeletnek azt az intézkedését, mely szerint a vámtarifa 152. szám alá tartozó nyers cukor vámmentesen, a vámtarifa 153. száma alá tartozó finomított cukor vámmentes, vámkezelése illetékmentesen és a pénzügyi kincstár által beszerzett cukor behozatali-engedélymentesen kezelhető 1941 március 31-ig bezárólag meghosszabbítja. A rendelet 1941 január 1-i hatállyal lépett életbe.

— Újból közlekednek a mátrai autóbuszok. Az Államvasutak igazgatósága közli, hogy a vonatközlekedésben január 17-ével életbeléptetett korlátozások tartama alatt a mátrai közlekedés biztosítása érdekében Budapest és Galyatető, illetve Kékestető között ismét közlekednek a Budapestről reggel 7 óra 10 perckor induló, míg ellenirányból 21 óra 45 perckor érkező autóbuszjáratok.

— A belgrádi egyetem énekkara Budapesten. A belgrádi egyetem 100 tagú vegyeskara január 21-én Budapestre érkezik és 23-án, csütörtökön a Vigadóban díszhangversenyen mutatkozik be és a jugoszláv kórusirodalom legszebb alkotásait fogja bemutatni. A hangverseny után a kultuszminisztérium a jugoszláv énekkar tiszteletére vacsorát ad.

Tisztek és karpaszományosok igazolása Erdélyben. A magyar királyi honvédelmi miniszter felhívja az Erdély visszacsatolásával magyar fennhatóság alá került hivatásos állományból származó és tartalékos tiszteket, továbbá tisztjelölteket és a karpaszomány viselésére jogosult személyeket ,hogy igazolásuk iránti kérelem benyujtásának határidejét f. évi január hó 31-ig meghosszabbította. — Akik eddig kérelmüket nem terjesztették elő, kérvényeiket a területileg illetékes katonai parancsnokságnál nyujtsák be, mert e határidő után a kérvényeket az eljáró katonai hatóságoknak nem szabad elfogadniok.

— Francia konzul Kolozsvárott. A kormányzó a külügyminiszter előterjesztésére megadta Claudon Károly Kolozsvárra kinevezett francia konzulnak a működési engedélyt.

— Levágta a fejét a csille. Somodovszky István 42 éves ózdi munkás ércet lapátolt az óttani vasolvasztó egyik felvonójában. Munkaközben nem vette észre a feléje közeledő ércszállító csillét, úgy hogy ez a munkás fejét leszelte a törzséről.

TECHNOLÓGUS BÁL. Február 7-én a Britannia szállóban tartják meg a Technológusok a hagyományos „Technológus táncestélyt" Hóman Bálint és Varga József miniszterek díszvédnöksége alatt. A 100 tagú rendező gárda élén Gundrum Zoltán tanárelnök, Kállay Gyula és Páder József ifjusági elnökök állanak. Az estély jövedelmét a technológus Diákjóléti intézmények javára fordítják. Meghivó igénylés a Technológián, Népszinház-u. 8. I. 33. a Bálirodában.

— Házasság. Temesi Károlyné szül. Kiss Angella és ifj. Krommer Gyula házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett).

— TURUL NAPTÁR. A Turul Szövetség II. Rákóczi Ferenc Bajtársi Egyesülete, a kereszténység kereskedők kassai mozgalmi törzse igen szép kiállitású Turul-naptárt adott ki.

— Takarékos sütés-főzés villanytüzhelyen. A villanytüzhely nagy előnye, hogy a főzőlapokon és a sütőben csak akkora hőfok keletkezik, amekkora tökéletes és egyben takarékos sütéshez szükséges. Erről az Elektromos Müvek esküúti előadásain gyakorlati főzőbemutatók győzik meg a háziasszonyt. Délutáni előadás szerdán 3 órakor, délelőtti pedig hétfőn, csütörtökön és pénteken 10 órakor. Program: Zsirtakarékoskodás, egytál-ételek, időszerű tésztafélék készítése.

— Ipari tanfolyamok. Az Ipari Tanfolyamok Országos Vezetősége az idén több tanfolyamot rendez. A közeljövoben két tanfolyam kerül sorra: az egyik a nőiszabóipari divatrajzoló tanfolyam, amely január 20-án, a másik a vasbetonszerkezeti tanfolyam, amely február 3-án kezdődik. Érdeklődők forduljanak az igazgatósághoz: VIII., József-körút 6. III.

Ízen a szerkesztő

Barabás József: A kért címek a következők: L. E. P.-ság, Hunyadi János-út 12. — S. műegyetemi tanár pontos címe: Kossuth Lajos-tér 14.

— AZ IDEGEN URALOM ALATT VEZETETT ANYAKÖNYVEK KIIGAZITÁSA. A belügyminiszter az igazságügyminiszterrel egyetértve, az idegen uralom ideje alatt vezetett állami anyakönyvekbe bejegyzett családi név kiigazításának és idegen eredetű keresztnév megváltoztatásának szabályozásáról szóló rendelet felhatalmazása alapján elrendelte, hogy a visszacsatolt területeken az idegen uralom alatt az állami anyakönyvbe idegen nyelven történt bejegyzés alapján kiállított anyakönyvi kivonatba az idegen családi nevet a bejegyzéssel teljesen egyező alakban kell beirni. Ha azonban a családi név a magyar kiejtésnek meg nem felelő irásmóddal volt bejegyezve, akkor az anyakönyvi kivonatban a családi nevet a magyar kiejtésnek megfelelően kell feltüntetni. Az utónév megváltoztatását az utólagos bejegyzések és kiigazítások rovatába kell bejegyezni.

— Mit adjon férjének, apjának, fivérének, nővéré-nek? Minden dohányos-boltban megtalálja kedvenceiket az illatos NIKOTEX, DARLING, az elegáns NIKOTEX-EXTRA, az alig drágább — sokkal jobb" NIKOTEX-SYMPHONIA cigarettákat, de ne feledkezzék meg nagyapóról sem, mert az ő kedvence a gyűrűs, könnyű és aromás NIKOTEX-FAINTOS szivar.

— AUTÓSOK, FIGYELEM! A kereskedelem- és közlekedésügyi minisztérium a m. kir. államépitészeti hivataloktól január 17-én 20 óráig érkezett adatok alapján a következő hivatalos hójelentést adta ki: Gépkocsi közlekedést gátló hóakadály van: Teljes hosszban járhatatlan a 12., 16., 21., 71., 72., 74., 75., 82., 85., 702. és 711. számú főközlekedési, valamint a pásztó-galyatetői út. Részleges hóakadály van az 1. számú főközlekedési út komárom-vármegyei teljes szakaszán és Oroszvárnál; a 2. számú főközlekedési út nógrád-vármegyei teljes szakaszán; a 7. számú főközlekedési út Lepsény—Balatonkeresztúr közötti szakaszán; a 8. számú főközlekedési közút Székesfehérvár—Jánosháza közötti szakaszán; a 13. számú út Csata—országhatár közötti szakaszán; a 14. számú út Nagysurány—országhatár közötti, a 15. számú út Dunaszerdahely—Udvarnok közötti, a 16. számú út Kirt—Sikabony közötti, a 36. számú út Fenyvesvölgy—országhatár közötti, a 39. számú út Bilin—országhatár közötti, a 81. számú út Mór—Bakonysárkány közötti, a 84. számú út Nagycenk—Páty közötti szakaszán. A felsorolt főközlekedési utak hóakadályainak megszüntetésére a munkálatok folyamatban vannak, de az állandó hófuvás következtében sok helyen az eltisztitási munkálatok után újabb hóakadály keletkezik. Nehezen járhatók (40 kilométeren aluli sebességgel egy nyomon) a Dunántúl a Balaton vonalától északra fekvő, valamint a Felvidéken és Kárpátalján fel nem sorolt utak.

— Eljegyzés: Tichy Bözsi és Gyökér Imre m. kir. főhadnagy jegyesek.

— „Takarékosság"; „Élelmezés"; „Egészség" előadássorozatok a Népmüvelési Bizottság Háztartási Telepén a GÁZMÜVEK VI., Villamos császár-út 3. szám alatti bemutatóhelyiségében.

Január 22-én, szerdán délután 6—7-ig: A kukorica és szója a mai háztartásban. Előadó: Dr. M. Mikes Margit dr. — Főzőbemutató: Kukoricaprósza, polenta, stb.

Január 23-án, csütörtökön délután 6—7-ig: Egészségügyi szempontok a háztartási munka elvégzéséhez. Előadó: Dr. Göczyné Haviár Margit dr. Utána főzőbemutató: Burgonyás kalács, burgonyás szemle. Napijegy 60 fillér. — Minden kedden és pénteken délután 5 órakor bemutató előadás a takarékos gázfőzésről. Belépődij nincs.

A hideg tovább tart

A hőmérséklet keleten is csökkent és általában olvadáspont alatt maradt.

Budapesten este 9 órakor a hőmérséklet minusz 5 Celsius fok.

Várható időjárás a következő 24 órára: Mérsékelt északnyugati-északi szél, néhány helyen, főleg északon kisebb havazás, helyenként köd. A hideg tovább tart.

Gróf Marsigli

1682-ben, alig huszonnégy esztendős korában, önként jelentkezett I. Lipót királyunknál, aki a török kezén lévő Buda ostromát készült megszervezni és az ifjú olasz mérnök nagymérvü hadi-technikusa lett a győzelmes seregnek. A zseniális hadimérnök a vár visszafoglalása után rajzokat és térképeket készitett a fővárosról, s rendkivül pontos feljegyzéseivel egyik legmegbizhatóbb krónikásunk.

Szellemesen aprólékos leirásából tudjuk, hogy huszonhárom mecset állott itt, s igen érdekes képet kapunk tőle a Mátyás palotájában megmaradt fegyverraktárról, hatalmas jégvermekről, amelyek Buda lakosait nemzetiségi és vallási különbség nélkül nyaranta ingyen látták el jéggel, képet kapunk az óriási népkonyhákról, a pompás szőllőkről s gyümölcsösökről, az általa felmért várfalakról, bástyákról, lőporos tornyokról, Gül Baba sirjáról és rendkivül finom rajzokkal kisért nagyon részletes leirást ad a tudós gróf a budai melegfürdőkről is.

A harmadfél század előtt készült rajzok között első pillantásra ráismerhetni az oszlopos Rudasfürdőnkre, a középső medencéjével. Igen érdekes a szerény külsejü, de gyógyitó vizéről messze híres Acsai Dézsse, vagy ahogy a magyarok nevezték, Sárosfürdő képe, amely a mai Szent Gellért gyógyfürdőnknek az őse, s egy időben a Szüzek fürdőjének is nevezték. De itt van a mi Szent Imre-fürdőnk ősképe, a Debbag-Chane-ról készült rajz is. Budának ez a három fürdője a főváros tulajdonában és kezelésében van és a nevezetes forrásvizek, mint hajdanában valószinüleg a rheumások Mekkájává teszik a magyar fővárost.

A székesfőváros negyedik fürdője, a modern berendezésü Széchenyi gyógyfürdő csodálatos 76 C fokos vizével a pesti oldalon szolgálja népünk egészségét. Mind a négy gyógyfürdő vize rádiumos, radióaktiv, s erős rádiumemanacióval bir és igy a fáradt testre és idegrendszerre rendkivül frissitő hatású. Ez a bámulatos rádiumos üdítő hatás a titka, hogy évszázadok, sőt évezredek óta messze földön híresek gyógyforrásaink.

TESTVÉR!
KÖNYVOSZTÁLYUNKBAN
minden magyar és külföldi szépirodalmi, tudományos, politikai, természettudományi, egészségügyi, müszaki, gazdasági stb. könyvet beszerezhetsz.
Cim: **Budapest, II., Hunyadi János-út 2.**
Rendeléseket telefon útján is elfogadunk!

x **Influenzás időben ANACOT-pasztillát szopogasson. Megvédi a fertőzéstől.**

— Halálozás: László Gergely póstafőellenőr 17-én Budapesten elhunyt. Temetése a X. ker. új Keresztény-temetőben 20-án d. u. 3 órakor lesz.

— Dr. Tátray István miniszteri osztályfőnök, müegyetemi magántanár, a pénzügyminisztérium állami földmérési főosztályának vezetője január 17-én elhunyt. Temetése január 20-án, hétfőn délután 3 órakor lesz a Farkasréti-temetőben. Az engesztelő szentmiseáldozatot január 21-én, kedden délelőtt 9 órakor mutatják be a felső-krisztinavárosi templomban.

— Brünner Dániel nyugalmazott kir. járásbirósági igazgató január 14-én hajnalban, néhány nappal nyugalombavonulása után, váratlanul elhunyt. Beszentelése a róm. kat. egyház szertartása szerint január 19-én, délután ¼4 órakor lesz a Kerepesi temető halottasházában, ahonnan a rákoscsabai temetőbe szállitják és 20-án délután 3 órakor temetik el.

— Szkalla Miklós BSzKRt-mérnök január 17-én 32 éves korában hosszú szenvedés után elhunyt. Temetése január 20-án délután 3 órakor lesz a Kerepesi-úti temető halottasházában a róm. kat. egyház szertartása szerint.

Hivatalos tájékoztatás a háztartási élelmiszer-készletekről

A Közélelmezési Hivatal az alábbi tájékoztatót közli a háztartásokban és vendéglátói ipari üzemekben tartható élelmiszerek korlátozásáról szóló rendeletről:

A háztartásokban és vendéglátó ipari üzemekben tartható élelmiszerkészletek korlátozásáról szóló rendelet különbséget tesz őstermelő és nem őstermelő háztartások között és az előbbiek részére nagyobb mennyiségü készlet tartását teszi lehetővé. A rendelet értelmében a mezőgazdasági őstermelők által tartható készletmennyiségeket tarthatják maguknál mindazok, — ha nem őstermelők is —, akik gabona, tengeri vagy száraz főzelékek termesztésével foglalkoznak vagy akik sertést hizlalnak. Akik földbirtokukat bérbe adták és a haszonbért vagy egészen természetben kapják, vagy a rendeletben felsorolt egyik-másik cikkből kapják természetben, a természetben kapott cikkekből olyan mennyiséget tarthatnak birtokukban, mint az őstermelő háztartások. Ha azonban az ilyen haszonbérbeadók, a haszonbér fejében kapott termékeket eladják, az általuk vásárolt termékekből már csak olyan mennyiséget tarthatnak birtokukban, mint a nem őstermelő háztartások. Ugyancsak az őstermelők **által tartható mennyiséget lehet a kapott konvenció** címén is a háztartásokban tartani.

A rendeletben felsorolt terményeket és termékeket az anyaországi és erdélyi Hangya, továbbá a Hanza Szövetkezetnek, a Községi Élelmiszerüzemnek, vagy a Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezetének kell átadni, a tendgerit pedig, ahol a Futura bizományosa működik, ennek, másutt pedig a felsorolt vállalatok egyikének, illetőleg a hatóság által kijelölt kereskedőnek kell átadni.

Ha a termények, illetve termékek átvételi ára tekintetében vita merül fel, a tulajdonos az árut nem köteles átadni, ellenben a vitát azonnal be kell jelentenie az illetékes főszolgabirónak vagy polgármesternek, illetve Budapesten a kerületi előljárónak. Ugyanilyen bejelentésre van kötelezve az a vállalat is, amelyiknél a vita felmerült.

Felhívjuk a közönség figyelmét arra, hogy a közellátási miniszter a rendelet rendelkezéseinek betartását házkutatás útján is ellenőrizheti, a rendelet megszegői pedig igen szigorú büntetés alá esnek. A közellátási miniszter jutalomban részesitheti azokat, akik a rendelet megszegőit a hatóságoknál feljelentik, névtelen feljelentést azonban a hatóságok nem vesznek figyelembe.

SZÍNHÁZ Film MŰVÉSZET

A TÖMEGEK ÉS A ZENE

Sürgősen meg kell oldani a magyar zenei problémákat

Az élet megváltozott körülöttünk és a változott viszonyok más követeléseket állítanak elénk. A feladatok súlyossága mindjobban korlátozza az egyén magánéletét s csökkenti az önművelésre fordítható percek mennyiségét. A nyugodtabb életformák polgári és elpolgáriasodott társadalmi réteginek gyermekei *megengedhették maguknak a zenetanulást* és a muzsikával való intenzív foglalkozást anélkül, hogy ebből akartak volna megélni. Ennek a társadalomnak viszonylagos jómódja és nyugalma lehetővé tette a különböző művekkel és mikor hangversenyre menték, már *nem volt ismeretlen előttük a vonósnégyes-irodalom remeke,* vagy a szimfónikus zene valamelyik alkotása.

Ezek a polgári és elpolgáriasodott családok tulajdonképpen átvették a megelőző korok főúri udvarainak házimuzsikálását, természetes következménye volt ennek, hogy *a zene szélesebb rétegekhez jutott el.* A polgári életmódnak zenei kifejlődése s továbbvitele a mai hangverseny is, amelyen már nem meghívott barátok hallgatták a háziak, vagy vendégek muzsikálását, hanem mindenki hallhatja azt, aki jegyet vált az előadásra. A mai európai zeneélet megtartotta a hangversenyéletet, mint zenei életformát, de ez hazánkban láthatólag bajokkal küzd. E keretnek tragédiáját és válságát abban látjuk, hogy a régi hangversenyforma megmaradása mellett részint eltünt, részint kicserélödött a közönség, amelynek meg kellene tölteni a hangversenytermet. *Uj tömegek támadtak, ez az új közönség már nem kapcsolódik ahhoz a polgáriasult előbbi társadalomhoz, amely már otthon, a hangversenyek előtt ismerkedett meg a művekkel,* — de a keretet még nem tudja kitölteni..

Kétségtelen, hogy ez a közönség hangverseny előtt nem nagyon játssza át *Beethoven* szimfóniáit, — nem tanulmányozza át a különböző szolisztikus műveket. *Az előadáskon barátkoznak meg a műsorszámokkal, így számukra nemcsak a tényleges bemutató előadás a bemutató, hanem valamennyi mű az.*

Ahol pénzzel mindent el lehet érni

Nem igazság tehát, hogy Mozart és Beethoven csak a polgári rétegek számára írták volna műveiket. Ezek a mesterek sohasem gondoltak arra, hogy csak néhány kiválasztott hallgathassa és ismerhesse meg őket. *Bach, Händl, Haydn, Chopin, Liszt* muzsikáit nem szabad elraktározni, s receptre kimérni. *Beethoven* a IX. szimfóniájában *minden szenvedőhöz szól* es az öröm szimfóniája minden lesujtott léleknek énekli a megtisztulás himnuszát. Ha Beethoven gesztusát szavakban akarjuk kifepezni, nyugodtan mondhatnók, hogy Beethoven a hónunk alá akar nyúlni s minden csüggedőbe életet akar önteni. *Az viszont nem Beethoven hibája hogy muzsikája még nem jutott el azokhoz, akiknek elsősorban szükségük volna rá.*

A muzsika forradalmasitani és irányitani tud. A német nemzeti szocialista mozgalom *zenei kifejező eszközének tekinti Wagner* muzsikáját. A hatalomra növekedett Németországnak Wagner *az egyik lelki útmutatója.* Az operák felnagyitott hősies alakjai *irányt mutatnak. A heroikus zene neveli a német népet,* megismerésük kötelezi. Nálunk azonban *a muzsikának semmiféle ágában nem találjuk* meg azt a hivatalos intenzív *támogatást,* amely a zene tanító és lelkesitő elemein keresztül *akarná vezetni az új élet felé haladó magyarságot.*

Hazánkban zenei szempontból a társadalmat *két élesen* elkülöníthető csoportra oszthatjuk. Az egyik a tehetősebbek csoportja, ahol *pénzzel* mindent el lehet érni, előadásokra juthatnak el, müvelhetik önmagukat. A másik réteg a szegény tisztviselő- és munkásosztályokból tevődik össze. Ezek el vannak zárva a komoly zenei élvezetektől, mert mint már mondottuk, a polgári osztály gondoskodott a *saját maga zenei neveléséről* s megtanulhatta a zene szótárát, amely érthetővé teszi számukra a hangzó müremekeket. A városi lakosságon kívül még hátra vannak a vidéki tömegek (munkásság, parasztság), *akikkel senki sem törődött olyan rendszerességgel, hogy valamilyen közület vagy hatóság segitségével megszerezhessék azt a kultúrát, amelybe a polgárság beleszületett.*

Ezekben az emberekben is *ég a vágy a muzsika után.* Mivel más lehetőségük nincsen, *énekelnek.* A magyar énekes nép, ha jó kedve van, bárhol rágyujt egy-egy nótára. Amely népnek énekvágya van, annak van zenei ösztöne, a zenei ösztön pedig zenei tehetséget is jelent. A magyar nép zenei problémáját itt kell megfontolni, helyes útra terelni s az éneken keresztüli fokozatokon kell eljuttatni öket a klasszikus remekekig, hogy ennek az elhanyagolt osztálynak ne csak *a most divatozó szórakoztató zene* legyen egyetlen zenei ideálja. Akkor majd nem fordulhat elő az a babonás, érthetetlenül misztikus álláspont az egyes zenemüvekkel és zeneszerzőkkel szemben, amelyeket nem is ismernek s akikről legfeljebb *egy hasonló felkészültségü embertől hallhattak kritikát.*

A dalárda: csak az első lépés!

Egyelőre énekkarokkal, kisebb levente-zenekarok, *paraszt- és üzemi dalárdák megszervezésével* igyekeznek ezeket a tömegeket irányitani. Az újabb magyar kóruskultúra el is ért néhány szép eredményt, azonban *ez még mindig nem mondható generális megodásnak.* Az elért siker *nem áll arányban a kívánalmakkal.* Valamennyi sóvárgót nem lehet beszervezni, az énekkar a közönségnek csak csekély hányadát szorítja aktív zenélésre, s *ez az embermennyiség sem jelenti a hangverseny-látogató közönséget.* A dalárdaénekles csak az *első lépés lehet,* amely az instrumentális szimfónikus muzsika felé vezet, vagy olyan énekkari müvek megismeréséhez, amelyeket a dilettáns együttes nem tud megtanulni. *Nem jelenthet végállomást,* mint a mai rendszerben. Ennek a fejlödésnek még nincsen meg minálunk a helyesen kialakult pedagógiai iránya. Mi a zenét még mindig *ugyanazok között a zenei keretek között tanitjuk, amelyeket amelyeket a régi polgári osztály alkotott a saját gyermekei számára.*

Éppen ezért nagy felelősség nyugszik az énekkari karmesterek vállán, akik sajnos, csekély kivételtől eltekintve, nem állanak azon az esztétikai magaslaton, amelyen lenniük kellene. Nem tanitják az ízlésre nevelő müveket. Nem törödnek azzal, hogy a fenti aktiv rétegek a passzív zenei élvezethez is hozzájussanak, hogy *később, mint hangversenyközönség töltsék meg az új zenei életformák kereteit.* Működésük nem tünteti el *a zenei nei ponyvát,* ami nagyfontosságú volna, *mert az irodalmi és zenei ponyva vállvetve támogatja egymást* Ha az egyiket sikerül kiküszöbölnünk, máris közelebb vagyunk a célhoz.

STEINWAY · KÉPVISELET · EHALL ZONGORATEREM ANDRÁSSY-ÚT 15.

Hol keressük tehát a megoldást? — *Uj hangversenyközönséget kell nevelni, a régit pedig rá kell szoktatni, hogy ne a karmester vagy előadóművész személye miatt látogassa a konzerteket, hanem az előadásra kerülő müvek miatt. Ne a „ki", hanem a „mi" legyen a fontos.* Hogy ezt lérhessük, fantáziajukat kell megmozgatni; Beethoven V. szimfóniáját *sorsszimfóniának* nevezik, mert állitólag Beethoven a kezdöhangokkal a sors kopogtatását akarta jelezni. Ez a legenda nagyon sok embert csábitott már a hangversenytermekbe. Ebből kiindulva olyan zenei magyarázatokat, hangversenykalauzokat kell szerkeszteni, amelyek nem állnak meg a zenemüvek száraz analizisénél. *Az, aki sohasem tanult muzsikát, nem fogja megérteni a szakásos magyarázatot* a szonáta-formáról, a periódusról, a modulációról, stb. Ellenben *érdekelni fogja a szerző egyénisége,* a színes, népszerü történelmi beállitás, amely nem a zenéből kiindulva, hanem az általa ismert világból a zene felé haladva ismerteti a müveket és szeretteti meg vele a zenét. Ha a zenei magyarázat röviden, de kifejezően be tudná állitani a müvészt a korába, ha a kor irányait látnók megtestesülve a zeneszerzőben, ha továbbá a müvet tudnók beállitani a zeneszerző életébe, hogy akarva vagy akaratlanul mit fejez ki, akkor lehetővé tennők, hogy azok a jóakaratú emberek, akik spontán adják át magukat a zenei élvezetnek, *kapcsolódni is tudjanak ahhoz.* Ki tudja ma, hogy *Mozart, „Figaró házasságának" Figarója forradalmi alak volt,* aki urát minduntalan kigúnyolta kicsúfolta s vajjon kinek tünt fel napjainkban, hogy az örök forradalmi figura: Ludas Matyi az *első öntudatos paraszt,* aki mint forradalmár, szembeszáll földesurával és megtorolja a rajta esett sérelmeket? Nehéz az ilyen magyarázat; belátjuk, de nem változtatta meg a tényt. Szakítanunk kell a régi pedagógiai irányzattal, mely még mindig a polgári rétegeket szolgálja ki és nincsen tekintettel *a most feltörő, minden szépre és jóra éhező népre.*

Hitler példaadása

Vannak népakadémiák, népkönyvtárak, amelyek az egyetemi szakképzettséget nem kivánó tudományokat terjesztik, de mindezek megfelejtkeznek a muzsika ismertetéséről. A zene szükségességét és erejét már az antik hellén és római világ felismerte, *a jelenkorban Német- és Olaszország tudatositják ezt. Hitler megnyitja a beyruthi színház kapuit a munkásság előtt, Mussolini pedig személyesen ellenőrzi, hogy kiszolgálják-e jó muzsikával az olasz tömegeket?*

A magyar müvész az egész világon megállja a helyét, az idegenek pedig csodálnak bennünket. A közelmultban történt, hogy az *egyik baráti állam operaigazgatója énektanszakos müvésznövendékeket hallgatott a zeneakadémián* s nem akarta elhinni, hogy ezek a csodálatos hangú diákok legfeljebb mint kóristák fogják megkeresni szükösen kenyerüket. Mégis az egyszerü néprétegek gyermekei *nem jutnak el a zenetanuláshoz,* a tanultak *elkallódnak,* a közönség pedig az általános ismeretek hiányában *a dzsesz és cigányzene létjogosultságáról vitatkozik.* Az opera az évi végzetteket nem tudja felvenni, a hangversenytermek az üresség től kongatnak, a népmüvelési konzerteket nem látogatják. Vannak müvészeti ágak (orgona), amelyekben hangversenyt már csak *véletlenül* rendeznek. Ezzel szemben a mozik, a lokálok, a zenés vendéglők és kávéházak *állandóan telve vannak.* A hangversenytermeknek *csak akkor* van közönsége, ha a plakát nótahangversenyt, dizözparádét, vagy sztár estet hirdet. *A közönség nem vágyik a minőségre* s a müvek, amelyek előtt koronás fők hajoltak meg, lassan a feledés homályában tünnek el. *Helyeiket elfoglalja a szórakoztató zene, amelyet kisfröccs, vagy egy krigli sör mellett is meg lehet hallgatni.*

A magyar zeneélet problémájához tartozik a városi tömegeken kívül még a parasztság is, amelyek függetlenül a városba került rétegektől *megvan még az önálló kultúrája, magasnivójú népmüvészete.* A városban még ellenőrizhetjük, hogy mit adunk, *de mi történjék a faluval, amely nyiladozó szemét a város felé veti s a városból nem a kultúrát, nem a jót, hanem a rosszat veszi először észre?* A parasztsággal sokszoros gonddal kell foglalkozni, mert ha kiöljük a ma még mindig élő népmüvészetet s ennek az amúgyis letünöben lévő világnak *elmúlását siettetjük, nagyon kell tudnunk,* hogy mit adunk érte *cserébe.* Nen szabad bekövetkezni annak, hogy a fajtánk a oly jellemző — nemzetközi összehasonlitásban is — nagy értéket őrző népmüvészet helyébe silány férctákolmány kerüljön.

A parasztság és a városi rétegek zenei problémája, az egész magyar zeneélet problémája. Ennek a zeneéletnek kérdései sövevényesek, mint társadalmi szervezetünk és életünk egyéb megoldásra váró feladatai. *Itt vannak, zörgetnek a kapunkon.* Megoldásra várnak. A megoldást nem szabad eldázni s biztos kézzel kell hozzányúlni, mert az egész magyar zeneélet jövője ennek eredményétől függ.

Gábry László

Egy csók és más semmi

— Corso, Décsi —

Vékonypénzü történet s még csak az sem szórakoztat benne, ami színdarab korában új volt: a zenéje. A slágerek, a Hallod-e Rozika, te? s a többiek, porosak, untatók. Legtöbbet érő benne a színészek játéka: *Rajnay Gábor* jóizü, csillogó ügyvéd-alakitása, *Tolnay Klári* válóperes asszonya, *Jávor* lendületes, jókedvü pesti fiatalembere, *Ölvedy Zsóka, Pataky Jenö* s a többi szereplő is. A rendező, *Ráthonyi Ákos* ügyesen fogta keretbe azt a szóra sem érdemes mesét, amely rendelkezésére állott. Szomorú az, hogy a magyar filmgyártás alkalmával ott tart ez a film, ahol esztendőkkel ezelött a Hyppolit a lakáj tartott.

A HUNGÁRIA BALETT NAGY SIKERE DEBRECENBEN

Most tartotta az európai hirü „Hungária Balett" előadását a debreceni Csokonay Színházban. A kiváló együttes vendégszereplését nagy várakozás előzte meg. A kitünő müvészek valamennyi müsorszámát a legnagyobb lelkesedéssel fogadta a debreceni színház közönsége. A debreceni újságkritikák is a legnagyobb elismerés hangján emlékeznek meg a balett előadásáról. Kritikáikban kiemelik a magyaros hangulatot, az értékes müvészi nivót, valamint a tökéletes összmunkát, amellyel az együttes tagjai valamennyi feladatukat megoldották.

Magyar Képirók kiállítása a Nemzeti Szalonban

A zajos müvészi élet egyik kimagasló eseménye volt a Magyar Képirók reprezentativ kiállitása. Ez a maroknyi lelkes magyar müvészcsoport immár tizenegyedszer áll a közönség elé, hogy mindenen keresztül képekben, szobrokban hitet tegyenek magyarságuk mellett. Nem magyarkodó programmfestészet az, amit adnak, hanem mély átérzése annak a keletről hozott ösi kultúrának, amit a magyarországi nyugatosok mint szellemi copfot akarnak beállitani. Nem azért nyúlnak a képirók a paraszthoz, mint témához, hogy mesterségbeli esetlegességüket leplezzék, hanem hogy kifejező készségüket éppen ezeken az egyszerü témákon keresztül megcsillogtassák.

Betürendi sorrendben kiállitanak:

Adámffy László olajfestményein is elérte azt a mozgalmasságot és szinfinomságot, amit eddig csak aquarelljein láttunk. Bathó Lajos lírai finomságú aquarellfestő. Boromissza Tibor a Hortobágy festő-költője. Sajátos stilusa senkihez sem hasonlit, a magyar róna lelke szólal meg képein. Büky Béla dekorativ és meseszerü, színes, de sohasem tarka. Fáy Aladár finom állatképekkel szerepel. Futásfalvi Márton Piroska férfias vonalvezetésü aquarelljein is. Hangai Szabó Miklós képeiben abszolút festöiség rejtözik, mely nemcsak felületi, hanem mély átérzéssel és konstruktiv képszerüséggel párosul. Imreh Zsigmond kiforrott stilusú finom pasztellfestő. Karay Gyula rézkarcai kifejezőek vonalvezetésükben. Litkey György heves temperamentuma leginkább aquarelljeiben éli ki magát. Mészáros Dezső egyéni látású, dekorativ érzékü autodidakta. Muhoray Mihály kiforrott müvészetével nagy meglepetés a tiszta magyar müvészet felé. Komoran egyszerü és férfiasan monumentális Nagybányai Nagy Zoltán dinamikus erejü képeiben még sok igéret rejlik. K. Nagy Sándor ritmikus grafikákkal szerepel. Nagy Sándor mély természetimádatot eláruló aquarelljei költöiségük és liraiságuk mellett vérbeli festőt árulnak el. Némethy Béla is dekorativ hatásokat keres mély átérzéssel és öszinteséggel. Papp Kökényesdyné Szeöke Izabella tompitott szineivel és finom vonalvezetésével szerkeszti képeit. Szalay Lajos döbbenetes erejü rajzaival vérbeli grafikust árul el ki remekül egyezteti össze a tiszta festöiséget a szociális tartalommal. — A két szobrász közül Boda Gábor a mai architektonikus szobrászat meglepetéses eredménye, mely vetekszik a délszláv Mestrovic szoborálmaival. Ebbe a gondolatkörbe kapcsolódik Kerényi Jenö plasztikai elgondolása is.

Ferencsik vasárnap (½8) **Városi. Közr.: Anda. Franck** szimf. **Bach-, Liszt-, Wagner-** stb. **Mengelberg** 23-án **Beethoven: Eroica.** Hármas verseny. Dalok: Egmont. Közr.: **K. Durigo Ilona, Faragó, Kerpely, Végh Sándor. Jegyek:** Népm.; Városi; Koncert.

JUBILEUM A NEMZETI SZINHÁZBAN

Asztalos Miklós és *Liszt* Nándor „Vidám szüret" című nagysikerü operettje pár nappal ezelött érte el a harmincadik előadást a Nemzeti Szinházban. Ez a rendkivül kedves és hangulatos vigjáték a közönség nagy érdeklődésére való tekintettel továbbra is müsoron marad.

A NEMZETI SZINHÁZ PÉCSETT

A pécsi Müvészeti Hetek keretében a Nemzeti Színház január 20-án előadja „Az ember tragédiá"-ját. Madách halhatatlan remekműve abban a formában kerül színre a pécsi Nemzeti Szinházban, amely Budapesten másfél évvel ezelött a Nemzeti Kamara Szinházban került bemutatásra, s amely leegyszerüsített keretek között a Tragédia gondolati költeményjellegét hangsúlyozta ki. Pécs nagy érdeklődéssel várja az előadást.

Simor Erzsi

a legelfoglaltabb színésznök közé tartozik. Jelenleg két filmgyárban is játszik. A „Magyar Film Irodában a „Kegyelmes rokona" című politikai szatirában játssza az egyik női szerepet, a Hunniában pedig Csörögi Géza „Akit elkap az ár" című kémfilmjében alakitja a női főszerepet.

Sulyok Mária

a Vigszinházban felujitásra kerülő „Féltékenység" című drámában játssza a főszerepet. *Arcübasev* híres drámája valószinüleg már februárban előadásra kerül.

Fekete István

„Hajnalodik" című vigjátéka, amelyet eddig a Magyar Szinházban játszottak, a jövő héten az Andrássy Szinházban kerül előadásra.

Edmond Rostand

örökértékü drámájának, a „Cyrano de Bergerac"-nak főszerepét a Nemzeti Szinház igazgatósága *Kiss* Ferencen kivül még a szinház két kitünő müvészének, *Lehotay* Árpádnak és *Táray* Ferencnek is kiosztotta. Igy a következő előadásokon *Kiss* Ferenccel együtt hárman fogják felváltva játszani a híres költöt és párbajhöst.

Schmidthauer Lajos

orgonaművész villájából közvetitett a rádió orgonahangversenyt. Az európai hirü orgonaművész műsorán sajátszerzeményü orgonaműve, a „Vihar a Balatonon" is szerepelt.

VIGSZINHÁZ.

Vaszary Gábor új vigjátéka

A szőkékkel mindig baj van

Bemutató szombaton, január 25-én

ÁDÁMFFY LÁSZLÓ

10. Husvéti ájtatosság, olajf.	300.—
11. Csendélet, olajf.	150.—
12. Csendélet, olajf.	200.—
13. Lányok, olajf.	300.—
14. Udvarrészlet, vízf.	50.—
15. Hegyi út, vízf.	60.—
16. Falurészlet, vízf.	50.—
17. Domboldal, vízf.	300.—
18. Vége a vásárnak, vízf.	50.—
19. Balaton partján, vízf.	60.—
20. Balaton part, vízf.	50.—
21. Esti hangulat, vízf.	50.—

Magképírók 1939.

Ádámffy László

19

zene hőseit ünnepli, mindenáron létre nem jött hőskölteményt töredékeit véli fölfedezni a cigányok játszotta magyar melódiákban . . .

*

A középkori magyar irodalom, amely a pogány költészet helyét foglalja el a keresztyénné lett országban, természetesen alkalmazkodik a mai irodalomnál sokkal egyöntetűbb középkori irodalomhoz, amely csaknem egészen nemzetközi. De időnkint áttör ezen az egyöntetűségen a magyar nyelvből s a magyar lélekből következő néhány jellegzetes sajátság : a külföldi rokon szövegnél egyenesebb erő, mélyebbről jövő egyéni lirizmus és valami különös ízesség, ami talán onnan is származik, hogy a magyar életben egészen szétválik a latinul folyó tudományos irodalom és a nép nyelvén, tősgyökeres, romlatlan, el nem halványult

Ádámffy László

(20

Vas. Ujs. Uj Magyarság
képes mell. 1939. ápr. 23

célravezetőbb útja annak, hogy a művészet
boldogulást is biztosítsunk művészeinknek, a
s akiknek magasztos hivatása az, hogy jobb é
anyagban megrögzítsék és a késő utódokra
művészek és művészetpártolók között immár
az Országos Magyar Képzőművészeti Társul
a tulajdonképpeni művészeti tevékenységben
igazgatási, szervezeti kérdésekben és a mű
terén pedig a művészeket a művészetpártoló

Persze, művészeti életünk sokkal gazd
telhetnők a művészek és a művészetpártolók
kizárólag az Országos Magyar Képzőművészet
meg. A Társulat szeretettel látja azt, hogy az
élet speciális irányok támogatására, külön
külön egyesüléseket is hoz létre. Testvéralaku
Magyar Képzőművészeti Társulat és művé
fejlődésünk mennél többoldalú kimüvelését,
lenül szükséges specializálódás megvalósítá
hevítik a kebleket, ha nagy célok elérését
ennek csak örülhetünk, mert a nemes verse
kőzés termeli ki a maradandót, a becseset, a

Ádámffy László (21)

Pest, 1941 jan. 16.

A MAGYAR KÉPÍRÓK KIÁLLÍTÁSA

A *Nemzeti Szalonban* most nyílt meg a *Magyar Képírók* kiállítása, amelyen tizenöt festő, két grafikus, két szobrász és egy keramikus vesz részt.

Az érdekes művészcsoport — programja szerint — turáni és népi szellemű, sajátosan magyar jellegű művészet kialakításán fáradozik, Témában, hangulatban, népművészeti és ázsiai elemeket felhasználó eléadásmódban ez néhányuknak sikerül is. Elsősorban *Boromisza* Tibornak, aki *Hidi vásár a Hortobágyon* című képével rendkívül finom fényproblémákat és mozgalmas kompoziciós feladatot old meg. Mellette főkép *Ádámffy* László, *Muhoray* Mihály, *Büky* Béla, *Lányai Szabó* Miklós, *Nagy Lányai Nagy* Zoltán, *Imreh* Zsigmond és *Litkey* György, válik kiselőnyösen a festők együtteséből. Nagyon szépek a tehetséges *Szalay* Lajos grafikái. *Boda* Gábor monumentális hatású szobrai és *Mészáros* Dezső színes agyagkorsói teszik teljessé a kiállítást.

—i

~~[illegible]~~

Nemzeti Szalon 1941 január

Magyar Képírók kiáll.

Ádámffy László

23

A kiállitott műtárgyak jegyzéke.

ÁDÁMFFY LÁSZLÓ:

1.	Domboldal, olajf.	400.—
2.	Falu utcája, olajf.	200.—
3.	Balatoni falu, olajf.	400.—
4.	Virágcsendélet, olajf.	200.—
5.	Hollókői utca, olajf.	500.—
6.	Hómunkások, olajf.	500.—
7.	Vöröskőbánya, vízf.	100.—
8.	Nyárfák a falu szélén, vízf.	100.—
9.	Balatonalmádi, vízf.	100.—
10.	Hegyi út, vízf.	100.—
11.	A hídnál, vízf.	100.—
12.	Vasút a völgyben, vízf.	100.—

BOROMISZA TIBOR:

21.	Viharos Balaton, vízf.	120.—
22.	Buda felett, vízf.	120.—
23.	Tavaszi eső, vízf.	120.—
24.	Csendes Dunakanyar, vízf.	120.—
25.	Sashegy tavasszal, vízf.	120.—
26.	Halász a Dunazátonyon, vízf.	120.—
27.	Gabonaérés ideje, vízf.	120.—
28.	Hidegkút felett, vízf.	120.—
29.	Szász Farkas I., vízf.	mgt.
30.	Szász Farkas, vízf.	mgt.
31.	Szász Farkas, olajf.	mgt.
32.	Arckép, olajf.	mgt.
33.	1940., olajf.	eladó
34.	Ködös hajnal Hortobágyon, olajf.	800.—
35.	A Sió dunai torkolata, olajf.	800.—
36.	Tavaszi hidivásár Hortobágyon, olajf.	eladó

BÜKY BÉLA:

37.	Ormánysági öregasszony, olajf.	600.—
38.	Erdélyi bevonulás, olajf.	1500.—

Ádámffi László (24

Magyar Erő 1943. jul. 2

Ádámffi László: Hómunkások

(8)

Ádámffy László

festőművész-tanár

X. Endre u. 18.

Tel 348-050

Bpláob. 1942 jan

A képzőm. főisk.

rök-ben nem

szerepel.

KIRÁLYI EGYETEMI MAGYAR NYOMDA

31 nap **JANUÁR** 4. hét

19 Vasárnap		B. Margit *Sára*
20 Hétfő		Fáb. és Seb. *Fáb. és Seb.*
21 Kedd		Ágnes *Ágnes*
22 Szerda		Vince *Artúr*
23 Csütörtök		Rajmund *Zelma*
24 Péntek		Timót *Tádé*
25 Szombat		Pál megtér. *Pál ford.*

Ádámffi László (9)
festő

Vkminkidll. 1943

Hómunkások, olajf.

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében
és
f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

(10)

Ádámffy László

festő

lásd

Szépművészet

1941. 71. l.

Hónunkások c. olaff.
megvette a kultuszmi-
nister a magyar képzők
kiállítasan Nemzeti Kalon
1941

(11)

Ádámffy László

festő

Budapest X. Endre u. 5

1941-ben jelentkezett a
Magyar Képzőművészek
Egyesületének tagjai
sorába.

Adamffy László (12)

l.

Szépművészet
1941. 48. l.
(Vö.: A magyar Képírók Társasága.)

(13)

Ádámffy László

Nemzeti Szalon

(14.

Ádámffy László.

1933. Tavaszi tárlat.

Körmenet,
Tanulmányfej,

Nemzeti Szalon

1933. Balatoni Társ. V. kiáll.

Alkonyat a Szántódi parton,olajf.
Csonak a parton,olajf.

1937. Magy.Képirók kiáll. okt.-nov.

Szénaboglya,vizf.
Pihenő tehenek,vizf.

1939. Magy,Képirók kiáll.

12 drb. képpe.

1939. Arcképfestők Társ. kiáll.

Feleségem,olajf.

1939. Magyar tájak kiáll. dec.

Balatonalmádi,olajf.
Mátra Nagybátonyból,vizf.

(6)

Adamffy László

festő

l.

- Szépművészet

1941. 180. l.

(A Nemzeti Szalon Tavaszi Kiállítása)

van örvendett hogy elterjedtsé-
nek nálunk, míg később nem
találkozunk vele. Ebből kö-
vetkezik, hogy a kápolna
helyén, már Szent István is
kápolnát emelt, mégpedig
Szent Vid tiszteletére. ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~

A déli mellék kápolnából keskeny
folyosón keresztül hatalmas
méretű terembe jutunk, amely
ből balra újabb terem ~~nyílik~~
és egy kisebb fülke nyílik ~~az~~

(7)

Ádámffy László

d.

Bpvizfpály 1941

Ádámffy László

Szerepelt a Nemzeti Szalon tavaszi tárlatán.

PH. 1933. IV. 16.

Ádámffy László MDK

Alkonyat a szántódi parton, olf.
Csónak a parton

Balatoni társaság V. kiáll.
Nemzeti Szalon 1933. máj.

MDK

Ádámffy László, festöm.

Falu széle. Vizf.

Nemz. Szal.-Tavaszi kiáll. 1941.jun.15.-29. Kat.

MDK

Ádámffy László

Szénaboglya, vf.

Pihenő tehenek, vf.

Magyar Képirók kiáll. N.Szal. 1937. okt.

MDK

Ádámffy László

Keritésnél, vf.

Ut a fák között, vf.

Pedagógus szakszerv. I.képzőm. kiáll. 1947.máj. 4. l.

MDK

Adámffy László

"Husvéti ájtatosság" c. festm.repr.

Képes Krónika, 1939.XXI.18.sz. 63.1.

MDK

Adámffy László

Akvarelljeivel szerepelt a "Magyar Képirók" kiállitásán.

Rónay Kázmér: A "Magyar Képirók" a Nemzeti Szalonban.

Képes Krónika, 1939.XXI.t.18.sz. 64.l.

MDK

Adámffy László

Művei, a Magyar Képrók Társasága kiállításán.

(K-f): Két kiállitás.

Az Est, 1939. apr.16. 10.1.

MDK

Ádámffy László

Présház az Öreghegyen. Vizf.
Piros tetők. Vizf.

VII. Nemzeti Képzőművészeti Kiall. Kat.
Műcsarnok. 1944. JUN. 1-18-ig. 37, 38. l.

MDK

Ádámffy László

A N. Szal. Tavaszi Kiállitása. Szépmüvészet 1941. 180.l.

MDK

Ádámffy László

Husvéti ájtatosság, repr.

Rómay K.: A "Magyar Képirók" a N.Szalonban. Képes Krónika 1939. máj. - 18. sz.

Ádámffy László MDK

Hazafelé, vizf.

Mücsarnok 1942 Tavaszi tárlat

Mücsarnok 1942.A magyar müvészetért c.kiáll.

Ádámffy László MDK

Piac Erdélyben, vizf.

Mücsarnok 1942 [redacted]

A magyar művészetért c.kiáll.

MDK

Ádámffy László

Piros tetők, vf.

7.nemzeti képzőm. kiáll. 1944. jan. hücs.

Ádámffy László
festő

A „Műterem" nyolcadik csoportkiállí-
tásán vez rézt

Magyarország 1937. IX. 26.

MDK

Ádámffy László

Présház az Öreghegyen, vf.

7.nemzeti képzőm. kiáll. 1944. jun. Mücs.

Ádámfi László festő

Kerepel a Műterem csoport-
kiállításán

Nemzeti Újság 1937 IX 25

Ádányffy László festő

Akvarélekkel nekepel a
műterem csoportkiállításón

Lyzág 1937 IX. 23

Ádám Ffy László

Akvarelekkel nekepel a „hűtekem" kiálításán

Pesti Hirlap 1937 IX. 28

Ádámffy László MDK

Présház az Öreghegyen, vizf.

Műcsarnok 1944.VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Ódámffy László

Szerepelt a Nemzeti Szalon tavaszi tárlatán.

B. H. 1933. IV. 16.

Adámffy László MDK

Piros tetők, vizf.

Műcsarnok 1944.VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Ádámffy László

Szerepelt a Magyar Képzőművészek Kiállításán.

MK 1939. IV. 29.

MDK

Ádámffy László.

Feleségem, of.

Magy.Arcképfestők Társ. kiáll. N.Sza 1. 1939.nov.

4. 1.

MDK

Ádámffy László, festő

225. Piac Erdélyben. Vizf.

235. Hazafelé. 12.1. "

Bp.Mücs.-"A Magyar Müvészetért".Képzöm.Kiáll.1942.
jun.6.-22. Kat. 11.]
és 12.1.

Ádámffy László
Falu széle, vizf.

Tavaszi kiállitás. Nemzeti Szalon, 1941.
junius, 5 l.

Ádámffy László

Kiállít

Mo. 1942. II. 5.

Kérdő

Név: . . . . . .

Volt-e önálló kiállitása 1954-óta: . . .

. . . . . .

Milyen pályázatokon vett részt 1954 ut

. . . . . .

. . . . . .

Milyen megbizásokat kapott: . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

1954 után készült fontosabb müvei: . .

. . . . . .

MDK

Ádámffy László

Magy. Képirók Társ. kiáll. Szépművészet, 1941. 47-48 l.

MDK

Adamffy László

Ferenc József hid, vf.

Bpvizfpály 1941. Főv.Képtár. Házi példány.
1 l.

MD K

Ádámffy László, festö.

Délután ,	vizfestm.
Erdélyi táj,	"
A hid,	"

Corvin Áruház IV .képzömüvészeti bemutatója. 1941. Ka t

M.O.K.

Adami

5. ábra. A kömlői plbániatemplom főoltára, 1782-85. Az ábra alatti további aláírások: Pellegrini, Halblechner, Miller, Plitzner, Sporer, Szikora, Wittmann.

/Magyar Müvészet Lexikona/

Voit Pál:Tervek, mesterek és a mü.
Müv. Ért. 1960. 4. sz. 268. old.

So.

M.O.K.

C. Adami

1. ábra: A pápai plébániatemplom főoltára. Az ábra alatti további aláírások: Grossmann, Prokop, Maurer, Pellegrini, Khern, G. Adami.

/Magyar Művészet Lexikona/

Voit Pál: Tervek, mesterek és a mü.
Müv. Ért. 1960. 4. sz. 265 old.

So.

ADAMI, kőfaragó család egyik tagja (1782-85)

ADAMI ANDRÁS pápai márvanyező

Szentiványi kézirásos cédula 1-4

ÁDÁMI ANDRÁS marói festő

Szentiványi kézirásos cédula 1

(1)

Adami András

műmárványozó, papír mester

irod

Z

Tószombathszékesegyh

Tóth József dr.

A szombathelyi püspöki székesegyház leírása

III. kiadás. Szombathely

1920.

244

barokksiékeken ülő

1906.

20-án. Montecarlóban 1908 január 27-én.

ábrázolja, midőn két, fiatal há-
és a felingerelt családfő
zog, a miért őt felesége kineveti.
őke haját magas kontyba tüzte, jobb
l kezén, melylyel állát érinti, ka-
d, mig a rövid hajú és beretvált arczú haragos
indkét kezével térdeire nehezedik
nt. Közülök az asszony puffasztott (Horvát Sári)
(kivágott kék selyem-ruhát, haris-
dig fehér frakkot, térden alólig é- (Gurányi Antal mérnök)
drágot, csikos harisnyát és fel-
kredencz látszik.
cm.
28-iki 5041 sz. leirattal a művész

(2)

Adami András

lind Wathner Malgast

Serpenyőnyél bronzból, mely ugró kutya
alakjában végződik, római III. 20

(3)

megírva

Adami Andras

pápai mármányozó

l.

Gépinszombhegyhm

I. 122. l.

156. l.

Gépin Gyula dr.

A szombathelyi egyházmegye tört. I. k. Szombathely 1929. 122, 156. l.

Szily János szomb. püspök Adami-alá Wathner pápai mármányozókkal 1798. szeptest kót a szombathelyi siekes egyházbelvejenek mármányozásáról 1800. szerzben ik ~~[illegible]~~ mármányozást a szentély és keresztháló oszlopait.

es Bizottságának

Budapest

IX. Ferenc körút 10.

(4)

Adamï András

pápai marvanyozo-
mester 1798-1802.a
szentely és a kerent-
hajó marvanyozasa
Wathner Mátyassal
együt

Gyefin Gyula dr.:
A szombathelyi szekes-
egyház, Szombathely. 1943.
17.l. 16.l. 62.l.

Adámi márványfaragó M.D.K.

1791. contractus említése a Tárkányi oltár felől

1792. a Tárkányi oltárral kapcsolatban említve.

Szabó É. ~~Sprenger M.~~: Adattár. Művtört. Ért. (VII) 1958
2-3 on. 203.

Adami....

márványozó 1792-ben dolgozik a felsőtárkányi rk. templom oltárán.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II.

Magyarország műemléki topográfiája VIII.

Budapest 1972

7338

Adami

kőfaragó család egy tagja képzített Kömlőn (1782-85) egy oltárépítményt

Deresényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál, Mezényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem, 1969-70. Budapest, 1972.

3361

Adami

márványos munkálatokat végez az egri

Szt. Mihály székesegyház két oltárán.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II.

Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.

Budapest, 1972.

4151

megvíve Ádámi András

makói festő

l

Kassai Vidor emlé-

kerési. 97. l.

Bp. é. n.

Szikora György makói festőnél tanult (Kassai Vidorral együtt az 1850-es években. 1861 körül Pesten Hirschmann József szobafestőnél dolgozott. ~~[illegible]~~ A szoba- és templomfestő munkán kívül csekély értékű olaj-kéjeket is festett.

V. 227. — 1891: V. 242. — 1892: V. 242. — 1893: V. 297. — 1894: V. 16. — 1895: V. 37. — 1896: V. 37. — 1897: V. 37. — 1898: V. 37.

~~Vételett 1883-ban. — Magy. Képt. 421. — Lisza 293.~~

— 1900: V. 37. — 1901: V. 37. — 1903: V. 37. — 1904: V. 37. — 1905: V. 37.

— Magy. Képtár 421. — Uj lelt. sz. 293. — 1905. átv. jegyz. 378. — Száma az Orsz. Képtárban a sz.nban 2021. és a leltárban 2976. — Vétetett 1883 deczember havában 3500 márkán (4200 K-án.).

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

Mk. 421.
Nyl. 293

Vét. 1884.

Adami

Lláb I. 26,

Magyar Művészet

1929. 359. l.

elyezésétől azért is el kellene
em Székesfehérváron, hanem a kö-
lő. A kőmuzeum célszerü, de a régi
amely egyuttal alkalmatvszolgáltat-
vagy esetleg szabadszobrok,mellszob-
üli történeti jelentőségének kieme-

lábbiakban ismertetni a fenti prog-

zerválása	10.000 P.
lbontott járda	15.000 P.
.....	5.000 P.
zése	40.000 P.
.....	70.000 P.

volt a fentiekben kifejteni, az ása-
yokkal összefügg a környező terület
rendezésének, valamint az ásatások
bb vonatkozásban mérlegelendő kérdé-

M.C.K.

Adami, Prokop.

A tanulmány összehasonlitást eszközöl a két művésszel kapcsolatban Adamit Prokoppal egyenrangu művésznek tartja, de Adamit önállóbb művésznek nevezi és tartja, aki a Prokop variációin keresztül Egerbe jutott ismeretlen eredetü művet másfél évtizeden keresztül terjeszti és kivitelezi Eszterházy templomaiban.

/Magyar Művészet Lexikona./

Voit Pál: Tervek, mesterek és a mü.
Müvé. Ért. 1960. 4. sz. 275. old.

So.

ADAMI, CARLO olasz szobrász XVIII. n.

Comói karmazsin

Szentiváni kerivásos cédula

Sajtódok.

1 – 24

25 – 33 – 34

MDK

Carlo Adami

neve elszámolásokban szerepel

A Mária Terézia féle vártemplom.

Pálinkás László: Esztergom XVIII. sz.i müv.emlékei. Bp. 1937. 53l.

MDK

Carlo Adami 18. századi szobrász

Pálinkás L: Esztergom 18. sz.i müv.emlékei. 1937.

MDK

Carlo Adami

Városvédő Athéne a Szentharomsag téren. Szobormű. Repr.

Képzőművészet, 1931. 42.sz. 168.l.

MDK

Carló Adami, szobrászm.

Városvédő Athéne c. szobra 1784-ből származik, melyet nemrégen állitottak fel a Szentháromság -téren. Érdemes munka volt, ennek a bájos barokk szobornak publikálása. Kora szobrászmüvészetének nivós darabja.

Jajczay János dr.-Gyöngyösi Nándor dr.: Budapest szobrai az utolsó tiz évben.
Képzömüvészet. 1931. 42.sz. 155-156.l.

Adami Carlo

a városvédő Athéne a Szentháromság téri egykori városkútról; mézkő 1784.
Reprodukció.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

303P

le.J.K

ADAMI, Carlo szobrász

Városvédő Athena-szobor, 1785.

Magyar építészet. Bp. 1954. 65.l.

M.D.K

Carlo Adami
kőfaragó

A várbeli Dicasteri egykori márványkútjának alkotója. Ugyancsak ő alkotása a városvédő Athéne szobor.

Dr. Lechner Jenő: Budapest műemlékei, Bp. 1924.
Kertész K. Róbert: A barokk stíluskorszak műemlékei 131l.

Carlo Adami MDK

szobrász

Repr:

Városvédő Athéne

Szöveg utáni képtáblák lapszám és sorszám nélkül

Gádor Endre: Budapest szobrai. Bp. 1955.

Carlo Adami MDK

Szobrász

Athéne szobra /Buda Vármuzeum sarkán/

256.o.

Székely László /szerk/: Budapesti zsebkalauz.

Bp. 1959.

Carlo Adami

MDK

Városvédő Athéne szobra.

192.o.

Borsos - Ṣódor - Zádor: Budapest. Bp. 1959.

M.D.K.

Adami, Carlo

Vár sovédö Athene.szobor. / Antal Károly restaurálta.

Budapesti hirek

Müemlékvédelem. 1965/4. 250. l.

Adami Carlo

sűttői kőfaragó alkotása a Kent-
háromság tér diplhutjánok ülő alak-
ja, Pallas Athéne. (1785).

Tóth Endréné: Budapest Enciklopé-
dia, Budapest, 1970.

30 41

M. D. K.

ADAMI, Carlo szobrász

Comói származású

Az 1770-1780-as években Sütlön élt.

1793-tól pesti polgár

1767-1771. Esztergom, városi templom, kőfaragó munkák

1770. Vác, székesegyházi oltár

Aggházy: Barokk szobrászat... Bp. 1959.

I. 163. l.

 K. D. K.

ADAMI, Carlo szobrász

1770 - 1773. Esztergom, városházán dolgozott

1772. Vác, püspöki palota részére vörös-
mávány asztal

1778. Buda, Tabáni Szt. Katalin - temp-
lomba mávány szenteltvíztartó

1785. Buda, várbeli kútra városvédő
Athené szobra

Agyházy: Barokk szobr. ... Bp. 1959. I. 163.

M. D. K

ADAMI, Carlo. szobrász

1785 - 1787. Pápa, plébániatemplom, fő-oltárfaragás

Aggházy: Barokk szobrászat... Bp. 1959.
T. 163. l.

Carlo Adami

MDK

a tabáni r.k. plébániatemplom vörösmárvány szenteltviztartói. 1774.

ZAKARIÁS G. SÁNDOR: BUDAPEST. Bp. 1961.

10.1.

ADAMI CARLO
süttői kőfaragó

a pápai plébániatemplom márványmunkálatai

Gerő László-Sedlmayr János: Pápa, 1959. 167. l

Carlo és Giacomo Adami M.D.K.

nolrászok

Pápa, r. k. templom főoltárának
sütői márványdísze.

Genth. Müeml. 1959 I. 242-43

M. D. K.

ADAMI Carlo kőfaragó
sütői mester

Vác, Székesegyház, a kőfaragó
munkákban résztvesz

Dercsényi-Gyanaszlói: Vác, Bh. 1960.
142. l.

Adami Carlo

Ricca János által vezetett mesterekkel érkezhetett a felsőtárkányi márványbányába.

Deresényi Dezső, Gólya József, Entz Géza: Magyar műemlékvédelem II (1959-60) Budapest, 1964.

258 l.

Carlo Adami

Klasszicista törekvéseit Esterházy Károly lenditette fel.

Voit Pál: A barokk Magyarországon,

Budapest, 1970.

800

Carlo Adami

„marmoristát" a felsőtárkányi „márvány-bányák" hoz. telepítette le Barkóczy püspök.

Voit Pál: A barokk Magyarországon.

Budapest, 1970.

5.3 P

Carlo Adami

Vácott és Pesten tänt fel, 1770-ben a sütt-
tői márványbánya bérlője, a pápai temp-
lomban működött kőfre.

Voit Pál: A barokk Magyarországon,
Budapest, 1970.

531

Carlo Goldoni

fiai Giovanni és Giacomo Goldoni
a klasszicizmus előképzői.

Voit Pál: A barokk Magyarországon,
Budapest, 1970.

53 f

M.D.K.

Adami, Giovanni, olasz származásu egri kőműves

1793-ban készült és az egri ferences templom ~~előtt~~ homlokzata előtt álló feszületét közli a szerző.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Akadémiai Kiadó, 1969.

306., old.
323. á.

Adami , Carlo
olasz

MDK

szobrász

1780-s években Süttőn élt, majd Budára költözött
1793-ban pesti polgár
1785-ben a Budavári Disz térre márványkutat faragott. Lebontották.

"Városvédő Athéne" Szentháromság tér. /1927 óta/

23.o.

Gádor Endre: Budapest szobrai. Bp. 1955.

ADAMI Carlo marmorista, mümárványmüves, aki Barkóczy Ferenc egri püspök Fuorcontrasti kastélya számára dolgozik 1759-ben, amikor a püspök őt „visszahivja" Felsőtárkányba. 1761-ben Joannes Battista Scala-val együtt dolgozik ugyanott, majdSüttőre költözik, ahol 177o-ben faragja a váci székesegyház számára a szentélykorlátot, majd 1772-ben a püspöki palotában dolgozik. Esztergomban 1771-ben szerződést köt a várbeli templom márvány munkáira.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Carlo Adami

I.

A szobrok... megszokottá válnak s ezért... átfestik őket, megváltoztatják régi formájukat, cserélődnek, más helyre vándorolnak s végre valahol, talán nem is a legméltóbb helyen megállapodnak. Néha talán nem is szoborként. Ilyen eset történt a budavárbeli mai Honvédszobor helyén. A budai tanács hálából azért, mert Kerschensteiner Konrád jezsuita sok kísérletezés után a svábhegyi források vizével elkészítette a várbeli vízvezetéket, 1718-ban megrendelte a jezsuita rend alapítójának, Loyolai Szt. Ignácnak szobrát Vogl Konrád neves szobrásznál és azt elhelyezte gyönyörű márványhút közepére, amit Carlo Adami 2274.-Frt.-ért szállított.

Budapest VII. évf. 2. sz. 1969. febr., 45. l.

Carlo Adami

II.

Mikor azonban a rendet eltörölték, az alapító szobra a Nagyboldogasszony... templom szentélyébe került. Helyébe Carlo Adami, hogy a budai tanács kegyeibe jusson (ugyanis itt akart megtelepedni) s mert első munkájának drága volta miatt sok ellensége volt, most 280 Frt-ért - igen olcsón - elkészítette a városvédő Pallas Athéna szobrát 1773-ban. Ezt fel is állitották és több, mint szár évig őrizte a szobor a várbeli vizvezeték cisternáját. De a felállítása után már tíz évre, 1783-ban a kitelepítés fenyegette.

Mozaik a főváros múltjából.
Budapest VII. évf. 2. sz. 1969. febr., 45. l.

M.D.K.

Adami, Giovanni és Giacomo

... munkát vállalnak. A ő művük az egri ráctemplom és a ferencrendi templom 1793-ban hivitelezett finom tagolasu kapuja, az utóbbi melle meg ez évben felállitott feszület a Mater Dolorosa plasztikus alakjával. Szerző mindkét kapu kapit körli, valamint munkásságuk térképes ábrázolását, és a kivezettel korosen készitett tisztanánai kereszteltelőhutat.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt. (1790 k)
Szerk.: DercsényiDezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 277-278 old.

302., 303, 304. á. + 299. á

M.D.K.

Adami, Carlo, szobrász

készítette a budai vár egyhori kútjára készült Athene szobrot 1785-ben. [Ma a Vár-muzeum udvarán, az egyhori városháza sarkán csak a másolata áll. Buć.].

Aggházy Mária: Barockplastik in Ungarn.
Übers. Barbara Faragó

Bp. 1959. 29 l. 185 t.

16. old.
212. á.

M.D.K.

Adami, Giovanni és Giacomo
márványfaragó mesterek

már Barhóczy alatt többszór dolgoztak Felsőtárkányban. Eszterházy 1790-ben horatja vissza őket. A márványfaragók céke ismét tiltakozik működésük ellen, de az Adamiak megmaradnak a felsőtárkányi bánya bérletében is számtalan

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 277-278.old.
302, 303., 304. á. 282.+283. "

M.O.K.

Carlo Adami márványfaragó

1759 tavaszán Barkóczy visszahivja Itáliából a Fuorcontrasti kastély munkáihoz.
Lásd. Jegyzetek rovat 28. pontját. /Egri Érseki Gazd. Lltár./

/Magyar Müvészet Lexikona/

Voit Pál: Tervek, mesterek és a mü.
Müv. Ért. 1960. 4. sz. 271. old.

So.

M.O.K.

Adami

10. ábra: Az egri liceum kápolnájának oltára, 1794.

Az ábra alatti további aláírások:Moczer, Sziker Szikora, Schmidt, Sporer.

/Magyar Művészet Lexikona/

Voit Pál: Tervek, mesterek és a mü.
Müv. Ért. 1960. 4. sz. 271. old.

So.

M.O.K.

Adami

12. ábra: A felsőtárkányi keresztelőkut 1790 körül. (repr.)
Az ábra alatti tővábbi aláirások: Prokop, Moczer.

/Magyar Művészet Lexikona/

Voit Pál: Tervek, mesterek és a mü.
Müv. Ért. 1960. 4. sz. 272. old.

So.

M.O.K.

Adami

17. ábra: A mezőtárkányi keresztelőkut 1810 körül.
Az ábra alatti további aláírások: Prokop, Moczer

/Magyar Művészet Lexikona/

Voit Pál: Tervek, mesterek és a mü.
Müv. Ért. 1960. 4. sz. 273. old.

So.

M.O.K.

Adami "olasz márványos"

Az Eger-Heves egyházmegyében a zöldesszürke tárkányi márványból faragott keresztelőkutakat ő faragja, mint ezt a vonatkozó iratanyag és elszámolások bizonyitják.

/Magyar Müvészet Lexikona/

Voit Pál: Tervek, mesterek és a mü.
Müv. Ért. 1960. 4. sz. 274. old.

So.

M.O.K.

Adami és Moczer

A fenti mesterekre vonatkozó tervsorozatok, utasitások, feljegyzések és elszámolási iratok, valamint a fellelt müvek egyezése ellenére Adami és Moczer szerzőségét megdönti egy másik mü: a pápai keresztelőkut, amely Philiph Jakob Prokop müve. Lásd: Jegyzetek rovat 36. pontját.

/Magyar Müvészet Lexikona/

Voit Pál: Tervek, mesterek és a mü.
Müv. Ért. 1960. 4. sz. 274. old.

So.

M.O.K.

Adami-Moczer

A pápai baptisterium alsó épitménye és az oromzaton álló szoborcsoport, amely Jézus megkeresztelését ábrázolja a Jordán vizében "azonos az egri tervek és az Adami-Moczer müvek kialakitásával."

/Magyar Müvészet Lexikona/

Voit Pál: Tervek, mesterek és a mü.
Müv. Ért. 1960. 4. sz. 274. old.

M.O.K.

Adami

20. ábra: A kiskörei keresztelőkut 1790
Az ábra alatti további aláírások:Prokop, Moczer

/Magyar Művészet Lexikona/

Voit Pál: Tervek, mesterek és a mü.
Müv. Ért. 1960. 4. sz. 275 old.

So

M.O.K.

Adami

21. ábra: Kápolnai keresztelőkut 1790 után.

Az ábra alatti további aláírások:Prokop, Moczer.

/Magyar Müvészet Lexikona/

Voit Pál: Tervek, mesterek és a mü.
Müv. Ért. 1960. 4. sz. 275. old.

So.

M.O.K.

Adami

28. ábra: A füzesabonyi keresztelőkut, 1810 körül.

Az ábra alatti további aláírások: Prokop, Moczer.

/Magyar Művészet Lexikona/

Voit Pál: Tervek, mesterek és a mü.
Müv. Ért. 1960. 4. sz. 278. old.

So.

M.D.K.

Adami Károly, szobrász

Comából ide származott művész készítette el Buda város megbízásából, 1785-ben a városháza keleti, Tárnok utcai homlokzata előtti kút díszítésére szolgáló Pallas Athene szobrot, mely a tér renderése során, ismeretlen ./.

Polgár Károly: Elfoglalja uj helyét a Városvédő "BUDAPEST", 1966. IV.évf. jun. sz.

6. old.

M.D.K.

Adami Károly, szobrász

... okokból, egy svábhegyi villába került. A főváros 1928-ban újból megszerezte a szobrot és a régi budai Városháza, ma Vármuzeum sarkára helyezette. Itt azonban a sok rongálástól, firkálástól nem lehetett a szobrot

./.

Polgár Károly: Elfoglalja uj helyét a Városvédő "BUDAPEST", 1966. IV.évf. jun. sz.

6. old.

M.D.K.

Adami Károly, szobrán

... megvédeni: a hedves istennőnek tagjait letöredezték - sőt még a lándzsáját is elloptár. Ig terát a Főv. Emlékmű Felügyelőség az eredetit a Főv. Tanács egyik I. emeleti szoborfülkéjébe helyezteti, helyére pedig Antal Károly hű másolatot készíttet.

Polyár Károly: Elfoglalja uj helyét a Városvédő "BUDAPEST", 1966. IV.évf. jun. sz.

6. old.

Adami Károly
szobrász

Városvédő Pallas Athene kutszobra Budán.

Budapest régiségei, a tört. muzeum évkönyve
XVII. 1956 .évf 312 .l.

Carlo Adami

márványfaragó 1759-ben visszatér Itáliá-
ból Magyarországra.

Veit Pál stb.: Hevesmegye műemlékei II.

Magyarország műemlékei topográfiája VIII
Budapest 1972.

7391

Carlo Adami

feltehető alkotója az egri-felnémeti rk.
templom keresztelő medencéjének 1760 körül.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II.
Magyarország műemléki topográfiája VIII.
Budapest 1972.

6091

Carlo Adami

feltehető szerzője a Markhót Ferenc u. 1-3. sz. a. templom (Eger) templom refektoriumának.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II.

Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

3891

Carlo Adami

Comói származású szobrász

1770-1780-as években Sümegen élt és
Vácon valamint Esztergomban dolgozott.
1785-ben a budai városháza előtti Szűz
városvédő Pallas Athenét szobrát faragta meg.

Budapest Története III. Bp. Akadémiai Kiadó 1975
247. old.

Carlo Adami

és Giovanni Battista Scala márványosok dolgoznak a felsőtárkányi „Fuorcontrasti" kerti ház építésének

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei I

Magyarország műemlékei topográfiája VIII.

Budapest 1972.

7391

ADAMI, Carlo és Giacomo

Pápa, fogoltár

Katolikus templomok Magyarországon. Szerk. Dercsényi Balázs. Irta: Török József, Marosi Ernő. Bp. : Egyi és Tsa., 1991 LIII.

Adami, Carlo szobrász M.D.K.

Az esztergomi Tanácsház építkezési irataiban szerepel

B. Wellen Emma: Az esztergomi Széchenyi tér 4p. 1963.

M. D. K

ADAMI, Carlo

városvédő Athéné-kút

(lebontásával kapcsolatban

Wajtha részít újabb kút-tervet.

Zakoriás G. Sándor: Adatok Buda-

építészetéhez a XIX. sz. első felében

Tanulmányok Bp. multjából XII.

Bp. 1957. 306. l

M.D.K.

Adami, Carlo, olaz szobrász

Barkóczy püspök hivására érkező felsőtárkányi olaz csoport vezetője. 1761-62 ig szerepel, mint azi „visszatért" a Felsőtárkány mellett Fuor-Contrasti hastályba. 1765-ben, 36 éves korában, az egri irgalmasok kórházában kezelik a luganoi születésű olaz márványozót. ./.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki toptgráfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

150. old.

148. á. Carlo Adami kérmosó feli medencéje az egri volt irgalmasrendi refektoriumban, 1750 k.

+ 306

M.D.K.

Adami, Carlo, olasz nobrász, márványozó

... 1770-80-as években Süttön él, 1793-ban pesti polgár. Dolgozott Esztergomban, Vácott, Budán és Pápán. Szerepel még az időben egy Giovanni és egy Giacomo Adami is. Mindhármuk gyakran összetévesztik. Szerző az Adattárban óriási ~~[illegible]~~ [illegible] adatot sorahoztat fel a kérdés tisztázására.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

150. old.
306-307

A d a m i, C a r l o
kőfaragó

Magyarország. 1924.jun.8. (Hogyan tünt el a Városvédő Athéné szobra a Szentháromság térről ? (Képpel.)

M.D.K.

Adami, Carlo, szobrász

1785-ben készült és a Vármuzeum sarkán felállított „Városvédő Athene" szobrának kerékből nem is egyszer tartár le a bronzlándzsát. [Az eredetit később a muzeum udvarában helyezték el, ez épület külső részén Antal Károly pontos másolata áll, Buć]:
Polgár Kárdy: Szoborrongálásor

BUDAPEST, 1968. VI.évf. 7. sz. 31. old.

Carlo Adami

Városvédő Athéne /Vár. 1785-ből/.

70.o.

Borsos - Sódor - Zádor : Budapest. Bp. 1959.

Adami, Carlo

Olasz szobrász. A XVIII. sz. végén működött Magyarországon. Az 1780-as években Sütttön élt. Később Budára költözött, majd 1793-ban Pesten nyert polgárjogot.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 231.

Adami, Carlo

1785-ben a Budavári Disztérre márványkutat faragott, amelyet később lebontottak. Műve

Vdrosvédő Athéne I. ker. Szentháromságtér. 1785-ben állították fel, jelenlegi helyén 1927.-óta áll.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 23 l.

Adami, Carlo

A pobor anyaga sáskuti, talapzata harapti kő. A pobor magassága 1.5 m., a talapzaté 90 cm. Talapzatát Hikisch Rezső tervezte.

Gádor E.: Budapest pobrai, Budapest, 1955. 23 l.

Solari, Carlo

Budán a Szentháromság szobor mellett kút állott, amely fölé Bent Ignác szobrát helyezték el. E szobrot 1785 körül a jezsuita rend eltörlésekor eltávolították. Carlo Solari hogy letelepedését megkönnyítse, felajánlotta, hogy a szobor helyébe újat farag.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 231.

Adami Carlo

„Városvédő Athéne" c. szobra a Szent-háromságtéri kut lebontása után egy svábhegyi villába került, innen a Főváros 1927-ben visszavásárolta.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 23 l.

Adami, Carlo MDK

Városvédő Athéné -szobor.
Carlo Adami comoi szobrász müve. Talpazat
Hikisch Rezső 1927.
Donner Providentia szobrának /Bécs Neuer Markt/
hatására készült.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.
46.1.

Carlo Adami alsó szobor
1021 tájékoztatóhoz

37

Wellner István

A városvédő Athéné szobra

Ha belépünk a fővárosi tanács Városház utcai épületének déli főkapuján, a kapualjban jobbkéz felől egy sisakos, pajzsos női szobrot látunk. A fülkében levő kőszobor Pallasz Athénét, a tudomány és művészet ókori görög istennőjét ábrázolja. Szűzi istennő volt, aki fegyveresen védelmezte az őt tisztelő városokat, közöttük például a róla elnevezett Athént, a mai Görögország fővárosát. Városvédő szerepe csak növelte kultuszát az egész ókoron át, nemcsak Athén városában és Görögországban, hanem Itáliában is. A reneszánsz képzőművészet — az ókori minták alapján — ugyancsak szívesen ábrázolta a fegyveres istennőt. Tovább élt azután a barokk korban is Európa-szerte ez a mitológiai ábrázolásmód. Így semmi rendkívüli nincs abban, hogy a XVIII. század végén Budán is kőbe faragták az ókori istennőt.

Érdekes ennek a szobornak a története.

Készítője Carlo Adami, comoi születésű, olasz származású szobrászművész, aki az 1770-es években Süttőn, majd Budán telepedett le. Szerette volna megszerezni a budai polgárjogot, de hiába élt már évek óta ott, a városi tanács nem akarta teljes jogú polgárává fogadni. Pedig Carlo Adami (vagy magyarosan Adami Károly) rendszeresen dolgozott Budán és 1777-ben vállalta, hogy a városháza melletti — a mai Szentháromság tér és Tárnok utca torkolatánál levő — közkutat helyreállítja.

Ezen a helyen valószínűleg már a középkorban is volt egy közkút. A Szabadság-hegy oldalában fakadó Városkútnak és Béla király kútjának forrásvizét fából és cserépből készült csöveken vezették fel a várba, kihasználva a kb. 100 méteres szintkülönbséget. Még a törökök is rendben tartották ezt a mintegy 4 km hosszú vízvezetéket, és az csak az 1686-os ostrom során rongálódott meg súlyosan. Több eredménytelen próbálkozás után végül Kirschensteiner Konrád jezsuita építész tervei szerint 1718-ban helyreállították. A vízvezeték a mai Istenhegyi úton, a Nagyenyed utcán, a Déli pályaudvaron és a Vérmezőn át a Szentháromság utca vonalában haladt. Kútházat is építettek a Szentháromság tér déli részén, a budai városháza és a jezsuiták iskolája között, és azt a jezsuita rend alapítójának, Loyolai Szent Ignácnak szobrával díszítették. A XVIII. század végére azonban a csorgókút és a szobor is megrongálódott és a városi tanács annak helyreállítását tervezte. Szent Ignác helyére a császár, II. József szobrát akarták állítani, hiszen a jezsuita rendet 1773-ban már feloszlatták. A puritán uralkodó azonban nem járult hozzá saját szobra felállításához.

Csigó László felvétele

Ekkor jelentkezett Carlo Adami — aki 1784—85-ben a Dísz térre is készített egy vörösmárvány kutat — azzal a javaslattal, hogy az általa helyreállított Szentháromság téri kút tetejére 280 forintért kifaragja a Városvédő Pallasz Athéné szobrát.

A Szentháromság téri szobrászmunkával 1785-ben elkészült. A Dísz téri vízvezeték és kútház azonban nem sikerült tökéletesen, a városi tanácsnak újólag javíttatnia kellett, és így Carlo Adami mégsem nyerte el az óhajtott budai polgárjogot. Pesti polgár lett 1794-ben.

De megmaradt Budán, a Szentháromság téren Pallasz Athénét ábrázoló kútszobra. A hagyományoknak megfelelően páncélosan, sisakkal a fején ábrázolja az istennőt, aki bal kezében lándzsát, jobb kezében ovális pajzsot tart. A pajzs külső oldalát Buda városának domborművű címere díszíti.

A kutat, tetején a Városvédő Athéné szobrával, az 1880-as években bontották le. A kút képzeletbeli helyreállításánál nemcsak régi metszetekre, rajzokra vagyunk utalva; fénykép is maradt róla. Zakariás G. Sándor gyűjtötte össze a kútra vonatkozó adatokat. Így tudjuk, hogy maga a kútépítmény nyolcszögletű volt, melyet sátortetőszerűen fedtek le. Ennek tetején helyezték el Athéné ülő szobrát.

A főváros egyesítése után nagy lendülettel fogtak hozzá az egységes vízszolgáltatás, egy új vízvezetéki rendszer kiépítéséhez. A budai oldalon a 80-as évek legelején készültek el a munkával, és így feleslegessé vált a régi, elavult, a Szabadság-hegyről kiinduló vízvezeték. Mivel az egyes lakóházakba is bevezették a vizet, nem volt többé szükség közkutakra sem.

A kútszoborral nem sokat törődtek. Jogtalanul bár, de magántulajdonba került. Egy szabadság-hegyi villa kertjében akadtak rá, 1928-ban. Mivel egyik legrégibb és ábrázolásmódjában helyi vonatkozású szobrunkról volt szó, a főváros visszaszerezte. A szobrot ekkor a volt budai városháza falánál, a Szentháromság utca és Szentháromság tér sarkán helyezték el.

1964-ben az eredeti szobrot Budapest Főváros Tanácsa épületébe szállították. A Szentháromság tér sarkán pedig kőbe faragott pontos másolatát láthatjuk.

Kozma Béla

Hírverés a század elején

Csigó László reprodukciói

sok szellemes, máig ismert hirdetésszöveg is született.)

Tisztességtelen verseny

A vezérszólamot az osztálysorsjáték „egyedárusítói" vitték, viszonylag még szolid és mulatságosan ötletes szójátékaikkal. íme egy sorozat ezekből: *„Benkő sorsjegye bankó!"* — *„Kiss szerencséje nagy!"* — *„Török szerencséje örök!"* — *„Ittner: sorsjegye itt nyer!"* Sokáig közszájon forogtak ezek a szójátékok, jelentékenyen elősegítve a sorsjegyek kelendőségét. Az azonban már megtévesztő fogalmazás volt, hogy *„Minden második sorsjegy nyer!"* Naivabb lelkek — főleg vidéken — csak a páros számú (a „második"!) sorsjegyeket rendelték, de volt, aki egymás utáni számokat kért: „ha az egyik nem, biztosan nyer a másik . . ." Holott a szöveg nem jelentett egyebet, csak azt, hogy a kibocsátott „m. kir." sorsjegyek mennyiségének felét kihúzzák.

A tisztességtelen verseny a blöffölésnek az a fajtája, amikor a hirdető úgy szabja meg árucikkének az árát, hogy az jóval alatta marad a kialakult szakmai árnak (tehát csakis silányabb minőségű árut adhat érte), vagy azt hirdeti, hogy az ő áruja mindenki másénál kiválóbb minőségű. Az előbbire jellemző példa egy Thököly úti szabó, aki úgy reklámozta magát, hogy „mindenki másnál *ötven százalékkal olcsóbban* készítek öltönyt és felöltőt finom szövetekből". (Ez persze csak úgy volt lehetséges, ha a „finomnak" hirdetett szövet minősége, vagy a megmunkálás módja, esetleg mindkettő silányabb volt a jogosan elvártnál.)

A vevőszerzés reklámfogásaira közismert példák a korabeli cégek *„rendkívüli occassió"*, a *„soha vissza nem térő alkalom"*, továbbá a *„beszerzési áron alul"* és a *„mindenki másnál olcsóbban"* kezdetű hirdetésszövegei.

Vevőcsábítás és hitelrontás

A tisztességtelen versenynek minősülő hirdetési módszerrel gyakran együtt járt a blöffölésnek a vevőcsábítás fogalomkörébe tartozó és a hitelrontás kritériumát is kimerítő stílusa. Ilyen volt például az a reklámversike, amellyel egy új fertőtlenítő szert hirdettek: *„Minden más szer: „talán" — biztos csak a Salan!"* Tehát kétségbe vonta a hasonló készítmények hatékonyságát, ami nyilvánvaló hitelrontás. Hitelrontó volt a következő reklámszöveg is: *„Osan jóval felülmúlja az eddig ismert legjobb fogszereket!"*

1975. XII. 19. televízió 21.35 [illegible]

Művészeti Magazin 75/12

36

- Köszönöm szépen. Jó igy hallgatni egy kicsit a tér történetét, hiszen mindannyian látogatók, vagy ennek a résznek tényleg szerelmesei ugy elvarászolódunk a mai képtől. Sokszor nem tudjuk, hogy egy épület voltaképpen hogy alakult ki, vagy egy tér amelyben nemcsak épitészeti gondolat, hanem társadalmi és történelmi fejlődés is van. Na most adjuk át a szót Kopeczki Lajosnak, annál is inkább, hiszen a szobrok bemutatása elég hálátlan feladat

Carlo Adami szobor

ebben a hidegben.

- Igen lassan mi jó magunk is szoborrá fagyunk, de hát szobrok nélkül egyetlen egy város sem képzelhető el, igy a budai várnak ez a része sem, tehát a Szentháromság tér sem, Kerényi Jenőnével, a Fővárosi Emlékmű Felügyelőség vezetőjével hát beszélgessünk akkor talán rögtön arról a szoborról, ami itt található mögöttünk, Pallas Athene szobra, a városvédőnek a szobra, nekünk is elkelne egy kicsit a védelme, mert eléggé erősen fuj itt a szél.

- Igen hát amit most itt látunk az másolat. Az eredetije kutszobor volt itt a Várban, és csodálatosképpen megmaradt csak zárt térbe helyeztük, jelenleg a Fővárosi Tanács aulájának ablakfülkéjében áll, mert itt az időjárás viszontagságai tönkretették volna.

- Mikor készült az eredeti szobor és ki készitette?

- 1784-ben készült el vele Carlo Adami komói szobrász, aki azt remélte, hogy polgárjogot kap a várostól, illetőleg Buda városától és felajánlotta ennek a szobornak a kifaragását érte, de meghibásodotta hitektura, szóval szegény végülis nem kapott polgárjogot Budán,de kapott Pesten.

- Igy tehát az eredeti szobor az már lent van a Fővárosi Tanács épületében ez pedig egy másolat.

- Igen. Ennek van egy nagyon érdekes kisérője még az, hogy ezt a szobrot már 1880-tájékán eltávolitották a kutról, akkor még nem itt állt és egy budai villa kertjébe vészelt át sok esztendőt, mig 1928-ban a főváros visszaszerezte és akkor állitották ide. Ezt, az eredeti a Fővárosi Tanács épületében van.

(37) Budapest 1975 november

Carlo Adami

Wellner István

A városvédő Athéné szobra

Ha belépünk a fővárosi tanács Városház utcai épületének déli főkapuján, a kapualjban jobbkéz felől egy sisakos, pajzsos női szobrot látunk. A fülkében levő kőszobor Pallasz Athénét, a tudomány és művészet ókori görög istennőjét ábrázolja. Szűzi istennő volt, aki fegyveresen védelmezte az őt tisztelő városokat, közöttük például a róla elnevezett Athént, a mai Görögország fővárosát. Városvédő szerepe csak növelte kultuszát az egész ókoron át, nemcsak Athén városában és Görögországban, hanem Itáliában is. A reneszánsz képzőművészet — az ókori minták alapján — ugyancsak szívesen ábrázolta a fegyveres istennőt. Tovább élt azután a barokk korban is Európa-szerte ez a mitológiai ábrázolásmód. Így semmi rendkívüli nincs abban, hogy a XVIII. század végén Budán is kőbe faragták az ókori istennőt.

Érdekes ennek a szobornak a története.

Készítője Carlo Adami, comoi születésű, olasz származású szobrászművész, aki az 1770-es években Süttőn, majd Budán telepedett le. Szerette volna megszerezni a budai polgárjogot, de hiába élt már évek óta ott, a városi tanács nem akarta teljes jogú polgárává fogadni. Pedig Carlo Adami (vagy magyarosan Adami Károly) rendszeresen dolgozott Budán és 1777-ben vállalta, hogy a városháza melletti — a mai Szentháromság tér és Tárnok utca torkolatánál levő — közkutat helyreállítja.

Ezen a helyen valószínűleg már a középkorban is volt egy közkút. A Szabadság-hegy oldalában fakadó Városkútnak és Béla király kútjának forrásvizét fából és cserépből készült csöveken vezették fel a várba, kihasználva a kb. 100 méteres szintkülönbséget. Még a törökök is rendben tartották ezt a mintegy 4 km hosszú vízvezetéket, és az csak az 1686-os ostrom során rongálódott meg súlyosan. Több eredménytelen próbálkozás után végül Kirschensteiner Konrád jezsuita építész tervei szerint 1718-ban helyreállították. A vízvezeték a mai Istenhegyi úton, a Nagyenyed utcán, a Déli pályaudvaron és a Vérmezőn át a Szentháromság utca vonalában haladt. Kútházat is építettek a Szentháromság tér déli részén, a budai városháza és a jezsuiták iskolája között, és azt a jezsuita rend alapítójának, Loyolai Szent Ignácnak szobrával díszítették. A XVIII. század végére azonban a csorgókút és a szobor is megrongálódott és a városi tanács annak helyreállítását tervezte. Szent Ignác helyére a császár, II. József szobrát akarták állítani, hiszen a jezsuita rendet 1773-ban már feloszlatták. A puritán uralkodó azonban nem járult hozzá saját szobra felállításához.

Csigó László felvétele

Ekkor jelentkezett Carlo Adami — aki 1784—85-ben a Dísz térre is készített egy vörösmárvány kutat — azzal a javaslattal, hogy az általa helyreállított Szentháromság téri kút tetejére 280 forintért kifaragja a Városvédő Pallasz Athéné szobrát.

A Szentháromság téri szobrászmunkával 1785-ben elkészült. A Dísz téri vízvezeték és kútház azonban nem sikerült tökéletesen, a városi tanácsnak újólag javíttatnia kellett, és így Carlo Adami mégsem nyerte el az óhajtott budai polgárjogot. Pesti polgár lett 1794-ben.

De megmaradt Budán, a Szentháromság téren Pallasz Athénét ábrázoló kútszobra. A hagyományoknak megfelelően páncélosan, sisakkal a fején ábrázolja az istennőt, aki bal kezében lándzsát, jobb kezében ovális pajzsot tart. A pajzs külső oldalát Buda városának domborművű címere díszíti.

A kutat, tetején a Városvédő Athéné szobrával, az 1880-as években bontották le. A kút képzeletbeli helyreállításánál nemcsak régi metszetekre, rajzokra vagyunk utalva; fénykép is maradt róla. Zakariás G. Sándor gyűjtötte össze a kútra vonatkozó adatokat. Így tudjuk, hogy maga a kútépítmény nyolcszögletű volt, melyet sátortetőszerűen fedtek le. Ennek tetején helyezték el Athéné ülő szobrát.

A főváros egyesítése után nagy lendülettel fogtak hozzá az egységes vízszolgáltatás, egy új vízvezetéki rendszer kiépítéséhez. A budai oldalon a 80-as évek legelején készültek el a munkával, és így feleslegessé vált a régi, elavult, a Szabadság-hegyről kiinduló vízvezeték. Mivel az egyes lakóházakba is bevezették a vizet, nem volt többé szükség közkutakra sem.

A kútszoborral nem sokat törődtek. Jogtalanul bár, de magántulajdonba került. Egy szabadság-hegyi villa kertjében akadtak rá, 1928-ban. Mivel egyik legrégibb és ábrázolásmódjában helyi vonatkozású szobrunkról volt szó, a főváros visszaszerezte. A szobrot ekkor a volt budai városháza falánál, a Szentháromság utca és Szentháromság tér sarkán helyezték el.

1964-ben az eredeti szobrot Budapest Főváros Tanácsa épületébe szállították. A Szentháromság tér sarkán pedig kőbe faragott pontos másolatát láthatjuk.

Kozma Béla

Hírverés a század elején

Csigó László reprodukciói

A magyar polgári társadalom századunk elején élte virágkorát. Az új életkeretbe, amelyet az ipar gépesítésének rohamos terjedése teremtett meg, beleilleszkedett a sajtó is. Nemcsak híreinek és cikkeinek hangjával, de hirdetéseinek stílusában is híven tükrözte a kort, melynek életvitelét szolgálta. A reklámszövegekben egyre inkább eluralkodott a minden megnyilvánulásra jellemző nagyzolás és fellengzősség; a nagy versenyben mindenki igyekezett a másikat túlicitálni. (Eközben igen sok szellemes, máig ismert hirdetésszöveg is született.)

Tisztességtelen verseny

A vezérszólamot az osztálysorsjáték „egyedárusítói" vitték, viszonylag még szolid és mulatságosan ötletes szójátékaikkal. íme egy sorozat ezekből: „*Benkő sorsjegye bankó!*" — „*Kiss szerencséje nagy!*" — „*Török szerencséje örök!*" — „*Ittner: sorsjegye itt nyer!*" Sokáig közszájon forogtak ezek a szójátékok, jelentékenyen elősegítve a sorsjegyek kelendőségét. Az azonban már megtévesztő fogalmazás volt, hogy „*Minden második sorsjegy nyer!*" Naivabb lelkek — főleg vidéken — csak a páros számú (a „második"!) sorsjegyeket rendelték, de volt, aki egymás utáni számokat kért: „ha az egyik nem, biztosan nyer a másik . . ." Holott a szöveg nem jelentett egyebet, csak azt, hogy a kibocsátott „m. kir." sorsjegyek mennyiségének felét kihúzzák.

A tisztességtelen verseny a blöffölésnek az a fajtája, amikor a hirdető úgy szabja meg árucikkének az árát, hogy az jóval alatta marad a kialakult szakmai árnak (tehát csakis silányabb minőségű árut adhat érte), vagy azt hirdeti, hogy az ő áruja mindenki másénál kiválóbb minőségű. Az előbbire jellemző példa egy Thököly úti szabó, aki úgy reklámozta magát, hogy „mindenki másnál *ötven százalékkal olcsóbban* készítek öltönyt és felöltőt finom szövetekből". (Ez persze csak úgy volt lehetséges, ha a „finomnak" hirdetett szövet minősége, vagy a megmunkálás módja, esetleg mindkettő silányabb volt a jogosan elvártnál.)

A vevőszerzés reklámfogásaira közismert példák a korabeli cégek „*rendkívüli occassió*", a „*soha vissza nem térő alkalom*", továbbá a „*beszerzési áron alul*" és a „*mindenki másnál olcsóbban*" kezdetű hirdetésszövegei.

Vevőcsábítás és hitelrontás

A tisztességtelen versenynek minősülő hirdetési módszerrel gyakran együtt járt a blöffölésnek a vevőcsábítás fogalomkörébe tartozó és a hitelrontás kritériumát is kimerítő stílusa. Ilyen volt például az a reklámversike, amellyel egy új fertőtlenítő szert hirdettek: „*Minden más szer: „talán"* — *biztos csak a Salan!*" Tehát kétségbe vonta a hasonló készítmények hatékonyságát, ami nyilvánvaló hitelrontás. Hitelrontó volt a következő reklámszöveg is: „*Osan jóval felülmúlja az eddig ismert legjobb fogszereket!*"

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

34

1900 JUL 25

HÉTFŐI HIREK

Adami Károly

PALLAS ATHÉNE KÖLTÖZIK. Több mint 180 esztendeje faragta ki Adami Károly a városvédő Pallas Athéne szobrát, amely a Vármúzeum előtt állt 1964-ig. Ekkor egy másolattal helyettesítették, mert megrongálódott. Az eredeti szobrot most restaurálták és néhány nap múlva a Központi Városházára kerül, a főkapu előcsarnokába.

ban várakozáson felüli szorgalommal dolgoztak a fiatalok. Az első turnusban a

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

(33)

Carlo Adami

NÉPSZABADSÁG

1966 AUG

1021

Kozmetikázzák a régi budapesti szobrokat

(33)

Pallas Athéné költözése — Szoborliget a Szigeten

(Tudósítónktól.)

A fővárost és vidéki városokat díszítő új képzőművészeti alkotások szinte szünet nélkül készülnek művészeink műtermeiben. Az új munkálatok mellett a már meglevő szobrokat is felújítják.

Budapesten a *Fővárosi Emlékmű Felügyelőség* gondozásában a közelmúltban fejeződött be a Szabadság téri *Széchenyi-kút* restaurálása, a *Bem-szobor* talapzatának felújítása és az Üllői úti Iparművészeti Múzeum előtt a múzeum tervezője, *Lechner Ödön* szobrának a helyreállítása. Felújítják őszig a *Dimitrov-szobrot* is a Dimitrov téren, az *Ady-szobrot* a Liszt Ferenc téren.

A már elkészült alkotásokat még a tél beállta előtt elhelyezik a főváros különböző pontjain. Megkezdték a Margitszigeten a Nagyszállótól délre levő területen *a volt városligeti művészsétány* anyagának — 18 művész szobrának — alapozását. Az angolkert szabálytalan adottságainak megfelelően — tehát nem sorritmusban — ligetszerű elrendezésben helyezik itt el augusztus 20-ig *Erkel, Liszt, Bartók, Déryné, Janus Pannonius, Csokonai, Táncsics, Mikszáth, Móricz, Ady, Munkácsy, Ferenczy István, Zichy Mihály, Rudnay Gyula, Ferenczy Károly, Stróbl Alajos, Medgyessy* és *Derkovits* mellszobrát.

Kútdíszítő szobor volt eredetileg a Vármúzeum falánál a városvédő *Pallas Athéné* szobra, Carlo Adami Pestre telepedett hajdani olasz szobrász alkotása. A csaknem két évszázados szobrot restaurálják, és a jövő hónapban helyezik el a Városháza előcsarnokában; másolatát már felállították a Vármúzeum sarkán.

gunknek Kovács I
termelési felelős.

Hét munkabrigád sz
dést kötött a szoci
brigád cím elnyeré
Egyéni felajánlások
komplexbrigádok vá
sainak teljesítése alapján a vállalt egymillió túlteljesítés helyett *féléves tervüket egymillió 850 ezer forinttal túlteljesítették.* A telep dolgozói önfeláldozóan, a nehéz munkával megbirkózva, becsülettel helytálltak. A termelés vezetői, műszaki előkészítő szervei a termelés feltételeiről gondoskodtak, a feladatokat pontosan meghatározták, ennek végrehajtását ellenőrizték."

Vasutasok a munkaversenyben

„A celldömölki MÁV-csomópont dolgozói — közli Keszei István ottani levelezőnk — a pártkongresszus tiszteletére versenyre hívták a *Szombathelyi Igazgatóság* valamennyi vasúti üzemegységét és vállalást tettek, hogy *teljesítik az élüzem cím elnyeréséért kitűzött feladatokat.* Az elmúlt hónapokban újabb szocialista brigádok alakultak. Ma már 77 brigád versenyez. Közülük 49 már elnyerte a szocialista címet, 28 brigád pedig a

Sándor, a gyár diszpécsere. — Azóta már újabb egymillió forinttal növeltük termelésünk értékét. Ezt úgy értük el, hogy munkánk minősége nem szenvedte meg a mennyiségi növekedést. Az eredményt részben annak köszönhetjük, hogy *sokat javult az anyagellátás,* másrészt a
meger
lektív

Nem
de az
egység
félévet
eredm
szó, ha
ra er
Diósgy
egység
utolsók

Örül
most b
követk

bizt

„A C
daságı
dolgozó

at
a
k,
gyi
írja Szépl
szb termelé
szocialista
ményen é
sen dolgozn
tett felajánl

(32)

ADAMI CARLO, XVIII. szd. vége.
Városvédő Athene, I. ker. előljáróság sarkán.

Modrey 104. l.

Ožagaues VI. 15.

(71)

ÁDAMI, *Carlo*, comói származású szobrász. Az 1770—80-as években Süttőn élt. Ez időben A. Jakabbal együtt ő végezte egyebek közt a pápai plébániatemplom márványmunkáit. Utóbb Budán telepedett le s 1785. készítette az egykor a budavári Dísz-téren állott márványkutat, amely megsemmisült. Ugyancsak ő faragta a budai városháza előtti kútnak a várost védő Athenét ábrázoló barokk-szobrát, mely újabban a várbeli elöljáróság épületén nyert elhelyezést. 1793. Pesten nyert polgárjogot.

Ég I. 9. l

166

Lés ülve ábrázolt Madonna

térden alól, kissé jobbra for-
tartja, ki anyjára tekint és jobb L-jával
nyilt ko-
y fejét is takarja, kerek arany csat
piros. Jézus testére csavarodó lebegő
al. Fejöket dicsfény övezi. A háttér-

én Ruzsónyi Károlytól 120 Kán
1891: I. 5-én (17/91).

a visel.

ok.

időre klasszicista költeményeit, nem sokkal később jelentek meg Baróti Szabó Dávid antik mértékre vett különb versei, aminek a nyomán verselési kérdésekben irodalmi vita támadt közöttük, a prozódiai harc. Az első magyar irodalmi háborút és az azt kisérő érdeklődést antik verslábak váltották ki. E „klasszikai" költők poétikai kísérletének sokat köszönhet költészetünk, a merev keretek, a szűk korlátok hajlékonyabbá tették nyelvünket, hosszabb gyakorlat után a tömörség kényszere mozgékonnyá fejlesztette kifejezési készségünket, így „az antikos forma, a legrégibb hagyomány, a magyar számára forradalmi felszabadító, újat teremtő erőnek bizonyult."[9] Deákosainkról még nem feltételezhető, hogy külföldi stiluságramlat hatása alatt cselekedtek, inkább a mozgásnak induló magyar szellem indította el őket. Viszont a képzőművészet némileg már a korhangulatot jelezte néhány újabb műben. Még II. József idején jött Budára egy olasz szobrász, Carlo Adami, aki egy kútszobrot csinált a városnak, amely Pallas Athénét ábrázolta. Ez az első mitológikus alakot ábrázoló szobor, amely az utcára került; az induló klasszicizmus első hírnöke Magyarországon.[10] A század utolsó évtizedeiben épült Fellner pápai plébániatemploma és Hefele tervei alapján a szombathelyi székesegyház, melyek a barok építészet lehiggadását jelentették, gyors közeledést a klasszicizmus felé s „az építészet antik szellemben ismét értelmessé vált."[11] A klasszicista átalakulás gyorsan ment végbe, a magyarság a hajlamát követte, amikor higgadt és kemény formákat vállalt magára. A század utolsó éve már ezt a klasszicista örökséget hagyta a következő századra Virág Benedek poétai munkáinak gyüjteményes kiadásával. A „szent öreg görcsös szókat gyalulva" formálta a magyar kifejezéseket, hogy fenséges ódákhoz törje nyelvünket és hogy elvont eszmékről szónokolhasson. Az örökséget a börtönből szabaduló Kazinczy vette át, elméletet készített hozzá és újjászülető kulturánkat így nevelgette."[12]

Latin multunkhoz Kazinczy révén csatlakozott a görög

[9] Szerb Antal: Magyar irodalomtörténet.
[10] Kósa János: Pest és Buda elmagyarosodása.
[11] Anton Hekler: I. m.
[12] Pintér Jenő: I. m. IV. k.

szépségeszme. A görögség iránt érzett rajongását az irodalomtörténet gyanuja szerint Goethe példája keltette föl benne. Óriási érdeme, hogy litterátorainkat a klasszikusok olvasására szoktatta és a görög szépségideál hangoztatásával művelődésünket örök széptani értékek felé irányította. A klasszicizmus ez újabb hatása, mely történelmi latinitásunkhoz kapcsolódott, inkább elméleti síkon mozgott, csak értékelési szempontokat adott s elvi példákat, de a művészeti gyakorlathoz már kevés köze volt. A német klasszicizmus a benne kifejezésre jutó elvágyódás természete szerint elmélet volt, rendszer a művészeti bírálathoz és a művészi magatartáshoz, találóan felállított széptani keret, melyet a klasszikus tudományok újabb kutatásai töltöttek ki. Az újlatinok a római művészettől tanultak századok óta, latinitásukt a római birodalomtól örökölték, a formákat is az elődöktől kérték kölcsön. A magyar klasszicizmus is inkább római példákat követett, latin képzettségünk főleg az irodalomban éreztette hatását. A gyermekek latin verseket faragtak az iskolában, Baróti Szabó Dávid az Aeneist, Virág Benedek Horatius ódáit fordította, Berzsenyi római-magyar retorikát tördelt bele a görög verssorokba. A latin világ furcsa, késői jele tévedt a magyar földre, amikor Festetics György, a gazdag főúr keszthelyi birtokán gazdasági iskolát létesített, a Georgicont, s azt pásztorjátékok, „Helikoni ünnepek" rendezésére használta fel. Ehhez az ősi Pannónia római multja kellett, a Dunántúl délies lágysága. Van a tájnak ereje, a „tiszai" Kazinczy elképzelhetetlen a keszthelyi ünnepségeken. Ő ekkor összehúzott szemöldökkel nézte a dunántúliak csíntevését és a görög szépségeszme „ceterum censeo"-ját küldözgette szét leveleiben barátainak. Kazinczy tanítása szintén csak elmélet maradt, kortársai és tanítványai a görögöket csodálták, de a rómaiakat követték. Berzsenyi 1823-ban a görögöket ajánlotta Stettner-Zádor Györgynek, mert „azoknál van a való egyszerű Fenség", viszont költeményeivel római erőt adott a magyar irodalomnak. Kölcsey élete végéig egy Homeros-fordítás gondolatával foglalkozott, országgyülési beszédeire pedig latin szónokokból készült..[13] A görög klasszicizmus vezette valószínűleg Széchenyit Görögországba, de az

[13] Pintér Jenő: I. m. V. k. — Farkas Gyula: I. m.

KISS GYÖRGY: CSIRKEFOGÓ
A József körúton

Adami Carlo
1931

28

HORVÁTH GÉZA: IFJÚSÁG KÚTJA
A Stefánia úton

A MŰGYŰJTŐ HIREI

A POSTATAKARÉKPÉNZTÁR KARÁCSONYI AUKCIÓJA

Mint minden évben, ezúttal is legszebb ajándékait a karácsonyi aukciókiállítására készül kirakni a Postatakarék. Mint minden évben, úgy ezúttal is főleg kétféle érdeklődőre számít. Művészeti gyűjtőkre és finomízlésű középosztálybeli vásárlókra. Az első csoport számára ezuttal a klasszikus és valóban értékes festmények nagy tömege áll rendelkezésre. Olyan nevek s olyan képek vonultak fel a falakra, melyek művészettörténetileg is jelentősek. Az itáliai festészetet Bernardo *Strozzi*-nak egy gyönyörű szent-feje, továbbá *Bassano*-nak hatalmas méretű »Noé bárkája« képviseli. A régi spanyolok közül egy gyönyörű *Zurbaran*-féle női fej és egy *Caranna de Mirando*-festmény a legmagasabb igényeket is kielégítheti. A magyar képek gyűjtői a tizenkilencedik század csaknem minden jelesebb képviselőjével találkoznak itt. *Barabás, Greguss, Telepy, Böhm, Gerhardt, Cserépy, Lotz, László, Ferenczy, Spányi, Rippl-Rónai, Rudnay* szebbnél-szebb képekkel szerepelnek. Érdekes felfedezést is tett az aukció vezetősége. Bemutatja néhai *Ferenczy* Károly *özvegyének*, a Nagybányán még ma is élő matrónának egy ifjúkori kedves kis festményét. Az ajándékozás művészetét nem kevésbbé érdekes darabok szolgálják. Kivált a *porcellángyüjtemény* gazdag a jó bécsi csészékben és egész szervizekben. A Hopp-Múzeum részéről átengedett *Keletázsia gyüjtemény* bővelkedik az érdekességekben s ezek közt néhány jó Satsuma-porcellán emelkedik ki. Egy finomművű *elefántcsontfaragvány* pompás tizenhetedik századi csoportjelenetet örökít meg reliefszerűen. Egy nagyon szép formájú *habán korsó* az 1661-es év dátumát viseli. A rengeteg biedermeier és asztali ezüst ízlésváltozatai közt feltűnik egy XVII. századi *brassói ötvös* remekművű *boglárja*, a poharak közt pedig se szeri, se száma a *tarka* és *többrétű antik üvegeknek*. Hogy a bútoroknál ezúttal klasszikus darabok helyett inkább a szolid biedermeier-termékeket, szőnyegeknél a szép, de olcsóbb darabok tömegeit látjuk kiállítva, az arra vall, hogy az aukcióvezetőség a tényleges szükségletekkel vet számot. Jót, kellemes formájút akar adni, megfizethető árakon.

ÁSATÁSOK A FŐVÁROS HATÁRÁBAN

Az aquincumi ásatások újrafelvétele alkalmával, két évvel ezelőtt tudvalevőleg az ó-budai Király-hegyen egy *újabb amphitheatrum* maradványait fedezték fel. Bár a falakat teljes épségben találták, az ásatást mégis abba kellett hagyni, mert a régi színház fölött most lakáscélokat szolgáló épületek vannak. Ezek alatt pedig nem lehet az ásatásokat folytatni. Ennél sokkal érdekesebb a *régi római temetőt* feltáró ásatás, mely az ó-budai vasúti állomás közelében folyik s még a tél beállta előtt be is fejeződik. A Hadrianus és Trajanus korából való temetőben igen sok sírt, máglyahelyet és sok értékes iparművészeti tárgyat találtak. Ezek közt egy szép régi réztükör, illatszeresüveg, dísztál, sok érem és egy orvosi csipesz is előkerült. Az aquincumi múzeum egy egész szobára való anyaggal gyarapodik az ásatások révén. Ugyancsak a legutóbbi időkre esik a *kelenföldi leletek* felfedezése. A Lenke-úton egy új református templom épül s ennek alapozási munkálatainál egy, *a bronzkor elejéről* való verem-telepre bukkantak. A nagyrészt kőből készült fegyverek és vadászszerszámok archologiai szempontból igen jelentősek.

A FŐVÁROS MINT MECÉNÁS

Budapest székesfőváros vezetősége s elsősorban az erre hivatott szociálpolitikai ügyosztály, élén *Liber* Endre tanácsnokkal és dr. *Pacher* tanácsjegyzővel mindent megtesz, hogy a főváros háborúelőtti szerepét az élő művészet ápolása és helyes múzeum-politika követésével újra felvehesse. A Károlyi-palota megvásárlásával a székesfőváros múzeumainak kérdése egyszerre megoldódik. A sokfelé elhelyezett kép- és régiséganyag centralizálódik. Ennek egyik jele az is, hogy a korábban tervezett *középkori bástyamúzeum* eszméjét, melynek alapjai meg vannak a Halászbástya kamráiban, most végleg elejtették. A régi török harcok ereklyéit s egyéb ott talált antikvitásokat a Károlyi-palotában fogják elhelyezni. Érdekes *lappangó műemlék* is került nemrég a főváros birtokába. Egy szép szobor ez, Carlo Adami szobrász 1784-ben készült Városvédő Athéne-je, amely valamikor a Szentháromság-téren állott. A szabadságharc zűrzavarai közt eltűnt szobor csak nemrég került meg egy svábhegyi villában. Most egy szép régi épületnek, az I. kerületi elöljáróságnak falába vájt fülkében fogják elhelyezni. *A kiscelli múzeum* rég húzódó ügyét is szeretné már a tanács dülőre juttatni. Ezért nemrég átiratban arra kérték az ajándékozó Schmidt Miksát, hogy az alapítólevél szigorú kikötésein a főváros javára könnyítsen, hogy ezáltal a főváros többmilliós beruházásai fölöslegessé váljanak. A főváros művészetpártolására hivatkozva, kérik most az érdekeltek a híres *Feszty-féle körkép restaurálását* is. A millennium évében hatalmas népszerűségnek örvendett kép tudvalevőleg már erősen megrongálódott. A főváros és az állam alkalmasint együttesen fogják vállalni a kép helyreállításának tizenötezer pengőnyi költségét. És hogy ma már külföldön is méltányolják a főváros e műpártoló tevékenységét, annak ékesen szóló bizonyítéka egy ajándék is, mely a főváros számára a Regnum Marianum oltárán való elhelyezés céljából érkezett. *Boros* Jenő *New-Yorkban élő magyar ember* küldte ezt az *ajándékot*, *Baroccio* 1612-ből való Keresztvívő Krisztusát, amely egyelőre a fővárosi képgyüjteményben kap helyet.

ROMÁNIA NEM AD PÉNZT ÁSATÁSOKRA

Egy érmihályfalvai orvos, Andrássy Ernő doktor, aki szenvedélyes archeologus, Bihar megyének több községében a Krisztus utáni negyedik századból való sirokra bukkant. A népvándorláskori emlékek feltárására a helyszinére utazott dr. Roska Márton egyetemi tanár, az Erdélyi Múzeum-Egyesület megbízásából. Nemcsak nagyértékű szerszámokat, csont- és kőtárgyakat talált ott, de egynéhány bronzöntő mintát is, amiből arra következtet, hogy Érsemjén környékén egy nagy bronzöntő-műhely is lehetett. A kulturtörténetileg nagybecsű leletek további ásatást tennének szükségessé. A román kormány azonban kijelentette, hogy archeoogiai célokra nem ad pénzt.

A KULTUSZMINISZTER VÁSÁRLÁSAI

Ugy mint tavaly, a mostani évben is nagyobb összeget szánt *Klebelsberg* Kunó gróf kultuszminiszter az élő művészek alkotásainak megvásárlására. Egyelőre a pénzügyminiszter százezer pengőt bocsájtott erre a célra rendelkezésre. Ebből az összegből képeket és szobrokat vásárolnak a külföldi követségi paloták magyar művekkel való díszítésére. Itt főleg a párisi, londoni, berlini és római követségekre gondolnak. A képek s szobrok kiválogatása céljából a kultuszminiszter elsősorban maga fogja meglátogatni a szóbajövő művészeket, de azonkivül felkérte *Petrovics* Elek főigazgatót, *Kertész* K. Róbert államtitkárt, továbbá *Farkas* Elek és *Ugron* Gábor országgyűlési képviselőket is ily látogatásokra.

A Műgyűjtő 1928, 12 sz

SZINHÁZ—ZENE

* **Vendégjáték a Nemzeti Szinházban.** Ma este *Toronyi* Imre vendégszerepelt a Nemzeti Szinházban és a Bizanc Konstantin császárát játszotta el. Toronyi Imre kitünő szinész, aki sajnos eddig igen kis feladatokat kapott a pesti szinpadokon. De igy is emlékezetes marad hires alakitása Berzsenyi estélyéből és a Szent Johanna inkvizitora. Most a Nemzeti Szinházban, ahol ez a fellépése remélhetőleg nemcsak vendégjáték, de bemutatkozó is, nagy feladat elé állitva, annak kitünően megfelelt. Toronyi Imre egyike a fiatal, legszebben beszélő magyar szinészeknek, akinek egyszerü müvészi eszközei mindig megtalálták az utat a közönség lelkéhez. Ez az alakitása ugy felfogásban, mint felépitésben teljesen elsőrangu munka volt és minden jogot megad rá Toronyi Imrének, hogy ebbe az együttesbe véglegesen beilleszkedjék. A mai esti vendégjátékát nagy ünnepléssel fogadta a közönség, amely igy szankcionálta a Nemzeti Szinháznak azt a tervét, hogy Toronyit müvészeinek sorába illessze. A kitünő előadás főbb szerepeit *Márkus* Emilia, *Környey* Paula és *Lehotay* Árpád játszották.

* **Csortos Gyula és a Nemzeti.** Évről-évre forgalomba szoktak kerülni olyan hirek, amelyek azt ujságolják, hogy a magánszinházak egy-egy neves müvésze a Nemzeti Szinházhoz szerződik. Ezeket a hireket rendre meg szokták cáfolni és később csakugyan alaptalanoknak bizonyulnak. Ez idén arról van szó, hogy *Csortos* Gyula szerződik a Nemzetihez. Tény az, hogy a *Magyar Szinháztól megvált* és egyelőre *nem kötött semmilyen szerződést.* Bizonyosnak mondják, hogy Csortos Gyula nemzeti szinházi szerződéséről *komoly szó van.* Nehézsége a szerződtetésnek, hogy Csortost egy *szóbeli megállapodás már a Belvárosihoz köti* és nem tudni, hogy sikerülni fog-e ezt a megállapodást stornirozni. Ha igen és ha a megegyezés csakugyan létrejön Csortos és a Nemzeti között, akkor a kitünő müvész csakugyan megtalálta az egyéniségéhez méltó feladatkört.

* **Faust.** A Faust szerdai előadásán a Nemzeti Szinházban Abonyi Géza játssza Faustot, Tőkés Anna Margitot és Palágyi Lajos Mefisztót. Ezenkivül Goethe remeke mégegyszer, pénteken este szerepel az idei müsoron, Lehotay, Tőkés és Palágyival a főszerepekben.

* **Dienes Valéria dr. orchesztrikai iskolájának vizsgaelőadása.** Vasárnap délelőtt volt Budapest egyik neves orchesztrikai iskolájának, *Dienes Valéria* dr. iskolájának vizsgaelőadása. Sikerült kompozicióju produkciókban *Virág* Ilus és *Turnay* Alice tanárnők vezetése mellett mutatták be a növendékek ezévi eredményeiket. Mozdulatképzés, plasztikus kifejezés, improvizálás, ritmikus tánc követték egymást Kodály, Bartók, Chopin, Beethoven zenéjére. A növendékek közül igaz felfogást, fantáziát és kitünő technikát mutattak gróf Teleki May, Klár Klári, Szász Etta. Tangójelenetében Turnay Alice mutatta meg, hogy nemcsak jó táncpedagógus, hanem kiváló táncosnő is.

* **Beregi Oszkár budapesti szerződése.** Amióta *Beregi* Oszkár Amerikából hazajött, gyakran szóltak már hiresztelések különféle szerződési terveiről. A legvérmesebbek azt vélték tudni, hogy a *Nemzeti Szinházzal* tárgyal. Mások a *Magyar Szinházra* gondoltak. Mi is ugy értesülünk, hogy a *Vigszinház* akarta szerződtetni a kiváló müvészt. Beregi Oszkár most megbizható hir szerint a *Belvárosi Szinházzal* kötött olyértelmü *megállapodást,* hogy a jövő szezon elején eljátssza külföldön is ismert *magyar szerző darabját.* Hosszabb szerződést nem kötött, annál kevésbbé, mert *viszsza szándékszik térni Amerikába.* Ugy értesülünk, hogy egy magyar *filmvállalat* is leszerződtette Beregit egyetlen nagyobbszabásu szerep eljátszására.

Átépitik a jövő szezonra a Belvárosi Szinházat

Erkélyt huznak a nézőtérre és a földszintet két méterre lesüllyesztik

Amióta *Beöthy* László átvette a *Belvárosi Szinházat,* a kedves kis belvárosi müintézet feltámadt hamujából és ujra él, fiatalabban és erősebben, mint valaha. *Egyetlen hibája* van csak a szinháznak, ami lehetetlenné teszi azt, hogy megfelelő anyagi sikerrel dolgozzék. Ez pedig a *kicsiny befogadóképessége.* Vannak ugyan müfajok, amelyek számára a Belvárosi Szinház éppen *intim hatásianál* fogva volt kiválóan alkalmas, de olyan kevés néző fér el a földszintjén, hogy *a helyárakat leszállitani* nem tudják, ami pedig a szinházaknak nem utolsó programmpontja. Tudvalevő, hogy a Belvárosi Szinháznak *nincsen erkélye.* Páholya is csak egynéhány van, amelyek közül a baloldaliak tágasabbak, a jobboldaliakban azonban szüken is alig fér el három embernél több. Végül a nézőtér legutolsó sora mögött a bejárat két oldalán is van két nagyobb páholy; ennyi az egész.

Már régebben gondolkoztak azon, hogy miképpen lehetne ezen a bajon segiteni. A rossz konjunktura éveiben a terv illuzóriussá vált, mert még a nézőtér kevésszámu bársonyos foteljeit sem töltötte meg a közönség. Amikor a viszonyok megváltoztak, ujra *kellemetlenül érezték* a Belvárosi Szinház nézőterének *rendkivül kicsiny befogadóképességének minden hátrányát.* A Belvárosi Szinházban egyelőre szó sincsen a szezon zárásáról, sőt uj darabnak a bemutatójára is most készülnek. Ugy tervezik, hogy most a nyári szünet alatt *gyökeresen átalakitják a kis szinházat.* Szó van arról, hogy a *nézőteret meghosszabbitják* és az ehhez szükséges területet a foyerből veszik el.

Sokkal kedvezőbbnek tünik fel, ha a nézőtér erőszakos meghosszabbitása helyett *erkélyt huznak a földszint fölé.* Ez ismét akadályokba ütközik, mert a Belvárosi helyisége *nem elég magas.* Minden levegőjétől megfosztaná ez az átalakitás a kis nézőteret. Ezért tehát nagyobbszabásu átalakitásról van szó. Még pedig nem kevesebbről, minthogy *a padlózatot átlörjék és a nézőteret körülbelül két méterrel mélyebbre sülyesszék.* Ugyanennyivel kell majd mélyiteni a szinpadot, ami szintén nem könnyü munka. Egyetlen akadálya a nagyon ötletes és célravezető tervnek, hogy az ilyen átalakitásokra a főváros szinházvizsgáló bizottságától kell engedélyt kérni, amely *nem mindig tanusitja a kellő liberalizmust* az ilyen merész, de nagyon egészséges tervekkel szemben. Ha, minden simán megy, a jövő ősszel már átalakitva és megnagyobbitva várja a Belvárosi Szinház a publikumot.

Érvényesnek mondta ki a biróság Beck Vilmos tizenkétmilliárdos végrendeletét

Elutasitották a perlekedő örökösöket

Ismeretes, hogy *Beck* Vilmos, a világotjáró hirneves magyar baritonista halála után *két végrendeletet* hagyott hátra, amelyekben nagy vagyonáról intézkedik. Az egyik végrendeletet vagyonának volt kezelője, *Wolff* Sándor őrizte, több, mint egy évtized óta, a másikat *Gastenban* szerkesztette és egy bécsi ügyvédnél helyezte letétbe. A biróság annak idején az utóbbi végrendeletet mondotta ki érvényesnek és ennek rendelkezései alapján az örökséget az örökösök birtokába helyezte.

Ez az örökség pedig nem más, mint *öt nagy budapesti bérház* és bizonyos összegü készpénz, amelyeknek értéke összesen körülbelül *12 milliárd korona.* Azok, akik az első végrendeletben szerepeltek a másodikban nem, perrel támadták meg a hagyatéki biróság intézkedését, később azonban visszavonták a pert.

Még mindig folyamatban volt azonban egy nagyobbszabásu per, amelyet a megboldogult müvész egyik *oldalági rokona* inditott a végrendelet ellen azon a cimen, hogy Beck Vilmos annak idején *csalárd uton* jutott a vagyon birtokába és igy egyáltalán nincs joga végrendelkezni.

Ma délelőtt *tárgyalás* volt ebben az ügyben *Fodor* Lajos dr. törvényszéki biró előtt, amelyen megjelent *Eichenbaum* Zsigmond, Beckék szegény rokona, aki a pert inditotta s a végrendeletörökösök nevében *Endrényi* Tivadar dr. ügyvéd. Hosszas tárgyalás után a biróság Eichenbaum Zsigmond és társai keresetét *minden bizonyitás mellőzésével elutasitotta.* Hivatkozott arra a biróság, hogy vagy *tizenöt évvel ezelőtt ugyanezen a cimen* támadták meg azt a végrendeletet, amellyel Beck Vilmosra hagyta a vagyont dusgazdag nagybátyja és nagynénje. Beck Vilmos akkor be tudta bizonyitani, hogy nem csalárd után jutott a vagyonhoz és a biróság most nem is kutat ebben az irányban. Az elsőfoku biróság tehát a Beck-féle vagyon *jogos örököseinek* jelentette ki azokat, akiket a nagy müvész utolsó rendelkezésében megjelölt.

Rejtélyes okokból utolsó pillanatban kimaradtak a magyarok a párisi nemzetközi szinházi ünnepségek programmjából

Emlékezetes, hogy a tavaly itt járt Firmin *Gémier,* a párisi *Odeonnak,* a franciák második állami szinházának nagyhirü igazgatója *nemzetközi szinházszövetséget* akart létrehozni, amelytől a népek szolidaritását és a nemzetközi testvériség erősbödését várja. Firmin Gémier akkortájt bőven kifejtette a szép elveit, amelyeknek megvalósitásán nemlankadó energiával dolgozott.

Sikerült is idén tavasszal megrendezni Párisban a *szinházi világkongresszust,* amelynek számtalan programmja valószinüleg nagyon értékes és különösen a szerzői jog szempontjából szembejövő határozatot fog hozni. Ezen a kongresszuson *számos magyar iró és szinigazgató vesz részt.* A kongresszussal egyidőben változatos programmu *nemzetközi szinházi ünnepségek* lesznek a párisi *Comoedie des Champs Elysées* és a *Grand Theatre de Champs Elysées* szinpadjain. Ennek az ünnepségnek *részletes programmja* a következő:

4—11. *francia* szintársulat.
12—13. Claudio Arran *spanyol* zongoramüvész.
14—15. *angol* szintársulat.
16—17. *holland* szintársulat.
18—19. *belga* szintársulat.
20-án *japán* szintársulat, mely a «Shuzenyi Monotogam» cimü darabot játssza.
21—23. *flamand* szintársulat.
24—28. ismét *japán* szintársulat.
29—30. *bécsi* szintársulat játszik a Comoedieben.

A Grand Theatre programmja igy hangzik:

11—12. *orosz* szintársulat és ballet.
13. *Horovitz,* az ismert modern zongorista.
14. *mechanikus zene-est Stravinszky, Winner* és *Douciet* fellépésével.
17. *spanyol* tánckar és *La Argentina,* a Pesten is járt táncmüvésznő.
20—26. *angol* társulat Miss *Thorndyke* fellépésével.
27. *amerikai* színészek.
28. *olasz* operaelőadás.

Tizennyolcadikán és tizenkilencedikén a szinpadot magyar müvészek számára tartották fenn. A programm szerint *Szigeti* József, *Kabos* Ilona és más müvészek szerepeltek volna, sőt szó volt arról is, hogy egy *reprezentativ magyar szintársulat fog bemutatkozni Párisban.* Kezünkben van egy eredeti müsortervezet, amelyen a magyarok még szerepelnek, azonban a párisi rendezőség a nyomtatott programmon tintával törölte ezt a vendégszereplést.

Érthetetlennek látszik, hogy *miért léptek vissza ettől a fontos és jelentős versenytől* a magyarok, akiknek pedig okuk és módjuk volna eldicsekedni a magyar müvészet és különösen a szinpadi kultura fejlettségével? Ugy értesülünk, hogy *anyagi okai* voltak annak, hogy a magyarok nem vesznek részt az első nemzetközi szinházi ünnepségen, pedig bizonyos, hogy ebből *több erkölcsi kár származik,* mint amennyi *anyagi haszon.* Csak az utolsó pillanatban vették fel a magyarokat a frankfurti zenei kiállitás müsorára és éppen az *Ujság* intervenciója alapján. Joggal sértett minket, hogy kihagytak a frankfurti programmról és tiltakoztunk ellene. *Mennyivel különösebb a mostani eset,* amikor nem is Frankfurtról van szó, hanem egyenesen *Párisról* és egy olyan alkalomról, amelyen rajta a világ szeme. Ezenfelül meg is hivtak bennünket, de mi nem mentünk, kicsinyes anyagi okokból.

Itt emlitjük meg, hogy a párisi ünnepségek programmjának értékesebb részét Pesten is be akarják mutatni, még pedig három különböző szinházban. A szinházak megbizatásából Párisba utazott *Kun* Imre koncertigazgató, hogy velük megállapodást kössön. A magyarok nem mentek Párisba; Pestre ellenben eljönnek a japánok...

Minden este
párisi éjféli revü a
PAPAGÁJ-ban
Miss Arizona, Maestro Rozsnyai
Mr. Hercules és 6 gyönyörü
francia és spanyol görl
közremüködésével

* **Ma kezdette meg Moissi vendégjátékát.** A *Fővárosi Operettszinház* szinpadán ma kezdette meg *Moissi* Sándor, a bécsi *Kammerspiele* együttesével néhánynapos vendégjátékát. A kiváló és nálunk oly nagyra tartott német müvész budapesti szereplésének első estéjére *Tolsztoj Élő holttest* cimü drámáját tüzte müsorra. Alakitásában, melynél nagyszerübbet, meginditóbbat és emberibbet elképzelni is alig lehetséges, már gyakrabban gyönyörködtünk. Ez azonban nem akadályozza meg, hogy minden egyes alkalommal ujabb és ujabb szépségeket ne fedezzünk fel benne. Szereplő társai méltóan keretezték be páratlan szépségü alakitását. Névszerint *Hopf* Margarétát, *Ambach* Sonját és *Stahl-Nachbaur* Ernőt, valamint *Terwin* Johannát emlithetjük meg közülük. A majdnem zsufolásig megtelt szinház lelkesen ünnepelte ugy Moissit, mint a többieket.

A szinházak és kabarék hirei.

* **Egy római éjszaka.** E cimen Forró Pál és Harmath Imre egy egészen ujszerü látványos zenés szinjátékot fejeztek be, amely — mint halljuk — junius hónapban szabad ég alatti előadásban a margitszigeti Sziget Club parkjában fog szinre kerülni. A több mint 150 személyt foglalkoztató látványosság példátlan szenzációt igér.

Mindenki megnézi az Oroszország-ot

mert:

1. A legérdekesebb dráma.
2. Karlheinz Martin uj és szenzációs rendezése.
3. Csortos cárja.
4. Odry kormányzója.
5. Törzs trónörököse.
6. Simonyi Mária kegyencnője

a legnagyobb szinházi produkciók.
Minden este Oroszország.

Magyar Szinház.

KEDDI SZINHÁZI ELŐADÁSOK

Nemzeti Szinház: Te csak pipálj, Ladányi. (½8)
Vigszinház: Az Édenkert. (8).
Magyar Szinház: Oroszország. (8).
Király-Szinház: A legkisebbik Horváth-lány. (½8).
Városi Szinház: Mignon. (½8).
Fővárosi Operettszinház: Othello (Moissi vendégjátéka, 8)
Fővárosi Operettszinház: Félemelet balra. (9).
Budai Szinkör: Borcsa Amerikában. (8).
Kis Komédia: Strammer zsargon-társulatának vendégjátéka: Warum Mädchen davonlaufen? (amerikai zsidó életkép) és a nagy magyar müsor. (8).

17 fokos nézőtéren, 100 fokos siker!

„Az Édenkert"

a **Vigszinház**-ban

Függetlenül a külső hőmérséklettől, 17 fokra hüti le a nézőteret a Vigszinház uj, amerikai rendszerü, jéghütéses szellőzőkészüléke.

Madjide Musztafa

személyesen lép fel a

Napkelet asszonya

énekes, táncos filmoperettben

Premier csütörtökön a **Kamarában**

Carlo Adami városvédő «Athenae» szobra, melyet a főváros most megszerzett

FILMSZINHÁZ

* **Ivan Mosjoukine** Amerikában két nagy filmet fejezett be. A jövő filmszezon legkimagaslóbb eseményei lesznek *Mosjoukine* alakitásai, igy különösen az *Add meg magad!* cimü film, mely a *Lyon Lea* átdolgozása és amelyben a nagy müvész *Mary Philbint*, a bájos müvésznőt választotta partnerül. A másik nagy film *Ő ismeri az asszonyokat!* és *Putty Lia* játssza benne *Mosjoukine* mellett a női főszerepet.

A mozik mai müsora:

CORVIN (Tel.: J. 380—88 és J. 395—84): Szalmaözvegyek (vigj. 8 felv., fősz.: Madge Bellamy). A három kópé (filmkaland 6 felv.). Izland (eredeti helyszini felv.). A százéves lóverseny. Hétk.: ½6, ½8, ½10, vas.: ½4, ½6, ½8, ½10.

CAPITOL FILMPALOTA (Baross-tér, Tel.: J. 343—37): Bagolyszem (2 részben, 18 felv., fősz.: William Desmond). A nagy favorit (izgalmas turifdráma 8 felv.). Előadások hétk.: ½7, ½10, vas.: ½5, ½8, ½10.

DÉCSI-MOZGÓ (Teréz-körut 28.): Bucsuelőadás az alkalmazottak javára! A fekete angyal (fősz.: Rudolph Valentino és Bánky Vilma). A vig özvegy (fősz.: Mae Murray és John Gilbert). Előadások kezdete: ½5, 7, ½10.

ELDORÁDÓ-MOZGÓ (Népszinház-u. 31.): Ponny-express (amerikai. 10 felv.). N. i. egy csapodár (tragikomikus vigj. 6 felv.). Mount-Everest, az égbenyuló hegy (Noel kapitány nagy expedíciója Indián és Tibeten keresztül, 6 felv.).

ELIT-MOZGÓ (Lipót-körut 16.): Akit a nők szeretnek (fősz.: Conrad Veidt és Putty Lia). Vigyázz, ha jön a vonat (Zigoto-burl. 6 felv.). Repülés a halálba (Jean Casale és Roland Csaron tragikus repülése). Előadások: 3, ½5, ½8, ½10.

FÓRUM-FILMSZINHÁZ: Vércse és galamb (fősz.: Conrad Veidt és Lucy Doraine). Bohémvér (rend.: Charlie Chaplin, fősz.: Adolphe Menjou) Angol és magyar hiradó. Sporthiradó. Előadások hétk.: 5, ½8, ½10, vas.: 4, 6, 8, 10.

KAMARA (Tel.: J. 440—27): Bagolyszem (kalandorfilm 2 r., 18 felv., mindkét rész egyszerre). Dénes Oszkár személyes fellépte. Pötyike elveszett (burl. 2 felv.). A százéves lóverseny. Előadások hétk.: 6, 8, 10, vas.: ½5, ½7, 8, 10.

KERT-MOZI: Lindbergh kapitány európai tartózkodásának és visszautazásának legujabb részletei. Egy csók nem a világ (7 felv.) Ne higyj a nőnek! (amerikai történet). Előadások kezdete 8 és 10 órakor.

MŰJÉG-MOZI (a városligeti tavon. Tel.: L. 919—23): Big Bog a hálban (Megnősülök (fősz.: Bumerang). Elvarázsolt hegy (Wild West történet 7 felv., fősz.: Jack Holt, Florence Vidor). Előadások: 8, 10.

OLYMPIA (Tel.: J. 429—47): Pillangó a viharban (8 fej., fősz.: Laura la Plante, Beregi Oszkár és James Kirkwood). Orök tüz (szerelmi reg. 8 fej., fősz.: Norma Talmadge és Conway Tearle). Magyar hiradó. Előadások: 6, 8, 10.

PALACE-FILMSZINHÁZ: Prolongálva! Tatárjárás (filmszkeccs 3 film és 3 szinpadi részben, fősz.: Hajdu Eta, Raskó Baba, Kompóthy Gyula, Rott Ferenc). Előadások kezdete hétköznap: 6, 8, 10, vasárnap: 4, 6, 8, 10.

RÁDIUS (v. Renaissance): Bohémvér (dráma 8 felv., rend.: Charlie Chaplin., fősz.: Adolphe Menjou). Vércse és galamb (dráma 8 felv., fősz.: Conrad Veidt és Lucy Dorain). Előadások hétk.: ¾6, ¾8, ¾10, vas.: ¾4, ¾6, ¾8, ¾10.

ROYAL-APOLLÓ: A testőr (Molnár Ferenc vigj. 8 felv., fősz.: Alfred Ábel, Corda Mária és Anthon Edthoffer). A pokoltanya (egy texasi bankrablás története 6 felv.). Előadások: ½6, ½8, ½10.

UFA: A gyáva fráter (burl. 2 felv.). Festett Világ (A rlpacs, fősz.: Bibero). Szalmaözvegyek (Newyork élete, mulatságai, newyorki nyári szerelmek, fősz.: Madge Bellamy). Előadások hétk.: 6, 8, 10, vas.: ¾4, ¾6, 8, 10.

URÁNIA (Tel.: J. 460—45 és J. 460—46): A festett világ (Fox-vigj. 7 fej., fősz.: Bibero). A szalmaözvegy (aktuális kacagás 7 fej., fősz.: Madge Bellamy). Ezenkivül: Foxburleszk 2 felv. Hétk.: 5, ½8, ½10, vas.: ½4, ½6, ½8, ½10.

FŐVÁROS

Rendkivüli közgyülést hivnak össze az autobusz-ügyben

Az egységes községi polgári párt ma este értekezletet tartott, amely a BSzKRT és az autobusz kérdésében összehivandó rendkivüli közgyülés anyagát vitatta meg. *Scheuer* Róbert rámutatott arra a nyugtalanitó hiresztelésre, amely szerint az autobuszüzemet a tanács egy öt év előtti határozat alapján most pucesszerüen be akarja olvasztani a BSzKRT-ba. Ezt helytelennek tartaná, mert a BSzKRT mai igazgatósága *főleg politizál* és nem alkalmas arra, hogy közlekedésügyi szakkérdéseket szakszerüen és a közönség érdekében intézzen el. Rendkivüli közgyülést kell összehivni az autobuszkérdés ügyében, mert Folkusházy alpolgármester nem is válaszolt a párt ama kérdésére, hogy a közlekedési bizottságot hivják egybe.

Bibitki-Horváth János is rosszalását fejezte ki Folkusházy alpolgármester eljárása felett. Igy nem lehet egy várost adminisztrálni, már pedig Folkusházy nélkül semmi sem történik a fővárosnál. Becsey Antal kivánja, hogy a rendkivüli közgyülésen az összes közlekedési kérdéseket tüzzék napirendre, annál is inkább, mert ezen a téren tendenciózus amerikázást lát a tanács részéről. *Az autobuszüzem fejlesztésének előfeltétele a jó ut, erről nem gondoskodnak.* A közlekedésügyi ügyosztályban pedig tervszerüen folyik a semmittevés. Junktimot kiván az autobuszok utirányának megállapitása, a kocsibeszerzés, az ulépités és a garazsirozás biztositása között. Ezután részletesen foglalkozik a közszolgáltatások dijának leszállitásával és rámutat arra, hogy a *BSzKRT drágán termeli az áramot és a kocsijai rosszak.* Türhetetlen állapot az is, hogy a BSzKRT-nál nincs felelős vezető. *A vezérigazgató egy év óta teljes fizetéssel szabadságon van.* Helyteleniti az uj ikerkocsikat, amelyeknek készitését szakemberek megkérdezése nélkül kezdték el. *Rónai* Károly, *Bohn* József, *Dinich* Vidor, *Harrer* Ferenc, *Bódy* Tivadar, *Éber* Antal, *Balkányi* Kálmán és *Bittner* János felszólalásai után Kozma Jenő elnök inditványára elhatározta az értekezlet, hogy a jövő hétfőre rendivüli közgyülést hivnak össze. Körvonalazta a párinak a junius 20-i közgyülésen kifejtendő álláspontját, melyre vitarendező bizottságot küldtek ki.

Ezután *Becsey* Antal ujból foglalkozott a tanács önkényes eljárásával, ezuttal a Kerületi Szövetség tetkeivel kapcsolatosan. Folkusházy három hónap óta megakasztja az ügyet, mely miatt a tisztviselők el fognak esni a 30 éves adómentességtől. Harrer Ferenc beszámolt arról, hogy a Getlert-szálló épitkezéseit a zárszámadási bizottság átvizsgálta. Megállapitotta a hanyagságot. Megállapitotta azt is, hogy *részletes tervek és költségvetés nélkül adták ki a munkálatokat.* Ez a költségvetési jog megsértése, miért is a zárszámadási bizottság a tanács eljárása felett rosszallását fejezte ki. Kozma Jenő kéri, hogy a párt tekintsen el ettől, de Éber Antal felszólalása után *a párt ragaszkodott a rosszallás kifejezéséhez.* Rásó Lajos azt kivánja, hogy a komolytalan közgyülési inditványok ezentul ne is adassanak ki a tanácsnak. Usetty Béla a Fuvartelep ügyével foglalkozva kivánja, hogy a Fuvartelep felülvizsgálására kiküldött bizottságban az összes pártok képviselői részt vegyenek. Végül Balkányi Kálmán kivánságára a párt elhatározta, hogy napirendre tüzi és foglalkozik a tervezett autóadóval épp ugy, mint a tervbe vett luxus lakásadóval. *Mindkét adónemet a közönség uj és méltatlan megterhelésének véli, miért is javaslatára a párt elhatározta, hogy a polgári érdekeket ezen a téren is meg fogja védeni.*

(Az uteák tisztogatását követelték a közigazgatási bizottságban.) A főváros közigazgatási bizottsága hétfőn délelőtt tartotta *Ripka* Ferenc dr. főpolgármester elnöklésével ülését. A polgármesteri jelentést hozzászólás nélkül elfogadták utána *a tisztifőorvosi* jelentésre került a sor. Eszerint a főváros közegészségügyi állapota az előző hónaphoz viszonyitva kielégitő. A tisztifőorvos jelentését egyhanguan elfogadta a bizottság, majd a főkapitány jelentését ismertették. Ehhez hozzászólva, *Csillery* András dr. felhivta a figyelmet *a gyümölcsszezonra* és ezzel kapcsolatosan a szükséges közegészségügyi és köztisztasági intézkedések megtételére. Különösen *az utcák és járdák, valamint a vásárcsarnokok tisztogatására kell nagy gondot fordítani.* Szóbahozta és ismételten megsürgette ezután a prostituáltak kitelepitésének kérdését. A Népszinház-utca környékén türhetetlenek az állapotok. A tiszti főügyész és a kir. ügyészség jelentései után a pénzügyigazgatóság tette meg jelentését. *Hann* Arnold megnyugvással konstatálta, hogy *a pénzügyminiszter a vagyonadó kulcsát leszállitotta. A leszállitás* azonban *még mindig nem elegendő.* Ezért kérte a pénzügyigazgatót, hogy ezirányban tegyen jelentést a kormánynál. Végül a tanfelügyelő, az árvaszék és az egyéb szakhivatalok jelentését tárgyalta a közigazgatási bizottság.

Junius 23-án kezdődnek az iskolai beiratások

A főváros területén levő összes állami, községi, felekezeti, társulati és nyilvános joggal felruházott iskolákban a beiratások ideje a jövő tanévre a következő: *Az elemi és az ismétlő gazdasági iparostanonc* fiu- és leányiskolákban szeptember 1-e és 3-a között, a *kereskedőtanonc-iskolában* és a *női ipari tanfolyamokon* junius 30-a és julius 1-e és 2-a a beiratások napja. *A polgári iskolákban* ugyancsak junius 30-ától julius 3-ig vannak a beiratások, a *főreáliskolákban és gimnáziumokban* pedig junius 30-án, julius 1-én és 2-án, nemkülönben ugyanezen napokon van *a felsőkereskedelmi iskolák* beiratása is. A fővárosi *felső zeneiskolában* a felvételi vizsgák junius 24-e és 28-a között, a beiratások pedig junius 30-tól julius 2-áig lesznek. Az *alsófoku zenetanfolyamokra* a beirás egyidőben lesz az anyaintézeti beirásokkal.

(Szécsi Ernő dr. helyettesiti a tisztifőorvost.) *Csordás* Elemér dr. tisztifőorvos tiz napra külföldre utazott. Távollétében a tisztifőorvosi hivatalt *Szécsi* Ernő dr. egészségügyi tanácsos, központi tisztiorvos vezeti.

A TÖRVÉNY

§ Jakabházyné, aki a férjét agyonlőtte, a tábla előtt. Talán még soha sem történt azelőtt Budapesten, hogy a hallgatóság egy nőt, aki a férjét agyonlőtte, a felmentő itélet kihirdetése után szeretettel a keblére ölelje. Ez tavaly megtörtént *Jakabházy* Lászlónéval, aki első férjét elhagyta és nőül ment Jakabházy államvasuti tisztviselőhöz, aki azonban elfordult tőle és azt mondta neki, hogy *váljon el tőle és akkor a szeretője lehet.* Egy viharos párbeszéd után az asszony *a férjét agyonlőtte.* A törvényszék *jogos önvédelem cimén az asszonyt felmentette.* Az ügy ma a tábla *Kállay-tanácsa* elé került. A vádat *Vargha* József dr. főügyészhelyettes, a védelmet *Groszmann* Zsigmond dr. képviselte. *Haris* Andor dr. táblai biró referálta a pört. *Altorjay* Sándor dr. az elhalt férj családja képviseletében tanuk kihallgatásával akarta bizonyitani, hogy Jakabházyné a *férjet több izben fenyegette meg azzal, hogy lelövi.* A biróság a bizonyitás kiegészitését *nem rendelte el,* mert abból uj momentumokat nem vár. A vád nem gyilkosság, hanem szándékos emberölés, tehát az inditvány nem lényegbe vágó. A főügyész és Altorjay dr. semmiségi okot jelentett be. *Holnap a perbeszédekre és itéletre* kerül a sor.

§ Lónyay Károly gróf a Herberstein gróf pöre tárgyalásán ma nem jelent meg. Régóta huzódó pör került ma ugyancsak elhuzódással a büntető járásbiróság elé. A feljelentő *Herberstein* Herbert gróf nyug. altábornagy, a vádlott *Lónyay* Károly gróf, kapitány, aki a *bécsi Jockey Klubból* történt kizáratás után Budapesten a Dunaparton *Herberstein* grófot *sértő szavak kiséretében inzultálta. Csépay* járásbiró már egyizben kitüzte a pört tárgyalásra. *Lónyay* gróf akkor nem jelent meg. Ma ujabb tárgyalást tüzött ki a biró, de *Horváth* István dr. védő *orvosi bizonyitvánnyal igazolta, hogy Lónyay gróf beteg,* azért nem jelenhetett meg. *Herberstein* gróf arra kérte a biróságot, *inditsa meg Lónyay ellen a kiadatási eljárást és intézkedjék az előzetes letartóztatás iránt.* A biróság ugy határozott, hogy *megkeresi az igazságügyminisztériumot véleményadás végett,* mert rágalmazási és könnyü testi sértési ügyekben kiadatási eljárásnak, előzetes letartóztatásnak nincs helye.

§ Épitő munka. Az *egységes keresztény községi* párt feljelentést tett kemencei *Aczél* István nyugalmazott százados ellen, amelyet ma tárgyalt a büntető járásbiróságon *Oláh* Gyula dr. biró. A tárgyalás elején *Székely* Ágoston dr. védő a tárgyalás elhalasztását, illetve felfüggesztését kérte, mert az inkriminaltak alapján az ügyészség a vádlott ellen eljárást inditott azon az alapon, hogy a feljelentések szerint több vállalkozótól *a keresztény községi párt céljaira összegeket kért, azt adva elő, hogy akkor munkát kapnak* és most a vádlott a perben szereplő *három tanu ellen rágalmazásért feljelentést tett,* akik ő ellene ilyesmit állitottak. A biró ismertette ez ügyben a *Friedrich* István által tett feljelentést. A biró azután kihirdette végzését, *a tárgyalást lefolytatja, kivévén azt a részletet, amelyben a jelzett három tanu szerepel.* Eszerint tárgyalták *a keresztény községi párt* feljelentését, amely szerint *Aczél Balázs* Gyula épitőmesterlől *a párt részére 40 millió koronát kért és ennek ellenében igérte az elektromos müvek kelenföldi telepén elvégzendő kazánmunkák megszerzését,* továbbá *Halamon* Ferenc és János asztalosoknak és a *Széchenyi-fürdő* épitésénél *Kleckner* Lászlónénak tett hasonló természetü felajánlásokat. A vádlott *tagadta az első vádat. Összetévesztik őt egy Kassán elmegyógyintézetben levő századossal,* aki bejáratos volt épitőmesterekuél. A másik ügyben csak az történt, hogy Halamon kijelentette, hogy *ő sem szocialista, sem demokrata célra nem áldozna, de keresztény célra igen.* Majd azt mondta, hogy sajnálja őt, mert *ennek az ügynek ő lesz az Esküdt Lajosa.* A vádlott — ugymond — ezt visszautasitotta, de Halamon azt felelte, hogy *ne szerénykedjék, ön mindent tud. Tagadja, hogy Halamonnak bizonyos százalék leirtése esetén igéretet tett a munka megszerzésére.* A Széchenyi-fürdővel kapcsolatos épitkezésnél sem a keresztény pártnak, *csak önmagának kért két százalékot, jelezve, hogy ez az összeg sem marad önála.* Következtek a tanuk. *Balázs* Gyula épitőmester kijelentette, hogy *Aczél századost nem is ismeri,* neki semmiféle ajánlatot nem tett. *Halamon* János tanu vallja, hogy nála Aczél *valósággal könyörgött elsimitó hirlapi nyilatkozat közzététele végett.* Majd elmondja, hogy ebben az ügyben telefonált Aczélnak, aki azt mondta, hogy a munkálatok ügyében eljárt, *de még végleges eredményt nem ért el. Halamon* Ferenc tanu elmondotta, hogy Aczél nála azért járt, hogy a Büchler leleplezésével kapcsolatosan *nyilatkozat tétessék közzé.* Elmondotta, hogy amikor fivérével, Halamon Jánossal tárgyalt, *ő nem a keresztény községi pártot, hanem a párt egyes tagjait tette emlités tárgyává.* A biró elrendelte *Nagypál* Imre, *Balázs* társának, ugyszintén *Kontra* Aladár orsz. képviselőnek tanukihallgatását és a tárgyalást *elnapolta.*

TUDOMÁNY — IRODALOM

A zsidók egyetemes története

Kecskeméti Ármin dr. könyve

Mint a saját különvaléságába teljesült zárt anyaga egy nemzeti történelemnek, a zsidóság politikai állami élete megszünt már évszázadokkal Krisztus születése előtt. Egy saját energiái szerint alakuló és fejlődő sorsu Zsidóország nem volt már rég a szétszóródás bekövetkezése előtt. Még pedig nemcsak a politikai függetlenség hiánya miatt, hanem, mert a legteljesebb függetlenség mellett is lehetetlenné tett volna minden állami fejlődést a theokratikus alkotmány halálos merevsége. Egy ország, amely az isteni eredet szentségével változtathatatlanná és örök érvényüvé deklarált törvényekkel szabályozza élete minden viszonylatát és vonatkozását a maga szervezetében csak megkövülhetett és szétzuzódhatott. Vitalitásának egyetlen érvényesülési lehetősége az, hogy mint más nemzeti egységek eleme nem veszíti el teljesen ősi tulajdonságai minden színét és vonalát. Ebben a törmelékekre zuzódott és szerteszórt zsidóság példa nélkül valót produkált. Aminek alig lehet száz százalékig teljes magyarázata az a kényszerü izoláltság, amelybe maradványait a befogadó országok intézkedései és temérdek üldözés szigetelték. Hiszen a ghettóból is volt menekülés. A zsidó megválthatta magát és ivadékait sorának megalázottságából és veszedelmeitől, ha megvált a vallásától. Ennek pedig leküzdhetetlen akadálya sohase volt.

De anélkül, hogy évezredeken át egész a legujabb időkig valamely nemzeti vagy állami egység helyreállitásának vagy megalkotása csak gondolatban vagy vágyban is föltolulna — a zsidók megvannak ma is szinte minden világrész minden országában. És a hány ország, annyiféle a helyzetük és sorsuk a mulé századok és a kulturális fejlődés különböző fokozatai folyamán. Nyilvánvaló tehát, hogy a munka, amelyre Kecskeméti Ármin dr. makói förabbi a zsidók egyetemes történetének megirásával vállalkozott, már az anyag rettentő szélességével és megszervezhetetlenségével a legnehezebb föladatok egyike minden hisztórikus számára. A két hatalmas kötet nem is lehet más vagy több, mint vázlatos ismertetése előbb a zsidóság, utóbb — és sokkal tovább — széthullt töredékei kevésbé történetének, mint inkább csak sorsának vagy helyzetének, amely mindig az őket fölvevő nemzet kulturális állapotának reflexe.

Meg kell állapitani, hogy Kecskeméti Ármin dr. munkája adott kereteiben igen elismerésreméltót produkált. Össze tudta fogni az óriási matériát és ha, amit ád, nem is lehet teljes föltárása a zsidóság históriájának, az előadása se törések, se hiátusokat nem mutat. A forrásmüvek közé nem sorozható, uj adatokkal nem szolgál: de viszont világos és logikus megszerkesztésével és folyamatosságával igen kitünő könyv azok számára, akik a zsidóság történetéről maguknak tájékozottságot kivánnak. Ebben a tekintetben hézagpótló munka és annál becsesebb, mert a tanulságos voltán tul igen élvezetes olvasmány. Az a szabatosság és világosság, amely a szerkesztésében jellemzi, erénye a tudós szerzőnek a mondataiban is. Kecskeméti Ármin kitünő stiliszta: élő, találó és plasztikus szavu iró.

A munkát két album alaku vastag kötetben, függelékül vagy félszáz oldal müvészi reprodukcióval, az Izraelita Magyar Irodalmi Társulat igen diszesen adta ki.

(sz.)

(·) Vérző napok. Három fiatal iró egyesiti e könyvben irásait. *Lengyel* Miklós novellákkal és versekkel szerepel. Versei gyengék. Novellái azonban, habár formailag meglehetősen müvészietlenek, tehetségről és erőről tesznek tanuságot. Némelyik egyenesen megrázó. *(Rapszodia.)* Az élet legsötétebb oldalait látja és benne is megvan az az érzéki brutalitás, amely — sajnos, ugylátszik — menthetetlenül elragadja a háboru utáni uj fiatal prózairókat. — *Berda* József nevével már találkoztunk egy tehetséges verseskönyv cimlapján. Itten közölt versei nem mutatnak fejlődést. Ugyanabban az eszmekörben és ugyanabban a formanyelvben mozognak. Némelyikben finom átérzés mutatkozik, mely idővel nyilván ki fogja emelni e költőt a *Sturm und Drang*-korszak vadságaiból és a materializmus értelmetlen keserüségeiből. De több kulturát kérünk! Több önkritikát — hogy olyan szép versek mellett, mint: *„Ima erős anyámnak"* vagy *„A haldokló fiu"* ne álljanak mások ilyen sorokkal: „De hiszen tegnap még kolbászt ettél az uccán és a rendőr bekisért csavargásért?" „Közzétenni a Hirdetményt a városokban: Ideje a butaságokat *kiküszöbölni.* Munkaképes csikók jelentkezzenek", „Kövér gáztartály: ó iszonyatos gyomor!" stb. — *Kulcsár* László a legdisztingváltabb hangu a három közül. Novelláit az erotika a csiszolt stilus alatt meleg hangulattal tölti meg. Fantáziája és tehetsége — megszabott határok között — meglehetősen kiegyensulyozott. *(s. i.)*

Budapest megtalálta uj primadonnáját!
Neve: MADJIDE MUSZTAFA
Debü: Csütörtökön

Vidám kaland a háremtől a pesti budoárig

Kevés próza rengeteg elragadó énekszám

Csütörtökön primadonnát avat Budapest. A szépséges MADJIDE MUSZTAFA, aki már Törökországban, a császári udvar büvös légkörében is szenvedélyesen hódolt a dal, a tánc és zene nemes müvészetének, mint izig-vérig való primadonna-talentum mutatkozik be a KAMARA-MOZGÓBAN a „NAPKELET ASSZONYA" cimü filmoperettben, amelyet a szellemes MIHÁLY ISTVÁN irt. a fülbemászó zeneszámokat ÁBRAHÁM PÁL komponálta és a kitünő BRODY ISTVÁN rendezett. A pazar filmrészt VANICSEK JÁNOS fotografálta. A szinpadon fellépnek Madjide Musztafa, Somogyi Emmi, Dezsőfi László és D'Arrigó Kornél

Látványos szinpad, nagyszerü filmrész

Szebbnél-szebb görlök, tizenkét táncszám

Az idei nyárnak erre a számba menő attrakciókezüséggel készült fel a

A jazz-zenekart Fricsay vezényli

különleges eseményjára nagy gonddal és bi KAMARA MOZGÓKÉPSZINHAZ

Schoen Arnold:
Pest-budai művészeti almanach az 1919. esztendőre. Bp.

II. József lovasszobra Budán.

II. József népszerűtlen uralkodó volt. Ujitásai sok jogos és jogtalan érdeket sértettek, s azért reformeszméi nemcsak meghiusultak a rettenthetetlen rezisztencia folytán, de szerzőjük ragyogó elmefényét is elhomályositották a gyülölet fellegei, melyek még ma sem foszlottak fel végleg fényes napja elől. A népszerűtlenség ez áradatában Buda emelkedett ki magányos szigetként, melyen a hála, a népszerűség és tisztelet virága fakadt számára.

E népszerű tisztelet régi keletű volt; II. József már trónörökös korában többször időzött Budán, az „Aranyhajóban", ennek kapujából boldog-boldogtalant kérdezett ki baja-insége felől s a formásabb fehérszemélyt sem eresztette szótlanúl. Ily alkalommal mentette meg a vendég trónörökös tűzveszedelemtől a szállót, s a hálás szállósnő emléktáblával örökítette meg a fenséges vendég éberségét; [1]) a női kezek pedig hosszúra tudják fonni a népszerűség fonalát. A császári pátensek jöhettek, azokért nem sok vizet zavart a dreispitzes budai tanács; hiszen tolerancia nélkül is kiváltságosak voltak a tabáni rácok, s békésen terjeszkedtek Ó-Budán a zsidók; a klarisszák eltörlése magánérdeket nem érintett; a hivatalossá tett német nyelv meg az anyanyelvük volt; a királyi kamara, nyomában meg a helytartótanács s a curia áthelyezése Budára pedig egy csapással fővárossá tette a régi fényében megfogyatkozott Budát.

Igy a hálára köteles budai tanács deputációja már 1783 novemberében Bécsben járva az uralkodó beleegyezését kérte, hogy neki a budai várban hálá-

DECEMBER

1	H	Eligius	
2	K	Bibiana	Andrássy lovasszobor lelepl. 1906.
3	Sz	Xav. Ferenc	† Bruck Lajos f. 1846—1910. — Ráth
4	Cs	Borbála	György siremlék lelepl. 1911.
5	P	Szabbasz	
6	Sz	Miklós	† Henszlmann I. régész 1813—1888.
7	**V**	Ambrus	M. T. Akadémia palota felavat. 1865.
8	H	M. szpl. fog.	* Halmi Artur f. 1866.
9	K	Leokádia	* Hild József é. 1789—1867.
10	Sz	Melchiades	* Pesky Ede f. 1835—1910.
11	Cs	Damaz	
12	P	Synesius	
13	Sz	Lucia	
14	**V**	Spiridion	
15	H	Valér	Verbőczy szobor lelepl. 1908.
16	K	Albina	* Simay Imre sz. 1874.
17	Sz	Lázár	† Ormós Zsigmond m. i. 1813—1894.
18	Cs	Grácián	
19	P	Nemesius	
20	Sz	Teofil	
21	**V**	Tamás	† Nyári Sándor m. i. 1861—1915.
22	H	Zeno	† Stettner Gábor f. 1740—1815.
23	K	Viktória	* Szárnovszky Ferenc sz. 1863—1903.
24	Sz	Ádám Éva	† Laccataris Demeter f. 1798—1864.
25	**Cs**	**Nagykarács.**	
26	**P**	**Istv. e. vért.**	
27	Sz	János ap.	
28	**V**	Aprószentek	† Szamovolszky Ödön sz. 1878—1914.
29	H	Tamás pk.	* Knopp Imre f. 1867.
30	K	Anizia	
31	Sz	Szilveszter	

13. SZENT JEROMOS

Dunaiszky Lőrinc műve 1825.

Faszobor a buda—krisztinavárosi plébánia templomban.

juk örök bizonyságául emléket állíthassanak; kérelmük meghallgatásra talált, sőt az uralkodó hirtelenében még az emlék helyét is megjelölte, hivén, hogy a deputáció, mire Budára ér, elfelejti a tervet. Azonban csalódott. A deputáció még a császárvárosban érintkezésbe lépett *Kögler Mátyás* akadémiai szobrásszal, aki rajzvázlatban és gipszben elkészítette az emlék tervét s azt a budai tanács Hillebrand építőmester felülbirálata alapján kivitelre el is fogadta. Majd alkuba bocsátkozott a tanács a tervező művésszel és 1784 május 18-án szerződés jött létre köztük a szobor végső formába öntése végett, amiről a tanács május 24-én a helytartótanácsnak irásbeli jelentést nyujtott be, mellékelvén az emlék tervrajzát; majd pedig Bécs város tanácsához fordult a budai magisztratus érdeklődvén Kögler megbizhatósága felől.

A budavári curia, városháza előtt 1718-ban kutat emeltek Vogl János Konrád kőfaragómester munkájának igénybevételével; a kút medencéjének a közepét loyolai szent Ignác szobra díszítette; e szobor helyére óhajtotta az uralkodó az emlékoszlop felállitását. Azonban a budai magisztrátus ezt a kutat nagyméretű tervére alkalmatlannak, kicsinek találta s a Parade Platz kútját jelölte ki az emlék helyéül; e téren állott egykor Mária Magdolna egyháza, ezidétt a katonaság használta, ma Disztér a neve. Az emléknek megfelelő márványkút és szobortalapzat megfaragását a tanács a nyergesujfalusi *Gamba Antal* marmoricidára bízta s elkészítésüket szerződésileg még ugyanaz év november elsejére szorgalmazta.

A kút medencéjének a terve ismeretlen; Köglernek a városbiróhoz május 29-én irott leveléből csak azt látjuk, hogy oroszlánfejek is díszítették volna azt. A medence közepére hosszúkás nyolcszögü felfelé keskenyedő talapzatot terveztek; alsó tagja két lépcső; középső szakaszára Horváth Mihály fogalmazta felirás volt szánva: IOSEPHO II. ROMANORUM. IMPERATORI. GERMANIAE. HUNGARIAE. BOHEMIAE. IEROSOLYMORUM. REGI. ARCHI-DUCI. AUSTRIAE. AUGUSTO. FORTI. PIO. PATRI. PATRIAE SUCCESSORI. ET. AEMULO.

CAROLI. V. CAESARIS DIGNISSIMO. OB REDDITAM BUDAE. DIGNITATEM. PRISTINAM. COLLOCATO. HAC. IN URBE. REI. POLITICAE. AERARIAE. IVDICARIAE. MILITARIS. SUPREMO. SENATU. ET. PRO-REGUM. SEDE. IN. PERENNE. FIDEI. AMORIS. ET. ANIMI GRATI. TESTIMONIUM. CIVES. BUDENSES. POSUERE. M. D. CC. LXXX. IV.[2] elülhátul girland díszlik ; a talapzat felső tagját szalaggal átkötött növény fonatú pálcatag övezi. Magassága 12 láb ; anyaga vereses márvány; az oroszlánfejeket, a girlandokat s a rozettákat Kögler ólomból, Gamba pedig ugyancsak márványból tervezte; a tanács június 4-én Köglernek válaszolva az egész talapzatnak egységes márvány kivitele mellett döntött. Igy e tektonikus talapzat anyag egysége biztosítva volt.

Ezen a talapzaton amelynek latinszövegű felirata az uralkodó cimeit tartalmazta és hizelgő szavakkal dicsőitette a város körül szerzett érdemeinek elévülhetetlenségét azzal a befejezéssel, hogy ezt az emléket a hálás budai polgárok emelék, állott volna II. József majdnem négy méter magas lovasszobra (14. kép). A ló talaja sziklás, köves; letörött fatörzs próbál rügyezni, levelezni rajta. A kopár földön két hátsó lábára állva ágaskodik a ló, mely a későbbi Fernkorn-féle Károly majd Jenő főherceg bécsi szobrának lovában látszik erősebb életre kelni. A neki szilajodott mént, — farka a földig ér s hátát takaró fedi, — nyereg nélkül, higgadt méltósággal üli meg s tartja féken baljával II. József, mig jobbjában vezéri pálcát tart, Colleoni módjára. Az uralkodó mezitelen lábán caligaet, szíjas sarut hord ; felső lábszárán tunica vet fodrot; melléhez bőrvért, lorica tapad; paludamentumnak nevezett palást fedi vállát s hátát; hosszúfürtös fejét corona laurea, babérkoszoru övezi; ime a Zauner-féle római öltözetű II. József imperátor előképe.

A fogyatékos ceruza vázlatból, melynek eredetijét a Fővárosi Levéltár másolatát pedig Podhradczky latin kézirati históriájában a Nemzeti Muzeum őrizte meg, gipszmodell híján a kész nagy szoborminta tartalmára, a ló és lovas viszonyára, a lovas jellemzésére s végül az egyes mozzanatok symbolizmusára

14. II. József lovasszobra.
Kögler Mátyás ceruzavázlata 1784.

15. Athene
Köszobor. Carlo Adami műve 1785.

határozottabb következtetést vonni nem vezet célra, sőt megtéveszthet. A tervrajz a monumentális lovasszobornak csak átlagos képét, általános fogalmát adja; belőle csak két mozzanat válik ki jellemzetesen; a *stilusbeli* és a *technikai* törekvések ujdonsága. A lovas külső habitusában az ujjáéledő klasszikus szellem előfutára, szószólója abban az esztendőben, amikor Zauner professzorrá lett a bécsi akadémián. A talapzat s a szobor viszonya, amelyben a talapzat alárendelt épitészeti jellege nyilvánvaló, visszavezet Marcus Aurelius szobrához; dimenzionális aránya pedig Zauner alkotásában megujul, aki egyébként empire stilusu császárjának római ruháját Kögler ruhatárából kölcsönözte.

E stilusbeli ujdonságnál is fontosabb a lovasszobor technikai megoldása. A lovasszobrok sztatikai biztonságát, egyensúlyát a művészek Lionardo da Vinci és Lorenzo Bernini kivételével eladdig elemi eszközökkel biztositották; a négylábon való állás, vagy egyik mellső lábbal való kilépés a tömeg bilánszát még nem veszélyeztette; de már a megbokrosodott paripa testtömegének az egyensúlyozásánál vagy tartalmilag megokolt alakokat, vagy pedig a ló alá helyezett járulékokat vettek igénybe. Kögler azonban a ló barokk nyugtalanságát, hatalmas lendületű ugrását, mely a lovas erős fékezése folytán ágaskodássá válik, szinte varázsütésre oldja meg papiron, rajzban; a ló és a lovas tömegének a súlya a ló két hátulsó lábára tán még a farkára is nehezedik, összpontosul minden segédtámaszték mellőzésével; az anyag súlyának szinte egy bázison való helyes egyensúlyozása, pontos mérlegelése már annyi technikai tapasztalatot s az anyag megdolgozásának akkora virtuozitását tételezi fel Köglerben, amennyi csak jóval később Fernkornban gyülemlett fel, ha ugyan véglegesitő munka közben le nem csillapodott volna az ágaskodó paripa. A lovasszobor anyagául Kögler ólmot ajánlott métermázsánkint 30 forint áron; a szobor elkészültével pedig 2550 forint tiszteletdijat kötött ki magának.

Serényen indult meg a munka; Kögler Nyerges-

ujfalura is elment Gambához, majd a nagy modellt mutatta be a kancellárnak; a budai tanács pedig átírt Bécs város tanácsához, hogy az szavatoljon a Kögler szobrásznak adandó előlegekért, ezután siettette Gambát munkája elvégzésére felettes megyei hatósága útján.

Ez előmunkálatok közben azonban egy gyanus rendelet jött az uralkodótól. E rendelet ugyanis utasitotta a helytartótanácsot, hogy ezentúl előre jóvá nem hagyott deputácio nem járulhat az uralkodó elé. A rendelet ugyancsak gondolkodóba ejtette a budai tanács tagjait, akik tavaly küldöttségben jártak az uralkodónál. Még nagyobb szöget vert a fejükbe, midőn neszét vették annak a levélnek, melyet az uralkodó a lovasszobor ügyében irt gróf Niczky Kristófhoz, a helytartótanács elnökéhez. E levél igy szól forditásban: „Ha kiirtatnak az előitéletek és valódi hazaszeretet meg a monarchia közjava iránt való fogékonyság kifejlődik; ha kiki egyenlő mértékben és örömest adózik a tulajdonával az államnak; ha a megjavitott tanulmányi viszonyok eredményeképen igazi felvilágosodás és a vallási fogalmak meg a polgári törvény között belső kapcsolat támad; ha velős igazságszolgáltatás leend és a népesség szaporodásával meg fokozott földmivelés által tartalmas gazdagság kerekedik; ha kölcsönösen kifejlődik az úr és az alattvaló jogos érdekeinek őszinte beismerése; ha az ipar és kereskedelem meg ezek termékeinek cikkeinek gyors értékesitése általánosan fellendül az egész monarchiában, amint ezt bizton reménylem, akkor aztán reászolgálok emlékoszlopra, de nem most, midőn azáltal, hogy könnyebb áttekintés végett oda helyezém a főbb hivatalokat, Buda városa több bort értékesithet és magasabb házbéreket huzhat. Bécs 1784. június 23. József".

Ez a levél, mely II. József politikai programmbeszédeként hangzik, rávilágit a művészetek fejlődését célzó felfogására is és megdönti azt az állitást, hogy ő nem volt kedvelője a művészeteknek. Azonban előbb gazdaggá akarta tenni államát s nem volt barátja annak, ha a kenyérkereset, s nem az ihlet,

a tehetség szüli a művészetet (wenn die Kunst nach Brod gehe)[4]; a művészetek fejlődését a vagyont kisérő pompaszeretettől s a gazdagsággal velejáró fényűzéstől várta s a művészetben az igazság őszinte megnyilatkozását kereste. A budaiak pedig még az év január harmincadikán 200.000 forint kölcsönért könyörögtek nála Eszterházy kancellár útján s igy ő a lovasszobrot hizelgésnél egyébnek nem nézhette s annak felállitását bámulatos önérzettel megtiltotta.

Az uralkodó eközben a budai magisztrátusnak is irt levelet,[5]) amelyben köszöni a polgárság iránta való tiszteletét és kiméletes szavakkal adja tudtára, hogy ezidőszerint még nem illeti meg őt ekkora kitüntetés. E levél, mely ugyanazokat az eszméket pengeti, mint a Niczkyhez irott levél, hangjában zárkozottabb ravaszabb, finomabb ugyan, de a Niczkynek szóló őszinte, nyilt szavú s azért jellemzőbb.

A budai tanács e levél után be sem várva Niczky hivatalos átiratát a lovasszobor letiltásáról még július nyolcadikán irt Köglernek, hogy őfelsége a legmagasabb személyét ábrázoló szoborterv kivitelét meghiusitotta s igy fölötte napirendre térhetnek. A terv megbukott, azonban Kögler nem nyugodott meg. Már öt nap mulva irt a budai tanácsnak Bécsből s mert egyrészt a lovasszobor eddigi munkálatainál is sok költsége volt, másrészt pedig a kancellár neki új szoborterv elkészítését ajánlotta, hát méltányolja azt a tanács és bizza meg a rajzban mellékelt terv megvalósításával. Tervét szépiavázlatban közli: láncos sorompóval bekerített 3—4 lépcsős talapzaton köralakú kútmedence áll; a medence peremén négy virágtartó díszlik s négy helyről nyolc sugárban ömlik a víz a medencébe; ennek a közepében négy girlanddal övezett zömök oszlopon áll Neptunus isten contrapostoban; szél veri ruháját, csapzott hosszú haját, jobbjában szigony, balját a víz fölé tárja ki, fején a corona navalis; lábánál sas között két pőre gyerek játszik halak nyakát szorongatva, a halak szájából víz lövell a magasba; e halas gyerekeket az az ötlet szülte, hogy a Császárfürdő mellett levő malom

vize az időben dús volt halakban; fehérmárványt vagy ólmot ajánlott a művész a csoport anyagául.

A tanács azonban a szerződésre hivatkozva elzárkózik a szobrász költségei elől s a benyujtott kútterv megvalósítását pedig jobb időkre halasztotta július 21-én adott válaszában, de azt soha igénybe nem vette.

A kút építését a tanács tovább szorgalmazta, de más úton. Mivel a Parade-Platz a katonai parancsnokság birtokát képezte, már augusztus 22-én átiratban kérte a várbeli parancsnokságot, hogy engedélyezze a közönség érdekeit szolgáló kút felállítását. Majd megegyezett *Carlo Adami* comoi származású olasz kőfaragóval, aki aztán megfeszített erővel kifaragta és még az év decemberében használatra készen adta át a márványkutat. E márványkút helyén emelkedik ma az 1893-ban leleplezett honvédemlék, melyet Zala György mintázott.

Carlo Adami, mivel a márványkutat drága áron 2274 forintért készítette el, többször volt kútvizsgálózaklatásnak kitéve. Ez a körülmény Budán való megtelepedését hátráltatta s azért arra ajánlkozott, hogy a városháza előtt levő kútnak szent Ignácot ábrázoló szobra helyébe az új izlésnek megfelelő szobrot farag olcsó áron. A tanács elfogadta Adami ajánlatát s az már 1785 október 5-én felvette a helyén ülő kész szobor árát, 280 forintot.[6]) Mindazonáltal Adami még sem lett budai polgár, hanem 1793-ban Pesten kapott polgárjogot.

Az Adami-féle szoborral díszített kút apró képét Weissenberg lithografiájáról ismerjük. A szobrot magát, mivel a mult század nyolcvanas éveiben térrendezés alkalmával elbontották a kutat, nagykeresés után a svábhegyi Diana-út mellett levő vízműveknél találtuk meg.

A kőszobor a városvédő Athenet (15. kép) ülve ábrázolja; balkezével pajzsra támaszkodva bronzkopját fog, jobbjával Buda város cimerét tartja és csendesen elmerül a cimer szemléletébe. Persze, mint mindenen a 18. század folyamán, úgy e kútszobron is megérzik a bécsi hatás. Athene szobra tartalmi-

lag abból a gondolatkörből származik, amely szülte Donner Rafaelnak a bécsi Mehlmarkton levő kútszobrát, a Providentiát. Donner női alakja a bölcselőrelátást jelképezi, amely állandóan vigyáz a a négy folyóisten által áldott országra; a kezére tekeredő kigyó óvatossága s jobbjában levő Janus relief szintén ezt az allegoriai mozzanatot hangsúlyozza. Adami Atheneje harci ruhában lándzsával őrködik Budavár békéje fölött jóságosan tekintve a város cimerére. Alakilag pedig — rovátkolt talapzata, lábmozdulata, kezének elhelyezkedése, az ovális relief — élénken emlékeztet, a bécsi Providentiára, mintha jelezné, hogy alkotója Bécsen át jött Budára.

Források: Budapest Székesfővárosi Levéltár. — [1]) Korabinsky: Geographisch-Historisches Lexikon von Ungarn Pressburg. 1786. 483. old. — [2]) Podhradczky J. Historia Dipl. Urbis Budensis et Pesthiensis. IX. 1099—1103. old. — [3]) Joh. Pezzl: Charakteristik Kaiser Josephsd es Zweyten. Dritte auflage. Wien. 91—92. old. — [4]) Josephinische Curiosa II. Band Wien 1848. 61. old. — [5]) Oscar v. Krücken: Budapest in Wort und Bild. 29. oldalán közli a levelet. — [6]) Prothoc. Magistr. 1785.

A pesti Hetz.

A császári Róma legizgatóbb szórakozását az amphitheatrumok állatviadalaiban találta meg, amely állatviadalok a kereszténység üldözése idején érték el csúcspontjukat azáltal, hogy a kiéheztetett fenevadakkal való küzdelembe csapatosan hajtották fel a keresztény híveket. Az állati vérengzésben való gyönyör később a 12. század folyamán Spanyolországban ütötte fel fejét, ahol aztán a bikaviadalok spanyol nemzeti játékokká lettek. E förtelmes játék innen a spanyol örökösödési háború idején átszármazott Bécsbe is, ahol az első Hetztheater 1710-ben létesült és oly általános érdeklődést ébresztett, hogy a kezdetlegesen épített amphitheatrum helyett 1736-ban már Antonio Galli Bibiena udvari építész és Antonio Corradini udvari szobrász terve szerint uj Hetztheater épült Copez Dias Ábrahám spanyol zsidó tőzsér pénzén, amelyben hét esztendeig hódolt a bécsi közönség a heccnek. 1755-ben a francia Defraine épitett Hetztheatert 3000 néző számára a Glacis területén[1] s az ebben tartott előadások hatása alatt jutott el hozzánk a vadak viadaljának a divatja; először Pozsonyba, aztán Pestre.

A pesti „Hetz Schaubühne" első nyomaira abban a véleményező jelentésben akadunk, amelyet Pichler Lőrinc tanácsos és Petz Miksa kapitány terjesztett be 1783 március 10-én a pesti magisztrátusnak. E jelentés szerint Schmallögger József, aki a pesti és budai szinházak bérlőjének mondja magát, ajánlatot tesz a Rondella-szinház és a szabókápolna között levő térségen amphitheatrum épitésére; azon-

M.O.K.

Adami:

A kömlői főoltár sztipeszének tervvariánsa, 1782. 4. ábra.

/Magyar Müvészet Lexikona/

Voit Pál: Tervek, mesterek és a mü.
Müv. Ért. 1960. 4. sz. 267. old.

So.

ADAMI, Carlo szobrász

északi homlokzat kapuját készíti 1768 előtt

MEGYI Ferenc: Uj adatok a tatai piarista kollégium XVIII. századi történetéhez. = Piaristák Magyarországon 1642-1992. Bp., 1992 lo8-lo9.

1919

Adami, Carlo

(1)

A Ezt épitéjét a budai
tanács tovább szorgalmazta,
de más uton. Mivel a
Parade Platz (Diszter) a
katonai parancsnokság birto-
kát képezte, ábrabba ezeket
1785-ben a várheli parancs-
nokságot, hogy engedélyezzel a
közpüség érdekeit szolgáló
mit felállítását. Majd meg-
egyezett Carlo Adami Comör
Származásu olasz szófarago-
val, aki aztán kifaragta és
mig az év decembereben
hasmálatra kaszen, adta
át a márványkutat. E
márványkút helyen emelke-
dik ma, az 1893-ban lecep-
lezett Zala-pár konvid-
emlék.
Carlo Adami, mivel a

években történt tarren-
dezés alkalmával a ku-
tat, a svébhegyi Diana-út
mellett levő vízmüvekné
találtuk meg. A kőszobor
a városvédő Athenet
ülve ábrázolja

Spb. 46-47. l.

Schoen A.
Pest-budai művé-
szeti almanach az
1919 esztendőre
Bp. 1919

Adami Carlo (2) (2)

márványkutat drága áron,
a 274 formlét készítette, többi-
nőr volt kutvizsgálózakla-
tásnak kitéve. Ez a körülmény
Budán való megtelepedését
hátráltatta, s azért arra ajánl-
kozott, hogy a városháza előtt
levő kutnak nem 3-mázot
ábrázoló, hanem helyébe az
új izlésnek megfelelő nobrot
~~[illegible]~~ faragó olasó áron. A
tanács elfogadta Adami
ajánlatát s ez már 1785
okt. 5-én ~~[illegible]~~ felvette a helyi-
ülő ezt nobor árát, 280 frt.
Mindazonáltal Adami mégsem
lett budai polgár,
1793-ban Pesten kapott
polgár jogot. A nobrot
magát, mivel az 1880-as
fordits

(3)

Adami Carlo

sütthöz köfarágó

„maestro de marmorista"

szerzödése. 1779. máj 13. Pápa.

pléb. templ.

1784. nov. 25.

1783. okt. 27

Pigpáp. 68.69. l.

Pigler Andor

A pápai pléb.

templom és mennyezet-

kepés

Bp. 1922

Selmeczbánya III. 176.

(4)

Adami Carlo

l.

Rég. Társ. Évk
I. 1920-22. 195. l.

Schoen Arnold:
A budai vobrinat
het empire emlékе
Az Orsz. M. Régenés
Társ. Évk. I. évf.
Bp. 1923.

(5)

Adami, Carlo

1785, Buda

l.

A Mübarát

1921 - 185 l

Schoen Arnold

A budai Hebrmet
het empire-eindeke.
A Mübarát.
1921 · 185 l

Rimasszombat IX. 90.

Adami Carlo

Comoból.

Keszítette a várbeli

Dísztérén állott egykori

márványkutat.

Lbp 131 l.

A budai városhán előtt állott kút

szent Ignác szobra helyére

Carlo Adami, hogy a budai

polgárjogot elnyerje, a város

védő Athéne szobrát

keszítette. Ez a szobor legutott

még a svábhegyi Diana-ut

mellett vízumvaknél

állott, jelenleg jog-

talanul

magankulag

lomban

van

Lbp 131.

(6)

Lechner Jenő dr

Budapest Műcsulekei Bp
1924.

Emberi csont, égett V. 171.

Adami, Carlo (7)

Ind

1. sz.

Historia. 1928. 47. l

(A budai városvédő Athene-szobor elhelyezése; Kappel.)

Adami Carlo (8)

Pacher Béla dr. ‡
1929. 359.
Magyar Művenet

Az Athénée szobor eredeti helye a vár beli vízvezetéken volt 1784-ben állítottat tel.

1928-ban lyból a főváros bu-
lajdonába Erűlve
az I. Ker elöljárósag
ejuldan helyezek
el
a régi budai
varrosháza kulso
falán

‡ Budapest székesfőváros művészeti vásárlásai és rendelései az 1928-ik erben

Adami Carlo

BUDAPEST

1.

Carlo Adami: Athéne.

Scholen Arnold: A budai szobrászat két empire emléke. Az Országos Magyar Régészeti Tárzulat évkönyve, I – 1923, 195 l.

Adami, Carlo

(9)

Városvédő Athénie. Nobor

ivod

Genth. Budapest 152. l.

Genthon István Kolb
Jenő Budapesti
Képeskönyv. Bp
[1933]

3. VITKÓCZ: REVICZKY GYULA
4. ANDÓD: CZUCZOR GERGELY
5. KOMÁROM: JÓKAI MÓR
6. OCSOVA: BÉL MÁTYÁS
7. KÉKKŐ: BALASSI BÁLINT
8. ALSÓSZTREGOVA: MADÁCH IMRE
9. LOSONCZ: KÁRMÁN JÓZSEF
10. RIMASZOMBAT: TOMPA MIHÁLY
11. EPERJES: KERÉNYI FRIGYES
12. KOHÁNY: FÁY ANDRÁS
13. RADVÁNCZ: GYÖNGYÖSI ISTVÁN
14. ÉRMINDSZENT: ADY ENDRE
15. ÉRSEMJÉN: KAZINCZY FERENCZ
16. SZÖDEMETER: KÖLCSEY FERENCZ
19. ZSIBÓ: WESSELÉNYI MIKLÓS
20. KOLOZSVÁR: GYULAI PÁL
21. TORDA: JÓSIKA MIKLÓS BA
22. NAGYENYED: SZÁSZ KÁRO
23. ALVINCZ: KEMÉNY ZSIGMOND
24. PISKI: BARCSAI ÁBRAHÁM
25. NAGYSZEBEN: HELTAI GÁS
26. RÁKOS: NAGYAJTAI CSEREI M
27. BARÓT: BARÓTI SZABÓ DÁVI
28. APÁCZA: APÁCZAI CSERE JÁN
29. ZÁGON: MIKES KELEMEN
30. NAGYSZENTMIKLÓS: RÉVAI MI
31. OZALY: ZRINYI MIKLÓS GRÓ
32. VERSECZ: HERCZEG FEREN
33. NÉMETUJVÁR: FALUDI FERENCZ.

CSAK AZ IFJUSÁG LELKÉNEK ÉS SZELLEMÉNEK
EREJÉBŐL TÁMAD FEL UJRA MAGYARORSZÁG

(10)

Adami, Carlo

wód

z

Hekler Budapest

75. l.

Hekler. A. Budapest als Kunststadt Küssnacht am Rigi, 1933.

(11)

Adami Carlo

~~nobrán~~

Wod
2

Budinis

120. l.

Budinis, Cornelio:

Gli artisti italiani
in Ungheria
Roma, 1936.

✓

ter f.é. március hó 9-én
IX ker. állampénztárhoz inté

állampénztárt, hogy a müemlékek
villany világitás berendezési
mesternek négyszázkilenczvenkettő
zettnek bélyegelt és a müemlé-
elnöke által láttamozott nyug-

(12)

Adami Carlo és

Giacomo

siklósi kőfaragók

márványmunkái a

pápai plébániatemplomban

Horváth Papa

62. l.

Horváth Elek és dr.

Tóth Endre: Pápa megyei

város multja, jelene és

környéke. Pápa, 1936. ✓

(13)

Adami, Carlo

Hobrätt

gröd

Bierbéptört

199. l.

Bierbauer Virgil:

A magyar éjtetnek

tört Bp. 1937

1 = Balpa
2 = Jobbp
3 = 1892.
4 = 1880.
5 = 1893.
6 = Dévén
Böösb
7 = 1880.
8 = 1895.
9 = A szá
1893/
10 = Az 18
hossz
11 = 1894.
12 = 1883.
13 = 1891.
14 = 1891.
15 = 1893.
16 = 1882.
17 = A szá
fenék

(14.)

Adami, Carlo

szobrász

l.

Kósa 195 l

Kósa János = Pest

és Buda elmagyaro-

sodása. 1848 ig.

Bp. 1937

(M.)

Adami, Carlo

(15)

l.

Liber Bpest nobrai

43. l.

Liber Endre: Bpest nobrai

Bp. ém.

ERZSÉ

űvészek

ES KIÁLL

ől április 3.

lij nincs

Adami Carló (16)

Bpest. Városvédő Athene, Szentháromság tér

Liber Bpest. nobrai

143. l.

(17)

Adami, Carlo

szobrász

l.

Lepold-Lippay Esztergom

16-l.

Lepold Antal dr

Lippay Lajos dr:

Esztergomi utikönyv.

Esztergom c. n.

toretto) modora:

léros zöld köpenyt viselő szentet,
örül és előrehajolva nézi az
ki ballábán lévő sebet mutatja
figyelve szemléli a sebet.
boritott férfi csoport
van és akik előtt a földön egy
bra a két férfi és az ágyon
r és három női személy foglala-
egy fáklya és egy kereszt elővitele

7.6 cm.
ánya 1901: VI. 1-én (350/902. No. 12).

B) NEM MŰVÉSZEK:

I ANDRÁSSY GYULA GR.
III ANDRÁSSY GÉZA GR.
I BATTHYÁNY LAJOS GR.
II BÁNFFY MIKLÓS GR.
III BÁRCZY ISTVÁN DR.
II BERZEVICZY ALBERT DR
II DESSEWFFY ARISZTID.
I DESSEWFFY AURÉL GR.
III EGGER GYULA
III FORSTER GYULA BÁRÓ
III GLÜCK FRIGYES
II HADIK BARKÓCZY ENDRE GR.
III KAMMERER ERNŐ
I KLÉBELSBERG KUNÓ GR.
III LÁNCZY LEÓ
I LÉDERER SÁNDOR
III K. LIPTHAY KORNÉL
II MAJOVSZKY PÁL DR.
I MATKOVICS BÉLA DR.
I MOLNÁR VIKTOR
I ORMÓDI ORMÓDY VILMOS
II PETROVICS ELEK DR.
III RUDNYÁNSZKY BÉLA DR.
III SZMRECSÁNYI MIKLÓS DR.
II VÉG ARTHUR DR
II ZÓLYOMI WAGNER GÉZA DR.
II ZÓLYOMI WAGNER ÖDÖN DR.
II WALDER GYULA
I WEKERLE SÁNDOR DR.
I UJPESTI WOLFNER GYULA

A római számok a sorozatot jelölik meg, amelybe a választott tagok tartoznak.
I. sorozat mandátuma az 1918., a II. sorozaté az 1917. és a III. sorozaté az 6. évi rendes közgyűlésig tart.

3. A művásárlásra szánt összeg az igazgatóság által előre megállapított sorozatban nyereményértékekre osztandó fel. A műcsarnokban megejtendő húzásnál az összes nyerő-számok szerencsekerékbe tétetvén, az első kihúzott számra a legnagyobb nyereményérték, s az összegek nagyságának sorrendjében minden következő számra 1—1 nyereményérték esik.

4. A húzás a választmány által kiküldött bizottság s királyi közjegyző jelenlétében történik, s eredményéről jegyzőkönyv veendő fel, mely a jelenlevők által aláirandó.

5. A társulat a sorshúzás után külön levélben értesíti a nyerőket, hogy javukra mily összegű nyereményérték esett, s annak alapján *az illető nyerő úgy a tavaszi, valamint a téli kiállításon szabadon választhat a nyereményérték összegének erejéig a magyar művészektől való, eladásra szánt műtárgyak közül.* A nyerő társulati tag e jogát másra át nem ruházhatja, de a művek kiválasztására írásban mást is felhatalmazhat. A társulat tisztviselőinek ily felhatalmazást elfogadni nem szabad.

6. *A megtörtént választás csak akkor érvényes, ha a nyerő azt a társulat műtárosának bejelenti.* Ha a választott műtárgynak a tárgymutatóban kitett ára a nyereményérték összegével azonos, a megtörtént választás bejelentése után a műtárgy azonnal a nyerő tulajdonába megy át. A mennyiben a tárgymutatóban kitett ár a nyereményérték összegét meghaladja, a nyerő a vételári többletet sajátjából kiegészíteni s azt a választás bejelentésével egyidejűleg a társulat pénztárába megfizetni tartozik, ha csak nem igazolja, hogy a műtáros közvetítése útján az illető művészszel olcsóbb, vagy a nyereményértéknek megfelelő árban megegyezett. A mennyiben pedig a nyerő választása oly műtárgyra esnék, melynek vételára kisebb a nyereményérték összegénél, e műtárgy is a nyerő tulajdonába megy át, de a többletre a nyerő igényt nem tarthat.

7. *A nyereményértékek meg nem oszthatók s így minden nyerő a nyeremény értéke erejéig csak egy műtárgyat választhat.*

Adamii Carlo (19)

Nobrán

wod Hor Bp

52.89. l. 124 t.

Horváth Henrik

Budapest mű-
veszeti emlékei
Bp. 1938

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

20

Adami Carló

l.

Schoentabáni

y. l.

Schoen Arnold

A buda-Tabáni
szent Katalin plé-
bánia templom
Il. és é. m.
a szenteltvíztartó
medencék Egyfoi
vörösmarvyból
fentetől 1778-ból

Budapest III. 190, 191,

Ez alapon a folyó évre a mûvásárlásra előirányzott összeg erejéig tagjaink közötti kisorsolásra szánt nyeremény-műtárgyakat képviselő értékösszegek a következők:

1-sö	nyeremény	à 1500 frt	= 1500 frt
2-ik	»	à 1000 »	= 1000 »
3—4-ik	»	à 500 »	= 1000 »
5—7-ik	»	à 400 »	= 1200 »
8—11-ik	»	à 300 »	= 1200 »
12—16-ik	»	à 200 »	= 1000 »
17—22-ik	»	à 100 »	= 600 »
			összesen 7500 frt.

Jóváhagyatott a magyar királyi Pénzügyminiszteriumnak 1898. február hó 9-én 318. sz. rendeletével.

A sorshúzás folyó évi április hó 18-án délután 4 órakor a választmány által kiküldött bizottság s kir. közjegyző jelenlétében tartatott meg.

a nyerő tulajdonába megy át, de a többletre a nyerő igényt nem tarthat.

7. *A nyerő a nyereményérték erejéig egy vagy legfeljebb két műtárgyat választhat, ezt is csak olyanformán, hogy az egyik a nyereményérték négyötöd részét, a másik pedig egyötöd részét képviselje.*

8. A megtörtént választás, s annak bejelentése után a társulat nyomban értesíti az illető művészeket arról, hogy a nyereményül megvett műveik ára a társulat pénztáránál 6% jutalék levonása mellett átvehető, mely jutalékból 1% a művészi nyugdíjalap javára fordítandó.

9. A kiállítás bezárása után a műtárgyat a társulat az illető nyerő címére megküldi s a szállítási költséget is magára vállalja.

10. Minthogy a nyereményértékek a nyerők részére csupán a tavaszi s a reá következő téli és karácsony-újévi kiállításból választható műtárgyakat képviselik s egyéb ellenértékre igényt egyáltalán nem szolgáltatnak, *ezért a nyereményértékek a téli kiállítás után érvényüket feltétlenül elvesztik.* Ha a nyerő a nyereményértéknél csekélyebb árú műtárgyat választott, vagy ha a téli kiállítás bezárásáig a választás jogát egyáltalán nem gyakorolta, mindkét esetben a művásárlási összegnek ki nem merített része a következő évben a 2. pont szerint előirányzandó összeg gyarapítására fordítandó, s annyival nagyobb összegű nyereményértékek lesznek kisorsolandók.

A mult (1897) évi tagsági díjakból befolyt összeghez képest a f. (1898)évre a társulat előirányzatában 6950 frt van művásárlásra felvéve, vagyis *750 frttal kevesebb mint a mult évben.* — Ehhez járul a mult évben kisorsolt, de az illető nyerő által fel nem használt nyereményérték összege . . 550 »

művásárlásra eszerint rendelkezésre áll *összesen 7500 frt.*

(22)

Adami, Carlo

XVIII. n.

ixód

120. l.

Budínis 151. l.

Comoi származása (24)

Adami, Carlo szobrász. Az
1770-80-as években Süttön élt. Ez idő-
ben A. Jakabbal együtt ő végezte egyebek-
ként a pápai plebania templom már ‡
az egyhor
1785. készítette a budavári
Disztéren állott márvány kutat. ¶
Ugyanezt az ő zárgta a budai vasárhely ~~[illegible]~~ előtti
kutat a varos vedo Athaenet abrázolt.
barokk stilben. E szobor ujabban
a Szekesfivárosi Kunenbe ekrült.
1793. Perten ~~[illegible]~~ ugyanezt polgárjelet.

¶ amely megsemmisült.

‡ vány mukait. Utóbb Budán
~~[illegible]~~ telepedett le s

529

Dietrich Ch. W. E.

Vizesés sziklák között. (~~Der Wasserfall zwischen Felsen.~~) Rk. 3. état.

90 m. 139 sz.

K. S. —

Carlo Adami –
Giacomo Adami –

(23)

wód
z

Pigpáp. 63, 64. l.

Er

Adami –

A – ba Tenni –

Signorini, Giovanni, Olasz festő

III. 157.

ADAMI, GIACOMO kőfaragó
Comói kormarásu

Suplé 1.

2 { ADAMI GIOVANNI, márvány faragó
Szentivanyi bérirósp cóluke
ÁDÁMI JOANNES márvány faragó
ÁDÁMI JÁNOS kőfaragó } N. arrnód

1-3-4

ADAMI GIUSEPPE márvány faragó

ADAMI GYÖRGY egri farezasmester

ADAMI, GIACOMO Mercante

ADAMI GIOVANNI, mercante fiorentino

ADAMI TOMMASO mercante fiorentino

ADAMI TANOS Rappresentante

ADAMI GIUSEPPE Mercante fiorentino

ADAMI GYORGY capo fiorentino

M. D. A.

ADAMI, Giacomo- kőfaragó

Comói származásu

1785-1787. Pápa, plébániatemplom, fő-
oltárhoz kőfaragás

Agghány: Barokk szobrászat.. Bp.-1959.

T. 164. l.

ADAMI GIACOMO
süttői kőfaragó

a pápai plébániatemplom márványmunkálatai

Gerő László- Sedlmayr János: Pápa, 1959. 167. l.

M.D.K.

Giacomo Adami, szobrász

műve a dormándi (templom) Szent Kereszt mellékoltárának fából faragott, közepes nagyságú feszülete 1730-ból.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 618. old.
651. á.

Giacomo Adami

Klasszicista törekvéseit Esterházy Károly lenditette fel.

Voit Pál: A barokk Magyarországon, Budapest, 1978.

80 f

Giacomo Adami

Carlo Adami – a XVIII. század végén a klasszicizmus előképzői.

Voit Pál: A barokk Magyarországon. Budapest, 1970.

531

BAUER MIHÁLY (Bécs 1789 – Pest 1854)

A 19. század első felének sokat foglalkoztatott díszítőszobrásza, J. Georg Bauer bécsi miniaturafestő fia. Fiatal korában feltehetően apja műtermében dolgozik. 1815-ben a bécsi akadémia szobrászati osztályára kerül, ahol J. Klieber tanítványa. 1819-ben Münchenbe megy, ahol két évet Schwandhaller műhelyében dolgozik. 1821-ben Pesten telepedik le. Első pesti munkája a Diana fürdő udvari homlokzatára 1822-ben faragott Diana és Acteon domborműve (elpusztult). 1823-ban gr. Cziráky Antal lovasberényi kastélyába márvány kandallót készít; ennek párkányára Európa elrablását ábrázoló szobrát

a pannonhalmi apátsági templom 19. sz. eleji átalakításakor készült közel 20 lapos sorozathoz tartozik. Szoros kapcsolatban állnak azokkal az oltártervekkel, melyeket Giovanni Adami készít az egri székesegyház 1800 körüli berendezéséhez. Azt a lehiggadási és egyszerűsödési folyamatot érzékeltetik, mely a barokk kor hullámzó mozgalmasságával szemben az egyenes, tiszta vonalvezetést, a sima felületeken megjelenő stilizáltan egyszerű motívumokat helyezi előtérbe.
Publikálatlan.

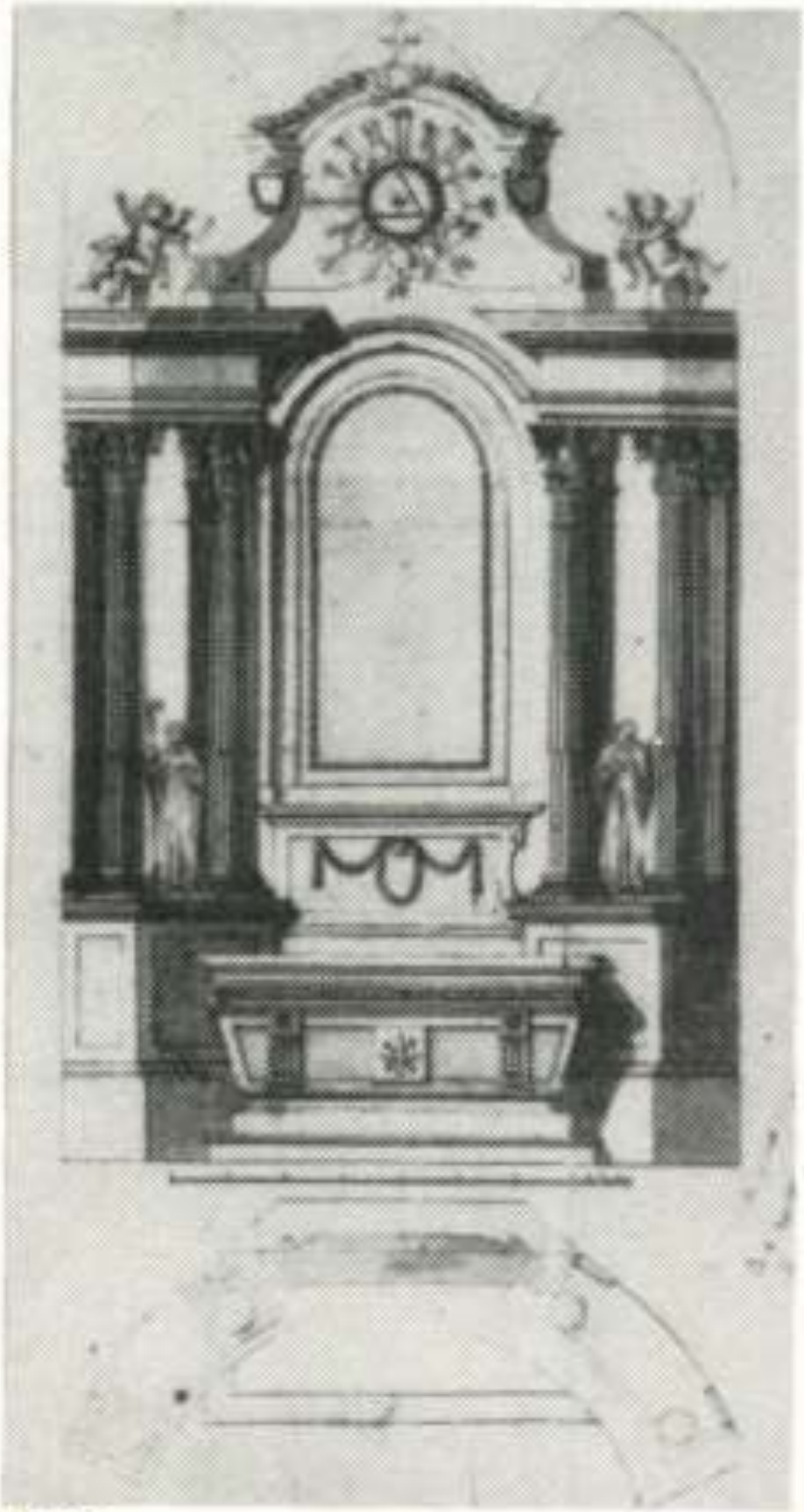

263

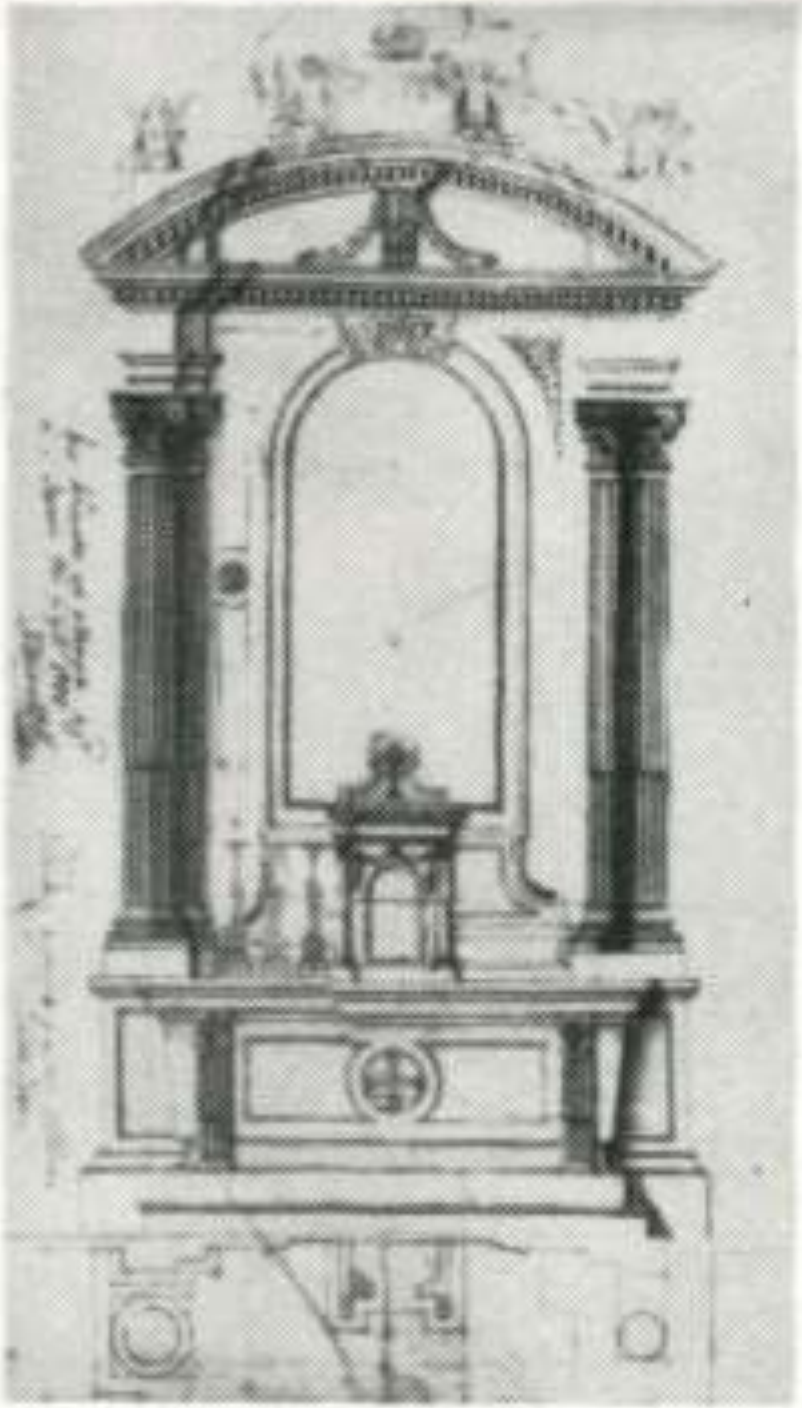

254

262

Giacomo Adami

Tervet készít 1793-ban a felsőtárkányi templom mellékoltár elkészítésére.

Voit Pál dr.: Heves megye műemlékei II
Magyarország műemléki topográfiája VIII.
Budapest 1972.

733p

Giacome Adami

és Giovanni Adami felsőtárkányi márványfaragók művei a felsőtárkányi rk. templom főoltár szobrai.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II.

Magyarország műemléki topográfiája VIII.

Budapest 1972.

7341

ADAMI, Giacomo

Pannonhalma 1996/2.

135, 140-141, 144, 195-196, 198, 201-204, 209, 126

Adami Zéfanyi család

Pápán (1782-1785) és Kömlőn (1782-85)

áll tervezésében és Zivitelezésében oltárépít-
mény. Valószínűleg a család egyik tagja Zérzitette
a műszolci, volt minorita tpl. főoltárát.

Magyar Műemlékvédelem 1969-70
Bp. Akadémiai Kiadó 1972
336. old.

(1)

megirva

Adami Giovanni

Kőfarago

l.

Szm Egermův

129. l.

(2)

Adami, Ivanni

márványoró

l.

Szm Egermüv

319. l.

320 l.

324. l.

(3)

Adami, Joannes

stukkator

l.

Kapossy jegyzetek

319. l.

320. l. (Többnyi)

324. l.

3829. Govaert Flinck:
Sz. Cleve-ben 1615 január 2
2-án.

Manué (Manoah) áldozata

A hegyes és erdős vidéken
és emeletes épület-csoport bonta
dozati oltár, a melynek füstjébe
~~karokkal~~, kinek láttára Manué t
~~és felé tekintve~~ (kezeivel ~~elyan~~
vetni akarná. A jobbrafordultan
és kezeit összekulcsoltan tartj
totta ~~és kezeit szétterte~~. Öltö
tös, kard, bojtos kendőöv és cz
és fejét fehér kendővel kötötte
és saru. Az oltár előtt füles k
dalt pedig balról egy-és jobbró
pulykán kivül, három him-páva tü

Fa, méretei 76.2:103.6 c
Vétetett az 1908. novembe

10000 Kan(1807-908) Dr. W. Martin: Galerie G.
pag. 25.

Vét. 121584-908
N° 38 pag. 25

ANNI

A lugánói származású márványoscsalád legijfabb tagja, aki 1791-ben telepedett le az Eger melletti Felsőtárkányban. Itt 1808-ig mutatható ki, mint az érseki márványbánya bérlője. Elsősorban Eszterházy Károly egri érsek számára dolgozott, de Egerben polgári megbízásoknak is eleget tett, amiért a helyi kőfaragócéh perbe is fogja. Giacomoval közösen készíti a felsőtárkányi oltár (1792), valamint az egri minorita templom szószékének márványmunkáit (1792), önállóan az egri Lyceum-kápolna oltárát (1794), valamint a felsőtárkányi mellékoltárt (1803 után). Biztosan nevéhez köthető az egri ferences templom, az egri és a miskolci szerb templom kapuinak elkészítése (1793–1794). Mint önállóbb és képzettebb kőfaragó köztéri szobrok faragását is vállalja. (– Az egri ferences templom előtt feszület, Maklártállyán Nepomuki Szent János szobor – mindkettő 1793.) Ő a mestere azoknak az Eger környéki templomokban lévő keresztelőmedencéknek is, melyeket Eszterházy J. Ph. Prokopp tervei alapján rendel meg nála. A kiállításon látható terveket 1800 körül készíti az egri Szent Mihály székesegyház és a felsőtárkányi rk. templom oltáraihoz. (Kat 255)

255 Tervek az egri székesegyház és a felsőtárkányi rk. templom oltáraihoz

80. TÁBLA

tus, 28 x 42 cm
Jelezve: Jouannes Adami ms. lapicida
Felirata: Sia fatto stando questo Erlau 14. 9. 1803.
Heves megyei Ltár. Tervek II. 145/a–c.

Klasszicizáló oltárok kiviteli tervei. Lent az oltárok alap-, fent szembenézeti rajzai láthatók. Közülük az „A" és „C" variáns építészeti keretei hasonlóak, eltérés a sztipesz és a dekorációk megoldásában mutatkozik. A „B" variáns törtívű oromzatával tér el az előző megoldásoktól. A „B" variáns a felsőtárkányi rk. templom mellékoltáraként, az A és C variánsok az egri Szent Mihály székesegyház mellékoltáraiként kerültek kivitelezésre. Mindhárom oltárt a tervező állította fel 1804-ben.

Irod: Voit 1960, 269–271; Heves I. 1969, 231–232, 306–307; Heves II. 1972, 414–415.

Művészet Magyarországon 1780-1830
MTA MKCS – MNG Gy. 1980

állítja. 1824-ben a Zofahl Lőrinc tervezte hajósi templom belsejét dekor[illegible] gr. Szerdahelyi István síremlékét készíti, amely később Sárfőn (Nitrianska Bl[illegible]), család sírboltjában került felállításra.

1826-ban a pesti megyeház szobordíszének elkészítésére, majd 1828-ban a pesti Ferenciek terén felállítandó közkút tervével pályázik. (Kat 256)

1830-ban Canova „Béke" szobrának hatása alatt faragja Géniusz szobrát a terézvárosi templom előtti téren felállított közkút díszítésére. 1830-ban a Pollack építette pesti vigadó szobrainak elkészítésére pályázik sikertelenül. Legismertebb műve az 1833-ban készült Nagy Kristóf szobor, mely az egykori Kristóf téren állott Birly gyógyszertár homlokzatát díszítette. (A szobor a két világháború között a Városháza udvarán állott, 1945 után eltűnt.) Az 1843-ban megépült pesti Városháza főpárkányán állott 11 szobor közül ötöt Bauer Mihály faragott. Ezek: Közbiztonság, Igazságszolgáltatás, Pallas Athéné, Páris és a Béke, amely hasonló a terézvárosi kútszoborhoz.

256 A pesti Ferenciek terére szánt közkút terve, 1828 79. TÁBLA

t8srajz, 26 x 48 cm
Jelezve a lap középső és jobb alsó sarkán: Bauer M. inv.
Felirata: Masstab der Grundplanes / vordere Ansicht, Mastab der Elevation, Seiten Ansicht
BFL Int. 4919.

A tervlapon a kút fő- és oldalhomlokzati kialakítása látható. Kétlépcsős talapzat előtt rovátkált díszű vízmedence, felette kockatömb alakú kútház rozettákkal és palmettákkal díszített oroszlánfejes vízköpőkkel. Felette oszlopszerű felső rész, íves nyílású tympanonnal. Lépcsős posztamensen I. Ferenc császár babérkoszorús portréja, FRANZENS BRUNNEN 1828 felirattal.

A jobboldali rajz (oldalhomlokzat) alapján kitűnik, hogy Bauer olyan kutat tervezett, melynek belső fülkéje van. Erre utal a kváderkövekkel keretelt ajtó, felette a tengeristen lovaival. A szobortalapzat középmezejében köralakú virágdísz, a tympanon íves nyílásában mécses. Bauer terve felépítésében Balthasar Mollnak a schönbrunni botanikus kertben álló Lotharingiai Ferenc emlékművét (1766) követi.

Irod: Marczevich 1931, 44–46, 58–59.; Czétényi 1977, 15–20.

BŐHM JÓZSEF DÁNIEL (Szepesolaszi, 1794 – Bécs, 1865)

A 29. század első felének egyik legtehetségesebb éremművésze. Egyszerű iparos-kereskedő családból származott. 1800 és 1806 között kereskedőinas Iglón, majd boltos-

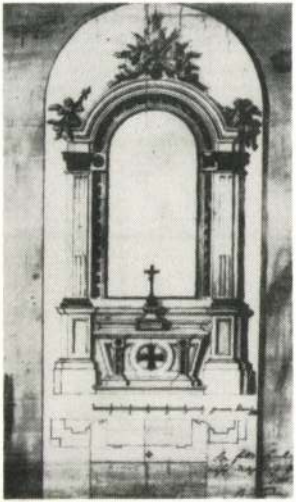

255/c

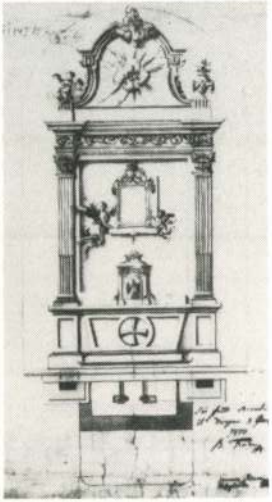

255/b

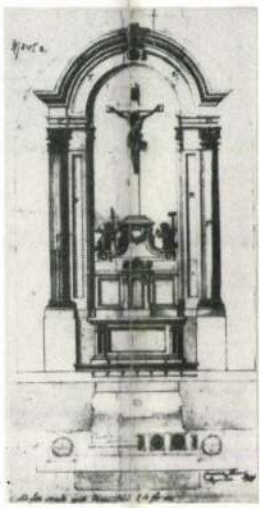

255/a

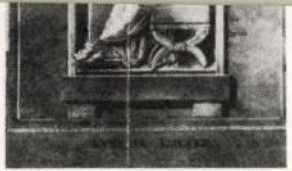

275

273

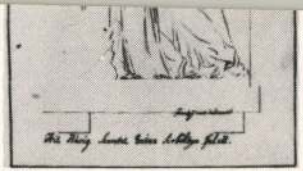

274

M.D.K.

Adami Giovanni, márványfaragó

1797-ben szerepel egy ellene „pusztság" miatt indított feljelentésben. Az erseki levéltár 3 kiváló oltártervét őrzi. Kiutalásokat kap az egri barokk székesegyház Szt. Pótvan és Szt. László oltárok és a szentéltvíztartó javítására, a Szt. Keresztt oltár elhelyítésére (1803.). Továbbiakban szerző az Adami család munkáit hőrösen tárgyalja.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája, VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 306-307 old.

Adami, Giovanni, kőfaragó á márványos M.D.K.

Luganoi olasz család tagja. Szerepel még egy Giacomo is akivel gyakran összetevesztik - még a kortárrak is. Giovanni Felsőtárkányon 1791-1808 között mutatható ki. Szerző közli, egy oltártervét 1803-ból, s egy feszületet 1793-ból az egyi volt ferences templom homlokzata elott.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

239. á. 231. old.
+323. á. +306. "

M.O.K.

Giovanni Adami

9. ábra: Az egri liceumi kápolna oltárának terve, 1792.

/Magyar Művészet Lexikona/

Voit Pál: Tervek, mesterek és a mü.
Müv. Ért. 1960. 4. sz. 270. old.

So.

M.O.K.

Giovanni Adami kőfaragó

1782-ben Eszterházy megrendeli a kömlői templom oltárrajzát, melyet az Adami család harmadik tagja, Giovanni készitett el.

/Magyar Müvészet Lexikona/

Voit Pál: Tervek, mesterek ésx a mü.
Müv. Ért. 1960. 4. sz. 271. old.

So.

M.O.K.

G. Adami

1. ábra: A pápai plébániatemplom főoltára. 1782-85.
Az ábra alatti további aláírások:Grossmann, Prokop, Maurer, Pellegrini, Khern, C, Adami.

/Magyar Művészet Lexikona/

Voit Pál: Tervek, mesterek és a mü.
Müv. Ért. 1960. 4. sz. 265. old.

So.

M.D.K.

Adami, Giovanni, kőfaragó mester

1803-ból való, oltártervét közli a szerző az egri Érseki Levéltárból.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

231. old.

M.C.K.

Givonna Adami

8. ábra: Az egri exferencrendi templom diszkapuja, 1793.

/Magyar Müvészet Lexikona/

Voit Pál: Tervek, mesterek és a mü.
Müv. Ért. 1960. 4. sz. 270. old.

So.

Giovanni Adami

Carlo Adami fia, a század végén a klasszicizmus előképítői.

Voit Pál: A barokk Magyarországon, Budapest, 1970.

530

Giovanni Adami

Klasszicista törekvéseit Eszterházy Károly lenditette fel

Voit Pál: A barokk Magyarországon, Budapest, 1970.

Pol

M.O.K.

Giovanni Adami

7. ábra: A felsőtárkányi oldaloltár tervvariánsa. 1793-1803.

/Magyar Művészet Lexikona/

Voit Pál: Tervek, mesterek és a mü.
Müv. Ért. 1960. 4. sz. 269. old.

So.

M.O.K.

Giovanni Adami márványfaragó

Az egri liceumi kápolna drága márványból faragott oltárát tervezi és kivitelezi.

Lásd: Jegyzetek rovat 32. pontját

/Magyar Művészet Lexikona/

Voit Pál: Tervek, mesterek és a mü.
Müv. Ért. 1960. 4. sz. 274. old.

So.

M.O.K.

Giovanni Adami márványfaragó

A felsőtárkányi templom főoltára, az egri ferencesek, az egri és a miskolci görögkeleti templomok kapuzata és még számos más mü alkotója.
Lásd: Jegyzetek rovat 30. pontját.
A korszokása szerint tervvariációkat készit és ezekből választ a megrendelő. A felsőtárkányi "oldaloltár" is az ő munkája.

/Magyar Müvészet Lexikona/

Voit Pál: Tervek, mesterek és a mü.
Müv. Ért. 1960. 4. sz. 274. old.

So.

ADAMI Giovanni és Giacomo luganói származásu olasz kőfaragó és márványos család tagjai. Közülük Giovanni Felsőtárkányon 1791 és 1808 között mutatható,ki. A két személy a kortársak előtt is gyakran összecserélődik és a mai kutatás sem tudja személyüket minden esetben különválasztani. Adami kőfaragó 1790 körül készült terveit, amelyek a kömlői templom berendezésénél részben kivitelre is kerültek /öt db/ az egri érseki gazdasági levéltár őrzi /Tervjegyzék 56/b Tiszanánán a kápolnai templom oltárának mintájára 1790-ben készíti el a főoltárt /Szabó A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

M.E.1958 p.202./ Az Adamiak felsőtárkányi berendezkedéséről értesülünk, amikor megtudjuk, hogy „az olaszok már kikeresték a bányájokat és szép.köveket vittek a műhelyhez/Egri érseki levéltár L.129/1-11./ Ugyan innen tudjuk, hogy Francz József épitőmester által készitett márvány fürészéhez az ifjabb olasz nem ért. Ugyanebben az évben tudjuk, hogy „a márványos háznál" az ablakra rostélyokat készitenek, majd december 22-én szerződést köt a felsőtárkányi templom

A Hevesmegyei Torográfia adatgyüjtéséből.Voit.

főoltárának elkészitésére. Ezek a munkák 1792-ben is folytatódnak és megkezdődik azt egri lyceumi kápolna oltárának márványfaragási munkája. /Szabó u.o./ 1793-ban értesülünk „hogy az olasz márványozó Tárkányon akar maradni és istálló épitésének engedélyezését kéri Eszterházytól". /Érseki levéltár u.o./ 1794 julius 16-án elkészitette a felsőtárkányi templom „oldaloltárát", illetve annak tervét, a kivitelezésért 195o Rftr-Rfrtot kért. Ugyanez évben befejezi a lyceum kápolnájának oltárfaragását. A püspöki nagy kert.

A Hevesmegyei Topográfiai adatgyüjtéséből. Voit.

falaira 1795-ben fedőköveket farag és ugyanekkor a palota melléképületeinek lábazat és párkány köveit is kifaragja /Egri érs.lltár 129/1-11./ A következő évben a maklári templom szentélyének lépcsőit készíti el a nemrég felfedezett uj felsőtárkányi márvány bányából fejtett sötétszinü márványból. Giovanni Adamit az egri kőmüves, ács és kőfaragó czéh feljelenti a városi tanácsnál 1797-ben fuserság miatt, amennyiben mint czéhen kivül álló kőfaragó, akit - Eszterházy csak a felsőtár-

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

kányi főoltár elkészitésére hozatott Egerbe/-
egri magánosoknak vállal szabálytalanul kőfaragó
munkákat. Ugyancsak tőle őrzi az érseki gazda-
sági levéltár /Tervjegyzék 145/ az 1803-as év-
számot viselő három darab igen kiváló kvalitási
oltár tervrajzát. 1811-ben értesülünk, hogy az
egyik Adami „felsőtárkányi szobrász Szihalmon
kőkeresztet állit fel".

A helyszinen fellelt, illetve azonositott mun-
kák közül emlitjük az egri ex ferencrendi
templom diszkapuját /1793/, a miskolci görög-

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

-keleti templom és az egri rác templom oldalkapuit. Giovanni Adami müve az 1792-ben készitett minorita templom szószéke Motzer József dombormüvével. A felnémeti rk. templom márvány keresztelőkutja, a makiári elpusztult templom, a felsőtárkányi templom, a füzesabonyi és mezőtárkányi, valamint a kápolnai és gyöngyössolymosi rk. plébánia templomok keresztelő medencéi állnak még helyükön. Felsőtárkányban két márvány szenteltvíztartó csésze és Egerbak-

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

tai és kerecsendi szenteltviztartó sorolható még e nemü alkotásai közé. Felsőtárkányon a fő- és mellékoltár és a szószék és az egri liceum kápolnájának oltára tartoznak az Adami család ouvre-jébe.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.O.K.

Giovanni és Giacomo Adami:

A felsőtárkányi oldaloltár. 1793-1803.
6 /. ábra.

/Magyar Művészet Lexikona/

Voit Pál: Tervek, mesterek és a mü.
Müv. Ért. 1960. 4. sz. 269. old.

So.

Adami Giovanni és Giacomo M.D.K.

felsőtárhányi márvány faragók

és Móczer József egri szobrász, Prokop Pápára tervezett keresztélőkút-rajzai alapján sériaszerűen gyártottak ilyeneket. Szerző közli a felsőtárhányi templomban levőt 1790 körüli évekből.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső,
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

246. á. 235-236 old.

Giovanni Adami

faragta 1793-ban az egri Kossuth L. u. 14 sz. ferences templom kapuját és Mater Dolorosa szobrot.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II.

Magyarország műemlékei topográfiája, VIII. köt.
Budapest, 1972.

365P

Giovanni Adami

felső tárkányi szobrász és márványfaragó

három oltáron dolgozik az egri szt. Mihály

székesegyházban. 1800 után.

Voit Pál szb.: Heves megye műemlékei II.

Magyarország műemléki topográfiája VIII. köt.

Budapest, 1972.

4141

Giovanni Zdami

feltételezett szerzője az egri minorita templom „lavabo"-jának. 1780 körül.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II. köt.
Magyarország műemlékei topográfiája, VIII. köt.
Budapest, 1972.

2511

Giovanni Adami

műve a felsőtárkányi rk. templom mellékoltár sobrázati-alkotásai.

Voit Pál stb.: Stevesmegye műemlékei II.

Magyarország műemléki topográfiája VIII.

Budapest 1972.

7351

Giovanni Adami

és Giacomo Adami felsőtárkányi márvány-faragók műve a felsőtárkányi rk. templom főoltár szobrai.

Voit Pál stb.: Hevesmegye műemlékei II.

Magyarország műemlékei topográfiája VIII.

Budapest 1972.

9341

Giovanni Zolomi

alkotta 1790 körül a felsőörkényi pk. templom fő- és mellékoltárát és szószékét. Reprodukció.

Voit Pál dr.: Magyarországi műemlékei II.
Magyarországi műemlékek topográfiája VIII.
Budapest 1972.

7311

Giovanni Adami

Keresztelőkutja a fuzesabonyi rk. templomban 1800 körül. Reprodukció.

Voit Pál stb.: Stevesmegye műemlékei II.

Magyarország műemléki topográfiája VIII.

Budapest 1972.

7491

M. D. K.

ADAMI, Johannes márványfaragó

1793. Eger, líceum kápolna oltár és lábazatának faragása

1793 Felsőtárkány, plébániatemplom, főoltár faragás

1794. Felsőtárkány, mellékoltár faragás

1796. Kaklár, plébániatemplom, keresztelőkút faragás

Aggházy: Barokk szobrászat... Bp. 1958. T. 164. l.

MDK

ADAMI JOHANNES

Egri kőfaragó. Az egri görög kel.templom kapujának, a mester müvének reprodukciója.

Gerő László:Eger. Budapest 1954.p.57.

Képzőművészeti Alap kiadása.

MDK

ADAMI JOHANNES

Egri kőfaragó,a miskolci gör.kel. templomot diszitő ornamentikáink repdodukciója.

Gerő László:Eger. Budapest 1954.p.57.

Képzőművészeti Alap kiadása.

MDK

ADAMI JOHANNES

kőfaragómester, valószinü a faragott egri kapuk készitője. /Copf stil./

Gerő László: Eger. Budapest 1954. p. 57.

Képzőművészeti Alap kiadása.

MDK

ADAMI JOHANNES

Egri templomkapujának reprodukciója.

Gerő László: Eger Budapest 1954.

Képzőművészeti Alap kiadványa.

Johannes Adami, szobrász MDK.

A miskolci görögkeleti templom be copf-vázákat, volutákkal tagolt kapukereteket terveretett a XVIII. sz. végén. 66 old.

Ifj. Horváth Béla: A Miskolci görögkeleti templom épitásének története. 61.o.

A Miskolci Herman Ottó Múz. Közleményei. Borsodmegyei Nyomdaipari Váll. Miskolc. 1956. jún.

JOHANNES ADAMI, építőmester

A miskolci görögkeleti templomban az általa /lapicidae/ tervezett copf vázákkal, volutákkal tagolt kapukeretek közé helyi mesterek átlósan tagolt vaskaput szerkesztettek. 66.old.

ifj.HORVÁTH BÉLA: A miskolci görögkeleti templom építésének története 61.old.

A MISKOLCI HERMAN OTTÓ MUZEUM KÖZLEMÉNYEI, 1956.jún. Miskolc

MDK

Adámi János. felsőtárkányi kőfaragó 1808-ban a miskolci új ref. templom építésénél Adámi márványkőfaragót alkalmazták. Tholó

Marjalaki Kiss Lajos: Miskolci épitkezési adatok a 18.századból. 74.o.

A Miskolci Herman Ottó Múz.Közleményei.1956.jún. Borsodmegyei Nyomdaipari Váll.Miskolc.

Mdk.

Adámi János kőfaragó

dolgozott a Kossuth utcai ref. templom építésén. 1116. kép

ifj. Horváth Béla Miskolc

1962

210–211. L

Adámi Sanos márványkofarago mestert

Felsőtarkány

1807 ben fogadták meg a templom építésélez

/ref temp./

ifj. Horváth Béla, Miskolc

1962. Bpest

261. l 17 jegyzet.

ADAMI JÁNOS
kőfaragómester

résztvett a miskolci ref. templom munkálataiban
/1876-1808/

ifj. horváth Béla-Marjalaki Kiss Lajos-Valentiny K.:
Miskolc, 1962. 210. l.

M.O.A.

Adami János és neje Casselli M. Magdolna

A felsőtárkányi plébános 1808-ban kiállitott bizonyitványa szerint 17 éve lakott ott, tehát 1791-ben telepedett le. Lásd: Jegyzetek rovat 26. pontját.

/Magyar Művészet lexikona/

Voit Pál: Tervek, mesterek és a mü.
Müv. Ért. 1960. 4. sz. 279. old.

So.

M.D.K.

Adami János, kőfaragó

készíti a Nietschmann János tervei szerint épült egri Ferences templom kapujának copf stilusu kőkereteit /1794/ leveles rojtokkal diszitett ion oszlopokkal és füzéres vázákkal.

Gerő László:Eger, Bp. 1957. /Magyar Müemlékek/ 42.old.

M.D.K.

Adami János, kőfaragómester

tekinthető minden valószinüség szerint az egri Görögkeleti szerb templom /Széchényi-u 55./ kőből faragott kapui tervező mesterének, mivel ez a kapu azonos a ferences temploméval, mely 1794-ből való és a hasonló felépitésü miskolci görögkeleti szerb templomkapunak két eredeti rajza maradt meg a parókián "Johannes Adami mlapicidiae" aláirással.

Gerő László: Eger, Bp. 1957. /Magyar Müemlékek/ 54.old.

MDK

ADAMI JÁNOS

Kőfaragó, egri barokképületekre vonatkozó adatok.

Gerő László: Eger. Budapest 1954. p. 45.

Képzőművészeti Alap kiadása.

ADÁMI JÁNOS, kőfaragó

Felső-Tárkányból Adámi márványkőfaragót és a helybeli Katzesberger kőfaragót fogadták fel 1808-ban a miskolci ref. templom épitéséhez. 74.old.

MARJALAKI KISS LAJOS: Miskolci épitkezési adatok a 18. századból 74.old.

A MISKOLCI HERMAN OTTÓ MUZEUM KÖZLEMÉNYEI, 1956. jún. Miskolc

AF

Adami János, kőfaragó M.D.K.

faragta az egri volt ferencesrendi templom főhomlokzatának copf stílusu díszkapuját.

Pethő Tibor: Budapest - Eger - Silvásvárad
Bp. /1959/, Panoráma, /Magyarország irásban és képben, 4.köt./

60 old.

MDK

ADAMI JÁNOS

kőfaragó mester tervezéseire adatok.

Gerő László:Eger. Budapest 1954.p.57.

Képzőművészeti Alap kiadása.

Adami János

márványfaragó munkálatokat végez az egri szt Mihály székesegyház Szt. Kereszt oltárán. 1804 körül.

Voit Pál stb.: Hevesmegye műemlékei II.

Magyarország műemléki topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

4151

Adami János

Kőfaragó és márványos 1811-ben még mindig dolgozik az egyi Szt Mihály székesegyházban.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II.

Magyarország műemléki topográfiája VIII. köt.

Budapest, 1972.

4151

M.D.K.

Adami. Giuseppe, márványfaragó

1798-ban Süttőn szerepel egy Aprili József nevű süttői márványfaragóval szemben i 113 fl-os követelésével

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája, VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 366. old.

Adami család

müvészetében a XVIII. századi változások érezhetők

Müvészet és felvilágosodá s Akadémia Kiadó 1978
Zádor Anna:A fe lvilágosodáskor i müvészet kutat ásának kérdései 15.o.

ADAMI György egri fazekasmester, Carlo Giacomo és Giovanni Adami felsőtárkányi olasz márványos, illetve kőfaragó családegyik tagja, aki 1775 és 1795 között az adóösszeirásokban Egerben szerepel. 1801 és 1805 között az egri hatvani hístya harmadik fertályában saját háza van. Felesége Perótzi Mária, meghalt az Irgalmasok kórházában 1804 december 8-án 70 éves korában.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Adami György, egri kőfaragómester

1775 - 1795 körül szerepel
az adóösszeírásokban.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 307. old.

ADAMI JAKAB kőfaragó XVIII. sz.
frontiványi kerirásta cédula 1
ADAMI KAROLY pobrán
ADAMI MIHALY címerfestő
sz. 1720 Trencsén mege, meghalt 1781 Bécs
frontiványi kerirásta cédula 1–3
Sajtódok. 4–5

Adami Károly szobrász

„Az 1969/5 számukban „Az öreg, városháza" cím-
mel jelent meg egy cikk. Hozzátesszem hogy az
épületben rangos képsőművészeti alkotá-
sok találhatók. A szobrokat dombormüve-
ket, Baksa Soós György, Adami Károly,
Szentgyörgyi István készítették."

Láng Róbert, Budapest

Budapest 62. Pf. 634.

Magyarország, 1969. márc. 2.

(1)

Adami Mihály

l.

Magy. Herald. és
Gen. Társ. jub. kiáll.
Kat. Bp. 1933.

Ji. l.
73. l.

Korniss Emil gróf VI. 312.

(2)

Adami Mihály:

nuve:

Scuta gentilitia illustrium et nobilium familiarum Hungariae. ~~colori-bus distincta~~

14 kötet betűrendben

M. N. Muzeum Kézirattára Quart Lat. 190.

magyar cimerek egyetemes?

(3)

Adámi Mihály jezsuita

stul. Trencsén megjeben 1720, megh. Bécs 1781 márc. 11.

Cimertani munkáját több ezer festett és rézmetszetű cimerrel 14 kötetben a Magyar Nemzeti Muzeum őrzi (Quart Lat. 190.)

lásd

Révai XXI. 7. 1.

Ő festette és metszette?

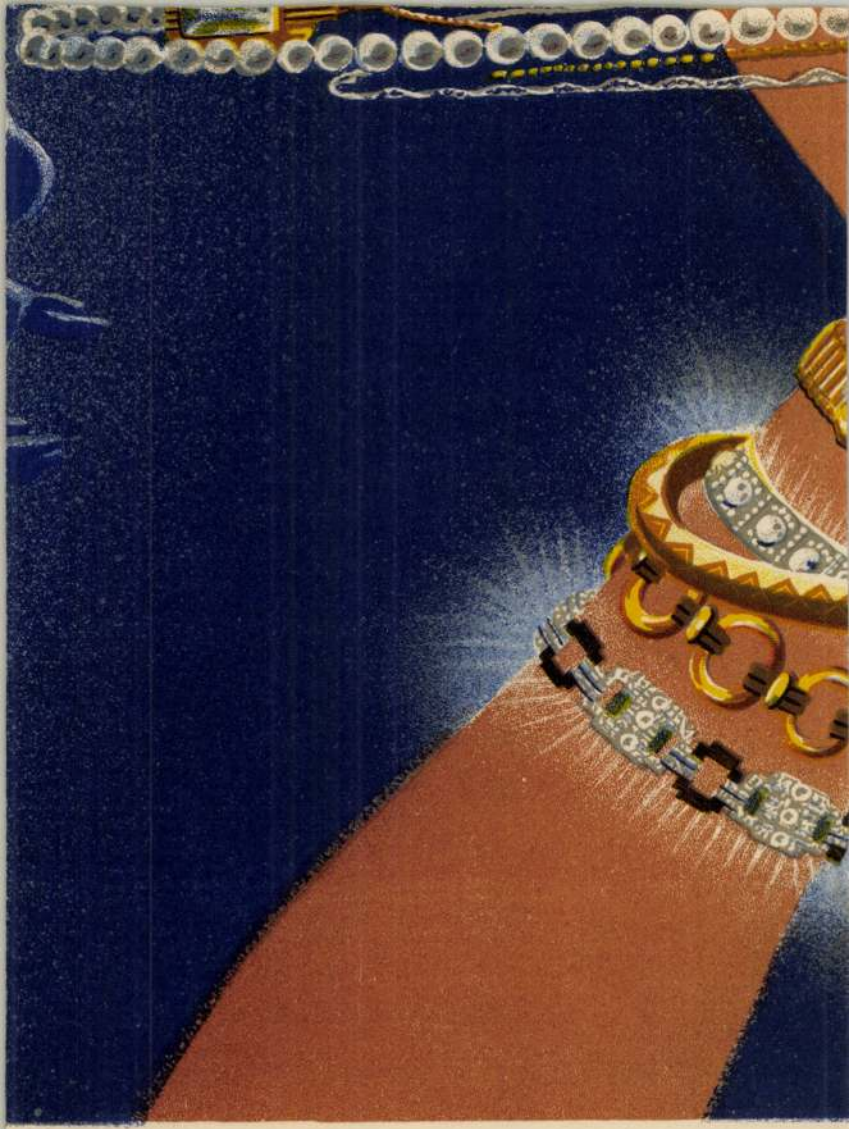

(1)

magyar

Adami Jakab

szüttői kőfarágó,

márványmunkák Adami Carlo-
val gyűtt a papai pleb. templ.
szerödése. Kelt 1783 okt 17.

Pig pap. 68 l.

Selmecbányai múzeum IH. 169

Adami Jakab M.D.K.

mázvány festő

1793 neve a tárkányi oltárral kapcsolatban említve

Szabó E.: Adattár. hiv. tört. Ért. (VII)/958
2-3 n. 204

M.D.V.

Adami Jakab
kőfaragó

A bakonyi bányáknak volt a bérlője.

Pécsy Piroska: A keszthelyi Festetics kastély és belső berendezése. 3½ l.

M.O.K.

Adami Jakab

Farkas János "Bauschreiber" az oldaloltárra vonatkozó feljegyzése 1793-ból: "A tárkányi oldaloltárnak a Delineatioját is aszerint amint Adami Jakab maga feltette bemutatom Ex.-nak, ha a szerint tetszene annak épittetése..."

Lásd: Jegyzetek rovat 31. pontját.

/Magyar Müvészet Lexikona/

Voit Pál: Tervek, mesterek és a mü
Müv. Ért. 1960. 4. sz. 274. old.

So.

Verseskönyvei: *Those not elect, High Falcon.*

Adams *P. Franklin,* amerikai ujságíró és költő, *1881. A *New York World* híres napi rovatának, a *Conning Tower*-nek vezetője. Gúnyos, könnyed verseket írt. Legnépszerűbb könyve: *Weights and Measures* (1917).

Adams *William,* angol tengerész, *1564. †1620. Ő volt az első angol, aki Japánba jutott. Hollandi kereskedők flottájában vezette az egyik hajót s nehéz kalandok után vergődött Kiu-siu szigetére, ott is maradt s japáni családot alapított.

Adams, *Mount* [maunt edemz]. 1. Hegy az Appalache-hegységben. 2. Kialudt vulkán (3757 m) a Cascade-hegységben (É. Egy. Áll.). 3. Város Massachusetts-ben (É. Egy. Áll.) 22,282 lak. (1930).

Adamsit, a muszkovit csillámnak egy, az angliai Derby-ben előforduló változata.

Adamspeak [edemszpik], 2240 m magas, gneiszből álló hegy Ceylon szigetén, közel a sziget DNy.-i partjához, a buddhizmus egyik szent hegye. Tetején templom, egy drágakövekkel kirakott mélyedés felett, amelyet a hívők Buddha lábnyomának tartanak.

Adams-Stokes-féle betegség-nek nevezik első két, angol származású észlelője nyomán azt a tünetcsoportot, mely az érlökésnek megritkulásával vagy teljes megszünésével járó eszméletzavarban, elájulásban nyilvánul meg. L. *Szívbetegségek.*

Adămus, l. *Adámos* (Románia).

Adana. 1. Törökországi kerület (vilajet) Kisázsiában, ter.: 16,160 km², (1927) 228,000 lak. 2. A kerület székvárosa, a Bagdad-vasút mellett, kikötő, Kilikia fő gabona- és gyapotpiaca, lak. száma (1927) 72.652. A. mellett 1909-ben kurd bandák többezer örményt legyilkoltak. A világháborút török részről befejező sèvresi béke Olaszországnak ítélte oda, de birtokbavételére nem került sor.

Ad analogiam (lat.), a. m. valaminek a mintájára, analógiájára, valamihez hasonlóan.

Adangbe, település Togoban, Ny.-Afrikában, a Haho folyó mellett. Lak. száma kb. 10,000.

Ádánd, kk. Somogy vm. tabi j.-ában, a kaposvár—siófoki vasútvonal mellett, gőzmalommal, (1930) 1932 lak.

Adans., *Adanson* botanikus nevének rövidítése.

Adanson [—anszon] *Michel,* francia botanikus és zoológus, *1727. †1806. A Kanári-szigeteken és szenegálmelléki gyarmatokon végzett kutatásaival vált híressé, később a párizsi akadémia tagja lett. Munkái közül nevezetes a majomkenyérfáról írt műve; ezzel kapcsolatban nevezte el Linné e nemzetséget *Adansonia*-nak.

Adansonia, majomkenyérfa, a Bombacaceae családba tartozó nemzetség, 10 faja afrikai és ausztráliai. *A. digitata* (baobab), rostja kötél- és papírgyártásra alkalmas, fája puha és igen könnyű, értékes szerszámfa, termése dinnyenagyságú, hosszúkás, fáshéjú, belseje ehető, pépszerű, az állatoknak is kedvelt eledele (majomkenyér). Igen magas kort ér el s rendkívül vastag lesz a törzse. Indiában, D.-Amerikában termesztik. Gyümölcse héjának hamujából pálmaolaj segítségével szappant is főznek.

Adapis, kihalt félmajomnem. Felső metszőfogai lapát-, az alsók vésőalakúak, felső szemfoga kicsiny. Svájc, Francia- és Olaszország eocén-oligocénjében élt, rokona a madagaszkári *Megaladapis.*

Adaptálás (lat.), átalakítás, átdolgozás. 1. Az irodalomban idegennyelvű műnek olyan átdolgozása, amely számol a befogadó ország szokásaival, erkölcseivel, színpadi stb. konvencióival. Néha azt is jelenti, hogy megváltoztatott személy- és helynevekkel az egész cselekményt áttelepítik az illető országba. Az adaptáló némelykor megelégszik a nevek megváltoztatásával. Az első nevezetes magyar A.-ok *Dugonics* András színművei (Toldi Miklós stb.); bennük csak a nevek magyarok. Hazai szerzői jogunk értelmében A. valamely szerzői mű átalakításának v. felhasználásának az a kisebb igényű módja, amely minden lényeges részében a felhasznált művön alapul. Ilyen lehet pl. egy mű alkalmazása iskolai stb. célokra. Ide sorolja a szerzői jogi törvény 8. §-a a mechanikai előadás céljára szolgáló művészi tevékenységgel járó alkalmazást is, amely a felhasznált művet az előadó művésznek — mint az alkalmazás szerzőjének — szavalatát v. énekét adja vissza grammofon v. más hasonló készülék útján. Mindezen alkalmazások az eredeti mű szerzőjét megillető jogok sérelme nélkül az eredeti művel egyenlő védelemben részesülnek. 2. A szőlőművelésben az amerikai szőlőfajtáknak a talajjal szemben mutatott viselkedése s a talajhoz való alkalmazkodó képessége.

Ad Aquas, római fürdőhely volt a régi Dáciában, a Várhelyből Gyulafehérvárba vezető úton, valószínűleg a Strigy partján, Kiskalán mellett.

Adar, a zsidóknál a zsinagógai év 12. hónapja, februárra v. márciusra esik. A hagyomány szerint A. hó 7-én született és halt meg Mózes; ebben a hónapban van Púrim ünnepe. *A. séni* (második A.) v. *veadar* a szökőévekbe beiktatott 13. hónap.

Adara, a Nagykutya csillagkép egyik csillaga.

Adare, *Cap,* a Viktória-föld ÉK.-i keskeny, sziklás félszigete, az Antarktiszon, az Admiralitas-földön, a Robertson-öbölben, a D.-i szélesség 71° 18' és K.-i hosszúság 170° alatt.

Ad arma, (lat.) a. m. fegyverbe! A debreceni kollégium híres tűzoltó-diákjainak kiáltása volt tűz esetén.

quentia (l. o.) költő. Ő a szerzője az ómagyar Mária-siralom latin eredetijének.

Ádám hídja, kis sziklaszigetekből és korallszirtekből álló szigetsor Ceylon és Előindia között. 23 km hosszú. A szigetek között a Pambam szoros szolgál hajóközlekedésre.

Adami *Carlo,* olasz, comoi eredetű szobrász, a XVIII. sz. végén hazánkban dolgozott (Pápa, a plébánia templom márványmunkái). Buda számára 1784-ben megfaragta a városvédő Athene szobrát, ez most az I. kerületi előljáróság házán van elhelyezve (Szentháromság-tér).

Adami *Mihály,* jezsuita. *1720 körül, †1784. 14 kötetnyi gondosan összeállított családi címert gyüjtött azzal a céllal, hogy azokat rézmetszetekben kiadja. Halála megakadályozta ebben. Gyüjteménye a M. Nemz. Múzeum Kézirattárában van, a következő címen: *Scuta gentilitia illustrium et nobilium familiarum Hungariae.*

Adami *Pál,* *1739. †1793. Az állatorvostannak volt sok éven át neves tanára. 1780-ban kiadta *Specimen hydrographiae Hungariae* c. művét, majd pedig a monarchia állati járványainak történetét.

Adamia, l. *Dichroa.*

Adamics *Emil,* szlovén zeneszerző, *1877, a szlovén zenei élet egyik vezetőembere. A. mint hadifogoly, a taskenti konzervatórium igazgatója volt. Több mint száz szerzeménye van, köztük egy opera.

Adamin, másodlagos cinkásvány, képlete $Zn_3As_2OS_8(OH)_2$. Rombos rendszerbe tartozó apró kristálykái kék, zöld, sárga v. szürkés színűek. A görögországi Laurium cinkérc bányáiban találják.

Adamiták. 1. Gnosztikus szekta a II. sz.-ban. Nevüket egyesek szerint Ádámtól vették, akinek tiszteletére összejöveteleiken a paradicsomi ártatlanság jelképezésére mezitelenül jelentek meg. A házasságot elvetették, a nőközösséget és nemi kihágásokat megengedték. **2.** Manichaeus szekta a XIV—XVI. sz. ban Franciaországban, Hollandiában és különösen Csehországban. Alapítója. *Picard* után picardoknak is nevezik követőit. Csehországban a taboriták elkeseredett ellenségei. Elvetették a szentségeket, asszonyközösségben és vagyonközösségben éltek, mezitelenül jártak.

Adamkliszi, falu Dobrudzsában (Románia), hatalmas emlékmű romjaival, amelyet állítólag Trajanus császár a dákok felett aratott győzelme emlékére emeltetett.

Ádámos *(Adamus),* **kisküköllőmegyei község,** Tr. óta Romániához tartozik. Gör. kel. fatemploma 1797-ből való, unit. templomának mennyezetét a mohácsi vész évéből való képek díszítik. (1930) 1908 lak.

Adamov., *Adamović* botanikus nevének rövidítése.

Adamovce-Malé Bierovce, l. *Ádámfalva* (Csehszlovákia).

Adamović *Lujo,* szerb botanikus, *1865, a balkáni flóra kutatója. A belgrádi egyetemen a növénytan tanára volt; a bécsi egyetemen tanít.

Ádám parmén, almafajta, l. *Alma.*

Adams [edemz], *Charles Francis,* amerikai államférfi, *1807. †1886. Több éven át Massachusetts képviselője volt. 1861-től, a polgárháborúk alatt, mint londoni követ sok szolgálatot tett hazájának. Kiadta naplóját és családi levelezését.

Adams *Charles Kendall,* amerikai történetíró, *1835. †1894. A michigani egyetem tanára volt. Leghíresebb művei: *Democracy and monarchy in France,* 1874; *Christopher Columbus,* 1892.

Adams *Henry Brooks,* amerikai történetíró, *1838. †1918. Megírta az Egyesült Államok történetét 1801—17-ig *(History of the United States,* 9 köt., 1889—91). Számos kritikai és történelmi essayt írt. Önéletrajza igen becses.

Adams *Herbert Baxter,* amerikai történetíró és pedagógus, *1850. †1901, a baltimorei egyetemen az amerikai történelem tanára volt. Szerkesztésében több mint 40 kötet történelmi, politikai és pedagógiai munka jelent meg.

Adams *James Truslow,* amerikai történetíró, *Brooklyn 1878. Csak 1912-ben kezdte tudományos munkásságát, addig üzletember volt. Főművei: *The Founding of New England* (1922, Pulitzer díj). *The Epic of America* (1931, magyarul is).

Adams *John,* az É. Egy. Áll. második elnöke, *1735. †1826. Már ifjú korában teljes erővel síkraszállt a gyarmatok politikai jogai mellett s később, mint az első philadelphiai kongresszus tagja, a függetlenségi nyilatkozat lelkes szószólója volt. Közreműködött a függetlenségi harcot befejező párizsi béke megkötésében. Washington mellett 8 éven át a köztársaság másodelnöke volt, Washington visszavonulása után őt választották köztársasági elnökké (1797—1801).

Adams *John Couch,* *1819. †1892. Kiváló elméleti csillagász, aki *Leverrier*-vel egyidejűleg következtetett arra, hogy az Uranusz bolygó mozgásában mutatkozó zavaroknak egy ismeretlen bolygótól kell származniok. (L. *Neptunus.*) A Hold szekuláris gyorsulására és a novemberi hullócsillagraj pályájára vonatkozó kutatásai is feltűnést keltettek.

Adams *John Quincy,* az É. Egy. Áll. hatodik elnöke, A. John elnök fia, *1767. †1848. Eleinte mint diplomata szolgálta hazáját, 1817-ben Monroe elnöksége idején külügyi államtitkár lett s ebben a minőségében ő fogalmazta meg a Monroe-elvet: „Amerika az amerikaiaké". Monroe visszavonulása után őt választották meg köztársasági elnöknek.

Adams *John Quincy,* osztrák festő, *1874. Többnyire érzelmes népéletképeket, képmásokat festett.

Adams *Léonie,* amerikai költőnő, *1899.

ben. 1766-ban lett orvosdoktor, de mivel a baromorvosláshoz is értett, 1767-ben Horvátországban kir. baromorvossá, majd 1775-ben a bécsi egyetemre a baromorvostan előadójává nevezték ki. Főbb művei: *Hydrographia comitatus Trencséniensis* (1766). Ez a mű Trencsén megyének nagy gonddal megírt monográfiája; *Beiträge zur Geschichte der Viehseuchen in den k. k. Erbländern* (1781); *Vorsichten und Mittel wider die Viehseuche* (1800).

Adami *Rezső*, zeneszerző, szül. 1851-ben, megh. 1917-ben. Besztercebányán működött, mint egyházi karnagy. Zongoraműveket, kóruskompozíciókat és melodrámákat *(A kísértet)* írt. GOMBOSI O.

Adamia, a *Saxifragaceae*-családba tartozó növénygénusz. Kedvelt üvegházi cserjék, melyek a szobában is jól tenyésznek. *A. versicolor* Kínából származik. 8—10 C°-on tartva kora tavasztól júniusig virágzik. Nyáron a szabadban árnyékos helyen tartandó. Szaporítása tőosztással vagy mag útján történik. GREGUSS P.

Adami-féle címergyüjtemény a Magyar Nemzeti Múzeumban. *Adami* Mihály volt jezsuita, később a rend feloszlatása után bécsi udvari agens, az első volt, aki magyar családi-címergyüjtemény kiadását tervezte, elsősorban a Királyi könyvek alapján. Festett címerképei 14 testes kötetet töltenek meg, ezeknek kb. egyhatodát már rézbe metszette, amikor a halál munkáját megakasztotta. A gyüjtemény a Nemz. Múz. könyvtárában Quart. lat. 190. és Fol. lat. 227. sz. alatt őriztetik. VARJÚ E.

Adamin, a foszfátok csoportjába tartozó ásvány. Összetétele $As O_4 Zn$ (Zn OH). Apró, rombosrendszerű, üvegfényű kristálykái gömbös csoportokat alkotnak. Színük sárgás v. világoszöld, néha kékes. Lelőhelyei Laurium Görögországban, Thasos szigete, Cap Garonne Franciaországban, Chanarcillo Chilében.

Ádámiták. 1. II. sz.-beli gnosztikus szakadárok, *Carpocrates* tanítványának, *Prodicusnak* követői. Nevüket onnan vették, mert Ádám meztelenségét utánozták annak jeléül, hogy Krisztus őket a bűntől megtisztította és így olyan ártatlanok, mint Ádám volt a bűnbeesése előtt. Akik közülök bűnt követtek el, azokat Ádám nevének említésével kiközösítették: «*kiűzték a paradicsomból*». Istentiszteleteiken meztelenül jelentek meg.

2. E felekezetet felújította a XV. sz.-ban a flandriai származású *Picard* és Csehországban még a XVII. sz.-ban is voltak követői. Istenítették a négy elemet, nem imádkoztak, elvetették a keresztséget és házasságot, tagadták a lélek halhatatlanságát, vagyon- és asszonyközösségben éltek, titkaik megőrzése végett még a hamis esküvést is igénybe vették, meztelenül gyülekeztek szertartásaikra. KOVÁTS B.

Adamkiewicz *Albert*, orvos, szül. 1850 aug. 11-én Jerkeroban (Posen tartom.), megh. 1921 okt. 31-én Bécsben. 1880-ban Krakkóban, 1890-ben Bécsben lett egyetemi tanár. Nagyszámú kiváló élettani és ideggyógyászati munkát és több tankönyvet írt. Beható tanulmányokat folytatott a rák gyógyításáról és annak kórokozójáról. Előharcosa volt annak a teóriának, amely a rák keletkezését parazitákra vezette vissza; a rák gyógyítására egy szert készített és ajánlott, a «*kankroin*», amely azonban nem igen nyert alkalmazást. ANTAL J.

Adamklisszi, a most Romániához tartozó *Dobrudzsa* nevű terület egyik faluja, amely-

Adamklisszi, a római emlékmű Niemann rekonstrukciója szerint

nek közelében a XIX. század végén egy meglehetősen jókarban levő hatalmas méretű római emlékműre bukkantak. Az «adamklisszi emlékmű» a rajta olvasható felirat szerint 109-ben épült Trajánusz császárnak a dákokon, Erdély ókori lakóin aratott győzelmének megörökítésére.

Ádámos, ma *Adămus* néven Romániához tartozó község a régi Kis-küküllő vm.-ében. Középkori temploma 1526-ban készült, famennyezetéről és Dávid Ferenc epitáfiumával ellátott gótikus padjairól volt híres; mindkettő most a Nemzeti Múzeumban.

Adamov., *Adamović Lujo* szerb botanikus nevének rövidítése a latin növénynevek után.

Adamovce-Malé-Bierovce, a most Csehszlovákiához tartozó *Ádámfalva* trencsénvm.-i község mai neve.

Gutenberg Lex. I. k. ✓

Adamović *Lujo*, botanikus és növénygeografus, szül. 1865 júl. 31-én Raguzában. 1890—1900-ig Belgrádban gimnáziumi tanár, majd 1905-ig az egyetem botanika tanára és a füvészkert igazgatója. A bécsi egyetemen a növényföldrajz magántanára lett 1905-ben. Megjelent művei közül ismertebbek: *Beiträge zur Flora von Altserbien u. Mazedonien* (Wien, 1903); *Die Pflanzengeographische Stellung u. Gliederung der Balkanhalbinsel* (u. o., 1906); *Die Vegetationsverhältnisse der Balkanländer* (Leipz., 1909).

Adamovich *Ádám*, ügyvéd, szül. 1827 dec. 24-én Otruszkón (Nyitra vm.), megh. 1886 aug. 10-én Komáromban. A szabadságharcban mint tüzérfőhadnagy vett részt. Irodalmi téren 1848 óta volt tevékeny. Vallásos és társadalmi elbeszéléseket, történeti értekezéseket írt, szerkesztette a *Komárom* c. hetilapot.

Adamovici *Geraszim*, nagyszebeni ortodox román püspök, szül. 1733-ban, megh. 1796-ban Nagyszebenben. 1789-ben lett püspök. Bob János, balázsfalvi gör.-kat. román püspökkel együtt vitte fel Bécsbe az erdélyi románok kérelmeit tartalmazó *Supplex libellus Valachorum*-ot, amelynek eredménye az volt, hogy az ortodox románok szabadon gyakorolhatták vallásukat, mivel addig csak tűrt felekezet volt. ALBAICS GY.

Adamovics *(Csepini)-család*. 1714 nov. 6-án Pál kapja a nemességet, ki később Verőcevármegye alispánja. 1770 okt. 6-án Kapisztrán János kir. adományt kap Csepinre s ugyanekkor kapja a Csepini előnevet is. Antal Verőcevármegye főispánja, Károly pedig 1848-ban kapitány volt. DARÓCZY Z.

Adams *(North Adams*, ejtsd: *narth edemz)*, az Északamerikai Egyesült-Államok Massachusetts államában levő város, (1920) 22.282 lak. Gyapotáru- és papírgyárai vannak.

Adams *Anton*, német építész, szül. 1856 nov. 9-én Saarburgban, megh. 1915 nov. 9-én Berlin-Dahlemben. Berlinben az állami könyvtár, a tudományos akadémia stb., az ő tervei szerint épült. Akusztikai kérdésekkel is foglalkozott és sikert ért el az általa tervezett könyvtár olvasótermében alkalmazott, vasbetonból készített recés kupolaszerkezettel. *(Adams-féle bordázat)*. A. BALOGH L.

Adams (ejtsd: *edemz) Charles Francis*, szabadelvű amerikai államférfi, *Adams John Quincy* fia, szül. 1807-ben, megh. 1886-ban. Atyját támogatta a kérvényezési jogért folyó harcban. Lincoln békítő irányának pártolása miatt elvtelenséggel vádolták. 1861—68-ban londoni követ, 1871—2-ben az Alabama-ügy genfi döntőbíróságának tagja volt. Kiadta nagyatyjának és atyjának iratait. TÖRÖK P.

Adams *Charles Francis*, amerikai angol író, szül. 1835 máj. 27-én Bostonban, megh. 1915-ben Washingtonban. 1858-ban ügyvéd lett, 1884—90 az Union Pacific vasúttársaság elnöke. Megírta hasonnevű apjának, a kiváló államférfinak életrajzát, 1900. Egyéb jelentősebb művei: *Railroads, their origin and problems* (1878, 2. kiad. 1880), *Three Episodes of Massachusetts history* (1892). Önéletrajza 1916-ban jelent meg. REICHARD P.

Adams *Charles Kendall*, amerikai történetíró, szül. 1835-ben, megh. 1902-ben. 1867-től a michigani egyetem tanára volt. Főbb művei: *Democracy and monarchy in France* (N. Y., 1874), *The relations of higher education to national prosperity* (1877), *Manual of historical literature* (1882), *Cristopher Columbus* (1892).

Adams *Henry*, amerikai történetíró, szül. 1838-ban, megh. 1918-ban. A North American Review szerkesztője volt 1870—76-ban, azután a Harvard-egyetemen tanár. Amerikában elsőnek vezette be a szemináriumi tanítást. Főmunkája *History of the United States* 1801—1817, kilenc kötetben (1889—91), különösen a diplomáciai események leírásában kiváló. *Adams Charles Francis* az Union-Pacific vasút elnöke, testvére volt. TÖRÖK P.

Adams *Henry Carter*, amerikai közgazda, szül. 1852-ben, megh. 1921-ben. A közgazdaságtan és pénzügytan egyetemi tanára a Cornell-, majd a Michigan-egyetemen. Főmunkái az államnak az iparhoz való viszonyáról (1887), az államadósságokról (1887), a jognak és közgazdaságtannak egymáshoz való viszonyáról (1897) és az amerikai vasutak pénzügyeiről (1918) szólnak. Irt egy pénzügytani kézikönyvet is (1888). VARRÓ I.

Adams *Herbert Baxter*, amerikai történetíró, szül. 1850-ben, megh. 1901-ben. Németországban fejezte be tanulmányait. A baltimorei John Hopkins egyetem tanára volt. Részt vett az amerikai történeti társaság alapításában 1884-ben, ennek titkára volt 1900-ig. Számos történettudós került ki iskolájából. Műveinek tárgyát az amerikai történet, amerikai neveléstörténet és a történetírás módszertanának köréből vette. TÖRÖK P.

Adams *Herbert*, amerikai szobrász, szül. 1858 jan. 28-án West-Concordban. 1885—90-ben Mercié Antonin tanítványa volt Párisban. Különösen női mellszobraival aratott nagy sikereket. Nyilvános épületekben dekoratív művei és emlékszobrai vannak Amerikában.

MAGYAR HÍRLAP 2002 V. 14

Tizenkét művész látomásai a jövőről

Az Ernst Múzeum tárlatán hetven vízió a megfoghatatlanról

Az Ernst Múzeumban május 26-áig látható a JövőKép című tárlat, mely tizenkét művész jövőről alkotott vízióit osztja meg az érdeklődőkkel. A hetven művet felvonultató kiállítással egy időben Esterházy Péter bevezető esszéjével napvilágot látott egy azonos című művészeti album is, melyben a csaknem másfélszáz színes reprodukció mellett megtalálhatók az alkotókkal folytatott beszélgetések is.

Dudás Éva

Az Ernst Múzeum napokban nyílt nagyszabású kiállításán tizenkét művész – Ádám Zoltán, Bukta Imre, Csurka Eszter, dr. Máriás, Duliskovich Bazil, feLugossy László, Gaál József, Klimó Károly, Roskó Gábor, Soós Tamás, Swierkiewicz Róbert és Vogl Filemon – alkotásai láthatók. Olyan művek, melyek a jövőről próbálnak képet alkotni. A tárlaton szereplő alkotók közül többen részesei voltak a művészetben lezajlott változásoknak a nyolcvanas években, mások a hatvanas évek – a művészet nyitottságát felismerő – fordulatába nőttek bele, megint mások pedig a kilencvenes években kezdték pályájukat. A különböző személyes élmények így más és más képet adnak, mégis a kész művek egységet alkotnak. Méghozzá a jövőről.

Megpróbálkoznak az elkövetkező idő megragadásával annak ellenére, hogy tudják: a jövő megfoghatatlan, meghatározhatatlan, sőt kiszámíthatatlan, megismerni pedig csak akkor lehet, ha majd jelenné válik.

Ádám Zoltán életnagyságú számánjai például a „látás extázisát" próbálják közvetíteni az embereknek, hiszen e természetfeletti képességekkel megáldott varázslók szimbolizálják azt a megdönthetetlen igazságot, hogy „itt is élünk, és mégsem". Csurka Eszter képei ezzel szemben lényegében csendéletek, melyek – leginkább a technikának köszönhetően – először kissé hűvösnek tűnnek, de érezhető bennük a szociális töltet. Munkáin – melyek leginkább színmanipulált fotókra emlékeztetnek – általában az őt körülvevő világ jelenik meg: egy konyhai csendélet, vagy pöttyös labdával játszó gyerekek. Bár saját bevallása szerint semmitől nem irtózik annyira, mint az önmagáért való esztétikától, festményeinek esztétizáltsága mégis szembetűnő. Művein a rózsaszín különösen hangsúlyos szerepet kap, mely egyrészről egyfajta „Barbie-feelinggel" tölti fel képeit, mélyebb értelemben azonban – ha a keleti filozófiákra gondolunk –, ez a szín a legnagyobb bölcsességet és gyönyörűséget szimbolizálja.

A Tudósok zenekarból is jól ismert dr. Máriás úgy véli, a jövőkép időszerű gondolatfeltevés, mely egyben merész és nagy kihívás a művész számára. Festményei a sci-fi műfaját idézik, mert szerinte a jövőben az ember úgy tudja megtalálni saját igazi helyét és szerepét, ha az űrt otthonaként fogadja el, saját elmúlásának szerepét pedig az önmaga szülte humor által oldja fel.

Duliskovich Bazil a kilencvenes évek elején érkezett Budapestre Kárpátaljáról, így nem csoda, hogy művészetére az ottani ortodox ikonográfia és spiritualizmus rányomta bélyegét. Saját bevallása szerint azonban ez nem tudatos, hiszen az ortodox ikonográfia tanulmányozásába nem folyt bele mélyebben, ennek ellenére mégis tetten érhető alkotásain, ami úgy véli inkább a kultúra mélyrétegeiről szól. Figuráinak nem sok köze van az e világi dolgokhoz, inkább a képzelet, a látomás hívja őket életre, míg Swierkiewicz Róbert orisszai sorozata az egyedi és a végtelen dimenzióját tárja fel. Az indiai vallásfilozófiákkal szoros kapcsolatban álló művész képeire – fotó útján – egy kerék került mint világmodell, mellette pedig kollázsszerű összevisszaságban a napok „hordalékai". A sorskerék természetesen az idő folyamatos körforgását szimbolizálja mely örök és megállíthatatlan. Még a jövőben is…

A kiállítást szervező K. Bazovsky Ház 1999-ben azzal a kimondatlan céllal alakult, hogy a magyar kortárs festészet szellemi mecénása lesz. Ennek a célkitűzésnek fontos része a JövőKép című tárlat, és a vele egy időben megjelent azonos című album, melyben – a kibővített képanyag mellett – interjúkat olvashatunk a művészekkel. Ezek a beszélgetések a kiállításon videofilm formájában is megelevenednek.

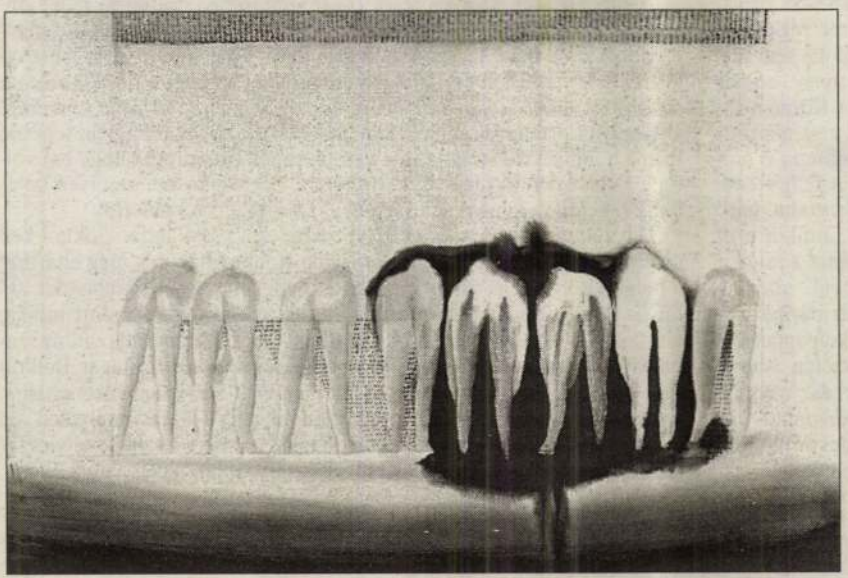

Duliskovich Bazil egyik alkotása a Vegyes technikák sorozatból. A Kárpátalján született művész figuráinak nem sok köze van az e világi dolgokhoz, inkább a képzelet kelti őket életre

Fotó: MH – archív

JÓKŐ CSABA RAJZA

latok szerint az MSZP a választási időszakban képes példás egységet mutatni, a választások idejétől távolodva azonban egyre inkább felszínre kerülnek a belső ellentétek. Lehet, hogy most nem fognak. De lehet, hogy igen. Éppen az nem látható, hogy ez a vezetés valóban képes lesz-e menedzselni a pártot egy „normál" időszakban. Képes lesz-e elérni, hogy vezető személyiségei ne az egymás elleni küzdelemre összpontosítsák erejüket, hanem a vetélytárs pártokkal való megméretésre?

A kormányzás időszaka egyben az átalakulás vizsgája is lesz. A szocialistáknak új embereket kell kipróbálniuk a tűzvonalban, ennek minden kockázatával. És ezt vállalniuk kell.

riasan szót értettek egymással.

Kérdés persze, hogy ez meddig marad így, mikorra várható az első igazi nagy vihar. Nem az utcától kell félni, az úgynevezett polgári körök mozgósításától, hanem a hatalmi játszmáktól. A Fidesszel egyéb baj nincs, mint hogy kiszámíthatatlan. Mást mond, mint amit cselekszik, a szavai fenyegetőbbek a tetteinél. Erre épült föl négyesztendős kormányzása is. Szépen megformulázta a még végig sem gondolt gondolatokat, tetszetősen becsomagolta a keveset. Amire kiderült a turpisság, a szemfényvesztés már megtette a hatását.

Így történt a választások után is. Kétségeket ébresztő nyilatkozatok hangzottak el, hogy eredmények ide vagy oda, végül is kinek lesz joga kormányt alakítani. Győzelmet kiáltottak ott, ahol a demokrácia szabályai szerint egyértelmű volt a vereség, tömegekkel ijesztgették a másik tábort. Izgalmat gerjesztettek azzal, ha lehull a lakat a szájról, mi minden fog elhangzani, hogyan fogja elsöpörni a tömeg lendülete azt, aki bitorolni merészeli majd a hatalmat. Aztán lett jámbor este, igaz, riasztónak szánt szavakkal, valójában azonban közhelygyűjteménnyel. A szónoki fogások megtették a magukét, összességében azonban a mondanivaló mintha szállóige-gyűjtemény idézeteiből állt volna össze. Hatásosan hangsúlyozva, de igazi tartalom nélkül.

Mindez persze nem változtat azon, hogy ezzel is – főként ezzel – tízezreket lehet lázba hozni, tapsot, éljent, az ellenfél szapulását kicsiholni. A pillanat idejére hatásos. Elmegy három hónapig, négyig, sőt, ha a színhely változatos, egy ideig a cselekvés látszatát is lehet vele kelteni. Elbódítani a híveket azzal, hogy félre bánat, ellenzékből is mi diktálunk. Aki ujjong, annak nem jut eszébe, hogy talán valamit elrontottak, az sem, vajon ki tehette. Talán lehetett volna nyerni is, ha nincs az alapvető stratégiai tévedés, a hatalmi mohóság, hogy mindenkit ellentmondás nélkül egy akolba kell terelni, miközben a csalódott kisemmizettek az urnáknál mégsem olyan engedelmesek, amint azt kikalkulálták. Talán nem kellett volna szőröstül-bőröstül bekebelezni minden kisgazdát, kereszténydemokratát, jelszavaik kisajátításával elcsábítani annyi MIÉP-est, a kevesebb talán több lett volna. Amikorra pedig a vereséggel mindez nyilvánvaló lett, a kiábrándultakkal, de mégis hűséges követőkkel el kellett hitetni, hogy alapjában nem változott semmi, álljanak csak résen, ha kell, övék lesz a döntő szó. A szavazófülkékben ez nem érvényesült ugyan, de ki tudja mikor…

A módszernek szerves része olyan demokráciafölfogást beleplántálni a túlbuzgókba, amelynek látszatra kevés a köze az általánosan elfogadott igazi demokráciához. Kijelenteni, hogy a haza nem lehet ellenzékben, tehát aki éppen kormányon van, az nem a haza, harsogni sokszoros ismétlésben, hogy nem engedjük meg… Mintha szuverén, választott kormány, kellő parlamenti többség birtokában nem tehetné meg azt, amire fölhatalmazása van. Az a látszat, mintha nagy baj volna a Fidesz demokráciavonalával; nem a telefonossal, amelyen bejelentkezni lehet, hanem az eszmeivel, a rendszerbe szedettel.

Úgy látszik azonban, hogy szerencsére ez is csak látszat. Sokkot kell okozni, amíg a vereség megemésztődik. Néhány hónapig még eltarthat a polgári körösdi, ha túl forrón nem is, melegen tartható a hangulat, aztán ha az új kormány hatásosan cselekszik, az alkotó parlamenti munka, a tettek elfújják az izgalmat. A megállapodás a parlamenti nyitány szabályaiban arra mutat, hogy a Fidesz tudja fegyelmezni is magát. Beiktatása után viszont az új baloldali kormánynak kell majd bizonyítania, hogy ígéreteihez híven lelkiismeretesen betartja a játékszabályokat. És akkor az elkövetkező hetek, hónapok talán mégsem lesznek annyira feszültek, mint amilyeneknek az előzmények alapján hittük volna őket.

A szerző lapunk publicistája. E-mail cím: vartib@mhirlap.hu

jtés

gál, amikor Mariska néni biztatja, keressen magának valami munkát a ház körül, mert majd' kicsattan az erőtől: Mariska néni szerint ekkora nagy állat kandisznóba' érmes lenne a dabasi vásáron.

SKAI
SA

JÓZSEF

Eleinte részt vett a vitákban, és mindenhez hozzászólt; körön kívül pedig agitált és lelkesített: emlékszünk, amikor egyszer egy segédmunkásbrigádot hozott el a Kőműves Kelemen-i átok megszakítása az új nemzetpolitika eszközeivel, avagy: Déva vára fölépül, és állni fog! című előadására. Csillogó szemekkel hallgatták, és minden kör rum-sört hálásan megköszöntek.

És most? Romhalmaz. Nincsen meg benne a korábbi lelkesedés. Közömbösen hallgat, amikor a kortárs szerzők politikai jellegű krimiirodalmából olvasunk fel neki. Nem vidítja fel, ha a vörös bankárok legújabb gaztetteit leplezzük le neki.

Persze: tanácstalanok vagyunk ugyan, ám összejárunk még esténként.

Sejtünk.

De sose eleget.

És nem tudjuk mozgósítani. Nem lobog benne a régi tűz, csak rőzse lángja pattog a sparheltben. Csak ül, néz maga elé, tüzeli a rőzsét, és jóformán csak akkor szól, ha azt kérdezi: máma telefonáltak-e a Központból? Máma nem. És tegnap sem. És akkor most mit tegyünk mi? Mi lesz velünk? Mert arra gondolni sem merünk, hogy Bronfmannak esetleg mégis igaza van, és a Központ útvesztőiben végképp leírtak minket.

Azt mondja Bronfman, ő már csak akkor lesz ismét felhőtlenül boldog, ha megszoríthatja báró Rogánfalussy kezét, amikor gróf Dajcsváradyval áthajtat a falun.

Gyönyörű hintóval utaznak majd, és két pompás paripa lesz elibe fogva. Mi kalpagjainkat markolászva az út szélén állunk, integetünk nekik, és nézzük, ahogy Bronfman odaszalad, kezet fog velük, és nevünkben is mindent megköszön nekik.

Ők nagylelkűek, és visszaintegetnek. Majd eltűnnek, mint ha sohase. Mennek a többi után.

INVITATION

A dami Gunbair

Adamj

MEGHÍVÓ

A Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága
tisztelettel meghívja Önt

Matola Magda

porcelán plasztikái

és

Adamis Gusztáv

olajképei, gobelinjei, grafikái

kiállítására
a Szentendrei Művésztelepi Galériába
Szentendre, Bogdányi u. 51.

Megnyitja
Dr. Chikán Bálint
művészettörténész

1993. május 7-én 17 órakor

Megtekinthető május 7 - június 6.

The Directorate of Pest County Museums
is pleased to invite you to the exhibition

of the porcelain plastics of

Magda Matola

and

the paintings, tapestries and graphics of

Gusztáv Adamis

to the Artist' Gallery Showroom
Szentendre, Bogdányi u. 51.

to be opened by
Dr. Bálint Chikán
art historian
at 5 p.m. on May 7, 1993

Visitors are welcome
from May 7 to June 6, 1993

ADAMIS Gusztáv

MEGHÍVÓ

A VILÁGBANK TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT

ADAMIS GUSZTÁV
FESTŐMŰVÉSZ

ÚJ MINTA
CÍMŰ KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA

A TÁRLATOT MEGNYITJA
SÁRY LÁSZLÓ ZENESZERZŐ

IDŐPONT: 1999 MÁRCIUS 19. PÉNTEK DÉLUTÁN 17[30]
HELYSZÍN: VILÁGBANK REGIONÁLIS IRODA, BUDAPEST, BAJCSY-ZSILINSZKY ÚT 42-46, 5. EMELET

A KIÁLLÍTÁS TÁMOGATÓJA: ART PHOTO KIADÓ

ADAMIS GUSZTÁV

187

188

188 ▪ ÁDÁM ZOLTÁN
(1959–)

Belső párbeszéd

85 × 140 cm
Olaj, akryl, vászon
Jelezve hátul:
Ádám Zoltán 1997.
Proveniencia:
Kornai-gyűjtemény

Kikiáltási ár: 120 000 Ft

50 × 60 cm
Olaj, farost
Jelezve hátoldalán SZV monogrammal

Kikiáltási ár: 120 000 Ft

185 ▪ GALAMBOS TAMÁS (1939–)

Pásztor virágos hegyoldalon

81 × 51 cm
Olaj, vászon
Jelezve balra fent: Galambos 1985

Kikiáltási ár: 140 000 Ft

185

ÁDÁM ZOLTÁN

acb

KORTÁRS MŰVÉSZETI GALÉRIA / CONTEMPORARY ART GALLERY

Ádám Zoltán

M.33., M.65., M.51., M.27., M.82.

GALAXISOK

F.O.A.R.

acb

KORTÁRS MŰVÉSZETI GALÉRIA / CONTEMPORARY ART GALLERY

KÉSZPÉNZZEL
BÉRMENTESÍTVE
BUDAPEST 62
1376

Ádám Zoltán / M.33., M.65., M.51., M.27., M.82.

GALAXISOK

F.O.A.R.

megnyitó vernissage

[2004. május 6., 19.00 - 21.00]

Megnyitja / Speech by: Várnagy Tibor

nyitva / on view: 2004. május 7- június 11.
kedd-péntek / Tuesday - Friday.....14.00 - 18.00,
valamint előzetes bejelentkezéssel /
or by appointment

Timár Árpád
MTA Művészetörténeti Kutatóintézet
Budapest, Úri u. 49.
1014

>>> Budapest, VI. ker., Király u. 76. • T: (1) 413 7608 • www.acbgaleria.hu • acbinfo@acbgaleria.hu

>>>>>>>>>>> Támogatók és partnerek / Supporters and partners:

Matola Magda és Adamis Gusztáv kiállítása

Matola Magda a színezett porcelánmasszát választja munkáihoz, s jelentősíti műtárggyá ezen a kiállításon. Keresett, talált kövek, fák, betontöredékek adják a témát. Letört járdaszegélyek kubusai, hasadt rönkök, kőzetek kívánnak újabb és újabb plasztikai helyzetekbe kerülni, hogy magukra irányítsák a figyelmünket. E művek a költészet eszközeivel igyekszenek sokakhoz eljutni olyan jelentéseket kínálva, amelyek révén újra láthatjuk, amit már ismertünk.

E vázaplasztikák itt újrateremtik őseredeti funkcióikat. A váza, ez a térbeli betüremkedés, héjból és nyílásból áll. A kiállításon látható munkák esetében e héj természettel teli absztrakció, olyan elvonatkoztatás, amihez a váza nyílása, szája rejtőzködve párosul. Akár a valóságban, e vázákból is szinte alig látható réseken jöhetnek felszínre a növények, virágok. A rések rendre parányi hasítékokként, szúrt sebekként, vagy olykor már már csak pórusokként közvetítenek a külső és a vázhéjak által leválasztott belső terek között.

Adamis Gusztáv széles skálán dolgozik. Műveiben a valóságteremtés foglalkoztatja. Imázsait egyaránt interpretálja olajképekben, gobelinben, akvarellben, szitanyomatokban és kerámiákban. A műalkotás számára a valóság, a természet totális átélése, ahogyan mondja: „A természettel szabad, de bensőséges, intuitív viszonyt kívánok. Bensőséges, de expresszív módra, s mindezt a látás kiterjesztése által. A látható típusformák segítségével az organikus világ szüntelenül változó újabb és újabb alakzatai jeleníthetők meg. Mindezzel az élet nyitottságát és megújulását sejtetve. Az alkotás folyamatán keresztül felfoghatjuk a lehetségest és a jövőbenit. A világ ily módon új tereket és időket élhet meg, újabb planétákat és korokat teremtve számunkra". Adamis Gusztáv művészete előrelátás és egyben teremtő modellezés.

Matola Magda: Torzó II., 1991, porcelán vázaplasztika, 26 x 28 x 18 cm

Adamis Gusztáv: Metamorfózis I., 1991, olaj, vászon, 170 x 140 cm

A művész állításaival tetszésünk szerint azonosulhatunk, s ha ki-ki másként és másként is képzelheti a fentiekben említett ars poeticát, annyiban bizonyára mindannyian egyetérthetünk, hogy a művészet kétségtelen előrelátás, s mint ilyen, ebben van mágikus ereje és a szellemet támogató gyönyörűsége.

(Péter-Pál Galéria, Szentendre)

-AG-

megfigyelése és tudatosítása által, gondolati elvonatkoztatás útján jött létre. Az ábrázolás életszerűségénél fontosabb számára a festőiségen túlmutató ösztönös erő. A formákat jelként használja, erre utalnak a körvonallal jelzett állatformák, a pálcikaember vonalrajzra emlékeztető festési módja.

Képein mindig történik valami, de ezeket a történeteket nem az ábrázolás hatására, hanem a misztérium nyelvén érthetjük meg. A mese a háttér érzékenységében és a vonal egyszerűségében van elrejtve.

Orbán Attila olyan képalkotási módszert, olyan kifejezési módot talált, amely őt további keresésre és elmélyülésre ösztönözheti.

(Fiatal Művészek Klubja, 1991. szeptember)

MOLNÁR MÁRIA

ADAMIS Gusztáv ü. H. 1992/2.

„EXPEDITION"

For four days at the end of October the Műcsarnok opened its doors to young artists, mostly from the Fine Arts or Applied Arts Academies. Most rushed in with various assortments of painting and sculptures; others with raw materials for creating „environments", installations (or yet more paintings and sculptures) on the spot. Antal Lakner and Georg Winter brought nothing but a drill, plaster, and a camera. Remaining firmly in the conceptual tradition of the refusal to create an art „object", Lakner and Winter created nothing but the articulation of a questions concerning the nature of the „territory" of art and its maps by using the Műcsarnok and the Fine Arts Museum as specific landmarks in this territory.

In this collaborative project entitled „Expedition", Lakner and Winter began their exploration by drilling a 2 1/2 cm hole through the entire width of the Műcsarnok, immediately suggesting that this „work" would approach the building from a heretofore undisclosed vantage point; the axis of entry was shifted. Being careful not to have the expedition end with an easily digestable metaphor, they refilled the holes with plaster, leaving only markers indicating where the drilling took place and a note informing the viever that „The documentation is in the Marble Hall of the Museum of Fine Arts." This forced a movement, a movement that paralleled the „Expedition" (exploration) itself. Because the work could not be contained in either building (in the Műcsarnok we are reminded of the documentation in the Fine Arts Museum, in the Fine Arts Museum we are reminded of a past event in the Műcsarnok) what we are forced to focus on is the passage between the two buildings, a passage that has been repeated countless times over the past 100 old years, wherein the Műcsarnok, acting as arbitor of what is „contemporary" in art passes judgement for all interested to witness. Subsequently the initiated (work of art) is sent to the Fine Arts Museum where it takes its place among the preordained. Ironically, by highlighting this route between these two landmarks, the map itself becomes circumvented so as to become almost misguiding. The „line" is seen as „narrow line" in large territory and the landmarks themselves as Procrustean beds.

It's to their credit that Lakner and Winter resisted the temptation to make the drilling into a performance. Thus we are denied the possibility of experiencing the drilling as a self-contained (complete) event. Again, the emphasis is on a movement. The photos themselves, taken by János Juhász, are straight-forward, expressing a certain matter-of-factness that is absent in most performance documentation. They could have been lifted straight from a drill instruction manual, stripped as they are of all urges toward mystification or revelation.

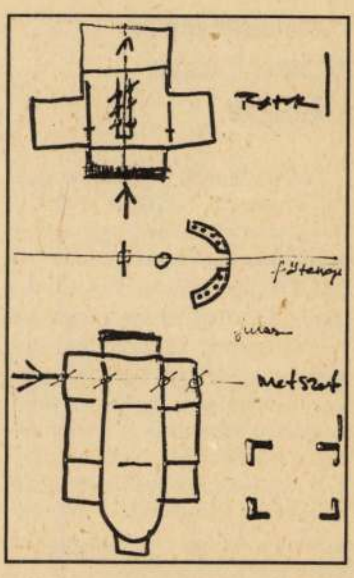

The „Expedition" evades a solution by offering an incomplete in both the location of the act and in the location of its documentatiton. In this way the work avoids a certain ossification that has become the fate of more traditional conceptual approaches. The questions it raises about the territory of art and its justification process can't be summed up and remain thorns in the sides of those alerted.

DIANA KINGSLEY

61799. /NEMZETI Színház./ = Róna T[illegible]
500 kép M.o.-ról. Bp., 1961. p. [illegible]
B [illegible]/334
F. 9x13 cm. A Blaha Lujza térre [illegible] hom-
lokzat.

61800. RÁKÓCZI úti részlet a Nemzeti Színházzal. = Bp. /Bp./, (1961.) p. [illegible]
B [illegible]/591
R.repr. 6x10 cm. Homlokzat.

61801. UTOLSÓ előadás. = Film, Színház, Muzsika 1964. No 27. p. 20.
F. 8x11 cm.
Jún. 28-án az utolsó előadásra vár[illegible] a kivilágított épület előtt. Homlokzat-
részlet.

61802. K. HELMER: A volt Nemzeti Színház. = Műv.-i Lexikon. 2. köt. Bp., 19[illegible]
p. 365. B [illegible]/82
F. 4x6 cm.
Ua. Bp. Lexikon. Bp., 1973. p. 8[illegible]
B 033/13 6x9 cm; Hazánk, M.o. Szent[illegible]dey-Grúz Tibor. 2. köt. Bp., 197[illegible] Er-
735. Bq 914/514/1 7x10 cm.

ADAMIS Gusztáv

Attalai
-AG-/ANDRÁSI Gábor/= Matola Magda és Adamis Gusztáv kiállítása.
= Uj Művészet, III.évf.2.sz.1992 66.p.ill.

Szentendre, Péter-Pál Galéria, 1991

Matola Magda

Az óbudai barokk éve

Óbuda, a hajdani Aquincum múltjához és gazdag barokk kori műemlékeihez (Zichy-kastély, a trinitárius kolostorból épült kiscelli kastély, főplébánia-templom stb.) méltón vesz részt „a barokk éve" idei eseményeiben. Az önkormányzat augusztus 19—29. között hat kivételes érdekességű előadás, hangverseny és kiállítás létrehozására vállalkozott említett barokk helyszínein, részben a kerület, részben az ország kiváló művészei közreműködésével.

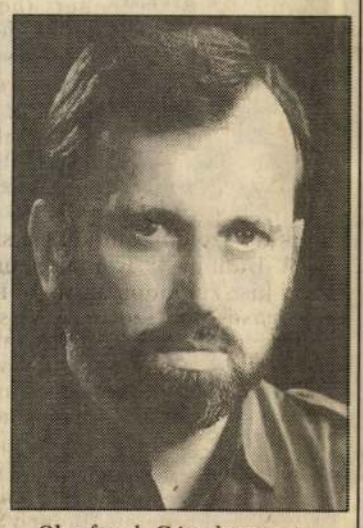

Oberfrank Géza karmester

A rendezvény csúcspontja Händel *Agrippina* című operájának hat előadása a Zichy-kastély udvarán, színpadi körülmények között hazánkban első ízben Az *Óbuda-fesztivál 93* fővédnöke *Göncz Árpád* köztársasági elnök. A rendkívül érdekes eseményről *Oberfrank Gézával*, az Agrippina karmesterével (és fordítójával) beszélgettünk.

— Karmesteri találkozásaim közül *Händellel* számomra az első a legnevezetesebb — mondotta. — *Ferencsik Jánostól* vehettem át a kései mű, a *Rodelinda* vezénylését az Operaházban. A barokk zenében kutakodva elragadtatással leltem a korai Händel-művek nyugodtan korszerűnek mondható zenei és drámai emberábrázolására. Az Agrippina lefordítása élmény volt számomra, és a vezénylése is az lesz. A mű szarkasztikus vígjáték a címszereplő, továbbá Claudius, Néró, Poppea ármánnyal, cselszövésekkel tele koráról. Hogy úgy mondjam, pikáns dolog ezt előadni ma Óbudán, amely a cselekménnyel éppen egyidős. Olaszos zenéjével a közönségnek sem akármilyen szórakozás. Kivált olyan művészekkel, mint a főszerepekben *Csavlek Etelka, Gregor József, Gulyás Dénes* és további kimagasló énekes, hangszeres, valamint színpadi képzőművészek. A rendező *Kerényi Miklós Gáborral* sokat és sikerrel működtünk együtt.

Az *Óbuda fesztivál 93* további szereplői a többi között a *Capella Savaria*, a Zeneművészeti Főiskola énekművész hallgatói, az *Albert Schweitzer Kamarazenekar*, a táncírás atyjának névanagrammáját viselő óbudai *Arbeau Táncegyüttes*, a *Camerata Hungarica*.

Rajk András

Évezredes bronzok

Már az első pillanatban lenyűgözött az arctalan, időjárás csupaszította Buddha-szobor a Hopp Ferenc Kelet-ázsiai Művészeti Múzeum (VI., Andrássy u. 103.) kertjében, amelynek mégis tartása van és méltósága. A kőszobron kifoghatott az idő, de a most ott, az indiai kultúra napjai alkalmából rendezett kiállítás bronzplasztikáin nem. Közülük a legkorábbi, a három centi magasságot alig meghaladó bivalyszobrocska i. e. 2350—1850 között, viaszveszejtő eljárással készült az Indus-völgyben. (A viaszból kifaragott figurát háromszor egymás után vékony agyagréteggel vonják be, majd árnyékban megszárítják. Száradás után kiégetik, hogy a viasz kiolvadjon, s az így keletkezett üregbe öntik a fémet a talpon hagyott lyukon keresztül.) A szobor arról tanúskodik, hogy a korszak fémmegmunkálási kultúrája fejlett volt. A termekben még kilencvenkilenc szobrot láthatunk, melyek végigkövetik az indiai bronzszobrászat három évezredét.

A kiállított szobrok egyfelől áttekintést adnak a fémszobrászat időrendi fejlődéséről, másfelől bepillantást engednek a nagy indiai vallások isteneinek, istennőinek ikonográfiájába. A hinduizmuson belül kialakult irányzatok Visnut, Sivát, illetve a nőnemű teremtő energiát, a saktit állítják középpontjukba, vagyis jelen vannak itt az indiai lelkivilág legjellegzetesebb megjelenítői.

Józsa Ágnes

Tárlatunk

Adamis Gusztáv: Zivatar

A Szentendrei Művésztelepi Galériában május 7-én 17 órakor nyílik Matola Magda porcelánplasztikáiból és Adamis Gusztáv olajképeiből, gobelinjeiből, valamint grafikáiból kiállítás.

Jégbe hűtött ősember

Mit tegyünk, ha uszodaásás közben megakad az ásónk egy jégbe hűtött ősemberben? E költői kérdésre roppant egyszerű a válasz: ilyen velünk nem fordulhat elő, mert soha nem lesz uszodánk, legjobb esetben is legfeljebb kiskertünk.

Amerikában azonban egészen más a helyzet, mert például Dave szomszédainak már van uszodája a *Kőbunkó* (?) című filmeposzban, ezért magát és ballagás előtt álló barátait saját uszival kívánja meglepni. Közbeszól azonban a kegyetlen élet, mely alapjaiban húzza keresztül számításait. Egy igazi ősemberre bukkan, aki ráadásul *feléled* jeges poraiból. S bizony, itt kerül dilemmába hősünk, mit is csináljon a jövevénnyel? A legjobb lesz titokban tartani felbukkanását, helyesebb, ha a mai kor képére formálja szerencsétlen ősünket. És itt kezdődik a valódi tinidili, ahogy immáron hősünk *rácsodálkozik* a világra — természetesen az amerikaira — és megpróbál alkalmazkodni a mai élethez — természetesen az amerikai tinédzserek igencsak nehéz életéhez. Autóvezetést kell tanulni, diszkóba, korcsolyapályára kell járni — és néha még iskolába is.

Mindez egy ereje tejében lévő ősembernek *nem okozhat gondot*, még akkor sem, ha a tinik szlengje alapján kell megtanulni a *nyelvet*. Egy ősembernek minden nyelv új, így aztán ősember legyen a talpán, aki néhány hét után megérti Újvilágba került ősemberünk nyelvét, aki egy idő után már mindent megért. Bizonyára a következő mondatokat is tökéletesen érti: nem kell minden csókának *berosálni*, ha meglát egy *csajszit*, ám a *figcsiknek* azért nem kell lemenniük hídba és padlót sem kell fogniuk, ha *megskubbantják* ezt a *dögös* vígjátékot. A mozi után pedig jólesik megszlapálni egy kis *üdcsit*, *büfi* nélkül. Ennyit a filmről. (*InterCom*) **(falus)**

Vasárnapi videó

Csereberepáros

A hentes az egyetlen normális ember, ennek köszönhetően nem is érti, mi zajlik körülötte, miféle csendes mágiát űz két napja ismert szépséges felesége.

Pedig egyszerű az egész: az asszonyka az emberek lelkébe lát. Kiolvassa legféltettebb titkukat, rejtett énjüket, varázsos egyéniségüket. Új utat nyit előttük, megtanítja szeretni, élvezni magukat. Mindenféle hókuszpókusztól mentesen egy-egy kedves mondattal felforgatja a kisváros érzelmi ellentétét. A templomi énekesnőről kiderül, hogy prűd ruhácskáit felcserélve remek blues-előadó, s az Isten is a hentesnek teremtette, annak, aki természetesen rajong a zenéért. Hogy neki már van felesége? Nem olyan nagy baj, hiszen az érző lelkű, empatikus feleség rájön, hogy tévedett, amikor a hentesben látta meg a neki teremtett férfit. Bánatra semmi ok, lelke megnyílik a pszichiáter előtt, aki egyre több kudarcot mondhat magáénak; lelkisegély-szolgálatát rendre felülmúlja a szőke asszony varázsa.

Ha létezik paródia paródiája, ezt a filmet annak nevezhetnénk. Például a Woody Allen-filmek önirónián gyengéden újraálmodó paródiának. A helykeresés, az önkifejezés és a pszichiáterek fogsága kerül terítékre. Ugyanúgy továbbgondolható ez a film is, mint a nagy elődé. Bájos, kedves, történet, igazán szívhez szóló. (UIP–Duna Film)

(A videókölcsönzők újdonságairól bővebben a Video Magazinban olvashat.)

Bagota Edit

Ihlet a rács mögött

Szigorított őrizet a cím Jean Genet 1949-ben írott darabjának, amely a májusi színházi bemutatók sorában szerepel. Szakavatottabb szerzőt aligha találhatott volna e témában a debreceni Csokonai Színház igazgatósága. Az 1910-ben Párizsban született, lelencházban, javítóintézetben nevelkedett Genet ugyanis számos börtönbüntetése közben kezdett írni. Így lett kiváló költő, író, drámaíró, akit az egyik bűncselekménye után hozott ítélet szerint a francia gyarmatokra akartak száműzni. Ettől csak Sartre, Cocteau és Mauriac együttes közbelépése mentette meg az írót.

Az 1952-ben megjelent Összes műveinek francia kiadásához Sartre írt bevezetőt, amelyben komédiásnak és mártírnak nevezte a szerzőt.

Nálunk 1968-ban adták ki Összegyűjtött drámáit.

A kalandos életű Genet Párizsban, 1986-ban halt meg.

Sívó Emil

Az egyszerűség pompája

Henry Moore angol szobrászművész kiállítása a Szépművészeti Múzeumban május 30-ig tekinthető meg.

Zseniális, soha nem hevenyészett. Álmai izgalmasak, szobrászi kidolgozásai tökéletesek, ez a titka és törvénye *Henry Moore* művészetének. Láz és fegyelem jellemzi, ebben is maradéktalanul példa, nemcsak a teljesítményben. Csöndes mementó minden plasztikája abban az értelemben is, hogy a látomások vulkanizmusa kihűlt állapotban épülhet a forma véglegességévé. Henry Moore sohasem elégedett meg zseniálisnak ható fölismeréseivel, konok alapossággal érlelte gondolatait maradandó szobrászi alakzattá. E magatartásával és megküzdött értékrendjével nemcsak jó, hanem pontos irányt jelez korunk minden alkotójának.

Két főműve két remekmű, a bronzba álmodott *Király és királynő* 1953-ból és a *Család*, amelyet 1949-ben mintázott. E két alkotás immár az európai szobrászat klasszikus műve, maga a sűrített tökély. Az egyszerűség pompája révén az, magától értetődő magaslat, a szépség és harmónia kinyilatkoztatása.

Életműve tudatos és szilárd egység, azonos a maga változatosságában is. A mozgalmasság nyugalommal ellenpontozódik, ebben rejlik Moore szobrainak örök lendülete, mely nem ellentmondás, hanem a látvány egysége. Ezzel a belső függetlenséggel mintázta meg az anyaságot, a fekvő nő alakját, egy kutya portréját, áttört és vésett felületű plasztikáit, veretes reliefjét. Mindig emberi mélységet tár föl a forma hiánytalansága. Magatartást, állapotot és sorsot rögzít, drámát, megnyugvást, kibontakozást. Rajzai is monumentálisak, különösen a 40-es évek *Óvóhely* sorozata megrendítő. Henry Moore hatása a világ- és a magyar szobrászatra is érvényes, művészete szinte minden új plasztikai törekvés személytelen mestere.

(losonci)

● **Egy másik utazás. Roger Marcell fotói utazások alig észrevehető tájakon. Norvégiai napfény, éjszaka, a fontainebleau-i erdő egymásba csúszó tükröződései, Chartres vidékén magányos napraforgók, egy homokbánya különös jelenetei — a figyelés csendjei. Roger Marcell francia színész szombaton nyílt tárlata egy hétig látható a csillaghegyi Amatőr Kulturális Központban. (K. L.)**

A volt feleség újra a képernyőn

Brinkmann és a nőkoszorú

Ida Krottendorf

Több hete tart az Alpesi vadrózsa és porhó című (1992-ben készült), 18 epizódból álló német filmsorozat az RTL-en, aminek számos nézője van idehaza is. A sorozat egyik érdekessége, hogy *Klausjürgen Wussow* (azaz Brinkmann professzor) volt felesége, a 65 éves *Ida Krottendorf* szerepet vállalt a sorozatban.

Annak ellenére, hogy az 1992 májusában lezárult, 6 évig tartott viharos válási procedúra igencsak megviselte a bécsi színésznőt, nagy lelkesedéssel és kitűnő eredménnyel oktat a világhírű Theater an der Wienhez tartozó Zenei és Színiiskolán, amelynek bezárását egyesek 1994-re „tervezték". Nem kisebb művészegyéniség, mint Udo Jürgens támogatásával Ida Krottendorf aláírás-gyűjtési akcióba kezdett már tavaly nyáron, mivel szponzorok anyagi segítségével még megmenthető az említett felsőoktatási intézmény.

Szinte minden tevékenysége mögött ott van a magánytól való félelem, hiszen amikor férje — „Klaus" — elköltözött a 250 négyzetméteres szép bécsi lakásból, a színésznő szinte egyedül maradt. Ismeretes, hogy feleségén kívül lányát, Barbarát (Udo Brinkmann felesége, azaz Elke nővér A klinika című sorozatban) és fiát, Saschát is elhagyta „Brinkmann professzor", hogy 1992. július 24-én titokban házasságot kössön a 37 éves *Yvonne Viehöver* újságírónővel, akivel már korábban élettársi viszonyban élt Hamburgban.

Barbara (32) 1990 májusában ment férjhez Ausztriában az akkor 37 éves régi nagy szerelméhez, Albert Fortell színészhez. Az apa, Klausjürgen Wussow azonban nem kapott meghívót a lánya esküvőjére, akit pedig nagyon szeret. Barbara nem tudta megbocsátani édesapja tettét...

Az 1992. augusztus 22-én Hamburgban, az impozáns „Interconti"-ban tartott „nyilvános esküvőre" viszont Barbaráék nem kaptak meghívót Klausjürgen Wussowtól...

Ida Krottendorfnak azért jutott a vigasztalásból is a nyáron: lánya révén készülhetett a „nagymama" szerepre. A vő házat bérel Bécsben, s a színész feleség a tervek szerint pihenni fog egy kicsit.

Ida Krottendorf egyébként második felesége volt Klausjürgen Wussownak, akit az ifjúsága Kelet-Berlinhez köt. Fiatalemberként ott lépett először színpadra a 40-es évek végén, a Hebbel Theaterben. Ott kötötte első házasságát is az egyik kolléganőjével, Jolandéval, aki ma is Berlinben él közös lányukkal, Konstanzéval.

A bécsi közvetlen környezet jelentős része nem a „fehérben járó félisten" (azaz: Brinkmann professzor) mellé tette le a voksot ebben a bonyolult kérdésben. Franz Antel rendező, a Wussow

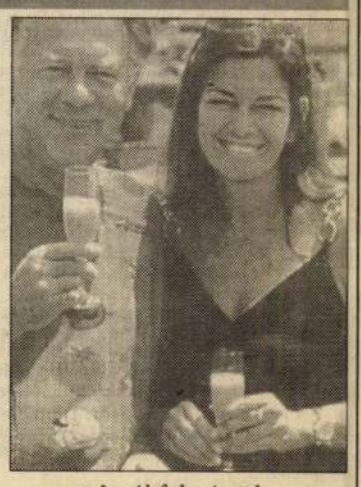

Az új feleséggel

család szomszédja így nyilatkozott még 1988-ban a „professzorról": „Először is: A klinika sikere Klaus fejébe szállt. Korábban Bécsben egy ismeretlen színész volt. Másodszor: túl gyorsan lett túl gazdag. A pénz gőgössé, felfuvalkodottá teszi az embert. Harmadszor: most egy fiatal szeretője van, Yvonne Viehöver. Ez Klaust rossz irányba befolyásolja."

Azért a németek számára emlékezetes marad például az 1990. május 23-i alakítása is Higgins professzor szerepében (G. B. Shaw: Pygmalion) a berlini Renaissance Theater színpadán, ahol éppen két évvel korábban a fia, Sascha alakította első nagy színpadi szerepét.

Ami a két szülőben *akkor* biztosan „közös" volt: a színész fiuk kiváltotta örömkönnyek s a szülői büszkeség.

Hajzer Lajos

Kalandok síkban, térben

Tekercsben maradt az erotikus szalag

Május 30-ig látható az a közös kiállítás a Műcsarnok Palme házában, ahol a Derkovits-ösztöndíjasok mindhárom évfolyama mutatkozott be új műveivel. Egyúttal a szokásoknak megfelelően átadták az új Derkovits-ösztöndíjakat.

Képzőművészetünk felderítő osztagát jelentik a Derkovits-ösztöndíjasok. Azt keresik, azt kutatják, hol nyílik új tér a festői, szobrászi hódításra. Tudatos álmozodásukban új képi gondolatokat tárnak fel az új technológiák bátor alkalmazásával. Így és ezért készülődésük főként lehetőségeket tár föl — még nem eredményeket.

A Derkovits-ösztöndíj három évfolyamában ezúttal harminc grafikus, festő, szobrász, iparművész számol be az elmúlt esztendő alkotómunkájáról. A meghökkentő elemek egy határozott belső játék keretében vázolják föl életművük útkereső sajátosságait, egy bizonyos képi eljárás biztató kezdeteit. Általános tendencia, hogy elsősorban nem a művek kidolgozására törekednek az ifjú alkotók, hanem a vizuális alapozást részeltetik előnyben. Így többnyire koncept műveket látunk és olyan anyagtársulásokat, melyek elmosva a festészet és a szobrászat határait, a minimal art jegyében születtek, megmaradva a régi technikák körében vagy fölhasználva az elektronika lehetőségeit.

Figyelmet kelt *Wéber Imre* landartdokumentációja, *Kácser László* több nagyméretű rézkarcnyomata, a *Kentaur* nevet fölvett *Erkel László* képi látomása és *Beöthy Balázs* bibliai tízparancsolatja, melyet üveglapon idéz narancshéjjal. *Veress Zsolt* csomagolt garbóingekre rajzolja Szent György arcát, így válik a használt textil „Használt ikon"-ná.

Érdekes *Gerhes Gábor* zöldkék-sárga-lila tónusokkal idézett 21 fekete színnel jelölt betűkockarendszere, mely 1993-ban a 60-as évek női sztárjainak emlékét idézi e plasztikával és a háttérben fölvillanó fotókkal. Újdonság *Csikós István* „Perszonális tere", *Baksay József* több domborított festménye, *Nagy Csaba* égetett táblái és *Nagy Imre* tanyai környezetből Oslátomássá gyűjtött kerítésmaradékai, hordódongái, vastöredékei. *Németh Gyula* erotikus hangvételű szalagképének csak egy részét látjuk, a tizenkét méteres alkotás jórészt így tekercsben maradt a helyhiány miatt. *Orosz Péter* rendezői tehetsége abban nyilvánul meg, hogy a sok irányba futó anyagot egységgé kovácsolta, összhatássá.

Losonci Miklós

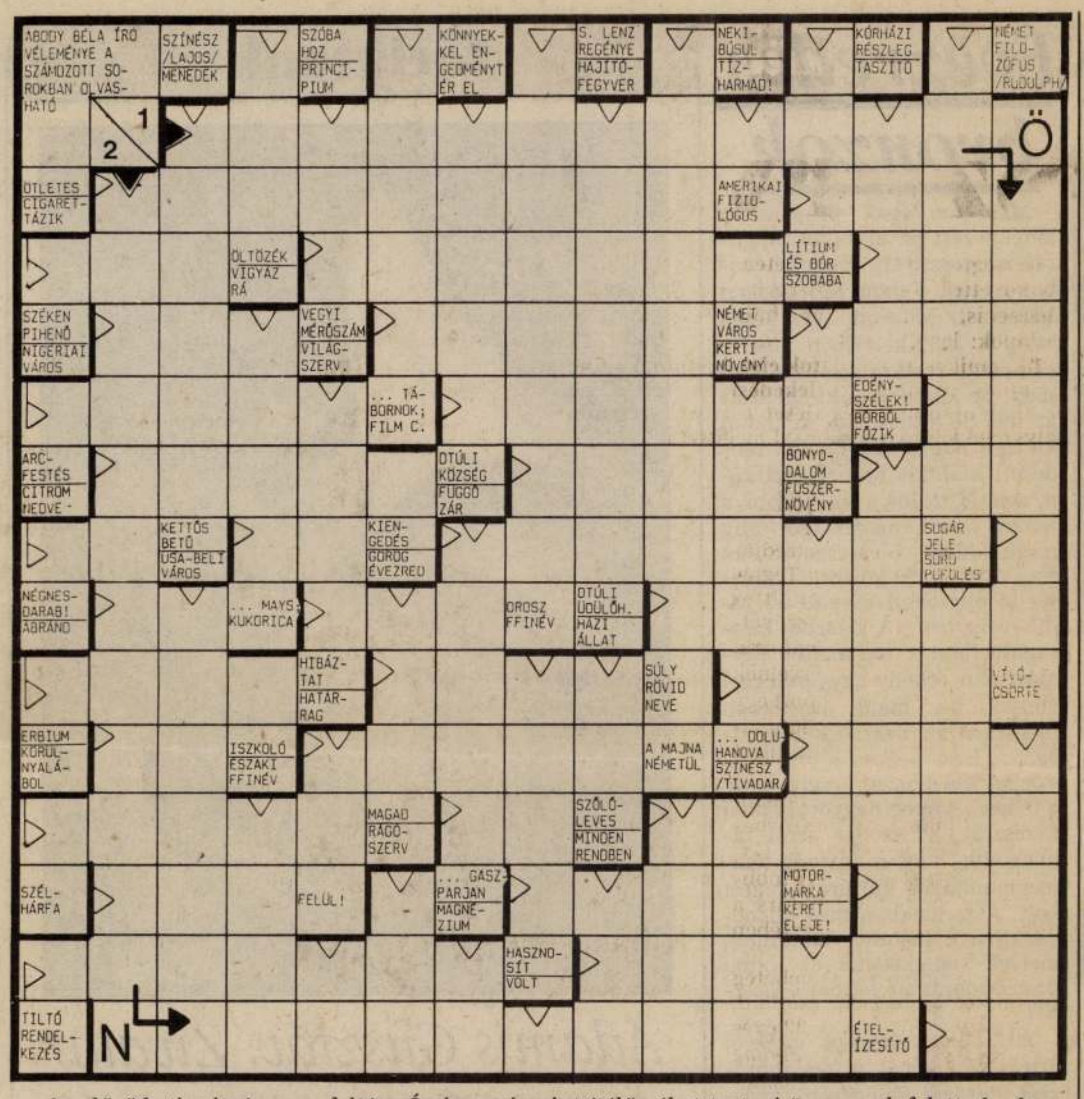

Az előző heti rejtvény megfejtése: Írni annyi, mint ítélőszéket tartani önmagunk felett. Az Anno sorozat egy-egy videókazettáját nyerte Hollós Miklós, Budapest XIII., Tátra u. 5/B. (Nászút féláron Jávor Pállal); Kalmár Béla, Csongrád, Gőzhajó u. 6. (Papucshős Kabos Gyulával); Baranyai Istvánné, Gyömrő, Petőfi u. 41. (Erzsébet királyné Karády Katalinnal). Mindannyian megkapják a Rejtvényfejtő miniszótár két-két kötetét is.

E heti rejtvényünk beküldési határideje: május 7. Címünk: 1251 Budapest, Pf. 64. Kérjük, megfejtéseiket nyílt levelezőlapon adják postára.

Két program között

Segíthet a család

Megismétlik ugyanazt, ami tavaly már sikerült. Május utolsó hétvégéjére a Bringóhintó GMK tulajdonosai szórakoztató programokkal csábítottak családokat a Bringóvárba, kis árukapcsolással — az arra vállalkozókat véradásra kérve. A rendezőket is meglepte a jókedv közepette támadt segítőkészség, s most újból erre számítanak. Május 29., 30. és 31-ére ismét *családi véradó napot* hirdetnek, egybekötve koleszterinszint- és vércukorméréssel, komputeres szemvizsgálattal. Az esemény védnökének megnyerték a tavalyi fővédnököt, *dr. Surján László* népjóléti minisztert, akivel most ebben a szerepben még ketten osztoznak: *Palotás János* országgyűlési képviselő és a kerület polgármestere, *Szabó Miklós*.

A XIII. kerületé is lesz ugyanis ez a rendezvénysorozat. Ekkor és itt tartják hagyományos majálisukat az angyalföldiek, akiknek jól jön, hogy az Actor BT. vállakozásában és *Straub Dezső* színművész vezetésével a szórakoztatás legnevesebb művészei lépnek fel a szigeten.

Választott a Club Pannonia

Idegenforgalmi, szakemberek, vállalkozók, újságírók tavaly alakították meg Bécsben a Club Pannoniát, az osztrák—magyar idegenforgalmi, gazdasági és sajtó-együttműködési szervezetet. Jelenleg már százhúsz tagjuk van, 41 jogi személy pedig ezenfölül több ezer vállalkozót, sok száz szállodát, utazási irodát képvisel.

Egy esztendő után — mely alatt általában havonta jöttek össze klubdélutánokon, rendezvényeken — most újjávválasztották a vezetőséget, hároméves időtartamra. Az elnöki tisztet dr. Anton Würzl nyerte el, aki az osztrák idegenforgalmi kormányszervnek hosszú időn át volt vezetője, s elismert szaktekintély e téren, a főtitkári posztra továbbra is dr. Czeglédi József, az Országos Idegenforgalmi Hivatal bécsi képviselője kapta a bizalmat. A Club Pannonia többségében osztrákokból álló elnökségének magyar tagja még: dr. Marinovich Endre államtitkár, miniszterelnökségi kabinetfőnök (aki a tisztújításkor előadást is tartott a magyar—osztrák idegenforgalmi kapcsolatokról), Fontányi Gábor bécsi követ és Zentai Péter újságíró, a Magyar Rádió bécsi tudósítója. A Club Pannonia felett kilenc miniszter és más országos vezető vállalt védnökséget.

A továbbra is rendszeres havi összejövetelek sorában legközelebb május 12-én Téglássy Tamás, az Országos Idegenforgalmi Hivatal elnöke tart előadást a klubban, majd nemzetközi sajtókonferenciát a Bécsben akkreditált külföldi tudósítóknak.

Nemzetek Háza

Illusztrál a trió

A Nemzetek Háza, a Nemzetek Közötti Baráti Társaságok Szövetsége (1071 Budapest, Városligeti fasor 45., telefon: 142-6950) jövő heti programja.

A MAGYARORSZÁGI DÉL-AFRIKAI EGYESÜLET május 3-án (hétfőn) délután 5 órakor előadással, tájékoztatóval és tanácskozással egybekötött találkozót rendez Dél-Afrika és Magyarország kapcsolatairól.

A NEMZETEK KÖZÖTTI BARÁTI TÁRSASÁGOK SZÖVETSÉGE május 4-én (kedden) délután 3 órakor találkozót rendez, melyen bemutatkozik a Nemzetek Házába látogató dr. Demszky Gábornak, Budapest főpolgármesterének.

A MAGYAR—INDIAI BARÁTI TÁRSASÁG május 4-én (kedden) délután fél 6 órakor kezdődő összejövetelén Kozma András — a Calcutta Trió közreműködésével — előadást tart az indiai klasszikus zenéről.

Nerotika!

Közeledik május nyolcadika, ez az a nap, amelytől fogva a malájziai tévéállomásoknak nem szabad olyan filmeket sugározni, amelyekben erőszakos cselekedetek és erotikus jelenetek vannak. Amint azt a VH is megírta, mindezt a rendelkezést a tévénézők kérésére hozták. Gondolom, az igen tisztelt publikum, mint ahogy ez más ország más televízióinál is lenni szokott, Malájziában is megosztott, s ebben a fent említett kérdésben pedig különösen különböznek a vélemények, mert bizonyára ott is akadnak nézők, akik épp hogy az erőszakos cselekedetekben és az erotikus jelenetekben lelik örömüket vagy éppen abban, hogy mások viszont pontosan ebben nem lelik örömüket. Nos, a jelek szerint nem ezek az erőszak- és erotikapártiak vannak arrafelé többségben, s ez igen megnyugató, mert igaz, Malájzia messzi van, de az erőszak ott is csak erőszak, az erotika pedig erotika.

Ami engem illet, én speciel szívesebben lemondok az erőszakról, mint az erotikáról, legalábbis ez utóbbi egy normális határáig. (Hogy hol az a normális határ, az, gondolom, megítélés és életkor kérdése, de ebbe most ne menjünk bele.) Tehát az erőszak minden mértéke és fajtája taszít, az erotikával némileg másképp állok, s nem is igazán értem, miért kellett ezt a két dolgot ily szorosan összekapcsolni, de hát a malájziaiak élnek Malájziában, nem pedig én.

Hazai vizekre evezvén, örömmel hallottam, hogy a mi televízióinkban távoktatás kezdődik azok számára, akik sikeres vállalkozókká szeretnének válni. Végre egy igazán hasznos dolog, nincs benne se erőszak, se erotika, úgylehet, még tán politika sem. Emlékszem, gyerekkoromban mennyit álmodoztam a távoktatásról, különösen, amikor nem volt kedvem iskolába menni.

Szomorú gyerekkor! Tévé sehol, erotika is csak módjával...

(münz)

Sakk

Pattzár

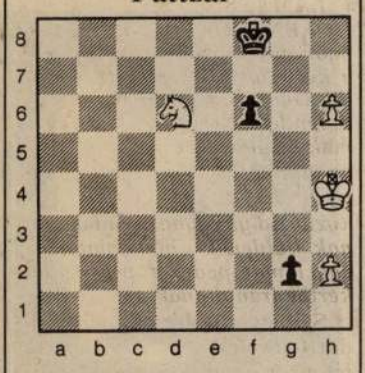

Világos lép és döntetlen

Egyszerű, de művészi alkotás, és még a gyakorlati haszna is számottevő. Nem nehéz, még a kezdőknek sem kell sok időt tölteniük a sakkasztal mellett. A téma a szabadgyalog, s csak látszólag nincs világos számára mentség. A negyedik lépésben zár a pattzár!

Az április 25-i számunkban megjelent feladat megoldása:

Világos — Kc2, Hf7, gy.: a4, b7, d2, e3, f2, h2. Sötét — Kd5, Bb8, gy.: c4, c5, e5, g4, h5. (Világos lép és nyer.)

1. a5 Bxb7 2. e4† Kd4 3. Hd8 Bb5 4. a6 e3 5. dXc3† Kc4 6. Hb7 Bb6 7. a7 Ba6 8. Hd6† és világos anyagi előnyével nyer. (H. Rinck, 1993.)

Ozsváth

VÁSÁRNAPTÁR

A rövidítések jelentése: oák = országos állat- és kirakodóvásár, ok = országos kirakodóvásár, bv = búcsúvásár, oá = országos állatvásár, av = autóvásár, oá+mgv = országos állat- és munkagépvásár.

Május 3.: Győrasszonyfa — **oák. Május 4.**: Abaújszántó, Beled, Nagyecsed, Nagykanizsa, Tiszaluc — **oák,** Pocsaj — **ok,** Cegléd — **oá. Május 5.**: Tura — **oák,** Tornyiszentmiklós, Zalalövő — **ok. Május 6.**: Encs, Ónod, Vésztő — **oák,** Zalakomár — **oá. Május 7.**: Gyula, Répceszemere — **oák,** Hódmezővásárhely — **oá. Május 8.**: Apc, Bátaszék, Báta, Csákvár, Kiskunmajsa, Nagybaracska, Ózd, Sükösd, Tiszanána — **oák,** Pécs — **oá,** Balatonkiliti, Debrecen, Gyula, Mezőberény, Pécs — **av. Május 9.**: Berhida, Cibakháza, Dabas, Ibrány, Jászalsószentgyörgy, Jászjákóhalma, Karcag, Pásztó, Sülysáp, Szentes, Tompa, Vecsés — **oák,** Szeged-Kiskundorozsma — **ok,** Búcsúszentlászló, Zsebeháza — **bv,** Pécs — **oá,** Kistelek — **oá+mgv,** Békéscsaba, Dabas, Debrecen, Győr, Hódmezővásárhely, Kunhegyes, Marcali, Miskolc, Nyíregyháza, Pécs, Szeged, Szolnok, Zalaegerszeg — **av. Május 10.**: —

Vallomásos turmix

Virág, meghatott pillantások, fogadalmak, hogy nemcsak ma, nemcsak ezen a vasárnapon gondolunk különös tisztelettel az életet adókra — ez anyák napja. Mi mással is foglalkozhatna délelőtt összeállításaiban a Vasárnapi Turmix?

Vallomások, zenei művek dicsérik majd a televízió 1-es csatornáján reggel 8.35-től késő délelőttig az édesanyákat, a nagymamákat. Riporterek kérdéseire válaszolva kedves történeteket mesélnek apróbb, nagyobb gyermekek a mamákról. Olyan apa mindennapjait ismerhetik meg a nézők, aki kettős szerepet vállalva maga neveli négy gyermekét. A művészbejáróban *Komlós Juci* és színész lánya, *Földessy Margit* fogad bennünket. Különleges rácponty készül a Vasárnapi konyhában — hátha valahol még nem döntötték el, mi lesz e kedves tavaszi napon az ebéd.

A játékokkal tarkított turmixot ezúttal *Endrei Judit* és *Dombóvári Gábor* vezeti.

-f. á.-

Rádió, tévé — ma

Kossuth: 6.00: Vasárnapi Újság. 8.30: Édes anyanyelvünk (ism.). 8.35: Orgonamuzsika. 9.05: Világóra. 10.05: Római katolikus szentmise. 11.05: Gondolat-jel. 12.20: Harminc perc alatt a Föld körül. 12.30: Elmélkedések. 13.05: Énekeljünk együtt! 13.15: A szülőföld muzsikája. 14.05: Szonda. 14.35: Filmzene. 15.05: Magyarországról jövök... 16.10: Művészlemezek. 17.05: Kilátó. 18.20: Operettdallamok. 19.40: Színes népi muzsika. 20.05: Zenearchívum. 21.05: A magyar irodalom története. 22.20: Kapcsoljuk a 6-os stúdiót. 23.45: Operaáriák.

Petőfi: 6.03: Népszerű muzsika — korán kelőknek. 9.05: Az opera csillagai. José Carreras. 10.05: Új Zenei Újság. 10.50: Népzene. 11.05: Európa hangversenytermeiből. 12.40: A Magyar Rádió Gyermekkórusa énekel. 13.00: Hangok és visszhangok. 13.10: Új kompaktlemezeinkből. 14.05: Jubilata Deo! 15.00: Zene korabeli hangszereken. 16.05: Gordiusz plusz. 17.00: Bach-kantáták. 18.05: XX. századi magyar muzsika. 19.00: Szemle (ism.). 19.35: Operaáriák. 20.05: Tetten ért szavak (ism.). 20.20: Hangverseny-különlegességek. 22.05: Régi idők. Harold Pinter színműve. 23.22: Kórusok. 0.05: Világhírű zenekarok felvételeiből.

TV 1 6.40: Falutévé Magazin. 7.25: Boldi, bolygónk fia. Francia rajzfilmsorozat. XIII/10.: A hadúr bolondja. 7.55: A Biblia üzenete. 8.05: Közjáték. 8.10: Muzzy in Gondoland. XX/17. (ism.) 8.15: This is the Way. XX/17. 8.35: Vasárnapi turmix. 11.05: Bambi ifjúsága. Szovjet mesefilm. 12.15: Nekem ne lenne hazám. Hanság — határövezet volt... (ism.) 12.30: Csendül a nóta. 13.00: Képújság. 13.05: Zürichi páncélterem. NSZK-tévéfilmsorozat. Fej és írás. 14.00: Ünnepóra. 14.55: Jégkorong-világbajnokság. Döntő I—II. harmad, és tudósítás a Magyarország—Nagy-Britannia tenisz-Davis Kupa-mérkőzésekről. 16.35: Örömhír. 17.00: Walt Disney bemutatja. 18.45: Szerencsekerék. 19.20: A Hét. 20.00: Híradó. 20.20: Telesport. 20.25: Góóól... 21.05: Csengey Dénes vers- és prózamondóverseny. 21.50: Házasság Buffalo Jumpban. Kanadai film. 23.35: Közjáték. 23.40: Vízöntő. New Age Magazin.

TV 2: 7.00: Napra-forgó. 8.05: Márton István: Mise. 8.30: Gyerekeknek. 9.00: Szent György-napi juhászverseny. 9.50: Gazdaképző. 10.20: Elektor kalandor. 10.25: Lumen 2000. 10.55: Vác FC Samsung—Videoton Waltham. Bajnoki labdarúgó-mérkőzés. 13.00: SOrSok. 13.35: Kárpótlás és privatizáció. 14.00: Telelovas. Közvetítés a budapesti galopp-pályáról. 16.00: ... és még egymillió lépés. XVIII/2. (ism.) 16.45: Az irodalom nyelve. 16.50: Jégkorong-vb. Közvetítés Münchenből. 17.40: Delta. 18.00: Körzeti tévéstúdiók műsora. 18.30: Kedves versem. Csoóri Sándor: Anyám fekete rózsa. 18.40: Mese karosszékben. II.: „A világ szép csacsiful." 18.46: Gyerekeknek. Vízipók, csodapók. 19.00: Família Kft. 77. 19.35: Anyák napja. 19.55: A szénbányász lánya. Amerikai film. 22.05: Magyarország legszebb asszonya. Az édesanyák tiszteletére. 23.05: Telesport. 23.35: Magyarország legszebb asszonya. Díjkiosztás.

Vasárnapi TV Plusz: 12.05: Meglepetés gyermekeknek: Csizmás kandúr (színes, szinkronizált amerikai rajzfilm). 12.55: Worldnet érdekességek: A trópusok színes élővilága. 13.20: TV PLUSZ útifilm: A görög tengerpart. 13.35: Sportcsemegék. 14.25: TV PLUSZ délutáni nagyjátékfilm: Éjszakai támadók (színes, szinkronizált, amerikai kalandfilm)

A TV PLUSZ magazinműsora az ország 85 helyi és regionális kábelhálózatán látható, több mint 690 000 lakásban, minden vasárnap azonos időben, 12.00—16.00 között.

Vasárnapi LOTTÓ

Légből kapott tippekkel

Májusi akciók

A napokban vett át 99 millió 304 ezer 308 forintot a Szerencsejáték Rt. Szegedi Területi Igazgatóságán az a középkorú férfi, aki ezután akár föl is hagyhat vállalkozásával, hiszen a tekintélyes összeg felének a kamatai fedezhetik családi költségvetésében a kiadásokat.

A csaknem 100 millió forintot érő ötös története dióhéjban a következő:

A leendő sokszoros milliomos, aki többtucatnyi szelvényt tölt ki minden héten és esélynövelőket is alkalmaz, április 14-én szerdán kapott csak észbe — még nem dobta be lottószelvényeit! Huszonöt szelvényt kellett kitöltenie, s mivel a lottóvariáció elkészítésére már nem volt idő, véletlenszerűen írta be az ikszeket. „Úgysem nyerek!" legyintéssel intézte el az ügyet, amikor játékba küldte a huszonöt szelvényt. Mondanunk sem kell talán, milyen meglepetés érte, amikor az április 16-i számsorsolás eredményét összehasonlította „légből kapott" tippjeivel!

— Mi a magyarázata annak ön szerint, hogy Szegeden és környékén különösen eredményesek a lottózók az utóbbi időben? — kérdeztük Tarnai Tamástól, a területi igazgatóság vezetőjétől.

— Azt hiszem, nálunk kitartóbbak a lottózók — ez a sikerük titka. Hogy szerencsésebbek-e? Feltehetően igen. Fortuna azokat kedveli, akik rendszeresen áldoznak oltárán. Igazgatóságunk működési területén különben mintegy 900 bizományos árusít lottó- és totószelvényt, bongót, kaparós sorsjegyet. A két szupernyeremény fölvillanyozta a lottózókat, jelentősen megnőtt a forgalmunk. Bízom abban, hogy az év végéig még születik rekord Tisza-parti városunkban!

*

Szuperakciókat indított a Szerencsejáték Rt. Ezekről ejtünk szót az alábbiakban. Az első a TELETALÁLAT jelmondatot kapta. A fogadó teendője: gyűjtsenek májusi, illetve júniusi nyeretlen telelottó- és előfizetéses szelvényeket. Ezekhez 10-10 darab nyeretlen májusi vagy júniusi bongószelvényt kell csatolniuk. A borítékba rakott tetszőleges számú szelvényt a *TELITALÁLAT, Szerencse, 1830 Budapest* címre kell beküldeni. A május havi szelvényeknek 1993. június 5-ig, a június havi szelvényeknek 1993. július 3-ig kell beérkezniük az adott címre.

Az ajándéksorsoláson gazdára találó nyeremények nagysága a pályázatra beküldött szelvények értékétől függ:

— 5 darab 100 000 forintos nyereményt sorsolnak ki a 220—1000 forint értékű pályázatok között;

— 5 darab 500 000 forintos pénznyeremény vár azokra, akik 1020—2000 forint értékű nyeretlen szelvényt gyűjtöttek és küldtek be;

— 5 darab 1 000 000 forint értékű pénznyereményt sorsolnak ki azok között, akiknek 2020 — és 3000 forint értékű nyeretlen szelvényük lapul a borítékban.

Havonta 9 darab Opel Corsát sorsolnak ki azok között, akik 3000 forintot meghaladó pályázatot küldenek be, s hogy a szerencsés nyerteseknek benzinre is futtassa, kocsinként ráadásként még 500-500 ezer forintot kapnak!

A bongósorsjegyek értéke beleszámít a pályázat értékébe, és elfogadják a biankó nyeretlen telelottószelvényeket is. A borítékon tüntessük fel a beküldött szelvények értékét.

A sorsolások időpontja: június 8., illetve július 5.

*

Bongó-akciókon is részt vehetünk májusban! A már ismertetett telelottó-pályázattól függetlenül indul a NYÁRI BONGÓ CSODA jelmondattal meghirdetett pályázat. Erre az akcióra 1993. június 5-ig 50 darab nyeretlen május havi bongósorsjegyet kell összegyűjteni.

A borítékra a következő címet írjuk: „NYÁRI BONGÓ CSODA" LUTRI, 1373 Budapest, Pf. 496.

A pályázók közül a Szerencsejáték Rt. 60 játékost sorsol ki, akiket meghívnak a bongó június 26-i műsorára. *A hatvan játékos mindegyike nyer!* Három egymillió forintos, tizenkét félmillió forintos és 45 darab 200 ezer forint értékű pénznyereményt sorsolnak ki. A pénznyereményeket a nyertesek a helyszínen átvehetik.

*

Szerencsét próbálhatunk a BONGÓ EXTRA jelmondattal induló pályázaton! *Erre egyetlen olyan májusi nyeretlen bongósorsjegyet kell beküldeni, amelyen az utolsó három számjegy összege megegyezik a május 29-én megrendezésre kerülő bongószámsorsoláson kihúzott 3 szám összegével.* Július 8-án 6 darab Citroën, 2 darab Opel Corsa és 3 darab Peugeot típusú személygépkocsit sorsolnak ki.

A beküldési határidő: 1993. június 5.

A borítékra írjuk rá a „Bongó Extra" jelmondatot. A cím: LUTRI, 1373 Budapest, Pf. 496

*

Az április 24-én tartott bongósorsolás nyertes száma: T 608 681. A főnyeremény 10 millió forint.

A következő bongó-gépkocsisorsolások időpontjai május 11., május 18. és május 25. A számsorsolást, melynek fődíja 10 000 000 forint, május 29-én rendezik.

*

Nem volt telitalálatos a legutóbbi hatoslottóhúzáson, így a május 10-én Kiskunfélegyházán megtartandó számsorsoláson *a hattalálatos akár 12 millió forintot érhet!* A szelvények beérkezési határideje 1993. május 8.!

(x)

Soós Aladár

ADAMIS Gusztáv.

A PEST MEGYEI MÚZEUMOK IGAZGATÓSÁGA

TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT

A II. PEST MEGYEI IPARMŰVÉSZETI TÁRLAT

MEGNYITÓJÁRA

1990. OKTÓBER 23-ÁN /KEDDEN/ 11 ÓRÁRA

A SZENTENDREI KÉPTÁRBA
(Fő tér 2 - 6.)

MEGNYITJA: ATTALAI GÁBOR

MEGTEKINTHETŐ: 1990. JANUÁR 15-IG

ADAMIS GUSZTÁV • ANTI SZABÓ JÁNOS • ASCHER ZOLTÁN • ÁSZTAI CSABA • BARKÓ MAGDOLNA
BOKOR ZSUZSA • BORSÓDY LÁSZLÓ • BORSÓDYNÉ URBÁN TERÉZ • BOTLIK GERGELY • CZAKÓ MARGIT
CSERE ILONA • CSÍKSZENTMIHÁLYI RÉKA • S. CSORDÁS MÁRTA • CSÓKÁS EMESE • DÁRDAY NIKOLETT
FODOR ILDIKÓ • GÁLFFY ILDIKÓ • GULYÁS ÉVA • KARSAY GÁBOR • KATONA SZABÓ ERZSÉBET
KISFALUSI MÁRTA • KOVÁCS ÉVA • KÖBLITZ BIRGIT • KUN ÉVA • LEHOCZKY JÁNOS • LÉVAI NÓRA
MATOLA MAGDA • MÉSZÁROS GÁBOR • MOLNÁR ELEK • NEMODA ATTILA • NYÁRI A. ILDIKÓ
PANNONHALMI ZSUZSA • PAPP ERZSÉBET • PÁZMÁNY JUDIT • PÉRELI ZSUZSA • REGŐS ANNA • REMSEY
FLÓRA • RUTTKA ANDREA • SARKANTYÚ JUDIT • SMETANA ÁGNES • SOLYMOSKÖVI JÚLIA • SZALONTAI
ÉVA • SZEGEDI KATALIN • SZEKERES ERZSÉBET • SZIMETH ZSOLT • SZUPPÁN IRÉN • TOMKA ERZSÉBET
VETŐ MÁRTA • ZÁKÁNY ESZTER

MEGHÍVÓ

MATOLA MAGDA

ÉS

ADAMIS GUSZTÁV

KIÁLLÍTÁSA

OLAJ, KERÁMIA, POCELÁN, GOBELIN, GRAFIKA

1991. október 26.-november 8.

MEGNYITJA:

ATTALAI GÁBOR

október 26. 11h.

PÉTER-PÁL GALÉRIA

2000 SZENTENDRE PÉTER-PÁL U. 1.

ADAMIS Gusztáv

PARLAMENTI JEGYZET

Puff

A csihipuhi már nagyjából elült, közeleg a médiabéke. Ám van még képviselő, akinek maradt a munícióból, gyorsan el kell sütni. Torgyán doktornak meg egyéként is jó oka van a puffogtatásra, hiszen állítólag hamarosan megszűnnek a napirend előtti szónoklatok – s akkor kinek mondja el majd a fiskális úr míves szófordulatait?

Tegnap még ország-világnak elmondhatta, hogy a galád liberális erők összeesküdtek a kisgazdapárt ellen, és nem hajlandók a magyarság, a népi és a nemzeti magyarok jobbulására filmet készíteni egy valóban nagy emlékű kisgazdáról. És Torgyán doktor megrovóan sorolja a film és tévétársaságokat, akik visszautasították Kiss Sándorról az emlékműsor elkészítését. Pedig a parlamentben is voltak ketten, akik ismerték a nevezett politikust, s ha beszorozzuk ugye, hányan élhetnek közöttünk, akiknek még mindig várniuk kell erre a filmre? Tömegigényt fogalmazott meg a kisgazdák pártvezére, de süket fülekre talált. Így aztán Torgyán doktor, s a kisgazdák bosszút esküdtek: nem vesznek részt a médiatörvény hatpárti tárgyalásán, hiába is invitálta őket szívesen Fodor Gábor és Vastagh Pál, amíg a liberális erők kezén van a média, rájuk ne számítsanak.

Úgy emlékszem, volt idő, amikor nem szövetkeztek liberális erők Torgyán doktor elleni bojkottra, márcsak azért sem, mert éppen ők voltak kitiltva innen meg onnan. Arra viszont nem emlékszem, hogy ezen népi és nemzeti, a magyarság okulására szövetkezett tévétársaságok sorozatban méltatták volna a kisgazdák által megnevezett nagyságokat. Sőt, az is elhalványult már emlékezetemben, hogy a népnemzeti tévévezetés, meg a nép-nemzeti országvezetés meghívta volna Torgyán doktort és képviselőtársait bizonyos médiaegyeztetésekre. Ha tévednék, a Kiss Sándorról szóló filmet talán csak elő kéne venni a dobozból.

Napirend előtt Torgyán, utána munka

Háromnapos ülésszakán a tervek szerint a képviselők a Magyar Köztársaság Országgyűlésének Házszabályáról szóló országgyűlési javaslatot, a helyi önkormányzati képviselők és a polgármesterek választásáról szóló törvényjavaslatot, valamint az Alkotmánynak az önkormányzati választásokkal összefüggő szakaszának módosítását vitatják meg, illetve hoznak határozatot.

Kegyeletes megemlékezéssel kezdte plenáris ülését hétfőn délután három órakor az Országgyűlés. A képviselők egyperces néma felállással tisztelegtek *Szentágothai János* professzor emlékének.

A napirend előtti felszólalásokat *Torgyán József, az FKgP* elnöke nyitotta meg, aki liberális kirekesztő szándékot vélt felfedezni abban, hogy a televízió hírműsorai nem számoltak be arról: a párt a napokban emléktáblát avatott *Kiss Sándor* egykori kisgazda politikus tiszteletére. A pártelnök ennek kapcsán bejelentette, hogy amíg ezért az érintett médiavezetőket nem váltják le, pártja nem vesz részt a hatpárti médiatárgyalásokon.

Dobos Krisztina (MDF) felszólalásában azt cáfolta, miszerint az egyházi iskolák előnyt élvezzenek a költségvetési támogatásból. Erre válaszolva *Fodor Gábor* művelődési és közoktatási miniszter kiemelte, egyrészt a szóban forgó plusz támogatás mintegy négymilliárd forintba kerülne, másrészt erről az állam és az egyházak között eddig nem született megállapodás, bár az egyházi, az alapítványi és a magániskolákkal már megkezdődtek a tárgyalások.

A Házszabály módosítás részletes vitájában az egyik központi téma a képviselők szólásjogának korlátozhatósága volt. *G. Nagyné Maczó Ágnes* ezt antidemokratikus javaslatnak nevezte, s különösen azt sérelmezte, hogy napirend előtt csak a frakcióvezetők szólalhatnának föl. *Eörsi Mátyás (SZDSZ)* a korlátozásokat a munka hatékonysága érdekében feltétlenül szükségesnek mondta. A Kisgazdapárt képviselői az ellen is tiltakoztak, hogy a frakcióalakítás küszöbét az eddig tízről tizenöt főre emeljék. A vita során éles, személyeskedéstől sem mentes vita alakult ki *Eörsi* és a *Kisgazda* képviselők között, mindkét fél az elnöklő *Gál Zoltán (MSZP)* szemére vetette, hogy nem utasítja rendre a nem megfelelően viselkedő szónokokat.

A Parlament ma 10 órától a helyi Önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról szóló törvényjavaslat vitájával folytatja.

Legfontosabbak a színek

Jobbról Szeverényi Mihály, balról Adamik György János
BARTOLF ÁGNES FELVÉTELE

Adamik György János kiállítását tegnap délután öt órakor nyitotta meg a békéscsabai ifjúsági ház **Zug Galériájában** *Szeverényi Mihály* festőművész. Adamik Gyögy János 1974-ben született Békéscsabán, ez évben végezte el a Békési Mezőgazdasági Szakközépiskola ötödik évét. Már több éve jár a Szeverényi Mihály vezette Szivárvány Alkotókörbe, ahol nemcsak a festészet világát ismertették meg vele, hanem az emberség, a feltétel nélküli szeretet példáját is megmutatták. Mint azt az ifjú művésztől megtudtuk, Szeverényi Mihály támogatása nélkül ez a mai kiállítás nem jöhetett volna létre, a festőművész vitte el az idén a Békési nemzetközi művésztelepre is. Adamik György János vallomása szerint legközelebb hozzá az impresszionizmus áll, számára a szín a legfontosabb, leginkább ezekkel tudja kifejezni érzéseit és gondolatait.

M. L.

Ne feledjék!

A Fővárosi és Pest Megyei Egészségbiztosítási Pénztár igazgatója, Asztalos Gézáné az alábbi közlemény kiadását kérte: „A családi pótlék egyszeri kiegészítési kérelmek benyújtási határideje 1994. szeptember 30. A kiegészítésre az a személy jogosult, aki 1994. március hónapban a családi pótlékra jogosultság feltételeivel rendelkezik és a családjában az 1993. évi egy főre eső havi nettó jövedelme nem haladta meg az öregségi nyugdíj 1994. március 1-jén érvényes legkisebb összegének kétszeresét, azaz 14 960 forintot.

Nyomatékosan felhívjuk a családi pótlék egyszeri kiegészítésére jogosultak figyelmét, hogy a jelzett határidő elmulasztása jogvesztő hatállyal bír. A határidőn túl benyújtott igényeket a társadalombiztosítási intézmény kénytelen lesz elutasítani."

Iustitia és a bíróság

Az igazság malmai lassan, de biztosan őrölnek. Hogy a két jelző közül melyik a jellemzőbb, azt döntse el az Olvasó. Egy nyugdíjast kérdeztem ez irányú tapasztalatairól.

– Volt-e már dolga a bírósággal?

– Sajnos volt. Tanúként kellett megjelennem egy válóperes ügyben, ahol a házaspár között a helyzet annyira elmérgesedett, hogy nyilvános helyen – az óvodában – verekedtek össze a szülők a gyermekükön. Mint szemtanú azt se tudtam, mit csináljak: az óvoda összes gyerekét védjem vagy értesítsem a hatóságokat, egyáltalán mit csináljak? A rendőrségi jegyzőkönyv felvétele több napot vett igénybe, s ez dokumentumként szolgált a válóper lefolyásánál. A válóperre jó fél év múlva került sor, amikor már alig emlékeztem az eseményekre. Némi csúszással a válóper lezajlott. A történteket néhány kérdéssel szeretném illusztrálni, hogy milyen is egy bírósági tárgyalás. Számomra igen bántó kérdés volt a bírónőé: – „És Ön miért nem akadályozta meg a verekedést? Mit tett azért, hogy a felek kibéküljenek?"

– Igazán szégyenkeztem... Be kellett volna állnom verekedő harmadiknak vagy ártalmatlanná tenni a garázda férjet? (Netán a saját gázspray-jével, amit a feleségével szemben használt?)

– Ezek után még többször beidéztek, a végeredményt, az ítéletet ma sem ismerem. Így nem csoda, hogy nem szívesen vállalkozom többé tanúnak...

V. A.

Vivát Szlovákia!

Nagy kár, hogy a Szlovák Televízió műsora csak karácsonytól nézhető Békéscsabán. Pedig az egész világ mulat már a Demokratikus Szlovákiáért Mozgalom (DSZM) választási dalán és videoklipjén.

A szlovák állampolgároknak persze nincsen lehetőségük arra, hogy a határokon túlról mulassanak *Meciaron és csapatán*. „Hamis hangok nélkül" – ez a clip címe, s ahogy azt a SME napilap csütörtöki számában a clip zenei rendezője elmondta, más politikai szubjektumok számára is dolgozik cége. A Vladimir Meciar által vezetett mozgalomnak már áprilisban a clip négyféle változata állt rendelkezésére – most az „érzelmes" variáns került kiválasztásra, s hivatott ezt a populista mozgalmat népszerűsíteni. Meciar mozgalma a választási kampányra olyan összegeket fordít, amilyenekről politikai ellenfelei nem is álmodhatnak. Annak, aki az elmúlt néhány évben nyitott szemmel járt-kelt, s egy kicsit talán odafigyelt a körülötte zajló eseményekre, annak bizony a hideg futkoshat a hátán, amikor látja és hallja, hogy azok az emberek, akik egymás ellen uszították az egész társadalmat, most együtt éneklik: „soha többé viszályt".

A szerda óta tartó kampánynak persze sokféle formája van – a jóízlés határát súrolja viszont a Meciar-kávé, amely a DSZM kampányának részét képezi.

A clip mindenesetre sikeres – a Nova televízió slágerlistáján az eddigi 6. helyről egyre feljebb kúszik, a Roxette svéd együttes Fineworks és az ICE MC Think about you dalával konkurálva. A legutóbbi felmérések is a DSZM népszerűségét látszanak alátámasztani: a főváros lakosságának 23,3 százaléka adná vokság Meciar mozgalmára. Szlovákiai viszonylatban ez a szám kissé alacsonyabb – 19,3 százalék, magasan megelőzve a többi indulót. A lakosság 28,3 százaléka még nem döntötte el, hogy a 18 politikai szubjektum közül melyikre fog szavazni szeptember 30-án és október 1-jén.

A szlovákiai választásokra egyébként nem érkeznek majd külföldi megfigyelők, noha több szervezet jelezte ezirányú érdeklődését. *Ján Carnogursky*, a Kereszténydemokrata Mozgalom (KDM) elnöke elmondta ennek a magyarázatát is, mely szerint *Augusztin Marián Húska*, a szlovák törvényhozás elnöke a KDM-es képviselők többszöri kérése ellenére sem volt hajlandó elküldeni a hivatalos meghívót ezeknek a szervezeteknek. Márpedig a hivatalos meghívó nélkül a nemzetközi szervezetek nem küldhetnek ki megfigyelőket más országokba.

A pár napja megkezdődött választási kampányt máris botrányok kísérik. A Szlovák Nemzeti Párt (SZNP) ingerülten reagált amiatt, hogy a magyar politikai pártok koalíciója panasszal fordult a Szlovák Választási Bizottsághoz a nemzeti párt választási rádióreklámjai miatt. A *Ján Slota* által vezetett párt ugyanis ismert magyar népdal felhasználásával, magyar nyelven arra hívja fel a szlovákiai magyar választópolgárokat, hogy „szavazzanak helyesen a 14-es számú koalícióra". Egy szóval sem említi, hogy a 14-es számmal a SZNP indul. Ez enyhén szólva etikátlannak tekinthető, hiszen a magyar koalíció száma a négyes, s így a szöveg könnyen félrevezetheti a magyar nemzetiségű választókat. Az egész arra épül, hogy a 14-ben ott van a 4-es szám.

Egeresi Andrea

BM álláspont az útlevél-ügyintézésről

Nagy Károly, a Belügyminisztérium Rendészeti Főosztályának vezetője cáfolja azt a lapértesülést, amely szerint a tárcánál azt terveznék, hogy az útlevél-ügyintézést az önkormányzatoktól megvonnák és visszaadnák a rendőrségnek. A belügy illetékese hétfőn az MTI-nek adott nyilatkozatában elmondta: a tárca hivatalosan nem foglalkozik ilyen döntés-előkészítő munkával, de bizonyos változtatásokra vélhetően szükség lesz.

Nagy Károly az elmúlt napokban kipattant útlevélügyekre utalva közölte: a hiányosságok jórészt abból fakadtak, hogy bizonyos rendőrségi rutinhoz kötött ellenőrzéseket időnként elmulasztottak, lazult a szigorú számadási okmányként kezelt útlevelek nyilvántartási fegyelme és gondok adódtak a személyi azonosításnál is. Ma előfordulhat, hogy nem a valódi jogosult adja be a kérelmet (például fényképcsere), illetve nem biztos, hogy ahhoz kerül vissza az útlevél, akit az illet. Ha e pontokon sikerül megnyugtató megoldást találni, akkor tulajdonképpen másodlagosnak tekinthető, hogy hol intézik az útlevélügyeket – mondta Nagy Károly.

Rádió Box

14.00 Hírek, információ 14.30 Telefonos játék 15.00 Hírek, időjárásjelentés 15.30 Délutáni csevely 16.00 Hírek, időjárásjelentés 16.15 Kívánságműsor 17.30 Telefonos játék 18.00 Nemzetiségi és idegennyelvű hírek 18.45 Esti mese 19.15 A NAP híre 20.15 A komolyzene kedvelőinek 21.10 Lemezbemutató 22.00 Hírek, időjárásjelentés 22.15 Sportpercek 23.15 Éjfél előtt 24.00 Hírek 00.15 Éjfél után 02.00 Műsorzárás

FÉNY/ÁRNYÉK

Együtt

Körmendi Lajos

Békétlen világunkban egyes térségekben felparázslottak az indulatok, más térségekben pedig már elszabadult a pokol. Szétesett a nagy birodalom, s helyén számtalan nép keresi önmagát és helyét a világban. Fontos lett, hogy ki milyen nép fia, most már nem éri be senki azzal, hogy ő szovjet ember, ennél árnyaltabb és pontosabb önmeghatározás szükségeltetik. Ha valaki önmagára mutat, ma már azt mondja, hogy örmény, hogy azeri, hogy tadzsik, hogy török... S ha ezt mondja, ezzel kijelöli az ellenségeit is: az örménynek az azeri és fordítva, a tadzsiknak, ennek az iráni népnek a török és fordítva. A volt Szovjetunió déli részén megy is az öldöklés, tízezrek, sőt százezrek vesztik életüket, még több a sebesült, s annál is több a földönfutó. A példák száma természetesen lassan folytatható lenne az oszétoktól a grúzokon át egészen a szerbekig, a horvátokig és a bosnyákokig. Ebben a megőrült és fenevaddá aljasult világban kellene egy jó példa a különböző fajú népek civilizált együttélésére. Nem is gondolná az ember, hogy ezt éppen itt, Európa közepén, Magyarországon lehet megtalálni. Pedig így van. Ha elfogadjuk, hogy a magyar az egy finnugor eredetű nép, a jászok pedig az iráni népek csoportjába tartoznak, akár az oszétok vagy a tadzsikok, a kunok viszont törökség népes családjából valók, akkor itt, Magyarországon jóval több, mint hétszáz esztendeje békésen él együtt három különböző gyökerű nép. Ez egy olyan példa, amit érdemes lenne felmutatni a világnak! Erre figyelmeztetett egy éjszakai rádióműsorban egy turkológus ismerősöm is. Igaza van. Valóban példaszerű, ahogy ez az akár ősi ellenségeknek is kinevezhető iráni és török nép meglakja az Alföld egy-egy jelentős területét, mindenféle ellenségeskedés nélkül, sőt bizonyos történelmi helyzetben (amilyen például a redemptio is volt, amikor óriási erőfeszítések árán visszaváltották kiváltságaikat a tizennyolcadik század közepén) vállvetve küzdöttek közös céljaikért. Azt hiszem, a világ kíváncsi lenne ránk.

Főzzön Herával egy hétig, és többé nem fog olajat vagy zsírt használni.

Hera. Kiemeli az ételek valódi ízét.

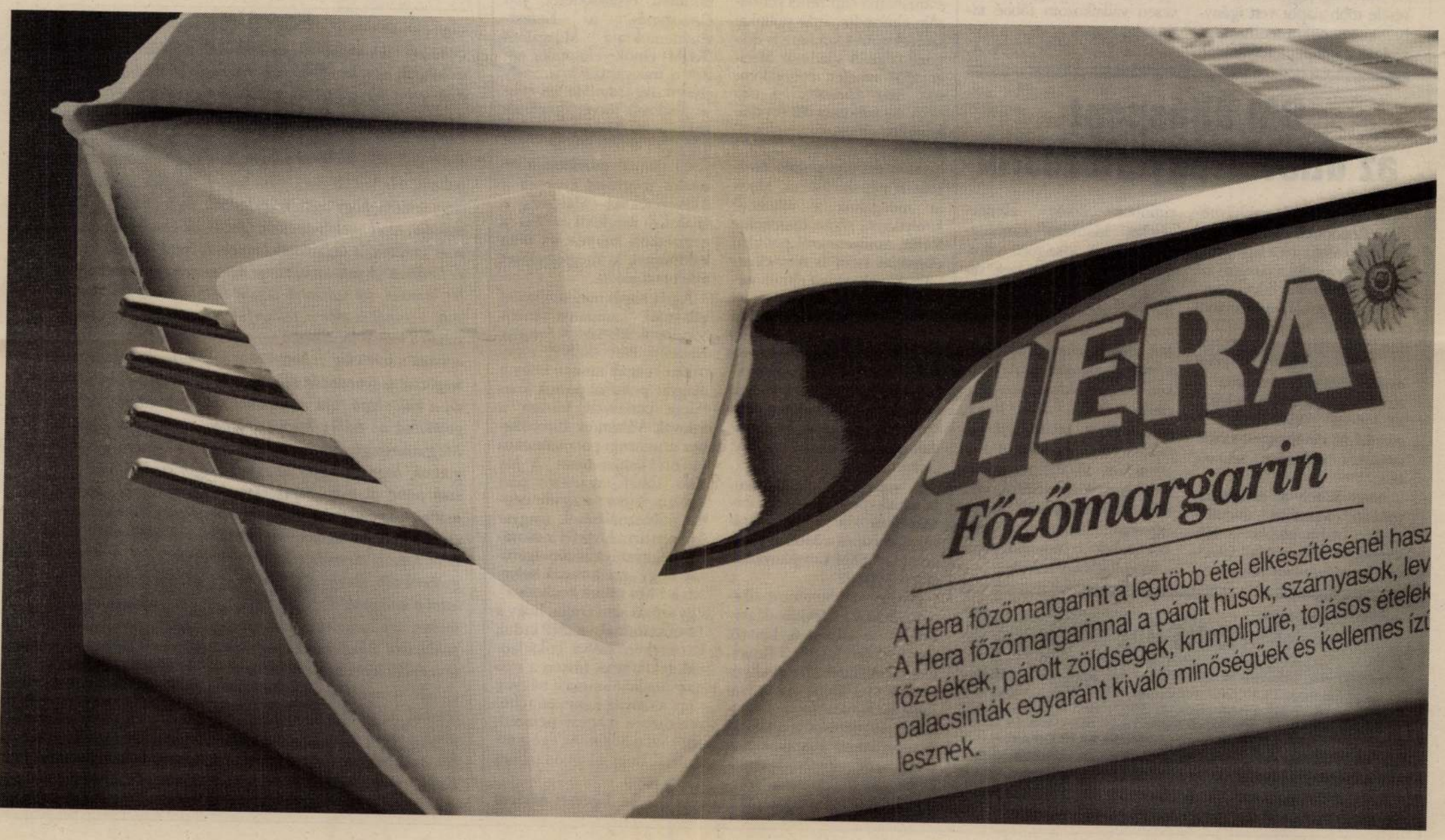

ADÁMI SÁNDOR grafikus - festő
kül 1912 aug. 1. Ada
hentivánji kezirásos cédula 1 - 5

ADÁMI SAMU ötvös
hentivánji kezirásos cédula 1.

ADAMI - MOCZER - SZIKORA - Schmidt, Spözer
kőbrákról (1739

ADAMI - PELLEGRINI - HALBLECKNER MILLER, PLITZNER
SPOZER - SZIKORA - WITTMAN - SAJOSSY
kőfaragól, festől, és epitőmesterek

(1)

Adámi Sándor

grafikus

Szil. 1912. aug. 1. Ada

1934-35. iparm. Szola.

Tanár Haranghy Jenő

anyakonyvi adatok

1949. jul. 1.

tag és arcképeket festett. Bár nem volt jelentékeny mester, 1815.kinevezték a bécsi képzőmüvészeti akadémia tagjává. Egyebekközt ő festette a bécsi Burgtheater főfüggönyének figurális részét. Ez ösztönözte a pestieket arra,hogy a pesti német szinház fő zárófüggönyét szintén vele festessék meg. A ~~hazafias~~ magyar tárgyu komplikált allegoria tervezetét Szentiványi Bonaventura, a Szépitőbizottság elnöke közölte a müvésszel,aki a hatalmas müvel 1810.október végére készült el, s szállitotta Bécsből Pestre. A függöny ~~a szinház~~ ~~1847-ig volt~~ ~~égésekor pusztult el~~. A régi pesti német szinház előfüggönyének ~~képe~~ vázlata, A.festménye /1810/ a Magyar Operaház emlékgyüjteményében van.

A magy.kir.Operaház emlékgyüjteményének tárgymutatója.Bp.1930.10.1.- Kelényi B.Ottó dr.: Gazdaságtörténeti

1837-ig volt használatban.

(4)

Adámi Sándor

festő

1929–1934

Iparm. Isk. Évk.

l.

1930–34. 45. l.

1935 iparmuvészeti kitüntetéses nakolkevelet nyert.

EVK
19

(2)

Adámi Sándor

festő

lásd

Antal Dezső épilén

csomagjában –

megnézni!

nem találtam

Ádámi Sándor (3)

festő

1929

Síniske 1930. 81. l.

V

Nemzeti Szalon

dec. Adámi Sándor.

1932. Téli tárlat.

Margitszigeti részlet, vizf.

1933. Tavaszi Tárlat.

Tabáni napsütés, olajf.

1933. máj. Balatoni társ. V. kiáll.

Tihany, olajf.

Ádámi Sándor (5)

Nemzeti Szalon.

Adámi Sándor MDK

Tihany

Balatoni társaság V. kiáll.
Nemzeti Szalon 1933. máj.

MDK

Adami Sándor, festö

Margitszigeti részlet. Aquarell.

Nemzeti Szalon.-Téli Tárlat. 1932. dec. Kat.

MDK

Adámi Sándor, disz. fest.

Iparm. Isk. Évk. 1934-36.

43.1.

MDK

Adámi Sándor festőnöv.

Bozzay: Munkabemutató. Pesti Napló, 1935. ~~június~~
jun. 2o. 2 l.

Neutra, Richard Joseph /Wien
zású amerikai épitész és szak
modern épitészetnek. O. Wagn
mányai elvégzése után E. Men
ben. Amerikába a huszas évek
/1923-26/ Wright munkatársa.
lifornia/ él. Több amerikai
ja. Világos alaprajzi megold
Lakóházai, nyaralói a modern
jelentősebb küvei: Egészségh
19 Angeles, 1935; Sternberg-há
fornia/; Lakóház-csoport, We

megvéa

Adámi Samu

ötvös

Lásd

Szendrei-Szentiványi

4. l.

ÁDÁM ZOLTÁN

megnyitó: 2005. február 4. 18 óra

opening: 6 pm, 4th of march, 2005

a kiállítás megtekinthető március 4-ig, hétfő kivételével naponta 10-18 óráig

the show can be seen until the 4th of march, daily from 10 am to 6 pm, exept mondays

a megnyitó koncerten **Ádám Kálmán** műve hangzik el

közreműködik **Mekis Janka** és **Nagy Ágnes** hegedűn, **Gyenge Lajos** dobon

a túloldalon Robert Müller rajza /Földönkívüliek kottája/

a kiállítás kurátora **Petrányi Zsolt** /támogatta az NKA, NKÖM

Dr. Tímár Árpád
Budapest
Üllői út 119. IV/65.
1091

layout foxy

KORTÁRS MŰVÉSZETI INTÉZET
MODERN MŰVÉSZETÉRT KÖZALAPÍTVÁNY
2400 DUNAÚJVÁROS, VASMŰ ÚT 12.
ica-d@dunanet.hu, http://www.ica-d.hu, T/F (36) 25 412 220

ÁDÁM ZOLTÁN

acb

KORTÁRS MŰVÉSZETI GALÉRIA

Timár Árpád
Üllői út 119.
Budapest
1091

Tisztelettel meghívjuk Önt az ***acb*** kortárs művészeti galéria bemutatkozó kiállítására, amely **Ádám Zoltán, Braun András, Csörgő Attila, Előd Ágnes, a Kisvarsó, Komoróczky Tamás, Németh Hajnal, Szarka Péter, a TNPU és Várnai Gyula** műveivel 2003. február 22-én, szombaton, 18.00 órakor nyílik. Megnyitja: **Vágvölgyi B. András.**

Budapest, VI. ker., Király u. 76., T: (1) 413 7608, www.acbgaleria.hu, info@acbgaleria.hu

A megnyitó után szeretettel várjuk a Műcsarnok Bistro által rendezett partira, amely 22.00 órakor kezdődik a Műcsarnokban. Múzeumzene: **DJ Palotai.** A belépés ingyenes.

A kiállítás megtekinthető március 14-ig, szerdától péntekig 14.00–18.00, szombatonként 10.00–13.00 óra között, előzetes egyeztetés esetén ettől eltérő időszakokban is.

Csörgő Attila a Škuc Galerija (Ljubljana) hozzájárulásával szerepel a kiállításon.

Támogatóink és partnereink: Első Magyar Borház Kft., Badacsonytomaj

Inter-Európa Bank Rt. ÍRÓKÉZ PAPÍR-ÍRÓSZER NYOMTATVÁNY FRUTTA INTERACTIVE Timp Kft.

M.D.K.

Adami - Moczer - Szikora - Schmidt -

Spórer szobrászok körös műveként

körli szerző az egri líceum
hápolnájának 1739-ben készült
márvány oltárát.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki tppográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó.

229. old.

237. á.

M.D.K.

Adami - Pellegrini - Halblechner - Miller - Plitzner - Spórer - Szirora Wittman - Zirchler - Sajóssy, kőfaragó testőr és építőmesterek

kőrös műveként körli szerző a .. kömlői r.k. templom főoltárát, egész oldalas szép kepén, 1782-85-ből.

Heves megye müemlékei I irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

235. old.

245. a